Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

254

ՍԻՄՕՆ ՎԷ ՄԱՐԻ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՖՐԱՆՍԸԶՃԱՏԱՆ ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ

ԱԼԻՔ ԱՆՏՕՆ

ՆԱՇԻՐԻ ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷՔԵԱՆ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ

ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ ՄԱԹԲԱԱՍԸ

1885

254

197 ԱՀ

ՍԻՄՕՆ ՎԷ ՄԱՐԻ

1

1877 սէնէսի քեանունու էվվէլինին 20նճի կիճէսի միզանը հարարէթ սըֆըր-տան ալթը տէրէճէ աշաղը սուգուտ էթմիշ իտի , րիւզկեար քէմալը շիտտէթլէ էսմէքտէ , վէ հավատա պիր գարանըգլըգ միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

Ինճէ ինճէ եաղան գար՝ Բարիս խանէլէրինին չաթըլարընը գափլամագտա , վէ կէչէն թէօնէնլէրին այագլարը ալթընտա չըթըրտամագտա իտի :

Ասիւմանըն հալինտէն վէ պէրֆին քէսրէթլէ նիւզուլինտէն տամլարտա վէ սօ-գագլարտա պիլքէճէյի մէմուլ իտի :

Պէշ նէֆէր ամէլէ էլլէրի ճէպլէրինտէ , չարգալարը կէօզլէրինէ գատար չէքի-լմիշ , վէ պօղազլարընտա եուն շալլար տօլանմըշ օլտուղու հալտէ , Րօքէթ սօգա-ղընտաքի գարուտան Բէր-Լաշէզ գաբրիսթանընա կիրմիշլէր իտի :

Լավլա օլտուգլարը պէլլի վէ ուզուն վէ ճօնիւ գարալը եօլլուգէրէն՝ տիվարճը վէ եախօտ մէրմէրճի ամէլէսի օլտուգլարը պէք նաշարտա անլաշըլըր իտի :

Գապունըն էօնիւնտէ տուրան պէքճի հէր նէ գատար սօուգտան մուհաֆազա օլունմագ իչին , չիֆթէ եագալը գալըն պիր գաբօթ կէյինմիշ իտի իսէ տէ , եինէ թիթրէյէ թիթրէյէ վէ այագլարընը եէրէ ուրա ուրա գոլլարընը գարընը սըգը-շըրմագտա , վէ պիր գազա վուգուա կէլմէմէք իչին սըգըլըլըն մահալէ գում տէօքմէքտէ օլան ամէլէյէ նէզարէթ իթմէքտէ իտի :

Մէրգում պէշ նէֆէր ամէլէնին իլէրիլէտիյինի կէօրէրէք , պէքճի կիւլմէկէ պաշլատը :

—Նէ՞ օ , կէլտինիզ եօյլէ՞ մի , պու կիճէ իշլէյէճէկմիսի՞ն մի , Գավիրօլ , —տէյու սուալ իթտի :

Ամէլէ տուրտուլար , վէ Գավիրօլ նամընտա խիթապ իտիլէն իշճի .

—Պու հավատա իշլէմէ՞ք մի , Մօսիէօ Բասգալ , պու կիճէնին իշի տէյիլ , պու հավատա չիմէնթօ տօնար , վէ ալէթլէր թութմագլարա եափըշըր գալըր :

—Մատամ քի իշլէմէյէճէքսինիզ , պուրատա իշինիզ նէ՞ տիր . . .

—Ամէլիյաթըմըզըն իւզէրինի խասըր իլէ էօրթմէկէ վէ ալաթ ու էտէվաթըմը-զը հըֆզ իթմէկէ կէլտիք . . . չիւնքի չիմտի գար տահա զիյատէ եաղմաղա պաշլա-յաճագ տըր :

—Հայտէ իշինիզէ պագըն արգատաշլար . . . պէնիմ սօուգտան հէր թարաֆըմ տօնմուշ օլտուղունտան , ճէնազէլէր կէլմէկէ պաշլամագսըզըն կիտէյիմ ազաճըգ ըսը-նայըմ , —տէյիփ , վէ հէր տագիգա բարմագլարընըն ուճլարընը աղըզլարընա կէօ-թիւրիւպ իւֆլէմէքտէ օլան սօգագ միւպաշիրիճիլէրինէ պագը թալիմաթ վէրիփ , մէտէն քէօմիւրլիւէ եանմագտա վէ [illegible] պիր թօբաճ կիպի իւֆլէմէքտէ օլան պիր աճօքմէ սօպա վանէթասըյլա Փրան միսալի ըսընմըշ պուլունան օտասընա չէքիլտի :

Ամէլէլէր եօլլարընա տէվամ էթտիլէր :

2004

Բէր-Լաչէզ մէզարիսթանը, Բարիսին շայանը թէմաշա մահալլերինտէն պիրի ատտ օլունուր ։

Հէր պիրի պիրէր գապրի հավի օլան վէ ռէկտիկլերինտէն տէօքմէ տէմիր բարմագլըգ վէ եախօտ թաշթարքէրտէն իլէ այրըլմըշ պուլունան շու մահալի Բարիսաէ պուլունուպ տա կէօրմէմէք գապիլ տէյիլ տիր ։

Իւզէրլէրի պէյթլէր վէ կէօզ եաշը տամլալարը վէ փաթիհալէր վէ ալամէթը Ֆարիգալար իլէ մուսավվէր օլուպ, ուսուլը միւթէնէվվիյաի միյմարիյէ իւզրէ ինշա խոլիմիշ օլան վէ պազըսը պէօյիւք, պազըսը քիւչիւք, պազըսը սատէ, վէ պազըսը տախի խոթիհզա օլունաճագ տէրէճէտէ ֆէվգէլատէ միւզէյյէն պուլունան մէզգիւր մէզարլարը էհլը մէրագ օլուպ տա, թէտգըգ իթմէմէք իմքեան խարիճինտէ տիր ։

Մէզարլարըն քեափփէսի քիւլլիյէթլի եարմա չիչէքլէր, վէ պազըսը թազէ վէ պազըսը քէօրսիւմիւշ տէմէթլէր իլէ մուհաթ օլտըղը միսիլլու էքսէրիսինին պաշը ուճունտա տախի տիքիլմիշ օլան սէօյիւտ վէ էմսալի գապրիսթանէ մախ… ս ա- ղաճլարըն էքտիկլերինէ կիրիֆթ օլմասըյլա տախիլը մէզարիսթանըն էքսէր ճի- հէթի պիր գօրու չէքլինէ կիրմիշ իտի ։

Գիւթիւն կէճէ նիւզուլ իտէն գար՝ հայաթը էպէտիյէտէ պուլունանլարըն իւզէրինի չարչէֆ միսալի էօրթմիւշ օլտըղը ճիհէթլէ, Բէր-Լաչէզ մէզարիսթանը պիր գաթ տահա քէտէրնաք պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի ։

Յափրագլարը տէօքիւլմիւշ օլան աղաճլարըն տալլարը՝ իւզէրլէրինէ պիրիքմիշ օլան գարըն սըգլէթինէ միւթէհամմիլ օլամայարագ, մէզարլարըն իւզէրլէրինէ տօղրու սալլանըյոր իտի ։

Մէզարիսթանըն հէր ճիհէթինտէ սիւքիւթը թամմ հիւքմ իթմէքտէ իտի ։

Սէրչէ վէ էմսալի պայըր գուշլարը՝ եուվալարընը տէօքմէմիշ օլան աղաճլարըն տալլարը արասընտա սէսսիզճէ ուչմագտա, վէ պազըլարը տախի փիտանլարըն քէօշէլէրինէ գատար կակալարընը ուզաթըպ, սագլանմըշ վէ եա տօնմուշ օլան պէօճէքլէրի չէքիփ չըգարըպ նաֆագա թէտարիքիյլէ ուղրաշմագտա իտիլէր ։

Վագըթ բէք էրքէն օլտըղը ճիհէթլէ, մէզարիսթանտա ֆէրտը վահիտ միւշահէտէ օլունմատըղը միսիլլու, պիր մէզարըն էօնիւնտէ տիզ չէօքմիւշ, վէ եախօտ տուվա իթմէքլէ մէշղուլ պուլունմըշ պիր քիմսէ տախի կէօզլէրէ իլիշմէմէքտէ օլտըղը հալտէ, Թագրիպէն էլլի եաշընտա, օրթա պօյլու պիր քիմսէ մէզարիսթանըն քիլիսէսինէ միւնթէհի օլան պէօյիւք եօլը թութմըշ կիթմէքտէ իտի ։ Պու ատամ էլինտէ չիչէքտէն պիր թաճ թութմըշ վէ պօղազընտա տախի պէյազը սիյահը պիր շալ պաղլայըպ, սըֆաթընըն նըսֆընը գափաթմըշ օլուպ, պաշընտա գօմուշ օլտըղը շափգանըն էնլի քէնարլարը տախի սըֆաթընըն տիկէր նըսֆընը էօրթմիւշ իտի ։ Կիյինմիշ օլտըղը պալթօնըն իչի վէ քէնարլարը քիւրք գաբլը իտի․ պու զաթ եավաշ եավաշ իլէրիլէյիպ, վէ արա սըրա տուրուպ, պիր չէյ արայօր կիպի էթրաֆընա պագընմագտա իտի ։

Գապրիսթանըն իչինտէ գարունըն էօնիւնտէ տուրուպ պէքճի իլէ կէօրիւշտիւքլէրինի թարիֆ իթտիքտիզ պէշ նէֆէր ամէլէ, սաղ թարաֆտաքի եօլա սափմըշլար․ վէ մէշհուր պիր ափօգաթըն մէզարընըն վազը օլտըղը նօգթայա գատար կէլմիշլէր իտի․ մէզգիւր նօգթատան պիր թագըմ եօլլար՝ էքթրիկլերինտէն ․

Գրադարան Գոս. Библиотека ՀՍՍՌ …Арм.ССР
31953-64
(45072-64)

…ըլըպ, մէզարիսթանըն աշաղը թարաֆընա տօղրու միւնթէհի օլմագտա իտի ։

Մէրգում ամէլէլէր՝ մէզգիւր եօլլարը պիր թարաֆտա պըրագըպ, պիրպիրլէրինտէն եիւքսէք օլարագ …տ արտա եափըլմըշ օլան մէզարլարըն արասընտաքի …էրտիւալինտան շըգըպ, տա…ճըգ պիր եօլտան իլէրիլէմէկէ պաշլատըլար ։

Գէօճինին՝ Գապրոլ Թէ…իյէ իթմիշ օլտըղը իճճի, տէնկէրլէրինին ուճու պա…ըը օլտըղընտան, էօնտէն …րիւմէքտէ օլտըղը հալտէ, պիրտէն պիրէ պիր մէզար …պինիյէսինին էօնիւնտէ տուրուպ, միւթէաճճիպանէ պիր սէս սալը վէրտի ։

Մէզգիւր պինանըն թու…տան մամուլ օլան գարուսընըն իսթ թարաֆընտա …իչէրիյէ հավա իչէմէք իւզրէ …ինէք չէքլինտէ պիր տէլիք վագը օլուպ, պու տէլիք տախի զէմինտէն պիր ատամ …ոյու իրթիֆաընտա աչըլմըշ իտի ։

Ուսթանըն պու արգասընտան իլէրիյէն իճճի,

—Նէ՞ վար —տէյու սուալ իթտի ։

Ուսթա էլինի եէրէ տօղրու ուզաթըպ, թէլաշլը հալ իլէ,

—Բագսա՞նա . . . —տէտի ։

Գարըն իւզիւնտէ գօյու … ըէնկտէ պէօյիւճէք պիր լէքէ կէօրիւնմէքտէ իտի ։

—Պու՞ նէ, գանը պէնզէյի՛ —տէտի իճճի ։ Պունա ճէվապէն Գապրոլ,

—Պէնզէյօր նէ՞ տիմէք, գա՛ն տըր գան . . . ֆագաթ նէ՞րէտէն զուհուր իթ… —տէտի ։

Պիր տիկէր ամէլէ պինանըն գարուսընա տօղրու եագլաշտըգտա,

—Իչէրտէն տիր —տէյէրէք գարունըն սիյահ մէրմէր էշիկի իւզէրինտէ եէր եէր կէօրիւնէն գաթը գաթը գա՛ն տամլալարընը կէօսթէրտի ։

—Պու նէ՞ տիմէք օլաճագ —տէտիլէր ։ Գապրոլ, —չէյթան չարբըն, էկէրչի պիր չէյ անլատըմ իսէ, պէ՛ն անլայաճաղըզ, —տէյիպ, այագլարընըն ուճունա պասարագ, կէօզլէրինի գա…ունըն իւզէրինտէքի տէլիկէ գատար եանաշտըրմաղա չալըշտը ։

—Պիր չէյ կէօրիւյօ՞րմըսըն ։

—Եօգ, կէօրէմէյօրըմ ։

—Պունըն իլէ պէրաբէր գա՛ն իչէրտէն տըշարըյա սիրայէթ իթմիշ օլտըղընա շիւպհէ եօգ ։

—Էօյլէ ամմա, պու տէլիքտէն գարըշըք տիվարտան պաշգա պիր չէյ կէօրիւնմէյօր . . . պէլքի պաշգա պիր թարաֆտան պագըլսա պիր չէյ կէօրիւլէպիլիր ։

—Բագալըմ պաշգա պիր թարաֆտան իչէրիսինի կէօրմէքլիյին իմքեանը վա՞ր մը տըր, —տէյիպ, ճիւմլէսի իրտէն պինանըն էթրաֆընը թէճէսսիւսէ շըգտըլար ։

Մէզգիւր պինա օլտուգճա եիւքսէք պիր էպնիյէ օլուպ, թախմինէն թէրպիէն …թուզ մէթրօ արազի իւզէրինէ …շա խոլիմիշ իտի ․

Տիվարլար իլէ գարունըն իւտինտէ եէր եէր տէլիքլէր վար իտի իսէ տէ, պու …էլիքլէր ատամ պօյունտան եիւքսէք օլտըղընտան, իչէրիսինի կէօրմէք գապիլ օլամամագտա իտի, վէ ֆագաթ … միւզէյյէնաթըն տախի էօնիւնիւ ալմագ գօլայ …րիւնմիւյիւ ճիհէթլէ,

—Արգատաշլար, պիլիրմիսինիզ նէրէսինտէն իթտիքտէ նէ պանա —տէյու Գ-
ապրօլ Թէքլիֆ իթտիքտէ, իչլէրինտէն պիրիսի սըրթընը տուվարա վէրիպ էկլէ-
տիզ գաբագլարընա տայանարագ էյիլմի տուրտու ։

Ուսթա պաշը սօլ տարաֆըն րէֆիգինին սըրթը ուզէրինէ գօյտուգտան սօնր(ա)
պիրտէն եօգարը սըչրատը վէ տէլիյէ գատար եէթիշիփ, հէման տէլիյին Թէզգ-
նաթընա սարըլարագ, չէմինտէն պիր մէթրօ եիւքսէկլիկտէ տուրտը գալտը, վէ
շընը տէլիքտէն իչէրի սօգտու, վէ շարիգ պիր սէսս սալը վէրտիքտէն սօնրա,
լինի պըրագըպ եէրէ աթըլտը. պէնզինին րէնկի եէամիւլէն ուչմուշ օլուպ,
տագլարը տիթրէմէքտէ վէ րըֆաթընտա ալամէ եիւկիֆ ու տէհշէթ միւշահէտէ-
լունմագտա իտի ։

Րէֆիգլէրի հէման էթրաֆընը գուշատըպ անըն հալինի կէօրտիւքտէ, քէնա-
լէրինի տախի պիր գօրգու ալըր ալտը ։

Գօրգու տէնիլէն հըսս քէզ չաբուգ տիկէրէ Թէսիր էյլէտիյինտէն, ճիւմ-
սէպէպինի պէքլէմէքսիզին գօրգմագա պաշլատըլար ։

Նիհայէթ իչլէրինտէն պիրի,

—Նէ՞ կէօրտիւն իչէրտէ —տէյու սօրտուգտա

—Բիր գարը, —տէյու Գապրօլ ճէվապ վէրտի ։

Տէօրտիւ պիր աղըզտան,

—Բիր գարը՞ մը, —տէյու պաղըրտըլար ։

—Էվվէթ ։

—Սա՞ղ մը ։

—Էօլմիւ՞շ ... գաթլ իտիլմի՞շ ...

Շու սօն իքի քէլիմէ ճիւմլէսինին հէյէճան վէ գօրգուսընը Թէզիիտ էյլէյիպ
կէօրիւնմէզ պիր Թէհլիքէյէ ուղրամագ խէվֆիյլէ Թրաֆլարընա պագտըլար ։

Էվվէլ էմրտէ Գապրօլըն Թէլաշէսի տուրտուրուլ,

—Զաբո՞ւգ, չաբո՞ւգ, պու տէհշէթլի վագաատան հիչ պիր չէյ անլայամայ-
ըըմ, պունըն էսասընը անլամալը, լազըմ պէլքի ...չգալարը պիզտէն էյի կէօր-
պիլիր վէ անլայապիլիրլէր. օնըն իչիւն պիրինիզ ... մէզարլըգտան միւտիրի
մալիւմաթ վէրսին, պիզ տէ պուրատա պէքլէյէլիմ

Իչլէրինտէն էն կէնճի,

—Պէն կիտէյիմ ... —տէյիպ, խարիճխանէ պէօյլէ գաբուսըն սաղ Թա-
րաֆընտա պուլունան միւտիրին նէզտինէ տօղրու գօշտու, վէ պէչ տագիգա
եէթիշտի. եօլտա քէնտի քէնտիյէ, —նէ՞ գատար մուլին շայըր վագա, —տէյի-
Թէքրար իթմէքտէ իտի ։

2

Պագը գալան իւչ ամէլէ իլէ Գապրօլ գաբուն գարշըսընտա տուրմուշ, րէ-
ֆիգլէրի իլէ միւտիրին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի ։

Իչլէրինտէն պիրի,

—Իչէրտէ գաթլ իտիլմիշ պիր գարը՞ մը. գը անլաշըլըր չէյ տէյիլ ։

...էքսիքլիկինտէն հարէքէթէ կէլմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, ալաիմի խավֆ ու
տէհշէթ պիչարէնին չէհրէսինտէ պատը օլմուշ իտի ։ Պէր մուճիպը պէյան Թաֆ-
սիլաթ, գապթնամէյէ աննէն աէրն իտիլտի ։ Պիր ճինայէթը նամալիւմէյէ գուրպան
կիթմիշ օլան աէֆիլէի մէճհուլէնին գըրգ եաշընտա գատար օլտուղը Թախմին օլու-
նապիլիր. էլպիսէսի պաշտան այաղա սիյահ օլարագ մաթէմ էլպիսէսի իտի, պօ-
ղազընտա տէրին պիր ճէրիհա միւշահէտէ օլունմագտա իտի, մէզքիւր ճէրիհանըն
չէքիլիշտէն գաթիլին իւչ քէօշէլի պիր գամա իլէ տարպ իթմիշ օլտուղը անլաշըլմագ-
տա իտի ։

Իշպու Թահգիգաթը էվվէլիյէ պիթտիքտէն սօնրա, Մ. տը Ժիպրէ.

—Սըրա իլէ կիտէլիմ ... էվվէլա մագթուլէնին իւզէրինի եօգլամալըյըզ,
—տէտի ։

Ժօրժ՝ Նաշըն եանընա տիզ չէօքիւպ ճէպլէրինի պօշալթտը. վէ ինճէ պէզ-
տէն մամուլ պիր եաղլըգտան պաշգա պիր չէյ պուլամատը ։

Մ. տը Ժիպրէնին.

—Եաղլըղըն մարգասընա պագ —տէմէսինէ, Ժօրժ.

—Եաղլըղըն մարգասը եօգ, պու տա Ճինայէթին սօգագը Ֆաճիասը կիպի պիր
չէյ, —տէտի ։

Մէմուրին միւթէաճիպանէ պիրպիրլէրինէ պագտըլար ։

—Պէլքի եաղլըղըն մարգասը եօգ իսէ, ճամաշըրլարընտա պիր մարգա պու-
լուրուզ ։

Ժօրժ պիր մէհարէթի միւճէրրէպէ իլէ, մագթուլէնին կէօյլէք տիւյմէլէրինի
սէօքտիւ, վէ պէլինի սըգմագտա օլան ֆիւսթանընըն պաղլարընը չէօզտիւ ։

Գան իչինէ պուլաշմըշ կիպի պիր հալտէ պուլունան ֆիւսթանըն սօլ Թարաֆը
սիվրի վէ քէսքին պիր ալէթ իլէ տէլինմիշ իտի ։ Ժօրժ մագթուլէնին կէօյսինի
աչըպ.

—Գալպինին իւզէրինտէ տէ պիր էսէրի ճէրհ վար, վէ պու տա պօղազընտա-
քի եարայա. վէ պինաէն ալէյհ հէր իքիսի Ճինայէթին սօգագընտաքի նաշըն ճէրի-
հասընա պէնզէյօրլար ։

Հազըրուն ճիւմլէսի շաշըրըպ, պիր միւտտէթ սագիթ վէ սամիթ տուրտուլար ։

Մ. տը Ժիպրէ Նաշըա տօղրու էյիլէրէք,

—Նէ՞ տէյօրսըն, Ժօրժ ։

—Նէ սէօյլէտիկիմ մէյտանտա, իսթէր իսէնիզ սիզ տէ պիր տէֆա մուայէնէ
իտինիզ, հէմ պու պիչարէյի հէմ տէ արապանըն իչինտէ պուլունան պէյազ պօյուն
պաղը քիմսէյի պինը գաթիլին սիլահ իլէ գաթլ իթմիշ օլտուղընա եէմին իթ-
մէք իգթիզա իթսէ իտէպիլիրիմ.

Բօլիս միւտիրի տախի էյիլիպ, վէ կէօզլիւքլէրի Թագըպ, գանըն չըգմըշ օլտու-
ղը ճէրիհալարը մուայէնէ էյլէտի ։

Մ. տը Ժիպրէ իլէ գօմիսէր պիր տահա էյիճէ Թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա,
միւթթէֆիգ,

—Ֆիլվագը պէօյլէ միւշապէհէթ վար տըր, լազըմ այրը այրը իքի մահալտէ
վուգու պուլմուշ օլան իքի ճինայէթին եէգտիկէրինէ միւնասէպէթի օլտուղը նա՞սըլ

թէսլիմ օլունապիլիր, պէօյլէ պիր մունասէպէթ օ թէրէֆէ հագըրգէթէ միւպային կէօրիւնիւր քի, գապուլ վէ թաստիգ օլունամազ... լաքին էլպէթթէ քի իշ մէյտանա չըգաճագ տըր, —տէտի:

—Օնա չիւպհէ՞ մի վար. հէր չէյ, տայիմա օլմազսա տա, էքսէրիյա մէյտանա չըգար, անլաշըլըր. լաքին պայըն զահմէթ չէքիլիր. —տէյու բօլիս միւտիրի ճէվապ վէրտի:

—Պագընըզ չէհրէսինին հալինէ, էլլէրին սըգը սըգը գարանլըզ օլմասընա տըգգաթ իտինիզ, պու գարը էճէլ իլէ տէօյիւշմիւշ տիւմէք տիր:

—Վէ խախոտ գաթիլ իլէ տէօյիւշմիւշ, —տէյիպ, Ժօզէֆ՝ մագթուլըն էլլէրինտէն պիրինի թութարագ, —Ա՛հ, նիհայէթ իշիմիզէ եարար պիր չէյ, պիր իշարէթ չըգտը, —տէյու պաղըրտը:

—Նէ՞ չէյ, նէ՞ ալամէթ:

—Պիչարէ կէօրիւնիւր քի գաթիլ իլէ սավաշըրքէն, վէ ճանընըն սաչընը գօբարմըշ, էլինտէ պիր թութամ սաչ վար... հէմ տէ սարը սաչ... տիւմէք օլուր քի, Գատէնին չըմէնտըֆէր մէրքէզինէ վէ անտէն տախի Մօնթօրկէօյ սօգագընա կէօթիւրմէք իւզրէ Սէն-Մանտէ սօգագընտան պինտիրմիշ օլտըղը պէյազ պօյուն շալը գաթիլ միւշթէրինին սաչլարը սարը իմիշ:

—Շու թէսատիւֆ զայէթ զարիֆ տիր, Ժօզէֆ, սաչլարա տօգունմա քի, էլինտէն տիւշիւպ տէ գայպ օլմասըն:

—Օ՛հ, օ ճիհէթլէ թէհլիքէ եօգ, մագթուլէ՝ տօնմուշ բարմագլարը արասընտա օ տէրէճէ սըգը սըգը թութմուշ քի, պիր տահա պըրագմայաճաղընա չիւպհէ եօգ:

—Բէք ալա, ճամէչուղընտա մարգա վա՞ր մը:

—Պիր ալամէթ կէօրմէյօրըմ:

—Տիշարտա պիր թէժկէրէ կէօրտիւմ կիպի կէլիյօր:

—Պէն հազըր իթտիրտիմ, —տէյու մէզարիսթան միւտիրի ճէվապ վէրտի:

—Մագթուլէյի մուայէնէխանէյէ նագլ իթմէք իճապ իտէճէ՞ք մի, —տէյու Լաննուա սուալ իթտի:

—Էվվէթ... վէ հաթթա պիր ան էվվէլ նագլ իթմէլի:

Իքի քիշի նաաշը գալտըրըպ թէժկէրէնին իւզէրինէ եաթըրտըլար, վէ իւսթիւնիւ էօրթտիւլէր:

Մ. տը Ժիպրէ, —էֆէնտիլէր, պու իքինճի ճինայէթ տիր քի, պու կիւն մէյտանա չըգըյօր, վէ պու տա տիկէրի կիպի ղարիպ, վէ աճիպ կէօրիւնիւյօր... Պու գարը պուրայա տուա իթմէք իւզրէ կէլմիշ օլմալը... Շու մէնպէրին էօնիւնտէ տիզ չէօքմիւշ օլտըղը սըրատա, պիրիսի նամէրտաճէ տարպ իթմիշ օլմալը... գաթիլ իլէ մագթուլէ՝ տէհշէթլի սուրէթտէ տէօյիւշմիւշ օլմալը տըրլար քի, պու սանտալյէլէր տէվրիլմիշ, մագթուլէնին էլլէրինտէ կէօրիւնէն սաչ թութամը տախի շու տէօյիւշմէլէրինէ իսպաթը քեաֆի տիր... լաքին շու գաթլտան մագսատ նէ՞ իմիշ աճապ... էլպէթթէ քի սօն սօնունտա անլաշըլաճագ. լաքին պէնճէ պու գաթլ պիր ղարազա մէպնի տիր. գաթիլին մագսատը, սըրգաթ տէյիլ իմիշ տիր —տէտի:

Պու սըրատա Մարթէլ, միւսթանթիգէ խիթապէն, —պագընըզ, —տէտիքտէ,

—Նէ՞ վար:

—Մէնպէրին իւզէրինտէքի տօլապճըգ աչըգ... անախթարը տա գիլիտին իւզէրինտէ տիր...

Մ. տը Ժիպրէ մէնպէրէ եանաշըպ, մէզքիւր տօլապճըղըն գաբուսընը աչտը, վէ իչինէ պագտը:

—Իչինտէ պիր չէյ եօգ, լաքին վարըմըշ տա ալընմըշ, չիւնքի կէլինիզ պագընըզ, թօզուն իւզէրինտէ բարմագ եէրլէրի վար: Պու խուսուսաթ թէմամըյլա զապթնամէյէ տէրճ իտիլմիշ տիր, —տէտի:

Ժօզէֆ չամտանլարը պիրէր պիրէր գալտըրըպ ալթլարընա պագտը իսէ տէ, պիր չէյ պուլամատը:

Միւսթանթիգ՝ Բէր-Լաշէզ մահալլէսի գօմիսէրինէ խիթապէն,

—Կէթիրթմիշ օլտըղըն չիլինկիր մէզարըն գաբուսընը աչամամըշ օլտըղընը սէօյլէյէն սէն տէյի՞լ մի իտին, —տէյու սուալ իթտիքտէ, օրատա պուլունան չիլինկիր Ֆէրօ,

—Իւչ անախթար գըրտըմ, գէմպէրէյի օյնաթմագ գապիլ օլամատը:

—Պունը նէյէ՞ համլ իտիյօրսըն:

—Քիլիտին իչինէ գօր իլէ պիր չէյ սօգմուշլար քի աչամատըմ, չիւնքի ալէսէվիյէ պու սէօյլիւք քիլիտլէր գօլայ աչըլըրլար:

—Իչինի մուայէնէ իթտի՞ն մի:

—Խայըր, հալի իլէ պըրագտըմ:

—Էօյլէ իսէ սէօքիւ վէր օ քիլիտի, վէ թախմինին տօղրու օլուպ օլմատըղընը թահգըգ էթ, էկէրչի հագըգաթէն տէտիյին կիպի իսէ...

Չիլինկիր՝ հէման վիտալարը սէօքտիւ, վէ ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա քիլիտին իչինի մուայէնէ իտուպ,

—Ա՛հ, եանըլմամըշ օլտըղըմա էմինիմ, —տէտի:

—Նէ՞ օլմուշ:

—Պագընըզ, էֆէնտիմ... քիլիտին իչինէ քիւչիւք չագըլ թաշլարը սօգմուշլար, օնըն իչիւն սօգտըղըմ ալէթլէր էյիլմիշլէր, վէ քիլիտի աչամամըշըմ:

—Իշ մէյտանտա, մագթուլէ պիր արալըգ ճանդանըպ տա պաղըրաճագ վէ իմտատ չաղըրաճագ օլուր իսէ, գաբույը տէրհալ աչմագ միւմքին օլմասըն իչիւն խային հէրիֆ, իհթիյաթքեարանէ տավրանմըշ, —տէյու Մ. տը Ժիպրէ պէյանը րէյ իթտի:

—Օլապիլիր, —տէյու Ժօզէֆ տիւշիւնէրէք ճէվապ վէրտի:

Բօլիս միւտիրի, —իշէ թէմամըյլա վագըֆ օլմագ իչիւն տէյիլ իսէ տէ, հիչ օլմազսա, պիր ալամէթ պուլապիլմէք իչիւն պիր թէտպիր վար, —տէտի:

—Նէ՞ իմիշ օ թէտպիր, —տէյու Մ. տը Ժիպրէ սուալ իթտի:

—Իշպու մէզարըն սահիպլէրի հէր քիմլէր իսէ, պու գարըյը թանըմալարը իճապ իտէր. էկէրչի անլէրէ միւրաճաաթ օլունուր իսէ, իշիմիզէ եարայաճագ սուրէթտէ մալիւմաթ ալապիլիրիզ, —տէյու բօլիս միւտիրի ճէվապ վէրտի:

Մահալլէ գօմիսէրի, —պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէր իտիմ, ամմա պատէթթահգիգ իւմիտիմ պօշա չըգտը, —տէտի:

—Պու մէզարըն սահիպի եօ՞գ մը տըր , մուվագգաթ պիր շէ՞յ մի տիր ։

—Խայըր , էօյլէսի տէյիլ . . . Պու մէզար պիր խայլը միւտտէթ Բարիզտէ իգամէթտէն սօնրա , էլէէվվէլ Բէթէրզպուրկտա պուլունան Գուրավլէֆ Գօնթլարընըն մալը տըր . . . Պունըն իչի պօշ տըր . . . իչինտէ հիչ պիր ճէսէտ եօգ տըր . . . պինաէն ալէյհ պիր քիմսէնին կէլիպ տէ պուրատա տուա էթմէսինտէ պիր մանէա օլամազ ։

—Պու սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրտէն էմի՞ն մի սինիզ ։

—Ղայէթ էմին իմ ։

—Անլաշըլմազ շէյ ։

—Հագլըսընըզ , հաթթա մէմուլինիզտէն զիյատէ անլաշըլմազ շէյ . սիզի թէաճճիւպտէ պըրագան խուսուսըն թաֆսիլաթընը շիմտի վէրիրիմ ։

12

Գոմիսէր սէօզիւնէ տէվամ իլէ ,

—Պու մէզար երիմ տէօրթ սէնէ էվվէլ ինշա խըլընմըշ տըր . . . միւհէպպէտ պիր իմթիյազ շարթըյլա . . . արազիսինի Գօնթ Գուրավլէֆ սաթըն ալմըշ , վէ օ սըրատա տախի Գօնթըն զէվճէսի վէֆաթ էթմիշ տիր . . . Գօնթէսին վէֆաթը հագգընտա նէ՞ տէրէճէ վէլվէլէ վէ կիւրիւլտիւ օլտըղը շիւպհէսիզ պիր աղ խաթըրընըզտա գալմըշ տըր , —տէտիքտէ , պօլիս միւտիրի պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , —էվվէթ , խաթըրըմա կէլիյօր կիպի , օ տա ֆէվգէլատէ զարիֆ սուրէթտէ պիր զաթըլ մատտէսի տէյի՞լ մի իտի ։

—Բէք տօղրու , բէք տօղրու ։

Մէզարիսթան միւտիրի քէլամէ աղազ իլէ .

—Գօնթէս Գուրավլէֆ պուրայա տէֆն օլունմըշ իտի . անճագ , պիր սէնէ սօնրա , Գօնթ զէվճէսինին նաաշընը Ռուսիայա նագլ էթտիրմէք իսթէտէ րուխսաթ թալէպ վէ իսթիհսալ իտէրէք , նաաշը չըգարթտը նագլ էթտիրտի . օ զէմանտան պէրու Գուրավլէֆ ֆամիլեասը Բարիսի թէրք իլէ կիթտիլէր , վէ պու մէզար տախի պօշ պօշ տուրմագտա իտի , —տէտի ։

—Մէսէլէ կիթտիքճէ բիւրիւզլէնիյօր . մատամ քի պու մէզար պօշ իմիշ , նէ՞ սէպէպէ մէպնի պու գարը կէլմիշ իչինէ կիրմիշ տէ էօլմիւշ . . . իչէրի կիրմէք իսթէրէ էլպէթթէ քի եէտինտէ պիր անախթար վար իմիշ . . . սիզին եէտինիզտէ տէ անախթար վա՞ր մը տըր , —տէյու մէզարլըգ միւտիրինէ սուալ էթտիքտէ , մէրգում ,

—Խայըր , պիզ մէզար անախթարընը գապուլ էթմէյիզ , չիւնքի սօնըստա պաշըմըզա միւշքիլաթ չըգարըյօր . էքսէրիյա մէզար սահիպլէրի անախթարլարը մէրմէրճիլէրէ թէսլիմ իտէրլէր քի , արա սըրա աչըփ պագարլար , վէ չիչէքլէրի տէյիշտիրիրլէր , —տէտի ։

—Աճապա Գօնթ Գուրավլէֆ տէ պուրանըն անախթարընը մէրմէրճիլէրին պիրինէ թէսլիմ էթմի՞շ մի տիր ։

—Նէ՞ իչիւն թէսլիմ էթսին . պու գաբուսընըն աչըլտըղընը կէօրէն օլմամըշ տըր . Նէ՞ հաճէթ, պագընըզ, հէր թարաֆը թօզ գարալամըշ, եէրտէքի խալը վէ

սանտալեէլէրին գումաշլարը քիւֆլէնմիշ , պու մէզարըն չօգտան պէրու մէթրուք օլտըղը շու հալտէն պէլլի ։

—Պու կիւնլէրտէ պուրայա պիրիսինին կիրիպ կիրմէմիշ օլտըղընը պէքճիլէրէ սօրուպ թահգիգ էթտինի՞զ մի . . .

—Տօղրուսը սօրմատըմ , —տէտիքտէ , պէքճիլէրտէն պիրի իչէրի տօղրու կէլիպ ,

—Պունտան իքի կիւն էվվէլ պիր գարընըն կէլտիյինի կէօրտիւմ , կէօրտիւյիւմ գարը տա պու սապահ պուրաճըգտա նաաշը պուլունան գարը օլմալը տըր , —տէտի ։

—Նէ՞ տէն էօյլէ թախմին իտիյօրսըն ։

—Օ կէլէն տէ այնը պու մագթուլ գարընըն պօյունտա իտի , վէ պունըն կիպի տէ մաթէմ էլպիսէլէրի կիյինմիշ վէ եիւզիւնէ ուզուն պիր էօրթիւ էօրթմիւշ իտի... պէն մէզարիսթանըն իչինտէ տօլաշտըղըմ սըրատա , մէրգումէ պուրանըն գաբուսընը աչըյօր իտի ։

—Էլինտէ չիչէք տէմէթի վա՞ր մը իտի , —տէյու Ժօալէ սիւալ էթտի ։

—Եօգ . . . հաթթա քէնտի քէնտիմէ տէտիմ քի , էկէր շու գարը եալընըզ տուվարըյա կէլիյօր իսէ , պէօյլէ պիր գարար էթմէյօր ։

Բօլիս միւտիրի միւսթանթիգէ խիթապէն ,

—Պունըն իլէ պէրապէր պունճա քէօրսիւմիւշ վէ թօբրագ քէսիլմիշ օլան տէմէթլէրին իչինտէ պագընըզ , պիր թանէ չիչէք տէմէթի վար , —տէտի ։

—Էօյլէ տիր . պունտան շու անլաշըլըր քի , եա պէքճի ալտանմըշ , եա կէլէն պաշգասը իմիշ , վէ եախօտ պու տէմէթի մագթուլ օլան գարը սօն տէֆա կէլտիյինտէ պէրապէր կէթիրմիշ , լաքին պու ճինէթին պէօյլէ պիր էհէմմիյէթի , վէ թահգըգաթը վագըամըզա պէօյլէ պիր ֆայտէսի օլամազ , պէնիմ զիհնիմի գարըշտըրան շէյ , պու մէզարտա հիչ պիր ճէսէտ պուլունմամասը մատտէսի տիր . պու ճինէթ սահի՞հ մի տիր , միւսպէ՞թ մի տիր ։

—Հէմ սահիհ հէմ տէ միւսպէթ տիր . Գօնթէս Գուրավլէֆին ճէսէտինին նագլի զըմնընտա մէվճուտ վէ մահֆուզ օլան մազպաթայը պու սապահ բօլիս գոմիսէրինէ կէօսթէրտիմ , էկէր իսթէր իսէնիզ շիմտի սիզէ տէ կէօսթէրէպիլիրիմ . . . —տէտի մէզարլըգ միւտիրի ։

—Լիւզում եօգ , պու պապտէ սիզէ էմնիյէթ իտէրիմ , օ զէմանտան պէրու հիչ պիր քիմսէ սիզէ միւրաճաաթ էթմի՞շ մի տիր ։

—Ասլա . . . հիչ քիմսէ կէլմէմիշ օլտըղը բէք ալա խաթըրըմտա տըր ։

Միւսթանթիգի կիթտիքճէ տիւշիւնճէ ալմաղա պաշլայըպ ,

—Պու գարընըն եէտինտէ պիր անախթար վար ըմըշ , գաբուսը աչմըշ , իչէրի կիրմիշ , քէնտիսինի կէօզլէյէն գաթիլ մէզարըն իչինտէ ուրմուշ էօլտիւրմիւշ , ամմա շու թէսավվուրըմը իճրա էթմէք իչիւն տէօյիւշմէկէ մէճպուր օլմըշ . . . օ խալին՝ ֆիլի գաթիլ իքմալ իտէր իթմէզ , անախթարը ալմըշ , վէ քիլիտ գօլայ աչըլմասըն իչիւն իչի թէրթիպլի թութուպ , պըրագըպ գաչմըշ օլաճագ . . . պունա շիւպհէ եօգ . . . սուրէթի գաթիլ թէսավվուր էթմէք բէք գօլայ , լաքին գաթլէտէն մագսատ նէ՞ օլտըղը քէշֆ իտէպիլմէք բէք միւշքիլ . պիր միւտտէթ տահա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , —շու աչըգ օլան տօլապճըղըն իչինտէ պիր շէյ վար ըմըշ ,

Էօյլէ պիր չէյ քի, գաթիլ ղապըլ վէ մագթուլէ իսէ մուհաֆազա իթմէք իսթէմիշ, լաքին նէ՞ իմիշ... նէ՞ օլտըղընը պուլմագ իչին տիւշիւնմէք տիվանէլիք սայըլըր... Փինաէն ալէյհ թահգիգաթա տէվամ իտուպ, պիր էմարէ պուլմաղա չալըշմալըյըզ· չիւնքի չիմտիլիք տահա հէր չէյ նամալիւմ վէ մէճհուլ տըր, —տէտիքտէ, բօլիս գօմիսէրի:

—Անապա չու չիչէք տէմէթինին նէ՞րէտէն սաթըն ալընմըշ օլտըղընը անլամաղա դայրէթ օլընամա՞զ մը, —տէյու սուվալինէ ·

—Օլընապիլիր, լաքին պիր նէթիճէ հասըլ օլամայաճաղը պի իշթիպահ տըր ·

—Նիչի՞ն ·

—Սէպէպի բէք աչիքեար տըր, Բօքէթ սոգաղընտա վէ մէզարիսթանըն ճիվարընտա էլլի ալթմըշ գատար չիչէքճի տիւքքեանը վար քի, հէր էքիւրիքէրինէ պէնզէր օլարագ, պու տէմէթլէրի թօբտան եաբարլար վէ սաթարլար... մէզքիւր տիւքքեանլարա կիւնտէ իքի իւչ եիւզ միւշթէրի կէլիր... պին տանէ պիրպիրինէ պէնզէր չիչէք տէմէթլէրինին հէր պիրինի քիմլէրին ալմըշ օլտըղընը տիւքքեանճը նա՞սըլ խաթըրընտա սագլայապիլիր · պէօյլէ պիր չէյ խաթըրտան պիլէ կէչիրմէք ճաիզ օլամազ:

Բօլիս միւտիրինին չու վէճհ իլէ իտարէի լիսան էյլէտիյի սըրատա, մէզարիսթան պէքճիլէրինտէն պիրինի պէրապէրինտէ թագըպէն էլլի եաշընտա, կիւմիւշիւ բալթօլը վէ եուվարլագ չարգատը պիրինի օլտըղը հալտէ, մէզարտան օթուզ գըրք ատըմ մէսաֆէտէ պիրիքմիշ օլան ճէմիյէթի եարարագ, մէմուրլերինի թօբլանմըշ օլտըգլարը նօգթայա գատար կէլիփ, միւթէվազըանէ պիր սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, մէզարիսթան միւտիրինէ խիթապէն,

—Պուրատա վուգու պուլմըշ օլան ճինայէթի, պիր աղ էվվէլ Մ. Լըթէլիէյէ հիքեայէ իթտիմ· պու պապտէ պաղը մալիւմաթ վէրէպիլէճէյինի պէյան իթմիշ օլտըղընտան, պէրապէրիմճէ կէթիրտիմ, —տէտի ·

—Եագլաշըն, եագլաշըն, վէ էկէրչի պիզէ պու պապտէ պիր մալիւմաթ վէրէպիլիճէք օլուր իսէնիզ, մէմնուն օլուրըզ, —տէտի միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ·

Լըթէլիէ նամըյլա պէքճինին կէթիրմիշ օլտըղը չախս·

—Պէնիմքիսի միւհիմմ պիր չէյ տէյիլ, մէզարիսթան պէքճիլէրինտէն Չիլէրին, վէլվէլէէնտազը ալէմ օլան Բէր-Լաշէզ ճինայէթինի հիքեայէ իթմէսինտէ, խաթըրըմա պիր չէյ կէլտի քի, պէլքի թահգըգաթընըզա եարտըմը օլապիլիր, —տէտի ·

—Նէ՞ իմիշ խաթըրընա կէլէն չէյ... չապուգ սէօյլէ ·

—Տիւն սապահ իւչ բատտէլէրինտէ, նապըլ քի չիմտի սիզի կէօրիւյօր իսէմ, թըբգը էօյլէ, կէնճ պիր քիմսէնին Գուրավիէֆ մէզարընա կիրտիյինի կէօրտիւմ·

Մ. Լըթէլիէնին չու իֆատէսի՝ սամիինի թէաճճիւպտէ պըրագտը·

—Պու մէզար Գուրավիէֆլէրին մէզարը օլտըղընը նէտէ՞ն պիլիյօրսըն, —տէյու Մ. տը Ժիպրէ սուվալ իթտի ·

—Զօգտան պէրու պիլիրիմ, հաթթա իքիմի տէօրթ սէնէ տիր քի մէրմէրճիլիք իթմէքտէ օլտըղըմ ճիհէթլէ, եաբըլտըղը զէմանտան պէրու պիլիրիմ. օ զէմանտան պէրու Գօնթէս Գուրավիէֆին դաթլ իտիլմիշ օլտըղը րիվայէթ օլունուր · Չիլէր պու մէզարտան պահս իթտիյի սըրատա, տէրհալ խաթըրըմա կէլտի ·

—Անլայօրըմ քի Չիլէրին հիքեայէսի սէնին զիհնինի ույանտըրմըշ· էյ, տիւն պու մէզարըն իչինէ կէնճ պիր քիմսէնին կիրմիշ օլտըղընա էմի՞ն մի սին ·

—Էվվէթ, էֆէնտիմ·

—Իյի թաֆսիլ էթ պագալըմ ·

—Մէրմէրճիլիքտէն պիր ազ բարա գազանմըշ օլտըղըմ ճիհէթլէ, էօլիւ վէ մէզարլարա միւթէալլիգ պազը էշեա իլէ չիչէքտէն թաճլար սաթմագ իւզրէ, Բօքէթ սոգաղընտա պիր տիւքքեան իսթիճար իթմէքտէյիմ · Տիւն պիր իւչ գըզընտա տիւչարը չըգմըշ իքէն տիւքքեանա ավտէթիմտէ, պիր քիմսէնին գարըմտան պիր չիչէք տէմէթի սաթըն ալմագտա օլտըղընը կէօրտիւմ ·

—Անապա տիւքքեանընտան սաթըն ալընան տէմէթ չու՞ մը տըր, —տէյէրէք, միւսթանթիգ մէզարըն իչինտէ պուլունան թազէ տէմէթ չիչէյինի կէօսթէրտի ·

—Սաթըն ալընան տէմէթին պու օլուպ օլմատըղընը չիմտի սէօյլէրիմ, պէն պու տէմէթլէրի հազըր եաբըլմըշ օլարագ թօբտան ալըբ սաթաճագ իքէն, էվտէ իմալ իթտիրմէքլիյի քէնտիմ մէնֆաաթլը պուլտըմ. պունլարըն իմալի իչիւն պէն պիր նէվի գավի թէլ գուլլանմագտայըմ քի, կէօրտիւյիւմ կիպի թանըրըմ, —տէյիպ, Լըթէլիէ՝ միւսթանթիգին էլինտէն տէմէթի ալտը, վէ չիչէքլէրի վէ ալթընտաքի օթ գալըպը չըգարտըգտան սօնրա,

—Էվվէթ, սաթմըշ օլտըղըմ տէմէթ պու տըր, պագընըզ պու թէլ՝ րէչինալը խամ պիր թէլ տիր... պէնտէն պաշգա պու թէլտէն գուլլանան օլմատըղընա էմինիմ ·

—Տիմէք քի, օ կէնճ քիմսէնին ալմըշ օլտըղը տէմէթ պու տըր ·

—Էվվէթ, վէ պէտէլինի վէրտիքտէն սօնրա չըգըբ կիթտի ·

—Արգասընտան պագտը՞ն մը ·

—Օ՛հ, տըգգաթսըզճա չէօյլէ պիր պագտըմ. չիւնքի ահվալ ու աթվարընա նազարէն, ալթընտան պիր գաթիլ չըգաճաղը խաթըրըմտան պիլէ կէչմէմիշ իտի·

—Գաթի՞լ մի, ճինայէթին ֆաիլի օ՞ չախս մը տըր, —տէյու մէմուլ իտիյօրսըն·

—Պիլմէմ ամմա, էօյլէ թախմին իտիյօրըմ ·

—Աչըգ սէօյլէ ·

—Պիր ազ էվվէլ թարիֆ իթմիշ օլտըղըմ միսիլլու, Բէր-Լաշէզ մէզարլարընտան պիրինտէ եաբմըշ օլտըղըմ պազը իւլէրին ագչէսինի թահսիլ իթմէք իւզրէ միւշթէրիլէրիմտէն պիրինէ կիթմիշ իտիմ... մէրգում միւշթէրի՝ քէնտի ֆամիլեասընըն մէզարընա իքի թազէ չիչէք տէմէթի վազ իթմէքլիյիմի թէնպիհ իթմիշ իտի· իշթէ չու մէզարա կէօթիւրտիւմ գօյտում, —տէյէրէք, չիչէք կէօթիւրմիւշ օլտըղը մէզարը կէօսթէրտի ·

—Անլայօրըմ, միւշթէրինին արզուսը մուճիպինճէ, տիւքքեանտան չըգմըշ կէլմիշ վէ չու մէզարա իքի տէմէթ կէթիրմիշսին, վէ օ կէնճ քիմսէ տէ օ արալըգ սէնին կիթտիյին եօլտան եիւրիւմէքտէ օլտըղը ճիհէթլէ, իսթէր իսթէմէզ թէսատիւֆ իթմիշսին էօյլէ՞ մի ·

—Էվվէթ, էօյլէ ·

13

Միւսթանթիգ. —տէվամ էթ պագալըմ, —տէտի :

Լըթէյֆէ.— Նակէհան օ կէնճ քիմսէ ճէպինտէն պիր անախթար չըգարարագ տօլմընը եավաշլաթտը... մէզպիւր անախթարը Գուրավիէֆ մէզարընըն քիլիտինէ սօգաճաղը սըրատա, պէն տէ օրատան կէչիյօր իտիմ... հաթթա կէչէր իքէն սէ-լամ տա վէրտիմ... ավտէթիմտէ, մէզարըն գաբուսը գաբալը իտի, վէ ֆագաթ անախթար քիլիտին իւսթիւնտէ իտի :

Միւսթանթիգ.— Թախմինէն սաաթ գա՞չ իտի :

Լըթէյֆէ.— Իւչիւ պիր գաչ տագիգա կէչմիշ իտի. տիւքքեանա ավտէթիմտէ սաաթա պագմըշ իտիմ :

Միւսթանթիգ.— Օ կէնճ քիմսէ նէ էշքեալ վէ հալտէ իտիւկի խաթըրընտա՞ մը տըր :

Լըթէյֆէ.— Հայը. կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր զանն իտիյօրըմ :

Միւսթանթիգ.— Նագըլ էթ պագալըմ :

Լըթէյֆէ.— Օրթա պօյլու, միւթէնասիպ իւլ վիւճուտ վէ հիւսնիւ պիր քէմսէ իտի. սըֆաթըըն էշքեալի մունթազամ, վէ րէնկի սօնուգ իտի : Ուզուն սաչլարը, իքի եանատան սագալը վէ պըյըգը սարը իտի, ղայէթ թէմիզ կիյինմիշ, վէ էյրէթի կէօզլիւ գօմուշ իտի... պանա տա պիր պաթուն վէրտի...

Լըթէյֆէնին իֆատաթը՝ ճիւմլէսինի հայրէթտէ պըրագտը :

Միւսթանթիգ.— Շու թաֆսիլաթ իլէ, Էրնէսթին սօգագընտաքի արապաճը-նըն իֆատաթը եէքտիկէրինէ ղայէթ մութապըգ չըգըյօր :

Ժօզէֆ.— Արապաճըն իֆատէ վուրուլան չախս իլէ պու գարըյը վուրան էլ վէ սիլահըն պիր էլ վէ պիր սիլահ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտիմ... գաթիլ օ սարը վէ կէնճ քիմսէ տիր :

Միւսթանթիգ՝ Լըթէյֆէյէ խիթապէն. —Պու ատամըն սէօզ սէօյլէտիկինի իշիտտի՞ն մի :

Լըթէյֆէ.— Էվէթթէ, տիւքքեանըմտա իտիմ. ալըրըը չէյին պէտէլինի վէրմէք իւզրէ քէսէսինտէն պիր գըրգ ֆրանգլըգ չըգարտը վէրտի, գարըմ տա իւսթ թարաֆընը իատէ իթտի, իշթէ օ սըրատա իշիտտիմ :

Միւսթանթիգ.— Հա՛, պիր գըրգ ֆրանգլը՞գ մը վէրտի :

Լըթէյֆէ.— Էվէթ. հաթթա զաննը իտէրիմ քի, քէսէսինտէ տահա չօգ վար իտի :

Ժօզէֆ խավաչճա.— Պու գըրգ ֆրանգլըգլարտան պիրիսիլէ տէ Մօնթօրկէօյ սօգաղընտա արապաճը Գաթէյի սավմըշ իտի :

Միւսթանթիգ.— Ֆրանսըզճայը էյի սէօյլէյօ՞ր մը իտի :

Լըթէյֆէ.— Բէք էյի. եալընըզ պիր էճնէպի թէլաֆֆուզը վար իտի. Շըմալ մէմալիքի էհալիսի թէլաֆֆուզընա պէնզէր իտի. մամաֆիհի պու պապտէ խատաա իտէմէմ.

Բօլիս միւտիրի.— Թա քէնտիսի. իշ գօլայլաշըյօր, չիւնքի եալընըզ պիր չախս արայաճաղըզ :

Միւսթանթիգ.— Էվէթ. լաքին օ արայաճաղըմըզ չախս օ տէրէճէ ուսթա-լըգլը հարէքէթտէ պուլունմըշ քի, պուլմագ բէք միւշքիլ օլաճագ տըր...

Բօլիս միւտիրի.— Պագալըմ. օ սարը ատամ հէր քիմ իսէ, ուսթատ չէյ իմիշ, լաքին պիզ տէ բէք աճէմի տէյիլիզ...

Լըթէյֆէ.— Պանա տահա իգթիզանըզ վա՞ր մը տըր :

Միւսթանթիգ.— Էվէթ. պիր միւտտէթ տահա տուրմանըզ էյի օլուր. րիճա իտէրիմ քի, մէզարիսթան միւտիրինին օտասընա գատար պէրապէրիմիզճէ կէլիպ. իսթինթագնամէյի իմզալայասընըզ. Թահգըգաթը վագըամըզա ֆէվգէլատէ սու-րէթտէ մէտար օլաճագ թաֆսիլաթը խօտ պէ խօտ իթա էյլէմիշ օլմանըզտան տօ-լայը թէշէքքիւր իտէրիմ :

Լըթէյֆէ.— Պու վէճհ իլէ սիզին խըզմէթինիզտէ պուլունապիլտիյիմտէն մէմնուն օլտըմ. չայէտ պիր տահա օ խապիսի կէօրէճէք օլուր իսէմ, կէօզլէրիմին էօնիւնտէն պըրագմայաճաղըմը վէ միւնասիպ վէճհ իւզրէ թէվգիֆ իթտիրէճէյիմի թէաահհիւտ իտէրիմ :

Միւսթանթիգ՝ Ձիլինկիրէ խիթապէն.— Պու գաբույը թէքրար պիր էյիճէ գա-բամալը :

Ձիլինկիր.— Քիլիտի տէ եէրինէ մըխլայը՞մ մը :

Միւսթանթիգ.— Խայըր. խալաթը վագըայա մէտար օլմագ իւզրէ քիլիտի պիզ սագլարըզ, եալընըզ էօյլէ պիր եօլ իլէ եէրինէ գօյ, քի մէօհիւրլէյէպիլէյիմ :

Ձիլինկիր.— Բէք գօլայ :

Միւսթանթիգ.— Չաբուգ էթ :

Ձիլինկիր՝ ալաթ թօրպասընըն իչինտէն պաշը խալգալը պիր էքսէր չըգարըբ քիլիտին տէլիյինէ սօգտու, վէ արգասընտան տա վիտա իլէ թութթուրտուգտան սօնրա գաբույը գաբատը, վէ մուախխարէն խալգանըն իչինտէն պիր պէօյիւճէ էքսէր կէչիրիպ, էքսէրին ուճունը տախի թաշըն արալըգլարընա մըխլատը :

—Պու թէտապիր մուվագգաթ տըր, էկէր իսթէր իսէնիզ տիւքքեանտա լազըմ օլանը հազըրլայըմ վէ գաբույը էյիճէ գաբայըմ :

Միւսթանթիգ.— Պու գատարը չիմտիլիք քեաֆի տիր. —տէյիպ, գաբունըն մէօհիւրլէնմէսինի բօլիս գօմիսէրինէ էմր իթտի.

Բօլիս գօմիսէրի իսէ գաբույը մէօհիւրլէտիքտէն սօնրա, մէզարըն էօնիւնէ իքի նէօպէթճի թէրթիպ իթտի :

Բօլիս միւտիրի.— Շիմտի արթըգ նաաշը մուայէնէխանէյէ նագլ իթմէլի, մէ-զարիսթան միւտիրի պիզէ իքի մէմուր վէրմէլի :

Միւտիր.— Հազըր վէ էմրինիզէ մունթազըր տըրլար :

Բօլիս միւտիրի.— Բէք ալա, Լաննուա չավուշ նաաշ իլէ պէրապէր կիթսին... Հայտէ եօլա տիւշիւնիւզ :

Նաաշը նագլէ թային օլունանլար թէժկէրէնին գայըշլարընը օմուզլարընա կէ-չիրիպ եիւքլէնտիլէր, մէզարիսթանտան չըգարտըլար, վէ մէմուրինը սաիրէ իսէ, մէզարիսթան միւտիրինին տաիրէսինէ կէլիպ, իսթինթագնամէլէրի գըրաաթ վէ թաթպիգ վէ իմզա իթտիլէր :

Հաքիմլէր քէնտի իշլէրիյլէ մէշղուլ օլտուգլար, պիզ տէ Նավարէն սօգագընտա վագը պիր խանէնին իքինճի գաթընտա կիւզէլճէ տէօշէնմիշ պիր տաիրէյէ նագլը քէլամ իտէյիմ.

Բէր–Ղաշէգ մէզարիսթանընտա վուգու պուլան ճինայէթին մէրմէրճի ամէլէլէրի թարաֆընտան միւշահէտէ օլունմասընտան իւչ սաաթ էվվէլ եանի սապահա գարշը սաաթ պէշտէ, մէզքիւր տաիրէնին տապլարընտան պիրինտէ եաղըխանէ իւզէրինտէ պիր լամպա եանմագտա օլտըղը միւխիլլու, սիյահ մէրմէրտէն մասնու օլան պիր չըմինէնին իչինտէ տախի պիր թագըմ գուրու օտուն իսթիֆ իտիլմիշ թութուշմագտա, վէ չըմինէնին իւսթիւնէ ապանօզտան չէրչիւէսի պիր այինէ պուլունմագտա իտի. Եանմագտա օլան աթէշին գարշըսընտա մաւի ֆանէլատան մամուլ վէ քէնարլարը գըրմըզը ֆիթիլի էլպիսէլէր կիյինմիշ պիր տէլիգանլը՝ պէօյիւճէ պիր գօլթուգ սանտալյէսինէ եայըլմըշ իտի.

Սաղ թարաֆընտա խալընըն իւզէրինտէ սիյահ իւզէրինէ րէնկլի խաշվարի գըրմըզըլը պիր բանթալօն, պիր սիյահ եէլէք, պիր սէթրէ, պիր բարտըսիւ, պիր պօյուն շալը, պիր պօյուն պաղը, պէյազ պէզտէն պիր գօլ պաղը, վէ պիր գըրմըզը իբէք եաղըգ գարմագարըշըգ օլարագ աթըլմըշ իտի.

Պու տէլիգանլը թախմինէն եիրմի ալթը եաշընտա օլուպ, սաչլարը սէրթ վէ գումրալ վէ գըսսա քէսիլմիշ վէ անլը ալչագճա իտի. Ինճէ վէ եումուշագ օլան պըյըգը, ղայէթ հիւսնլիւ օլան տուտագլարընա սայէտատ օլուպ, ալէստէվիյէ սօնուգ ըըֆաթը սիւքիւնէթը հալ իյմա իթմէքտէ, սիյահ, պէօյիւք վէ բարլագ օլան կէօզլէրի՝ ղարիպ պիր հարէքէթը տաիմէտէ պուլունմագտա իտի. Նազարը պազըն լաթիֆ վէ հէման րահիմ, վէ պազըն տախի խային տէնիլէճէք մէրթէպէտէ սէրթ իտի.

Մէրգումուն՝ սաղ էլինտէ պիր մաշա վէ սօլ էլինտէ տախի պիր հաղըր սիկարա թութմագտա օլուպ, ըըգ ըըգ սիկարայը աղզընա կէօթիւրէրէք, քէմալը խահիշլէ պէյազ վէ գօգուլու տիւմանընը սավուրուր իտի.

Նակէհան չըմինէնին իւզէրինտէքի սաաթա պագմագ իչիւն պաշընը գալտըրտը.

—Սաաթ պէշէ կէլմիշ հէ՛, նէ՞ չապուգ վագըթ կէչմիշ. պիր ան էվվէլ եագմաղա պաշլայալըմ, —տէյիպ, վէ եանընտա պուլունան մէկթուպաթտան պիրինի մաշանըն ուճույլա գալտըրըպ աթէշէ թութտու.

Իքի սանիյէ զարֆընտա իրէք եաղըգ եանտը պիթտի. Մուախխարէն սըրա կէօմլէյէ կէլտի, կէօմլէյին ճօնիւնտէ վէ տիրսէքլէրինտէ գըրմըզը լէքէլէր վար իտի քի, գան լէքէլէրի օլտըղը աչիքեար իտի.

Իւչ սանիյէ զարֆընտա կէօմլէք տախի եանըպ քիւլ օլտու. Օճաղըն ալէվի մէրգումըն աօնուգ օլան ըըֆաթը իւզէրինէ վուրտըղը զըրատա, կէօզլէրինտէ պիր նազարը խայինանէ բէյտա օլմըշ իտի.

Սիյահ եէլէյին գումաշը գալընճա օլտըղընտան, տահա եավաշ եանտըղը միսիլլու, պըրագտըղը քիւլտէն աթէշ պիր աղ քէօրլէնմիշ իտի.

Օճաղըն ճօնիւնտէքի մէրմէր թաշըն իւզէրինտէ պէօյիւճէք պիր քիւրէք իլէ իչի եարըմա գատար սու տօլու չինիտան պիր գօվա տուրմագտա օլտըղընտան,

մէրգում՝ քիւրէկիլէ օճաղըն քիւլլինի չըգարըպ գօվանըն իչինէ աթտը, չիւ վէճհ իլէ աթէշ՝ թէքրար պարլատըգտա, իքիյէ պէօլիւնմիւշ օլան բանթալօնը վէ սօնրա տախի գօլ պաղընը իչինէ աթարագ, պուլունտուղու չըգան եանըգ չուխա գօգուսը օտայը տօլտուրտու: Պունլար եանըպ պիթինճէյէ տէկին պիր գաչ տէֆալար օճաղըն քիւլիւնիւ գօվայա պօշալթտը, բարտըսիւ բարչալանմատըգճա եանմայաճաղընա ճէմին օլտըղընտան, եաղըխանէնին իւսթիւնտէ պուլունան թէրզի մագասըյլա եէր եէր գան իլէ միւլէմմա օլան մէզքիւր էլպիսէյի եիրմի բարչա գատար քէստի, վէ հէր պիր բարչայը այրը այրը չըմինէնին իչինէ աթտը, վէ ֆագաթ պուտընըն գումաշը ղայէթ գալըն օլտըղընտան, թէքմիլէն եանըպ պիթմէսի պիր սաաթտան զիյատէ սիւրտիւ.

Պէօյլէճէ մէլպուսաթըն քեաֆֆէսինի եագըպ պիթիրտիքտէն վէ կէօսթէրիշի չիւպհէյի տավէթ իտէճի օլան քիւլլիւ օճագտան չըգարըպ, գօվանըն իչինէ աթտըգտան սօնրա, չըմինէյի թէմիզլէտի վէ էնիտէն օտուն իսթիֆ իթտիքտէն սօնրա, —շիմտի սըրա շու քիւլիւ մէյտանտան գալտըրմաղա կէլտի, պու տա գօլայ չէյ, —տէտի.

14

Խնճամընտա լամբասընը ալըպ գօվայը մաթպախա կէօթիւրտիւ վէ աղզընա գատար սու տօլտուրտըգտան սօնրա, չամուր կիպի օլմուշ օլան քիւլիւ պիր տէկէր մաշա իլէ գարըշտըրտը, վէ գօվայը քիրլի ու տէօքիւլէն գուրնանըն իչինէ պօշալթըպ, էյիճէ եըգատը վէ հէր չէյի եէրլի եէրինէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, օտասընա աւտէթ իթտի.

—Հօ՛, հօ՛, պուրատա գիյաթէսիյլէ եանըգ գօգուսը վար, պու թէհլիքէլի չէյ, պունըն տա չարէսինէ պագմալը, —տէյէրէք, լամբայը եաղըխանէնին իւսթիւնէ գօյուպ, բէնճէրէյէ տօղրու կիթտի, վէ բէրտէյի սըյըրըպ գանատլարը աչտը վէ էյիլիպ սօգագա պագտը.

Հէր թարաֆտա սիւքիւնէթ հիւքմ իթմէքտէ իտի, սօղուգ գիյաթէլէշմիշ իտի իսէ տէ, գար քէսիլմիշ եաղմամագտա իտի: Մէրգում թէքրար չըմինէնին եանընա կէլիպ վէ սաաթըն եանընտա տուրմագտա օլան եաբմա սարը սագալ իլէ պըյըգ վէ սաչլարը կէօրիւպ, —հայ չէյթա՛ն, պունլարը ազ գալտը քի պուրատա ունուտայոր իտիք, —տէյիպ, հէման անլարը տախի աթէշին իչինէ ֆըրլաթը վէրտիքտէն սօնրա, քիւրէյի աթէշին ալէվի իչինէ սօգուպ պէքլէտի. իւչ տագիգա զարֆընտա քիւրէք քիրազ կիպի գըզարտըգտա, աթէշտէն չէքիպ չըգարըպ իւսթիւնէ չէքէր թօզու էքտի վէ օտանըն իչինի պիր էյիճէ թիւթսիւլէտի.

Պէօյլէճէ օտանըն հավասընը քեամիլէն թէպտիլ իթտիքտէն սօնրա, բէնճէրէլէրի գաբատը, բէրտէլէրի չէքտի, վէ եաղըխանէսինին չէքմէճէլէրինին պիրինին իչինտէն պիր ճըգտան չըգարըպ, լամբանըն ճօնիւնէ օթուրտու: Ճըգտանը աչըպ, իչինտէն պիր թագըմ քեաղըտլար չըգարտը վէ սըրասըյլա եան եանա տիզտի· Թազէ պիր սիկարա տահա եագըպ, մէքթուպ քեաղըտընտան պիր տէֆթէր եաբտը, վէ սըրասընա գօմուշ օլտըղը էվրագըն սուրէթլէրինի այնէն մէզքիւր տէֆ-

թէրէ գայտ իթմէկէ պաշլայըպ, տուրմադըղըն եաղըը վէ սաաթ սէքիզտէ պիթիրտի: Տիղտիյի էվրագը պիրէր պիրէր Թէտգըգ իթտիքտէն սօնրա,

—Հէփսինի եազմըշըմ... եալընըզ պիր բասսաբօրթ գալըը. պունը նէ՞ եաբմալը. լազըմ նէ օլուր նէ օլմազ. օնը տա սագլարըմ. —տէյէրէք, պիր Ինկիլիզ բասսաբօրթընը կէօզտէն կէչիրտի. մէզքիւր բասսաբօրթտա չէօյլէճէ պիր գայտ կէօրտիւ:

Ժօռժըն Ռուէլը, [illegible] 49, [illegible] Լօնտրա:

Պու բասսաբօրթըն հէմ խալի հէմ տէ սահիպինին Ինկիլիզ օլտըղը եազըլը տըր, —տէյէրէք, տիւրլիւ ճըզտանըն իչինէ գօտուգտան սօնրա, —շիմտի շու քեաղըտլարը սըրասընա գօյալըմ, իշթէ Բէր-Լաշէզ մէզարլըգընըընա ատը օլան էվրագըն սուրէթլէրի, շըմէնտըֆէրտէն չըգան չախսը ատը օլան էվրագըն սուրէթլէրի տէ շունլար տըր: Անլարը սագլարըմ, պէնիմ իչիմի օ տըլլար կէօրէճէք տիր, օնլարը տա բասսաբօրթըն եանընա գօրըմ, —տէյիպ, տըլլարը ճըզտանըն իչինէ վէ ճըզտանը տա չէքմէճէնին իչինէ գօյուպ քիլիտլէտիքտէն սօնրա, եազմըշ օլտըղը սուրէթլէրի պիրէր պիրէր օգումաղա պաշլատը:

ՆՈՒՄԷՐՕ 1.

Եէնէ Կրամօն սօգագընտա Բէլլ-Պօ լօգանթասընտա Ն. 17 օտասընտա [illegible] [illegible]. Օն [illegible] Ն*****տէն [illegible]:

—Պու պէօյլէ եազը նէ՞ տէմէք օլաճագ, էօնիւնտէքի պէշ եըլտըզըն մանասը նէ՞ տիր. Ն՞ մի տիր. ՊէՆ մի տէմէք օլաճագ. աճապա պիր չէ՞հր իսմի մի տիր. եօգսա չա՞խս մը իսմի իտէր. եախօտ պիր սայը՞ մը... անլայամայօրըմ. սագըն պունլարըն քեաֆֆէսի կիպի պիր շիրքէթ իսի օլմասըն. պու սօն թախմինիմ հէբսինտէն զիյատէ ագլա եագըն կէօրիւնիյօր. նէ հալ իսէ տէվամ իտէյիմ պագալըմ:

[illegible]

Ն**

—Իմտի օլարագ տա իքի եըլտըզլը պիր Ն տահա, պու քեաղըտ մէզարըն իչինտէքի տօլապճըղըն իչինտէ պուլունան քեաղըտ տըր քի, եա պէնիմ օրայա կիթտիկիմ կիւն վէ եախօտ իքի կիւնիւ վազ իտիլմիշ օլմալը, —տէտիքտէն սօնրա, պաշգա պիր քեաղըտ ալըպ. —պու քեաղըտ իսէ սիյահլար կիյինմիշ վէ քիմ օլտըղը նամալիւմ օլան գարընըն պունտան էվվէլքի օգուտըղըմ վարագայա կէթիրմիշ օլտըղը ճէվապ տըր, պունը տա պիր էյիճէ օգույալըմ:

ՆՈՒՄԷՐՕ 2.

[illegible]

Սօն սաթըրը օգուտըգտա կէօզլէրի բարլամաղա պաշլայըպ, —եւէթ պէն Փըբանգ իշթէ պուրատա, —տէյէրէք, եազըխանէսինին աչէ հըֆզընա մախսուս օ-

լան չէքմէճէյէ տօգունը վէրտի. գազանմաղը ճահտ իթմիշ օլտըղըմ սէրվէթէ մահսուպէն էրէյին պիր բարա սայըլըր ամմա պանա քիֆայէթ իթմէզ, միլեօնլար իլէ աչէ թէսավվուր իտէրիմ, միլեօնլար կէլմէլի միլեօնլար, վէ հէմ տէ կէլէճէք տիր, —տէյիպ գըրաաթա տէվամ իթտի:

[illegible] Ն***** [illegible] ՇԱՆԹԻԼԵԻՏԷ՞Ն ՄԻ ԿԷԼԻՑՕՐՍԸՆ [illegible] Ն**** [illegible]:

—Պունըն տա իմզասը իքի եըլտըզլը պիր Ն. սագլամըշ օլտըղըմ բասսաբօրթ՝ գօլպաղը ե օլտուղըն քի՞մ օլտըղընը պէյան իտիյօր. լաքին սահի՞հ մի տիր, եազմա՞ մը տըր, պէնճէ եազմա օլտըղընա շիւպհէ եօգ տըր:

Պու քեաղըտը տա տիկէրլէրինին իւզէրինէ գօտուգտան սօնրա, պիր տիկէր քեաղըտ տահա ալըպ,

—Իշթէ շըմէնտըֆէրտէն չըգմըշ օլան եօլճունըն կէթիրտիյի զըլմէթտար քեաղըտ պու տըր քի, պու քեաղըտ սայէսինտէ իչին նէ՞ օլտըղընը ֆարգ իթտիմ. պու քեաղըտ էլիմէ կէչինճէյէ տէկին, մէսէլէ ատէթա պիր մուամմա իտի ամմա, պու քեաղըտ վասըթասըյլա մուամմայը հալլ իթտիմ, —տէյիպ, պէր վէճհը զիր օգումաղա պաշլատը.

«ՊԱՏԻՒ ՎԱՍԻՑԷԹՆԱՄԷՄ ՕԼ ՏԸՐ ՔԻ,

«Պէն զիրտէ իմզա սահիպի վիւճուտիմ սաղ վէ սէլիմ վէ ագլըմ քեամիլէն պաշըմտա օլտըղը վէ Րէժէնթ-Ստրիթ սօգաղընտաքի խանէմտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունտըղըմ հալտէ, սօն մուրատըմը պուրայա պէր վէճհը աթի եազմըշըմ տըր:

«Բէտէր վէ վալիտէմ չօգտան պէրու էօլմիւշլէր տիր:

«Եալընըզ պիր հէմշիրէմ վար տըր:

«Մէրգումէ հէմշիրէմտէն պաշգա պիր քիմսէ գալմամըշ օլտըղընտան, անը սէվմէք վէ եանըմտան այըրմամագ արզուսընտա իտիմ... ֆագաթ իթթիֆագ իթտիկի մէյլէք իգթիզասընճա, րէզալէթը հայինին թէէսիրինտէն գուրթուլմագ վէ ֆիմաբաատ զէվքինի իչիթմէք մագսատընա մէպնի, քէնտիսինէ մինասէպէթիմի քէսմէկէ վէ հաթթա Բարիսի վէ Ֆրանսայը թէրք իլէ տիյարը ախէրէ կիթմէկէ մէճպուր օլտում:

«Պունըն իլէ պէրապէր էհլի ըրզ պիր քիմսէնին էմնիյէթինի սուի իսթիմալ իթտիքտէն սօնրա, 1858 սէնէսինտէ պիր պաշգասըյլա էվլէնմիշ օլտըղընը վէ պու նիքեահտան պիր գըզ սահիպէսի օլուպ, պու գըզըն ՄԱՐԻ նամը վէ բէտէրինին մահլէսի օլան ՊՐԷՍՕԼ մահլէսինէ մունսէպ իտուկինի խապէր ալտըմ:

«Եիրմի սէնէ մուրթէմատիյէն քէմալը շայրէթլէ չալըշա չալըշա եավէրիի Թալիմ սայէսինտէ քիւլլիյէթլի պիր սէրվէթ Թօբլատըմ:

«Էլեէվմ ՕՆ ԻՔԻ ՄԻԼԵՕՆ ԵԷՏԻ ԵԻԻԶ ԷԼԼԻ ՊԻՆ ՖՐԱՆԳ սահիպիյիմ, Լօնտրատաքի էվիմ, էշեալարըմ, րէսմլէր վէ սաարը աթիգա վէ նատիրէ տէ եինէ պաշգա:

«Խոհամը միւթէպէրէ վէ Նփրօքանըն էն միւթէպէր պանգալարընըն սէնէտաթընտան միւրէթթէպ օլան շու վարխէթիմ՝ Լօնտրատա մուգիմ օլուպ, քէնտիսինէ էմնիյէթը թամմէմ օլան ՌԻՇԱՐ ՍԱՆԿՍԳԻ հէնապլէրինին նէզտինտէ մահֆուզ տըր . . . Թաֆսիլաթը լազըմէ տախի օն պէշ սէնէտէն պէրու պիրինճի տօսթում օլան ՄԻՇԷԼ ԳՐԷՄՕՆԸՆ նէզտինտէ մէվճուտ տըր ։

«Պինաէն ալէյհ մէրգում ՄԻՇԷԼ ԳՐԷՄՕՆԸ իճրաի վէսայէթէ մէմուր նասպ վէ թային վէ վարխէթիմի թէրքիպ իտէն մէպալիղի պէր վէճհը աթի թագսիմ իթմէսինի թավսիյէ իտէրիմ ։

«1. Քէնտի հէմշիրէմ օլուպ, Լէ-տօֆէֆ Պէէօօլըն զէվճէսի վէ եախօտ տուլ գարըսը Վալանթին Տարվէյլին մէշրու գըզը ՄԱՐԻ ԳՐԷՍՍՕԼա, ալթը միլիօն,

«2. Մէրգումէ հէմշիրէմ Վալանթին Տարվէյլին, Բօլ տը Ժէզէ նամ ալօգաթ իլէ զէվճիյէթը շայըը մէշրուէսինտէն թէվէլլիւտ իթմիշ օլան գըզը ՍԻՄՕՆ ՏԱՐՎԻՅԼԷ ալթը միլիօն ։

«3. Պագը գալան եէտի եիւզ էլլի պին ֆրանգը վէ Րէժէնթ-Սթրիթ սօգագընտաքի միւլքիմի, իշպու վասիյէթիմին իճրասընա մէմուր թային իթմիշ օլտըղըմ Մէշէլ Պրէսօնա թէրք իտէր, վէ գըզգարտաշըմ Վալանթինին նիքեահըըզ պիր զէվճիյէթտէն հասըլ իթմիշ օլտըղը Սիմօնըն նէրէտէ խուլլինի պուլմագ իսթէրէ լազըմ օլան էվրագ վէ մալիւմաթը տախի եինէ քէնտիսինէ պըրագըըըմ ։

«4. Հէմշիրէմ Վալանթինին քէրիմէի մէշրուասը օլան Մարէ Պրէսօլ, քէտէր վէ վալիտէսի սաղ իսէլէր, օնլար իլէ վէ եախօտ հէր հանկըըը քի սաղ իսէ օնըն իլէ պէրապէր Բարիստէ իգամէթ իթմէլի տիր. քէտէր վէ վալիտէսի էօլմիւշ վէ եախօտ էվլէնմիշ իսէ, օ հալտէ Բարիստէ իգամէթ իթմէկէ մէճպուր տէյիլ տիր, պու ճիհէթլէրի տէ անլամագ գօլայ տըր ։

«5. Գալատէ գիքր իթտիյիմ վարխէթ, վէֆաթըմտան կիւնիւ կիւնիւնէ պիր սէնէ սօնրա, Րէշտ Սանէօթ մարիֆէթիյլէ սահիպլէրինէ թէսլիմ օլունսըն ։

«6. Գըզգարտաշըմ Վալանթին Տարվէյլին էքի գըզլարընտան պիրիսի էօլմիւշ օլուր իսէ, էօլէնին հիսսէսի սաղ գալանա վէրիլսին ։

«7. Վէֆաթըմտան սօնրա պիր սէնէյէ տէկին էքիսինին տէ էօլմիւշ օլտըգլարը թէպէյյիւն իտէճէք օլուր իսէ, վարխէթիմին քեաֆֆէսի՝ տօսթում օլուպ, վասիյէթիմին իճրասընա մէմուր օլան Մէշէլ Պրէսօնա աիտ օլաճագ տըր ։

«8. Նամէշրու գըզը Սիմօնտան տօլայը հէմշիրէմին սէվապըզը աճվալի հագգընտա միւնասէպէթսիզ պիր թէվաթուըըն վուգուընէ մէյտան վէրիլմէմէք իսթէրէ, Սիմօն Տարվէյլի պուլմագ իչին իգթիզա իտէն թէհարրիյաթ վէ թէշէպպիւսաթը Մէշէլ Պրէսօնըն եալընըզ պաշընա իճրա իթմէսինի թալէպ իտէրիմ ։

«Իշպու վասիյէթնամէ Լօնտրատա 1876 սէնէսի աղօսթօսըն 20ինճի կիւնիւ թանզիմ օլունմըշ տըր ։

«ԱՐՄԱՆ ՏԱՐՎԻՅԼ»

Պալատէքի վասիյէթնամէյի օգուտըգտան սօնրա, Նավարէն սօգագընտա մուգիմ կէնճ քիմսէնին տուտագլարընտա շարիպ պիր թէպէսսիւմ քէյտա օլտու. վէ վասիյէթնամէնին սուրէթինի եազըխանէնին իւզէրինէ գօտուգտան սօնրա, —էն միւհիմմ քեաղըտ պու տըր. պէնիմ միլեօնլարըմը կէթիրէճէք օլան քեաղըտ իշթէ

պու քեաղըտ տըր, —տէյիպ, վէ տիկէր պիր քեաղըտ էլինէ ալըպ, —պու քեաղըտ տա շիմտիքի օգուտըղըմ շարայիպտէն օլան վասիյէթնամէյէ տաիր պաշը մալիւմաթը հավի պիր վարագա տըր, —տէյու իլավէ իթտի ։

15

Վասիյէթնամէյէ մէրպութ օլան իլավէլէրին միւնտէրիճաթը տախի պէր վէճհը աթի իտի.

«ԳԻՐԻՆՃԻ ԻԼԱՎԷ. 15 Թըշրինի սանի 1854 Թարիխինտէ Սիմօն Տարվէյլի՝ պէն հէնուզ իւչ կիւնլիւք չօճուգ օլտըղըմ հալտէ, կիզլիճէ վալիտէսինին նէզտինտէն ալըըտըմ. շիւնքի հէմշիրէմին օ չօճուգը մէյտանտան գալտըրաճագըը էյի պիլիր իտիմ. վէ եախօտ էօյլէ մէմուլ իտէր իտիմ ։

«Այնը Թարիխտէ, մէճհուլ պիր քէտէրին վէ հէմշիրէմ Վալանթին Տարվէյլին քէրիմէի նամէշրուէսի մագամընտա Բարիսին իւշիւնճիւ պէլէտիյէ տաիրէսինտէ վէլատէթի գայտ իթտիրիլմիշ տիր ։

«Նիւէյմ Սիմօն նէրտէ իտի եազընտա տըր . . .

«Սէնէի մէզքիւրէ Թըշրինը սանիսինին 17սինտէ, պու գըզը Իօնն վիլայէթինտէ Վիգ-Սիւր-Գրէն գասապասընտա մուգիմ Գլօտին Շարվէ նամընտա պիր սիւտանայա թէսլիմ իթտիմ, վէ Սիմօն նամընը վէրմիշ օլտըղըմ օ գըզը պէօյիւթմէսի իչիւն մէրգումէ Գլօտինէ օթուզ պին ֆրանգ վէրտիմ ։

«ԱՐՄԱՆ ՏԱՐՎԻՅԼ»

«ԻՔԻՆՃԻ ԻԼԱՎԷ. Թախմինէն օն սէնէ սօնրա հէմշիրէմ Վալանթինի կէօրէմէզ օլտըմ. պինաէն ալէյհ նէ օլտըղընը պիլմէմ. զէվճինին իսմի Լիւտօվիգ Գրէսօլ վէ սէնատը միմար օլուպ, Բարիստէ իգամէթ իթմէքտէ իտի. պէլքի շու թաֆսիլաթ իլէ նէրէտէ օլտըղը պուլունապիլիր ։

«ԱՐՄԱՆ ՏԱՐՎԻՅԼ»

Նիհայէթ սօն գալմըշ օլան սուրէթի էլինէ ալըպ, —պալատէքի էվրագը նատիրէնին կէօնտէրիլտիյի քիմսէյէ եազըլմըշ օլան շու սաթըրլարը տա պիր էյիճէ օգույալըմ, —տէյուպ, պէր վէճհը աթի օգուտը.

«Արման Տարվէյլ 30 Իէանուար 1876րդ թուին կմեռնէր։ Եւ քանի որ մեռնող կը թողու մէկուն պարտքերը, Սիմոնը ձեռք կը բերէ, Արմանը կը մեռնի սա պատճառաւ Բ*****ին տանը. Ն*****ն մէջ շատ ջանքեր ըրաւ։ ՃԱՄԻՐՍԻՃ ԳԻՐՔԻՄՍԷ պատմէ...»

Տէլիգանլը թէքրար թէպէսսիւմ իտուպ,

—Թէսատիւֆ տէնիլէն շէյ պէօյլէ պիր ուսթատ տըր քի, ժօնիւմէ կիւզէլ պիր եօլ աչայօր. իշթէ շիմտի էօյլէ պիր սըրրա մալիք իմ քի, օն իքի միլեօն եէտի եիւզ էլլի պին ֆրանգ գըյմէթի վար . . . տօղրուսու կիւզէլ բարա . . Ա՛հ, ԳԷՇ ՆԸԼՏԸՃ շիրքէթի հիսսէտարլարը, սիզի կէօրիւնիւր քի պու յօգմայը պէշլինիզ արանըզտա բայ իտէճէքսինիզ, էօյլէ՞ մի, պէն տէ հիսսէմի իսթէրիմ . . . շան-

նըմ պէն տէ պօլ պօլ պիր հիսսէյէ մուաթաճագըմ · ինսանըն մուտաէթը եօմրունտէ էքսէրիա եալընըզ պիր տէֆա վարիյէթ էտինմէք ֆըրսաթը էլինէ կէչէպիլիր · պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իտէմէյէն քիմսէ շաշղըն սայըլըր , վէ եօյլէ շաշղընլըք պիր տահա սէրվէթ սահիպի օլմազըղա լայըգ տէյիլտիր · պէն իսէ օ կիպի շաշղընլարըն սըրասընա կէչէմէմ , մատամ քի էլիմէ ֆըրսաթ կէչմիշ տիր , գաչըրմայաճաղըմա էմին իտէրիմ , —տէյուպ , օգուտըղը էվրագը թօբլատը վէ եազըխանէսինին իչէրիսինտէ ծըգտանըն իչինէ գոտուգտան սօնրա , —չիմտի պու էվրագըն ասըլլարընը էմին պիր մահալլէ գօմալը · · · նէ՞ օլուր , նէ՞ օլմազ · · · —տէյէրէք , օտանըն իչինտէքի էշեայը պիր քէրրէ կէօզտէն կէչիրտի · վէ պիր ազ մութալաատան սօնրա , —նէ՞րէյէ գօսամ քի էմին օլսամ · լաքին աճէլէ իշ եօգ , չիմտիլիք քիթապխանէմին իւսթ գաթընտա գօյում տա սօնրա տուշունիւրիւմ , —տէտի վէ պիր սանտալյէ իւզէրինէ չըգըպ , ծըգտանը քիթապ տոլապընըն իւզէրինտէ պուլունան կազէթա բաքէթլէրինին վէ քիթապլարըն արասընա սօգուշտուրըվէրտի ·

Ֆիլվագը շու սագլատըղը եէր բէք մունասիպ ույղուն պիր մահալ իտի · չիւնքի կազէթալարըն վէ քիթապլարըն իւսթիւնիւ թօզ գաբլամըշ օլտուղընտան , պէօյլէ պիր ալթըսթ օլան մահալի գարըշտըրմագ քիմսէնին խաթըրընտան կէչմէյէճէյի աշքեար իտի · Քիթապխանէյի քիլիտլէյիպ անախթարը չըգարտը ալտը ·

Շու սըրատա սաաթ տօգուզ վուրտու · Թամ տօգուզընճը վուրուշտա , եանընտաքի օտատան գուվվէթլի պիր չան սէսի իշիտիլտի ·

Տէլիգանըը պու սէսէ գուլագ աստը վէ պիր հէյէճան իլէ , —պիրիսի կէլտի ամմա , պու գատար էրքէն քի՞մ օլապիլիր , —տէտի ·

Պիր չան սէսի տահա չըգտը , լաքին պու քէրրէ իւչ տէֆա արգա արգայա վուրուլտըղտա , տէլիգանլընըն թէլաշլընտան ալնընտա բէյտա օլան չըզգըլար մահվ օլուպ , եէրինէ տուտաղընտա թէպէսսիւմ բէյտա օլտու ·

—Օգթավի տիր · հէմ տէ սընըրլարը պայաղա գալգմըշ օլմալը · գաբույը չալըշընտան պէլլի · · · չօգ գըզմըշ օլմալը ամմա , բաթլամասըն տա վագ կէչտիքտէ , պէրէքէթ վէրսին քի պէնտէ տէ գուվվէթ վար ·

Չան վուրուլա վուրուլա գըրըլաճագ մէրթէպէյէ կէլտի · Տէլիգանլը՝ օտասընտան չըգըպ , վէ իչ օտասընտան կէչիպ , սուֆայա չըգան գաբույը աչտը ·

Ուզուն պօյլու , զարիֆ , սիյահ իպէք ֆիսթանլը , քէնարը քիւրքլիւ գատիֆէ մանթօլը , վէ խուզլու գալըն պիր եօրթիւ իլէ եօրթիւլիւ պիր գարը՝ ըլտըրըմ կիպի իչէրի կիրտի ·

Հէնուզ իսմի մէճհուլ օլան շախս գաբույը գաբայըպ , մութէաճճիպանէ պիր սէս իլէ ·

—Բա՛հ , սէ՞ն մի իմիշ սին , —տէտիքտէ , կէլէն գարը պուլունտըղը նօգթատա մըխլանմըշ կիպի տուրուպ , հիտտէթինտէն սէսի տիթրէյէ տիթրէյէ ,

—Նասը՞լ , տէտին , սէն կիտէ կիտէ ինսանլարը չաթլաթմաղա պաշլայօրսըն , պիլիյօ՞րմըսըն քի արթըգ չէքիլմէյօրսըն , տիւն ագշամ օն իքիյի չէյրէք կէչէրէք , Ըընէսսանս գահվէսինտէ պուլունմաղա սէօզ վէրիրսին · · · կիտէր սաաթ պիրէ գատար պէքլէրիմ , Մօրիս եօգ , աճապա եանըլը՞շ մը անլաշըլմըշ տէյու տիւշիւնիւրիւմ · · · հէման էվէ կիտէրիմ · · · օրատա տա Մօրիս եօգ · · · տէօնէր Թէքրար

գահվէյէ կէլիրիմ · · · գահվէյի գաբանմըշ պուլուրըմ · · · էվէ տէօնէրիմ · · · եինէ Թէնհա · հէճ գաչմըշ օլմալը · Մօրիս կէլէճէ՞կ մի տէյու պին քէրրէ Թէքրարլայարագ , սապահա գատար քեաղըտ աչտըմ · · · զէվզէք իմիշիմ տէյի՞լ մի · սապահ օլտու · · · եինէ մէյտանտա քիմսէ եօգ · · · տէլի կիպի գօշար պուրայա կէլիրիմ , եարըմ սաաթ գաբուտա պէքլէտիպ գարու չալտըրտըգտան սօնրա , Ֆիթուրսըզ Ֆիթուրսըզ կէլիպ աչարսըն , վէ բօ՛հ , սէ՞ն մի իմիշ սին տէյէրէք եիւզիւմէ գարշը պազըրըրսըն··· ութանմատան պաշգասընը՞ մը պէքլէյօր իտին · · · հէլէ օ պէքլէտիյին քիմ իսէ կէլսին տէ կէօրիւշիւրիւզ , հապըր շու տիվանէլիյիմ սըրասընտա պիր ազ կիւլէրիզ · · · լագըրտը իտէճէ՞ք մի սին , ճէվապ վէրէճէ՞քմիսին , —տէյու պիր չըգըշ տըր չըգտը ·

—Լագըրտը իթմէկէ , ճէվապ վէրմէկէ վագը՞թ մը պըրագտըն · պիր գըզգանճըգ սաիգասըյլա պաշլատըն վէ պիր չիֆթ սէօզ սէօյլէմէկէ մէյտան վէրմէտին քի · · · հիչ քիմսէյի պէքլէտիյիմ եօգ իտի · · · հաթթա սէնի կէօրտիւյիւմէ զայէթ մէմնուն օլտըմ · · ·

—Սահի՞հ մի ·

—Նամուսըմ հագգը իչիւն պէօյլէ , լաքին շու կէլիշին պիր ազ վագըթսըզ տէյի՞լ մի ·

—Նիչի՞ն ·

—Չիւնքի կազէթախանէյէ կիտիպ եազը վէրմէլիյիմ · · · պիլիրսին քի մուխպիրլիք իտիյօրըմ ·

—Սէնին մուխպիրլիյին պէնիմ իւզէրիմէ էլզէ՞մ մի · · · էկէր օթուզ պին ալթուն իրատը մուխպիրլիք իլէ գազանաճագսան · · · վայ պաշընա · · ·

—Մուխպիրլիք իլէ գազանամայաճաղըմը պէն տէ պիլիրիմ , լաքին կէչինէճէք տէ լազըմ տէյի՞լ մի եա · · ·

Պու արալըգ կէլէն գարը , եազը օտասընտան իչէրի կիրտի ·

—Օտանտա աթէշ իլէ ըշըղըն նէ՞ իշի վար , պու սապահ իշի՞ն մի վար իտի ·

Մօրիս լամբայը սէօնտիւրտիւ վէ բէրտէլէրի սըյըրտը ·

—Եալընըզ սապա՞հ մը , Նագըլճըղըմ · · · ֆէլլահլար կիպի պիւթիւն կէճէ չալըշըրըմ ·

—Տիմէք օլուր եազը եազմագ իչիւն պէնի ունուտտըն էօյլէ՞ մի · · ·

—Սէնի ունուտու՞րմըյըմ ·

—Պու տա ֆէնա տէյիլ · · · նէ՞ տէմէք · Թէաթրօտան սօնրա կէլիպ ; Ըընէսսանս գահվէսինտէն պէնի ալաճագ տէյի՞լ մի իտին ·

—Նա՞սըլ կէլէ իտիմ քի , սէն տէ Գօնթ իլէ պէրապէր Թէաթրօտա իտին · · ·

—Գօնթ՝ սաաթ օն պիրտէ սավուշտու , բէսմի պիր պալօյա կիթտի · · ·

—Կիտէճէյինի պիլի՞ր մի իտիմ ·

—Պու պէհանէ ույմատը · · · պիլմէզսէն պիլէ կէլմէլի իտին պիր մահզուրըն եօգ իտի ·

—Չօգ սահիպի օլմագ իսթէրիմ տէյիվէր տէ , սէօզ գըսսա օլսուն ·

—Չօգ սահիպի օլմագ իսթէմէմ · լաքին եօյլէ էյլէնճէյէ տէ կէլմէմ · · ·

Մօրիս օմուզլարընը սիլքէրէք ·

—Էկէր զահմէթ էտիպ տէ պուրայա կէլմիշ օլսա իտին պէնի պուլուր իտին···

—Էֆէնտիմիզին արգասընտան գօշմալը նէ՞․ էվվէթ գօշույօրըմ, չիմտի, գօշայըմ քի էֆէնտիմիզ քէնտի իչիւն չըլտըրըյօրըմ վանն իթսին, էօյլէ՞ մի ․․․ եօգ, եօգ, չօգ պէքլէրսին, օ գատար ահմագ տէյիլիմ։

—Իչթէ գօշմուշ կէլմիշսի՞ն եա․․․

—Էվինտէ՞ մի սին, տէյի՞լ մի սին ․․․ անլայըմ տէյու կէլտիմ։

—Էյ չիմտի անլատը՞ն եա պուրատա օլտըղըմը, —տէյէրէք, Մօրիս՝ Օգթավի-նին պէլինէ սարըլտըգտա, մէրգումէ պիր համլատա բալթօսըյլա շապգասընը չը-գարմագ իսդէ․ Մօրիսին գօլլարընտան սըյրըլտը․

Մատմազէլ Օգթավի հէնուզ եիրմի իքի եիրմի իւչ եաշընտա գումրալ վէ կիւմ-րահ սաչլը, սիյահ կէօզլիւ, գըրմըզը տուտագլը, պէյազ տիշլի կիւզէլ պիր գըզ իտի․ սըֆաթը պիր աղ Փարըմըշ կիպի իտի իսէ տէ, եինէ կէօրէնլէրի տէրհալ իղֆալ իտէպիլէճէք մէրթէպէտէ իտի։

Մօրիս Թէքրար Օգթավինին պօյնընա սարըլմագ իսթէտի իսէ տէ, Օգթավի․ —էլլէրինի աչագը ալ, կէօրմէյօ՞րմըսըն քի հըրպըլըյըմ, —տէյու պաղըրարագ եինէ կէրի չէքիլտի։

Մօրիս կիւլէ կիւլէ,

—Նէ՞ իմիշ գապահաթըմ, նէ՞ եաբտըմ սանա, —տէտիքտէ,

—Պիլմէյօրըմ ամմա, Թախմին իտիյօրըմ․․․ պու կէճէ էյլէնմիշ օլմալըսըն․․․

—Եանըլըյօրսըն, ճիկէրիմ․․․ եէմին իտէրիմ քի պէնի՞մ գատար միւտէպպիր տամ պուլունամազ․․․ կէլ, կէլ, շու աթէշին գարշըսընտա եայըլը վէր տէ, օ մինի մինի այագլարընը ըսըթ․ քի՞մ պիլիր նասը՞լ տօնմուշլար տըր․ —տէյէրէք, Մօրիս՝ Օգթավիյի չըմինէնին գարշըսընտաքի գօլթուգ սանտալիյէսինէ օթուրտմագա վէ ուզուն Թօբուգլու պօթինլէրինին ալթընը աթէշէ գարշը Թութմագա մէճպուր իթտի։

—Նըրէքէ տէյի՞լմիսինիզ, գապահաթը իշլէրսինիզ, սօնրա տա եալթագլանմագա պաշլարսընըզ, ագլըմըզ օլսա տա սիզէ ինանսագ, աճապա նէ՞ գատար պատանը-ըըզ․ կէլ շու եանըմա օթուր ․․

—Հիտաէթին սավուշտը՞ մը։

—Տահա սավուշմատը, վէ իսթէյէճէյիմի եաբմայաճագ օլուր իսէն, սավուշ-մայաճագ տա։

—Նէ՞ իսթէրսին, սէօյլէ եաբայըմ․․․

—Էվվէլա օթուր շուրայա․․․ հա չէօյլէ էյի․․․ չիմտի սէօյլէչէյիմ տէ պիր-պիրիմիզի անլայալըմ։

—Պէնիմ տէ ճանըմա միննէթ։

—Եալան իսթէմէմ հա՞։

—Եալան սայա գապուլ իթմէմ․․․ Նէյի անլամագ իսթէրսին։

—Տիւն ագշամը վէ պու կէճէյի նա՞սըլ կէչիրտինի․․․

16

Իւչ-իւճիւ տէֆա օլարագ, Մօրիս Օգթավիյի էօբմէք իսթէտի իսէ տէ, մէր-գումէ Մօրիսի հիտաէթլէ իթիպ․

—Սօրաուզըմա նէ վագըթ քի ճէվապ վէրիր իսէն օ վագըթ պէնի էօբէրսին․ ճէվապ վէրմէտիքճէ էօբմէք օլմազ։ Տիւն աքշամ չըգարագ սէնտէն այրըլ-տըմ․․․ օ զէմանտան պէրու նէ՞ եաբտըն։

—Կիթտիմ եէմէք եէտիմ։

—Նէ՞րէտէ։

—Պրէպանըն լօգանթասընտա։

—Եալընը՞զ մը։

—Եալընըզ կիթտիմ, լաքին օրատա իքի իւչ պիլտիք րասթ կէլտիմ, պէրապէր Թաամ իթտիք․․․

—Օ իքի իւչ քիշի քի՞մլէր իտիլէր։

Մօրիս պիրէր պիրէր իսիմլէրինի սէօյլէտի։

—Սօ՞նրա։

—Գուլվարտա կէզինէ կէզինէ Վարիէթէ Թէաթրօսընըն էօնիւնտէն կէչտիմ վէ իչէրի կիրտիմ։

—Կէլիպ Բընէսսանստա պէնի պուլաճագ եէրտէ․․․

—Բընէսսանստա ամմա եալընըզ տէյիլ իտին, չիմտի սէրպէսթճէ ֆիքրիմի սէօյ-լէյի՞մ մի սանա․․․ սէնի՝ Գօնթ իլէ պէրապէր պիր լօճատա կէօրիւյօր իտէմ, խօշ կէլմէյօր․․․ եավաշճա գօնուշմագ իւզրէ օնուն՝ սանա տօղրու էյիլտիյինի, վէ սէ-նին տէ՝ Թաթլը Թաթլը կիւլիւմսէյէրէք օնու տինլէտիյինի կէօրտիւքճէ, պուլուն-տըղըմ հալ պանա աղէս կէօրիւնիւյօր․․․

—Սանա՞ նէ, ահմագ․ մատամ քի պիրիճիք սէվտիյիմ սէն սին, պիլիրսին․․․ էկէր հալի աղէս օլան պիրիսի վար իսէ, սէն տէյիլ սին, Գօնթ տըր․․․ Գօնթ զէվճիմ սայըլըր․․․ ամմա սէն տէ․․․ օ պիր չէյ․․․

—Էօյլէ օլսուն ամմա, մէն իտէմէտիյիմ պիր հալի կէօզիւմ իլէ կէօրմէմէքլիյէ Թէրճիհ իտէրիմ։

—Պու սէօյլէտիքլէրին հէբ սաֆսաթա․․․ պիր սաըը գարը իլէ պէրապէր օլ-մուշ պէնի ալտաթըյօրսըն, էյի պիլիրիմ․․․ քեաղըտ պագտըմ էօյլէ կէօսթէրիյօր։

Մօրիս կիւլմէկէ պաշլայըպ,

—Քեաղըտլար նէ՛ սէօյլէտիքլէրինի պիլմէզլէր․․․ հաթթա սաըը գարը եիւ-զիւնէ պագմամ, աէթա սընըրլարըմա տօգունըր։

—Ամա՛ն էթմէ, էթմէ, սիզ պիր գարըյը եալընըզ սաչլարընըն բէնկի իչի՞ն մի սէվէրսինիզ․․․ հայտէ քեաղըտըն եալանճը օլտըղընը գապուլ իթտիմ, հաթթա էօյլէ օլմասընը արզու իտէրիմ․ չիւնքի սէնին հագգընտա պիր Թագըմ միւնասէ-պէթսիզ հալլէր կէօսթէրիյօրլար իտի։

Մօրիս խիլաֆը րէզասը օլարագ պիր քէրրէ սիլքինիպ․

—Պէնիմ հագգըմտա՞ մը։

—Էվվէթ, իւսթիւնէ ճօքա մօղօ ճէպէ վէ ալթընա օքեա փանթալօն տիւշմիւշ տի, սաղընտա ճօքա մօղօ շէյէ վէ սօլընտա ծնօոօջ վար իտի, քի սըզընթը ալմէթի տիր... վագըա ժիլէ (օրսոֆ) շէյէ տէ սըրանա տիւշմիւշ իտի քի ճօքա ալմէք տիր ամմա, շէյն իքի եանընտա օքեա ... իլէ ... վար իտի քի, պիրի ճոքը վէ տիկէրի հօղօ կըմա իտէր...

Մօրիս հէր նէ գատար օյուն քեադըտը վէ էմսալի փալ կիպի հիլէլէրէ ասլա նանմամաշտա իտի իսէ տէ, քեադըտըն պէօյլէ տիւշմէսի օ տէրէճէ ղարիպ կէլիւնտիւ քի, պաշընտան աշաղը թէր տէօքմէյէ պաշլատը, վէ ֆագաթ մէճպուրի պիր կիւլիւշ իլէ,

—Պէօյլէ տիվանէճէ սէօզլէր էյլէրիր, ըէճա իտէրիմ պիթիր, նաղըճըղըմ. քեաղըտը պիր եանա պըրաքալըմ տա, լաքըրտըյա գօնուշալըմ: Վարիէթէ թեաթրօսընտան հըքտըմ տօյրու էվէ կէլտիմ եաթտըմ, իչի սաաթ ույուտըմ գալգտըմ, աթէշլիմի վէ լամբամը եագտըմ, հալըշմադա պաշլատըմ, սէն՝ գաբումը չալտըղըն սըրատա հէնուզ պիթմիշ իտիմ:

—Էյ սարը գըզընըն հիչ ասըլ ֆասըլ եօ՞գ մը:

—Սարըներ նէ ասըլ վար նէ տէ ֆասըլ. լաքին պիր գումրալ գարը վար քի, օնըն աչըղընտան էօլիւյօրըմ, —տէյէրէք, Մօրիս տուտագլարընը Օգթավինին եանաղընա ուզաթտը. Օգթավի իսէ պու քէրրէ մուխալէֆէթ իտէմէյիպ կիւլէրէք,

—Էկէր եալան սէօյլէյօր իսէն, նէ՞ եափայըմ. պէն ինանըյօրըմ, վէ աֆվ իտիյօրըմ:

—Իշէմէմիշ օլտըղըմ գապահաթլարը աֆվ իտիյօրըն, մէլայիքէ մախսուս պիր ախլաք, Օգթավի, պիր սիկարա եագ տա սէն իշինձէյէ տէկին պէն կիտէյիմ կիյինէյիմ:

—Տիշարը՞ մը չըգաճագ ըն:

—Էվվէթ, կազէթախանէյէ կիթմէլիյիմ:

—Պէն իսէ, էօյլէ եէմէյինի էվտէ պէրապէր եէյէլիմ տէյէճէքտիմ:

—Օնու եարընա եաբարըզ... պու կիւն ագշէյէ լիւզումըմ վար... սանտըղ աչըգ իքէն կիտէյիմ ալայըմ:

—Վազ կէչ սէն տէ, պաշգա պիր կիւն կիտէր ալըրսըն:

—Լաքին տէրսէմ քի...

—Անլատըմ, ագշէյէ լիւզումըն վար իսէ, գօլայ չէյ, իկիմի պէշ ալթուն եօտիւնճ վէրէյիմ սանա...

—Օլմազ, թէշէքքիւր իտէրիմ... գարըլարտան բարա ալմագա ալըշմամըշըմ..

—Զօգ ըրար իտէճէք օլսամ նէ՞ եափար...

—Գօշունա կիթմէ... թանգիր իթմիշ օլուրսըն. պու կիւն էօյլէ եէմէյինի սէնին իլէ պէրապէր եէմէք գաթիէն միւմքինսիզ օլտըղընը գաթէն սէօյլէտիմ... կազէթախանէտէ եարըլանագ պիր թագըմ թանըհիկէր վար, օնլարը եարըմ պիթիրտիքտէն սօնրա, թէաթիւգաթըմտան իւմիթիյար պիր քիմսէ վար քի խասթա տըր, կէտիփ Սէն-Ճէրմէն մահալլէսինտէ օնու պիր քէրրէ կէօրմէլիյիմ, պէնտէն պաշգա տա միրասխօրու եօգ տըր... իշին էհէմմիյէթինի անլատը՞ն եա, լաքին իշլէրիմի պիթիրիրմէզ, կէլիր էվտէ սէնի պուլուրըմ, պէրապէր եէմէք եէրիզ, սօն-

րա տա սէնի Ֆօլի-Պէրժէր Թէաթրօսընա կէօթիւրիւրիւմ, պու գարար էյի՞ մի:

—Էյի քէօթիւ պու տըր, նէ՞ եափմալը. սէն պիր հէյէ գարար վէրէճէք օլուր իսէն, օ գարարընտան կէրի տէօնտիւրմէքլիյին եօլունը բէք ալա պուլուրսըն:

—Սաաթ օն վուրաճագ... պիր ազ տավրանալըմ. էկէր պէնի սէվսէն, եաթագ օտամըզքի պինէլի տօլապտան պիր կէօմլէք հըգարըրսըն տա տիւյմէլէրինի կէչիրիրսին:

—Շու մահուտ պէյալէմէն նէ՞ օլտու:

—Էվինէ կիթմէք իչիւն սէքիզ կիւն իզն իսթէտի:

—Օնուն խըզմէթինի չիմտի պէ՞ն մի եափաճագըմ. հայտէ պագալըմ էօյլէ օլսուն, սանա պէյալէմէ օլմագ բէք տէ իշիմէ կէլմէզ տէյիլ, —տէյիպ, Օգթավի եաթագ օտասընա կիրտիյի սըրատա, Մօրիս պօթինլէրինի կիյինտի վէ բանթալօնընը կէչիրտի:

Օգթավինին նէ օլտըղընը թարիֆ իթմէկէ լիւզում եօգ. հալը սաղըգը պիր գաչ սաթըր եազը իլէ թարիֆ օլունապիլիր:

Օգթավի հէնուզ օն եէտի եաշընտա իքէն, վիլայէթտէ խանէսինի թէրք իլէ, խըզմէթճի մազամընտա Բարիզէ կէլմիշ իտի: Կէօզլէրի կիւզէլ, թավրը չէլիկ, վէ ըֆֆէթընտա սաֆտէրունըղըյա պէրապէր պիր գուվվէթը ճազիպէ օլտըղընտան, խայլը քէստան տրգասընա տիւշէրէք, օլունան թէքլիֆլէր՝ Օգթավինին թէմայէլլիւյէ, զէվգ ու սէֆա վէ սէֆահաթէ օլան մէյլինէ մուվաֆըգ կէօրիւնմէկլէ, հէման գապուլ իթմէք թարաֆընա կիթմիշ իտի:

Խըզմէթ իթմիշ օլտըղը զէվաթտան պիրիսի մէրգումէյի իյֆալ իթմէսինէ, պիր չօճուգ տիւնեայա կէթիրմիշ իտի իսէ տէ, պու չօճուգ պիր գաչ այ եաշայըպ, վէֆաթ իթմիշ իտի:

Անտէն սօնրա պիր թագըմ նազէնինլէր իլէ իւլֆէթ բէյտա իտէրէք, աղ վագըթ զարֆընտա պէշինճի ալթընճը տէրէճէ պէօյիւքլիւքտէ պիր եըլտըզ կիպի բարլամաղա պաշլամըշ իտի:

Իւլֆէթ իթմէքտէ օլտըղը րէֆիգէլէրի միսիլլու, ղայէթ չաշաալը սուրէթտէ տէօշէնմիշ պիր տաիրէ իլէ պիր գուբալը վէ պիր տէ աչըգ արապայա վէ իքի տէ աթա մալիքէ իտի: Քիւլլիյէթլի ագչէ գազանըր, վէ գազանտըղընտան զիյատէ սարֆ իտէրէք, պօրճլու տախի տիւշէր իտի. վէ ֆագաթ հիչ պիր իւմիտ իտէճէք քէօշէսի օլմատըղը հալտէ տախի, սալթանաթ վէ տէմտէրալէյի էլտէն պըրագմազ իտի:

Նավարէն սօգաղընտաքի տաիրէտէ թանըլմըշ օլտըղըմ ՄՕՐԻՍ ՎԱՍԷՕՐ՝ թագրիպէն իքիմի տէօրթ եաշընտա օլտըղը հալտէ, տահա զիյատէ կէնճ կէօրիւնիւր իտի: Խային պիր եիւրէքլէ պէրապէր հէմ հատիտ վէ հէմ տախի հալիմ պիր թապիյէթէ մալիք իտի:

Մօրիս ֆէվգէլատէ զէքի օլմագլա պէրապէր, ղայէթ քէօքլին ֆիքրի պիր տէւիգանը օլտըղընտան, հէմ զէքավէթ վէ հէմ տախի գուվվէի ֆիքրիյէսինի եալընըզ ֆէնալըգ ճիհէթինէ հասր իտէրէք, վէ հէր նէվի զէվգ ու սէֆա վէ սէֆահաթ մէֆթունը օլտըղընտան, ճէսիմ պիր սէրվէթ իլէ կէչիրմէկի գուրմուշ, վէ պու մագսատընա նաիլ օլմագ իչիւն քէլլէսինի տախի ֆէտա իթմէք լազըմ կէլսէ, իթմէքլիկի կէօզլիւնէ ալտըրմըշ իտի:

Մօրիս Վասէօր քէնտիսինի կազէթանըն մագամընտա էնզարը ալէմէ վազ էյլէ-միշ օլտըղը սուպութ իթտի ։

Պու ճիհէթ պիր տէրէճէյէ գատար սահիհ տահի օլունապիլիր իտի ։

Ֆիլհագիգա կազէթա մուհարրիրի տէյիլ իտի իսէ տէ, կազէթանընըն պիրինճի մուխպիրլիք իթմէքտէ, վէ պունտան մագսատը ալմագտա օլտըղը ճիւզի պիր մէն-ֆաաթտան իսթիֆատէ իթմէք օլմայըպ, պիլէէթինին իւզէրինէ խոմինին ալթընտա

ՍԳՕՐԲԻՕՆ ԿԱԶԷԹԱՍԸ ՄՈՒՀԱՐՐԻՐԻ

խպարէսինի գօյապիլմէք հագգընը հաիզ օլմագտան իպարէթ իտի ։ Պունտան մաա-տա չու սայէտէ մէճհուլ իւլ ահվալ ճէմիյէթլէրտէ էհէմմիյէթ գազանմագ, վէ թէաթրօլարտա, վէ գաֆէ-շանթանլարտա վէ պալօլարտա, մէճճանէն կիրէպիլմէք սու-հուլէթինէ տէսթրէս օլուպ, չիւնքի Մօրիս Վասէօր սէրվէթ սահիպի օլմայըպ, հէնուզ գարիւնտա նամալիւմ օլան վէ իշպու հիքեայէտէ էհէմմիյէթը ֆէվգէլատէ-սի կէօրիւլէճէք պուլունան պիր քիմսէ թարաֆընտան մուխասսէս պիր այլըգ իլէ կէչինիր իտի ։ Պունտան մաատա չօգ գումար օյնայըպ, էքսէրիյա թալիի միւսաա-տէ իտէր, վէ գազանճը սայէսինտէ մէսարիֆաթընը գարաթապիլիր իտի ։

Ալիւֆթէլէրին ախուզաէ տօգսանը պիր էրքէյի նասըլ սէվէրլէր իսէ Օգթավի տախի Մօրիսի այնը սուրէթտէ սէվէր իտի, խանի գալպէն տէյիլ իսէ հիսսէն, աշգէն տէյիլ իսէ ագլընտա էսմէքլէ պիր սէվմէք իտի ։

Մօրիս տախի Օգթավիյի գալպէն տէյիլ, անճագ կէօսթէրիշ մագամընտա սէվ-մէքտէ իտի, չիւնքի Օգթավինին կիւզէլլիյի հէր քէսին աղզընտա կէզէր, վէ պիր չօգ քէսան Օգթավինին արգասընտան տօլաշըր իտի ։ Նիհայէթ շուրասը տա վար քի, Մօրիս՝ Օգթավի իչիւն հիչ պիր հասպէ մասրաֆ իթմէզ իտի ։

Մօրիս իլէ Օգթավի միսալի իքի պէտախտ քիմսէնին պիրպիրլէրիյլէ տօսթ օլ-մալարը թապիի օլուպ, արա սըրա պօզուշմագտա իտի իսէլէր տէ, պու տօսթլուգ պիր սէնէտէն պէրու տէվամ իթմէքտէ իտի ։

Մօրիս իլէ Օգթավի պիրպիրլէրիյլէ տէօյիւշիւրլէր, պիրպիրլէրինէ հագարէթ իտէրլէր, ատէթա պօղազ պօղազա կէլիրլէր, վէ պիր տահա գօնուշմամագ իւզրէ խէմին իտէրէք այրըլըրլար իտի իսէլէր տէ, պիրպիրլէրինի էպէտի սուրէթտէ սէ-վէճէքլէրինի աճա իտէրէք, էրթէսի կիւնիւ թէքրար պարըշըրլար իտի ։

Օգթավիտէ հէր նէ գատար հըրսը մանէվի տէնիլէն շէյին էսէրի եօգ իտի իսէ տէ, աշգը մուվաճէհէսինտէ տայիմա սէրպէսթ էֆքեար իտի ։ Պունըն մուղայիրի Մօրիս հէր իշինի վէ տիւշիւնտիւյիւնիւ Օգթավիտէն կիզլէր, վէ քէնտիսինին նէ օլտըղընը Օգթավիյէ պիլտիրմէմէկէ չալըշըր իտի ։ Ճիտտի սուրէթտէ Օգթավիյէ էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրմէզ իտի իսէ տէ, օլմայա քի Օգթավի քէնտիսինի էլէ վէր-սին, վէ խայտա պօշ պուլունուպ տա թէրս պիր հարէքէթ իթմէսին իչիւն Մօրիս իհթիյաթը տավրանըր իտի ։

Մօրիս կիյինտիյի սըրատա, Օգթավի՝ էլինտէ պիր պէյազ կէօմլէք իլէ աճէլէ խաթագ օտասընտան իչէրի կիրտիքտէ, Մօրիս ։

—Օլտո՞ւ մը —տէյու սիւվալ իթտի ։

—Եօգ, ազիզիմ ։

—Նիչի՞ւն ։

—Գօլ տիւյմէլէրինի պուլամատըմ, օնուն իչիւն ։

17

—Գօլ տիւյմէլէրինի պուլամատը՞ն մը, էյիճէ պագմամըշսըն ։

—Հէր թարաֆա պագտըմ, Մօրիս ։

—Շըմինէնին իւզէրինտէքի գութուլարըն իչինէ պագտը՞ն մը ։

—Պագտըմ ։

—Եաթաղըն խանընտաքի քիւչիւք տօլապըն իւզէրինէ տէ պագտը՞ն մը, Օգ-թավիճիյիմ ։

—Օրատա տա եօգ, սագըն չըգարտըղըն կէօմլէյին իւսթիւնտէ ունութմուշ օլմայասըն ։

—Մէմնուն իթմէմ, չիւնքի տիւն աքշամ կէլտիքտէն սօնրա չըգարտըղը օլտըղըմա էմինիմ... Պիր տէ, Օգթավի, շու խաղըխանէմին իւզէրինտէքի չանտաղըն իչինէ պագ ։

Օգթավի խաղըխանէյէ խագլաշըպ, էսկի կիւմիւշէ պէնզէր մատէն չանտաղըն իչինէ պագտը, մէզքիւր չանտաղըն իչինտէ մէօհիւրլէր, չէլիք գալէմլէր, պիր չագը, վէ սիկարա ուճու քէսէճէք ալէթ, պիր քէհրիւպա չուպուգ, խէլէք տիւյմէսի մա-շալարը վէ սաիրէ վար իտի. Օգթավի չանտաղը տէվիրիպ պիր էյիճէ պագտըգտան սօնրա

—Պիր տիւյմէ պուլտում ամմա, պիր թէք...

—Օլամազ ։

—Կէլ սէն տէ պագ, սէնին իսմինին կիւնիւ վէրմիշ օլտըղըմ տիւյմէլէր տիր, քի սէն տէ չօգ պէյէնմիշ իտին...

Ֆիլվագի մէզքիւր տիւյմէլէր ղայէթ կիւզէլ իտիլէր. պու տիւյմէլէր ալթունտան աթ նալը շէքլինտէ օլուպ, նալըն մըխ խէրլէրինտէ քէրրուզէ մըխը իտի ։

Մօրիս՝ գաշլարընը չաթըպ քէնտի քէնտիյէ խավաշճա,

—Աճապա տիւյմէնին թէքի նէ՞ օլմուշ, աճապա պու կէճէ խագմըշ օլտըղըմ կէօմլէյին իւզէրինտէ՞ մի ունութտըմ. աճապա մէզարը՞ն իչինտէ մի եօգսա արապանը՞ն իչինտէ մի տիւշիւրտիւմ, —տէտիքտէն սօնրա խիւքսէք սէս իլէ,

—Պէն տիւյմէլէրի չըգարտըմ տէյու զանն իտէրիմ ։

—Չըգարտըն զանն իտիյօրսըն ամմա խանըըյօրսըն. պէնիմ վէրմիշ օլտըղըմ պիր տիւյմէյի էյիճէ սագլամամըշ օլտըղընա ճանըմ սըգըլտը ։

—Պէնիմ սէնտէն զիյատէ ճանըմ սըգըլըյօր, ճիկէրբարէմ. պուլուպ կէթիրէն օլսա գըյմէթինին իւչ միսլինի վէրիրիմ, աճապա պիր թարաֆա՞ մը տիւշտիւ, պիր տահա արայալըմ, տէյիպ իքիսի պիրտէն օտանըն հէր քէօշէսինէ պագտըլար, վէ խալըընըն իւսթիւնիւ պիր էյիճէ կէօզտէն կէչիրտիլէր իսէ տէ, պուլամատըլար. Մօրիսին զիյատէսիյլէ ճանը սըգըլտըղընը Օգթավի կէօրտիւքտէ,

—Պունըն իչիւն քէտէ՞ր մի իտէճէքսին շիմտի... էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ, վէ խէրինէ գօմագ տա կիւճ պիր շէյ տէյիլ, Բարիստէ գույումճը՞ գըթլըղը մը վար... պիր տիւյմէնին խէրինէ օն տանէ՞ պուլունապիլիր... խալըընըզ շու լագըմ քի, պու կիւն պաշգա տիւյմէն վա՞ր մը տըր գօյաճագ ։

—Վար տըր :

—Նա՞ըլ չէյլէր տիր ,

—Սէտէֆաէն տիւյմէլէրիմ վար :

—Սէտէֆաէ՞ն մի . սէտէֆ տիւյմէ՞ մի . Էօյլէ ատի չէյլէրի գօլունա թագտըըղ տա սէնի տըշարը հըգարթը՞րմըյըմ տէյի տուրույօրսըն . . . օլաճագ չէյ տէյիլ , կէօրէն՝ Մօրիս տիւյմէլէրինի բէհինէ գօմուշ տէսին , Էօյլէ՞ մի . սէն պէնիմ պիր տանէճիկիմ օլտըղըն հալտէ , սէնի կէօրէնլէր միլեօնլար սահիպիսին զանն իթմէլիտիրլէր : Ֆըրլաթը վէր բէնչէրէտէն շու սէտէֆ բարչալարընը . պէնիմքիլէրի վէրիրիմ սանա :

—Էյ սէ՞ն նէ եաբարսըն :

—Էվտէ պաշգա վար , պէն տէ օնլարը թագարըմ . քիւրքիմին ալթընտան գօլլարըմ կէօրիւնմէզ . պազընտը պէնիմքիլէր նէ գատար զարիֆ տիրլէր :

—Ղայէթ չիրին :

—Պէյէնտի՞ն մի :

—Չօգ պէյէնտիմ , չօգ չիրին , հէմ աղըր հէմ տէ սատէ :

—Պէյէնտին իսէ պիւսպիւթիւն սէնին օլսուն :

—Լաքին . . .

—Լաքին մաքին եօգ , սէն պիլիրսին քի պէն նէ քի տէրսէմ օ օլուր , ինատճըյըմ , եա ալըրսըն եախօտ կիւճէնիրիմ :

—Սանա գարշը կէլմէք գապիլ տէյիլ . նէ չարէ՝ ալմալը :

—Ղայէթ թաթլըսըն , Մօրիսիմ . տուր պիր էօբէյիմ սէնի . . . հա՛ չիմտի տիւյմէնին պէտէլինի ալմագ տիմէք տիր . արթըգ պիր էքսիյին գալմատը՞ եա , կիյին պագալըմ :

Մօրիսին կիյինտիյի սըրատա , Օգթավի .

—Պէն պու տիւյմէնին թէքինի ալըպ եատիկեար մագամընտա սագլայաճաղըմ , —տէտի .

Մօրիս՝ ինթիյաթլը , տուրէնտիշ , հէր չէյի հիսապ իտէճի վէ տէրին տիւշիւնիւճի պիր տէլիգանլը օլտըղընտան , Օգթավինին սէօյլէտիկլէրինտէն խօշլանմայըպ , էհէր շայէտ օ պիր թէքինի մէզատտա , եախօտ արապանըն իչինտէ տիւշիւրմիւշ իսէ , հագգընտա բէք զիյատէ զարարը օլապիլէճէյինի խաթըրընա կէթիրմէքլէ , տիւյմէնին թէքինի Օգթավինին եանընտա պըրագմագ իսթէմէտի :

—Օլմազ , օլմազ , Նազըմ . մատամ քի պու տիւյմէլէրի սէն պանա վէրմիշսին , սէն տէյիլ , պէն եատիկեար մագամընտա սագլամալըյըմ . պիր թէքինի ղայպ իթմիշ օլտըղըմա զաթէն չօգ թէէսսիւֆ իտտիմ . հիչ օլմազսա պու թէքի պանա պըրագ . . .

—Մութլագ իսթէ՞րմիսին :

—Իսթէրիմ :

—Պէ՞ն վէրմիշիմ տէյու մի :

—Էլպէթթէ :

—Օնա տէյէճէք եօգ , էօյլէ իսէ սէնին օլսուն ամմա չիմտիլիք պէնտէ գալսըն քի , տիկէտիյիմ կիպի եաբտըրայըմ :

—Տիկէտիյիմ կիպի եաբտըրմագ տէրսէն նէ՞ անլարսըն :

—Գույումճըյա թէնպիհ իտէճէյիմ քի , ալթընտաքի տիւյմէյի չըգարըպ եէրինէ էնլիճէ պիր ալթուն խալգա կէչիրսին . օ հալտէ կիւզէլճէ պիր պօյուն պաղը խալգասը օլուր :

—Պօյուն պաղը խալգասը տէյօրսըն ամմա , չիմտի էօյլէ չէյ գուլլանան գալտը՞ մը եա :

—Եանըլըյօրսըն , պիր արալըգ գուլլանըլմազ օլտու ամմա չիմտի եինէ գուլլանըլըյօր . . . տահա տիւն Գօնթ՝ պօյուն պաղընա էօյլէ պիր խալգա թագմըշ իտի, տօղրուսը ըրգընթը վէրիճի տատ տըր ամմա , զարիֆճէ կիյինմէսինէ տէյէճէք եօգ . . . հաթթա Գօնթտա կէօրտիւմ տէ խաթըրըմա կէլտի . . . պէնիմ գույումճըմ պունը կիւզէլճէ եաբար , սէն պանա պըրագ :

Մէզքիւր տիւյմէյի էլտէն չըգարմագ , մալիւմ օլան էսպապէ մէպնի Մօրիսին իշինէ ասլա ույմազտը իսէ տէ , Օգթավինին սէօզիւնէ մուխալէֆէթ իթմէք չօլբագըգ օլաճաղընա վէ մէրգումէնին պիր թագըմ շիւպհէլէրէ զահիպ օլարագ իշին ասլընը անլամագ իսթէյէճէյինէ գանի օլտըղընտան , տիւյմէյի պըրագմագա պիմէճպուրիյէ րազը օլտու . Օգթավի իսէ մէզքիւր տիւյմէյի կիւզէլճէ պիր քեաղըտա սարըպ , բարա քէսէսինին իչինէ սագլատը :

Մօրիս կիյինիպ պիթտի .

—Էլտիվէնլէրինլէ չապգան նէ՞րէտէ տիր , Մօրիս :

—Օտամտա :

—Կիտէյիմ կէթիրէյիմ :

—Պէն քէնտիմ ալըրըմ :

—Պէնի քէնտի հալիմէ պըրագ , սանա խըզմէթ իթմէք խօշումա կէլիյօր, —տէյիպ , Օգթավի եաթագ օտասընա կիթտի :

Օգթավինին զայպուպէթինտէն իսթիֆատէ պիլէ , Մօրիս՝ եազըխանէսինին չէքմէճէսինի աչըպ , պէօյլէճէ պիր տէսթէ պանգնօթ չըգարտը , վէ բարտըսիւսինին ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա , չէքմէճէյի քիլիտլէտի վէ պիր ազ էվվէլ օգումուշ օլտըղը քեաղըտլարը պիր թագըմ կազէթալա ասթ էվրագըն արասընա սօգտու :

Օգթավի՝ Մօրիսին էլտիվէն վէ շապգալարըյլա իչէրի կիրտիքտէ , Մօրիս .

—Արապան պէքլէյօ՞ր մը , —տէյու սիւալինէ Օգթավի .

—Պու տա սօրուլաճագ չէ՞յ մի տիր , պէօյլէ սուգ հավա իլէ գալտըրըմլարըն ուզէրինտէ պիր բարմագ գար պիրիքմիշ օլտըղը հալտէ , Գօմարթէն սօգաղընտան Նավարէն սօգաղընա գատար եիւրիւյէրէ՞ք մի կէլտիմ զանն իտտին :

—Պէնի արապանա ալըպ տա կազէթախանէյէ պըրագը՞րմըսըն :

—Ճանըմա միննէթ օլտըղընը պիլիրսին , լաքին պու աքշամ եէմէյի պէրապէր եէյէճէյիմիզի ունութմայասըն հա՛ . .

—Հիչ ունուտը՞րմըյըմ :

Օգթավի շապգասընըն պաղլարընը պաղլայըպ , քիւրքիւ բալթօսընը կիյինիպ , իքի մաշուգլար տըշարը չըգտըլար :

—Պէսլէմէն պուլունմատըղը գէման էվին խըզմէթինէ քի՞մ պագար, Մօրիս:

—Գաբուճը գարը ։

—Անախթարընը օնա՞ մը պըրագըրսըն ։

—Թապիի ։

Օտասընըն գաբուսը էօնիւնտէ տուրմագտա օլան գաբուճը գարը անախթարը ալըրգտան սօնրա, կիւլէրէք պիր սէլամ չագտը, վէ սօգագ գաբուսընը աչըգ քէմալը հայրէթլէ Մօրիս իլէ Օգթավինին արապայա պինտիքլէրինի թէմաշա իթտի ։

Գաթիլ մաշուգ իլէ արսըզ աըրգէ հէման թէպտիլ իթտիլէր ։

Օնլար կիթմէքտէ օլսունլար, պիզ տէ սէօզիւ մէզարլըգտան վագասընա նագլ էտէլիմ, վէ մէզարըն պիրի իւզէրինէ տիզ չէօքիւպ, մուախխարէն Գուրավիէֆ մէզարը վագասընը անլամագա կէլմիշ օլան քիւրքլիւ բալթօլու շախսըն նէ՞ օլտըղընը անլայալըմ ։

Բօլիս գօմիսէրինին՝ շահիտլէրի թօբլատըղը սըրատա, էթրաֆա կէօզ կէզտիրիպ, ամէլէ միյանընտա պիր արալըգ կէօրմիւշ վէ մուախխարէն ղայպ իթմիշ օլտըղը մէրգում քիւրքլիւ բալթօլու քիմսէնին հանկը թարաֆա կիթմիշ օլտըղընը սուալ էյլէտիյի, վէ Գապրիօլըն տախի. —չիմտի կիթթի, օ պիր չէյ կէօրմէմիշ օլուպ, վուգուը հալի պիլտէն անլամագա կէլմիշ իտի. չուբուգլարտա տօլաշըպ տուրույօր իտի, —տէյու ճէվապ վէրմիշ օլտըղը էլպէթթէ քի խաթըրլարտա գալմըշ իտի ։

18

Ֆիլվագը մէրգում քիւրքլիւ բալթօլու քիմսէ մէզարըն իչինէ պագըպ, մագթուլէ գարընըն եուզիւնիւ կէօրտիւքտէ, քէմալը խէլէճան իլէ վէ փագաթ կէլտիյի զէման եուրիւտիւյիւ կիպի աչէսթէ աչէսթէ, զահիրէն փիւթիւրսիւզ պիր հալտէ պիր եանա չէքիլմիշ վէ պաշընը ասմըշ կիթմիշ իսէ տէ, տէրին էնտիշէյէ տալմըշ օլտըղը աշիքեար սուրէթտէ հալինտէն մալիւմ օլմագտա իտի ։

Մէզարիսթանըն գաբուսընա գատար այնը թավր ու հարէքէթլէ եուրիւյիւպ, գաբուտան տըշարը չըգար չըգմազ, պէքլէմէքտէ օլան մաշուգէսինէ կիթմէկէ թէլաշ իտէն պիր տէլիգանլը միսալի ատըմընը չաբուգլաթըպ, Օպէրգամբ սօգաղընա գատար վասըլ օլապիլմիշ իտի ։

Մէզգիւր սօգաղըն քէօշէսինտէ պիր արապայա պինտիքտէ, արապաճը.

—Սաա՞թ իլէ մի, եօգսա պիր եէրէ՞ մի կիտէճէքսինիզ ։

—Պիր եէրէ կիտէճէյիմ ։

—Նէ՞րէյէ կիտէճէյիզ ։

—Պէրանժէ սօգաղընա, Թամբլ պուլվարընա եագըն քէօշէ պաշընտա տուրմալը ։

Արապաճը գամչըյը պասըպ, օն տագիգա զարֆընտա թարիֆ օլունան մահալլէ կէլտի տուրտու ։

Միւշթէրի աշաղը էնիպ, արապանըն քիրասընը վէրտի, վէ Պէրանժէ սօգաղընտա 18 նումէրօլը խանէյէ կիրտի, վէ տար պիր եօլտան եուրիւյէրէք Պէրանժէ սօգաղընա նազըր օլան խանէ իլէ Թամբլ պուլվարընա նազըր օլան խանէնին օրթասընտա պուլունան պիր պինանըն անճէքթէն նէրտիւպանընտան եօգարը չըգտը ։

Իւչիւնճիւ գաթա վասըլ օլտըգտա, ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ, վէ այրը այրը իքի տայրէյէ կիրիլէն իքի գաբունըն պիրիսինի աչըպ, գարանլըգ պիր օտայա կիրտի, վէ պու օտանըն իչինտէքի գաբուտան եէմէք օտասընը, անտէն տախի կէչիպ, եաթագ օտասընա պուլտու ։ Մէզգիւր եաթագ օտասընտա պիր եաթագ, պիր այինէլի տօլապ, պիր մասա վէ տէօրթ տէ սանտալիյէ մէվճուտ օլուպ, քեաֆփէսի ճէվիզ աղաճընտան եափըլմըշ, սատէ վէ փագաթ ղայէթ թէմիզ հալտէ իտի ։

Հավլույա պագան բէնճէրէլէրին բէրտէլէրի սըգը գանը րէնկինտէ բամուգլու տամասգօտան օլտըղը միսիլլու, այնը գումաշտան պիր բէրտէ տախի գարեօլանըն իսթիւնէ ասըլմըշ, վէ պու բէրտէնին արգասը տէքիլմիշ օլտըղը հալտէ գարեօլանըն տայաթըլմըշ օլտըղը տիվարը գապլամըշ իտի ։

Տիվարտաքի քեաղըտըն չէշիտի ճիլալը մէշէ աղաճընա պէնզէյիպ, էսնաֆ խանէլէրինտէ էքսէրիա եէմէք օտալարը տիվարլարընա եափըշտըրըլան քեաղըտ կիպի, տէօրթ քէօշէ տէօրթ քէօշէ վէ քէնարլարը չէրչիվէլի կիպի եափըշտըրըլմըշ իտի. չէօյլէ քի պու քեաղըտը կէօրէն՝ էվ սահիպինին զիյատէսիյլէ էգօնօմիայը սէվէր պիր ատամ օլտըղընա վէ քէլէրիր պուլուպ չու էսկի քեաղըտը ալարագ եափըշտըրթըմըշ իտուկինէ գանաաթ հասըլ իտէր իտի ։

Ֆիւրքլիւ բալթօլու քիմսէ՝ գապույը գաբատը, եաթաղա եագլաշտը, վէ եաթաղը էօնէ տօղրու չէքիպ, արգասընա կէչտի. բէրտէնին ալթընա կիրիպ էլինի եէրէ սիւրմէկէ պաշլատը ։ Սիւրէ սիւրէ արատըղընը պուլտըգտա, պաղընը տէօշէմէ թախթալարընըն պիր եարըղընա տայաթըպ գուվվէթլիճէ պաստըգտա, տէօշէմէնին չար քէօշէ թախմինէն իքի ատըմ զէմինի եավաշ եավաշ չէօքիւպ, օ շախս զէմին իլէ պէրապէր աշաղը էնտի. պէօյլէճէ պաղը տահա հէնուզ տըշարտա վէ վիւճուտը իչէրտէ իքէն, գօլունը տէլիքտէն տըշարը ուզաթըպ, եաթաղը եէրինէ սիւրտիւ, վէ տէլիք եաթաղըն ալթընտա գալտը. մուախխարէն եինէ սէսսիզճէ վէ պիր թարաֆա տօգունմագսըզըն աշաղը էնէրէք պիր իքի սանիյէ սօնրա տուրտու ։

Պուլունտըղը նօգթա քեամիլէն գարանլըգ իտի. սաղ էլինի ալնընա կէլէն տիվարըն իւզէրինէ սիւրէ սիւրէ տէրհալ պիր մատէն տիւյմէ պուլուպ, ըգըը ըգըը պասըլվէրտիքտէ, տիվար հէման տէօնիւպ տօլապ գաբուլարը միսալի աչըլտը վէ օրթալըգ ըլըլտը ։ Օ զէման պասամագը զէմինտէն էնիպ, զէմին եավաշ եավաշ թէքրար եօգարը չըգտը, վէ եաթաղըն ալթընտաքի տէլիյի գաբաթըր տիւզլէտի ։ Գատէհու տօլապ կիպի աչըլմըշ օլան տիվարտաքի գանատլարը իթտի գաբատը. պու գաբուլար օ տէրէճէ ուսթալըգլը պիրպիրինէ պիրլէշիփ գաբանըր իտի քի, էն քէսքին կէօզ պիլէ ֆարգ իտէմէզ իտի ։

Մէճհուլ քիմսէ, պէօյլէճէ մուգատտէման պուլունտըղը տայրէտէն պիր գաթ տահա աշաղը էնմիշ, վէ եուգարը Թամբլ սօգաղընա նազըր օլան խանէնին պիր տայրէսինտէ պուլունմըշ իտի ։

Շու պուլունտըղը օտանըն հալի ղայէթ ղարիպ օլուպ, թէաթրօ օյունճըլարընա էլպիսէ քիրայա վէրիլէն տիւքքեանլարա պէնզէր իտի ։

Իչինտէ ամէլէ կէօմլէյինտէն թութունըզ տա, այանլարըն կիյտիքլէրի գույրուգլու սէթրիյէ գատար մէվճուտ օլտըղը միսիլլու, բաբաս ճիւպպէսի, բար բարչա տիւլէնճի էլպիսէլէրի, ղապիթ իւնիֆօրմասը, սէրայտար բուպասը, ճէմիյէ-

Թը րէսմիյէյէ կիյինիլէճէք մէլպուսաթ, հօպպա տէլիգանըլարըն կիյինմէքտէ օլտուգլարը աթ բուպասը, եան եանա տուվարտաքի չիվիլէրէ ասըլը իտի ։

Տօլապըն պիրի՝ եարըմա օլտուգլարը Թանըլմայաճագ տէրէճէտէ էյրէթի սաչ վէ սագգալ վէ պըյըգ իլէ տօլու օլտըղը միսիլլու, պիրինտէ տախի տիւրլիւ տիւրլիւ չապգալար, գասքէթլէր, գալփագլար վէ սաիրէ մէվճուտ իտի ։

Քիւրքլիւ բալթօսըյլա Թանըլմըշ օլտըղըմըզ չախս կէօզ աչըպ գափանաճագ գատար պիր գըսա միւտտէթ զարֆընտա էլպիսէլէրինի չըգարըպ, այնը սիւրաթլէ սըրթընա պիր բաշգա էլպիսէյի Թագտը, վէ պաշընա տախի աղարմաղա պաշլամըշ էյրէթի պիր սաչ գօյուպ, Թէքէսի աչըգ վէ քէնարլարը էնլի պիր տէ բաշգա շապգայը կէչիրտի ։ Պու վէճհ իլէ Թանըլմազ պիր գըյաֆէթէ կիրիպ, Պէրանտէ սօգագընտա պիր գարուտան կիրիպ իւչ գաթ եօգարը չըգմըշ իքէն, Թարիֆ օլընան տօլապ սայէսինտէ եալընըզ Թամբը սօգագընտաքի խանէյէ կէչէրէք վէ եալընըզ իքի գաթ էնէրէք տըշարը չըգտը ։ Պու էվլէրին գարուճըսը եալընըզ պու ճիհէթտէ օլուպ, մէճճուլ քիմսէ պուլունմա չըգտը վէ Տէժաղէ նամ Թէաթրօնըն գարշըսընտաքի նէրտիւպանլարտան աշաղը էնիպ, էտէմ Բէքիւալիք մէյտանը Թէմիյէ օլունան մէյտանտաքի արապա մէրքէզինէ կիթտի, օրատան պիր արապա քիրալայարագ, Կրամօն սօգագընըն Պուլվար-տէ-զ-Իթալիէնէ չըգան քէօշէսինտէ տուրմասընը արապաճըյա Թէնպիհ իլէ, մէզքիւր քէօշէյէ վասըլ օլտըգտա, էնիպ Բէէն-Պա նամ լօգանթայա գատար եիւրիւտիւ․ լօգանթայա կիրտիքտէ, խըզմէթքեարա 17 նումէրօյը օտայը կէօսթէրմէսինի պէյան էյլէյիպ, վէ խըզմէթքեարտան տախի, —շու Թարաֆտան Ն․ 2 նէրտիւպանտան չըգընըզ, իքինճի գաթտա սաղտըղընըզ օտայը պուլուրսընըզ— ճէվապընը ալտըգտան սօնրա, եարըմա բաշգա չըգըպ իւզէրինտէ 17 նումէրօ մուրագգամ օլան օտանըն գօնիւնտէ տուրուպ գաբուսը վուրտու ։

Իչէրտէն պիր այագ սէսի չըգըպ, գաբու եարը աչըլտը ։

Թախմինէն էլլի էլլի պէշ եաշընտա վէ ֆագաթ կէօսթէրիշի տահա զիյատէ իխթիյար, զար կիպի պէյազ սաչը վէ չէմպէր սագալը պիր քիմսէ գաբունըն աբասընտան պագտը, վէ բաշա կէօզիւնէ իլիշտիքտէ, սըֆաթընտա ալաիմը Թէաճճիւպ վէ տէհշէթ բէյտա օլարագ կէրի կէրի չէքիլիպ․

—Աճապա եանըլըշ կէ՞լմէմիշմիսինիզ ։

—Մէմնուն իթմէմ․ չիւնքի Մ․ Ժիւլ Թէրմիսի արայօրըմ ։

Իխթիյար պու սէսի ալտըգտա Թէաճճիւպ վէ գօրգուսը սէվինճէ Թահվիլ օլուպ, սըֆաթընըն հալի քեամիլէն տէյիշտի, վէ էլինի ուզաթարագ,

—Վէրտիէ, սէ՞ն մի իմիշսին, —տէտի ։

Մէրգում բաշգա բարմագլընըն պիրինի աղզընա տայաթըպ, իչէրի կիրտի վէ գաբույը տէրհալ գաբատը ։

—Նիչի՞ն տիւշիւնմէքսիզին իշ եաբարսըն․ պունտան պէօյլէ նէ սէնին իսմին օլան Բիէր Լարթիկ վէ նէ տէ պէնիմ Վէրտիէ նամըմ աղըզա ալընմայաճագ տըր․ պիլմէյօ՞րմըսըն պունու ։

—Սահիհ, էօյլէ ամմա, պէշ սէնէ կէչտիքտէն սօնրա Թէքրար սէնի կէօրմիւշ օլտըղըմա օ տէրէճէ մէմնուն օլտըմ քի, իհթիյաթը պիլէ ունութտըմ․ սէնին պուբայա կէլէճէյինի քի՞մ մէմուլ իտիյօր իտի ։

—Տիմքի քի հիչ պիր չէյտէն խապէրին եօ՞գ մը տըր ։

Բիէր Լարթիկ Թէլաշ իլէ,

—Ասլա, պիլմէտիյիմիզ պիր չէ՞յ մի վար ։

—Սէօզիւմիւզիւ իշիթէճէք քիմսէ վա՞ր մը տըր․ սէրպէսթ գօնուշապիլի՞րմիյիզ ։

—Հայ հայ․ պու տաիրէ գաբու գաբամա Թահթը իճարըմտա տըր․ հայտէ եաթագ օտասընա կիտէլիմ, օրանըն տիվարլարը տա գալըն տըր, —տէյիպ, Լարթիկ միսաֆիրինի մէզքիւր օտայա կէօթիւրտիւ վէ գաբույը գաբատը ։

—Պուրատա իսթէտիյինի սէօյլէյէպիլիրսին․ մատամ քի վուգուֆի հալտէն խապէրիմ օլուպ օլմատըղընը սօրտուն իսէ, տիմէք օլուր քի, իշէ սըրասընտա տէյիլ, էօյլէ՞ մի ։

—Էօյլէ տիր, պուրայա կէլիշիմին սէպէպի ղայէթ էհէմմիյէթլի տիր, Լարթիկ ։

—Զարուգ էթ, անլաթը վէր իչի ։

—Տիւն Գուրավիէֆին մէզարընա կիթտի՞ն մի ։

—Կիթտիմ, Վէրտիէ ։

—Սաաթ գա՞չտա ։

—Տէօրթ պուչուգտա, մէզարիսթանըն գաբուսը գաբանմատան պիր ազ էվվէլ ։

—Մէզարըն իչինէ կիրտի՞ն մի ։

—Եօգ կիրմէտիմ ։

—Կիրմէք իսթէտիմ վէ ֆագաթ գաբույը աչամատըմ․․․ անախթարըմ ույմազ օլմուշ․․․ ալտըղըն Թալիմաթ մուճիպինճէ պէյքի քիլիտի տէյիշտիրթմիշսին զանն իթտիմ ։ Պինաէն ալէյհ պէքլէյօր իտիմ քի, պանա տա պու պապտէ մալիւմաթ վէրիրսին ։

—Մէզարըն ճիվարընտա պիր Թէպէտտիւլաթ կէօ՞րմէտին մի ։

—Կէօրէմէտիմ, հավա չօգ սօւգ իտի․․․ գարանլըգ պասմաղա պաշլամըշ իտի․ Մէզարիսթան պիր Թէնհալըգ հալի քէսպ իթմիշ իտի ։

19

—Պու կէճէ վէ եախօտ պու սապահ Լօնտրատան պիրիսի կէլտի՞ մի սանա, Լարթիկ ։

—Քիմսէնին կէլտիյի եօգ․ լաքին պէօյլէ աճայիպ սիւվալլէր վէ անլաշըլմազ հալլէրին իլէ պէնի գօրգուտըյօրսըն, պիլի՞րմիսին նէ օլույօր, աչըգ աչըգ սէօյլէսէն՞ օլմա՞զ մը ։

—Նէ՞ օլաճագ, օլան շու տըր քի, պիրիսի մուխապէրաթըմըզը նէրէյէ պըրագտըղըմըզը ֆարգ իթմիշ․ օլան շու քի, օ ֆարգ իտէն հէր քիմ իսէ, պու կիւնի կիւն քեաֆֆէյի էսրարըմըզա վագըֆ տըր, եանի Լօնտրա իչինէ տաիր օլան էսրարըմըզա․․․

—Սագըն բօլիստէն պիրիսի օ՞լմասըն, Վէրտիէ ։

—Եօգ, օ ճիհէթտէն էմին օլ, էկէր բօլիսին արգամըզա տիւշմիւշ օլտըղընը հըսս իթմիշ օլսա իտիմ, սէնի տէրհալ պուրատան հարէքէթ իթտիրիր իտիմ․ Էս-

բարըմըզա վագըֆ օլան չախս մահիր վէ ճէսուր խընըզըրըն պիրի տիր ։ Սանա կէօնտէրմիշ օլտըղըմ եւըզ պին ֆրանգ իլէ էվրագը միւթէնէվվիայը էլէ կէչիրմէք իչիւն, գաթըլ պիլէ իրթիքեապ իթմիշ ·

—Գաթըլ պիլէ՞ մի ։

—Էվվէթ, Լարթիկ · Գուրամիէֆ մէզարընա պէնիմ իչիւն էվրագ կէօթիւրիւպ պըրագմաղա թային օլունմըշ օլան գարըյը պիլա թէրէտտիւտ էօլտիւրմիւշ ։

Լարթիկ՝ պու սէօզլէրի իշիթտիքտէ, Թիրիլ Թիրիլ տիթրէմէկէ պաշլայարագ,

—Նէննի Օթալը էօլտիւրմի՞ւշ մի ։

—Պիչարէյի Գուրամիէֆին մէզարընտա էօլտիւրմիւշ, մէզար գարտաշընըն գըրտըրըլըպ աչըլտըղը վէ իճրաի թահգիգաթ զըմնընտա բօլիս գօմիսէրինին իչէրի կիրտիյի զէման կէօրտիւմ ։

Լարթիկ էլլէրինի գավուշտուրըպ, ալամէթը քէտէր օլարագ կէօզլէրինի եօգարը գալտըրտը ։

Վէրտիէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ ·

—Վուգու պուլան ճինայէթի պու սապահ մէրմէրճի ամէլէլէրի կէօրիւպ մէյտանա չըգարմըշլար ։

—Նա՞սըլ կէօրմիւշլէր ։

—Գուրամիէֆ մէզարընըն էօնիւնտէքի եօլտան կէչէր իքէն · · · գարտընըն աբալըղընտան սըզըպ տըշարը աղմըշ վէ եէրտէքի գարը գըրմըզըյա պօյամըշ օլան գանը կէօրմիւշլէր · · քէյֆիյէթի հէման մէզարիսթան միւտիրինէ խապէր վէրմիշլէր, միւտիր տախի տէրհալ գօմիսէրի ճէլպ իտուպ կէթիրթմիշ ։

—Սէն՞ պու սապահ մէզարիսթանա բասթ կէլէ՞ մի կիթմիշ իտին ։

—Նէ՞ միւնասէպէթ · · · Նէննինին տիւն ագշամ ավտէթ իթմէմէսինտէն թէլաշ վէ թէաճճիւպէ տիւչար օլուպ, պու սապահ սաաթ սէքիզտէ գալգըպ տօղրու Բէր–Լաշէզէ կիթտիմ · · ·

—Նէննինին նէզտինտէ էհէմմիյէթլի էվրագ վա՞ր մը իտի ։

—Էվվէթ ։

—Նէ՞ ճինս էվրագ ։

—Սանա կէօնտէրմիշ օլտըղըմ միւհիմմ պիր վարագա իլէ եւըզ պին Ֆրանգլըգ պանգնօթ ։

—Տիւն մէզարըն իչինտէքի տօլապա գօյմուշ օլտըղըմ էվրագ նէ՞ օլմուշ ։

—Օ պիր էվրագ միսալի օնլար տա աչըլըմըշ · · · մէզարըն իչինէ պիր կէօզ կէզտիրտիմ · · · տօլապճըգ հէմ աչըգ հէմ տախի պօշ իտի ։

—Է՛յ օ Լօնտրատան կէլէն մէմուրը մախսուս նէ՞ օլմուշ, օնտան նէ՞ խապէր։

—Մէզարըն իչինտէն աչըըլան քեաղըտլար էլինէ կէչմիշ օլսա իտի · չախսը մէրգումըն էվվէլիսի կէճէ սաաթ պիրտէ կէլէճէյի խապէրինի ալմըշ օլուր իտին · օ չախսըն իւզէրինտէ Արման Տարվիլին վէրասէթինէ տաիր պիր թագըմ միւհիմ էվրագլար օլաճագտը · վէ օ վէրասէթի էլէ կէչիրէպիլէճէք իտիք ։

—Վէրասէ՞թ մի տէտին, Վէրտիէ ։

—Էվվէթ, Լարթիկ ։

—Զօ՞գ մը · ճէսի՞մ մի ։

—Օն իքի միլեօն պիր գաչ եւըզ պին ֆրանգ ։

—Հա՛յ շէյթան ։

—Ֆէնա վարիյէթ տէյի՞լ, տէյի՞լ մի ։

—Բատիշահանէ վարիյէթ · է՛յ սէն օ Լօնտրատան կէօնտէրիլէն չախսը կէ՞օրմէտին մի ։

—Կէօրմէտիմ ։

—Նէ՞ օլմուշ քի ։

—Նէննի Օթալըն գաթիլի հէր քիմ իսէ, մէրգումէնին նէզտինտէքի էվրագը էլէ կէչիրտիյի միսիլլու, պէլքի պու սըրրա տա վագըֆ օլմըշ տըր ։

—Աճապա հագիգաթէն էօյլէ՞ մի տիր ։

—Հագիգաթէն տէյիլ իսէ տէ, իհթիմալտէն տիր ։

—Աճապա պու խընըզըր քի՞մ տիր տէրսին ։

—Քի՞մ օլապիլիր իտուկինի տիւշիւնմէքտէն գաֆամը բաթլաթըրտըմ, պիր տիւրլիւ պուլամատըմ ։

—Աճապա Նէննի՞ մի պիզի էլէ վէրմիշ տիր տէրսին ։

—Էօյլէ պիր ֆիքրէ գաիլ օլմատըմ տէյիլ, օտուն ամմա չաբուգ պու ֆիքրի պէրթարաֆ իթտիմ · Նէննիտէն վէսվէսէ իթմէք տիվանէլիք տիր · · · պիչարէ՝ Լօնտրատան հէնուզ օն պէշ կիւնտէն պէրու կէլմիշ, վէ Բարիստէ տահա քիմսէ իլէ իւլֆէթ իթմէմիշ իտի · · · զաթէն պէօյլէ տէհշէթլի պիր սուրէթլէ վէֆաթ իթմէտի, պաշգալարըյլա միւթթէֆիգ օլմատըղընա, վէ հաթթա իչէ գուրպան կիթմիշ իտուկինէ տէլիլը գավի տիր ։

—Աճապա Լօնտրատան պաշլայարագ, պիրիսի արգասընա տիւշմիւշ տէ կիզլի կիզլի կէօզէթլէմի՞շ մի տիր ։

—Միշէլ Պրէմօն գուլլանտըղը տամլարը պիլիր · էմին տիր · · · սագըն սէն պիր իհթիյաթսըզլըգ իթմիշ օ՞լմայասըն ։

—Էօյլէ պիր շէյ վուգու պուլմամըշ իտուկինէ զայէթ իւլ զայէ էմինիմ · · · Հիչ քիմսէ իլէ պիր կէօնա միւնասէպէթիմ եօգ, կէլէլիտէն պէրու հէր կիւն եւըմի պէշ սէնէտէն պէրու կէօրմէմիշ օլտըղըմ շէհրի եէնիտէն էօյրէնմէք իւզրէ տօլաշըպ տուրմագտայըմ · Ֆիլհագըգա տա Թանըլմազ պիր հալէ կէլմիշ պու շէհր · · · կէօյա պիլմէյիմ եէրլէրի կէօրէյէմ տէյէրէք կիտիյօրըմ, եօլումը շաշըրըյօրըմ · · · խիւլասաի քէլամ պէն քէնտիմտէն բէք էմինիմ · · · օ լաղըմ տէյիլ, լաքին շու Լօնտրատան կէօնտէրիլէն չախս նէ՞ օլտու, օնա պագալըմ, օնը տիւշիւնէլիմ · սագըն օ պիր խալթ իթմիշ օ՞լմասըն ։

—Օնըն հագգընտա շիւպհէ իթմէք գապիլ տէյիլ, չիւնքի օ կէլէճէք չախս ՊԷՇ—ՏԷՕՐԹ հանի ժօնաթան Ուիլտ նամը ալթընտա օլան Կիւ-Թավ Բէրրիէ տիր · պաշգասը տէյիլ ։

—Հէր հալտէ շուրասը աշիքեար, սահիհ վէ Նագապիլը իթիրազ տըր քի, Նէննի Օթալը պիր կէօզէլճէն վարըմըշ ։

—Օ ճիհէթի սահիհ, վէ ֆագաթ անլայամայօրըմ ։

—Իչին խիւլասասը շու տըր քի, շու սըրատա պէօյլէ Թէհլիքէ իչինտէյիզ · · · չօգ սիւրմէզ բօլիս թէհարրիյաթա պաշլար, վէ տըգգաթ վէ նէզարէթի էլտէն պըրագմազ ։

—Օ ճինէթտէն գօրգուլմազ, Լարթիկ, չիւնքի պիզիմ զիմէտխալ օլտըղըմըզը անլամազ մուհալ գապիլինտէն տիր… լաքին գաթիլին քի՞մ օլտըղը պուլունմազ իչիւն չալըշըլաճագընա շէքք ու շիւպհէ եօգ տըր։

—Եա գաթիլ թութուլուպ չալմըշ օլտըղը էվրագ բօլիսին էլինէ կէչէճէք օլուր իսէ, պիզ տէ եազգայը էլէ վէրմէ՞զմիյիզ,

—Օլապիլիր ամմա, Թէհլիքէտէն խէլաս օլմագ պիզիմ իչիւն գօլայ օլուր զանն իտէրիմ,

—Նէ՞ վէճհ իլէ գօլայ օլուր։

—Պէնի պուլամազլար, պունա շիւպհէ եօգ… սէն տէ հէմ իգամէթկեահընը վէ հէմ տէ իսմինի թէպտիլ իթմէլիսին… իշի տօլամըշ բասաբօրթ քեաղըտլարըն վա՞ր մը։

—Այթը տէվլէթ թէպաասը օլապիլէճէք գատար եէտիմտէ բասաբօրթ վար… Ֆիլէմէնքլի օլուրըմ։

—Օ քեաֆի տէյիլ. լօզանթայը թէրք իթմէլի. պիր էվ ալմալը եախօտ քիբայլա թութմալը տէօշէթմէլի, վէ Միշէլ Գրէմօնտան լազըմ կէլէն թալիմաթըն վիրուտինէ տէկին սէսսիզ սէլէնքսիզ եաշամալը, պէն տէրհալ Միշէլէ եազար վուգուը հալի խապէր վէրիրիմ քի, կէօզլէրինի աչըղն վէ տըգգաթտա պուլունսուն, վէ պաշգա պիր տօլապ գուրսըն. պունտան պէօյլէ էսկի թէտպիրլէր իլէ պիր շէյ եաքըլամազ օլտըղընը էյիճէ անլամթըրըըմ։

—Գունլար կիւզէլ ամմա, եիրմի պէշ սէնէտէն պէրու քէմալը մուվաֆֆագըյէթլէ իշլիմիզի եիւրիւթմիւշ վէ հիչ պիր միւշքիլաթա թէսատիւֆ իթմէմիշ իքէն, եէլեէվմ պիզտէն ուսթատը չըգմըշ, պիզի պասըրմըշ խապէրիմիզ եօղ… պուբասը այըպ։

—Օ՛հ, թէլաշ իթմէ, էլպէթթէ քի ինթիգամըմըզը ալըրըզ։

—Եէննի Սթայըն նասըլըն նէ՞ եապըըլար։

—Մուպայէնէխանէյէ նագլ իթտիլէր։

—Ահապա թանըյան պուլունը՞ր մը։

—Եէննիյի Բարիստէ պիլէն օլմատըղը հալտէ քի՞մ թանըյաճագ, պէնի տիւշիւնտիւրէն օ ճինէթ տէյիլ։

—Եա հա՞նկը ճինէթ տիր։

—Պէնի տիւշիւնտիւրէն՝ Ժօնաթան Ուիլտ, եանի Կիւսթավ Բէրրին տիր… սէնի շըմէնտըֆէր մէրքէզինտէ պուլմատըղը ճինէթլէ, նէ՛ գաչըրըպ պանա կէլտի, նէ՛ տէ մէյտանա չըգտը… օնա նէ՞ օլտու, օնը տիւշիւնիյօրըմ. ահապա մէզարըն իչինտէ Եէննիյի վուրուպ էօլտիւրէն, օնը՞ տա մը էօլտիւրմիւշ տիր։

—Պէօյլէ պիր զանն վէ թախմինէ գահիլ օլմագ տիվանէլիք սայըլըմա՞զ մը, Վէրտիէ։

—Մէմուլ իթտիյին մէրթէպէտէ տիվանէլիք տէյիլ տիր… չիւնքի Եէննինին իւզէրինտէն աշըրըլան էվրագըն միւնտէրիճաթը բէք աշիքեար իտի. էվրագը մէզքիւրէտէ, Կիւսթավըն կէլէճէյի սաաթ նէ չէքլտէ կէլէճէյի, վէ համիլ օլտըղը էսբաբըն էհէմմիյէթի անլաշըլաճագ տէրէճէտէ եազըլմըշ իտի… տիւշիւնտիւքճէ, Եէննիյի գաթլ իտէն քիմսէնին Կիւսթավը տախի կէօզլէմիշ վէ էօլտիւրմիւշ օլմասընը իհթիմալտէն կէօրիւյօրըմ…

—Էյ, նիհայէթ պու գաթիլ քի՞մ օլապիլիր, շունու դաղալըմ։

—Հէր քիմ իսէ, տէհշէթ իտէճէք տէրէճէտէ մահիր, ուսթատ վէ խուսուսիյլէ միւճէրրէպ պիր իթ օղլու իթ իմիշ, պունա քէֆալէթ իտէրիմ. աբթըգ սէն սէյր էյլէ բօլիսին թային իտէճէյի խաֆիյէլէրի… նէ գատար պուրնը գուլաղը քէսիք հէրիֆլէր վար իսէ, անասընտան էմմիշ օլտըգլարը սիւտ պուրունլարընտան կէլէճէք, չիւնքի օ խաֆիյէն մէհարէթի հայրէթպախշ պիր մէհարէթ կիպի կէօրիւնիյօր։

Լարթիկին կէօզլէրի գալըն վէ աղըրմըշ գաշլարընըն ալթընտա բարըլ բարըլ բարլայարագ,

—Ա՛հ, օ եէզիտի էլէ կէչիրէպիլսէմ, պիր համլատա պօղազընը սըգար պօղարըմ,

—Թէլաշ իթմէ, Լարթիկ, թէլաշ իթմէ։

—Օն իքի միլեօնը սէնին աղզընտան իշիտիպ տէ թէլաշ իթմէմէք գապի՞լ մի տիր, Վէրտիէ… պէշ քիշի պէյնինտէ թագսիմ օլունուր իսէ, հէր պիրիմիզէ աշաղը եօգարը իքի պուչուգ միլեօն տիւշէյօր… պու պիզէ եէթիշիր իտի. հէր պիրիմիզ քէմալը իսթիրահաթ վէ հէր քէս իլէ հիւսնիւ իմթիզաճ իլէ կէչինիր տուրուր վէ բօլիս գօրգուսընտան գուրթուլուր իտիք. պուրալարը խաթըրա կէթիրիպ տէ թէլաշ իթմէմէք մուհալ գապիլինտէն տիր,

—Պէնիմ տէ պու ճինէթլէր խաթըրըմա կէլիյօր ամմա, թէլաշ իթմէյօրըմ… հըրս ու հիտտէթի պէրթարաֆ իտէլիմ տէ, կէօզիւմիզի աչալըմ վէ էթրաֆա գուլագ վէրէլիմ… Պիզէ էն էվվէլ լազըմ օլան շէյ խըրսըզըն քի՞մ օլտըղընը պուլմագ տըր, պունըն խարիճինտէ հէր նէ կէօնա թէշէպպիւստէ պուլունաճագ օլսագ, հիչ պիր շէյի միւֆիտ օլմազ…

—Ահապա պուլապիլի՞րմիյիզ։

—Հէր հալտէ պուլուրուզ։

—Զէրրէ գատար իւմիտիմ օլսա…

—Իւմիտին օլսուն… հաթթա իւմիտինի քէսմէմէլիսին, մուղայիրինի տիւշիւնմէք գապիլ տէյիլ։

—Մատամ քի օ խընզըրըն ֆէվգէլատէ մահիր օլտըղընը թէսլիմ իտիյօրսըն, էօյլէ ատամ նա՞սըլ եագայը էլէ վէրէպիլիր։

—Նէ գատար ուսթատ օլսա եինէ եագայը էլէ վէրէճէյինէ շիւպհէ եօգ տըր, տէյի՞լ մի քի տույմուշ օլտըղը էսրարտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէյէճէք… էլպէթթէ քի եագայը սըըրթարամազ. եօգ էկէրչի Գուրավիէֆին մէզարընտան չալըմըշ օլտըղը եիւզ պին ֆրանգ իլէ գանաաթ իտէր վէ աշըրմըշ օլտըղը էվրագը եագար մահվ իտէր իսէ օ պաշգա։ Օ հալտէ Ֆիվագը քիմ օլտըղընը անլայամազ իսէք տէ, պիզիմ տէ գօրգաճագ իշիմիզ գալմազ, վէ օն իքի միլեօն իշի եիւրիւր։ Միշէլ Գրէմօն վուգուը հալի տույտուղը անտէ, իշի քէստիրիր, վէ լազըմ կէլէն թալիմաթը վէրիր։

Բու սըրատա տաիրէնին օտալարընըն պիրինտէն պիր չան սէսի իշիտիլտի։

—Գաբու չալընտը ամմա ահապա քի՞մ տիր։

—Լօզանթանըն ուշաղը օլմալը…

—Անլամալըյըզ։

—Կիտէյիմ պադգայըմ։

Գաբու պիր տահա վէ Փագաթ էվվէլքինտէն գուվվէթլի օլարագ չալընտը։

—Հօ՛, հօ՛, կէլէն քի՞մ իսէ միւսթաճէլ պիր իշ իչիւն օլմալը, —տէյիւպ, սախ-թէ քաբաս բարմաղընը ճէպինտէքի Թապանճանըն Թէթիկինէ տայաթտը, վէ գա-բույա տօղրու կիթմէքտէ օլան Լարթիկէ,

—Տըգգաթ էթ հա՛,

—Նէ՞ չէյէ տըգգաթ իտէյիմ . . . Եիրմի պէշ սէնէտէն պէրու Թանըլմաղ պիր հալտէյիմ . . . Պէլճիգա Թէպաասընտան Ժիւլ Թէրմիս օլտըղըմ հալտէ Ֆրանսըզ բօ-լիսինտէն գօրգա՞րմըյըմ։

20

Գաբու իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ չալընտըգտա, Լարթիկ եախօտ Ժիւլ Թէր-միս եաթագ օտասընտան չըգըբ, եանընտաքի օտատան տախիլէնին գաբուսընը աչտը։

Մօրիս Վասէօր գարշըսընտա չըգտը վէ սէլամ վէրտի։

Լարթիկ՝ գաբունըն էօնիւնտէ տուրան շախսը Թանըմատըղընա գայէթ էմին օլտըղը ճիհէթլէ, եարըմ սաաթ էվվէլ կէլէն միւսաֆիրինէ սուվալ իթմիշ օլտըղը կիպի, պունա տախի,

—Եանլըշ կէլմիշ օ՞լմայասընըզ, —տէտիքտէ,

—Եօ՛գ, եօ՛գ, պու տախիլէնին նումէրօսը 17 տէյի՞լ մի տիր, վէ էքսէլէնս Պրիւքսէլտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան Ժիւլ Թէրմիս զաթընըզ տէյի՞լմիսինիզ։

Լարթիկ քէմալը հայրէթլէ մուխաթըպընըն եիւզիւնէ պագարագ, վէ մէրգու-մը իլք տէֆա օլարագ կէօրմիւշ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իտէրէք.

—Էվվէթ, Ժիւլ Թէրմիս պէնիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի։

—Սիզի իլէ պիր միւտտէթճիք կէօրիւշմէքլիյիմէ միւսաատէ պույուրմանըզը րի-ճա իտէրիմ, Փէվգէլատէ միւհիմմ պիր իշ արզ իտէճէյիմ։

Սախթէ Թէրմիսին Փիքրինտէ ատէմը էմնիյէթ հըսսը ույանըբ, ճէվապէն.

—Հէր հալտէ պիր եանլըշլըգ օլմալը տըր . . . Պէնիմ Բարիստէ հիչ պիր իշիմ եօգ տըր . . . պէն սէֆահաթ զըմնընտա սէյահաթ իթմէքտէյիմ. պինաէն ալէյհ պունա պիր իֆատէնիզ օլմագ գապիլ տէյիլ. Էկէրչի Պրիւքսէլտէքի տօսթլարըմ Թա-րաֆընտան պիր սըրարըշ վար իսէ, օնա տէյէճէյիմ եօգ . . . սագըն պիր իսմ գա-ՐԼՀԸԳԼԸՂԸ օ՞լմասըն։

—Իսմ գարըշըգլըղը՞, եանլըշլըղը՞ մը, ասլա վէ գաթա . . . մատամ քի Ժիւլ Թէրմիս սիզ սինիզ, պէն տէ սիզի արայօր իտիմ, վէ պէնի տօսթլարընըզտան պի-րիսի կէօնտէրմիշ տիր պուրայա։

—Շու հալտէ, օ տօսթըմ քի՞մ իսէ, սիզէ պիր մէքթուպ վէրմիշ օլմալը տըր։

—Խայըր էֆէնտիմ, մէքթուպ վէրմէտի։

—Էօյլէ իսէ՞ . . .

—Տուրունըզ. սէօյլէտիքլէրիմին սըհհէթինի սիզէ իսպաթ իթմէք իչիւն իքի իւչ քէլիմէ քաֆի տիր. Լօնտրատան մախսուսէն կէօնտէրիլմիշ օլան ՊԷՇ—ՏԷՕՐԹ Թարաֆընտան կէլիյօրըմ։

Լարթիկ շու սօն քէլիմէյի իշիտիր իշիտմէզ, կէլէն տէլիգանլընըն զիհնինին ի-չինտէքինի անլայապիլմէք իւմիտիյլէ նազարընը մէրգումըն կէօզլէրի իւզէրինէ տիքտի։

—Իչէրի պույուրըն, Թալէպինիզ միւճիպ սիզի իլէ կէօրիւշմէկէ հազըրըմ։

Մօրիս քէմալը նէզաքէթլէ Թէշէքքիւր իտուպ իչէրի կիրտի վէ տախրէյի տէր-հալ կէօզտէն կէչիրտի։

Տախրէնին սահիպի կէլէն շախսը Թէտգըգտէ տէվամ իլէ.

—Քի՞մ օլտըղընըզը անլամագ շէրէֆինէ նայիլ օլապիլի՞րմիյիմ։

—Պիր ազտան անլարսընըզ, լաքին էվվէլ էմրտէ միւսաատէնիզլէ պիր չէյ սու-վալ իտէճէյիմ . . .

—Պույուրըն։

—Սէօյլէյէճէյիմ չէյլէր բէք էհէմմիյէթլի չէյլէր տիր . . . վէ պունլարը սիզտէն պաշգա քիմսէ պիլմէմէլի տիր. գաբուլար էյի գաբալը՞ մը տըր, վէ տիվարլար խարիճտէն իշիտիլմէյէճէք մէրթէպէտէ գալը՞ն մը տըր, —տէյու Մօրիս Վասէօր սուվալ իթտի։

Լարթիկ՝ Վէրտիէնին պուլունտըղը օտանըն գաբուսընը աչըպ,

—Պէրապէր կէլինիզ . . . շու օտատա վէսվէսէսիզճէ վէ քէմալը էմնիյէթլէ կէօ-րիւշէպիլիրիզ։

Մօրիս՝ Լարթիկին արգասընտան եիւրիւմէկէ պաշլատը վէ եաթագ օտասընա կիրէճէյի սըրատա, իչէրտէ պիր բաբաս կէօրտիւյիւ ճիհէթլէ տուրու վէրտի։ Եաբ-մա Ժիւլ Թէրմիս կէլէն շախսըն Թէրէտտիւտինի կէօրէրէք, տէրհալ.

—Գօրգմայըն, կիրին իչէրի . . . Տօսթը վալաշանըմ օլան բահիզ Մէրխի Թագ-տիմ իտէրիմ. սիզի պուրաեա կէօնտէրէն զաթըն՝ Մէրխ տախի սատըգ տօսթը տըր. քէնտիսինտէն հիչ պիր կիզլի իշիմ եօգ տըր, հիչ։

Բահիս Մէրխ նամը վէրիլէն Վէրտիէ, իչէրի կիրէն շախսը օ տէրէճէ պիր տըգգաթլը Փէվգէլատէ իլէ Թէտգըգ իթտի քի, մէրգումէ պիր տըալըգ սըգընթը պաստը իսէ տէ, հէր հալտէ մագսատընա նայիլ օլմագ նիյէթիյլէ կէլմիշ օլտըղը ճի-հէթլէ, պըրագըպ կիթմէք վէ եախօտ գաչընմագ Թարաֆընը իլթիզամ իթմէյիպ, օտայա կիրմէկէ գարար վէրտի, վէ պիր Թավըր պարիտ իլէ բահիսէ տախի սէլամ վէրտի։

Լարթիկ պիր սանտալիէ իրաէ իտէրէք.

—Օթուրունըզ էֆէնտիմ, վէ արզունըզ կէօրիւշմէք իսէ կէօրիւշէլիմ։

—Պուրայա կէլիշիմին սէպէպինի եալընըզ սիզէ մահրէմ օլարագ պէյան իտէ-պիլէճէյիմի զաննըմ սիզէ անլաթմըշ իտիմ։

—Էվվէթ, անլաթտընըզ, վէ պէն տէ անլատըմ։

—Է՛յ օ հալտէ։

—Օ հալտէ պէն տէ սիզէ պու բահիս պէնիմ տօսթըմ օլտըղընը, վէ անտէն մահրէմ հիչ պիր իշիմ օլմատըղընը սէօյլէմիշ իտիմ։

—Պունտան պու զաթըն տա ՊԷՇԼԷՐ շիրքէթի ազասընտան օլտըղընա գարար վէրմէքլիյի՞մ մի լազըմ կէլիր։

Վէրտիէ ալէսսէվիյէ ճէսարէթ կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ, շու սէօզլէր-

տէն ախուշարը հէյէճան օլմաղլա պէրապէր, կիրիֆթարը խաւֆ ու տէհշէթ օլտու :

Լարթիկ իսէ Վէրօնիքին պուլունտըղը հալի տէրք իլէ, տէրհալ.

—Պու զաթ Պէլ—Տէօքի թարաֆընտան կէլմիշ տիր :

—Պէլ—Տէօքի թարաֆընտա՞ն մը, Պէլ—Տէօքի Բարիստէ՞ մի տիր :

—Բարիստէ տիր, —տէյու Մօրիս ճէվապ վէրտի :

—Կէօրիւշիւնի՞զ մի սիզ :

—Կէօրիւշիւմ :

—Նիչի՞ն քէնտի կէլմէյիփ տէ, քէնտիսինին իֆասընա մէճպուր օլտըղը պիր խըզմէթի սիզէ հէվալէ իթմիշ...

—Չիւնքի պու սաաթտա օ խըզմէթի իֆա իտէպիլմէկէ իգթիտարը եօգ տըր :

—Իգթիտարը եօ՞գ մը տըր :

—Ասլա վէ գաթա :

—Սէպէ՞պ :

—Սէպէպի մէյտանտա. Պէշլէ՛ չիրքէթի ազասընտան օլուպ, Ժօնաթան Ուիլտ նամընտա սէյահաթ իտէն վէ Լօնտրատան Բարիսէ կէլէն Պէլ—Տէօքի էօլմիւշ տիր...

Լարթիկ իլէ Վէրօնիք պիրիպիրլէրինէ պագարագ,

—Էօլմիւ՞շ մի. —տէյու պիր աղըզտան պաղըրտըլար :

Մօրիս թաստիգ վէ թէէսսիւֆ հալի պիր իշարէթ իթտի :

—Էյ նա՞սըլ էօլմիւշ, —տէյու Լարթիկին սուվալինէ,

—Գաթլ իտիլմիշ :

—Գա՞թլ մը իտիլմիշ. օ՜ տա մը գաթլ իտիլմիշ. պէն պունը հըսս իտիյօր իտիմ. Նէնի նէթիճէլէնմիշ տէ... պիր տէ... է՛յ, գաթիլ քի՞մ...

Մօրիս զարիֆ պիր չէհրէ իլէ թէպէսսիւմ իթտիքտէն վէ իքիսինէ տէ այրը այրը պաշընը էյէրէք սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, ղայէթ ֆիթթուրսըզ վէ պարիտ պիր հալ իլէ պիրտէն.

—Գաթիլ... պէն իմ, —տէտի :

Սախթէ Պէլճիգալը իլէ եարմա րահիպ պիր աղըզտան.

—Սէ՞ն մի. —տէտիլէրինէ :

—Էվվէթ, թա քէնտիսի :

—Սէ՞ն մի. խայիր, —տիմէքլէ պէրապէր պիրէր թապանճա չըգարըպ գաթիլին կէօքսիւնէ տայաթտըգլարընտա, գաթիլ կիւլէրէք օմուզլարընը սիլքիպ.

—Գօրգարըմ տէյի՞ մի մէմուլ իտէրսէնիզ, ումմայըն. պէնի էօլտիւրմէք կիպի պիր տիվանէլիք իթմէյէճէկինիզէ էմինիմ :

«Էվվէլ էմրտէ էօլտիւրէճէք օլսանըզ, Կրամօն սօգագընտա Բէնէ լօգանթասընտա 17 նումէրօլու շու տաիրէտէ պէնիմ ճէսէտիմի նէ՞ եափաճագսընըզ... սօրարըմ սիզէ :

«Թապանճա գուրշունլարըյլա տէլիք տէլիք օլան պիր ճիսմ հագգընտա սօրանլարա նէ՞ կիւնա ճէվապ վէրէպիլէճէքսինիզ. Պունտան մաատա, Լօնտրա պանքէրլէրինտէն Արման Տարվիլին վասիյէթինին իճրասընա մէմուր օլան վէ հէր պիրինիզի իքի միլեօնտան զիյատէ ագչէյէ սահիպ իտէճէք պուլունան Միշէլ Պրէմօնըն սիթթէմինտէն նա՞սըլ գուրթուլապիլիրսինիզ :

—Ա՛հ, տիմէք քի սէն պիզիմ էսրարըմըզըն քեաֆֆէսինէ ակեա՞հ մը սըն :

—Հիչ պիր սըրրընըզա ակեահ տէյիլ իսէմ, հիչ օլմազսա, Արման Տարվիլին վէրասէթինէ տաիր օլան էսրարա վագըֆըմ :

Անճագ իքիսի պէշ եաշընտա օլան շու տէլիգանլընըն ֆիթթուրսըզ հալի, Լարթիկին հայրէթինի մուճիպ օլմագտա իտի իսէ տէ, իշէ պիր թէհտիտ րէնկի վէրէրէք,

—Հէր շէյի եազըփ պիթիրիփ տէ, կէլիփ պիզիմ գուճաղըմըզա՞ մը տուշտուն :

—Էվվէթ, էֆէնտիլէր. ասլա թէրէտտիւտ իթմէքսիզին պիր էմնիյէթը թամմէ իլէ կէլտիմ թէսլիմ օլտում. պիրիպիրիմիզին լիսանընտան գօլայճա անլայըպ, իթթիֆագ իտէճէյիմիզէ էմին իտիմ, վէ շու էմնիյէթիմին տէ խայաթը շու տըր քի, պէնի տիւնէմէկէ վէ պանա պիր թագըմ սուվալլէր իթմէկէ սիզի մէյյալ կէօրտիւմ վէ կէօրիւյօրըմ... պու իսէ թապիի տիր. Միշէլ Պրէմօնըն կէօնտէրմիշ օլտըղը շախսըն համիլ օլտըղը գըյմէթտար էվրագըն մուհաֆըզասը նէտէ՞ն իպարէթ օլտըղըն անլամագ իսթէրսինիզ տէյի՞լ մի. պու պապտէ պիր աղտան կէօրիւշիւրիւզ :

«Շիմտի էվվէլ էմրտէ պիր ազ քէնտի շախսըմտան պահս իտէյիմ. Ինսան իխթիյարի էօմրիւնտէ եանի աղըլ պալիղ օլտըղը զէման իքի թարիգ արասընտա պուլունուր, պունըն պիրիսի թարիգի խապասէթ վէ տիկէրի թարիգի ֆազիլէթ տիր : Ինսան իքիսինին պիրինի ինթիխապ իթմէլի, վէ հէր հանկիսինը քի ինթիխապ իտէճէք օլուր իսէ, արթըգ մութթէմատիյէն օ եօլտա տէվամ իթմէլի տիր : Կէլէլիմ պանա. Նէ՞րէտէ վէ նա՞սըլ տօղմուշ օլտըղըմը պիլմէմ, չիւնքի սուրէթը վէլատէթիմ խաֆի թութուլմըշ վէ էլան տախի թութըլմագտա պուլունմըշ տըր. Թանըմամըշ օլտըղըմ վալիտէմին պէնի թէսլիմ իթմիշ օլտըղը պիր տատը պէնի պէօյիւթմիւշ տիր : Պու տատընըն եախօտ պու սութանանըն ալթը տանէ գատար էվլատը օլտըղը ճիհէթլէ, քէնտի իչիւն եապանճը օլան պէնիմ կիպի պիր պիճէ ասլա էհէմմիյէթ վէրմէյիպ, ախլագը մէզմումէ վէ թէմայիւլաթը գապիհէմի տէֆ ու իզալէ իթմէք խաթըրընտան պիլէ կէչմէմիշ տիր... պէնիմ իսէ հիչ պիր էյի խույում օլմայըպ, պէտ ախլագ պիր չօճուգ իտիմ. Նէտի եաշընա կիրտիմ իսէ, պէնի մէքթէպէ գօյտուլար, վէ եիրմի եաշընա գատար մէքթէպտէ գալտըմ... Պէնի էպլէհ պիր քիմսէ զանն իթմէյինիզ իչիւն պիթթէսատիւֆ տէրէճէի նիհայէտէ պիր զէքեավէթէ մալիք օլտըղըմը սիզլէրէ պէյան իթմէկէ մէճպուրըմ : Միւքէմմէլ սուրէթտէ թահսիլը իլում վէ ֆիւնուն իտէրէք, իլմ ճիհէթինճէ քէմալէթէ էրէպիլմիշ իսէմ տէ, ֆազիլէթ տէնիլէն շէյին մէպատիսինի պիլէ կէօրմէմիշիմ տիր : Համթա հըրսըյաթը ֆազըլանէ օ տէրէճէ պէնտէ եօգ իտի քի, եաշըմ պէօյիւտիւքճէ քէօթիւ վէ մէզմում էֆալէ օլան մէյլիմ տախի պէօյիւմէքտէ վէ արթմագտա իտի :

21

«Եիրմի եաշընա վասըլ օլտըղըմտա, նամուս ու իթիպար սէօզլէրինէ ինսանը ալտատըճը պիր շէյ նազարըյլա պագմաղա, վէ ինսան՝ պիւթիւն էօմրիւնտէ եալընըզ պիր մագսատա խըզմէթ իթմէք լազըմ կէլիր իտտիասընտա պուլունմաղա պաշլատըմ. պու մագսատ իսէ, թէլէզզիւզաթը նէֆսիյէ մաթուֆ օլուպ, պունա նայիլ օլմագ իչիւն ինսան հէր նէ վասըթա վէ թարիգ իթթիխազ իտէճէք օլսա, մէշրու

պիր վագըթա սայըլաճաղընա գանի օլմուշ իտիմ · էլան տախի պու Ֆիքրտէ սապի-թիմ ։ Մէքթէպտէն չըգտըմ իսէ , հիչ պիր գայտ իլէ մուգայյէտ օլմատըղըմտան , քեամիլէն սէրպէսթ իտիմ ․ Վալիտէմ եէրինէ գաիմ օլան գարը՝ մուայյէն կիւնլէր-տէ էվիմէ ճիւզի պիր մըգտար աչէ վէրմէքտէն պաշգա հիչ պիր չէյէ գարըշմազ-տը ։ Պէն իսէ լազըմ օլանը պուլապիլմէք իչիւն լայըգըլը պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմագ-տան պաշգա չարէ օլմատըղընը պիլմէյէճէք տէրէճէտէ չաշգըն օլմատըղըմտան , գըսմէթ արամաղա չըգըպ , այաղըմա կէլէն գըսմէթտէն իսթիֆատէ իթտիմ . պիր արալըգ օյուն օյնամաղա գարար վէրիպ , մէհարէթիմ սայէսինտէ պազէն օյունու-մըն թէրս կէլէճէյինի հըսս իթտիյիմ սըրատա , թալիի պանա տօղրու թէվճիհ իթ-տիրմէնին եօլունը պիլէ էօյրէնիրէք գայէթ ուսթատ պիր օյունճը օլտում ։

«Հէր նէ հալ իսէ էյի քէօթիւ եաշատըմ կէչինտիմ , րահաթ եաշամագտան իսէ տահա զիյատէ րահաթըզ եաշատըմ , վէ տայիմա քէնտի քէնտիմէ պու միսիլլու թէտապիրին ատի թէտպիրլէր օլտըղընը իթիրաֆ իթմէքտէ իտիմ . . . Ճիւզի պիր չօլրաղըգ իտէճէք օլամ հիւքիւմէթին եէտը գապթընա տիւշիւպ , մահվ օլապիլէ-ճէյիմի խաթըրըմա կէթիրտիքճէ , քէնտի քէնտիմտէն պիլէ նէֆրէթ իթմէքտէ իտիմ... Պինաէն ալէյհ պիրտէն պիրէ զէնկին օլապիլէճէք ճէսիմ պիր իշ պուլմագ լիւզումը-նը հըսս իլէ , պէօյլէ ճէսիմ պիր իշին զուհուր իտէճէյինէ իւմիտվար իտիմ ։ Նիհա-յէթ սայէսինտէ զէնկին օլաճաղընըզ պիր սըրրա պիթթէսատիւֆ ակեահ օլտում ։ Պու սըրրա վագըֆ օլապիլմէք իչիւն պիր էրքէք իլէ պիր տէ գարը ֆէտա իթմէք լազըմ կէլտի . Թէրէտտիւտ իթմէտիմ . . . անճագ , իշլէտիյիմ ֆիիլին պիր եաքընի պըրագըլ տա եագալը էլէ վէրմէմէք իչիւն քէմալ տէրէճէտէ իհթիյաթքեարանէ հարէքէթ իթտիմ . . . Հէման եարըն պիւթիւն ճիհանըն մէրագ վէ թէլաշընը թահ-րիք իտէճէք մէրթէպէտէ սիւվէրը խաֆիյէ իլէ վուգուա կէլմիշ օլան հէր իքի գաթ-լին գաթիլինի պուլմագ միւմքին տէյիլ տիր , իրթիքեապինի՞ մի . ԻՀԹԻՄԱԼԻՆ ԽԱՐԻ-ՃԻՆՏԷ ՏԻՐ ։ Հէր նէ եափսալար , պու գանլը մուամմայը հալլ իտէմէզլէր ։ Շիմտի արթըգ նասըլ քի պէն քէնտիմի պիլիր վէ թանըր իսէմ , սիզ տէ պէնի պիլիր վէ թանըր օլտունըզ . չիւնքի եիւզիւմի աչտըմ վէ քէնտիմի սիզէ պիր էյիճէ կէօսթէր-տիմ ։ Լօնտրատան կէօնտէրիլմիշ օլան չախըրը պէն մահվ ու նապէտիտ իտէրէք՝ եէրինէ կէչտիմ , վէ Պրիւքսէլի Ժիւլ Թէրմիէ Շըմալ շըմէնտօֆէրի մէրքէզինտէ թէսլիմ իտէճէյի էվրագը պէն էլիմ իլէ սիզէ կէթիրիյօրըմ ։ Իշթէ պուրայա կէլիշի-մին սէպէպի ու հիքմէթի պունտան իպարէթ տիր , էֆէնտիլէր ։ »

Մօրիս սէօզիւնէ խիթամ վէրտի ։

Իքի քիշի էօլտիւրտիւքտէն սօնրա , սըճաղը սըճաղընա կէլիպ տէ կէօյա ատի վէ թապիի պիր չէյ եափմըշ կիպի շու ճինայէթլէրի հիքեայէ իթմէքտէ օլան Մօ-րիսին ճէսարէթինէ վէ ինանըլմազ տէրէճէտէ օլան սուգ գանընա՝ Վէրտիէ հայ-րէթ գալմըշ օլտուղու միսիլլու , Լարթիկ տախի թարիֆի նագապիլ պիր մէրագ իլէ Մօրիսի թա պաշտան թա նիհայէթինէ գատար տինլէյիպ , աղամէթը հալի մէր-թէպէի քէմալտէ , աթվարը ասիլմի , կէօզլէրի թաթլը , սէսի մէթին օլան շու Բա-րիսլի հայտուտըն սըֆաթը կէօզիւնէ զարիպ վէ պագանը իլգա իտիճի պիր սը-ֆաթ կէօրիւնտիւ ։

Մօրիսին էմսալսըզ պիր ճանի օլտուղունա վէ հայրէթպախշ օլան զէքեավէթի

սայէսինտէ , հագիգաթէն էֆսանէ միւճիզէքեարանէ իխթիրա վէ իճատընա մուգթէ-տիր պիր ֆիքրը գապիլ մալիք իտուկինէ գանաաթ հասըլ էյլէտի ։

—Պիզիմ սըրրըմըզը նա՞սըլ անլայապիլտին , —տէյու Լարթիկ սուալ իթտի ։

—Իսթէր իսէնիզ շիմտի անը տախի թարիֆ իտէրիմ . անճագ, էվվէլ էմրտէ , Գուրավիէֆ մէզարընտա վագը մէնպէրին իւզէրինտէքի տօլապճըղըն իչինտէ պուլ-մուշ օլտուղըմ էվրագտան պահս իթմէքլիյիմ լազըմ կէլիր ։ Էվրագը մէզքիւրէ սա-յէսինտէ Ժիւլ Թէրմիէին նէրէտէ օլտուղունը էօյրէնտիմ . վէ պիր տէ սիզին թային իթմիշ օլտուղունըզ մուխապիր գարը իլէ Լօնտրատան կէլէն չախըրըն նէզտինտէ պուլ-մուշ օլտուղըմ էվրագտան տախի պահս իթմէլիյիմ . պու սօն էվրագըն տէրէճէի է-հէմմիյէթի տիւկէրլէրինտէն չօգ զիյատէ տիր ։ Պունտան մաատա Մ. Թէրմիէ իչիւն մէզքիւր մէզարըն իչինէ պըրագըլաճագ օլան եիւզ պին ֆրանգըլըգ պանգնօթը տա-խի սիզէ թէսլիմ իթմէքլիյիմ իճապ իտէր . իշթէ օնլարը տա պէրապէր կէթիրտիմ , ալընըզ , —տէյիպ , Մօրիս՝ ճէպինտէն պիր բաքէթ պանգնօթ չըգարտը վէ մասա-նըն իւզէրինէ գօյը վէրտի ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին հայրէթ վէ թէաճճիւպլէրի արթտըգճա արթմագտա իտի ։

Մուախխարէն Մօրիս՝ ճիզտանընտան պիր թագըմ քեաղըտլար չըգարարագ ,

—Սըրա պէյան իթտիյիմ էվրագա կէլտի . իշթէ օնլար տա պուրատա ։ Էվվէ-լա Մ. Թէրմիէին Պէշ—էփէյէ կէօնտէրմէքտէ օլտուղու քեաղըտ ։ Իքինճի Պէշ—էփէնին (պու Պէշ—էփէնին րաքիպ Մէրիս օլտուղունա շիւպհէ եօգ տուր) Թէրմիէյէ կէօնտէր-տիյի ճէվապ ։

Մօրիս ճըզտանընտան պիր քեաղըտ տահա չըգարարագ , սէօզիւնէ տէվամ իլէ ,

—Իշթէ վիւրուտունէ պէքլէմէքտէ օլտուղունըզ , վէ Բարիստէ պուլունմազըղը-նըզա սէպէպ օլան էն միւհիմ քեաղըտ տա պու տուր . օգույըն րիճա իտէրիմ , —տէյուպ , Արման Տարվիլին վասիյէթնամէսինին սուրէթինի էլէ չէրիքլէրէ ու-զաթտը ։

Լարթիկ մէզքիւր քեաղըտը հէման ալըպ տըգգաթլըճա օգուտը , վէ Վէրտիէ տախի Լարթիքին օմուզընտան աշըմըշ օլտուղու հալտէ անը տըգգաթլէ օգումագ-տա օլուպ , նաքէհան կէօզլէրինի աչա աչա ,

—Օն իքի միլեօն եէտի եիւզ էլլի պին ֆրանգ հէ՛ . —տէյու պաղըրտը ։

Մօրիս,— ա՛հ, Միշէլ Պրէմօն ուսթատ պիր ատամ իմիշ, —տէտի ։

—Վասիյէթնամէտէ զիքը օլունան իլավէլէր նէ՞րէտէ —տէյու Վէրտիէ սօր-տուգտա , Մօրիս .

—Իշթէ իլավէնին պիրինճիսի , քի Վալանթին Տարվիլին զայըը մէշրու քէրիմէ-սի Սիմօնա տաիր տիր , պագընըզ , —տէտի ։

Վէրտիէ Մօրիսին էլինտէն քեաղըտը ալըպ , աճէլէթէն նազարը թէտգիգտէն կէչիրտի ։

—Իշթէ պիր իքինճի իլավէ տահա քի , քէզալիք Վալանթին Տարվիլէ աիտ տիր-պու տա էհէմմիյէթլի իսէ տէ , իլէրուտէ կէօսթէրէճէյիմ վարագանըն հաիզ օլտու-ղու էհէմմիյէթի հայիզ տէյիլ տիր , չիւնքի շիմտի իպրազ իտէճէյիմ վարագատան Միշէլ Պրէմօնըն ֆիքրի նէ օլտուղու գաթիէն անլաշըլապիլիր . գաթէն պէնիմ տախի

Ֆիքրիմ մէզքիւր վարագանըն միւթալէասընտան սօնրա ույանմըշ օլտըղընտան, սիզին տախի տիգգաթը մախսուսէ իլէ գըրաաթ իթմէնիզի րիճա իտէրիմ:

Նարմա րահիպ Մէրիս իւչիւնճիւ քեաղըտը Մօրիսին էլինտէն ալըպ, եիւքսէք սէս իլէ պէր վէճհը աթի գրաաթ էյլէտի·

Արման Ցարվէյլ 30 Թեմմուզ Սէնէ 1876-տա վէֆաթ էթմիշ տիր: Իշպու մէրհումը քի, Էմիր էսքի Թիֆլիսլի Արմանըն վէֆաթընտան սօնրա պիր սէնէ գուրպէթտէ գալըպ վարիսլէրին պուլունմասընտա պուլունան Եէնի սէնէ Եուվալէր իտի, պու վարիսլէր Ն***** Եէնի-սէ պուլունմուշ իսէ օ տա ***** շէհրինին պէյինտէ պուլունմուշ իտի: ԶԱՄԻՐՍԻԶ ԳԻՐՔԻՄՍԷ գուլլանըլ հալէտէ պուլունուր իսէ ֆագաթ մաամէլէսինի նէզարէթ էտէր:

Մօրիս ճէպինտէն սիկարա գութուսընը չըգարըպ պիր սիկարա եագտը, վէ իքի իւչ նէֆէս չէքտիքտէն սօնրա·

—Պու օգուտուղունուզ վարագանըն մէալինտէն շու անլաշըլըր քի, ՊԷՇԼԷՐ ՇԻՐՔԷԹԻ ուզուն ուզուն գաւէլէր էթմիշ, չէթէ, ասգեր, դամիրճի վէ էսքի ճիզվիթ մէճմուասը միւդդէթինճէ մուհաֆազա էտիլմիշ մալ ու նուգուտու էթմիշ միւլքլէրի պէր վէճհը պուլունմասը տըր: Պու Փիքր Փէնա տէյիլ, վէ Փագաթ Թէհլիքէլի տիր:

—Թէհլիքէսի նէ՞րէտէ, —տէյու Լարթիկ սիւվալ իթտի:

—Թէհլիքէսի շուրատա տըր քի, պու խըզմէթէ հէր քիմ գուլլանըլաճագ օլսա, վիճտանի քէօրէճէյի խըզմէթտէն մագսատ նէ օլտուղունու պիլմէսէ պիլէ, Վալանթին Ցարվիլին իքի գըզըննըն պիրտէն նաւէտէ խոխոլարինին էսպապըն արամագա չըգըշաճագ, վէ գիհնիտէ էվվէլէ չէվիրէ հագըգաթը հալէ քեամիլէն ալեմ օլմամըշ իսէ տէ, հագըգաթէ վիսոլ եագլաշաճագ տըր, վէ էսասը մատտէյէ վագըֆ օլտըղը անտէ, օ սիզէ խըզմէթ իտէճէք եէրտէ սիզ օնա խըզմէթ իթմէյէ մէճպուր օլաճագսընըզ· վէ իշին էն էհէմմիյէթլի քէրթէսինտէ եանի իշին պիթէճէյի սըրալարտա պիր Թագըմ Թէհտիտլէր իլէ միրասըն գըսմը ազամընը սիզտէն Թալէպ իթմէկէ գալգըշաճագ տըր: Շու հալտէ իսթէտիյինի վէրմէք մէճպուրիյէթինտէն պուլունաճագ պիր չարէնիզ վա՞ր մը տըր. վէրմէյէճէք օլսանըզ սիզի էլէ վէրէճէք, եախօտ տահա էյիսի Արման Ցարվիլին ֆամիլեասընտան բարա ալըպ իշի խապէր վէրէճէք, վէ սիզին պու պապաթէքի կիւզէլ կիւզէլ բույալարընըզ պէրհավա օլուպ պիթէճէք: Մէսէլէ պու մէրքէզտէ օլտըղը հալտէ, պէն սիզէ շունը թէքլիֆ իտէրիմ. եանի պէն սիզին սըրըրընըզա վագըֆ օլմագ իչիւն գաթէն իքի իւչ քիշինին միւճտէտինի մէյտանտան գալտըրտըմ. իճրա իթմիշ օլտըղըմ շու իքի Փիլը գաթլ, սիզի էլէ վէրմէյէճէյիմէ սիզճէ Թէէմինաթը քեաֆֆիյէ տիր: Պէն սիզէ Թէսլիմ օլույօրըմ, պէն քէնտի պիլտիյիմի Վալանթին Ցարվիլէ սաթմաղա գալգըշաճագ օլսամ, սիզ պիր չիֆթ սէօզ իլէ պէնի իտամ ճէզասընա հիւքմ իթտիրէպիլիրսինիզ, պէնիմ իսէ պէօյլէ պիր սէյահաթ իճրասընա ասլա խահիշիմ եօգ տըր: Զամիրսիզ Քիմսէ օլտըղընը վէ վէրմիշ օլտըղըմ գարարը մէթանէթը տէսթ իլէ իճրայէ հազըր պուլունտուղըմը պէյան վէ իլավէյէ լիւզում կէօրմէզմ: Ժօնաթան Ռէյլտի շու եաշատըղըմըզ տէվիրտէն տահա ալա պիր տիւնեայա եօլճու իթմիշ օլտըղըմ ճիհէթլէ, Պէնճէ չիրքէթինին պիր ազասը էքսիլմիշ տիմէք տիր: Միլեօնլար սահիպի օլմագ, վէ միլեօնլար իչինտէ եաշայըպ էօլմէք աղասի էմէլիմ օլտըղընտան, միւթէվէֆֆա Արման Ցարվիլին միլեօնլարընա սիզին իլէ պէրապէր հիսսէտար օլապիլմէք շարթէթինէ

գիւլմիւշիւմ տիր... Գընալէն ալէյհ Միշէլ Գրէմօնըն արատըղը ատամ պէն օլտուղումը, վէ օյանճաղըմ. լաքին Գէնճէ չիրքէթի ազասընտան էօլէնին եէրինէ կէչմէք շարթըյլա: Մէճնունանէ պիր քիպրէ մէյլի օլմայարագ, շուրասընը տախի սիզէ պէյան իտէրիմ քի, պու պապտէ պէնիմ մուավէնէթ վէ միւշարէքէթիմ Փաիտէտէն խալի օլամազ· իշթէ Թէքլիֆիմ պունտան իպարէթ օլուպ, շիմտի ճէվապընըզա մունթազըրըմ:

Վէրտիէ, —Փէվգէլատէ ճէսարէթէ մալիք պիր քիմսէսին —տէտիքտէ, Մօրիս·

—Շիւպհէ՞ մի վար· ճէսարէթ տէնիլէն չէյ, Նագապիլ օլան չէյէ ղալէպէ իտէր, եախօտ տահա տօղրուսը իմքեանսըզլըղը չիւրիւտիւր, —տէյու ճէվապ վէրտի:

—Տահա չօգ կէնճ տէյի՞լ միսինիզ:

—Աճապա չօգ կէնճ օլմագլըղըմ միւթալաա վէ հարէքէթ իթմէքլիյիմէ մանի՞ մի օլուր գանըն ու գըյասընտասընըզ: Հիչ պիր չէյ պէնի հայրէթտէ պըրագմազ, հիչ պիր չէյ պէնի տիւշարը խէլէճան իտէմէզ, հիչ պիր չէյտէն Թէլաշէյէ կիրիֆթար օլմամ... Թունճտան օլան գալպիմ չէլիքտէն պիր ճիսմ իչինտէ սաքին տիր· հէվ-վէսի Թէլէզզիւզ պէնիմ գուվվէի Փիքրիյէմի զայիֆլէթմէյիպ, մուգայիրի օլարագ, Փիքրիմէ վէ սէօզիւմէ գուվվէթ պախշ էյլէր:

—Պիզիմ իլէ պէրապէր Վալանթին Ցարվիլին իքի գըզընը տա արամագլըղը տէրիօհտէ իտէ՞րմիսինիզ:

—Իտէրիմ:

—Սիզ եալընըզ պաշընա Արմանըն միրասընը միրասխօրուզ պըրագմագլըղը տա Թէահհիւտ իտէպիլի՞րմիսինիզ:

—Միրասխօրլարըն վիւճուտինի մէյտանտան գալտըրտըղըմ կիպի միրասը տա միրասխօրուզ գալըր... պունըն տա իճրասընա հազըր վէ ամատէյիմ:

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ պիրպիրլէրինին եիւզինէ պագտըլար:

Կէօյա պիր էյլէնճէ Թէրթիպինտէն պահս իտիյօր կիպի անճագ եիրմի տէօրթ եաշընտա օլան Մօրիսին պիլա Փիթուր պիր լաթիֆ Նազար վէ սաքին պիր սէտա իլէ իքի նէֆսին գըզը տախի էօլտիւրմէքտէն պահս իթմէսի իւզէրինէ սախթէ րահիպ տիթրէմէկէ պաշլատը:

—Մաշուգէնիզ վա՞ր մը տըր:

—Շիմտիլիք պիր տանէ վար:

—Սէվէ՞րմիսինիզ:

—Ղայէթ կիւզէլ տիր, վէ պէնի Փէվգէլատէ սէվէր, լաքին լիւզումը Թագ-տիրինտէ անը տախի Փէտա իտէպիլիրիմ...

22

Րահիպ Մէրիս կիւլէրէք,

—Սիզտէն լիւզումսըզ Փէտաքեարլըգլար Թալէպ վէ մաշուգէնէ միւտախէլէ իթմէյիզ· լաքին գարը տէնիլէն մախլուգ, ինսանըն եօլու իւզէրինտէ պիր մէհէնկ Թաշը կիպի տիր, քէնտիսի մաղլուպ օլմագ գըյաս իտէն պիր քիմսէնին մաղլուպ օլտըղը կէօրիւլմիւշ իսէ, ֆաթինէ պիր գարը իտուկի մուախխարէն տայիմա Թէ-պէյյիւն իթմիշ տիր:

—Օ Թարաֆտան գործածած չէյ եօգ տըր . մաշուգէմտէն զէրրէ գատար Թէհլիքէ հըսս իթտիյիմ անտէ , պիլա Թէրէտտիւտ գաթը միւնասէպէթ իտէրիմ . . պէնիմ էյասը ֆիքըր վէ նիյաթը հասէտքեարանէմի անլատընը՞զ եա , արթըգ պիր չէյ սէւմալ իթմէյինիզ . . . սիզին ռաղլամ վէ էմին պիր խիտէ ինթիյաճընըզ վար . սիզէ լազըմ օլան իյիտ պէն իմ պէն . վէ հէր նէ վագըթ քի պէնի չիրքէթէ տախիլ իտէճէք օլուր իսէնիզ , իսպաթընը իտէրիմ . հայտէ պագալըմ գարար վէրինիզ ։

—Պիր աղ տահա սապր իտինիզ . պիր սօն սէւմալ տահա վար ։ Կէչէն կէճէ իճրա օլունան հէր իշի ճինայէթին ֆաիլի քիմ օլտըղը ֆիմասատ պիլինմէմէք իւզ․ րէ Թէտապիրը լազըմէյի իթթիխազ իթմիշ օլտըղընըզը իտասա իթմիշ իտինիզ ։

—Օ ճիհէթ ճէ էմինիմ ։

—Մէզքիւր ճինայէթին իճրասընա նէ՞ սուրէթլէ գարար վէրտին , վէ սըրըըմը․ զա նա՞սըլ վագըֆ օլտըն ։

—Օնը՞ տա մը անլամագ իսթէրսինիզ ։

—Հէր հալտէ ։

—Օնը տա անլաթըըրայըմ . էվվէլա չուրասընը իխթար իտէրիմ քի , պու սըր․ րա վագըֆ օլմագ իչիւն նէ՛ զիյատէ զէհն սարֆ իթտիմ , վէ նէ՛ տէ զիյատէ ուղ․ րաշտըմ . . . սէնին սայէնտէ տիր քի , Մօսիէօ Մէրիս , քէշֆի սըրր իթտիմ ։

—Պէնի՞մ սայէմտէ մի ։

—Էվվէթ .

—Գապիլ տէյիլ ։

—Գապիլ օլմատըղընը հիւքմ իթմէզտէն էվվէլ պիր աղ սապր ու Թէհամմիւլ իտինիզ . . . պունտան տօգուզ կիւն մուգատտէմ . . .

—Տօգուզ կիւն էվվէ՞լ մի . . .

—Վէնսէն գօրուսընտա . . . խաթըրընա կէլմէյօ՞ր մը . . .

—Խայր ։

—Շիմտի խաթըրընըզա կէթիրիրիմ . . . պիր մէքթուպ օգույօր իտինիզ , խաթ․ րընըզտա՞ մը տըր . . .

Վէրտիէնին ֆիքրի նակէհան ույանըպ .

—Միշէլ Գրէմօնըն պիր մէքթուպընը , —տէյու Մօրիսին սէօզիւնիւ քըսմալ իթ․ տի ։

—Թէմամ ։

—Լաքին պէն օ մէքթուպը օգուտըգտան սօնրա , եըրթըմ վէ բարչալարընը հավայա սաչտըմ . . .

—Տօղրու տըր ։

—Ջաթէն տէ եալընըզ իտիմ . . .

—Եալընըզ տէյիլ իտինիզ . չիւնքի Թա եանը պաշընըզտա , սիզին խապէրինիզ օլմագսըզըն պիրիսի կէզինիպ պիր տիկէրինի պէքլէյօր իտի . պու կէզինէն քիմսէ իլէ սիզին արանըզտա պիր գաչ աղած օլուպ , օ չախս աղաճլարըն տալլարը արասընտան սիզի կէօզէթմէքտէ իտի ։ Օ կէզէն չախս պէն իտիմ . . . հիչ պիր նիյէթէ միւսթէ․ նէտ օլմայարագ , մահզա պիր իչիմ օլմատըղը միւնասէպէթլէ հարէքեաթընըզը Թէտգիգ իթտիմ . . . պիր մէքթուպ օգուտըղընը , օգուտըգտան սօնրա եըրթըղը․

ւարը ըրտատ , կէլէճէք չախսըն գօլունըն պաղընտան Թանըտըմ , վէ պէյնի․ նիզտէ գարարկիր օլան ֆօրմիւլը եանի ՇԱՆԹԻԼԻՏԷ՞Ն ՄԻ ԿԷԼԻԹՕՐՍԸՆ սէօզ․ լէրինի սէօյլէտիյիմտէ , պէնտէն էմին օլուպ , արապայա պինտի ։ Մէրքէզ․ տէն Մօնմօրկէօյէ սօգագընա կիտինճէյէ տէկին եօլտա մէրգումը վուրտում եօլ․ տիւրտիւմ վէ ճէպինտէքի քեաղըտլարը ալտըմ ։ Պունտան եօթէսի մալիւմինիզ տիր ։ Շիմտի արթըգ իշի խիւլասա իտէյիմ . տիմէք օլուր քի օ անէ գատար խէյալ իթմիշ օլտըղըմ ճէսիմ պիր զէնկինլիյին ուճունը պուլտըմ տիմէք օլտըղընտան , իշէ միւպաշէրէթ իթտիմ ։ Սիզին նասիհաթլարընըզ վէ կէօսթէրէճէյինիզ Թէտպիրլէր իլէ պու իշին եօթէսինտէն պէրի կէլմէկէ միւգթէտիր օլտըղըմը մէմուլ իտէ՞ր մի սինիզ , վէ եօլտիւրմիւշ օլտըղըմ արգատաշընըզըն եէրինի Թութմաղա չայէսթէ ի․ տուկիմի հիւքմ իլէ օնըն հազգընտա օլան էմնիյէթինիզէ պէնի տէ միւօթահազգ կէօրիւ՞րմիսինիզ ։ Իքինճի տէֆա օլարագ սիզէ Թէքլիֆ իտէրիմ , նէ եաքաճաղը․ նըզը գարար վէրինիզ ։

Լարթիկ՝ էյինի Մօրիսէ ուզատըպ ,

—Հազիրգաթէն հիւսնիւ Թէվէճճիւհիւմէ միւսթահագգըմ . . . սէնին ախլագը․ նըն սէրպէսթիյինի վէ գուվվէթը գալպիյէնի Թագտիր իտէրիմ . պու կիւնքի կիւն սէն նասըլ իսէն պէն տէ նիրմի եաշընտա իքէն , Թըպգը սէնին կիպի իտիմ . . . սէնի կէօրտիւմ կէնճլիյիմ խաթըրըմա տիւշտիւ , պիր օղլում օլսա իտի սանա պէն․ զէմէսինի արզու իտէճէք իտիմ , —տէտիքտէ , Մօրիս .

—Հազգըմտա պէյան իթմիշ օլտըղընըզ էֆքեարտան տօլայը Թէշէքքիւր իտէր , վէ չու էֆքեարընըզտա եանըլմատըղընըզը իսպաթ իտէրիմ , —տէյուպ, Մօրիս՝ ժիւլ Թէրմիսին էլինի սըգտը ։

—Պէն տէ քէզալիք սէնին հալինի Թագտիր իտէրիմ , սէնտէ մէհարէթ , սիւ․ րաթը հարէքէթ վէ հարէքէթինտէ ֆիւթուրսըզլըգ օլուպ , պունըն իչիւ տէ ախ․ լէագը նատիրէտէն օլտըղը չէօյլէ տուրսուն , իշիւ պիր արատա պիր չախս տա պու․ լունմագ չայէթ միւշքիլ օլտըղը ճիհէթլէ , պէնճէ պիզտէն իսթէտիյին հիմմէթէ լա․ յըգ վէ չայանսըն , —տէյու Վէրտիէ իլավէ էյլէտի ։

Մօրիս՝ քէմալը մէսրուրիյէթլէ , —տիմէք քի պէն տէ չիրքէթինիզէ տախիլ օլ․ տում պիլթտի , —տէտի ։

Վէրտիէ. —Օ՛հ , բէք չաքուգ իւէրի վարըյօրսըն ։

Մօրիս. —Նա՞սըլ ։

Վէրտիէ. —Ջանն իթմէյէսին քի Թէրմիս իլէ պէն պու իշտէ եալընըզըզ ։

Մօրիս. —Շիմտիլիք Թօքու տէօրթ քիշիտէն իպարէթ տէյի՞լմիսինիզ ։

Վէրտիէ. —Էվվէթ , լաքին իշիմիզտէն իքիսի հէնուզ սէնի թանըմազլար . պիզ տէօրտիւմիւզ պիր արայա կէլմէտիքճէ հիչ պիր գարար վէրէմէյիզ . . .

Մօրիս. —Սէօզիւնիզի խիւլասա իտէճէ՞քմիսինիզ ։

Վէրտիէ. —Գօլայ չէ, սիզիմ պիր իճրա մէմուրընա ինթիյաճըմըզ վար տըր , վէ պու պապտէ սէնտէն էյիսինի պուլամայըզ , պինաէն ալէյհ սէնի չէրիք մագամընտա գապուլ իտէրիզ . . . պու իշտէն հասըլ օլաճագ մէնֆաաթտան սանա տա պիր հիս․ սէ Թախսիս օլունաճաղընա քէֆիլ օլուրըմ . լաքին Պէշէէ չիրքէթինէ տախիլ օլա․ պիլմէք իչիւն սիզիմ տիկէր իքի չէրիքլէրիմիզ Թարաֆընտան տախի Թաստիգ օ․

Մօրիս պալատէքի մէքթուպը օգուտըղտան սօնրա ,
—Շու մէքթուպըն միւնտէրիճաթը ֆէվգէլատէ մէրթէպէտէ մէրագըմը տահ
օլմուշ իտի . . . Իշին միւշքիլ սիզին վէ եախօտ Թարաֆընըզտան մուխապէրաթը
կէօթիւրիւպ կէթիրմէկէ Թային իտէճէյինիզ քէսանըն մուամէլաթ վէ հարէքեաթը-
նը կէօրմէք վէ անլամագ իւզրէ , մէզքիւր Գուրավիէֆ մէզարընը պուլմագ մէսէ-
լէսի իտի . վագըա պու մէսէլէ միւշքիլ իտի իսէ տէ , մուհալ օլմատըղընտան, պու-
նըն տա չարէսինի պուլտում ։ Զօգ լիսանա աշինա տէյիլ իսէմ տէ , Ինկիլիզճէ ,
Րուսճա վէ Իթալեանճա տախի օլարագ , ալթը լիսանտան օլտուգճա սուհուլէթ իլէ
Թէքէլլիւմ իտէպիլիրիմ ։ Պինաէն ալէյհ պաշըմը վէ չէհրէմի Թէպտիլ իտիպ , վէ պիր
Ինկիլիզ սէյեահը էլպիսէլէրի կիյինիպ , Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա կիթտիմ , վէ
Ինկիլիզ Թէլաֆֆուզը վէ Ֆրանսըզ լիսանը իլէ մէզարիսթանտաքի մէզարլարը սէյր
ու Թէմաշա իթմէք արզուսընտա պուլունտըղըմը պէքճիլէրտէն պիրինէ իֆատէ
իթտիմ ։ Պէքճի՝ գըրշ օրթասընտա պէօյլէ պիր մէրագլը տուշմուշ օլմագըլըղըմա Թէ-
աճճիւպ իլէ պէրապէր , եանըմա պիրխինի գաթը , վէ պու գըլաւուզ իքի սաաթ
տուրմագսըզըն մէզարլարը Թարիֆ իտէ իտէ մէզարիսթանը կէզտիրտի . օ տէրէճէ
չօգ սէօյլէմէքտէ իտի քի , պանա պիր ու եէ պիլէ տէմէկէ սըրա պըրագմամագտա
իտի . մէզարիսթան՝ պու աատամլարըն տաիրէի Թէյաեխուշլէրի սայըլըր . օնտան կէչի-
նիրլէր , վէ հէր տէլիք վէ քէօշէսինի պիլիրլէր ։

«Գուրավիէֆ ֆամիլեասընա մախսուս օլան մէզարը տախի կէօրմէք արզուսըն-
տա օլտըղըմը մէրգում գըլաւուզա պէյան էյլէտիմ . . . գըլաւուզ տէրհալ պէնի օ-
րայա կէօթիւրտիւ , վէ մէզքիւր մէզար հագգընտա գըրըգ պիր հիքեայէ նագըլ վէ
Գօնթէս Գուրավիէֆին Ճշնոօ պէյ Ժոնէլ մարիֆէթիյլէ սուրէթը գաթլինի նագըլ
էյլէտի . . . Ճշնոօ պէյ Ժոնէլ սէօզլէրի գըլաւուզըն աղզընտան չըգան սէօզլէր տիր…
շու իպարէ սիզէ տէ գըրըգ կէօրիւ̊նմէյօր մը ,

Լարթիկ Մօրիսին սէօյլէտիկի սօն սէօզլէրի իշիթտիքտէ , խիլաֆը րիզասը օլա-
րագ գանկըր գանկըր տիթրէմէկէ պաշլատը , վէ տիգգաթլէ Մօրիսի տինլէմէքտէ
օլան սախթէ բահիպէ կիզլիճէ պիր նիկեահ աթֆ էյլէտի ։

Մօրիս իսէ՝ սէօզիւնէ տէվամ իլէ ,

—Մուախխարէն մէրգում գըլաւուզ՝ վէֆաթընտան պիր սէնէ սօնրա Գօնթէ-
սին նաաշընըն մէզարտան չըգարըլըպ , Րուսիայա նագըլ իտիլտիյինի տախի իլավէ
էյլէտի ։ Պու վէճհ իլէ Գուրավիէֆ մէզարընըն հանկըսը օլտըղընը անլատըմ . մէ-
սէլէնին էհէմմիյէթլի ճիհէթի պուրասը իտի ։ Գըլաւուզըն էլինէ իքի ֆրանգ սըգըշ-
տըրըպ , մէզարիսթանտան տըշարը չըգտըմ . . .

—Շու Թէտպիրլէրինէ հիչ տէյէճէք եօգ . . . Ֆէվգէլատէ մէմնունիյէթլէ տին-
լէյօրըմ . . . իշկիւզարլըղընա հայրան օլույօրըմ . . . պիզ տէ եիրմի եաշընտա իքէն ,
այնը սէնին կիպի իտիք . . . —տէյէրէք , Լարթիկ՝ Մօրիսին սէօզիւնի քէստի ։ Մօ-
րիս իսէ , Թէքրար պաշլայըպ ,

—Էրթէսի կիւնիւ եումուշագ պալ մօմու իլէ մէզքիւր Գուրավիէֆ մէզարընըն
քիլիտինին գալըպընը չըգարտըմ , վէ տահա էրթէսի կիւնիւ մէզքիւր քիլիտէ պիր
անախթար եաբտըրտըմ , վէ իչէրի կիրտիմ . . . պէրապէր կէօթիւրմիւշ օլտըղըմ
սաիր պիր չօգ քիւչիւք անախթարլարըն պիրիսի իլէ տէ տօլապը աչմաղա մուվաֆ-

ֆագ օլտըմ . . . Հէր կիւն կիտէր այնը տօլապը աչար, մուխապէրաթընըզը ալըր օ-
գուր , իշլէրինիզին նէ՞ մէրքէզտէ օլտըղընը անլար , վէ մուխապէրաթը մէզքիւրէյի
եինէ եէրի եէրինէ գօր իտիմ ։

—Լաքին պիզիմ մուխապէրաթըմըզը կէօթիւրիւպ կէթիրէն գարըյը նի՞չիւն
վուրուպ էօլտիւրտիւն , օնը անլայամայօրըմ , —տէյու Վէրտիէ սօրտըգտա ,

—Մէրգումէ պիչարէնին էօլմէսինտէն պանա պիր ֆայտէ օլմատըղը ճիհէթլէ ,
անը գաթլ իթմէկէ ասլա նիյէթիմ եօգ իտի . . . լաքին էօյլէ պիր Թէսատիւֆ վու-
գու պուլտը քի , իսթէր իսթէմէզ ճինայէթը մէզքիւրէյի իճրա իթմէք մէճպուրի-
յէթինտէ պուլունտըմ . . . Շէօյլէ քի , տիւնքի կիւն Ժիւլ Թէրմիսին իք կիւնիւ պը-
րագտըըմըշ օլտըղը մէքթուպըն ճէվապընը օգումագ մագսատընա մէպնի , միւ-
Թատըմ վէճհ իւզրէ սաաթ իւչտէ մէզքիւր մէզարըն իչինէ կիրիպ , մէնպէրին իւզէ-
րինտէքի տօլապճըղը աչաճաղըմ սըրատա , գաբույա պիր քիլիտ սօգուլտըղընը ի-
շիթտիմ վէ գաբունըն աչըլտըղընը կէօրտիւմ ։ Հէման կէրի չէքիլիպ , մէնպէրին
արգասընա կիզլէնմէք իսթէտիմ իսէ տէ , վագըթ միւսաիտ օլմայըպ , մէրգումէ
գարը իչէրի կիրտի , վէ պէնի կէօրիւնճէ գօրգուպ , պաղըրմաղա պաշլատը ։ Իճ-
րաաթ վէ մուամէլաթըմըն մէյտանա չըգմասը իհթիմալի , վէ Թէսավվուրաթըմըն
սէմէրէսիզ գալմասը գօրգուսը , պէնիմի պիրտէն իհաթա իտէրէք , պէօյլէ միւնա-
սէպէթսիզ պիր վագըթտա կէլմիշ օլան գարընըն իւզէրինէ աթըլըպ , հէման տարպ
էյլէտիմ . լաքին նէ՛ գատար ճէսուր գարը իմիշ , արսլան կիպի գարշըմտա միւտա-
ֆաա իթտի . . . մուԹԹասըլ ըսըրմագ վէ պէնի բարալամագ իսթէյիպ , պէնի խայ-
ըճա ուղրաշտըրտը . մէզարըն իչինտէ տէհշէթլի սուրէթտէ տէօյիւշէ տէօյիւշէ նի-
հայէթ ղալէպէ իթտիմ . սօն տէֆա սալտըրտըղըմ գամանըն էսէրի օլարագ , եէրէ
սէրիլտի գալտը ։ Պէն իսէ տէրհալ իւզէրինտէ պուլունան էվրագը վէ պանգնօթ-
լարը ալտըմ վէ տըշարը չըգտըմ . պիր աղ էվվէլ սիզէ վէրտիյիմ էվրագ իլէ պանգ-
նօթլար մէրգումէնին իւզէրինտէն ալտըղըմ էվրագ վէ պանգնօթլար տըր ։ Մու-
ախխարէն մէզարըն գաբուսընը գաբատըմ . վէ Ժիւլ Թէրմիս սըրրընըզըն մէյտանա
չըգտըղընը միւմքին մէրթէպէ կէճ տույսուն իչիւն , քիլիտին իչինէ ուֆագ չագըլ
Թաշլարը տօլտուրուպ էվէ կէլտիմ , վէ էլէ կէչիրմիշ օլտըղըմ էվրագը տէրհալ օ-
գուտըմ . պու էվրագըն իչինտէ եարը կէճէտէն պիր սաաթ սօնրա Լօնտրատան
կէօնտէրիլէն չախսըն Բարիսէ եէթիշէճէկի մուհարրէր օլտըղընտան , վէ պէնիմ տէ
անլամագ իսթէտիկիմ նօգթա ասըլ պու նօգթա իտուկինտէն , էլէ կէչէն ֆըրսա-
Թը գաչըրմայըպ , իսթիֆատէ իթմէյէ չալըշտըմ ։

23

Մօրիս սէօզիւնէ տէվամ իլէ .

—Բօլիս մէմուրլարընըն Թէագըպաթընտան վարէսթէ օլմագ իւզրէ իհթիյաթլը
տավրանմագ լազըմ կէլտիյինտէն , էն եագընտա պուլունան արապա մէրքէզինէ
կիթմէյիպ , արապա պուլմագ իչիւն Բարիստէն տըշարը չըգտըմ , վէ պիր մէյխանէ
գաբուսը էօնիւնտէ արապայա պինէրէք , վէ Շըմալ շըմէնտըֆէր մէրքէզինէ
կիտէրէք ,՞Լօնտրատան կէլէճէք օլան եօլճույա պէքլէտիմ ։ Եօլճուլարըն չըգտըղ-

նը, բարչալարընը աթըղընը, վէ կիթոլյինի կէօրտիւմ, մէքթուպը օգուտըղըն ըը-
բաա, սըֆաթընըն քէսպ իթտիյի հալ ըըգգաթըմը ճէլպ իթտի... պիր արալըգ
թէաճճիւպ վէ պիր արալըգ տախի մէսէրրէթ ալամէթլէրի նումայան օլմագտա ի-
տի... չու հալէ ատէթա մէրագ իթտիմ. Օգունըրգտան սոնրա ուֆագ ուֆագ
բարչալանան մէքթուպլարըն եիւզտէ տօգսանը իչինտէ էհէմմիյէթլի պիր սըրր պու-
լունըրգընը կիւնիւն պիրինտէ ագըլը վէ միւճէրրէպ պիր քիմսէ պէնիմ ջօնիւմտէ
պէյան իթմիշ օլըրգը ճիհէթլէ, սէնին օ մէքթուպը ուֆագլայըպ աթմանտան օ ա-
գըլըն տէտիկի խաթըրըմա կէլիպ, պու սէօզիւն սահիհ օլուպ օլմատըղընը օ կիւնիւ
թէճրիւպէ իթմէք իսթէտիմ. պինաէն ալէյհ սէն կիթտիքտէն սոնրա մէքթուպընըն
բարչալարընը թօբլատըմ վէ էվիմտէ եան եանա կէթիրիպ օգումագ նիյէթիլէ ճըղ-
տանըմըն իչինտէ հըֆզ իթտիմ. օ ագշամը էվէ կիթտիկիմտէ, օ բարչալարը չամ-
տանըմըն իչինտէ հըֆզ իթտիմ. օ ագշամը էվէ կիթտիկիմտէ, օ բարչալարը չամ-
իլէ եաղը քեաղըտ իւզէրինէ եափըշտըրըպ, հէր իքի թարաֆընը օգույապիլտիմ.

—Օ մէքթուպըն էհէմմիյէթի եօգ իտի, —տէտի Վէրտիէ:

—Էվվէթ, մէզքիւր մէքթուպ մանասըզ պիր մէքթուպա պէնզէր իտի. պէն տէ
պու ճիհէթի թէսլիմ իտէրիմ... Լաքին պաշգալարը ինտինտէ մանասըզ օլսա պիլէ
պէնիմ նազարըմտա մանասըզ կէօրիւնմէտի. հաթթա մէքթուպըն չահիրտէքի մա-
նասըզլըղը սէմէրէսի օլարագ, էհէմմիյէթի ճիտտիյէսինի քէշֆ իտէպիլտիմ... Պիր
վագըթ ատթլարըմտան պիրիսիյլէ թէսատիւֆէն .... վէ .... մուխա-
պէրաթը օգումագըղը թալիմ իթմիշ իտիմ. Պէօյլէ անախթարը պիր չէյ եազմագ
իչիւն եիւզտէն զիյատէ ուսուլ պիլիրիմ քի, հիչ քիմսէ եազըլան մէքթուպըն մա-
նասը հազըրըընը անլայամազ... էվտէ պիր չօգ անախթարլարըմ վար իտի, պուն-
լարըն բեաֆֆէսինի պիրէր պիրէր պուլմըշ վէ եաբըշտըրըմըշ օլտըղըմ մէքթուպըն իւ-
զէրինէ գօյուպ թէճրիւպէ իթտիմ... պու անախթարլարտան պիրինի (չանըմ
եիրմի սէնէ էվվէլ Ինկիլիզ էչիլիսինին գուլլանտըղը անախթար իմիշ) օ մէքթուպա
քէք կիւզէլ ույտը. իշթէ օ անախթար սայէսինտէ, հիչ չահմէթ չէքմէքսիզին մէք-
թուպըն էսասը մանասընը սէօքթիւմ չըգարտըմ:

—Պու աթամ թէաճճիւպ իտէճէք տէրէճէտէ իգթիտարա մալիք պիր աթամ է-
միշ, —տէյու Լարթիկ պէյանը րէյ իթտի:

Վէրտիէ իսէ սաքիթ վէ սամիթ տուրմագտա իտի:

Մօրիս ճըզտանընը չըգարըպ իքի բարչա քեաղըտ տահա չըգարտը:

—Իշթէ բարչալարը եաբըշտըրըլմըշ օլան մէքթուպընըզ, իշթէ մէքթուպը օգու-
տըղըմ անախթար տա, —տէյուպ, մէզքիւր մէքթուպը մասանըն իւզէրինէ աչտը վէ
իւզէրինէ տախի հէրսի պիր պօյտա վէ պիրպիրինտէն միւթէսավիյէն ուզագլըգտա
տէօրտէր քէօշէ օյուլմըշ տէլիքլի պիր քեաղըտ վազ իտէրէք.

—Եալընըզ տէլիքլէրին իչինտէն կէօրիւնէն քէլիմէլէրին մանասը օլուպ, մէզ-
քիւր քէլիմէլէրին թերքիպ էյլէտիքլէրի իպարէ իշթէ մէյտանա չըգտը:

«Դէօքէօմ տէն էւ. տայիմտէն միւլըմ մաքամըմըզը Բէր-Լաշէզտէ Գռոռամէնգ միւդա-
ըմըն էւքմէ քռըը միւլոօէլըն էռանէըմէմէ ըըլամըն էլէմէ տըրոօքաըը. Ն** կէօրմէգ օլմա-
տըն ըըըը վէ նէկմարըը օրագտ տըըտոքըր. միւնէն միւմլէնէ կէօրէնմանմէկ. վէ իլէ տէօ-
միւմէ ըագէմ էմմիւէ. գոռ Բէմբէնէ էմբէլըմտա ըօգըմըըպամէ օլտո իսէ, պէր քէնտի-
մըն իտաըմէտըր օլմաը չարէը բօրմէ ըէը. Լմոդստան կէօմոէմէ Ն**** բոռեանըն Բուդա-
տէ տոքըտըմաք ըըըը:»

լունմագըղըն իգթիզա իտէր, անէրին ըէյի միւնղամմ օլմագսըզըն միւհիմմ պիր
գարար վէրմէք եասագ տըր... Նիզամնամէմիզին էն պաշլըճա մատտէսի պու տըր։
Գինայէրին պու կիւն հէման եազար վէ վուգուի հալի անլաթըր, վէ սէնին չիր-
քէթէ տուխուլին մէսէլէսինի պէյան իտէրիմ։ Գու պապատէ լազըմ կէլէն ճէվապըն
տէրհալ կէլէճէյինէ վէ կէլէճէք ճէվապըն հագգընտա խայըրլը օլաճաղընա չիւպ-
հէմ եօգ տըր. մամաֆիհ մէզքիւր ճէվապ կէլինճէյէ գատար պիզէ ֆաիտէլի վէ
հաթթա չայէթ լիւզումլը պիր եարտըմճը օլապիլիրսին. լաքին հէնուզ չէրիք սայը-
լամազսըն. պէօյլէճէ իչինէ կէլի՞ր մի։

Մօրիս՝ Միշէլ Գրէմօնըն մէքթուպընը վէ մէքթուպ անախթարընը տուրիպ վէ
ճըզտանընա գօյուպ, —իսթէր իսթէմէզ իչիմէ կէլէճէք, —տէյու ճէվապ վէրտի։

Վէրտիէ.— Նիհայէթ պէօյլէ մուվաֆագաթ պիր հալի գապուլ իտիյօ՞րմըսըն։

Մօրիս.— Իտէրիմ։

Վէրտիէ.— Բէք ալա, եարըն Բըլուն՚ըմ՚ըզը գուրարըզ...

Մօրիս.— Բըլանըմըզ բէք աչիքեար տըր, մէսէլէ Գրէսսօլ ֆամիլեասըյլա Սի-
մօնը պուլմագտան իպարէթ տիր։

Վէրտիէ.— Շիւպհէսիզ, լաքին թէհարրիյաթը վագըամըզտա քէմալը ինթիյամ
իլէ տավրանմալըյըզ, պու ինթիյաթըն տա նէտէն իպարէթ օլաճաղընա տաիր եարըն
կէօրիւշիւրիւզ... Շիմտիլիք պիր սիւվալիմ տահա վար։

Մօրիս.— Սօրունըզ...

Վէրտիէ.— Կէօսթէրտիյին քեաղըտլար ասըլլար օլմայըպ, սուրէթլէր իտի...

Մօրիս.— Էվվէթ...

Վէրտիէ.— Ասըլլարը նէ՞ օլտու։

Մօրիս.— Պէնտէ տիր, սագլամըշըմ...

Լարթիկ.— Պիզէ էմնիյէթ իթմէյօ՞րմըսըն։

Մօրիս.— Սիզի թանըմատըղըմ իչիւն թապիի էմնիյէթ իտէմէզ իտիմ... պէ-
նի մահվ ու նապէտիտ իթմէք ֆիքրինիզտէն կէչէպիլիր իտի... հալ պու քի ասըլ-
լարըն եանըմտա գալմասը իլէ, վէ եախօտ պէն ղայպ օլուպ մէյտանա չըգմայա-
ճագ օլուր իսէմ, իգթիզաի հալտէ գուլլանմագ իչիւն ասըլլարըն պիր չախսը աս-
լիսէ թէսլիմ օլունմասըյլա, քէնտիմի գուրթարապիլիրիմ մագսատընա մէպնի ասըլ-
լարընը շիմտիլիք մէյտանա չըգարմամըշըմ տըր... սիզ տէ պէնիմ եէրիմտէ օլսա-
նըզ պէօյլէ եարմա՞զ մը իտինիզ։

Վէրտիէ.— Էլպէթթէ, լաքին օ քեաղըտլար թէհլիքէլի տէյի՞լ մի տիր...

Մօրիս.— Շիւպհէ՞ մի վար...

Վէրտիէ.— Կէրէք սէնին վէ կէրէք պիզիմ մէնֆաաթըմըզ իչիւն մէզքիւր էվ-
րագը մահվ իթմէլիպ, վէ ֆագաթ պուլունմասը նազապիլ պիր մահալէ սագլա-
մալը տըր... սէնին եազըն իլէ օլան չու սուրէթէ կէլինճէ, պունը աթըըգ պէն
էլիմտէն չըգարամամ։

Մօրիս.— Շիմտի տէ սիզ էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրիյօրսունըզ։

Վէրտիէ.— Սէն քէնտինի գուրթարաճագ ճիհէթլէրի նասըլ քի կէօզէթիյօր
իսէն, պիզ տէ քէնտիմիզի գուրթարաճագ քէօշէլէրի կէօզէթմէլիյիզ... շիմտի սա-
նա պիր նասիհաթըմ վար։

Մորիս.— Նասիհաթներդ տինլէմէկէ վէ մուճիպինճէ հարէքէթ իթմէկէ հա-
զըրըմ...

Վէրտիէ.— Պիլիմ իյէ տօղրուլուգլա հարէքէթ իթմէլիսին... էհէր պիզի ալտաթմաղա գալգըշաճագ օլուր իսէն, վա՛յ պաշընա:

Մորիս.— Պու թէհտիտինիզէ լիւզում եօգ իտի, տօղրուլուգ իլէ հարէքէթ իտէրիմ. մատամ քի պուհտան պէօյլէ չիքըէթէ արըզ օլաճագ վարաթայա հիտմէտարըմ, շու հալտէ տօղրուլուգ իլէ տավրանմագ պէնիմ տէ մէնֆաաթըմտան մատտուտ տըր... Թէհլիքէ գապիլինտէն օլարագ խաթըրըմա կէլէն շու տըր քի, իքի նասըլարըն տա շիւպհէսիզ մուայէնէխանէյէ նագլ իտիլմիշ օլտըգլարը ճիհէթլէ, կէօրէն օլուպ տա Թանըլմալարընտան գորգմայօ՞րմըսընըզ:

Վէրտիէ.— Օնտան բէք գօրգմայըզ. մէհէրշի մէմուրին զայըը պիր թէսատիւֆ վուգու պուլըըն... Նէննի Սթալ՝ Բարիսէ կէլէլի անճագ օն պէշ կիւն օլմուշ, վէ եւվէլինէ գատըն պիր էօրթիւ էօրթմէքսիզին տիշարը չըգմամըշ իտի... Նէննի պէնիմ իլէ իգամէթ իթմէքտէ իտի, մէրգումէյի պատէզին կէօրմէտիքլէրի հալտէ կիթմիշ զաննիտէրլէր... Ժօնաթան Ուիլտէ կէլինճէ, մէրգում՝ Բարիստէն չըգալը եիրմի սէնէյի կէչմիշ տիր:

Մորիս.— Էօյլէ ամմա, էվլէթթէ քի Նէննի իլէ Ժօնաթանը պիր կէօրէն վէ Թանըյան օլմուշ տըր: Ճամէշուէյլարընըն մարգասը Թահգըգաթէ պէօյլէ մէտար օլապիլիր...

Վէրտիէ.— Պու խուսուստա պիզ քէնտիմիզ պիլէ ինթիյաթը տավրանմագտա օլտըղըմըզ միւխիլու, էհէրշի գուլլանտըղըմըզ ատամլարա մարգալը ճամէշուէյ գուլլանմամալարընը թէնպիհ իթմէմիշ օլսա իտիք, պէլքի սէօյլէտիքին կիպի Թահգիգաթէ մէտար օլապիլէճէք էմարէ զուհուր իտէպիլիր իտի... պունու պիլ տէ հաթթա սէն տէ օնա թէվֆիգը հարէքէթ էթ:

Մորիս.— Պէն տէ էօյլէ եաբարըմ, վէ տէյիլ եալընըզ պու պապտէ վէ հաթթա հէր խուսուստա նասիհաթլէրինիզէ իմթիսալ իտէրիմ:

Վէրտիէ.— Օ հալտէ ինթիյաթը տավրանմըշ օլուրսըն. ատըն նէ՞ տիր:

Մորիս.— Մորիս:

Վէրտիէ.— Պու վաքթիգ իսմին տիր. տիկէր իսմի՞ն...

Մորիս.— Իսմի սահիհիմի պէն տէ պիլմէմ... վէլատէթիմ խուսուսը մէճհուլ պիր մատտէ օլտըղընը մուգատտէման տախի սիզէ պէյան իթմիշ իտիմ. լաքին ատա-սըզ չանըըզ պիր քիմսէ մազամընտա օլմամագ իչիւն քէնտիմէ Վաուէօր մահլէսինի Թագմըշըմ տըր:

Վէրտիէ.— Եիրմի տէօ՞րթ եաշընտա մը սըն:

Մորիս.— Թագրիպէն օ գատար:

Վէրտիէ.— Նէ՞րէտէ իգամէթ իտէրսին:

Մորիս.— Նավարէն սօգագընտա 9 նումէրօտա:

Լարթիկ ճէպ տէֆթէրինէ Մորիսին իգամէթկեահընը իշարէթ էթտիքտէն սօնրա,

—Եարըն սաաթ գաչտա պուլունմագլըղըն իգթիզա իտէճէյինի սապահ սանա եազար պիլտիրիրիմ:

Մորիս.— Նէ՞րէտէ պուլունըլաճագ.

Լարթիկ.— Տահա պէն տէ պիլմէմ:

Մորիս.— Նի՞չին պուրատա պուլուշմայօրըզ:

Լարթիկ.— Ջիւնքի պէն պու կիւն պու լօգանթատան չըգըպ պաշգա պիր մահալէ նագլ իտէճէյիմ. լաքին նէրէյէ կիտէճէյիմի հէնուզ պէն տէ պիլմէմ:

Վէրտիէ.— Աղչէյէ լիւզումըն վա՞ր մը:

Մորիս.— Մատամ քի ֆագըրըմ, վէ մատամ քի եիւզ պին ֆրանգը սիզէ կէրի վէրտիմ, աղչէյէ լիւզումըմ օլտըղը տէրքեար տըր:

Սախթէ բահիպ Մէրիս՝ պանգնօթ բաքէթինի չէօզտիւ, վէ եիրմի պէշ տանէ չըգարըպ Մորիսէ վէրտի:

—Շիմտիլիք շունը ալ, օյուն օյնամաղա գիտտէ մէսարիֆ իթմէ. կիւրիւլթիւլիւ էյլէնճէլէրտէն իճթինապ էթ. նիհայէթ բօլիսին նազարը տըգգաթընը ճալիպ օլաճագ, վէ սէնի Թանըյանլարը վէ ուսուլու ատաթընը պիլէնլէրի թէաճճիւպտէ պըրագաճագ հարէքեաթ վէ մուամէլաթտան ուզագ տավրան... Պու եիրմի պէշ պին ֆրանգ քիֆայէթ իտէ՞ր մի:

Մորիս.— Շիմտիլիք քեաֆի տիր. Պրէասօլ ֆամիլեասընը թէհարրի իթմէկէ պու կիւնտէն պաշլայը՞մ մը:

Վէրտիէ.— Լիւզումը եօգ:

Մորիս.— Պօշ պօշ տուրաճա՞գմըյըմ:

Վէրտիէ.— Սէնճէ եաբաճագ չէյ, օրթալըզը վէլվէլէյէ վէրմիշ օլտըղը աչիքեար օլան իքի Փիլիփ գաթլ հագգընտա զապըթա Թարաֆընտան իթթիխազ օլունաճագ թէտապիրէ կէօզ գուլագ օլմագտան իպարէթ տիր: Վուգուաթտան խապէրտար օլմագ ֆախտէտէն խալի տէյիլ տիր. լաքին թէտգըգաթընը ինթիյաթը սուրէթտէ իճրա իթմէլիսին:

Մորիս.— Օ ճիհէթճէ թէլաշ իթմէյին:

Վէրտիէ.— Շիմտիլիք պաշգա պիր տէյէճէք գալմատըղը ճիհէթլէ, այրըլալըմ տա եարըն եինէ կէօրիւշիւրիզ:

Պէուլէ չիրքէթինին հէր իքի ազասը Մորիսին էվէրինի քէմալը միւվէտտէթ իլէ սըգտըլար, վէ Մորիս մէմնունէն 17 նումէրօլու տաիրէտէն չըգըպ կիթտի:

Նէրտիւպանտան էնտիյի սըրատա քէնտի քէնտիյէ. —Շիմտի արթըգ հալիմէ ույղուն պիր իշ պուլտըմ. էվլէթթէ քի, սօնունա գատար մուվաֆֆագ օլուրըմ. —տէտի:

Վէրտիէ տախի պիր սաաթ գատար տահա Լարթիկ իլէ գօնուշտըգտան վէ պու միւտտէթ զարֆընտա միւհիմ գարարլար վէրիլտիքտէն սօնրա, պըրագտը չըգտը: Լարթիկ իսէ տէրհալ լօգանթանըն հիսապընը Թէսվիյէ իթտիքտէն սօնրա, պիր եիւք արապասը կէթիրթտիրիպ, էշեասընը Լիօն շըմէնտըֆէրի մէրքէզինէ կէօնտէրտի, վէ քէնտի տախի կիտիպ անպար մէմուրընա թէսլիմ իթտի. մուախխարէն Պասթիլ մէյտանընա կէլտի վէ Մատլէնէ կիտէն օմնիպուս արապասընա բաքիպ օլտու: Թամըլ պուլվարընտա՝ Բասամ-Վանտօմըն գարշըսընտա օմնիպուստան ինիպ, Պէրանժէ սօգաղընա կիթտի. օրատա սօլտա տէօնիպ Վէրտիէնին իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը խանէյէ տուխուլ իլէ գարուճըյա,

—Մ. Մարթէն պուրատա՞ մը տըր, —տէյու սօրտու:

—Էպնիյէնին հավլուսաքի գըսմընտա իւչիւնճիւ գաթտա, սօլ Թարաֆտաքի գարու, —տէյու գաբուճը ճէվապ վէրտի։

—Գիւիրիմ... Թէշէքքիւր իտէրիմ. —տէյուպ Լարթիկ՝ Թարիֆ օլունան ճի-հէթէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու։

24

Գէրանժէ սօգաղընտաքի էվտէ, Վէրտիէ հավլուսյա պագան էպնիյէնին իւչիւն-ճիւ գաթընտա միւսթէճիր մագամընտա մուգիմ Մարթէն Նամընտա Թանըմըշ իտի։

Մուգատտէման իֆատէ օլունտըղը կիպի, Վէրտիէնին բաճիպ գըյաֆէթլիյէ չըգմըշ օլտըղը տարիհտէ կէլինճէ, Մօրշէ նամընտա քիւչիւք պիր ագարէթճի Թարա-ֆընտան քիրալանմըշ օլուպ, պու միւսթէճիր եալընըզ պաշընա վէ քիմսէյէ կէօ-րիւնմէքսիզին եաշար, լազըմ օլանընը էվվէլինտէն Թէտարիք իտէր, վէ եալընըզ քիրասընը վատէսի հուլուլինտէ մէյտանա չըգար, օ տա քէնտի պիգզաթ աչարը էնիպ ագչէյի գաբուճըյա վէրիր, նատիրէն մէքթուպ ալըր, միսաֆիր գապուլ իթ-մէզ, կիւնիւ կիւնիւնէ քիրասընը էօտէր, եըլ պաշընտա գաբուճըյա պօլճա պախ-շիշ վէրիր իտի. գաբուճը տախի սէքիզ օն սէնէտէն պէրու միւսթէճիրի օլան մէր-գում Մօրշէյէ րիայէթտէ գուսուր, վէ մէրգումըն պու միսիլլու ղարիպ սուրէթտէ էօմր կէչիրմէսինէ Թէաճճիւպ իթմէզ իտի։

Պու Մ. Մօրշէ տէնիլէն զաթըն տախի եինէ Վէրտիէ օլտըղընը պէյանէ լիւ-զում եօգ տըր։ Մօրբէն իլէ Մօրշէ պէօյլէճէ այնը շախս եանի Վէրտիէ օլուպ, անճագ պիր տարիէ վէ գաթտա Մօրբէն վէ տիկէր պիր տարիէտէ վէ գաթտա Մօրշէ նամլարըյլա իգամէթ իթմէքտէ օլտըղընտան, հէր քէս այրը այրը իքի շախս տէյու պէլլէմիշ իտի։

Լարթիկ իքի տէֆա եավաշճա Մարթէնին գաբուսընը չալտը։

Վէրտիէ պիզզաթ գաբույը աչտը, իպթիտատէ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտա նէ գըյաֆէթտէ Թանըմըշ իսէ, եինէ այնը գըյաֆէթի եանի քիւրքլիւ բալթօսընը կիյինմիշ իտի։

Վէրտիէ՝ Լարթիկի իչէրի ալըպ գաբույը գաբատը. իքիսի պիր սաաթ գատար կէօրիւշտիւլէր։ Պիր սաաթ սօնրա էպնիյէնին Թամըլ պուլվարընա նազըր օլան ճի-հէթինին իքինճի գաթընտա պուլունան վէ ագարէթճի Մարշէնին Թահթը իսթիճա-րընտա օլան տաիրէնին գաբուսը աչըլըպ, իչի քիւրքլիւ ուզուն պիր բալթօյա սա-րըլմըշ, վէ սաչլարը նիմ աղարմըշ իրէք շապգալը պիրիսի չըգտը. պու չըգան քիմ-սէ իսէ Լարթիկ օլուպ, Վէրտիէ մէրգումըն գըյաֆէթինի պիւսպիւթիւն Թէպտիլ իթմիշ, վէ Բէքի-Պա լօգանթասընտա իգամէթ իթմիշ օլան Պէլճիգալը Ժիւլ Թէր-միսէ պէնզէր հիչ պիր ճիհէթի գալմամըշ իտի։

Լարթիկ եավաշճա աշաղը էնիպ, պուլվարա նազըր օլան գաբուտան տըշարը չըգտը վէ Մատլէնէ կիթմէքտէ օլան օմնիպուսա բաքիպ օլտու։

Կրամմօն վէ Գէրանժէ սօգագլարընտա վուգուաթը մէշրուհէ ճէրեյան իթմէք-տէ օլտըղը սըրատա, Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտա վէ Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա վուգու պուլմըշ օլան ճինայէթլէրին Թահգիգաթընա տէվամ օլունմագտա օլուպ,

նատըրըն իքիսի տախի զապըթա Թարաֆընէ մուայէնէ իթտիրիլտիքտէն սօնրա էհա-լիյէ կէօսթէրիլմէք իւզրէ մուայէնէ մէյտանընա նագլ իտիլմիշ, վէ էօյլէ վագթընա եագըն հէյէթը Թահգըգըյէ տալիյէ տաիրէսինէ ավտէթ իթմիշ իտի։

Միւտտաիի ումումի վուգուը հալին Թաֆսիլաթընը անլամագ իւզրէ միւս-Թանթիգի, բօլիս միւտիրինի, վէ գօմիսէրի քէնտի օտասընա ճէլպ իթմիշ իտի։

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ իքի հիքեայէ էյլէտիքտէն սօնրա, բօլիս միւտիրի պէր վէճհը զիր խուլասա էյլէտի.

—Խաֆիյէլէրիմիզին էն զիյատէ կէօզիւ աչըգ օլանլարը ինթիխապ իլէ պիւ-Թիւն Բարիսին իչինի արաթտըրաճաղըզ. լաքին իքի մագթուլըն տա քիմ օլտըգ-լարը անլաշըլմատըգճա, գաթիլի վէ եախօտ գաթիլլէրի պուլամայաճաղըմըզա էմի-նիմ։

Միւտտաիի ումումի.— Գէյզի հագլըսընըզ. պինաէն ալէյհ միւմքին մէրթէպէ սիւրաթլէ մագթուլլէրին քիմ օլտըգլարընը անլամագ հէր նէ էսպապէ միւթէվագ-գըֆ իսէ իճրա իթմէյինիզ։ Պու միսիլլու ճինայէթլէրին ճանիլէրի էլէ կէչիրիլիպ միւճազաթ իտիլմէսի կէճիքէճէք օլուր իսէ, Բարիս էհալիսի տէլաշը խավֆ ու տէհշէթ օլուր, չիւնքի էհալի շու հալէր՝ հէյէթը զապըթանըն իգթիտարսըզլըղըն-տան նէշէթ իտիյօր տէյու գըյաս իտէր։

Միւսթանթիգ վէ մէմուրլյնը սաիրէ, միւտտաիի ումումինին օտասընտան չըգտըլար։

Միւսթանթիգ.—Սիզ տէ պէնիմ կիպի էլան աճ օլմալըսընըզ. էկէր գապուլ է-տէր իսէնիզ, Աէկսսօ գահվէխանէսինտէ սիզէ պիր եէմէք եէտիրէյիմ... օնտան չըգար հէր պէրապէր մուայէնէխանէյէ կիտէրիզ։

Բօլիս միւտիրի.— Պէն տէ Ժօտըլէ իլէ Մարթէլէ պէնի օրատա պէքլէմէլէրինի Թէնպիհ իթմիշ իտիմ, մաէլմէմնունիյէ շու Թէքլիֆինիզի գապուլ իտէրիմ։

Գօմիսէր տախի միւսթանթիգին տավէթինի գապուլ իթտի։

Մ. տը Ժիպրէ՝ սաաթ պիրտէ իտարէյէ կէլէճէք օլտն արապաճը Գատէնին մուայէնէխանէյէ կէօնտէրիլմէսինի Թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, րէֆիգլէրիյլէ պիր-լիքտէ լօգանթայա կիտտի, ըսթըրտա իլէ բաթաթէսլի քիւլպաստը, եումուրթա գայղանասը, գազ ճիյէրի եաղը վէ Պօրտօ շարապը ըսմարլատը։

Յսնաի Թաամտա պիթթապի հէր իւչիւնիւն զիհնինի իշղալ իտէն մէսէլէտէն պահս օլունտու. հէր պիրի նիչէ նիչէ րէյլէր, վէ եէքտիկէրինէ ույմազ էֆքեար պէյան իթտիլէր. բօլիս միւտիրի՝ մէսէլէնին ալթընտա պիր ինթիգամ մատտէսի օլտըղընը Թախմին իթմէքտէ, գօմիսէր՝ Ֆամիլեանա պիր մէսէլէտէն Թէրէթթիւպ իթմիշ ճինայաթ իտուկինի զանն, վէ միւսթանթիգ իսէ ճինայաթը վագըայը հիչ պիր շէյէ համլ իտէմէյիպ, րէֆիգլէրինին զանն ու Թախմինլէրինէ րէյ վէրէմէյիպ, պիւս-պիւթիւն պաշգա էսպապէ մէպնի իտուկինի գըյաս իթմէքտէ իտի իսէ տէ, նէ սէ-պէպէ մէպնի օլապիլէճէյինի պիր վէճհ իլէ քէստիրէմէմէքտէ իտի։

Նէմէք պիր սաաթ սիւրմէյիպ, իւչիւ պիրտէն գալգտըլար վէ օրատա պէքլէ-մէքտէ օլան Ժօտըլէ իլէ Մարթէլի տախի պէրապէր ալարագ, ճիւմլէսի պիրտէն մուայէնէխանէյէ ազիմէթ իթտիլէր։

Զապթիյէ հէքիմի հէնուզ կէլմէմիշ իտի։

Մուսյէնէխանէնին սէրպէքճիսի՝ մէմուրիյնը մէզքիւրէյի նաաշլարըն մէվզու օլ-տուգլարը մէյտանա կէօթիւրտիւ ։ Նաաշլարըն իւզէրլէրի պէյլէրինէ գատար էօր-թիւլիւ օլուպ, չըպլագ վէ գան լէքէլէրիյլէ մէսթուր օլան կէօյլիւսլէրի աչըգ իտի ։ Միւսթանթիգ իլէ բէֆիգլէրի բէմալը տըգգաթլա մագթուլլարըն չէհրէլէրինի մուայէնէ էյլէտիլէր ։

Միւսթանթիգ.— Մագթուլէ գարընըն ափուճրնտա գալմըշ օլան սաչ թուլթա-մընա տօգունուլմամասընը թէնպիհ իթմիշ իտիմ ։

Նաաշլարըն պաշը ուճունտա տուրմագտա օլան խըզմէթճի՝ չարշէպի գալտը-րըպ, վէ մագթուլէնին գաբալը էլինտէքի սաչ թուլթամընը կէօսթէրիպ․

—Էմրինիզ մուճիպինճէ հարէքէթ իթմիշիմ տիր, —տէտի ։

Միւսթանթիգ.— Բէք ալա, հէքիմ կէլինճէյէ տէկին հալիյլէ տուրսուն ։

Բօլիս միւտիրի սէրպէքճիյէ խիթապէն.— Իւզէրլէրինի արատընը՞զ պագտը-նը՞զ մը ։

—Էվվէթ էֆէնտիմ, տիգգաթլըճա արատըգ պագտըգ ։

—Հիչ պիր շէյ պուլմատընըզ էօյլէ՞ մի ։

—Էօյլէ տէյիլ ։

Միւսթանթիգին կէօզլէրի իւմիտինտէն բարլայարագ,

—Ա՛հ, աճապա պիր էմարէ պուլտուր իթտի՞ . . .

—Մէմուլ իթմէմ, էֆէնտիմ, պուլտըղըմըզ շէյ գայէթ էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ օլմալը . . .

—Խիւլասասընը սէօյլէ նէ՞ տիր ։

—Օյունմըշ վէ տէօրթ տիւրիւլմիւշ վէ պէյազ պիր քեաղըտա սարըլմըշ պիր քեաղըտ բարչասը . . . պու քեաղըտլար՝ եէլէյին կէօզլիւք ճէպինտէն չըգտը․․ սիզէ թէսլիմ իտէյի՞մ մի ։

—Պիր ազտան թէսլիմ իտէրսին . ճամէշույլարըն իւզէրինտէ հիչ պիր ալամէթ օլմատըղընա էմի՞նմիսին ։

—Հիչ պիր ալամէթ կէօրէմէտիմ, վէ զապթնամէմէ տախի էօյլէճէ իշարէթ իթտիմ . հէքիմ տէ կէլսին միւթալաաթընը գայտ իթսին տէ, մուախխարէն սուրէ-թինի թագտիմ իտէրիմ ։

Շու սըրատա մուայէնէ մէյտանընըն գաբուսը աչըլըպ, արգասընտան մուա-վինի մագամընտա իքի թապիպ թալէպէսիյլէ բօլիս հէքիմի իչէրի կիրտի . վէ հազը-րունա սէլամ վէրտիքտէն սօնրա .

—Մուայէնէ օլունաճագ նաաշլար վար իմիշ էօյլէ՞ մի ։

Միւսթանթիգ.— Էվվէթ, տօգթօր, մուայէնէ օլունաճագ իքի ճէսէտ վար ։

Հէքիմ.— Էմրինիզէ հազըրըմ, —տէտիքտէ, մուսյէնէխանէնին խըզմէթքեարը հէքէքէ հէքիմէ վէ հէրէքէ մուավինլէրինէ պիրէր թանէ պէյազ էօնլիւք վէրտի . վէ ճիւմլէսի պիրտէն նաաշլարըն եանլարընա եագլաշտըլար ։ Նաաշլարըն իւզէրինտէքի ճիւմլէսի պիրտէն նաաշլարըն եանլարընա եագլաշտըլար ։ Նաաշլարըն իւզէրինտէքի չարշէպ պիւսպիւթիւն գալտըրըլըպ, անատան տօղմա չըպլագ իքի ճիսմ նիւմայան օլտու ։

Հէքիմ.— Հօ՛, հօ՛, պըչագ եարալարը ։

Գօմիսէր.— Ջանն իտէրիմ քի գամա եարալարը տըր ։

Հէքիմ.— Շիմտի անլաշըլըր, —խըզմէթքեարա խիթապէն, —Եաշ պիր սիւն-կէր կէթիր տէ եարալարըն իւզէրինտէքի գանլարը սիլ վէր ։

Խըզմէթքեար հէման պիր գապ սու իլէ պիր տէ սիւնկէր կէթիրիպ, հէքիմին էմրինի իճրայէ միւսարաաթ էյլէտի ։

Ժօռժէ բէրթէլօիզ իլէ պագար կիպի գարընըն նաաշընը մուայէնէ վէ մէտա-ըը հիւքմ պիր էմարէ արատըգտան սօնրա պուլամայըպ, տիկէր նաաշա տէօնտիւ վէ անը տախի մուայէնէ վէ թէտգըգ իթտիկի սըրատա, նակէհան սիլքինիպ թա-հըն իւզէրինէ ուզանմըշ օլան սաղ գօլընա տօղրու պաշընը էյտի, վէ պիր միւտա-տէթճիք սօնրա միւսթանթիգէ խիթապէն,

—Իշթէ շու գօլըն իւզէրինտէ պիր ալամէթ վար քի, գայտ վէ իշարէթ օլուն-մագ իգթիզա իտէր, —տէյուպ, բարմագընըն ուճու իլէ գօլըն իւզէրինտէ իյնէ իլէ եափըլմըշ իշարէթի կէօսթէրտի ։

Հէր քէսին նազարը մէզքիւր գօլըն իւզէրինէ միւթէվէճճիհ օլտու ։

Միւսթանթիգ.— Պու ատամըն պիր ան էվվէլ քիմ օլտուղընը անլամագ իւզրէ ֆիլհագիգա պու իշարէթին չօգ եարտըմը օլապիլիր ։ Պիր թաճ վար վէ օրթասըն-տա տա 1849 եազըլըմըշ ։

Ժօռժէ.— Իյնէ իլէ եազըլըրտըղը թարիխ օլմալը ։

Միւսթանթիգ.— Իւզէրինտէ տէ խաչվարի իքի գըլըճ ։

Ժօռժէ.— Մագթուլըն ասքէր օլտուղընա տէլալէթ տիր ։

Բօլիս միւտիրի.— Իյնէ իլէ չըզըլմըշ օլան շու իշարէթ, մագթուլըն հէր հալ-տէ մաարուֆ պիր խանէտանա մէնսուպ օլմատըղընա տէլալէթ իտէր ։

Հէքիմ.— Բէք մաարուֆ ֆամիլեալարըն էվլատը էքսէրիյա կէօնիւլլիւ եազը-լըրլար, վէ ատի նէֆէր օլուրլար ։

Բօլիս միւ...— Շիւպհէսիզ, վէ ֆագաթ գօլլարը իւզէրինէ իյնէ իլէ գըլըճ բէսմի եաբտըրմազլար ։

Հէքիմ.— Պու տա տօղրու ։

Խըզմէթքեար եարալարը եըգամըշ թէմիզլէմիշ օլտուղընտան, հէքիմ կէօզլիւ-յինի թագըպ գարըյա էյիլտի ։

—Հագգընըզ վար ըմըշ, իշթէ իւչ քէօշէլի պիր գամա իլէ աչըլմըշ պիր եարա... գամայը սաղլայըն գօլ տօղրուտան տօղրույա եէրինէ եէրլէշտիրէմէմիշ . պու գա-րը չէտիտէն միւտաֆաա իտուպ, գաթիլին իսթէտիկի նօգթայա սապլամասընա մանի օլմըշ ։

Միւսթանթիգ.— Տէօյիւշմիշլէ՞ր մի տիր տէյու մէմուլ իտէրսինիզ ։

Հէքիմ.— Աշիքեար տըր . գաթիլ իքի համլատա մագսատընա նաիլ օլամատը-ղընտան, պիր իքինճի համլա տահա իտուպ, թա եիւրէյինէ սապլամըշ ։

25

Հէքիմ սօլ մէմէնին ալթընտաքի եարայը մուայէնէ իտէրէք,

—Իքինճի տէֆասընտա գաթիլին թէլաշ իտէճէք իշի գալմամըշ վէ մաըրուզէ քէնտիսի ղայպ իթմիշ օլմալը տըր ։

Միւսթանթիգ.— Մագթուլէնին սաղ էլինի էյի մուայէնէ իտինիզ րիճա իտէ-րիմ ? գաբալը օլան ավուճընտա հալա պիր թութամ սարը սաչ վար... գաթիլին սարը օլտըղը խապէր վէրիլտի. սիզ տախի մէզգիւր սաչլարըն գաթիլին սաչլարը օլտըղընա րէյ վէրէպիլի՞րմիսինիզ :

Հէքիմ.— Պէնճէ պու խուսուսա պիլիքէք ու չիւպհէ տիր. չիւնքի պու սաչլար գըսսա օլուպ, քէսիլմիշ տէյիլ. չէքիլմիշ գօբարըլմըշ սաչլար տըր :

Միւսթանթիգ՝ մէզգիւր սաչ թութամընը ալըպ, վէ քեաղըտա սարըպ, ճըղտա-նընըն իչինէ գօտու :

Հէքիմ գարընըն նաաշընա պիր տահա պագտըգտան սօնրա, տիւկէր նաաշա կէչտի, վէ սօլ մէմէնին ալթընտաքի աղզը աչըգ եարայը կէօրտիւքտէ, պիր քէրրէ սէօյլէնտի :

—Պու իքի նաաշ չիւպհէսիզ այնը մահալտէ պուլունմըշ օլմալը :

Միւսթանթիգ.— Եօգ. պէրիսի Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտա վէ տիւկէրի տա-խի Էրմէսթին սօգաղընտա պիր քիրա արապասընըն իչինտէ պուլունտը :

Հէքիմ.— Մամաֆիհ իքիսի տախի այնը սիլահ իլէ տարպ օլունմըշլար :

Միւսթանթիգ.— Պու ճիհէթէ էմի՞նմիսինիզ :

Հէքիմ.— Էմին իմ տէյէմէզ իսէմ տէ, զանն իմ տէյէպիլիրիմ. շիմտի սիզի տէ գանտըրապիլիրիմ, սիզ տէ պագընըզ շու եարալարա... գարընըն եարալարը էր-քէյին եարալարընտան պիր գաչ սաաթ էվվէլ աչըլմըշլար տըր, վէ հէր նէ գատար տա էթլէր հալտէն չըգմըշլար իսէ տէ, ճէրիհալէրին չէքիլէրի եէքտիկէրլէրինէ միւ-շապիհ տիր... Էրքէյին եարալարընըն աղըզլարը կէնիշճէ կէօրիւնիյօր իսէ, սիլա-հըն տահա զիյատէ տէրին սապլանմըշ օլմասընտան տըր. լաքին գամանըն աղզը-նըն իւչ քէօշէ չէքլի ղայըպ օլմամըշ տըր... Գանտըրը՞զ մը :

Միւսթանթիգ.— Զաթէն պիր տէրէճէյէ գատար զանի օլմըշ իտիմ. շիմտի պիւսպիւթիւն իգնաաթ օլտըմ... Էվվէթ, այնը սիլահը այնը էլ Թութուպ, իքիսի-նի տէ մուրտարուշ էօլտիւրմիւշ... Պու ճինայէթլէրին պիր պիրի արտը սըրա նէ վա-գըթ իճրա իտիլմիշ օլտուգլարընը սէօյլէյէպիլի՞րմիսինիզ :

Հէքիմ նաաշլարը ուզուն ուզատըյա թէտգըգ իթտիքտէն սօնրա,

—Գարընըն վէֆաթընտան պէրու Թագրիպէն եիրմի տէօրթ սաաթ կէչմիշ օլ-մալը. էրքէյին վէֆաթընտան պէրու իսէ, օն իքի օն տէօրթ սաաթտան զիյատէ կէչմիշ օլամազ :

Միւսթանթիգ.— Տիմէք քի, շիմտիյէ գատար ախզ օլունապիլէն մալիւմաթ տօղրու տըր : Շահիտլէրին իֆատէսինէ նազարէն, սարը տէլիգանլը էօյլէտէն սօն-րա սաաթ իւչ ռատտէլէրինտէ Գուրավիէֆ մէզարընա կիրմիշ, պու պիչարէյի օ տէլիգանլը տարպ իթմիշ, վէ եինէ օ սարը տէլիգանլը եարը կէճէտէն թախմինէն պիր սաաթ սօնրա արապաճը Գատէնին արապասընըն իչինտէ իքինճի գաթլի տախի իճրա իթմիշ... սիզին սէօյլէտիյինիզ սաաթլար վէ շու սաաթլար պէյնինտէքի մէ-սաֆէ զիյատէսիյլէ վուգուու հալէ ույայօր... պիր սիւվալիմ տահա վար, տօգթօր՝

Հէքիմ.— Սօրունըզ, ճէվապընա հազըրըմ :

Միւսթանթիգ.— Աճապա նէ՞ սէպէպէ մէպնի մագթուլըն գօլը պաղլը իմիշ :

Հէքիմ.— Գօլը պաղլը օլտըղընա էմի՞ն մի սինիզ :

Միւսթանթիգ.— Գօլը պաղլը օլտըղընը արապաճը իֆատէ էյլէտի :

Հէքիմ՝ մագթուլըն իքի գօլլարընը էյիճէ օղալատըգտան վէ տամարլարը մուա-յէնէ իթտիքտէն սօնրա,

—Գօլ քէմիքլէրինտէ պիր գըրըգլըգ, պիր ինճինմիշլիք, էսքի եախօտ թազէ պիր կէօնա եարէ կէօրէմէյօրըմ. շու հալտէ գօլընը նէ սէպէպէ մէպնի պաղլամըշ օլտըղընը անլայամայօրըմ :

Միւսթանթիգ.— Պու մէսէլէնին հէր ճիհէթի գարանլըգ : Տօգթօ՛ր, Թահգը-գաթընըզը իքմալ իթտինի՞զ մի :

Հէքիմ.— Էվվէթ. ռափօրթըմը Թանզիմ իթմէքտէն պաշգա պիր իշիմ գալմատը :

Միւսթանթիգ.— Բէք ալա... շիմտի արթըգ նաաշլարըն էնզարը ամմէյէ վազ օլունմասը իգթիզա իտէր. մագթուլլէրին քիմ օլտուգլարը պիր ան էվվէլ անլաշըլ-մագ իւզրէ, շու մուամէլէի րէսմիյէնին թէէխիր իտիլմէմէսինի ռիճա իտէրիմ, —տէմէսի իւզէրինէ խըդմէթճիլէր իքի նաաշը տախի մահալը մախսուսընա նագլ իթտիլէր. հէքիմ իլէ մէմուրիյն մազպաթանըն Թանզիմի զըմնընտա պիր օտայա չէքիլտիլէր :

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ, մուայէնէխանէ քեաթիպինէ խիթապէն,

—Մագթուլըն էլէլիրին ճէպինտէ պուլտըղընըզ քեաղըտը պանա վէրինիզ, —տէտիքտէ, քեաթիպ՝ պիր տօլապ աչըպ՝ տիւրիւլմիւշ պիր քեաղըտ չըգարտը վէ միւսթանթիգէ Թէսլիմ իթտի. միւսթանթիգ քեաղըտը աչըպ, իչինտէն տէօրթ գաթ տիւրիւլմիւշ տիւկէր պիր քեաղըտ տահա չըգարտը, պու քեաղըտըն իւզէ-րինտէ քեաղըտըն չըգըղլարը պօյունա պիր պուչուգ սանթիմէթրօ պօյունտա վէ պիր սանթիմէթրօ էնինտէ տէլիքլէր օյուլմըշ իտի : Մէզգիւր տէլիքլի քեաղըտ՝ Մօ-րիսին Վէնուէն գօրուսընտա Թօբլամըշ օլտըղը Միշէլ Պրէմօնըն մէքթուպլընը օգու-մագ իչիւն գուլլանմըշ օլտըղը անախթարըն այնը իտի :

Մէմուրիյնը հազըրէնին ճիւմլէսի պու քեաղըտը կէօրտիւքլէրինտէ, մէրագա տիւշտիւլէր վէ Թէաճճիւպլէ պիրպիրլէրինէ պագտըլար :

Միւսթանթիգ.— Պու քեաղըտ նէ օլապիլիր. նէ օլտըղընը անլայամատըղըմ իթիրաֆ իթմէկէ մէճպուրըմ. վէ պէօյլէ էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ իլէ մէշղուլ օլմագ-լըղըն տէյէրի եօգ տըր զանն իտէրիմ :

Ժօտըլէ.— Պունըն իլէ պէրապէր մագթուլ պու քեաղըտը քէմալը իհթիմամ իլէ տիւկէր պիր քեաղըտա սարմըշ տա սագլամըշ իսէ, էլպէթ պիր սէպէպէ մէպնի եափմըշ տըր :

Միւսթանթիգ.— Սէնին տէ հագգըն վար, լաքին օ պահս իթտիյին սէպէպի պիզ քէշֆ իտէմէյօրըզ : Մամաֆիհ հէր նէ գատար էհէմմիյէթսիզ աթա օլունսա, եինէ հէր հալտէ պու քեաղըտը հըֆզ իտէրիմ. պէլքի կիւնիւն պիրինտէ պիր իշէ եարար —տէյուպ, մէզգիւր քեաղըտը տախի ճըզտանընըն իչինէ սաչ Թութամընըն եանընա գօտու :

Պու սըրատա արապաճը Գատէնին կէլմիշ օլտըղընը միւսթանթիգէ խապէր վէրտիլէր. մէմուրիյն մուայէնէխանէտէն չըգըպ, տէօրթ քիւշիւք պիր արապա իլէ պէքլէմէքտէ օլան Գատէյէ տօղրու կիթտիլէր :

Գատէ.— Թամ վագթընտա կէլտիմ, հազըրըմ :

Միսթանթիգ.— Բէք ալա, մէմնուն օլտըմ. արապանտան խաթիֆատէ իտէր, վէ կիտէճէյիմիզ եէրէ պինէր կիտէրիզ. —վէ ծօռըյէ իլէ Մարթէլէ խիթապէն. —Սիզ տէ պիր պաշգա արապա պուլըն արգամըզտան կէլին. էվվէլա Սէն-Մանտէ սօգաղընտա Պօլլօ-Վէր լօգանթասընա կիտէճէյիզ:

Ծիւմլէսի պիրտէն սաաթ իւչ պուչուգտա լօգանթայա վասըլ օլտուլար. վէ իչի խիւլասա վէճհ իլէ լօգանթաճըյա անլաթըպ, սօրուլաճագ սիւվալլերէ ճէվապ վէրմէսինի թալէպ էյլէտիքտէն սօնրա,

Միսթանթիգ.— Վուգուը հալ խաթըրընտա՞ մը տըր:

Լօգանթաճը.— Բէք ալա խաթըրըմտա տըր, լօգանթանըն գանտալարընը գաբամագա պաշլատըղըմ սըրատա, գարշըմտաքի սօգաղըն իչինտէ պիրիսինի կէօրտիւմ. պու չախս՝ լօգանթամըն գաբուսը էօնիւնտէ տուրմագտա օլան իւչ ատէտ արապալարը թէտգիգ իթմէքտէ իտի. պէնի կէօրիւնճէ եանըմա եագլաշըպ, արապալարըն իչինտէ միւշթէրիսիզ արապա պուլունըպ պուլունմատըղընը սօրտու. պէնիմ տէ պու պապատէ մալիւմաթըմ օլմատըղընտան իչէրի կիրտիմ, վէ իչէրի կիրէրէք օյուն օյնամագտա օլան արապաճըլարա միւրաճաաթ իթտիմ. արապաճըլարտան պիրիսի այագա գալգտը, մէսարիֆի թէսվիյէ իթտի, վէ մէրգումը արապասընա պինտիրտի, —արապաճը Գատէյի կէօսթէրէրէք, —իշթէ պու տըր, բէք էյի թանըրըմ:

Միսթանթիգ.— Մէրգումըն եիւզիւնի կէօրտի՞ւն մի:

Լօգանթաճը.— Պիր էյի կէօրէմէտիմ. չիւնքի պօյնըրտաքի շալ եիւզիւնին եարըսընտան զիյատէսինի գաբամըշ իտի. անճագ մէրգումըն սաչլարը վէ իքի եանտան սագալը սարը օլտուղունը վէ կէօզիւնտէ կէօզլիւք պուլունտուղունը բէք ալա ֆարգ իթտիմ:

Միսթանթիգ.— Ֆրանսըզճայը էյի սէօյլէյօ՞ր մը իտի:

Լօգանթաճը.— Սէն պէն կիպի, վէ ֆագաթ ճէնէպի պիր թէլաֆֆուզը վար իտի:

Միսթանթիգ.— Նէ՞ կիպի թէլաֆֆուզ:

Լօգանթաճը.— Շըմալ թարաֆլարը թէլաֆֆուզը կիպի անլատըմ:

Միսթանթիգ.— Սաաթ գա՞չ իտի:

Լօգանթաճը.— Եարը կէճէյի չէրէքէ կէչիյօր իտի, պէն գանտալարը հէր կէճէ օ վագըթ գաբարըմ:

Միսթանթիգ.— Մէրգում կէօզլիւքլիւ շախս հագգընտա պիր էմարէ կէօսթէրէպիլի՞րմիսին:

Լօգանթաճը.— Խայըր, էֆէնտիմ:

Միսթանթիգ.— Հալինտէ պիր թէլաշ վա՞ր մը իտի:

Լօգանթաճը.— Կիտէճէյի եէրէ աճէլէթէն եէթիշմէք արզուսընտա կիպի իտի, չիւնքի արապայը չաբուգ սիւրմէսինի արապաճըյա թէնպիհ էթտիկինի իշիթտիմ:

Միսթանթիգ.— Նէրէյէ կիտէճէյինի սէօյլէտիկինի իշիթտի՞ն մի:

Լօգանթաճը.— Իշիթմէտիմ:

Միսթանթիգ.— Օ շախսը պաշգա պիր տէֆա տա կէօրմիւ՞շ մի իտին:

Լօգանթաճը.— Կէօրտիւյիւմ ատամ տէյիլ, վէ եախօտ պէլքի տէ կէօրմիւշիւմ տիր ամմա, խաթըրըմտա գալմամըշ:

Լօգանթաճընըն պաշգա պիր սէօյլէյէճէյի գալմամըշ օլտուղունտան, մէմուրլըն՝ արապալարընա պինիպ, Շըմալ շըմէնտըֆէրի մէրքէզինէ կիթտիլէր, վէ միւսթանթիգ քէնտիսինի թանըըթտըրըպ, մէրքէզ մէմուրը նէզտինէ կիրտիլէր. օրատա տախի միւսթանթիգ իսմինի վէ սըֆաթը մէմուրիյէթինի պէյան իթտիքտէ,

Մէմուր.— Էմրինիզէ հազըրըմ, թահգիգաթընըզ նէ՞տէն իպարէթ տիր:

Միսթանթիգ.— Սաաթ պիրտէ Բարիսէ վասըլ օլան գաթարըն մէմուրը վէ թահսիլտարը քի՞մլէր իտի:

Մէմուր.— Նէօպէթ տէֆթէրինէ պագայըմ, չիմտի սէօյլէրիմ —տէյիւպ, պիր միւտտէթճիկ սօնրա. —գաթար մէմուրընըն իսմի Պուասսիէօ, վէ թահսիլտարընըն իսմի տէ Բէրնէ:

Միսթանթիգ.— Պու իքի մէմուրընըզը տէրհալ իսթինթագ իտէպիլի՞րմիյիմ:

Մէմուր.— Էվվէթ էֆէնտիմ, էլհալէթու հազըհրի մէրքէզտէ օլմալը տըրլար, չիւնքի սաաթ տէօրթ գաթարըյլա Գալէյէ կիտէճէքլէր տիր:

Միսթանթիգ.— Պուրայա կէլմէլէրինի էմր իտինիզ, բէճա իտէրիմ:

26

Մէրքէզ մէմուրը պիրիսինի կէօնտէրիպ, Պուասսիէօ իլէ Բէրնէյի ճէլպ իթտիրտի:

Մէմուր՝ Մ. տը Ծիպրէյի կէօսթէրէրէք, —էֆէնտի՝ միւսթանթիգ տիր. պինաէն ալէյհ սօրաճաղը սիւվալլերէ ճէվապ վէրինիզ:

Պուասսիէօ իլէ Բէրնէ թէաճճիւպ վէ թէլաշա տիւչար օլարագ, միւսթանթիգին եիւզիւնէ պագտըլար:

Միսթանթիգ.— Բարիսէ սաաթ պիրտէ կէլէն գաթարըն մէմուրը հա՞նկինըզ սընըզ:

Պուասսիէօ.— Պէ՛նիմ. Ժօրժ Պուասսիէօ:

Միսթանթիգ.— Նէ՞րէտէն կէլիյօր իտինիզ:

Պուասսիէօ.— Գալէտէն:

Միսթանթիգ.— Գալէտէն Բարիսէ կէլինճէյէ տէկին պիլէթլէրի մուայէնէ իթմէք իւզրէ պիր չօգ տէֆալար վակօնլարա կիրմիշ ըլգմըշ օլմալըսըն:

Պուասսիէօ.— Օ վազիֆէ պանա աիտ տէյիլ տիր. օ վազիֆէ Բէրնէնին տիր:

Միսթանթիգ Բէրնէյէ խիթապէն.— Հասպէլ մէմուրիյէթ միւնասէպէթտէ պուլունտուղըն եօլճըլար մէյանընտա գօլը պաղլը պիր եօլճը վա՞ր մը իտի, տըգգաթ իթտի՞ն մի:

Բէրնէ.— Էվվէթ վար իտի. հաթթա պու պապատէ նազարը տըգգաթըմը ճալիպ պիր մատտէ վագը օլտուղունտան, տահա էթրաֆլըճա խաթըրըմտա գալմըշ տըր:

Միսթանթիգ.— Նէ՞ իմիշ օ մատտէ:

Բէրնէ.— Մէզքիւր եօլճը պիրինճի սընըֆ վակօնլարըն պիրինտէ իտի, պիլէթինի մուայէնէ իթմէք իւզրէ վակօնա կիրտիյիմ սըրատա, գօլունտա պաղ պուլընմայըպ, սէրպէսթճէ գօլը հարէքէթ իթմէքտէ իտի. Բարիսէ միւվասալէթտէն պիր

ազ էվվէլ մուայէնէ իչին Թէքրար կիրտիկիմտէ , մէրգումըն գօլընը պաղըը կէօր-տիւմ ։ Նարալանմը՞շ մը տըր , տէյու սօրտում իսէ , արա սըրա սըգը Թութըղընը պէյան իթտի ։

Միւսթանթիգ.— Պու ճիհէթի անլամամըզ լազըմ կէլիր իտի , անլատըգ , մէր-գումըն խըրատ էլէքթրիկի պէհանէ պօշ . գօլըն պաղըը օլմասը , վիւռուլմուշ Թանըը-մագ մագսատըյլա պիր իշարէթ գօպիլինտէն օլմալը տըր . գաթէն իչին պու ճիհէ-Թի խաթըրըմա կէլմիշ իտի ։ Շիմտիքի ալտըղըմ մալիւմաթ իսէ , պու պապտէքի ֆիք-րիմի Թէէյիտ իտիյօր . մէրգում նէ՞րէտէն չըմէնտըֆէրէ պինտի ։

Բէրնէ.— Թամ գաթարըն հարէքէթ իտէճէյի սըրատա , Գալէտէն պինտի ։

Միւսթանթիգ.— Նիւգիւ վա՞ր մը իտի ։

Բէրնէ.— Խայըր , պիլէքէթինտէ նիւքիւ օլտըղընա տաիր պիր իշարէթ եօգ իտի , խաթըրըմտա տըր ։

Միւսթանթիգ.— Մէրգումըն նէ էշքալտէ օլտըղընը պէյան իտէպիլի՞րմիսին ։

Բէրնէ.— Թախմինէն էլլի եաշընտա , սագալըզ , քիւչիւք եուվարլագ չապ-գալը , գօյու ըէնկ բարտըսիւլի վէ պէյազ պօյուն շալը պիր քիմսէ իտի ։

Միւսթանթիգ.— Էշքալինէ տաիր վէրիլէն մալիւմաթ տօղրու տըր , գաթլ իտիլէն շախս Թա քէնտիսի տիր . աճապա պու ատամ Գալէ էհալիսինտէ՞ն մի իտի . խաթըը մէգքիւր իւզէրինտէ չօգ տէֆալար եօլճըլըգ իթմի՞շ մի տիր . պուրալարընը պիլի՞յօրմըըըն ։

Բէրնէ.— Պիլմէյօրըմ . իլք տէֆա օլարագ տիւն կէօրտիւմ ։

Միւսթանթիգ.— Ֆրանսըզճայը էյի Թէքէլլիւմ իտիյօ՞ր մը իտի։

Բէրնէ.— Էյի սէօյլէյօր իտի . ֆագաթ Թէլաֆֆուզընտա չօգ նօգսանը վար իտի ։

Միւսթանթիգ.— Նէթիճէր . չիմտիլիք պաշգա սիւալիմ եօգ ։

Գուասսիէօ իլէ Բէրնէ տիշարը չըգտըլար ։

Միւսթանթիգ մէրքէզ մէմուրընա խիթապէն.— Հէր պիր գաթարըն վիւռու-տիւնտէ պիլէքէթլէրին խըթիրտատընա մախսուս պիր իքի մէմուր օլմա՞զ մը ։

Մէմուր.— Էվվէթ . օ այըրճա պիր խըզմէթ տիր ։

Միւսթանթիգ.— Տիւն կէճէքի մէմուրը տա կէօրմէք իսթէրիմ ։

Մէմուր.— Ջաղըրթըըրայըմ . իսմի Կօթիէ տիր ։

Միւսթանթիգ Եէնի կէլէն մէմուրա խիթապէն.— Սանա եալընըզ պիր չէյ սօ-րաճաղըմ . պու կէճէ սաաթ պիրտէ կէլէն գաթարտան գօլու պաղըը պիր ատամ չըգտը՞ մը , խաթըրընտա՞ մը տըր ։

Կօթիէ.— Բէք ալա խաթըրըմտա տըր . օ տէտիկինիզ եօլճը չըգտըղը անտէ էօ-նիւմտէ տուրտու վէ եէլէյինին ճէպինտէ պիլէքէթինի արատը վէ պուլամագ իչիւն էբէյիճէ տէ զահմէթ չէքտի , վէ աֆվ տիլէյէրէք պիլէքէթինի Թէսլիմ իթտի ։

Միւսթանթիգ.— Թէլաֆֆուզը նա՞սըլ իտի , տըգգաթ իթտի՞ն մի ։

Կօթիէ.— Եապանճը կիպի Թէլաֆֆուզ իթմէքտէ իտի ։

Բօլիս միւտիրի.— Շախսը մէրգում եապանճը օլմամալը տըր . Գալէտէն մա-լիւմաթ վէ Թաֆսիլաթ ալապիլիրիզ ։

Միւսթանթիգ.— Աճապա մէրքէզտէ մէրգում եօլճըյա պէքլէյէն պիր քիմսէ վա՞ր մը իտի ։

Կօթիէ.— Էվվէթ էֆէնտիմ , վար իտի . իւչ չէրճէքտէն պէրու սալօնտա պիր տէլիգանլը պէքլէյօր իտի , հըգար հըգմազ պիրպիրլէրինի պուլտըլար ։

Միւսթանթիգ.— Իւչ չէրճէքտէն պէրու՞ մը ։

Կօթիէ.— Էվվէթ էֆէնտիմ ։

Միւսթանթիգ.— Եանըլմայասըն ։

Կօթիէ.— Եանըլմայօրըմ . . . իւչ չէրեէք տէմէտի՞մ մի . Թամ իւչ չէրեէք պէք-լէտի . պու պապտէ բէք էմին իմ , չիւնքի իւչ չէրեէք էվվէլ , եարը կէճէյի պիր չէրեէք կէչէրէք կէլէն գաթարտան սօնրա , գաբուլարը գաբատըղըմ սըրատա կէ-լիպ , գաթարըն Գալէտէ՞ն մի կէլտիկինի սիւալ իթտի . . . պէն տէ գաթարըն Գա-լէտէն կէլմէտիկինի պէյան իթտիկիմտէ , Գալէ գաթարընըն սաաթ գաչտա կէլէճէ-յինի սօրտու . —Սաօն պէրտ —տէյու ճէվապ վէրտիմ . . . —Սաօն պէր տօնօբը էլ պէր տօն պէտելըյօրըմ, կէճ տալմըշ օլմայըմ պէյու տօրտօպայօրըմ, —տէտի

Միւսթանթիգ՝ պիր Թավըր նախօշնուտի իլէ գաշլարընը չաթըպ . —Իչթէ պու-րասը ղարիպ , պունըն տէտիկի սաաթ արապաճը Գատէ իլէ լօգանթաճընըն սէօյ-լէտիկլէրի սաաթա ույմայօր ։

Բօլիս միւտիրի.— Պիրինին պիրի եանըլըյօր օլմալը . քէյֆիյէթին Թէտգըգ ի-տիլմէսի իգթիզա իտէր ։

Միւսթանթիգ.— Պէքլէյէն տէլիգանլընըն եիւզիւնի կէօրտի՞ն մի ։

Կօթիէ.— Բէք էյի կէօրէմէտիմ . պօղազընտա պիր շալ վար իտի քի , եիւզիւ-նիւն գըսմը ազամընը գաբաթմըշ իտի . . . շուրասընա էմին իմ քի , սաչլարը վէ ը-քի եանըը սագալը սարը իտի , վէ կէօզիւնտէ պաղա չէմպէրլի կէօզլիւք վար իտի։

Բօլիս միւտիրի.— Շիմտիյէ գատար վէրիլէն Թաֆսիլաթ տա պու մէրքէզտէ , ամմա պիր չէյ անլայամայօրըմ ։

Միւսթանթիգ.— Պօյուն շալը նէ՞ ըէնկտէ իտի ։

Կօթիէ.— Ջաննըմ շալը տա էլպիսէսի տէ գօյու ըէնկ իտի ։

Միւսթանթիգ.— Սանա սօրտըղը զէմանտէն իթիպարէն Գալէտէն գաթարըն վիւռուտինէ տէկին , մէրգում տէլիգանլընըն սալօնտա վէ խարիճտէ հըգըլաճագ գա-բունըն ճիվարընտա պէքլէմիշ օլտըղընա էմի՞ն մի սին ։

Կօթիէ.— Մէրգումը պիր տէֆա տէյիլ , իւչ տէօրթ տէֆա կէօրտիւմ ։

Միւսթանթիգ.— Արապաճը Գատէյի չաղըըըն ։ —Գատէ կէլտիկտէ մէրգումա խիթապէն , —Գա՛տէ , զիհնինի էյիճէ Թօբլա , պիր էյի տիւշիւն . տիւն կէճէ պու-րատա նէ գատար միւտտէթ տուրմըշ , վէ սաաթ պիր գաթարընը պէքլէմիշ օլտը-ղընը պիր էյիճէ անլամագ իսթէրիմ ։

Գատէ.— Պունը պիր տէֆա սօրտընըզ , վէ Թարիֆ իթտիմ ։

Միւսթանթիգ.— Պիր տահա Թարիֆ էթ ։

Գատէ.— Սաաթ պիրէ չէրեէք գալարագ պուրայա կէլտիմ , տիմէք քի , Թագ-րիպէն եիրմի տագիգա պէքլէմիշիմ ։

Բօլիս միւտիրի միւսթանթիգէ խիթապէն.— Քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթմիշ օ-լան տէլիգանլընըն Ֆրանսըզճայը նա՞սըլ Թէքէլլիւմ իթտիյինի պիլմէք մէմուրընա սօրմատընըզ ։

Միւսթանթիգ.— Միւտիրին սիւալինի անլատը՞ն եա , ճէվապընը վէր ։

Կօթիէ.— Ֆրանսըզճայը կիւզէլ Թէքէլլիւմ իտիյօր իտի, լաքին Թէլաֆֆուզը տըգգաթը ճալիպ իտի։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ ճիհէթլէ։

Կօթիէ.— Օ ճիհէթի պիր էյի անլայամամ, լաքին Շըմալ Թէլաֆֆուզը վար իտի։

Միւսթանթիգ.— Թամ պիլտիմ գաթիլ. պու իշտէ պիր գարըշըգլըգ վար ամմա, չիմտի անլաշըլըր։ Անճագ Գալէ գաթարը պիր սէյյէյլ մէյտնի կէճ գալմը՞շ մը տըր։

Մէրքէզ մէմուրը.— Աֆվ իտէրսինիզ էֆէնտիմ, խաթըրըմա կէլմէտի պէյան իթմէք, գաթար եիրմի տագիգա գատար կէճ գալմըշ իտի։

Միւսթանթիգ.— Հա՛ չէօյլէ սէօյլէ, օ հալտէ եանըլըշըգ եօգ. տէմէք օլուրքի մէրգում տէլիգրաֆը պիր քէրրէ պուրայա կէլմիշ պագմըշ, սիւրաթլէ Սէն-Մանտէ սօգաղընա կիթմիշ, վէ օրատա պինմիշ օլտըղը արապայը պըրագըպ, Գառէնին արտասընա պինմիշ. պիլէքէթ մէմուրը՝ մէրգումըն իգինճի տէֆաքի կիրիշինտէ սալօնտա տօլաշտըղընը վէ պէքլէտիյինի կէօրմիւշ օլմալը տըր։

Կօթիէ.— Պէլքի. լաքին էվվէլճէ տէ կէօրտիւմ զանն իտիյօրըմ։

Գու սըրատա Ժօռըլէ իլէ Մարթէլ՝ պէրապէրլէրինտէ պիր պիլէքէթճի օլտըղը հալտէ իչէրի կիրտիլէր։

Բօլիս միւտիրի.— Նէ՞ վար, Ժօռըլէ։

Ժօռըլէ.— Տըշարըտա պու ատամ իլէ կէօրիւշիւյօր իտիք. մահուտ սարը տէլիգրաֆը հագգընտա պազը մուֆիտ մալիւմաթլար վէրմէքտէ իտի։

Միւսթանթիգ.— Օ տէլիգրաֆըը կէօրտիւ՞ն մի։

Պիլէքէթճի.— Գօյնունտա շալ իլէ կէօզլիւքլիւ, վէ իքի եանը տարը սագալլը պիր տէլիգրաֆճը՞ մը. էվվէթ էֆէնտիմ, կէօրտիւմ. արապատան էնտի վէ Գալէ գաթարը կէլտի՞ մի տէյու սօրտու։

Զաննըմ տահա կէլմէմիշ տիր տէյու ճէվապըմտա, կիթտի արապասընա պինտի։

Միւսթանթիգ.— Ֆրանսըզճայը էյի Թէքէլլիւմ իտիյօ՞ր մը իտի։

Պիլէքէթճի.— Եապանճը Թէլաֆֆուզը վար իտի. Մօսգօֆ, Ալըմանը վէ եախօտ Զվէչրէլիլէր պէնզէր պիր Թէլաֆֆուզ։

Միւսթանթիգ.— Սանա միւրաճաաթ իթտիյի սըրատա, սաաթըն գաչ օլտըղը խաթըրընտա՞ մը տըր։

Պիլէքէթճի.— Թախմինէն եարը կէճէյի պիր չէյրէք գատար կէչիյօր իտի։

Միւսթանթիգ.— Սօնրա Թէքրար մէրգումը կէօրտիւ՞ն մի։

Պիլէքէթճի.— Էվվէթ էֆէնտիմ, Գալէ գաթարընըն կէլէճէյի սըրատա, գարշուտա պիր եօլճը պէքլէյօր իտի. պէքլէտիյի հէր քիմ իսէ չըգտը պէրապէր կիթտիլէր։

Միւսթանթիգ.— Անճագ մէզքիւր եօլճընըն գօլընտա պաղ վա՞ր մը իտի։

Պիլէքէթճի.— Պաշգա պիր իշիմ օլտըղընտան, աճէլէ կէչտիմ կիթտիմ տիգգաթ իթմէտիմ։

Մէմուրլարըն քեաֆֆէսի գաթարըն կէճ գալմասընտան սաաթլարճա պիր գարըշըգլըգ վուգուպուլտէ խըգեաթ օլտուլար, վէ մէրքէզ մէմուրընա վէտա իտուպ, հարէքէթ իթտիլէր։

27

Հէր նէ գատար վագթ կէճիքմիշ իտի իսէ տէ, միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ, հէմմէ մէյզքիւրտէ Գառէնին Թարիֆ իթմիշ օլտըղը Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտաքի լօգանթայա տախի կիթմէք իսթէյիպ,

Բօլիս միւտիրի Գառէյէ խիթապէն.— Լօգանթանըն նէրէտէ օլտըղընը պիլի՞րմիսին։

Գառէ.— Կէօզլէրիմի գաբար սիզի կէօթիւրէյիլիրիմ, խուսուսիյլէ պու կիւն քի աղըրըմա պօյալը սուտան պաշգա պիր շէյ գօյմամըշըմ տըր։

Միւտիր.— Էօյլէ իսէ եօլա տիւշ պագալըմ, վէ պիզի պիր ան էվվէլ եէթիշտիր։

Նիրմի տագիգա սօնրա արապալար՝ Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա Գառէնին Թարիֆ իթմիշ օլտըղը խանէնին էօնիւնտէ տուրտուլար։

Բօլիս գօմիսէրի.— Զանն իտէրէմ իշտէ պուրատան պաշլամալը իտիք։

Միւսթանթիգ մազըրուրանէ.— Պէն օ էֆքեարտա տէյիլիմ, գաթիլ հէր քիմ իսէ պուրայա կէլմիշ վէ հէման կիթմիշ օլտըղընա էմին օլունըզ. էկէր պուրատա իգամէթ իթմիշ իսէ, վէ եախօտ էլան տախի իթմէքտէ իսէ պիլէ, տուրուպ տա քէնտիսինի եագալասընլար տէյու պէքլէյէճէք տէրէճէտէ անմագ պիրիսի օլմամալը տըր։

Ձիւմլէսի պիրտէն արապալարտան էնիպ լօգանթայա կիրտիլէր։

Լօգանթաճը՝ պու գատար խալգըն պիրտէն իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւքտէ, զաթէն Բօլիս միւտիրինի տէ կէօզ աշնալըղը օլտըղը ճիհէթլէ, լօգանթասը պասըլըյօր զաննըյլա Թէլաշ վէ տէհշէթէ կիրիֆթար օլտը. խուսուսիյլէ քէնտիսի էհլի ըրզ պիր ատամ օլտըղընտան վէ շիւպհէլի հիչ պիր իշ օլմատըղընտան, Թէաճճիւպտէ գալտը։

Միւսթանթիգ՝ քէնտիսի Թանըթտըգտան սօնրա.— Պուրայա կէլմէքլիյիմտէն մագսատըմ սիզի խըթինթագ իթմէք օլմայըպ, սիզտէն պազը մալիւմաթ ալմագտան իպարէթ տիր։

Լօգանթաճը.— Սիւվալլէրինիզէ ճէվապ վէրմէկէ հազըրըմ, պույուրունըզ սօրունըզ։

Միւսթանթիգ.— Լօգանթանըզըն քեաֆֆէսի օտալարը Թութուլմը՞շ մը տըր։

Լօգանթաճը.— Շու արալըգ չօգ պօշ վար, էֆէնտիմ, իշլէր էյի կիթմէյօր։ Օն իքի օտատա Թօքու Թօքու պէշ միւսթէճիրիմ վար, պու պէշ միւսթէճիրիմին տէ իսմ վէ մահլէս վէ սէնաաթլարը նէ՞ օլտըգլարընը անլամագ իսթէ՞րմիսինիզ։

Միւսթանթիգ.— Շիւպհէ՞ մի վար։

Լօգանթաճը.— Սէօյլէյիմ, —տէյուպ, տէֆթէրինի աչտը. —Էվվէլա Մ. Թուրթէն (Աշիլ) Թիւճճար գօմիսիօնճըսը, օն պէշ սէնէտէն պէրու պուրատա տըր, սիննի 50. Սոնրա Մ. Պլանշար (Էօժէն) պէլէտիյէ մէմուրը, պուրատա եաթար վէ պուրատա եէր, սիննի 42. Սոնրա Մ. Տամիրօն (Ալֆօնս) չարգաղ տէլլալը, տիւն աքշամ կէլտի։

Միւսթանթիգ.— Սաաթ գա՞չտա։

Լօգանթաճը.— Գէչտէ։

Միւսթանթիգ.— Գա՞չ եաշընտա վար տըր։

Լօգանթաճը.— Ալթմըշ գատար օլմալը։

Միւսթանթիգ.— Տէվամ էթ։

Լօգանթաճը.— Րօպէրթ Մ. Ճէրնէլ (Իդիտօր) վէ զէվճէսի։ Պունլար Նանժիլաէ թօհաֆճը տըրլար, հէր սէնէ կէլիրլէր. Բարիստէն մալ ալըշվէրիշէ կիտէրլէր, կէլէլի իքի կիւն օլտու։

Միւսթանթիգ.— Գաչգա եօլճուն եօ՞գ մը տըր։

Լօգանթաճը.— Եօգ տըր, էֆէնտիմ։

Միւսթանթիգ.— Պու կիւն լօգանթանըզտան պըրագըլըպ չըգան օ՞լմատը մը։

Լօգանթաճը.— Նէ՛ տիւն վէ նէ՛ տախի պու կիւն կիտէն օլմատը։

Միւսթանթիգ.— Պու կէճէ հիչ քիմսէ եաթմաղա կէ՞լմէտի մի։

Լօգանթաճը.— Խայր, էֆէնտիմ։

Միւսթանթիգ միւթէաճճիպանէ.— Էմի՞ն մի սին։

Լօգանթաճը.— Նէ՞ տիմէք էմին մի սին, —տէյէրէք վէ պէնզիմ գալիպ վէ պէյազ էօնլիւքլիւ պիր ուշագ կէօսթէրէրէք,

—Իշթէ կէճէլէրի նէօպէթ պէքլէյէն ուշագ պու տըր, պունա տա սօրունըզ։

Միւսթանթիգ.— Պու կէճէ հիչ պիր եօլճը կէլմէտի՞ մի։

Խըզմէթճի.— Խայր, էֆէնտիմ... յալըն եարը կէճէտէն պիր պուչուգ սաաթ սօնրա պիրիսի կէլտի...

Միւսթանթիգ.— Պիրիսի՞ մի կէլտի տէտին։

Խըզմէթճի.— Էվէթ, էֆէնտիմ. Էօլիւ կիպի ույույօրտըմ, չու չանը կէօրիւյօրըզ եա՛, պաշլատը չալընմաղա, խաթըգտան ըշըգլարըմ էնտիմ այաղըմա պիր քունթալօն կէչիրտիմ վէ գաբունըն իրինի չէքտիմ պէքլէտիմ, քիմսէ կիրմէտիյինի կէօրտիւմ իսէ, սէրխօշըն վէ եախօտ պիր զէվզէյին պիրի պէնի ույանտըրմագ իչիւն պիր լաթիֆէ իթմիշ զաննիթտիմ։ Տիշարը չըգըպ գաբույը գաբայաճաղըմ սըրատա, իչէրի պիրիսի կիրտի, վէ լօգանթամըզտա Իթալիատան կէլմիշ իքի գարըգօճանի պիր անտա իլէ պիր գըզ պուլունուպ պուլունմատըղընը սօրտու, պիզիմ լօգանթայա էնմիշ օլանտըգլարընը պէյան, վէ իսիմլէրի Անրի իլէ Օժէնի, հասըլը սօնու էլի իսիմլէր օլտըղընը իֆատէ էյլէտի, Լօգանթատա էօյլէ ատամ պուլունմատըղընը Թալիի պիլտիրտիմ։ Քէմալը նէզաքէթլէ թէշէքքիւր իթտիքտէն վէ աֆվ տիլէտիքտէն սօնրա պըրագըպ չըգտը, պէն տէ գաբույը գաբատըմ կէլտիմ թէքրար եաթմաղա եաթտըմ... իշթէ մէսէլէ պունտան իպարէթ...

Միւսթանթիգ.— Օ կէլէ՛ն էճնէպի կիպի՞ մի կէօրիւնիւր։

Խըզմէթճի.— Ֆրանսըզճայը էյի սէօյլէյօր իտի, լաքին թէլաֆֆուզը պաշգա տիւրլիւ իտի։

Միւսթանթիգ.— Նա՞սըլ։

Խըզմէթճի.— Եա Ալման վէ եախօտ օնա պէնզէր պիր շէյ։

Միւսթանթիգ.— Լագըրտը իթտիյի զէման էլպիսէսինի կէօրտի՞ւն մի։

Խըզմէթճի.— Բէք թէմամըյլա կէօրէմէտիմ... պօյունը շալընա սարըլմըշ, վէ

շալը կէօզլէրինէ գատար չըգարմըշ իտի... պունըն իլէ պէրապէր սաչլարընըն վէ իքի եանը սագալընըն սարը օլտըղընը վէ պուրնընտա կէօզլիւք պուլունտըղընը կէօրտիւմ։

Միւսթանթիգ եավաշճա.— Թա քէնտիսի. գաբույա գատար կիթտիմ տէյօրըն, գաբունըն էօնիւնտէ արապա վա՞ր մը իտի։

Խըզմէթճի.— Տիշարը պագտըմ... արապա կէօրմէտիմ...

Միւսթանթիգ.— Աճայի՛պ։

Բօլիս միւտիրի.— Հիչ աճայիպ տէյիլ, հաթթա բէք թապիի. գարշըմըզտա ղաֆէթ ուսթատ պիր իթ օլտըղընը վէ պու հէրիֆ եարաճաղընը էվվէլինտէն թէսավվուր իթմիշ օլաճաղընը խաթըրընըզտան չըգարմայըն։ Արապաճըյը ուֆագըգ պումաղա կէօնտէրտիքտէն սօնրա, գաբույը չալմըշ աչտըրմըշ վէ արապանը կէլտիքտէ, տիկէր եօլճունըն լօգանթայա կիրմիշ օլտըղընա խաբէրսիզ օլսուն իչիւն գաբույը աչըգ պըրագմըշ, վէրմիշ օլտըղը գըրգ ֆրանգըն գուսուրընը ալտըգտան սօնրա քէնտիսի տախի իչէրի կիրմիշ, արապանըն տա մագթուլը ալմըշ կէօթիւրմիւշ, պու ճինայէթլէրի պէսպէլլի, Լօգանթա խալգընա տա կէճէ վագթը նէ իչիւն կէլմիշ օլտըղընա պիր սէպէպ կէօսթէրմէք իչիւն, կէօյա քի Իթալեատան կէլմէ իքի գարը արայօրմըշ կիպի կէօսթէրմիշ... վէ պունլարըն քեաֆֆէսինի տէ խայալ ու խաթըրտան կէչմէզ պիր ճէսարէթ վէ էմսալըզ պիր սուգ գան իլէ իճրա իթմիշ. օ ալչաղըն բէք միւճէրրէպ պիր խըրսըզ օլտըղընա էմին իմ... Զօգ գահմէթ վէ էզիյէթ չէքէճէյիզ, չօգ...

Միւսթանթիգ թահգըգաթը վագըթսըզտան պիր նէթիճէ հասըլ օլմատըղընա տէրճէի նիհայէտէ հիտտէթ իտէրէք, պաշընը ասթը վէ գաշլարընը չաթտը վէ մուախխարէն.

—Եարըն էինէ տէվամ իտէրիզ. պու կէճէ այըգ գաֆա իլէ իշի պիր միւթալաա իտէյիմ. սիզ տէ լազըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իտինիզ... տէտի։

Օն տագիգա սօնրա ատլիյէ տաիրէսինէ կիտիլիպ, բօլիս միւտիրի իլէ գօմիսէր, եալընըզ գալտըգլարընտա.

Գօմիսէր.— Պու պապտա սէնին էֆքեարըն նէ՞ տիր։

Միւտիր.— Ղարիպ պիր հալ. անլաշըլմազ պիր ճինայէթ. վէ պու ճինայէթտէ տէ մաարուֆ պիր ֆամիլեանըն մէթխալի օլմալը տըր. չէօյլէ քի, Բէր-Լաշէզտէ վագը Գուրավիէֆ մէզարը, միւհիմմ միւզաքէրաթըն թէսաթիֆի զըմընտա թախսիս օլունմըշ, կիզլի մուխապէրաթ տախի օրայա պըրագըլըր իմիշ, պունա տա խսուս իչինտէքի տօլապճըղըն աչըգ պուլունմասը, վէ թօզուն իզլէրինտէ բարմագ նէլէրի կէօրիւլմէսի տիր. Մագթուլըն ֆիլհագըգա գօլու իզլէրինտէ լէքէ իլէ եարըլմըշ իշարէթլէր օլտըղը ճիհէթլէ, աստ պիր ատամ օլտըղը անլաշըլըյօր իսէ տէ, ճամէկիւլյըլըն իճէլլիսինէ մէյլուսաթըմըն զարիֆլիյինէ նէզարէն, զէնկին օլտըղը վէ եախօտ սէրվէթ սահիպի զէվաթ նամ վէ հիսսալընա օլարագ հարէքէթ էյլէտիյի թախմին օլունապիլիր։ Կէրէք օ շախս վէ կէրէք մէզարըն իչինտէ պուլունան տիկէր պիչարէ գարընըն նէզտլէրինտէ պիր սըրր վար իմիշ, վէ պիր իւչիւնճի շախս օ սըրրը անլամագ վէ էլէ կէչիրմէք իսթէմիշ օլմալը. վէ հէր իքիսինին գաթիլի տէ պու իւչիւնճի շախս օլտըղընա շիւպհէ եօգ տըր։

Գոմիսէր.— Օ կէօզլիւքլիւ տէ՛լիգանը մը։

Բոլիս միւտիրի.— Շիւպհէ՞ մի վար։

Գոմիսէր.— Աճապա խուրմէ՞թլէ թութըլմըշ պիր քիմսէ մի տիր։

Բոլիս միւտիրի.— Եօ՛ղ, եօ՛ղ. խուրմէթլէ թութըլմըշ պիր ատամ ճինայէթին պու տէրէճէսինէ վարամազ։ Գաթիլին քէնտի հիսապընա հարէքէթ իթտիյինէ վէ մաքսատը սըրգաթ օլմատըղընա էմին իմ. չիւնքի մագթուլէրի սօյմամըշ... Պինաէն ալէյհ պէյան իթտիյիմ սէպէպտէն պաշգա պիր սէպէպ կէօրէմիյօրըմ։ Շու մինասէպէթլէ գաթիլի պուլապիլմէք ղայէթ միւշքիլ օլաճագ տըր։

Գոմիսէր.— Գապահաթլըլար հէր նէ գատար ուսթասանէ հարէքէթ իթսէլէր, էնինտէ սօնընտա եագայը էլէ վէրիրլէր... Հէր չէյի տիւշիւնէմէզլէր։

Բոլիս միւտիրի.— Իշթէ պէն տէ հիչ պիր թէտպիրի տիրիղ իթմէյէճէյիմ, պիր սաաթ վարմազ գաթիլին էշքալընը թարիֆ իտուպ բոլիսին էն իշկիւզար մէմուրլարընը Բարիսին իչինէ սալըվըրաճաղըմ. շուրասընա էսէֆ օլունըր քի, գաթիլին էշքալի հագգընտա ալընան մալիւմաթ ղայէթ նօգսան տըր, չիւնքի օ խապիս սաչլարընը քէստիրիպ, սագալընը թըրաշ իթտիրտիյի վէ կէօզլիւյիւ տէ պէրթարաֆ իթտիյի անտէ, էլտէ օլան մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթըն հիչ հիւքմիւ գալմազ։

Գոմիսէր.— Մագթուլըն ըէսմինի թէսլիմէն Գալէյէ պիր մէմուր կէօնտէրմէք քեարը ագըլ օլմա՞զ մը։

Բոլիս միւտիրի.— Օնը տա եարաճաղըմ, չիւնքի մագթուլէրին քիմ օլտուգլարը պիլինմէտիքճէ, գաթիլին էլէ կէչիրիլէպիլմէսինէ ասլա իմիտ իտէմէմէքտէյիմ, —տէյիպ, շանը չալտը, վէ Ժօտըլէ իլէ Մարթէլի վէ սաիր մէմուրլարը ճէլպ իտուպ, էվամիրը լազըմէյի իթա էյլէտի, վէ մէսալէհը ճարիյէի եէվմիյէնին թէսվիյէսինտէն սօնրա, գօմիսէր իլէ պէրապէր աղշամ թաամը իթմէք իւզրէ տիշարը չըգտը։

*
* *

Մօրիս՝ Վէրտիէ իլէ Լարթիկոէն եանի սախթէ ըահիպ Մէրիս իլէ Գէլճիգալը Թէրմիսաէն այըրըլտըգտան սօնրա, թէխայիւլաթ վէ թէսավվուրաթընըն մէվզուֆիլէ կէլմէսինէ պիր չէյ գալմամըշ գիւլիւմսէյէ, մէմնունէն կիտիպ եէմէյինի եէյիպ Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ ավտէթ իթտի. անճագ հըսս էյլէտիյի մէսրուրիյէթիլէ պէրապէր պիր նէվի սըգընթը տախի հըսս էյլէմէքտէ, վէ սըգընթըյը գիւհնինտէն գօվալայամամագտա իտի։ Պու սըգընթըյը տա պաշգա պիր չէյտէն միւնպաիս օլմայըպ, անճագ ղայպ իթմիշ օլտըղը գօլ տիւյմէսինտէն նէշէթ իթմէքտէ իտի։

28

Մօրիս քէնտի քէնտինէ, —աճապա տիւյմէյի եագտըղըմ կէօմլէյին գօլունտա՞ մը ունութթըմ, եօգսա ղա՞յպ մը իթտիմ. տիկէր տիւյմէլէրի չըգարմըշըմ, օնը տա չըգարտըմ կիպի կէլիյօր. էկէր գօլըն իւզէրինտէ ունութմըշ օլսամ, տէօքմիւշ օլտըղըմ քիւլիւն իչինտէ պուլունմագ լազըմ կէլիր. լաքին էկէր ղայպ օլմըշ իսէ, մէղարիսթանտա՞ մը տիւշմիւշ, եօգսա արապանըն իչինտէ՞ մի. իքիսինտէն պիրինտէ

տիւշմիւշ իսէ, թէէսսիւֆ օլունաճագ չէյ, ամմա մէմուլ օլունըր չէյ տէ տէյիլ. պուրայա ավտէթիմ էսնասընտա, խիլաֆը ըիզամ օլարագ պիր ազ հէյէճան իչինտէ իտիմ... օ լանէթլի տիւյմէյի չըգարմըշ պիր եէրէ գօմուշըմ տըր ամմա... նէ՞րէյէ... խաթըրըմա կէթիրմէք միւմքին տէյիլ... —տէյէրէք, քէօշէ պըճագ հէր թարաֆը արամագտա իտի. վէ արայա արայա պուլամատըղը ճիհէթլէ, —եա ղայպ իթմիշ, վէ եախօտ եագմըշ օլմալըյըմ... լաքին պիր տիւյմէ իչիւն գիհնիմի տէ պու տէրէճէ իշղալ իթմէնին մանասը եօգ. տիւյմէնին հիւքիւմէթ էլինէ կէչէճէյի ֆարզ օլունսա պիլէ, ալէյհիմտէ հիչ պիր տէլիլ աստ օլունամազ... Եալընըզ Օգթավինին օ միւնասէպէթսիզ թէսավվուրընըն իճրասընը մէն իթմէլի... տիկէր թէքլինի գույումճըյա վէրիպ, պօյուն պաղը խալգասը եաքալըյաճագմըշ... Օլամազ ասլա... Պիր պէհանէ պուլուպ, էլինտէն ալմալըյըմ... վէ օ թէքլի տէ մէյտանտան գալտըրմալըյըմ...

Մամաֆիհ հէր հալտէ թէլաշ իտէճէք պիր սէպէպ կէօրէմիյօրըմ. բօլիս իտարէսի՝ սարը ատամ արայըպ տուրաճագ. անընը գարըշլարըմ պէնտէն շիւպհէ իտէպիլէճէկնին... պունտան մաատա իքի ճինայէթի տէ պիր ատամ իշլէմիշ օլտըղընը նա՞սըլ ֆարգ իտէպիլէճէքլէր... Փէվգէլատէ թէլաշէյէ տիւշէճէքլէր. օնըն թալըղը վէսվէսէյէ վէրէճէքլէր, լաքին էլլէրինէ հիչ պիր չէյ կէչմէյէճէք տիր։

Շու սօն միւլահազաթը իլէ Մօրիսին գալպի բահաթլանըպ, Օգթավի իլէ պէրապէր թաամ իթմէքլիյի վատ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, շափգասընը պաշընա գօյուպ, վէ էլտիվէնլէրինի թագընըպ տիշարը չըգտը։

Օգթավի Գոմարթէն սօգաղընտա եանի Գաս-տիւ-Ռամպար սօգաղընըն քէօշէսինտէքի եուվարլագ պիր էվտէ իգամէթ իտէր իտի. եօլտա Մօրիս ղայէթ նազիք պիր տէլիգանըլը ըասթ կէլիպ, մէրգում էլինի Մօրիսէ ուզաթարագ.

—Ա՛հ, սէ՞ն մի սին աղիզ... Նա՞սըլսըն... Նէ՞ գատար զէման տըր քի սէնի կէօրէն եօգ... Նէ՞ օլտըն։

Մօրիս.— Զօգ մէշղուլըմ։

—Ցայիմա Օֆօրպիօն կազէթասընտա՞ մը...

—Ցայիմա։

—Մուխպիրմի՞ք մի։

—Էվվէթ. լաքին մուխպիրլիքտէն մաատա տիկէր մէշղուլիյէթլէրիմ տէ վար... Թէաթրօ օյունը եազըյօրըմ... պիր փըէս հազըրլայօրըմ... Ցիւն կէճէ սապահա գատար ուղրաշտըմ։

—Բէք ալա, կէլիր տինլէր վէ այգըշլարըզ... հէր քէսին սէնին հագգընտա թէվէճճիւհիւ օլտըղը ճիհէթլէ, հիւսնի գապուլիյէթ կէօրէճէյինէ շիւպհէ եօգ. լաքին սէօյլէսէնէ՞ պանա, պու գատար իշ սէնի հէմ կէճէլէրի տէ մէշղուլ իթմէյօ՞ր մու։

—Օ տէրէճէ տէյիլ. էկէրչի շու կիւնլէրտէ պիրպիրիմիզի կէօրէմէտիք իսէ, ըասթ կէլէմէմիշիզ, չիւնքի հէման հէր կէճէ թէաթրօտայըմ։

—Պէնիմ չօգտան տըր թէաթրօյա կիթտիյիմ եօգ. Շիմտի պիր իշին վա՞ր մը, Մօրիս։

—Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսըն։

—Նէ՞ տիմէք խօթէյէճէյիմ, եէմէյէ տավէթ իթմէմ կէլի՞րմիսին ։

—Նէ՞ վագըթ ։

—Պու ագշամ ։

—Ա՛հ, պու ագշամ ֆէնա բաստ կէլտի, տէտի տ'Արֆէօյլ, պու ագշամ ույամազ ։

—Նիչի՞ն ։

—Էկէր պաշգասընա սէօզ վէրմէմիշ օլսա իտիմ, շու տավէթինի քէմալը մէմնունիյէթլէ գապուլ իտէր իտիմ ։

—Գաչս իտէրիմ քի, պիր գարը իլէ թաամ իտէճէքսին ։

—Գաչս իթմէմ, չիւնքի ղայր իտէրիմ ։

—Կիւզէ՞լ մի ։

—Ալէմին էֆքեարընճա կիւզէլ, պէնիմ իչիւն տէ էօյլէ ։

—Թազէ պիր չէ՞յ մի ։

—Տէյիլ, հայթթա էսկի պիր տօսթ ։

—Ցէաէնէ քի պիր անկարեա, պիր եալթագ... էօյլէ իսէ սէն օնը եարընա պըրագ տա, պու ագշամ պիզիմ իլէ պուլուն... սէօզ վէրիրիմ քի էյլէնիրսին. սանա պիր Րուսիալը թանըթտըրայըմ, պէն տէ քէնտիսինի Թէբլիզ գարըճալարընտա վէ սաիր ըըլճալարտա թանըտըմ. Բարիստէ իքի իւչ սէնէ օթուրուպ պիր աղ պարա եէմէյէ կէլմիշ ։ Գարօն Բուագալ տը Լանտիլլի, Կրէվէլ, տը Թօմմըրէյ վէ սաիր պիր թագըմ տօսթլար տախա պուլունաճագլար ։ Գարըլարտան տա Պլանշ Թօրէն, Րիթա, Լիւսի Մաննէն, Ալիս Օթուալթ, վէ տիլպէր Օգթավի վէ սաիրէ կէլէճէքլէր ։

—Գօմարթէ՞ն սօգաղընտաքի Օգթավի մի ։

—Թա քէնտիսի ։

—Օգթավինին կէլէճէյինէ էմի՞ն մի սին ։

—Մէմնուն իտէրիմ... սէօզ վէրտի... թանը՞րմըշըն ։

—Օ գատընլարըն ճիւմլէսինի պիլիր բարչա թանըրըմ ։

—Օ գարըլարըն ճիւմլէսի սէնի պէյէնտիքլէրինի վէ պէյէնտիքլէրինի տէ խսպաթ իթտիքլէրինի մաչճուպիյէթտէն նաշի սէօյլէմէզ իսթէմէյօրսըն... հասըլը եիրմի քիշի գատար օլաճաղըզ. եէմէքտէն սօնրա պիր տէ պագարա չէվիրիրիզ... հայտէ գարար վէր... պուլունաճագլարըն ճիւմլէսի էրքէք վէ գարը սէնին հուզուրընտան մէմնուն օլուրլար. կիթ սէն սըքարըշ իթմիշ օլտըղըն թաամըն լիւզումը գալմատըղընը խապէր վէր, պէն տէ կիտէյիմ Գրէպանըն լօգանթասընա պէնիմ եէմէյի սըրասընա գօյուճ ։ Գարա՞ր մը ։

Օգթավինին Մ․ տ'Արֆէօյլ թարաֆընտան տավէթ օլունտըղը ճիհէթլէ, քէնտիսինէ սապահլայըն վէրմիշ օլտըղը գարարտան պիր սէպէպսիզ րուճու իտէճէյի միւթալաասընտա մէպնի ․

—Եէք ալա գարար... —տէտի ։

—Պրավօ՛, խօշ ատամսըն սէն, Մօրիս ։

—Սաաթ գա՞չտա պուլըշըլաճագ ։

—Սաաթ սէքիզտէ չէրեէք գալարագ, չիւնքի սաաթ թամ սէքիզտէ ըսթրիտաեա իլէ պէյաղ շարապ սու-ֆրատա պուլունաճագ տըր ։

—Թամ վագթընտա կէլիրիմ, տ'Արֆէօյլ ։

Տ'Արֆէօյլ իլէ Մօրիս էլլէշիպ այըրըլտըլար ։

Հէր նէ գատար Օգթավի իլէ Մօրիս պէյնինտէ վագը օլան միւնասէպէթ էրէյինճէ էսկի պիր միւնասէպէթ իտի իսէ տէ, Օգթավի հէնուզ թանըյըմըշ պիր գարը տէյիլ իտի ։ Օգթավի Մօրիսի ճիտտէն սէվէր օլտըղընտան, մէնաֆիի շախսիյէսինի էքսէրիա մուհաֆազէթը գալպինինէ ֆէտա իտէր, վէ Մօրիս իլէ տէրըճէ օլան րէֆագաթը գալպինինի սէթր իթմէզ իտի ։

Պու միսիլլու պ..ֆթէլէր, սէվմէքտէն միւթէլէզզիզ օլուրլար իսէ տէ, թէսատիւֆ իչիւն տէ գուրու գուրույա սէվմէք քիֆայէթ իթմէտիկինի տէ բանա պիլիրլէր ։ Պինաէն ալէյհ Բարիս կիպի պէօյլէ շէհիրլէրտէ հէր քիմտէն քի մէնֆաաթ ըմիտ իտէր իսէ, օ քիմսէնէ պաշգալարընա թէրճիհ իտիլիր ։

Մօրիս՝ Օգթավինին նէ կէօնիւ եալան ույտուրաճաղընը պիլտիկինտէ տիւշիւնէ տիւշիւնէ, վէ սիկարասընը իչէ իչէ Գօմարթէն սօգաղընա տօղրու ազիմ օլտը ։

Ցիլպէր Օգթավի տախի Մօրիսի պէքլէմէքտէ իտի ։

Օգթավինին իգամէթ իթտիյի տաիրէ իք գաթտա պուլունուպ, եիւքսէք վէ միւթէատտիտ բէնճէրէլէրտէն պագըլը պուլվարա, վէ պաղըսը տախի Գօմարթէն սօգաղընա նազըր իտիլէր ։

Տաիրէնին մէֆրուշաթը ֆէվգըլատէ սատէճէլիքլէ վէ պիր չօգ աղըր էշեալարը միւհթէվի իտի իսէ տէ, իչլէրինտէ չիրին պիր չէյ կէօրիւնմէմէքտէ իտի ։ Տիվարլարտա ասըլը օլան րէսիմլէր վէ րաֆլար իլէ ճամ տօլապլարտա մէվճուտ օլան ասար զույէթ գըյմէթտար չէյլէր օլտուղլարը հալտէ, էրպապընըն նազարը տըգգաթընը ճալիպ օլաճագ մէրթէպէտէ տէյիլլէր իտի. եանի հէր նէ քի մէվճուտ իտի իսէ, կէօսթէրիշ իչիւն գօնմուշ օլուպ, զարիֆլիք խաթըրլարա կէլմէմիշ իտի ։

Օգթավի՝ տիվարլարը վէ թավանը պիթուն սարըյը իբէք գումաշ իլէ գաբլանմըշ պիր քիւչիւք օտասը, այնը գումաշտան եաբըլմըշ պիր գանաբէյէ եայըլմըշ օթուրմըշ սիկարա իչէրէք, վէ էննէյէրէք րօման օգումագտա իտի ։

Մօրիս գաբույը աչըպ իչէրի կիրտիյի սըրատա, պիրտէն գանաբէտէն սըչրայըպ, սիկարայը վէ քիթապը ֆըրլաթըպ, վէ Մօրիսին պօյնունա սարըլարագ․

—Սէնի խայլի սէնի, նէ գատար կէճ կէլիյորսուն, իքի սաաթտան պէրու սէնի պէքլէրիմ... —տէտիքտէ,

—Գապահաթ պէնտէ տէյիլ, Նուրըմ․ տահա էվվէլճէ կէլմէկէ չօգ չալըշըթ իտտիմ, ամմա Բարիսին տէօրթ թարաֆընը տօլաշմագա մէճպուր օլտում... Նիհայէթ գուրթուլապիլտիմ... կէլտիմ ։

Օգթավի պու սըրատա ուսթալըգլըճա իչինի չէքտիքտէ, Մօրիս,

—Նէ՞ օլտըն ճիկէրըմ, խօշլանմատըղըն պիր չէ՞յ մի վուգու պուլտու ։

—Ա՛հ Մօրիսիմ, պէօյլէ պիր քէտէրիմ վար ։

—Սէնի՞ն մի, նէ՞ ճիհէթլէ միւքէտտէրսին ։

—Շունըն իչիւն միւքէտտէրիմ քի, պու ագշամ սէնին իլէ կիւզէլճէ օթուրաճագ իտիք... նէ գատար սէվինիյօր իտիմ ։

—Պէն տէ սէվինիյօր իտիմ... օլա՞մայաճագ մը ։

—Հայըֆ քի...

—Անլայօրըմ . . . Գօնթ՝ կէլէճէյինէ տաիր խապեր կէօնտէրմիշ օլմալը . . . օնա պէքլէմէք մէճպուրիյէթինտէյին . . .

—Օ տէյիլ , մինի մինիմ , օ տէյիլ . . . պիւսպիւթիւն պաշգա պիր սէպէպ վուդու պուլալը :

—Մէնֆաաթըը պիր իշ՞ մի վար :

—Էվվէթ , մէնֆաաթ ճիհէթի . տ'Արֆէօյլիւ թանը՞րմըսըն :

—Բէք էյի թանըրըմ . . . գայէթ տօսթըզ . . .

—Շիմտի պուրատա իտի . . .

—Սանա նիւշ պին ֆրանգ պիր իրա՞տ մը պաղըշլամաղա կէլմիշ աճապ . . .

—Նէ՞ գէվզէք սին Մօրիս . . . օ գատար բարա օնտա նէ՞ կէզէր . օլսա տա , պանա՞ մը վէրիր , սաղլար . . . տ'Արֆէօյլ՝ ախշամ պէնի եէմէկէ տավէթ իթմէկէ կէլմիշ . . .

29

—Մէնֆաաթ չըգաճագ իշ տէտիյին պու՞ մը տըր , Օգթավի :

—Էվվէթ , պու տըր :

—Կէօյա տ'Արֆէօյլիւն տավէթինի պէնիմ տավէթիմէ թէրճի՞հ մի իտիյօրսըն :

—Թէրճիհ իթմէգ օլտըղըմը պիլիրսին :

—Մատամ քի օնըն տավէթինի գապուլ իթմէնլէ , սէօյլէտիյինին մուղայիրինի խարաքէթ իտիյօրսըն , թէրճիհ իթմէտիյինի նէտէ՞ն անլայըմ :

—Եավրուճըղըմ , պէյնիմիզտէ վէրտիյիմիզ գարար խաթըրընտա տը՞ր եա . . . պէնիմ իսթիգպալիմէ ասըլ մանի օլմայաճագտըն , տէյի՞լ մի :

—Վիգօնթ տ'Արֆէօյլիւն տավէթիյլէ սէնին իսթիգպալին պէյնինտէ նէ՞ միւնասէպէթ օլապիլիր անլայամայօրըմ :

—Անլայամայօրսըն ամմա , տօղրուտան տօղրույա միւնասէպէթ վար :

—Անլաթ տա պէն տէ պիլէյիմ :

—Իշթէ անլաթըյըմ . Թամ Գրէպանըն լօգանթասընտա թէրթիպ օլունմըշ տըր . . . մէզգիւր թաամտա իւչ տէօրթ նիւզ պին րուպլի իրատա , պիզիմ վիկօնթէլէրտէն պիրինտէն պէօյլէ էմլաքա վէ պինլէրճէ էթպայա մալիք չայէթ զէնկին վէ կէնճ Րուսիալը պիր զաթ պուլունաճագ տըր . . . Բարիսէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու կէլմիշ օլան մէրգում Րուսիալը կէչէն ագշամ Ժիմնազ Թէաթրօսընտա իտի . . . Պէն տէ օրատա իտիմ . կէօրիւնիւր քի հազըրլըտա զիյատէ պիր թէվէճճիւհ բէյան իթմիշ . . . տ'Արֆէօյլին կէլիփ տէ պէնիմ իլէ կէօրիւշտիւյիւնի կէօրտիւքտէ , քէնտիսինէ տէ պէնի թանըթմասընը Վիգօնթա րիճա իթմիշ . Վիգօնթ տա տէրհալ կէլիտի պանա խապէր վէրտի . վէ պէօյլէճէ թանըշմըշ օլտըմ . . . Շիմտի Թաամըն իսթիգպալինտէ թէալլիւգի օլան ճիհէթինի անլատը՞ն մը . . . Րուսիալըլար գօլայ էլլէնիրլէր . . .

—Բէք ալա , հէր նէ գատար գալպիմ սէնին էվլէնմէնտէն բէք խօշլանմայաճագ իսէ տէ , մուվաֆֆագըյէթինի թէմէննի իտէրիմ :

—Սէն տայիմա պէնիմ սին , հէր նէ օլսա եինէ սէնի սէվմէքտէն ֆարիղ օլամամ . պիր Րուսիալը բրէնսէսի օլսամ պիլէ , եինէ պէնիմ նազըրըմ սէնտէն պաշգասը օլամազ :

—Շու սէօզլէրինտէն միւթէսէլլի օլույօրըմ , Օգթավի :

—Եէմէք սաաթ սէքիզտէ թէրթիպ օլունմըշ տըր . . . Լամուրէօ կէլիփ պէնի ալըփ կէօթիւրէճէք տիր :

—Լամուրէօ քի՞մ տիր :

—Լամուրէօյի բէք էյի թանըրըմ . . . շու մաշհուր սիւվարի զապիթի եօ՞գ մը , հանի սիլահ Թալիմճիսի իտի . . . հէր եէրէ կիրիփ չըգմազըըղըն եօլունը պուլմըշ , նասըլ իթմիշ պիլմէմ , պէն իսէ սըֆաթընտան պիլէ խօշլանմամ . . . հէր նէրէտէ էօյլէ վէ ագշամ եէմէյի վէ կէճէ գահվալթըսը օլուր իսէ , Լամուրէօ տա օրատա տըր : Հանկը պազարա մաաաըընա կիթսէն Լամուրէօյի մասանըն պաշընտա կէօրիւրսիւն . նէրէտէ տուէլլօ , նէրէտէ եարըշ վար իսէ , Լամուրէօ տա օրատա տըր : Իշտէ տէֆա պիր օյուն հանկը թէաթրօտա օյնար իսէ , Լամուրէօյի օ ագշամ օ թէաթրօտա պուլուրսըն . պիր տէ տէրլէր քի , պիր բարասը եօգ տըր : Թօհաֆ տամզանն իտէրիմ քի , տ'Արֆէօյլէ սիլահ գուլլանմագ տէրսի վէրիյօր :

—Շիմտի սանա պիր շէյ սէօյլէյէճէկիմ քի , շաշըրըփ գալաճագսըն :

—Նէ՞ սէօյլէյէճէքսէն չաբուգ սէօյլէ , Մօրիսճիկիմ :

—Հէր հալտէ եինէ պու ագշամ պէրապէր վագըթ կէչիրէճէյիզ :

—Ամմա տա նաբըըն հա , սէ՞ն տէ մի տավէթլիլէրտէնսին :

—Պէն տէ եէմէքտէյիմ , Վիգօնթը րասթ կէլտիմ , պէնի տէ լութֆէն տավէթ իթտի , վէ սէնին տէ օրատա պուլունաճաղընը տույտըմ իսէ , տավէթինի գապուլ իթտիմ :

—Տիմէք քի չիմտիյէ գատար պէնիմ իլէ էյլէնիյօրսըն :

—Պիր ազ . . .

—Պրավօ՛ . . . շունա պագընըզ . . . լագին օլմայա քի գէվզէքլիք իտէսին , Մօրիս . . . Նէքաթիկէրլիմիզի պու ագշամ թանըմըշ օլալըմ . . . իքի իւչ տէֆա տա շուրատա պուրատա պիրպիրիմիզի կէօրմիւշ օլալըմ . . . անլատը՞ն մը :

—Օ ճիհէթտէն րահաթ օլ . պէն եաշամանըն Ֆարգընը պիլիրիմ . պէյէնտիյին կիպի Րուսիալըյը գուլլան . օ տէյիլ ամմա , պէնտէն այրըլտըգտան սօնրա նէ՞ եափտըն . վագթինը նա՞սըլ կէչիրտին :

—Նէտէ՞ն սօրտըն , Մօրիս :

—Անլամագ իչիւն :

—Սէնտէն այրըլտըմ , տօղրու էվէ կէլտիմ :

—Տօղրու՞ մը :

—Տօղրու :

—Էօյլէ եէմէյինի նէ՞րէտէ եէտին :

—Պուրատա :

—Տիմէք քի գույումճըյա կիթմէտի՞ն մի :

—Գույումճըյա՞ մը . —տէյու Օգթավի շաշըրտըգտան սօնրա , տիւշմէ մէսէլէսի խաթըրընա կէլիփ , —Հա՛, անլատըմ , գօլ տիւյմէսի իչիւն :

—Էվվէթ , էվվէթ :

—Տահա կիթմէլիմ, աճէլէն վա՞ր մը . . . եէմէյէ կիտէր իքէն գույումճըյա ուղրայապիլիրիմ . . .

—Կիթմէ, տիւշիւնիւրիւմ քի . . .

—Գօյուն պաղը խալգասը եափմայըմ մը, իսթէմէ՞զմիսին :

—Իսթէմէմ :

—Նիչի՞ն :

—Չիւնքի պու սապահ վէրտիյին կիւզէլ տիւյմէլէրէ ույմայաճագ . . .

—Հագգըն վար, Մօրիս, տիւյմէլէրի ույկուն պաշգա պիր խալգա ըսմարլայըմ :

—Օ թէքը տիւյմէյի տէ պանա կէրի վէր :

—Օ՛հ, օ օլմազ . պէն օնը հատիրէ մագամընտա սագլայաճաղըմ, չիւնքի օնտան պաշգա նէյդիմտէ սէնին հիչ պիր նիշանէն եօգ :

Մօրիս՝ պիր տէրէճէյէ գատար մագսատընա նայիլ օլմուշ իտի . չիւնքի օ թէմ-միզլի տիւյմէ, պու վէճհ իլէ Օգթավինին նէզդինտէ գալաճաղընա վէ Օգթավինին տէ քիմսէյէ կէօսթէրմէյէճէյինէ պիր տէրէճէյէ գատար էմին օլտըղընտան, զիյա-տէ իւզէրինէ վարմատը :

—Նէ հալ իսէ, մատամ քի սագլամագ իսթէյօրսըն, սագլա :

Վագթլար գարարմագտա օլտըղը ճիհէթլէ, Օգթավի չանը վուրուպ, ըշըգ իս-թէտի :

—Պէն կիտիյօրըմ, սէն տէ, Մօրիս, սավուշը վէր :

—Պէնի եալը՞ մը գօյօրսըն, Օգթավիմ :

—Պիլա րաղմ սէնի եօլա գօյօրըմ, Մօրիս . էվվէլա սէն տէ կիտիպ, պէյազ պօյուն պաղը թագընմալըսըն վէ սոնրա, սանիյէն եէնի պիր պէյաղմէ ալմըշըմ . . . սէնին պուրայա տօսթտան ղայրը պիր սըֆաթ իլէ կէլտիյինի պիլմէսինէ լիւզում եօգ :

—Տօղրու տըր :

—Պու ագշամ կէօրիւշիւրիւզ, Նուրըմ :

—Կէօրիւշիւրիզ, Նաղըմ :

Օգթավի իլէ Մօրիս էօփիւշտիւքտէն սոնրա, Մօրիս մուֆարէգաթ իթտի, Օգ-թավի տախի շաշալըճա կիյինիպ գուշանմագ իւզրէ օտասընա չէքիլտի :

Լարթիկ՝ եախօտ Պէլճիգայը Թէրմիսին թանըլմայաճագ մէրթէպէտէ թէպտիլ պիր գըյաֆէթլէ Վէրտէնին խանէսինտէն չըգտըգտա, օմնիպիւսա պինիպ, Մադ-լէն սօգագընտա էնտիյի մալիւմ տիր :

Լարթիկին նիյէթի, տէօշէնմիշ քիւչիւք պիր խանէ պուլուպ, եա իսթիճար վէ եախօտ իշթիրա իթմէք օլտըղընտան, իսթէտիյի մէվքէնի պուլմագ իւզրէ, Վէրտէ-նէնին Թարիֆի մուճիպինճէ, Սէնթ-Օնօրէ մահալլէսինէ կիտիպ, իքի սաաթ տօլաշ-տըգտան սոնրա, Սիւրէն սօգագընտա պիր խանէնին գաբուսը իւզէրինէ եափըշմըշ

ՏԷՕՇԷՆՄԻՇ ՔԻՐԱԼԸԳ ԽԱՆԷ

Թրօնշէ սօգագընտա Ն. ***եա միւրաճաաթ օլունա, տէյու եազըլմըշ պիր եաֆթա կէօրմէքլէ, —կէօրիւնիւր քի շու խանէ իշիմէ եարայաճագ տըր, —տէտիքտէն սոնրա հէմէն Թարիֆ օլունան մահալէ կիթթի . Թրօնշէ սօգագընտաքի խանէ տախի Սիւ-

րէն սօգագընտաքի խանէնին սահիպինին մալի օլուպ, զուհուր իտէճէք քիրաճըլար իլէ կէօրիւշմէքլիկի, սահիպի խանէ գաբուճըսընա թէնպիհ իթմիշ օլտըղընտան, Լարթիկ՝ պիր քէրրէ մէզքիւր քիրալըգ էվի կէօրմէք իսթէտի :

Գաբուճը՝ Լարթիկին հալինտէն քէնտիսինէ տէ պիր չէյ տօղաթըլաճաղընը հիս իտէրէք, հէման մէրգումը ալըպ Սիւրէն սօգագընտաքի խանէյէ կէօթիւրտիւ :

Պիր քիւչիւք պաղչէ իլէ տահա քիւչիւք պիր հավլը արասընտա մէյտանա օլան մէզքիւր խանէ ղայէթ քիւչիւք պիր մէսքէն օլուպ, իքի գաթտան իպարէթ իտի : Խանէնին իւզէրինտէ տէ պիր թահթաբօշ վար իտի . թահթանի վէ ֆէվգանի իւ-չէրտէն ալթը օտատան միւրէքքէպ օլուպ, մաթպախ զէմինին ալթընտա իտի : Մէֆրուշաթը օլտըգճա էյի մուհաֆազա օլունմըշ իտի իսէ տէ, սալթանաթլը պիր մէֆրուշաթ տատ օլունամազ իտի : Խանէնին պաղչէսի տախի հէր նէ գատար քիւ-չիւք իտի իսէ տէ, իչինտէ պէօյիւճէք իքի չընար աղաճը օլուպ, եազըն պաղչէյի սայէտար իտէր, վէ տալլարընըն եափրագլարը խանէնին միւշթէմիլաթընտան տէօրթ մէթրօ իւզագլըղընտա պիր տիվար իլէ այրըլմըշ օլան Վիլ-լ'Էվէք սօգագընտա վագը պիր միւլքին աղաճլարը տալլարըյլա գարըշմըշ իտի : Մէզքիւր տիվարըն պիր քէօշէսինտէ չալըլըգլա գաբանմըշ գափի սիւրմէլի վէ տէմիր քիլիտլի պիր քիւչիւք գաբու վար իտի * :

Լարթիկ՝ պաղչէյի տօլաշտըգտը սօնրա, մէզքիւր գաբու կէօզիւնէ իլիշտիքտէ, էօնիւնտէ տուրուպ վէ չալըյը պիր թարաֆա ալըպ .

—Վա՛յ, պուրատա պիր գաբու վար ըմըշ, —տէտիքտէ .

—Էվվէթ էֆէնտիմ, վար տըր ամմա, օ գաբու մըխլը տըր . —տէյու գաբու-ճըընը ճէվապընա, Լարթիկ .

—Զօյլէ օլաճագ եա, թէաճճիւպ իտէճէք պիր չէյ եօգ . լաքին անլաթսանա պանա, աճապա նէ՞ միւնասէպէթլէ պու իքի էմլաք պէյնինտէ պու իխթիլաթ իթ-թիխազ իտիլմիշ, —տէյու սիւվալ իթտի :

—Անլաթմագ քէք գօլայ . պու էվտէ մուգատտէման սահիպի քէնտիսի իգա-մէթ իտէր իմիշ . Վիլ-լ'Էվէք սօգագընտաքի պիթիշիք օլան խանէ տէ քէնտիսինին օլտըղընտան, խանէնին պաղչէսինի քէնտիյէ հասր իլէ պու գաբույը աչտըրմըշ . . Պու խանէտէն չըգտըղը սըրատա, գաբույը գաբաթմըշ վէ շու կէօրտիւյիւն գափի սիւրկիւլէրի տէ գօյմուշ :

—Օ էվտէ քի՞մ իգամէթ իտէր :

—Մատամ Տիւպիէֆ :

—Մատամ Տիւպիէֆ տէտիյին նէճի՞ տիր :

—Խօճա տըր . . . օ էվ կէնիշ օլտըղընտան, գըզ մէքթէպինէ թահվիլ իթմիշ տիր, շայէթ միւթէպէր վէ մաարուֆ պիր մէքթէպ տիր :

(*) Իշպու հիքեայէտէ զիքր օլունան պու միսիլլու թաֆսիլաթը օգույանլարըն էյիճէ խաթըրլարընտա սագլամալարը իճապ իտէր, չիւնքի քեաֆֆէսինին իլէրուտէ զիքրի կէչէճէք տիր :

—Օրասը վազիֆէմ տէյիլ, մէքթէպէ կէօնտէրէճէք գըզըմ եօզ . . . պու էվ իչիմէ ույար, հէման պու կիւն նազլ խոճալիլիրիմ, էկէր քի բաշարըրդ ույար իսէ:

—Օլուր:

30

—Պու էվին քիրասը նէ՞ գատար տըր, —տէյու Լարթիկ սօրտու:

—Սէքիզ պին պէշ եիւզ ֆրանգ . . .

—Պահալը տըր . . .

—Պու մահալլէտէ արսալար չօգ պահալը օլտըղը ճիհէթլէ . . .

—Հիչ օլմազսա պէշ եիւզ ֆրանգ թէնզիլ օլունամա՞զ մը:

—Մէմուլ իթմէմ, էֆէնտիմ. սահիպի շայէթ զէնկին օլտըղընտան ֆիյաթընտան հիչ թէնզիլաթ իթմէզ:

—Օ հալտէ խաթէնիլէն ֆիյաթը վէրիրիմ:

—Շունը տա իլավէ իթմէկէ մէճպուրըմ քի, սահիպի պիր մուգավէլէյէ բապթ իթմէք իսթէր:

—Սէնէին իլէ իշի պիթիրէմէ՞զմիյիզ:

—Խայըր. իշ սահիպինտէ պիթէր:

—Նէ՞րէտէ օթուրըր:

—Գաբուճըսը օլտըղըմ Թրօնշէ սօգաղընտա:

—Հայտէ կիտէլիմ քէնտիսի իլէ կէօրիւշէլիմ:

—Իսթիճար իթմէկէ գարար վէրտինի՞զ մի:

—Էվվէթ:

—Գաբունըն իւզէրինտէքի եաֆթայը հըգարայը՞մ մը:

—Չըգար:

—Պիր ազ էվին իչէրիսինի հավալանտըրմագ իչին բէնչէրէլէրի աչայը՞մ մը:

—Շիւպհէսիզ, հաթթա մութասարըըֆ իլէ իշի պիթիրէճէք օլուր իսէմ, բէնճա իսէրիմ քի կէլէսին տէ ըլմինէլէրի եագասըն:

—Պաշըմ իւսթիւնէ:

Գաբուճը՝ բէնչէրէլէրի աչտը, պանժուրլարը գաբալը պըրագտը, վէ եաֆթայը տախի գաբունըն իւզէրինտէն եըրթըպ հըգարտըգտան սօնրա,

—Օլտու պիթտի էֆէնտիմ, հայտէ շիմտի էվէ կիտէլիմ:

—Էվտէ պուլապիլէճէ՞քմիյիզ:

—Տայիմա պուլունուր. նիւզուլ իսապէթ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, եաթագտան հըգար գօլթուգ սանտալյէսինէ օթուրըր, պաշգա պիր եէրէ կիտէմէզ. օլգատար զէնկին օլուպ տա պէօյլէ պիր էօմր կէչիրմէք տօղրուսը քէյֆի պիր շէյ տէյիլ, էֆէնտիմ:

Քիրաճը իլէ գաբուճը Թրօնշէ սօգաղընըն եօլընը թութտըլար: Պիր գաչ միլյօն սահիպի օլան էվին մութասարըըֆը՝ այագլարընը եաստըգլար իւզէրինէ ուզաթմըշ վէ ըըղըը քէպապ իտէճէք կիպի գըզըլ պիր աթէշին գարշըսընա կէչմիշ օթուրմուշ իտի:

Գաբուճը քէյֆիյէթի անլաթտըգտան սօնրա.

—Իւչ սէնէլիք պիր գօնթրաթ եապմագ իսթէրիմ:

—Իւ՞չ սէնէլիք մի. պու շարթընըզ գաթի՞ մի տիր, —տէյու Լարթիկ սիւվալ իթտի:

—Օ՛հ, գաթի տիր:

—Տիմէք օլուր քի, իթիրազա լիւզում եօգ. պինաէն ալէյհ գապուլ իտէրիմ, —տէյիպ, վէ ճէպինտէն պիր գաչ պանգնօթ չըգարըպ.

—Պիր սէնէլիք քիրայը բէշինէն վէրէյիմ:

—Բարիտէ հէր այթը այրը պիր քիրալար վէրիլիր, էֆէնտիմ:

—Էօյլէ ամմա, պէն պիր սէնէլիյինի պիրտէնճէ վէրմէքլիյի թէրճիհ իտէրիմ. . . էքսէրիա սէյահաթ իթմէքտէ օլտըղըմ ճիհէթլէ, վաքթի խիթամընտա, օլապիլիր քի պուրատա պուլունմայըմ, վէ վէրիլէճէք պիր պօրճը վագթընտա վէրմէմիշ օլմագտան տա խօշլանմամ:

—Նասըլ քի տիլէր իսէնիզ էօյլէ եապընըզ . . . սիզէ պիր սէնէտ վէրէյիմ տէ գօնթրաթը եարըն եա օ պիր կիւնէ գատար եաբտըրըր էվէ կէօնտէրիրիմ, էկէր հի շիմտիտէն էվէ կիրէճէքսէնիզ:

—Պու կիւն կիտիպ եէրլէշէճէյիմ:

—Բէք ալա. բէնճա իտէրիմ իսմինիզի վէ շէօհրէթինիզի սէօյլէյին:

—Վալթէր Վան Գրէօք:

—Ֆիլէմէնքլի՞միսինիզ:

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, միւթէգաիտ պահրիյէ եիւզ պաշըլարընտան:

—Իսմինիզին իմլասը նա՞սըլ տըր:

Լարթիկ ճէպինտէն տէօրթ տիւրիւլմիւշ պիր քեաղըտ չըգարըպ վէ աչըպ, մուխաթըպընա ուզաթարագ.

—Իշթէ բասաբօրթըմ . . . իսմիմին իմլասընը կէօրէպիլիրսինիզ, —տէտի:

Մուճիր՝ քէնտիյի Վալթէր Վան Գրէօք թէսմիյէ իտէն շախսըն իսմինի եազտըգտան սօնրա, սէքիզ պին պէշ եիւզ Ֆրանգա պիր մագպուզ սէնէտի իմզալայըպ միւսթէճիրինէ վէրտի:

Մէզքիւր սէնէտ իլէ բասաբօրթընը ճըզտանըն իչինէ գօյտուգտան սօնրա, Լարթիկ գաբուճը իլէ տըշարը չըգտը վէ գաբուճըընըն էլինէ պիր ալթուն սըգըշտըրտը:

—Էֆէնտիմ, պէնի աէթֆա մահճուպ իթտինիզ . . . կիտէյիմ էմրինիզ վէճհ իւզրէ ըլմինէլէրի եագայըմ:

—Բէք ալա . . . էվին անախթարլարընը տա ալ պուրայա կէթիր տէ իքի սաաթտան պէն կէլիր ալըրըմ . . .

—Պաշըմ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ:

Լարթիկ՝ Մատլէն սօգաղընտան օմնիպուսա պինիպ, Պասթիլ մէյտանընտա ինտի վէ եիւրիւյէրէք Լիօն սօգաղընտան ըլմէնտըֆէր մէրքէզինէ գատար կիթտի:

Մուգատտէման պըրագմըշ օլտըղը էշեալարընը ալտը վէ պիր արապա կէթիրիպ սանտըգլարընը արապայա եիւքլէթմէսինի համմալըն պիրինէ թէքլիֆ էյլէտի:

—Սիզ կիթմէյէճէ՞քմիսինիզ, —տէյու համմալըն սիւվալինէ.

—Կիթմէ՞ք մի, պէն կէլիյօրըմ . . . եիւքլէրիմի անպարա պըրագմըշ իտիմ, հըգարտըմ, —ճէվապընը վէրտի:

Համմալ՝ սանտըգլարըն ուզէրինէ եափըշմըշ օլան աֆիշլարը վէ պիր թագըմ լօգանթա խամըրլարինի կէօրտիւքտէ, Լարթիկին սէօզլէրինէ էմնիյէթ հասըլ իտէրէք սանտըգլարը արապայա եիւքլէթտի ։

—Նէ՞րէյէ կիտէճէյիզ, —տէյու արապաճընըն սուվալինէ.

—Փօնթի սօգաղընտա 9 նումէրօյա —տէյու Լարթիկ ճէվապ վէրտի ։

Արապա մուֆարէգաթ էյլէտի ։

Եարըմ սաաթ սօնրա մէզքիւր արապա Թարիֆ օլունան 9 նումէրօլը խանէնին եան գաբուսը էօնիւնտէ տուրուպ, Լարթիկ աշաղը էնտի վէ արապաճընըն մուսավէնէթիյլէ, սանտըգլարը տըրապատան աշաղը ալըպ, քէմէրին ալթընտա եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, արապաճընըն բարասընը վէրտի եօլա գօտը ։

Եարմա Ժիւլ Թէրմի՝ արապաճըյա Թարիֆ իթմիշ օլտըղը խանէյի պիլտիյի միսիլլու, գաբուճընըն տասը իքի գաթտա վագը օլտըղընտա աշնա վէ Թէսավվուրաթը վագըասընըն իճրասընտա մուտանասաթ կէօրմէյէճէյինէ էմին իտի ։

Քէնտիսի լօգանթատան չըգտըգտան սօնրա, շայէտ բօլիս խաֆիյէլէրի արայաճագ օլուրլար իսէ պուլամամալարը զըմնընտա ինթիյաթքեարանէ տավրանմաղա ղայրէթ իտէր իտի ։

Արապաճը կիտէր կիթմէզ, Լարթիկ՝ սօգագտան պիր չօճուգ չաղըրըպ, —կիթ պանա պիր արապա կէթիր տէ, պախշիշինի վէրէյիմ, —տէտիքտէ.

Չօճուգ պախշիշ սէսինի իշիթտիյի կիպի, հէման գօշտու կիթտի ։

Պու արալըգ գաբուճը գարը՝ ճիվարտա պիր մահալլէ կիթմէք իւզրէ եօգարըտան աշաղը էնմէքտէ օլուպ, եիւք գաբուսընըն քէմէրի ալթընտա տուրան սանտըգլարը կէօրտիւքտէ, Թէաճճիւպանէ՝ եիւքլէրին պաշընտա պուլունան եօլճըյա եագլաշըպ.

—Նէրէնի՞ մի արըյօրսընըզ, —տէյու սուվալ իթտի ։

Լարթիկ՝ վագը օլաճագ սուվալի քէշֆ իթմիշ, վէ ճէվաբընը տախի էվվէլինտէն հազըրլամըշ օլտըղը ճիհէթլէ, գարընըն սուվալինէ ասլա շաշըրմագսըզըն.

—Խայր, մատամ . . . քիմսէյի արամաղա կէլմէմիշիմ տիր . վուգուֆ հալի անլաթըրըյըմ . . . Օրլէան շըմէնտըֆէրի մէրքէզինտէն Թրօնշէ սօգաղընա կէօնտէրմէք իւզրէ ուֆագ Թէֆէք էշեամը պիր արապայա եիւքլէթտիմ, արապաճը օլաճագ հայվան եօլտա գավկա արանարագ, օ գատար ուզագ եէրէ կիթմէյէճէյինի եէմին պիլլահ իլէ իտտիա իթմէկէ պաշլատը . . . պէն իսէ մունազաատան չօգ գօրգար . . . սէօզիւ ուզաթմամագ իչիւն եիւքլէրի արապատան էնտիրթտիմ, շուրատան պիր չօճուգ կէչիյօր իտի, չաղըրտըմ վէ պիր պաշգա արապա կէթիրթմէկէ կէօնտէրտիմ ։

—Օ՜հ, պուրանըն արապաճըլարը իւսանըն ճիկէրինի սէօքէրլէր, —տէյու գաբուճը գարը Լարթիկին սէօզիւնէ իշթիրաք իթտի ։

—Իշլէրինտէ էյլիսի տէ վար . . .

—Շիւպհէ՞ մի վար, մէսէլա 18 նումէրօլը արապանըն արապաճըսը Լօրիօ, տահա օնտան տա սէտէթէրլէրի վար եա . . . պէն սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ արապայը էօյլէ պիր սիւրտիւրիւր իտիմ քի, տահա պիլէմէմ . . .

—Պէն տէ իսթէսէմ սիւրտիւրիր իտիմ, լաքին մունազաատան հազզ իթմէմ,

պուլունտան մատամա Թէրս պիր խալթ տա էտէպիլիր իտի . Բարիսի պիլմէյէն ատամ նէ եաբաճաղընը շաշըրըր . . .

—Հա, եապանճը՞մըսընըզ ։

—Էվվէթ, մատամ ։

Պու արատա Լարթիկին կէօնտէրտիյի չօճուգ պիր եիւք արապասըյլա կէլտի, վէ պախշիշինի ալըպ սավուշտը ։

Գաբուճը գարը՝ եիւքլէրին Թահմիլինէ եարտըմ իտէրէք, օնա տա ղանիճէ պիր պախշիշ վէրտիքտէն սօնրա, Լարթիկ՝ արապաճըյա Թրօնշէ սօգաղընա չէքմէսինի Թէնպիհ էյլէտի, վէ արապաճընըն հանկը նումէրօյա կէօթիւրէճէյի սուվալինէ, սօգաղըն քէօշէսինտէ տուրմասընը պէյան էյլէմէսիյլէ, արապաճը կիտիպ Թարիֆ օլունան մահալլտէ տուրտը ։

Լարթիկ արապատան էնիպ, էվ սահիպինին գաբուճըլըղընտան անախթարը ալմաղա կիթտիյինտէ, գաբուճընըն գարըսը օրատա պուլունուպ, մէրգումէյէ խիթապէն.

—Զէվճին տահա դէ՞լմէտի մի ։

—Խայր, էֆէնտիմ . . . էվտէ աթէշ եագըմըշ օլտըղը ճիհէթլէ, էվի եալընըզ պըրագմաղա ճէսարէթ իթմէմիշ . պու սէնէ բէք չօգ եանկըն վուգու պուլտը . Սիւրէն սօգաղընտաքի խանէտէ սիզի պէքլէյօր ։

31

Լարթիկ կիտիպ արապայը պուլուպ, իւչ տագիգա սօնրա եէնի Թութտըղը էվէ ազիմէթ էյլէտի ։

Գաբույը չալտըգտա Թրօնշէ սօգաղընտաքի էվին գաբուճըսը գաբույը աչըպ, սանտըգլարը արապատան էնտիրտի, վէ էվէ Թաշըտը ։

—Եաթաղընըզը հազըրլայը՞մ մը, վէ կէյինէճէք օտանըզը նիզամընա գօյը՞մ մը ։

—Իգթիզա իթմէզ ։

—Ամմա սիզ քէնտինիզ իշլէմէթինիզի էտէպիլի՞րմիսինիզ ։

—Զիլ հագիգա պէն իտէմէմ, ֆագաթ տօսթլարըմտան պիրի պանա պիր խըզմէթքեար կէօնտէրէճէք, շիմտի նէրէտէ իսէ կէլիր ։

—Բէք ալա . . . լաքին իհթիյաթէն հիսապընըզա օլարագ պիր բաքէթ մում ալտըմ վէ շամտանլարա տիքտիմ ։

—Էյի իթմիշսին, մէմնուն օլտըմ ։

—Պունտան մաատա մատէն քէօմիւրիւ եագըպ եագմայաճաղընըզը պիլէմէտի-

յիմտէն, շըմինէլէր իչիւն իքի քիւֆէ օտուն կէթիրթտիմ ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

—Պաշգա պիր էմրինիզ վա՞ր մը ։

—Պանա հիսապընը վէրէյիմ տէ օնտան սօնրա իշինէ կիտէպիլիրսին ։

—Խայր, հիսապընը վէրէյիմ . . . վէ էվին անախթարլա-

Գաբուճը օտունըն վէ մումըն բարալարընը ալտըգտան սօնրա, եինէ պիր էմրի օլտըղը հալտէ իճրասընա հազըր

ըընը Թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա,

պուլունտըղընը պէյան իլէ չըգտը կիթտի ։

Գարունը կիտէր կիթմէզ եէնի էվինի թարիֆ իթմէք իւզրէ Լարթիկ տախի տըշարը չըգըփ, տօղրու Վանտօմ սօգաղընտա Վէրտիէնին խանէսինէ կիթտի:

Նավարէն սօգաղընտա մուգիմ Մօրիս Վասսէօրէ իքի սաթըր մէքթուպ եազ-տըգտան սօնրա, եարըմ բանիպ Մէրիսէ.

—Խըզմէթքեարըմ նա՞սըլ օլտը:

—Սաաթ թամ եէտիտէ կէլէճէք, շիմտի խապէր կէօնտէրիրիմ:

—Էմնիյէթ իտէպիլի՞րմիյիմ:

—Պանա նասըլ էմնիյէթ իտէր իսէն օնա տա էօյլէ էմնիյէթ իտէպիլիրսին:

—Վուգուֆճըլըղը վա՞ր մը տըր:

—Ալա:

—Գօշպօղազ տէյիլ տի՞ր եա:

—Տիլսիզ տիր:

—Օ էյի, պէն տէ սաաթ պէշտէ էվտէ պուլունաճաղըմ. պէնիմ իլէ լօգանթայա կէլիր եէմէք եէ՞րմիսին:

—Խայր, պիզ հիչ պիր զէման պէրապէր պուլունմամալըյըզ, սէնին պիր սէօյ-լէյէճէյին օլուր իսէ, պուրայա կէլիրսին... պէնիմ տէ պիր սէօյլէյէճէյիմ օլուր իսէ սէնին էվինէ կէլիրիմ...

—Պէք էյի:

—Պիր ազտան կէօրիւշիւրիւզ:

—Կէօրիւշիւրիւզ:

Ֆախի միւշթէրէքլէր պիրպիրլէրինին էլլէրինի սըգտըգտան սօնրա, պիրիսի եազմըշ օլտըղը մէքթուպը փօսթայա պըրագտըգտան սօնրա, եէմէք եէմէյէ վէ տի-կէրի տախի միւթէզաիտ զամընտա պահրիյէտէն գաչան Վան Գրէօքին խըզ-մէթքեարընը պուլմագ իւզրէ տըշարը չըգտըլար:

Սաաթ եէտիյէ չէյրէք գալարագ, Լարթիկ խանէսինէ ավտէթ իթտի:

Սաաթ եէտիտէ գապու չալընըպ, խըզմէթքեար կէլտի: Մէրգում՝ իւզէրինտէ զիրտէքի իպարէ եազըլմըշ օլան թաշը Լարթիկէ կէօսթէրտի:

Իսմիմ Տօմինիք տիր, տօղրը տէյիլիմ, վէ [illegible] տէյիլիմ, [illegible] Մէսիօ [illegible] Մ. Վան Գրէօքէ կէօնտէրմիշ տիր. [illegible]

Լարթիկ օգուտըգտան սօնրա, իշէ պաշլամասընը Տօմինիքէ թէնպիհ իթտի:

Տօմինիք թախմինէն օթուզ եաշընտա օլուպ, անատան տօղմա տիլսիզ իտի իսէ տէ, զէքի վէ իշկիւզար վէ ղայէթ գուվվէթլի պիր ատամ իտի:

Լարթիկ խուլասա վէճհ իլէ խըզմէթի նէտէն իպարէթ իտուկինի անլաթտը, վէ Տօմինիք տախի իշարէթլէ անլատըղընը թարիֆ իտուպ, սանտըգլարը աչտը, իչ-լէրինտէքի շէյլէրի եաթագ օտասընտաքի տօլապլարա եէրլէշտիրտի, եաթագլարըն չարշէպլէրինի սէրտի, եօրղանլարը գօտը, վէ շըմինէյէ տէ օտուն աթըգտան վէ Լարթիկէ իշարէթլէ, տահա եարանաճագ պիր շէյ օլուպ օլմատըղընը սօրտըգտան, վէ ճէվապ ալտըգտան սօնրա, քէնտինէ մախսուս օլան օտայա չէքիլտի:

Աքշամ սաաթ օնտա տօղրու գաչան Վան Գրէօք՝ գըյաֆէթինէ խէլէճան իլէ կէչիրմիշ օլտըղը կիւնին եօրկունլըղընը ալմագ վէ ռահաթլանմագ իւզրէ եաթաղա կիրտի:

* * *

Սաաթ եէտի պուչուգ րաատէլէրինտէ Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ զէվաթը միւ-թէպէրէ նէզտինտէ մաարուֆ օլան Բօլ Գրէպանըն լօգանթասընա կիթտի:

Էհլի սէնաաթ վէ էրպապը վէ շուարանըն ճիւմլէսի մէզքիւր լօգանթանըն միւշթէրիլէրի օլտըղը մալիւմ, կէնճ մէրասէտօրլէր, պօրսա օյունճըլարը, վէ տի-պէր վէ շիրին մահպուպէլէր, էլհասըլ հէման Բարիսին էլէ կէլիր էհալիսի մէզքիւր լօգանթատան պաշգասընա կիթմէզլէր իտի:

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ Թագրիպէն եիրմի սէքիզ եիրմի տօգուզ եաշընտա կիւզէլ պիր տէլիգանլը իտի. միւթէպէր սէլիրկեահլէրին քեաֆֆէսինտէ հազըր պուլունըպ, գլէօպլէրտէն, եարըշլարտան, թէաթրօլարտան էքսիք օլմազ իտի. Ասալէթի հասիպ օլմագլա պէրապէր հիւսնիւ սուրէթլէ թէրպիյէ օլմըշ, ղայէթ էհլի ըրզ վէ օլտըգ-ճա տա սէրվէթ սահիպի օլուպ, վագթընը տէպտէպէ իլէ կէչիրմիշ վէ ֆագաթ վարիյէթինի չիւրիւթմէք մէյլինտէ օլմայարագ, մուհաֆազասընա ղայրէթ վէ իհ-թիմամ իտէր իտի:

Տ'Արֆէօյլ եիրմի պէշլիք պիր եէմէք ըսմարլամըշ վէ Գրէպան իլէ պիլխասսա թէրթիպ իթմիշ օլտըղընտան, թօհաֆ վէ աճայիպ պիր եէմէք հազըրլաթմըշ իտի:

Սուֆրա պէօյիւք սալօնտա գուրուլմուշ իտի, տիկէր պէօյիւք պիր միսաֆիր սալօնը իլէ եէմէքտէն էվվէլ, սաշլարընը տիւզէլթմէք վէ եանագլարընը սէրինլէթ-մէք իսթէյէն տիլպէրանա մախսուս պիր տիւզէն օտասը՝ եէմէք սալօնընըն միւթէմ-միմաթընտան իտի:

Տավէթլիլէրի իսթիգպալ վէ խըտմաթընըն թէմաշի իճրա օլունուպ օլունմա-տըղընը թէտգիգ էյլէմէք մագսատընա մէպնի, Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ էրքէնճէ կէլ-միշ, վէ հէր շէյին ինթիզամ տաիրէսինտէ օլտըղընը ռէյ իւլ այն միւշահէտէ իթմիշ իտի: Շէօյլէ քի, Գօրտօնըն էն գըյմէթտար շարապլարը, իկլիմէճէքլէրի սըրատա հարարէթը լազըմէյի հասիլ օլմագ իւզրէ եավաշ եավաշ ըսըտըլմագտա, վէ Միւ-իւմ նամ ֆապրիգանըն էն մէշհուր շամբանեասը տախի, պուզլըգլարտա սօղուտըլ-մագտա օլտըղը հալտէ, սալօնըն հէր թարաֆը չիչէքլէր իլէ թէզյին իտիլմիշ իտի: Օն ատէտ գօլը շամտանլարա տիքիլմիշ օլան եիւզ ատէտ մում, սուֆրանըն իւզէ-րինտէքի թապագ վէ գատէհ վէ կիւմիւշ թագըմլարը իւզէրինէ նէշըր էնվար իլէ անլէրի պիր գաթ տահա ռէվնագտար իթմէքտէլէր իտի:

Սաաթ սէքիզի վուրտըգտա, տավէթլիլէր փէյտէրփէյ կէլմէկէ պաշլատըլար, Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ հէր պիրինի նէզաքէթը թամմէ վէ միհմաննիւվազի միւ-քէմմէլէ իլէ իսթիգպալ իթմէքտէ իտի:

Էվվէլճէ կէլէնլէրտէն պիրի տախի Մօրիս իտի: Պիր լիսանը զէհրալուտ իլէ մուհարրէր օլան կազէթայա Մօրիսին մուհարրիր սըֆաթընը հաիզ օլմասընա մէպ-նի, հավատիս վէ խուսուսիյլէ վուգուաթը նալայըգէ մէրագլըսը օլան մահպու-պէլէր հէման եանընտա եագլաշտըգլարընտա, Մօրիս պէլիզանէ պիր լիսան իլէ պա-զը նալէնճա վուգուաթ հիքեայէ էյլէտի, վէ հիւսնիւ թէլագգի պուլտը իսէ տէ, չօգ հալտէն քէնտիսի փէք տէ մէմնուն օլմատը:

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ շու գըյաֆէթ վէ էյլէնճէյի կէնճ Ռուսիալըյա հիւրմէթէն թէրթիպ իթմիշ օլուպ, մէրգում Ռուսիալը իսէ հէնուզ կէլմէմիշ օլտըղընտան, հա-զըրուն՝ գօնսօլըն իւզէրինէ այըրճա հազըրլանմըշ օլան իշթիհա աչըճը էնվաի իչկի-

լէրտէն իշմէքլէ մէշղուլ օլտուգլարը ճիհէթիլէ , Րուսիալըլըն կէճիքմէսինէ զիյատէ պիր ֆիւթուր իթմէմէքտէ իտիլէր :

Մուգատտէման զիքրի կէչմիշ օլան սիւվարի զապըթանը միւթէգաիւտլէրինտէն օլուպ , սիյաս թալիմճիսի օլան Լամուրէօնիւն գօլթուղընտա օտըրըր հալտէ , Օգ-թավի էքմէք օտասընա բանիհատէլի տուխուլ էյլէտի :

Լամուրէօ՝ միւթէնասիպ իւլ էշքեալ վէ չէհրէ , գըսսա վէ սիյահ սաչլը , սիյահ վէ ուզուն վէ պիր նէվ բօմատա իլէ ուճլարը սիվրիլմիշ պըյըգլը պիր քիմսէ օլուպ ճէնկի եաղալը սիյահ պիր էլպիսէ , ալթընտան պիր տիւյմէլի սիյահ պիր եէլէք կի-յինմիշ իտի · եէլէյին ճէպինտէն գար կիպի պէյազ կէօմլէյի բըրըլ բըրըլ բարլա-մագտա վէ ասքէրի մէտալեաները գօրտէլասը տիւյմէ տէլիկինին պիրինի թէզյինէն իթմէքտէ իտի :

Գաղագ ասքէրինին կիյինտիյի պիչիմտէ օլան կէնիշ բանթալօնը գաթ գաթ օլ-մըշ , բարլագ չիզմէսինին իւզէրինէ տիւշմիւշ իտի :

Ըլհասըլ մէրգում Լամուրէօ շայէթ կիւզէլ պիր խըտ սայըլըր իտի իսէ տէ , հալինտէ պիր կէօնա զէրաֆէթ վէ նէզաքէթ նիւմայան օլմատըգտան պաշգա , աթ-վար ու ահվալի վէ հարէքեաթ վէ մուամէլաթը օ տէրէճէ ատի իտի քի , պէօյլէ պիր միւքէմմէլ ճէմիյէթտէ պուլունապիլմէսինէ պիր մանա վէրիլէմէզ իտի : Սա-լօնտան իչէրի կիրտիյի սըրատա ,

—Էֆէնտիլէր , եէր աչըն , սիզէ կիւզէլլէրին կիւզէլինի կէթիրիյօրըմ , —տէյու պաղըրտը :

Էրքէք Թագըմը Լամուրէօնիւն չու սէօզլէրինի թահսին էյլէտի իսէ տէ , Ժէ-նըվիէվ իլէ Խայրէսի գատըն կիւրուհինին ազամէթինէ տօգունտուղընտան , վէ եէնի կէլէն միսաֆիրին մատունընտա գալմաղըղը քիպարլէրինէ եէտիրէմէտիք-լէրինտէն , չէհրէլէրինի աստըլար :

Մօրիս էսպապը մալիւմէյէ մէպնի հիւսնիւ թէլագգիտէն ալըգմագսըզըն , ֆի-թուրսըզ պիր թավր իլէ մաշուգէսինին էլինի կէվշէքճէ թութուպ սէլամլաշտը :

Օգթավի իսէ էթրաֆընը կէօզտէն կէչիրտիքտէ , հազըրունըն էվմէյսինի թա-նըտըղընտան ,

—Պօյարընըզ նէ՞րէտէ . . . պիր պօյարըն պահսը կէչմիշտի զաննիմ . . . նէ՞ օլտը պօյարըն, տ'Արֆէօյլ :

—Շիմտիյէ գատար կէլմէլի իտի · կէլմէտիյինէ թէաճճիւպ վէ հաթթա թէլաշ իտիյօրըմ · չիւնքի մատամըլարըն պիրիսիյլէ բալթը բիշթէլի մուհասպէթ իթմէք ար-զուսը իլէ սուզան իտի · էյի պիլիրիմ : Պէշ տագիգայա գատար կէլմէյէճէք օլուր իսէ , խապէր կէօնտէրէճէյիմ , —տէտի իսէ տէ , չու քիւֆէթէ հաճէթ գալմայըպ , օ արալըգ սալօնըն գարուսը աչըլըտը , վէ պիր վագիյէթը միւթէպէրէ վէ նէզաքէ-թը միւճէսսէմէյի միւպէյյին գատտ ու գամէթի մէվզուն կէնճ պիր քիմսէ նիւմա-յան օլտը :

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ հէման մէրգումը իսթիգպալէ շիթապ իլէ ·

—Պօնսուար , ազիզ Գօնթ , սէֆա կէլտինիզ , —տէտիքտէն սօնրա , մէրգումը Մօրիսին մաշուգէսի Օգթավիյէ թագտիմ իլէ ·

—Նազլըմ Օգթավի , միւսաատէնիզլէ պէնիմ տօսթըմ վէ սէնին մէֆթունըն օլան Գօնթ Սմօլօֆը թագտիմ իտէրիմ :

32

Գօնթ Իվան Սմօլօֆ՝ թագրիպէն եիրմի պէշ եաշընտա եիւքսէք պօյլու , սարը սաչլը , կէօք եանտան սարը սագալլը , սըֆաթը շայէթ մունթազամ վէ պիր նէզա-քէթը ֆէվգէլատէյէ մալիք պիր զաթ իտի :

Սիյահա չալար մաի կէօզլէրի հէր նէ գատար գըսմէն համիլ օլտուղը կէօզլիւկին ճամլարըյլա մէսթուր իտի իսէ տէ , պագըշը չիրին վէ լաթիֆ օլտուղը քէշֆ օլու-նապիլիր իտի :

Օգթավի սէլամ վէրիպ , էլինի Գօնթա ուզաթտըգտա , Գօնթ ուզաթըլան էլի պիր նէզաքէթը մախսուսէ իլէ տուտագլարընա թագրիպ էյլէտի · Օգթավի իսէ պիր թարզը նէվին իլէ թէպէսսիւմ պաշլատը :

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ սէրիէն Գօնթը տիկէր մէտուլինէ , վէ մէտուլինի տախի Գօնթա թագտիմ իթտիքտէն սօնրա , Գօնթ՝ Օգթավինին նէզտինէ ավտէթլէ , մէր-գումէյի բէնչէրէլէրտէն պիրինին իչինէ տօղրու կէօթիւրէրէք , եապանճը վէ ֆա-գաթ շայէթ նազիք պիր թէլաֆֆուզ , վէ սուրէթի թէքէլլիւմ իլէ ·

—Շու տագիգա Քօմիւմիւն էն պախթիյար տագըգասը օլտուղընը արզ իտէճէք օլուր իսէմ , ինանը՞րմըսընըզ, մատամ , ինանը՞րմըսընըզ :

—Քօմիւնիւզիւն էն պախթիյար տագըգասը՞ մը :

—Էվվէթ :

—Նէտէ՞ն պու գատար պախթիյար ըմըշսընըզ :

—Սիզին եանընըզտա պուլունտուղումտան տօլայը , մատամ :

Օգթավի չիրին պիր գահգահա սալը վէրտիքտէն սօնրա ·

—Օ հալտէ սէօզլէրինիզէ ինանմամագլըղըմ իճապ իտէր :

—Իֆատէմին տօղրու օլտուղընա էմնիյէթինիզ եօ՞գ մը , մատամ :

—Ասլա . . . վէ էկէրչի էմնիյէթ իտէճէք օլսա իտիմ , պանա ագըմըզ պիր մախլուգ նազարըյլա պագմաղա հագգընըզ օլաճագ իտի : Տօղրուսունը սէօյլէյին Գօնթ , պէնիմ եանըմտա պուլունմանըզ իլէ թարիֆ իթտիկինիզ տէրէճէտէ պախ-թիյար օլմատըղընըզը սիզ տէ պիլիրսինիզ . . . տէյի՞լ մի . . . պէնի թանըյալը տա-հա պէշ տագիգա օլմատը , Գօնթ :

—Բարիզէ կէլէլի անճագ սէքիզ կիւն տիր , չու միւտտէթ զարֆընտա սիզի իւչ տէֆա կէօրտիւմ :

—Սահի՞հ մի :

—Նամուսըմ հագգը իչիւն սահիհ տիր , իլք տէֆա սիզի կէօրտիւմ , հայրան օլտըմ · իքինճի տէֆա կէօրտիւմ իսէ , սէվտիմ :

—Պու տէրէճէ չաբո՞ւգ մը :

—Պազէն պիր գըղըլճըմտան ճէսիմ պիր եանկըն զուհուր իտէր , պազէն պիր պագըշ պիր գալպի եագար թութուշտուրըր օլտուղընը պիլմէ՞զմիսինիզ : Իւչիւնճիւ տէֆայի թէսատիւֆիմտէ , սիզէ ատէթա թաբաճագ օլտըմ ·

—Էյ պու ագշամ քի , տէօրտիւնճիւ տէֆա օլարագ կէօրիւյօր իսէնիզ , պու տէօրտիւնճիւտէ նէ՞ օլաճագսընըզ :

—Նէ՞ օլաճաղըմ , պէնի տէլի տիվանէ իթտին , էսիրը աշգըն օլտըմ պիթտի :

—Իթմէյին, Ֆօնթ. սիզին մէմլէքէթինիզտէ շիմտի էսիրլէրի սէրպէսթ սալը վէրիյօրլար :

—Էվվէթ էօյլէ ամմա, պէն քէնտի զէնճիրլէրիմտէն մէմնուն օլտուղումտան, պու-բըրագմադըղը իսթէմէյօրըմ, պէնիմ իչէրիմտէ հաքիմ օլմադըղը թէնէզզիւլէն գապուլ իտէ՞րմիսինիզ :

—Ֆրանսըզ լիսանընտա պէօյլէ սըրալարտա գուլլանըլան հաքիմ քէլիմէսի, մաշուգէ մանասընտա գուլլանըլտըղը ճիհէթլէ . . . իֆատէնիզ շայանը տըգգաթ օլտուղընտան . . . տիւշիւնմէք իճապ իտէր . . . պու պապտա եինէ կէօրիւշիւրիւզ :

Իշվէպտաղ գարը շու սօն քէլիմէլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, էօյլէ պիր նիկեահը իւմիտալըշ աթֆ էյլէտի քի, Ֆօնթ Սմօլիօֆ՝ մէմնունիյէթինտէն պըլըրտըլարընը պուրմագա պաշլայըպ, պիր ազտան քէնտիսի իչին ճէննէթ գափուլարը աչըլաճագ խայալինէ տալտը :

Մօրիս իսէ, կէօզլէրինին ուճըյլա Օգթավիյին աթվարը թէսխըքարանէսինի սիւզմէյէ տուրմագտա վէ զիհնինտէն,—շու Օգթավիյին սէնաաթընտա չօգ մէհարէթի վար տըր . . . հէման շիմտիտէն Րուսիայըյը քէնտինէ պէնտ իթտի պիթիրտի, արթըգ օնը իսթէտիյի գալըպա սօգապիլիր ամմա . . . զէվճէսի գալըպընա սօգապիլճէճէյինի մէմուլ իտէմ,—տէյու կէչիրմէքտէ իտի :

Ցիկէր գարըլար ուսուլի բէրտէտէն Ֆօնթ Իվանըն գայէթ զէնկին օլուպ, ալթը միլեօն գատար պիր վարիտաթէ մալիք իտուկինի անլայընճա, Օգթավիյին հալինէ հասէտ իթմէկէ պաշլայըպ, եալէրինտէն կէլսէ մէրգումէյի բարլայաճագ տէբէճէլէրտէ ղազալա տիւշար օլակէլմէքտէյէր իտի :

Ղայէթ մունթազամ պիր սուֆրանը քէմալը ազամէթլէ կէլիպ, եէմէյին հազըր օլտուղունը խապէր վէրտի :

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ,—թէմա՞մմըյըզ,—տէյու սօրտուգտա, Մատմազէլ Աոէլ տը Սիվրագ,

—Մ. Բասգալ տը Լանտըլէի տահա կէլմէտի,—տէյու ճէվապ վիթաղ էյլէտի :

—Լանտըլէի էյի պիր խօշ տըր ամմա, հէչ պիր զէման վագթ ու սաաթընտա պիր եէրտէ պուլունմազ . . . Նէ վագըթ կէլիրսէ, օնա տա պիր եէր վէրիրիզ . . . զաթէն պու գատընճըղազլարը քէնտիսի իչին պէքլէթմէյէլիմիզի խապէր ալսա ֆէվգէլատէ մէմնուն օլուր . . . Պինաէն ալէյհ սուֆրայա պույուրըն :

Նըզէլէրտէն հէր պիրի գօլթուղընա պիր գատըն ալըպ, եէմէք օտասընա կէչտիլէր վէ տիլէտիքլէրի կիպի պիրէր եէրէ եէրլէշտիլէր : Ֆօնթ Իվան՝ տ'Արֆէօյլիւն գարշըսընտա օթուրտը վէ Օգթավիյի տէ եանընա ալտը :

Հէր թաամըն պաշլանկըճընտա ալէասէվիյէ սէօզ սէօյլէյէն օլմազ . հէր քէս օլտուգճա աճ օլտըղը ճիհէթլէ, պիրտէն ըստըրապ վէ չօրպա վէ չէրէզէ տալընտըղը կիպի, պու զիյաֆէթտէ սիւքիւնէթ իլէ կէչէն միգտարթ կէչտիքտէն սօնրա, ըստըրապ իլէ պէրապէր իչիլէն պէյազ շարապըն պուխարըյլա պիրտէն հէր քէս նէշէլէնմէկէ պաշլայըպ, խուսուսի միւսահէպէթլէր ումումի միւսահէպէթլէրէ գարըշտըրըլտը :

Սաաթ տօգուզա չէյրէք գալմըշ օլտըղը հալտէ, հալա Պարօն Բասգալ տը

Լանտըլէի կէօրիւնմէմիշ վէ Աոէլտէն պաշգա պունըն ֆարգընտա վարան պուլունմամըշ իտի, գաբու աչըլըպ Պարօն իչէրի կիրտի : Մէրգում՝ աաէթա տօնմըշ իտի, շարգասընը պիլէ չըգարմամըշ օլուպ, իկի քիւրքիւ բալթօսընտա սըգը սըգը սարըլմըշ, վէ պօյնունտաքի շալ եիւզիւնիւն իւչ բայընը գաբամըշ իտի : Թէք կէօզլիւկի գաշընըն ալթընտա սըխըլանմըշ կիպի գատիմի վէճհ իւզրէ տուրմագտա իտի :

Հազըրունըն ճիւմլէսի պիրտէն հօօօօ սէտալարըյլա Պարօնը ալգըշլայըպ, արատա պիր չօղը տա գահգահալար սալը վէրտիլէր :

—Կէլ պագալըմ, վագթընտա կէլմէզ արգատաշ, կէլ . . . արթըգ կէլմէնտէն գաթի իւմիտ իթմիշ իտիք . . . Նի՞չին պէօյլէ կէճ գալըրսըն . ըստըրապ կէթիրմինիզ սանա :

Բասգալ պօյնունտաքի շալը էնտիրտի, սաղ գօլունը սալլատը, վէ իքի տէֆա էօքսիւրտիւքտէն սօնրա, գըսըլմըշ պիր սէս իլէ .

—Միլեօնլար իլէ աֆվըգ տիլէրիմ, ալիզլէր, վագըտա չօգ կէճ գալտըմ . լաքին էսպապը մէշրուէյէ մէպնի իտի . սէպէպը թէէխխիւրիմի անլայաճագ օլուր իսէնիզ, գապահաթ պէնտէ օլմատըղընը տէրք իլէ սիզ տէ պէնիմ իլէ պէրապէր թէաճճիւպ վէ թէհայյիւրտէ գալըրսընըզ,—տէյէրէք, շարգասընը, պօյուն շալընը, բալթօսընը չըգարըպ, սուֆրաճըլարտան պիրինէ թէսլիմ իթտի :

Պարօն Բասգալ գայէթ գայիֆ պիր քիմսէ օլուպ, եանագլարը չուգուրա պաթմըշ, վէ իւզէրլէրինտէ պիրէր գըրմըզը լէքէ բէյտա օլմըշ իտի . արա սըրա գուրու պիր էօքսիւրիւք սէօզլէրինի քէսէր իտի : Էլհասըլ Պարօնը կէօրէն օն պէշ կիւն տահա եաշար զիւիւմիւնէ զահիպ օլուր իտի իսէ տէ, քէնտիսի քէնտիյի գուվվէթլի պիր քիմսէ զաննէտէր իտի :

—Նէ թէաճճիւպէ շայան վագաա նէ՞ իմիշ, Պարօն,—տէյու Մօրիս սուալ իթտի :

—Պիր տուէլլօյա՞ մը պուլաշտըն . էկէր էօյլէ իսէ եարըն սապահ հէր պէրապէր մէշղուլ օլուրըզ . սանա պէն պիր թէտպիր էօյրէթէյիմ տէ թէաճճիւպտէ գալաճագ շէյ նէ իմիշ պարի էօյրէնէյիմ,—տէյու Լամուրէօ իլավէ իթտի :

—Տուէլլօյըգ իչ տէյիլ :

—Էօյլէ իսէ նէ՞ տիր :

—Պիր ճինայէթ, հաթթա իքի ճինայէթ . . .

Հազըրունըն էքսէրիսի պիր աղըզտան .

—Պիր ճինայէ՞թ մի,—տէյու պաղըրըշտըլար :

—Էվվէթ, թէաճճիւպ օլունաճագ, ինանըլմայաճագ, թէխայյիւլ օլունամայաճագ, խաթըրըտան կէչմէյէճէք պիր վագաա . պիլիրսինի՞զ եա, պէն ճինայէթ տէնիլէն շէյտէն պիր ազ անլարըմ : Մօրիս Վասսէօր՝ խիլաֆը րիզասը օլարագ, տիւշարը հէյէճան օլուպ, պէնզի պիր ազ աթտը, մէսէլէնին նէ՞ օլտուղունը պիսսուհուլէ տէրք իթմէքտէ իտի :

—Ալլահ աշգընա, Բասգալ, նէթիճէսինի անլաթ . կէօ՞րմէյօրմըսըն քի պու գատընճըղազլար տիքքէթ իւզէրինտէ կիպի օթուրմագա պաշլատըլար,—տէյու տ'Արֆէօյլ մէյտանը միւպահասայա աթըլտը :

Պարօն Բասգալ թէքրար քէլամէ աղազ իլէ .

—Անլաթայըմ փուգուը հալի... իչթէ սիզէ պուլաշըգ վէ գարըշըգ պիր փագաա... Վարիէթէ գաճվէսինտէ ապսէնթիմի իչտիյիմ վէ պուրայա կէլմէկէ հազըրլանտըղըմ սըրատա, եանըմտա իքի քիշինին իթմէքտէ օլտըգլարը միւպահասատան իքի լուղէթ տիգգաթըմը ճէլպ իթտի... գուլագ ասըըմ տինլէտիմ, վէ գալգմագ խաթըրըմա պիլէ կէլմէտի։

—Նէ՞ իմիշ միւպահասալարը։

—Իքի ճինայէթ, հալա անլամա՞տընըզ մը։

—Պու ճինայէթլէր նէ՞րէտէ վէ նէ՞ վագթ փուգու պուլմըշ։

—Բարիստէ, պու կէճէ... Պու սապահ Էրնէսթին սօգագընտա պիր քիրա արապասընըն իչինտէ գաթլ իտիլմիշ վէ պիր տամ Բէր-Լաշէզտէ վագը պիր Րուսիալը մէզարընտա տա էօլմիւշ պիր գարը պուլունմըշ։

Օգթավի իլէ մահրէմանէ պիր միւսահէպէթէ տալմըշ օլտըղը զանն օլընան Իվան Ամօիլօֆ՝ Բաօգալըն Րուսիալը մէզարը սէօզլէրինի իշիթտիքտէ տիթրէմէկէ պաշլայըպ, պիրտէն պաշընը գալտըրտը։

Գատընլար քէմալը տէհշէթլէ,

—Բէր-Լաշէզտէ՞ մի, —տէյու սիւվալ իթտիլէր։

—Մէզա՞ր իչինտէ մի, գապը՞ մի տըր, —տէյու Օգթավի խէյէճանը ազիմ իլէ իլավէ իթտի։

—Էվվէթ՛, մատամլար. պիր մէզար իչինտէ...

Մօրիս ֆիթուրսըզլըգ ալամէթի թասնի իթմէքլէ պէրապէր, գաշլարընը չաթմըշ տինլէմէքտէ իտի։

—Պիր Րուսիալը սիւսլէսի մէզարընտա՞ մը փուգու պուլմըշ տէրսինիզ, —տէյու Գօնթ Իվանըն սիւվալինէ, Բաօգալ,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի։

—Օ ֆամիլեանըն իսմինի պիլի՞յօրմըսընըզ։

—Իսմինի սէօյլէմէտիլէր։

33

Տ'Արֆէօյլ.— Հայտէ հայտէ, սէն տէ Բաօգալ. սէօյլէտիյին էրէյիճէ պիր մասալ. պու տէրէճէ ճիկէրլէրի սէօքէճէք չէյ փուգու պուլամազ քի, հաթթա ինանըլսըն։

Բաօգալ.— Էօյլէսի տէյիլ. Թէրէտտիւտէ մահալ եօգ, աղիզ... գօնվէտէ կէօրիւշէնլէրին վէրտիքլէրի թաֆսիլաթ բէք էթրաֆլը իտի։

Տ'Արֆէօյլ.— Օ հալտէ ագշամ չըգան կազէթալարտա միւնտէրիճ օլմագ լազըմ կէլիր։

Բաօգալ.— Իհթիմալ տըր։

Տ'Արֆէօյլ.— Շիմտի անլաշըլըր, —տէյիպ, սուֆրաճըլարտան պիրինէ վէրտիյի էմր իւզէրինէ, Լա Փրէսս Նամ կազէթայը կէթիրտիլէր։

Տ'Արֆէօյլ կազէթայը աչըպ, կէօզ կէզտիրտիքտէն սօնրա.

—Պուլտըմ, —տէյիպ, Ֆըգրայի աթիյէյի եիւքսէք սէսլէ իլէ գըրաաթա պաշլատը։

ԲԷՐ-ԼԱՇԷԶ ՃԻՆԱՅԷԹԻ

ԻՔԻ ՃԻՆԱՅԷԹ

«Տիւն կէճէ Բարիստէ իքի պիրիպիրինտէն տէհշէթլի վէ հիքմէթլի իքի ճինայէթ փուգու պուլմըշ տըր։

«Պու սապահ, մէրմէրճի ամէլէլէրի Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտա իշլէրինէ կիթտիքլէրինտէ, պիր Րուսիալը ֆամիլեայա մախսուս օլան մէզարըն գաբուսը աթընտան գան սըզըպ ագմագտա օլտըղընը կէօրմէքլէ հայրէթտէ գալարագ, մէզարըն իչինտէ, գամա իլէ վուրուլմըշ պիր գարը պուլտուգլարը միսիլլու, տիկէր թարաֆտան տա Էրնէսթին սօգագընտաքի արապա ախըրընտա, սէյիսին պիրի կէճէ կէլէն արապալարըն իչինտէ մագթուլ պիր ինսան նաաշը կէօրմիւշ։

«Քէյֆիյէթ զապըթայա խապէր վէրիլտիքտէ, մահալլը վագաայա կիտիլէրէք, նէթիճէի թահգիգաթտան հէր իքի ճինայէթըն ֆաիլի պիր շախս օլտըղը թէհագգուգ իթմիշ տիր։

«Ճինայէթէ սաիհ պիր խայլը էմարէլէրտէն ճանիի մէրգումըն տէրտէսթ իտիլէպիլէճէյի մուհագգագ տըր։»

Պալատէքի Ֆըգրա օգունտըղը սըրատա, Մօրիս պաշընտան աշաղը սօղուգ սօղուգ թէրլէմէքտէ օլտըղը միսիլլու, նէֆէսի չըգամազ կիպի օլուր իտէ տէ, ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթը գալպէ մալիք օլտըղը ճիհէթլէ, քէնտիսինի իթհամ իտէպիլէճէք պիր խէյէճանը սէթր իթմէնին չարէսինի պուլուպ, քէնտի քէնտիյէ, —գօրգաճագ նէ՞ վար. ասլա պիր շէյ եօգ... մէվզուի պահս օլան էմարէլէրին հիչ պիրի մէյտանտա եօգ... պէնիմ իզիմի պուլմագ միւմքին տէյիլ, —տէր իտի։

Պարօն Բաօգալ, մուզաֆֆէրանէ, —տահա պիր շիւպհէնիզ գալտը՞ մը. հագգըմ օլտըղընը թէսլիմ իտէ՞րմիսինիզ. սէօյլէտիյիմ սէօզլէրին հագըգաթը հալէ մուվաֆըգ օլտըղընա գանի օլտընը՞զ մը, —տէտիքտէ, տ'Արֆէօյլ,

—Սէօյլէտիքլէրինէ ինանմամագ հիչ պիրիմիզին խաթըրընտան կէչմէմիշ տիր. լաքին պու հիքեայէյի քէնտինէ սաղլայա իտին տահա էյի օլուր իտի... շիւնքի գատընլար զիյատէսիյլէ միւթէէսսիր օլուրլար... փուգու պուլան ճինայէթ՝ վագըա տէհշէթլի ամմա, էօլէնլէրի պիլմէտիյիմիզ վէ թանըմատըղըմըզ հալտէ, պիզէ նէ՞... գաթիլի թութարլար, մուհաքէմէ վէ հիւքմ իտէրլէր, իտամ իտէրլէր վէսսէլամ։ Պիզ՝ շիմտի Գօնթ Իվանըն աշգընա իչէլիմ, շէվքիմիզէ պագալըմ, —տէտի։

Ճիւմլէսի պիրտէն Գօնթ Իվանըն աշգընա գատէհլէրի պօշալթտըլար. Գօնթըն պիր արալըգ չէհրէսի պօզուլմըշ իտի իսէ տէ, տէրհալ տիւզէլիպ, աշգընա իչէնլէրէ ճէվապտան կէրի գալմատը։

Զաթէն Օգթավի քէտէրնաք տիւշիւնճէլէրէ տալմագտա Գօնթա մէյտան վէրմէյիպ, մայէի խըլգաթինտէ մէվճուտ օլան աթվար վէ էլֆազը շիվէքեարանէսիյլէ Գօնթը իշղալ իթմէքտէ վէ մումաիլէյհին գալպինտէ ալէվլիգ օլան նարը աշգը թէշտիտ իթմէկէ սավաշմագտա իտի։

Էսնայի թաամտա վէ սօնրա տախի հէր քէս ֆէվգէլատէ նէշէլէնտի։ Սաաթ իքիյէ տօղրու օյուն սալօնընա թահվիլ իտիլմիշ օլան միսաֆիր օտասընա կէչիլտիքտէ, կիւյա տ'Արֆէօյլիւն տավէթլիլէրինին տիլլէրի աղըզլարընտա տօլանմագտա, կէօզլէրի գաբանմագտա պաշլամըշ օլտըղը միսիլլու, տէնիզտէ եան եան սալլանան կէմինին կիւվէրթէսինտէ կէզինիյօրլար կիպի հէբսի սալլանմագտա իտի։

Էքսէրիյա նէշէլէնմիշ օլան տէլիգանլըլար պէյնինտէ փուգու պուլտըղը միսիլ-

լու , օլտըգճա մուսիրրանէ պիր պագարա չէվրիլիպ , պէյնլէրինտէ եիւզ պին Ֆըրանգա գատար տէօնտիւ , վէ Մօրիս տէ օն իքի պին Ֆրանգ գատար գազանտը·

Գօնթ Իվան տախի րէֆիգլէրինէ պէրապէր իլք տըրըզա օյուն մասասընա կէչմիշ իտի իսէ տէ , օ ագշամ գուբա վէ եախօտ դարա մաչա գըզընտան պիր կէօնա չէգզէթ օլմատըղընտան , օյունտան գալգըպ , սալօնըն պիր քէօշէսինտէքի գանապէյէ չէքիլէրէք , Օգթավի իլէ միւսահէպէթը աշըգանէյէ տալմըշ , վէ Օգթավի իսէ Գօնթըն սէօզլէրինի քէմալքէթէն իճթինապ իլէ պէրապէր , սէօյլէտիքլէրինէ ագըլանէ ճէվապլար իլէ մուգապէլէ էթմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

Օյուն պիթտիքի վէ տավէթլիլէր տաղըլաճաղը սըրատա , Գօնթ՝ Օգթավիյէ ,

—Միւսաատէ իտէր իսէնիզ , էվէ գատար սիզէ րէֆագաթ իտէյիմ , մատամ , —տէտիքտէ , տիլպէրը մէրգումէ ·

—Պու կիւն օլմազ , Գօնթ · —տէյու ճէվապընա ·

—Նի՞չին ։

—Բէք չարուգ օլուր ։

—Էօյլէ իսէ նէ՞ վագըթ ։

—Տահա պիր ազ կէչսին ։

—Նէթիճէսիզ պիր ճէվապ · · · եագընլարտա օլապիլէճէ՞ք մի ։

—Էվվէթ , վաա իտէրիմ սիզէ քի , եագընլարտա օլապիլիր ։

—Պիր տահա սիզի նէ՞րէտէ կէօրէպիլիրիմ ։

—Պիլէմէմ ։

—Սիզ պիլմէզ իսէնիզ , պէն պիլիրիմ · պու ագշամ պուրատա ։

Օգթավի ճէվապա հազըրլանմըշ իքէն , Գօնթ վագըթ պըրագմայըպ ·

—Մատամլար , Մօսիէօլէր , տօսթըմ Վիգօնթ տ'Արֆէօյին վէսաթէթիյլէ ճիւմլէնիզի թանըմագ շէրէֆինէ միւֆթէխիր օլտըմ · պունտան տօլայը Վիգօնթըն միննէթտարըյըմ ։ Վիգօնթըն էսէրը հիմմէթիյլէ , վէ քէմալը նէշէ վէ մէսէրրէթլէ կէչիրմիշ օլտըղըմըզ վագըթ պէնճէ բէք չարուգ կէչմիշ օլտըղընտան , շու էյլէնճէյի թէքրար իթմէք արզուսընտայըմ · տիւն ագշամ պէն տավէթլի իտիմ , միւսաատէնիզլէ պու ագշամ տա պէն տավէթ իտէյիմ · պինաէն ալէյհ՝ սաաթ սէքիզտէ պէնիմ թարաֆըմտան մէտուէն պուլունմայա թէշրիֆ իլէ , պէնի մէսրուր էյլէմէնիզի րէճա իտէրիմ · · · հէր հանկընըզ քի շու րէճամը րէտտ իտէր իսէ , պէնի հագիգաթէն մէյուս իտէր ։

Հազըրուն ճիւմլէսի Գօնթըն տավէթինի գապուլ իթտիլէր · գատընլարըն ճիւմլէսի բալթօլարընա սարըլտըլար · Օգթավի՝ Մօրիսէ եանաշըպ գուլաղընտան ,

—Սաաթ պէշտէ սէնի կէօրմէկէ կէլէճէյիմ , —տէտի ·

Մօրիս.— Անլատըմ · Գօնթ սէնի էվէ պըրագմա՞գ մը ։

Օգթավի.— Թամամ · օյլէ եա · էօյլէ պիր չօլբաղըգ իթտիմ , արթըգ էվլէնմէք մէսէլէսինի ունութմալը ։

Մօրիս.— Եա քի՞մ կէօթիւրէճէք ։

Օգթավի.— Լամուրէօ · օ զարարսըզ պիր ատամ տըր ։

Ճիւմլէսի չըգմըշ կիթմիշ , վէ Վիգօնթ տ'Արֆէօյ իլէ Գօնթ Իվան սալօնտա եալընըզ գալմըշ օլուպ ·

Տ'Արֆէօյ.— Սիզ Օգթավիյէ եարըշտըրընըզ պիթտի՞ մի ։

Իվան.— Շիմտիտէ՞ն մի · էօյլէ չարուգ եարըշըրըմ տէյու գըյաս իթմէ ։

Տ'Արֆէօյ.— Պունըն իլէ պէրապէր Օգթավիյի թանըմագ իսթէտին , վէ սապահա գատար աշըրըյա սուգուն օլմըշ կիպի մուամէլէ իթտին ։

Իվան.— Օրասը սահիհ · · · Զօ՛ռ կիւզէլ գըզ ըմըշ Օգթավի · · · տալտան գօբարըլան վէ սէթրի իլիյինէ թագըլան գամէլիա չիչէկի միսալի սէվիլիր ։ Գամէլիայա աշըգ օլունամազ · Օգթավիյի տէ թըպգը գամէլիա չիչէկի կիպի իլիյէ թագըպ , շաշաալը պիր գարը հալինէ վազ իտէճէյիմ · վէ ֆագաթ աշըգը օլմայաճաղըմ · աշգ իչիւն տէյիլ , իլլա քիպրի նէֆս իչիւն , կէօսթէրիշ իչիւն սէվէճէյիմ ։

Տ'Արֆէօյ.— Լաքին Օգթավինին մալի սանա չօգա օթուրըր , օրասընը պիլիրմիսին ։

Իվան.— Էյի եա · պէնի պաթըրաբիլիր իսէ , պաթըրըսըն տա կէօրէյիմ · · · սէրվէթիմ գօլայ թիւքէնիր սէրվէթ տէյիլ տիր , —տէտիքտէն սօնրա , իքիսի պէրապէր աշաղը էնտիլէր , վէ Բուասօնիէր պուլվարընտա պիրպիրլէրինտէն այըրըլտըլար ։ Հավա գուրու սօղուգ օլտըղընտան , տ'Արֆէօյ՝ Նիւրիւյէրէք Բրօվանս սօգաղընտա ջեաքն խանէսինէ կիթտի · Գօնթ Իվան իսէ , սապահա գատար պէքլէթտիրմիշ օլտըղը արապայա պինիպ , մուվագգաթէն իգամէթկեահ իթթիխազ իթմիշ օլտըղը Կրանտ-Օթէլ նամ լօգանթայա ազիմէթ իթտի ։

Սօյունըպ եաթաղա կիրէր իքէն , տալա վէ գաթան Օգթավիյի խաթըրընա կէթիրմէյիպ , Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէինին հիքեայէսինի , վէ Լը Ֆրանս կազէթասընտաքի ֆըգրայը տիւշիւնիր իտի ։ Բիվայաթը մէգքիւրէտէն Գօնթ Իվան Սմօլիօֆ տէրէճէի նիհայէտէ միւթէէսսիր օլմըշ իտի · պունըն տա էսպապը մուճիպէսի իլէրուտէ անլաշըլըր ։

Գօնթ՝ հէման օ կիւնիւ մէզարիսթանա կիտիպ մալիւմաթ ալմագա գարար վէրէրէք եաթտը ույումը իսէ տէ , ույգուսընտա պիր չօգ տէհշէթլի րույալար կէօրէրէք րահաթ եիւզիւ կէօրէմէտի ։

Մօրիս՝ ճէպի պանգնօթ իլէ տօլու օլմագ հասէպիյլէ , Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ արապա իլէ կիթմէք լիւզումընը հըսս իլէ եօլտա քէնտի քէնտիյէ ,

—Հէյէթը զապըթա գաթիլին իզինի պուլմըշ գըյասընտա իմիշ , պագը էօյլէ շաշկըն ատամլար վար տըր քի , հէր օգուտըգլարընա ինանըրլար · · · Էօյլէ րէսմի իպարէլէրէ , էօյլէ տէսիսէլի նէշրիյաթա ալտանմագ իչիւն ինսան պուտալա օլմալը · · · արասընլար , պագալըմ , արասընլար , արատըգլարը քէնտիլէրինտէն զիյատէ ուսթատ տըր · եօրուլունճայա գատար ազընթըտա քիւրէք չէքսինլէր, —տէր իտի ։

Մօրիս ֆէվգէլատէ եօրկուն օլտըղընտան , պաշընը եաստըղա գօր գօմազ, հէման տէրին պիր ույգույա տալտը ։

34

Վավէն սօգաղը՝ Սէն-Ժէրմէն մահալլէսինտէ Ասսաս սօգաղընտան Մօնբարնաս պուլվարընա կիտէն վէ Լիւքսէնպուրկ պաղչէսի ճիվարընտա վագը պիր սօգագ տըր ։

Իքի ճինայէթին վուգու պուլտըղը կիւն մէզքիւր Վալէն սօգաղընտա պազը պաշգա նէվի վուգուաթ զուհուր իթմէքտէ օլուպ, վուգուաթը մէզքիւրէնին տախի իշպու հիքեայէնին իչէրիսի իչիւն գըյատէսիյլէ էհէմմիյէթի օլտըղընտան, պէրվէճհը աթի զիքր օլունըր ։

Մէզքիւր Վալէն սօգաղընըն օրթալարընտա իքի գաթտան իպարէթ պիր քիւչիւք խանէ վարըր օլուպ, պու խանէնին իւսթ գաթընտա պիր եաթագ օտասը իլէ տիկէր պիր եաթագ օտա տահա վար իտի քի, գաթէն քէսպը չէօհրէթ իթմիշ օլան Կապրիէլ Սէրվէ նամ րէսսամըն րէսմ օտասը իտի ։ Մէզքիւր օտանըն տիվարլարը Կօպլէն վէ էմսալի մէշհուր ֆապրիգալարըն մամուլաթընտան օլան գալիչէլէր իլէ գաբլը օլտըղը կիպի, մէզքիւր գալիչէլէրին իւզէրինէ տախի մէշհուր րէսսամլարըն էլ էմէքլէրի վէ Նատիրէ չինիլէր վէ Ճարօն իշի Թապագլար վէ Չին իշի ղայէթ աթիգ չանագլար վէ հէր մէմլէքէթին վէ հէր ասրըն էսքի սիլահլարը վէ պիր Թագըմ ղայէթ նատիր մուսիգի ալէթլէրի Թէալիգ իտիլմիշ իտի ։

Օտանըն իչինտէ պիր Թագըմ սէնաաթը էշեա, պիր չօգ ինսան գալըպլարը վէ էնվաի զըյաֆէթլէր կէօզլէրէ խօշ կէօրինէճէք սուրէթտէ կէլիշի կիւզէլ չուրայա պուրայա վազ օլունմըշ վէ իւչ աչէտ օտուն այագ վէ պու այագլարըն իւզէրինէ տախի պաշլանմըշ վէ ֆագաթ հէնուզ պիթմէմիշ րէսիմլէր գօնուլմըշ իտուկի կիպի, պիր աչօրտիւնճիւ այագըն իւզէրինէ տախի տիկէր պիր րէսմ Թահթասը տայանըլմըշ իտի ։ Պու րէսմ ղայէթ մէհարէթլէ չիզիլմիշ իտի. Կէնճ, պէնղւիզ, ղարիպ պիր գարը էճէլ նաթագընտա ճան վէրէճէք հալտէ եաթմըշ վէ եաթաղընըն եանը պաշընտա տուրմագտա օլան տիկէր պիր գարընըն վէրմէքտէ օլտըղը աճի պիր չայյանըն տօղրու պաշ մօտը միսալի ղալուն էլինի ուզաթմըշ իտի ։ Օտանըն սէֆիլ հալինտէն, պէյազ աղաճտան օլան եաթագտան, բէրտէսիզ պիր Թանէճիք բէնճէրէտէն, գապա չէրչիւպէլէրտէն, էն լիւզումլը օլան էշեանըն պիլէ պուլունմամասընտան, խասթանըն տէրէճէի նիհայէտէ սէֆալէթի անլաշըլտըղը կիպի, սըֆաթընտա տախի զարուրէթ վէ ֆագր վէ տիկէր գարընըն սըֆաթընտա լէթաֆէթ վէ մէրհամէթ նումայան իտի ։

Կապրիէլ Սէրվէ եալընըզ պաշընա օտատա սօլ էլինտէ պօյա Թահթասը իլէ պիր տէսթէք վէ սաղ էլինտէ ֆըրչա պուլունտըղը հալտէ, սէրկիւի ումումիյէ վազ իթմէք իւզրէ հազըրլատըղը մէզքիւր րէսմի Թէրսիմ իթմէքտէ օլուպ, խասթայը պագան գարընըն էլպիսէսինին գըվրըմլարընը պիթիրէճէյի սըրատա, սօգաղըն գաբուսը չալընտը ։

Կապրիէլ իշինի Թէրք իթմէյիպ, եանընտա պուլունան գարընըն իշինի չէքի վէրտի վէ նէրտէուպանտան եօգարը չըգան պիր քիմսէնին այագ սէսինի իշիթտի ։

Օտանըն գաբուսը աչըլըպ, Թագրիպէն օն տօգուզ եաշընտա, կիւզէլ միւթէնասիպ իւլ ճիսմ, գըվըրճըգ վէ գումրալ սաչլը, ինճէ պըյըգլը կէնճ պիր քիմսէ իչէրի կիրտի, վէ Կապրիէլ Սէրվէյէ եագլաշարագ, —Պօնժուր, խօճա, —տէտիքտէ, րէսսամ պաշընը գալտըրտը վէ կէլէնէ էլինի ուզաթըպ ։

—Պօնժուր, ազիզիմ Ալպէր, պու կիւն կէճ գալտըն, պու սապահ հուգուգ մէքթէպինտէ տէրսի՞ն մի վար իտի ։

—Խայր, էֆէնտիմ... հուգուգ տէրսիմէ սաաթ իքիտէ կիտէճէյիմ ։

—Եա նի՞չիւն տահա էրքէնճէ կէլմէտին ։

—Բէտէրիմէ ալլյէ տախրէսինէ գատար րէֆագաթ իթտիմ. ղարիպ պիր վագաանըն Թահգիգի զըմնընտա ֆէվգէլատէ մէշղուլ տըր. քէյֆիյէթի հիքեայէ էյլէտիյի սըրատա, օ տէրէճէ ղարիպ կէօրիւնտիւ քի, տինլէմէքտէն տօյմատըմ, օ սէպէպլէ տէ կէճ գալտըմ ։

—Նէ՞ իմիշ մէսէլէ ։

—Իքի ճինայէթ վուգու պուլմըշ, լաքին օ տէրէճէ ահվալը ղարիպէ իլէ վուգու պուլմըշ քի, մէսէլէ պիր րօման եախօտ պիր ֆաճիա չէքլինի քէսպ իթմիշ ։

—Սահի՞հ մի ։

—Իսթէր իսէն հիքեայէ իտէյիմ տէ տինլէյին վէ իշին տէրէճէի էհէմմիյէթինի քէնտինիզ հիւքմ իտին, —տէյիպ, բէտէրի միւսթանթիգ Մ. տը Ժիւպրէտէն տինլէմիշ օլտըղը Բէր-Լաշէզ վէ Երնէսթին սօգաղը վուգուաթընը պէր Թաֆսիլ հիքեայէ էյլէտի ։

Րէսսամ քէմալը տիգգաթլէ տինլէմէքտէ, վէ արա սըրա գէհնինէ արըզ օլան տէհշէթտէն տիթրէմէքտէ իտի ։ Շակիրտի Ալպէր հիքեայէյի Թէքմիլ իթտիքտէ, Կապրիէլ.

—Ֆ՚ըլ հագըգա հէմ տէհշէթլի վէ հէմ տէ հիքմէթլի պիր վագաա. պու իշին Թահգիգաթը բէտէրինիզէ խայլը զահմէթ վէրէճէք տիր ։ Լաքին բէտէր, միւճէրրէպ, մահիր վէ միւսթագիմ պիր զաթ իտուկինտէն, զահմէթի պօշա կիթմէյէճէկինէ վէ քէյֆիյէթ Թէզահուրը չէրէֆինի մուճիպ օլաճաղընա շիւպհէ օլունամազ ։

Ալպէր բարտըսիւսինի չըգարըպ, սիյահ գատիֆէ պիր ճաքէթ Թագարագ, —պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէրիմ, —տէտի ։

—Մ. տը Ժիւպրէ ֆէվգէլհատտ մէշղուլ օլմալը տըր ։

—Բէք զիյատէ. պիլիրսինիզ քի, մէսաիլը ճէզաիյէտէ Թըրնաղընա վարընճայա տէկին միւճէրրէպ պիր հաքիմ տիր, վէ պիր ճինայէթ վուգուընտէ ճանիպլէրանէ ուճունը պուլմաղա ուղրաշըր. շու ֆաճիատա միւքէյյէֆ օլտըղը խըզմէթին իֆասընը տէրէճէ միւշքիլ օլտըղընը պիլտիյի հալտէ պիլէ, նէթիճէսինտէն գաթը իւմիտ իթմէմէքտէ տիր. էկէրչի օ տա մուվաֆֆագ օլմազ իսէ, քիմսէ օլամազ... լաքին մուվաֆֆագ օլաճաղը աշիքեար տըր, —տէյիպ, րէսմ Թահթալարընըն պիրինին էօնիւնէ օթուրըպ, պօյա Թաշընը հազըրլամագտա իտի ։

—Պու քէօյլիւք մահալլին Թէրսիմինէ տէվամ իտէյի՞մ մի ։

—Շիւպհէսիզ ։

—Եարըլան իշէ պիր տէյէճէկինիզ վա՞ր մը տըր ։

—Պաշը տէյէճէքլէրիմ վար ։

—Սէօյլէյինիզ. սէօյլէյէճէքլէրինիզի էյիճէ տինլէր վէ նասիհաթլէրինիզտէն իսթիֆատէ իթմէյէ ղայրէթ իտէրիմ ։

Կապրիէլ Թէրսիմ իթմէքտէ օլտըղը րէսմի պըրագըպ, շակիրտի Ալպէրին արգասընա կէչտի, վէ Թապլօյու սէնայի իլէ պազը միւլահազաթտա պուլընտըգտան սօնրա, —անլատընը՞զ մը, —տէտիքտէ, Ալպէր, —անլատըմ, տէյու ճէվապ վէրտի ։

Մուախխարէն ուսթատ իլէ շակիրտ րէսիմլէրինին պաշլարընա կէչտիլէր վէ իքիսի տէ սէսսիզճէ իշլէրիյլէ մէշղուլ օլտուլար ։

Ալպէր տը Ժիպրէ Փէվզէլատէ զէքի պիր տէլիգանըը օլուպ , օն տօգուզ եա-շընտա իւլում ու Ֆիւնուն տէրսլէրինի իքմալ իլէ շահատէթնամէսինի ախզ իթմիշ վէ ավօգաթ սիլքինէ տախիլ օլմագ արզուսընտա , իլմը հուգուգ էօյրէնմէկէ պաշ-լամըշ իտի ։

Ալպէր՝ քէնտի եաշտաշլարը վէ տէրս արգատաշլարը միսիլլու , գահվէ վէ մէյ-խանէլէրէ վէ գարը պուլունան էյլէնճէ մահալլէրինէ կիթմէզ , վէ վագթընը մահ-զա իքմալը իւլում նիյէթիյլէ Թէէլիֆաթը մէշհուրէնին միւթալաասընա հէսրէր իտի ։

—Հէմ ավօգաթ օլաճագըմ , հէմ տէ բէսսամ ․ պիրինին տիւկէրինէ հիչ պիր մահզուրը օլամազ ․ պէօյլէճէ գօլումտա իքի պիլէզիք պուլունուր ․ գատէրին աճա-յիպ հալլէրի վար , նէ՞ օլուր նէ օլմազ , —տէր իտի ։

Բէտէրի Մ․ տը Ժիպրէ օղլունա ատէթա թափար , վէ օղլու տախի բէտէրինի օլ մէրթէպէտէ սէվէր իտի ։ Բէտէր իլէ վէլէտ , պու վէճհ իլէ եէքտիկէրինէ պիր մուհապպէթլը ճիտտիյէ իլէ մէրպութ օլուպ , հէր մէսէլէյի պէրապէրճէ թէզէգ-գիւր էյլէտիքլէրի կիպի , քէտէրը եէքտիկէրլէրինտէն տախի պէրապէրճէ միւքէտ-տէր օլուրլար իտի ։

Մ․ տը Ժիպրէ , սէվկիլիւ զէվճէսինին վէֆաթընտան տօլայը միւթէսէլլի օլա-մատըղը կիպի , օղլու Ալպէր տախի վալիտէսինի անճագ թանըմըշ օլտըղը հալտէ , անըն խաթըրէսի մուգատտէսէսինի գալպինտէն իխրաճ իտէմէզ իտի ։

Բէտէր իլէ վէլէտ պիրպիրլէրինտէն ասլա այրըլմամըշ օլուպ , Րէնն սօգագըն-տագի խանէտէ պէրապէրճէ իգամէթ իտէրլէր իտի ։

Բէսսամ իլէ շակիրտի սէսսիզճէ իշլէրիյլէ մէշղուլ օլտուգլարը սըրատա , գարու-նըն չանը պիր տահա չալընտըգտա , Կապրիէլ ․

—Պիր միսաֆիր օլմալը ․ ․ ․ —տէտի ։

—Պէլքի տէ պիր բէսմ ալըճըսը տըր տա , բէսմ սաթըն ալմաղա կէլմիշ տիր , —տէյու Ալպէր իլավէ իթտի ։

Կապրիէլ գաբունըն իբինի չէքտի ։ Անճագ այագ սէսի իշիտիլմէյիպ , չան պիր տահա չալընտը ։

—Կէլէն հէր քիմ իսէ պաշգա տէֆա կէլմէմիշ օլմալը տըր քի , եօգարը չըգ-մաղա ճէսարէթ իթմէյօր ․ Ալպէր , պիր պագա՞րմըսըն քիմ տիր ։

—Շիմտի կիտէյիմ , —տէյիպ , Փըրչայը վէ սաիրէյի էլինտէն պըրագարագ , օ-տատան տըշարը Փըրլատը վէ պիր միւտտէթճիք սօնրա , բէֆագաթընտա Թախմի-նէն էլլի եաշընտա պիր քիմսէ իլէ Թագրիպէն օն սէքիզ եաշընտա պիր գըզ օլտը-ղը հալտէ իչէրի կիրտի ։

Մավի կէօզլիւ սարը վէ լէթաֆէթը հալէ մալիքէ օլան մէրգումէ գըզ , ղայէթ կիւզէլ պիր գըզ իտի ։ Բէֆագաթընտա օլան շախս՝ օրթա պօյլը , չիշմանճա , գըր-մըզը սուրաթլը վէ պօղազը օմուզլարը արասընտա կէօմիւլմիւշ պիր քիմսէ օլուպ , հալինտէ քիպարըգ ալամէթի եօգ իտի ։

Կապրիէլ այաղա գալգըպ , կէլէնլէրի սէլամլատը ։

—Բէսսամը մէշհուր Մ․ Կապրիէլ Սէրվէ սի՞զմիսինիզ ։

—Էվվէթ , Կապրիէլ Սէրվէ պէ՛նիմ , անճագ էսէրը նէզաքէթինիզ օլարագ , խանըմըն եանընա իլավէ իթմիշ օլտըղընըզ մէշհուր սըֆաթընը գապուլ իտէմէմ , —տէյիպ , հէր իքիսինէ իսկէմլէ վէրտիքտէն սօնրա , —Մօսիէօ , Մատմազէլ , պու-յուրունըզ , լութֆէն օթուրունըզ , —տէյէ իլավէ իթտի ։

Շիշման քիմսէ , Թէքրարէ հաճէթ պըրագմայըպ հէման օթուրտը , վէ Ալպէր տը Ժիպրէնին քէնտիսինէ աթֆ իթմիշ օլտըղը նազարը լէթաֆէթ տիսարտան հի-ճապ իտէրէք , գըզ տախի օթուրը վէրտի ։

—Թէշրիֆինիզտէն մագսատընըզ նէ՞ օլտըղընը անլայապիլի՞րմիյիմ ։

35

—Պուրայա կէլիշիմիզին սէպէպի մէյտանտա , էվէթ սիզ տէ անլամըշսընըզ տըր ։ Գըզըմըն բէսմինի Թէրսիմ իթտիրմէք իսթէրիմ , վէ պու բէսմին սէնաաթը սուրէթտէ եաբըլմասընը արզու իտէրիմ . օնըն իչիւն սիզին կիպի էհլի սէնաաթ պիր բէսսամա միւրաճաաթ իթմէկէ մէճպուր օլտում , չու արզումը իքմալ իտէճէյինիզէ շիւպհէմ եօգ տըր ։

Կապրիէլ ճէվապ վէրմէքսիզին պաշընը էյտի ․ միւշթէրիսինին մէտհ ու սէնա մագամընտա սէօյլէտիյի սէօզլէրտէն գօլթուգլարը գապարըր իտի իսէ տէ , պիր ազ տա սըգըլըր իտի ։

Ալպէր տը Ժիպրէ իշինին պաշընա կէչտի իսէ տէ , նէվճիվան գըզ Թա գարշը-սընտա օթուրմագտա օլտըղը ճիհէթլէ , կէօզլէրինի մէրգումէնին իւզէրինտէն ա-յըրմազ , վէ Փըրչասընը օյնաթամազ իտի ։

Միւշթէրի պիր ազ տուրտըգտան սօնրա Կապրիէլէ խիթապէն ․

—Ճէվապ վէրմէյօրսընըզ , աճապա՛ չու բէճամըզը գապուլտէ մազու՞րմըսընըզ , —տէտի ։

—Պիզի մէյուս իթմէյինիզ , Մօսիէօ , հէրէք բէտէրիմ վէ հէրէք պէն սիզին պիր էսէրինիզի էվ կէչիրմէքլէ քէնտիմիզի միւֆթէխիր ատտ իտէճէյիզ , —տէյու գըզը՝ պիր սէտաի հէլավէթ էտա իլէ իլավէ էյլէտի ։

—Խայր էֆէնտիմ , Թէրէտտիւտ իթմէյօրըմ ․ Ֆիլվագի չու արալըգ բէք չօգ իշիմ վար , լաքին գըզընըզ մատմազէլին էշքալը լաթիֆէսինի մուշամմա իւզէրինէ չէքմէք պախթիյարլըղընա նաիլ օլմագ իչիւն էլիմտէքի իշլէրին քաֆֆէսինի պիր Թարաֆա պըրագըրըմ ․ ․ ․ պիր բէսսամ իչիւն պէօյլէ պիր գըմէթ մագամընտա օլան պիր էօրնէք գարշըմտա օլտըգճա , եարաճաղըմ բէսմին մէշհուր պիր չէյ օլա-ճաղընա էմինիմ ։

—Տիմէք քի բէճամըզը գապուլ իթտինիզ ։

—Էվվէթ , մատմազէլ ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ , պէն քէնտէ Թէշէքքիւր իտէրիմ ․ բէտէրիմ՝ պու բէսմի պէնիմ ճան ու տիլտէն վալիտէմ կիպի սէվտիյիմ գըզգարտաշը իչիւն եաբտըրըյօր , օնա վէրէճէք տիր ․ հալամ պէնի օ գատար սէվէր քի , բէսմիմի ալտըգտա , նէ գատար մէսրուր օլաճաղընը թարիֆ իտէմէմ ․ ․ ․

—Հէր վէճհ իլէ էմրինիզէ հազըրըմ , Մատմազէլ ․ —վէ մուախխարէն բէտէ-րինէ միւթէվէճճիհէն , —պիր չէյ սէօյլէյէճէյիմ ամմա , Փագաթ գըյաս իթմէյէ-սինիզ ։

—Ձիյատէտան պահս խօճէք խօճինիզ, հիչ պիր վէճհ իլէ ֆաղլա կէօրիւլմէզ· հէր նէ ֆիյաթ քի Թախսիս իտէր իսէնիզ շիմտիտէն գապուլ իթտիմ. վէ հէր նէ մըգտար իսթէյէճէք օլսանըզ, վէրիպ եինէ մինննէթտարընըզ օլաճաղըմը արզ իլէ չէքիլիպ կիտէճէյիմ, —տէյէրէք, գըզըն բէտէրի ճէպինտէն պէօյիւճէք պիր բաքէթ պանգնօթ չըգարմաղա հազըրլանմըշ իքէն, Կապրիէլ Սէրվէ մէրգումըն շու հարէքէթինի պիր իշարէթլէ մէն իտէրէք,

—Եանըլըյօրսընըզ, մուրատըմ աղչէտէն պահս իթմէք տէյիլ իտի:

—Եա նէ՞ իտի մուրատընըզ:

—Իգթիզա իտէն ալաթ ու էտէվաթը խանէնիզէ Թաշըմագ գայրը գապիլ օլտըղը միւխիլլու, պէնիմ օտամտաքի օլան այըընլըղը սիզին էվինիզտէ պուլունմայաճաղըմ տէրքեար իտուկի ճիհէթլէ, մատմազէլին պուրայա կէլմէք զահմէթինէ պիլմէճպուրիյէ տուչար օլաճաղընը պէյան իտէճէքտիմ:

—Խաթէտըլընիզ պու իսէ պիր չէյ տէյիլ, հաթթա բէք Թապիի տիր, վէ պունա տայր Թէաճճիւպ տէ իթմէմ. պէն տէ պիր վագըթ միմար իտիմ, տիմէք օլուր քի պիր ճիհէթլէ պէն տէ սէնաաթքեար սայըլըրըմ․ ․ ․ մէհարէթինիզի պէյէնտիյինիզ կիպի մէյտանը սուպութէ կէթիրմէք վէ զիհնինիզ Թօբ չալըշտըրմէք իչիւն, ալըշմըշ օլտըղընըզ մահալտէ իշլէմէնիզ Թապիի իտուկինի պէն տէ իթիրաֆ իտէրիմ. Գըզըմըն րէսմինի Թէրսիմ իթմէկէ մուվաֆագաթ իթտիյինիզ հալտէ, պուրայա կէլիպ տուրմասընը կէօզէ ալմըշ իտիմ:

Բէսսամ իլէ մուշթէրիսի պէյնինտէ շու սէօզլէր ճէրէյան իթտիյի սըրատա, Ալպէր պիր նէվի հայրէթլէ վէ կիզլիճէ հիւսնիւ՝ քէնտիսինի սէրմէսթ իթմիշ օլան տիլպէր գըզըն եիւզիւնէ պագըպ տուրմագտա իտի. Գըզըմըն պուրայա կէլէյէ տուրմասընը կէօզէ ալմըշ իտիմ սէօզլէրինի իշիթտիքտէ, գալպի խարիգ-իւլ-ատէ չարբմաղա վէ եանագլարընտա պիր մէչհուլ հէյէճան եանմաղա պաշլամըշ իտի:

Այնը վագըթտա սարը գըզճըղազ տախի պէյքի խիլաֆը րիզասը օլարագ, վէ ֆագաթ հէր հալտէ պիր մագսատը մախսուսէ մէպնի օլմայարագ, պաշընը Ալպէրէ տօղրու չէվիրիպ, կէօզլէրի կէօզլէրինէ Թէսատիւֆ իթմէքլէ, օ տախի տուչարը հէյէճան վէ կիւլկիւն եանագլարընտա պիր գըզարթը նումայան օլմըշ իտի:

—Գա՞չ տէֆա գըզըմըն կէլմէսի լազըմ կէլէճէք տիր, —տէյու միմարը սապըգըն սուվալինէ.

—Լա ագալլ օն իքի, վէ նիհայէթ օն պէշ տէֆա:

—Օն պէշ կիւն միւթէմատիյէ՞ն մի կէլմէք իգթիզա իտէր:

—Իպթիտաատէ պիր գաչ կիւնլէր սըրա իլէ կէլմէլի, սըֆաթըն գապասընը ալտըգտան սօնրա, եալընըզ պաշըմա տա իշլէյէպիլիրիմ. անտէն սօնրա մատմազէլին իքի իւչ կիւնտէ պիր կէլմէսինի րիճա իտէճէյիմ:

—Սաաթ գա՞չտա կէլմէլի տիր:

—Հէր հանկի սաաթ քի սիզէ ույար իսէ օ զէման կէլէպիլիր, սիզին րէյինիզէ պըրագըրըմ:

—Սապահլարը սաաթ օնտա կէլսէ օլու՞ր մը:

—Բէք էյի:

—Տիմէք քի մուգարրէր:

Ալպէր՝ գալպինին տահա զիյատէ շիտտէթլէ չարբտըղընը իքինճի տէֆա օլարագ հըսս էյլէտի. քէնտիսի տախի Թամ սաաթ օնտա տէրս ալմաղա կէլմէքտէ օլուպ, մէրգումէյի Թէքրար կէօրէճէյի խաթըրասը օ տէրէճէ պախի մէսրուրիյէթի օլմագտա իտի քի, պու մէսրուրիյէթին էսպապընը պիլէ Թէհարրի իթմէքսիզի տիւշիւնմէզ իտի:

—Հա՞նկը կիւնտէն իթիպարէն կէլմէյէ պաշլայապիլիրիմ:

—Աճէլէնիզ վա՞ր մը, մատմազէլ:

—Օ՛հ, էվվէթ, էֆէնտիմ, եարըն պաշլայապիլի՞րմիյիզ:

—Բէսմին ճէսամէթինէ մախսուս տըր. եալընըզ եարը պէլինիզէ գատա՞ր մը օլաճագ, եօգսա պօյտան, վէ Թապիի պէօյիւքլիւքտէ մի:

—Պօյտան, վէ Թապիի պէօյիւքլիւքտէ:

—Օ հալտէ լազըմ կէլէն մուշամմայը ըսմարլամալըյըմ քի, եարըն տէյիլ օ պիր կիւնէ գատար անճագ հազըր օլապիլիր: Պինաէն ալէյհ հէր հանկի կիւն հազըր օլապիլէճէյինի անլայըպ, բէտէրինիզէ եազարըմ. իշին պու ճիհէթի պէնիմ էլիմտէ տէյիլ:

—Մուշամմանը իհմալ իտուպ կէճիքտիրմէսին տէ․ ․ ․

—Ալէսսէվիյէ սէօզինտէ սէպաթ իտէր, աճէլէ օլտըղընը անլաթըյօրըմ․ ․ Պիր սուվալիմ տահա վար․ ․ ․

—Պույուրըն:

—Նէ՞ Թարզ էլպիսէ իլէ Թէրսիմ օլունաճաղընը տա սէօյլէ՞րմիսինիզ, մատմազէլ:

Գըզ բէտէրինին եիւզիւնէ պագտը, բէտէրի իսէ․

—Մարի Մէքթէպտէն չըգտը, րէսմինին մէքթէպ րուպասըյլա չըգըլմասընը արզու իտէրիմ. հաթթա մաւի գօրտէլանըն տա չաբրազ պօյնունտա պուլունմասընը իսթէրիմ. հէմշիրէմին պու էլպիսէտէն մէմնուն օլաճաղընը պիլիրիմ:

—Բէք ալա:

—Իգամէթկեահըմը պիլտիրէյիմ քի, լիւզում Թագտիրինտէ եազասընըզ, —տէյիպ, միմար չըգտանընը չըգարտը, վէ րէսսամա գարթլարընտան պիր տանէ վէրտի:

Կապրիէլ՝

ԼԻՒՏՕՎԻՔ ՊՐԷՍՍՕԼ

Վէրնէօյլ սօգաղը, 28

—տէյու օգուտը:

Մ. Պրէսսօլ այաղա գալգտըգտա, գըզը տախի բէտէրի կիտէճէք զաննըյլա այաղա գալգտը. լաքին Մ. Պրէսսօլ կիտէճէք եէրտէ, Կապրիէլին Թէրսիմ իթմէքտէ օլտըղը րէսմէ եագլաշտը, գըզը տախի բէտէրինէ իթթիպա էյլէտի, վէ Ալպէրին եանընտան կէչէր իքէն, Թէքրար կէօզիւ մէրգումըն կէօզիւնէ իլիշտի:

Կապրիէլ՝ եարըմտա օլտըղը րէսմին պաշընտա այագտա տուրմըշ, սէյրճիլէրին պէյան իտէճէքլէրի րէյէ միւնթազըր իտի:

—Պու րէսմի սէրկիի ումումիյէ վազ իթմէք նիյէթիյլէ եափայօրսընըզ օլմալը:

—Էվվէթ, էֆէնտիմ։

—Բէք նէֆիս. պու րէսմին թագտիր օլունաճաղընը բէշինտէն սիզէ թէպշիր իտէպիլիրիմ։

—Հագիգաթէն բէյէնիզ պու մէրքէզտէ՞ մի տիր։

—Նամուսըմ հագգը իչիւն պէօյլէ. վէ զաննըմ պիր ազ տա պու միսիլլու չէյլէրտէն անլարըմ. ղայէթ միւքէմմէլ օլույօր… գըզըմ տա պէնիմ էֆքեարըմտա պուլունտուղընտա չիւպհէմ եօգ տըր, էօյլէ՞ մի, Մարի։

—Էվէթ, չօգ կիւզէլ, չօգ, լաքին քէտէրինագ պիր րէսմ… շու խասթա գարընըն ճէվր ու ճէֆա իչինտէ օլտըղը պագընըզ նէ՞ գատար խիւզիւնտէն պէլլի… պագտըղըճա ճիկէրլէր բարալանըր։

Վագըա ճիկէրլէր գըյըլըր. ճանլըսը տա թըպգը պէօյլէ ճիկէրլէրի բարալայաճագ վէ խուրէքլէրի գըյաճագ մէրթէպէտէ տիր, —տէյու Կապրիէլ ճէվապ վէրտի։

—Պու րէսմ ֆիքրտէն տօղմըշ պիր րէսմ տէյի՞լ մի տիր։

—Հէյհա՛թ, տէյիլ։

—Շու րէսմ իթմէքտէ օլտըղընըզ հալի կէօզլէրինիզլէ կէօրտինի՞զ մի։

—Էվվէթ, մատմազէլ։

—Շու էլէմնաք վէ միւթէհասսիր սըֆաթ սաղտը՞ն ալընմա պիր րէսմ մի տիր։

—Ասլընա թէմամըյլա միւշապիհ պիր րէսմ տիր. ղայէթ խասթա սէֆիլ պիր չօճուղը էօրնէք իթթիխազ իթտիմ։

—Էօլմէմիշ տիր եա՞։

—Խայր… հաթթա չիմտիքի հալ էօլիւմ թէհլիքէսինի տէ սավուշտուրմըշ, վէ իֆագաթ եօլունը թութմըշ տըր։ Լաքին թէմամըյլա քէսպը սըհհէթ իտէպիլմէսի ֆէվգէլատէ տըգգաթլըյա թէտավի իտիլմէսինէ, բահաթ էօմր կէչիրմէսինէ վէ պիր ազ տա հիմմէթէ միւթէվագգըֆ տըր։ Գօնշուլարընտան պիրինին հիւսնիւ ղայրէթի սէմէրէսի օլարագ, վէ պիր տէ սիզէ թանըթմագլա միւշէրրէֆ օլտըղըմ շակիրտիմ Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ իլէ պէնիմ կէօնտէրմիշ օլտըղըմըզ պիր մըգտար աքչէ սայէսինտէ մէմուլին ղայրը օլարագ հայաթտա պուլունմագտա տըր։ Շիմտիլիք հայաթտա տըր ամմա, իլէրուտէ, ա՜հ, էկէրչէ իլէրիսի վար իսէ, իլէրիտէ նէ օլաճագ օրասընը պիլէմէմ։

Ալպէր՝ քէնտիսինին պէօյլէ նակէհան թանըթտըրըլտըղընը կէօրտիւքտէ, սէլամ վէրտի։

Մ. Պրէսսօլ տախի սէլամընը ալտը։

Մարի իսէ, գըզարըբ պաշընը էյտի։

—Ցիմտիք քի օ գըզճըղազը էօրնէք իթթիխազ իթմիշսինիզ։

—Պու գըզ էլհալէթու հագինի չալըշկան պիր իշճի օլուպ, տիքիշճիլիք իտէր, վէ պիր բարչա սիյահ վէ պայաթ էքմէք թէտարիքի զըմնընտա բէք չօգ զահմէթ չէքէր։

—Նէ՛ սէֆալէթ։

—Սէֆալէթին տէրէճէսի նիհայէսի… հէյհա՛թ, էօյլէ, մատմազէլ… հիչ օլմազսա սըհհէթը միճուտի պէք քէմալ օլսա իտի, եինէ նէ իսէ իտի. լաքին էվվէ-

լը խասթալըգ, մուտհիշտէն տէ գաաֆը հալ… սօնու նէ՞ օլաճագ պիչարէնին պիլմէմ քի։

—Եազըգ, եազըգ, սէֆիլ չօճուգ, գա՞չ եաշընտա տըր։

—Թագրիպէն եիրմի իքի եիրմի իւչ օլմալը։

36

Մ. Պրէսսօլ միւքեալէմէյէ տէվամ իլէ, —Ֆամիլեասը հիչ եարտըմ իտէմէ՞զ մի։

—Քիմսէսի եօգ տըր։

—Անասը պապասը էօլմիւշլէ՞ր մի տիր։

—Անասընը պապասընը պիլէ թանըմամըշ. հէնուզ սիւտտէ իքէն, անասը պապասը թէրք իթմիշլէր։ Ասլա պիր խաթայա մէյլ իթմէքսիզին պու եաշա գատար վասըլ օլմագ իչիւն, նէ տէրէճէ պիր հիւսնիւ ախլագա, նէ տէրէճէ վազիֆէսինի թանըմագ հիսսինէ, նէ տէրէճէ գահրամանանէ պիր ճէսարէթ վէ սապրա մալիքէ օլտըղընը պիր նէպզէճիք թէսավվուր իտինիզ։

—Հիչ պիր մուինի եօ՞գ մը տըր։

—Պէն պիր ազ եարտըմ իթմէք իսթէտիմ, կիւճ իլէ մուվաֆֆագ օլապիլտիմ։ Կէրէք շու կէօրտիւյիւնիզ րէսմ վէ կէրէք Մ. տը Ժիպրէնին մէրգումէյէ պագարագ թէրսիմ իթմիշ օլտուղը պիր պաշ իչիւն պիր գաչ տէֆալար պուրայա կէթիրթմիշ օլտուղըմ ճիհէթլէ, քէնտիսինէ պօլճա պիր միւքեաֆաթ իթմէք իսթէտիմ իսէ տէ, ալէսսէվիյէ րէսսամլարըն պու խուսուսլարտա վէրմէքտէ օլտուգլարը իւճրէթտէն զիյատէ պիր աքչէ պիլէ գապուլ իթմէտի։

—Պէն իսէ, կէօնլիւմտէն գօբան պիր մըգտար չէյի քէնտիսինէ վէրմէնիզի րիճա իտէճէքտիմ։

—Գապուլ իթմէյէճէյինի պիլիրիմ, մա՛տմազէլ։

—Եա նէ՞ սուրէթլէ պու գըզճըղազա եարտըմ օլունապիլիր։ Հէնուզ խասթալըգտան քէսպը իֆագաթ իտէրէք գաաֆը հալտէ պուլունան էօյլէ պիր պիչարէյի սէֆալէթտէ պըրագմագ գապի՞լ մի տիր։

Ալպէր տը Ժիպրէ սէօզէ կիրիշիպ,

—Պիր թէտպիրլէ օլապիլիր։

—Հա՞նկըսը, —տէյու Մարի սուալ իթտի։

—Օ ֆագըրա իշ պուլուպ վէրմէլի. իշսիզ գալմայաճաղընտա էմնիյէթ հասըլ իտէճէք օլուրսա, քէսպը գուվվէթ վէ ճէսարէթ իտէր։

—Խաթըրըմա պիր շէյ կէլիր, պապա, աճապա ճէսարէթ իթսէմ տէ…

—Նէ՞ շէյ, գըզըմ։

—Պիզիմ մէքթէպտէքի ճամէշուէյ միւտիրի, էվլէնէճէյի վէ քէնտի պաշընտա օլարագ իշ թութաճաղը ճիհէթլէ, մէքթէպի թէրք իթտի. եէրինէ տահա քիմսէ պուլունմատը… պէլքի Մ. Սէրվէնին թավսիյէքէրտէսի անըն եէրինէ գօնըլապիլիր։

—Միւգթէտիր օլտուղընա չիւպհէ իթմէյին։

—Օ հալտէ, էկէրչի Մ. Կապրիէլ Սէրվէ իլէ պիզ էյիճէ թավսիյէ իտէճէք օլուր իսէք, գապուլ իթտիրէպիլիրիզ… Մատամ Ցիւպլէֆ էյի վէ րահիմ պիր գատըն օլտուղընտան, մէրգումէնին հալինէ աճըր. օրասը բէք էյի տիր. օրատա եա-

թարագ , օրասը էքսիք իշլէրէք , սէնէտէ պին իքի եիւզ ֆրանգ տըր . օ պիչարէ գըզ իչին պաշգա պիր եօլ տէյիլ տիր , վէ իսթիգպալի թէէմին իչին սայըլըր :

—Սիզ մէրհամէթլի միւճէսսէմ իմիշսինիզ , մա՛տմազէլ . պէնիմ թէսահուպքեար-տըմ նազարըյա պագմագտա օլտուղընըզ , վէ սիզին ինճաքէրտէնիզ օլտուգ . գըզ իչին պէօյլէ պիր գըսմէթ վէ պախթիյարլըգ սայըլըր . պէտէրինիզ տէ պէն տէ թավսիյէ իտէպիլիրիզ · · · օ գըզ հագգընտա լազըմ կէլէն մալումաթը ալմըշ օլտու-ղըմ ճիհէթլէ , հէր վէճհ իլէ քէֆալէթ իտէրիմ . եիրմի իքի սէնէլիք եօմքիւնտէ , չօգ ճէվր ու ճէֆա կէօրմիւշ ամմա , հիչ պիր լէքէսի եօգ տըր :

Ալպէր տը զիյատէ րըգգաթընտան կէօզլէրի եաշլը եաշլը ,

—Ա՛հ , մա՛տմազէլ , պէօյլէ սէվկլի իմիշ օլուրսունըզ :

—Եօյլէ օլմագ լազըմ կէլմէ՞զ մի , մօսիէօ : Պէնիմ եէրիմտէ քիմ օլսա այնը սուրէթտէ հարէքէթ իտէր :—Մուախխարէն պէտէրինէ խիթապէն .— Հէման Մատամ Տիւպիէֆի կիտիպ կէօրէյիմ , պապաճըղըմ :

—Կէօրէլիմ , գըզըմ :

—Պու կիւն կիտէլի՞մ մի :

—Իսթէրսէն պու կիւն , լաքին · · ·

—Լաքին , նէ՞ :

—Օ պիչարէ գըզ հէնուզ խասթալըգտան գալգմըշ օլտուղը ճիհէթլէ , սէնին տէտիյին խըզմէթին իֆասընա գուվվէթ վէ գուտրէթի վա՞ր մըը տըր եօ՞գ մը տըր . էվվէլ էմրտէ պուրասընը թահգիգ իթմէք լազըմ կէլմէ՞զ մի :

—Պէնիմ տէտիյիմ խըզմէթ , մայէթինտէ պուլունան իշճիլէրէ նէզարէթ իթմէք-տէն , վէ չալըշանլարըն ճամէչույըրը հազըրլամագտան իպարէթ տիր · · · եօրղուն-լուգը պիր խըզմէթ օլմատըղընը անլատը՞ն եա , պապաճըղըմ :

—Այա , լաքին օ կէնճ գըզճըղազ , պու խըզմէթի գապուլ իտէճէ՞ք մի , օրասը տա միւհիմմ պիր նօգթա տըր :

—Մէմնուն իթմէտիյի պիր հալը սաատէթի նի՞չին գապուլ իթմէսին :

—Պիլմէմ · · · հաթթա պէն տէ սէնին կիպի գապուլ իթմէյէճէյինի մէմնուն իթ-մէմ · լաքին ինթիմալ տըր քի գապուլ իթմէսին . պինաէալէյհ , էվվէլ էմրտէ , հէր քիմին հագգընտա մուամէլէ օլունաճագ իսէ , անըն րըզասընը թահսիլ իթմէք էլզէմ տիր զաննը իտէրիմ , գըզըմ :

—Րըզասը թահսիլ օլունաճաղընա շիւպհէ իթմէմէլի տիր :

—Պէն տէ սիզին ֆիքրինիզէ միւշթէրէք իսէմ տէ , պէտէրինիզին տէ պու պապտէ հագգը վար տըր ,—տէյու Կապրիէլ Սէրվէ իլավէ իթտի :

Պու էսնատէ սօֆրա գարրուսընըն չանը վուրուլտու :

Րէսսամ գուլագ ասըպ , —պիր միսաֆիր կէլմիշ օլմալը . եօգ տէյիլ , կէլէն հէր քիմ իսէ , պուրանըն ալըշղընը օլմալը , չիւնքի անճագ այագ սէսի ալըյօրըմ :

Կապրիէլ չու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , օտանըն գարուսը աչըլըպ , իչէրի կէնճ պիր գըզ կիրտի : Մէրգումէնին հէր նէ գատար պէնզի քեամիլէն սօնմըշ իտի իսէ տէ , հիւսնիւ ճէմալը մէրթէպէի ղայէտէ օլուպ , պաշընտա սիյահ եիւնտէն պիր էօրթիւ էօրթմիւշ , վէ սըրթընտա տախի ուզուն պիր շալ ալմըշ , վէ էլինտէ տէ քիւչիւք պիր պօղչա թութմուշ իտի :

Մարի Պրէսօլ՝ պիր քէրրէ կէլէն ղըզըն եիւզինէ վէ պիր տէ րէսմ թանըթա-սընա աթֆը նիկեահ իլէ մէրպուտէյի հէման թանըյըպ ,

—Մօսիէօ Սէրվէ՝ պու գըզ սէնին թէսահուպքէրտէն տէյի՞լ մի :

—Էվվէթ , Մատմազէլ · · · թամ վագթընտա կէլտի :

Մէրգումէ իսէ տատատա եապանճը կէօրտիւքտէ , իչէրի կիրմէյէ ճէսարէթ իթ-մէյիպ , հիճապընտան եիւզլէրի գըզարտը :

—Կէլ , կէլ , Սիմօն . —տէյու չաղըրմասը իւզէրինէ , Սիմօն մահճուպանէ իչէ-րի կիրիպ սէլամ վէրտի :

—Թագիրէ միւսթահագսըն , պիլիյօ՞րմըսըն , գըզըմ . չու զաաֆը հալինլէ պէօյ-լէ սօուգ հավատա նա՞սըլ տըշարը չըգտըն . սանա իգթիզամ օլուր իսէ , խապէր վէրիրիմ , տէմէ՞միշ մի իտիմ . —տէյու Կապրիէլ սօրտըգտա .

—Եօյլէ տիր , Մօսիէօ Կապրիէլ , լաքին պաշըմ վէ սըրթըմ մուհաֆազալը օլ-տըղը ճիհէթլէ , սօուգ տույմայօրըմ . վէ պիր տէ Մ. Ալպէր պիր տուգինա եաղըտ վէրմիշ իտի տէքիլմէք իչին . պու սապահ պիթիրմիշ օլտուղըմ ճիհէթլէ , կէթիրտիմ քի թէսլիմ իտէյիմ , —տէյու Սիմօն ճէվապ վէրտի :

—Շու սօպանըն եանընտա օթուր տա պիր ազ ըսըն , գըզըմ . Թէէս-սիւֆ իտէրիմ քի , սէնին սըհհէթը հալին տահա թէմամիլէ միւհթաճ օլտուղը հալ-տէ , պէօյլէ ինթիյաթսըզ հարէքէթ իտիյօրսըն . պունըն իլէ պէրապէր պու կիւն կէլտիյինէ մէմնուն օլտըմ · · · չիւնքի սէնին պահսընը իտիյօր իտիք · · · վէ սանա պիր չէյ սօրմագ իսթէյօր իտիք :

—Պէնիմ պահսըմը՞ մը իտիյօրտունըզ , պանա պիր շէ՞յ մի սօրաճագտընըզ :

Սիմօնըն չու սիւալինէ , Մարի Թէպէսսիւմէ մէրգումէյէ տօղրու կիտէրէք ,

—Էվվէթ , Մատմազէլ . սանա պագարագ , Մ. Սէրվէնին Թէրսիմ իթմիշ օլտու-ղը րէսմի թէմաշա իտէրէք , Մ. Սէրվէ սէնտէն վէ սէնին տիւշար օլտուղըն խասթա-լըգտան , պիքէսլիքինտէն վէ էյվմի մահրումիյէթինտէն պահս իթմէքտէ օլուպ , միւպահասամըզ վագըասը հագգընտա էօյլէ պիր թէվէճճիւհ պէյտա իթտիրտի , վէ մէէլիւֆէսի օլտուղըն ախլագը հասէնէ օ տէրէճէ թագտիրիմիզի մուճիպ օլտը քի , կէրէք պէտէրիմ վէ կէրէք պէն հէմ չիմտի վէ հէմ տէ իսթիգպալտէ սէնի չու պի-քէսլիքտէն վէ մահրումիյէթտէն գուրթարմագ իչին պիր թէտպիր տիւշիւնմէքտէ իտիք , —տէյու ինֆատէյի մէրամ իթտի :

Մարի Պրէսօլ չու սէօզլէրի եօյլէ պիր լէթաֆէթլը սէօյլէտի վէ րըգգաթը գայպ իլէ սէօյլէմէքտէ իտի քի , տօղրուճա ճիկէրլէրէ իշլէմէքտէ իտի :

—Պէնի տիւշիւնմէք կիպի պիր ինսանիյէթինիզտէն տօլայը , անսըզըն իլ պու թէ-շէքքիւր իտէրիմ . չիմտիյէ գատար հագգըմտա պիւյլէ էլթէֆաթ վէ էլան տախի իթ-մէքտէ օլտուղը հիւսնիւ նիյէթ վէ գայրէթտէն տօլայը Մ. Սէրվէնին միննէթտարը-յըմ , —տէյէրէք , կէօզլէրինտէն եանագլարընա տօղան անը անը կէօզ եաշլարընը սիլտիքտէն սօնրա , —Ֆիլհագիգա չօգ էզիյէթ չէքտիմ , վէ չօգ տէֆալար եաշա-մագ իչին իգթիզա իտէն գուվվէթ պիթմէյօր զաննը իթտիմ · · · լաքին կէչտի · · · քէտէրը սըհհէթ իտիյօրըմ · · · պունտան պէօյլէ չալըշաճագ իմ , վէ չիքեայէթ իթ-մէյէ հագգըմ եօգ տըր · · ·

—Էյի պիր էվլատ նամուսլը պիր իշ օլսա գապուլ իտէ՞րմիսին , գըզըմ ,—տէյու րէսսամըն սիւալինէ :

—Օ՛հ, էլպէթթէ, էֆէնտիմ, լաքին մունթազամ սուրէթտէ իյֆայի խըդմէթ թոէպլինճէք տէրէճէտէ գուվվէթէ հէնուզ մալիքէ տէյիլիմ։

—Թէքլիֆ օլունան խըդմէթ էօյլէ պէյլէտիյէն կիպի պիր խըդմէթ տէյիլ... խըդմէթքեարլըգ իտէճէք տէյիլսին... պէօյլէ պիր մէքթէպին ճամէշույ մուտիրլիյինի Մատմազէլ սիզէ ալը վէրմէք իսթէյոր...

Սիմոնըն ծուղէրի գըղարթը, պիր ազ էվվէլ եաշ իլէ տօլու օլան կէօզլէրի պարլամաղա պաշլայըպ·

—Ա՛հ, բէք էյի շէյ օլուր, ամմա մումքին տէյիլ... էօյլէ պիր շէյէ իւմիտ իթմէկէ հիչ պիր վագըթ ճէսարէթ իտէմէմ... պէնիմ իչին բույա գապիլինտէն տիր։

—Էկէրչի խըդմէթը մէզքիւրէյի իյֆա իթմէկէ իգթիտարըն վար իսէ, օ բույա սահիհէ չըգապիլիր։ Բէտէքրիմ իլէ պէրապէր հէման պու կիւն մէքթէպին մուտիրի Մատամ Տիւպիէֆի կէօրիւպ, սէնին իչին իլթիմաս իտէճէյիզ, բէճամըզը բէտա իթմէյէճէկինէ շիւպհէմիզ եօգ տըր։ Օ եէր շիմտիքի հալտէ մունհալ տըր· լաքին եարըն օ պիր կիւն պիրիսինի գօյար... օնըն իչին պիր ան էվվէլ իճապընա պագմալը։

Սիմոն՝ Մարի Գրէսօլըն էլինի թութըպ աղզընա կէօթիւրտիւ։

—Ա՛հ, մատմազէլ, զայէթ բահիմսինիզ, նասըլ թէշէքքիւր իտէճէյիմի պիլմէյօրըմ· բէտէրինիզէ տէ նէ վէճհ իլէ միննէթտար օլաճաղըմը շաշըրտըմ։ Էվվէթ, մէքթէպին պիրինտէ ճամէշույ մուտիրլիյի իտէճէք գատար քէնտիմտէ իգթիտար կէօրիւյօրըմ· խըդմէթը մէզքիւրէյի հիմմէթինիզլէ տէրէօհտէ իթմէք իւմիտի շիմտիտէն գուվվէթիմի արթըրմըշ օլտըղը միւլլու, զահմէթի բէք չօգ օլմայըպ, բահաթը գալպինէ վէ գիհնիյէմ ուզէրինէ կէլիր իսէ, տէրհալ իֆագաթը թամմէ պուլաճաղըմա էմինիմ։

—Էօյլէ իսէ իշ գարարլաշտը, վէ զաննը իտէրսէմ իւմիտ տէ իտէպիլիրսին։ Գուրպաթտան չըգար չըգմազ տօղրու Մատամ Տիւպիէֆէ կիտէրիզ· պիզէ խօշ կէօրիւնմէք իչին մա էլ մէմնունիյէ սիզի գապուլ իտէր· այըրճա մէսէլէսինի սօնրա սիզ արանըզտա գարարլաշտըրըրսընըզ։ Էյի պիր խըդմէթ տիր, վէ Մատամ Տիւպիէֆ բէք էյի պիր գարը օլտուղունտան, խօշնա կէչինէճէյինիզ տէրքեար տըր։

Սիմոն Լիւտովիգ Գրէսօլա խիթապէն,

—Ինշալլահ թէշէպպիւսը վագըանըզտա մուվաֆֆագ օլուրսունըզ։ Գէնտէ նանքէօրլիւյին էսէրի եօգ տըր, էօմրիւմ օլտուգճա, ա՛հ, էօմրիւմ օլտուգճա, սիզին միննէթտարընըզըմ, —տէտի։

37

—Բէճա իտէրիմ, Մատմազէլ, միննէթտարլըգ սէօզլէրինի պէր թարաֆ իտինիզ· զըրըմ՝ սանա պիր մուավէնէթ իտէպիլէճէք օլուր իսէ, պախթիյար օլաճագ տըր· օ հալտէ պիզ սանա միննէթտար օլուրըզ։ Շիմտի սէն նէրէտէ իգամէթ իթտիյինի պիլտիր քի, Մատամ Տիւպիէֆ բէճամըզը գապուլ իտէճէք օլուր իսէ, տէրհալ սանա խապէր կէօնտէրէպիլէյիմ։

—Գէն Ժի-լը-Քէօր սօգաղընտա օթուրուրըմ։

—Նէ՞ նումէրօ։

—Նումէրօ 7։

—Իսմի՞ն։

—Սիմոն...

—Մահլէսին եօ՞գ մը։

Սիմոն հէյէճանը պիր սէս իլէ·

—Եօգ տըր, էֆէնտիմ, —տէյիպ, պաշըն աշաղը վէ կէօզ եաշը տէօքմէյէ պաշլատը։

Մարի Գրէսօլ՝ Սիմոնըն էլլէրինի թութուպ, պիր լէթաֆէթը միւէսսիր իլէ·

—Աղլամա, մատմազէլ, բէճա իտէրիմ... հալը պախթիյարի այաղընըզա կէլիյօր, կիւլէրէք թէլագգը էթ։

Սիմոն՝ Մարինին շու բիգգաթամիզ սէօզլէրինէ մուգապէլէթ իտէմէյիպ, աղլամըզը սըրատա թէպէսսիւմ էյլէտի։

Մ. Գրէսօլ՝ բէսսամըն թափսիյէքերտէսինին իսմինի եազտըգտան սօնրա, Մարիէ իշարէթ իթտի։

Մարի՝ Սիմոնա խիթապէն,

—Իւմիտինի ասլա քէսմէ· չօգ կէչմէզ, եինէ սէնի կէօրիւրիւզ, —տէտի։

—Սէն պիզէ կիւվէնէպիլիրսին, զըրըմ։ Մատամ Տիւպիէֆ ճամէշույ մուտիրի պուլմըշ պիլէ օլսա, պիզ սանա պաշգա պիր իշ պուլուրըզ, —տէյու իլավէ իթտի։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ. ճան ու կէօնիւլտէն թէշէքքիւր իտէրիմ...

Մ. Գրէսօլ՝ բէսսամա խիթապէն.

—Եինէ կէօրիւշիւրիւզ, սէնտէն խապէրէ պէքլէյէճէյիզ· բէճա իտէրիմ քի, չօգ պէքլէթմէյէսինիզ, —տէտիքտէ.

—Շիմտի չըգըպ մուշամմալը պագաճաղըմ· հավալանըպ տա կէլտիյի կիպի, սիզէ խապէր վէրիր, վէ մատմազէլին կէլմէսի իչին բէճա իտէրիմ։

—Եարըն տէյիլ օ պիր կիւնէ տէկին մուշամմալըն հավըր օլաճաղընը մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ։

—Մէմուլտէն զիատա արզու տախի իտէրիմ։

Լիւտովիգ իլէ գըզը բէսսամըն օտասընտան չըգտըլար· Կապրիէլ Սէրժէ իլէ Ալպէր տը Ժիպրէ արգատաշընտան թէշէի վէ Ալպէր իլէ Մարի այրըլաճագլարը սըրատա, պիր քէրրէ տահա պիրպիրլէրինէ աթֆը նազար իթտիլէր· քեաշքի պու նազարլարըն տիլլէրի օլսա տա մէրամլարընը անլաթսալար։

Բէսսամ գաբուլը գաբատըգտան սօնրա, Ալպէրէ·

—Նէ նազիք գըզճըղազ, նէ էլմաս կիպի եիւրէքը։

—Հէմ տէ կիւզէլ, ֆէվգէլատէ կիւզէլ, սըֆաթընըն կիւզէլլիյի, կէօնլիւնիւն կիւզէլլիյինէ մուվազին տիր։

—Հօ՛, հօ՛, պու նէ աթէշ, Մատմազէլ Գրէսօլ սիզէ ֆէվգէլատէ թէէսիր իթմիշ։

—Էվվէթ, ինքեար իթմէմ, նի՞չիւն սէթր իտէյիմ, զայէթ լաթիֆ պիր մախլուգ ըմըշ։

Սիմոն.— Նախ օճաղըմ հալը պախթիյարլըյը, օ գըզճաղըզա վէ սիզէ պօրճլը օլաճաղըմ, խուսուսիյլէ սիզէ, չիւնքի սիզ օլմասանըզ, պէնիմ միւհթաճը մէրհամէթ օլտուղըմը նէ՞րէտէն անլայըպ տա, պէնի թէսահուպ իտէճէքլէր իտի. օ տէրէճէ սիզէ վէֆաքեարլըղը վաղիֆէսի ահտէօհտէ իտիյօրըմ քի, իֆասընա պիր վէճհ իլէ միւգթէտիր օլամայաճաղըմ:

—Սուս օլ... պէօյլէ սէօզլէրէ իհթիյաճ եօգ. մատամ քի պուրայա կէլմիշսին, շու րէսմէ պիր գաշ ֆըրչա տահա սիւրէյիմ տէ հուզուրընըզտան իսթիֆատէ իթմիշ օլայըմ:

—Իզթիրապ իտէն վագիյէթտէ տուրայը՞մ մը:

—Շիմտի, էվվէլ էմրտէ Ալպէր իլէ իշինի պիթիր:

—Օնըն իլէ իշիմ ուզուն տէյիլ. քէնարլարընը գըվըրմագ վէ մարգալարընը իշլէմէք իւզրէ պիր տուզինա եաղլըգ վէրմիշ իտի. եաբտըմ կէթիրտիմ, —տէյիպ, եաղլըգլարը Ալպէրէ ուզաթտը:

—Պօրճըմ նէ՞ գատար, Սիմոն:

—Իւչ ֆրանգ, մուսիէօ Ալպէր:

—Իւչ ֆրա՞նգ մը, աղ տէյի՞լ մի:

—Ֆիյաթը պու տըր... մարգասը օլտուղը իչիւն պէհէրի պէշ [illegible] տըր, պունտան գիյատէ վէրէն օլմազ:

—Պէնիմ կէօզիւմէ բէք աղ կէօրիւնիյօր. պու ֆիյաթա իշ եարըմընը իւթէմէմ. խուսուսիյլէ պու մարգալար բէք կիւզէլ իշլէնմիշ, ալ շու օն ֆրանգը, պու պիլէ աղ ամմա նէ իտէ:

—Լաքին էֆէնտիմ...

—Լաքին ֆիլան եօգ, գարըլարըն զահմէթլէրինէ մուգապիլ վէրիլմէքտէ օլան իւճրէթին քիֆայէթսիզլիյի, արամըզըն պէօյլէ պիր եարէսի տըր. սէնաաթքեար ֆըրչասըյլա կէչինիյօրուզ. իշտէ գարըլար տա իյնէլէրի իլէ կէչինմէլի տիրլէր... ալ շու բարայը, ալմազ իսէն պէնի մահզուն իտէրսին, սէն տէ օրալարտա տէյիլսին տէյու մէմնուն իտէրիմ:

—Ասլա, մուսիէօ Ալպէր:

—Գապուլ իթտինի՞զ մի:

—Իթմէյէյիմ:

—Հա շէօյլէ:

Սիմոն՝ Ալպէրէ պիր նազարը վէֆաքեարի աթֆ էյլէտիքտէն սօնրա, օն ֆրանգը ալտը:

—Աղիզ հօճամ, րէսսամ օլմագ իչիւն պու կիւն լազըմ կէլէնի եաբտըմ. կիտէյիմ ափօգաթ օլմագ իչիւն տէ իգթիզա իտէնի եաբայըմ:

—Կիտիյօ՞րմըսըն:

—Տէրս զէմանը կէլտի:

—Կիթ, էվլատըմ, կիթ. բէտէրինէ սէլամ սէօյլէ, եարըն եինէ կէօրիւշիւրիզ:

Ալպէր, Կապրիէլ վէ Սիմոն իլէ էլլէշտիքտէն սօնրա, գաֆիֆէ ճաքէթինի չըգարըբ, սէթրիսինի թագըպ կիթտի:

—Շիմտի սէվկիւլիւ Սիմոն, նիհայէթ եարըմ սաաթ գատար վագիյէթը մալիւմէտէ տուրմալըսըն քի, րէսմի պիր աղ թամամ իտէյիմ:

* *
*

Մօրիս Վասսէօր տավէթլի օլտուղը Պրէպան լօգանթասընտա եէմէք եէտիքտէն սօնրա, Նավարէն սօգաղընտաքի տաիրէսինէ ավտէթլէ, եաթաղա կիրմիշ վէ տէրհալ ույումըշ իտի:

Իւչ սաաթ գատար ույույըպ, վէ տահա տա ույույաճագ իքէն, տաիրէսինին գաբուսը չիւաէթլէ չալընմադըղա ույանտը: Զավալլը րահաթ օլմայան ատամ հէր չէյտէն տիւշարը թէլաշէ օլտուղը ճիհէթլէ, Մօրիս տէրհալ եաթաղընտան աթլայըպ, պիր բանթալօն կէյինտի վէ բաբուճլարը թագըլըպ եանընտաքի օտայա սէկիրթտի:

Ջուհուրի ինթիզամսըզէն օլան պիր ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալապիլմէք մագսատըյլա վէ չայէտ Բէր-Լաշէզ իլէ Էրնէսթին սօզալը ճինայէթլէրինին ֆաիլի քէնտիսի օլտուղը զաբըթա թարաֆընտան խապէր ալընաճագ օլուր իսէ, սաղ սաղ էլէ կէչմէմէք իւզրէ վէրմիշ օլտուղը գարարա մէպնի, Մօրիս՝ տաիմ իւզ զէման ինթիյաթքեարանէ տավրանտըղը միսիլլու, պու տէֆա տախի գաբույը աչմատան.

—Քի՞մ տիր օ —տէյու սիւվալինէ:

—Պէնիմ, Միսիէօ, —տէյու պիր գարը սէսի չըգտը:

—Սէն քի՞մսին:

—Գաբուճընըզ:

—Նէ՞ արայօրսըն:

—Բօսթաճը պիր մէքթուպ, —տէմէսինէ գալմատը, Մօրիս՝ նէ օլտուղընը անլայըպ հէման գաբույը աչտը:

—Բօսթաճը պիր մէքթուպ կէթիրտի, իւզէրինտէ «[illegible]» տէյու եազըլմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, էհէմմիյէթլի օլտուղը թէրքեար իտուլինտէն, սիզի ույանտըրմաղա ճէսարէթ իթտիմ. նիյէթիմ խայր իտի, մուսիէօ Մօրիս:

—Էյի իթմիշսին, մատամ Պէնուա, թէշէքքիւր իտէրիմ, —տէյիպ, Մօրիս մէքթուպը ալտըգտա, մատամ Պէնուա աշաղը էնտի, գաբույը իքի տէֆա սիւրմէլէտիքտէն սօնրա, սիւրաթլէ մէքթուպը աչտը:

Իշթէ մէքթուպըն սուրէթի.

Պու կէճէ [illegible], Սէօյլէն [illegible] Ն. ***ն կէլ. [illegible] Վան Պրէօք [illegible] պու [illegible]:

(Իմզա) Ե***:

—Պու մէքթուպ ժիւլ Թէրմիսաէն. շիմտի տէ գարտան Վան Պրէօք օլմըշ. պու ատամլարըն թօրպալարընտա եիւզ տիւրլիւ օյուն վար, վէ թէրթիպլէրինին սօնու եօգ... պանա հօճա օլապիլէճէքլէրինի թէսլիմ իտէրիմ:

Պէօյլէճէ քէնտի քէնտիյէ սէօյլէշտիքտէն սօնրա, Մօրիս՝ մէզքիւր իքի սաթըր բուսուլայը իքի տէֆա օգուտը վէ եէնի կէօրտիւյիւ իսիմ իլէ սօգաղը վէ նումէրօսընը պիր էյիճէ զիհնինէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, վէրիլէն թալիմաթը խաֆիյէյէ իմթիսալէն պիր մօմ եագըպ մէքթուպը մահվ իթտի:

Մուախխարէն սէրիէն պիր էյիճէ կէյինիպ տիշարը չըգտը վէ Մատլէնէ տօղրու կիթտի:

Մուգարրէր օլան սաաթըն հուլուլունէ տահա խայլը վագըթ օլտուղընտան, պիր չօգօլաթ իչմէք վէ սապահ կազէթալարընը կէօզտէն կէչիրմէք իւզրէ գահվէնին պիրինէ կիրտի:

Քահվէի կաղէթալար, իլք աքշամ չըգմըշ օլան պիր կաղէթատա միւնտէրիճ օլան սէնտի այնէն տէրճ իթտիքտէն սօնրա, իշլէրինտէն պաղըրը տախի քէնտիլէրինտէն պէր վէճհի աթի իլավէի միւթալաա իթմիշլէր իտի։

[illegible]

Մօրիս՝ պալաթէքի սաթըրլարը օգույունց կիւլտիւ։

—Գէօյլէ սաֆսաթալարա պէւտալալար ինանըրլար։ Լաքին, էյ չաշկընլար, կաղէթալար հէր շէյի պիլիրիզ ամմա եազմայըզ տէրլէրսէ, հիչ պիր շէյտէն խապէրտար օլմատըգլարընա տէլալէթ իտէր... էկէր պիր շէյ պիլսէլէր, սէօյլէրլէր իտի...

38

Մօրիս՝ սէրիէն չօգօլաթը իչիպ վէ պիր սիկարա եագըպ, Սիւրէն սօգագընտա ժիւլ Թէրմիւին էվինէ կիթտի։

Տիլսիզ Ցօմինիք՝ գաբուլը աչտը։

—Գաբտան Վան Պրէօք պուրատա՞ մը տըր։

Ցօմինիք պիր եանա տուրուպ, Մօրիս իչէրի վէ հավլուտան պիր օտայա կիրտի։ Լարթիկ՝ թէպտիլ գըյաֆէթլէ գարշըսընա չըգտը, լաքին օ տէրէճէ միհարէթլէ թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ իտի քի, Մօրիս թանըմայըպ կէրի կէրի չէքիլտիքտէ.

—Կիր, մօսիէօ Մօրիս, տէ օթուր։

—Նէ՞ օ, սէ՞ն միսին։

—Պէն իմ... կէօրիւնիւր քի պէնի թանըմայաճագտըն։

—Թապիի թանըմայաճագտըմ, թանըմագ պիր հալէ կէլմիշսին, սէսինի չըգարմայաճագ օլսան, սէն օլտուղունա ինանմազտըմ... պու տէրէճէ թէպտիլը գըյաֆէթ իթմէք հիքմէթ նէյտինտէն տիր։

—Սէնին պու տէրէճէտէ հայրէթտէ գալըշընտան մէմնուն օլտըմ, չիւնքի սամիմի պիր հայրէթ օլտուղունը պիլիրիմ. պու գատարը տա պիր աղ միւպալաղա օլմայօ՞ր մը։ Պունտա միւճիզէ նէյինտէն, իշ պիր ուսթալըգտան իպարէթ. սէնին իլէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա, թէպտիլը հալ վէ գըյաֆէթ իթմէքլիկի միւնասիպ կէօրտիւմ. էկէր սէն եագայը էլէ վէրէճէք օլուր իսէն, պիզ տէ սէնին ֆաիլի միւշթէրէքին տատ օլունաճաղըմըզը պիլիյօ՞րմըսըն։

—Բահաթընա պագ, վէ իսթէտիյին կիպի օյնա. պէնի էլէ կէչիրէմէզլէր։

—Էօյլէ ամմա հէր շէյի տիւշիւնմէլի։

—Տիւշիւնտիւմ. [illegible], հէր շէյի բէշինէն տիւշիւնմէլի. լաքին պաղը շէյ վար քի, գապիլի թէսավվուր տէյիլ տիր, պէնիմ իզիմի պուլմագ տա պու գապիլտէն տիր։

Պու արալըգ պիր գաբու տահա չալընտը։

—Կէլէն քիմ օլտուղունը պիլի՞րմիսին։

—Բահիպ Մէրխատէն պաշգասը օլամազ։

Ֆիլհագիգա պիր իքի սանիյէ սօնրա Վէրտիէ տայիմաքի բաբաս գըյաֆէթիյլէ իչէրի կիրտի։

Լարթիկ իլէ Մօրիս, Վէրտիէ իլէ էլլէշտիլէր։

Վէրտիէ.— Պու էվի էյի ինթիխապ իթմիշսին. պուրատա էյիսին։

Լարթիկ.— Էվվէթ. խուսուսիյլէ էվին թէք պաշընա օլմասը գօնշուլարըն ճասուսլըղընա մէյտան պըրագմազ։

Վէրտիէ.— Պէօյլէսի բէք էյի օլմըշ, մէմնուն օլտըմ...

Լարթիկ.— Տիւշիւնտի՞ւն մի։

Վէրտիէ.— Նէյի՞։

Լարթիկ.— Նէ եաբաճաղըմըզը։

Վէրտիէ.— Նէնի էմրին վիրտուտինէ տէկին, հալը հագըրըմըզտա պէքլէյէճէյիզ, Լօնտրայա եաղտըմ. վիրտուա իտէճէք ճէվապա ինթիզար իթմէլիյիզ։ Մամաֆիհի պաղը թէտապիրին իթթիխաղընա լիւզում կէօրիւյօրըմ. լաքին մէրամըմը իֆատէտէն մուգատտէմ, սէնի չէրիքիմիզէ պիր գաչ հիֆթ սէօզ սէօյլէմէք իսթէրիմ։

Մօրիս՝ թէհայիւրլէ.— Գանա՞ մը։

Վէրտիէ.— Էվվէթ, սանա։

Մօրիս.— Միւսթահագգը թաագիր օլմագ իչիւն նէ՞ եափմըշըմ քի։

Վէրտիէ.— Հիչ փարգընտա տէյի՞լ միսին։

Մօրիս.— Տինիմ հագգը իչիւն տէյիլիմ, հիչ պիր շէյ խաթըրլայամայօրըմ։

Վէրտիէ.— Իլք կէճէքի ֆաճիատան սօնրա, տիւն կէճէ կէչիրմիշ օլտուղըն վագըթա նէ՞ եափտըղընը պագըլմալը տըր։

Մօրիս շաշըրըպ.— Նէտէ՞ն պիլիյօրսընըզ...

Վէրտիէ.— Պիր թագըմ ճահիլլէր վէ գարըլար իլէ կէճէ եէմէք եէտիյինի, օյուն օյնատըղընը, բարա գազանտըղընը, վէ սապահա գարշը սաաթ ալթըտա էվինէ ավտէթ իթտիյինի խապէր ալտըմ։ Տօղրու՞ մը տըր։

Մօրիս.— Տօղրու տըր. լաքին նա՞սըլ խապէր ալտըն։

Վէրտիէ.— Քէնտի խաֆիյէլէրիմ վասըթասըյլա։

Մօրիս.— Սէնի՞ն տէ մի խաֆիյէլէրին վար տըր։

Վէրտիէ.— Էվվէթ. հաթթա տախիլի գալըթա խաֆիյէլէրինտէն պիր աղ տահա տա իշկիւզար տըրլար։ Պիզիմ հէյէթիմիզին տէ մունթազամ սուրէթտէ միւթէշէքքիլ օլտուղունը անլայօ՞րմըսըն։ Պիզ սէնի տահա եէնի թանըյօրըզ տիմէք տիր. սէնին ահվալ ու աթվարընը թէտգիգ իթմէք հասըլ էլ մէնֆաաթ վաղիֆէմիզ օլտուղը միսիլլու, ինթիխաբէն տախի օ վէճհ իլէ հարէքէթ իթմէմիզ լազըմ կէլիր, վէ իտէճէյիզ։ Պիլմիշ օլասըն քի, հէր հարէքէթինի վէ հէր սէօզիւնիւ տույարըզ. պինաէն ալէյհ, պիզիմ միւվաճէհէմիզտէ թարիգը իսթիգամէթտէն այրըլմամագըղընը, վէ հագգընտա շիւպհէմիզի տավէթ իթմէմէքլիյինի նասիհաթ վէ նէ կէճէ վէ նէ տէ կիւնտիւզ, պիզիմ մէմուրլարըմըզըն տըգգաթ վէ նէզարէթինտէն գուրթուլամայաճաղընը թէքրար իտէրիմ։ Պուրասը մալումըն օլտուգտան սօնրա, շիմտի պէնի տինլէ։

Մօրիս՝ քէնտի քէնտինէ, էսքի արգատաշլարընըն քէնտի այարընտա օլմատըգլարընը, վէ քէնտիսինի պիր լօգմա կիպի եուԹմագա միւսԹէիտ օլտուգլարընը հիսսըմ, վէ տախի էն տէհշէթլի հէյէճան օլտուղունը հիսս իլէ, էյէ կէչիրմիշ օլտուղու Թէհլիքէլի էսրարա մալիք օյնըն խուսուսունտէն տօլայը բէշիման օլմագտա իտի ։

Վէրտիէ՝ սէօզէ տէվամ իլէ.— Պէնի տինլէ վէ օյնայաճագ օյունըն տէրէճէի էհէմմիյէթինի պիր էյիճէ անլա. կէօյա հէր ասըն սէյրը սէֆաինի մէսէլէսինէ տաիր ճէսիմ պիր էսէր Թէէլիֆ իԹմէքտէ օլուպ, պահրիյէ տաիրէսի էվրագընտան պաղը մալիւմաԹ իսԹիհսալի մագսատըյլա Բարիսէ կէլմիշ օլան գարտաշ Վան Պրէօքիւն քեաԹիպլիյինի Թասլամալըսըն սէն. չայէտա պու խըզմէԹի սանա քիմին Թավսիյէ իԹմիշ օլտուղունը սօրան օլուր իսէ, մուգատտէման գարտաշը Թանըմըշ վէ չիմտի Թէսատիւֆէն մէրգումը պուլմըշ օլտուղունը, վէ սէնին գալէմ սահիպի իտուկինի պիլիրէք, եանընա ալմըշ իտուկինի վէ քէնտիսինին շայէԹ զէնկին օլտուղունը ճէվապէն սէօյլէմէլիսին ։

«Ղայէթ տէքքեար վէ Թապիի վէ քիմսէնին իԹիրազընա մէյտան պըրագմայաճագ օլան շու մասալտան իւչ մագսատ վար ։

«Էվվէլա, հասսը էլ մէմուրիյէԹ տայիմա պուրայա կիտիպ կէլէպիլիր օլուրսըն։

«Սանիյէն, էօյլէ տօգուզընճը օնունճը տէրէճէտէ պիր վարագբարէնին մուխապիրլիյինտէն տահա զիյատէ միւթէպէր պիր հալ քէսպ իԹմիշ օլուրսըն ։

«Նիհայէթ, էկէրչի սէնի պիր էհրէ կէօնտէրմէք իճապ իտէրսէ, հիչ էլի չէրիյէ ուղըրամըշ օլուրըզ. պիր մալիւմաԹ իսԹիհսալի զըմնընտա, գարտաշ սէնի Ինկիլթէրրայա վէ եախօտ սաիր պիր Թարաֆա կէօնտէրմիշ օլապիլիր... անլատըն՞ մը. պէօյլէ տէյի՞լ մի ։

Մօրիս.— Բէք աչա անլատըմ. հաթթա շու Թէտպիր վէ իճատընըզ բէք ուսԹալըգլը տըր ։

Վէրտիէ.— Պագէն պէօյլէ էյի Թէտպիրլէր տիւշիւնիւրիւմ ։

Լարթիկ.— Էյ պէն նէ՞ եաբաճաղըմ ։

Վէրտիէ.— Տէրհալ Ֆիլէմէնկ սէֆարէթինէ կիտիպ, բասաբօրթընը գայտ իԹտիրմէլիսին... հէր չէյ հիւսնիւ նիզամ տաիրէսինտէ օլմալը. սէֆարէԹ քեաԹիպինէ՝ տօսԹը օլան բահրիպ Մէրիս Թարաֆընտան տա (պէնիմ) սէլամ սէօյլէրսին ։

Լարթիկ.— Պու գատա՞ր մը ։

Վէրտիէ.—Շիմտիլիք պու գատար ։ Պաշգա չէյէ պագալըմ. Մօրիս, պու կիւնտէն իԹիպարէն Պրէսսօլ ֆամիլեասընը պուլմագա ուղրաշմալը. մէրգում Պրէսսօլ միմար ըմըշ. էկէր Գօթթէն սալնամէսինտէ Պրէսսօլ իսմի պուլունմայաճագ օլուր իսէ, էմսալի քիԹապլարա միւրաճաաԹ իԹմէլի, վէ պիր տէ խըզմէԹքեարան խարէսինէ պաշ վուրմալը. չիւնքի էվլէրտէն խըզմէԹճի պուլմագ իւզրէ խարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաԹ օլունակէլտիյինտէն, պէլքի էօյլէ պիր չալըս մէյտանա չըգար... Սիմօնըն վէլատէԹի գայտընը պուլմալը. միւչքիլ պիր չէյ տէյիլ ամմա, մէրգումէյի պուլմագ իչիւն Նէննի Սթալլ իլէ Ժօնաթան Ռիլտին գաԹլէրինտէն տօլայը գուհուր իԹմիշ օլան վէլվէլէնին Թէսքին օլմասընա պէքլէմէլիյիզ, սօնրա Մօրիսի Վիք-Սիւր-Պրէնէ կէօնտէրիրիզ. շիմտիլիք պիզճէ էն էլզէմ օլան չէյ էհըն-ը տըր ։

Մօրիս.— ԻհԹիյաԹտան այըլըմ ։

Վէրտիէ.— Պու սապահքի կազէԹալարը օգուտը՞ն մը ։

Մօրիս.— Էվվէթ ։

Վէրտիէ.— Նէ՞ վար նէ՞ եօգ ։

Մօրիս.— Տիւն աքշամքի կազէԹալարըն եազտըգլարընտան իպարէԹ չէյլէր. հէյէԹը իԹհամիյէ Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն իսթիարնամէյի րէտտինին տէրճիյէ իքԹիֆա իԹմիշլէր, միւԹալաասընտան՝ Թահգըգաթը վագըաթէն պիր նէԹիճէ հասըլ օլմամըշ իտուկինի անլատըմ ։

Վէրտիէ.— Մուսայէնէխանէյէ կիտտի՞ն մի ։

Մօրիս.— Խայըր, լաքին նիյէթիմ շիմտի կիտմէք տիր ։

Վէրտիէ.— Բէք ալա. պիր քէրրէ շու էվի կէզէլիմ. չիւնքի հէր քէօշէսինի պիր էյիճէ պիլմէք էլզէմ տիր. —տէտիքտէ, իւչիւ պիրտէն էվին իչէրիսինի կէզմիշտէն սօնրա, պաղչէյէ չըգտըլար վէ Վէրտիէ տախի էվի Թուտուղը սըրատա, Լարթիկին տուրմըշ օլտուղու գաբուսըն էօնիւնտէ տուրուպ, —Պու նէ՞ տիր, —սիւալինէ, գարտաշ Վան Պրէօք. —Պիր գաբու, կէօրիւյօրսըն եա, գապի պիր քիլիտ վէ գալընճա պիր սիւրկիւ իլէ գաբանմըշ պիր գաբու ։

Վէրտիէ.— Պու գաբու նէ՞րէյէ չըգար ըմըշ ։

Լարթիկ.— Պու էվին արգասընտա պուլունան վէ Վիլ-տ'Էվէք սօգաղընա նազըր օլան խանէնին պաղչէսինէ ։

Վէրտիէ.— Օ էվ նէ՞ ճինս չէյ տիր ։

Լարթիկ.— Մուգատտէման իգամէԹէ մախսուս ճէսիմ պիր էվ իքէն, մուախխարէն Մատամ Տիւպիէֆ նամընտա պիր գարընըն Թահթը իտարէսինտէ օլարագ մէքԹէպ Թահվիլ օլընմըշ ։

Վէրտիէ.— Պու գաբույը նի՞չիւն վագԹըյլա աչմըշլար ։

Լարթիկ.— Զիւնքի իքի էվին սահիպի պիր իմիշ, վէ զաննըմ հալա տա էօյլէ տիր ։

Վէրտիէ.— Բէք ալա. օ մէքԹէպի տէ կէօրմէլիյիմ. պու գօնշուլըգտան պիր սուրէԹլէ իսԹիֆատէ օլունըպ օլունամատըղընը անլամալըյըմ. էսնաի հայաԹտա ֆախտէսիզ չէյ եօգ տըր. լաքին էն ճիւզի չէյտէն պիլէ իսԹիֆատէ իԹմէքլիյին եօլընը պիլմէլի տիր. էվին հէր ճիհէԹինի կէզտիք կէօրտի՞ւք մի ։

Լարթիկ.— Հէրսի պու գատար ։

Վէրտիէ.— Օ հալտէ արԹըգ այըլապիլիրիզ ։

Լարթիկ.— Էօյլէ եէմէյինի պէրապէր եէյէլի՞մ մի ։

Մօրիս.— Պէն պու սապահ չօգօլաթ իչտիմ ։

Լարթիկ.—Սէն եաշտա օլանլար իչիւն, չօգօլաթ իչԹիհա աչմագ իչիւն պիր չէյ տիր. սէնին միտէն իչիւն տահա գուվվէԹլի պիր չէյ լազըմ տըր. սիզին գալաճաղընըզը մէմուլ իտէրէք, իւչ քիշիլիք եէմէք հազըրլաթտըմ ։

Սախթէ բահրիպ Մէրիս՝ սաաԹընա պագտըգտան սօնրա, —Էօյլէ իսէ եէյէլիմ, լաքին չապուգ եէյէլիմ, չիւնքի միւսԹաճէլ իչիմ վար, պիր սաաԹտան զիյատէ միւսաատէ իտէմէմ ։

Լարթիկ.— Պիր սաաԹ քեաֆի տիր ։

Իւչիւ պիրտէն եէմէք օտասընա կէչտիլէր վէ իչԹիհալըճա եէտիլէր վէ միւքէմմէլ կէԹիրտիճէք օլան իչքիլէրին մուվաֆֆագըյէԹինէ չարաբ իչտիլէր ։

39

Պիր կէճէտէ վուգուա կէլէն վէ իքի գաթլըն տէ փալը պիր շախս օլտըղը մազնուն օլան իքի ֆիլի հագգընտա կազէթալարտա մունտէրիճ օլան մէպահիս մալումը ամմէ օլուպ, Բարիս էհալիսի թաֆսիլաթը մառաքլը անլամագ վէ իքի ճինայէթին վուգուա կէլտիկի վէ հիչ օլմազսա նաաշլարըն պուլունտըղը մահալլէրէ կիտիպ կէօրմէք ազմինէ տուշմուշ իտի ։ Պինաէն ալէյհ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանը տէրհալ էհլի մէրագ իլէ տօլտը ։ Բօլիս միւտիրի շու հալին վուգուունի էվվէլինտէն քէշֆ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ , Գուրավիէֆ մէզարընըն էթրաֆընա պիր գօրտօն չէքտիրիպ , գարգաշալըղըն էօնիւնիւ ալմըշտը ։ Էրնէսթին սօգաղընտա իսէ օ տէրէճէ ճէմիյէթ օլմատըղընտան , գիրա արապաճըլընըն գարուսը էօնիւնէ վազ օլընան իքի նէֆէր զապթիյէ կիւրիւլթիւնիւն մէնինէ մուվաֆֆագ օլմագտա իտիլէր ։

Պարօն Բազալ ար Լանտիլէնին Պրէյան լօգանթասընտա իթմիշ օլտըղը հիքեայէտէ Գօնթ Իվան Սմօլօֆ պիր Ռուս ֆամիլեասընա մախսուս օլան մէզարտան պահս օլունտըղընը իշիթտիքտէ , քէնտիսի պիզզաթ կիտիպ , վուգուի հալի անլամագ , վէ օ մէզարըն հանկը ֆամիլեայա մէնսուպ իտուկինի էօյրէնմէք ազմինէ տուշմուշ օլտըղը ճիհէթլէ , Կրանտ-Օթէլտէ էօյլէ եէմէյինի եէտիքտէն սօնրա , արապանըն հազըր օլուպ օլմատըղընը սօրտուգտա , վէ հազըր օլմատըղընա տաիր ճէվապ ալտըգտա , սէրիէն տիւկէր պիր արապա ճէլպ իլէ , իչի քիւրքլիւ գօյու պիր բալթօ կիյինիպ քիրա արապասընա պինտի , վէ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա չէքմէսինի արապաճըյա էմր իթտի ։

Արապա մէզարիսթանըն պէօյիւք գաբուսը էօնիւնտէ տուրտու . Գօնթ արապատան աշաղը էնիպ , Գուրավիէֆ մէզարընա տօղրու կիտէն էհալինին իչինէ գաթըլտը , վէ մէզարա եագլաշտըգճա էհալիյի եարըպ թա էօնէ կէչմէք սէվտասընա տուշտու ։

Բօլիս ժանտարման՝ Գօնթա խիթապէն .

—Իչէրի կէչմէք եասագ տըր , մօսիէօ ։

—Նի՞չին ։

—Էմր պէօյլէ տիր ։

Գօնթ տուրտու վէ պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

—Լաքին պէն բասթ կէլէ վէ մանասըզ եէրէ կէլմէմիշիմ տիր պուրայա , պիր ազ աւհա էօթէտէ օլան պիր մէզարա զիյարէթ իթմէք մագսատըյլա կէլմիշիմ տիր. միւսաատէ օլունամա՞զ մը ։

—Պու կիւնլիւք օլամազ , էֆէնտիմ ։

—Միւսթէսնա օլարագ . . .

—Իսթիսնաիյէթ օլունամամասը , այրըճա թէնպիհ օլընմըշ տըր ։

Գօնթ Իվան Սմօլօֆ , պու պատաքի թէշէպպիւսաթընըն սէմէրէսիզ գալաճաղընը անլատըղընտան , իսթէտիյի մալիւմաթը քիմտէն ալապիլէճէյինի զապթիյէ նէֆէրինէ սիւալ իլէ իքթիֆա էյլէյիպ .

—Շու թէտպիրը շէտիտին սէպէպի նէ՞ տիր անլաշըլամա՞զ մը , —տէտիքտէ , նէֆէր՝ թէմամըյլա վուգուու հալի հիքեայէ իտուպ պիթիրտիքտէ .

Գօնթ.— Ճինայէթին վուգու պուլտըղը մէզար հա՞նկըսը տըր ։

Նէֆէր.— Մաարուֆ պիր Ռուս ֆամիլեասընա մէնսուպ օլան մէզար տըր ։

Գօնթ.— Օ ֆամիլեանըն շէօհրէթինի պիլի՞րմիսին ։

Նէֆէր.— Պիլիրիմ եա ։

Գօնթ.— Պանա սէօյլէյէպիլի՞րմիսին ։

Նէֆէր.— Սէօյլէրիմ. օ մէզար Գուրավիէֆ ֆամիլեասընըն մէզարը տըր ։

Գուրավիէֆ իսմինի իշիտիր իշիթմէզ , Գօնթ Իվանըն պէնզի էօլիւ կիպի սօնտը , վէ հէյէճանը գալպ իլէ .

—Էյի պիլի՞յօրմըսըն , սագըն եանըլմայասըն ։

—Էօյլէ օլտըղընա էմին իմ , մէզարիսթան պէքճիլէրինին պիրինտէն խապէր ալտըմ .

Գօնթ Իվան՝ պաշընը աշաղը պիր միւտտէթ սաքիթ վէ սամիթ տուրտու , մուախխարէն զիհնինի թօբլայըպ նէֆէրէ թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա , կէրի տէօնտիւ վէ միւթէմատիէն պիրիքմէքտէ վէ արթմագտա օլան ճէմիյէթին իչինտէ զայիպ օլտու ։ Սըֆաթընտա ֆէվգէլատէ պիր մէշղուլիյէթը զիհնիյէ ալամէթի բէյտա օլտու , քէնտի քէնտիյէ , —պու նա՞սըլ մուամմա , տիւնեատա պուլունան զիյատէ զարիպ , պուլունան զիյատէ անլաշըլմազ պիր վագաա թէսավվուր օլունապիլի՞ր մի . մամաֆիհի մէսէլէ հէր հալտէ գաչիրէ իխրաճ օլունմալը տըր , վէ նէ՞ օլտըղընը անլամալըյըմ . —տէյէրէք , ատըմլարը չապուգլաթտը վէ թէնհա պիր եօլտան սարըպ մէզարիսթանտան տիշարը չըգտը վէ արապասընը արատը պուլտու ։ Գօնթ արապանըն գաբուսընը աչաճագը սըրատա , էլինտէ սիյահ ագաճտան մամուլ պիր խաչ թութմըշ , պիրիսի՝ եանընտան կէչէրքէն պիր հայրէթ սէտասը սալը վէրիպ , վէ պիրտէն տուրըպ , Գօնթա .

—Աֆվ իտէրսինիզ , էֆէնտիմ . . . սիզէ պիր շիֆթ սէօզիւմ վար —տէտիքտէ .

Ռուսիալը Գօնթ՝ քէմալը թէաճճիւպլէ պաշընը չէվիրիպ , մուխաթըպընա պագտը , վէ եապանճը լըսանըյլա .

—Նէ՞ իսթէրսինիզ , —տէյու սիւալինէ .

—Պիր մալիւմաթ ալմագ իսթէրիմ . . . էվվէլիսի կիւն Ռօքէթ սօգաղընտաքի տիւքքեանըմա կէլիպ , շիշէքտէն պիր թաճ ալան սիզ տէյի՞լ մի սինիզ ։

—Իհթիմալ տըր քի պէն օլայըմ , չիւնքի ֆիլվագը էվվէլիսի կիւն պիր թաճ սաթըն ալտըմ , լաքին սէնին տիւքքեանընտան օլուպ օլմատըղընը պիլմէյօրըմ ։

—Պէնիմ տիւքքեանըմտան ալտընըզ պիլիյօրըմ , հաթթա մէզքիւր թաճը Գուրավիէֆ մէզարընա կէօթիւրտինիզ , տէյի՞լ մի ։

—Պէլքի տէ . . . լաքին պու սիւալլէրտէն մագսատընը՞զ ։

—Չիւնքի սիզ կիթտիքտէն սօնրա , պիր Ֆրանսըզ ալթունը վէրէճէք եէրտէ պիր Ինկիլիզ ալթունը վէրմիշ օլտըղընըզը ֆարգ իթտիմ . պէն իսէ սիզէ Ֆրանսըզ ալթունը հիսապըյլա գուսուրընը վէրմիշ իտիմ ։ Պինաէն ալէյհ սիզէ պէշ ֆրանգ պօրճլու վար տըր քի , հասպէլ իսթիգամէթ թէէտիյէ իթմէլիյիմ ։

—Լիւզումը եօգ . . . սիզտէ գալսըն . մէմուլ իթմէմ քի Ինկիլիզ ալթունը վէրմիշ օլայըմ , էօյլէ տէ օլսա զարարը եօգ ։

—Լաքին էֆէնտիմ . . .

—Էկէր գապուլ իթմէզ իսէն , ֆուգարայա վէր , —տէյիպ , սալըրըլըզըլը արապայա աթլատը վէ գաբուլը գաբատըղը սըրատա , —Նէրտէն քի պինտիմ իսէ , չաբուգ եինէ օրայա կէօթիւր , —տէյու արապաճըյա թէնպիհ իթտի ։

Մաթէմ էշեասը սաթան քիմսէ , արապանըն նումէրօսընը պիր էյիճէ ֆիքրինտէ հըֆզ իթտիքտէն սօնրա ,

—Ա՛հ . սէն օ գատար չաբուգ կիտէմէզսին , նասըլ օլսա պէն սանա եէթիշիրիմ . խընզըր սէնի . . . —տէյիպ , հէման արապա մէրքէզինէ գօշտը , վէ արապաճըլարտան պիրինէ , —շու էօնտէն կիտէն արապանըն արգասընտան եէթիշէճէք օլուր իսէն , սանա եիրմի ֆրանգ վար ։

—Զաբուգ պին վէ եիրմի ֆրանգը հազըր թութ , չիւնքի ալաճաղըմ շիւպհէ եօգ . . . ա՛րշ —տէյիպ գամչըյը պաստը , վէ Բօքէթ սօգաղընտան կիթմէքտէ օլան Գօնթ Իվանըն արապասընա եէթիշտի ։

Զիչէքճի՝ մէրգումըն Բէր-Լաշէզ վէ Էրնէսթին սօգաղը ճինայաթընըն ֆաիլի օլտըղընա հիչ շիւպհէսի օլմատըղընտան , եօլու պաշա արապատան պաշընը տըշարը չըգարմըշ կէօզլէմէքտէ վէ քէնտի քէնտիյէ .

—Շիւպհէ եօգ , օ խապիս տիր . իքի եանտան սաբը սագալընտան , կէօզլիւյիւնտէն վէ թէլաֆֆուզընտան տէրհալ թանըտըմ . . . զաթէն հէմ թաճը ալմըշ վէ հէմ տէ Գուրավիէֆ մէզարընա կէօթիւրմիւշ օլտըղընը թագրիր իթտի . . . նէ կիւզէլ թալիիմ վար ըմըշ քի օրատա պուլունմըշըմ . էվինէ գատար արգասընտան կիտէճէյիմ , վէ իգամէթկեահընը էօյրէնէճէք օլուր իսէմ , գուսուրը գօլայ օլուր ։ Վաթանըմըն հիւքիւմէթինէ ճէսիմ պիր խըզմէթ իթմիշ օլաճաղըմ . . . կազէթալար պէնտէն պահս իտիւպ , տիւքքեանըմը տա զիքր իտէճէքլէր . . . տիւքքեանըմըն պէյլէնմէսի իչիւն կիւզէլ պիր ֆըրսաթ սայըլըր , —տէմէքտէ օլտըղը հալտէ տիւքքեանճը պիր թէլաշ հըսս իթմէկէ պաշլատը . չիւնքի Գօնթըն արապասընըն հայվանը քէնտինինքինտէն էյիճէ օլտըղը ճիհէթլէ , խայլըճա իլէրիլէմէքտէ իտի ։

Մամաֆիհ՝ չիչէքճի մէզքիւր արապայը կէօզիւ էօնիւնտէն ղայպ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ , օ արալըգ եօլտան գըշլայա կիթմէքտէ օլան ասքէր կէչմէքտէ իտուկի ճիհէթլէ , միւրուր ու ուպուր միւմքին օլամայըպ , Գօնթըն արապասը տուրմաղա մէճպուր օլտը , վէ տիկէր արապա տախի մէզքիւր արապայա եագլաշտը ։

Զիչէքճինին արապաճըսը միւշթէրիսինէ տօղրու էյիլիպ , —պու տէֆա արթըգ եագլաշտըգ , գաչամազ ։

—Աման օլմայա քի եագասընը սալը վէրէսին ։

—Գօրգմա . . . նասըլ օլսա եագալարըզ . . . նումէրօսը 2750 տիր ։

Ասքէր գըշլայա կիրմիշ օլտըղը ճիհէթլէ , Գօնթըն արապասը եիւրիւմէկէ պաշլատը , լաքին պուլվարտա չօգ ճէմիյէթ օլտըղը ճիհէթլէ , էվվէլքի կիպի արապաճը սիւրմէմէքտէ օլտըղընտան , չիչէքճինին արապասը եիրմի եիրմի պէշ ատըմ ուզագտան գօվալայապիլմէքտէ իտի ։

40

Բուժմօն սօգաղընըն նիհայէթինէ տօղրու Գօնթ Իվան՝ արապանըն էօնտէքի ճամլարտան պիրինի էնտիրիպ , արապաճըյա տօղրու ուզանտը , վէ եագասընտան

չէքիպ , —Պրէպանըն էօնիւնտէ տուրմալը , —տէյու թէնպիհ իթտիքտէ , արապաճը պիր իշարէթլէ իշիթտիյինի վէ անլատըղընը պէյան էյլէտի ։

Իլէրուտէ սէպէպի անլաշըլամազ օլան մէշղուլիյէթը գիհնիյէսինէ րաղմէն , Գօնթ Իվան օ ագշամըը եէնի բէյտա իթմիշ օլտըղը տօսթլարըյլա պէրապէր թաամ իտէճէյինի , վէ պինաէն ալէյհ եիրմի քիշիլիք պիր սուֆրա ըսմարլամագ լազըմ կէլտիյինի խաթըրընտան չըգարմամըշ իտի ։

Արապաճը թարիֆ օլունան մահալտէ տուրուպ , Գօնթ արապատան էնտի վէ լօգանթայա կիրտի ։ Զիչէքճի արգատան եիրմի ատըմ մէսաֆէտէն հէր չէյի կէօրմիւշ օլտըղընտան , արապաճըսընա , —տուրը վէր օրատա , կէօզէթմէքտէ օլտըղըմ չախս Պրէպանըն լօգանթասընա կիրտի . . . պէքլէմէլիյիզ ։

—Անլատըմ . . . հայվանա պիր ազ եէմ վէրէճէք վագըթ վա՞ր մը , —տէյու արապաճը սիւալ իթտի ։

—Պիլէմէմ . . . հայվանընա սօնրա եէմ վէրիրսին . . . տայիմա կիթմէկէ հազըր պիր հալտէ պուլունմալըզ իգթիզա իտէր ։

Պէշ տագիգա , պիր չէրէք կէչմիշ օլտըղը հալտէ լօգանթատան քիմսէ չըգմայընճա , չիչէքճի քէնտի քէնտիյէ .

—Պու ատամ արապասընա եօլ վէրմէտի , տիմէք քի եինէ պինէճէք . . . եէմէք եէյօր օլմալը , ըսթըրիտէ իլէ գազ ճիյէրի եաղընա վէ էյի շարապլա պուտանմըշ տալմըշ օլմալը . . . պու կիւն պէյէնտիյի կիպի քէնտինի պէսլէսին , պու ագշամքի թաամը եէյէն քարատան չըգմազ գօրգմասըն . հիւքիւմէթ օնը պէսլէր , —տէյու Բուսիալըլըն հագգընտա խայըրը օլմայան սէօզլէրի թէքմիլ իթտիյի սըրատա , Գօնթ հէր չէյի սըրասընա գօմուշ , տիշարը չըգտը վէ արապասընա պինտի ։

Արապա Կրանտ-Օթէլ լօգանթասընըն էօնիւնտէ տուրտը ։

Զիչէքճինին արապասը տախի տուրտու ։

Գօնթ արապատան աշաղը էնիպ , արապանըն իւճրէթինի վէրտի , վէ իչէրի կիրտի . արգասընտան չիչէքճի տախի իչէրի կիրտի . լօգանթանըն խըզմէթճիսի Բուսիալըյա սէլամ տուրտը ։

Զիչէքճի՝ մէրգում խըզմէթճիյէ խիթապէն .

—Պու ատամը թանը՞յըրսըն ։

—Մատամ քի սէլամ վէրտիմ , տիմէք քի թանըյըրըմ , կէօրմէտի՞ն մի ։

—Կրանտ-Օթէլտէ՞ մի օթուրըր ։

—Սէնին նէ՞ վազիֆէն , նի՞չիւն սօրըյօրսըն ։

Զիչէքճի ճէվապ վէրէճէք եէրտէ խըզմէթճինին էլինէ պիր պէշ ֆրանգլըգ սըգըշտըրտըգտա , խըզմէթճի .

—Անլատըմ . . . պու ատամ Կրանտ-Օթէլտէ իգամէթ իտէր ։

—Եապանճը՞ մը տըր ։

—Էվվէթ , Բուսիալը տըր ։

—Ատը նէ՞ տիր ։

—Գօնթ Իվան Սմօլլօֆ ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Զիչէքճի իսթէտիյի մալիւմաթը ալմըշ օլտըղընտան , կէրի տէօնտիւ վէ քէնտի

քէնտիյէ , Գօնթ Իվան Սմիլօֆ հէ՛. պէօյլէ եարմա Գօնթլար նիչէ նիչէ կէօրիւլ-միւշ տիր . . . քի՞մ պիլիր հանկը Թօմրուգտան գաչմըշ տըր . . . —վէ մուախխարէն արապաճըյա խիթապէն , —եիրմի Փրանգընը հազըր իթտին . . . պունտան սօնրա սաաթ հիսապըյլա կիտէճէյիզ . զապթիյէ տաիրէսինէ կէօթիւրմէլի , վէ ջըքը կիթ-մէլի —տէտի ։

Արապաճը գամչըյը պասըպ . —զապթիյէյէ՞ մի . . . կէօրիւնիւր քի գօվալաուլ-դըմըզ պիր գապահաթիը ըմըշ . վէ միւշթէրիմ տէ ճասուս օլմալը ։ Պու ճիհէթ հիչ խաթըրըմտան կէչմէմիշ իտի ։

* * *

Հէր նէ գատար Բէր-Ղաչէզ մէզարիսթանընա բէք չօգ էհալի հիւճում իթմիշ իտի իսէ տէ , պիր օ գատար ճէմիյէթ տէ մուայէնէխանէյէ գօշուշմըշ իտի ։ Էհլի մէրագ՝ Թէաթրօ գարուլարընտա օլտըղը միսիլլու , նէօպէթէ պէքլէմէքտէ իտի ։ Նէֆէրաթը զապթիյէնին թահթը նէզարէթինտէ օլարագ , էհալի ալթըշար ալթը-շար կիրիւրլէր չըգարըլըր իտի ։ Նաաշլարըն իքիսի տէ էհալիյի սալօնտան այըրան ճամէքեանըյարա էն եագըն օլան մէրմէր մասալարըն իւզէրինէ վազ իտիլմիշ իտի ։

Պիզիմ իլէ պէրապէր մուայէնէխանէյէ կիրէն ալթը քիշինին իչինտէ էվվէլ եաղընտա , պիրպիրինէ ույմազ էլպիսէլէր կիյինմիշ , հալլէրի միւնասէպէթսիզճէ իքի քիշի վար իտի ։ Պունլարտան պիրիսի տիկէրինէ .

—Պագընըզ , իշթէ Գօնթէս աէտիքլէրի . իքի պըչագ եէմիշ . պիրի պօղազընտա պիրի տէ սօլ մէմէսինին ալթընտա Թամ եիւրէյինէ . վուրան ուսթատ ըմըշ . տէյէ-ճէք եօգ ։ Տիկէրի տախի արգատաշընտա այնը լիսանը գուլլանմագտա իտի ։

Պու իքի շախսըն եանընտա պուլունանլար՝ մէրգումանըն էօյլէ ատի պիր լիսան իլէ միւսաճէպէթլէրինտէն վէ հալլէրինտէն Նամուսլը ատամլարա պէնզէմէյիպ , հայտուտա պէնզէյիշլէրինտէն , պիր տէրէճէյէ գատար ալամէթը աէհչէթ հըսս էյ-լէտիլէր ։

Զապթիյէլէր.— Տուրմայըն տուրմայըն , տօլաշըն կէդին , —տէյու պաղըրըրըգ-լարընտա , ճիւմլէսի եիւքսէքլէ պաչլայըպ , տիկէր նասըն էօնիւնտէ տուրտուլար , վէ եինէ մէրգումանըն իքի մէճճուլ իւլ աճվալ շախսլարըն պիրիսի , տիկէրինէ .

—Իշթէ էօլէն գապատայը տա պու , պագընըզ շունա . , . պիր համլատա հա-պը եութմըշ . —վէ մուախխարէն արգատաշընըն գուլաղընա տօղրու էյիլէրէք , —լաքին չու գօլունըն իւսթիւնտէքի . . .

—Չէնէնէ մէրամ անլաթ , պէն Թանըտըմ քի՞մ օլտըղընը ։

—Սէ՞ն մի ։

—Պէն ։

—Տիմէք աճպա՞պ մը չըգտընըզ ։

—Էսկի հապսխանէ գաչգընլարընտան տըր . օ գօլունտաքի րէսմէրի հապսխա-նէտէ իյնէ իլէ պէն եաբմըշըմ տըր . —տէտիքտէ , արգատաշը գօլընը սըգըպ , սիւ-քիւթ իթմէսինի իշարէթ իթտի ։

Զապթիյէնին պիրի.— Կէչին , կէչին , —տէյու պաղըրտըգտա , պիր ալթը քի-շի տահա իչէրի կիրիպ , տիկէրլէրի չըգտըլար ։ Մէճճուլ իւլ աճվալ իքի շախս տա-խի գօնուշա գօնուշա չըգըպ պիր աղ Թէպախտա իթտիլէր , վէ նէպաթաթ պաղչէ-սինէ տօղրու եիւրիւտիւլէր ։

—Սէօյլէ . . . սէօյլէ . . . եանըլմայօրըմ եա , օ տօուն քէսիլմիշ հէրիֆին գօ-լընտա իմինի սէն եազմըշ օլտըղընա էմի՞ն միսին ։

—Ղայէթ էմին իմ . օ հէրիֆի Բուասսի հապսխանէսինտէ կէօրտիւմ . հանկի պիր տէֆա պէշ սէնէ եաթմըշ ըտը՞մ եա, օնտան պէրու խայլը զէման կէչտի . . . օ վագըթ տա խըրսըզ պիր չէլ իտի , կէօրիւնիւր քի պիր հայտուտ չէթէսինէ խըզ-մէթ իթմիշ տիր ։

—Հայտուտլըգտա պուլունմըշ ամմա , գօլթուղընըն ալթընտան կէչէն պըչագ-տան սըյըրըլամամըշ ։

—Գաթիլ իլէ մագթուլըն պէյնլէրինտէ աճապա նէ՞ վար ըմըշ ։

—Պագըսանա ։

—Նէ՞ վար ։

—Աճապա կիթսէք զապթիյէյէ պիր իքի չիֆթ սէօզ սէօյլէսէք , պիր չէյ գա-զանըրը՞մըյըզ, նէ՞ տէրսին ։

—Եօգ եօգ , էքսիք օլսուն , կալուպէ , զապթիյէ տաիրէսինէ կիթմէք պէնիմ իշիմ տէյիլ . օ մահալլէրտէն նէֆրէթ իտէրիմ , սօրկու սիւվալէ իսթինթագա գալ-գըշըըրլար , վէ վագթըըն իւչ րուպըընը պօշա կէչիրթտիրիրլէր . վարսըն բօյլէ քէն-տի քէնտիյէ իշի անլասըն . . . պիզիմ կիպի հէր իշիմիզի հիքեայէ իթմէկէ իսթի-յաճըմըզ եօգ ։

—Հագգըն վար ։

—Էլպէթթէ ։

—Կիտէլիմ պիր չէյ չագալը՞մ մը ։

—Զագալըմ եա . իչէրիմիզի գըզըըրըր . մէյխանէնին պիրինէ կիրէլիմ ։

Իքի րէֆիգլէր , էօքի ալթ բազարընա տօղրու կիտտիպ , վէ բէօյլէ պուճագ պիր մէյխանէյէ կիրիպ , իչրէթ մասասընըն պաշընա եէրլէշտիլէր ։

* * *

Մալիւմ օլտըղը վէճհ իւզրէ , տալիյէ վէ զապթիյէ տաիրէլէրինտէ գաթիլի վէ եախօտ գաթիլլէրի պուլմագ իւզրէ , հէր կէօնա Թէշէպպիւսաթըն իճրասընա միւ-պատէրէթ օլընտըղը հալտէ , պիր կէօնա նէթիճէյէ տէսթրէս օլունամամասը՝ մէ-մուրինին Թէլաշէսինի մուճիպ օլմագտա իտի ։

Թային օլունան մէմուրլարըն րապօրթօլարը պիր պիրի արտը սըրա կէլմէքտէ օլտըղը հալտէ , հիչ պիր Փայիտէյի մուճիպ օլամամագտա , վէ մէսէլէ հագգընտա պիր կէօնա ըշըգ քէօշէսի կէօստէրմէմէքտէ իտի ։

Բօլիս միւտիրի գաֆասընը չաթլատըրճասընա տիւշիւնիւր , վէ Ժօռլէ իլէ Մարթէլէ պիր իք ուճու կէօսթէրմէկէ չալըշըր , վէ պուլամազ իտի ։

Տիկէր Թարաֆտան միւսթահթիգ Բօլ տը Ժիպրէ իւին հիքմէթի տէրէճէտէ մուղլագըըղընտան քիպրի գապարմագըա պէրապէր , կիրտիյի եօլտան չըգմանըն չա-րէսինի արար տուրուր իտի ։

Էհալինին Թօբլանտըղը մահալլէրէ , Գուրավիէֆ մէզարընըն , մուայէնէխանէ-նին , Էրնէսթին սօգաղընտաքի արապա ախըրընըն ճիվարլարընա խաֆիյէլէր Թա-յին իտիլմէսի էմր ու Թէնպիհ իտիլմիշ իտի ։

Հալլէրինտէն վէ սըֆաթլարընտան խաֆիյէ օլտըգլարը մալիւմ օլմայան քէսան

էհալինին արասընա կիրիպ, հէր շէյի տինլէյէպիլէճէգլէրինտէն վէ իյի պիլտիգլէրի ճիհէթլէ, գօլայճա մալիւմաթ ալապիլէճէգլէրինտէն, բօլիս խաֆիյէսինճէ էգսէրիյա պու Թէտպիրէ միւրաճաաթ օլընմըշ, վէ սէմէրէսի տախի կէօրիւլմիւշ իտի ։

Մալիւմ տիր քի, չօգ տէֆա վէ պէլքի տէ տայիմա ճանիլէր՝ սէպէպինի տէրք իտէմէտիքլէրի վէ անլայամատըգլարը պիր հըսսէ մէյլի, իչլէմիշ օլտըգլարը ճինա-յէթին մահալլինի վէ խասսա ճանլարընա գըյտըգլարը քիմսէնին լաշէսինի կէօրմէք կիպի պիր չօլբաղըզլը գալըգըրլար ։

Անճագ պէր վէճհը մէշրուհ խըզմէթէ թային օլունան մէմուրլար՝ կէզիպ տօ-լաշտըգտան սօնրա, պիր շէյ անլայամատըգլարը վէ խասսա մանասըզ անճագ պիր գաչ սէօզ իչիտէպիլտիքլէրի ճիհէթլէ, ագշամլարը պօյունլարը էյրի մահզունանէ հիւքիւմէթէ ավտէթ իտէրլէր իտի ։

Վուգուաթըն իքինճի կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա, Մ. տը Ժիպրէ օտասընտան տըշարը չըգաճագը սըրատա, խատէմէտէն պիրի կէլիպ, միւտտաիի ումումինին քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինի պէյան էյլէտիյինտէն, միւսթանթիգ տէրհալ մումայիլէյհին նէզտինէ կիթտի ։

41

Միւտտաիի ումումի.— Թազէ պիր խապէրին վա՞ր մը․ մէհարէթին սայէսինտէ վէ խասսա րասթ կէլէ օլսուն իփին ուճընը Թութապիլտի՞ն մի ։

Միւսթանթիգ.— Հէյհա՛թ, խայր ։

Միւտտաիի ումումի.— Նէ՞ տէրսին, քէլֆիյէթ հալա այնը հալտէ՞ մի տիր ։

Միւսթանթիգ.— Էօյլէ օլտըղընը սէօյլէմէկէ ատէթա ութանըյօրըմ ։

Միւտտաիի ումումի.— Հալա զո՞ւլմէթ իչինտէմիյիզ ։

Միւսթանթիգ.— Հալա․ հաթթա վուգու պուլան իքի ճինայէթին սէպէպի նէ՛, օլապիլտիյինէ տաիր իտտիմէկէ պիլէ մուվաֆֆագ օլամայօրըմ․ պէնճէ էն սահիհ օլան ճիհէթ՝ հէր իքի գաթլէ միւթէճասըր օլան պիր շախս տըր․․․ Էվվէլ էմրտէ խա ֆամիլեաճա պիր մէսիլէտէն տօլայը վէ խասսա հէր հալտէ տէհշէթլի պիր սըրրը մէյտանա չըգարմամագ մէճպուրիյէթինտէ մէյտի, ճինայէթը վագըա զայէթ միւթէյաքէր պիր քիմսէ Թարաֆընտան իճրա օլունմըշ տըր զանն իտտիմ ։

Միւտտաիի ումումի.— Էյ սօնրա պու Թախմինտէն սարֆը նազա՞ր մը իթ-տինիզ ։

Միւսթանթիգ.— Գաթիէն ։

Միւտտաիի ումումի.— Նի՞չին ։

Միւսթանթիգ.— Չիւնքի գահիր հալտէն ֆիքրի սապըգըմըն սահիհ օլմատըղը-նա վէ խասսա հիչ օլմազսա մէշքիւք պիր միւթալաա իտուկինէ գարար վէրտիմ․․․ Մագթուլլէրին նէ պիրի վէ նէ տէ տիկէրի պիր սընֆը միւթէպէրէ մէնսուպ տէյիլ տիրլէր․ մագթուլըն գօլը իւզէրինտէ իյնէ իլէ եապըլմըշ իշարէթլէր կէօրիւլմիւշ օլտըղը միւխլլու, կէրէք օնըն վէ կէրէք գարըսըն ճամէշույլարընտա պիր կէօնա ա-լամէթը ֆարիգա եօգ իտի ։

Միւտտաիի ումումի.— Պու սէօյլէտիքլէրինիզտէն պիր շէյ չըգմազ․ պէլքի է-

ֆէնտիլէրին նամ վէ թալիմաթըյլա հարէքէթ իտէն վէ միւթէպաքէր խանէլէրէ մէն-սուպ օլան էմէքտարլար իտի, նէ՞ պիլիրսին ։

Միւսթանթիգ.— Սիզին տէտիյինիզ կիպի տէ օլսա, նէ մագսատա մէպնի պի-չարէ խըզմէթքեարլար Թէլէֆ իտիլէպիլիր ։

Միւտտաիի ումումի.— Անլէրին քէշֆ իթմիշ վէ խասսա խապէր ալմըշ օլտըգ-լարը ֆամիլեաճա պիր սըրրըն մէյտանա չըգմամասը մագսատընա մէպնի իթլաֆ ի-տիլմիշ օլապիլիրլէր եա ։

Միւսթանթիգ.— Էօյլէ մաարուֆ վէ միւթէպէր զէվաթըն էմէքտարանընը թանըյան վէ պիլէն բէք չօգ պուլունըր․ էօյլէ օլսա իտի շիմտիյէ գատար միւա-յէնէխանէտէ նաաշլարը կէօրէնլէրին իչինտէն թանըյանլար պուլունըր իտի ։

Միւտտաիի ումումի.— Թանընմայաճագլարը նէ՞ մալիւմ ։

Միւսթանթիգ.— Մալիւմ տէյիլ ։

Միւտտաիի ումումի.— Մուայէնէխանէյէ չօգ սէյրճի կիթտի՞ մի ։

Միւսթանթիգ.— Բէք չօգ․ նէֆէրաթը զապըթա՝ սէյրճիլէրի ալթըշար ալթը-շար իչէրի սալը վէրիյօրլար ։

Միւտտաիի ումումի.— Օ սէյրճիլէրին միյանընտա տա բօլիս խաֆիյէլէրի թային օլընմը՞շ մը տըր ։

Միւսթանթիգ.— Շիւպհէ՞ մի վար ։

Միւտտաիի ումումի.— Քի՞մլէր թային օլունտը ։

Միւսթանթիգ.— Զապըթաճա խըզմէթլէրի Թագտիր օլունան Ժօզէֆ իլէ Մար-թէլ ։

Միւտտաիի ումումի.— Իքիսի տէ էյի․ պէն տէ Թանըրըմ․ ամմա, պունլարըն իքիսի տէ էկէրշի գաթիլ սապըգալը պիր շախս իսէ, էլէ կէչիրէպիլիրլէր․ չիւնքի օ միւխլլուքլէրին տօլապլարընա վէ ուսուլ վէ Թէտպիրլէրինէ, էյլէնտիքլէրի մա-հալլէրէ, եաթագլարընա, նէ վէճհ իլէ իշէ Թէշէպպիւս էյլէտիքլէրինէ, նիհայէթ օ ճընս պիր ֆապրիգա մալընըն ալամէթը մախսուսէսինէ աշինա տըրլար ։ Հալ պու քի, պու տէֆա վուգու պուլան ճինայաթ հագգընտա օնլարըն մէհարէթինէ կիւվէնիպ տուրըլամազ․․․ Սիզ տէ Թէսլիմ իտէրսինիզ քի, օնլար տա պու մէսէ-լէտէ եօլլարընը շաշըրտըլար, նէ իշէրի կիտէպիլիյօրլար, վէ նէ տէ պիր շէյ պուլապիլիյօրլար․ արա սըրա զայէթ ուսթատ խաֆիյէլէր զուհուր իտէր եա, պու իշտէ պիզէ էօյլէ պիրիսի լազըմ տըր․ օնլար հէր օյունը օյնամանըն, հէր սըֆաթը թագընմանըն եօլունը պիլիրլէր․ վէ միւթէպէր ճէմիյէթլէրէ կիրիպ չըգտըգլարը միխլլու, էն աշի տէյիքլէրէ տէ պաշլարընը սօգապիլիրլէր վէ պուլունտըգլարը մահալլէ կէօրէ սէօզ վէ հարէքէթտէ պուլընըրլար․ պու միւխլլուլէր պիր պագըշտա էն մուզլաք մէսէլէլէրի պիլէ հալլ իտէպիլմէք իգթիտարընը հաիզ տիրլէր․ ավ քէօբէյինին ավըն գօգուսընը ալըպ արգասընտան տիւշտիւյիւ կիպի պունլար տա, գօգլայա գօգլայա պուլուրլար ։ Եարայա պագտըգլարը կիպի մագթուլըն նէ ճինս սիլահ իլէ վէ նէ ճընս էլ իլէ տարպ իտիլմիշ օլտըղընը անլարլար ։ Խիւլասայի քէ-լամ Թապիյաթըան պիր պաշգա կէօզէ տահա մալիք կիպի տիրլէր․ իշթէ պիզէ պէօյլէ պիր ատամ լազըմ տըր ։

Միւսթանթիգ.— Էվվէթ, Լըգօգ կիպի Ժօզէն կիպի ատամլարըմըզ օլսա իտի

էյի օլուր իտի · պիզիմ իչինտէ գայըլ օլտըղըմըզ գարանլըգ պու միսիլլու մէմուրլար նազարընտա այտընլըգ սայըլըր ։ Թէէսսիւֆ օլունուր քի , էլեէմ պէօյլէ ատամլարա մալիք տէյիլիզ ։

Միւտտաիի ումումի պիր միւտտէթ միւթալաատան սօնրա ·

—Մատամ Րօզիէ խաթրընտա՞ մը տըր ։

Միւսթանթիգ , տիւշիւնիւպ տիւշիւնիւպ վէ խաթըրընա կէթիրէմէյիպ , —Մատամ Րօզիէ՞ մի ։

Միւտտաիի ումումի·— Վէ եախօտ տահա տօղրուսը Էմէ Ժուպէր ։

Միւսթանթիգ·— Պու իսմի իշիթմիշիմ ։

Միւտտաիի ումումի·— Պու պիր գարը իսմի տիր · պու գարըյը խատըսին պիքի սախթէ նիւմայիշլէր իլէ իթհամ իթմէքլիյին եօլընը պուլուպ , գաթիլ մագամընտա ճէզա մահքէմէսինէ կէթիրիլմիշ իտի ։ Նիհայէ մուհաքէմէտէ , մէրգումէ Էմէ Ժուպէր խայլը ղանձէթլէ սուչսըզլըղընը իսպաթ իտուպ , Թէպրիյէի զիմմէթ իթմիշ իտի · · · Պէրաէթինի իսպաթ իտէր իթմէզ , քէնտիսինի իտամ ճէզասընա հիւքմ իթտիրմէյէ սէպէպ օլան չախստան ինթիգամ ալմագ սէվտասընա տիւշիւպ , իսթէտիյի կիպի մէրգումը արայապիլսին իչիւն բօլիս իտարէսինտէ պիր մէմուրիյէթ տէրէօհտէ իթմիշ իտի ։ Նիհայի մէմուրիյէթինտէ , ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իպրազը մէհարէթ վէ խըթիտատ իտուպ , միւֆթէրիսինին արգասընա տիւշտիւ , վէ պուլուպ զապըթա մէմուրլարընա թէսլիմ իթմէկէ պիլէ մուվաֆֆագ օլտը ։ Լաքին օ խապիս՝ մէմուրլարըն էլինտէն գաչըպ նապէտիտ օլտը · վէ ֆագաթ ղըյապէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունտը · խաթըրընա կէլտի՞ մի ։

Միւսթանթիգ·— Կէլտի · Էմէ Ժուպէր իսմինտէն զիհնիմ աչըլտը ։

Միւտտաիի ումումի·— Օ պիչարէ գարը ֆէվգէլատէ էհլի ըրզ պիր գարը իտի ։ Տայիմա հարէքէթտէ պուլունապիլէճէք վէ թէպէտտիւլաթ կէօրէպիլէճէք պիր մէմուրիյէթտէն միւթէլէզզիզ օլմագտա իտի ։ Մայէթինէ պիր բօլիս գօլը թաքին օլունմըշ իտի ։ Քէտիլէրին կէճէ գարանլըգտա կէօրտիւքլէրի կիպի , մէրգումէ տախի էն անլաշըլմազ մէսէլէլէրին ուճունը վէ եօլընը պուլմագտա օլտըղը ճիհէթլէ , բիւֆէգասը օ գարըյա ՔԷՏԻ ԿԷՕԶԻՒ նամընը թագմըշլար իտի ։ Ճինայէթ վէ բօլիթիգաճա զուհուրա կէլէն մէսէլէլէրտէ վէ խուսուսիլէ Օրսինի ֆէսատը զէմանընտա բէք պէօյիւք խըզմէթլէր իֆա իթմիշ տիր ։ Մայէի ասլիյէսինտէ պու իշէ իսթիտատը օլտըղը ճիհէթլէ , Լըգօզ վէ ծօպէնին այարընա կէլմիշ եէթիշմիշ օլտըղընտան , անլէր պիլէ մէրգումէնին մէհարէթինի թագտիր իտէրլէր իտի · Թէէսսիւֆ օլընըր քի , տէօրթ պէշ սէնէտէն պէրու Թէրքի խըզմէթ իթմիշ տիր ։

Միւսթանթիգ·— Աճապա Թէքրար զապըթա իտարէսի մէրգումէյի էլէ կէչիրէմէ՞զ մի ։

Միւտտաիի ումումի·— Բէք միւշքիլ տիր · չիւնքի օ վագըթ տա զապըթա իտարէսի ալը գօմագ իսթէտի ամմա , իպքա իտէմէտի ։

Միւսթանթիգ·— Եալընըզ մէսէլէի հազըրէ իլէ ուղրաշմասը թէքլիֆ օլունսա , պէլքի գապուլ իտէր ։

Միւտտաիի ումումի.— Օ շարթըլա պէլքի գապուլ իթսին ։ Հէր հալտէ պիր քէրրէ թէքլիֆ օլունապիլիր · վէ պիզզաթ միւտախէլէ իթմէքտէն ինթինապ իթսէ պիլէ նասիհաթընը տիրիղ իթմէզ ։

Միւսթանթիգ·— Էլեէմ Բարիտէ՞ մի տիր ։

Միւտտաիի ումումի·— Էօյլէ զանն իտէրիմ · պիր սէնէ էվվէլ Բարիտէ իտի ։ Պիր արալըգ քէնտիսինէ ատտ պիր իշ իչիւն պէնի կէօրմէկէ վէ պիր չէյ սօրմաղա կէլմիշ իտի ։ Հագգընտա ֆէվգէլատէ րիայէթիմ օլտըղընը քէնտիսի տախի պիլիր։

Միւսթանթիգ·— Մէրգումէ ինտինտէ սէնին խաթըրըն մէրի օլմագ կէրէք տիր։

Միւտտաիի ումումի·— Պիր ազ , զանն իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ·— Օ հալտէ շու նուֆուզընըզը իսթիմալ իլէ , Էմէ Ժուպէրին մուավէնէթինի իսթիհսալ իթմէկէ չալըշընըզ ։ Մէրգումէնին խաթըրընըզա տիւշմէսի էյի պիր էմարէ սայըլըր · Ժօտըլէ իլէ Մարթէլին մուվաֆֆագ օլամատըգլարը իշլէրտէ մէրգումէնին մուվաֆֆագ օլապիլէճէյի տէրքեար տըր ։

Միւտտաիի ումումի.— Հէման պու կիւն մէրգումէ իլէ կէօրիւշմէկէ ղայրէթ իտէրիմ ։

Մ· տը Ժիպրէ այաղա գալգըպ կիտէճէյի սըրատա , խատէմէտէն պիրի կէլիպ, բօլիս միւտիրիյէ մահքէմէ գօմիսէրինին կէլմէքտէ օլտըգլարընը խապէր վէրտի։

Միւտտաիի ումումի·— Էկէրչի էյի պիր խապէր կէթիրիյօրլար իսէ , սէֆա կէլտիլէր , —տէտի ։

Մումայիլէյհիւմ՝ Րօքէթ սօգաղընտաքի չիչէքճի Լըթէլիէ իլէ իչէրի կիրտիլէր։

Միւտտաիի ումումի·— Նէ՞ վար նէ՞ եօգ , էֆէնտիլէր ։

Բօլիս միւտիրի·— Օլան շու քի , Մ· Լըթէլիէնին գավլինճէ , Բէր-Լաշէզ իլէ Էրնէսթին սօգաղը ճինայէթլէրինին ֆաիլի հէր քիմ իսէ , պիր սաաթա վարմազ հիւքիւմէթ էլինէ կէչէճէք տիր ։

Միւսթանթիգ իշիթտիյինէ ինանամայըպ·— Գապի՞լ մի տիր ։

Միւտտաիի ումումի չիչէքճիյէ խիթապէն·— Սէօյլէտիյինէ էմի՞ն մի սին , մօսիէօ ։

Լըթէլիէ·— Ղայէթ էմին իմ ,

Միւտտաիի ումումի.— Պու էմնիյէթ նէ՞տէն հուսուլէ կէլմիշ տիր ։

Լըթէլիէ·— Մէրգում իքի սաաթ մուգատտէմ Բէր-Լաշէզտէն չըգըպ արապայա պինէրքէն թանըտըմ ։

Միւտտաիի ումումի·— Սագըն պէնզէթմիշ օլուպ տա ալտա՞նմայասըն ։

Լըթէլիէ·— Խայր , էֆէնտիմ · · · հաթթա եանընա եագլաշտըմ վէ գօնուշտըմ պիլէ ։

Միւտտաիի ումումի·— Էյ նի՞չիւն տէրհալ զապըթայա թէսլիմ իթմէտին ։

Լըթէլիէ·— Եագընտա հիչ պիր զապթիյէ նէֆէրի կէօզիւմէ իլիշմէտի · հէր թարաֆա պագտըմ , աքէր չարգասը կէօրէմէտիմ · զաթէն թութըլըրմազա գագըլաճագ օլսա իտիմ , չօգ վէլվէլէ չօգ կիւրիւլթիւ հասըլ օլաճագտը · պէլքի տէ գաչըրըր ըտըմ · Նէրէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտըղընը անլամագ իւզրէ արգասընտան կէօզէթլէտիմ · · · Հիչ պիր չէյին ֆարգընա վարմամըշ օլտըղը ճիհէթլէ , օլտըղը եէրտէն գըմըլտամայաճաղը աշիքեար տըր ։

Միւտտաիի ումումի·— Տիմէք քի կէօզէթլէտին ,

Լըթէլիէ·— Էվվէթ էֆէնտիմ , Կրանտ-Օթէլէ գատար արգասընտան կիթտիմ։

Միւտտաիի ումումի·— Օրատա իգամէթ իթտիյինէ էմի՞ն մի սին ։

Ղըթէլլէ.— Օ պապաթ խաթիրնալը մալիւմաթ իթթիմ։

Միւտտաիի ումումի.— Նա՞սըլ։

Ղըթէլլէ.— Լօգանթանըն խըզմէթքեարլարընտան պիրինէ սօրտըմ, անլատըմ։

Միւտտաիի ումումի.— Հա՞նկը միլէթտէն իմիշ։

Ղըթէլլէ.— Րուսիալը տըր։

Միւսթանթիգ.— Րուսիալը՞ մը. քեաֆֆէի շահիտլէրին չէհատէթի պու մէրքէզտէ իտի։

Միւտտաիի ումումի.— Խայի՞ր։

Ղըթէլլէ.— Գօնթ Ամօվլօֆ թէսմիյէ օլունըյօր վէ եախօտ իթտիրիյօր։

Միւտտաիի ումումի.— «Կէօրտիւմ իսէ թանըրըմ» տէտին. էվվէլտէն տէ թանը՞ր մը իտին։

Ղըթէլլէ.— Ճինայէթին վուգու պուլտըղը կիւն մէյտանտա պուլունան թըաճը սաթըն ալան օ չախս օլտըղընտան, կէօրտիւմ իսէ թանըրըմ։

Միւսթանթիգ.— Համթա մօսիէօ Ղըթէլլէ մէզգիւր թաճը խըյմէթտատէ տէ թանըմըշ իտի։ Տէրհալ պիր թէվգիֆ էմրի իմզալայըմ, վէ թէվգիֆ իթտիրմէնին չարէսինէ պագայըմ։

Պօլիս միւտիրի.— Պէն տէ լազըմ կէլէն էմիրլէրի վէրէյիմ։

Միւսթանթիգ՝ Ղըթէլլէյէ խիթապէն.— Կրանտ-Օթէլէ կէօնտէրիլէճէքսինիզ. Մէմուրլարա ըէֆագաթ իթմէնիզի վէ ճանի էմին պիր մահալէ նագըլ օլունընճայա տէկին անլէրտէն այրըլմամանըզը ըճա իտէրիմ։ Էկէր իսթէր իսէնիզ, զալ իտէճէյինիզ վագթ իչին հիւքիւմէթ սիզէ լազըմ կէլէն թազմինաթը թէէտիյէ իտէր։

Ղըթէլլէ.— Օրալարա հաճէթ եօգ. չիւնքիւ Ալլահա, հալիմ վագթըմ եէրինտէ տիր, հիչ պիր չէյ թալէպ իթմէմ. հիւքիւմէթին էլինէ պէօյլէ պիր խապիս թէսլիմ իտէպիլմէք մէսուտիյէթի ինտիմտէ բէք պէօյլէ պիր միւքեաֆաթ սայըլըր։

Միւսթանթիգ.— Պու պապաւէլի խահիշ վէ մէնֆաաթբէրէսթանէյիմինիզտէն տօլայը պէյանը մէմնունիյէթ իտէրիմ։ Պէլքի վաթանըզ իչին, թէնէհէթիլ վէ զանըը պիր մուամմայը զարիպէն հալլ իտէրիզ։

42

Միւտտաիի ումումի՝ պօլիս միւտիրինէ խիթապէն.— Կրանտ-Օթէլտէ Րուսիալընըն իգամէթ իթթիյի տաիրէյի թէհարրի իթթիրմէյէ ունութմայալըմըզ։

Պօլիս միւտիրի.— Րահաթ օլունըզ, էյինճէ թէհարրի օլունըր։

Միւտտաիի ումումի.— Օ հալտէ սիւրաթլէ հարէքէթ իտինիզ. վէ էկէր ճանի իչին ֆարգընա վարաճագ օլուր իսէ, մէյտան վէրմէյինիզ։

Պիր չէրեէք սօնրա իքի արապա տօլույէ տաիրէսինտէն Կրանտ-Օթէլէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը։

* * *

Րահիպ Մէրիս Նամ վէ գըյաֆէթինտէ պուլունան Վէրանիքէնին արզուսը մուճիպինճէ, Օհրէն սօգագընտա սիւրաթլէ եէլմէք եէտիքտէն վէ լազըմ կէլէն գա-

րարլարը վէրտիքտէն սօնրա, Ղարթիկ վէ Վէրտիւէ վէ Մօրիս պիրպիրլէրինտէն այրըլմըշլար իտի։

Սապըգ միմար Լիւտովիգ Գրէսսօլըն նէ՞րէտէ օլտըղընը անլամագ վէ Վավէն սօգագընտաքի ըէսսամ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինտէ թանըմըշ օլտըղըմըզ մէրգում Լիւտովիգ Գրէսսօլըն զէվճէսի Վալանթին Տարվիլին զայըը մէչրու գըզը Սիմօն Տարվիլին ազտը վէլատէթինին սուրէթինի էլէ կէչիրմէք մատտէլէրի Մօրիսէ հէվալէ օլունմըշ իտուկինտէն, Սֆօրքի՞ կազէթասը մուխպիրի Մօրիս՝ Օհրէն սօգագընտաքի խանէտէն չըգըպ, Բասսաժ տը լ՚Օբէրատաքի գըրաաթխանէյէ կիթտի, վէ Գօթթէն սալնամէսինին իպթիտաի նէշրինտէն պէրու ճիլտլէրինին պուլունըպ պուլունմատըղընը սօրտը վէ սօն օն իւչ սէնէլիյի պուլունապիլէճէյի ճէվապընը ալտըգտա, օնտան էվվէլքի ճիլտլէրէ տախի իհթիյաճ մէս իտէճէյինի թախմին իթմէքտէ օլտըղը հալտէ, էն էսկի ճիլտլէրի պիր քէրրէ կէօզտէն կէչիրմէկէ պաշլատը, վէ պիր իքիսինի թէտգիգ իտուպ, եա Մ. Գրէսսօլըն իսմինի, եախուտ պին [illegible] հավի սալնամէյէ տէրճ իթտիրմէմիշ օլմասընտան, վէ եախօտ մէզգիւր սալնամէի մէշհուրըն նաշիրլէրի թարաֆընտան հէր սէնէ վագը օլան թահրիրտէ ունուտըլմըշ օլմասընտան Լուտովիգ Գրէսսօլ տէյու պիր թօքէօ պուլամատը։

Անճագ իւչիւնճիւ ճիլտտէ միմարլարա մախսուս օլան գըսըմտա, հէմ իսմինի հէմ տէ թօքէօէնի պուլտը. Լիւտովիգ Գրէսսօլ Ֆիյլ-տիւ-Գալվէր պուլվարընտա 25 նումէրօտա մուգիմ տէյու իշարէթ իտիլմիշ իտի։

Ղաքին պու գայտ օն պիր սէնէլիք պիր գայտ օլմագ հասէպիյլէ, Մ. Գրէսսօլըն օ վագըթտան պէրու պիր գաչ տէֆալար թէպտիլը մէքեան իթմիշ օլմասը իհթիմալտէն պաիտ տէյիլ իտի իսէ տէ, Մօրիս ճէպ տէֆթէրինին պիր քէօշէսինէ խաթիրնալ իթտիյի մալիւմաթը իշարէթ իթտիքտէն սօնրա, թէպտիլը մէքեան իտուպ իթմէմիշ օլտըղընը անլամագ իւզրէ էրթէսի սէնէնին սալնամէսինէ պագտը։ Գիրպիրինի միւթէագըպէն իւչ սէնէլիք ճիլտլէրտէ, մէքեանընը թէպտիլ իթմէմիշ օլտըղընը կէօրտիւ իսէ տէ, տէօրտիւնճիւ ճիլտտէ, մէրգումըն իսմինի հիչ պուլամատըղընտան, թապիի ճանը սըգըլտը։ Պիր տիկէր ճիլտ տահա, մուախխարէն պիր տիկէրինի տահա, վէ նիհայէթ սօն սէնէնինքինէ գատար կէօզտէն կէչիրտի, վէ պիր կէօնա գայտ պուլամայընճա մէյուս օլուպ, Գրէսսօլըն պիր արալըգ իշտէն չէքիլմիշ վէ սէնաաթտաշլարընըն սիլքինտէն չըգմըշ, վէ վիլայէթին պիրինէ չէքիլմիշ կիթմիշ օլմասընա գարար վէրէրէք, վիլայէթլէրին միւնտէրիճ օլտըղը գըսըմտա պագտը իսէ տէ, պիր չէյ պուլամատըղընա հիտտէթլէնիպ, ուշարը չըգտը վէ պիր արապայա պինիպ, Ֆիյլ-տիւ-Գալվէր պուլվարընտա 25 նումէրօյա կիթտի. լաքին պօշա կիթմիշ օլտը, չիւնքի Լիւտովիգ Գրէսսօլ չըգալըտան պէրու խանէի մէզքիւր իւչ տէֆա սաթըլմըշ ալընմըշ վէ իւչ գարուճը տէյիշմիշ իտի։

Սօն գարուճը իսէ, Մ. Գրէսսօլըն նէ իգամէթկեահընը վէ նէ տէ իսմինի պիլմէմէքտէ իտի։ Մօրիս մէյուսէն արապայա պինիպ, սըգ սըգ պիր էվտէն օ պիր էվէ նագըլ իտէն վէ լիւզումը թագտիրինտէ, պուլունամայան քէսանը լանէթ օգույարագ, Գրէսսօլըն սէնաաթտաշլարընտան պիրիսինի պուլմագ վէ մէրգում միմարը նէրէտէ պուլապիլէճէկինի անլամագ մագսատըյլա գահվէխանէնին պիրինէ կիրտի վէ պիր գատէհ պիրա իլէ Գօթթէն սալնամէսինի կէթիրթտի։ Սալնամէտէն

պիր օն իքի սաաթ գատար իչին խալի տէֆթէրինի իշարէթլէ ճէպինտէնի տէ չը-քարէր պիրէր կէօրիւպ մալումաթ թալէպ իթմէքլիյէ գարար վէրտի :

Բու գասդ կէթիրէպիլմէկի իչին , մէրգում Գրէսսօլը թանըմատըղըը պէյան էյլէտիկի միսիլլու , իքինճի վէ իւչիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ տախի անը ճիվարտա պուլունըլ , Նիհայէթ պէշինճի իչին , Լիւտօվիգ Գրէսսօլը թանըմըշ վէ բէք ազ խաթըրընտա գալմըշ օլտուղունը , վէ սէնաաթտաշընտա ճէսիմ պիր սէրվէթ միրասի գալարագ իշտէն չէքիլմիշ իտուկինի , վէ խայլը սէնէլէրտէն պէրու խմլինի իւլթմէտի-յինի պէյանլա պէրապէր , Գրէսսօլըն չաշըա վէ տէպտէպէլէրտէն խօշլանմայըպ , բաշքա եաշամագ իսթէտիկի ճիհէթլէ , Բարիսի Թէրք իլէ վարիսաթըյլա կէչինմէք իւզրէ վիլայէթէ չէքիլմիշ օլտուղունը իլավէ իթտի :

Մէրգումը պուլմագ իւզրէ տահա պաշգալարընտա միւրաճաաթ իթտի իսէ տէ , Նէթիճէյի մէմնունիյէթ տէօրթիւ օլամատըղընտան , պու թիտալիրտէն մունաֆագաթէն սարֆը նազար իտէրէք , Վալանթին Ցարվիլլին գէյմէնի վէ Մարի Գրէսսօլըն բէտէ-րինի պուլմագ իւզրէ Թէտավիրը սաիրէյէ Թէշէպպիւս իթմէքլիյէ գարար վէրտի իսէ տէ , պիր չօգ վագթ ուղրաշտըգտան սօնրա , եինէ պիր իւմիտ քէօշէսի պու-լամատը :

Սաաթ պէշէ եագլաշմըշ օլտուղը ճիհէթլէ , Օգթավիոին սաաթ պէշտէ քէնտի խանէսինէ կէլէճէյի Մօրիսին խաթըրընա կէլէրէք , Նավարէն սօգաղընա կիթտի իսէ տէ , մէրգումէ Օգթավի հէնուզ կէլմէմիշ իտի . վէ ֆագաթ կէլէճէյինէ շիւպհէ օլմատըղընտան եօգարը չըգըպ պէքլէտի , վէ եալընըզլըղընտան պիլիսթիֆատէ , քիթապխանէնին իւսթ գաթընտա կաղէթլարըն արասընտա սագլամըշ օլտուղը ճըզ-տանը չըգարտը :

Մէզքիւր ճըզտանըն իչինտէ Կրամօն սօգաղընտա Բէյի-Գա լօգանթասընտա իյք տէֆա կէօրիւշտիւկի սըրատա , բաշիա Մէրիսին ալըպ սագլամըշ օլտուղը էվրա-գըն աըլլարը մահֆուզ օլտուղը մալիւմ իտի :

Մօրիս ճըզտանը աչըպ , ժիւլ Թէրմիս իլէ սախթէ բաշիա Մէրիսէ կէօնտէրմիշ օլտուղը մէքթուպ իլէ անախթարը տիկէր էվրագըն եանընտա գօտու :

—Ամէրիգա միւէլլիֆլէրինտէն Էտկար Բօէնին գավլինճէ , պէյատէ տըգգաթլը սագլանմայան չէյլէր շայէթ կիւճլիւքլէ պուլունըր . մուհարրիրի մէրգում՝ պու սէօյլէտիկինի Թէէլիֆաթը վագըասընտա իսպաթ տա իթմիշ իսէ տէ , պու ճըզտա-նըն եէրի բէք էմին օլմատըղընտան , պունը էմին պիր մահալէ գօյմալը , —տէյիպ, սանտըգ օտասը Թավիր օլունան գարանլըգ պիր օտայա կիրէրէք , քէօշէնին պիրին-տէ իւսթ իւսթէ եըղըլմըշ օլան պիր Թագըմ էսկի եօլճը սանտըգլարընտան պիրինի աչըպ , վէ գաբաղընը իչինտէ գալմամըշ օլան գալըն ասթարը չագը իլէ եարըպ , ճըզտանը ասթարըն արասընա սօգտը , վէ սանտըղը էյիճէ գաբատըգտան սօնրա , գաբուսըն չանըրըն վուրուլտուղը սըրատա օտասընա կիրտի :

Կէլէն Օգթավի իտի .

—Վագըտը իճրա իթմէք իչիւն կէլտիմ , ամմա չօգ օթուրամայաճաղըմ . պիւ-Թիւն կիւն շայէթ մէշղուլ իտիմ . Գօնթ Իվանըն տավէթինէ պուլունմագ իւզրէ կիտիպ կիյինմէլիյիմ :

Մօրիս Թէպէսսիւմլէ .

—Գօնթ Իվանը բէք չօգ տուշիւնիւյօրսըն ,

—Թապիի . . . օ գատար շէնլիկին տիր քի . . . ա՛հ էփէնտի օնըն էվլէնմէկէ տէսմթրէս օլապիլսէմ . . . նէ՞ կիւզէլ չէյ օլուր . . . ա՛հ նէ պախթ , գըզգանմայա-ըըն հա՛ . շէվզէքլիք տիր . . . կէլ սէնի պիր էօբէյիմ տէ Նազըմ կիտէյիմ . . . իքի սաաթտան Գրէսպանտա կէօրիւշիւրիւզ , —տէյիպ , Օգթավի սավուշտը կիթտի :

Մօրիս միւտաղղըգըգանէ սիւսիւնէ պաշլայըպ , սըղաճ էլպիսէլէր իւզէրինէ գա-լըն՛ա պիր բալթօ կիյինտիքտէն սօնրա , տըշարը չըգտը վէ Նօթր-Տամ-տը-Լօրրէթ քիլիսէսինէ եագլաշըլըգտա քէնտի քէնտիյէ .

—Տահա եարըմ սաաթ գատար վագըթ վար . աճապա կիթսէմ ազիզ տօսթըմ Մատամ Բօզիէյի պիր կէօրսէ՞մ մի . . . կիտէրիմ եա . . . օ տա մէմնուն օլուր , —տէ-յիպ , Պիգթուար սօգաղընա միւթէվէճճիհ օլտը : Մէզքիւր սօգագտա 32 նումէ-րօլը խանէյէ կիրիպ , վէ գաբուճընըն օտասընա եագլաշըպ .

—Մատամ Բօզիէ պուրատա՞ մը տըր , րէճա իտէրիմ :

Գաբուճը Մօրիսի զաթէն պիլտիյինտէն , Նէզաքէթլի պիր Թէպէսսիւմլէ .

—Էվէթ . . . էվէթ . . . մօսիէօ Մօրիս . . . եօգարը չըգապիլիրսինիզ . . . Մա-տամ Բօզիէ տաիրէսինտէ տիր . . . —տէտի ,

Մօրիս Թէշէքքիւր իտիպ , իքինճի գաթա գատար չըգտը :

Սահանլըգտա եալընըզ պիր գաբու օլտուղընտան , իքի տէֆա գաբույը եավաշ-ճա վուրտուգտա գաբու աչըլըպ , իխթիյար պիր պէսլէմէ գարշըսընա չըգտը :

Մէրգումէ գարը իչէրտէն իշիտիլսին իչիւն պաշընը տաիրէյէ տօղրու տէօնտիւ-րէրէք .

—Մօսիէօ Մօրիս տըր , գաբույը իքի տէֆա վուրուշընտան անլամալը տէյի՞լ մի իտիմ . . . պույուրըն Մօսիէօ Մօրիս :

Գաբու գաբանըր գաբանմազ , Թագրիպէն գըրգ պէշ եաշընտա պիր գարը , մէսրուր պիր սըֆաթլէ Մօրիսի խոթըգպալէ գօշտը , վէ վալիտէսի կիպի պաշընը իքի աւուճընըն իչինէ ալըպ , վէ միւթէատտիտ տէֆալար էօբիւպ , ճիտտի պիր շիտտէթլը մուհապպէթլէ .

—Պու կիւն տախի սէնի կէօրէճէյիմի մէմնուն իթմէտիյիմտէն , շիմտիյէ քէտէրլէնմէքտէ իտիմ . պու կիւն այթը կիւն օլույօր քի , կէլիպ կէօրիւնմէմիշսին . ա՛հ չու կիւնլէր կէօզիւմէ նէ գատար ուզուն կէօրիւնմէքտէ իտի , պիր քէրրէ պիլսէն . . .

43

Մօրիս տախի հագըգը շանն օլունան պիր հէյէճան իլէ ,

—Գանա տա վագըթ շայէթ ուզուն կէօրիւնմէքտէ իտի , տէյիտիմ :

Բօզիէ.— Սահի՞հ մի :

Մօրիս.— Վալլահի էյլէ :

Բօզիէ.— Էօյլէ իսէ նի՞չիւն տահա էվվէլ կէլմէտին :

Մօրիս.— Տահա էվվէլ կէլէպիլմէք իմքեան խարիճինտէ իտի :

Բօզիէ.— Միւրաատ տէ , մէրամ օլուրսա հէր չէյ միւմքին օլապիլիր :

Մօրիս.— Պիր գաչ տէֆալար կէլմէկէ գալգըշտըմ, վէ ֆագաթ հէր տէֆա կէլէճէյիմ սըրատա պիր մանիա զուհուր իթտի... Պէօյլէ օլտըղընա ինանըրըմ տա աֆվ իթմէլիսինիզ... պու կիւնլէրտէ կազէթա իչիւն չօգ ուղրաշըյըմ, վէ պունըն խարիճինտա տա տիկէր պիր իշ իլէ մէշղուլ իտիմ:

Ռօզիէ.— Տէյէրլի պիր իշ մի:

Մօրիս.— Էվվէթ. օ իշ սայէսինտէ պիր աղ զանիմէ բարա գազանաճաղըմը մէմուլ իտիյօրըմ:

Պու սէօզլէրին արասընտա, էվ սահիպէսի միսաֆիրինի եէմէք օտասընա իտ-խալ իթմիշ իտի, մէզքիւր օտատա սօպա եանմագտա, վէ միւթէտիլ սուրէթտէ օ-տայը ըսըթմագտա օլտըղը կիպի, եէմէք մասասը տախի հազըրլանմըշ իտի:

Ռօզիէ թէքրար Մօրիսի էօբէրէք.— Մէմնուն օլտըմ, մէմնուն. եէմէք եէրիքէն, պանա իշի թաֆսիլ իտէրսին, չիւնքի եէմէյի պուրատա եէյէճէքսին, տէյի՞լ մի:

Մօրիս.— Չօգ էյէֆ իտէրիմ քի, թամամ տուրամամ:

Ռօզիէ.— Նի՞չին:

Մօրիս.— Գաշգասընա վատ իթմիշիմ, պազը տօսթլար իլէ Պրէպանտա թաամ իտէճէյիզ:

Ռօզիէ.— Պու տօսթլարըն իչինտէ թէշէ տօսթ տա վար եա... եարը կէճէյէ գատար իմթիտատ իտէն վէ եարը կէճէտէն սօնրա սապահա գատար օյունա տէ-վամ իթտիրէն թաամլարտան, էօյլէ տէյի՞լ մի:

Մօրիս.— Ֆիթուր իթմէ, թէաթրօյի տավրանըը վէ էրքէնճէ էվիմէ կիտէրիմ:

Ռօզիէ.— Սէօզ վէրիյօ՞րմըսըն:

Մօրիս.— Մուհագգագ:

Ռօզիէ.— Պագ քի պու սէօզիւնտէ սապիթ օլասըն, Մօրիս. սըհհէթինին, կէնճլիյինին վէ գուվվէթինին գատրինի պիլ. պիր ինսան նէ գատար գավի իսէ պիլէ օլսա, էքսէրիյա իհթիյաթսըզ պիր հարէքէթ՝ միւվազէնէյի սըհհէթի իխլալ իտէր·· գաթէն եօրկուն օլմալըսըն, պէնզինի պիր աց աթմըշ կիպի կէօրիւյօրըմ, —տէյէ-րէք, Մատամ Ռօզիէ պիր տըգգաթը մախսուսէ իլէ Մօրիսին չէհրէսինի սիւզմէքտէ իտի քի, ֆիլհագիգա պիր եօրկունլուգ ալամէթի նիւմայան իտի:

Պու գարընըն պագըշընտա հէմ մուհապպէթ հէմ զօրգու վէ հէմ տախի թէ-լաշէ օլտըղը հըսս օլունըր իտի: Սէհապը էշք իլէ գարըլանմըշ օլան չէշմանը, տօսթ վէ եա գըզգարտաշ կէօզլէրի օլմայըպ, սէվկիւլիւ օղլու իւզէրինէ տիքիլմիշ պիր վալիտէ կէօզլէրինէ պէնզէմէքտէ իտի:

Մատամ Ռօզիէ՝ Մօրիսին եանընտա օթուրմըշ, էլլէրինի թութմըշ, քէմալը լէ-թաֆէթլէ սըգըշտըրմագտա իտի:

Մատամ Ռօզիէնին թագրիպէն գըրգ պէշ եաշընտա օլտըղը արզ օլունմըշ իսէ տէ, եիւզիւնտէն պիր գաչ եաշ տահա քիւչիւք օլտըղը հիւքմ օլունապիլիր իտի: Վա-գըա կիւզէլ պիր գարը տէյիլ իտի իսէ տէ, տէրէճէի նիհայէտէ չիրին իտի: Մէր-գումէ՝ օրթա պօյլու, գալիֆ վէ նարին, չօգ վէ գումրալ սաչլը, պէյազ սուրաթ-լը, լաթիֆ չէհրէլի վէ չէքէավէթէ մալիք պիր գարը օլտըղը պան վէ աշիքեար իտի: Կէօզլէրի պէօյիւք տէյիլ իտի իսէ տէ, մանալը պիր պագըշը վար իտի: Կէօ-զիւնիւն պէպէքլէրի պիր արալըգ պէօյիւյօր կիպի պիր հալէ կէլիպ, օ սըրատա

կէօզլէրի ինանըլմազ տէրէճէտէ տէրինէ պաթար իտի: Կէօզլէրինին քէնարլէր կի-պի գարանլըգտա պիլէ կէօրիւնիւյէ, վէ նազարընը գաշլէրին թա էն տէրին նօգթասընա գատար թէմտիտ էյլէտիյինէ շիւպհէ օլունամազ իտի:

Ռօզիէ նակէհան.— Սէնտէ հարարէթ վար:

Մօրիս.— Պիր շէյիմ եօգ:

Ռօզիէ.— Ինքեարէ նէ իհթիյաճ վար. թէնին գայէթ գուրու տըր, նապզըն իսէ գայէթ չաբուգ աթըյօր:

Մօրիս.— Եօրկունլըգ էսէրի տիր, պաշգա շէյ տէյիլ:

Ռօզիէ.— Հէմ չօգ չալըշըյօր վէ հէմ տէ զէվգ ու նէֆսինէ չօգ տալըյօր օլ-մալըսըն:

Մօրիս.— Վագըա պու կիւնլէրտէ պիր աղ զիյատէ էզիլտիմ ամմա, սօնը կէլ-տի: Պիր աղ էվվէլ պէյան իթտիյիմ միւհիմմ իշին նէ օլտըղընը թարիֆ իտէյիմ: Պունտան պիր սէնէ մուգատտէմ պէք չօգ տէֆալար կէօրիւշմիւշ օլտըղըմ ղայէթ զէնկին վէ միւթէպէր Ֆիլէմէնկլի պիր գարտաշըմ իքի կիւն մուգատտէմ եինէ Բարիզէ կէլտի: Մումաիլէյհ՝ պահրիյէ նէզարէթի քիւթիւպխանէլէրինտէն վէ էվրագըն-տան պազը մալիւմաթ իսթիհսալի, վէ մէթպուը օլտըղը հիւքիւմէթ թարաֆըն-տան թալէպ օլունան ղայէթ միւհիմմ պիր էսէրին թէէլիֆի զըմնընտա Բարիզէ կէլմիշ օլտըղընտան, տօղրու մաշըա պէնի քեաթիպլիք խըզմէթինէ ալմըշ տըր: Պու խըզմէթին հէմ միւքեաֆաթը էյի վէ հէմ տէ իսթիգպալը բարլագ տըր. չիւն-քի թէհարրիյաթը վագըասընտա վէ ալաճաղը մալիւմաթըն թէրքիպ ու թէէլիֆի խուսուսընտա, պէնիմ մուավէնէթիմ էլզէմ օլտըղընը տէրհալ տէրք իտէրէք, պէն-տէն սարֆը նազար իտէմէյէճէք պիր հալէ վասըլ օլուպ, պէնի տէէթթա քէնտինէ մուավին նասպ իթթի. Նէրէյէ կիտէճէք օլսա պէրապէր կէօթիւրէճէք տիր:

Ռօզիէնին պէնզի աթըպ.— Բարիսի թէ՞րք մի իտէճէքսին:

Մօրիս.— Արա սըրա եօլճըլըգ իթմէք իչիւն Բարիզտէն միւֆարէգա-թա մէճպուր օլաճաղըմ. չիւնքի մումաիլէյհին նիյէթի՝ սուրէթը գաթիյէտէ Բարիսի իգամէթկեահ իթթիխազ իթմէք տիր... Պինաէն ալէյհ պէրապէրինճէ տայիմա պուրայա կէլմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ:

Ռօզիէ.— Ա՛հ, պէնի գօրգըթտըն իտի. սանա ալըշմըշըմ. սէնի սէվէրիմ, Մօ-րիսիմ, պիլիրսին քի էվլատըմ կիպի սէվէրիմ, վէ սէնտէն այրըլաճաղըմ խաթըրըմա կէլիրսէ, կէօզլէրիմ գան իլէ տօլուեօր, —տէտիյի սըրատա, Մատամ Ռօզիէ կէօզ-լէրինի սիլմէքտէ, վէ Մօրիս տախի մէրգումէյի էօբմէքտէ իտի:

Մօրիս.— Էսէֆ վէ քետէր իթմէ, աղիզիմ. վաթանըմը հիչ պիր վագթ թէրք իթմէյէճէյիմէ եէմին իտէրիմ: Կէօրմէմիշ վէ թանըմամըշ օլտըղըմ վալիտէմին մա-գամընա գաիմ օլուպ, քէմալը սէխավէթլէ պէնի գայըրմագտա օլան սէնին կիպի պիր քիմսէտէն միւթէպէտտէն այրըլմագ, պէնիմ իչիւն պէք աղըր պիր շէյ օլտըղընը պիլիրիմ:

Մօրիս պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, հէյէճանտան սէսի տիթրէր իտի: Շու հէյէճանըն սամիմի օլտըղը իտտաա օլունամազ. լաքին Մատամ Ռօզիէ Մօրի-սին շու հալինէ սահիհ նազարըյլա պագմագա մէճպուր օլտըղընտան, տուտագլա-րընը մէրգումըն ալնընա եափըշտըրըրարագ.

—Ա՛հ, Նուրըմ. վախտէն սէնին չու հիւսնիւ հալինի, չու մուհապպէթը գալպկէնի, չու չալըշղանլըղընը կէօրէպիլսէ իտի, անապա նէ գատար մէսրուր վէ պախթիյար օլաճագտը: Քի՛մ պիլիր ախրէթտէ սէնին իչիւն նէ գատար տուա իտէյօր. —տէտիքտէն սօնրա, գալպինի իթիյապ իթմէքտէ օլան շաֆագաթը մուգապէլէ վէ նակէհան միւպահասայը թէպտիլ իտէրէք, —տըմէք քի մէրգում Ֆիլէմէնքլի գարտանա սըր քեաթիպի օլտըն, էօյլէ՞ մի:

Մօրիս.— Նարըն մէմնունիյէթիմէ պաշլայաճաղըմ:

Ռօզիէ.— Մաալընըն միգտարը նէ՞ տիր:

Մօրիս.— Սէնէտէ սէքիզ պին ֆրանգ:

Ռօզիէ.— Զօգ կիւզէլ պիր մէպլաղ. այթը պին ֆրանգ վարիտաթընըլա պէրապէր քիւչիւք պիր սէրվէթ սահիպի սայըլըրսըն:

Մօրիս.— Թէսարրուֆ իտէճէյիմ:

Ռօզիէ.— Թէսարրու՞ֆ մը. սէն եաշտա գէնչ ու սէֆայէ մայիլ պիր կէնճին թէսարրուֆ իտէպիլէճէյինէ ինանամայօրըմ: Պունըն իլէ պէրապէր հիչ պիր շէյին իֆրաթ տէրէճէսինէ տալմայարագ, վէ հէր շէյտէն միւթէլէզզիզ օլարագ, վագթընը խօշ կէչիրմէքտէ տէ պիր մահզուր օլամազ. մէշղուլիյէթ՝ ինսանը հէփզ իտէր՝ էլհամտուլիլլա՛հ քի, սէն տէ մէշղուլիյէթտէն գաչընմազսըն. պու ալէմտէ իշի օլմայան ատամ վագիֆէսինի տէ ունուտըր, վէ էհլի ըրզ պիր ատամ սըրասընա կէչէմէզ, պիլի՞յօրմըսըն:

Մօրիս.— Պիլիրիմ, շիւպհէ՞ մի վար. վէ պիլտիյիմի տէ մէսլէքը միւթթախըզըմ իլէ իսպաթ իթմէքտէյիմ:

Ռօզիէ.— Էվլէնմէք խաթըրընտան կէչմէյօ՞ր եա:

Մօրիս.— Շիմտիլիք ասլա. պու պապտէ սէնին նասիհաթընը տինլէյօրըմ... էվլէնմէք իչիւն էվվէլ էմրտէ էօմրիւն մէսէրրէթլէ վէ ֆիւթուրսըզճա կէչիրիլէն վագթլարընը պիր տահա արզուլէնմէյէճէք սուրէթտէ ունութմալը... հէնուզ քէնտիմտէ պու գատար ճէսարէթ կէօրէմէյօրըմ... Տահա իլէրուտէ պէլքի պու ճէսարէթ տէ հասըլ օլուր:

Ռօզիէ.— Էվվէթ, էվվէթ, իլէրուտէ. հաթթա էօյլէ պիր ճէսարէթ հիչ օլմասա տահա ալա, պէլքի տէ պէօյլէսի սէնին հագգընտա տահա խայըրլը օլուր:

Մօրիս.— Պունըն իլէ պէրապէր օթուզ պէշ գըրգ եաշըմտա պիր զէնկին գարը ալապիլէճէք օլուր իսէմ, ֆախտէտէն խալի օլմազ զաննը իտէրիմ:

Ռօզիէ.— Շիւպհէսիզ. լաքին պունտան օն օն պէշ սէնէյէ գատար տահա տուշիւնէճէք չօգ վագթըմըզ վար:

Մօրիս.— Կէնիշ կէնիշ, —տէյիպ, սաաթընա պագտը վէ այաղա գալգտը:

Ռօզիէ.— Կիտիյօ՞րմըսըն:

Մօրիս.— Էվվէթ. սաաթ սէքիզտէ սուֆրայա օթուրըլաճագ, շիմտի տէ սէքիզէ օն վար:

Ռօզիէ.— Նէ՞ վագթ կէլիրսին:

Մօրիս.— Միւմքին մէրթէպէ գարիպէն:

Ռօզիէ.— Պու ճէվապըն գաթի պիր սէօզ տէյիլ:

Մօրիս.— Էօյլէ իսէ, իքի իւչ կիւնէ գատար:

Ռօզիէ.— Նէմէյի պէրապէր եէ՞րմիսին:

Մօրիս.— Օլուր, վառ իտէրիմ:

Ռօզիէ.— Պառէզին պու գատար արա վէրմէքսիզին պիր ազ տահա սըգճա կէլիրսի՞ն եա:

Մօրիս.— Միւմքին մէրթէպէ սըգճա կէլմէք իւզրէ էլտէն կէլէն ղայրէթի տիրիղ իթմէմ, աղիզիմ:

Մօրիս իլէ Մատամ Ռօզիէ տէֆա տէֆա էօփիւշտիւքտէն սօնրա, Մօրիս միւֆարէգաթ իթտիքտէ, Մատամ Ռօզիէ օտասընա կիրտի վէ գօլթուգ սանտալիյէսի իւզէրինէ տէվրիլիպ, էլլէրիլէ սըֆաթընը գափատը վէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագա պաշլատը:

Տույմագտա օլտըղը քէտէրին էսէրի օլարագ հասըլ օլան խէլէճան հէր նէ գատար քէսպը սիւքիւնէթ իտէրէք, կէօզիւնիւն եաշլարը ագմազ վէ աղլամագտան գալպի չարբմազ օլտը իսէ տէ, տախիլէն հըսս իթմէքտէ օլտըղը շէտիտ պիր քէտէրին ալամէթը գահիրէսի՝ սըֆաթընտա պագը գալմըշ օլուպ, պիր քէրրէ շաշգըն շաշգըն էթրաֆընա պագտըգտան սօնրա, գըսըգ պիր սէս իլէ,

—Էվվէթ, էվվէթ, իլէրուտէ վէ եախօտ տահա էյիսի ասլա. էկէր շիմտի էվլէնմէկէ գալգըշաճագ օլսա, վէ հաթթա հէր նէ վագթ էվլէնմէկէ գարար վէրէճէք օլսա, օ տէհշէթլի սըրրը քէնտիսինէ աչմագ իգթիզա իտէճէք... հայտիտանէտէ տօղմըշ օլտըղընը, այշագ... գաթիլ պիր քէտէրին օղլու օլտըղընը, պու քէտէրին խամի Բիէր Լարթիկ օլտըղընը, պու Բիէր Լարթիկին գէնճիր գաչկընը օլտըղընը, վախտէսի Նիմ ժուպէրին էլճէվիմ Մատամ Ռօզիէ նամընը թաշըյըպ, օն պէշ սէնէ միւթէմատիյէն բօլիս խըզմէթինտէ պուլունմըշ օլտըղընը. էվվէթ, պունլարըն քեաֆֆէսինի սէօյլէմէք իճապ իտէճէք տիր: Եա Ռապպիմ, նա՞սըլ սէօյլէմէլի. պունլարըն քեաֆֆէսինի սէօյլէյէճէք օլսամ, հագգըմտա տէրքեար օլան մուհապպէթի պէրտէվամ օլապիլէճէ՞ք մի: Պունլարը անլաթաճագ օլսամ, պէնտէն նէֆրէթ իթմէմէսի վէ պանա լանէթ օգումամասը գապիլը թէսավվո՞ւր մը տըր. —տէյու մըրըլտատըղը սըրատա, գարու վուրուլտըգտա. —աչ —տէմէսիյլէ, խըզմէթճի գարընըն արալըգտան, —վագթ կէչիյօր, եէմէյի վէրէյի՞մ մի. —սիւվալինէ, Մատամ Ռօզիէ. —էվվէթ Մառըլէն, վէրէպիլիրսին. —տէյու ճէվապ վէրիպ, եէմէք օտասընա կէչտի վէ պէր միւթատ եալընըզ պաշընա սուֆրայա օթուրտը:

44

Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ իլէ մումաիլէյհին իլք ագշամը Պրէպան լօգանթասընտա հազըր պուլունան տավէթլիլէրինէ Գօնթ Իվան Սմօյլօֆ թարաֆընտան վէրիլէն զիյաֆէթէ Մօրիս կիթմէքտէ օլտուն, պիզ տէ Կրանտ-Օթէլէ կիթմիշ օլան արապալարա նագլը քէլամ իտէլիմ:

Մէզքիւր իքի արապալար՝ տըգգաթը ամմէյի ճէլպ իթմէմէք մագսատընա մէպնի, պուլվար իլէ Օբէրա մէյտանը քէօշէսինտէ տուրալըր:

Բօլիս մէմուրլարընա թալիմաթը լազըմէ իթա օլունմըշ օլուպ, իչլէրինտէն պիրինին րուքէօսի մէմուրին իլէ պէրապէր իչէրի կիրմէսի, վէ տիկէրլէրինին լօգան-

Թանըն ճիվարընտա տոլաշմալարը, վէ լիւզումը թագտիրինտէ մուավէնէթէ եթիշմէլէրի մուգարրէր պուլունմըշ իտի ։

Մ. Լըթէլյէնին տախի բօլիս միւտիրինին րէֆագաթընտա պուլունմասը՝ ումուրը թապիիյէտէն իտի ։

Բօլիս միւտիրի՝ գօմիսէր իլէ Լըթէլյէյի վէ մայէթ մէմուրլարընը արգատա պըրագըպ, եալընըզճա լօգանթանըն խարիճինտէն միւրաճաաթլա, օրատա պուլունան մէմուրա ․

—Մօսիէօ, պուրատա Գօնթ Սմօլլօֆ նամընտա պիր եօլճընըզ վար էօյլէ՞ մի ։

Մէմուր՝ եօլճը տէֆթէրինէ պագմագա պիլէ հաճէթ կէօրմէքսիզին .— Էվվէթ, էֆէնտիմ, ղայէթ միւթէպէր կէնճ պիր Ռուսիալը ։

Բօլիս միւտիրի .— Շու արալըգ օտասընտա՞ մը տըր աճապ ։

Մէմուր .— Շիմտի անլաշըլըր ․ —տէյիպ, ագզընը պիր պօրույա եագլաշտըրտը, վէ պէշ ալթը քէլիմէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, պօրունըն ուճունը գուլաղընա տայաթտը, վէ ագըպինտէ ․ —Խայր, էֆէնտիմ ․ Գօնթ Սմօլլօֆ տիշարը չըգալը եարըմ սաաթ օլմըշ, —տէյու ճէվապ վէրտի ։

Բօլիս միւտիրի .— Շու մալիւմաթ տօղրը՞ մը տըր ։

Մէմուր .— Բէք տօղրը, Գօնթըն իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը իքինճի գաթըն խըզմէթճիսինէ միւրաճաաթ իթտիմ ։

Բօլիս միւտիրի .— Եօլճըլարընըզըն գայտընա մախսուս օլան տէֆթէրի կէօսթէրի՞րմիսինիզ ։

Մէմուր պիր թէաճճիւպլէ մուխաթըպընըն եիւզիւնէ պագարագ, —Նէ՞ միւնասէպէթլէ տէֆթէրի իսթէյօրսընըզ ։

Միւտիր .— Բօլիս միւտիրլիւյի սըֆաթըյլա ։

Մէմուր .— Քեաֆի տիր, էֆէնտիմ ․ էմրինիզէ միւնթազըրըմ, իշթէ տէֆթէր ։

Միւտիր .— Ռուսիալը եօլճըյա տաիր օլան գայտը պուլունըզ ։

Մէմուր .— Իշթէ պուլտըմ ։

Միւտիր .— Եիւքսէքճէ օգույընըզ ։

Մէմուր .— «**Ռուսիա Բէթէրսպուրգտան Սէն-Բէթէրսպուրգտան կէլմիշ Գօնթ Իվան Սմօլլօֆ . . . Եվրոպայը [illegible] ։**»

Միւտիր .— Նէ՞ վագթտան պէրի պու լօգանթատա իգամէթ իթմէքտէ տիր ։

Մէմուր .— 16 քեանունը էվվէլտէ կէլմիշ . . . տիմէք քի թամ սէքիզ կիւն օլմըշ ։

Միւտիր .— Պու զաթը մուգատտէմ թանը՞ր մը իտինիզ ։

Մէմուր .— Խայր, էֆէնտիմ ։

Միւտիր .— Հիչ Բարիսէ կէլմէմի՞շ մի իմիշ ։

Մէմուր .— Օրասընը պիլէմէմ, լաքին պու լօգանթայա հիչ կէլմէմիշ իտի ։

Միւտիր .— Շիմտի նէրէտէ պուլունտուղունը պիլի՞րմիսինիզ ։

Մէմուր .— Տիշարը չըգմըշ օլտուղունը պիլէ պիլմէյօր իտիմ ․ նէրէտէ օլտուղունը նա՞սըլ պիլէյիմ ։

Միւտիր .— Աճապա եէմէք վագթը կէլի՞ր մի ։

Մէմուր .— Բէք մէմուլ տէյիլ տիր ։

Միւտիր .— Թաամը պուրատա իթմէ՞զ մի ։

Մէմուր .— Էօյլէ թաամընտա պազէն պուլունըր ամմա, ագշամ թաամընտա պուլունտուղը եօգ տըր ։

Միւտիր .— Ագշամլարը նէրէտէ եէտիյինի պիլի՞րմիսինիզ ։

Մէմուր .— Խայր, էֆէնտիմ ․ եալընըզ տիւն ագշամ պիր գաչ տօսթլարըյլա Գրէպանտա եէմէք եէմիշ վէ ղայէթ կէճ վագթ ավտէթ իթմիշ օլտուղունը պիլիրիմ ։

Միւտիր .— Օտասը հա՞նկըսը տըր ։

Մէմուր .— 54 նումէրօլը տաիրէյի թէշքիլէն իսթիճար իթմիշ տիր ։

Միւտիր .— Էյր իտինիզ տէ պէնի մումաիլէյհին տաիրէսինէ կէօթիւրսինիզէր ։

Մէմուր հազըրըզի պիր թէլաշ իլէ .— Լաքին, էֆէնտիմ, —տէյու սէօզէ պաշլայաճագը սըրատա,

Միւտիր՝ մէրգումըն սէօզիւնիւ քէսիպ .— Գօրգմա, մէսուլ օլմազսըն ․ բօլիս գօմիսէրի պէրապէրիմտէ տիր, վէ գանունուն նամընա օլարագ հարէքէթ իթմէքտէյիզ ․ իշթէ միւսթանթիգ թարաֆընտան թէրթիպ օլունան հէյէթ բուսուլասը ․ պինաէն ալէյհ մէմուրլարըմ իլէ պէրապէր սաքին օլտուղու տաիրէյի թէհարրի իթմէլիյիմ ։

Մէմուր .— Էմրինիզ մուճիպինճէ թալիմաթ վէրէյիմ տէ Գօնթըն տաիրէսինի կէօսթէրսինլէր, վէ ֆագաթ պու իշտէ պիր եանլըշլըգ օլմալը . . .

Միւտիր .— Մէմուլ իթմէմ ։

Մէմուր .— Գօնթ Սմօլլօֆ կիպի նազիք վէ ղայէթ զէնկին պիր քիմսէ, գատիր տէյիլ քի պիր խաթատա պուլունմըշ օլսուն ։

Միւտիր .— Պուլունմամըշսա տահա ալա եա ․ էկէրչի զաքիրի րահաթ իսէ, հիչ ֆիւթուր իթմէյէճէյինէ էմին օլունըզ ։

Մէմուր էլէքթրիք չանընըն տիւյմէսինէ իւչ տէֆա պասարագ, օտայա պիր խըզմէթճի կէլտի ։

—Էֆէնտի իլէ րէֆագաթընտա պուլունան զաթը Գօնթ Սմօլլօֆըն 54 նումէրօլը տաիրէսինէ կէօթիւր տէ տաիրէնին գաբուսունը աչսըն, —տէյու խըզմէթքեարա թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, բօլիս միւտիրինէ խիթապէն տախի եավաշճա ․

—Միւմքին մէրթէպէ կիզլիճէ հարէքէթլէ շիւպհէլի տավէթ իտէպիլէճէք էսպապըն մէնինէ ղայրէթ իթմէնիզի րէճա իտէրիմ ․ Պիլիրսինիզ քի, խուսուսըյլա պու լօգանթա կիպի մաարուֆ պիր մահալտէ բօլիս հէյէթինին թէհարրիյաթա կէլմէսի, հէր ճիհէթլէ սուի թէսիր իտէր ։

Միւտիր .— Օ ճիհէթլէ էմին օլապիլիրսինիզ ․ կիւրիլտիւսիզ վէ մէլմէլէսիզ հարէքէթ օլունաճաղընը թէահհիւտ իտէրիմ ․ սիզ տէ էկէրչի պիզիմ եօգարտա պուլունտուղումուզ սըրատա մումաիլէյհ Գօնթ կէլէճէք օլուր իսէ, պիր միւտտէթճիք աշաղըտա թէվգիֆ իտինիզ, վէ կէլտիյինի պանա պիր եօլ իլէ պիլտիրինիզ ։

Մէմուր .— Թալիմաթընըզ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէճէյիմէ էմին օլապիլիրսինիզ ։

Միւտիր .— Պու պապտա սիզտէն էմին օլմալըյըմ, չիւնքի էն աշաղը սընֆտան օլան պիր ալչագ հէրիֆ իլէ ուղրաշմագտայըզ ։

Մէմուր քէմալը հայրէթլէ .— Գօնթ Սմօլլօֆ . . . ալչագ աատա՞մ մը . . .

Միւտիր .—Խայիրսըն էյի պայրագլըրը ․ էկէրչի ֆիրարընա սէպէպ օլաճագ օլուր իսէնիզ, պիր տէրէճէյէ գատար սիզ տէ ֆաիլի միւշթէրէքի սըֆաթընտա կէչէրսինիզ հա՛ . . .

Մէմուր.— Ա՜հ, Ալլահ սագլասըն... քիմէ՞ էմնիյէթ գալտը, եա Րապպիմ, քիմէ՞...

Խըզմէթքեար.— Գույուրընըզ էֆէնտիլէր, տաիրէյի կէօսթէրէյիմ։

Խարէխանէտէն չըգար իքէն, բօլիս միւտիրի՝ գոմիսէր իլէ չիչէքճի Լըթէյւֆէ վէ Ժօզըֆէնին պուլունտուգլարը նօգթայա տօղրու,

—Տիշարը չըգմըշ իմիշ. Մ. Լըթէյւֆէ իլէ Ժօզըֆ պուրատա պէքլէյսինլէր քի, շու հէրիֆ կէլիրսէ թանըյապիլսինլէր, վէ գաչմաղա գալգըշաճագ օլուր իսէ, եագասընը սալը վէրմէսինլէր։

Ժօզըֆ.— Պաշ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ։

Միւտիր.— Պիզ տէ չըգալըմ, շու լօգանթատա պունճա րիայէթ վէ ինթիզա-մա շայէստէ կէօրիւնէն զաթըն տաիրէսինի թէհարրի իտէլիմ... վագըթ զայ իթ-մէկէ կէլմէզ... հայտէ...

Խըզմէթքեար՝ միւտիր իլէ գոմիսէրի 34 նումէրօլը տաիրէյէ կէօթիւրիւբ, պի-րինճի գաթըն խըզմէթքեարընը չաղըրտը վէ տաիրէյի աչտըրտը։

Նէթիճէի թէհարրիյաթտան չիւպհէյի տավէթ իտէճէք հիչ պիր շէյ թէհաք-գուգ իթմէտի։

Մահալը մախսուսլէրինէ աս[ը]լմըշ օլան սէթրէլէր իլէ բարտըսիւլէրի բօլիս միւտիրի էյիճէ սիւզիւբ, ինգէրլէրինտէ հիչ պիր գան լէքէսի միւշահէտէ իթմէյին-ճէ տօլապլարըն կէօզլէրինէ պագտը, վէ գօնթըն իքի պէօյիւք եօլ սանտըգլարը աչըլտը։

Պիրի մէլպուսաթը միւթէնէվվիա իլէ քիւրքլէրի շամիլ օլտըղը կիպի, տիկէրի տէ ինգէրլէրինտէ գօնթյարա մախսուս ալամէթը փարիգա իլէ Ի վէ Ս հրուֆաթը իլէնմիշ ճամէշույ թագըմընը միւհթէվի իտի։

Էվրագ վէ սիյահ տէնիլէն չէյլէրին էսէրի պիլէ եօգ իտի։

Ֆէվգէլատէ տըգգաթլա հէր թարաֆ թէհարրի օլընտըղը հալտէ, հիչ պիր նէթիճէ զուհուր իթմէտի։

Բօլիս միւտիրի՝ խըզմէթքեարը ճէլպ իլէ.— Տիւն վէ եախօտ պու կիւն պու տաիրէտէ պուլունան եօլճը, եըգաթմագ իչիւն տիշարըյա ճամէշույ վէրտի՞ մի, պիլի՞յօրմըսըն։

Խըզմէթքեար.— Էվվէթ, պու սապահ իւչ կէօմլէք, իւչ կէճէլիք, պիթը եագ-լըգ վէ իւչ չիֆթ տէ չօրապ վէրտի, լօգանթանըն ճամէշույճըսընա պէն պօղչա իլէ թէսլիմ իթտիմ։

Միւտիր.— Կէօմլէքլէրինին պիրինին գօլլարընտա վէ եախօտ կէօյսիւնտէ գան սըչրամըշ կիպի գըրմըզը լէքէլէր՝ անասըա կէօզիւնէ իլիշտի՞ մի։

Խըզմէթքեար.— Նէ միւնասէպէթ, էֆէնտիմ. Գօնթ Սմօլլօֆ հէր կիւն ճա-մէշույ տէյիշտիրիր... չըգարտըղը ճամէշույ՝ թազէ կիյտիկի ճամէշույ գատար թէ-միզ օլուր։

Բօլիս միւտիրի՝ էքսէրլէրտէն ասըլը օլան մէլպուսաթը կէօսթէրէրէք.— Շուն-լարը տիւն տէ սանտըգլարըն իչինէ գօյ, —տէյիւ խըզմէթքեարա էմր իլէ, խըզ-մէթքեար իմթիսալ իտուպ, սանտըգլար քիլիտլէնտի, վէ լօգանթանըն խարէխա-նէսինէ էնտիրիլտի։

Բօլիս միւտիրի՝ լօգանթա սահիպինին վէքիլինէ խիթապէն.— Թէհարրիյաթը-մըզ խիթամ պուլտը։ Պու սանտըգլարը սիզէ թէսլիմ իտիյօրըմ, անլէրտէն մէսուլ-սընըզ, էմրը մախսուս օլմատըգճա, պու սանտըգլար պուրատան չըգմամա-լը տըր։

Վէքիլ.— Պաշ իւսթիւնէ։

Միւտիր.— Պուլվարըն պաշը մահալլէրինտէ մէմուրլար թային իթմիշիմ տիր, ամմա, սիզ փիւթուր իթմէյինիզ... սիզճէ պիր շէյ եօգ... հէր շէյ բաթըրտըրըզ կիւրիւլթիւսիզ օլուր պիթէր. լօգանթանըզ շէրէֆ ու իթիպարընա պիր վէճհ իլէ խալէլ կէթիրիլմէյէճէյի տէրքեար տըր։

Վէքիլ՝ պաշը էյփաղը միւլթէֆիթէ իլէ թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, միւտիր իլէ գոմիսէր, Լըթէյւֆէ իլէ Ժօզըֆէնին նէզտինէ կէլտիլէր։

Ժօզըֆ.— Աճապա պիր էմարէ պուլունըպ պուլունմամըշ օլտըղընը սիւվալէ միւսաատէ իտէ՞ր մի սինիզ։

Միւտիր.— Հիչ պիր էմարէ եօգ. գարըշըգտա էօյլէ պիր խապիս վար տըր քի, հէր շէյի տէրին տիւշիւնիյօր վէ հիչ պիր ինթիպահտան կէրի գալմայօր։

Ժօզըֆ.— Սէն-Մանտէ սօգաղընտաքի լօգանթաճը իլէ արապաճը Գաղէնին իֆատաթընա թէվաֆուգ իտէճէք սուրէթտէ տէ էշխասը իչինտէ պիր էմարէ կէօ-րիւլէ՞մէտի մի։

Միւտիր.— Օ տա եօգ... խընզըր հէր շէյի մէյտանտան գալտըրթմըշ։

Ժօզըֆ.— Սիլահա՞ տաիր։

Միւտիր.— Սիլահ նէ՛ կէզէր, նէ՛ չէյթան չէյ իմիշ։

Ժօզըֆ.— Նէ գատար չէյթան օլուր իսէ օլսուն, տէյի՞լ մի քի եագայը էլէ վէրէճէք օլուր իսէ, աղզընը աչըպ թէքէլլիւմ իտէճէք տիր։

Միւտիր սապըթա պագըպ.— Սապը պէշի կէչիյօր... պուրատա ազչամ թաա-մը իթտիյի եօգ իմիշ... կէօրիւնիւր քի կէլմէյէճէք տիր...

45

Ժօզըֆ՝ տիւշիւնճէյէ տալմըշ կիպի, գուլաղընը օվալամագտա իտի։

Գոմիսէր.— Սէն պիր շէյ տիւշիւնիյօրսըն։

Ժօզըֆ.— Էվվէթ. շունը տիւշիւնիյօրըմ քի, էկէր օ խընզըր՝ Մ. Լըթէյւֆէնին սիւվալլէրինտէն պիր շէյ չագմըշ իսէ, չիմտիյէ գատար պիր տէֆա տէյի՞լ օն տէֆա գաչմըշ տըր, վէ շիմտի քի՞մ պիլիր նէրէտէ տիր։

Գոմիսէր.— Էյքեալինի թէքմիլ շըմէնտըֆէրլէր վէ հուտուտ պօյունա կէօն-տէրտիլէր... գաչմըշ օլսա թութուլըր իտի։

Լըթէյւֆէ.— Տահա պու սապահ Պրէպանըն լօգանթասընա կիրմիշ օլտըղընը սէօյլէմէտի՞մ մի։

Բօլիս միւտիրի.— Հաթթա տիւն ագշամ տա օրատա թաամ իթմիշ, վէ պէլ-քի պու ագշամ տա օրատա եէյէճէք տիր։

Ժօզըֆ.— Իհթիմալտէն տիր։

Բօլիս միւտիրի.— Արապալըըն պիրինէ պին գօչ, Պրէպանա կիթ.... օ Բու-

սիալըյը Թանըրլա՞ր մը, վէ ալէսանտրկէն ագշամ Թաամընը օրատա՞ մը եէյօր անյուսօր անլա, չիւնքի Կրանտ-Օթէլտէ ագշամ եէմէյի եէտիյի եօգ իմիշ։

Ճօտըլէ՝ միւֆարըէգաթ էյլէտիքտէն սօնրա, բօլիս միւտիրի.— Գիդէ տէ սապր ու Թէհամմիւլ լազըմ... սիքարա եագալըմ քի վագթըմըզը կէչիրէլիմ, վէ օ պիր րապայա պինէլիմ տէ լօգանթանըն գարշըսընտա տօլաշալըմ, վէ գարուսը կէօզլէյէլիմ։

Եարըմ սաաթ, իւչ չէյրէք, պիր սաաթ վագթ կէչմիշ օլտըղը հալտէ, Գօնթ Իվան Սմօլօֆ կէլմէտիյի միւհիլլու, Ճօտըլէնին տախի ղայպուպէթի իմթիտատ իթմէքտէ իտի։

Բօլիս իշլէրինտէ մէմուրլար իչիւն էն էլզէմ օլան չէյ Թէհամմիւլ տիր. էկէր բօլիս մէմուրլարը ըսրար վէ Թէաննիւտտէ միւտավէմէթ իթմէմիշ օլսալար նիչէ նիչէ գապահաթլըլար գաչըպ գուրթուլուրլար։

Ցագիգալար ղայէթ եավաշ կէչմէքտէ, կէճէնին զուլմէթի կիթտիքճէ արթմագտա, պուլվարը կազլար Թէնվիր իթմէքտէ վէ էսէն սօղուգ պիր րիւզկեարտան չալլարա տարըլմըշ վէ էլլէրինի ճէպլէրինէ սօգմըշ օլան սէյեարլար, աճէլէ աճէլէ եիւրիւմէքտէ իտիլէր։

Նիհայէթ Ճօտըլէ րունումահի զուհուր օլուպ, Կրանտ-Օթէլին գարուսը ճիվարընտա պէքլէմէքտէ օլան նէֆէրին պիրինէ միւրաճաաթ իթտի վէ մէրգում նէֆէր արապայը կէօսթէրտիքտէ, Ճօտըլէ արապայա եանաշըպ, պաշընը գարուսընըն բէնճէրէսինտէն իչէրի սօգտը։

Բօլիս միւտիրի քէմալը Թէլաշ իլէ.— Նէ՞ խապէր,

Ճօտըլէ.— Նէ խապէր օլաճագ, եագալատըգ։

Բօլիս միւտիրի.— Մուհագգա՞գ մը, եօգսա պիր մէմուլտէն իպարէ՞թ մի։

Ճօտըլէ.— Մուհագգագ։

Բօլիս միւտիրի.— Պրավօ՛. Նէ՞րէյէ կիտէճէյիզ։

Ճօտըլէ.— Պրէպանա։

* * *

Սաաթ սէքիզէ չէյրէք վար իտի։ Պուլվար Բուասսօնիէրտէքի լօգանթատա ֆէվգէլատէ պիր հազըրլըգ կէօրիւլմէքտէ իտի. Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլին տավէթլիլէրի օլուպ, իքի ագշամ օրատա պուլունմըշ օլան տէլիգանլըլար իլէ տիլպէր վէ կէնճ գըզլար Գօնթ Իվան Սմօլօֆըն տավէթինէ իճապէթ իթմիշլէր, վէ եալընըզ իքի քիշի հէնուզ կէլմէմիշ իտի։ Պու կէլմէյէնլէրին պիրիսի տայիմա վագթ ու զէմանընտա պուլունան Մօրիս, վէ տիկէրի տախի հէչ պիր վէֆա վագթ ու զէմանընտա պուլունմայան Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէ իտի։

Մումաիլէյհ Պարօն Բասգալըն հէչ պիր իշի օլմատըղը հալտէ, տայիմա պէօյլէ կէճ գալմասընըն սէպէպի անլաշըլամամագտա իտի։ Անճագ քէնտիսի Պարօն պիլէ պուլունըն սէպէպինի անլայամամըշ օլտըղը կիպի, պաշգալարընա անլաթմագ իգթիտարընտան տա պիպէհրէ իտի։

Հազըրունըն ճիւմլէսի, պիր Թագըմ լաուպալիանէ սէօզլէր վէ էնսի Թէաթրօ օյունլարը վէ օբէրա Թէաթրօսը սալօնընտա գարիպէն վուգու պուլաճագ մասքէ պալօլարըն միւպահասաթը իլէ մէշղուլ օլուպ, իշթիհա աչըճը իչքիլէր իչէրէք վագըթ կէչիրմէքտէ իտիլէր։

Եալընըզ Րուսիալը Գօնթ իլէ Մատմազէլ Օգթավի ումումըն սէօզլէրինէ գարըշմայըպ, Օգթավի գանարէլէրտէն պիրի իւզէրինէ եայըլմըշ վէ Գօնթ տախի մէրգումէյէ մախլ եանընտա օթուրմըշ իտի։ Օգթավի քէմալը խանէշ իլէ Գօնթըն սարֆ իտէկէլմէքտէ օլտըղը տէրին մանալը սէօզլէրի տինլէմէքտէ իտի։

Օգթավի՝ նակէհան.— Սէօյլէտիքլէրինիզի իշիտէն՝ ազիզ Գօնթ, պանա աշըգ օլտըղընըզա եէմին պիլէ իտէր։

Գօնթ.— Հագիգաթը հալ տախի օ մէրքէզտէ օլտըղընտան, եէմին իտէն պիհագգըն եէմին իթմիշ օլուր։ Սիզ իսէ հալա պու պապտէ Թէրէտտիւ՞տէ մի իտիյօրսընըզ։

Օգթավի.— Բէք գիյատէսիյլէ։

Գօնթ.— Սիզի սէվտիյիմէ ինանմայօ՞րմըսընըզ։

Օգթավի.— Նէզաքէթը հալինիզէ գիյատէսիյլէ ինանըյօրըմ. վէ լաքին պէնի սէվտիյինիզէ ասլա։

Գօնթ.— Տիմէք քի պէնիմ աշըգանէ սէօզլէրիմ... պէնիմ ահտ ու բէյմանլարըմ...

Օգթավի.— Էօյլէ գալպ ագչէլէր տիրլէր քի, սաֆտէրունլար կէչէր ագչէ կիպի եուտարլար ալըրլար. լաքին պէն օ միսիլլու սիքքէլէրին այարը նէ մէրթէպէտէ իսէ, օ նիսպէթտէ գապուլ իտէպիլիրիմ, Գօնթ։

Գօնթ.— Հագգընըզտա խուլուսը գալպիմ պէրքէմալ օլտըղընը վէ սիզէ աշէթա Թապմագտա իտուկիմի Թէքրար իտէրիմ, Մատմազէլ։

Օգթավի.— Էրքէքլէրին հէբսի պու սէօզլէրի հէր գըզլարա սէօյլէրլէր... եանի կիւզէլ գըզլարա։

Գօնթ.— Պէնիմ հալիմ գատէէ ումումիյէտէն միւսթէսնա տըր, Մատմազէլ։

Օգթավի.— Պու պապտէ պէնի իգնաաթ իթմէք իչիւն չօգ չալըշմըթ չէքէճէքսինիզ, ազիզ Գօնթ։

Գօնթ.— Սիզին եիւզիւնիւզտէն գաչմէթ վէ էզիյէթ չէքմէյի իսթէրիմ. ինչալլահ քի սօնընտա ղալէպէ չալարըմ... հէր չէյի կէօզէ ալտըրըրըմ, հէր չէյէ միւթի վէ Թապի օլուրըմ, եէթիշիր քի, սիզին գալպինիզտէ կէնիշճէ պիր եէր Թութմաղա մուվաֆֆագ օլապիլէյիմ։

Օգթավի.— Օ տէտիյինիզ եէրի ճիհատէն Թութմագ իսթէյէն սատամ, օ եէրի ֆէթհ իթմէսի լազըմ կէլիր։

Գօնթ.— Նէ՞ վէճհ իլէ։

Օգթավի.— Էվվէլ էմրտէ հէր արզումը իքմալ վէ հէր ֆ[illegible]լէրիմէ իմթիսալ իթմէք լազըմ կէլիր։

Գօնթ.— Ճանըմա միննէթ։

Օգթավի.— Շուրասընը տա բէշինէն սէօյլէմէկէ մէճպուրըմ քի, պէնիմ արզու վէ գաբրիսլէրիմ ինսանը խարապ իտէր պիթիրիր։ Քիւչիւք վէ շիրին էվլէր, եէկտիկէրինէ ույղուն էշեա, ճինս աթլար, ասարը աթիգա, մէշհուր րէսմլէր, շաշաալը էլպիսէլէր մէֆթունէսի իմ. Շուրասը տա վար քի, պու կիւն կէօզիմէ խօշ կէօրիւնէն չէյի, եարըն պէյէնմէմ. վէ տէյիշտիրմէք իճապ իտէր։

Գօնթ.— Պու պապտէ իքիմիզին ախլագը եէքտիկէրինէ ույղուն տըր. իմտի

չիմանալէն . . . օ սիզին պանա կիպի տիշլերինիզ, նէ գատար էյի պիլէնմիշ օլսալար, Ուրալ տաղլարընտա հասըլ օլան պագըր մատէնլերինտէն ալմաղտա օլտըղըմ վարիտաթը պիր վէճհ իլէ չինէյիպ պիթիրեմէյեճէկինիզէ էմին օլապիլիրսինիզ։

Օգթավի.— Պու թերեճէ զէնկի՞նմիսինիզ։

Գօնթ.— Տահա զիյատէ։

Օգթավի.— Տիմէք ատէթա ալթուն մատէնիսինիզ։

Գօնթ.— Թէքմիլ Գալիֆօրնիա մատէնլերիմ թէսէմ ճաիզ տիր։

Օգթավի.— Սաաթ գա՞չտա սուֆրատան գալգըլաճագ տըր։

Գօնթ.— Նարը կէճէյէ տօղրու զաննըմ։

Օգթավի.— Տիւն աղշամքի կիպի նէմէքտէն սօնրա օյուն օյնանըլաճա՞գ մը։

Գօնթ.— Պէլքի, լաքին պիզէ նէ՞. պէն օյուն աչըգըլըղը տէյիլիմ։

Օգթավի.— Էօյլէ իսէ նէմէքտէն սօնրա կէօրիւշիւրիզ։

Գօնթ.— Նէ՞ իւզէրինէ կէօրիւշէճէյիզ։

Օգթավի.— Միւհիմմ մէսէլէլերտէն պահս իտէպիլիրիզ . . . հիսսէլի պիր չիր-քէթին մուխթասար պիր մուգավէլէնամէսինին էսասընը վազ իտէպիլիրիզ։

Գօնթ.— Պու գարարա թէյէճէք եօգ, —տէյերէք Օգթավիյէ տօղրու պաշընը էյիպ, կէրտանընտան պիր բուսէ ալմաղ իսթէտի իսէ տէ, մէրգումէ չիտտէթլէ կէրի կէրի չէքիլիպ, կիւլէրէք,

—Օ՛հ . . Գօնթ . . . պէնտէ ալէլհասապ արամա . . . չիրքէթ մուգավէլէնա-մէսի տահա իմզալանմատը . . . քեարտա էլ սիւրմէզտէն էվվէլ, լազըմ կէլէն մէզարի-ֆի գայըրըլ իթմէք լազըմ կէլիր . . .

Շու սըրատա Մօրիս իլէ Պարօն Բասգալ տը Լանտիլի իչերի կիրտիլեր։ Պա-րօնըն գուշ գաֆասը կիպի ուֆաճըգ գաֆասը, գօճաման չալըն վէ բալթօսընըն եագասընըն իչինէ կէօմիւլմիւշ, գըսմէն ղայըպ օլմուշ իտի։

Մուսավիւէյն Պարօն չալթըյագ պիր սէս իլէ. —Ա՛հ, ազիզըմ, նէ՛ հավա, նէ՛ հա-վա, պու աղշամ սըֆըրտան գըրգ թէրէճէ աշաղը սուուգ վար։ Սիպէրիանըն սօ-ուղունտան տա չիտտէթլի, Գօնթ . . . Տօսթըմըզ Գօնթ Սմօլօֆ, վաթանընըն ահ-վալինտէն պիւսպիւթիւն մահրում գալմամագ էչիւն Նէվա չայընըն պուզլարընը ալմըշ, էշեասըյլա պէրապէր պուրայա կէթիրմիշ, —տէտի.

Մօրիս իսէ, հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյիպ, քէնտինէ ուզաթըլան էլլէր իլէ էլլէշ-մէքլէ իքթիֆա էյլէտի։

Սուֆրաճը իչերի կիրիպ, սուֆրանըն հազըր օլտուղընը պէյան իթտիքտէ, տա-վէթլիլէր էրքէք վէ գարը գօլթուգ գօլթուղա կիրիպ, եէմէք սալօնընա կիթտի-լէր։

Զօրպա իչիլիր իչիլմէզ, Բասգալ տը Լանտիլի.

—Տօսթըլա՛ր, պիր աղ էվվէլ ղայէթ չէ+ պիր մահալտէ իտիմ. . . նէ՞րէսի օլ-տուղընը պուլունըզ պագայըմ . . . եօգ, եօգ, տիւշիւնմէյինիզ . . . պուլամազսը-նըզ . . . ազըմա էստի մուայէնէխանէյէ կիտթիմ, Բէր-Լաչէզտէ վուրուլան գա-րըյը, վէ Էրնէսթին սօգաղընտա գաթլ իտիլէն հէրիֆի կէ՞օրմէյիմ մի . . . չօգ թօ-հաֆ, չօգ հէյէճան վէրիճի շէյ, պիլի՞յօրմըսընըզ, կէօզիւնիւզիւն էօնինէ կէթիրին քի, օ պիչարէլէր . . .

Ատէլ տը Սէվրագ.— Նէթիճէ, նէթիճէ, սէսլերի չէքմէ՞ք մի իսթէյօրսըն։ Նէմէքտէ մուայէնէ հիքեայէլերի տինլէյէճէք ատամ եօգ պուրատա . . . էօյլէ մա-սալլար իւթիհայը քէսէր . .

Բասգալ.— Ատէլ տէ աճայիպ գըզ տըր ամմա, էսասէն հաքգը տըր . . . հայտէ օ քէտէրնագ հիքեայէյի պէր թարաֆ իտէլիմ. . . կէչէն կէճէ ույգումտա պէնի սըչրաթտը։ Րույամտա պէն ալթը թանէ նաաշ վէ նաաշլարըն արգասընտա պիր գօմիսէր, ժանտարմալար, բօլիսլէր վէ սաիրէ կէօրտիւմ . . . փէնա րույա տէյիլ իտի հա՛ . . .

Բասգալ չու սէօզլերի էքմալ իթմէյի սըրատա, սալօնըն գարուսը աչըլըպ, պէ-լինտէ գուշագը իլէ գօմիսէր, վէ բօլիս միւտիրի, վէ Լըթէլիէ վէ Ժօտըլէ վէ մէ-մուրինը սաիրէ իչերի հիւճում իթտիլէր։

Շու հալէ հազըրունըն ճիւմլէսինին չէհրեսինտէ չաշգընլըգ թէնէճճէ՞ բատտէ-տէ ֆէվգէլատէ պիր թէսաճճիւպ ալամէթի բէյտա օլտը։

Մօրիս իսէ, պիւսպիւթիւն աք պագ քէսիլտի, սասպի պիր տիթրէմէք տիր ալտը. վէ տէվրիլմէմէք իւզրէ մասանըն քէնարընա եաբըշմաղա մէճպուր օլտը, վէ —Ա՛հ գաչաբիլսէմ, —տէյու տիւշիւնիր իտի։ Լաքին օրատան եագայը սըյըրըպ գաչմագ միւմքինսիզ իտի. չիւնքի քիմսէյի տըշարը պըրագմամագ իւզրէ էմր վէ-րիլերէք, գարուլարտա նօգթալար պէքլէթտիրիլմէք տէ իտի։

Գաթիլ Մօրիս քէնտի քէնտինէ.— Թութուլտըմ պիթտի. անճագ պէնի սաղ օ-լարագ էլէ կէչիրէմէզլեր . . . էօմրիւմիւ օրթայա գօյտըմ, օյունա կիրիշտիմ . . . ղայըպ իթտիմ . . . էօտէմէլիյիմ . . . էօլիւմտէն գաչընմամ ամմա, տար ագաճընտա էօլմէյի թէրճիհ իտէմէմ, —տէյիպ, օմուզընա պիր մէմուր էլինի տօգընտուղու անտէ եիւրէյինէ սապլամագ իչիւն հազըր պուլունմագ իւզրէ, սուֆրանըն իւզէ-րինտէն էլինէ պիր պըչագ ալտը։

Շու վուգուաթ՝ թարիֆ վէ հիքեայէ օլունան միւտտէթտէն չօգ ազ վագթ ղարֆընտա կիւզէրան իտուպ; սալօնտա չարբընթը իլէ ալընըպ վէրիլէն նէֆէսլէ-րին սէսինտէն պաշգա պիր սէտա իշիտիլմէմէքտէ իտի։

46

Գօնթ Իվան՝ զահիրէն պիր հալը պիֆիքրի իլէ այաղա գալգըպ, վէ իչերի կիրէն զէվաթտան էօնտէն կէլէն վէ ալամէթը րէսմիյէյի համիլ օլան զաթա խիթա-պէն, —սիզ քի՞միսինիզ, մօսիէօ, վէ նէ՞ իսթէրսինիզ, —տէտիքտէ.

Գօմիսէր.— Պէն բօլիս գօմիսէրիյիմ, իչինիզտէն Գօնթ Սմօլօֆ հա՞նկիսը օլ-տուղընը անլամագ իսթէրիմ։

Գօնթ սըրըթանէ.— Պէն իմ։

Լըթէլիէ՝ գօմիսէրին եանընտա եավաշճա.— Էվվէթ, օ տըր։

Գօմիսէր.— Գանուն նամընա օլարագ մէվգուֆսըն։

Տավէթլիլերին կէօզիւ էօնիւնտէ սուֆրանըն օրթասընա եըլտըրըմ տիւշմիւշ օլ-սա, գօմիսէրին չու սէօզիւ գատար թէհէյյէճ սաչմազ իտի։

Հէր աղըզտան պիրտէն խավֆ ու տէհշէթ սէտալերի սալը վէրիլտի։

Իչէրինտէն եալընըզ Մօրիսին գալպինէ պիր ֆէրահլըգ արըզ օլտու ։ Պօղաճագ տէրէճէսինէ գատար պօղազընա չըգմըշ օլան տէհշէթ պիրտէն մահվ օլտու ։ Եինէ տէ սըգը սըգը Թութմագտա օլտըղը պըչագը պըրագըպ, կէնիշճէ պիր նէֆէս ալտը ։

Բուսիալը Գօնթուն պէնզի քիւլ քէսիլտի ։

—Մէվգո՞ւֆ մը, պէ՞ն մի . . . սիզին ագլընըզա զիյան կէլմիշ ։ Նէ՞ հագգ իլէ պէնի Թէվգիֆ իտէճէքմիշսին . . . նէ՞ սէլահիյէթլէ ։

—Համիլի օլտըղըմ Թէվգիֆ էմրիյլէ ։

Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ Թէվասսութէ գըյամ իլէ ,

—Գօմիսէր էֆէնտի, պէնտէն զիյատէ գանունա վէ մէմուրինը հիւքիւմէթէ րիայէթ իտէն օլմասըն ․ լաքին պու իշտէ պիր եանըլըշ, պիր իսմ պէնզէթմէսի օլտըղընը միւսաատէնիզլէ պէյանէ մէճպուրըմ ։ Տօսթըմըզ Գօնթ, հէր կէօնա շիւպհէտէն արի վէ պէրի պիր զաթ տըր ։

Գօնթ Իվան հէր նէ գատար շահիտէն ֆիթուրսըզ պիր հալ կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ, տուտագլարը վէ էլլէրի տիթրէմէքտէ օլտըղը հալտէ, —գապահաթըմ նէ՞ իմիշ ։

Գօմիսէր.— Օրասընը սիզէ սէօյլէմէք պէնիմ վազիֆէմ տէյիլ ։

Գօնթ.— Գապահաթըմը անլամագ իսթէրիմ ։

Գօմիսէր.— Օ՜հ, Թէլաշ իթմէ․ մատամ քի պիլմէմէզլիք Թասլայօրսըն, պիր ազտան անլարսըն ։

Գօնթ.— Հիչ պիր շէյտէն խապէրիմ օլմատըղընա եէմին իտէրիմ ։

Գօմիսէր.— Էօյլէ օլսուն ։

Գօնթ.— Սէօյլէյինիզ էօյլէ իսէ ։

Գօմիսէր.— Գապահաթընըզ նէ օլտըղընը միւսթանթիգ սիզէ սէօյլէր, կէլինիզ էֆէնտիմ ։

Գօնթ.— Պէնի նէ՞ եարաճագսընըզ ։

Գօմիսէր.— Էվվէլ, զապթիյէ գարագօլխանէսինէ կէօթիւրէճէյիզ ։

Գօնթ՝ պիր նէֆրէթլէ.— Զապթիյէ գարագօլխանէսինէ՞ մի ։

Գօմիսէր.— Օրատա ուզուն միւտտէթ տուրմայաճագըզ, րէճա իտէրիմ, պէրապէր կէլէսինիզ ։

Գօնթ.— Մատամ քի գուվվէթէ գարշը կէլինմէզ, իթաաթ իտէրիմ . . . լաքին իզթիրարըմըն նէթիճէսի մէրթէպէ հազգըրմըշ օլունան շու հարէքէթի րէտտ ու ճէրհ իտէրիմ ։ Պէնիմ կիպի պիր սուչսուզը, պէնիմ կիպի պիր եապանճըյը Թէվգիֆ իթմէնիզլէ տէրէճէյի նիհայէտէ ատալէթէ մուխալիֆ պիր հարէքէթ իթմիշ օլույօրսունըզ ։ Պու հալին այըը վէ րէզալէթի սիզէ բահալը իտէճէք տիր, —վէ մուտախալէն տէհշէթ իչինտէ գալմըշ օլան րէֆիգլէրինէ վէ գատընլարա խիթապէն, —էյ տօսթլար, ազիզ արգատաշլար․ գուրպանը օլտըղըմ վէ էմսալի նամէսպուգ եանլըշլըգ չօգ սիւրմէզ մէյտանա չըգար, սիզէ [illegible] տէյէմ, իլա [illegible] կէօրէճէյին տէրիմ . . . —տէտիքտէն սօնրա, րիւզկեարըն տաղըթտըղը տիւման կիպի կիւզէլ բույալարընըն պէր հավա օլտըղընա մէէյուսէն շաշըրմըշ գալմըշ օլան Օգթավիյէ խիթապէն, —ինշալլահ եարըն կէօրիւշիւրիւզ . . . —տէյիպ, —գօմիսէրէ —պէրապէրինիզտէ կէլմէկէ հազըրըմ, —տէյու ճէվապ վէրտի ։

Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ ալէսիզճէ Գօնթըն էլինի սըգըշտըրտը ։

Եարըմ սաաթ գարֆընտա Գօնթ գարագօլխանէյէ կէօթիւրիւլիւյօրտու, իւզէրինտէքի բարա քէսէսի վէ ճըզտանը սաաթ զօրտօն վէ էմսալի միւճէվհէրաթը ալընարագ, հապսա իլգա օլունտու ։ Ժօտըլէ՝ բօլիս միւտիրինէ խիթապէն, —թամ պիզիմ արատըղըմըզ ատամ . . . լաքին չօգ միւթէպէր չէյ . . . պունտան չէյ անլամագ իչին խայլը զահմէթ չէքիլէճէք տիր ։

Միւտիր.— Պու խայտուտլէրին էն մահիրի եագալայըն էլէ վէրտիքլէրի անտէ՝ գուտրէթ վէ գուվվէթտէն տիւշէրլէր․ միւսթանթիգ օնըն տիլինի չէօզմէնին եօլունու պուլուր ։

Պրէպանըն լօգանթասընտա էրքէքլէր բալթօլարընը կէյինմէքտէ, գատընլար քիւրքլէրինէ սարըլմագտա օլուպ, քիմսէտէ եէմէյէ տէվամա նէշէ գալմատըղընտան տաղըլմաղա հազըրլանմագտա իտիլէր ։

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ.— Բօլիս պէնիմ իչին կէլիյօր զաննըյլա զիյատէսիյլէ գօրգտըմ . . . լաքին աճապա Գօնթ Իվանըն սէպէպի Թէվգիֆի նէ՞ տիր . . . —տէմէքտէ իտի ։

Բուսիալը իսէ օ սըրատա, կէօսթէրիշլի պէտ էնտէ կիրտիքտէ, —նէ՜ պուրատա՞ մը գալաճաղըմ, —տէյու սօրտըգտա, ճէվապ եէրինէ, գարուսընը գարշտըլար վէ եալընըզ պըրագտըլար ։

Գօմիսէր՝ բօլիս միւտիրիյլէ գարագօլխանէտէն չըգաճագը սըրատա, կէթիրիփ պիր մէքթուպ Թէսլիմ իթտիլէր ։

Պու մէքթուպ իսէ, միւսթանթիգ՝ Կրանտ-Օթէլտէ վուգու պուլան Թէշէպպիւսիւն նէթիճէսինի անլամագ իսթէտիյինտէն, վէ ճանինին էվ էլ կէչիրիլէճէյինէ սուբէթը գալտըրտը գանի իտուկինտէն, իսթէնիլտիկի զէման տահիլի տալրէտէ քէնտի տասընտա պուլունապիլէճէյինի բօլիս միւտիրինէ մալիւմաթ վէրմէքտէ իտի

Պիր միւտտէթճիք սօնրա միւտիր իլէ գօմիսէր, միւսթանթիգին նէզտինէ կիթտիքլէրինտէ, մուսահիպէյն,

—Խօշ կէլտինիզ, խուսուսիյլէ գապահաթըլըյը եագալամըշ իսէնիզ ։

Գօմիսէր.— Եագալատըգ ։

Միւսթանթիգ.— Մէվգո՞ւֆ մը տըր ։

Գօմիսէր.— Պիր սաաթտան պէրու ։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞րէտէ բասըպ կէթիրտինիզ ։

Գօմիսէր.— Պրէպանըն լօգանթասընտա, կիւզէլ պիր ճէմիյէթլէ եէմէք եէմէքտէ իտի . . . խընզըր էն միւթէպէր զէվաթ իլէ տօսթլուգ բէյտա իթմիշ ։

Միւսթանթիգ.— Նա՞սըլ օլտը ։

Բօլիս միւտիրի վուգուու հալի պէր թաֆսիլ հիքեայէ էյլէտի ։

Միւսթանթիգ.— Օ սահնէ վէ եախօտ եարըմա Գօնթըն տավէթլիլէրի քիմլէր օլտըղընը իշարէթ իթտինի՞զ մի ։

Գօմիսէր.— Խայր, լաքին իսիմլէրինի հէփ պիլիրիզ, ճիւմլէսի տէ մաարուֆ զէվաթ տըրլար, վէ լիւզումը Թագիպինտէ պուլուրըզ ։

Միւսթանթիգ.— Իսթիճվաթտան մէն իթտինի՞զ մի ։

Գօմիսէր.— Թապի ։

Միսթանթիգ.— Կէօզիւնիւզիւն էօնիւնտէ ճէպլէրինէ պագըլը՞ր մը ։

Գոմիսէր.— Էվվէթ, էֆէնտիմ ։

Միսթանթիգ.— Նէթիճէի թէհարրիյաթըան չայանը էհէմմիյէթ պիր ալամէթ զուհուր իթմի՞ մի ։

Գոմիսէր.— Ճէպինտէն չըգան ճըզտանը աչմադըգ, սաաթ գօրտօնը, բարա քէսէսի վէ սաիրէսիյլէ պէրապէր սիզէ կէթիրտիք ։

Պօլիս միւտիրի՝ ճըզտանը միսթանթիգէ վէրիր, վէ բարա քէսէսի իլէ սաաթ վէ սաիրէյի եազըխանէնին ուզէրինէ գօյուպ,

—Մազնունըն մէլպուսաթ վէ ճամէչույ սանտըգլարը տախի տաիրէսինտէն ըզգարըլըպ Կրանտ-Օթէլին եազըխանէսինէ թէսլիմ օլընմըշ տըր ։ Օնլարը տա պուրայա կէթիրթմէք իճապ իտէ՞ր մի ։

Միսթանթիգ.— Ասլա, օ իշէ եարըն պագարըզ ․․ պու ագշամ չու ճըզտանըն իչինտէքիլէրինի թէտգիգ իտէրիմ ։

Մէզքիւր ճըզտան գօյու գըրմըզը թէլաթինտէն մաամուլ օլուպ, քէնարլարընա գալէմ իշլէմէշ կիւմիւշ գաբլանմըշ վէ ուզէրինտէ տախի եինէ կիւմիւշտէն իշլէ իշէ կէչմիշ Ի. Ս. Գ. հարֆլարըյլա գօնթլարա մախսուս օլան պիր թաճ մըխլանմըշ իտի ։

Մ. տը Ժիպրէ ճըզտանը աչտը ․ ճըզտանըն պիր թարաֆընտա Ֆրանսա պանգասընըն պէհերի պին ֆրանգլըգ եիրմի պէշ տանէ գայիմէսիյլէ Ռուսճա եազըլմըշ իքի տանէ մէքթուպ վէ Գօնթ Իվան Սմօիլօֆ նամը մուհարրէր պիր գաչ գարթ վէ տիկէր կէօզիւնտէ տախի պիր անախթար վար իտի ։

Միսթանթիգ անախթարը էլինէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա ․

—Պու անախթար Գուրավլիէֆ մէզարընըն անախթարը տըր ։

Պօլիս միւտիրի տախի անախթարը մուայէնէ իտուպ ․

—Հագիգաթ էօյլէ օլմալը ։

Միսթանթիգ.— Շիմտի էօյլէ օլուպ օլմատըղընը անլարըզ, —տէյուպ, մէզարըն գաբուսընըն քիլիտի սէօքիւլմիւշ կէթիրիլմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, անախթարը տէրհալ քիլիտէ սօգուպ տէօնտիւրտիւքտէ, Փէվգէլատէ սուհուլէթլէ քիլիտին զէմպէրէկի օյնատը ։

—Կէօրտիւնիւ՞զ մի քի եանըլմամըշըմ, պու անախթար մէզարըն անախթարը ըմըշ ․․․ արթըգ շիւպհէ գալմատը ․․․ գաթիլի եագալատըգ ․․․

Պօլիս միւտիրի.— Հագըգաթը հալ քէնտիսի կէօսթէրտի ։

Ճըզտանըն սաիր ճիհէթլէրինի տէ արատըլար իսէ տէ, հիչ պիր շէյ պուլամատըլար ։

Պու էսնատէ գոմիսէր՝ իքի մէքթուպլարը կէօզտէն կէչիրմէքտէ օլտըղընտան, միւսթանթիգ գոմիսէրէ խիթապէն ․ —Մօսգօֆճա պիլի՞րմիսինիզ ։

Գոմիսէր.— Խայր, էֆէնտիմ ։

Միսթանթիգ.— Էօյլէ իսէ օ մէքթուպլարը թէրճէմէ իթտիրմէլիյիզ, պէլքի միւնտէրիճաթընը անլամագ իգթիզա իտէր ։

Գոմիսէր.— Եարընա գատար թէրճէմէ իթտիրիրիմ ։

Պօլիս միւտիրի.— Մազնունը պու ագշամ իսթինթագ իտէճէ՞քմիսինիզ ։

Միսթանթիգ սաաթա պագըպ.— Սաաթ օն պիրէ կէլիյօր ․․․ Եարընա պըրագմալը ․․․ իսթինթագ չօգ սիւրմէզ չաբուգ պիթէր տէյու մէմնուն իտէրիմ, իշին պէտաւէթի հասէպիյլէ ինքեար իթմէք պիր շէյ եարամազ ․․․ օ հէրիֆ ուղրաշամայաճագ տըր ․․․

Պօլիս միւտիրի.— Բէք օ գատար էմին օլմայընըզ ։

Միսթանթիգ.— Նի՞չին ։

Պօլիս միւտիրի.— Հէր հալտէ եինէ ուղրաշաճագ տըր, մէմնունին զայրը սօուգ գանլը մալքը պիր շախս տըր, վէ չէյթան կիպի միւտաֆէա իտէճէք տիր ։

Միսթանթիգ.— Միւտաֆէա իտէճէք օլուր իսէ տահա ալա ․ զահմէթլէ էլէ կէչէն մուզաֆֆէրիյէթին գատր ու գըյմէթի տահա զիյատէ օլուր ։

47

Բարա քէսէսինին իչինտէ պիր օն թանէ գատար գըրգ ֆրանգլըգ իլէ պէշէր եիւզ ֆրանգլըգ իքի պանգա գաիմէսի մէվճուտ օլուպ, գաբաղընա տախի ճըզտանըն ուսթիւնտէքի կիպի կիւմիւշտէն եարըլմըշ Ի. Ս. Գ. հարֆլարըյլա պիր գօնթ թաճը չագըլմըշ իտի ։

Այնը հրուֆաթլա այնը թաճ՝ սաաթըն գաբաղը ուսթիւնէ տախի իշլէնմիշ իտի ։

Պօլիս միւտիրի.— Գանըլը եագալատըղըմըզա շիւպհէ եօգ տըր, վէ ֆագաթ հալա չու ճինայաթըան մագսատ նէ օլտըղընը քէշֆ իտէմէյօրըմ ։

Միսթանթիգ.— Օ տա անլաշըլըր ․ պէնիմ իքի թախմինիմ տօղրու չըգաճագ տըր ․ էյի պիլինիզ քի, պու իշին ալթընտա պիր ֆամիլեա սըրրը վար ․․․ պէօյլէ պիր ֆամիլեա սըրրը ։

Գոմիսէր.— Գաթիլ սահիհէն Ռուսիալը՞ մը տըր, վէ հագիգաթէն ասըլզատէ՞ մի տիր, տէյու մէմնուն իտիյօրսընըզ ։

Միսթանթիգ.— Զըմէյօրըմ ․ վէ ֆագաթ նի՞չին օլմասըն ․ ասըլ մին էլ ասր զուհուրեաֆթէ օլան մէշհուր ճինայէթլէրին ֆաիլլէրի միյանընտա ասըլը ֆասըլը ասըլզատէկեան տա զուհուր իթմէ՞միշ մի տիր ։

Պօլիս միւտիրի՝ քէմալը էթինա իլէ ճըզտանը, քէսէյի վէ սաաթը մուայէնէ իթմէքտէ օլտըղը հալտէ, նակէհան, —զիհնիմի պիր շէյ իշղալ իթմէքտէ տիր, —տէտիքտէ ․

Միսթանթիգ.— Նէ՞ տիր օ, —տէյու սուալ իթտի ։

Պօլիս միւտիրի.— Թէվգիֆ օլունան շախս՝ ԳՕՆԹ ԻՎԱՆ ՍՄՕԻԼՕՖ թէսմիյէ օլունըյօր, վէ եախօտ քէնտիսինի պէօյլէ թէսմիյէ իթտիրմիշ ․․․

Միսթանթիգ.— Էօյլէ եա, էյ նէ՞ օլմուշ քի ։

Պօլիս միւտիրի.— Օ հալտէ օլապիլիր քի, չու նէշանլըլար մահպուսըն քէնտի մալը սահիհի օլմասըն ։

Միսթանթիգ.— Շու թախմինին նէտէ՞ն նէշէթ իտիյօր ։

Պօլիս միւտիրի.— Իչ մէյտանտա ․ պու նէշանլէրին հէր պիրի ուզէրինտէ իւչէր եազը վար, պու եազըլարըն պիրի տէ Գ. պու իւչիւնճիւ հարֆ, նէ՛ ԻՎԱՆ վէ նէ՛ տէ ՍՄՕԻԼՕՖ իսմլէրիյլէ պիր կէօնա միւնասէպէթ ալմայօր ։

Միւսթանթիգ.— Միւթալաանըզ բէք տօղրու տըր. պու տա անլաշըլըր։

Գօմիսէր.— Գիզէ պիր էմրինիզ վէ խալսա պիր թալիմաթընըզ վա՞ր մը տըր։

Միւսթանթիգ.— Էվվէթ . . . պէն տէրհալ մուգաւելէյէ պաշլայաճաղըմ, պի-նաէն ալէյհ եարըն էրքէնճէ շահիտլէրէ կէօնտէրիլէճէք ճէլպնամէլէրի պանա կէօն-տէրմէնիզ իգթիզա իտէր։

Օն տագիգա սօնրա, միւտիր՝ միւսթանթիգ վէ գօմիսէր պիր պիրլէրինտէն միւֆարէգաթ իթտիլէր։

Գօնթ Իվանա կէլինճէ, մուամիլէյէ վագը օլան սիւվալլէրինէ հիչ պիր ճէվապ ալամամըշ վէ պինաէյէրին սէպէպի թէվգիֆի նէ՞ օլտըղընը անլայամամըշ իտի։

Սըֆաթճա վէ խալսա իսմէ պիր միւշապէհէթէ գուրպան կիթմիշ օլտըղընա գանի օլմըշ իտուկի ճիհէթլէ, էրթէսի կիւնիւ իֆատէսի տինլէնիլտիքտէ, հէր հալտէ սէրպէսթ պըրագըլաճաղընա էմնիյէթը թամմէ հասըլ իթմիշ, վէ ափվ օլուն-մագ պիր խաֆիֆ միւթալաա իլէ հագգընտա գապահաթը կիրալի մուամէլէյէ թէ-սատաֆ օլունմասընտան տօլայը տավա իտէճէկինի քէնտինճէ գարարլաշտըրմըշ իտի։

Մամաֆիհի հէր նէ գատար զամիրի տէրճէյի նիհայէտէ րասիթ իտի իսէ տէ, տալէթը պէշէրիյէնին բէք չօգ տէֆալար եանըլմագտա օլտըղընը, վէ մէմուրյէ-նը տոլյէնին բէք չօգ եանըլըշ հարէքէթտէ պուլունտըգլարընը վէ նիչէ նիչէ սուչ-սըզ վէ գապահաթսըզլարըն սուչլը վէ գապահաթլըլարա ֆէտա օլունտըգլարընը տիւշիւնէ տիւշիւնէ տիւշարը թէլաշ օլմագտա, վէ քէմալը հէյէճան իլէ գապա-հաթը նէ օլապիլտիյինի վէ աճապա պիլմէյէրէք պիր պէօյլէ գապահա՞թ մը իշլէ-միշ իտուկինի, աճապա ալէյհինտէ սուպութէ գարին տէլաի՞լ մի վագը օլտըղընը վէ պիկիւնահլըղընը իսպաթէ միւգթէտիր օլապիլիպ օլամայաճաղընը միւթալաա իթմէքտէ իտի։

Մահպէսին գաբուսը արգասընտան գաբանտըգտան իթիպարէն, սապահա գատար կէօզլէրինի գաբամայըպ, շայէթ տէհշէթլի պիր կէճէ կէչիրտի. հէր պիր տագըգա կէօզիւնէ պիր սաաթ գատար ուզուն կէօրիւնմէքտէ օլուպ, հաքիմ հուզուրընա չըգաճաղը սաաթը թագտիմ իտէպիլմէք իչիւն սէրվէթինին գըսմը ա-զամընը ֆէտա իթմէկէ րազը իտի։

Շաֆագտան պիր միւտտէթճիք սօնրա գաբու աչըլըպ, մահպէսճիլէրտէն պիրի՝ մահպուսըն հալինի բէյ իւլ այն միւշահէտէ իթմէք իւզրէ իչէրի կիրտի։

Իվան Սմօլըֆ՝ մէրգումէ խիթապ իթտի իսէ տէ, ճէվապ վէրմէմէք թալիմա-թը իգթիզասընտան օլտըղը ճիհէթլէ, Գօնթ՝ ֆէվգէլատէ մէյուս օլարագ, հիտտէթ ու ղազապընը զապթ իթմէք գապիլիյէթինէ տիւշտիւ։

Սաաթ տօգուզ րատտէլէրինտէ եէյէճէք կէթիրտիլէր իսէ տէ, Գօնթ էլ պիլէ սիւրմէտի։

Իքի սաաթ սօնրա թէքրար գաբու աչըլըպ, իքի ասքէր իլէ պէքճի իչէրի կիրտի։

—Նէ՞ իսթէրսինիզ, —տէյու Գօնթ սիւվալ իթտի։

—Միւսթանթիգին նէզտինէ կէօթիւրմէկէ կէլտիք։

—Ա՛հ, էլհամտիւլլահ, հագըրըմ, —տէյիպ, Գօնթ գաբույա տօղրու գօշտը իսէ տէ, պէքճի պիր իշարէթլէ մուամիլէյի թէվգիֆ իտուպ, միւնասէպէթսիզ պիր ահգահա իլէ.

—Տուր, տուր. օ գատար աճէլէ իթմէ . . . էվվէլ էմրտէ պիր մուամէլէ րէսմիյէ վար տըր քի, իճրա օլունմալը տըր, —տէյէրէք, էլինտէքի զէնճիրի սալ-լատը։

Գօնթ.— Մուամէլէի րէսմիյէ՞ մի տէտին։

Պէքճի.— Էվվէթ. էվվէլ էմրտէ քէլէրճէլէրի կէչիրմէլիյիմ։

Իվանըն պէնզի աթըպ, կէրի կէրի չէքիլէրէք.

—Քէլէրճէ՞ մի կէչիրմէք. քիմի՞ զանն իտիյօրսընըզ պէնի . . . օ՛հ. ասլա . . . ասլա։

Պէքճի.— Հայտէ, հայտէ, պօշ սէօզլէր վէ հալլէր լազըմ տէյիլ։ Մանա վէ-րէճէք վագթ տէյիլ, իթաաթ իթմէլի։ Պէն թալիմաթըմտան պաշգա պիր շէյ թա-նըմամ։ Գապամ օլսա օնա պիլէ քէլէրճէյի թագմաղա մէճպուրըմ. էկէր էմր վէ-րիլմիշ իսէ . . . արթըգ սէն նէրէտէ գալըրսըն անլա, հիւսնիւ րըզան իլէ էլլէրինի ուզաթմայաճագ օլուր իսէն, ճէպր իլէ թագարըմ . . . օնըն իչիւն պէնի պօշընա պէքլէթմէ տէ էլլէրինի ուզաթ պագալըմ։

Գօնթ՝ քէմալը ղազապ իլէ մուխաթըպընըն եիւզիւնէ պագարագ, մուխալէ-ֆէթ իթմէնին հիչ պիր խայըր օլմայաճաղընը անլատըղընտան, շու հալը տէհշէթ իչթիմալտէն պիր ան էվվէլ գուրթուլմագ իչիւն մուվաֆագաթ իթմէյի թէրճիհ էյլէտի, վէ թահգիրամիզ պիր թէպէսսիւմլէ էլլէրինի պէքճիյէ ուզաթտը, վէ շու ֆէլաքէթը հալինտէ սէպաթ վէ մէթանէթ իպրազ իթմէկէ խայլըտան խայլը գայ-րէթ իթտի իսէ տէ, մուգավէմէթ իտէմէյիպ, չայըր չայըր եանըպ թութուշմագտա օլան պիլէքլէրինէ սօուգ տէմիր տօգունըր տօգունմազ, պաշտան թըրնաղա գա-տար տիթրէմէկէ պաշլատը։

Խօնիւնտէն վէ արգասընտան պիրէր նէֆէր եիւրիւմէքտէ օլտըղը հալտէ, սօն-սըզ վէ նիհայէթսիզ տար եօլլարտան եիւրիւյիւպ վէ տար նէրտիւպանլարտան չը-գարըպ, նիհայէթ միւսթանթիգին օտասընա վասըլ օլտըլար. օտանըն գաբուսը ա-չըլտը. Իվան Սմօլըֆը նէֆէր արգասընտան տիւրթիւպ, իչէրի սօգտը։

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ՝ իւզէրի պիր թագըմ էվրագ իլէ տօլու եազը-խանէսինին էօնիւնտէ օթուրմագտա օլտըղը միսիլլու, պիր տիկէր եազըխանէ էօ-նիւնտէ տախի քեաթիպի օթուրմըշ իտի։

Րուսիալը Գօնթ՝ իչէրի կիրէրքէն խաֆիֆճէ պիր պաշընը էյիպ սէլամ վէրտի։

Միւսթանթիգ պիր նազար իլէ մազնունը պաշտան այաղա գատար սիւզտիւ, վէ նիհայէթինտէ կէօյա քի գալպինտէքի տէհշէթլի էսրարը քէշֆ իտէճէք կիպի, նազարընը գապահաթլը զանն էյլէտիյի շախսըն սըֆաթընա տիքտի տուրտու։

Անճագ Գօնթըն վէրմէր եախօտ չէլիք միսալի սօուգ օլան սըֆաթը շայէթ սօ-նուգ օլուպ, հիչ պիր չէյ իմա իթմէմէքտէ իտի։

Գօնթ՝ պիր քիպրի միւթէապպըրանէ իլէ.— Հա՞քիմ հուզուրընտամըյըմ։

Միւսթանթիգ.— Սիզի իսթինթագ իթմէկէ մէմուր օլան պիր հաքիմ հուզու-րընտասընըզ վէ ճէվապ վէրմէկէ մէճպուրսունըզ։

Գօնթ.— Ճէվապ վէրմէք ճանըմա միննէթ. կիւլէյէճէք հիչ պիր չէյիմ օլմա-տըղը հալտէ, նի՞չիւն ճէվապ վէրմէյիմ։ Լաքին էվվէլ էմրտէ մէմուրլարընըզըն նէ հագգ իլէ պէնի թէվգիֆ վէ հապսա իգտա իթմէկէ վէ պիր խըրսըզ եախօտ գա-

Թիւ միսալի էլլէրիմի պաղլամաղա ճէսարէթ իթմիշ օլտուղլարընը անլամադ խաթէրիմ ։

Իվան Սմիլօֆ սէօյլէտիկի սըրատա , միւսթանթիգ կէօզլէրի մէրգումըն խիւզնիւնտէն այըրմամագտա իտի ։

Գարշըսընտա տուրան չախս Բէր–Լաշէզ մէզարիսթանը իլէ Բըրնէսթին սօգագընտա վուգու պուլան իքի ճինայաթըն ֆաիլի օլտուղընա Մ. տը Ժիպրէ էմին օլտուղը ճիհէթլէ , անըն պիֆիւթուր վէ հայասըզ հալինէ թէաճճիւպ իթմէքտէ իտի ։

Միւսթանթիգ.— Օ մէմուրլար՝ ատալէթին վասըթաի իճրասը օլան զաթ թարաֆընտան գանունէ նամընա օլարագ վէրիլէն էվամիրի իճրա իթմիշլէր ։

Գօնթ.— Ատալէթին վասըթաի իճրասը օլան զաթ տէտիկինիզ քի՞մ տիր ։

Միւսթանթիգ.— Պէն իմ ։

Գօնթ.— Մէմլէքէթինիզ ճիհանտէ միսաֆիրբէրվէրլիքտէ էէքթա պիր մէմլէքէթ մագամընտա պէլլէնմիշ օլտուղը հալտէ , պէն կիպի պիր էճնէպի հագգընտա , օլունան մուամէլէի բէյկիլանէտէն տօլայը , էմրի վէրէն սիզ իտէնիզ սիզէ շիքեայէթ իտէրիմ . . . Տիւն ագշամ Թարաֆըմտան Թէրթիպ վէ ինզար օլունմըշ օլան պիր ճէմիյէթտէ տօսթլարըմըն էօնիւնտէ պէնի ախզ ու կիրիֆթ իթտիլէր . . . Պու վէճհ իլէ պիր տօրգատէյի թէվգիֆ իթմէք իչիւն պիր սէպէպ օլմալը տըր . . . պէօյլէ խըրսըզ վէ խախօտ գաթիլ մագամընտա հագգըմտա մուամէլէ իտիլմէք իչիւն խըրսըզլըղըմ վէ խախօտ ատամ թէլէֆ իթմիշ օլտուղում թէպէյյիւն իթմիշ օլմալը տըր ։

Մ. տը Ժիպրէ քէնտի քէնտինէ.— Ֆիլհագիգա հիքմէթ նէվինտէն պիր հալ . . . սըֆաթլար տէյիշտի ։ Աչագ հէրիֆ մահճուպ օլմագ լազըմ կէլիրքէն , օ պէնի խաթրինթագա չէքիյօր , վէ պէնտէն ճէվապ իսթէյօր . . . չօգ ճէսարէթ , — տէյու տիւշիւնմէքտէ , վէ սըֆաթընտա ալամի հիտտէթ բէյտա օլմագտա իտի ։

Իվան Սմիլօֆ՝ միւսթանթիգին շու հալինի ֆարգ իտէրէք , էվվէլքինտէն զիյատէ գօրգմաղա պաշլատը ։

Գօնթ.— Մէսէլէ բէ՞ք մի աղըր տըր . հագիգաթէն պիր ճանի՞միյիմ զանն իտիյօրսընըզ ։

48

Մ. Բօլ տը Ժիպրէ՝ իշին պիրտէն նէթիճէսինէ էէթիշմէք մագսատընա մէպնի , ուսուլը խըթինթագըյէնին թէֆերրուաթընտան սարֆը նազար իտէրէք , պիր էյիճէ Րուսիալընըն եիւզիւնէ պագըպ , — Պունտան իւչ կիւն մուգատտէմ եանի այըն եիրմինճի կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա սաաթ իւչտէն եարը կէճէտէն սօնրա սաաթ իքիյէ գատար նէ՞ եաբտըն ։

Գօնթ.— Պանա խիտաբ օլունան գայպահաթըն նէ՛ օլտուղունը անլամատըղըմա , պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէք պէնիմ իչիւն գապիլ տէյիլ տիր ։

Միւսթանթիգ.— Պէ՛ն սէնի խըթինթագ իտէճէյիմ սէ՛ն պէնի տէյիլ . . . սէ՛ն սօրտուղումա ճէվապ վէր . . .

Գօնթ.— Էօյլէ . . . սիզ անլամադ խըթէտիյիմ շէյի սէօյլէմէմէկլիք իտէպիլիրսինիզ , ամմա պէնի տէ սէօզ սէօյլէմէկէ մէճպուր իտէմէզսինիզ ։

Միւսթանթիգ քէնտի քէնտինէ.— Նէ՞ տէրէճէ մուաննիտ ալիք . էկէր սօրտուղըմա ճէվապ վէրմէյէճէք օլսամ , սէօյլէյէճէք պիր շէյ սէօյլէմէյէճէք , օնըն իչիւն սէօյլէյիպ պիթմէլի . — մուախխարէն եիւքսէք սէս իլէ . — գաթլ ճինայէթիյլէ մազնունսըն ։

Գօնթըն սըֆաթընտա նաքէհան պիր շաշգընլըգ ալամէթի բէյտա օլուպ , — գա՞թլ մի . պէ՞ն գաթի՞լ մի իմիշիմ . վազ կէչ էֆէնտիմ . պու սէօզլէրինիզ ճիտտի օլամազ . հագգըմտա պէօյլէ իհանաթա գալգըշմագ , հէմ ալէս վէ հէմ տէ աղըր պիր հալ տըր .

Միւսթանթիգ՝ հագիմանէ.— Ատալէթէ րիայէթի ունութմայընըզ , մօսիօ ։

Գօնթ.— Պու տէրէճէ եօլընը շաշըրան ատալէթ , ատալէթ սայըլամազ . . . էյ քիմի՞ էօլտիւրմիւշիմ սէօյլէյինիզ պագալըմ ։

Միւսթանթիգ.— Իքի քիշի , պիրի էրքէք պիրի գարը ։

Գօնթ՝ սընըր ալամէթի օլարագ պիր գահգահա իլէ.— Իքի քիշի՞ մի , հագիգաթէն շու հալ օ տէրէճէ կիւլիւնէճէք պիր րատտէյէ կէլիյօր քի , պիր հաքի՞մ մի եօգսա պիր տիվանէ՞ մի հուզուրընտայըմ թէրէտտիւտտէ պուլունուեօրում ։

Միւսթանթիգ՝ հիտտէթինի սէթրէ ղայրէթ իտէրէք.— Քէնտինի պիլ . թէհամմիւլին տէ հուտուտը վար տըր . սէն խըչ պէնիմ թէհամմիւլիւմտէն սուի իսթիմալ իտիյօրսըն . . . նէ՛ հաքիմ , վէ նէ՛ տէ ինսան սըֆաթըյլա սէնին միւնասէպէթսիզ սէօզլէրինէ պուրատա պէօյլէ թէհամմիւլ իտէմէմ . . . սէօյլէյիշինին թարզընը տէյիշտիր , վէ էկէր սուչսըզ իսէն իսպաթ էթ . մուղայիրը հալինտէ թէքրար հապսա կէօնտէրիրիմ , հիտտէթիմ թէսքին օլունմայա գատար պէքլէմէկէ վէ անտէն սօնրա խըթինթագա տէվամ իթմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ ։ Սէնին քէնտի մէնֆաաթըն իչիւն սուրէթը իֆատէնի թէպտիլ իթմէքլիյինի սանա նասիհաթ իտէրիմ ։

Գօնթ Իվան՝ հասպ էլ թէճէլլի պուլունտուղու տէհշէթի հալտէն գուրթուլմագ իչիւն հէր շէյէ պաշ էյիպ իմթիսալ իթմէքտէն պաշգա պիր չարէսի օլմատըղընը անլատըղընտան , քիպրը նէֆսինէ մէրամ անլաթարագ , –Սօրընըզ , ճէվապ վէրէճէյիմ , — տէտի ։

Միւսթանթիգ.— Ատըն նէ՞ տիր ։

Գօնթ.— Իվան–Նիգօլա , Գօնթ Սմիլօֆ ։

Մ.— Նէ՞ միլլէթսին ։

Գ.— Րուսիա թէպաասընտան ըմ ։

Մ.— Նէ՞րէտէ տօղմըշսըն ։

Գ.— Սէն-Բէթէրսպուրկտա ։

Մ.— Գա՞չ եաշընտասըն ։

Գ.— Եիրմի պէշ . . . ։

Մ.— Բէտէր վէ վալիտէն սա՞ղ մը տըրլար ։

Պու սիւվալ իւզէրինէ Գօնթըն ղալպինի պիր հէյէճան իսթիլա էյլէտի , վէ կիւճ իլէ կէօզ եաշլարընըն մէնի ճէրէյանընա մուվաֆֆագ օլապիլտի ։

Գ.— Բէտէր վէ վալիտէմ էօլմիւշ տիւրլէր ։

Մ.— Ալէքսանտրիյէ նէ՞րէտէ իգամէթ իտէրսին ։

Գ.— Սէն-Բէթէրսպուրկտա ։

Մ.— Բարիսէ կէլէլի նէ՞ գատար վաքիթ օլտը։

Գ.— Տօգուզ կիւն։

Մ.— Նէ՞րէյէ էնտին։

Գ.— Կրանտ-Օթէլէ։

Մ.— Տօղրու Բուսխատա՞ն մը կէլտին։

Գ.— Խայր. Անվէրսատէն Լօնտրայա կիթտիմ. օն պէշ կիւն Լօնտրատա գալտըգտան սօնրա պուրայա կէլտիմ։ Օնտան էվվէլ տէ պիր գաչ հաֆթալար Զվիչէրէյի վէ Իթալիայը տօլաշտըմ։

Մ.— Բասաքօրթըն վա՞ր մը իտի։

Գ.— Էվվէթ։

Մ.— Նա՞սըլ օլուր քի, նէ՛ ճըգտանընտա վէ նէ՛ տէ սանտըգլարընըն իչինտէ բասաքօրթըն զուհուր իթմէսին։

Գ.— Բասաքօրթըմ Բուսիա սէֆարէթինտէ տիր։

Մ.— Նէ՞ մագսատա մէչպուրի եօլճըլըգ իտիյօրսըն։

Գ.— Քէյֆիմ իչիւն։

Մ.— Զէնկի՞ն մի սին։

Գ.— Էվվէթ։

Մ.— Չօ՞գ զէնկին մի։

Գ.— Հէր իսթէտիյիմի եափապիլէճէք գատար զէնկինիմ։

Մ.— Պու սէրվէթէ նէ՞ վէճհ իլէ մալիք օլմըշսըն։

Գ.— Բէտէր վէ վալիտէմտէն միրաս գալմըշ տըր։

Մ.— Գօնթ իւնվանընը թաշըմագա սէլահիյէթին վա՞ր մը տըր։

Գ.— Նիւպլէրճէ սէնէլէրտէն պէրու ֆամիլեամ ասըլզատէկեան սընըֆընտան տըր։

Մ.— Բարիստէ տօսթլարըն վա՞ր մը տըր։

Գ.— Տօսթ տիմէքլէ նէ՞ անլարսընըզ պիլմէմ քի... միւրատընըզ հէյնը թէվգըֆիմտէ պէրապէրիմտէ պուլունան զէվաթը անլաթմագ իսէ, անլէրի տօսթ սըֆաթընա գօյամամ, հէնուզ թանըմըշ օլտըղըմ զէվաթ տըր. իշլէրինտէ պիրիսի վար քի միւսթէսնա տըր...

Մ.— Քի՞մ տիր օ։

Գ.— Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ... քի մուվաֆիգէհի եանար սէյեահաթըմտա շուրատա պուրատա իւչ տէօրթ տէֆա րասթ կէլտիմ... քէնտիսինտէն ֆէվգէլատէ խօշլանմըշըմ, վէ հագգըմտա հիւրմէթ վէ րիայէթիմ վար տըր. մուվաֆիգհանա այնը նազար իլէ պագմաղըմա էմինիմ։

Մ.— Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ Բարիսլի՞ մի տիր...

Գ.— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մ.— Մէմլէքէթ էճնէպիյէտէ՞ մի թանըտըն, տէտին... Տիմէք քի հիչ Բարիսէ կէլմէմի՞շ մի իտին։

Գ.— Կէլմիշ իտիմ... բէք չօգտան բէտէր վէ վալիտէմ իլէ կէլմիշ իտիմ, ամմա հիչ պիր շէյ խաթըրըմտա տէյիլ... օնտան պէրու եիրմի իքի սէնէ օլտը... պէն իսէ իւչ եաշըմտա իտիմ...

Մ.— Նինէ իլք սէօզէ կէլէլիմ. յ'այըն եիրմինճի կիւնիւ ճօյլէտէն սօնրա, վէ կէճէ նէ՞ եափտըն։

Գօնթ՝ պիր աղ թիւշիւնտիւքտէն սօնրա.— Շու գատարը խաթըրըմա կէլիյօր քի, Մ. տ'Արֆէօյլ էօյլէ եէմէյինէ տավէթ իթմիշ օլտըղընտան, սաաթ օն պիրէ տօղրու Կրանտ-Օթէլտէն չըգտըմ... Եէմէքտէն սօնրա այրըլտըգ, նէֆսի Բարիստէ կէզտիմ. պուլվարտաքի լօգանթալարըն պիրինտէ աքշամ թաամընը իտտիմ, սօնրա Թէաթրօյա... Վարիէթէ Թէաթրօսընա կիթտիմ։

Մ.— Մ. տ'Արֆէօյլտէն այրըլտըգտան սօնրա եալընը՞զ մը գալտըն։

Գ.— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մ.— Աքշամա՞ գատար մը։

Գ.— Էվվէթ, աքշամա գատար։

Մ.— Եալընըզ կէզմէքտէն մագսատըն նէ՞ իտի։

Գ.— Հիչ պիր մագսատըմ եօգ իտի, սիկարա իչէրէք վէ տիւքքեանլարըն ճամէքեանլարընը սէյր իտէրէք, տօլաշտըմ տուրտըմ։

Մ.— Պիւթիւն վագթընը էօյլէ՞ մի կէչիրտին։

Գ.— Էօյլէ զանն իտէրիմ։

Մ.— Եալան սէօյլէյօրսըն։

Գօնթ՝ օլունան հագարէթտէն մաղնուն հալինի ունուտըպ.— Մօսիէօ՛, —տէյու պաղըրտը։

Մ.— Եալան սէօյլէյօրսըն, վագթընը կէչիրմէք խուսուսընտա միւհիմ պիր նօգթա վար քի, օ նօգթայը կիզլէմէկէ չալըշըյօրսըն։

Գ.— Այլա. էկէր պիր շէյ ունուտըյօր իսէմ, խաթըրըմա կէլմէյօր տիմէք տիր։

Մ.— Պէնի՞ մի իւնանտըրմագա չալըշըյօրսըն. Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա կիթտին, ինքեարա ճէսարէթին վա՞ր մը։

Գօնթ Սմօիլօֆ քէմալը խէյէճան իլէ միւսթանթիգէ աթֆը նիկեահ իթտի. միւսթանթիգ իսէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ.

—Ինքեա՞ր մը իտիյօրսըն։

Գ.— Այլա. հարէքեաթըմը վէ մուամէլաթըմը կիզլէմէկէ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տըր. Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա կիթտիմ։

Մ.— Նէ՞ սէպէպէ կիթմիշ իտին։

Գ.— Գապրիսթանը մէզքիւր՝ Բարիսին շայանը թէմաշա մահալլէրինտէն պիրի տատ օլունըր. էճնէպի օլմագ հասէպիյլէ, հէր չէյի կէօրմէք արզու իթտիյիմտէն, օրայա տա կիթտիմ.

Մ.— Պէնի ալտատըյօրսըն. Նի՞չիւն կիթմիշ օլտըղընը պէն սանա սէօյլէրիմ։ Րօքէթ սօգագընտա եաս վէ մաթէմ լէվազըմաթը սաթըլմագտա օլան պիր տիւքքեանտան չիչէքտէն պիր թաճ սաթըն ալըպ, տօղրու մէզարիսթանա կիթտին, վէ մէզարա կիրտին... Տօղրու՞ մը։

Գ.— Տօղրու տըր։

Մ.— Մէզքիւր մէզարըն իչինտէ պիր գարը իլէ կէօրիւշմէքլիյի գարարլաշտըրմըշ իտին։

Գ.— Գուրասընը ինքեար իտէրիմ։

Մ.— Կէօրիւշէճէյին գարը կէլտի , սէն տէ մէրհումէյի էօլտիւրտիւն ;

Իվան Սմիրնօֆ' թարիֆի նագապիլ պիր տէհշէթլէ միւսթանթիգի տինլէմէքտէ իտի . վէ մէրհումըն մէզարը իչինտէ գարըսը էօլտիւրմիւշ օլտուղունու հիւքմ էյլէտիյի սըրատա , պիւթիւն ճիսմի տիթրէմէկէ պաշլատը ; Սուչսըզլըղընը ասիւմանէ չաղըրէք իթտիրէճէք կիպի պաշը էլլէրինի եօզլէրը տօղրու գալտըրտը , վէ իչին իչին —Եա Ռապպիմ . . . աճապա եանըլը՞շ մը իշիտիյօրըմ . . . Գուրավիէֆ ֆամիլեասընըն մէզարը իչինտէ պիր գարը էօլտիւրմիւշիւմ տէյու պէնի իթհա՞մ մը իտիյօրսունըզ ? —տէյու աղէյթա ինլէտի ; Միւսթանթիգին եիւզիւնտէ պիրտէն պիր ալամէթը մէ- սէրրէթ նիւմայան օլտը , Քէնտինճէ մազնուն եագայը էլէ վէրտի զանն իթտի , վէ մուզաֆֆէրանէ պիր թավր ալտը .

—Մէզքիւր մէզարըն Գուրավիէֆ ֆամիլեասընա մախսուս օլտուղունու պիլիյօրտուն , տէօյլէ՞ մի . . . Պու սէօզիւն հէր չէյի իգրար իտմէք իտի . . . պուրասընը անլայա- ճագ գատար սէնտէ տէ զէքեավէթ եօգ տէյիլ ; Պինաէն ալէյհ պուրատան պէօյլէ ինքեարտա ըսրար իթմէք , հագգընտա հիչ պիր ֆայտէյի մուճիպ օլմայաճաղը պէ- հէտիր , իշի գըսսա քէսէյիմ պիթսին . . . Գուրավիէֆ մէզարը իչինէ պիր գարը ճէլպ իթտիյինի վէ օ գարըյը գաթլ էյլէտիյինի իգրար իտիյօ՞րմուսուն ;

49

Գօնթըն կէօզլէրի պիւսպիւթիւն գարարմըշ օլտուղու հալտէ , —իգրա՞ր մը իթ- մէք . . . պիր ֆիլի գաթլ իճրա իթտիմ տէյու իգրա՞ր մը իթմէք . . . պիր գարը էօլտիւրտիւմ տէյու իգրա՞ր մը իթմէք . . . Նէ՞ տիմէք . հաթթա օլանճա իգթիտա- րըմլա ինքեար իտէրիմ , վէ պէօյլէ պիր հիւքմի գաթիէն րէտտ իլէ ասլա գապուլ իտէմէմ ; Էվվէթ , Պէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա կիթտիմ . . . էվվէթ , Գուրավիէֆ մէզարը իչինէ կիրտիմ . . .

Մ.— Անախթարըն վա՞ր մը իտի ;

Գ.— Վար իտի . օ անախթարը եագըլանէնիզին իչէրինտէ տուրան ճըզտա- նըմըն իչինտէ պուլմըշ օլմալըսընըզ , լաքին իչէրտէ քիմսէյի րասթ կէլմէտիյիմէ եէ- մին իտէրիմ , հաթթա օ մէզարա կիրէն նա՞սըլ վէ նէ՞ մագսատտա մէյպի կիրէպիլ- միշ , վէ օ էօլէն գարը քի՞մ իմիշ , պէն տէ տիւշիւնիյօրըմ . . . Պունլարըն հիչ պի- րինտէն խապէրիմ օլմատըղը հալտէ , պէնի թէվգիֆ իթտիրտինիզ , աչէնէն նա- մուսըմը բայիմալ իթտինիզ , վէ նէ վէճհ իլէ վուգու պուլտուղու անլաշըլամաղ պիր ճինայէթտէն տօլայը պէնի մէսուլ թութմաղ իսթէյօրսունըզ ; Պաշըմա կէլէն նէ՞ օլ- տուղունու տիւշիւնիյօրըմ , տիւշիւնիյօրըմ անլայամայօրըմ . . . զիհնիմի եօրուլըյօրըմ , պիր չէյ պուլամայօրըմ . . . եա խայալաթա օյունճագ օլույօրըմ վէ եախօտ տէհ- շէթլի պիր զանն ու թախմինէ գուրպան կիտիյօրըմ . շու հալ պիր ազ տահա սիւ- րէճէք օլուր իսէ , տիվանէ օլաճաղըմ . . . շիմտիտէն զիհնիմ պուլանըյօր զանն ի- տիյօրըմ . . .

Պիր մէչհուլ գօմէտիա օյնայան օյունճը նասըլ տինլէնիլիր վէ եիւզիւնէ նասըլ պագըլըր իսէ , այնը սուրէթտէ միւսթանթիգ՝ Գօնթըն սէօզլէրինի տինլէր վէ եիւ- զիւնէ պագար իտի ; Պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա ,

—Գուրավիէֆ մէզարընտա նէ՞ իշին վար իտի ;

Գ.— Րօքէթ սօգագընտագի չիչէքճիտէն ալմըշ օլտուղըմ թաճը գօմաղա կիթ- միշ իտիմ ;

Մ.— Վէ լաքին մէզարտա մէտֆուն քիմսէ եօգ քի , մէզար պօշ տուր ;

Գ.— Օրասընը պիլմէզ իտիմ ;

Մ.— Ուզագտան եախօտ եագընտան Գուրավիէֆ ֆամիլեասըյլա պիր թէալ- լուգին վա՞ր մը տըր ;

Գ.— Խայր ;

Մ.— Օ հալտէ իֆատէնտէն պիր չէյ անլաշըլամազ . . . նա՞սըլ իսթէրսին քի սանա ինանապիլէյիմ . . . մէզարա պիր թաճ կէօթիւրտիւմ տէյօրսըն , վէ մէզարըն պօշ օլտուղունու պիլմէյօրսըն , պիր թարաֆտան նէ ուզագտան վէ նէ տէ եագընտան Գուրավիէֆ ֆամիլեասընա միւնասէպէթին օլմատըղընը պէյան իտիյօրսըն . տիկէր թարաֆտան տա մէզարըն անախթարընը ճէպինտէ թաշըտըղընը վէ իչէրի կիրիպ պիր եատիկեարը մաթէմ պըրագմըշ օլտուղունու սէօյլէյօրսըն . . . աքլա մուվաֆըգ պիր չէյ սէօյլէ . . . էկէրչի սուչսըզ իսէն , սուչսըզլըղընը իսպաթ իթմէնին թէտա- պիրինի պէն սանա կէօսթէրէյիմ . . . Պու անախթարըն սանա քիմին վէրտիյինի սէօյ- լէ պանա . . . օ չիչէյի մէզքիւր մէզարա քիմին թարաֆընտան կէօթիւրտիւյինի սէօյ- լէ պանա ;

Գ.— Ճէվապ օլարագ շու գատարընը սէօյլէյէպիլիրիմ . մէզարտա մագթուլ պիր գարը պուլունմըշ . . . օ գարընըն գաթլի պէն տէյիլիմ , վէ օ գարըյը թա- նըմամ . . . պէն պու վագայը էրթէսի ագշամ կազէթալարտա օգուտում . . .

Մ.— Սէօյլէտիքլէրին պիրպիրինի թութմայօր . մէզարա կիրտիյինի թաստիգ , վէ մէզարտա պիր նաաշ կէօրտիւյինի ինքեար իտիյօրսըն ;

Գ.— Էվվէթ , ինքեար իտէրիմ . մէզարիսթանա սաաթ իւչտէ կիրտիմ , իւչ պուչուգտա չըգտըմ ;

Մ.— Նէ՞ իչիւն կիթմիշ իտին ;

Գ.— Սէօյլէտի՞մ եա .

Մ.— Սէօյլէտիքլէրինտէն պիր չէյ անլայամատըմ . խարիճտէն պիրիսինին թէշ- վիքիլէ հարէքէթ իտիյօրտըն տիմէք տիր ; Քիմի՞ն թէշվիքիլէ իտի . մէզարըն ա- նախթարընը սէնին եանընտա նէ՞ իշի վար ; Նէ՞ սէպէպէ մէզարըն իչինէ թաճ գօմաղա կիթտին ;

Գ.— Օրասընը եալընըզ պէն պիլիրիմ ;

Գօնթ Իվան շու սօն ճէվապը էօյլէ պիր գաթի սուրէթտէ սէօյլէտի քի , միւս- թանթիգին գուլագլարը գապարըպ քէնտի քէնտինէ , —իշին նէ՛ օլտուղունու պէն բէք ալա քէշֆ իթմիշիմ . թախմինիմ բէք տօղրու իմիշ . պու մէսէլէտէ պիր ֆամի- լեա սըրրը վար տըր . . . —տէյու միւթալաաատան սօնրա .

Մ.— Եալընըզ սէն տէյիլ , հէյէթը ալիյէ տէ պիլմէլի տիր . պիլմիշ օլասըն քի , սէնին կիզլէմէք իսթէտիյին շէյլէր գարիպէն մէյտանա չըգաճագ տըր ;

Գ.— Պէքի ;

Մ.— Շիմտիտէն հագգընտա քէնտինի կէօսթէրիյօր . չիւնքի տաֆէր մէրքեզինտէ պէքլէմիշ օլտուղըն չախը Մօնթօրկէօյլ սօգագընտա տուրպ վէ գաթլ իթտիյին կիպի պու գարըյը տա էօլտիւրմիւշսին ;

Գ.— Ա՛հ, ո՞վ տա մը պէն չօտուրմիշիմ։

Մ.— Շըմալ շըմէնտըֆէրի մէրքէզինտէ պիրիսինի պէքլէմէկէ կիթտիյինի ին-քեար իտէ՞ր մի սին։

Գ.— Ինքեար իթմէմ, չիւնքի սահիհ տիր. Լօնտրատան կէլէճէք օլան պիր տօսթըմը պէքլէմէկէ կիթտիմ։

Մ.— Օ տօսթըն նէ՞ օլտը։

Գ.— Էրթէսի կիւնիւ էրքէն Զվիչէրեյէ կիթմէք իւզրէ Բարիստէն հարէքէթ իտէճէյինտէն, մէրքէզէ եագըն օլան լօգանթալարտան պիրինէ գատար քէնտիսինէ րէֆագաթ իթտիմ։

Մ.— Օ լօգանթանըն իսմի նէ՞ տիր։

Գ.— Պիլմէյօրըմ։

Մ.— Սաաթ գաչտա՞ տօսթընտան այրըլտըն։

Գ.— Սաաթ իքի վար իտի։

Մ.— Հէմշէհրիլէրինտէ՞ն մի իտի։

Գ.— Էվվէթ։

Մ.— Իսմի՞։

Գ.— Գօնթ Սէրժ Նիգօլայէֆ։

Մ.— Զվիչէրեյէ՞ մի կիտէճէքտի տէտին։

Գ.— Շիւպհէսիզ։

Մ.— Նէ՞ թարաֆընա։

Գ.— Ճինէվրայա։

Մ.— Նէ գատար միւտտէթ օթուրաճաղընը սէօյլէտի՞ մի սանա։

Գ.— Ըն աչէ կիւն գատար օթուրաճագ։

Մ.— Հա՞նկը լօգանթայա կիտէճէքտի։

Գ.— Պօ-Րիվաժ նամ լօգանթայա։

Մ.— Ճինէվրա հէյէթը զապըթասընա շիմտի պիր թէլէկրաֆ չէքէր, սէօյլէ-տիքլէրինին սահիհ օլուպ օլմատըղընը անլարըմ. լաքին շուրասընը անլաթ. տօս-թունը Լիօն մէրքէզինտէ սաաթ իքիտէ պըրագմըշ օլտուղըն հալտէ, նասը՞լ օլույօր քի այնը սաաթտա Մօնթօրկէօյլ սօգագընտա պիր լօգանթայա կիթմիշ օլասըն. հաթթա լօգանթանըն խըզմէթճիսինէ տէ պիր թագըմ սիւվալլէր իթմիշսին։

Գ.— Թարիֆի միւմքին օլմայան շէյի սիզէ անլաթամամ. քիմ քի պէնի Մօն-թօրկէօյլ սօգագընտա կէօրտիւյիւնիւ սիզէ սէօյլէմիշ իսէ, ատէթա սիզի ալտաթ-մըշ։

Մ.— Նիչի՞ն պէնի ալտաթսընլար։

Գ.— Էօյլէ իսէ քէնտիլէրի ալտանմըշլար։

Մ.— Միւշապէհէթ պա՞հսընա մը գայգըշաճագսըն։

Գ.— Հիչ էօյլէ պիր պահսա կիրիշմէյէճէյիմ. սէօյլէտիյինիզ շէյ եանըլըշ տըր, քեամիլէն եանըլըշ տըր, ինքեար իտէրիմ... Նէ՞ հաճէթ Ճինէվրատա, Պօ-Րիվաժ լօգանթասընտա Գօնթ Սէրժ Նիգօլայէֆէ պիր թէլէկրաֆ չէքին, օ զէման եալան սէօյլէմէտիյիմէ սիզ տէ իգնաաթ օլուրսընըզ։

Մ.— Կէլէճէք ճէվապը իսթէրսէմ լինանըրըմ... Վագթը մէզքիւրտէ Մօն-

թօրկէօյլ սօգագընտա պուլունմագըլըշ օլուպ տա Լիօն մէրքէզինտէ պուլունմըշ օլ-մագ իչիւն պէյնինիզտէ իթթիֆագ իթմիշ օլապիլիրսինիզ. իհթիմալ քի օ տա փի-լիէ միւշթէրէք տիր... մամաֆիհ զամիրիմի բահաթլանտըրմագ իչիւն Գօնթ Նի-գօլայէֆ տէտիյին քիմսէյէ տէլիկ ամմա հիւքիւմէթէ պիր թէլ վուրուրըմ։

Գ.— Պիր շէյ սիւվալ իթմէկէ միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ։

Մ.— Շիւպհէսիզ. լաքին ճէվապ վէրմէյի պիր վէճհ իլէ թէահհիւտ իթմէմ։

Գ.— Հէր նէ գատար հայիզ օլտըղըմ հալ վէ մէվքը հասէպիլէ պիր վէճհ իլէ ինանըլամագ իսէ տէ, հէր հալտէ իսէ սիզ իքի զաթըն փարիլի տէ պէն իմ զանն իտիյօրսընըզ. պու պապտէ պէնի իթհամ իտէպիլմէք իչիւն շիմտիյէ տէկին մէյտա-նա վազ օլունան էսպապ վէ տէլաիլըն մէրթէպէի քիֆայէտէ օլմատըղը աշիքեար կէօրիւնիյօր... Պունլարտան պաշգա տահա տէլաիլ վէ պէրահինինիզ օլմագ լա-զըմ կէլիր. աճապա օնլար հա՞նկիլէր տըր։

Մ.— Սէնի կէօրմիւշ օլան վէ կէօրտիւքտէ թանըյաճագլարը տէրքեար պու-լունան շահիտլէրին իֆատէլէրի։

Գ.— Պէնի թանըյաճագլարը բէք շիւպհէլի տիր, մէկէրչի եա քէնտիլէրի ալ-տանմըշ օլուրլար, վէ եախօտ սիզի ալտաթմագ իսթէյինլէր։

Միւսթանթիգ՝ խատէմէտէն պիրիսինի չաղըրըպ գուլաղընտան պիր շէյ սէօյ-լէտի, վէ պիր քեաղըտ իւզէրինէ պիր իքի եազըպ խատէմէյէ վէրտի։

Էօնար իսթինթագտա Գօնթ Իվան Սմոլոֆ օթուրմըշ օլտուղը հալտէ, միւս-թանթիգ պաշգա գալըմասընը էմր իթտիքտէ, մէրգում պաշգա գալքտը։

Խատէմէ՝ ճէլպ օլունան շահիտլէրտէն պիրիսիյլէ իչէրի կիրտի, վէ պու կէլէն շահիտ արապաճը Գատէ իտի։

Միւսթանթիգ Գատէյէ խիթապէն.— Շու ատամա պիր էյիճէ պագ... թանըյո՞ն մը։

Գատէ՝ եիւզիւնիւ Գօնթա չէվիրտի, վէ պիր տագըգա գատար Փէվգէլատէ պիր տըգգաթ իլէ պագտըգտան սօնրա, պիրտէն. —Թանըմա՞զմըյըմ եա... կէօզլիւքլիւ, իքի եանտան սաչը սագալը վէ սաչը աշըը պէնիմ կէօրմիւշ օլտըղըմ ատամ... Սէն-Մանտէ սօգագընտա պէնիմ արապամա պինէն վէ Շըմալ շըմէնտը-ֆէրի մէրքէզինէ կիտէն պու իտի. օրատա պիր տօսթա պէքլէտի, օրատան հա-րէքէթլէ Մօնթօրկէօյլ սօգագընա կէլտիք... Օ սօգագտա պիր էվին գաբուսու էօ-նիւնտէ պանա պիր գըրգ Փրանգլըգ վէրէն պու ատամ իտի. պէն տէ կիթտիմ պօզտուրտըմ... էվվէթ, էվէթ, պու տըր, պու։

Միւսթանթիգ՝ Գօնթա խիթապէն.— Պունա նէ՞ տէյէճէքսին։

Գօնթ՝ եըլտըրըմ չարփմըշ կիպի տօնուպ գալըպ. —Տէյէճէյիմ շու տըր քի, պու արապաճընըն գալպինտէ պիր ֆէնալըգ եօգ, լաքին եանըլըյօր... պիր պաշգա-սընը իզլէմիշ օլտըղը ճինայէթ իչիւն պէն թէվգիֆ օլունմըշըմ. օրասը անլաշըլ-ըյօր։

50

Գօնթ Իվան Սմոլոֆ Ֆրանսըզճայը զայէթ սուհուլէթլէ թէքէլլիւմ իթմէքտէ օլտըղը հալտէ, Շըմալ մէմալիքի էհալիսինէ մախսուս պիր սուրէթլէ թէլաֆֆուզը

օլտըղը վէ շու թէլաֆֆուզը Գատէնին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ պուլունտըղը ճիհէթլէ, Գատէ.

—Եալընըզ սըֆաթը վէ ահվալը տէյիլ, հաթթա սէսի տախի օ տըր, եւուլնիւ կէօրմէյէրէք եալընըզ սէսինի իշիտէճէք օլսամ եինէ թանըրըմ.

Միւսթանթիգ.— Հալա ինքեա՞ր մը իտէրսին,

Գոնթ.— Էլպէթթէ քի ինքեար իտէրիմ,

Գատէ.— Պունա տէյէճէք եօգ, էյի ճէսարէթ:

Միւսթանթիգ տիշարը չըգմասընը Գատէյէ էմր իտուպ, տիկէր պիր շահիտ իչէրի կիրտի: Պու իքինճի շահիտ տախի չըլմէնտըֆէր մէրքէզի մէմուրը օլուպ, ասլա թէրէտտիւտ իթմէքսիզին Գոնթը թանըտըղընը պէյան էյլէտի: Պունտան մատա պու շահիտ տահա ինգար իտիլիպ, պուշիւ տէ մազնունը քեանունը էվվէլին 20-ինճի կէճէսի Սէն-Մանտէ սօգաղընտա չըլմէնտըֆէր մէրքէզինտէ վէ Մոնթօրկէօյ սօգաղընտաքի խանէտէ կէօրմիւշ օլտըգլարընը իֆատէ իտուպ, հէլէ մէզգիւր խանէնին խըզմէթճիսինին իֆատաթը Գոնթըն հալինի պիւսպիւթիւն պէրպատ իթտի պիթիրտի:

Գոնթ ույգունսուզ բույա կէօրիւյօր օլուպ, ույգունսըզլըգտան ուսանարագ, բույանընըն տախի արտը քէսիլէճէք զաննը իթմէքտէ իտի:

Միւսթանթիգ Գոնթա խիթապէն.— Արթըգ ինքեար իթմէնին մանասը վա՞ր մը: Իքի ճինայէթին տէ վուգու պուլտըղը կէճէ սէնի իլէ միւնասէպէթտէ պուլունմըշ օլանլար եէքնազարտա սէնի թանըյօրլար... հէր ճիհէթլէ մահքիւմ օլույօրսըն...

Գոնթ.— Հէր ճիհէթլէ մահքիւմ օլույօրըմ, էօյլէ տիր. լաքին կէօսթէրիշլէր եանլըշ վէ մահքիւմիյէթի տախի օլան տէլայիլ վէ պէրահին եալանճը տըրլար... Բինաէն ալէյհ պէն հէնուզ մահքիւմ տէյիլիմ... Հագըգաթը հալ էլպէթթէ քի մէյտանա չըգաճագ տըր:

Մ.— Հագըգաթը հալի զահիրէ չըգարմագ սէնին էլտէ իգթիտարընտա տըր:

Գ.— Նէ՞ վէճհ իլէ:

Մ.— Գուրպանըֆ մէզարընա սէպէպի ազիմէթինի պէյան իտէճէք օլուր իսէն...

Գ.— Պէյան իտէճէք հիչ պիր սէպէպ եօգ...

Մ.— Խամին Իվան Սմօիլօֆ օլտըղընը իտտիա իտիյօրսըն:

Գ.— Իտտիա իտիյօրըմ, չիւնքի սահիհէն տէ խամիմ Իվան Սմօիլօֆ տըր:

Մ.— Բէք էյի, էօյլէ իսէ շու նէշանէլէրին իւզէրինտէքի գօնթ թաճընըն ալթընտա նի՞չիւն Ի. Ս. Գ. հարֆլարը պուլունըյօր. Ի. հարֆը իսմինին իլք եազըսը, Ս. շէօհրէթինին իլք եազըսը, լաքին իւչիւնճիւ եազընըն եանի Գ.ին մանասը նէ՞ օլաճագ:

Գոնթ սիւքիւթ իթտի:

Մ.— Ճէվապ վէրմէյէճէ՞քմիսին:

Գ.— Վէրմէյէճէյիմ:

Մ.— Տիմէք քի ղայէթ էհէմմիյէթլի պիր նոգթա վար քի կիզլէյօրսըն. պէօյլէ սիւքիւթ իթմէն իլէ իքի ճինայէթին տէ ֆաիլի սէն օլտըղընը իգրար իտիյօրսըն տիմէք տիր: Անլա՞մայօրմըսըն:

Գ.— Իքի ճինայէ՞թ մի. մատամ քի իքի ճինայէթի տէ պէնիմ իշլէմիշ օլտըղըմը զաննը իտիյօրսընըզ, շու ճինայէթլէրի նէ՞ մագսատտա մէյտանի իճրա իթմիշ օլտըղըմը տա սէօյլէնէպիլիր օլմա՞զ մը:

Մ.— Թահգըգաթա տէվամ իտիլէճէք օլուր իսէ, իշին օ ճիհէթի տախի մէյտանա չըգար:

Գ.— Մէմնուն իթմէմ:

Մ.— Սէն մէմնուն իթմէզսին ամմա, պէն էմին իմ. իսթինթագնամէնի օգուսընլար տա իմզալա:

Իսթինթագնամէ օգունտըգտան վէ իմզալանտըգտան սօնրա, միւսթանթիգ՝ ասքէր նէֆէրինէ մազնունը թէքրար մահպէսէ կէօթիւրմէսինի էմր իտուպ, շու էմրին իճրա օլունաճաղը սըրատա, գօմիսէր տիկէր պիր մէմուր իլէ իչէրի կիրէրէք, միւսթանթիգին գուլաղընտան աշաղը պիր շէյ սէօյլէտի. միւսթանթիգին տէրհալ պէնիզի աթըպ, քէմալը թէաճճիւպլէ Գոնթըն եիւզինէ պագմաղա պաշլատը, վէ մուախխարէն գօմիսէրին եանընտաքի մէմուրա.

—Տիշարտա տուրան իքի զաթը իչէրի սօգունըզ, —տէտիքտէ, մէմուր տիշարը չըգըպ, կէլիպ Րուսիա սէֆարէթի պիրինճի սըրքեաթիպի բրէնս Վլատիմիր Բուգին իլէ Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլիւն կէլմիշ օլտըգլարընը խապէր վէրտի:

Գոնթ Իվան Սմօիլօֆ՝ մէզգիւր իսմլէրի իշիթտիքտէ, պէնզինէ րէնկ կէլտի վէ կէօզլէրինտէ պիր րէճաք փէյտա օլտը:

Միւսթանթիգ կէլէն զէվաթը գապուլ իթմէք իւզրէ գըյամ իթտի:

Բրէնս Բուգին իլէ Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ իչէրի կիրտիլէր:

Բրէնս Բուգին Թախմինէն էլլի պէշ եաշընտա եիւքսէք պօյլու պիր զաթ օլուպ, հալ ու աթվարընտա Րուսիա ասըլզատէկեանընտան օլտըղը զահիր վէ սըֆաթընտան միլլէթինէ մախսուս օլան քիպր ու ազամէթ վէ նէզաքէթլէ մուխթաըըֆ օլտըղը պահիր իտի:

Բրէնսին բարտըսիւսինին սօլ եագասը իւզէրինտէ պուլունան գօրտէլատա էվրօբա տէվլէթլէրինին էն միւթէպէր նըշանլարընըն րէնկլէրի միւշահէտէ օլունմագտա իտի:

Բրէնս իչէրի կիրիպ միւսթանթիգէ սէլամ վէրմէսի աքապինտէ, Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ իլէ եօբիւշմիւշ օլան վէ կէօզլէրի եաշ իլէ տօլմուշ պուլունան Գոնթ Իվանա էլինի ուզաթըպ.

—Թէլաշ իթմէ, ազիզիմ... գուրպանը օլտըղըն եանըլըշլըգ շիմտի մէյտանա չըգար, գօրգմա:

Միւսթանթիգ.— Բրէնս, պուրայա թէշրիֆինիզ շու կէնճ քիմսէնին թէվգըֆընտէ՞ն նաշի մի տիր:

Բրէնս.— Էվվէթ. էվվէլ էմրտէ սիզտէն պիր հիզմէթ թալէպ իտէրիմ:

Միւսթանթիգ.— Պույուրըն, բրէնս:

Բրէնս.— Հէմշէհրիմ վէ տօսթըմ Գոնթ Սմօիլօֆըն էլինտէքի քէլէպչէլէրի չըգարթընըզ:

Միւսթանթիգ.— Շիմտի արզունըզ իքմալ օլունըր, բրէնս, —տէյիպ, վէ սաքէրէ իշարէթ իտուպ, քէլէպչէլէրի չըգարթտը:

Բրէնս.— Ին էսկի ռուսթյարդմտան պիրինին մախտումը Գոնթ Իվանըն Թէվգըֆ օլընտըղընը չիմտի Վիգօնթ տ'Արֆէօյլտէն խապէր ալըպ հէման փօշտըյմ կէլտիմ . . . մէսէլէնին նէ օլտըղընը պիլմէյօրըմ, Գոնթըն գապահաթը նէ օլտըղընտան տա խապէրիմ եօգ. պէնիմ սըֆաթը բէտմիյէմ վէ ահվալի խուսուսիյէմ մալիւմինիզ տիր. Գոնթ Իվան Սմօիլօֆտան հէր վէճհ իլէ մէսուլ օլուր, վէ պէնիմ քէֆալէթը շախսիյէմ Թահթընտա օլարագ, քէնտիսինին սէրպէսթ պըրագըլմասընը Թալէպ էտէրիմ։

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ.— Պէն տէ քէֆիլ օլուրըմ։

Միւսթանթիգ՝ գաշլարընը չաթտը, սըֆաթընտա պիր Թէրէտտիւտ ալամէթի բէյտա օլտը։ Բուսիալը բրէնսին վէ Բարիսլի ասըլզատէնին Թէքլիֆլէրի իւզէրինէ նէ եապաճաղընը շաշըրտը. պիր Թարաֆտան մուամիլէյէ հիւմին խաթըրլարընը գըրմագ իսթէմէտիկի միսիլլու, տիկէր Թարաֆտան տա գանունը ֆիքրիյէսի իղթիզասընճա, Թէքլիֆլէրինէ մուվաֆագաթ իթմէքլիկի Թէճվիզ իտէմէմէքտէ օլտըղընտան, բրէնսէ խիթապէն,

Բրէնս՝ էվվէլ էմրտէ հէմշէհրինիզ ալէյհինտէ վագը օլան իտտիաթը սիզէ Թաքսիլ իթմէկէ մէճպուրըմ։

Բրէնս.— Սէօյլէյինիզ, էֆէնտիմ։

Միւսթանթիգ.— Իվան Սմօիլօֆ, իքի Ֆիլիփ գաթլ իլէ միւթթէհէմ տիր։

Բրէնս իլէ Վիգօնթ պիր աղըզտան.— Իքի Ֆիլիփ գա՞թլ իլէ մի.

Միւսթանթիգ.— Էվէթ, վէ միւթթէհէմ օլմասը հագգընտաքի տէլայիլ վէ պէրահինին օ տէրէճէ գուվվէթլի տիրլէր քի, Թէրէտտիւտէ ասլա մահալ գալմամըշ տըր։

Բրէնս.— Էյ սիզին տէ բանա մալիւմինիզ տիր քի, էքսէրիա տէլայիլ վէ պէրահին զահիրէն գուվվէթլի կէօրիւնիւր ամմա, ճիտտէն էհէմմիյէթսիզ օլուրլար. էկէր շու տօսթըմ Նազարիյաթըյա իթհամ օլունըյօր իսէ, Նազարիյաթը մէզքիւրէնին ալտատըճը օլտըղլարընա շիւպհէ եօգ տըր . . . պիր պաշգասընըն իլէմիշ օլտըղը ճինայէթտէն տօլայը Իվան Սմօիլօֆըն Թէվգիֆ իտիլմիշ օլտըղը աշիքեար տըր։

Գոնթ Իվան.— Հէման այնը պու սուրէթլէ պէն տէ ըսրար իթմիշ իտիմ։

Միւսթանթիգ.— Սուչսըզ օլտըղընըզը իսպաթ իթմէնիզի սիզէ Թէքլիֆ իթտիմ, իսպաթ իթմէյի իտինիզ. սիզ իսէ մանասըզ սուրէթտէ ինքեարէ գալգըշարագ, իսպաթտան իճթինապ իթտինիզ։

Բրէնս Բուգին սէօզէ գարըշարագ,

—Լութֆ իտինիզ, մէսէլէնին նէ' օլտըղընը պանա անլաթընըզ քի, պէն տէ լազըմ կէլէն Թաֆսիլաթըն իթասը լիւզումընը տօսթըմա Թավսիյէ իտէպիլէյիմ։

Պիր կէմիտէ գարատտան պաշգա քիմսէնին հիւքմ սահիպի օլմատըղը միսիլլու, միւսթանթիգ տախի քէնտի տատսընտա ամիրի մութլագ օլմագ հասէպիլէ, բրէնսին շու Թէքլիֆինի բէտտ իթմէք սէլահիյէթինի հաիզ իտի իսէ տէ, պու ճիհէթի Թէրվիճ իտէմէյիպ, Թահգիգաթը վագըա նէթիճէսինի խիւլասա վէճհ իլէ Թարիֆ էյլէտի։

Բրէնս՝ Հիքեայէյի հայրէթ վէ խուսուսիյէ տէհշէթլէ տինլէտիքտէն սօնրա,

—Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտա գաթլ իտիլէն զատը իլէ Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա տարպ օլունան էրքէյին գաթիլլէրինտէն տօլայը Գոնթ Իվանը՞ մը իթհամ իտիյօրսընըզ։

Միւսթանթիգ.— Իթհամ իտէն պէն տէյիլիմ, ահվալ տըր. սէօյլէյէն պէն տէյիլիմ, մէյտանտա կէօրիւնէն հալ տըր. Գոնթ Իվան Բէր-Լաշէզտէ Գուրավիէֆ ֆամիլեասընըն մէզարընա կիթմիշ օլտըղընը մատամ քի կիզլէյօր, տիմէք քի պիր տուզախ գուրմագ իչիւն կիրմիշ։

Բրէնս.— Նէ սէպէպէ կիթմիշ օլտըղընը սէօյլէ՞մէտի մի։

Միւսթ.— Պիր գաչ տէֆալար սօրտըմ, ճէվապտան իմթինա էյլէտի։

Բրէնս.— Պու տիվանէլիք տիր, պէն չիմտի . . .

Գոնթ՝ եալվարըրճասընա էլլէրինի բրէնսէ տօղրու ուզաթարագ, —բրէնս. մէրհամէթ իտինիզ . . . ունութմայընըզ քի . . . ֆամիլեա սըրրը տըր . . .

Բրէնս.— Գոնթ, սիզէ ազվ օլունան ճինայէթէ Նիսպէթլէ օ սըրրըն նէ՞ էհէմմիյէթի գալըր . . . Հագիգաթը հալի հաթթա Թէմամըյլա պէյան իթմէլիսինիզ, շահիտլէր սիզի ալչագ պիր գաթիլ պէնզէթէրէք, եանըլըշ պիր շահատէթէ Թէսատտի իթմիշ օլտուգլարը տէրքեար տըր . . . կէօսթէրիշէ միւսթէնիտէն սիզ իթհամ իտիլմիշսինիզ. պուրասը աշիքեար։ Պինաէն ալէյհ շու զաննիյաթը սիզ մէյտանտան գալտըրմալըսընըզ։ Իւմի սահիհինիզի, Բարիստէ պուլունտըղընըզըն սէպէպլէրինի, վէ խուսուսիյէ ճինայէթին վուգու պուլմըշ օլտըղը Բէր-Լաշէզտէքի մէզարա կիտիշինիզին սէպէպինի հիւքիւմէթէ պէյան իթմէքլիյիմէ միւսաատէ իտինիզ . . . Սէօյլէյի՞մ մի.

51

Գոնթ Իվանըն չէհրէսինտէ ալամի հէյէճան բէյտա օլուպ, կէօզլէրի եաշարտը վէ էլլէրիլէ տուտագլարը տիթրէտէկէ պաշլատը։

Բրէնս.— Սէօյլէյէպիլի՞րմիյիմ, —տէյու Թէքրար Գոնթա սուվալ իթտի։

Իվան պիր միւտտէթճիք միւթալաատան սօնրա.

—Մատամ քի եհթիյաճ մէսս իտիյօր, սէօյլէյինիզ, բրէնս. լաքին սէօյլէյէճէքլէրինիզի քէնտիսինտէն պաշգա քիմսէնին իշիթմէմէսինի միւսթանթիգ էֆէնտիտէն բէճա իտէճէյիմ։

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ՝ մուվաֆագաթը միւպէյյին պիր իշարէթ իթտի. քեաթիպ իլէ ասքէր տիշարը չըգտըլար։

Բրէնս Բուգին՝ միւսթանթիգէ խիթապէն,

—Հէմշէհրիմ վէ տօսթըմ Գոնթըն սուչսըզ օլտըղընա սիզի իգնաթ իթմէք իչիւն իսմինի սէօյլէմէք քեաֆի տիր։ Գոնթըն իսմի եալընըզ Իվան Սմօիլօֆ տէյիլ, իլլա ԻՎԱՆ ՍՄՕԻԼՕՖ ԳՕՆԹ ԳՈՒՐԱՎԻԷՖ ՏԻՐ.

Միւսթանթիգ.— Գոնթ Գուրավիէ՛ֆ մի։

Բրէնս.— Էվէթ, էֆէնտիմ . . . Գուրավիէֆ խանէտանընըն սօն խալէֆի քէնտիսի տիր. Ֆիլհագիգա Գոնթ Իվան քեանունը էվվէլին եիրմինճի կիւնիւ Էօյլէնտէն սօնրա Բէր-Լաշէզէ կիթմիշ . . . քէնտի ֆամիլեասընըն մէզարընա . . . Գոնթըն բէտէրի՝ վէֆաթընտան էվվէլ, մէզարըն անախթարընը պանա Թէսլիմ իթմիշ, վէ

զէվճէ·ի Գոնթէսին հէր սէնէ վէֆաթը կիւնիւնէ թէսատիւֆ իտէն կիւնտէ մէզքիւր մէզարա չիչէքտէն պիր թաճ կէօթիւրիւպ պըրագմագլըղըմը պանա թէմաննի իթ-միշ իտի ։ Պու սէնէ էյվմը մէզքիւրտէ Գոնթ Իվան Բարիստէ պուլունտըղըն-տան , պիր վագթ վալիտէսինին թէֆն իտիլմիշ օլտըղը մէզար իւզէրինէ քէնտիսի էլիլէ չիչէք վազ իթմէք իւզրէ անախթարը պէնտէն իսթէյիպ ալմըշ իտի ։

Պու արալըգ Գոնթ Իվան պաշընը էօնիւնէ էյմիշ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլա-մագտա իտի ։

Միսթանթիգ իսէ՝ կիւլմիւքճէ տիւշարը հայրէթ օլմագտա իտի ։

Բրէնս Բուգլին սէօզլէնէ տէվամ իլէ.— Գոնթէս Գուրավիէֆ՝ թէֆէրրուաթը-նա պէքի վագըֆ օլմատըղընըզ պիր ֆիքիր գաթլ եիւզիւնտէն վէֆաթ իթմիշ, վէ միւթէվէֆֆա Գոնթ Գուրավիէֆ՝ թաֆսիլաթը գաթիլ , օղլու Իվանա էլկեան էլկ-եան անլաթմըշ իտուկի միւսթաղնիի չէքք ու չիւպհէ օլտըղընը սիզէ պէյան մէճ-պուրըմ ։

Գօմիսէր.— Բրէնսին զիքր էյլէտիյի թէֆէրրուաթ թէմամըյլա խաթըրըմտա տըր, օ զէման պէն եինէ պօլիս գօմիսէրի իտիմ ։

Միսթանթիգ՝ Գոնթ Իվանա խիթապէն ,

—Պու թաֆսիլաթը նի՞չին պէնտէն կիզլէտինիզ ։ Գուրավիէֆ մէզարընա կիթ-տիյինիզին սէպէպինի պիր գաչ տէֆալար սօրմըշ օլտըղըմ հալտէ , նի՞չին ճէվապ իթասընտան մուանիտանէ իմթինա իթտինիզ ։ Մուգատտէմ պիր սէպէպէ մէպնի կիթմիշսինիզ , պու մուգատտէմ սէպէպ իսէ թաշըմագտա օլտըղընըզ իսմ ու չէօհ-րէթ սուչսըզ օլտըղընըզա պէօյլէ տէլիլլէր ատա օլունապիլիր իքէն , պու պապ-տէքի սիւքիւթինիզտէ ալէյհինիզտէ պիր թագըմ խինատաթա սէպէպիյէթ վէրմիշ օլ-տըղընըզ . . . պունլարը սէօյլէմէլի իտինիզ . . .

Բրէնս.— Գոնթ Իվան օ պապտէ սիւքիւթ իթմէք իգթիզա իտէր զանն իթմիշ։

Միսթանթիգ.— Նէ՞ սէպէպէ ։

Բօլիս.— Զիւնքի Բարիստէ քէնտիսինի թանըթմամագ արզուսընտա իմիշ . . . պէր վէճհը զիր թարիֆ իտէճէյիմ էսպապէ մէպնի , իսմինի մէյտանա չըգարմամագ վէ քէնտիսինի թանըթմամագ , հագգընտա ազիմ թէհլիքէյի մուճիպ օլապիլիրտի ։

Միսթանթիգ.— Թէհլիքէ՞ մի . . .

Բրէնս.— Էվվէթ ։

Միսթանթիգ.— Նէ՞ վէճհ իլէ ,

Բրէնս.— Հայաթը պիլէ թէհլիքէյէ տիւշէպիլիր իտի ։

Միսթանթիգ.— Նա՞սըլ , վէ քի՞մ Գոնթըն հայաթընը թէհտիտ իտէպիլիր։

Բրէնս.— Շիմտի անլարսընըզ . . . «Պունտան եիրմի իքի սէնէ մուգատտէմ, Գոնթ Գուրավիէֆ իլէ զէվճէսի Գոնթէս վէ օ վագթ բէք քիւչիւք եաշընտա օլան մախտումլարը Բարիստէ Սէն-Տօմինիք սօգագընտա վաքի պիր խանէտէ իգամէթ իտէրլէր իտի ։

«Գոնթըն նէզտինտէ Բիէր Լարթիկ նամընտա պիր խըզմէթքեար վար իտի քի , տօսթլարընտան զայէթ միւթէպէր պիր զաթըն թավսիյէսիյլէ իսթիխտամ օլունմըշ իտի ։

«Շայի օլան թէվաթուրա նազարէն , մէրգում Լարթիկ՝ Գոնթէսին պիր գաչ

եիւզ պին ֆրանգ գըյմէթինտէ օլան միւճէվհէրաթընը չալմագ իչիւն Գոնթէսի գաթլ իթմիշ , վէ Գոնթէսին խըզմէթինտէ պուլունըպ Լարթիկ քէնտիսինէ մահպուպէ իթթիխազ իթմիշ օլտըղը պիչարէ կէնճ պիր գըզը պիլէ սախթէ նիւմայիշլէր իլէ գապահաթլը չըգարարագ ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլմըշ տըր ։

«Օ աչագ հէրիֆ ֆիրարընտան սօնրա պիր տահա էլէ կէչիրիլէմէյիպ , ղըյա-պէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունտը ։

«Պիչարէ գըզըն սուչսըզ օլտըղը սուրէթի գաթիյէտէ սապիթ պուլտըղընտան, թախլիյէի սէպիլինէ գարար վէրիլտի ։

«Պիր արալըգ Գոնթըն տիւշմանլարը պիր քէրրէ տահա էյլէնէպիլմէք իւզրէ զէվճէսինի Գոնթ քէնտիսի էօլտիւրմիւշ տիր թարզընտա խինատաթա ճիւրաթ էյլէտիլէր ։

«Իսապէթ քի Էմէ ժուպէր նամ խըզմէթճի գըզըն իֆատաթը վէ տէրմէյան էյլէտիկի էմարէլէր Գոնթըն ալէյհինտէ տէվէրան իտէն միւֆթէրիյաթըն էօնիւնի քէսիպ , օ տօսթը գատիմիմին հուգուգը իխլալ իտիլմէսինէ վագըթ գալմատը . . .

Միսթանթիգ.— Էմէ ժուպէրի պիզ թանըրըզ , վէ էհլի ըրզ պիր գըզ օլտըղընը , վէ ճինայէթ տէյիլ , հաթթա պիր ֆէնա հարէքէթտէ պիլէ պուլունմագա միւգթէտիր օլմատըղընը պիլիրիզ ։

Բրէնս սէօզլէրինէ թէքրար տէվամ իլէ.— Պիր խայլը միւտտէթ սօնրա Գոնթ Իվանըն բէտէրի Գոնթ Տիմիթրի Գուրավիէֆ պիր սուրէթը ղարիպէտէ օլարագ Էմէ Ժուպէրէ թէսատիւֆ իտէր . . . վէ այնը վագըթտա Բիէր Լարթիկին մէշհուր պիր ճանինին ալէթը մախսուսէսի օլմըշ իտուկինի խապէր ալըր ։

«Բիէր Լարթիկի թավսիյէ իտուպ , Գոնթըն խըզմէթինէ թային իթմիշ օլան օ միւթէպէր զաթ՝ Գոնթէս Գուրավիէֆ հագգընտա պիր մուհապպէթը չէտիտէ իլէ միւզլան օլարագ , շու հըսսիյաթը աղըգանէսինի պիր արալըգ Գոնթէսէ արզ իթմէ-կէ գալգըշմըշտա , օլ ագիլէ գարըճըղագ քէմալը իքրահ իլէ րէտտ իտինճէ , մու-հապպէթի հըրս ու ղազապա թահվիլ օլարագ , ախզը ինթիգամ գըմընտա հէր կէօնա թէշէպպիւսաթըն իճրասընա գարար վէրմիշ , վէ թէսավվուրաթը խային-նէսինի մէվգըի իճրայէ գօյմագ իչիւն Բիէր Լարթիկի աղչէ գուվվէթիյլէ էլէ ալ-տըգտան վէ պէօյլէճէ միւսթահագգ օլտըղը ճէզատան ճինայէթին վուգուինտէն սօնրա գուրթուլապիլմէք թէտպիրինի հազըրլատըգտան սօնրա սավուշմըշ իտի ։

Միսթանթիգ.— Էյ հիւքիւմէթ պունլարտան հիչ խապէրտար օ՞լմամըշ մը ։

Բրէնս.— Հագիգաթը հալ պու մէրքէզտէ տիր ։

«Շու էմսալի ղայըր մէսպուգ վագաանըն իսպաթլարը՝ ղարիպ պիր սուրէթտէ օլարագ Գոնթըն բէտէրինին էլինէ կէչմիշ . . . Պու իսպաթլար իսէ , օ միւթէպէր զաթըն Լարթիկէ եազմըշ օլտըղը մէքթուպլարտան իպարէթ իմիշ . Գոնթըն բէտէ-րի պու մէքթուպլարը պունտան օն պէշ սէնէ մուգատտէմ Պրիւքսէլ Էնճավի սէյ-եահաթընտա մէզատտան ալմըշ օլտըղը անթիգա պիր տօլապըն կիզլի պիր չէքմէ-ճէսինին իչինտէն պուլմըշ ։

«Նէօրիւնիւր քի , ճանիի մէրգում՝ տահա պիր թագըմ պաշգա ճինայէթլէրտէն տօլայը հիւքիւմէթ թարաֆընտան թագիպ օլունտըղը սըրատա , օ գըյմէթտար մէքթուպլարը մէզքիւր տօլապըն իչինէ սագլամըշ քի , կիւնիւն պիրինտէ օ վասըթա

էլէ օ միւթեպէր զաթը թէհտիտ լիթսին տէ բարա գարսըն տէյու ամմա, պիր տահա մէզքիւր մէքթուպլարը էլէ կէչիրէմէմիշ:

«Գոնթ պու միսիլլու միւհիմմ էվրագը էլէ կէչիրիր կէչիրմէզ, Գրիւքսէլտէն հարէքէթլէ Սէն-Բէթէրսպուրկա ավտէթ իթմիշ:

«Մէզքիւր մէքթուպլարտան իքի խայլին պէյնինտէ գուրուլան տուզախըն նէ օլտուղունը վէ սէվկիւլճէ գարըսընըն միւսթագիլէն գաթիլի քիմ օլտուղունը անլամըշ:

«Հէմ գարըսընըն վէ հէմ տէ քէնտի ինթիգամընը ալմագ սէվտասընա տիւշմիւշ:

«Լարթիկին գալփ միւշթէրէքի վէ եախօտ մուշէվվիգ վէ մուհարրիքի օլան զաթ զայէթ նուֆուզլը վէ մէրի իւլ խաթըր պիր զաթ իմիշ իսէ տէ, անճագ Գոնթըն բէտէրի էլէ կէչիրմիշ օլտուղու էվրագը՝ մախտումը Իվանա թէսլիմ իտէրէք, օ զաթըն նուֆուզ ու թէէսիրինէ բաղմէն եինէ ատալէթին էլինէ տիւշէճէկի իւմիտի գավիսինտէ պուլունմըշ ըտը:

«Սէն-Բէթէրսպուրկա միւվասէլէթինին էրթէսի կիւնիւ Զապթիյէ Նազըրընըն նէզտինէ կիտիպ, զէվճէսի Գոնթէսին վէֆաթը հագգընտա ալմըշ օլտուղու մալումաթը հիքեայէ էյլէմիշ:

«Զապթիյէ Նազըրը՝ Գոնթըն բէտէրինին հիքեայէսինի պիր էյիճէ տինլէտիքտէն սօնրա, էլէ կէչէն մէքթուպլարը կէօրմէք իսթէմիշ:

«Գոնթ՝ մէզքիւր մէքթուպլարըն սուրէթլէրինի կէօսթէրմիշ իսէ տէ, միւրաճաաթ իթտիյի զաթ՝ մէքթուպլարըն ասըլլարընը օ տէրէճէ մուսիրրանէ թալէպ իթմիշ քի, Գոնթըն բէտէրի չիւպհէ վէ վէսվէսէյէ տիւշար օլարագ, զաթիէն րէտտ իլէ ճէվապ վէրմիշ:

«Օ ագշամը բօլիս նազըրընըն տախի՝ Լարթիկին մուհարրիքի օլան զաթըն մէնսուպաթընտան օլտուղունը խապէր ալարագ, իլին պու ճիհէթինի տախի օղլունա պէյան իթմիշ:

«Փիչարէ Տիմիթրի Գուրավիէֆ, փէրտասը կիւնիւ եաթաղընտա էօլմիւշ պուլունմըշ. ճէլպ օլունան թապիպլէր՝ Գոնթըն պու սուրէթլէ փիւճճէթէն վէֆաթընը տամար գօբմասընա համլ իթմիշլէր իսէ տէ, Գոնթ Իվան բէտէրինին հըֆզ իթմիշ օլտուղու մահալտէ զիքր օլունան մէքթուպլարը պուլմայընճա, հագիգաթը հալին նէ՛ մէրքէզտէ օլտուղունը տէրհալ քէշֆ իթմիշ:

«Տիմէք օլուր քի, մէզքիւր մէքթուպլարը աշըրմագ մագսատընա մէյտանի պիչարէ իխթիյարըն թէլէֆ իտիլտիյի զահիրէ չըգմըշ...

«Պիր ճինայէթ վուգու պուլտուղունա հիչ պիր թէրէտտիւտ իտէճէք ճիհէթ գալմամըշ իսէ տէ, ճինայէթին սուրէթը իճրասընա վէ ճանի քի՛մ օլտուղունա տաիր հիչ պիր ալամէթ, հիչ պիր էմարէ պուլունամամըշ:

«Պիր վագթ Բարիստէ Գոնթէս Գուրավիէֆին գաթլինէ միւպաշէրէթ իթմիշ օլան օ միւթեպէր զաթըն բարա գուվվէթիլէ Սէն-Բէթէրսպուրկտատա Գոնթըն վիճուտինի մէյտանտան գալտըրթըմըշ օլտուղունա թէրէտտիւտ իտէճէք ճիհէթ գալմամըշ...

«Անճագ պիր թարաֆտան էլինտէ հիչ պիր պէհինէի գավիյէ օլմատըղըն, մէմալիքին էն նուֆուզլը վէ միւթեպէր զաթլարընտան պիրինի իթհամա գալգըշ-

ճագ օլսա, տիվանէ վէ միւֆթէրի իլամընը գալըզը գալըզընա թագընմագ կիպի թէհլիքէլի պիր նէթիճէյէ վասըլ օլապիլէճէյի, վէ տիկէր թարաֆտան տախի բէքտէ աճէլէ վէ թէլաշ իլէ իշէ տէվամ իտէճէք օլսա, իշէ պէօյլէ մագարրաթ էյրատ իթմէք վէ հաթթա իշի պիւսպիւթիւն չիւրիւթմէք կիպի պիր պէլիյէյէ ուղրայապիլէճէկի միւթալաասընա մէպնի, Գոնթ Իվան՝ Լարթիկի արայըպ էլէ կէչիրմէկի, վէ հէր կէօնա թէտպիրին իթթիխազընա, հաթթա ըլըզումը թագտիրինտէ մուամէլէի ճէպրիյէ պիլէ իսթիմալընա, չալընան մէքթուպլարըն եէրինի թութապիլէճէք սուրէթտէ էլինտէն պիր քեաղըտ ալմագը վէ պէօյլէ պիր իմզա էլինէ կէչիրտիքտէն սօնրա, հէմ մէրգումը վէ հէմ տէ օ խայլին մուշէվվիգ վէ միւշթէրէքինի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէյի ահտ իթմիշ:

«Պիր սէնէտէն պէրու տօսթըմ Գոնթ Իվան Լարթիկէն իզինի պուլմագ իւզրէ Էվրօբանըն հէր թարաֆընը տօլաշըպ տուրմագտա տըր:

«Էկէր սէյահաթընըն մագսատը անլաշըլաճագ վէ եախօտ թախմին իտիլէճէք օլսա, քէնտի գարըշըսընա տա պիր գաթիլ չըգաճաղընա չիւպհէ օլունամատըղընը էլպէթ սիզ տէ թէսլիմ իտէրսինիզ: Փինաէն ալէյհ Գուրավիէֆ նամընը կիզլէմէյէճէք օլսա, քէնտիսինի կէօզլէմէքտէ օլտուղլարը տէրքեար օլան տիւշմէնլէրի, պէօյլէ չուրայը պուրայը տօլաշմասընտան չիւպհէյէ վարարագ, մագսատընըն նէ օլտուղընը անլայաճագլարընա թէրէտտիւտ օլունամազ:

«Սմօլլօֆ նամընա օլարագ պէնիմ թավսիյէմ իլէ ալմըշ օլտուղու բասաբօրթ իլէ եօլճուլուգ իթմէքտէ տիր. չիւնքի Գոնթըն՝ Սմօլլօֆ իսմինի Րուսիատա պիլէն չօգ իսէ տէ, Ֆրանսատա պիլէն նատիր տիր:

«Սիզէ րէճա իտէրիմ քի, Գոնթըն սըրրընը աչըգա վուրմայասընըզ, վէ բարա իլէ սաթըն ալընմըշ օլան ճանիլէրին սիլահլարընա գարշը քէնտիյի մուհաֆազա իտէպիլմէք իւզրէ Գոնթա պիր Ֆրանսըզ բասաբօրթը վէրտիրէսինիզ:

«Շու րէճամ գապուլ օլունապիլի՞ր մի:

Գուրավիէֆ ֆամիլեասը հագգընտա տէրքեար օլան մուհապպէթը գատըմէսի վէ մէզքիւր ֆամիլեայը պու տէրէճէ զալիմանէ վէ խայինանէ մահվ ու թէլէֆ իթմիշ օլան աչագըլար հագգլարընտա հըսս էյլէտիյի հըրս ու զըզաբ էսէրի օլարագ, բրէնս Բուգին՝ Փէվգէլատէ պիր հիտտէթլէ իֆատէի մէրամ իտէրէք, խաթմը մէգալ էյլէմիշ օլտուղու հալտէ, հիքեայաթը վագըասընըն զըրաֆէթինէ գարըլարագ, միւսթանթիգ իլէ զօմիսէր հալա տինլէմէքտէ իտիլէր:

Միւսթանթիգ՝ բրէնսէ խիթապէն.— Էլիմտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ սիզէ մուավէնէթ իտէճէյիմ աշիքեար տըր: Գուրավիէֆ խանէտանընըն վարիսի Գոնթ Իվան Սմօլլօֆ՝ պիր տավայի մուգատտէս ուղրընա պէզլը հայաթ իթմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ, պէնճէ պիւքիւնհալտէ մէյտանը սուպութէ կէլմիշ տիր... լաքին թաքիպէ սէպիլինի հիւքիւմ իթմէզտէն մուգատտէմ, պազը սօրաճագ չէյլէրիմ տահա վար տըր:

Գոնթ Իվան.— Սօրընըզ. բէտէրիմ մէզարտան չըգըպ տա պէնի իսթինթագ իտէճէք օլսա նէ վէճհ իլէ ճէվապ վէրիր իսէմ, սիզէ տէ այնը սուրէթտէ ճէվապ վէրէճէյիմէ եէմին իտէրիմ...

Միւսթանթիգ.— Քեանունը էվվէլին 20ինճի կէճէսի սաաթ պիր պուչուգտա տօսթընըզ Գոնթ Նիգօլայէֆի պէքլէմէք իչիւն Շըմալ շըմէնտիֆէրի մէրքէզինէ կիթմիշ իտինիզ, տէյի՞լ մի:

Գօնթ.— Էվվէթ, հաթթա մուամիլէյհ տօսթըմը ալըպ մէրքէզէ եագըն պիր լօգանթայա կէօթիւրտիւմ ։

Բրէնս.— Էօյլէ օլտըղընը պէն տէ թաստիգ իտէրիմ ։ Գօնթ Սէրժ Նիգօլայէֆ Զվիչէրէյէ կիթմէք իւզրէ Բարիզտէն կէչիպ կիթմիշ տիր ։

52

Միւսթանթիգ.— Սիզին Փամիլեանըզա մախսուս օլան պիր մէզարըն անախթարլարընը նէ մունասէպէթլէ եապանճըլար նէզտինտէ պուլընտըղընը պէյան իտէպիլի՞րմիսինիզ ։

Գօնթ.— Իշին օ ճիհէթինի պէն տէ անլայամատըմ. վէ էկէր քէնտիմի թանըթմագ զօրզունը օլմայաճագ օլսա, քէյֆիյէթի զապըթայա անլաթըրըրըմ, պիլմէճէնին հալլինի թալէպ իտէճէքտիմ ... Պու անլաշըլմազ վագաա նէ մէրթէպէտէ պէնիմ զիհնիմի էշղալ իթմիշ օլտըղընը պունտան անլայապիլիրսինիզ ։

Միւսթանթիգ.— Պիր մէսէլէ տահա վար քի, օ պունտան զիյատէ անլաշըլմազ պիր քէյֆիյէթ տիր ։

Բրէնս.— Օ հա՞նկիսը տըր ։

Միւսթանթիգ.— Էշքեալի թարիֆ օլունան ճանի իլէ պէյնինիզտէ օլան սըֆաթճա մուշապէհէթ ։

Բրէնս.— Պէօյլէ պիր մուշապէհէթ օլտըղը մուսալլէ՞մ մի տիր ։

Միւսթանթիգ.— Ինքեարը նազապիլ տիր, չիւնքի շահիտլէրին ճիւմլէսի սիզի կէօրիւր կէօրմէզ թանըմըշլար տըր ...

Բրէնս.— Եանի թանըմըշլար դըյա իթմիշլէր տիր ։

Միւսթանթիգ.— Հաթթա թէլաֆֆուզընըզ պիլէ շահիտլէրին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ ... թէլաֆֆուզընըզըն գաթիլին թէլաֆֆուզընըն այնը օլտըղընը պէյան իտիյօրլար ...

Բրէնս.— Պունա նէ՞ ճէվապ վէրէյիմ, էկէրչի հագըգաթէն պու սէօյլէտիկինիզ մուշապէհէթլէր վարըը իսէ, թէսատիւֆի պիր շէյ տիր քի, էքսէրիյա հէր զէմանտէ վէ հէր մահալտէ վուգու պուլմըշ տըր. պունա նիչէ նիչէ, հաթթա սիզին մէմլէքէթինիզտէ պիլէ էմսալլէր պուլունմամա՞զ մը ։ Թէլաֆֆուզ պահսընա կէլինճէ, գաթիլին տէ պէնիմ կիպի էճնէպի օլմասընտան պաշգա պիր հիւքմ վէրիլէմէզ ։

Բրէնս.— Գաթիլին սէսինի թէպտիլ վէ թանըլմամասը զըմնընտա թէաթրօ օյունճըլարընըն եաբտըգլարը միսիլլու, սըֆաթընը տա պէյհուտէ չէքլէ վազ իթմիշ օլապիլիր ։

Միւսթանթիգ.— Պու տա իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր ։

Գօնթ.— Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, իքիսի տախի մագթուլէն էօլմիւշ օլուպ, ինթիգամլարընը ալմագըըը ահտ իթմիշ օլտըղըմ ազիզ վալիտէմին վէ հիւրմէթլի բէտէրիմին րուհլարը հագգը իչիւն հագիգաթը սէօյլէմիշ օլտըղըմը վէ պու մէսէլէտէ ասլա սուչըմ օլմատըղընը եէմին իտէրիմ. իսթէր հասըպ էլ թէսատիւֆ տէյինիզ, իսթէր հասըպ էլ գատէր, ալէյհիմէ օլարագ վագը օլան գաննիյաթ եիւզիւնտէն մահվ օլմամա պիր րամագ գալմըշ իտի. իսպաթ քի ուլուվվը ճէնապլէ-

րի մուսէլլէմ օլան տօսթլարըմ իմտատըմա եէթիշտիլէր ... օ կիւնիւ վագթըմը նասըլ կէչիրմիշ օլտըղըմը անլաթըըմ ... Թամ Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա վուգու պուլան ճինայէթին իճրասը զէմանընտա, պէն՝ տօսթըմ Գօնթ Նիգօլայէֆլէ մէրքէզէ եագըն օլան լօգանթայա գատար րէֆագաթ իթմէքտէ իտիմ. եարը կէճէյի իքի սաաթ պիր չէրէքը կէչէրէք Կրանտ-Օթէլէ կէլտիմ, վէ գահվալթը հաղըրլամալարընը թէնպիհ իթտիմ ։

Միւսթանթիգ.— Ինանըրըմ սիզէ, Գօնթ, մա մաֆիհի սիզին մէնֆաաթընըզ իչիւն իֆատաթընըզըն սըհհէթ վէ եա ատէմը սըհհէթինի թահգիգ իթմէկէ մէճպուր օլտըղըմը պէյանտէն սարֆը նազար իտէմէմ. անճագ պու թահգիգաթըն վէկվէկէսիզ վէ թէվաթթուրսըզ օլաճաղընա վէ պու խիւզտէն հագգընըզտա հիչ պիր շըգընթը թէրէթթիւպ իթմէյէճէյինէ էմին օլապիլիրսինիզ, Գօնթ ։

Գօնթ.— Իթթիխազընա հիմմէթ պույուրմագտա օլտըղընըզ թէտապիրի հասէնէտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ ...

Միւսթանթիգ.— Պիր գաչ սէօզ տահա ։

Գօնթ.— Պույուրընըզ ։

Միւսթանթիգ.— Վալիտէնիզ Գօնթէս Գուրավիէֆին գաթիլի օլմասը հասէպիլէ, դըյապէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունմըշ օլան Բիէր Լարթիկի արամագտա օլտըղընըզը սէօյլէմիշտինիզ, տէյի՞լ մի ։

Գօնթ.— Էվվէթ էֆէնտիմ ։

Միւսթանթիգ.— Մէրգումը պուլմագա իւմիտին վա՞ր մը. իսմինի տէյիշթիրմիշ օլտըղընա շիւպհէ եօգ. էկէր շախսէն թանըր իսէնիզ, օ պաշգա ։

Գօնթ.— Շախսէն թանըրըմ ։

Միւսթանթիգ.— Մէրգումը նէ՞ զէման վէ նէ՞րէտէ րասթ կէլտին, վէ քի՞մ կէօսթէրտի ։

Գօնթ.— Պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ բէտէրիմ իլէ Ալմանեայա կիթմիշ իտիմ. բէտէրիմ Պէրլինտէ օ խայինի սօգագտա կէօրիւպ թանըտը վէ պանա տա կէօսթէրտի ... պիր մուտտէթճիք տըգգաթլա եիւզիւնէ պագտըմ. օ զէմանտան պէրու սըֆաթը զիհնիմտէ գալըպլանմըշ տըր ։

Միւսթանթիգ.— Բէտէրինիզ թէվգիֆ իթտի՞րմէտի մի ։

Գօնթ.— Բօլիսէ խապէր վէրէճէքտի ամմա, իգամէթկեահընը անլամագ իճապ իթտիյինտէն, կիրտիյի լօգանթանըն գաբուսընա գատար արգասընտան կիթտիք ... Պիր սաաթ սօնրա բէտէրիմին իսթիտասը մուճիպինճէ, մէրգումը ախզ ու կիրիֆթ իթմէք իւզրէ բօլիս մէմուրլարը լօգանթայա կիթտիլէր իսէ տէ, օ խընզըր նապէտիտ օլմըշ իտի ։

Միւսթանթիգ.— Օ զէմանտան պէրու հիչ րասթ կէ՞լմէտին մի ։

Գօնթ.— Խայր. վէ լաքին խապէրլէր ալտըմ ։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ վագթ ։

Գօնթ.— Իքի այ էվվէլ ։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞րէտէ ։

Գօնթ.— Ճէնօվատա Գօռքո լօգանթասընա էնմիշ իտիմ ... եօլճըլարըն տէֆթէրինի կէթիրտիլէր ... իսմիմի եազմատան կէօզտէն կէչիրտիմ ... իչինտէ Բիէր

Լուսիէնի իսմինի օգուտուղումտա, նէ տէրէճէ թէաճճիւպտէ գալտըղըմը պիր քէրրէ թէսավվուր էտինիզ։

Միւսթանթիգ.— Իսմի սահիհինի եազմըշ, հէ՞։

Գօնթ.— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւսթանթիգ.— Ինանըլըր շէյ տէյիլ... Էօյլէ պիր ֆիթնէքեար խընզըրըն պէօյլէ ինթիհաթսըզ հարէքէթտէ պուլունմըշ օլմասընա ինանըլամազ... սագըն լոգանթայա կիթմիշ օլան օ ալչագըն ատասը օլմասըն։

Գօնթ.— Պէն տէ էօյլէ զաննէթթիմ. լաքին լոգանթաճըն խալգընա սօրտում, թահգիգ էթթիմ, վէ թարիֆլէրինտէն իքի սէնէ էվվէլ բէտէրիմին Պէրլինտէ կէօթիւրմիշ օլտուղու հէրիֆ օլտուղունու անլատըմ...

Միւսթանթիգ.— Լաքին Պէրլինտէ քէնտիսինի Լարթիկ թէսմիյէ էթթիրմէ՞զ մի իմիշ։

Գօնթ.— Խայըր, էֆէնտիմ, Պէրլինտէ անասը Զվիչէրէլի Ֆրանց Միւլլէր նամընը ալմըշ, վէ քէնտիսինի թիւճճար վէքիլի մագամընտա թանըթըրըրըմ, նիզամը տախբէսինտէ էվրագընը իրաէ էթմիշ։

Միւսթանթիգ.— Հէր մէմլէքէթտէ իսմ տէյիշտիրիյօր օլմալը... օ Գոռթի լոգանթասընտան նէ՞ վագիթ չըգմըշ կիթմիշ։

Գօնթ.— Իւչ կիւն էվվէլ։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞րէյէ կիթմիշ։

Գօնթ.— Պրիւքսէլէ կիթտիկինի սէօյլէմիշ...

Միւսթանթիգ.— Օէն կէօզ գուլագ օլտու՞ն մու։

Գօնթ.— Էվվէթ. էշքեալի նոգթասը նոգթասընա Լարթիկին էշքեալինէ միւշապիհ Զվիչէրէլիտէն կիթմէ Վան Ամպիւրկէր նամընտա պիր եօլճընըն իւչ կիւն մուգատտէմ Կոռ լոգանթասը նամընտա պիր լոգանթայա կիտտիգ, եիրմի տէօրթ սաաթ գալմըշ օլտուղունու խապէր ալտըմ... օրատա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին սըրբաթմըշ չըգմըշ օլտուղը ճիհէթլէ արգասընը գօվալայամատըմ... էն նիհայէթ եալընըզ շունը անլայապիլտիմ քի, Ֆրանսայա կէլմիշ։

Միւսթանթիգ.— Էլէէմ նէ՞րէտէ տիր տէյու մէմուլ իտէրսինիզ։

Գօնթ.— Բարիստէ պուլունտուղունա էմին իմ, վէ պուլմայը եէմին էթմիշ իմ տիր։

Միւսթանթիգ.— Հէյհա՛թ, Գօնթ. քէնտի միւվաճէհէնիզտէ իճրաաը զայէթ միւշքիլ պիր թէաահհիւտտէ պուլունմըշսընըզ. Գօնթէս Գուրավիէֆին գաթիլինտէն տօլայը բօլիսին տէսիթրէս օլամատըղը պիր նէթիճէյէ սիզ նէ՞ վէճհ իլէ տէսիթրէս օլապիլէճէքսինիզ։ Բիլէր Լարթիկ տէնիլէն խային՝ թութուլըր զառըր շէյ օլմայըպ, թութտուղուզ տէյու գըյաս էթտիկինիզ սըրատա, էլինիզտէն սըվըշըր գաչար, Էսկիտէն մէրգումըն մաճպուպէսի օլուպ վալիտէնիզին գաթլի խուսուսընտա մագնուն ատա օլունան Էմէ Ժուպէր սէնէլէր իլէ արգասընտան տիւշտիւ... քէնտիսինէ թարը օլան այըպըն ինթիգամընը ալմագ իչին նէ եարըպ եարըպ եագալայըպ հիւքիւմէթէ թէսլիմ էթմէք ազմինէ տիւշմիւշ իքէն... Էնճամընտա պաշա չըգամատըղընը քէնտիսի տախի թագտիր էյլէմիշ օլտու. պրամատըղը եէր գալմատը. հիչ պիր քէօշէ պուճագ պըրագմատը. ամմա քէօբէյի կիպի գօվալատը։ Եալընըզ պիր

տէֆասընտա Օգօշիատա Էտինպուրկ շէհրինտէ րասթ կէթիրիպ, համիլի օլտուղու իզննամէ վասըթասըյլա բօլիսէ խապէր վէրմիշ իսէ տէ, բօլիս կէլինճէյէ տէկին, օ քեաֆիր՝ բըրթըլը թօբլայըպ սավուշմըշ։

Գօնթ.— Էմէ Ժուպէրին տէսիթրէս օլամատըղը շէյէ պէն մուվաֆֆագ օլուրըմ. անճագ պազը մալիւմաթ ալապիլմէք իչին օ զաթը իլէ կէօրիւշէպիլէճէք օլսամ մէմնուն օլուրըմ։

Միւսթանթիգ.— Գուրատա սիզի մէրգումէ իլէ կէօրիւշտիւրէպիլիրիմ... Պիր ազտան չագըրթտըրաճաղըմ։

Գօնթ.— Չագըրթտըրաճա՞գմըսընըզ, նի՞չին։

Միւսթանթիգ.— Կիւզէրան իտէն ահվալտէն վէ գուրպանը օլտուղունուզ շու եանըլըշլըգտան սօնրա, մէյտանտա շայանը իսթիգրապ պիր մէսէլէ օլտուղը անլաշըլտըղընտէն, վէ հէբսինիզ նէ՞ եարաճաղըմըզը շաշըրմըշ օլտուղումուզտան, Էմէ Ժուպէրին մուավէնէթինէ միւրաճաաթ էթմէկէ զարար վէրտիք։ Զիրա պիր վագթ մէրգումէ՝ բօլիս խըզմէթինտէ պուլունտուղու սըրատա, խայրաթ էլէտիլի լիյագաթը նա միւթէրրագըյէ իւզէրինէ Բէօթ կէօզլի թէսմիյէ էտիլմիշ իտի։ Զաթէն մէրգումէյէ միւրաճաաթ էթմէք մուգարրէր իտի ամմա, սիզին թէվգըֆինիզ իւզէրինէ իշին ուճու պուլունտու զըյասընըյլա, սարֆը նազար էթմիշ իտիք։

Գօնթ.— Թէքրար սէօյլէրիմ քի, մէրգումէ իլէ կէօրիւշէպիլէճէք օլուր իսէմ, մէմնուն օլուրըմ։ Գուննա զէման թագրիպ էթմիշ օլտուղը չալըշ հէր իքիմիզին խասմը տըր, չիւնքի հէր իքիմիզէ խըյանէթ էթմիշ տիր... պէրապէր արայալըմ պուլուրըզ, վէ եալընըզ օնը, օ Լարթիկի տէյիլ, հաթթա ֆամիլեամա մէնսուպ օլան պիր մէզարը գան իլէ թէլվիս իտէն վէ քէյֆէմի թէհլիքէյէ տիւշիւրէն տիկէր խայինի տէ էլէ կէչիրիրիզ։

Միւսթանթիգ.— Եարըն սապահ իւչտէ պուրայա կէլիրսէնիզ, Էմէ Ժուպէրի պուրատա պուլուրսունուզ... Շիմտիքի հալ արթըգ սէրպէսթսինիզ. ճըգտանընըզը, բարա քէսէնիզի, սաաթընըզը վէ շու անախթարը ալապիլիրսինիզ։

Գօնթ Իվան իլէ սէֆարէթ սըր քեաթիպի օրէնս Բուգլին՝ չէտէթթէշէքքիւր, Վիգօնթ տ'Արֆէօյ իլէ պէրապէր տաիրէի ատլիյէտէն տըշարը չըգտըլար, վէ միւսթանթիգ իլէ գօմիսէր եալընըզ գալտըլար։

Գոմիսէր.— Զօգ էսէֆ իտէճէք պիր սէհվ, չիւնքի նիհայէթ Գօնթ Սմոլիոֆըն սուչսըզ օլտուղընա ասլա շիւպհէ եօգ...

Միւսթանթիգ.— Պէն տէ օ էֆքեարտայըմ, լաքին ուզուն միւտտէթ իմթիտատ իթմէմիշ օլան սէհվը մէզգուր՝ պանա իսապէթ օլմըշ կիպի կէօրիւնիյօր։

Գոմիսէր.— Նէ՞ ճիհէթլէ։

Միւսթանթիգ.— Շու ճիհէթլէ քի, պուննա զէմանլէրտէն պէրու պօշ պօշընա արամագտա օլտուղումըզ Լարթիկին իզինի պուլապիլէճէյիզ։

Գոմիսէր.— Հագգընտա միւրուրը զէման վար տըր։

Միւսթանթիգ.— Էօյլէ ամմա, օնտան սօնրա տահա պաշգա ճինայէթլէր տէ իճրա էթմիշ օլտուղունա շիւպհէ եօգ տըր. օնլար հագգընտա իսէ, հէնուզ միւրուրը զէման ճարի տէյիլ տիր։ Պիր քէրրէ էլէ կէչիրէպիլսէք քեաֆի տիր...

Գոմիսէր.— Էլէ կէչիրէպիլէճէ՞քմիսինիզ։

Միւսթանթիգ.— Պիր աղ իւմիտ իթմէկէ պաշլայօրըմ. օ կէնճ Ռուսիալը Գօնթ իլէ Նիմ ճուալէր պէնլէրինտէ հուսուլէ կէլէճէք իթթիֆագտան, պէն միւճրիմ գապիլինտէն նէթիճէլէր մէմուլ իտիյօրըմ. միւտտէիի ումումի թարաֆընտան նա-գլըմ տա Նիմ ճուալէր կէլսին :

Գօմիսէր.— Վիգթուար սօգագընտա մուգիմ Մատամ Րօշէ տէյու եազմալը, ունութմայալըմ :

Միւսթանթիգ.— Պիլիրիմ. սիզ աշաղը էնէր իքէն լութֆէն գալէմէ ուղրայը-նըզ տա, Գօնթ Սմօլլօֆըն Թախլիյէի սէպիլինէ տաիր օլան էմրի պըրագընըզ... իմզալայըմ :

Գօմիսէր.— Պաշ իւսթիւնէ :

Միւսթանթիգ.— Պէր սէօզիւմ տահա վար... Աճապա մուայէնէխանէտէ նա-աշլարը Թանըյան օլմը՞շ մը :

Գօմիսէր.— Մէմուլ իթմէմ. Թանըյան օլսա իտի սիզէ տէրհալ խապէր վէրի-լիր իտի :

Միւսթանթիգ.— Նաաշլարըն միւմքին մերթէպէտէ պօզուլմամալարընա դի-քքաթ իթմէլի :

Գօմիսէր.— Հէքիմլէր օ պապտէ Թէտապիրը լազըմէյի իթթիխազ իթմիշլէր տիր.

Միւսթանթիգ.— Մէմուրլարընըզ բաբօրթօլարընը պիր ան էվվէլ կէօնտէրմէ-սինի բօլիս միւտիրինէ իխթար իտինիզ, վէ Բէր-Լաշէզ իլէ Երնէսթին սօգագընտա վուգու պուլան ճինայէթլէրին ֆաիլի ախզ ու կիրիֆթ օլընտըղընա տաիր պու սա-պահքի պազը կազէթալարտա տէրճ իթտիրիլմիշ օլան ֆըգրայը Թէքզիպ իթտիրի-նիզ :

Գօմիսէր.— Պէն տէրհալ իճրաի իճապընա պագարըմ :

53

Միւսթանթիգ.— Գօնթ Սմօլլօֆըն իսմինի հիչ պիր կազէթա զիքր իթմէտի, տէյի՞լ մի :

Գօմիսէր.— Հիչ պիրի :

Միւսթանթիգ.— Օ էյի, պու իսմի աղըզա ալմաղա կէլմէզ... հաթթա լիւ-զումը Թագտիրինտէ պէօյլէ պիր Թէվգիֆ վուգու պուլմըշ օլտըղընը պիլէ ինքեար իթմէլի տիր... Էկէր գարըշըգլըգ իշտէն մալիւմաթը օլան քեսան չըգար իսէ, մէ-մուրլարըն պիր սէհվ իթմիշ օլտուգլարընը, վէ սէհվին ֆարգընա տէրհալ վարմըշ օլտըղըմը վէ հաթթա Թէվգիֆ օլընան շախսըգըն իսթինթագ պիլէ իտիլմէմիշ օլտու-ղընը հէվասէն պէյան իտէրիզ :

Գօմիսէր.— Շու վէսայանըզը խաթըրըտան չըգարմամ :

Միւսթանթիգ.— Գօնթըն սանտըգլարընը տա Կրանտ-Օթէլէ եօլլայընըզ, րէ-ճա իտէրիմ. իշթէ անախթարլարը տա :

* * *

Ֆիլհագըգա սապահ չըգան կազէթալար՝ հէր իքի ճինայէթին ֆաիլի օլան շախսըն ախզ ու կիրիֆթ օլընտըղընը տէրճ, վէ լաքին ալտըգլարը մալումաթ մէն-

պալը րէսմիտէն օլմատըղը հիւքէթլէ, Թաֆսիլաթ վէրմէքտէն սարֆը նազար իթմիշ-լէր իտի : Խուլասայի քէլամ Գօնթըն Թէվգիֆ իտիլմիշ օլտըղընը իքի ագշամը եէմէյէ տավէթ իթմիշ օլտըղը քէսանտան պաշգա պիլէն օլմամըշ իտի :

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ՝ տալիյէտէն չըգտըգտան վէ բրէնս Բուգինտէն այրըլտըգ-տան սօնրա, իքի ագշամքի տավէթլիլէրտէն պիր գաչընըն բասթ կէթիրիլմէսի մէ-մուլ օլան պիր մահալտէ, էօյլէ Թաամընը պէրապէր եէմէլէրինի Թէքլիֆ, վէ գապուլանը օլտըղը եանլըշլըղը աչըգ աչըղա հիքեայէ իթմէսինի նասիհաթ էյլէտի :

Գօնթ Իվան իսէ, տօսթլըգըն չու նասիհաթընըն խապէթինի Թէսլիմ իլէ, օ վէճհ իլէ հարէքէթ իթմէքլիյէ մուվաֆագաթ էյլէտի :

Պինաէն ալէյհ իքի րէֆիգլէր Պինեօն նամ լօգանթայա կիթտիլէր :

Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէի իլէ Մ. տը Կրիվի վէ Մ. տը Թօմըրէյ օրատա իտիլէր :

Մումաիլէյհիմ՝ Գօնթ Իվանը քէմալը արզու իլէ Թէլագգը էյլէտիլէր : Գօնթ խուլասա վէճհ իլէ պաշընա կէլէնլէրի հիքեայէ էյլէտի. վէ հաթթա բօլիսին եան-լըշ պիր տալա պասմագ կիպի միւնասէպէթսիզ հալինին Թաֆսիլիյլէ րէֆիգլէրինի կիւլտիւրտի :

Բասգալ տը Լանտիլէի՝ Գօնթըն հիքեայէսինին ղայէթ աճայիպ օլտըղընը պէ-յան իլէ պէրապէր.— Խաթըրըմա պիր շէյ կէլտի, կիտէյիմ պիւթիւն տօսթ վէ ահ-պապլարա խապէր վէրէյիմ տէ, իքի ագշամ Թօբլանմըշ օլտըղըմըզ սալօնտա պու ագշամ տա Թօբլանալըմ, վէ Գօնթըն խէլասը աչըղընա պիր էյի ճիւմպիւշ իտէլիմ, գապուլ իտէ՞րմիսինիզ, Գօնթ :

Վիգօնթ տ'Արֆէօյլին մանալը պիր իշարէթի իւզէրինէ Պարօն Բասգալըն Թէք-լիֆինի Գօնթ գապուլ էյլէտի, վէ Պարօն տալի պիր արապայա պինիպ, հէման տօսթլարը տօլաշմաղա չըգտը :

Իվան Սմօլլօֆ՝ էօյլէ Թաամընը իթտիքտէն սօնրա Կրանտ-Օթէլէ կիթտի :

Գօնթըն սանտըգլարը լօգանթայա վասըլ օլտըգտա, լօգանթա մէմուրլարը վէ խատէմէսի Թէաճճիւպտէ գալտըլար. չիւնքի ճիւմլէսի տէ, 34 նումէրօլը տաիրէ-նին միւսթէճիրինի էմսալի պուլունմազ պիր գաթիլ տիր տէյու պիլմիշլէր իտի.

Խուլասա վէճհ իլէ վէրիլէն Թաֆսիլաթ իշին ասլընը մէյտանա չըգարըպ, Գօնթ Թէքրար տաիրէսինէ եէրլէշտի :

Մօրիս Նագլը քէլամ իտէլիմ :

Օ խային՝ սապահ էրքէն գալգմըշ վէ սապահ կազէթալարընը ալտըրմաղա ա-տամ կէօնտէրմիշ իտի :

Ֆաիլի օլտըղը իքի ճինայէթ հագգընտա տա կազէթալարտա Թաֆսիլաթ պու-լամաղը մէմուլինտէ օլտըղը չէօյլէ տուրսուն, հաթթա իքի ագշամը քէնտի կէօզիւ էօնիւնտէ վուգու պուլան Թէվգիֆ մէսէլէսինէ տաիր տախի մալումաթ պէքլէմէք-տէ իտի :

Անճագ պիր Թագըմ անլաշըլմազ ֆըգրալար վէ հիւքմիւզ խապարաթ իլէ մէմ-լու պահսլարը կէօրտիւքտէ, վէ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանը իլէ Երնէսթին սօգագը ճինայաթընըն ֆաիլի ախզ ու կիրիֆթ օլընտըղընա տաիր մուխթասար իֆատէյի օգուտըգտա ֆէվգէլատէ միւթէհայյիր օլտը :

Դագէթալար՝ Թէվգըֆըն մահալը վուգուբինտէն վէ մէվգուֆըն քի՛մ օլտըղըն-տան ասլա պահս իթմէմիշլէր իտի իսէ տէ, Մօրիս՝ իշի պիլտիյի ճիհէթլէ, Գօնթ Իվանտան պահս օլունմըշ իտուկինի ֆարգ իթթի։

Բու եանըլըշըղըն նէքէտէն հուսուլէ կէլէպիլտիյինի տիւշիւնիւյօր սըրատա, քէնտիսի Թանըլմամագ իւզրէ մումաիլէյհ Գօնթ միսալի էյրէթի սաքը սաչլար վէ պըյըգ վէ սագալ Թագընմըշ վէ կէօզլիւնէ կէօզլիւք գօյմուշ օլտըղը խաթըրընա կէլիր.
—Պիր օն իքի գատար աւինէյէ պագըյօրըմ իտի. չէհրէմ խաթըրըմտա գալմըշ տըր, հագիգաթէն Գօնթա պէնզէր պիր հալէ կէլմիշ իտիմ, վէ պիր տէ Թագլիտ իթթի-յիմ Թէլաֆֆուզ Թէմամըյլա Ռուսիալը Թէլաֆֆուզընա միւշապիհ տէյիլ իտի իսէ տէ, Գօնթըն Թէլաֆֆուզընա բէք պէնզէմէքտէ իտի. պինաէն ալէյհ Գօնթը պէնի զաննիթմիշ օլտուգլարընա շիւպհէ եօգ... Շահիտլէր բօլիսին էլէ կէչիրմիշ օլտըղը սաքը չախըը Թանըմըշ օլտուգլարընա շահատէթ իթմիշլէր... Շու հալտէ պէնիմ իչիւն հէպ խայըրլը չըգմըշ տըր... գուրթուլտում կիթթի, —տէտիքտէն վէ պիր ազ տահա միւթալաա իթտիքտէն սօնրա, —Լաքին նասըլ օլուպ տա բօլիսէ Գօնթը կէօսթէրմիշլէր, չիւնքի Բարիստէ օնտան պաշգա տահա նիչէ նիչէ իքի եանտան սաքը սագալը վէ կէօզլիւքլիւ սաքը տէյիշտիրլէր վար տըր։ Բու ճիհէթի անլա-յամայօրըմ... Գօնթ՝ տօղանագ չօճուգտան գըյաֆէ սուչիւզ օլտըղընտան, սէհվ վագը օլտըղընը գօլայճա իսպաթ իտուպ, գուրթուլաճաղընա վէ բօլիսին եէնիտէն Թէհարրիյաթա պաշլայաճաղընա ասլա շէքք ու շիւպհէ եօգ տըր... Պէնիմ նէ՞ վազիֆէմ. մէմուրլար պաշգա պիր սաքը ատամըն արգասընտան տիւշէճէքլէր... պէն իսէ հիչ պիր էմարէ պըրագմամըշըմ քի...

Մօրիս չու վէճհ իլէ իքմալը միւթալաաթ իթտիքտէն սօնրա, կիյինիպ տօղրու Սիւրէն սօգաղընա կիթթի։

Գաբտան Վան Գրէօք եախօտ Բիէր Լարթիկ իլէ Վէրտիէյի եախօտ եարմա բահիպ Մէրիսի պիր արատա պուլտը։

Լարթիկ.— Պօնժուր, ազիզ։

Մօրիս.— Սէլամ, գարտաշ։

Լարթիկ.— Թազէ պիր շէյ վա՞ր մը։

Մօրիս.— Զօ՛գ։

Լարթիկ.— Խա՞յր մը, շէ՞ր մի։

Մօրիս.— Ալատան ալա։

Լարթիկ.— Հիքեայէ էթ տէ պիզ տէ անլայալըմ։

Մօրիս իքի կիւնքի վուգուաթը հիքեայէ իլէ պէրապէր, քէնտի զաննիյաթընը տէրմէյան վէ իկմալէ էյլէտիքտէն սօնրա, —Էյ, նէ՞ տէրսինիզ պու իշլէրէ։

Լարթիկ.— Պէն տէ սէնին կիպի բէք խայըրլը օլտըղընը Թէսլիմ իտէրիմ. բա-հիպ Մէրիսին տէ պու էֆքեարըա օլտըղը եւրգիւնտէն պէլլի։ Հիւքիւմէթ եանըլըշ պիր տալա պասմըշ օլտըղընտան, սէն Թէհլիքէտէն արի վէ պէրիսին... Հաթթա օ տէրէճէ մէհարէթլէ տավրանմըշ վէ օ տէրէճէ իհթիյաթը էլտէն պըրագմամըշըն քի, պիր տահա էօյլէ պիր չէքլէ կիրէպիլմէքլիյին մուհալ գապիլինտէն տիր... Բինաէն ալէյհ պիզ քէմալը իսթիրահաթը գալպ իլէ Արման Տարվիլին իքի գըզ եէ-կէնլէրինի արամաղա տէվամ իտէպիլիրիզ. սէն՝ Լիւտովիգ Պրէսսօլ հագգընտա

պէյնիմիզտէ մուգարրէր օլտըղը վէճհ իւզրէ Թահգըգաթա պաշլատը՞ն մը։

Մօրիս.— Էվվէթ։

Լարթիկ.— Նէթիճէ՞սի։

Մօրիս.— Շիմտիյէ տէկին սըֆըր։

Մօրիս իքի կիւնքի մէշղուլիյէթինին Թաֆսիլաթընա կիրիշիպ, պիր արալըգ գալպինտէ հասըլ օլան իւմիտի վէ նիհայէթինտէ մուվաֆֆագըյէթսիզլիյինի Թա-րիֆ էյլէտի։

Վէրտիէ.— Սապըգ միմարըն նէ՞րէտէ օլտուղընը պուլմագ միւշքիլ օլաճագ, վէ ֆագաթ իմքեանսըզ տէյիլ տիր... Տիւշիւնիւրիւմ... քէրիմէի ղայրը մէշրուէ օլան Սիմօնտան տօլայը մալիւմաթ ալմագ իւզրէ Վիգ-Սիւր-Գրէնէ կիտէճէք օլուր իսէն, կէօրէճէյին իշէ քէմալը Թէհամմիւլ իլէ տէվամ իթմէք իգթիզա իտէճէք տիր... մէրգումէնին տոգտը վէլատէթինի պուլտը՞ն մը։

Մօրիս.— Տահա պագմատըմ, վագթըմ օլմատը։

Վէրտիէ.— Հէման պու կիւնտէն իթիպարէն օ իշէ պաշլա, վէ իքի կիւնէ գատար Վիգ-Սիւր-Գրէնէ կիթմէկէ հազըրլան։

Մօրիս.— Իսթէտիյինիզ անտէ հազըրըմ... լաքին սըրա պանա կէլտի, պէ-նիմ տէ սիզէ սօրաճագ շէյլէրիմ վար։

Վէրտիէ.— Նէ՞ կիպի։

Մօրիս.— Այրըճա քէնտի մէնֆաաթըմա աիտ օլան խուսուսաթը սօրաճաղըմ... Լօնտրատան խապէր վա՞ր մը։

Վէրտիէ.— Նիհայէթ եարըն պիր մէքթուպ ալըրըմ, լաքին րահաթ օլ, սէնին շիրքէթէ տուխուլին մատտէսինէ չէրիքիմիզ Միչէլ Գրէմօն Թարաֆընտան գապուլ օլունմըշ նազարըյլա պագապիլիրսին... Պէն էօյլէ պիր միւլթէզէմ սուրէթտէ եազմըշըմ քի, պիլմէճպուրիյէ գապուլ վէ Թաստիգէ միւսարաաթ իտէճէյինէ շիւպհէ եօգ տըր։ Սէնին իչիւն իքի համլատա պիր գըսմէթ օլաճագ տըր. լաքին գազըրմամագա ղայրէթ իթմէլիսին... պագ քի շու Թալիի եավէրինտէն իսթիֆատէ իտէպիլէ-սին, գարտաշըմ։

Լարթիկ.— Իսթիֆատէ իտէպիլէճէյինէ ասլա շիւպհէմ եօգ, վէ շու ֆ՛քրիմի եալանա չըգարմայաճաղընա էմին իմ.

Վէրտիէ.— Պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէրիմ. լաքին հէնուզ կէնճ տիր... գա-ըըլարա էմնիյէթ իթմէմէլի տիր. գարը տէնիլէն մախլուգ, ինսանըն պաշընա մէ-մուլին ղայրը միւշքիլաթ չըգարըր։

Մօրիս.— Օ ճիհէթլէ Թէլաշ իթմէյինիզ, հիչ պիր վէճհ իլէ գօրգմայընըզ... Գարըլարը սէվմէմ տէյէմ, եալան սէօյլէմիշ օլուրըմ. լաքին կիւզէլ օլունճագ մա-գամընտա սէվէրիմ... գալպիմէ հիւքմ իթմէնին եօլընը պիլիրիմ... հըրսըյաթ տէնիլէն շէյտէն գըյատէսիլէ նէֆրէթ իտէրիմ.

Վէրտիէ.— Բու լիսանընըզը Թահսին իտէրիմ. վէ լաքին լիսանընըզ հագիգա-թէն ֆիքրինիզին Թէրճէմանը՞ մը տըր։

Մօրիս.— Սիզի նի՞չիւն ալտատայըմ, տէտիքլէրիմին տօղրու օլտըղընա շիւպ-հէ՞ մի վար։

Վէրտիէ.— Էօյլէ տիր, ամմա սէն քէնտինի տէ ալտաթմըշ օլապիլիրսին...

Մորիս.— Գորգմայըն, պէն քէնտիմտէն մէսուլ օլուրըմ...

Վէրտիէ.— Պօյլէ իսէ աշգ օլըն, եարընա կէօրիւշիւրիզ, ազիզիմ ։

Մորիս.— Նէ՞րէտէ ։

Վէրտիէ.— Պուրատա ։

Մորիս.— Սաաթ գա՞չտա ։

Վէրտիէ.— Տայմաքի կիպի սաաթ տօգուզ օն պատտէշէրինտէ... պէնիմ սը-թարըշլարըմը ունութմայասըն, վէ Վիգ-Սիւր-Գրէնէ կիթմէտէն էվվէլ Լիւտօվիգ Գրէնսօլը պուլմանըն չարէսինէ պագասըն ։

Մորիս.— Պագարըմ ամմա իւմիտիմ հիչ եօգ...

Մորիս՝ Սիւրէն սօգագըննան հըզլը, Սիմօն Տարվիլին ագտը վէկալէթինի չը-գարթմագ մագսատըյլա տաիրէի պէլէտիյէյէ կիթտի ։ Իխթիյարը տախիլի շէմա-նընտա պէլէտիյէնին էմրագը եանըմը օլտըղընտան, խալք վագթ արանըմըշ վէ նիհայէթ պուլունուպ, իքի կիւնտէն սօնրա ագտը մէզգիւր թաամիգլի օլարագ, վէրիլէճէյի Մորիսէ վաատ օլունմըշ իտի ։ Մորիս էվէ ավտէթինտէ, օ ագշամ եէմէք-տէ պուլունմասընը միւսաէտէյին Պարօն Բառգալ տը Լանտիլէրին եազմըշ վէ պըրագ-մըշ օլտուղու մէքթուպը գարուճը գարը Մորիսէ թէսլիմ իթտիքտէ.

—Կիտէրիմ եա... պու քէզ էյի րասթ կէլտի. պէն տէ պու ագշամ նէ եա-բանճըլարը չաղըրմըշ իտիմ... էկէր օրատա տա Գօնթ Իվանըն թէվգըֆը հագգըն-տա պիր մալիւմաթ ալամազ իսէմ, չօգ թէաճճիւպ իտէճէք չէյ տիմէք տիր...

54

Մորիս կիթտիքտէն սօնրա, սախթէ րանտէվու Մէրիս իլէ եարմա գարտան վան Գրէօք եալընըզ գալտըգլարընտա, Վէրտիէ.—Սէն պու ատամա մալի՞ օլույօրսուն, տըգգաթ էթ, հա՛...

Լարթիկ.— Նէ՞ չէյ ։

Վէրտիէ.— Պէն տէ Մորիսին ուսթաա չէյ օլտըղընը թէսլիմ իտէրիմ. լաքին չաղը իգթիզասընճա տահա բէք թամ սայըլմազ, օնըն իչիւն պիր ինթիզամսըզ հա-րէքէթտէ պուլունըպ տա հէմ սէնին հէմ պէնիմ պաշըմըզը պէլայա ուղրաթմասըն տէյու գորգարըմ ։

Լարթիկ.— Պիր քէրրէ սէօյլէտիմ, եինէ թէքրար իտէրիմ պիրատէր քի, պէ-նիմ Մորիսէ քեամիլէն էմնիյէթիմ վար տըր... Հէր նէ գատար հէնուզ կէնճ իսէ տէ, պիր մէթանէթը թապիյէսի վար քի, հիչ պիր չէյտէն ֆիւթուր իթմէզ. խէ-լէճան տէտիքլէրի չէյ օնըն իչիւն տէյիլ ։ Պու ախլագ իսէ Շօյլէ պիր ախլագը նա-տիրէ վէ Նատիրէտէն տիր քի, եալընըզ պէօյլէ գըմէթ արամաղա հըզըմըշ օլան քէսանա մախսուս տըր ։ Մորիսի կէօրտիւքճէ, անլայամատըղըմ պիր չէյ հըսս իտիյորըմ... օնը կէօրտիւքճէ, հայաթը թազէ քէսպ իտիյորըմ զաննը իտիյորըմ ։ Օ պու կիւն նասըլ իսէ, պէն տէ պիր վագթ այնը Շօյլէ իտիմ. վէ զաննը իտէրիմ քի, պու անէ գատար շիրքէթին մէնաֆիինէ խալէլ կէլէճէք հիչ պիր հալ ու հարէքէթտէ պուլընմամըշըմ տըր ։

Վէրտիէ.— Արգատաշ, Գուրավիէֆ մէսէլէսինի ունութմա ։

Լարթիկ.— Ունութմամըշըմ տըր. լաքին օ խուսուստա քէնտի քէնտիմէ մուա-խէզէ իտէճէք պիր ճիհէթ կէօրէմէյօրըմ. հէր չէյի քէշֆ իթմիշ իտիմ ամմա, Շօյ-լէ չէյթան կիպի մախլուգըն իզինի պուլուպ զապըթայա կէօսթէրէճէյինի քէշֆ իթ-մէմիշիմ ։

Վէրտիէ.— Էվվէթ, օ չէյթան կիպի մախլուգ տէտիյին Իմէ Ժուպէր, նասըլ քի շիմտի Մորիս պիր գարընըն աշգը իսէ, օն տէ օ վագթ պիր գարընըն աշգը իտին, նասըլ քի օ գարը սէնի մահվ իթմէկէ պիր րամագ պըրագմըշ իտի իսէ, Շօյ-լէ տէ Մորիսին մաշուգէսի՝ Մորիսի մահվ իտէպիլիր ։

Լարթիկ.— Վուգուու հալի Մորիս մաշուգէսինէ սէօյլէ՞ր մի գըյաս իտէրսին ։

Վէրտիէ.— Խայր, գըյաս իթմէմ. լաքին գարըլարըն նէ տէրէճէ ֆիթնէքեար օլտուգլարը մալիւմին տիր ։ Ուֆաճըգ պիր էմարէտէն չօգ չէյ սէզէրլէր. վէ տիւ-շիւնէ տիւշիւնէ քէնտիլէրինտէն կիզլէնէն չէյի պուլուրլար ։ Պիր ազ էվվէլ Մորիսին մէթանէթի ախլագընտան պահս իտիյորսըն. հէր սըրատա շու մէթանէթտէն այ-րըլմայաճաղընա պիր թէէմինաթըմըզ վա՞ր մը տըր... Պէն օ տէլիգանլը հագգընտա էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրմէյօրըմ. օնա էմնիյէթ օլունապիլէճէյինի պէն տէ իթիրաֆ իտէրիմ. լաքին եինէ հէր հալտէ հարէքեաթ վէ մուամէլաթընա նէզարէթ իթմէք-լիյիմիզ իգթիզա իտէր ։ Պիզիմ սըրըմըզա վագըֆ օլտըղընը պիր քէրրէ ունութմա-մալըյըզ, էկէրչի պիր շիւրիւք տալը պասաճագ օլսա, շիրքէթիմիզին մահվընա սէ-պէպ օլապիլէճէյինի ունութմամալըյըզ. էվվէթ, շիրքէթիմիզ խարապ օլուր պիթէր, չիւնքի արթըգ պիզի զէնկինլէթէճէք վէ նամուսըմըզըլա եաշամամըզա սէպէպ օլա-ճագ օլան Սիմոն Տարվիլին միրասընը էլէ կէչիրմէք պիր տահա գապիլ օլամազ ։

Լարթիկ.— Մորիսին պէօյլէ ինթիյաթսըզ պիր հարէքէթ իթմէսինտէն վէս-վէսէ՞ մի իտիյորսըն ։

Վէրտիէ.— Տօղրուսունը իսթէրսէն վէսվէսէ իթմէյօրըմ տէյիլ ։

Լարթիկ.— Նի՞չիւն ։

Վէրտիէ.— Չիւնքի տիւն կէճէ օ մէթանէթի ախլագընը մուհաֆազա իտէ-մէմիշ ։

Լարթիկ.— Նէ՞ սըրատա ։

Վէրտիէ.— Օ կէնճ Ռուսիալը Գօնթ Իվան Սմօլիօֆը թէվգիֆ իթմէկէ կէլ-տիքլէրի սըրատա, Մորիս գօրգմըշ ։ Գօմիսէր իլէ մէմուրլարը կէօրմիւշ իսէ, քէն-տիսի իչիւն կէլմիշլէր զաննը իթմիշ. պէնզի աթմըշ, տիթրէմէկէ պաշլամըշ, վէ քէնտիսի մուհաֆազա իթմէք իւզրէ մասանըն իւզէրինտէն պիր պըչագ էլինէ ալա-րագ, ազ գալմըշ եագայը էլէ վէրէճէքմիշ ։

Լարթիկ.— Մուհաֆազայի նէ՞ֆս իչիւն մի պըչաղը ալմըշ, եօգսա քէնտի քէն-տիսի թէլէֆ իթմէ՞ք իչիւն մի ։ Մորիսին, Շօյլէմէ պին քէրրէ հապսա թէրճիհ ի-տէճէյինի պիլիրիմ. լաքին շուրասընը տիւշիւնիյօրըմ քի, տիւն կէճէքի վուգուաթը սէն նէ՞րէտէն խապէր ալտըն. աճապա սէ՞ն տէ մի օրատա իտին ։

Վէրտիէ.— Խայր, օրատա տէյիլ իտիմ, լաքին օ լօգանթատա Նօէլ նամըն-տա պիր խըզմէթճի վար քի, պէնիմ ճասուսըմ տըր ։

Լարթիկ.— Օ սընֆ ատամլար իլէ միւնասէպէթտէ պուլընըյօրսըն տա պիր տէ պանա կէօզ աչըգլըղընտան պահս իտիյորսըն, պու սէնին իթտիյին չէյ աֆվ օլունմազ պիր ինթիյաթսըզլըգ տըր ։

Վէրոնիք.— Այօ. օ խըղճէթնի պէնի Թանըմազ, իսմիմի, հալիմի, Թէսավվուրաթըմը պիլմէզ, եալընըզ քէնտիսինին պիր սըրըընա աշնա օլտըղըմը, վէ պու սըրըը մէյտանա չըգարաճագ օլսամ քիւրէկէ գատար կիտէճէյինի պիլիր։ Պինաէն ալէյհ օ պէնիմ նէ րէֆիգիմ նէ տէ մուինիմ սայըլըր, ատէթա քէօլէմ տիր։

Լարթիկ.— Հայտէ էօյլէ օլսուն, նիհայէթ չու սէօզլէրին նէթիճէսինտէն չուբասը իսթիխրաճ օլունըր քի, սէնճէ Մօրիսէ էմնիյէթ իթմէմէլիյիզ։

Վէրոնիք.— Քէնտինէ էմնիյէթ օլունուր վէ Ֆագաթ կէնճլիյինէ էմնիյէթ օլունամազ. եա պիր պատէ չարապ վէ եախօտ պիր ճամը աշգ արասընտա աղզընտան պիր քէլիմէ գաչըրաճագ օլսա, արանըլան գաթիլ քէնտիսի օլտըղը տէրհալ մէյտանա չըգար։ Թութուլուպ վէ իսթինթագա չէքիլիփ տէ պիր աղ ուսթաու մուսթանթիգ էլինէ տուշտուքտէ կիպի, տէրհալ եագայը էլէ վէրիր, վէ բօլիս տախի պիրիսի գաթտան Վան Պրէօք նամընտա սէնին կիպի ղըյաբէն իտամ ճէզասընա մահքիւմ, վէ պիրիսի տէ րահիպ Մէրիս նամընտա պէնիմ կիպի մուէպպէտէն մահքիւմ օլտըղը քիւրէքտէն գաչմըշ Պէոլէ Նէօ-Բէնինի Բարիստէ իքի ազասը պուլունտըղընը խապէր ալըր։ Պիր քէրրէ էղիմիզի պուլտըլա՞ր մը, պիր տահա գօյվէրմէզլէր, նէրէյէ գաչսագ արգամըզտան գօշարլար, պուտալա կիպի եագայը էլէ վէրիրիզ քի, պու տա պիզիմ իչիւն այըըն պէօյիւքլիւ տիր։

Լարթիկ.— Պէնի գօրգութմազա՞ մը չալըշըյօրսըն, պունլարըն հիչ պիրինտէն գօրգմամ, չիւնքի սէն ճիւզի պիր չէյ սէզմէճէք օլսան, նասըլ տուտ օլապիլիրսին։ Տէյի՞լ մի քի սէնի եանի րահիպ Մէրիսի պուլմագ իչիւն Թամըլ պուլվարընտաքի էվինէ գօշանտըլար. օրատա Մ. Մարչէ տէյու թանըլմըշսըն, ինանմայաճագլար. գաբուսը զօրլայաճագլար, աչան օլմայաճագ. Ֆարզ իտէլիմ քի գըրտըըպ իչէրի կիրսինլէր, քիմի՞ պուլաճագլար, քիմսէյի, չիւնքի սէն օ կէօրիւնմէզ տօլապըն սաքլըսընտէ, Մ. Մարթէն նամը ալթընտա իգամէթ իթտիյին տաիրէյէ չըգմըշ օլուրսըն, վէ օրատա սըֆաթ վէ գըյաֆէթինի թէպտիլ իտէրէք, Պէրանժէ սօգագըընտան չըգարսըն. օ հալտէ սէնին մահպէս գաչկընը Վէրոնիք օլտըղըն քիմի՞ն խաթըրընտան կէչէպիլիր։

Վէրոնիք.— Շիւպհէ՞ մի վար, պէն օ պապատէ հէր կէօնա մուամէլէի իհթիյաթքեարանէյի իթթիխազ իթմիշիմ տիր. պունըն տա իսպաթը չու տըր քի, օն պէշ սէնէտէն պէրու Բարիստէ պուլունըպ, պիր չօգ ճէսիմ իշլէրին թէսվիյէսինէ մուվաֆֆագ օլտըմ, վէ շիրքէթին սանտըղընա քիւլլիյէթլի ագչէ թէսլիմ իթտիրտիմ. լաքին հէր նէ գատար մէհարէթլէ տավրանըլաճագ օլսա, կիւնիւն պիրինտէ եինէ թութուլապիլիրիմ... զաթէն պէն քէնտիմ իչիւն գօրգմամ, սէնին իչիւն գօրգարըմ։

Լարթիկ միւթէաճճիպանէ.— Պէնի՞մ իչիւն մի գօրգայօրսըն։

Վէրոնիք.— Էվվէթ։

Լարթիկ.— Շու պուլունտըղըմ գաթտան Վան Պրէօք սըֆաթ ու գըյաֆէթինտէ բօլիս նի՞չիւն պէնի արասըն։

Վէրոնիք.— Չիւնքի պիզիմ կիպիլէրին էքսէրիյա թէպտիլը գըյաֆէթ իթմէքտէ օլտըղըմըզը բօլիս բանա պիլիր։

Լարթիկ.— Գօնթէս Գուրավիէֆին գաթիլի Բիէր Լարթիկ պէն օլտըղըմը բօլիս

անլասըն տա պէն տէ կէօրէյիմ։ Ունութմա քի, եիրմի իւչ սէնէտէն պէրու եաբանճը իսմլէր վէ Նիզամը բասաբօրթլար իլէ պիւթիւն Եվրօբայը տօլաշմըշըմ. Իթալիատա Ժիւլիօ Բէրբի Թէսմիյէ իտիլիր իտիմ... Սբանիատա Անթօնիօ Մէրգուցցա... Ալմանեատա Ֆրանց Միւլլէր... Պէլճիգատա Վան Ամպիւրկէր... Լօնտրատա Ճօն Թօմսըն... Սգօչիատա Ուիլեամ Տիւգէ... Զվիչէրիտէ պուլունտան իքի իւչ այ էվվէլ աստըլ քէնտի իսմիմ Բիէր Լարթիկ իլէ Թէսմիյէ իթտիրմէկէ ճէսարէթ իթտիմ. պուլունտան տա մագսատըմ, էկէր Ֆրանսա հէյէթը զապըթասը պէնի արայաճագ օլուր իսէ, Զվիչէրիտէ իգամէթ իթտիյիմի պէլկէթմէքտէն իպարէթ իտի... Բուսիատա Բօլ Թրօկօֆ նամընը թաշըտըմ. օրատա պէնի պիր տէֆա բասթ կէթիրտիլէր վէ թանըտըլար։

Վէրոնիք.— Թանըյան քի՞մ իտի։

Լարթիկ.— Գօնթ Գուրավիէֆ պիզզաթ քէնտիսի. պէնի Թէվգիֆ իթտիրմէկէ չալըշմըշ օլտըղընա շիւպհէ եօգ ամմա, պէն չօգտան սավուշմըշ իտիմ... պէնի էլէ կէչիրմէք գապիլ տէյիլ, աղիզիմ...

Վէրոնիք.— Շիմտիյէ գատար գապիլ օլամամըշ ամմա, հէր չէյ իհթիմալ տըր։

Լարթիկ.— Պէն տէ սէնին իլէ հէմֆիքիրըմ։

Վէրոնիք.— Էօյլէ իսէ, սէնին իչիւն տէ պիր չարէ տիւշիւնմէլիյիզ քի, պաշըն տարա կէլէճէք օլուր իսէ, գաչաճագ պիր աէլիք պուլունսըն. օ պապտէքի կէօրտիւյիմիզ քիւչիւք գաբու եալընըզ սէնի՞ն Թարաֆընտան մը քիլիտլի տիր, եօգսա մէքթէպին պաղչէսինտէ՞ն տէ միւմքին մը տըր։

Լարթիկ.— Պիլմէյօրըմ... էվ սահիպիմին գաբուճըղընա օ պապտէ պիր չէյ սօրմատըմ։

Վէրոնիք.— Օ ճիհէթի տէ սօրուպ անլամալը իտին։

Լարթիկ.— Նա՞սըլ իթսէք քի անլասաղ։

Վէրոնիք.— Օ իշի սէն պանա պըրագ, էվվէլա չու գաբույը սէնին պաղչէնտէն պիր տահա թէտգիգ իտէլիմ...

Լարթիկ.— Շի՞մտի մի։

Վէրոնիք.— Էվվէթ, շիմտի եա՛։

Լարթիկ.— Հայտէ կիտէլիմ։

Լարթիկ իլէ Վէրոնիք պաղչէյէ էնտիլէր վէ գիւքը օլունան գաբույա տօղրու կիթտիլէր։

Եարըմ րահիպ Մէրիս՝ եանի Վէրոնիք, չաըըշը պիր Թարաֆա ալըպ, պիր միւտտէթ քիլիտի մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, —Անախթար սէնտէ՞ մի տիր։

Լարթիկ.— Եօգ։

Վէրոնիք.— Տէրհալ պիր անախթար եաբտըրմալը։

Լարթիկ.— Էյի պիր չէյ օլմազ։

Վէրոնիք.— Էյի պիր չէյ օլմայաճաղընը պէն տէ պիլիրիմ, լաքին էօյլէ ալթըրմագ իչիւն չիլինկիր չաղըրմաղա կէլմէզ, չիւնքի շիւպհէյէ վարըըր... Չիլինկիրէ հաճէթ եօգ, քիլիտին վիտալարը պու Թարաֆտան գօնմըշ, սէն քէնտին քիլիտի սէօքիւպ, ուղագ պիր մահալլէտէքի չիլինկիրլէրտէն պիրինէ կէօթիւրիւբ պիր անախթար ըսմարլարսըն։

Լարթիկ.— Անլատըմ ։

Վէրոնիք.— Իշ սիւրկիւլէրէ գօլըր · , · սիւրկիւլէր բաղանմըշլար, լաքին պիր գաչ տամլա չէյթին եաղը իլէ բասլար սէօքիւլիւր · պու կէճէ գօնչուլարըն խապէր ալամայաճաղը սուրէթտէ, սէն պիզզաթ քիլիտի սէօքմէլիսին ,

Լարթիկ.— Գօնշուլար խապէր ալամազլար · գօնշուլըգտա պաղչէյէ նազըր հիչ պիր բէնճէրէ եօգ ,

Վէրոնիք.— Սէն հէր հալտէ սէսսիզճէ վէ կէճէ վագթը իչինէ պագմալըսըն · օնըն իչիւն սէօյլէտիյիմէ տըգգաթ էթ ։

Լարթիկ.— Բէք ալա . . .

55

Վէրոնիք.— Գաբու սէնին Թարաֆընա աչըլըյօր զանն իտէրիմ ։

Լարթիկ.— Էվվէթ · լաքին չալըլըգ՝ գաբունըն աչըլմասընա մանի օլըյօր ։

Վէրոնիք.— Պուզլար պիր աղ սէօքիւլտիւյիւ կիպի, սէն պուրայա իքի մէթրօ եիւքսէքլիկինտէ ալթը Թանէ գատար չամ աղաճը տիքտիրմէլիսին քի, հէմ գաբու աչըլըր, հէմ տէ կէօրիւնմէզսին ։

Լարթիկ.— Պունլարը տէյէճէք եօգ ամմա, պիր չէյ ունուԹըըն ։

Վէրոնիք.— Նէ՞ ունուԹմըշըմ ։

Լարթիկ.— Հայտէ տէյէլիմ քի մէքԹէպին պաղչէսինէ կիրտիք, նա՞սըլ չըգաճաղըզ . . . պունա տա պիր Թէտպիր տիւշիւնտիւ՞ն մի ։

Վէրոնիք.— Ցահա տիւշիւնմէտիմ · պունըն չարէսինի պուլմագ վէ սանա տա Թարիֆ իտէպիլմէք իչիւն մէքԹէպի պիր քէրրէ կէօրմէք իճապ իտէր ։

Լարթիկ.— Էօյլէ իսէ պիր ան էվվէլ կիտ կէօր ։

Վէրոնիք.— Օ՛հ · պու կիւն հէման կիտմէլի ։

Լարթիկ.— Նէ՞ կէօնա պէհանէ պուլասիլէճէքսին ։

Վէրոնիք.— Օրասընը սէն տիւշիւնմէ · շու կիւնմիւշ օլտըղըմ բահիս գըյաֆէԹիմլէ պէնիմ իչիւն մէքԹէպէ կիտմէք բէք գօլայ չէյ տիր ։

Լարթիկ.— Կիտտիքտէն սօնրա պէնի կէլիր կէօրի՞ւրմիսին ։

Վէրոնիք.— Ալտըղըմ մալիւմաԹը վէրմէք իչիւն տօղրու կէլիպ սէնի կէօրէճէյիմէ շիւպհէ՞ մի վար ։

Իքիսի պիրտէն սօգագ գաբուսընա տօղրու կիտտիպ, վէ Վէրոնիք գաբույա եագըն կէլի տէօնիւպ ,

—Նասիհաթլարըմը ունուԹմա, էյի տիւշիւն, տըգգաթ էթ, Մօրիսէ բէք կիւվէնմէ ։

Լարթիկ.— Շու չօճուգ սանա էմին կէօրիւնմէյօր ։

Վէրոնիք.— Շիմտիլիք պիր զարարը եօգ ամմա, իլէրուտէ զարարը տօգունապիլիր ։

Լարթիկ.— Էօյլէ իսէ, վազ կէչէլիմ օնտան պիԹսին . պիզիմ էմնիյէԹը հայիմիզէ խալէլ կէլտիյինի զէրրէ գատար սէզէճէք օլսամ, պէն հէր չէյի ֆէտա իտէրիմ · կէրչի մէրգում չօճուգ հազգընտա Թէվէճճիւհ բէյտա իԹմիշ օլտըղըմ ճիհէԹ-

լէ, օնը ֆէտա իԹմէք պանա աղըր կէլէպիլիր իսէ տէ, նէ՞ չարէ . . . պէնի պիզէ լայըգ պիր չակիրտ եէԹիշտիրմէք իսԹէրիմ . . . վէ Մօրիսին պիզիմ նասիհաԹլարըմըզ սայէսինտէ քէսպը քէմալէԹ իտէճէյինէ շիւպհէմ եօգ տըր ։

Վէրոնիք.— Մօրիսէ իհԹիյաԹը էլտէն պըրագմամասընը նասիհաԹ իԹմէլի տիր ։ Պաշգա ճիհէԹլէ միւքէմմէլ տիր · հիչ օլմազսա շիմտիլիք օլսըն Մօրիսի պէրԹարաֆ իԹմէկէ կէլմէզ . . . մատամ քի պիր տէրէճէյէ գատար պիզ տէ օնըն էլինտէ սայըլըրըզ, շիմտիլիք սապր իԹմէլիյիզ . . . սօնրա եինէ տիւշիւնիւրիւզ . . . օ պիր քէրրէ իչէ պաշլասըն պագալըմ, իշ պաշընտա կէօրիւրիւզ տէ Թէճրիւպէ իտէրիզ . . . Եարըն Միշէլէ եազմըշ օլտըղըմ մէքԹուպըն ճէվապը կէլիր · օնըն Մօրիս հագգընտա նէ րէյ պէյան իտէճէյինի անլամագ մէրագընտայըմ ։

Լարթիկ.— Պէն տէ սէնին կիպի օ ճէվապա տէօրԹ կէօզ իլէ պէքլէյօրըմ ։

Վէրոնիք.— Պէն մէքԹէպէ կիտիյօրըմ, պիր աքշամ կէօրիւշիւրիւզ, միւտիրին իսմի Մատամ Տիւպէֆ օլտըղընը էյի պիլի՞րմիսին ։

Լարթիկ.— Էվվէթ, Մատամ Տիւպէֆ տիր ։

Վէրոնիք կիԹտի, Լարթիկ տէ արգասընտան գաբույը գաբատը ։

* * *

Րէսսամ Կապրիէլ Սէրվէնին սէրկիւի ումումիյէ վազ իԹմէք իւզրէ Թէրսիմ իԹմէքտէ օլտըղը բէսմէ էօրնէք իԹԹիխազ էյլէտիյի Սիմօն նամ գըզճըղազըն հալը սէֆալէԹի իմալի վէ հիւսնիւ քէմալը ըէԹաֆէԹրէսանը Լիւտովիգ Պրէսօլ իլէ գըզը Մարիին բըգգաթը գալպլէրինի ճէլպ իԹմիշ օլտըղը ճիհէԹլէ, րէսսամըն խանէսինտէն չըգար չըգմազ, Մարի՝ բէտէրինէ, մէքԹէպէ կիտիպ Սիմօն իչիւն միւտիր Մատամ Տիւպէֆ իլէ կէօրիւշմէլէրինի Թէքլիֆ իԹմիշ, վէ բէտէրի տախի գըզընըն սէօյլէտիյէն չըգամամըշ օլտըղընտան, հէման պիր արապայա բաքիպէն, Վիւլ-Լ'Էվէք սօգաղընտաքի մէքԹէպէ կիԹմիշլէր տիր ։

Մէզգիւր մէքԹէպտէ ճամէշուռ միւտիրիկի խըզմէԹի էմնիյէԹպախշ պիր քիմսէյէ Թէվտի օլունմագ իգԹիզա էյլէտիկի ճիհէԹլէ, խըզմէԹը մէզգիւրէյէ հէնուզ քիմսէ Թային օլունմամըշ ըտը ։

Պէօյլէ էմնիյէԹէ շայան պիրիսի պուլընընճայա տէկին, մէքԹէպին միւտիրի սանիսի ճամէշուռ գըզըն տախի նէզարէԹ իԹմէքտէ իտի ։ Մատամ Տիւպէֆին մէքԹէպինտէ եիւզ ալԹմըշ գատար գըզ չօճուգ օլտըղը ճիհէԹլէ, մէքԹէպին ճամէշուռ միւտիրէսի էհէմմիյէԹլի պիր խըզմէԹ իտի ։

Մատամ Տիւպէֆ՝ քէնտի Թէվէճճիւհինի գազանմըշ օլան չակիրտլէրտէն պիրինին պէօյլէ բէտէրիյլէ մէքԹէպէ կէլմէսինտէն մէմնունէն սէպէպը զիյարէԹլէրինի սիւալ, վէ իքիսինէ եարանաճագ սուրէԹտէ պիր խըզմէԹ իԹմէք արզուսընտա օլտըղընը պէյան էյլէտի ։

Մ. Պրէսօլ՝ սէպէպը զիյարէԹլէրինի մուֆասսալէն Թաֆսիլ, վէ գըզը Մարի տախի բէտէրինէ իմտիտալէն աղլայա աղլայա միւտիրի սապըգընա Սիմօն իչիւն րէճայա պէտ էյլէտի ։

Մատամ Տիւպէֆ՝ ալա Թէրէտտիւտ իԹմէքսիզին մէվզուը պահս օլան գըզճըղազը պիր ան էվվէլ ճէլպ իտուպ, կէօրէճէյինի վատ իլէ, —Պու կիւն տէրհալ պիր մէքԹուպ եազայըմ, —տէյու իլավէ իԹտի ։

Լուսավոր իլէ գըզը՝ խալխանէ արդը թէշէքքիւր իլէ մէքթէպտէն մուֆարէգաթ էյլէտիլէր ։

Մարի՝ խանէսինէ ավտէթ իթտիյի անտէ, Սիմոնա պիր մէքթուպ եազըպ Մատամ Տիւպիէֆ իլէ ճէրէյան իտէն մուլագաթըն նէթիճէսինի վէ քէնտիսինին մուտիրը մէրգումէտէն պիր մէքթուպ կէլէճէյինի իշար էյլէտի ։ Ֆիլվագը Մատամ Տիւպիէֆ վաատ իթմիշ օլտըղը մէքթուպը եազմըշ վէ ֆէրտասը կիւնիւ մէքթէպէ կիթմէզտէն Սիմոնա բէճա իթմիշ իտի ։

Սիմոն՝ պէօյլէ նակէհանի կէլէն հալը սաատէթէ ինանամայըբ, մէմուլին ղայրը նաիլ օլտըղը հիմայէթ վէ թէսահուպտան ճան ալարագ, տօղըրըտան մէքթու պիրինճի տէֆա օլարագ րահաթ պիր էօմր կէչիրմէք իմքեանընը հըսս իթմէկէ պաշլատը ։

Էրթէսի կիւնիւ մէքթուպտա միւնտէրիճ օլան սաաթտա Սիմոն էն եէնի էլպիսէլէրինի կիյինիպ մէքթէպէ կիթտի ։

Վիւճուտճա հալա զայիֆ օլտըղը ճիհէթլէ, հէյէճանընտան տիզլէրի տիթրէմէքտէ, վէ մէքթէպէ եագլաշտըգճա, հէյէճանը գալպի արթմագտա իտի ։

Գալպի սէվինճ վէ իւմիտ իլէ մալամալ օլաճագ եէրտէ, պիր նէվ մահզունիյէթ վէ սէպէպսիզ պիր տէհշէթ հիս էյլէմէքտէ իտի ։

Քէնտիսինէ պիր հայլը սաատէթ հազըրլամըշ օլան մէզքիւր մէքթէպտէ, օրատա տուրլիւ ճէվր ու ճէֆայա ուղրայաճագ զաննը ու թախմին վէ հէր նէ գատար պիր արալըգ պու միւլլու մէճնունանէ ֆիքիրլէրէ մահալ օլմատըղընը իթիրաֆ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, եինէ խայալաթը վէհիմէի մէզքիւրէյի զիհնինտէն չըգարամամագտա իտի ։

Էլհասըլ Վիլ-Ճէվիէք սօգագընտա ճէսիմ վէ ազամէթլի պիր պինանըն էօնիւնտէ տուրտը ։

Գաբուսը չալմագա վէ աչըլըմագա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի իսէ տէ, նիհայէթ քէնտի քէնտիյէ, — Նէ՞ տիվանէլիք իտիյօրըմ պէն, նի՞չին մանասըզ եէրէ տիւշարը խէվֆ օլմալը ․ էկէրչի թալիհ եավէր իսէ, պու խանէտէ մէշղուլիյէթ րահաթ, իսթիրահաթ, վէ նամուսլը պիր էօմր պուլաճագըմ․ պէնիմ տէ հէր կիւն խայալ իթտիյիմ չէյլէր պունլար տէյի՞լ մի տիր ․ — տէյէրէք, գաբույը չալտը ։ Գէյաղ տիւյմէլի վէ կիւմիւշի ճըլըխտէլի պիրիսի գաբույը աչտը ։ Գու տամ մէքթէպին գաբուճըսը իտի, քի հէմ գաբուճըլըգ հէմ տախի պաղչէվանլըգ խըզմէթինի իյֆա իթմէքտէ իտի ։

— Նէ՞ իսթէրսինիզ, Մատմազէլ․ — տէյու սուվալ էյլէտի ․

— Մատամ Տիւպիէֆտէն պիր մէքթուպ ալտըմ, պու կիւն սաաթ իքիտէ պուրայա կէլմէքլիյիմի իշար իթմիշ, — տէյու Սիմոն ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա, մէզքիւր մէքթուպը ճէպինտէն չըգարըպ, գաբուճըյա տօղրու ուզաթտը ։

— Անլատըմ, Մատմազէլ, իչէրի պույուրըն ․․․ չիմտի գարըմ սիզի մատամըն նէզտինէ կէօթիւրիւր, — տէտիքտէն սօնրա, Տօրօթէ, — տէյու գարըսընը չաղըրտը ։

Գաբուճըն եանընտաքի օտանըն գաբուսը աչըլըբ, թախմինէն էլլի եաշընտա վէ փագաթ հէնուզ ֆարըլմամըշ պիր գարը նումայան օլուպ, — Նէ՞ վար, — տէյու սուվալ իթտի ։

— Մատամ Տիւպիէֆին սաաթ իքիտէ կէլմէսինի միւպէյյին եազմըշ օլտըղը մէքթուպ՝ Մատմազէլէ իմիշ, պինաէն ալէյհ մատամըն նէզտինէ կէօթիւր, — տէտիքտէ, Տօրօթէ, — Շիմտի ․․․ պէրապէր կէլի՞րմիսինիզ, Մատմազէլ, — տէտի ։

Սիմոն՝ Տօրօթէ իլէ մատամըն նէզտինէ կիթտիլէր ․ գաբուճը տախի օտասընա չէքիլիպ, կազէթասընը օգումագա պաշլատը ։

Միւտիրին գաբուսընը վուրտըգտա, իչէրտէն, — Կիրինիզ, — տէյու պիր սէս հըզմաըլըյա Տօրօթէ գաբույը աչըպ ․ — Մատամ, մէքթուպ եազտըղընըզ գըզ կէլտի ։

Միւտիր.— Նէ՞րէտէ տիր ։

Տօրօթէ.— Գուրատա, պէրապէր տիր ։

Միւտիր.— Իչէրի կիրսին ։

Տօրօթէ պիր եանա չէքիլիպ, Սիմոն իչէրի կիրտի ։ Մատամ Տիւպիէֆին օթուրտըղը օտա եազը օտասը օլուպ, մէքթէպին հիսապլարընը պագմագտա իտի ։

Սիմոն իչէրի կիրտիքտէ, մահճուպանէ վէ նազիքեանէ պիր սէլամ վէրիպ, հալ ու հարէքէթինտէն հէյէճան վէ թէլաշ իչինտէ օլտըղը վէ փագաթ մինասէպէթսիզ պիր թավր թութմատըղը նումայան իտի ։

Մատամ Տիւպիէֆ թախմինէն գըրգ եաշընտա, սարը վէ պէնզսիզ, նէ կիւզէլ նէ տէ չիրքին պիր գարը օլուպ, սըֆաթընտա պիր կէօնա ճալիպը տըգգաթ պիր հալ կէօրիւնմէքտէ, վէ եալընըզ զէքավէթի վէ հիւսնի թալիյէթէ մալիք օլտըղը օլտըգճա անլաշըլապիլմէքտէ իտի ։

Մատամ Տիւպիէֆ՝ Սիմոնըն եիւզիւնէ պիր քէրրէ պագմագլա, ախլագընը թէմիզ իտուպ, հագգընտա հիւսնի զաննը հասըլ իթտի, վէ պիր սանտալյէ կէօսթէրէրէք, — օթուր գըզըմ, — տէտի ։

Մարի Գրէսսոյըն թէվասսուտքեարանէսի իսէ, այագտա տուրմագլըղը թէրճիհ իտէր իտի իսէ տէ, եօրղուն օլտըղընտան, — Թէշէքքիւր իտէրիմ, Մատամ, — տէյիպ օթուրտը ․

Տիւպիէֆ.— Իսմին Սիմո՞ն մը տըր ։

Սիմոն.— Էվէթ, Մատամ ։

Տիւպիէֆ.— Րէսսամը մէշհուր Մ. Կապրիէլ Սէրվէ իլէ սէվկիլիսի չակիրտի Մարի Գրէսսօլ վէ բէտէրի սէնի զիյատէսիյլէ սէվիյօրլար, գուվվէթլի սուրէթտէ սէնի թավսիյէ իթմիշլէր ։

Սիմոն.— Պիլիրիմ, Մատամ ․ պէնի սէվէնլէրին վէ սիզէ թավսիյէ իտէնլէրին թավսիյէսինտէն հիչ պիր սէմէրէ հասըլ օլմայաճագ պիլէ օլսա, եինէ էօմրիւմ օլտըգճա, օ զաթլարըն միննէթտարը օլուրըմ ։

Տիւպիէֆ.— Պիլտիյին կիպի տէյիլ, գըզըմ ․ սէնի թավսիյէ իտէնլէր, թավսիյէլէրինին նէթիճէսինտէն էմին տիրլէր ․ սէնին հագգընտա էյի մալումաթլար վէրմիշլէր ․․․ Մ. Գրէսսօլ պանա հէր շէյի սէօյլէտի ․․․ սէնին պիքէս պիր գըզճըղազ օլտըղընը պիլիրիմ ․․․ պու եաշա կէլինճէյէտէք չէքտիյին ճէվր ու ճէֆայը վէ թարիգը իսթիգամէթտէն այըլմամագ իչին, ճէսարէթտէն տիւշմէտիյինի վէ նամուսընը վիգայէ իթմիշ օլտըղընը պիլիրիմ ․․․ Գու հալին բէք մագպուլ պիր հալ օլտըղը ճիհէթլէ, սանա եարտըմ իտէպիլմէք մուճիպը սաատէթ օլապիլիր ։

Սիմոն.— Շու սէօզլէրինիզի իշիթտիյիմտէ, նէ տէրէճէ քէնտիմի պախթիյար հիսս իթտիյիմի թէսավվուր իտէմէզսինիզ, Մատամ· անճագ իթտիյինիզ մէտհ ու սէնալէր պէնի շաշըրթըյօր· չիւնքի էկէրչի Թարիգը իսթիգամէթտէն այըրմամըշ իսէմ, վազիֆէմի իճրա իթմիշիմ տիմէք տիր:

Տիւպիէֆ.— Նօյլէ տիր· [illegible] գօլայ պիր չէյ զանն օլունըր· պունըն իլէ պէրապէր . . . —տէյիփ սէօզլէրինի պիթիրմէքսիզին, պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա, —տիքիչ տիքմէք պիլի՞րմիսին:

Սիմոն.— Էվվէթ, Մատամ. քէսմէք պիչմէք, իշլէմէք վէ ութիւ իթմէք տէ պիլիրիմ . . . հաթթա տիւզէնի բէք սալթանաթլը օլմազսա, թէքմիլ պիր էլպիսէ տէ ջէսիփ տիքէպիլիրիմ:

Տիւպիէֆ.— Մէքթէպտէ միւնհասըլ օլան խըզմէթ հա՛նկըսը օլտուղունը տա սէօյլէտիլէ՞ր մի:

Սիմոն.— Էվվէթ, Մատամ:

Տիւպիէֆ.— Մէքթէպին ճամէշույ միւտիրլէրինի վէ շակիրտլէրին լէվազըմաթը-նըն նէզարէթինի իճրա իտէպիլի՞րմիսին . . . մայէթինտէ միւթէատտիտ իշճիլէր պուլունաճագ տըր . . . օնլարա խարըլաճագ իշլէրի թագսիմ վէ իշլէրին հիւսնիւ սուրէթլէ վէ չապուգ խարըլըփ պիթմէսինէ տըգգաթ իթմէլի· Հէր պիր շակիրտին էշեասը իչին այրը այրը կէօզլէր վար տըր· հաֆթատա իւչ տէֆա լազըմ օլան ճամէշուայը օ կէօզլէրտէն չըգարմալը· քիրլէնմիշ ճամէշուայլարը թօբլամալը, միւնթազամ պօղչալարա գօյուփ խըզմէթճիլէրէ թէսլիմ իթմէլի, վէ խըզմէթճիլէրին հիսապլարընա պագմալը· վագըա թէֆէրրուաթը իշ տիր ամմա խօրքունուլաճագ վէրիճի խըզմէթ տէյիլ տիր . . . ալըշմաղա պագար . . . միւնհասըլ օլան խըզմէթին վազիֆէսի նէ՛ օլտուղունը չիմտի անլատը՞ն մը· Եարապիլէճէյինի մէմնուն իտի՞յօրմըսըն:

Սիմոն.— Մէմնուն իտէրիմ, Մատամ· խուսուսըյլա իլք աղըզտա պիր գաչ կիւն պիր ազ կէօսթէրէն օլուր իսէ, սօնրա խըզմէթիմտէ գուսուր իթմէյէճէյիմէ էմին իմ:

Տիւպիէֆ.— Կէօսթէրէն օլաճաղընա շիւպհէ եօգ· չիմտիլիք պու խըզմէթի միւտիրի սանի իֆա էյլէմէքտէ օլտուղընտան, օ սանա կէօսթէրիր: Օգումագ եազմագ վէ հիսապ իթմէք պիլի՞րմիսին տէյու սօրմաղա իհթիյաճ եօգ զանն իտէրիմ . . .

Սիմոն.— Էկէր օնլարը պիլմէյէճէք օլսա իտիմ, պուրայա կէլմէյէ ճէսարէթ իտէպիլի՞ր մի իտիմ· չիւնքի իշճիլէրին հիսապլարընը կէօրմէք միւմքին օլամազտը:

Տիւպիէֆ.— Նօյլէ իսէ գապուլ օլունտըն, գըզըմ:

Սիմոն.— Ա՛հ, նէ՞ սաատէթ, Մատամ:

Տիւպիէֆ.— Սանա վէրէպիլէճէյիմ այլըգը տա սէօյլէյիմ . . . խըզմէթին էհէմմիյէթինէ նիսպէթլէ այլըգ չօգ տէյիլ տիր, պիլմիշ օլասըն, գըզըմ:

Սիմոն.— Հէր նէ մըգտար օլսա, պէնճէ քէնտիմէ քեաֆի կէօրիւրիւմ:

Տիւպիէֆ.— Սանա սէնէտէ պին իքի եիւզ ֆրանգ վէրէճէյիմ· այտա եիւզ ֆրանգ· պուրատա եէր իչէր վէ եաթարսըն· եալընըզ քէնտի իհթիյաճլարընը քէնտին թէտարիք իտէրսին· էլպիսէ ճիհէթինին ղայէթ սատէ օլմասը միւլզիմ տըր: Շու հալտէ այլըգընտան պիր ազ չէյ տէ պիրիքտիրէպիլիրսին:

Սիմոն.— Պէն տահա ազ մէմնուն իտէր իտիմ, Մատամ. վէ պէօյլէ հասըլ իտէճէք պիր հալ խայալիմտէն պիլէ կէչմէմէքտէ իտի:

Տիւպիէֆ.— Սէնին խօշնուտ օլտուղունա մէմնուն օլտում: Պու կիւնտէն իթիպարէն մէքթէպին մէմուրլարը սըրասընտասըն:

Սիմոն մէմնունիյէթտէն աղլամաղա վէ գալպի չարփմաղա պաշլայըփ, պիր աղէմվէլքի հըսսիյաթը մահզունանէսի պէր թարաֆ օլտը:

—Նէ վէճհ իլէ թէշէքքիւր իտէճէյիմի շաշըրտըմ· նէ գատար միննէթտարըմ, օլտուղումու թարիֆ իտէմէմ:

Տիւպիէֆ.— Պանա թէշէքքիւր իթմէ, գըզըմ· շու արալըգ սէն պէնիմ միննէթտարըմ իսէն, սօնրա տա պէն սանա թէշէքքիւր իտէճէյիմէ էմին իմ: Սէն պիր խըզմէթէ միւհթաճսըն, պէն տէ սէնին կիպի պիրիսինէ միւհթաճըմ· իշթէ օ գատար . . . իսթիգպալին սէնին քէնտի էլինտէ տիր· չիմտիյէ գատար նէ կէօնա թարիգ իթթիխազ իթմիշ իսէն, պատէզին տախի օ թարիգտէ տէվամ իտէճէք օլուր իսէն, պէն պուրատա պուլունտուգճա, սէն տէ պէնտէն այրըլմազսըն:

Սիմոն.— Էլիմտէն կէլտիյի գատար վազիֆէմին իճրասընա ղայրէթ իտէճէյիմ:

Տիւպիէֆ.— Նօյլէ մէմնուն իտէրիմ· վէ հաթթա պու պապտէ էմին իմ: Նէ՞ վագթ խըզմէթէ պաշլայապիլիրսին:

Սիմոն.— Իսթէրսէնիզ եարըն սապահ պաշլայըմ· էկէրչի պէնի թէսահուպ իթմիշ օլանլարա թէշէքքիւր իթմէկէ վէ սիզտէն կէօրտիւյիւմ հիւսնիւ թէլագգըյը անլաթմաղա մէճպուր օլմամըշ օլսա իտիմ, չիմտի պիլէ խըզմէթիմէ պաշլայապիլիր իտիմ:

Տիւպիէֆ.— Թապիի· արթըգ եարըն սապահ կէլիրսին, ագշամ տա պուրատա եաթարսըն:

Սիմոն.— Էվվէթ, Մատամ· լաքին միւսաատէնիզլէ պիր չէյ իֆատէ իտէյիմ:

Տիւպիէֆ.— Սէօյլէ, գըզըմ:

Սիմոն.— Հէր նէ գատար տէրէճէյի նիհայէտէ սէֆիլ իսէմ տէ, օթուրտուղում օտայը, տէօշէկլի օլարագ իսթիճար իթմէմիշ օլտուղումտան, պիր գաչ բարչա ղայէթ ատի էշեամ վար տըր, վէ վագթընտա սահիպինէ խապէր վէրմէմիշ օլտուղումտան, իւչ այ տահա քիրասընը վէրմէկէ մէճպուրըմ:

Տիւպիէֆ.— Իւչ այլըգ քիրասը նէ՞ գատար տըր:

Սիմոն.— Օթուզ ֆրանգ, Մատամ:

Տիւպիէֆ.— Քիրանը վէրմէյի թէահհիւտ իտէրիմ. էշեալարընը սագլայապիլիրսին· պուրատա պիր քիւչիւք օտա վէրիրիմ իչինէ գօրսըն:

Սիմոն.— Ինսանիյէթինիզ պէնի մահճուպ իտիյօր, Մատամ:

Տիւպիէֆ.— Բազար կիւնլէրի չօճուգլար իլէ պէրապէր իպատէթինի իճրա իթտիքտէն սօնրա, էկէր իւչ սաաթ չըգըփ, իսթէտիյին զէվաթը կէօրէպիլիրսին: Պունտան մաատա այտա պիր տէֆա տա թաթիլ իտէպիլիրսին· սապահտան կէճէ տօգուզա գատար մէզունսըն. մէքթէպին նիզամը պէօյլէ տիր:

Սիմոն.— Պու նիզամա ռիայէթ իթմէք պէնիմ իչին բէք գօլայ չէյ տիր. չիւնքի օ գատար ուզուն միւտտէթ տիշարտա կէզմէկէ իհթիյաճըմ եօգ. պէնի հիմայէ իտէնլէրտէն պաշգա տօսթըմ եօգ քի կիտէյիմ գօնուշայըմ· օնլարը տա թաճիզ իթմէք իսթէմէմ:

Տիւպիէֆ.— Պունըն իլէ պէրապէր սէնին չըգմալը. հիչ օլմազսա հավա ալըր-

սըն , եւրիւրսիւն · պունլար տա սըհհէթի վիւճուտա մէտար ըլըլար · խաթէրսէն ագշամ թաամընը կէլիր պուրատա եէրսին :

Գու արալըգ օտանըն գարուսը վուրուլտըգտա , Մատամ Տիւպիէֆին —քի՞մ տիր , —տէյու սիւվալինէ , Տօրօթէ , —պէն իմ , Մատամ , —տէյու ճէվապ վէրտի :

Տիւպիէֆ.— Նէ՞ խաթէրսին :

Տօրօթէ.— Պիր րահիպ կէլմիշ սիզի կէօրմէք իսթէյօր :

Տիւպիէֆ.— Գույուրսըն :

Պիր իքի սանիյէ սօնրա Տօրօթէ՝ րահիպ Մէրխսի օտայա իտխալ էյլէտի · րահիպ՝ քէմալը թաազիմ իլէ սէլամ վէրտիքտէ , Մատամ Տիւպիէֆ , պիր գօլթուգ սանտալիյէսի իրաէսիյլէ օթուրմասընը րէճա իթտի :

Վէրտիէ՝ պիր սէլամ տահա վէրիպ օթուրտը , վէ իչէրի կիրտիկի սըրատա , աճըղա գալըմըշ օլան Սիմօնա աթֆը նազար էյլէտի :

Տիւպիէֆ Սիմօնը գարույա գատար կէօթիւրիւպ , —եարըն լէվազըմաթընը ալ տա էրքէնճէ կէլ , գըզըմ :

Սիմօն.— Պաշ իւսթիւնէ , Մատամ , թէշէքքիւր իտէրիմ :

Մէքթէպտէն րէսսամ Կապրիէլին էվինին մէսաֆէսի խայլը պայիտ օլտըղը հալտէ , Սիմօն՝ կիտիպ ճամէշուր միւտիրի մագամընտա գայրու օլունտըղընը րէսսամը մէրգումէ խապէր վէրմէք իսթէտիյինտէն , Սիմօն պիր օմնիպուսա պինիպ , հէման օրայա ազիմ օլտը :

Տիւպիէֆ.— Գուրայա թէշրիֆինիզլէ պէնտէնիզի միւֆթէխիր իթմէնիզին սէպէպինի սիւվալ իտէպիլի՞րմիյիմ :

Վէրտիէ.— Սիզին իչիւն պիր սըքարըշ իթտիլէր :

Տիւպիէֆ.— Պէնի՞մ իչիւն մի · · · քի՞մտէն , նէ՞ թարաֆտան :

Վէրտիէ.— Շիմտի իֆատէ իտէրիմ :

56

Տիւպիէֆ.— Գույուրըն :

Վէրտիէ.— Էվվէլա շունը սէօյլէյիմ քի , պէն Բարիզտէ իգամէթ իթմէմ · կէչիճի եօլճըյըմ , վէ չօգ տա գալամամ · չիւնքի Արտէշ վիլայէթի նահիյէլէրինտէն պիրինին պաշ բաբասը օլտըղըմ ճիհէթլէ , պիր ան էվվէլ էհալիմին նէզտինէ կիթմէլի , վէ պանա վէքեալէթ իթմէքտէ օլան րէֆիգիմին հիւսնիւ հիմմէթինի սուի իսթիմալ իթմէմէլիյիմ :

Տիւպիէֆ՝ մէրգում րահիպին նէթիճէի մէրամը նէ՞ օլտըղընը անլայամատըղընտան , պիր շէյ տէմիշ օլմագ իւզրէ , —Տօղրը տըր , անլատըմ , —տէտի :

Եարմա րահիպ Մէրխս՝ եախօտ Վէրտիէ , —Թահթը իտարէի րուհանիյէմտէ պուլունան քէսան՝ ալէսսէվիյէ շէնկին տէյիլ տիրլէր · · · մամաֆիհ իչլէրինտէն պիրիսի միւսթէսնա տըր : Եօմրիւնիւն իւչ րուպըընը ալընըն թէրի իլէ կէչիրմիշ օլտըղը հալտէ , մէմուլին ղայրը պիր միրաս գօնտը · ճէսիմ պիր միրաս սայըլամազ իսէ տէ , եինէ խաթըրը սայըլըր · չիւնքի օն իքի օն պէշ պին լիրա գատար սէնէվի պիր վարիտաթ կէթիրմէքտէ տիր : Գու զաթըն պիր տանէճիք գըզը վար · · · շիմտի

օն եաշընտա տըր · · · պու գըզընը տէրէճէի նիհայէտէ սէվէր , վէ հէր նէ գատար քէնտիսի ղայէթ ճահիլ պիր քիմսէ իսէ տէ , վէ պէլքի տէ շու ճէհալէթինտէն քէնտի խօշնուտ օլմատըղը իչիւն գըզընը կիւզէլճէ թէրպիյէ իթմէք արզուսընտա պուլունմուշ տուր · լաքին պուլունտըղը մահալտէ էօյլէ մունթազամ մէքթէպ պուլունմատըղընտան , վէ —[illegible], —տէյէպիլմէք իչիւն գըզը կէլէն Բարիզէ եօլլամըշ արամըշ , վէ պու մուխիլլու մէքթէպլէր մէյանընտա սիզին մէքթէպին մէշհուր օլտըղընը իշիթմիշ · պինաէն ալէյհ Բարիզտէն կէչէր իքէն , պուրայա կէլիպ զաթընըզը կէօրիւշմէքլիկիմի , վէ իքի չէյ հագգընտա էմնիյէթ հասըլ իթմէք իչիւն մէքթէպի թէքմիլ կէօրմէքլիյիմի րէճա իթտի · պու իքի չէյին պիրիսի՝ շակիրտլէր նէ տէրէճէյէ գատար թալիմ ու թէրպիյէ իտիլտիյինի անլամագ , վէ իքինճիսի տախի մէքթէպին վէ միւշթէմիլաթընըն սըհհէթը վիւճուտա մուգիրր ճիհէթի օլուպ օլմատըղընը թահգիգ իթմէքտէն իպարէթ տիր · իշթէ պանա օլան սըքարըշ վէ պուրայա կէլիշիմին սէպէպի պու տըր :

Տիւպիէֆ.— Թահթը իտարէմտէ պուլունան իշպու մէքթէպտէ շակիրտլէրէ իլիմ ու ֆիւնուն տէրէճէի ղայէյէ գատար թէտրիս իտիլիր · պունըն տա իսպաթըր շու տըր քի , շակիրտլէրիմին իմթիհանլէրի տաիրէի պէլէտիյէտէ իճրա օլունուպ , քեաֆֆէսի տէ խօճալըգ շեհատէթնամէսինի իհրազ իթմիշլէր տիր · եիրմի էսամի գատար սայապիլիրիմ քի , էլհալէթիւ հազինէ քիմի քէնտի պաշլարընա մէքթէպ իտարէ իթմէքտէ , քիմի տախի էն մաարուֆ մէքթէպլէրտէ միւտիր մուավինլէրի իլէ իսթիխտամ օլունմագտա տըրլար · Գու մէքթէպտէ էմսալինին հիչ պիրինին րէգապէթ իտէմէտիյինի մա էլ-իֆթիխար սէօյլէյէպիլիրիմ · · · օ թարիֆ իթտիյինիզ չօճուգ գըզըր՞ մը տըր :

Վէրտիէ.— Հէմ գըզըր , հէմ տէ ղայրէթլի :

Տիւպիէֆ.— Օ հալտէ միւքէմմէլ պիր շակիրտ եէթիշտիրէպիլիրիզ :

Վէրտիէ.— Էյ թէրպիյէի րուհանիյէ ճիհէթի՞ :

Տիւպիէֆ.— Ղայէթ միւքէմմէլ , իֆրաթ տէյիլ , մանասթըրտա կիթմէք իսթէյէ շակիրտ եէթիշտիրտիյիմիզ եօգ , լաքին էհլի ըրզ վէ տինտար պիր վալիտէ օլմագ իչիւն նէ քի լազըմ իսէ օնըն չարէսինէ պագմագտայըզ :

Վէրտիէ.— Լազըմ օլան տա օ գատարը տըր · · · շիմտիյէ գատար ալտըղըմ մալիւմաթ մուճիպը մէմնունիյէթիմ օլտը · շիմտի սըհհէթը վիւճուտ մէսէլէսինէ կէլէլիմ :

Տիւպիէֆ.— Օ ճիհէթլէ պու մէքթէպ եէքթա տըր · պու մէքթէպ ղայէթ վասի տիր · · · ույգու գօղուշլարը ղայէթ հավատար տըրլար , վէ գըշ էյնասընտա խաֆիֆճէ ըսըթըլըր · · · պաղչէմիզ կէնիշ օլուպ ճէսիմ աղաճլարը շամիլ տիր · Թաթիլ վագթլարտա չօճուգլար օրատա օյնարլար էյլէնիրլէր · Խաթէր իսէնիզ տէրս օտալարընը , ույգու գօղուշընը , եէմէք օտասընը վէ պաղչէյի սիզէ կէզտիրէյիմ :

Եարմա րահիպ Մէրխսին տէ խաթէրի պու իտի :

Վէրտիէ.— Էկէրչի վագթընըզը զայի իթտիրէճէյիմ վարիտը խաթըր օլմասա իտի , շու թէքլիֆինիզի գապուլ իտէր իտիմ · հէր խուսուսա տաիր վիրտիյիզ մալիւմաթ ալըպ տա , օ վէճհ իլէ պէն տէ սըքարըշ վէրէնէ ճէվապ վէրէպիլէճէք օլուր իսէմ մէմնուն օլուրըմ :

Ցիւպիէֆ.— Արզունըզըն իճմալինէ հազըրըմ... պինաէն ալէյհ տէրս օտալա-րընտան պաշլայարագ կէզէլիմ։

Վէրօնիք.— Բէք էյի, Մատամ։

Ցիւպիէֆ.— Պույուրըն, րահիպ էֆէնտի։

Վէրօնիք Մատամ Ցիւպիէֆին արգասընտան եիւրիւյիւբ վէ պէրտէլէրինճէ տէրս օտալարընա կիրտի։ Զօճուգլար սէսսիզճէ խօճալարըն թանթը նէզարէթինտէ օ-գույուփ եազմագտա իտիլէր. մուախխարէն եաթագ գօղուշընը վէ եէմէք սալօնընը կէզտիլէր, բահչէ Մէրիս մէտան ու սէնաթէն փարիզ օլմամագտա իտի։

Ցախիլ մուայէնէ պիթտիքտէն սօնրա սըրա պաղչէյէ կէլտի. Վէրօնիք իչին էն էհէմմիյէթլի ճիհէթ պու նօգթա օլուպ, սօնրա նասըլ օլմագ լազըմ տիւկէր թէ-ֆէրրուաթա գաթլանմըշ իտի։

Մատամ Ցիւպիէֆ՝ բահչէյի մէքթէպին պաղչէսինի Լարթիկին իզահէթ իթմէք-տէ օլտըղը քիւչիւք խանէնին պաղչէսինտէն ալըրան տիվարըն իւզէրլէրինէ գատար տալլարընը ուզաթմըշ օլան աղաճլարըն ալթընա գատար կէօթիւրտի։

Մէզքիւր տիվարըն պու թարաֆը տախի տիկէր թարաֆը միսիլլու չալըլըգ իլէ մուհաթ իտի։

Նարմա բահչէ Մէրիս՝ տալլարըն արասընտան մուայէնէ իթմէք իսթէտիյի գա-բուսը կէօրիւպ, պիր կէօնա չիւպհէյի տավէթ իթմէքսիզին, մէզքիւր գաբուսը եա-գընտան կէօրմէք իգթիզա իթտիյինտէն, պիր միւտտէթճիք միւթալաատան սօնրա,

—Պու պաղչէ հագգընտէն շայէթ վագըֆ իմիշ, էն ազը ալթմըշ մէթրօ տէ-րինլիք իլէ էլլի մէթրօ էնլիլիյի վար։

Ցիւպիէֆ.— Պիր ազ միւպալաղա իթտինիզ զաննիտէրիմ։

Վէրօնիք.— Էկէր թախմինիմտէ եանըլմըշ իսէմ, ճիւզի եանըլմըշըմ տըր։ Գէ-նիմ կէօզիւմ բէք տօղրը քէսթիրիր զանն իտէրիմ... շիմտի կէօրիւրսինիզ, —տէ-յուպ, պինանըն տիվարընտան զիքր օլունան գաբույա գատար ատըմլամաղա պաշ-լատը, վէ ալթմըշ պուչուգ ատըմ գատար սայտը։ Մատամ Ցիւպիէֆ ուզագտան Վէրօնիքին արգասընտան կիթմէքտէ, վէ քէնտի քէնտինէ, —պու նէ աճայիպ ա-տամ, պու բաբաս, —տէյու մըրըլտանմագտա իտի։

Վէրօնիք իսէ, զիքր օլունան գաբունըն էօնիւնտէ տուրմըշ, հիչ պէյլի իթ-մէքսիզին քէմալը տըգգաթլա մուայէնէ իթմէքտէ, վէ օ թարաֆտան տիվար էօ-րիւլմէմիշ օլտըղընը, վէ աչըլմասընա պիր մանիա օլմատըղընը վէ քէնտիսի տէ պու ճիհէթի անլամագ իսթէտիյինի միւթալաա իթմէքտէ իտի։

Մատամ Ցիւպիէֆ եանընա եագլաշտըգտա, Վէրօնիք.

—Էյ, չօգ եանըլմամըշըմ, Մատամ. ալթմըշ մէթրօ տէմիշ իտիմ, էլլի սան-թիմէթրօ տա զիյատէ իմիշ... ճիւզի պիր ֆարգ...

Ցիւպիէֆ.— Բէք տօղրու քէսթիրմիշսինիզ։

Վէրօնիք.— Հէր շէյ մուհթաճըմ. մէմնուն օլտըմ. վէրէճէյիմ թաֆսիլաթըն միւքէմմէլ օլաճաղընա էմին իմ. էկէր գըզընը պուրայա տա կէօնտէրմէյէճէք օլուր իսէ, թէշաքքիւր իտէճէյիմ։

Ցիւպիէֆ.— Շիմտիտէն թէշէքքիւր իտէրիմ։

Վէրօնիք.— Պիր սիւվալիմ տահա վար, Մատամ։

Ցիւպիէֆ.— Նէ՞ կէօնա։

Վէրօնիք.— Ֆիյաթ մատտէսի։

Ցիւպիէֆ.— Ֆիյաթ մատտէսի, կէլէճէք շակիրտին եաշընա, վէ մալիւմաթը միւքթէսէպէսինէ մէնութ տըր։

Վէրօնիք.— Բէք ալա, Մատամ։

Ցիւպիէֆ.— Պու խուսուսլարը միւպէյյին պիր բրօշուրա վէրէյի՞մ մի։

Վէրօնիք.— Լիւզումը եօգ, հէր շէյ խաթըրըմտա տըր. եարըն Արտէշէ կիտէ-ճէյիմ, պիր գաչ կիւնէ տէկին օ զաթտան պիր մէքթուպ ալըրսընըզ, վէ մէքթուպ իլէ պէրապէր չօճուգ տա վալիտէսիյլէ կէլիր։

Ցիւպիէֆ.— Սէֆա կէլտի։

Գէօյլէճէ գօնուշա գօնուշա, իքիսի տէ սօգագ գաբուսընա գատար կէլտիք-լէրինտէ, Վէրօնիք գաբույը աչաճագ կիպի էլինի գաբունըն քիլիտի իւզէրինէ գօ-յուպ, վէ ֆագաթ գաբույը աչմայըպ.

—Խիմիտի սիզէ սէօյլէմէլիյիմ, Մատամ. պէն Վիմ-էկ Նահիյէսի պաշ բաբասը րահիպ Բէրրօլայըմ. թարիֆ իթտիյիմ զաթըն իսմի, Ցընի Շօֆուր վէ գըզընըն իս-մի տէ Անաստազի տիր։

Պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, Վէրօնիք քիլիտին տիլինի իւզէրինէ ավուճընտաքի պալ մումընը գօյուպ, գալըպընը չըգարմաղա վագըթ պուլապիլմիշ իտի։ Գաթէհու գաբույը աչըպ, տըշարը չըգտը վէ պալ մումընտան ալմըշ օլտըղը գալըպը պօզուլմամագ իւզրէ կիւզէլճէ ճէպինէ եէրլէշտիրտի։

Պէշ տագիգա սօնրա, Վէրօնիք՝ Լարթիկին նէզտինէ ավտէթ էյլէտի։

Լարթիկ.— Նէ՞ եաբտըն պագալըմ։

Վէրօնիք.— Պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլէճէք օլուր իսէ, գաչմաղա չարէ վար։ Պաղչէնին գաբուսը օ պիր թարաֆտան էօրիւլիւ տէյիլ, վէ Վիլ-լ'Էվէք սօգաղընա աչըլան գաբույը աչմագ տա գօլայ տըր։

Լարթիկ.— Էյի ամմա, պիր անախթար օլմալը. չիւնքի էօյլէ պիր սըրատա գաբուճըյա միւրաճաաթ իտէմի՞մ եա։

Վէրօնիք.— Անախթար պուլուրըզ, պէն քիլիտին գալըպընը ալտըմ, սէն պիր անախթար եաբտըրըրսըն։

Լարթիկ.— Բէք ալա, սէն հէր շէյի տիւշիւնիւրսին... հէման պու կիւն ի-ճատընա պագարըմ։

Իրթէսի կիւնիւ պուլուշըպ կէօրիւշմէքլիյի գարարլաշտըրտըգտան սօնրա, իքի խապիսլէր եէքտիկէրինտէն այըրըլտըլար։

57

Սիմօն՝ րէսսամ Կապրիէլին նէզտինէ կէլտիյի սըրատա, Կապրիէլ եալընըզ իտի. Մէրհամէթի ճէլպ իտէճէք սուրէթտէ վագը օլան թէսահուպընտան տոլայը թէշէք-քիւր, վէ օլունան հիմմէթ սայէսինտէ մէքթէպտէ գապուլ օլունտըղընը իֆատէ էյլէտի։

Կապրիէլ.— Ալէմտէ սէնին կիպի հիմայէ վէ թէսահուպէ շայէսթէ պիր մախ-

լուգ նատիրէն պուլունամըյիր. սէնին իչիւն օլունան ղայրէթին հասըլ իթմիշ օլտըղը սէմէրէտէն թօլայը ֆէվգէլատէ մէմնուն օլտըմ։ Գունտան պէօյլէ հէր կէօնտէ ղալիպէտէն արի վէ պէրիսին. իսթիգպալինտէն էմին օլապիլիրսին։

Սիմոն.— Մ. Լիւտովիգ Գրէսսոլ իլէ գըզը Մարիյէ տէ թէշէքքիւր իթմէք վազիֆէմ տիր։

Կապրիէլ.— Էյ քի՞մ սանա մանի օլույօր։

Սիմոն.— Քիմսէ. յալըն պէն ճէսարէթ իտէմէյօրըմ։

Կապրիէլ.— Նի՞չիւն։

Սիմոն.— Աճապա էվլէրինէ կիտէճէք օլսամ, միւնասէպէթսիզ պիր հալտէ պուլունմըշ սայըլը՞րմըյըմ։

Կապրիէլ.— Հաթթա բէք միւնասէպէթ ալըր, մէմնուն օլաճագլարընա շիւպհէմ եօգ։

Սիմոն.— Էօյլէ իսէ հէման չիմտի կիտէր թէշէքքիւրաթըմը արզ իտէրիմ։

Կապրիէլ.— Պիր ազ եօրղուն կէօրիւյօրըմ սէնի, գըզըմ։ Հէնուզ պիր ազ գուվվէթ գազանմաղա պաշլամըշ իքէն, քէնտինէ էյի պագմալըսըն. պու կիւն րահաթ իթսէն տէ, եարըն տա օրայա կիթսէն պէք էյի իտէրսին։

Սիմոն.— Էօյլէ ամմա, եարըն էրքէն խըզմէթէ պաշլամագ մէճպուրիյէթինտէյիմ. Մատամ Տիւպիւֆէ էօյլէ սէօզ վէրտիմ։

Կապրիէլ.— Օ հալտէ Մ. Գրէսսոլա տա կիթ, պու միւնասէպէթլէ սանա պիր քիւչիւք սըբարըշըմ տա օլաճագ տըր, օնը տա իճրա իտէրսին։

Սիմոն.— Ա՛հ, Մօսիէօ Կապրիէլ, սիզին պիր խըզմէթինիզի իֆա իտէպիլէճէք օլուր իսէմ, նէ՞ տէրէճէ մէմնուն օլաճաղըմը թարիֆ իտէմէմ. սըբարըշընըզ նէ՞ տիր։

Կապրիէլ.— Լազըմ օլան մուշամմալը ալմըշ օլտըղըմա, վէ եարըն քէնտի վէ գըզը Մարինին էմրինէ հազըր պուլունտըղըմա տաիր Մ. Գրէսսոլա պիր պուսուլա եազտըմ. թօսթայա պըրագաճագըմ։ Սէն պու մէքթուպը քէնտին կէօթիւր, վէ սէօյլէ քի չայէտ եարըն կէլէմէզլէր իսէ, իքի սաթըր իլէ պանա մալիւմաթ վէրսինլէր։

Սիմոն.— Սըբարըշընըզը իճրա իտէրիմ, հէմ տէ էյի իճրա իտէրիմ։

Կապրիէլ.— Իշթէ մէքթուպ, գըզըմ. չաբուգ ճա կիթ, չիւնքի վագըթ կէչէյօր։

Սիմոն.— Օւզէ պիր շէյ տահա տանըշմագ իսթէրիմ։

Կապրիէլ.— Նէ՞ տիր սէօյլէ։

Սիմոն.— Մէքթէպին թաթիլ կիւնլէրինտէ, նասըլ օլտըղընըզը անլամագ իչիւն պիր գաչ տագըգա պուրայա կէլմէք իչիւն միւսաատէնիզի իսթէյէճէքտիմ։

Կապրիէլ.— Մէմնունէն... հաթթա չու իպրազ էյլէտիյին արզուտան տօլայը տէրէճէի նիհայէտէ միւթէշէքքիւր իմ։

Սիմոն.— Օ՛հ, թէշէքքիւր իտէրիմ, մօսիէօ Կապրիէլ, թէշէքքիւր իտէրիմ... Կիտէյօրըմ... Մ. տը Ծիպրէյ տէ պէնի խաթըրընտան չըգարմամաղընը րիճա էյլէտիյիմի լութֆէն պէյան իտինիզ։

Կապրիէլ.— Եարըն կէօրիւր սէօյլէրիմ։

Սիմոն՝ Մ. Գրէսսոլա կիթմէք իւզրէ չըգտը։ Մ. Լիւտովիգ Գրէսսոլ՝ Վէրնէօյլ սօգագընտա մութասարրըֆ օլտըղը պիր խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ իտի. խանէի մէզգիւրըն եիւզինտէ հիչ պիր շաշաա եօգ իտի իսէ տէ, տախիլի մունթազամ սուրէթտէ թէրթիպ վէ թէֆրիշ իտիլմիշ իտի։ Լիւտովիգ Գրէսսոլ հէր նէ գատար ճէսիմճէ պիր սէրվէթէ մալիք իտի իսէ տէ, տէպտէպէլի պիր էօմր կէչիրմէյիպ, միւթէատտիտ էթպաա տախի գուլլանմամագտա իտի։ Գազը տօսթլարընա խանէսինին գաբուսը տայիմա աչըգ իտի իսէ տէ, էօյլէ շաշաալը կէճէ էյլէնճէլէրի վէ զիյաֆէթլէր թէրթիպինտէն սարֆը նազար իթմէքտէ իտի։

Շու սուրէթլէ կէչիրիլէն էօմրտէն զէվճէսի Մատամ Վալանթին Տըրվիյլ Գրէսսոլ ասլա մէմնուն օլմատըղընտան, պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու զէվճի Լիւտովիգ իլէ պէյնլէրինտէ իթթիֆագսըզլըգ հասըլ օլմըշ, վէ պունտան տօլայը ալէնէն զէվճինի թահգիրտէն կէրի տուրմամագտա պուլունմըշ իտի։

Վալանթին քէնտի խանէսինտէ տէպտէպէլի սուրէթտէ ճիւմպիւշ վէ էյլէնճէ թէրթիպ իտէմէտիյինէ էսէֆ իտէր, վէ պունա մուգապիլ էլինտէն կէլտիյի մէրթէպէ, շուրատա պուրատա թէրթիպ օլունան էյլէնճէլէրտէն կէրի գալմազ, վէ զէվճի իսէ հիչ պիր զէման քէնտիսինէ րէֆագաթ իթմէզ իտի։

Լիւտովիգ Գրէսսոլ՝ զէվճէսինին պու միսիլլու էյլէնճէ վէ ճիւմպիշ հավէսինէ գարշը իտէմէտիյինտէն, էվինտէ հէր չէյտէն մահրում իտուպ, տըշարտա տիլէտիկի մուամէլէյի իթմէսինէ մէճպուրի բագը օլմըշ իտի։

Զօգ տէֆալար զէվճէսինին Բարիս սալօնլարընտա խաֆիֆ հալլէրտէ պուլունտըղը խապէրլէրի Լիւտովիգին գուլաղընա վասըլ օլմըշ իտի իսէ տէ, իապթը էհէմմիյէթ իթմէյօր կիպի կէօրիւնիւր իտի։ Գունտան՝ Լիւտովիգ նամուս տէնիլէն շէյէ պօշ պիր շէյ նազարըյլա պագըյօր օլտըղը անլաշըլմամալը տըր. անճագ, զէվճէսի հազգընտա նէ մուհապպէթ վէ նէ տէ հիւրմէթի գալմամըշ օլտըղընտան, վէ մէրգումէնին ըսլահ օլմագ իտուկինէ գավիէն գանաաթ հասըլ իթմիշ իտուկինտէն, միւմքինսիզ պիր շէյ իլէ ուղրաշմագըլըղը թէրվիճ իթմէզ, վէ վագը օլան ղայրաթըն թէզայիւտ վէ ինթիշար իթմէսինէ մէյտան վէրմէզ իտի։

Մամաֆիհ կիւնիւն պիրինտէ վուգուա կէլէն պիր մէսէլէտէն տօլայը, ահվալը հազըրէսինէ պիւսպիւթիւն պաշգա պիր նօգթայի նազարտան պագմաղա մէճպուր օլտու։

Օ կիւնիւ արիգ ու ամիգ պիր միւթալաատան սօնրա, զէվճէսինին պէօյլէ սէրքէշանէ հարէքէաթ վէ մուամէլաթընըն գըզընա տախի թէսիր իտէպիլէճէկինի բիլնազարա կէթիրտիքտէն սօնրա, պու պապտաքի միւթալաաթընը զէվճէսի Վալանթինէ պէյան իթմէկէ գարար վէրտի։

Անճագ զէվճէսիյլէ պագը միւնասէպէթսիզ թաֆսիլաթա կիրիշմէք մէճպուրիյէթի իւչ այտան եանի Մարինին մէքթէպտէն չըգտըղը կիւնտէն պէրու վէրմիշ օլտըղը գարարըն իճրասընը Լիւտովիգէ թէէխիր իթտիրմիշ իտի։

Ֆիլվագը գօրգագ տէյիլ իտի իսէ տէ, հագսըզ օլտըգլարընա իքնաաթ օլմըշ օլան գարըլարըն պէօյլէ սըրալարտա չըգարտըգլարը շէտիտ կիւրիւլթիւյէ, վէ տարտըգտա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա գոյըլտըգլարընը, վէ սօնը չօգընթըլը կիպի հալլէրէ ուղրատըգլարընը կէօզի էօնիւնէ կէթիրմէքտէ իտի։

Խմսի Թէքրար սէօյլէրիմ քի, Լիւտովիգ Գրէսսօլ՝ Ֆապապը միւհիմմէյէ մէպնի հէր չէյտէն զիյատէ սիւքիւնէթ վէ րահաթը սէվմէքտէ իտի. չիւնքի Թէրթիպսիզլիքտէն օլան իսթիրահաթը սըրասընտա՝ մուխիլլի րահաթ քիւչիւք պիր մուզահիմ զուհուրա կէլսէ, սըհհէթը միւձուտընա զիյատէսիյլէ զարար կէլմէքտէ իտի: Զօզճարը՝ Լիւտովիգին շու հալինի կէօրէրէք վէ իչին ասըլնը պիլմէյէրէք, քէնտիսինի պիզարը հազգըն խաստալընըք ախլաքը մէզմումէսիյլէ Թավսիֆ իտէրլէր իտի:

Լիւտովիգ Գրէսսօլ՝ պիր զէման բէք չօգ խասթալըգ վէ զահմէթ չէքմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, սըհհէթը հալինի հըֆզ իթմէք ղայրէթինէ տիւշմիւշ իտի:

Խանէսինտէ տայիմա պէտպախթ պիր հալտէ պուլունտուղը ճիհէթլէ, քէնտինէ ույղուն վէ շայէսթէ օլմայան պիր գարը իլէ ազտը նիքեահ իթմիշ օլտուղընտա պին քէրրէ բէշիման օլուպ, եսէֆ իտէր իտի իսէ տէ, Թաբիաթ տէրէճէսինտէ սէվմէքտէ օլտուղը գըզը՝ հէր բէշիմանլըղընը հէր եսէֆինի ունութտուրուր իտի:

Լիւտովիգին զէվճէսինէ աշմաղա ճէսարէթ իթմէտիյի սէօզլէր կիւնիւն պիրինտէ տըղլմասընա Վալանթին սէպէպիյէթ վէրտի:

Մատամ Գրէսսօլ՝ գըզը եաշընը իքմալ իթմիշ իտի իսէ տէ, եիւզիւնտէն օթուզտան զիյատէ Թախմին իտիլէմէզ իտի: Ուզունճա պօյլը, ինճէ պէլլի, գումրալ վէ չօգ սաչլը, նազիք սըֆաթլը, ճալիպ պիր նազարը հայիզ իրի կէօզլի ղայէթ կիւզէլ պիր գարը իտի: Գալընճա վէ քիրազ կիպի գըրմըզը տուտագլարընըն արասընտան ղայէթ մունթազամ քիւչիւք վէ պէյազ տիշլէրի սէչիլմէքտէ իտի: Ճիսմինին պէլինտէն եօգարը օլան գըսմընըն էնտամլը ղայէթ լաթիֆ օլուպ, միւթէնասիպ պինիմտէ օլան գօլլարընըն նիհայէթինտէքի էլլէրին հիւսնիւ Թարիֆի նագապիլ մէրթէպէտէ օլտուղընտան, Վալանթին պալօյա կիթտիքճէ, օմուզլարընա գատար աչըգ կիթմէքտէն խօշլանըր իտի: Այագլարընըն կիւզէլլիյի օ տէրէճէտէ իտի քի, էշեայի նատիրէ սըրասընտա բաֆլարա վազ իլէ էնզարը ամմէյէ արզ օլունմաղա շայան իտիլէր տէնիլէպիլիր:

Ախլագ մատտէսինէ կէլինճէ, նէ գատար ախլագը մէզմումէ, վէ Թէմայիւլաթը միւնասէպէ Թէսավվուր օլունապիլիրսէ, ճիւմլէսի Վալանթինտէ մէվճուտ օլուպ, մաղրուր, հասուտ, խոտպին, իֆրաթ սալթանաթա մէյյալ, հէր նէվ զէվք ու սէֆանըն մէֆթունէսի, աքլընտա գավղ ու հալտէն վէ խայխէթտէն պիպէհրէ պիր գարը իտի:

Լիւտովիգ Գրէսսօլըն սէրվէթը ճէսիմ սահիպի օլաճաղընը սէզմիշ օլուպ, հէր իսթէտիյինի եաբտըրաճաղը մէմուլիյլէ անըն իլէ էվլէնմիշ իտի իսէ տէ, չօգ սիւրմէյիպ իւմիտին պօշ օլտուղընը վէ զէվճի իլէ քէնտիսի կիպի Թալիյէթճէ տապան տապանա զըտ իքի մախլուգըն պէօյլէ պիրպիրլէրինէ պաղլըպ էվլէնմիշ օլմալարը նատիրէն Թէսատիւֆ օլունըր պիր հալ իտուկինի Վալանթին անլամըշ օլտուղը ճիհէթլէ, նէ վէճհ իլէ հարէքէթ իտէճէյինի քէնտինտէ գարարլաշտըրըպ, խանէսինտէն տըշարը քէնտիյէ զէվք ու սէֆա վէ էյլէնճէ Թէտարիքի եօլլարընը իսթիհսալ իթմիշ, վէ քէնտիսինէ մէյլ կէօսթէրէնլէրին Թաթլը սէօզլէրինի հէր ան քէմալը մէմնունիյէթլէ Թէլագգը իթմէքտէ պուլունմուշ իտի:

Վալանթին՝ գըզընըն տիւնեայա կէլմէսինտէ մէմնուն օլաճաք եէրտէ միւթէէսսիֆ օլմուշ իտի:

Գըզը պէօյիւտիւքճէ, քէնտիսի տախի պիր Թազը գայտ ալթընա կիրէճէյինի, վէ զէվճինին օ գայտլարը սիւքիւթ աթմաղա միւսաատէ իթմէյէճէյինի խաթըրընա կէթիրիպ, Թա էվվէլինտէն գուլյուտ վէ վէզայիֆը մէզքիւրէտէն վարէսթէ գալմագ ազմինէ տիւշմիւշ իտի:

Մարի մէքթէպտէն չըգտըղտա, հազգընտա նէֆրէթ տէրէճէսինտէ պիր պիւրուտէթ իպրազ էյլէտի: Օն սէքիզ եաշընտա օլուպ, կիւզէլլիք վէ նէզաքէթ վէ լէթաֆէթտէ եէքթա օլան գըզճըղազըն եանընտա քէնտիսի իխթիյար կէօրիւնիւյօր զանն, վէ գըզընըն հուզուրընը քէնտի զարիֆ հալլէրինին իճրասընա պիր մանիա ատտ իթմէքտէ իտի:

Գինաէն ալէյհ քէնտի քէնտինէ.— Գունըն պիր ան էվվէլ չարէսինէ պագմալը. լագին նէ՞ վէճհ իլէ. վագըթ կէչիրմէքսիզին էվլէնտիրմէքտէն պաշգա պիր չարէ կէօրէմէյօր իսէմ տէ, էվլէնտիրմէք իչին տէ պիր գոճա լազըմ. վէ պու գոճայը պուլմագ իչին իսէ, գըզը ճէմիյէթլէրէ կէօթիւրմէլի տիր... Մարիյի կէօստէրմէլի, մէսէլէ օրատա. չիւնքի հիւսնի եէրինտէ վէ իսթիգպալինտէ սէրվէթ օլտուղը իչին պիր գոճա պուլունըր. գըզը կէօթիւրմէք տիմէք գօլայ... ամմա պէն պէրապէր ալըպ տա ճէմիյէթլէրէ կէօթիւրէճէմ. չիւնքի օնըն եանընտա պէնիմ հիւսնիւմ պաթթալ վէ զայիլ օլուր, վէ պանա եալթագլանանլար պէնի պըրագըպ օնա հիւճում իտէրլէր. պինաէնալէյհ գոճամ օլաճագ այը մուվաֆագաթէն օլսուն տօսթընը պըրագըպ տա, գարտաշընը վէ խանէսինի աշմաղա գարար վէրմէլի տիր. պէնիմ իչին պէօյլէ պիր չէյ եարամազ ամմա, գըզը իչին եարամազ րաղը օլուր, օլմազսա մէճպուր իտէրիմ,— տէտիքտէն սօնրա, հէման շու Թէտպիրընը իճրայա գալգըշըպ, զէվճինին խըզմէթքեարընա, էֆէնտիսի օտասընտա օլուպ օլմատըղընը սիւալ իթտի, վէ եարըմ սաաթ էվվէլ օրատա օլուպ, օնտան սօնրա տըշարը չըգմամըշ օլմասը մէմուլինտէ օլտուղընա տաիր խըզմէթքեարտան ճէվապ ալտը:

Հէր նէ գատար Լիւտովիգ՝ միմարլըգ սէնաաթընըն իճրասընտան ֆէրաղէթ իթմիշ իտի իսէ տէ, սէնաաթը մէզքիւրէյէ չօգ մէրագը օլտուղընտան, հէր կիւն պիր գաչ սաաթ օթուրըր, խանէ, սէրայ, քիլիսէ, Թէաթրօ էպնիյէլէրի րէսմլէրի չըզար իտի. օտասընըն տիվարլարը քէնտի ասարըյլա մուհաթ իտի:

Վալանթին Տարվիլ Գրէսսօլ պիր սէպէպէ մէպնի օլմայընճա, վէ պու տա բէք նատիր օլարագ, զէվճինին օտասընտան իչէրի կիրմէզ իտի. պու տէֆա կիրտիյի սըրատա, գըզը Մարի՝ բէտէրինին եանընտա իտի:

58

Մարի՝ վալիտէսինին իւզէրինէ տօղրու գօշուպ վէ պօղազընա սարըլըպ,— ա՛հ վալիտէճիյիմ, նէ՛ էյի իթտին տէ սէն տէ պուրայա եանըմըզա կէլտին. տըշարը չըգմըշ իտին. ավտէթ իտէլի չօգ օլտը՞ մը:

Վալանթին Մարինին խաճիլլի պուսէսինէ մուգապիլ, պարիտանէ մէրգումէյի պիր եօբէրէք.— Եարըմ սաաթ գատար օլտը.

Մարի.— Գիզիմ իլէ սէօհպէթ իթմէկէ կէլտին, տէյի՞լ մի:

Վալանթին.— Էվվէթ, գըզըմ. պապան իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ ;

Մարի.— Մուհիմ պիր մէսէլէ՞ մի վար ;

Վալանթին.— Էվվէթ ;

Մարի.— Մասլահաթճա՞ մը ;

Վալանթին.— Էօյլէ ;

Մարի.— Դէմէք օլուր քի, պէն պուրատա պուլունմամալըյըմ. բէք էյի, էօյլէ իսէ պէն կիտէյիմ, —տէյիպ, բէտէրինի էօբտիւքտէն սօնրա, —պէն քիւթիւպ-խանէյէ կիտէյօրըմ. մասլահաթճա օլան սէօզլէրինիզ պիթէր իսէ եինէ կէլիրիմ, ամմա սէօզլէրինիզ բէք ուզուն սիւրմէսին ;

Մարինին՝ վալիտէսինի սէվտիյինէ ասլա շիւպհէ խօլլէմէզ ; Մարի՝ էյի եիւ-րէքլի վէ ագըլլը պիր գըզ օլտըղընտան, վալիտէսինի սէվմէմէք էլինտէն կէլմէզ իտի, լաքին բէտէրի հագգընտա օլան մուհապպէթինին տէրէճէսի, խուսուսըյլէ վալիտէսի հագգընտա մէֆրուզ օլտըղը մուհապպէթ պէյնինտէ ճէսիմ պիր ֆարգ օլտըղընը Մարի պիլմէզ վէ հըսս իթմէզ տէյիլ իտի ;

Բէտէրինին քէնտիսինի ատէթա թաբարճասընա սէվմէքտէ օլտըղընը պիլիր, վէ վալիտէսինին իսէ քէնտիսինի սէվմէտիյինի պիր վէճհ իլէ զիհնինէ եէրլէշտիրէմէզ իտի. Տախիլէն վալիտէսինին շու հալինէ էսէֆ իտէր, վէ ֆագաթ պիր հըսսը աֆիֆանէ սէմէրէսի օլարագ, շու էսէֆինի ասլա պէլլի իթմէզ իտի ;

Նիհայէթ Մարի տըշարը չըգտը վէ գաբուսը գաբատը ;

Գարը իլէ գօճա եալընըզ գալտըլար ; Վալանթին թարիֆ օլընամազ վէճհ իւզ-րէ զէվճէսինին օտասընա նատիրէն կէլտիյինտէն, վէ քէնտի տաիրէսի ղայէթ ուզագ-տա պուլունտուղընտան, Լիւտովիգ՝ գարըսընըն պու տէֆաքի կէլիշինէ թէաճճիւպ-տէ գալմըշ վէ աշմագ իսթէտիյի պահսը աշմաղա գարար վէրմիշ իտի ;

Վալանթին.— Պէն խաֆիֆ մէշրէպ պիր գարը օլտըղըմ հալտէ, պու տէֆա սիզին իլէ քէմալը էհէմմիյէթլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյիմէ պէլքի թէաճճիւպ իթմէք-տէսինիզ ;

Լիւտովիգ.— Թէաճճիւ՞պ իթմէք մի, նի՞չիւն, հաթթա մէմնուն օլտում. չիւն-քի պէն տէ սէնին իլէ պիր ազ կէօրիւշմէք իսթէյօր իտիմ ; Մէսէլէ նէ՞ տիր ;

Վալանթին.— Մէսէլէ գըզըմըզա աիտ տիր ;

Լիւտովիգ.— Թէմամ, պէն տէ սէնին իլէ գըզըմըզ Մարի հագգընտա պազը մէրթէպէ սէօզ իթմէք նիյէթինտէ իտիմ ;

Վալանթին.— Իզն վէրիր իսէնիզ, էվվէլ էմրտէ պէն էֆքեարըմը պէյան էտէյիմ ;

Լիւտովիգ.— Րէճա իտէրիմ, պաշլա, տինլէյօրըմ ;

Վալանթին.— Մարի օն սէքիզ եաշընա կիրտի . . .

Լիւտովիգ.— Իքի այտան պէրու . . .

Վալանթին.— Էյի պիր գըզ օլտու . . .

Լիւտովիգ.— Հէր ճիհէթլէ միւքէմմէլ պիր գըզ օլտու տէմէյէ չէքինիյօ՞րմըսըն ;

Վալանթին.— Էվվէթ. Նատիրաթտան տըր տէյիմ տէ, մէմնուն օլասըն պիթ-սին . . . Մէքթէպտէն տէ արթըգ չըգտը . . .

Լիւտովիգ.— Էօյրէնէճէք պիր շէյ գալմատը. տէրսլէրինի թէքմիլ իթտի.

շիմտի էվճէ իգթիզա իտէն շէյլէրի էօյրէնմէսի լազըմ կէլիր քի, պունըն տա խու-սուսի սէնին վազիֆէն տաիրէսինտէ տիր ; Լաքին սէն տէ էվ էօմրիւնիւ սէվմէտի-յինտէն, պու խուսուսա սանա պիր ազ զահմէթլի կէօրիւնէճէք տիր ;

Վալանթին.— Պէն վազիֆէմի թանըրըմ, վէ վալիտէլիյէ աիտ օլան վազիֆէ-մի իճրա իտէրիմ. Էվվէթ, հէր նէ գատար լէթաֆէթինի սէնին հըսս իթ-տիրմէմիշ օլտըղըն էվ վէզաիֆինտէն շիմտիյէ տէկին էլ չէքմիշ իսէմ տէ, պունըն իլէ պէրապէր եինէ վազիֆէմի թանըրըմ ;

Վալանթինին շու սօն սէօզլէրի իւզէրինէ արատա գօբմագ իհթիմալըտէն իտի իսէ տէ, Լիւտովիգ պունը թէրվիճ իթմէյուպ, սէօզիւնէ տէվամ իթմէսինի զէվ-ճէսինէ պէյան էյլէտի ;

Վալանթին.— Մարիյի նէ՞ եաբաճաղըզ ;

Լիւտովիգ.— Սէն պիր ազ էվվէլ պունտան պահս իթմէք արզուսընտա օլտը-ղընը իֆատէ իթմիշ օլտըղընտան, էվվէլ էմրտէ սէն ֆիքրինի պէյան իթմէլիսին, պէն տէ սօնրա քէնտի րէյիմի սէօյլէրիմ ;

Վալանթին.— Բէք ալա . . . պէնիմ պու պապտագի էֆքեարըմ ղայէթ աչըգ վէ սատէ տիր. վէ էկէրչի սիզ էֆքեարըմա միւշարէքէթ իթմէյէճէք օլուր իսէնիզ թէ-աճճիւպտէ գալաճաղըմ . . . Մարի օն սէքիզ եաշընտա տըր . . . կէնճ վէ մալիւմաթլը տըր . . . շու գըզճըղազըմըզ միւքէմմէլ պիր գարը օլապիլիր . . . շու հալտէ արթըգ էվլէնտիրմէք իգթիզա իտէր ;

Լիւտովիգ.— Տահա բէք կէնճ տէյի՞լ մի ;

Վալանթին.— Էքսէրիյա էյի ճէհէզի օլան գըզլար պունտան տահա զիյատէ եաշլը էվլէնմէզլէր ;

Լիւտովիգ.— Պէն գըզըմըզա պէնիմ լայըգ կէօրիւպ տէ քէնտիսինին պէյէնմէ-յէճէյի պիր քիմսէ ճէպրէն թէքլիֆ իթմէք էֆքեարընտա տէյիլ իմ ; Պէն պիր գօճա ինթիխապ իթմէսի թէտպիրինի գըզըմա իրաէ իտուպ, ինթիխապը պիւսպիւթիւն քէնտիսինէ թէրք իթմէք տիր նիյէթիմ ;

Վալանթին.— Պու պապտէ պէն տէ սիզին կիպի տիւշիւնմէքտէյիմ ;

Լիւտովիգ.— Էօյլէ իսէ՞ ;

Վալանթին.— Էօյլէ իսէ, ինթիխապ տէտիյին շէյ պիրինի տիկէրինէ թէրճիհ իթ-մէք տիր ;

Լիւտովիգ.— Շիւպհէսիզ ;

Վալանթին.— Օ հալտէ մէմնուն իտէրիմ քի, գըզըմըզ սէնին էվէ գապուլ իթ-մէքտէ օլտըղըն, եաշլարը օլտուգճա կէնճ օլան սէքիզ օն տօսթընըն իչինտէն քէնտիսինէ պիր զէվճ ինթիխապ իտէպիլսին ;

Լիւտովիգ.— Նէթիճէյի մէրամըն նէ՞ տիր ;

Վալանթին.— Մէրամըմ նէ՛ օլտըղընը անլամալը իտին զանն իտէրիմ ;

Լիւտովիգ.— Աճապա սէնին եալընըզ պաշընա կիթմէքտէ օլտըղըն ճէմիյէթլէր իչինէ Մարիյի տէ սօգմագ իչիւն ի՞զն մի իսթէմէկէ գալգըշաճագսըն ;

Վալանթին.— Պու տէտիյինիզ թէտպիր ասլա խաթըրըմտան կէչմէտի. հաթ-թա գըզըմըզ Մարիյի, պէնիմ տէյիլ, իլլա սէնին շունա պունա թանըթմադմաղը-ղընը իսթէրիմ. գըզընը թանըթմագ վազիֆէսի բէտէրէ աիտ տիր, վալիտէյէ տէյիլ . . .

Լիւտովիգ.— Տըշարը չըգմագտան խօշլանմատըղըմը պիլմէ՞զմիսին։

Վալանթին.— Օրասընը պիլիրիմ. Փագաթ գըզըմըզա ֆէտաքեարլըգ իթմէք պօրճըմըզ օլտըղընը տա պիլիրիմ։ Մարի կէրչի մալիւմաթլը վէ թէրպիյէ պիր գըզ իսէ տէ, ասալէթ, թէրպիյէ վէ սէրվէթի նիսպէթինտէ պուլունաճաղը ճէմիյէթլէրտէ նէ կէօնա տավրանմագ իգթիզա իթտիյինի հէնուզ լիւզումը տէրէճէսինտէ պիլմէզ։ Մարի՝ միւթէպէր պիր գարը օլաճագ տըր, վէ փագաթ շու հալէ վասըլ վէ նաիլ օլմասը հէր նէ քատար միւթէվագգըֆ իսէ, պիզ թէտարիք իթմէլիյիզ, Հագգըմ վա՞ր մը։

Լիւտովիգ.— Հէմ վար հէմ եօգ, պիր ճիհէթլէ հագգըն վար ամմա, պէն օ ճիհէթտէ սէնին իլէ հէմրէյ տէյիլիմ. Էկէր պէն Մարի իչին ղայէթ իւլվի ղայէ միւթէպէր վէ մաարուֆ պիր զօճա պուլմաղա հահիշքեար օլսա իտիմ, սէնին սէօյլէտիքլէրին հագլը օլտըղընը իթիրաֆ իտէր իտիմ. Լաքին պէն պիւթիւն էօմրիւմտէ չալըշմաղա վէ սէրվէթիմի իտարէ իթմէյէ գանաաթ իթմիշ հասէտսըզ պիր քիմսէ իմ... գըզըմըզ տա պէնիմ հալիմտէ եաշայաճագ օլուր իսէ, զիյատէսիյլէ մէսուտ վէ պախթիյար օլուր զանն իտէրիմ։ Պէնիմ [illegible] տէյէրէք թանզիրանէ թաատատ էյլէտիյին էհլի ըրզ զէվաթ՝ քեաֆֆէսի էվլատ սահիպլէրի տիրլէր. օ կէնճլէրին իչինտէ գըզըմըզա պիր էյի զօճա պուլմագ զիյատէսիյլէ մէմուլ տըր։

Վալանթին.— Էօյլէ տէ օլսա, տէյի՞լ մի քի, գըզըմըզ օ տէլիգանլըլարը կէօրմէլի տիր. Գըզը ալըպ վէ գարըւ գարըւ տօլաշըպ տա էվլէնտիրմէ [illegible] տէյէպիլի՞րմիյիզ։

Վալանթին հալը վագըը կէրչի միւպալաղալըճա թասվիր իթմէքտէ իտի իսէ տէ, սէօզլէրի տէ հագիգաթա բէք միւպային տէյիլ իտիլէր։ Իշին պու ճիհէթինի Լիւտովիգ տախի ֆարգ իտուպ, նէ կէօնա ճէվապ վէրէճէյինի շաշըրտը. Վալանթինին պահսը պու գալըպա տէօքէճէյինի մէմուլ իթմէմիշ իտի։

Լիւտովիգ.— Նէ՞ սուրէթլէ հարէքէթ իթմէլի պիլմէմ, —տէյու քէնտի քէնտիյէ կիւյա սէօյլէնտի իսէ տէ, Վալանթին քէրտէյի հիւքիւմէթէրէք.

—Գըզըմըն խաթըրը իչին, ահպապ հալլէրինտէն ֆէրաղէթ կէլմէլիսին.. պու տա զօր պիր շէյ տէյի՞լ եա...

Լիւտովիգ.— Ճէմիյէթլէրէ՞ մի կիրիշմէք։

Վալանթին.— Հէմ կիրիշմէլի, հէմ տէ էվտէ գապուլ իթմէլի։

Լիւտովիգ.— Օ հալտէ հայաթըմըն թարզընը քեամիլէն թէպտիլ իթմէլի... Էօյլէ՞ մի։

Վալանթին.— Շիւպհէսիզ քի էօյլէ... էկէր գըզընա մուհապպէթին վար իսէ... սէն տէ զաթէն պու տէրէճէ թէնհաճա եաշայաճագ պիր եաշտա տէյիլսի՞ն եա... աչը վէր գարըւնը...

Լիւտովիգ.— Քի սէնին պէյէնտիյին քեսան՝ սէնին տօսթլարըն կիրսինլէր, էօյլէ՞ մի։

Վալանթին.— Պէն սանա պէնիմ տօսթլարըմտան պահս իթմէյօրըմ, սէնինքիլէր՝ սէնին պէյէնտիյին զէվաթըն էվլատլարը վարըընլար կէլսինլէր... վագըա ուսուլ ու ատաթըընը թէպտիլ իթմէյէ մէճպուր օլաճագսըն, ամմա նէ չարէ, պաշգա

սուրէթտէ հարէքէթ իթմէք խատըրինիզ օլուր. գըզըմըզըն մէնֆաաթը իչին պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըգ իթմէք խուսուսընտա թէրէտտի՞տ մի իտիյօրսըն։

Լիւտովիգ.— Էվլին հէր թէտպիրինի տէյիշտիրմէք, տէպտէպէյի արթըրմագ, վէ պիր թագըմ պէնիմ պիլմէտիյիմ րուսում ու թէքեալիֆէ թապի օլմագ իճապ իտէճէք տիր։

Վալանթին.— Պէն սանա պու խուսուսլարտա իրատէի թարիգ վէ մուավէնէթ իտէրիմ... Գըզա տահա էէնի կիրտիք... սէքիզ օն կիւն զարֆընտա իգթիզա իտէն թէպէտտիւլաթըն իճրա վէ իքմալինի պէն տէրէօհտէ իտէրիմ. օնտան սօնրա միսաֆիր գապուլ իթմէք իչին տահա իքի այըմըզ գալըր։

Լիւտովիգ.— Էօյլէ ամմա, պունլարըն մալի պանա չօղա օթուրաճագ տըր։

Վալանթին.— Պու սըրատա բարա մէսէլէսինի արայա սօգմագ այըպ օլուր... սէն զէնկին օլտըղըն հալտէ, վարիտաթընը պիլէ սարֆ իթմէմէքտէսին։

Լիւտովիգ.— Պիլիրսին քի, պէնիմ թէսարրուֆ իթմէքտէն մագսատըմ, գըզըմըզըն ճէհէզինի արթըրմագտան իպարէթ տիր։

Վալանթին.— Գըզը էվլէնտիրմէք իչին հիչ պիր կէօնա զայրէթտէ պուլունմատըգճա, ճէհէզին չօգ օլմասը նէյէ՞ եարար։

Պու սըրատա գարըւ վուրուլուպ, վէ Մարի արալըգտան պաշընը ուզաթըպ,

—Միւհիմ միւպահասալարընըզ տահա պի՞թմէտի մի։

Լիւտովիգ.— Խայր, ճիկէրբարէմ։

Մարի.— Էօյլէ իսէ եինէ եէրիմէ կիտէյիմ։

Լիւտովիգ.— Եօգ, եօգ, կիր իչէրի. վալիտէն իլէ պիր խուսուստա իթթիֆագ իտէմէյօրըզ, մէսէլէ սանա աիտ տիր, կէլ տէ արամըզը պուլ։

59

Մարի իչէրի կիրէրէք.— Ճանըմա միննէթ. էկէր տայիմա սիզին իքինիզին արասընը պուլամայաճագ օլսամ, նէ պէօյլէ սաատէթ օլուր։

Լիւտովիգ.— Հիչ տէյիլ իսէ պու տէֆա պուլամայըրսըն. սանա սօրաճաղըմ պիր չէյ, սէրպէսթանէ ճէվապ վէրմէլիսին, Մարի։

Մարի.— Պիր չէ՞յ մի սօրաճագսընըզ։

Լիւտովիգ.— Էվէթ, իշթէ սէօյլիւյօրըմ. ճէմիյէթլէրտէ պուլընմագլըղը, վէ պուրատա կէճէ էյլէնճէլէրի վէ պալօլար թէրթիպ իտիլմէսինի արզու իտէ՞րմիսին։

Մարի.— Էկէրչի սէն պուրատա էյլէնճէ թէրթիպ իթմէյէ արզու իտիյօր իսէն, պու պապտէ պէնիմ րէյիմէ միւրաճաաթ իթմէյէ իհթիյաճըն եօգ տըր, պապաճըղըմ. սէնին խաթըրըն տայիմա էյի տիր։

Լիւտովիգ.— Պու ճէվապըն՝ մէսէլէնին հալլինէ մէտար օլամազ. սէն պէնի տիւշիւնմէ, քէնտինի տիւշիւն. հաֆթատա պիր քէրրէ էվիմիզտէ պիր գօնսէր պիր էյլէնճէ թէրթիպ օլունմասընը իսթէ՞րմիսին. վէ պիզիմ տէ մուգապիլինտէ վուգու պուլաճագ տավէթլէրէ իճապէթ իթմէմիզի արզու իտէ՞րմիսին։

Մարի.— Սէրպէսթճէ ճէվապ վէրմէլիյիմ տէտին, տէյի՞լ մի։

Լիւտովիգ.— Էվէթ. հաթթա եինէ թէքրար իտէրիմ։

Մարի.— Օ հալտէ, էվվէթ. պու սէօյլէտիքլէրինիզին իճրասընը արզու իտէրիմ. Թէնհալըգ վէ վահշիլիյի ասլա սէվմէմ, իւնսիյէթտէն բէք մէմնուն օլուրըմ:

Լիւտովիգ.— Խիւլասաի քէլամ, կիւրիւլտիւյիւ վէ պաթըրթըյը էօմրէ համէսաքէարըըն:

Մարի.— Էվվէթ, պապաճըղըմ:

Լիւտովիգ.— Էյ, քի՞մլէրի տավէթ իտէճէյիզ:

Մարի.— Օրասընը պիլմէմ. պու ճիհէթ վալիտէմ իլէ սանա աիտ տիր:

Լիւտովիգ.— Սէնճէ պիր տավէթ իտէճէք քիմսէն եօ՞գ մը:

Մարի.— Էլպէթթէ քի վար, պէնիմ տավէթ իտէճէք պիր քիմսէմ վար... պէնիմ րէսմիմի եարաճագ օլան րէսսամ... գապուլ իտէ՞րմիսինիզ:

Լիւտովիգ.— Շիւպհէ՞ մի վար. բէք լաթիֆ պիր քիմսէ օլտըղտան պաշգա, սէնաաթընտա տա չէօհրէթի վար քի, իշի ճիհէթլէ մագպուլ տըր:

Մարինին՝ Կապրիէլ Սէրվէտէն պահս իթմէսինտէ պիր մագսատը օլուպ, հէնուզ միւպթէտի կէնճ գըզլարըն մէյլուֆի օլտըգլարը պիր նէվի ուսթալըգլա տօղրու մէզքիւր մագսատա եաքլաշմըշտը իտի:

Լիսանընտա Կապրիէլ Սէրվէ կէչմէքտէ իտի իսէ տէ, զիհնինտէ չակիրտի Ալպէր տոլաշմագտա, վէ Փագաթ իսմինի վէրմէկէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի:

Գալպինէ տէյմիշ օլան Ալպէր Ժիպրէյի իլք տէֆա օլարագ Թէխաթթուր իթմէքտէ, վէ Կապրիէլին արգասընտան չակիրտի Ալպէրին տէ էվէ կիրիպ չըգապիլէճէյինի մէմնուն իթմէքտէ իտի:

Վալանթին.— Նէ՞ հաճէթ. պէն տավէթ իտէճէյիմիզ զէվաթըն էսամիսինի պիր բուսուլա եազարըմ տա բէտէրինէ կէօսթէրիրիմ. վէ մատամ քի չիմտի պիր ազ Թէպտիլը էֆքեար իթմէկէ պաշլայօր, պատէզին պէնիմ իզտէ տայիմա իթթիֆագ հուսուլէ կէլէճէյինէ էմին իմ:

Մարի.— Պէն տէ էմին իմ, վէ հագիգաթէն իքինիզ տէ բէք կիւզէլ պիր Թէսավվուրտա պուլընմըշըընըզ, սէնի պիր էօբմէլիյիմ, պապաճըղըմ:

Լիւտովիգ Պրէսսօլ՝ Ֆիւթուր իլէ գըզընըն պուսէսինի Թէլագգը էյլէտի: Քէնտիսի իլէ զէվճէսի Վալանթինի մյանընտա հաքէմ մագամընտա գալմըշ օլունան Մարինին՝ վալիտէսինէ հազգ վէրմէսիյլէ, նիչէ նիչէ զահմէթ վէ մէշագգաթ չէքէրէք նայիլ օլտըղը իսթիրահաթը հային պիր սէօզ իլէ մահվ ու իզալէսինէ միւսաատէ էյլէմիշ օլտըղընը տիւշիւնիւպ տուրմագտա իտի:

Մարինին սէօզլէրինէ մուխալէֆէթ իթմէք՝ բէտէրի Լիւտովիգ իչին միւմքին օլմատըղընտան, իչինի չէքէ չէքէ, նէ եաբաճաղընը գարարլաշտըրըպ, վէ սըգընթըյը հայինէ պիր նէշէ րէնկի վէրէրէք.

—Էօյլէ իսէ... էօյլէ իսէ, մատամ քի Թէսավվուրըմըզ էյի իմիշ, պիլա Թէէխիր իճրասընա պագալըմ... եարընտան իթիպարէն էվէ էլչէմ օլան պաշը Թէզեինաթըն իքմալինէ պաշլայալըմ:

Վալանթին.— Հէր Թարաֆա ավիզէլէր ասմալը:

Լիւտովիգ.— Օ գօլայ, կիտէյիմ պիր գաթ էլպիսէ ըսմարլայըմ:

Վալանթին.— Պէն տէ Մարինին կէյինէճէյի էլպիսէլէրին Թէտարիքինէ մէշգուլ օլայըմ:

Պու արալըգ իչէրի պիր խըզմէթքեար կիրտի:

Լիւտովիգ.— Նէ՞ վար:

Խըզմէթքեար.— Վավէն սօգագընտա սաքին Մ. Կապրիէլ Սէրվէտէն սիզէ պիր մէքթուպ վար. պու մէքթուպը կէնճ պիր գըզ կէթիրտի... օ գըզ տա պուրատա տըր. սիզի վէ մատմազէլի կէօրմէք իսթէյօր:

Լիւտովիգ.— Իսմինի սէօյլէտի՞ մի:

Խըզմէթքեար.— Էվվէթ, էֆէնտիմ... ատը Սիմօն իմիշ:

Մարի.— Սիմօ՛ն... պիլիրիմ Թէսահուպքէրտէմիզ տիր, պապաճըղըմ. սանա Թարիֆ իթտիյիմ գըզ տըր, վալիտէճիյիմ. օ կէլէն գըզ, օ Թաթլը, չալըշգան գըզ տըր քի, խասթալըգտան եէնի գալգմըշ. պիզ տէ Մատամ Տիւպիէֆէ Թավսիյէ իթտիք քի, միւնհալլ օլան ճամէշուի միւտիրլիյինէ Թային իթսին:

Վալանթին միւթէքէպպիրանէ.— Տիմէք պիր իշճի, սիզ սէհապէթ իթմիշսինիզ, օ տա պուրայա գատար սատագա խըթէմէկէ կէլմիշ, էլպէթթէ քի մէրգումէյի պուրատա գապուլ իթմէզսինիզ:

Լիւտովիգ.— Էլպէթթէ քի գապուլ իտէճէյիզ. կէրչի Փագըր վէ չալըշգան կէնճինէն պիր գըզճըղազ իսէ տէ, ղայէթ նազիք վէ հէր եէրէ եագըշըր պիր չօճուգ տըր.— վէ խըզմէթքեարա խիթապէն,—օ գըզը պուրայա կէթիր:

Խըզմէթքեար տիշարը չըգտը. Սիմօնըն կէթիրմիշ օլտըղը մէքթուպը Լիւտովիգ էլինտէ Թութմագտա իտի:

Մարի.— Աչ պապա, պագալըմ Մ. Սէրվէ նէ՞ եազմըշ. չիւպհէսիզ րէսմիմ իչիւն հանկը կիւն կիտէճէյիմի սուվալ իտիյօր:

Լիւտովիգ մէքթուպը աչըպ օգույըպ.— Ֆիլ հագիգա եարըն կիթմէլի իմիշ:

Մարի.— Նէ՛ գատար մէմնուն օլաճագ խապէր:

Մարինին սէվինճինին եիւզտէ տօգսանը Ալպէր տը Ժիպրէյի Թէքրար կէօրմէք իւմիտինտէն նէշէթ իթմէքտէ իտի:

Վալանթին.— Պու Մ. Սէրվէ տէտիյինիզ զաթտա էհլիյէթ վա՞ր մը:

Լիւտովիգ.— Զօգ, վէ հաթթա կիւնտէն կիւնէ չէօհրէթի Թէզայիւտ իթմէքտէ տիր:

Վալանթին.— Մարինին րէսմինի սէրկիյէ վազ իտէճէ՞ք մի:

Լիւտովիգ.— Օ խուսուսլարտա տահա պիր չէյ սէօյլէմէտի. լաքին պէն իսթէմէմ քի վազ օլունսուն, պէնճէ լիւզում կէօրմէմ:

Վալանթին.— Լիւզում կէօրմէ՞զ մի սին. սէն իսթէ հէր չէյի պէօյլէ աքսինէ հիւքմ իտէրսին. պէն սէնին րէյինէ քաթիյէն մուխալիֆիմ... էկէրչի մէզքիւր րէսմ միւքէմմէլ օլուր իսէ, կիւզէլ պիր էսէր օլուր իսէ, իսթէրիմ քի, Մ. Սէրվէ սէրկիյէ վազ էյլէսին, վէ խալքըն Թէգտիրտէ պուլընսըն:

Լիւտովիգ.— Պունըն միւզաքէրէսինի սօնրա իտէրիզ:

Սիմօն իչէրի կիրիպ, մահճուպանէ սէլամ վէրտի:

Մարի՝ Սիմօնա տօղրու գօշարագ,—Ա՜հ, մատմազէլ Սիմօն, նէ էյի իթմիշսին պու մէքթուպը քէնտին կէթիրմիշսին. չօգ Թէշէքքիւր իտէրիմ:

Սիմօն.— Պէն խըթէտիմ քէնտիմ կէթիրմէքլիյի, քի պու վէսիլէ իլէ բէտէրինիզին խանէսինէ կէլէպիլէյիմ, եօգսա ճէսարէթ իտէմէյէճէքտիմ:

Լիւտովիգ.— Գօչ պիր միւթալաա, գըզըմ, սէնի կէօրտիւյիմիզէ մէմնուն օլտըգ. Մատամ Տիւպիէֆտէն տօլայը պիզէ պիր թէյէճէյին օլմալը:

Սիմօն.— Էվվէթ, էֆէնտիմ:

Լիւտովիգ.— Մատամ Տիւպիէֆ սանա պիր մէքթուպ ճաղաճագտըր, ճաղըր՞ մը:

Սիմօն.— Տիւն պիր մէքթուպ ալտըմ... Պու կիւն կիթտիմ, պէնի գապուլ իթտի, վէ սիզտէն կէօրմիւշ օլտըղըմ սէհապէթ վէ հիմայէթտէն տօլայը շիմտի տէ տըրը թէշէքքիւր իթմէկէ կէլտիմ:

Մարի.— Գապուլ օլունտը՞ն մը:

Սիմօն.— Էվվէթ, Մատմազէլ:

Մարի.— Ա՛հ, չօգ մէմնուն օլտըմ, նէ՞ վագթ խըզմէթէ պաշլայաճագսըն:

Սիմօն.— Եարըն սապահտան իթիպարէն. պիր միւտտէթ տիշարը չըգամայաճաղըմտան, սայէնիզտէ նախլ օլմըշ օլտըղըմ սաատէթը հալտէն տօլայը պու կիւն կէլիպ թէշէքքիւր իթմէք իսթէտիմ:

Պու միւլագաթ էսնասընտա, Վալանթին ֆիթուրսըզ վէ պարիտ պիր թավր վէ ալիքճար սուրէթտէ թաճգիրամիզ պիր նազար իլէ մէրգումէ Սիմօնը սիւզմէքտէ, վէ լագըրտըսընը տինլէտիքճէ միւսթէհզիյանէ պիր թէպէսսիւմլէ տուտագլարընը պիւզմէքտէ, վէ շէվճի իլէ գըզընըն էօյլէ չալըշմագտան վէ մէշագգաթտան զայիֆլէնտիր օլան պիր գըզա նէ ֆիքրտէ թէսահուպ իթտիքլէրինի անլայամամագտա վէ Սիմօնըն իֆատաթը միւշֆիգանէսինտէն տոլա մէրհամէթ հըսս էյլէմէքտէ վէ մէրգումէնին սէօյլէտիքլէրինի անմագլարը ալաթմագ իւզրէ էզպէրլէնմիշ իպարաթը պէլիղէ մագամընտա տինլէմէքտէ իտի:

Լիւտովիգ Պրէսսօլ՝ գըզը Մարի իլէ պէրապէր մէրգումէյէ նազարը մէրհամէթլէ պագմագտա, վէ Սիմօն հագգընտաքի թէվէճճիւհիւ րէֆթէ րէֆթէ արթմագտա իտի:

Լիւտովիգ.— Պու կիւն կէլտիյինէ էյի իթմիշսին, գըզըմ. ճիւմլէմիզ մէմնուն օլտըգ. վագթըն օլտուգճա կէլէպիլիրսէն պիզի մէմնուն իտէրսին:

Մարի.— Պէօյլէ օլտըղընա էմինսին ղաննըմ:

Վալանթին.— Սէն էօքսիւզ օլմալըսըն, գըզըմ:

Սիմօն՝ օ անէ գատար տըգըընը աչմամըշ օլան Վալանթինին շու սիւալինի իշիթտիքտէ, տիթրէմէկէ պաշլայըպ եիւզիւ գըզարտը:

Սիմօն.— Էվվէթ, մատամ, էօքսիւզիմ. վէ ճախտա էօքսիւզիմ տէյու պիլմէմիշիմ. անամ վէ պապամ պէնի թանըմագա թէնէզզիւլ իթմէմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, սա՞ղ մը տըր տէյի՞լ մի տիրիլէր պիլմէմ:

Վալանթին.— Աճի՞պ մի. տիմէք քի մէշրու պիր նիքեահ մահսուլը տէյիլսին.

Սիմօն.— Էվվէթ, Մատամ:

Լիւտովիգ պէօյլէ միւնասէպէթսիզ պիր միւտախալէյէ նէթիճէ վէրմէք մագսատըյլա.— Օ ճիհէթէ սէնին նէ՞ վազիֆէն, Վալանթին:

Վալանթին.— Սէն սուս օլ, պէն Մատմազէլ իլէ գօնուշըյօրըմ,— Սիմօնա խիթապէն, —Գա՞չ եաշընտասըն:

Սիմօն.— Ջանըն իսթէրիմ, եիրմի իքի:

Վալանթին.— Բա՞րիստէ մի տօղմըշսըն:

Սիմօն.— Պիլմէյօրըմ:

Վալանթին.— Նէ՞րէտէ պէօյիւտիւն:

Սիմօն.— Վիլայէթտէ:

Վալանթին.— Քի՞մ պէօյիւթթիւ:

Սիմօն.— Թէսլիմ օլընտըղըմ պիր սիւտանա:

Վալանթին.— Բէտէլին վէ վալիտէն թէսլիմ իթմիշ օլմալը տըրլար:

Սիմօն.— Պիլլիսի կէճէ վագթը կէլիպ, սիւտանամ օլան պիր քէօյլիւ գարըսընըն գաբուսընը չալըպ, պէնի պըրագմըշ:

60

Վալանթին Սիմօնըն սօն սէօզլէրինի իշիթտիքճէ, խիլաֆը րիզասը օլարագ, գաշլարընը չաթտը. անճագ խէլէճանը տախլիլինի տէրհալ սէթրէ մուվաֆֆագ օլապիլիպ,

—Պիր տահա օ ատամը կէ՞օրմէտին մի:

Սիմօն.— Ասլա, Մատամ:

Վալանթին.— Սէնին ատընա նէ՛ չաղըրըլաճաղընը օ գարըյա օ ատա՞մ մը էօյրէթտի. սէնի գայըրմագ իւզրէ լազըմ կէլէն ագչէյի պըրա՞գմատը մը:

Սիմօն.— Նէ՞ գատար օլտըղընը պիլմէմ ամմա, պիր մըգտար ագչէ պըրագմըշ, վէ էվգաթը մուայյէնէտէ պէնէ միւնասիպ մըգտար ագչէ կէօնտէրմէքլիկի թէահհիւտ իթմիշ. պունլարը տա պանա օ քէօյլիւ գարըսը սէօյլէմիշ տիր:

Վալանթին.— Էյ օ ատամ վատինտէ սէյահաթ իթտի՞ մի:

Սիմօն.— Պիր գաչ սէնէլէր սէյահաթ իթմիշ, մատամ, վէ լաքին սօնրատան բարա կէլմէզ օլտը. իսմիմէ կէլինճէ, տիւզճէ Սիմօն թէսմիյէ իտիլմիշ օ ատամ սիւտանամա թէնպիհ իթմիշ:

Վալանթին պաշը չէվիրէր տահա սօրմագ իսթէր իտի իսէ տէ, շէվճինին հուզուրընտան չէքինմէքտէ իտի:

Սիմօնըն գըսսաճըգ հիքեայէսի եիրմի իքի սէնէտէն պէրու Վալանթինին նիհանխանէի տէրունինտէ ույումըշ օլան պիր խաթըրայը ույանտըրմըշ իտի. կէրչի պու կէնճ գըզճըղազըն քէնտի իլէ խաթասընտան թէվէլլիւտ իթմիշ, վէ եիրմի իքի սէնէ էվվէլ գարտաշը Արման Տարվիյին գաչըրմըշ օլտըղը վէ օ վագթտան պէրու տահսընը իշիթմէմիշ իտուկի գըզ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ, անճագ Սիմօն իլէ ասըլ քէնտի գըզընըն աչըլ վէ սէրկիւզէշթլէրինտէ վագը օլան միւշապէհէթը թամմէ, Վալանթինին մէրագընը թահրիք իթմէքտէ իտի:

Վալանթին.— Պու հիքեայէ իթտիյին չէյլէր ատէթա պիր մասալա պէնզէյօր. վագըա մէմուլ իթմէմ ամմա, պէլքի կիւնիւն պիրինտէ սէնէ ֆամիլեանա գավուշըրսըն. չիմտիլիք սանա շու նասիհաթը իսթէրիմ քի, չէվճիմ իլէ գըզըմը մահճուպ իթմէյէճէք սուրէթտէ տավրանասըն. էքսէրիյա ասըլ չայէսթէ օլմայանլարա սէհապէթ իտիլմիշ օլուր, պագ քի սէն տէ օ սիւքէ տախիլ օլմայասըն, գըզըմ:

Սիմօնըն կէօզլէրի եաշ իլէ տօլտը: Վալանթինին սէօզլէրի վէ խուսուսիլէ սէօյլէյիշինին թարզը մէրգումէյէ ֆէվգէլատէ թէէսսիւր իթթի:

Լիւտօվիգ Պրէսսօլ իսէ, Սիմոնըն պու հալինի հըսս իլէ, թէպքինը հէյէճանը ֆըսըլտատը, —Մատմազէլ Սիմոն նամուսլը պիր գըզ տըր, վէ նամուսլը օլտուղունը տա իսպաթ էյլէտի, օ ճիհէթլէ էմին իմ. չիմտիյէ գատար նէ թարիգ իթթիխազ էթմիշ իսէ, պունտան պէօյլէ տախի այնը թարիգտէ տէվամ իտէճէյի տէրքեար տըր . . . Սէֆա կէլտին, գըզըմ, կէլտիյինէ թէշէքքիւր իտէրիմ. պիզի միւմքին մէրթէպէ սըգճա կէլիփ կէօրմէյէ ունութմայասըն :

Սիմոն պիր գաչ սէօզ տահա սէօյլէյիփ տըշարը չըգտը, Մարի տէ հավլըյա գատար րէֆագաթ իթմէք իւզրէ պէրապէր աշաղը էնտի :

Լիւտօվիգ.— Պու գըզճաղըզ նի՞չուն պու գատար հիտտէթ կէօսթէրտի ;

Վալանթին.— Տօղրուսու կէօսթէրմէք հիտտէ՞թ մի կէօսթէրմէք տիր :

Լիւտօվիգ.— Ո՛հ, տօղրուսու . . .

Վալանթին.— Տօղրուսու էա, սէնին իհանէթ իթմէքտէ օլտուղուն գըզ, մահիր պիր ֆիթնէքեարա պէնզէյօր, վէ սիզ տէ օնըն թասլաթընը ֆաղիլէթէ գարըշ-յօրսընըզ :

Լիւտօվիգ.— Նի՞չուն տայիմա ֆէնա ճիհէթի թուշիւնիւյօրսուն ;

Վալանթին.— Չիւնքի սիզին գատար սաֆտէրուն տէյիլիմ :

Լիւտօվիգ.— Պէլքի տէ էյլէ ինանմագըն . . . իշթէ արթըգ էմէլ վէ արզուլարընա տա մուվաֆագաթ իթտիմ :

Վալանթին.— Պէնիմ էմէլ ու արզուլարըմա տէյիլ, գըզըն արզուլարընա :

Լիւտօվիգ.— Հայտէ էօյլէ օլսուն, մուվաֆագաթ իթտիմ էա, հայաթըմըն թարզըն տէյիշտիրէճէյիմ, վէ թէվէճճիւհիմ օլմայան պիր խալգ իլէ կէօրիւշմէկէ պաշլայաճաղըմ. մատամ քի գըզըմը էվլէնտիրմէք իչիւն պէօյլէ պիր թէտպիր էլզէմ իմիշ, նէ չարէ, թէհամմիւլ իտէճէյիմ. արթըգ պէնիմ իչիւն իսթիրահաթ տէնիլէն չէյ պատէգին եօգ . . . Հէմ տավէթ իտէճէյիզ, հէմ տէ պաղչալարընը տավէթինէ իճապէթ իտէճէյիզ : Պունլարա տէյէճէք եօգ, լաքին վահշիլիք սաա իթմէյէսին ամմա, պու կէչիրմէկէ պաշլայաճաղըմըզ եէնի թարզ էօմրտէ պազը չէյլէր վար քի, ասլա վէ գաթիեն գապուլ իտէմէմ . . . Պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու սէնին էօմրիւն պէնիմքինտէն պաշգա պիր էօմր տիր . . . սէնի թէքմիլէն քէնտի հավա վէ հէվէսինէ պըրագըրըմ . . . պու սէրպէսթ հալի նէ վէճհ իլէ կէչիրիյօրսուն . . . չիմտիյէ գատար նէ սօրտըմ նէ տէ արատըմ, վէ տըշարտան վասըլ օլան մունասէպէթսիզ աճայիպ իշիթմէմէք իչիւն գուլագլարըմը գափամագտա իտիմ . . . մատամ քի եինէ պէրապէր պիր սիյագտա եաշայաճաղըզ, պատէգին էօյլէ հալլէր օլամազ . . . սէն տահա կէնճ սին. սէն հալա կիւզէլսին, սէն խաթըրսին քի սանա պու պէյանը աչգ վէ արզը մուհապպէթ իթսին . . . կէրէք էվլիմէք վէ կէրէք պաշգալարընըն խանէսինտէ թէճէմմիւ օլունտուղը սըրատա, պանա հիւրմէթ վէ րիայէթ իտիլմէսինի իսթէրիմ. պու նօգթայը ունութմա ; Շունըն պունըն իսթիհզալարընա հէտէֆ օլմագլըղը գապուլ իտէմէյ օլտուղումը ունութմա, իչիտիյօ՞րմըսըն. իսթէմէմ, իսթէմէմ. պուրասընը էյի պէլլէ. եօգսա, օ սէնին այը նամը վէրտիյին քիմսէ, բէնչէլէրինի կէօզիւնէ սալար հա՛ . . .

Վալանթին չէվճինին պու հիտտէթլի նըգըրընը զէրրէ գատար ֆիւթուր վէ թէլաշ կէօսթէրմէքսիզին տինլէտի, վէ Լիւտօվիգ սէօյլէյիփ պիթիրտիքտէն սօնրա,

ղարիպանէ պիր թէպէսսիւմ էյլէտի. կէօզ գարագըլարը պիւզիւլտիւ . . . հէման քէլամէ պաշլայաճաղը սըրատա, Լիւտօվիգ մէյտան վէրմէյիփ.

—Ճէվապա լիւզում եօգ, չայանը գապուլ թէվիլլէր վէ իսպաթլար կէօսթէրէմէյէճէյինի սէն տէ պիլիրսին, վէ օ սէնին միւսթէհզի ֆիքրին իլէ գալպլէրի եարալայաճագ մուպահասալարա կիրիշէճէյին տէրքեար, վէ հազըրտա պիր կէօնա փարլաքի մունթիճ օլմայաճաղը աշիքեար տըր. սէմէրէսիզ պիր մունաքաշէյէ տալմագտան իսէ, պաշլամամագ տահա խայըրլը տըր. մատամ քի հէր իքիմիզ պիր մագսատա խըզմէթ իտէճէյիզ, մութթէհիտ վէ մութթէֆիգ իւլ րէյ օլարագ հարէքէթ իտէլիմ, սէ՛վկիլիմ. պու մագսատըմըզ իսէ գըզըմըզը էվլէնտիրմէք տիր . . . գըզըմըզը էվլէնտիրտիքտէն սօնրա, պէյնիմիզտէ իթթիֆագ միւմքին օլմայաճաղընը հիւքմ իտէր իսէք, պիրպիրիմիզէ թուշման նազարըյլա պագմաղա տահա չօգ վագթիմիզ վար . . . անլաշըլտը՞ մը :

Վալանթին.— Անլաշըլտը :

Լիւտօվիգ.— Չօգ չիւքիւր :

Վալանթին.— Սէն արթըգ վուգու պուլաճագ ճէմիյէթլէրիմիզ իչիւն լազըմ կէլէն թէրթիպաթըն իճրասընա պաշլարսը՞ն էա ;

Լիւտօվիգ.— Եարըն պաշլարըմ, վէ պիր գաչ կիւնտէն հէր չէյ հազըր օլուր:

Մատամ Պրէսսօլ հէր իքի մագսատընա եանի էվվէլա պիր նիքեահ իլէ ազ մուտտէթ զարֆընտա գըզընտան գուրթուլմագ վէ սանիէն արզուսունտան տուշէն քէնտի աշգպէրէսթլէրինի սէրպէսթճէ քէնտի էվինտէ գապուլ իթմէք մագսատլարընա նաիլ օլապիլմէյինէ մէմնունէն սապատան չըգտը :

***

Օգթավիյէ տախի Մօրիս կիպի Պարօն Բազալ տը Լանտիլի թարաֆընտան ագշամ թաամընա տավէթնամէ կէօնտէրիլմիշ իտի իսէ տէ, մէզքիւր թաամըն քիմին իչիւն թէրթիպ իտիլմիշ օլտուղու, վէ տավէթլիլէրին քիմլէր իտիւկի թասրիհ իտիլմէմիշ օլտուղունտան, պէօյլէ պիր տավէթէ իճապէթ իթմէք խուսուսունտա Օգթավի թէրէտտիւտ իթմէքտէ վէ ղաթէն պիր սէպէպէ մէպնի սընըրլարը այաղլանմըշ իտուկինտէն, թէհէշշիւթլի սուրէթտէ ճանը սըգըլմագտա իտի :

Գալպինի վէ մալիքէ օլտուղու միլեօնլարը գազանտըղընա էմին օլտուղու Քօնթ Իվանըն թէվգըֆը մաաքէսի, թէհէշշիւթ վէրէճէք սուրէթտէ պիր սիւրաթլէ կէօզիւ էօնիւնտէ վուգու պուլմըշ իտուկինտէն, էրթէսի կիւնէ ասլա կէօզիւնիւ գարարթմամըշ վէ սօնսուզ վէ նիհայէթսիզ օլան ուպուտիյէթ հալինտէ, —աճապա պու ատամ եաբմա պիր Րուսիալը՞ մը տըր. աճապա սախթէ պիր գօ՞նթ մը տըր. աճապա միլեօնլար սահիպի օլտուղու քեամիլէն եալա՞ն մը տըր. նիհայէթ հազըրճաթէն թէհլիքէլի պիր սէրսէրի օլտուղու իչիւն պինհագտը՞ն մը աճգ ու կիրիֆթ օլընմըշ տըր, եօգսա պիր եանլըշլըգ գուրպանը կիթմիշ նամուսլը վէ զէնկին պիր ատըլզատէ՞ մի տիր— տէյու թուշիւնմէքտէ, վէ պիր գալըպա տէօքէմէմէքտէ իտի :

Շու րաճաթսըզ հալինտէ եաթագտան կէճ գալքըպ, խըզմէթքեարլըղը թէրգլէտի, եէմէյի պէյէնմէտի, աշճըյը թագիր, արապաճըյը թէքտիր էթտի, վէ քիւչիւք տասընա գարանըղ, քիմսէյի գապուլ իթմէյէճէյինի իլան վէ հաթթա գարըսընա պիլէ տօգունուլմամասընը թէմպիհ իթտի :

Պինաէն ալէյհ Բաազալ տը Լանոիլէի տախի եօլա գոնուլտըղընտան , տավէ-թի հավի Օգթավիյէ իքի սաթըր պիր բուսուլա պըրագմըշ , վէ Խըզմէթճի գըզը տախի մէզգիւր բուսուլայը ճափամընտա թէսլիմ իթմէք իւզրէ Թալիմաթ խարիճինէ չըգմըշ տըր :

Օգթավի մէզգիւր մուխթասար բուսուլայը օգույըպ , գէնտի գէնտիյէ—կիթ-մէյէճէյիմ ,—տէյէրէք աթէշէ աթըվէրմիշ տիր :

Խըզմէթքեար մատամընըն գարշըսընտա տուրմագտա իտի :

Օգթավի .—Նէ՞ տուրույօրսըն :

Խըզմէթքեար .—Նէմէք եէյէճէ՞քսինիզ :

Օգթավի .— Սէնին նէ՞ վազիֆէն , տէֆ օլ շուրատան :

Խըզմէթքեար .—Բէք էյի , մատա՛մ . աշճը սօրույօր ըտը տա . . .

Օգթավի .—Նէթիճէսի արթըգ , տէֆ օլ տէտիմ սանա :

Խըզմէթքեար .—Պաշ իւսթիւնէ , մատա՛մ .—տէյիփ կիւլմէմէք իւզրէ տու-տագլարընը ըսըրարագ տըշարը չըգտը :

Սաաթ ալթըտա Օգթավի չիտտէթլէ չանը չալտըգտա , մէրգումէ Խըզմէթ-քեար , պիլա ֆիւթուր իչէրի կիրիպ—մատամ պիր շէ՞յ մի իսթէր :

Օգթավի .—Պանա եէմէք հազըր իթմիշլէ՞ր մի տիր :

Խըզմէթքեար .—Խա՛յր , մատամ . . . էմր իթմէմիշ օլտուղունըզ իչիւն . . .

Օգթավի .—Բէք էյի օլմուշ . . . եէմէյի տիշարտա եէյէճէյիմ . . . կէլ պէնի կիյինտիր :

Խըզմէթքեար .—Հա՞նկը էլպիսէնիզի իսթէրսինիզ :

Օգթավի .—Տիւնքի կիյինտիյիմի :

Խըզմէթքեար .—Արապաճըյը պուլտուրըպ տա արապանըզը գօշտուրմալը՞ մը :

Օգթավի .—Հաճէթ եօգ . . . կիթսինլէր պիր քիրա արապասը կէթիրսինլէր . —վէ Նակէհան թէպտիլը մագամ իտէրէք ,—պու սապահ պէն պիր ազ հիտտէթլի տէյի՞լ մի իտիմ :

Խըզմէթճի .—Էվվէթ , մատա՛մ . . . պիրազ տէյիլ , հաթթա բէք չօգ , բէք չօգ , բէք գըյատէ հիտտէթլի իտինիզ ,—տէյէրէք , կէօյա կէօզլէրինին եաշընը սի-լէճէք կիպի ճէպինտէն պիր եաղլըգ չըգարտը :

Օգթավի .—Ազլամա . . . սէն պէնիմ հալիմի պիլմէզ տէյիլսի՞ն եա . . . սըգըն-թըմ օլտուղը կիպի պաղըրըրըմ . . . լաքին հիտտէթիմ կէչտիյի կիպի հէր շէյի ու-նուտուրըմ :

Խըզմէթճի .—Բէք էյի պիլիրէքլիսինիզ , վէ ֆագաթ չօգ հիտտէթլիսինիզ :

Օգթավի .—Սանա տահա եէնի կիպի օլան մոր թագըմըմը հէտիյէ իթտիմ ,

Խըզմէթճի .—Շապգասընը տա պէրապէ՞ր մի :

Օգթավի .—Շապգասը տա պէրապէր :

Խըզմէթճի .—Օ՛հ , թէշէքքիւր իտէրիմ , մատամ :

Օգթավի .—Խօշնուտ օլտու՞ն մը :

Խըզմէթճի .—Խօշնո՞ւտ մը , էլպէթթէ :

Օգթավի .—Էօյլէ իսէ , չաբուգ պէնի կիյինտիրիվէր :

Խըզմէթճի .—Պէշ տագըգալըգ իշ :

Օգթավի պիր օբէրէթ բարչասը մըրըլտանմագտա պուլունտը . Թիթրիգիլսի կէչ-միշ իտի :

Սաաթ սէքիզէ չարէյք գալարագ , Օգթավի Թըպգը իլք կիւնքի կիպի կէյի-նիպ , արապայա պինտի վէ Պրէպանըն լօգանթասընա չէքմէսինի էմր իթտի :

Բուսիալը Իվան Սմօլոֆըն իլք կէճէսի ալըզ ու կիրիֆթ օլունտըղը սալօնըն եանընտաքի օտայա օ՛նիքի քիշի գատար թօփլանմըշ իտի :

61

Օգթավի գարուսան իչէրի կիրէր կիրմէզ , պիր սէվինճ սէտասը սալըվէրտի :

Մանզուրս տէյու պէլլէտիյի Գօնթ Իվան սըրթընը շըմինէյէ տէօնմիւշ այագտա պաշընա կէլէն հալի հիքեայէ իթմէքտէ իտի :

Պիր չարէյք մուգատտէմ կէլմիշ օլան Մօրիս իսէ , տըգգաթլէ Գօնթըն հի-քեայէսինի տինլէմէքտէ , վէ քէշֆինին տօղրու չըգտըղընը թաստիգ իթմէքտէ իտի :

Բօլիսին Նասըլ քի լազըմ իսէ եօլունը շաշըրմըշ օլտուղունը վէ գաթիլին մութ-լագա սարը սաչլը վէ իքի եանտան սարը սագալլը պիր քիմսէ օլտուղունա գանմըշ իտուկինէ իւքեաթ օլտուղը ճիհէթլէ, գէնտի հագգընտա ասլա շիւպհէյէ վարըլա-մայաճաղընը անլատը :

Թաամ՝ գայէթ նէշէլի վէ ճիւմպիւշլի օլուպ եարը կէճէյէ գատար տէվամ իթտի :

Քեաղըտ օյունը օյնանմատը :

Սաաթ պիրէ տօղրու , Գօնթ Իվան՝ իլք աքշամը էսասը վագ օլունան մուզա-վէլէնամէնին չէրաիթը մուճիպինճէ մուղաքէրէ վէ գարարլաշտըրմագ իւզրէ Օգ-թավի իլէ պէրապէր մէրգումէնին խանէսինէ կիթտի :

Օգթավինին գօնթ Իվան իլէ պէրապէր կիթմէլէրինտէն տօլայը Մօրիս ասլա գըսգանճըգ հիսս իթմէտիքտէն պաշգա , աէքսա մէմնուն օլտու . Օգթավի իլէ Իվան պէյնինտէ հուսուլէ կէլմէքտէ օլան րապըթայի աշգ ու մուհապպէթ Մօրիսի սէվինտիրմէքտէ իտի : Սախթէ րահիպ Մէրիսին վէրմիշ օլտուղը Նասիհաթլար խաթ-րընա կէլէրէք գարըլարըն օն տէֆատա տօգուզ տէֆա , էրքէքլէրի մահվ իթմէք տէյիլ իսէ տէ , թէհլիքէլի պիր հալէ տիւշիւրմէքտէ օլտուգլարընը , վէ շու միւ-թալաաթըն նէթիճէսի օլարագ , էկէրչի գօնթ Իվան պիւսպիւթիւն Օգթավիյի զապթ իտիպ տէ քէնտինէ աղըր պասմագտա օլան զէնճիրի գըրմագա գօլայըգ իտէճէք օլուր իսէ , պէօյլէ պիր խըզմէթ իթմիշ օլաճաղընը թէֆէքքիւր իթմէքտէ իտի :

Էրթէսի կիւնիւ մուգարրէր օլտուղը վէճհ իւզրէ Մօրիս սապահ սաաթ օնտա Սիւրէն սօգագընա կիթտի :

Վէրտիէ՝ Լօնտրայա Մօրիս հագգընտա եազմըշ օլտուղը մէքթուպըն ճէվա-պընը ալմըշ վէ կէլմիշ Լարթիկէ տախի թէֆհիմ իթմիշ իտի :

Մէզգիւր ճէվապնամէտէ , Միչէլ Գրէմօն՝ Մօրիսին հիզմէթ նէզտինտէն օլան մէ-հարէթինի թաստիգլէ պէրապէր , պէօյլէ պիր կիզլի շիրքէթին պագգալընը մէյտա-նա չըգարմըշ օլան էօյլէ պիր խափիսին շիրքէթէ տախիլ իտիլմէսի մէճպուրիյէթին-

թէ պուլընըլըըընա պէյանը էսէֆ իթմէքթէ, վէ մամաֆիհի, պաշգա չարէ օլմա-
թըըը ճիհէթլէ, չիքէթէ գապուլ օլունմասընը վէ ֆագաթ հէր խուսուստա օնըն
իլերիյէ սիւրիւլմէսինի վէ էյիճէ իւզէրինէ նազարէթ օլունմասընը վէ չիքէթին նի-
գամաթընա ճիւզի թէրճիհէտէ մուղայիր հարէքէթի կէօրիւնտիւյի անտէ ասլա մէր-
համէթ իթմէյէրէք վիճտանընըն թէրհալ մէյտանտան գալտըրըլմասընը թէնպիհ,
վէ նիհայէթինտէ Տարվէյլ միրասը մատտէսինին ֆէվգէլատէ սուրաթլէ թէսվիյէսի
չարէսինէ պագըլմասընը, վէ միլեօնլարըն ՊԷՇԼԷՐ պէյնինտէ թագսիմինէ տէսթ-
րէս օլապիլմէք իւզրէ, միւտտէթը գալիլէ զարֆընտա իքի միրասխոր ըըլարըն
տա նապէտիւ իտիլմէսինի թավսիյէ իթմիշ իտի :

Մօրիս՝ իչէրի կիրէրէք.—Նէյ նա՞սըլ, Ինկիլթէրրատան պէքլէտիյինիզ ճէվապ
կէլտի՞ մի :

Վէրտիէ.—Էվվէթ :

Մօրիս.—Հագգըմտա խայըրլը՞ մը :

Վէրտիէ.—Պէն էօյլէ պիր սիյագտա եազմըշ իտիմ քի, կէլէճէք ճէվապ խայը-
րլը օլամազ իտի : Շիրքէթէ տախիլսին : Պու կիւնտէն իթիպարէն չիրքէթին հէմ
վէգայիֆինէ վէ հէմ տախի մէնաֆիինէ հիսսէտարսըն... պուրասը մուգարրէր...
Գէլ շիմտի Տարվէյլ իշինէ պագալըմ... չիւնքի Միշէլ Պրէմօն օ իշին պիր ան էվ-
վէլ թէսվիյէ օլունմասընը էքիտէն թավսիյէ իթմիշ : Սիմօնըն ագտը վէլատէթինի
էլէ կէչիրէպիլտի՞ն մի :

Մօրիս.—Եարըն սապահ Ռասթիգլի օլարագ ագտը մէգզիւր պանտա թէսլիմ
օլընաճագ տըր :

Վէրտիէ.—O հալտէ, Վիգ-սիւր-Պրէնէ կիթմէլիսին :

Մօրիս.—Էօյլէ ամմա, օրատա մէրգումէ գըզըն ագտը վէլատէթինի մէյտանա
չըգարմագ թէհլիքէլի օլուր զաննիտէրիմ. էկէր վէրասէթ մատտէսի շույու պու-
լըր իսէ, Տարվէյլ ֆամիլեասընըն օրատա իմինի վէրմէք՝ կիւնիւն պիրինտէ օրա
խալգընըն զիհնինի ույանտըրապիլիր :

Վէրտիէ.—Սէն տէ պէք տարա կէլիպ տէ մէճպուր օլուր իսէն, ագտը մէգ-
զիւրը մէյտանա չըգարըրսըն :

Մօրիս.—Տարա կէլմէք տէրսէնիզ նէ՞ անլարսընըզ :

Վէրտիէ.—Մէսէլա սիւտանա՝ մէրգումէ Սիմօնըն վիճտանընի ինքեար իտէր
վէ եախօտ քէնտիսինէ էօյլէ պիր գըզ թէսլիմ օլունմամըշ իտուկինի իտտիա իտէր
իսէ, օ հալտէ եէտինտէ պուլընաճագ օլան մէզգիւր ագտը վէլատէթ սայէսինտէ,
սէրպէսթճէ սէօզ սէօյլէյէպիլիրսին. խիւլասայի քէլամ, իհթիյաթքեարանէ տավ-
րանմալը :

Մօրիս.—O ճիհէթի պանա պըրագըն :

Վէրտիէ.—Սիւտանանըն իմինի իշարէթ իթտի՞ն մի :

Մօրիս.—Էվվէթ, Գլօտին Շարվէ.— եալընըզ պիր ճիհէթ վար քի օնու տա
էվվէլինտէն տիւշիւնմէլի :

Վէրտիէ.—O հա՞նկըսը :

Մօրիս.—O Գլօտին Շէրվէ տէտիքլէրի էօլմիւշ օլապիլիր :

Վէրտիէ.—Շիւպհէսիզ. լաքին էլպէթթէ քի մէմլէքէթինտէ աշրապասընտան

պիրիսի վար տըր, վէ եախօտ սանա մալիւմաթ վէրէպիլէճէք գօնշուլարը պուլու-
նըր. պէլքի օ գըզ տա Վիգ-սիւր-Պրէնտէ գալմըշ տըր, վէ էլան տա օրատա
տըր :

Մօրիս.—Օրատա օլսուն օլմասըն, պէն օ գըզը պուլմաղը թէահհիւտ իտէ-
րիմ... սիզին իլէ մուխապէրէ իթմէլի՞ մի :

Վէրտիէ.—Խա՛յր, խա՛յր... մէքթուպ օլմազ... մէքթուպ ղայպ օլուր, վէ
պօղազըմըզա գատար պէլայա տիւշէրիզ. իքինճի հալէ նազարէն, եօլճուլըղըն ու-
զուն սիւրէմէզ, ավտէթինտէ մալիւմաթ ալըրըզ :

Մօրիս.—Պէք ալա :

Լարթիկ.— Էկէր օ գըզ Վիգ-սիւր-Պրէնտէ տէյիլ իսէ, վէ էկէրչի օրայա
ճիվար պիր մահալտէ պուլունտըղընա տաիր խապէր ալաճագ օլուր իսէն, թէհար-
րիյաթա տէվամ իթմէլի :

Մօրիս.— O ճիհէթի պէն տէ տիւշիւնմիւշ իտիմ :

Լարթիկ.— Էկէր էօյլէ պիր շէյ գուհուր իտէր իսէ, օ հալտէ պիզէ եազար-
սըն քի, վէսայէտ իթմէյէլիմ.

Մօրիս.— Մէքթուպը նէ՞ աարէսէ կէօնտէրմէլի :

Վէրտիէ.— Զարֆըն իւզէրինէ Սիւրէն սօգաղընտա գարթան Վան Պրէօք
եազմալը վէ տէրունինտէ թէհլիքէլի պիր քէլիմէ պիլէ պուլունմամասընա տըգգաթ
իթմէլի :

Մօրիս.— Տահա զիյատէ էմին օլմագ իչիւն, անախթարը գուլլանըրըմ. օ ա-
նախթարըն պիր այնը տա սիզտէ վար տըր :

Լարթիկ.— Էն ագըլլըճա օ տըր... պէրապէրինճէ լիւզումը մէրթէպէ ագ-
չէ ալմազա ունութմայասըն :

Մօրիս.— Էվվէթ, պարա քէսասը սէօյլէմէք իչիւն պէլքի պիր գաչ պին ֆը-
րանգա իհթիյաճ հասըլ օլուր :

Լարթիկ.— Բարա իսթէ՞րմիսին :

Մօրիս.— Լիւզումը եօգ... վար տըր... պէն վէրիրիմ տէ...

Լարթիկ.— Պէք ալա... ավտէթինտէ հիսապընը կէօսթէրիր վէ մէսարիֆինի
ալըրսըն :

Մօրիս.— Գաչգա պիր տէյիշէյինիզ վա՞ր մը, պաշգա պիր թալիմաթընըզ
վա՞ր մը :

Լարթիկ.— Խա՛յր :

Մօրիս.— Էօյլէ իսէ պէն կիտէրիմ. եարըն եօլա չըգարըմ :

Լարթիկ.— Թամամ... կի՛թ :

Մօրիս Լարթիկին խանէսինտէն չըգըպ, տահա զիյատէ Էմէ ժուպէր նամըյ-
լա թանըլմըշ օլան մատամ Բօզինէնին խանէսինէ կիթտի :

Հէր նէ գատար Մօրիս իքի կիւն էվվէլ մատամ Բօզինէյի կիթմիշ կէօրմիւշ իտի
իսէ տէ, Բարիստէն հարէքէթինտէն էվվէլ, մէրգումէյէ վէտա իթմէք արզու էյ-
լէտի :

Սաաթ օն պիրէ տօղրու Բրօվանս սօգաղընա կէլիպ, մատամ Բօզինէյի, եա-
խօտ Էմէ ժուպէրի թաամ մասասընտա պուլտը :

Մատամ Բօզիէ, Մօրիսի եօրտուքէն սօնրա. —Պէրապէր էօյլէ թաամը՞ եէմէկէ կէլտին :

Մօրիս.— Խա՛յըր : Բինէ կեօրէշմէլիբէ տիմէկէ կէլտիմ :

Բօզիէ.— Պիր թարաֆա՞ մը կիտէճէքսին ; Պաշլարը՞ն մը ֆիլիմենկլեն իլէ եօլճուլըգ իթմէկէ :

Մօրիս.— Խա՛յր... եալընըզ կիտէճէյիմ, վէ եօլճուլըգըմ բէք գըսա սիւրէճէք . չիւնքի էքի իւչ կիւնտէն ավտէթ իտէճէյիմ :

Բօզիէ.— Նէ՞րէյէ կիտիյօրսըն :

Մօրիս.— Հավր իսկէլէսինէ :

Բօզիէ.— Նէ՞ մագսատա մէպնի :

Մօրիս.— Գաբթանըն թէկլիֆ իթմէքտէ օլտուղը քիթապ իչիւն պահրիյէ գօ- միսէրլիյինտէն պաղը մալիւմաթ ալաճաղըմ :

Մօրիսին իհթիյաթա րիայէթէն նէ Բիէր Լարթիկին թագընտըղը եարմա իսմի վէ նէ տէ կիտէճէկի մահալին նամընը աղզընա ալմատըղը կէօրիւլմէքտէ իտի :

Մատամ Բօզիէնին՝ Մօրիսէ տէրէճէի նիհայէտէ էմնիյէթի վար իտի . հէր սէօյլէտիյինի ինճիլտէ օգումըշ կիպի տինլէմէքտէ իտի, վէ պիր տէ եալան սէօյլէմէտէ Մօրիսին նէ մագսատը օլապիլէճէյինի ասլա քէչֆ իտէմէտիյինտէն, եալան սէօյլէտիյինի գաթան մէմուլ իթմէզ իտի :

Բօզիէ.— Հագըգաթէն շայանը տիքգաթ իքի իւչ կիւնտէն զիյատէ սի՞ւրմէյէճէք մի :

Մօրիս.— Մուհագգագ :

Բօզիէ.— Շըմէնտիֆէր իլէ իտիլէն քիւչիւք պիր եօլճուլըգտա թէհլիքէ օլմատըղընը բանա պիլիր իսէմ տէ, Բինէ թէլաշէ տիւշիւյօրըմ . գաթար եօլտան չըգապիլիր... էքի գաթար պիրպիրինէ չարբար... օրայա միւսաֆիրլէրինտէ պանա եազմայըըն քի գալպիմ րահաթ օլսուն :

Ներէյէ կիտէճէյինի տօղրուտան տօղրույա սէօյլէմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ մէքթուպ եազմագ միւմքին օլմատըղընը պիլտիյինտէն, պիրազ մուգատտէմէ իհթիյաթը քէնտինէ մուզիրր կէօրիւնիւբ, գաչամագ եօլու պուլմաղա չալըշտը :

Մօրիս.— Էկէր մութլագա արզու իտիյօր իսէն, բօսթայա պիր էքի սաթըր մէքթուպ պըրագըրըմ . լաքին սէօզ արամըզտա եա, էքի կիւնլիք պիր եօլճուլըգ իչիւն մէքթուպ եազմաղա տէյմէզ... հաթթա էքի կիւն գալաճաղըմ պիլէ չիւպհէլի.— պէլքի տէ պիր գաչ սաաթ գարֆընտա իչիմի պիթիրիր ավտէթ իտէպիլիրիմ :

Բօզիէ.— Էօյլէ իսէ մէքթուպ խուսուսընտա իսրար իթմէմ... հագգըն վար ...պօշ եէրէ պագէն թէլաշէյէ տիւշէրիմ . լաքին էքի կիւնտէն զիյատէ տուրուր իսէն եազարսը՞ն եա :

Մօրիս.— Էլպէթթէ.— վէ քէնտի քէնտիյէ.—Օնուն տա չարէսինի պուլուրըմ

Բօզիէ.— Պու աքշամ կէլի՞րմիսին եէմէյի պէրապէր եէյէլիմ... օ՛հ, եօգ տէմէ, ճանըմ սըգըլըր . խայըր գէման տըր քի, պէրապէրճէ պիր աքշամ պուլունմատըգ :

Մօրիս.— Բէք էյի . գապուլ իթտիմ :

Բօզիէ.— Սահի՞հ մի :

Մօրիս.— Հաթթա մէմնունէն . չիւնքի պու աքշամ հիչ պիր թարաֆա սէօզ վէրմէմիշիմ տիր :

Բօզիէ.— Զօգ կէճ գալմասը՞ն եա :

Մօրիս.— Սաաթ թամ ալթըտա պուրատա պուլունըրըմ :

Բօզիէ.— Բէք խօշըըն . պունա մուգապիլ սանա սէնին սէվտիյին եէմէքլէրի բիշիրթիրիրիմ :

Մօրիս.— Էյի ամմա, պէն եէմէք իչիւն կէլէճէք տէյիլիմ, սէնին իչիւն կէլէճէյիմ :

Մատամ Բօզիէնին ճէվապ վէրէճէյի սըրատա գարու գափուլար վէ խըզմէթճի իչէրի կիրտի :

62

Բօզիէ.— Նէ՞ վար :

Խըզմէթճի.— Փօսթաճըն պիրի սիզէ պիր մէքթուպ կէթիրմիշ :

Բօզիէ.— Վէ՛ր :

Սարըգ Էմէ-Ժուպէր մէքթուպը ալըպ, զարֆըն քէօշէսինտէքի եազըյա աթֆը նազար իթտի, վէ խաֆիֆճէ պիր տիթրէմէկէ պաշլատը, ամմա Մօրիս ֆարգընտա վարմատը :

Զարֆըն պիր քէօշէսինտէ եալընըզ քէնտիսինին կէօրէպիլէճէյի վէ եախօտ անլայապիլէճէյի սուրէթտէ պիր իշարէթ վար իտի :

Բօզիէ.— Անլատըմ... անլատըմ... հիչ էհէմմիյէթի եօգ.—տէյէրէք ֆիւթուրսըզճա մէքթուպը աչմատան մասանըն իւզէրինէ ֆըրլաթըվէրտի :

Մօրիս կիթմէք իւզրէ այաղա գալգտը :

Բօզիէ.— Հէման կիտի՞յօրմըսըն :

Մօրիս.— Զօգ իշիմ վար . կաղէթախանէյէ կիթմէլիյիմ :

Բօզիէ.— Օ հալտէ աքշամա :

Մօրիս.— Էվվէթ, աքշամա, սաաթ թամ ալթըտա :

Բօզիէ.— Խուսուսիյլէ կէճ գալմայասըն :

Մօրիս.—Վագթընտա կէլէճէյիմէ էմին օլապիլիրսին—տէյէրէք, Մատամ Բօզիէյի էօբիւբ տիշարը չըգտը :

Օտանըն գաբուսը գաբանըր գաբանմազ, Էմէ-Ժուպէր մասանըն իւզէրինէ ֆըրլաթմըշ օլտուղը մէքթուպը թէլաշ իլէ ալըպ, զարֆընտան չըգարտը վէ աչտը :

—Ճէզա տաիրէսինտէն... պու նէ՞ տիմէք... պէնտէն նէ՞ իսթէրլէր... տէյիբ, պէրվէճճէհը շիւյլէ օգուտը .

«Ճէզա-Միւսթանթիգլէրինին Սէն Լէզարի մուտտէի ումումի էֆէնտի, Մ. Բօլ Տը Ժիֆրէ պու կիւն պէշ սաաթ պիրտէ Մատամ Բօզիէնին տայիրէ տաիրէսինտէ կէլմէսինի օ- տասընտա կէլմէսինի րիճա էտէր : Միւսթանթիգ պէյ :

ԲՕՂ ՏԷ ԺԻՖՐԷ

—Միւսթանթիգ տաիրէսինէ մի՛, իչի՞մ նէ. հիչ... թաֆսիլաթ եօգ...

եօլէ պիր ըճա քի, ատէշա պիր էմր կիպի . . . պու մէքթուպ պանա թէլաշէ վէրիյօր · պիր չօգ սէնէլէր իթմիշ օլտուղըմ խըզմէթտէն սինէ գուրթուլա՞մայաճագ մըյըմ . . . Նիհայէթ սէրպէսթիմ · քիմսէնին թահթը էմրինտէ տէյիլիմ . . . կիթմէյէճէք օլսամ նէ՞ լազըմ կէլիր .— վէ պիր միւտտէթ միւթալաատան սօնրա . —կիթմէմէնին նէ՞ փահասը վար · տուրուպ տա քէնտի քէնտիմէ պիր թագըմ խայալաթ իլէ զիհնիմի եօրմագտան իսէ, կիտիպ նէ՞ սէպէպէ մէպնի պէնի իսթէտիքլէրինի անլամագ տահա էյի օլուր . . . կիտէրիմ . . . —տէյիպ, սիւրաթլէ կիյինտի, վէ խըզմէթքեարլըրը չաղըրըպ, սաաթ ալթըտա կիւզէլճէ պիր թաամ հազըրլանմասընը թէնպիհ, վէ ճէպլէյին թէրթիպլինի վէրտիքտէն սօնրա, տըշարը չըգըպ, էն եագըն մէրքէպտէն պիր արապայա պինիպ տօղրու տաիրէսինէ ազիմէթ իթտի ·

Տաիրէի մէզգիւրէնին հէր թարաֆընը բէք չօգտան պէրու պիլտիյինտէն, Էմէ-Ֆուպէր եախօտ մատամ Րօզիէ, տօղրու միւսթանթիգին օտասընա կիտիպ, իչէրիյէ խապէր վէրիլմէսինի ըճա էյլէտի ·

Մ. տը Ժիպրէ իսէ մատամ Րօզիէնին կէլէճէյինէ էմին օլտուղընտան, բօլիս միւտիրիյէ գօմիսէրինէ խապէր վէրմիշ կէթիրթմիշ իտի ·

Միւսթանթիգ՝ մատամ Րօզիէ իլէ գօնթ Սմօլլօֆ պուլունմատըղը սըրատա կէօրիւշմէք իսթէտիյինտէն, Գօնթըն կէլմէսինէ Թային իթմիշ օլտուղը սաաթտան պիր սաաթ էվվէլ, մատամ Րօզիէյի նէզտինէ ճէլպ իթմիշ իտի ·

Օտատան իչէրի կիրտիյի սըրատա, սապըգ խաֆիյէ Էմէ-Ֆուպէր տըշարը հէյճան օլտու · բօլիս միւտիրի իլէ գօմիսէր, մատամ Րօզիէյէ տօղրու իլէրիլէյիպ, էլլէրինի մէրգումէյէ ուզաթտըլար ·

Բօլիս միւտիրի .— Աջի՛զ մատամ, իքի սէնէտէն պէրու պիրպիրիմիզէ թէսատիւֆ իթմէմիշ իտիք · պու կիւն սիզի կէօրտիւյիւմէ մէմնուն օլտըմ, Էսքի միւնասէպէթիմիզ բէք էյի խաթըրըմտա գալմըշ օլտուղընտան, պիր արալըգ միւնասէպաթը մէզգիւրէնին միւնգաթը օլմասընա էսէֆ իթմիշ օլտուղըմ միսիլլիւ թէքրար հուսուլինի արզու իթմէքտէ իտիմ ·

Մատամ Րօզիէ, մուխաթըպընա ալէնի պիր հայրէթ վէ տէհշէթլէ նազար էյլէտի, վէ սէսի պիրազ տիթրէյէ տիթրէյէ .— Թէ՞քրար հուսուլի մի · աճապա միւսթանթիգ էֆէնտիտէն միւֆթէխիրէն ալմըշ օլտուղըմ մէքթուպըն պու թարզ պիր չէյէ չումուլի վա՞ր մը տըր ·

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ սէօզէ պաշլատը իսէ տէ, մատամ Րօզիէնին սիւալինէ ճէվապ վէրմէյիպ, վէ միւմքին մէրթէպէ իլթիֆաթքեարանէ մուամէլէ կէօսթէրմէկէ ղայրէթ իտիպ .— Րիճա իտէրիմ, օթուրընըզ մատամ . . . սիզին իլէ պիրազ ուզունճա կէօրիւշմէք իսթէրիմ ·

Էմէ-Ֆուպէր, շու իւչ մէմուրինը գապըտա մուվաճէհէսինտէ պուլունտուղընտա բէք խօշնուտ օլմամագտա իտի · անլէրտէն իսթիրագ իթմէկէ հիչ պիր սէպէպ օլմատըղընը պիլիր իտի ։ Զիրատէն Փիքրի ույանըպ, խաթըրընա պիր չէյ ալըշտըւ վէ պու ճիհէթլէ տըշարը տէհշէթ օլտու ։ Լաքին հըսսիյաթը վագըասընը սէթրէ ղայէթ միւգթէտիր օլտուղը ճիհէթլէ, իպրազ օլընան սանտալիէյէ օթուրըվէրտի ·

Միւսթանթիգ .— Պու սօն կիւնլէրին կազէթալարընը օգուտընը՞զ մը, մատամ

Րօզիէ .— Շիւպհէ՞ մի վար · հէր սապահ Բըթի Ժուռնալ իլէ Ֆիկարօ կազէթալարընը օգուրըմ ·

Միւսթանթիգ .— Տիմէք քի պիզի տէրէճէի նիհայէտէ իշղալ իթմէքտէ օլան իքի գաթլ մէսէլէսինտէն խապէրտարսընըզ ·

Րօզիէ .— Բէր Լաշէզտէ պիր մէզար իչինտէ պիր գարընըն գաթլ իտիլմիշ վէ Էրնէսթին սօգաղընտաքի արապաճընըն արապալարընըն պիրինին իչինտէ պիր էրքէք նաաշը պուլընմըշ օլտուղընը օգուտըմ . . . պունլարտա՞ն մը պահս իտիյօրսընըզ ·

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, մատամ ·

Րօզիէ .— Գաթիլ ախզ ու կիրիֆթ օլունմըշ տէյու իշիթտիմ ·

Միւսթանթիգ .— Եօլէ տէնիլտի ամմա, եանլըշ ·

Րօզիէ .— Լաքին պիրիսի թէվգիֆ իտիլմիշ տէյի՞լ մի ·

Միւսթանթիգ .— Սէհվէն, էվվէթ . . . ղայէթ միւթէպէր վէ էհլի ըրզ պիր զաթը գաթիլէ պէնզէթմիշլէր · պիր ճէլպ եագալըպ թութմուշ, լաքին սուչսուզ օլտուղը տէրհալ թէպէյյիւն իտիպ, տիւն սապահ սալըվէրիլտի ·

Րօզիէ .— Ֆէնա պիր եանլըշլըգ օլմըշ ·

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, էսէֆ օլունըր · լաքին նէ՞ չարէ, չահիտլէրին ալէլ ումում պէնզէտիշլէրինտէն, մէմուրլար եանլըշ պիր եօլա սաբմըշլար ·

Րօզիէ .— Հէր նէ իսէ, իշին իւսթիւ հիչ օլմազսա գըսմէն էօրթիւլմիւշ · մէմուրլարընըզըն իչինտէ բէք մահիրլէրի վար տըր · օնլար էլպէթ գաչըրմըշ օլտըգլարը իբին ուճունու եինէ թութարլար, վէ պու տէֆա պիր տահա պըրագմազլար ·

Միւսթանթիգ .— Բէք մէմուլ իթմէյօրըզ ·

Րօզիէ .— Նիչի՞ն ·

Միւսթանթիգ .— Չիւնքի, մէմուլին ղայրը միւշքիլաթա ուղրատըգ . . . իշին իչինտէ ուճու պուճաղը պուլընմազ պիր հիքմէթ վար · հիչ պիր էմարէ պուլամատըգ քի . . . պօշ եէրէ ուղրաշըպ տուրույօրըզ ։ Վագըա բէք միւսթաիտ մէմուրլարըմըզ վար ամմա, իշլէրինտէն էն մահիրլէրի պիլէ, պիր վագթ սիզին տէ տախիլ օլտուղընըզ հէյէթին տըշարընտան չօգ աշաղը չէյլէր տիր ·

Էմէ-Ֆուպէր՝ խաֆիֆճէ տիթրէմէկէ պաշլատը · Թախմինաթը՝ հագըգաթէ միւպէտտէլ օլմագտա իտի ·

—Նէզաքէթինիզ հասէպիյլէ, պիր վագթ իպրազ էյլէմիշ օլտուղըմ լիյագաթը ճիւզիյէմի տէրէճէի նիհայէտէ միւպալաղալը կէօսթէրիյօրսընըզ · օ վագթլար՝ հէնուզ կէնճ, գուվվէթլի օլտըգտան պաշգա, պիր թագըմ խուսուսի սէպէպլէր տահա վար ըտը քի, էլպէթթէ քի պիւսպիւթին խաթըրընըզտան չըգմամըշ տըր ·

Միւսթանթիգ .— Ա՛հ, սիզին հէյէթը զապըթայա տախիլ օլտուղընըզ զէման էլճէվմ պիզի իշղալ իթմէքտէ օլան մէսէլէյէ միւշապիհ պիր մատտէ զուհուր իթմիշ օլսա իտի, մուվաֆֆագ օլաճաղըմըզա շիւպհէ օլունամազ իտի · լաքին, հէյհա՛թ, պու կիւն Նօգսանըմըզ սիզսինիզ, Մատա՛մ ·

Րօզիէ .— Ժօտըէ իլէ Մարթէլ վա՞ր եա ·

Միւսթանթիգ .— Այթը տանէ տահա Ժօտըէ վէ պիր օ գատար տա Մարթէլ տահա օլսա սիզին եէրինիզի թութամազ ։ Նէ գատար գաթը գարանըգ իչին-

տէ օլսանըզ, օ զաման էյի կէօրիւրսիւնիզ քի, նիհայէթ սիզէ «Ճեւէ կէօղէ» նամը վէրիլմիշ տիր... Շու՛ գարըշըգ փահիս հագգընտա էֆքեարընըզ նէ՞ տիր:

Ռօզին ·— Հիչ պիր էֆքեարըմ եօգ:

Միւսթանթիգ ·— Նէ՞ տէմէք, միւմքին տէյիլ:

Ռօզին ·— Բէք միւմքին տիր. իշտէ պիր մալիւմաթ քէսպ իթմէք իչիւն թահգըգաթը վագըայը թէտգիգ իթմէք, նաաշլարըն նագլինտէ հազըր պուլունմագ, շահիտլէրին իֆատաթընը տինլէմէք վէ էն քիւչիւք թէֆէրրուաթը պիլէ կէօզլէմէք իգթիզա իտէր իտի. պէն իսէ կազէթալարըն նէշրիյաթընտան պաշգա հիչ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ. պինաէնալէյհ պու խուսուս հագգընտա պիր րէյ վէրէմէմ. Ֆիլվագը ալըշմըշ օլտուղըմ ճինայէթլէ չօգ տիւշիւնտիւմ ամմա, պիր գայա սըղտըրամատըմ:

Միւսթանթիգ ·— Տիւշիւնտիւքճէ, հիչ պիր չէյ պուլա՞մատընըզ մը:

Ռօզին ·— Եալընըզ պիր խուսուսա գարար վէրէպիլտիմ:

Միւսթանթիգ ·— Հա՞նկիսինէ:

Ռօզին ·— Գաթիլին չօլպագ օլտուղընա:

Մատամ Ռօզինին չու սօն սէօզլէրի օ տէրէճէ մէմուրին ղայրը սէօզլէր իտի քի, մէմուրինին իչիւ տէ հայրէթտէ գալըպ, գուլագլարընա պիլէ էմնիյէթ իթմէմէքտէ իտիլէր:

Միւսթանթիգ ·— Բէք պէօյլէ չօլպագ:

Ռօզին ·— Շիւբհէսիզ... պիր միւպթէտի... ֆէվգէլատէ աճէմի... Ուսթատ պիր ատամ, տալը գաթիլ օլան պիր քիմսէ, տօգուզ սաաթ զարֆընտա այնը սիլահլա իքի քիշի տարպ իթմէք կիպի պիր տիվանէլիք իթմէզ... Եարալարըն պիրպիրինէ պէնզէմէսի, գաթիլին եալընըզ պիր տանէ օլտուղընը մէյտանա չըգարմըշ, թահգըգաթը գօլայլաթմըշ, վէ գաթիլի՝ սէլամէթի չարէլէրինին պիրինտէն մահրում իթմիշ:

Մէմուրինտէն իչիւ տէ —հագգը վար, պիզ պու ճինայէթի տիւշիւնմէտիք— կիպի պիր ֆիքր իլէ պիրպիրլէրինէ պագդըլար:

Ռօզին ·— Ճինայէթտէն մագսատ նէ օլտուղընը պիլի՞րմիսինիզ:

Միւսթանթիգ ·— Արայօրըզ ամմա պուլամայօրըզ. պիր գաչ տէֆա սէօյլէտիմ, եինէ թէքրար իտէրիմ քի, պու կիւնէ տէկին պու սաաթա գատար, պու սըրրա վագըֆ օլամատըգ... գարանլըգ իչինտէ ղալըպ օլմուշըզ... Սիզէ նասիհաթ իթմէյէ րազը օլմա՞զմըսընըզ:

63

Ռօզին ·— Սիզէ նասիհաթ իթմէ՞ք մի:

Բօլիս միւտիրի ·— Տահա էյիսի, պու իշի սիզ տէրուհտէ իթսէնիզ օլմա՞զ մը:

Ռօզին ·— Շու միւլագաթըն թա իպթիտասընտան պէրու, պէն պու թէքլիֆինիզէ միւնթազըր իտիմ... օնուն իչիւն թէքլիֆինիզէ բէք զիյատէ թէաճճիւպ իթմէտիմ:

Միւսթանթիգ ·— Նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսինիզ:

Ռօզին ·— Նէ ճէվապ վէրէյիմ. մուգատտէմա նէ սէպէպէ մէյտանա կէլիր իտարէսինտէ պիր խըզմէթ գապուլ իթմիշ օլտուղըմը, վէ եախօտ խըզմէթը մէզքիւրէյի թալէպ իթմիշ պուլունտուղումը պիլիրսինիզ. ինթիգամ ալմագ հըրսը պանա րէհպէր օլմուշ իտի: Էվվէլա, պէնիմ խաթըրըմտան պիլէ կէչմէյէն պիր ճինայէթէ պէնի մուճիպ իթթիհամ իտէրէք, վէ սանիէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունմուշ պիր բէտէրին մահսուլը օլարագ, մահպէստէ տիւնեայա կէլմիշ պիր չօճուղա պէնի վալիտէ պըրագարագ իքի ճինայէթլէ նամուսըմը բայմալ իթմիշ օլան պիր շախսը՝ կիւնիւն պիրինտէ սիզէ թէսլիմ իտէպիլմէք իւմիտիյլէ խըզմէթը մէզքիւրէյի տէրուհտէ իթմիշ իտիմ: Ինտիմտէ հէր չէյտէն զիյատէ մագպուլ, վէ հէր չէյտէն զիյատէ ալիճէնապ հալ, խաինլէրի եագալամագ վէ նամուսը քէսանըն կէօրիւնմէզ պիր գուրթարըճըսը օլմագ իչիւն, հէր կիւն հէր սաաթ էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ գօյան քիմսէնին հալի օլուպ, պէն տէ պու հալի սէվտիյիմ վէ պու թարզ պիր էօմրտէն խօշլանմագտա օլտուղըմ հալտէ տախի նի՛չիւն վազ կէչմիշ օլտուղըմ հէր նէ գատար սիզէ մալիւմ իսէ տէ, եինէ թաֆսիլ իտէյիմ: Պիր օղլում օլուպ, պու օղլում տա պէօյիւմէքտէ օլտուղընտան, վալիտէսինին զապըթա մէմուրիյէթինտէ օլտուղընա խատէրտար օլմասընտան, վէ պիր գարը իչիւն ղարիպ օլան պէօյլէ պիր մէմուրիյէթին գապուլը էսաս վէ էսպապընը տիւշիւնէ տիւշիւնէ բէտէրինին ալչագ պիր գաթիլ օլտուղընը տույմասընտան գօրգար իտիմ:

«Հէր հալտէ պէօյլէ պիր հալին վուգու պուլմամասընը արզու իտէր իտիմ... վէ շու արզումա տա նայիլ օլտըմ... օղլում մազիյի պիլմէզ, վէ խաթըրընտան հիչ պիր չէյ կէչիրմէզ... պանա մատամ Ռօզին նազարըյլա, եանի, կէօյա չօգտան պէրու էօլմիւշ օլան վալիտէսինին ազիզ պիր տօսթը նազարըյլա պագար. Էյէր սիզի իթտիյինիզ թէքլիֆի գապուլ իտէճէք օլուր իսէմ, րահաթըմը ղայպ իտէճէյիմ. Էվվէլքի կիպի տահի պիր գօրգու, հէր կիւն եէնի պիր թէլաշ իչինտէ տիւշէճէյիմ... պինաէն ալէյհ եէնիտէն պու իշէ պաշլամագ, իգթիտարըմ խարիճինտէ տիր... միւմքինսիզ տիր...

Միւսթանթիգ ·— Իշէ զիյատէսիլէ էհէմմիյէթ վէրիյօրսընըզ, մա՛տամ:

Ռօզին ·— Էհէմմիյէթ վէրմէյօրըմ. հալին տէրէճէի էհէմմիյէթինի կէօրիւյօրըմ տա, գօրգույօրըմ:

Միւսթանթիգ ·— Օղլունըզ սիզին իլէ պէրապէ՞ր մի իգամէթ իտէր:

Ռօզին ·— Ասլա. օղլում պէնի վալիտէսինին էսկի պիր տօսթը մագամընտա պիլմիշ օլտուղընտան, իքիմիզին պիր արատա իգամէթ իթմէսինէ պիր սէպէպ մագպուլ կէօսթէրիլէմէզ... Օ «Ճէնուէ ղուլըն» այրըճա օթուրըր:

Միւսթանթիգ ·— Մատամ քի պէրապէր պուլունմայօր իսէնիզ, նէ եաբտըղընըզտան, նէ իշլէտիյինիզտէն խապէրտար օլամազ. օ նասըլ քի սէրպէսթ իսէ, սիզ տէ այնը էօյլէ սէրպէսթսինիզ:

Ռօզին ·— Արգ սըգ պէնի կէօրմէկէ կէլիր. ուսուլ ու ատաթըմըն պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ իթտիյինի վէ նիզամսըզ պիր էօմր կէչիրմէկէ պաշլամըշ օլտուղըմը կէօրտիւքտէ, թէաճճիւպ իտէճէյի տէրքեար տըր. թէաճճիւպ վարա վարա շիւպհէ հասըլ իտէր... Պիր թարաֆտան օնուն շիւպհէսի, տիկէր թարաֆտան տա, պէնիմ կիզլէմէկէ միւգթէտիր օլամայաճաղըմ թէլաշըմ, եագայը էլէ վէրմէկէ քիֆայէթ իտէր:

Միւսթանթիգ .— Օղլուն գա՞չ եաշընտա տըր ։

Րօզիէ .— Եիրմի իւչ ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ իլէ մէշղուլ տըր ։

Րօզիէ .— Կաղէթալարա մուխպիրլիք իտէր ... վէ չու արալըգ ումուրը պաշ-ըկեսէ տաիր ճէսիմ պիր էսէր թէէլիֆ իթմէքտէ օլան պիր Ֆրէնկինքի գարթանըն խուսուսի քեաթիպի տիր ... օղլում մէրգում գարթան իչիւն մալիւմաթ ճէմի, վէ օնըն եազըլըղընըն լիսանճա օլան նէվագըսընըն թասհիհի իլէ մէշղուլ օլուր ։

Միւսթանթիգ .— Իֆատէնիզէ նազարէն օղլունըզ, միւքէմմէլ վէ ահվալը ա-լէմէ աշինա պիր չօճուգ օլմալը ։

Րօզիէ .— Չօգ տէֆա քէմալէթը հալի պէնի հայրան իտէր. հագըգաթէն ճա-լիպը տըգգաթ պիր տէլիգանը տըր ... Թարիֆի նագապիլ պիր զէքեավէթէ մա-լիք տիր ։

Միւսթանթիգ .— Պու միսիլլու մուհասսէնաթը թաալիյէյէ մալիք օլան պիր քիմսէ սիզին ճէսուրանէ վէ էօմրիւնիւզի թէհլիքէյէ վազ իտէրէք մահզա պիր Ֆիքրի սիհհէնաբանէյէ մէպնի, ճէմիյէթը պէշէրիյէյէ խըզմէթ իթմէքտէ օլմանըզա պիր վէճհ իլէ նազարը հիտտէթլէ պագամազ . հաթթա իֆթիխար պիլէ իտէր ...

Րօզիէ .— Հէյհա՛թ ... բէք ալէա պիլիրսինիզ քի բօյլէ հագգընտա հէր քէս-տէ պիր իթիգատ վար ... վագըա պաթըլ պիր իթիգատ տըր ամմա, իշալլէսի գապիլ օլամայօր ... եկէր պէնիմ խանըմ զապըթա խաբէրսինմէ Բիէռ-Լէօղէ-գօն-մըշ օլսաիտը օղլում տուլանաջ օլսա, պիր տահա եւլենէ պաղամազ պիլէ ճէ-սարէթ իտէմէմ ։

Միւսթանթիգ .— Տօղրուտուր . պունուն մաատա պիր ագըլ վէ ճէսիմ իլի թէսվիրէ իչիւն պու միսիլլու միւթալաաթ սիզէ մանի օլամամալը տըրլար ... սիզի քէնտի բէյլինիզէ պրագըրըզ. տիլէտիկինիզ կիպի հարէքէթ իտէրսինիզ .. Թէրքիթ-միշ օլտուղունըզ խըզմէթի թէքրար տէրեօհտէ իթմէնիզի թէքլիֆ իթմէյիզ ... Նի-զամ աուքէրի մագամընտա տէյիլ, իլա կէօնիւլլիւ մագամընտա մէյտանը հարպա ատըլըրսընըզ. սիզտէն պիր շէյ իսթէրիզ, եանի Բարիսի հայրէթ վէ տէհշէթտէ պըրագմըշ օլան պիր մէսէլէնին հալլինէ պիզիմ իլէ պէրապէր չալըշասընըզ ... եա-շայըշընըզըն թարզընը տէյիշթիրմիշ օլտուղունըզա օղլունըզըն խապէրտար օլմամասը իչիւն հէր կէօնա թէտպիրի իթթիխազ իտէրիզ ... սիզին իչիւն այրըճա պիր մա-հալ թախսիս իտէրիզ, բաքօրթլարը օրայա վէ իսթէտիկինիզ նամէ կէօնտէրիրիզ. մայէթինիզէ թային օլընաճագ մէմուրինին խասարաթընը տա օրատա իսթիխա ի-տէրսինիզ ... Սիզէ աչըգ պիր գրէտիթօ աչարըզ, վէ գաթիյէն սիզէ թէսլիմ իտէ-ճէք օլուր իսէնիզ, եիրմի պէշ պին Ֆրանգ տա միւքեաֆաթ ալաըրմագը պէն տէ-քէօհտէ իտէրիմ ։

Րօզիէ .— Թէքլիֆլէրինիզ զիյատէսիյլէ ճալիպը թահիշ տիր , անլայօրըմ ...

Միւսթանթիգ .— Գապուլ իտի՞յօրմուսունուզ ։

Րօզիէ .— Րէճա իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Հաթթա գապուլ իթմէմէնիզ օղլունուզ իչիւն պիլէ էյի պիր շէյ օլմայօր ։

Րօզիէ .— Նէ՞ ճիհէթլէ ։

Միւսթանթիգ .— Զիւնքի պու խուսուստա իտէճէյինիզ ֆէտաքեարլըգտան տօլայը իլէրիտէ օնա տա մէնֆաաթ հասըլ օլապիլիր. միւտաալի ումումինին, վէ գապիլիյէ նազարընըն տիգգաթը վէ հիմայէթինի ճէլպ իտէր ։

Րօզիէ .— Րէճա իտէրիմ, եալվարըրըմ, գօրգմայըն ... պօշ տըր ։

Միւսթանթիգ .— Հէր հալտէ րազը օլմալըսընըզ. մութլագա. Եօյլէ հիսս ի-տիյօրըմ քի, չու միւշքիլ մուամմայը սիզտէն պաշգա քիմսէ հալ իտէմէյէճէք տիր. Վուգու պուլան ճինայէթ, նէ գատար տէհշէթլի իսէ, օ գատար տա հիքմէթլի տիր ... Պիր վագըթքի Գուրավիէֆ մատամի կիպի պու մէսէլէտէ ցիհնէլէրէ սըղմազ տէրէճէտէ զարիֆ պիր Ֆամիլեա սըրրը օլմալը տըր ։

Միւսթանթիգին չու սօն սէօզլէրինի իշիթտիքտէ, Էմէ Ժուպէրին պէնզի ա-թըլտը .— Ա՜հ, օ խալի աղըզընըզտան պիր տահա չըգարմայընըզ. օ խալ պիզայը հագգընտա թիւշար օլտուղում բէլայէթի վէ չէքտիյիմ մէշագգաթլարը խաթըրըմա կէ-թիրիր. օ սէօյլէտիյինիզ մէսէլէտէ, պէնիմ տէ մուին մագամընտա մաղնուն օ-լտուղումը ունութտընը՞զ մը ։

Միւսթանթիգ .— Ունութմամըշըմ տըր. լաքին ալէնէն ալէյհինիզտէ օլան գաննիյաթըն եանլըշ օլտուղունը միւտաֆաա վէ սուչսուզ օլտուղունըզը իսպաթ իթ-տիկինիզի տէ ունութմամըշըմ տըր ։ Գուրավիէֆ խանըմի աղըրտան բասթ կէլէ չըգարմատըմ. Բէր-Լաշէզտէ գաթլ իտիլէն գարընըն նաաշը Գուրավիէֆ մէզարընըն իչինտէ պուլունմըշ տըր ։

Րօզիէ քէմալը հայրէթլէ .— Գուրավիէֆ մէզարընըն իչինտէ՞ մի ։

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ եա, պի՞լմէյօրմուսունուզ ։

Րօզիէ .— Պիլմէյօրըտում. կաղէթալար պիր մէզարտան պահս իթմիշլէր իտի, քի-մին մէզարը օլտուղունու թային իթմէմիշլէր իտի ... Թամ օ մէզար քի ... պուրա-սը զարիպ ... — տէյէրէք, Էմէ-Ժուպէր պաշընը աշըր վէ իւչ տէֆա — զարի՛պ ... զարի՛պ ... զարի՛պ ... — տէյու մըրըլտատը ։

Միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ պիր տըգգաթը մախսուսէ վէ Ֆէվգէլատէ իլէ, սապըգ խաֆիյէ Էմէ-Ժուպէրին հարէքեաթընը թէտգիգ, վէ սըֆաթընտան խէ-յէճանը տախիլիսինի հիսս էյլէմէքտէ օլուպ, մէրգումէնին չու հալինտէն իսթիֆա-տէ իթմէք նիյէթինտէ .

—Պու կիւնքի կիւն Բիէր Լարթիկի էյէ կէչիրմէկէ պիր թէշապպիւս կէօստէրիւ-ճէք օլսա, եախօտ Եօյլէ պիր իմտատ տօղսա իտի, սիզէ իհանէթինի տուգու իթմէք-տէ օլտուղումըզ խըզմէթի գապուլ իտէ՞ր մի իտինիզ, մատամ ։

Լարթիկ խանըմը իշիթիր իշիթմէզ, Էմէ-Ժուպէր պաշընը գալտըրտը, կէօզլէ-րինտէ վահշիյանէ պիր բէմիագ բէյտա օլտու, իքի գաշընըն ուճու աշը իւգէրին-տէ պիրպիրինէ պիթիշտի, տուտագլարը սարարտը, էլլէրի թիթրէտի վէ վահշի պիր սէս իլէ .

—Լարթի՛կ ... Լարթի՞կ մի տէտինիզ ։

Միւսթանթիգ .— Էվէթ, սիզ պիզէ խըզմէթ իտէճէք օլուր իսէնիզ, պիզ տէ սիզէ խըզմէթ իտէրիզ ։

Րօզիէ .— Բիէր Լարթիկին իզինի պուլմը՞շմուսունուզ ...

Միւսթանթիգ .— Գօնթ Իվան Գուրավիէֆ իքի սէնէտէն պէրու օ խայինին

արգասընտան տիւշմիշ տիր . . .

Ռօզիէ .— Գօնթ Գուրավիէ՞ֆ մի .

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, Լարթիկին գաթլ էյլէտիյի գօնթէսին օղլու. օ գաթլը պաշգասընըն թէրթիպ իթմիշ օլտուղընըն եապը իլէ խապաթընը էլէ կէչիրմէք մագսատըյլա օ խընզըրը պուլմագ ազմինէ տիւշմիշ տիր . . .

Մատամ Ռօզիէ կէօզլէրինտէն աթէշի ղարաղ վէ հըրս սաչմագտա օլտուղը հալտէ .

—Եա՛, էօյլէ՞ մի . էօլէն գօնթէսին օղլու, Բիէր Լարթիկի արայօր, վէ իզինի տէ պուլմըշ հէ՛ :

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ . հաթթա պիր գաչ տաղըգատան գօնթ տա պուրայա կէլէճէք . խաթէրլէյէնիզ կէօրէպիլիրսինիզ, գօնուշապիլիրսինիզ, վէ սիզին նամուսընըզը իխլալ իթմիշ օլան օ ալչաղը էլէ կէչիրմէքլիյին թէտպիրլէրինի պէրապէրճէ տիւշիւնէպիլիրսինիզ . . .

Ռօզիէ .— Գօնթ կէլէճէ՞ք մի, օնտան մալիւմաթ ալըրըմ, գանըմը տամլա տամլա աքըթըրէք ֆէտա իտէճէք օլսամ, եինէ ալաճաղըմ մալիւմաթլարըն գըյմէթինի էօտէյէմէմ .

Միւսթանթիգ .— Էկէր Բէր-Լաշէզ գաթիլինի պուլմագ խուսուսընտա պիզէ եարտըմ իթմէկէ րազը օլաճագ օլուր իսէնիզ, սիզէ՝ գօնթ իլէ միւնասէպէթ բէյտա իթտիրիրիզ :

Ռօզիէ .— Ռազը օլտում մէսսէլամ . էկէրչի գօնթ Գուրավիէֆ հէմ քէնտի վէ հէմ տէ պէնիմ ինթիգամըմը ալմագլըղըն չարէլէրինի կէօսթէրէպիլէճէք օլուր իսէ, պէն տէ պէնտէն պէքլէտիյինիզ խըզմէթի իֆա իտէրիմ .

Միւսթանթիգ .— Կէօսթէրէպիլիր .

Ռօզիէ .— Օ հալտէ, պու տաղըգատան իթիպարէն էմրինիզէ հազըրըմ .

Բօլիս միւտիրի վէ գօմիսէր .— Էլհամտիւլլահ .

Ռօզիէ .— Լաքին շուրասը մուգարրէր տիր քի, տիլէտիյիմ վէճհ իւզրէ հարէքէթ իթմէկէ մէէզունըմ վէ իսթէտիյիմ մէմուրլարը ինթիխապ իտէպիլիրիմ .

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ տիր .

Ռօզիէ .— Քիմսէնին էմրի ալթընտա պուլունմագլըղը տա իսթէմէմ .

Միւսթանթիգ .— Էլպէթթէ, պաշգալարը սիզին էմրինիզ ալթընտա պուլունաճագլար տըր :

Ռօզիէ .— Գանա Բարիս իչինտէ պիր տաիրէի մախսուսէ կէօսթէրմէլիսինիզ .

Բօլիս միւտիրի .— Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյի պիլի՞րմիսինիզ.

Ռօզիէ .— Պիլիրիմ .

Միւտիր .— Օրասը իշինիզէ կէլի՞ր մի .

Ռօզիէ .— Բէք միւնասիպ .

Բօլ տը Ժիպրէ իլէ տիկէր իքի մէմուրըն մուգաֆֆէրանէ պիր նազար իլէ պիրպիրլէրինէ պագըշըլար : Վագըա պիր ղաճմէթ չէքտիլէր իսէ տէ, մագսատլարընա նաիլ օլտուգլարընա մէմնուն օլտուլար .

64

Ռօզիէ .— Շիմտի, սիզ պու մատտէ հագգընտա նէ քի պիլիր իսէնիզ պէն տէ պիլմէլիյիմ .

Միւսթանթիգ .— Թահգըգաթ մազպաթալարընը վէ շահիտլէրին իսթինթագլարընը սիզէ թէսլիմ իտէրիմ .

Ռօզիէ .— Օնլարը օգույայըմ տէ, սօնրա սօրաճագ պիր շէյ օլուր իսէ սօրարըմ .

Միւսթանթիգ .— Գօնթ Գուրավիէֆ կէլինճէյէ տէկին պու էվրագը պիր կէօզտէն կէչիրի՞րմիսինիզ .

Ռօզիէ .— Կէչիրիրիմ, չիւնքի իշ միւսթաճէլ տիր, պաշլըճա գապըթայա սիւ մատտէլէրտէ, վագթ բէք գըյմէթտար տըր .

Բօլ տը Ժիպրէ, պու իշէ տաիր օլան էվրագը մատամ Ռօզիէյէ վէրտիքտէ, մէրգումէ՝ քեաթիպին մասասը իւզէրինէ եայըլըպ, պաշընա կէչտի .

Ռօզիէ .— Եանըմտա նէ ճէպ տէֆթէրիմ վար, նէ տէ գուրշուն գալէմիմ . Գանա լութֆէն պիր գաչ թապագա քեաղըտ վէրի՞րմիսինիզ . պուրատա պիր գալէմ կէօրտիւմ, օնու գուլլանըրըմ .

Միւսթանթիգ .— Իշթէ սիզէ պիր տէֆթէր, տահա տօգունըլմամըշ տըր, գուլլանապիլիրսինիզ . Եարըմ բարչա քեաղըտլարտան իսէ պու տահա միւնասիպ տիր .

Մատամ Ռօզիէ պատէթթէշէքքիւր, էվրագը մէզքիւրէյի միւթալաայա պաշլատը . արա սըրա տուրուպ, տէֆթէրինէ պիր շէյլէր եազմագտա իտի .

Միւսթանթիգ իլէ բօլիս միւտիրի վէ գօմիսէր, օտանըն պիր քէօշէսինէ չէքիլիպ, եավաշճա գօնուշմաղա պաշլատըլար . Նաիլ օլտուգլարը մուվաֆֆագըյէթտէն տոլայը պիրպիրլէրինէ ըզհարը մէմնունիյէթ իթմէքտէ իտիլէր .

Միւտիր .— Էկէր Լարթիկ նամը սէօյլէնմէմիշ օլսա իտի, պու մուվաֆֆագըյէթի գազանաճագ իտիք . Էմէ ժուպէր ղարաղ վէ ինթիգամ ալմագ իւմիտինէ մէպնի, պիզիմ իլէ իթթիֆագ էյլէտի .

Միւսթանթիգ .— Նէ նիյէթէ օլուր իսէ օլսուն, օրասը պիզիմ վազիֆէմիզ տէյիլ, պիզիմ իլէ պիրլէշտի՛ եա . պիզէ պաշլըճա լազըմ օլան ճիհէթ պու ճիհէթ տիր . Թարիֆիմ վէճհ իւզրէ, տէրունինտէ նաաշըն պուլունտըղը արապայը գալըթա տաիրէսինէ կէթիրթտինի՞զ մի .

Գօմիսէր .— Կէթիրթտիմ, տէպօյըն հավլըսընտա տուրույօր .

Մէմուրինը մէրգումէնին պու սուրէթլէ գօնուշտուգլարը սըրատա, Էմէ ժուպէր քէմալը տըգգաթլա էօնիւնտէքի էվրագը միւթալաա իթմէքտէ, վէ պիր պաշգասը նազարընտա սըգընթըլը օլան շու իշի քէմալը խահիշլէ կէօրմէքտէ իտի . Պիր քեաթիպին ֆիւթուրսըզճա եազմըշ օլտուղը շու բուլը քեաղըտլարա տօգունտըգճա, կէրէք տախիլէն վէ կէրէք խարիճէն հալի թէպէտտիւլ իտէր, վէ կէօզլէրինտէ վահշի պիր ըշըգ բէյտա օլուր իտի . Խիլաֆը բիզարը օլարագ, եիւրիւյէրէք, արայարագ, գօշարագ, տիւրլիւ տիւրլիւ գըյաֆէթլէրէ կիրէրէք, բէնչէի

ադալէթտէն գուրթուլմաղա չալըշան հայտուտլարը գօվալատըղը կիւնլէրի խաթըրընա կէթիրիր իտի :

Մատամ Րօզին՝ պիր սաաթ գատար միւթէմատիյէն օգույարագ , տիւշիւնէրէք , տէֆթէրինէ իշարէթլէր իտէրէք , վէ խաթըրընա կէլէն պաղը խուսուսաթը , վէ թէֆսիլաթընա մէտար օլապիլէճէք նօգթալարը գայտ իտէրէք չալըշըր , վէ սօն վարագայը գատար վասըլ օլտըգտա , պաշընը եօգարը գալտըրըբ ,

—Պու քաղըտլարը խուսուսի գօյու թէտգիգ էյլէտիմ , ամմա տահա քէաֆի տէյիլ տիր . միւսաատէ իտէր իսէնիզ պու էվրագը պէրապէր էվէ կէօթիւրէյիմ , վէ եախօտ կէճէլէրի պաղը կէլէյիմ տէ պուրատա միւթալաա իտէյիմ :

Միւսթանթիգ .— Պու էվրագըն պուրատան չըգմասը ճաիզ օլամազ . Լաքին պէնիմ օտամ սիզին իչիւն տայիմա աչըգ տըր , տիլէտիյինիզ կիպի պուրատա չալըշապիլիրսինիզ :

Րօզին .— Պու աղշամտան իթիպարէն կէլիրիմ :

Միւսթանթիգ .— Շու միւթալաաի սըրըէնիզտէն Փիքրինիզտէ պիր ըշըգ տօղտու՞ մը :

Րօզին .— Խա՛յր . . . իշին հէր ճիհէթի գարանլըգ . . . եալընըզ պիր ճիհէթ վար քի բէք աշիքեար տըր , վէ իթիրազ գալտըրմազ . եանի հէր իքի ճինայէթին տէ փաիլի այնը շախս տըր . ճինայէթին պիրի տիկէրինտէն թէվէլլիւտ իթմիշ տիր . . . Բէր-Լաշէզտէ Գուրպալիէֆ մէզարընտա պուլընան գարը Էրնէսթին սօգագընտա վուրըլան շախստան տօգուզ սաաթ էվվէլ գաթլ իտիլմիշ տիր . . . շիւպհէ եօգ . պիրինճի Փիիլի գաթլ՝ իքինճի Փիիլին իճրաասընա սէպէպիյէթ վէրմիշ տիր : Օ գարը մէզարա պիր շէյ կէթիրմիշ օլմալը . . . պէլքի Էրնէսթին սօգագընտա վուրըլան շախսըն Բարիսէ վիւսուլինի , վէ շըմէնտըֆէրլէ կէլէճէյի սաաթըն , վէ թանըլմագ իչիւն օ շախսըն գօլունըն պաղը օլաճաղընըն խապէրինի միւպէյյին պիր մուխապէրէ կէթիրմիշ տիր . . . Գաթիլ՝ մէզարտա էլինէ կէչիրմիշ օլտուղը մուխապէրէյի խաֆիյէտէն իշէ քէսպը վուգուֆ իտիպ , կէլէճէք եօլճույու գարշըլամաղա կիթմիշ օլմալը . վէ օ եօլճու տախի , քէնտիսինի իսթիգպալ իթմէկէ կէլէնին պիր սէօզլիւնէ էմնիյէթ իտէրէք , գաթիլի օլաճագ շախս իլէ պէրապէր կիթմիշ օլմալը . . . Ճինայէթ , շըմէնտըֆէր մէրքէզինտէն Մօնթօրկէօյ սօգագընա կէլտիկի սըրատա վուգու պուլմուշ տըր . . . Պու սէօյլէտիքլէրիմի պիր չօճուգ պիլէ ֆարգ իտէպիլիր . շիմտիլիք պաշգա պիր ըշըգ կէօրէմէյօրըմ . . .

Մէմուրին՝ Էմէ Ժուպէրի տինլէտիքճէ տիւշարը հայրէթ օլմագտա իտիլէր . Հէր նէ գատար Էմէ Ժուպէր սէօյլէտիքլէրինի պիր չօճուղըն պիլէ ֆարգ ու թէմեիզէ միւգթէտիր օլապիլէճէյինի իտտիաա իթմէքտէ իտի իսէ տէ , իֆատէսի վազըհ մէմուրինը մէրգումէյէ պիր ըշըգ քէօշէսի կէօսթէրմիշ իտի :

Գօմիսէր .— Ճինայէթին սէպէպի նէ օլտուղընը ֆարգ իթմէկէ պաշլա՞յօրմըսընըզ :

Րօզին .— Օ խուսուստա տահի հիչ պիր շէյ ֆարգ իտէմէտիմ . ճինայէթին սէպէպինի անլայամագ օլուր իսէմ , եանըլըր պուլունաղըմա էմինիմ . էվվէլա , մագթուլլարըն քիմլէր օլտուգլարընը անլայալըմ , սօնրա օնուն իզլէրինէ տիւշմէեօրարըզ . . . Պինաէնալէյհ մագթուլլարը կէօրմէլիյիմ :

Միւսթանթիգ .— Շի՛մտի մի :

Րօզին .— Շիմտի օլմազսա տա , պու կիւն կէօրմէլի . թանըտըգտան մազպաթալարընա նազարէն , գաթլ իտիլէն շախսըն իւզէրինտէ , սաաթը քէօսթէյի , վէ բարա քէսէսի տօլու օլարագ պուլընմըշ . տէմէք քի գաթլտէն մագսատ սըրգաթ տէյիլ իմիշ . պունը տա իսպաթ իտէպիլիրիմ : Ֆարզ իտէլիմ քի մագթուլըն ճըզտանընտա պանգա գաիմէսի օլարագ , ճէսիմ պիր մէպլաղ պուլունմուշ օլսուն . . . Մէնաաթը խըրսըզ օլան պիր գաթիլ՝ հէր շէյի տիւշիւնիր . սէթրիսինին ճէպինտէ պուլունան ճըզտանը ալըրտան սօնրա , բանթալօնըն վէ եէլէյինին ճէպլէրինի տէ եօգլար իտի . տըգգաթ իտինիզ քի , մագթուլըն ճէպինտէ պիր ճըզտան պուլունմըշ օլմասընը , մուհագգագ սուրէթտէ տէյիլ իսէ տէ , ինթիմալ գապիլինտէն օլարագ , ֆարզ իտիյօրըմ . . . Պիր եօլճու , քէնտիսինին քիմ օլտուղընը միւպէյյին իւզէրինտէ հիչ պիր քեաղըտ օլմայարագ , հաթթա բուլը պիր մէքթուպ զարֆը պիլէ պուլունմայարագ Գալէտէն պուրայա գատար եօլճուլուգ իթմէզ . էկէրչի օ եօլճու քէնտիսինին քիմ օլտուղընը կիզլէմէք իսթէմիշ իսէ ; օ պաշգա :

Միւսթանթիգ .— Ճամէշույլարընտա հիչ պիր ալամէթ պուլունմամասը շու սօն թախմինինիզի , եանի եօլճունըն քէնտիսինի կիզլէմէք միւրատընտա պուլունմըշ օլմասը հագգընտաքի ֆիքրինիզի թէէյիտ իթմէ՞զ մի :

Րօզին .— Պէլքի . . . լաքին քեամիլէն օ ճիհէթէ գարար վէրէմէմ . . . շիմտի բէք չօգ պէքեարլար հազըր ճամաշու ալըրլար կիյինիրլէր , վէ մարգալարընը իշլէթմէյի խաթըրլարընա պիլէ կէթիրմէզլէր . ճամէշու եըգայանլար , մարգանըն եէրինէ գըրմըզը թիրէ իլէ պիր իշարէթ գօյլար քի եէքտիկէրինէ գարըշմասըն : Պու ճիհէթի թահգիգ իտէրիզ . մագթուլըն իւզէրինտէ պուլընան սաաթ իլէ բարա քէսէսինի մուայէնէ իթմէք իսթէրիմ :

Միւսթանթիգ .— Շիմտի վէրիրիմ—տէյիպ , վէ չէքմէճէսինին իչինտէն սաաթը վէ քէսէյի չըգարըբ , Էմէ Ժուպէրէ թէսլիմ իթտիքտէ , մէրգումէ եիւզտէն պիր մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա .

—Էն չօգու իքի Ֆրանգլըգ պայաղը պիր քէսէ . չարշըտան ալընմըշ Բարիս մալը . . . մէշինի եէր եէր աշընմըշ . տէմէք քի աշիքի չօգտան գուլլանըր իմիշ . . . ճէմիյէթ իչինտէ կիրէն ատամ , պէօյլէ պիր բարա քէսէսի տաշըմա գուլլանմազ . . . իչինտէ օն ալթը Նաբօլէօն իլէ եէտի կիւմիւշ Ֆրանգ վար . ճէման Իւ-Եէ-ւ Եէտի Եէտի ֆրանգ . . . Էկէր պու քէսէնին սահիպի պիրազ վագթ Բարիստէ օթուրմագ նիյէթինտէ կէլմիշ իսէ , եա իւզէրինտէ պաշգա բարասը պուլընմագ լազըմ կէլիր , վէ եախօտ պանգէրին պիրինտէն բարա ալըճը օլմասը իգթիզա իտէր . . . պուրալարը անլաշըլմալը տըր .— տէտիքտէն սօնրա քէսէյի գաբատը վէ սաաթըն գաբագլարընը աչտը .— Օլտուգճա կիւզէլ Ճինէվրա սաաթլարընտան , գուլլընտան գուլլանըլմըշ , մաշալը վէ սէքիզ թաշլը . լաքին պէօյլէ սաաթլար հէր եէրտէ պուլունըր . . . սէնէտէ միլեօնլար իլէ սաթըլըր . . . զարֆըն իւզէրինտէ հիչ պիր չէյ մահքիւք տէյիլ . . . պունտան տա պիր էմարէ եօգ . . . մագթուլլարըն իւզէրինտէ պաշգա շէյ պուլու՞նմատը մը :

Միւսթանթիգ .— Էշքէյին իւզէրինտէ պիր շէյ պուլունմատը , վէ լաքին գարընըն էլինտէ պիր թութամ սաչ վար իտի քի , գաթիլին սաչլարը օլտուղընա շիւպհէ եօգ :

Րօզիէ .— Տօղրու տըր, պէն օ ճիհէթի ունութըյօր իտիմ . . . քի բէք տէ մուհիմ տիր . . . օ սաչլարը կէօսթէրի՞րմիսինիզ ;

Մ. տը Ժիպրէ պիր մուգավա ճըզտան աչըպ, քիւչիւք պիր քեաղըտ վէ իչինտէն պիր թութամ սաչ չըգարըպ .— Իշթէ . . .

Իմէ Ժուպէր սաչ թութամընը ալըպ, ֆէվգէլատէ տըգգաթլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա .— Պուրատա պիր բէրթէվուզ վա՞ր մը ;

Միւսթանթիգ .— Վար, իշթէ . . .

Խաֆիյէ Րօզիէ բէրթէվուզը ալըպ բէնճէրէնին էօնիւնէ եագլաշտը վէ թէքրար մուայէնէյէ տուրտը ; Պէշ տագըգա մուայէնէտէն սօնրա .

—Հէքիմ պու սաչլարը կէօրտի՞ւ մի ;

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ;

Րօզիէ .— Նէ՞ րէյ վէրտի ;

Միւսթանթիգ .— Գաթիլ իլէ մագթուլ տէօյիւշտիւքլէրի սըրատա, մագթուլէ գարը՝ սաչընտան եագալամըշ, վէ թութամը էլինտէ գալմըշ ;

Իմէ՝ միւսթէհզիյանէ պիր թէպէսսիւմլէ .

Րօզիէ .— Հէքիմինիզ բէք ուսթատ տէյիլ իմիշ, հաթթա պիր շէյտէն խապէրի եօգ իմիշ ;

Միւսթանթիգ թէաճճիւպլէ .— Նէ՞ ճիհէթլէ ;

Րօզիէ .— Զիւնքի մագթուլէնին էլինտէ պու սաչլար պուլունաճագ եէրտէ, թէքմիլ պիր բէրուգա տա պուլունմալը իտի—տէմէկ իտի ;

Միւսթանթիգ .— Պիր բէրուգա՞ (թէքմիլ էյրէթի սաչ) մը՞ ;

Րօզիէ .— Էօյլէ՞ եա . . . Գաթիլ թէպտիլի գըյաֆէթ իթմիշ, վէ կէօրիւնիր քի գումրալ իմիշ քի, թանըլմասըն տէյու սարը բէրուգա գօյմըշ ;

65

Մէմուրլարին իչինտէն տէ շաշըըն շաշըըն գալտըգլարընը կէօրտիւքտէ, Իմէ Ժուպէր վագարընը մուհաֆազայա չօգ զահմէթ չէքիպ .— Պագընըզ . . . պու սաչլարտա քէօք եօգ . . . պունլար տէօյիւշ էսնասընտա գօբարըլմըշ սաչլար տէյիլ . Անճագ պիր բէրուգա եաբըլմագ իւզրէ քէսիլմիշ սաչլար տըր ;

Միւսթանթիգ վէ բօլիս միւտիրի վէ գօմիսէր, բէրթէվուզը ալտըլար վէ մատամ Րօզիէնին եարտըմը միսիլլիւ, սաչ թութամընը պիրէր պիրէր մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, արգա արգայա— սահիհ տիր— . . . տէտիլէր ;

Րօզիէ .— Տէմէք քի, իշի պիտայէթինտէն պաշլայաճաղըզ ; Շահիտլէր տէ սիզին կիպի ալտանմըշլար . տիմէք օլուր անլէրին շէհատէթինտէն պէօյլէ պիր իսթիֆատէ ճիհէթի եօգ . . . լաքին նէ՞ օլուր, եինէ իշին տօղրուսընը պուլուրըզ . . . Պաշգա պիր նօգթա տահա վար . . . Մազպաթալարտա, կէրէք էրքէյին վէ կէրէք գարընըն ճամաշըրլարընտա մարգա օլմատըղը միւնտէրիճ տիր, տէյի՞լ մի ;

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ;

Րօզիէ .— Պէնիմ ինտիմտէ պու նօգթա գըյասէսիզ միւհիմ պիր նօգթա տըր ; Պիր էրքէք՝ ճամաշըրլարընտա մարգա իշլէթմէկէ էհէմմիյէթ վէրմէսին, պու օլապիլիր . լաքին պիր գարը էօյլէ տէյիլ ; Նէ գատար միւսէյյէպ պիր գարը օլսա, կէօմլէքլէրինէ վէ եաղլըգլարընա մարգա գօյտուրթուրլար . . . Էկէրչի իշլէթմէմիշ իսէ, տիմէք քի մարգա պուլունմամասընը թէրվիճ իտէր իմիշ . . . Մուգատտէման էսնայի մէմուրիյէթիմտէ, խըյանէթ վէ խապասէթ իճրասը իչին թէրթիպ օլունմըշ օլան շիրքէթլէրէ տախիլ օլանլարըն ճամաշըրլարընտա ալէսսէվիյէ մարգա պուլունմամագտա օլտուղունը, վէ եախօտ պուլունան մարգալար քէնտի մարգալարը օլմատըգլարընը թաստիգ իթտիմ . Թութուլըրլար իսէ մէմուրլարը շաշըրթմընլար իչին պու վէճհ իլէ հարէքէթ իտէրլէր իտի ;

Միւսթանթիգ .— Պունտան խուլասայի մագսատընըզ նէ՞ տիր ;

Րօզիէ .— Տահա բէք սահիհ պիր րէյ վէրէմէմ . լաքին շու օլապիլիր քի, գարշըմըզտա եալընըզ պիր քիշի չըգմայըպ, պիր գումբանիա չըգար . պու տա պէնճէ բէք մէմուլ տըր ;

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ՞ մի մէմուլ իտիյօրսընըզ ;

Րօզիէ .— Եինէ թէքրար իտէրիմ քի, սահիհինի հէնուզ պիլէմէմ . լաքին թախմին օլունապիլիր . . . շիմտի մագթուլլէրի կէօրմէք արզուսընտայըմ ;

Իմէ Ժուպէր շու սօն սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա . սաաթ իւչիւ վուրտը ;

Նէօպէթտէ պուլունան խատէմ՝ Գօնթ Իվան Ամօլօֆըն կէլմիշ սուֆատա պէքլէմէքտէ օլտուղունը խապէր վէրտի ;

Միւսթանթիգ .— Պիր տագըգատան իշէրի պըրագ — վէ խատէմէ տըշարը չըգտըգտան սօնրա, Իմէ Ժուպէրէ խիթապէն .—Պիրազտան կէօրէճէյին կէնճ քիմսէ՝ Գօնթ Գուրավիէֆ տիր . լաքին թալիմաթը ճէտտէյէ տէյին Իվան Ամօլօֆ նամըյլա թանըմագլըղընըզ իճապ իտէր ;

Մատամ Րօզիէ տուչարը հէյէճան օլտու ; Բէնտէլինին էսկի վէլինիմէթի օլան վէ Բիէր Լարթիկ թարաֆընտան գաթլ իտիլմիշ պուլունան օ տիւպէր Գօնթէս Գուրավիէֆին մախտումընըն եագլաշմասը, մատամ Րօզիէյի բէրիշան իթտի պըրագտը ;

Հէնուզ քիւչիւք իքէն օ նազիք վէ լաթիֆ վալիտէսինին տիզլէրի իւզէրինտէ Գօնթ Իվանըն օյնատըղընը կէօրմիւշ օլտուղընտան, եինէ օ պախթիյար վէ մէսուտ ֆամիլեայը, օ կէնճ վէ կիւզէլ վէ պիրպիրլէրինի չըլտըրըրճասընա սէվէն, վէ ալչագ պիր գաթիլին տէսթը հայաթշիքէսթի մարիֆէթիյլէ գարիպէն պիրպիրլէրինտէն մուհապպէթտէն այրըլաճագ օլան զէվճ իլէ զէվճէյի հալա կէօզիւ էօնիւնտէ կէօրիւյօր զաննիթտի . օ խայինին քէնտի աչըգը, վէ օ զէման հէնուզ րահմինտէ թաշըմագտա օլտուղու չօճուղըն բէտէրի օլտուղունը խաթըրընա կէթիրտի . քէնտինին տէ օ խընզըրըն մուինի զանն օլունարագ թէվգիֆ իտիլտիյինի տէրխաթըր էյլէտի . Գալպի սըգըլտըգճա սըգըլտը, կէօզլէրի գարարտըգճա գարարտը, վար գուվվէթինի թօբլամագ լիւզումընը հիսս էյլէտի . Խէյէճանը հալի աշիքեար սուրէթտէ նիւմայան օլուպ, օթուրմագտա օլտուղու սանտալյէնին իւզէրինտէ հաթթա սալլանմագտա իտի ;

Միւսթանթիգ .— Խէյէճան ու հէյէճանընըզը զապթ իլէ քէնտինիզէ կէլինիզ, մա՛տամ ;

Միւսթանթիգին սէօզինտէն մատամ Րօզիէ հէմ մանէն վէ հէմ տախի մատտէթէն քէսպը գուվվէթ էյլէտի . գալպինին չարբընթըսը տուրտու, սըֆաթընտա պիր սուքիւնէթ բէյտա օլտու ;

Իվան Սմոլոֆ իչերի կիրտի · հազըրանա սէլամ վէրիփ , միւսթանթիգէ էլինի ուզաթըր · Էմէ Ժուպէր հէնուզ քիւչիւք չօճուգ իքէն կէօրմիւշ օլտուղը , վէ վալիտէսինէ միւշապէհէթինտէն նաշի թանըտըղը մէզքուր կէնճ Գօնթը կէօրտիւքտէ , կէօզլէրի եաշ իլէ տոլար ։ Գօնթէս Գուրավլէֆի էօլտիւրէն օ խային բէտէրին օղլու օլուգ , ճանը կիպի սէվմէքտէ օլտուղը Մօրիս խաթըրընա տիւշտիւ ։

Գօնթ .— Մէմնուն իտէրիմ քի սիզի պէքլէթմէտիմ . . .

Միւսթանթիգ .— Խա՛յր , Գօնթ . . . — վէ Էմէ Ժուպէրի կէօսթէրէրէք .— իշթէ տիւնքի պահսըն իթմիշ օլտուղըմըզ մատամ . . .

Գօնթ Իվան մատամ Րօզինէյէ նազար իլէ մէզպուրէյէ տօղրու պիր ատըմ ալըր ,

Էմէ պաշտան այաղընա գատար տիթրէմէքտէ իտի ։

Գօնթ .— Մա՛տամ, սիզին հուզուրընըզ խաթըրըմա զայէթ քէտէրնաք վագաալար կէթիրտի . . . էօմրիւմ օլտուգճա թուլթաճաղըմ եաս վէ մաթէմի թէճտիտ էյլէտի... սէնի կէօրտիւմ տէ պիր տահա իլթիւամբէզիր օլմայաճագ օլան եարէմ Թէքրար աչըլտը . . . սէնի կէօրտիւմ տէ չօճուգլուղըմըն կիւնլէրի , սէնին՝ պէնիմ տօսթում օլտուղըն զէմանլէր խաթըրըմա տիւշտիւ , վալիտէճիյիմի էլիմտէն գափըփ կէօթիւրէն ճինայէթ նասըլ խաթըրըմտա իսէ , սէնին պուսէլէրին , սէնին թէպէսսիւմլէրին տէ թըպգը էօյլէ խաթըրըմտա գալմըշ տըր . . նահագ օլարագ չէքմիշ օլտուղըն ճէվր ու ճէֆա վէ մէշագգաթլարը պիլիրիմ . . . Պիր խայինին սէնի գապահաթլը տիւշիւրտիւյիւնի , ալէյհինտէ վագը օլան իֆթիրալարա գարշը միւտաֆաա իթտիյինի , վէ մասումլուղընը կիւն կիպի զահիրէ չըգարթըղընը պիլիրիմ . . . Նէ գատար ֆէվգէլատէ պիր ճէսարէթ , նէ գատար հայրէթպախշ պիր գուվվէթլէ գալպ իլէ վալիտէմին գաթիլինի , պէնի մահվ իթմէք իսթէյէն խայինի արայըփ գօվալատըղընը պիլիրիմ · օ խայինին գապահաթլը օլտուղընը սէնին նէ՛ վէճհ իլէ իսպաթ իթտիյինի տէ պիլիրիմ ,

«Սանա հայրան , վէ պու կիւն սէնի կէօրտիւյիւմ իչիւն ֆէվգէլատէ պախթիյարըմ , մա՛տամ · չիւնքի մէմնուն իտէրիմ քի , հէր իքիմիզին տիւշմէնի օլուպ պունճա վագթտան պէրու պօշ պօշընա արանըլան օ ալչագ ալէյհինտէ վագը օլաճագ թէշէպպիւսաթըմա սիզ տէ հիսսէտար օլուրսունըզ · շունը տա մէմնուն իտէրիմ քի , օ քեաֆիրին իզինի պուլմուշըմ տըր ։

Մատամ Րօզինէ , պիւսպիւթիւն սէթրինէ մուվաֆֆագ օլամատըղը պիր հէյէճան իլէ .— Գօ՛նթ , եիրմի իւչ սէնէ զարֆընտա իքի տէֆա պէօյլէ սէվինճ հիսս իթմիշիմ տիր ; Պիրինճի սէվինճ, պունտան եիրմի իւչ սէնէ էվվէլ տէհշէթ վէ նէֆրէթ իթմիշ օլտուղըմ պիր ճինայէթտէ գապահաթըմ վէ զիմմէտարլըղըմ օլմատըղըմա տաիր վէրիլմիշ օլան հիւքմի իշիթտիյիմ սըրատա , վէ իքինճի սէվինճ տէ շիմտի սիզին սէօյլէտիքլէրինիզի տինլէտիյիմ զէման հիսս էյլէմիշիմ տիր . . . Սիզ կէլիպ իքինճի տէֆա օլարագ պէնիմ մասումլուղըմը թաստիգ իթտինիզ · Ճան ու կէօնիւլտէն թէշէքքիւր իտէրիմ . . . Էվէթ սիզին իլէ պու խուսուստա միւթթէֆիգ օլաճաղըմա , վէ հաթթա սատըգ պիր միւթթէֆիգ օլաճաղըմա եէմին իտէրիմ · պու ուղուրա քէնտիմի տախի ֆէտա իթմէք լազըմ կէլիրսէ իտիւպ , Բիէր Լարթիկի սիզէ թէսլիմ իտէճէյիմ ։

Գօնթ՝ մատամ Րօզինէյէ էլինի ուզաթըրագ .— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տամ .— տէտի ։

Էմէ Ժուպէր՝ Գօնթըն էլինի թութուպ իհթիրամքեարանէ պիր մուհապպէթլէ տուտագլարընա կէօթիւրտիւքտէն սօնրա .— Լարթիկին իզինի պուլմու՞շմուսունուզ , տէտինիզ ։

Գօնթ .— Էօյլէ զանն իտիյօրըմ ։

Րօզինէ .— Քէնտիսինի թանը՞րմըսընըզ ։

Գօնթ Իվան՝ մուգատտէման միւսթանթիգէ անլաթմըշ օլտուղը խուսուսաթը մուխթասար վէճհ իլէ թէքրար մատամ Րօզինէյէ հիքեայէ էյլէտի , վէ Պրիւքսէլտէ պախսի գաչըրմըշ օլտուղընը պէյանլա հիքեայէսինէ խիթամ վէրտի ։

Մատամ Րօզինէ՝ ֆէվգէլատէ պիր տըգգաթ վէ խահիշլէ տինլէտի ։

—Օ խաին էլեէվմ Բարիստէ՞ մի տիր տէյու մէմուլ իտէրսինիզ ։

Գօնթ .— Եէմին պիլէ իտէպիլիրիմ ։

Րօզինէ .— Պու պապտէքի գանաաթընըզ նէ՞ էսաս իւզէրինէ մէպնի տիր ։

Գօնթ .— Պիր հիսսը տախիլի իւզէրինէ ։

Րօզինէ .— Հէբսի պու գատա՞ր մը ։

Գօնթ .— Քեաֆի տէյի՞լ մի տիր ։

Րօզինէ .— Օլ պապտէ էմին օլապիլմէկ քեաֆի տէյիլ տիր · չիւնքի հիսսիյաթը տախիլիյէ էքսէրիա ինսանը ալտաթըր . . . Էյէր Լարթիկ Բարիստէ իսէ , պէնիմ խապէր ալաճաղըմա էմին օլընըզ . . . Սիզ պու իշի պանա հէվալէ իտինիզ , վէ լիւզումը թագտիրինտէ սիզին մուավէնէթինիզէ միւրաճաաթ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ պույուրընըզ ։

Գօնթ .— Շիմտիտէն մէգզունսունըզ, տիլէտիյինիզ կիպի պէնի իսթիխտամ իտէպիլիրսինիզ , մա՛տամ ։

Րօզինէ .— Պիր խայլը մալումաթ իսթիհսալը զըմնընտա սիզի կէօրմէք իճապ իտէճէք տիր . . .

Գօնթ .— Նէ՞րէտէ վէ նէ՞ վագըթ ։

Րօզինէ .— Տահա պիլէմէմ . . . լիւզումը թագտիրինտէ սիզէ եազար մալումաթ վէրիրիմ ։

Գօնթ .— Կրանտ-Օթէլտէ իգամէթ իթմէքտէյիմ , մէքթուպընըզը օրայա կէօնտէրինիզ ։

Րօզինէ .— Գօնթ Իվան Սմօլօֆ նամընա . . . օնը ունութմամ . . . —տէտիքտէն սօնրա , միւսթանթիգէ խիթապէն .— Գօնթըն իչէրի կիրտիյի սըրատա սէօյլէմիշ օլտուղըմ միսիլլիւ , մագթուլէյի կէօրմէք իսթէրիմ . . .

Միւսթանթիգ .— Տէրհալ մուայէնէխանէյէ կիտէպիլիրիզ .—տէյիփ , չանը չալտը վէ իչէրի կիրէն խատէմէյէ իքի արապա կէթիրիլմէսինի էմր էյլէտի ։

Գօնթ՝ Էմէ Ժուպէրէ խիթապէն .— Պիր արալըգ պէնիմ տէ միւշթէրէք օլտուղըմ զանն ու թախմին օլընան օ մէսէլէյի ղարիպէ իլէ տէ՞ մի մէշղուլսունըզ ։

Րօզինէ .— Էվէթ ։ Բագը օլտում վէ բագը օլտուղըմա տա շիմտի բէք մէմնունըմ . չիւնքի պու մէսէլէնին նէթիճէսինտէ տէ Լարթիկին մէյտանա չըգմայաճաղը նէ՞ մալում ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ, մա՛տամ . Ֆաիլինի արամագտա օլտուղըմըզ շու իքի ճինայէթտէ Լարթիկին բարմաղը՞ մը վար տէյու մէմուլ իտիյօրսունըզ ։

Րօզիէ.— Գիլմէյօրըմ. լաքին մագթուլ զարընըն նատըննըն Գուրավիէֆ մէ. զարընըն իչինտէ պուլունմըշ օլտուղընը սիզտէն տույտուղըմտա, ֆիքրիմտէն էօյլէ պիր չէյ կէչտի։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ միւնասէպէթլէ։

Րօզիէ.— Շիմտիլիք պիր չէյ սօրմայընըզ. մուախխարէն տահա կիւզէլճէ սիզէ իֆատէի մէրամ իտէպիլիրիմ։

Միւսթանթիգ.— Սիզէ էմնիյէթը քեամիլէմ վար, նէ վագթ քի միւնասիպ կէօրիւր իսէնիզ, օ վագթ իֆատէի մէրամ իտինիզ։

Իվան Սմիրլօֆ միւստատէ խոթէյիպ, տիշարը չըգտը։

Խատէմէ կէլիպ արապալարըն հազըր օլտուգլարընը պիլտիրտի։

Մէմուրին իլէ մատամ Րօզիէ հէման պինիպ մուայէնէխանէյէ կիթտիլէր։

ԽԻԹԱՄԸ ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

1

Վագթ կէլմիշ վէ կալար եաղըրմաղա պաշլանմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, մուայէնէխանէնին գարուլարը գարանլըգը սըրատա, միւսթանթիգ վէ բօլիս միւտիրի վէ զօմիսէր վէ մատամ Րօզիէ իչէրի կիրտիլէր։

Մուայէնէխանէնին խըզմէթճիսի մօմլար կէթիրիպ եագըլը, մատամ Րօզիէ հէր իքի նաաշը թէտգիգէ պաշլատը. էվվէլ էմրտէ էրքէյին նաաշը նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթտի։

Նարայը ուզուն ուզատըյէ մուայէնէ էյլէտի, վէ հէր նէ գատար վուգուը գաթլտէն պէրու էրքէյի զէման միւրուր իթմիշ օլտուղը միւնասէպէթլէ եարանըն հէյէթի թէպէտտիւլ իթմիշ իսէ տէ, մէզքիւր եարանըն իպթիտաքի շէքլի նէ սուրէթլէ իտուկինէ մատամ Րօզիէ թէմամըյլա գանաաթ հասըլ իթտի։

—Զապթնամէ պէնի ալտաթմամըշ. հագըգաթէն իւչ քէօշէլի պիր սիլահլա ճէրհ իտիլմիշ. պու ճինս սիլահլար էկսէրիյա քէշ նատիր վէ ղայէթ պահալը տըրլար... Գաթիլլէր մէզքիւր սիլահը սալա իսթիմալ իթմէզլէր... Պու ճէրիհայը աչան սիլահ, չիւպհէսիզ [illegible] օլան քիմսէնին մալը իմիշ... Պու սիլահ ուշգուլը քիմ օլտուղընը պուլմագ իչին, զիմտիլիք էն էյզէմ օլան չէյ չու մագթուլըն քիմ իտուկինի անլամագ տըր.— տէյիպ, Իվէ ժուպէր՛ նաաշըն էլլէրինտէն պիրինի, սաղ էլինի թութտը, վէ պիչիմինի թէտգիգ էյլէտի. քէմալը տիգգաթլա ավուճընըն իչինի վէ բարմագլարընըն քէօքլէրինի եօգլատը։

—Պու ատամ էլի իլէ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմամըշ իտուկի բարմագլարընըն պիչիմինտէն պէլլի. անճագ պիր վագթ էլի իլէ տէ իշլէմիշ օլտուղընա չիւպհէ եօգ. չու նիշան պունը իսպաթ իտէր։

Մուախխարէն մատամ Րօզիէ, մագթուլըն սօլ էլինի տէ մուայէնէյէ պաշլայըպ, պիրտէն պիր սէտա սալըվէրտի։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ վար։

Րօզիէ.— Միւհիմմ պիր էմարէ։

Միւսթանթիգ.— Հա՞նկիսը։

Րօզիէ.— Գօլընտաքի եյնէ իլէ եարըլմըշ օլան իզմ... չախմըղնա մախսուս օլան չու իշարէթլէր սայէսինտէ, պու ատամըն ղայէթ սուհուլէթլէ թանըլաճաղընա չիւպհէ եօգ։

Միւսթանթիգ.— Գունըն իլէ պէրապէր էլան թանըլյան պուլընմատը...

Րօզիէ.— Գիւլմէյիզ... մամաֆիհի շիմտիյէ գատար եարըլմայան չէյ էլլէթթէ քի պունտան պէօյլէ եարըլաճագ տըր։

Իվէ ժուպէր՛ մագթուլըն պաճագլարընըն ալթ թարաֆընը եօգլայըպ, վէ պիր չէյ կէօրէմէյիպ, թէքրար գօլընտաքի իշարէթլէրէ տէօնիւպ.

—Պու պիշարէ եա աքէրլիք իթմիշ, վէ եախօտ մահպուս օլմըշ. պիր զընճատա, վէ պիր տէ մահպէստէ պէօյլէ տէրի ինճէրինէ իլէմէքլէ էյլէնիրլէր... կէօ-

բունէն Թարիխ պու իշարէթլէրին ճարըլըղը Թարիխ տիր . . . Նաաշլարըն ֆօ-Թօղրաֆիալարը ալընմըշ տըր տէյի՞լ մի ։

Բօլիս միւտիրի .— Էվվէթ ։

Րօզիէ .— Օ րէսիմլէրտէն էն էյի հըզանըլարտան պանա պիր գաչար տանէ վէր-մէյի ։ Պիրազ տա տիկէր Նաաշըա պագալըմ .— տէտիքտէն , վէ սիւրաթլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա .

— Պու՞զարըլըն սըֆաթըլըն չէքիլնտէն էննէյի օլտուղը մուհագգագ տըր ։ Սաչընըն գըրմըզըլըղընտան , չէնէսինին պիչիմինտէն , տիշլէրինին ուզունլըղընտան, այագլարընըն Թասլագըլըղընտան Ինկիլիզ օլտուղընա շիւպհէ եօգ տըր ։ Պու տա տիկէր մագթուլ միսիլլի միւթէպէր պիր սընֆը էհալիյէ մէնսուպ տէյիլ իմիշ . . . էյլէրի իշճի , վէ շիւպհէսիզ քի խըզմէթճի էյլէրի տիր ։

Իմտի ժուպէր շու միւթալաաթը աչըգ աչըղա պիրպիրի արտը սըրա , վէ պիլա Թէրէտտիւտ պէյան իթմէքտէ օլտուղընտան , քէնտիսինճէ խուսուսաթը մէզքիւրէյէ տանաաթ հասըլ օլմըշ իտիւկինէ պինաէն, հազըրուն տախի զանն օլմագտա իտիլէր ։

— Պու Ինկիլիզ Բարիստէ պիրիսինին խըզմէթինտէ պուլունմըշ օլտուղընը իտ-տաա իտէպիլիրիմ . . . Տիկէր մագթուլը Գալէտէ կէօրէն օլմըշ . տիմէք քի րէվիզը հալէ Նազարէն Ինկիլթէրրատան կէլիյօր , վէ Բարիսէ պիր Թագըմ էհէմմիյէթլի էվ-րագ կէթիրիյօր իմիշ քի . . . — տիյէրէք , սէօզիւնիւ պիթիրմէքսիզին պիր միւտ-տէթճիք տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , քէնտի քէնտինէ սէօյլէնիյօր կիպի .

— Պաշգա պիր վասըթա տահա վար ըմըշ , պու աչիքեար . պու վասըթանըն տա օ գաթիլ օլտուղընա պէօյլէ իհթիմալաթ վար ։ Գուրպանէֆ մէզարընըն իչին-տէքի միհրապըն իւզէրինտէ վագը տօլապըն իչինէ պրագըլմըշ օլան էվրագը գա-թիլ օրատան ալմըշ օլմալը . միւսթանթիգ Թօզըն իւզէրինտէ բարմագ էսէրլէրինի կէօրմիւշ . Կէօրիւնիւր քի մէզքիւր էվրագըն իչինտէ Ինկիլթէրրատան կէլէճէք օլան ճօլճունըն շըմալ շըմէնտէֆէրի մէրքէզինէ հանկը սաաթտա կէլէճէյի զիքր իտիլմիշ իմիշ . . . էվվէթ . . . էվվէթ . . . պու պէօյլէ տիր . . . տահա զարանըլը իչինտէյիմ , վէ ֆագաթ րէֆթէ րէֆթէ այտընլըղը պուլաճաղըմ , անլայօրըմ . . .

Միւսթանթիգ .— Ա՛հ , շիւպհէմիզ եօգ . շիւնքի էկէրչի սէօյլէտիքլէրինիզ ըլըֆ հագըգաթը հալ տըր տէնիլէմէզ իսէ տէ , հագըգաթը հալէ բէք մուգարին կէօ-րիւնիւյօր ։

Միւսթանթիգին սէօզլէրի տօղրու օլտուղը մալիւմ տիր . Իմտի ժուպէր՝ քէնտի-սինէ վէրիլմիշ օլան Թէօթ-կէօղէ չէօհրէթինէ պիհագգըն շայէստէ պիր գարը ի-տի . գարանլըգտա , այտընլըգ կիպի կէօրիւր իտի ։

Բօլիս միւտիրի . — Տիմէք օլույօր քի , իշիւնճի վասըթա հէր քիմ իսէ , գաթիլ տէ օ տըր տէյու մէմուլ իտիյօրսընըզ , էօյլէ՞ մի ։

Րօզիէ .— Էվվէթ ։

Միւտիր .— Գաթիլ էննէյի օլմալը տըր ։

Րօզիէ .— Պու Թախմինինիզ նէտէ՞ն նէշէթ իտիյօր ։

Միւտիր .— Շահիտլէրին քեաֆֆէսի , շըմալ էհալիսի Թէլաֆֆուզընա մալիք օլտուղընը իֆատէ էյլէտիլէր ։

Րօզիէ .— Պիրազ տա շահիտլէրտէն պահս իտէլիմ . շահիտլէր տախի գաթիլին տալը օլտուղընը պէյան իթմիշլէր . Թէլաֆֆուզը մատտէսինտէ Նասըլ քի ալտանմըշլար իսէ , սաչընըն րէնկի խուսուսընտա տա Թըպգը էօյլէ ալտանմըշլար . . . Գաթիլ հէր շէյի հիսապ իթմիշ . . . շիմտիյէ գատար պիր չօլբագըզ կէօրտիւմ իսէ, օ տա հէր իքիսինի այնը սիլահ իլէ վուրմըշ օլմասը մատտէսի տիր . գաթիլ բէք կէ՞նճ մի տիր , օրասընը պիլմէմ . լաքին գուվվէթի պէրքէմալ օլտուղը պիր ճաշտա պու-լունմասը լազըմ կէլիր . . . Պէօյլէ պիր ճինայէթի Թէսավվուր վէ իճրա իտէն էիրմի պէշ ճաշընտա պիրիսի իսէ , ալէմէ մուճիպը տէհշէթ խարիգ իւլ ատէ պիր մախ-լուգ օլմասը լազըմ կէլիր քի , պու միսիլլիւլէր տէ էլհամտիւլլահ բէք նատիր զու-հուր իտէրլէր ։

Իմտի ժուպէր շու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա , մագթուլէ գարընըն հէնուզ աղզը աչըգ օլան եարալարընըն մուայէնէսինէ պէտ իլէ .

— Ա՛հ , չօգ շիտտէթլի տարպէլէր իմիշ . իլք տարպէտէ էօլմէմիշ իսէ , տիմէք պիչարէ րասթ կէլէ պիր հարէքէթլէ գօլընը գալտըրըբ պիր եանա աթըլմըշ վէ շու հարէքէթլէ գամանըն տէմիրի գայմըշ . . . իքինճի տարպէ իսէ տօղրու եիւրէյինէ տայանմըշ . . . սիլահ այնը սիլահ տըր . իքի գաթիլին տէ սէպէպի պիր օլտուղընա իշթիպահ եօգ ։ Եա պէն զըյատէսիյլէ եանըլըյօրըմ , վէ եախօտ շու ֆիկիլ էյի գօ-լու հէր Թարաֆա աէթիչէն պիր զաթըն Նուֆուզ ու Թէէսիրիյլէ իճրա օլունմըշ տըր . . . պու ֆիկիլին նէթիճէսի նէ՞ իմիշ աճապա . . . աճապա գաթիլին մագսատը նէ՞ իմիշ . պուրալարընը տահա անլայամատըմ . . . Ա՛հ , էլիմէ եալընըզ պիր էմարէ կէչիրէպիլսէմ . . . մագթուլլարըն եա պիրինին վէ եախօտ տիկէրինին իւզէրինտէ , պիր քեաղըտ . . . պիր քէլիմէ . . . պիր սըրա եազը պուլընմըշ օլսա իտի . . . Պիր շէյ զուհուր իթմէտի . . . տէյի՞լ մի ։

Միւսթանթիգ .— Հիչ պիր շէյ պուլընմատը ։

Մուայէնէխանէնին քեաթիպի սէօզէ գարըշըբ .— Սիզէ տէօրթ տիւրիւլիւ օ-գուլմըշ պիր քեաղըտ Թէսլիմ իթմիշ իտիմ քի , եէլէյին կէօզլիւք ճէպինտէն չըգմըշ իտի . . . օ քեաղըտը մատամա կէօսթէ՞րմէտինիզ մի ։

Միւսթանթիգ .— Օ քեաղըտըն իւզէրինտէ եազը տէնիլէն շէյ եօգ . պինաէն ալէյհ հիչ պիր էհէմմիյէթի օլամազ ։

Իմտի ժուպէր գուլագլարընը գապարթմըշ իտի ։

— Քի՞մ պիլիր . Նասըլ քի ինսանլար եիւզտէն հիւքմ օլընմազլար իսէ , էօյլէ տէ կէօրմէքլէ հիչ պիր շէյին հալի հիւքմ օլունամազ . . . բէք միւհիմ պիր նէսնէ չօգ տէֆա էհէմմիյէթսիզ տիր զանն օլունըր . . . օ քեաղըտ տուրո՞յօր մը ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ։

Րօզիէ .— Եանընըզտա՞ մը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Խա՛յր , տաիրէտէ , գալէմտէ ։

Րօզիէ .— Շիմտիլիք արթըգ պուրատա պիր իշիմիզ գալմատը . սիզին իլէ պէ-րապէր տաիրէյէ կէլէյիմ տէ , օ քեաղըտը պանա վէրինիզ . . պիր ան էվվէլ մու-այէնէ իթմէք իսթէրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Բէք ալա ։

Քեաթիպ .— Եարըն Նաաշլարը տէֆն իթմէքլիյէ միւսաատէ օլունապիլէճէ՞ք մի տիր ։

Միւսթանթիգ՝ Իմէ ծուպէրին եւգլունէ պագտը։

Ռօզիէ.— Շիմտիկը տահա էօյլէ չէյ խաթըրտան կէչիրմէմիշիմ. տահա պէնիմ թէտցիգ իտէճէյիմ ճիհէթ վար։

Քեաթիպ.— Գարընըն Նաաշը տիկէրի գատար ուզուն միւտտէթ տուրամազ... հէր նէ գատար թէտապիրը լազըմէ իթթիխազ օլունմըշ իսէ տէ, գօրգարըմ քի Նաաշ քեամիլէն պօզուլմասըն...

Ռօզիէ.— Էօյլէ իսէ գարընըն Նաաշընը տէֆն իթտիրին... լաքին տիկէրի տուրսըն. հիչ օլմազսա տէօրթ պէշ կիւն տուրմալը։

Քեաթիպ.— Տուրսուր։

Ռօզիէ.— Պէշ կիւնէ գատար եա պօշա հըզարըմ, վէ եախօտ պու շախսը պիր Թանըյան զուհուր իտէր...

Քեաթիպ.— Միւրատընըզ նէ՞ տիր։

Ռօզիէ.— Զօգ սիւրմէզ միւրատըմ նէ օլտուղընը անլարսընըզ...

Մէմուրին իլէ մատամ Ռօզիէ արապալարընա րաքիպէն ատլիյէ տաիրէսինէ ավտէթ իթտիլէր։

Սաաթ պէշ օլտուղը հալտէ, մատամ Ռօզիէ օ տէրէճէ իչէ տալմըշ իտի քի, Մօրիսին ագշամ եէմէյինէ կէլէճէյինի օ զէմանա գատար խաթըրընա պիլէ կէթիրմէմիշ իտի։

Օն սէքիզ սէնէ միւթէմատիէն իտարէի զապթիյէտէ խաֆիյէլիք իթմիշ օլան վէ եիւզ գատար վուգուաթը միւհիմմէնին զէնանը իտարէսինի գուլլանմըշ պուլընան Իմէ ծուպէր եախօտ մատամ Ռօզիէ՝ եինէ չէճաաթը աթիգէսինի իքթիխազ էյլէմէքտէ իտի։

Նամալումի մալումտէն իսթիխրաճ իտէրէք, հէր չէյի Թէրթիպ վէ հիսապ իտէր, արար, վէ գաֆասընը բաթլատըրճասընա ուղրաշըր իտի. մէշղուլիյէթտէն պիր արալըգ էլ չէքմիշ օլմասըյլա, Ֆիքրի ասլա խամլանմամըշ օլուպ, եինէ պէրվէճճը սապըգ զիհնի աչըգ, բարլագ վէ հէր չէյի տիւշիւնմէկէ միւգթէտիր հալտէ գալմըշ իտի։

Մամաֆիհի գաշլարընըն արասընտա պիր արալըգ պիր հուգուր նիւմայան օլտըգտա, միւսթանթիգ.

—Զիհնինիզ պիր չէյ իլէ մէշղուլ օլմալը։

Ռօզիէ.— Էվվէթ, հաթթա զիյատէսիյլէ մէշղուլ տըր։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ արայօրսընըզ։

Ռօզիէ.— Պիզի մէշղուլ իթմէքտէ օլան վուգուաթ իլէ Գօնթ Իվան Գուրավիէֆ պէյնինտէ նէ կէօնա րապըթա վէ միւնասէպէթ օլապիլէճէյինի տիւշիւնիյօրըմ։

Միւսթանթիգ.— Էօյլէ պիր րապըթա վէ միւնասէպէթ վա՞ր տէյու մը մէմուլ իտիյօրսընըզ։

Ռօզիէ.— Պու մատտէ պէնճէ բէք չիւպհէլի տէյիլ. էօյլէ տէյիլ իսէ, նասըլ օլմուշ տա մուխապէրաթը խաֆիյէ իչիւն Գուրավիէֆ մէզարը էմանէթկեահ իթթիխազ իտիլմիշ։

2

Միւսթանթիգ.— Սիզճէ պու վուգուաթըյա Գօնթ Իվան պէյնինտէ պիր միւնասէպէ՞թ մի կէօրիւյօրսընըզ։

Ռօզիէ.— Պիր միւնասէպէթ վար ամմա, Գօնթ Իվանըն օ միւնասէպէթտէն մալումաթը օլմամալը տըր. էօյլէ օլմազսա, նի՞չիւն օ մէզար ինթիխապ իտիլմիշ... անախթարընը Նասըլ էլէ կէչիրմիշլէր...

Բօլիս միւտիրի.— Պէնճէ պիր էմանէթկեահ արամագա չըգմըշլար, վէ րասթ կէլէ մէզգիւր մէզարը իթթիխազ իթմիշլէր...

Գօմիսէր.— Խուսուսիյլէ մէզգիւր մէզարտա հիչ քիմսէ մէտֆուն օլմատըղը ճիհէթլէ, քիմսէնին կիթմէյէճէյինէ կիւվէնմիշլէր...

Ռօզիէ.— Օրատա տուրընըզ. չու սէօզլէրինիզտէն զիհնիմ ույանմազա պաշլայօր. էվվէթ, մէզար պօշ տըր. էվվէթ, եիրմի իւչ սէնէ տիր քի Գօնթէս Գուրավիէֆին ճէսէտի մէտֆուն օլտուղը մահալտէն չըգարըլըպ, տէպտէպէսիզ վէ պիր տէրէճէյէ գատար կիզլիճէ Ռուսիայա Նագլ օլունմըշ տըր... օ զէմանըն կազէթալարընտա պու խուսուսա տաիր հիչ պիր Թաֆսիլաթ կէօրիւլմէմիշ իտի... օ հալտէ պու Թաֆսիլաթը քի՞մ պիլէճէք...

Գօմիսէր.— Տօղրու տըր. պու Թաֆսիլաթը, պիլսէ պիլսէ Գօնթ Իվան պիլէպիլիր։

Ռօզիէ.— Թէքրար սէօյլէրիմ քի, Գօնթ Իվանըն շախսընըն պու ճինայէթտէ ասլա մէտխալի եօգ տըր. Մումաիլէյհ քեամիլէն սուչսըզ տըր. պու վուգուաթտան ասլա խապէրտար տէյիլ տիր. Մէզարըն պօշ օլտըղընը պիլէն պաշգա պիր խասըմ վար... Պէն էօյլէ զանն էտէրիմ քի պու խասըմ իսէ Պէրլինտէ Ֆրանց Միւլլէր Նամըյլա կէզէն, վէ Զվիչէրէտէ Մծ—Գլծ Նամ լօգանթատա քէնտի իսմի սահիհինի կիզլէմէմէք կիպի պիր ճէսարէթը Ֆէվգ էլատէ կէօսթէրմիշ օլան ալչագ հէրիֆ տիր։

Մէմուրինին իւչիւ պիրտէն.—Լարթի՞կ մի...

Ռօզիէ.— Հէնուզ պիր էմարէի սահիհէ եօգ. վէ լաքին պէօյլէ օլտըղընա եէմին տախի էտէպիլիրիմ. պէնիմ զիհնիմէ պէօյլէ պիր Ֆիքր տիւշէրսէ, էքսէրիա տօղրը հըգար... Պու խուսուսատա իսէ ինթիմալաթ մագամընտա զիհնիմէ տօղան խուսուսաթա հագըգաթը հալ Նազարըյլա պագըյօրըմ. Պիր զէմանքի Թէհարրիյաթ վէ Թահգըգաթըմ Նէթիճէսի օլարագ, Բիէր Լարթիկին ճէմիյէթը պէշէրիյէյի սօյմագ մագսատըյլէ միւթէշէքքիլ օլան պիր չիւքէթէ տախիլ իտուկի պէնճէ Թէպէյյիւն իթմիշ իտի. Պու կիւն տէ գարշըմըզա պէօյլէ պիր չիւքէթ հըգմայաճագը վէ Լարթիկին տէ պու չիւքէթ ազասընտան պիրի վէ պէլքի րէիսի օլտուղը նէ՞ մալում. օ խընզըրըն Թէտապիրլէրինին սօնու նիհայէթի եօգ տըր... մուխապէրաթա էմանէթկեահ մագամընտա չէրիքլէրինէ Գուրավիէֆ մէզարընը իրաէ վէ Թախսիս էթմիշ օլմալը. վագըա պէօյլէ պիր մատտէ իչիւն մէզգիւր մէզարտան զիյատէ էմին պիր մահալ պուլմագ միւմքին օլամազ. Զիւնքի սիեահ կիյինմիշ սըֆաթընտա եաա վէ մաթէմ ալամէթի նիւմայան պիր գապըր մախսուս զիյարէթէ կէլէն պիր գարը

վէ խախսըզ պիր էրքէք հագգընտա շիւպհէ իթմէք ղայէթ միւշքիլ տիր ։ Գիրչէյ սէ-վիլմիշ օլմատըղըմ պէօյլէ տիւնտարանէ պիր մուամէլէ հագգընտա շիւպհէ էտիլէպի-լի՞ր մի ։

Էմէ ժուպէրին սէօյլէտիքլէրի օ տէրէճէ աղըր մուվաֆըգ չէյլէր իտի քի, նէ միւսթանթիգ վէ նէ տէ րէֆիգլէրի, իթիրազ իտէճէք պիր ճիհէթ պուլամատըլար ։ Մէրգումէնին գանաաթքեարանէ նիյաթը անլէրէ տախի գանաաթ հասըլ իթտիր-մէքտէ իտի ։

Շու հալի միւշքիլ մէսէլէյէ հէնուզ իքի սաաթտան պէրու մատամ Բօզլիէ միւ-տախէլէ իթմիշ օլտուղը հալտէ, քէնտիլէրինէ օ անէ գատար գարանլըգ կէօրիւ-նէն ճիհէթլէրին գահիրէ հըգմաղա պաշլամասընտան տօլայը, միւսթանթիգ իլէ մէ-մուրինը սաիրէ մէրգումէնին հիքմէթ նէվինտէն օլան քէսքին ֆիքիրլիլինէ վէ պիր մատտէնին քէշֆի խուսուսընտաքի իգթիտարընա հայրան օլմագտա իտիլէր ։

Էմէ ժուպէրին իսթիխրաճաթ վէ զաննիյաթը հագըգաթը՝ վուգուաթա նէ տէ-րէճէ մուգարին օլտուգլարը իշպու հիքեայէի օգույանլարա բանա մալիւմ օլտուղը ճիհէթլէ, մէմուրինին շու հայրէթի թապիի իտիւկինի էլպէթթէ իթիրաֆ վէ թէս-լիմ իտէրլէր ։ Մէրգումէ պիր միւտտէթճիք սուքութ վէ միւթալաատան սօնրա .

—Հէր չէյ զաննիյաթըմը թաատիգ իթմէքտէ տիր ․ Լարթիկ մէմալիքը էճնէպի-յէտէ սէյահաթ իթմէքտէ տիր ․ մէմալիքը միւխթէլիֆէտէ մէրգումը կէօրէն օլմըշ ․․․ պունտան մագսատը չէրիքլէրի իլէ գօնուշմագտան իպարէթ օլմալը ․․․ մու-ախխարէն Պրիւքսէլէ կիթմիշ, սօնրա տա Նիհայէթ Բարիզէ կէլմիշ քի, էէնի պիր ճինայէթ տահա իճրա իթսին վէ խախսըզ ճինայէթը մէզքիւրէնին ուրէթը իճրա-սընը իրաէ իթսին ։ Շիմտի ինանըյօրըմ քի Ճէնապը Հագգ պանա մուին օլույօր, վէ ինթիգամըմը հազըրլայօր ․․ Շու հալտէ օ խայիս հագգընտա Գօնթէս Գու-րավիէֆի գաթլ էյլէմէսինտէն տօլայը գանունըն թային իթմիշ օլտուղը միւրուրը զէմանը մէսէլէսի տէ պաթթալ հիւքմինէ կիրմիշ օլաճաղընտան, ինգագը հագգ օունմասընը թալէպ էյլէր վէ ինշալլահ մուվաֆֆագ օլուրըմ ․․․

Ալիյէ տաիրէսինէ էէթիշմիշ օլտուգլարընտան արապալար տուրտուլար ․ սաաթ պէշ պուչուգ վուրաը ․ Մօրիսին թամ սաաթ ալթըտա ազչամ թաամը իթմէկէ կէ-լէճէյի մատամ Բօզլիէնին խաթըրընա կէլտիքտէ, միւսթանթիգէ ․

—Վագթըմըն միւսաատէսի եօգ տըր, սաաթ ալթըտա էվիմտէ պէնի պէքլէ-յէճէք ատամ վար, ըճճա իտէրիմ, չաբուգ իտինիզ ։

Միւսթանթիգ ․— Պիր գաչ տագըգալըգ իշիմիզ վար ։

Տէրհալ միւսթանթիգին տաասընա հըգտըլար ։ վէ միւսթանթիգ էհէմմիյէթսիզ զանն իթտիյի տէֆթէրի քեաղըտը հըգարըպ Էմէ ժուպէրէ վէրտի ։

Մէրգումէ քեաղըտը աչըփ, պիր սէտրի մէտէրրէթ սալըվէրտի ։

Միւսթանթիգ ․— Նէ՞ վար քի ։

Բօզլիէ ․— Գու քեաղըտըն էհէմմիյէթի եօգ տըր տէյօր իտինիզ ։

Միւսթանթիգ ․— Եա՞, միւհիմմ տիր տէ պէ՞ն մի պիլմէյօրըմ ։

Բօզլիէ ․— Էհէմմիյէթի եօգ մը՞ ․․․ միւհիմմ պիր չէյ օլտուղընա շիւպհէ՞ մի վար ․ պու քեաղըտ գարանլըգտա ըշըգ հիւքմինտէ տիր ։

Միւսթանթիգ ․— Գու քեաղըտտան նէ՞ անլայօրսընըզ ։

Բօզլիէ ․— Գէնիմ անլատըղըմը սիզին անլամամըշ օլմանըզա թէաճճիւպ իտտիմ ։ Մէֆարէթլէրտէ մուխապէրաթը տիփլօմաթիգըյէ իշիւն գուլլանըլան թէրթիպլէրին պիրի տէ պու օլտուղընը պի՞լմէյօրմըսընըզ ։ Գու քեաղըտը կէօրիւբ կէօրմէզ, ա-նախթար օլտուղընը ֆարգ ի՞թմէտինիզ մի ։

Միւսթանթիգ ․— Անախթա՞ր մը, էմի՞նմիսինիզ ։

Բօզլիէ ․— Ղայէթ էմինիմ ․ եարըն պէն քէնտիմ գուլլանըրըմ տա, էօյլէ օլ-տուղընը սիզէ իսպաթ իտէյիմ կէօրիւնիզ ։ Մագթուլըն ճէպինտէն պու քեաղըտըն հըգմասը, իպթիտաքի զաննիյաթըմը թէէյիտ վէ թաատիգ իտէր ․ Էվվէթ, գարըշը-մըզտա պիր չիրքէթ վար, պու չիրքէթին ազասընտան պիրիսի տուզաճ չէրիքլէ-րինտէն իքիսինի վուրմըշ էօլտիւրմիշ ։ Գիրազ էվվէլ Լարթիկին տէ պու չիրքէթէ տախիլ իտիւկինի թախմին իթմէքտէ իտիմ ․․․ շիմտի իսէ էօյլէ օլտուղընը իսրար վէ իտտաա իտէպիլիրիմ ։ Գունտան պիրմի պէշ սէնէ մուգատտէմ, մէրգումըն ճըզտա-նընտա պուլունա պէնզէր պիր քեաղըտ կէօրմիւշ իտիմ ․ պէն տէ օ վագթ սիզին կի-պի էհէմմիյէթ վէրմէմիշ իտիմ ․ օ զէմանտէն պէրու քէսպ իթմիշ օլտուղըմ թէճ-րիւպէ, օ վագթ պուլամամըշ օլտուղըմը գահիրէ հըգարըտը ․․․ Լարթիկ կէչէնլէրտէ Բարիզէ կէլմիշ ․․․ էկէր կիթմիշ իսէ եինէ կէլիր ․ շիւնքի օ խայինին քէնտիսինի հէր թէհլիքէտէն արի վէ պէրի զանն իտիյօր, վէ խախսըզ էօյլէ զանն իթմէլի տիր ։ Քէնտիսինի թանըյան վէ եա կէօզլէյէն եօգ տըր տէյու տուրույօր, ամմա պէնի հիսապա գօյմայօր, պէն տահա սաղըմ, վէ իշթէ եինէ սիլահլարըմը գուշանըրըմ ։ Գէնիմ մուավէնէթիմի թալէպ իթմէք խուսուսընտաքի ֆիքրինի, Ալլահ զիհնիլէրի-նիզէ տօղուրմըշ ։ Մ․ տը Ժիպրէ, պու քեաղըտը պէրապէրիմճէ ալմագլըղըմա միւ-սաատէ իթմէնիզի թալէպ իտէրիմ ․․․ շիւնքի զիհնիմ թօբ օլտուղը հալտէ, էյիճէ պիր մուայէնէ վէ միւթալաա իթմէքլիյիմ իգթիզա իտէր ։

Միւսթանթիգ ․— Ալընըզ, մա՛տամ ։

Բօզլիէ ․— Եարըն տա Բէր-Լաշէզտէ Գուրավիէֆ մէզարընը կիտիպ կէօրմէ-լիյիմ ։

Միւսթանթիգ ․— Գէրապէրինիզճէ կէլիրիմ ։

Բօզլիէ ․— Վէ պիր տէ մագթուլըն պուլունտուղը արապանըն իչինի մուայէնէ իթմէք իսթէրիմ ։

Միւսթանթիգ ․— Օ արապա զապըթա տէպօյընըն ավլուսընտա տըր ։

Բօզլիէ ․— Բէք ալէա ․ շիմտիյէ գատար պու իշէ թային օլընան բօլիսլէր հան-կիլէր տըր ։

Բօլիս միւտիրի ․— Ժօզըֆ իլէ Մարթէլ ։

Բօզլիէ ․— Այըն էիրմի պիրինճի կիւնիւ Բարիզտէ պուլընան բեաֆֆէի լօգան-թալարտան պըրագըպ կիթմիշ օլան եօլճըլարըն էսամիսինին պիր տէֆթէրինին եա-բըլմասընը մէրգումանէ, վէ տիկէր ալթը նէֆէր բօլիսլէրէ էմր վէրմէնիզի ըճճա իտէրիմ ․․․ բէք լազըմ տըր ։

Միւտիր ․— Բէք ալա ։

Բօզլիէ ․— Եարըն սապահ սաաթ օնտա Ժօզըֆ իլէ Մարթէլ, Մէզլէ սօգա-ղընտաքի տաիրէյէ կէլսինլէր ․ տաիրէի մէզքիւրէնին անախթարընը լութֆէն պա-նա վէրինիզ ։

Գոմիսէր .— Նիտէր իքէն թէսլիմ էտէրիմ, մա՛տամ։

Բօզիէ .— Մէրհումանըն լազըմ կէլէն թալիմաթը օրատա վէրիրիմ... սօնրա ապուրայա կէլիրիմ, պէրապէր մէզարիսթանա կիտէրիզ։

Միւսթանթիգ .— Սիզէ պէքլէրիմ։

Բօզիէ .— Իսթէմիշ օլտուղըմ րէսիմլէրի վէրէպիլի՞րմիսինիզ։

Միւսթանթիգ .— Իշթէ, էլլէրինիզի ալըրընըզ։

Մատամ Բօզիէ իսթէտիյլէրինի ալըրագ ալտը. գոմիսէր իլէ պէրապէր միւսթանթիգին օտասընտան տըշարը չըգտըլար։

Գոմիսէր՝ Մէզլէյ սօգագընտագի գափըսընըն անախթարընը մատամ Բօզիէյէ թէսլիմ իլէ Ֆօթըլէ իլէ Մարթէլէ խապէր կէօնտէրտի։

Մատամ Բօզիէ արապայա պինիփ, արապաճըյա ըէրիան Վիգթուար սօգաղընա կէօթիւրմէսինի թէմպիհ էյլէտի։

Արապատա եալընըզ գալտըգտա, մատամ Բօզիէ գապուլ իթմիշ օլտուղու խըզմէթ հագգընտա արիզ ու ամիգ միւթալաայա տալըփ, քէնտի քէնտինէ.

—Ռէտտ իթմէկէ ճէսարէթ իտէմէտիմ, չիւնքի գալպիմտէ ղարազ ու հըրս հալա աչէվլի իշթիալ ըտըր. չիւնքի, Նամուսը թանըմըշ օլտուղըմ օ խապիսթէն, քէմալը էմնիյէթ վէ մուհապպէթլէ աղուշը խըյանէթինէ աչըմըշ օլտուղըմ օ խաինտէն, ճանիլէրին էն էտնասը վէ գաթիլլէրին էն ալչաղը օլան օ մէլունտան ինթիգամըմը ալմագ արզուսույլա եանան վէ տուդանըմ. շու հըրս վէ ղազապը ինթիգամ պանա րէհպէր օլտուլար... պէն տէ գապուլ իթտիմ տէյու ճէվապ վէրտիմ... անճագ գապուլ իթմէմիշ օլսա իտիմ տահա՞ մը էյի իթմիշ օլուրտում։ Էկէր կիւնին պիրինտէ Մօրիս հէյէթը ղափլէթատան մատաուտ վէ խաֆիյէ մընըֆընա տախիլ օլտուղըմը վէ քօլիսլէր սըրասընտա պէնիմ տէ պիր Նումերօ պուլունտուղունը խապէր ալաճագ օլուր իսէ, անճագ մուհապպէթը գատիմէ վէ սամիմիյէսինէ պիր խալէլ կէլի՞ր մի. անճագ այնը րիայէթի իսրագ իտէ՞ր մի. անճագ քօլիսլէր հագգընտա ինտէլ ալէմ ճարի օլան ֆիքրը պաթըլ քէնտի տէ շահիտ օլո՞ւր մը. Եօգ... եօգ... գապիլ տէյիլ... պէն օնուն ֆիքրը պաթըլընը իզալէ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլուրըմ... վէլէօ վալիտէսինէ աֆվ էյլէր, վէ անը սէվմէքտէն ֆարիղ օլմազ. մամաֆիհ եինէ էօյլէ պիր հարէքէթ իթմէյէ ղայրէթ իտէճէյիմ քի, հիչ պիր չէյ ֆարգ իտէմէսին... Ուսուլ ու աատաթըմը թէպտիլ իթմիշ օլտուղումը պէլլի իթմէյէճէյիմ, վէ Մատամ Բօզիէ նամը ալթընտա թանըմըշ օլտուղու վալիտէսինին պիր վագթ Քէթի-Կէօզէ նամընը իհրազ իթմիշ վէ թէքրար իհրազ իտէճէք օլան իշքիւղար, չալըշգան վէ եօրուլմազ ղայրէթա խաֆիյէսի օլտուղունը պիր վէճհ իլէ սէզտիրմէյէճէյիմ—տէտի։

3

Միւթալաաթը մէշղուլէ իւզէրինէ մատամ Բօզիէ պիր տէրէճէյէ գատար էմնիյէթը գալփ պէյտա իտէրէք վէ պինասինի պիր մատտէտէն տիկէր մատտէյէ նագլ իթտիրէրէք պէրմէճէզը պիր եինէ քէնտի քէնտինէ տէվամ էյլէտի.

—Գապիլ տէյիլ քի եանըլայըմ... էվվէթ, շու ֆաճիա տէհշէթէֆզանըն

պաշըլըճա ամիլլէրինտէն պիրի Լարթիկ օլտուղունա շիւպհէմ եօգ... էվվէթ, սըֆաթը գատիլէմի թէքրար թագընմըշ օլտուղըմ խայըրը օլտը։ Զիւնքի, Գօնթ Իվանա, վալիտէսինի գաթլ իտէն գաթիլին պէն մաշուգէսի օլտուղըմ ճիհէթլէ, պանա նազարը լանէթ վէ նէֆրէթլէ պագմամըշ օլան Գօնթ Ամօլօֆըն սօն նէֆէսին հըզընճայա գատար միննէթտարը օլմագլըղա մէֆրուզ օլտուղըմտան, շու ֆէլիգէ վէ զիմմէթիմի անըն ինթիգամ ալմագ խուսուսընտագի թէշէպպիւսաթընա եարտըմ իթմէքլէ էտա իտէճէյիմ... վալիտէսինի գաթլ իթտիրէն օ Նուֆուզլը գաթլը, Լարթիկի քարա գուվվէթի իլէ ալէթ մագամընտա գուլլանմըշ օլան օ խաին ասըլզատէյի եագալայըփ քէնտիսինէ թէսլիմ իտէճէյիմ...

Արապա Վիգթուար սօգաղընա վասըլ օլմուշ իտէկի ճիհէթլէ տուրուփ, Էմէ Ժուպէր արապատան էնտի, վէ արապաճընըն իւճրէթինի վէրտիքտէն սօնրա, աբապայը սալօնը։

Սաաթ ալթըյը չարէքէ կէչմիշ իտի։ Մօրիս սալօնըն պիրինտէ աթէշին պաշընտա օթուրմուշ, էրմի տագըգատան պէրու պէքլէմէքտէ իտի։

Էմէ Ժուպէրին կէլտիյինի խապէր ալտըգտա, հէման գալգըփ իսթիգպալինէ գօշտու, վէ պօղազընա սարըլըփ եանագլարընտան էօփտիւքտէն սօնրա,

—Պու կիւն տէ սիթէմ միւսթահագ տէյի՞լ միմ եա... պու տէֆա սէն կէճ գալտըն...

—Պիր տէֆալըգ չէյ տէյիլ հիւքմինտէ սայըլմամազ.— տէտիքտէն սօնրա մատամ Բօզիէ՝ Մօրիսին պաշընը իքի ավուճլարը իչինէ ալըփ, ալընը թէքրար թէքրար էօփտիւ։

Վա՛հ սէֆիլ գարը, վա՛հ պիչարէ վալիտէ, վա՛հ. պու տէրէճէ մուհապպէթը ֆէտվէլատէ իլէ էօտէմէքտէ օլտուղը շախս, տար ազամընա չէքիլմէք իւզրէ արամագտա օլտուղու գաթիլ տիր, վէ պու գաթիլ տէ քէնտի օղլու տըր։

Մամաֆիհ, հիչ պիր չէյ խաթըրընտան կէչմէմէքտէ, վէ հիչ պիր հըսսը տէրունի շու հալտէն քէնտիսինի խապէրտար իթմէմէքտէ իտի։

—Պու գատար կէճ գալաճաղըմը պէն տէ պիլմէզ իտիմ. վագթըն կէչտիյինի կէօրտիւքճէ, իչիմ սըգըլմագտա իտի, աֆվ էթ պանա։

Մօրիս .— Աֆվը լիւզում եօգ. օն տէֆաա տախա տէֆասը պէն խաթալը օլտուղըմ ճիհէթլէ, աֆվըղ տիլէյէճէք պիրիսի վար իսէ, սէն տէյիլ, տահա զիյատէ պէն իմ։

Խըզմէթճի օտանըն գաբուսընը աչըփ, թաամըն հազըր օլտուղունը խապէր վէրտիքտէ, Էմէ Ժուպէր՝ թէպէսսումլէ եիւզլէնէ պագմագտա օլան օղլունըն գօլթուղընա կիրէրէք, էմէք օտասընա կէօթիւրտի։

Թաամ բէք միւքէմմէլ օլուփ, խանհիսէ էհէմմի պիթիրիլտի։ Սաաթ տօգուզտա, Մօրիս «Շէզ թօնի» Թայիր էյլէտի Էմէ Ժուպէրտէն րուխսաթ թալէպ էյլէտի։

Էմէ Ժուպէր .— Վաղընը ունութմամըշսըն տէ՞ր եա։

Մօրիս .— Հա՞նկը վաղը։

Էմէ Ժուպէր .— Ղայպուպէթին իւչ կիւնտէն զիյատէ իմթիտատ էյլէտիյի թագտիրտէ, պանա մէքթուպ եազաճագ տէյի՞լ մի իտին...

Մորիս.— Հիչ պէօյլէ վառ ունուտըլը՞ր մը։

Էմէ Ժուպէր.— Պէքլէրիմ, վէ էկէր սէօզինուզէ տուրմայաճագ օլուր իսէն, ֆէվգէլատէ էսէֆ իտէճէյիմ, պիլմիշ օլասըն։

Մորիս՝ թէքրար մատամ Րօզինէյի էօբիւպ տըշարը չըգտը, Նավարէն սօգաղընտագի խանէսինէ ազիմէթ էյլէտի։

Օգթավիտէն պիր խապէր ալմագ մէմուլինտէ իքէն, Օգթավի նէ կէլմիշ վէ նէ տէ պիր չէյ եազըփ կէօնտէրմիշ իտի։

Միլեօնլար սահիպի օլան կէնճ Րուսիալըյը քէնտիսինէ ճէլպ վէ պէնտ իթմէք սէվտասընա տիւշիւպ, Օգթավի՝ մաշուգը Մորիսի պիւսպիւթիւն ունուտմըշ, վէ ճիհանտէ Մորիս տէյի պիր քիմսէ մէվճուտ օլտուղունը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէմէքտէ պուլունմըշ իտի։

Մորիս իսէ, Օգթավինին չու հալինտէն տօլայը ֆիթուր իթմէք չէօյլէ տուրսըն, հաթթա, պէօյլէճէ պաշը սէրպէսթ գալտըղընը, վէ մաշուգէսինտէն եագայը սըյըրըպ գուրթուլտըղընը խաթըրընա կէթիրտիքճէ, տահա մէմնուն վէ մէսրուր օլմագտա իտի։

Եաթաղա կիրմէզտէն էվվէլ, էրթէսի կիւնքի սէյահաթը իչիւն լազըմ օլան չանթասընը հազըրլատըգտան սօնրա, Վիգ-Սիւր-Գրէնտէ իգթիզա իտէճէք էվրագը թօփլատը, վէ լիւզումը թագտիրինտէ գարթան Վան Գրէօքէ մէքթուպ եազմագ իչիւն անախթար իլէ պէրապէր ճըզտանընա եէրլէշտիրտի, վէ մէզքիւր ճըզտանը տա էլ չանթասընըն իչինէ գօյուպ, եաթաղա կիրտի վէ տէրհալ ույգույա տալտը։

Մորիս ույումագտա օլսուն։

* * *

Մորիս կիտէր կիթմէզ, մատամ Րօզինէ չապգասընը պաշընա գօյուպ վէ բալթօսընը կիյինիպ, չընղըրագը չալտը։

Խըզմէթճի հէման գօշտու կէլտի։

—Մա՛տէն, պէն տըշարը չըգմաղա մէճպուրըմ։

—Բէք ալէա, մատա՛մ։

—Պէլքի պիրազ կէճ գալըրըմ, հաթթա նէ վագթ կէլէճէյիմի պիլէ թային իտէմէմ... պինաէն ալէյհ, սէն պանա պէքլէմէ, եաթ... պէն գափունըն անախթարընը պէրապէր ալըրըմ...

Մատէն օն պէշ սէնէտէն պէրու, մատամ Րօզինէյէ խըզմէթ իթմէքտէ օլուպ, ղայէթ սատէգըլ վէ սաքըթ պիր գըզ իտի։ Մատամ Րօզինէնին նէ եափտըղընը նէ իշլէտիյինի անլամաղա ասլա մէրագ իթմէմիշ, վէ մատամըն հարէքէթը հագգընտա ֆիքր եօրմազըղը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէմիշ իտի։ Հիչ պիր չէյէ թէաճճիւպ իթմէյիպ, հէր չէյէ հալը թավըրը նազարըյլա պագար, վէ քէնտիսինէ վէրիլէն էմր հէր նէ մէրքէզտէ օլսա, գըսսա եօլտա ճէվապ վէրմէքլէ վէ րուսէթ իթմէքլէ իքթիֆա իտէր իտի։

Էմէ Ժուպէր՝ խանէսինտէն եիրմի ատըմ էօթէտէ պիր արապայա պինիպ, Պուլվար Սէն-Մարթէնտէ 64 նումէրօնըն գարշըսընտա տուրմասընը արապաճըյա էմր իթտի, վէ օրայա մուվասալէթինտէ, արապայը սավըպ նէրտիւպանտան եօգարը չըգտը։

Վագթ հէնուզ բէք կէճ օլմատըղընտան, խանէնին գափուսը աչըգ օլտուղը ճիհէթլէ, խաֆիֆէ Էմէ Ժուպէր իչէրի կիրտի, վէ իսթիֆ ճամէքեանը պիր հավլըտան կէչտիքտէն սօնրա, նիհայէթինտէքի նէրտիւպանտան եօգարը չըգտը։ Մէզքիւր նէրտիւպան իքի գաթտա իտի գօլ օլուպ, հէր իքիսի Մէզլէյ սօգաղընա նազըր օլան այրը այրը իքի տաիրէյի միւնթէհի իտի։ Իւչիւնճի գաթտա վասըլ օլտըգտա, գարանլըգ օլտուղը ճիհէթլէ, Էմէ Ժուպէր պիր ճէպ չամտանը չըգարըպ եագտը, վէ սուֆատա պուլունան գափուլարըն պիրինէ պիր անախթար սօգուպ աչըպ օտայա կիրտի վէ գափույը իչէրտէն քիլիտլէտի։

Էմէ Ժուպէր՝ կիրմիշ օլտուղը տաիրէյի բէք չօգտան պիլտիյի աշքեար տըր. չիւնքի, պիլա թէրէտտիւտ տաիրէնին մաթպախընա տողրու կիթտի. կէօյա հէր կիւն պիրիսի կէլիպ պագըյօրմըշ կիպի մաթպախտա հէր չէյ մունթազամ վէ սըրասընտա իտի։

Օճաղըն իւզէրինտէ տուրան լամբայը եագըպ, սօպասը պիր քիպրիթլէ եագըլաճագ տէրէճէտէ հազըրլանմըշ օլան քիւչիւք պիր սալօնա կիրտի. Էմէ Ժուպէր սօպայը թութուշտուրտըգտան սօնրա, եաթագ օտասընտան պաշլայարագ տաիրէյի մուայէնէ իթմէկէ իպթիտար իթտի։

Իհթիմամլը սուրէթտէ հազըրլանմըշ օլան եաթաղըն չարշէֆլէրի վէ եօրղանը ղայէթ թէմիզ օլտուղը միսիլլիւ, օտանըն իչինտէ պուլունան էշեայի սաիրէ տախի նէզաֆէթ ճիհէթիւլէ միւքէմմէլ իտի։

Եաթագ օտասընտան չըգըպ տիվարլարը տօլապլար իլէ մուհաթ տիկէր պիր օտայա կիրտի, վէ տօլապլարըն գափագլարընը աչտը։ Մէզքիւր տօլապլարտա, հէր սընֆա մախսուս զէնանէ էլպիսէլէրի, եանի էն միւթէպէր պիր գարընըն կիյինէճէյի չաշտալը էլպիսէտէն պէտ իլէ, եըրթըգ տէօքիւք տիլէնճի էսվապընա գատար մէվճուտ օլտուղը միսիլլիւ, պիր գաչ թագըմ ճէնաս րահիպէ գըյաֆէթլէրի ասըլմըշ իտի։

Բու տօլապլար Թամբլ սօգաղընտա սախթէ րահիպ Մէրիսին տաիրէսինտէ պուլունան տօլապլարըն այնը իտի. չու ֆարգ իլէ քի, պիրինին տօլապլարընտագի էլպիսէլէր էրքէյէ, վէ տիկէրինինքիլէր զէնանէյէ մախսուս իտիլէր։

—Հէր չէյ մուգատտէմքի կիպի ինթիզամ տաիրէսինտէ հըֆզ օլունմըշ, հէր չէյ միւքէմմէլ... —տէտի մատամ Րօզինէ։

Տօլապլարըն գափագլարընը գափատըգտան սօնրա, սօպալը օտայա ավտէթ իթիպ եազըխանէնին պաշընա կէչտի. եազըխանէնին իւզէրինտէ, հէր չէշիտ մէքթուպ քեաղըտլարը, հէր գըթաա զարֆլար, պիր հօգգա, միւթէաատիտ գալէմլէր վէ էնվաի րէնկտէ մէօհիր մումլարը վէ սաիրէ պուլունմագտա իտի. լամբայը եազըխանէնին իւսթիւնէ գօյուպ գօլթուգ սանտալիէսինէ օթուրտըգտան սօնրա միւսթանթիգըն վէրմիշ օլտուղու ճէպ տէֆթէրինի չըգարտը. մէզքիւր ճէպ տէֆթէրինէ, զապթնամէլէրի վէ իսթինթագլարը օգուտըղը սըրատա պազը իշարէթլէր իթմիշ օլտուղու միսիլլիւ, գօլու իյնէ իլէ իշլէնմիշ չախսը մագթուլըն իւզէրինտէ պուլունան մէքթուպ անախթարընը տախի տէֆթէրին արասընա գօյմուշ իտի։

—Եարըն եինէ կիտիպ, պու իշէ տաիր օլան էվրագը պիր տահա թէտգիգ իթմէլի. չիմտիլիք չու իթմիշ օլտուղըմ իշարէթլէրի միւթալաա իթմէլիյիմ, վէ չու

անախթարըն նասըլ գուլլանըլտըղընը անլամալըյըմ . . . —տէտիքտէն սօնրա, էմէ ճուպէր՝ տէլիքըլի քեաղըտը չըգարըպ ճօնիւնէ եայտը, վէ ֆէվգէլատէ պիր տըդգաթըլա թէտգիգէ պաշլատը ։ Քեաղըտըն իւզէրինտէքի տէլիք խանէլէր միւքէմմէլ սուրէթտէ օյուլմըշ օլուպ, հէրպի պիր պէօյիւքլիւքտէ իտի. օյուգլարըն քէնարլարընտա, քեաղըտըն պէյազըղընտա նիսպէթլէ, արա արա սիյահ լէքէլէր կէօրիւնմէքտէ իտի ։

—Պու անախթար գուլլանըլմըշ. տէլիքլէրին արասընտա եազըլըղը սըրատա, գալէմ քէնարլարընտա տօգունմըշ. աճապա պուրատա էնինէ վէ պօյունա չըզըլմըշ եանի պէօյլէ խուսուսըլարտա գուլլանըլան քեաղըտտան պուլապիլի՞րմիյիզ.—տէյիպ, վէ արայըպ իսթէտիյինի պուլուպ,—էվվէթ, իշթէ. չու գապըթա մէմուրլարըյըա հէյէթը իթհամիյէյէ, թախմինաթըմըն տօղրու օլտուղընը եարըն իսպաթ իթմէնին չարէսինէ պագայըմ . . . —տէտի ։

Մատամ Րօզիէնին ճօնիւնտէ տուրան անախթարըն էհէմմիյէթը ազիմէսի՝ իշպու հիքեայէնին իւէրիսինտէ անլաշըլաճագը, վէ պու անախթար իլէ էն կիզլի շէյլէր եազըլապիլիր, քիմսէնին պիր շէյ անլայամայաճագը ճիհէթլէ, պու անախթարըն սուրէթը իսթիմալինի իշպու հիքեայէի ղարիպէյի օգույանլարա անլաթմագ իճապ իթմիշ տիր ։

4

Մէզքիւր անախթար պիր էյիճէ անլաշըլմագ իւզրէ, քեաղըտըն նէ վէճհ իլէ օյուլմըշ օլտուղը պէրվէճհը զիյր իպրազ օլունըր .

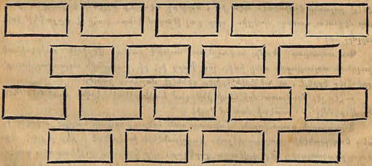

Մատամ Րօզիէ պալատէ կէօսթէրիլէն տէլիքլի քեաղըտը, այնը էնտէ պիր մէքթուպ քեաղըտը իւզէրինէ գօյուպ, վէ քեաղըտըն չըզգըլարընը տէլիքլէրին օրթասընտա կէթիրիպ, եօգարըտընտան վէ աշաղըտընտան թութարագ, վէ տէլիքլէրին արալարընտա պէրվէճհը զիյր քէլիմէլէրի տօլտուրտը .

Թէլէկրաֆ մուխապէրաթը միսիլլիւ եազըլմըշ օլան պալատէքի քէլիմէլէրտէն պէրվէճհը զիյր իպարէ իսթիխրաճ օլունըր .

Եօլճու, ֆօլու ղուլը, եարը կէճէ, շըմալ տէմիր եօլու ճանուպը իլէ, էնաղ պին ֆըրանքը համիլ տիր, մահալլէնէ կէօնտէրմէյէ տայամաղ, ոնու պէտէլ ։

Պունու պէօյլէճէ եազտըգտան սօնրա, էմէ ճուպէր՝ տէլիքլի քեաղըտը գալտըրտըգտա, մէքթուպ քեաղըտընըն իւզէրինտէ պիրպիրինտէն այրը, պալատէքի քէլիմէլէր մէյտանա չըգտը քի, եան եանա կէթիրիլտիքտէ մանասը գօլայճա անլաշըլապիլիր ։

Մուախխարէն թէքրար գալէմի ալըպ, քէլիմէլէրին արալարընտա գալան պօշ եէրլէրի պէրվէճհը զիյր իպարէլէր իլէ տօլտուրտը .

Պօրտօ, 20 քեանունը էվվէլ 1876

Sօսթը ազիզիմ. պու սապահ կէլէն եօլճու պանա վիզիթայա կէլտի. էյհալէթ ու հազինէ ֆօլու ղուլը տըր. չիւնքի եարը կէճէ կէլէն շըմալ տէմիր եօլու գաթարը իչինտէ պիր գազայա ուղրամըշ. շիմտիլիք պէն տէ շըմալ տէմիր եօլու ճանուպը իլէ եօլճուլըգ իթմէկէ գօրգույօրըմ. Բարիստէ մուգիմ Ֆրանգ նամ իւզէրինէ չէքիլմիշ պիր բօլիչայը համիլ իտի. պու բօլիչա, պիրատէր, իւչ էնաղ պին Ֆրանգլըգ տըր. բօլիչայը մէլֆուֆէն սանա կէօնտէրիյօրըմ. անճագ պու իւչ եիւզ պին Ֆրանգը պիրտէն հէման իշիմիզէ գուլլանըլմագ տայամաղ. պիրազ տահա միւնասիպ զէմանա պէքլէմէլի. շիմտիլիք հըֆզ օլունմալը տըր. պինաէն ալէյհ մահալլէնէ կէօնտէրմէյէ իճապ իտէրեանի, Ֆրանսա պանգասընա, վէ եախօտ Գօնթուար տ'էսգօնթա. ոնու իչիւն կէլէճէք հաֆթա բէնճշէմպէյէ տօղրու պէնի պէտէլ ։

Ժ. Թ.

Պալատէքի մէքթուպտան մատամ Րօզիէնին էսկի սէնաաթընը ունութմամըշ օլտուղը, վէ անախթարը նէ վէճհ իլէ գուլլանմագ իճապ իթտիյինի պիլտիյի անլաշըլըր ։

Տիկէր ճինս եազը իլէ եազըլմըշ օլան քէլիմէլէրին մանաի հագիգիյէլէրինի

պիւսպիւթին թէպտիլ իտէճէք սուրէթտէ իպարէլէր իլէ թէօշէյերէք մէքթուպը պիթիրտիքտէն սօնրա, անախթար իլէ պէրապէր տիւրտիւ, վէ մուախխարէն ճէպ թէֆթէրլէրինէ իշարէթ իթմիշ օլտուղը գալթալը պիր էլմաս թէտագիգէ տալտը. Եարը կէճէյէ եագըն, եազըխանէնին պալընտան գալգըպ, ճէպ շամտանընը եագտը, լամբայը սէօնտիւրտիւ, սօպատաքի աթէշին իւսթիւնիւ քիւլլէտի, վէ տաիրէնին գաբուսընը քիլիտլէյիպ Մէգլէյ սօգաղընա չըգտը։

Եարը կէճէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք Վիգթուար սօգաղընտաքի խանէսինէ կէլիպ, եաթաղընա կիրտի, վէ Մօրիսի տիւշիւնէ տիւշիւնէ ույգույա տալտը։

Ույգուսընտա, պիր չօգ ղարիպ րուեալար կէօրիւպ, աճայիպ ըլֆաթլար կէօզիւնիւն էօնիւնտէն կէլիպ կէչմէքտէ իտի։

Էրթէսի ույանըպ, եաթագտան ֆըրլատը, սիւրաթլէ վէ սաթէճէ կէյինտի վէ պէօլէմէյի չաղըրըպ պիր ֆինճան չիգոլաթ հազըրլամասընը էմր իթտի։

Պէօլէմէսի Մաղլէն իսէ՝ մատամըն էմրինէ հէր զէման պիլա թէրէտտիւտ թապի օլտուղը հալտէ, միւթատը խիլաֆընտա օլարագ օ սապահ չիգոլաթը օ գատար էրքէն վագթ իսթէմիշ օլմասընա թէաճճիւպլէ գալարագ․

— Տիշարը՞ մը չըգաճագսընըզ, մա՛տամ — տէյու սիւվալինէ, վէ Էմէ Ժուվէրին — Էվէթ — տէմէսի իւզէրինէ, Մաղլէն — գահվէալթընըզը սաաթ գաչտա՞ հազըրլայըմ — տէյու սօրտուգտա․

Էմէ Ժուվէր․— Գազը իչէրիմ վար հէր հալտէ թէսվիյէ իթմէլիյիմ․ ինթիմալ տըր կէճ գալըրըմ․․․ գահվէ ալթըյը տիշարտա իտէրիմ․․․

Մաղլէն․— Բէք էյի մատամ․․ վէ ֆագաթ աքշամ եէմէյինէ հէր հալտէ կէլիրսինիզ տէյի՞լ մի։

Էմէ Ժուվէր․— Մէմուլ իտէրիմ։

Մաղլէն․— Նէ եէմէք իսթէտիյինիզի սէօյլէ՞րմիսինիզ։

Էմէ Ժուվէր․— Լիւզում եօգ, իսթէտիյինի փիշիր։

Մաղլէն․— Պաշ իւսթիւնէ, մա՛տամ․— տէյիպ տիշարը չըգտը, վէ պիր չէրեէք սօնրա պիր ֆինճան չիգոլաթ վէ թազէ եաղ վէ գըզարմըշ էքմէքլէ իչէրի կիրտի։

Մատամ Բօզիէ՝ աճէլէթէն գահվէ ալթըսընը իչիպ տիշարը չըգտը, վէ սաաթ տօգուզտա Մէգլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ մուվասալաթլէ, գաբուճըյա պիր գաչ սէօզ սէօյլէտիքտէն սօնրա, իլք կիւնքի կիպի ուչիւնճիւ գաթտաքի տաիրէյէ չըգտը։

Պուրատա պազը մուխթասար թաֆսիլաթ վէրմէք իճապ իտէր․ շէօյլէ քի, հէմ Սէն Մարթէն պուլվարընա վէ հէմ տախի Մէգլէյ սօգաղընա նազըր օլան մէզքիւր խանէ Բարիս շէհր էմանէթինին մալը օլուպ, պէտէլի իճարը զապթիյէ նէզարէթինտէն ախզ օլունմագ իւզրէ, պիր տաիրէսի բօլիս միւտիրինին էմրինէ հազըր թութուլմուշ իտի։

Մէզքիւր խանէնին գաբուճըսը՝ պիր թագըմ էշխասը մուզիրրէնին ախզ ու կիրիֆթ օլունմալարընա սըրատա եարտըմտըր վէ իշէ եարամազ օլմուշ էսկի խաֆիյէլէրտէն պիրի օլուպ, քէնտիսինէ պաղլանմըշ օլան թէգաիւտ մաաշընա իլավէթէն կէչինմէք իւզրէ մէզքիւր խանէնին գաբուճըլըղը տախի շէհր էմանէթի թարաֆընտան քէնտիսինէ իհալէ օլունմըշ, վէ հէր զէման մէզքիւր տաիրէնին մունթազամ

պիր հալտէ պուլունտուրուլմասը թէնպիհ իտիլմիշ օլտուղընտան, մէզքիւր թէնպիհի նօգթասը նօգթասընա իճրա իթմէքտէ վէ շայէտ մէզքիւր տաիրէնին միւթէմատիէն պօշ օլտուղընտան պահս իլէ լիճէկիւլ իսթիճար պիր քիրաճը զուհուր իթտիյի հալտէ, օ տաիրէյի ղայէթ զէնկին պիրիսի քիրալամըշ օլուպ, վէ ֆագաթ քէնտիսի քէօյտէ պուլունմագտա տըր տէյու ճէվապ իտէր, վէ «—քիրաճը հիչ կէլմէ՞զ մի»— տէյու իսթիֆսար օլունտուգտա,— «Օ պէնիմ իշիմ տէյիլ․․․ վատէսինտէ քիրասընը վէրիր․․․ պանա օ լազըմ․․․ գուսուրը քէնտի պիլէճէյի շէյ տիր» — տիմէքտէ պուլունըր իտի։

Էմէ Ժուվէր՝ էվինէ օտասընա կիրէր կիրմէզ, տօլապլարըն պիրինի աչըպ վէ պիր բաքիպէ գըյաֆէթի չըգարըպ տէրհալ կիյինտի, վէ պիր այինէնին գարշըսընտա օթուրըպ մահիր գօմէտիա օյունճըլարը կիպի ֆէվգէլատէ ուսթատանէ պոյա վէ սաիրէ իլէ սուրաթընը թանըլմազ պիր հալէ գօյտուգտան սօնրա, տիկէր օտայա կէչիպ եէտինտէ պուլունան էվրագըն միւթալաասընա պաշլատը։

Սաաթ օնը պիր գաչ տագիգա կէչէրէք գափու չալընտըգտա, գալգըպ գաբույը աչտը։ Ժօռլէ իլէ Մարթէլ՝ գափու աչըլըպ ըլֆաթընը թանըմատըգլարը պիր բաքիպէնին գարշըլարընա չըգտըղընը կէօրտիւքլէրինտէ․

Ժօռլէ․— Աֆֆ իտէրսինիզ․․․ եանլըշ կէլմիշ օլմալըյըզ։

Էմէ Ժուվէր թէպէսսիւմլէ․— Եանլըշ տէյիլ․․․ իչէրի կիրինիզ։

Ժօռլէ հէր նէ գատար ըլֆաթընտան թանըմամըշ իսէ տէ, սէսինտէն մէրգումէնին Էմէ Ժուվէր օլտուղընը անլայըպ վէ թէաճճիւպիւնի կիզլէյիպ, Մարթէլ իլէ պէրապէր իչէրի կիրտիլէր։

Մատամ Բօզիէ տախի գաբույը գաբայըպ մէրգումանըն նէզտինէ կէլտի։

Ժօռլէ՝ քէմալը հայրէթլէ․— Ամմա եապմըշսընըզ, մատամ Բօզիէ, տօղրուսու չօգ ուսթալըգ․․․ թէաթրօտա օյնասանըզ բարա գօյաճագ եէր պուլմազսընըզ։

Մարթէլ․— Տօղրուսու շաշըլաճագ հալ, եիկիրմի տէօրթ սաաթ պիր տիւզիւյէ եան եանա օթուրսագ եինէ թանըյամայաճագմըշըմ։

Բօզիէ․— Էյի քի սէնաաթը ունուտմամըշըմ, շիւնքի շու սէնաաթա չօգ լիւզումըմըզ օլաճագ տըր։

Ժօռլէ․— Եինէ պէրապէր ուղրաշաճաղըզ էօյլէ՞ մի։

Բօզիէ․— Էվէթ, ազիզիմ, սէօյլէյէճէք տիւյիւմիւ պիրազ մուղլագ կէօրիւյօրըմ. ճէզա տաիրէսինէ գալըրսա տաիրէսի սիզէ պիրազ եարտըմ իթմէմի րճա իթտիլէր։

Մարթէլ․— Խասպէթ իթմիշլէր, հէր քէսին պիր շէյ կէօրմէտիկի եէրտէ, սէն հէր շէյի աչըգ աչըգ կէօրիւրսին․ սանա «Քէօր Նէօզէ» նամընը վէրմիշլէր իսէ, էլպէթթէ քի պիր սէպէպի վար։

Ժօռլէ․— Մէօսէլէնին նէ օլտուղընը պիլի՞րմիսին։

Բօզիէ․— Էսասէն պիլիրիմ, վէ պազը թէֆէրրուաթը անլամագ իգթիզա իտէտէ, օնու տա սիզտէն անլարըմ։

Ժօռլէ․— Էմրինիզէ հազըրըզ։

Բօզիէ․— Օնա շիւպհէմ եօգ․․․ ճինայէթին վուգու պուլտուղու կիւնին էրթէսի կիւնիւ լօգանթալարտան պիրազըպ չըգան եօլճուլարըն պիր տէֆթէրինի կէթիրտինի՞զ մի։

Ժօզէ .— Պիզէ պու էմիր պիրազ կեճ վերիլմիշ օլտուղընտան, հէնուզ թէքմիլէն իշի պիթիրէմէտիք :

Ե

Էմէ Ժուպէր գաշլարը չաթար :

Ժօզէ .— Լօգանթալարըն քեաֆֆէսինէ կիրիլէմէտի, վէ կիրիլմէք տէ մատտէթէն միւմքին օլամատը. վաքթըմըզ բէք տար իտի, լաքին մէմուրլարըմըզ տէվամ իթմէքտէ իտիլէր. պիզիմ կէթիրտիյիմիզ տէֆթէր տիւն սապահ սաաթ եէտիտէն եարը կէճէյէ գատար կէչէպիլմիշ օլտուղըմըզ լօգանթալարտան ալտըղըմըզ մալիւմաթը հավի տէֆթէր տիր :

Բօղիէ .— Գա՞չ տանէ տօլաշտընըզ :

Ժօզէ .— Սէքիզ. պու ագշամա գատար եիրմի տանէսինին տէ տէֆթէրի էլինիզէ կէլիր :

Բօղիէ .— Շէհրտէն տիշարը օլան լօգանթալարը տա ունութմամալը :

Մարթէլ .— Օրալարա տա թէնպիհ օլունմըշ տըր :

Բօղիէ .— Ճինայէթին փէրտասը կիւնիւ լօգանթալարտան չօգ եօլճու չըգմը՞շ մը :

Ժօզէ .— Եիրմի գատար. չունքի արալըգ Բարիսէ չօգ եապանճը կէլմէյօր, լօգանթաճըլար բէք մէմնուն տէյիլլէր :

Բօղիէ .— Ֆիլհագիգա սէքիզ տանէ լօգանթալարընտան պիր կիւնտէ եիրմի եօլճու չըգմըշ օլմասը հատտը վասաթըն ղիյատէսիյլէ մատունընտա տըր. վէրին պագայըմ րափօրթօլարընըզը :

Ժօզէ .— Պէն իշի գըսալթմագ իչին եալընըզ պիր րափօրթօ եազտըմ—տէյիլ, տէֆթէրի մատամ Բօղիէյէ թէսլիմ իտի :

Բօղիէ .— Էյի եափմըշըն, րէճա իտէրիմ քի իւսթ թարաֆընը տա պու ագշամ սաաթ օնա գատար եէթիշտիրէսինիզ :

Ժօզէ .— Սիզի նէ՞րտէ պուլաճաղըզ :

Բօղիէ .— Պուրատա :

Ժօզէ .— Պաշ իւսթիւնէ :

Բօղիէ .— Լազըմ օլան մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթը ալըպ վէ իքմալ իթմէտիքճէ հիչ պիր թէհարրիյաթա պաշլամամալը . . . շիմտի պազը միւհիմ իզահաթա իհթիյաճըմ վար. մէմուլ իտէրիմ քի, սիզ իզահաթը մէզքիւրէյի պանա վէրիրսինիզ :

Ժօզէ .— Պէն տէ էյլէ մէմուլ իտէրիմ, իսթէտիյինիզ իզահաթ հա՞նկիլէր տիր :

Բօղիէ .— Մազաս վէ Լա Րօքէթ հափսխանէլէրինտէ սապըգալը մահպուս վա՞ր մը տըր :

Ժօզէ .— Եսկի իթլէրտէն պիր եիւզ գատար օլմալը :

Բօղիէ .— Ալա, պունլարըն պանա պիր տէֆթէրինի վէրմէլի, պագայըմ իչլէրինտէ էսկի պիլտիքլէրիմտէն վա՞ր մը :

Ժօզէ .— Պուլունաճաղընա հիչ շիւպհէ եօգ :

Բօղիէ .— Հիւքիւմէթին նէզարէթի թահթընտա օլմայըպ, վէ ֆագաթ գուլլանըլմագտա օլան էշխասըն իչինտէ աճապա էսկիտէն պէնիմ իլէ միւնասէպէթտէ պուլունմըշ օլանլար վա՞ր մը տըր :

Ժօզէ .— Վար տըր, շիւպհէ եօգ :

Բօղիէ .— Իսիմլէրի՞ :

Ժօզէ .— Մէսէլա, Սիլվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէ :

Բօղիէ .— Բէք ալա, պունլարը գօլլամալը, կէօզլէմէլի վէ պիր ան էվվէլ ահվալ ու հարաքէաթլարընտան պէնի խապէրտար իթմէլի :

Ժօզէ .— Գօլայ չէյ, հաթթա պիրիսի իչին բէք գօլայ. Կալուպէ՝ մին էլ գատիմ ճամպազ օլտուղընտան, աթ բազարընտա պուլունաճաղըմըզա շիւպհէ եօգ, մէզպատարա չօգ կիրէր վէ էքսէրիա եիւզ ֆրանգլըգ պիր պէյկիրէ եիրմի ֆրանգտան բէյ վուրմագա պաշլար :

Բօղիէ .— Շիմտիլիք պու գատարը քեաֆի, պէն զաթէն կիթմէլիյիմ :

Ժօզէ .— Էօյլէ իսէ պու ագշամ պուլուշու՞րմըյըզ :

Բօղիէ .— Պու ագշամ, էլպէթթէ —տէտիքտէ, Ժօզէ իլէ Մարթէլ ալտըգլարը թալիմաթըն իճրասը զըմնընտա սըրայըլ չըգտըլար :

Եարըմ սաաթ սօնրա մատամ Բօղիէ բօլիս միւտիրինին նէզտինէ կիթտիքտէ, միւտիրը մէրգում՝ բանիպէնին քէնտի խաֆիյէսի օլտուղընը սըֆաթընտան ասլա թանըմայըպ, սէօզինտէն փարգ իտէրէք .

—Նի՞չին պու գըյաֆէթէ կիրմիշսինիզ :

Բօղիէ .— Պունտան պաշգա գըյաֆէթլէ սըֆաթըմը իսթէտիյիմ կիպի թէպտիլ իթմէք միւմքին օլամայօր. չու գըյաֆէթ ալթընտա Բօնթ-Նէօֆ-Էմէ Ժուպէր եախօտ մատամ Բօղիէ օլտուղըմ քիմի՞ն խաթըրընտան կէչէպիլիր. շուրասը վար քի, պիր բանիպէ հագգընտա գօլայընա շիւպհէյէ վարըլամազ. բանիպէլէր էլիւ իթմէք վէ սառագա թօբլամագ պէհանէսիյլէ հէր եէրէ կիրէբըլէր չըգարլար, ֆագըրլըրն գուլիպէսինէ տէ կիրսէ, զէնկինին սարայընտա տա պուլունսա, քիմսէ թէաճճիւպ իթմէզ :

Միւտիր .— Հագգընըզ վար :

Բօղիէ .— Պուրատա պուլունտըղըմա տաիր միւսթանթիգէ պիր խապէր կէօնտէրի՞րմիսինիզ. պէրապէր կիտիպ, Էրնէսթին սօգագընտաքի արապաճընըն արապասընը վէ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտաքի Գուրավիէֆ մէզարընը մուայէնէ իթմէմիզ լազըմ կէլիր :

Միւտիր .— Շիմտի խապէր իտէրիմ—տէյիպ չանը չալտըգտա, իչէրի կիրէն խատէմէյէ, տաիրէի ատլիյէյէ կիտիպ, միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ իլէ բօլիս գօմիսէրինէ խապէր վէրմէսինի էմր իթտիքտէն սօնրա Էմէ Ժուպէրէ խիթապէն .

—Ժօզէ իլէ Մարթէլի կէօրտիւնի՞զ մի :

Բօղիէ .— Էվվէթ, շիմտի կէօրիւշտիմ :

Միւտիր .— Էյ նա՞սըլ :

Բօղիէ .— Խըզմէթլէրինի հէնուզ պիթիրէմէմիշլէր. լօգանթալարը պիրէր պիրէր կէզմէք վէ բօլիսին տէֆթէրլէրինի մուայէնէ իթմէք խայլը վագթա միւհթաճ տըր. պու ագշամ իչին արգասընը ալըրլար. լազըմ կէլէն թալիմաթը քէնտիլէրինէ վէրմիշիմ տիր :

Միտիր .— Ալատէն ալա . . .

Օն տագըգա սօնրա միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ իլէ բօլիս գօմիսէրի իչէրի կիրտիլէր. պունլար տախի Էմէ Ժուպէրի՝ րանկիպէ գըյաֆէթիյէ ալա Թանըմայըպ, չու մէհարէթինտէն տօլայը մէրգումէյի Թալթիֆ իթտիքտէն սօնրա.

Միւսթանթիգ .— Մուայէնէյէ արապատա՞ն մը պաշլայաճաղըզ.

Բօղիէ .— Եվվէթ էֆէնտիմ, խաթէրճէնիզ շօյլէ հաքալըմ.

Միւսթանթիգ .— Արապա պուրատա տէպպօյըն հավլուսընտա տուրույօր, էնէլիմ աշաղը.

Ֆիհագըգա արապանըն Պինէնին գուբէսի, Բարիս հասթախանէլէրինին մէքիւլաթ նագլինէ մախսուս օլան արապալարըն հանընտա Եըրնէսթին սօգաղընտաքի ախըրտան նէ հալտէ չըգարըլմըշ իսէ, այնի հալտէ տուրմագտա իտի. գարուլաըըն մէօհըրլէնմիշ օլտուղը էլղէթթէ խաթըրլարտա գալմըշ տըր. մէօհըրլէրէ ալա տօգունուլմամըշ իտի. միւսթանթիգ պու ճիհէթէ պիր էյիճէ էմին օլտուգտան սօնրա, մէօհըրլէրի սէօքտիւ. Էմէ Ժուպէր՝ գարուլաըն պիրինի աչըպ իչէրիսինի պիր քէրրէ կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա.

—Նաաշըն պուլունտըղը սըրատա, արապանըն իչէրիսի Թըպգը պու հալտէ՞ մի իտի.

Միւսթանթիգ .— Թըպգը պու հալտէ.

Բօղիէ .— Եասթըգլարըն ալթընա պագըլտը՞ մը.

Միւսթանթիգ .— Հէր Թարաֆը կէօզտէն կէչիրիլտի.

Մատամ Բօղիէ չու ճէվապա գանաաթ իթմէյէրէք արապանըն իչինէ կիրտի, վէ բարմագլարը իլէ տէօշէմէնին գըվըըմլարընը արալարընը եօգլատը, վէ մագթուլըն գանընտան գըրմըզըյա չալան սիյահ լէքէլի մաի չուհատան մամուլ եաստըգլարը եէրլէրինտէն օյնաթտըգտան, վէ պիր նէթիճէ չըգարամատըգտան սօնրա, արապատան աշաղը էնտի վէ արապանըն իչինտէքի օթուրաճագ էյրէթի եէրի գաբաթմըշ օլան չուհա բարչասընը պիր Թարաֆա ալըպ, օ եէրի մուայէնէ էյլէտի. մուախխարէն տախի եէրտէքի հասըրը գալտըրտըգտա, մատամ Բօղիէնին չու վէճհ իլէ միւտագգգէ հալի միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէնին սընըրլարընա տօգունտըղընտան,

—Մա՛տամ, պիզ օրալարը պիրէր պիրէր եօգլատըգ վէ հիչ պիր շէյ պուլամատըգ—տէտիքտէ.

Բօղիէ .— Էյի արայամամըշսընըզ—տէյէրէք, արապանըն տէօշէմէ Թահթասընա տօղրու պաշընը էյտի.

Տէօշէմէ պիր Թագըմ պէօյլէ պաշըը էքսէրլէր իլէ Թութթուրըլմըշ օլտուղը հալտէ, էքսէրլէրտէն պիրի չօգ զէմանտան պէրու Փըրլամըշ, վէ եէրի չուգուր օլարագ պօշ գալմըշ իտի.

Պու տէլիյին իւզէրինէ պիր տէրէճէյէ գատար չամուր գաբլամըշ իտի իսէ տէ, չամուրըն արասընտան բարլագ մատէնտէն պիր նէսնէ կէօրիւնմէքտէ իտի.

Էմէ Ժուպէր՝ Թըրնագլարըյլա մէզքիւր նէսնէյի օ չուգուր տէլիքտէն չըգարմաղա ուղրաշտը.

Չիւքիւմէթ մէմուրլարը իւչիւ պիր աղըզտան նէ՞ տիր օ—տէյու սիւալ իթտիլէր.

—Ղայէթ էհէմմիյէթլի պիր նէսնէ քի, հէր նասըլ իսէ, սիզ արատըղընըզ սըրատա կէօրէմէմիշսինիզ—տէյու մատամ Բօղիէ ճէվապ վէրտիքտէն, վէ պիր միւտտէթ տահա սավաշտըգտան սօնրա.—Թութտըմ, չըգարտըմ . . . պագընըզ, էֆէնտիլէր. նա՞սըլ. չու նէսնէնին տէրէճէի էհէմմիյէթինի սիզ տէ Թաստիգ իտէ՞րմիսինիզ—տէյու սիւալ իթտի.

Շու պուլընան նէսնէ, ալթ նալը չէքլինտէ, ալթունտան մամուլ պիր գօլ տիւյմէսի օլուպ, ալթունըն իւզէրինէ մըխ Թագըլտի օլարագ ալթը ատէտ բիւչիւք բէրուզէ մըխլանմըշ վէ Փագաթ բէրուզէլէրին պիրի տէ տիւշմիւշ, վէ եէրի պօշ գալմըշ իտի.

Միւսթանթիգ .— Պու նէսնէնին չօգ էհէմմիյէթի վար . . . նա՞սըլ օլմուշ տա կէօրիւլմէմիշ, օրասընը անլայամայօրըմ . . . պու տիւյմէ հէր նէ գատար մագթուլըն մալի օլմատըղը պէտիհի իսէ տէ, բէք ալա գաթիլին գօլընտան տիւշմիւշ օլապիլիր.

Բօղիէ .— Միւմքին տիր . . . հաթթա միւհաքքէմ տիր . . . պու տիւյմէ պայաղը պիր նէսնէ տէյիլ . . . ղայէթ զարիֆ, կիւզէլ, վէ սէնաաթլա եափըլմըշ պիր նէսնէ տիր . . Բարիսին էն մարուֆ ճէվահիրճիլէրինտէն պիրինին տիւքքեանընտան չըգմըշ օլմագ լազըմ կէլիր.

Միւսթանթիգ .— Բէրուզէնին պիրի էքսիք տիր, կէօրտիւնի՞զ մի.

Բօղիէ .— Եվվէթ, բէրուզէնին պիրի չըգմըշ, վէ Թահթանըն արալըղընտան տիւշմիւշ օլմալը . . . օ ճիհէթին էհէմմիյէթի եօգ. լաքին, չու պուլտուղըմ ալամէթ պէնի պիւյիւքիւ չաշըրթտը տէյէմ ճանըզ տըր.

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ ճիհէթլէ.

Բօղիէ .— Զիւնքի, չու տիւյմէնին սահիպի, զարիֆ վէ զէնկին պիր տէլիգանը օլմագ լազըմ կէլիր. պէն իսէ՝ գաթիլին նէ զարիֆ վէ նէ տէ զէնկին օլտուղընը խաթըրըմտան պիլէ կէչիրմէմիշ իտիմ . . . պու տիւյմէնին ֆօթօկրաֆի իլէ րէսմինի չըգարթըրըբ, գույումճըլարըն ճիւմլէսինէ պիրէր նիւսխէ կէօնտէրմէլի . . . վէ Փագաթ մէսէլէ հալընըզ պիր սըրգաթտան իպարէթ օլտուղընը անլէրէ անլաթմալը . . . Շիմտիլիք պու մէսէլէ հագգընտա, օրթալըղը վէլվէլէյէ վէրմէքէ լազըմ կէլիր. պու տիւյմէյի սաթանը պուլաճաղըմըզա, վէ սաթանտան լազըմ կէլէն մալիւմաթը ալաճաղըմըզա չիւպհէ եօգ.

Միւսթանթիգ .— Շիւպհէսիզ.

Բօղիէ .— Ֆօթօկրաֆի խուսուսընը վէ չըգարըլաճագ րէսիմլէրին տաղըթըլմասը մատտէսինի պէն տէրէօհտէ իտէյի՞մ մի.

Միւսթանթիգ .— Տէրէօհտէ իտէր իսէնիզ, Թէշէքքիւր իտէրիզ.

Էմէ Ժուպէր՝ տիւյմէյի բարա քէսէսինին իչինէ գօյուպ, արապանըն գարուսընը գաբաթտը.

6

Մատամ Բօղիէ .— Իսթէրսէնիզ արթըգ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընա կիտէպիլիրիզ.

Միւսթանթիգ .— Կիտէլիմ ։

Միւտիր վէ գօմիսէր վէ միւսթանթիգ վէ Ռօզիէ տաիրէի զապըթատան մուֆարագաթ իտէր իքէն, գարշըլարընտա պիր արապա չըգտը ։

Միւսթանթիգ՝ ճամըն արգասընտան մէչգիւր արապանըն իչինտէքի Գօնթ Իվան օղլուղընը սէչտիքտէ, արապասընըն տուրմասընը էմր էյլէտի ։

Գօնթ տախի Մ. տը Ժիպրէյի թանըմըշ օլտուղընտան, քէնտիսի տէ արապաընը տուրտուրթտը. իքիսի տէ արապատան աշաղը էնտիլէր ։

Միւսթանթիգ .— Գօնթ, պէնի՞ մի կէօրմէյէ կէլիյօրսընըզ ։

Գօնթ .— Սիզտէն պիր րուխսաթնամէ թալէպի զըմնընտա կէլիյօրտըմ ։

Միւսթանթիգ .— Էկէրչի թալէպինիզ տաիրէի իգթիտարըմ տախիլինտէ իսէ, մաէլմէմնունիյէ իճրասընա հազըրըմ . . . իսթէտիյինիզ րուխսաթնամէ նէ՞ տիր ։

Գօնթ .— Սիլվիէմին նամընա եաքըլմըշ օլան մէզարըն թամիրի իչիւն պիր իզննամէ իսթէրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Պիզ տէ Բէր-Լաշէզէ կիտիյօրտըզ . . . պէրապէրիմիզճէ կէլիրմիսինիզ. կիտէլիմ տէ, մուախխարէն շու իզննամէնին տէրհալ վէրիլմէսի միւմքի՞ն մի տիր, եօգսա թահգըգաթըն նէթիճէսինէ՞ մի պէքլէմէնիզ իճապ իտէր, սիզէ սէօյլէրիմ . . .

Գօնթ .— Օ հալտէ պէրապէրինիզճէ կէլիրիմ .— տէյիպ արապասընա պինտի, վէ տիկէր արապանըն արգասընտան կիթմէսինի արապաճըսընա թէնպիհ էյլէտի ։

Հավա աչըգ օլուպ, վէ Փագաթ զայէթ գուրու սուուգ, վէ պուզլար հէնուզ սէօքիւլմէմիշ իտի. հայվանլար էյի գօշմագտա օլտուգլարընտան, ազ միւտտէթ զարֆընտա մէզարիսթանա վասըլ օլտուլար. ճիւմլէսի արապալարընտան էնտիլէր ։

Գօնթ .— Պու բաշիպէ քի՞մ տիր, թանըմայօրըմ ։

Միւսթանթիգ .— Մատամ Ռօզիէ տիր .— տէտիքտէ, Գօնթ հայրէթտէ գալտը ։

Գօմիսէր՝ մէզարիսթանըն սէր մուհաֆըզընա խապէր վէրիպ, պէրապէր պուլունմասընը վէ պիր տէ չիլինկիր կէթիրթմէսինի թալէպ էյլէտի ։

Գօնթ իսէ՝ պիր տէմէթ չիչէք սաթըն ալըպ, ճիւմլէսի պիրտէն վուգուաթ կիւնինտէն պէրու էօնիւնտէ իքի պէքճի պէքլէթտիրիլմէքտէ օլան մէզարա տօղրու կիթտիլէր ։

Միւսթանթիգ մէօհրլէրի, վէ սէր պէքճինին կէթիրմիշ օլտուղը չիլինկիր տախի մուվագգաթ սուրէթլէ թագըլմըշ օլան քիլիտի սէօքտիւլէր ։

Իշպու հիքեայէնին պիտայէթինտէ, մէչգիւր մէզարըն տախիլի հալինի թարիֆ իթմիշ իտիք ։

Մէչգիւր մէզարտան մատամ Ռօզիէնին Ինկիլիզ օլտուղընը թախմին էյլէտիյի գարընըն ճէսէտի չըգտըղը սըրատա նէ հալտէ իսէ, պու քէրրէ տախի այնը հալտէ պուլունտու ։

Գարու աչըլըր աչըլմազ, միւսթանթիգ՝ Գօնթ Իվան Սմիլօֆա, էօնտէն իչէրի կիրմէսինի պիր իշարէթլէ թէքլիֆ իթտիքտէ, Գօնթ՝ արզը թէշէքքիւրլէ պէրապէր իչէրի կիրտի, չիչէք տէմէթինի մահալը մախսուսընա գօյտը, վէ մուախխարէն տիզ չէօքիւպ վէ եիւզիւնիւ էլլէրիլէ գափայըպ, գըսա եօլլու պիր տուա իթտի ։

Էմէ ժուպէր իլէ մէմուրլյն տախի Գօնթըն արգասընտան մէզարա կիրիպ, մէրգումէ՝ մէզարըն իչինտէ մէվճուտ օլան էչեանըն քեաֆֆէսինի մուայէնէ, վէ տըգգաթընը պաշլըճա միհրապըն իւզէրինտէքի քիւչիւք տօլապճըղա հասր էյլէտի, վէ միւսթանթիգէ խիթապէն .

—Իլք տէֆա շու մէզարա կիրտիյինիզտէ, տօլապ աչը՞գ մը իտի ։

Միւսթանթիգ .— Աչըգ իտի ։

Ռօզիէ .— Տիմէք պու մէզարա կիրէն, եա մէչգիւր տօլապըն իչինէ պիր շէյ գօմաղա, վէ եախօտ գօնմուշ պիր շէյի ալըպ կէօթիւրմէկէ կէլմիշ . . . պունա շիւպհէ եօգ. Նակէհան իւզէ կէլմիշ օլան գաթիլ իլէ, պիչարէ մագթուլէ տէօյիւշմիւշլէր, հաթթա շու տէօյիւշին շիտտէթլիճէ օլտուղընա, սանտալիէլէրին տէվրիլմիշ, մօմլարըն գըրըլմըշ օլմասը տէլիլը քեաֆի տիր . . . Գաթիլ՝ տարպ իթտիյի գարընըն ճանը չըգմըշ օլտուղընա էմնիյէթ հասըլ իթտիքտէն սօնրա պըրագըպ սավուշմըշ. պուրալարը սիզճէ տէ թէճվիզ վէ գապուլ օլունըյօր, տէյի՞լ մի ։

Միւսթանթիգ .— Օ՛հ, շիւպհէսիզ. ճինայէթ՝ տօլապտա պուլընան մուխապէրաթը էլէ կէչիրմէք իւզրէ իշլէնմիշ օլտուղը տէրքեար տըր ։

Ռօզիէ .— Մամաֆիհ, իշին պազը մուղլագ ճիհէթլէրի վար քի, հէնուզ ուճունը էլէ կէչիրէմէյօրըմ ։ Տօլապա պըրագըլմըշ օլան մուխապէրաթըն գաթիլէ մախսուս մուխապէրաթ օլմաղըղը պէտիհի տիր. պունըն տա իսպաթը շու տըր քի, խայլի սավուշտըղը սըրատա, քիլիտին իչինէ թաշ բարչալարը գօյմըշ . . . տիմէք օլուր քի, մագսատը՝ մուխապէրաթըն սահիպինին մէզարա կիրմէսինի մէն վէ եախօտ թէէխիր իթմէք իմիշ. շու հալտէ զիհնիմի գարըշտըրըյօր, գարարթըյօր . . . պէնճէ էն սահիհ օլան շէյ շու տըր քի, իշին իչինտէ պիր իւչիւնճի քեաֆիր տահա վար տըր, վէ արապանըն իչինտէ տիւշմէսինի տիւշիւրմիշ օլան տա պու իւչիւնճի քեաֆիր տիր ։ Իշին պէօյլէ օլտուղընա գանի իմ, հաթթա էմին իմ պիլէ տէյէպիլիրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Օ իւչիւնճիւնին տէ Բիէր Լարթիկին տախիլ օլտուղընը զանն իթտիյինիզ շիրքէթին ազասընտան իտիւկինի մէմուլ իտի՞յօրմըսընըզ ։

Ռօզիէ .— Խա՛յր, հաթթա մուղայիրինի մէմուլ իտիյօրըմ. տիւշմէնին սահիպի, հիլէ վէ ֆիթնէ իլէ իշին իչինէ բարմագ ուզաթմըշ, շէրիքլէրին հարէքեաթընտա մանի օլան վէ անլէրին էսրարընա ակեահ օլմագլըղա ուղրաշան պիր քիմսէ տիր տէյու թախմին իտիյօրըմ ։

Միւսթանթիգ .— Թախմինաթ վէ զաննիյաթընըզ չօղալտըգճա չօղալըյօր. օլմայա քի զիհնինիզ պուլանըր տա շաշըրասընըզ ։

Ռօզիէ .— Հագըգաթը հալի արայօրըմ. եօլումը շաշըրմայաճաղըմա, վէ պիր արալըգ շաշըրսամ պիլէ եինէ տէրհալ պուլաճաղըմա էմին օլունըզ. մէյտան նէ գատար գարանլըգ օլսա, էլպէթթէ քի քէօշէնին պիրինտէն պիր ըշըգ կէօրիւնէճէք տիր . . . Պու սապահ արապաճը Պինէնին արապասընը նասըլ քի մուայէնէ իթտիմ վէ նէթիճէսի միւֆիտ օլտու իսէ, խուսուսաթը սաիրէնին տախի օլ վէճհ իլէ մուտագգըգանէ մուայէնէսինէ միւսաատէ իթմէնիզի թալէպ իտէրիմ ։

Հիւքիւմէթ մէմուրլարը իլէ Գօնթ Իվան վէ մէզարիսթան մուհաֆըզը գաբուճըն էշիյինէ գատար կէրի չէքիլիպ, մատամ Ռօզիէյի քէնտի հալինէ պըրագտըլար ։

Մէրգումէ՝ մէզարըն հէր քէօշէսինի ֆէվգէլադէ պիր իհթիմամ իլէ կէօզտէն կէ-չիրիփ, սանտալիէլէրի պիրէր պիրէր եէրլէրինտէն օյնաթտը, խալըյը գալտըրտը սիլքտի վէ պիրտէն պիրէ պիր սէտա սալըվէրիփ, Թաշլարըն իւզէրինէ տիզ չէօք-տիւ, վէ Թօզըն իչինտէն տարը պէօյիւքլիւյիւնտէ քիւչիւք պիր մաւի Թաշ պուլտը ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ պուլտունըզ ։

Ռօզիէ .— Տիւյմէնին իւզէրինտէն տիւշմիւշ օլան բէրուզէ Թաշը պուլտում ,

Միւսթանթիգ .— Սահի՞հ մի ։

Ռօզիէ — Իշթէ , պագընըզ—տէյիփ այաղա գալգտը , բարա քէսէսինտէն աթ-նալը պիչիմինտէքի գօլ տիւյմէսի Թէքինի չըգարտը , վէ պուլտուղու բէրուզէյի պօշ օլան Թաշ եվինին իչինէ գօյուպ ,— չու գօլ տիւյմէսի գաթիլին օլտուղունա պու-պիր տէլիլը գավի տիր . պէն գաթէն պէօյլէ օլտուղունա էմին իտիմ ։ Գուրպանըքի Թէհարրիյաթըմ Թէքմիլ օլտու , վազիֆէմը գայի իթմէմիշ տիմէք տիր ։

Գօնթ Իվան՝ գօլ տիւյմէսինի ալըփ էլինէ Թէտգիգ էտէն սոնրա .— Կիւզէլ վէ էյինէ խարըլմըշ պիր տիւյմէ . . .

Ռօզիէ՝ տիւյմէյի Թէքրար բարա քէսէսինէ գօյտուգտան սոնրա .— Հագըգաթէն զայէթ էյի խարըլմըշ պիր տիւյմէ ,—տէյիփ , Գօնթա խիթապէն .— Գօնթ , պու ագ-շամ սաաթ օն պիրտէ մէշղո՞ւլմըսընըզ ։

Գօնթ .— Խա՛յր ։

Ռօզիէ .— Պէնիմ իլէ պուլուշապիլի՞րմիսինիզ ։

Գօնթ .— Շիւպհէսիզ , հաթթա մէմնունիյէթլէ ։

Ռօզիէ .— Օ հալտէ պու ագշամ սաաթ օն պիրտէ Մէզլէ իլէ Սէն-Մարթէն սօգագլարընըն քէօշէսինտէ արապա իլէ պէնի պէքլէյինիզ . . . պիրիսի պաշընը ա-րապատան իչէրի սօգուպ , «Գօնթ , մէրսի պէօքու՞լէյօրըմ» տէյէճէք տիր . . . օ ատամըն արգասընտան կիտէրսինիզ . խասսէթէն պիր ատամ կէօնտէրէճէյիմ քի , օ ատամըն սիզի կէօթիւրէճէյի էվին գարշըսընտա , ուզուն ուզատըյէ մէրամ անլաթմագլա ուղրաշմայասընըզ ։

Գօնթ .— Թարիֆ իթտիյինիզ մահալտէ այնը սաաթտա պուլունըրըմ ։

Ռօզիէ .— Էօյլէ իսէ պու ագշամ կէօրիւշիւրիզ . . . էֆէնտիլէր , պուրատա արթըգ իշիմիզ գալմատը ։

Միւսթանթիգ .— Նաաշլարտան պիրինին իւզէրինտէ պուլունան տէլիլի քեա-ղըտըն նէ օլտուղունը պու կիւն պանա Թարիֆ իտէճէյինիզի վաատ իթմիշ իտինիզ ,

Ռօզիէ .— Հագգընըզ վար . պանօնը իթմէմիշ օլսա իտինիզ , ունութաճագ-տըմ ։

Միւսթանթիգ .— Արատըղընըզը պուլտունը՞զ մը ։

Ռօզիէ .— Հիչ գահմէթ չէքմէքսիզին .

Միւսթանթիգ .— Նէթիճէսի նէ օլտուղունը անլամագ մէրագընտայըմ ։

Ռօզիէ .— Մուհաֆըզըն օտասընա կիտէ՞րմիսինիզ , խաբըղըմը կէօսթէրէյիմ ,

Մուհաֆըզ .— Պույուրըն ։

Մէզարտան չըգաճագլարը սըրատա , Գօնթ Իվան՝ միւսթանթիգ Մ . տը Ժիփ-րէյէ խիթապէն .— Շիմտի արթըգ Թանըգըգաթընըզ պիթտի զաննը իտէրիմ . Մու-գատտէման մէզարըն Թամիրի զըմնընտա Թալէպ իթմիշ օլտուղում բուխսաթնամէ-յի վէրէպիլէճէ՞քմիսինիզ ։

Միւսթանթիգ .— Իսթէտիյինիզ բուխսաթնամէնին իթասընա հիչ պիր մահ-զուր կէօրմէյօրըմ—տէտիքտէն սոնրա , մուհաֆըզա խիթապէն .— Գուրավիէֆ մէ-զարընա լազըմ կէլէն Թամիրաթըն իճրասը զըմնընտա , Գօնթըն կէօնտէրէճէյի ա-մէլէյէ միւսաատէ իթմէնիզի Թավսիյէ իտէրիմ ։

Գօնթ .— Թէշէքքիւր իտէրիմ , մատամ քի պուրայա գատար կէլմիշիմ , պիր մէրմէրճի պուլայըմ տա իշի Թարիֆ իտէյիմ . . . ինշալլահ ագշամ կէօրիւշիւրիզ , մատամ . . . —տէյիփ , Իվան Սմօլօֆ մուֆարագաթ էյլէտի ։

Տիկէր գալանլար մուհաֆըզըն օտասընա կիթտիլէր ։

Էմէ Ժուպէր՝ հիւքիւմէթ մէմուրլարընըյա խալընըզ գալտըգտա , ճըզտանընտան իւզ ագչամըը Թէրթիպ իթմիշ օլտուղը մէքթուպը չըգարըփ , վէ միւսթանթիգէ վէրիփ .— Եիւքսէք սէս իլէ օգույունըզ , էֆէնտիմ ,—տէտի ։

Մ . տը Ժիպրէ մէքթուպը եիւքսէք սէս իլէ օգուտը ։

Ռօզիէ .— Նէ՞ անլատընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Թիւճճարտան պիրինին ատի պիր լիսան իլէ խազմըշ օլտըղը պիր Թիճարէթ մէքթուպը ։

Ռօզիէ .— Շիւպհէյի տավէթ իտէճէք պիր մէքթուպ տէյի՞լ խա ։

Միւսթանթիգ .— Ասլա ։

Ռօզիէ .— Պիր տահա օգույունըզ , վէ տիւշիւնիւնիզ ։

Միւսթանթիգ .— Արայօրըմ ամմա պիր չէյ պուլամայօրըմ ։

7

Էմէ Ժուպէր Թէպէսսիւմ էյլէտի ։

—Պու անախթարըն սըրըընա վագըֆ օլաճաղըմը տիւն սիզէ Թէահհիւտ իթ-միշ իտիմ , չու Թէահհիւտիմ պօշա չըգմամըշ օլտուղընը արզ իտէրիմ—տէյիփ , մէք-Թուպը Մ . տը Ժիպրէնին էլինտէն ալտը , մասանըն իւզէրինէ խայտը , անախթարը տաշտը մէքթուպըն իւզէրինէ գօյտը ։

—Շիմտի օգույունըզ ։

Միւսթանթիգ պաշընը էյիփ .

«Նօլֆօ , ֆօլօ պուլը , խալը էէֆէ , ըըմալ տէմէ խօլը- ֆոխըրըպըլը , էէօղ պէն ֆըմաթը համլ տէէ , մահալլին կէօփէրիճին օտասալ , մօս պէռլը» տէյու օգուտըգտան սոնրա .— Անլատըմ , հագգընըզ վար ըմըշ . օ հայտուտլարըն , խագայըը էլէ վէրմէ-մէք իչիւն պիրպիրլէրիյլէ պու վէճհ իլէ մուխապէրէ իթմէքտէ օլտըգլարը մէյտանը միւպուրթէ կէլիյօր ։

Ռօզիէ .— Իհթիյաթլը տավրանըյօրլարմըշ , վէ ֆագաթ պէլքի չու իհթիյաթ սայէսինտէ խագայըը էլէ վէրէճէքլէր տիր . . .

Միւսթանթիգ .— Ֆիքրինիզի պիր էյի անլայամայօրըմ . . .

Ռօզիէ .— Իլէրիտէ անլար օլուրսընըզ . . .

Միւսթանթիգ .— Շիւպհէմ եօգ , Թէշէպպիւսաթընըզտա մուվաֆֆագ օլա-ճաղընըզա չիմտիտէն էմինիմ . չիւնքի , հագգընըզտաքի էմնիյէթիմ պէրքէմալ տըր ։

Ռօզիէ .— Պու էմնիյէթի պիհագգըն գազանմըշ օլտուղըմը իլէրիտէ իսպաթ է-

ձէրիմ—ձէյիպ, մուֆարագաթ էյլէտի ։ Միւսթանթիգ իլէ պօլիս միւտիրի վէ գօմիսէրի տախի տաիրէի ատլիյէյէ ավտէթ էյլէտիլէր ։

Հիւքիւմէթ մէմուրլարընը պրագալըմ տա պիրազ տա հիքեայէմիզին տիկէր շախըսլարընտան պահս իտէլիմ ։

Սիմօն՝ մէքթէպ միւտիրի մատամ Տիւպիէֆին խըզմէթինէ գաթիէն տախիլ օլմըշ իտի ։

Մատամ Տիւպիէֆ՝ Սիմօնըն գէչի պիր գըզ օլտուղընը վէ միւքէլլէֆ օլտուղը խըզմէթի հիւսնիւ սուրէթլէ իֆա իթմէք արզուսընտա պուլունտուղունը ֆէհմ էյլէմիշ իտի ։ Միւտիրէ սանի՝ Մարի Գրէսսօլըն թավսիյէքէրտէսի օլան Սիմօնա վազիֆէի խըզմէթինի էօյրէթմէք խուսուսընտա ասլա վէ գաթան էզիյէթ վէ զահմէթ չէքմէմիշ իտի ․ իւչ կիւն զարֆընտա, մայէթինտէ օլան իշճի գըզլարընը թահթը զապթընտա ալմաղա մուվաֆֆագ օլուպ, ճիւմլէսի Սիմօնա իթաաթ, րիայէթ վէ իտրագը մուհաֆազէթ իթմէքտէ իտիլէր ։

Վէրնէօյլ սօգագընտագի Լուտօվիգ Գրէսսօլըն խանէսինտէ իսէ, միսաֆիր գապուլ իթմէք իչին իգթիզա իտէն թէզեինաթ վէ թէկալիւլաթըն իճրասընա պաշլանըլըպ, քէնտիսի միմար օլտուղը ճիհէթլէ պիւթիւն իշճիլէրի ճէլպ իլէ, թէսավվուրաթընը թարիֆ, վէ սէքիզ կիւն զարֆընտա իճրա վէ իքմալ իտիլմէսինի թալէպ վէ իշճի պաշըլըը տախի մուվաֆագաթ իտէրէք իշէ կէրմիյէթլէ տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ իտի . քէնտիսի տախի նէզարէթ իթմէքտէ իտի ։ Հէր նէ գատար խանէսինտէ վուգուա կէլմէքտէ օլան շու թէպէտտիւլաթ, քէնտի րիզասը խիլաֆընտա օլարագ իճրա օլընմագտա իսէ տէ, էրինէ վագթընըն գըսմը ազամընը օ խուսուսա սարֆ իթմէքտէ վէ պաշգալարընըն ինթիզամըթը տախիլէ թասիր իթմէքտէ օլտուգլարը շու հալլէրէ, քէնտիսի ինթիզամսըզլըգ նազարըյլա պագմագտա իտի ։

Գունըն իքէ պէրապէր, գըզը Մարիյի հէր կիւն րէսսամ Կապրիէլ Սէրվէնին էվինէ գատար կէօթիւրիւր պրագըր, վէ վագթընտա կիտէր ալըր էվէ կէթիրիր իտի ։

Շու հալտէ Մարի՝ իքի սաաթ րէսսամըն Վավէն սօգագընտագի խանէսինտէ, Կապրիէլ Սէրվէ վէ շակիրտի Ալպէր տը Ծիպրէ իլէ վագթ կէչիրիր իտի ։

Միւսթանթիգին օղլու՝ Մարինին կէլէճէյի զէման կէլիպ տէրսինի ալմագտա իտի ։

Մարինին իլք թէֆա օլարագ Կապրիէլ Սէրվէնին րէսմխանէսինէ կէլտիկինին էրթէսի կիւնիւ, խանէի մէզքիւրէ կիւզէրան իտէն հալաթը օգույանլարըմըզա արզ իթմէք միւնասիպ կէօրիւլիւյօր ։

Եէվմը մէզքիւրտէ սապահ սաաթ օնտա, խոճա իլէ շակիրտի եալընըզ օլուպ, Կապրիէլ՝ պօյա թահթասընը հազըրլամագտա, վէ Ալպէր տախի զիհնի տալընըզ պիր հալտէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրու թէրսիմինէ պաշլամըշ օլտուղը րէսմի պօյալամագտա պուլունտուղը հալտէ, նակէհան թաթիլը մէշղալէ իտիւպ, —Վագթ կէճ տիր զաննիտէրիմ . . . պու կիւն մատմազէլ Գրէսսօլ կէ՞լմէյէճէք մի ։

Կապրիէլ սաաթա պագտըգտան սօնրա .— Տահա սաաթ օն ։

Ալպէր .— Տահա սաաթ օ՞ն մը տըր ։

Կապրիէլ .— Կէօրիւնիւր քի, օ չիրքին գըզճըղազը կէօրմէք արզուսը, սանա վագթը ուզուն կէօսթէրիյօր ։

Ալպէր .— Տօղրու տըր, օ տիլպէր վէ նա՜զիք մախլուգը . . . օ սատէտիլ վէ չիրքին վէ թաթլը գըզճըղազը սէվտիմ կիթտի ։

Կապրիէլ .— Սէվտի՞ն մի տէտին . . . պու պիրազ կէվշէք պիր սէօզ . սէվմէք քէլիմէսինտէն նէ՞ անլարսըն ։

Ալպէրին սուրաթը գըզարտը .— Օ քէլիմէտէն սիզ նէ քի անլար իսէնիզ պէն տէ օնու անլարըմ ։

Կապրիէլ .— Էօյլէ օլտուղը շիւպհէլի տիր ։

Ալպէր .— Սէվմէք գա՞չ ճընս օլուր ։

Կապրիէլ .— Չօգ ճընս սէվմէք օլուր, պէօյլէ օլտուղընը սէն տէ պիլիրսին ամմա, շու արալըգ խաթըրընա կէթիրմէք իսթէմէյօրսըն . . . կիւզէլլիկի իլէ պէրապէր ճիլվէսիզ, մալիւմաթըյլա պէրապէր քիպրսիզ, խօշ սէօզլիւ, վէ խօշ թավրլը պիր գըզ տըր տէյի՞ մի մատմազէլ Գրէսսօլը սէվիյօրսըն, եօգսա գալպինտէ պըրըճա պիր հիս պէյտա իթմիշ, վէ պու հիս հէր նէ գատար կէչիճի պիր շէյ իսէ տէ, սանա մուէպպէտ վէ սապիթ կէօրիւնիւյօր տէյի՞ մի սէվիյօրսըն . սէվիմլի պիր արգատաշ մագամընտա հիս էյլէտիյին տօսթլըգ ճիհէթիյլէ՞ մի, եօգսա նիսա թաիֆէսինտէն օլտուղը ճիհէթլէ հիսսը աշըգանէ իլէ՞ մի սէվիյօրսըն ։

Ալպէր .— Գալպիմի քեամիլէն իսթիլա իթմիշ օլան պիր խուսուսատան տօլայը պու միսիլլիւ վուգու պուլան սուալլէրինիզ պէնի շաշըրթըյօր, վէ շու սուալլէրինիզէ նէ սուրէթլէ ճէվապ վէրէճէյիմի պիլմէյօրըմ . . . պունըն իլէ պէրապէր, իգթիտարըմ տաիրէսինտէ վէ քէմալը խիւլուսը գալպ իլէ սիզէ իֆատէի մէրամ իտէճէյիմ ։

«Իլք թէֆա Մարի Գրէսսօլը կէօրտիւյիւմտէ, գալպիմտէ թէվէլլիւտ իտէն հիսսի թարիֆ իթմէք մուհալ գապիլինտէն տիր . . . Մէրգումէյի հէր թէֆա կէօրտիւքճէ, նէ՛ հիս իթտիյիմի, ֆիքրիմտէն նէ՛ կէչտիյինի թարիֆ, վէ գալպիմէ թէէսիր իտէն հիսսին նէ կէօնա հիս օլտուղընը թաֆսիլ իթմէք տաիրէի իգթիտարըմ խարիճինտէ տիր ։ Շուրասը մուհագգագ տըր քի, մէրգումէյի կէօրտիւյիւմ վէ սէսինի իշիթտիյիմ կիւնտէն պէրու Մարիյի տայիմա կէօրմէք, տայիմա սէսինի իշիթմէք արզուսըյլա սուզանըմ . . . պուրատա պուլունտուղը սըրատա, պախթիյարըմ . . . քեամիլէն պախթիյար . . . գալպիմ մէսէրրէթ, վէ կէօզլէրիմ մալամալ օլույօր . . . պըրագըպ պուրատան կիտէր իքէն կէօնիւլիւմի պէրապէր ալըպ կէօթիւրիւյօր . . . էթրաֆըմ պօշանմըշ կիպի օլույօր . . . հէր շէյ կէօզիւմէ գարանլըգ կէօրիւնիւյօր վէ նէֆէսիմ քէսիլիյօր կիպի կէլիյօր . . .

Կապրիէլ հէր նէ գատար ճիտտէն շու հալտէն մէմնուն օլմայըպ, հաթթա թէլաշ տա իթմէքտէ իտի իսէ տէ, ասլա պէլլի իթմէյիպ, սախթէ օլտուղը աշիքեար օլան պիր գահգահա իլէ .— Ամմա եաւրըմ հա՛ . . . թօհաֆ շէյ . . . պու էյի պիր շէյ տէյիլ . . . սէն օ կէնճ գըզճըղազա տիւզճէ մալ օլմուշ պիթմիշսին . պու թէհլիքէլի շէյ ։

Ալպէր .— Նի՞չիւն թէհլիքէլի . . . մէրգումէ հագգընտա օլան հիւրմէթ վէ րիայէթիմին տէրէճէսի, աշգ ու մուհապպէթիմ տէրէճէսիլէ պիր պարապէր տիր ։

Կապրիէլ .— Էվվէթ, պիլիրիմ . . . օ խուսուսա էմինիմ . պէնճէ, սէնին աշգըն մատմազէլ Գրէսսօլ իչիւն թէհլիքէլի տէյիլ տիր ։

Ալպէր .— Նա քիմի՞ն իչիւն թէհլիքէլի տիր ։

Կապրիէլ .— Սէնին իչիւն . . . պուլընտըղըն հալ էն թէհլիքէլի հալլէրտէն սայըլըր . . . չիւնքի աշգ ու մուհապպէթ, սէնի պիր չօգ քէտէր վէ գասավէթէ տիւչար էտէպիլիր, վէ էկէրչի շու հիսսի աշըգանէ զիհնինտէն պաշգա գալպինտէ տէ եէր իթմիշ իսէ, ղայրէթ էթ քի գալպինտէն չըգարըպ տէֆ իտէսին . . . օ հիսս գալպինտէն չըգարըլը կիպի, քէտէր վէ գասավէթին տէ միւնտէֆի օլուր . չիւնքի հէնուզ թազէ օլան էօյլէ պիր գասավէթ, կէօնիւլինտէ քէօքլէնմիշ օլամազ . պէօյլէճէ ազ պիր միւտտէթճիք զարֆընտա զիհնինտէն տէ խայալի պիր բուլուտ մազամընտա օլան շէյ մահվ օլուր կիթէր ։

Ալպէր միւքէտտէր պիր հալտէ .— Խայալի՞ մի, նի՞չիւն խայալի օլսուն . մատմազէլ Գրէսսօլ իլէ պէնիմ արամտա, պէնիմ խաթըրըմտան պիլէ կէչիրէմէյէճէյիմ պիր կիրտապը միւշքիլա՞թ մը վար քի, ֆիքրիմէ խայալի պիր ֆիքր թասվիրինի վէրիյօրսուն ։

Կապրիէլ .— Մագսատըմը անլայամատըն . ֆիլհագիգա սէնին մատմազէլ իլէ էվլէնմէքլիյին շայանը թէաճճիւպ պիր շէյ տէյիլ տիր . . . կէրէք սէնին բէտէրին կէրէք օնընքի, հէմ զէնկին հէմ տէ էհլի ըրզ վէ միւթէպէր զաթլար տըրլար . . . կէրչի սէն ասըլզատէսին ամմա, շու ասրտա ասըլզատէլիյին պէօյլէ պիր էհէմմիյէթի եօգ տըր . . . ինսան շախսէն հայսիյէթ սահիպի օլմասը էլզէմ տիր . . . էճտատընըն հայսիյէթի բարա իթմէզ . . . էկէրչի եա սէնին բէտէրինին վէ եախօտ գըզըն պապասընըն պաշգա պիր թէսավվուրլարը եօգ իսէ, պու նիքեահ բէք ալէա գապիլը իճրա տըր . լաքին ասըլ մանի օլապիլէճէք պաշգա պիր շէյ վար ։

Ալպէր .— Օ մանի հա՞նկըսը տըր ։

Կապրիէլ .— Նաչըլըզ . . . էվլէնմէք իչիւն իքինիզին տէ հէնուզ եաշը բէք քիւչիւք տիր ։

Ալպէր .— Էօյլէ օլտուղը ֆարզ օլունսա պիլէ, իքիմիզ պիրիպիրիմիզի սէվէբէք եաշըմըզըն տոլմասընա պէքլէյէճէք նէ՞ լազըմ կէլիր ։

Կապրիէլ .— Պու սուրէթլէ պէքլէմէք հագգընտաքի թէաահհիւտլէրին նէթիճէսի խայրըլը օլապիլէճէկինէ շիւպհէմ վար . . . իքի թարաֆըն պիրի էքսէրիա թէահհիւտինի իճրա իտէմէզ օլուր, նիքեահ թէէխխիւր օլունըր, վէ պազըն տախի հիչ իճրա օլունամազ . պունտան մաատա էվլէնմէք իչիւն թարաֆէյնին էֆքեարը միւթթէֆիգ օլմագ լազըմ կէլիր ։ Ֆարզ իտէլիմ քի սէն Մարի Գրէսսօլը սէվիյօրսըն, պագալըմ օ տա սէնի սէվի՞յօր մը ։

Ալպէր պիր ահ չէքտի ։

Կապրիէլ սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Էկէրչի Մարի Գրէսսօլ տա գալպըլ սէնի սէվիյօր զանն իտէճէք օլուր իսէ, էօյլէ պիր մուհապպէթէ էհէմմիյէթ վէրիլէպիլի՞ր մի զանն իտէրսին ։ Մարի հէնուզ մէքթէպտէն չըգմըշ պիր գըզ տըր . վագըթ ղայէթ տիլպէր պիր չօճուգ տըր . սէն իսէ՝ կէրչի իլէրիտէ մահիր պիր ավուգաթ վէ ուսթատ պիր րէսսամ օլապիլիրսին, վէ ֆագաթ շիմտիլիք սէն տէ տահա չօճուգ սայըլըրսըն ։

Ալպէր .— Հօ՞, հօ՞, չօճո՞ւգ մը ։

Կապրիէլ .— Շու թապիրտէ սանա հագարէթ օլաճագ պիր շէյ եօգ տըր,

պէն նիչէ մէշհուր վէ սաչլարը աղարմըշ սէնաաթքեարլար պիլիրիմ քի, օնլար պիլէ էօյլէ պիր թապիրէ միւսթահագգ տըրլար ։ Խիւլասայի քէլամ, պու կիւն սէվիյօրսըն ամմա, եարըն տա սէվէճէյին նէ՞ մալիւմ ։

Ալպէր .— Նաչըլըզ պու կիւն եարըն տէյիլ, միւէպպէտէն սէվէճէյիմէ եէմին տախի իտէպիլիրիմ ։

Կապրիէլ ճէվապ վէրէճէկի սըրատա գարու չալընըպ, սէօզիւ աղզընտա գալտը ։

Ալպէր գըզարտը պօզարտը, վէ — իշթէ կէլիյօր — տէյու մըրըլտանտը ։ Րէսսամ կէօզիւնին ուճու իլէ Ալպէրին եիւզիւնէ պագըպ պաշընը սալլատը, վէ քէնտի քէնտիյէ — ֆէնա ալամէթլէր, պիչարէ մէմուլիմտէն վէ արզու իթտիյիմ մէրթէպէտէն չօգ զիյատէ պու գըզա մէյլ իթմիշ — տէտի . շու սըրատա Մարի իլէ բէտէրի էվէ կիրմիշլէր իտի ։

8

Նէրտիւպանըն իւզէրինտէ պիր իքի սանիյէ գատար մըյմըր Լուտօվիգին աղըր գըզը Մարինին խաֆիֆ ատըմլարընըն սէսլէրի իշիտիլիպ, Կապրիէլ հէման իսթիգպալ գըլմընտա օտանըն գարուսընը աչտը ։

Մարի էլտիվէնիւ էլինի Կապրիէլ Սէրվէյէ ուզաթարագ .— Միւսիւ Սէրվէ, բէտէրիմէ թազիր իտինիզ, րիճա իտէրիմ ։

Կապրիէլ .— Նի՞չիւն, մատմազէլ ։

Մարի .— Սիզի օն տագըգա գատար պէքլէթտիք . գապահաթ պէնիմ տէյիլ, բէտէրիմին տիր ։

Ալպէր պիրազ մուգատտէմ Կապրիէլ իլէ օլան միւքեալէմէսինտէն տոլայը տիւչարը հէյէճան օլմուշ իքէն, Մարի իլէ բէտէրինի կէօրտիւքտէ, այաղա գալգտը . Մարի իսէ պիլա ֆիւթուր Ալպէրէ սէլամ վէրտի ։

Լուտօվիգ .— Գըզըմըն հագգը վար, կէճիքմէյէ պէն սէպէպ օլտում, թագսիրէ միւսթահագգ պէն իմ ։

Կապրիէլ .— Թազիր իթմէմ, վէ ֆագաթ ճէզանըզը վէրէճէյիմ ։

Լուտօվիգ .— Նա՞սըլ ։

Կապրիէլ .— Մատմազէլի օն տագըգա զիյատէ ալըգօյաճաղըմ, վէ պէն տէ շու միւնասէպէթլէ գահվալթըմը օն տագըգա սօնրա իտէճէյիմ ։

Լուտօվիգ .— Պու իսէ պանա ճէզա տէյիլ, հաթթա պանա պիր խըզմէթ իթմիշ օլուրսունըզ . պէն տէօշէմէճի տիւքքեանընա կիտիպ պազը շէյլէր թարիֆ իտէճէյիմ, պէլքի տէ պիրազ կէճ գալըրըմ տա Մարիյի պէքլէթիրիմ ։

Մարի .— Պէնի պէքլէթտիրիրսէն տահա էյի՞ եա . էվէ կիտիպ, տէօշէմէ, էշեա, էօլչիւ ալմագ, գարու պէօյիւթմէք կիպի լագըրտըլար տինլէյէճէյիմէ պուրատա օթուրըրըմ . չիւնքի, էֆէնտիլէր, տիւնտէն պէրու էվիմիզէ պաշգա պիր սէօզ իշիտիլմիյի եօգ ։

Լուտօվիգ .— Սահիհ, եէքնազարտա պիրազ ղարիպ կէօրիւնիր իսէ տէ, շու սէօզլէրին տէ իտիմէսինտէ սէպէպ եօգ տէյիլ . տիւշիւնիւնիզ պիր քէրրէ էֆէնտիլէր քի, պու կիւնէ գատար էվիմտէ հուզուր ու րահաթ աշըզլըղը պիր քիմսէ կի-

պի եաշայըմ, կիւրիւլթիւյիւ էյլէնճէլէրտէն պիհագգըն նէֆրէթ իթմէքտէ իտիմ ․․․ Պալօ, սուարէ վէ էմսալի էյլէնճէլէրտէն գաչընըր վէ տայիմա տա գաչընմաղըմ տէյու մէմուլ իտէր իտիմ․․․ հէյհա՛թ, շու իւմիտիմ վահի իմիշ, պիրտէն հէր շէյ տէյիշտի․․․ Նի՞չին տէյու սօրարսանըզ, աչըգճը բէք աշիքեար տըր․․․ Մատամ Պրէսսօլ՝ գըզընըն պէօյլէմէքտէ օլտուղընը կէօրտիւքտէ, հէր հալտէ ճէմիյէթ իչինէ սօգմագ արզուսընտա տիւշտիւ․ մատմազէլ տէ հէր նասըլսա վալիտէսինին ֆիքրինէ մաիլ վէ տալիք օլտու․ գըսասը իտէյիմ, էվիմտէ էյլէնճէլէր թէրթիպ իթմէք վէ էվիմէ պիր թագըմ պօշ վէ մանասըզ ատամլար կէթիրիպ րահաթըմը ալթիւսթ իթմէք կիպի պէնի պիր անկարեայա գօշույօրլար․․․ գարըը կէլէմէյօրըմ քի․ պինաէն ալէյհ օ սատէլիյինէ վէ կիւզէլլիյինէ մաիլ օլտուղըմ էվիմի օն պէշ կիւն զարֆընտա ալթիւսթ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտուղըմ տըր․ շու հալիմ աճընաճագ պիր հալ տէյի՞լ մի։

Կապրիէլ․— Տօղրուսու շու հալինիզէ աճըմագ էլիմտէն կէլմէզ. հաթթա զէվճէնիզ վէ քէրիմէնիզին պիհագգըն օլան շու թէմայիւլաթընա մուվաֆագաթ վէ անլէրին արզուլարընը թէմամը իլէ իճրա իտէպիլմէկլիկինիզտէն տօլայը քէնտինիզի պախթիյար ատտ իթմէլիսինիզ։

Լուտօվիգ․— Սի՞զ տէ մի օնլար իլէ հէմֆիքեար վէ պանա մուխալիֆ չըգըյօրսընըզ։

Կապրիէլ․— Շիւպհէ՞ մի վար․․․ պիրազ վագթտան գըզընըզ էվլէնէճէք պիր սիննէ վասըլ օլաճագ տըր, սիզ տէ բէտէր պուլունտուղունուզ ճիհէթլէ, իշին պու ճիհէթինի տիւշիւնմէնիզ լազըմ կէլտիյինտէն, գըզընըզըն հալ վէ շանընա մուվաֆըգ պիր գօճա ինթիխապ իտէպիլմէք իչիւն խանէնիզտէ էյլէնճէ թէրթիպիյլէ, պիր թագըմ զէվաթը գապուլ իթմէնիզ իճապ իտէր։

Կապրիէլ շու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, կիզլիճէ շակիրտի Ալպէրին եիւզինէ պագմագտա իտի․ խօճասընըն սօն քէլիմէլէրինի իշիտտիքտէ, Ալպէրին պէնզի աթըլըը կիպի, Մարիյի տախի խաֆիֆճէ պիր թիթրէմէք տիր ալտը։

Մարի․— Նի՞չիւն էվլէնմէքտէն պահս իտիյօրսունըզ, Մ․ Սէրվէ․ բէտէր վէ վալիտէմին էյլէնճէ թէրթիպ իթմէլէրինտէն մագսատ, պանա պիր գօճա ինթիխապընտան իպարէթ օլմատըղընա գայէթ էմին իմ․ էօյլէ տէյի՞լ մի, պապաճըղըմ․— տէյէրէք, Ալպէրէ պէլլիսիզճէ պիր քէրրէ աթֆը նիկեահը աչըգտանէ էյլէտի։

Լուտօվիգ․— Քի՞մ պիլիր գըզըմ, պէլքի տէ Մ․ Սէրվէնին հագգը վար տըր․ սէն տէ տիւնեատան չէքիլիպ մանաստըրա կիրէճէք տէյի՞լսին եա․ էյի պիր գօճա իսէ արամալը քի պուլունսըն։

Մատմազէլ Պրէսօլ գըզարտը․— Տահա օրալարտա վագթ վար։

Լուտօվիգ․— Շիւպհէսիզ, տահա եաշը՛ն նէ, պաշը՛ն նէ, վէ ֆագաթ իշի էվվէլինտէն թասարլամագ ֆայիտէտէն խալի տէյիլ, էօյլէ տէյի՞լ մի Մ․ Սէրվէ։

Կապրիէլ․— Թապիի, մատմազէլին տէ ինթիխապ խուսուսընտա թաճիլ իտէճէք պիր իշի եօգ տըր զաննը իտէրիմ։

Լուտօվիգ․— Ազիզիմ, օն պէշ կիւնէ գատար շու նէֆրէթ իթտիյիմ ճէմիյէթլէր պաշլանաճագ տըր․ մէմնուն իտէրիմ քի սիզ տէ թէշրիֆինիզլէ պիզի մէմնուն իտէրսինիզ։

Կապրիէլ․— Քէմալը մէմնունիյէթլէ շու տավէթինիզէ իճապէթ իտէրիմ։

Մարի՝ ճէպինտէն ֆիլ տիշի գաբագլը քիւչիւք պիր տէֆթէր չըգարըպ․

—Սիզի՝ տավէթ օլընաճագլարըն տէֆթէրինին թա պաշընա եազըյօրըմ։

Կապրիէլ․— Թէշէքքիւր իտէրիմ, չօգ թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տմազէլ։

Ալպէր՝ քէմալը տըգգաթլա շու միւքեալէմէյի տինլէմէքտէ, եիւրէյի չարբըմագտա, վէ պէնզինին սօնուգլըղը արթմագտա իտի․ քէնտի էօնիւնտէ Կապրիէլի տավէթ իտիպ, քէնտիսինի տավէթ իթմէք ունուտուլմըշ օլմասընտան տօլայը տիւշիւր քէտէր, վէ Մարինին խանէսինէ կիրէպիլմէք, վէ ֆամիլեասըյլա իւլֆէթ բէյտա իտէպիլմէք իչիւն հէր շէյի ֆէտա իթմէկէ հազըր օլտուղը հալտէ, պու սուրէթլէ հագգընտա ֆիթուրսըզճա տավրանըլմասընտան տօլայը զիհնի բէրիշան օլտուգճա օլմագտա, վէ էկէրչի մախսուսէն տավէթ իտիլմէզ իսէ, շու հալ ատէթա քէնտիսինէ պիր հագարէթ սայըլաճաղընը զիհնինտէ տօլաշտըրըպ տուրմագտա իտի։ Նէ սէպէպէ մէպնի քէնտիսինին շու տավէթին խարիճինտէ պըրագըլմաղա միւսթահագգ օլտուղընը տիւշիւնիպ, վէ քէնտինճէ պիր մանա վէրէմէյիպ, հիճապ վէ հըրսընտան աղլամագ տէրէճէսինէ գատար կէլմիշ իտի։

Մարի տէֆթէրինի գաբայաճաղը սըրատա, Լուտօվիգ գալընճա սէսի իլէ․— Պու նէ՞ գատար զիհն տաղընըգլըղը գը՛զըմ։

Մարի․— Զիհն տաղընըգլըղը՞ մը տէտինիզ։

Լուտօվիգ․— Էօյլէ տէյի՞լ մի եա։

Մարի․— Նէ՞ սէպէպլէ։

Լուտօվիգ․— Մ․ Կապրիէլ Սէրվէնին եանը պաշընտա Մ․ Ալպէր տը ծիպրէնին իսմինի իշարէթ իթմէքսիզին տէֆթէրինի գաբայըպ ճէպինէ գօյմաղա գալգըշմըշսըն․․․ աֆվ օլունուր շէյ տէյիլ։

Մարի գըրգըրմըզը քէսիլտի․ անճագ, գալպինի պիր մէսէրրէթ տիր իհաթա էյլէտի։

Միւքեալէմէնին պիտայէթինտէն պէրու Ալպէրի տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, մէրգումըն տավէթ իտիլմէսինի ֆէվգէլատէ սուրէթլէ արզու էյլէտիյի ճիհէթլէ, պու պապտա քէնտիսի էօն այագ օլուպ տավէթ իթմէկէ գալգըշմաղա ճէսարէթ իթմէմիշ իտի։

Ալպէրին օ անէ գատար սօնուգ օլան պէնզինտէ նակեահան պիր գըզարթը բէյտա օլտու։

Մարի․— Իշթէ տալկընլըգ էսէրի օլարագ եաբմըշ օլտուղըմ սէհվի թասհիհ իտիյօրըմ․— տէյիպ, մէմնունէն տէֆթէրինի վէ գալէմինի ճէպինէ գօյտու։

Ալպէր՝ Լուտօվիգէ խիթապէն․— Պէնի միննէթտար իթտինիզ, նէ՛ սուրէթլէ թէշէքքիւր իտէյիմ։

Լուտօվիգ․— Ճէմիյէթիմիզ օլտուղը աքշամ թէշրիֆ իտէճէք օլուր իսէնիզ, տավէթիմիզտէն մէմնուն օլմըշ իտուկինիզի իսպաթ իթմիշ օլուրսունըզ։

Ալպէր․— Հիչ պիր աքշամ էքսիք էթմէյէճէյիմէ էմին օլապիլիրսինիզ։

Լուտօվիգ․— Աճապա բէտէրինիզէ տէ պիր տավէթնամէ կէօնտէրէճէք օլսամ գապուլ իտիպ լութֆէն իճապէթ իտէ՞ր մի։

Ալպէր․— Պու միւվալինիզէ ճէվապ վէրմէք պէնիմ իչիւն միւմքին տէյիլ․․․

բէտէրիմին սէնաաթը հաքիմլիք տիր պիլիրսինիզ, էն նազիք իշլէր տաիրէի ալլէ-տէն քէնտիսինէ հէվալէ օլունմագտա տըր . . . կիւնտիւզ ագշամա գատար տուր-մաքսըզըն չալըշըրը շէօյլէ տուրսուն, էքսէրիա կէճէլէրի տախի մէշղուլ օլտու-ղընտան, ճէմիյէթլէրէ կիթմէկէ վագթը ասլա միւսաիտ տէյիլ տիր . . . մամաֆի-հի, տավէթինիզէ իճապէթ իտէմէյէճէք օլսա պիլէ, հագգընտա օլան հիւսնիւ նիյէթինիզտէն տօլայը մէսրուր վէ միւֆթէխիր օլաճաղընա ասլա շիւպհէ եօգ տըր։

Լուտովիգ.— Պէն հէր հալտէ տավէթ իտէրիմ տէ . . . էկէր ֆէվգէլատէ օ-լարագ Թէշրիֆ իտէրլէր իսէ մէմնուն օլուրըմ . . . անճագ, պօշպօղազլըգլա վագթ կէչիրէյօրըզ. իշթէ եարըմ սաաթ տա ֆէվթ իթտիք . . . սիզ իշինիզէ պագըն Մ. Սէրժէ, պէն տէ կիտէճէյիմ մահալէ կիտէյիմ.— տէյիպ, գըզընը ալընտան չէք-տիւքտէն սօնրա, տիշարը չըգտը։

Կապրիէլ.— Մա՛տմազէլ, օթուրընըզ պագալըմ տա իչէ պաշլայալըմ.— տէ-յիպ, Մարիյի Թէրսիմէ իպթիտար էյլէտի։

*
* *

Պու արատա պագալըմ Օգթավի նէ՞ եափըյօր։

Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէի Թարաֆընտան Պրէյան լօգանթասընտա Թէր-թիպ իտիլէն զիյաֆէթտէն սօնրա, Օգթավի աչըգ աչըգա Գօնթ Իվանըն մաշու-գէսի սըֆաթընը Թագընմըշ իտի. Գօնթ Իվան իսէ, Բարիսէ վուգու պուլան սէ-յահաթընըն էսպապը սահիհէ վէ միւհիմմէսինի խաֆի թութմագ արզուսընտա օլ-տուղընտան, էնվաի զէվգ ու սէֆահաթա վէ իւլֆէթէ մայիլ օլան ալիւֆթէլէր իլէ մուաշագայա տալմըշ կիպի կէօրիւնմէք ճիհէթինի թէրճիհ էյլէմիշ իտի։

Գօնթ Իվանըն Օգթավի իլէ պու սուրէթլէ ագտը րապըթաի աշնայաի էյլէ-մէսի, հէմ ագչէ ճիհէթիյլէ վէ հէմ տախի հաճէթինին եէրինէ պուլմասը հասէ-պիյլէ, Օգթավի հագգընտա խայըրլը օլտուղընտան, մէրգում օ սըրատա Մօրիսի քեամիլէն պիր թարաֆա պրագմըշ, հաթթա Մօրիսին Բարիստէն մուֆարագա-թընտան պիլէ խապէրտար օլմամըշ իտի։

Գօնթ Իվան՝ մալիք օլտուղը միլեօնլարճա սէրվէթի նիսպէթինտէ հէր խու-սուստա ալիճէնապանէ տավրանըպ քէնտինէ ճէլպ իթմիշ օլտուղը Օգթավինին հէր իսթէտիյինի քէմալը սէխավէթլէ իճրա իտէր, վէ հիչ պիր շէյտէն մահրում իթմէ-մէյէ ղայրէթ իտիւպ, աթլար վէ արապալար վէ մէֆրուշաթըն էն ալէա վէ նէ-ֆիսլէրինի իշթիրա իթտիքտէն պաշգա, Բարիսին էն մէշհուր տիքիշճիսինէ աչմըշ օլտուղը չէքէ սայէսինտէ Օգթավի սէֆահաթըն մէրթէպէի ղայէսինի պուլմըշ տէրէճէսինտէ չաշալը վէ տէպտէպէլի վէ խաթըրտան կէչմէզ տէրէճէտէ զարիֆ վէ կիրանպահա էլպիսէլէր կիյինիր վէ էն մաարուֆ ճէվահիրճիլէրին խըզմէթքեար-լարը ագշամա գատար մահֆաղալար իլէ տօլու չանթալար իլէ Օգթավինին էվինէ թաշըրըրլար վէ քէնտի հէմճինսլարընը հըրսլարընտան չաթլաթմագ վէ իսթէտիյինի տիլէտիկի կիպի եափմագ հագգընտաքի խայալաթընըն մէվգըի ֆիիլէ կէլտիյինի կէօրտիւքճէ, քիպր ու ազամէթինտէն գապարտըգճա գապարըր իտի։ Ասըլ սէվ-տիկի օլան Մօրիսին պիր թարաֆա աթըլմասընըն վէ կէօյա Մօրիս եօգ իմիշ կիպի սահիֆէի մուհապպէթինտէն սիլինմէսինին սէպէպի Օգթավինին շու հալինտէն գօ-լայճա անլաշըլըր։

Գօնթ Իվան Սմօլօֆ հէր նէ գատար Օգթավիյի պիր մուհապպէթը ճիտտիյէ իլէ սէվմէքտէ իտի իսէ տէ, մէրգումէնին Բարիս իշվէպազլարընա մախսուս օ-լան ահվալինի թագտիր իթմիշ, վէ ահվալը մէզքիւրէնին լէթաֆէթինէ մաիլ օլմըշ իտի։ Գօնթըն Օգթավի իլէ պու սուրէթլէ պաղլանմասընտան մագսատը նէ օլտու-ղը մուգատտէման թաֆսիլ իտիլմիշ իտի։

9

Խանըմ հարգտա մահիր վէ իհթիյաթքեար զաթլարըն իթթիխազ էյլէտիք-լէրի հարէքէթ միսիլլիւ, Լարթիկ իլէ Վէրտիէ տախի միւթալարը վէճհ իւզրէ տաիմա ույանըգ տուրմագտա վէ հէր շէյէ կէօզ գուլագ օլմագտա իտիլէր։

Մօրիսին Վիգ-Սիւր-Գրէնտէ պուլունտուղը սըրատա, քէնտիլէրի տախի Լու-տովիգ Գրէսօլըն իզինի պուլմագըղը գարարլաշտըրմըշլար վէ պունա մուվաֆֆագ օլմագ իչիւն տիւրլիւ տիւրլիւ թէտպիրլէր տիւշիւնմիշլէր իտի։

Հիքեայէմիզին իշինտէ պուլընան էշխասըն հէր պիրինին շու սըրատա պուլըն-տուղլարը ահվալի մուխթասարճա թաֆսիլ իթմիշ օլտուղըմըզտան, պատէզին էմէ-ժուպէր վէ եախօտ մատամ Բօզիէնին հարէքեաթ վէ մուամէլաթընը թէտգիգ է-տէլիմ։

Մէրգումէ Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանընտան չըգտըգտան սօնրա, հէր կիւնքի էլպիսէսինի վէ ըրֆաթը թապիյէսինի թագընմագ իւզրէ Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ կիթմիշ վէ մուախխարէն օրատան չըգըպ պուլվարտաքի լօգանթալարըն պիրինտէ աճէլէթէն պիրազ գահվալթը իթտիքտէն սօնրա, էքսէրիա բօլիսճէ իչ-լէրի եափմագտա օլան պիր ֆօթօկրաֆխանէյէ կիթմիշ վէ գօլ տիւյմէսինին թէքի-նի թէսլիմ իլէ իքի եիւզ նիւսխէ տիւյմէնին ֆօթօկրաֆը չըգարըլմասընը թէնպիհ էյլէմիշ վէ օրատան տախի չըգըպ իքինճի տէֆա օլարագ մուայէնէխանէյէ պըրա-գըլմըշ մագթուլէյին էլպիսէլէրինի պիր տահա էյիճէ մուայէնէյէ պաշլայըպ, աս-թարլարընը սէօքմիւշ վէ տիւյմէլէրինին գումաշլարընը չըգարըպ թախթա գալըպ-լարա վարընճայա գատար կէօզտէն կէչիրմիշ իսէ տէ, մէմուլ իթտիյի նէթիճէյէ մուվաֆֆագ օլամատըղընտան տօլայը թէաճճիւպտէ գալըպ վէ ֆագաթ մէէյուս օլմայըպ, տէրհալ պիր արապայա րաքիպէն Վիգթուար սօգաղընտաքի խանէսինէ ավտէթլէ, օտասընը պիրինէ չէքիլմիշ վէ պէսլէմէսի Մատլէնէ հիչ պիր սէպէպէ մէպնի թաճիզ իտիլմէմէսինի թավսիյէ էյլէմիշ իտի։

Սաաթ ալթըտա, եալընըզ պաշընա ագշամ թաամընը իտիպ, սաաթ տօգուզ-տա Ժօզէ իլէ Մարթէլին պուլունմալարը մուգարրէր օլան Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ կիտիպ, վէ ֆիլհագիգա մէրգումանը օրատա պուլըպ իշէ տէվամ էյ-լէտի։

Ժօզէ իլէ Մարթէլ գեանունը էվվէլին եիրմի պիրինճի կիւնիւ Բարիսին լօ-գանթալարընտան չըգըպ կիթմիշ օլան եօլճուլարըն տէֆթէրը ռումումիսինի կէ-թիրմիշ օլտուգլարը միսիլլիւ, Մարթէլ՝ այրըճա Բարիս հասթախանէլէրինտէ պուլը-նան սագըգալըլարըն ճէտվէլը էսամիսինի իսթինսախ, վէ Կալուպէ իլէ Սիլվէն Գօր-նիւ նամ էշխասըն նէրէտէ պիրլէշտիքլէրինի թահգիգ իթմիշ իտի։

Էմմէ Ժուպէր՝ էվրագը մէճպուրիէթի եազըխանէնին իւզէրինէ գօյտուգտան սօնրա .— Գունչարը իչէրուտէ թէտգըգ խտէրիմ.—տէտի։

Ժօալէ .— Պու կիւնլիք պաշգա պիր իշ վա՞ր մը։

Ռօզին .— Խա՛յր, պու կիւնլիք պու գատար։

Ժօալէ .— Եարըն իչին պիր էմրինիզ վա՞ր մը։

Ռօզին .— Եէն, Ժօ՛ալէ, եարըն սապահ սաաթ օնտա կէլիպ պուրատա պէնի պուլուրսըն։ Եէն տէ, Մարթէլ, Մօնթօրկէօյլ սօգագընտա կիտէրսին, արապաճը Գինէնին արապասընըն տուրմուշ օլտուղը լօգանթանըն ճիվարընը կէօզտէն կէչիրիպ, օ թարաֆլարտա պիր լաղըմ գազաղը օլուպ օլմատըղընը թահգիգ խտէրսին։

Մարթէլ .— Լաղըմ գազաղը մը՞։

Ռօզին .— Էվվէթ, վէ էկէր պուլըր իսէն, տէրհալ աչտըրըրսըն... չիւնքի, իհթիմալ տըր քի գաթիլ գուլլանմըշ օլտուղը սըլահը լաղըմա աթմըշ օլսուն. Եարըն ագշամ սաաթ ալթըտա պուրայա կէլիր նէթիճէի թահգիգաթընը պէյան իտէրսին. շիմտիլիք սէնտէն պիր իշ օլմատըղընտան կիտէպիլիրսին. Ժօալէ գալսըն,— տէտիքտէն սօնրա, գալգըպ Մարթէլին արգասընտան գարուսա գատար կիթտի վէ Մարթէլ չըգտըգտան սօնրա գարուսը քիլիտլէյիպ իչէրի կիրտի.— Շիմտի, Ժօալէ, շու եօլճուլարըն էսամիսինի պիր քէրրէ կէօզտէն կէչիրէլիմ։

Ժօալէ .— Պու էսամիտէն նէ՞ անլամանըն իհթիմալի վար։

Ռօզին .— Պէք աշիքեար. էկէր գաթիլ պիր լօգանթատա օթուրըր իմիշ իսէ, ճանըթանըն էլինտէն եագայը գուրթարմագ իչին ճինայէթին իճրասը ագըպինտէ պրագըպ չըգմըշ օլաճաղը տէրքեար տըր։

«Շիւպհէլի պիր իսմ, մէչքիւռ պիր թարիֆ նազարը տիգգաթիմիզը ճէլպ իտէր իսէ, պու իսմ սահիպինին էշքիեալինի լօգանթատան անլար հէման արգասընա տիւշէրիզ։

Ժօալէ .— Էկէր Ֆրանսատան պրագմըշ չըգմըշ իսէ՞։

Ռօզին .— Լօնտրա, Պէլճիգա վէ Ալէմանիատա պուլընան մէմուրլարըմըզ մուավէնէթիմիզէ եէթիշիրլէր... լիւզումը թագտիրինտէ, պիզ քէնտիմիզ տէ արգասընը գօվալայապիլիրիզ։

Ժօալէ .— Գաթիլ էճնէպի՞ մի տիր տէյու զանն իտիյօրսըն։

Ռօզին .— Էկէր եանըլմազ իսէմ, իշին իչինտէ պիր թագըմ սաղգալըլար օլտուղը պիլիշթիրպահ տըր... օ խալտէլէր ֆէվգէլատէ մահիր տիրլէր. եէտիլէրինտէքի էվրագ նիզամը տաիրէսինտէ օլուր, վէ էքսէրիա տիլլարը էճնէպիյէտէ իգամէթ իտէրլէր։

Ժօալէ .— Սէօյլէյիշինիզտէն, պիլիսինտէն շիւպհէ իտիյօրսընըզ կիպի անլայօրըմ։

Ռօզին .— Էվվէթ։

Ժօալէ .— Օ հալտէ արայալըմ, պուլալըմ։

Գալատէ թափսիլ օլունտըղը վէճհ իւզրէ, Ժօալէ իլէ Մարթէլին կէթիրմիշ օլտուգլարը տէֆթէրտէ լօգանթալարըն էսամիսի, սօգագըն իսմի, լօգանթանըն նումէրօսը, եօլճուլարըն իսմ վէ շէօհրէթ վէ սէնաաթ վէ սինիլէրի, վէ մահալլը վիլայէթլէրի, վէ լօգանթայա հա՞նկի թարիխտէ կիրմիշ օլտուգլարը, եէտիլէրինտէ

պուլընան էվրագը րէսմիյէ նէտէ՞ն իպարէթ օլտուղը միւֆասսալըն իտիլմիշտէն, շու թափսիլաթ՝ թահգիգաթը լազըմէնին իճրասընը թէսհիլ իթմէքտէ իտի։

Գիրինճի տաիրէ տախիլինտէ պուլընան լօգանթալարտան քեանունը էվվէլին Զէյինճի կիւնիւ եանընըզ իքի եօլճու չըգմըշ օլուպ, պունըն պիրիսի՝ Լիօնլը պիր թաճիր վէքիլի, վէ տիկէրի տախի իքի քիւչիւք չօճուգ վէ պիր խըզմէթճի գըզ իլէ եօլճուլուգ իթմէքտէ օլան պիր գարը օլտուղը անլաշըլըյօրտու, պու իքիսինէ տախի շիւպհէ օլունաճագ պիր ճիհէթ կէօրիւլէմէտի։

Իքինճի տաիրէնին ճէտվէլինտէ տէօրթ էսամի մէվճուտ օլուպ, Էմէ Ժուպէր՝ իւչիւնիւն իսմլէրինի օգույուպ կէչիպ, տէօրտիւնճիի իսմտէ տուրտու։

—Հօ՛, հօ՛. շու իսմ ճալիպը տիգգաթ տըր։

Ժօալէ .— Հա՞նկիսի։

Ռօզին .— Իշթէ շու... տինլէ...—տէյիպ, եիւքսէք սէսլէ աթիտէքի թափսիլաթը օգուտու։

«Արամօն օթէլինտէ, Բէէէ-Գօ լօգանթասընտա, Թէրմօ (Ժիւլ), սինաաթը · տահագը տօքթօր։ Մահալը Վէրսայլ, Պէլճիգա Իսգէլ չէհրէ։ Սինն 30։ Լօգանթայա նումերօ 8 քեանունը էվվէլ։ Թարիխի խուրուճի, 21 ... Պըրագ. էշեա իւզէրինտէքի Պէլճիգա բասաբօրթը. 5 քեանունը էվվէլ Բրիւքսէլտէ Պէլճիգա վէ... ընտա։»

Մատամ Ռօզին օգույուպ պիթիրտիքտէն սօնրա, Ժօալէնին իւզէրինէ պագարագ, մէրգում,

—Էյ, նէ՞ վար քի. պէնճէ ճալիպը տիգգաթ պիր շէյ կէօրմէյօրըմ... պէնճէ շու օգուտըղըն Ժիւլ Թէրմօ, Պէլճիգալը օլմագ հասէպիլէ շիւպհէյի տավէթ իտէճէք պիր իսմ տէյիլ։

Ռօզին .— Պէնիմ կէօզիւմէ չարփըյօր. հաթթա չօգ չարփըյօր։

Ժօալէ .— Նի՞չին։

Ռօզին .— Չիւնքի, պէն պիր թագըմ շէյլէր պիլիրիմ քի, սէնին անլէրտէն խարիճինտէ օլմագ, վէ պիլտիյիմ շէյլէրին պագըլարընը սանա տա թարիֆ իտէյիմ. պէնիմ շիւպհէ իթտիկիմ խալի, Թագրիպէն պիր այ էվվէլ Պրիւքսէլտէ իտի... Զվիչրէտէն չըգմըշ օլայա կիթմիշ իտի... եարընա գատար սապր իտէրսէք, իշին նէ օլտուղընը անլարըզ... սէն շու իսմի վէ եանընտաքի թափսիլաթը պիր քեաղըտ իւզէրինէ եազ. գալըթա տաիրէսինէ կիտէրսին վէ պօլիս միւֆէթթիշինի պուլուպ րէճա իտէրսին քի, Պրիւքսէլտէքի մէմուրըմըզա պիր թէլէկրաֆ չէքսին, 5 քեանունը էվվէլ թարիխինտէ անհալը ագարտան Ժիւլ Թէրմօ նամընտա պիրիսինէ պիր պասաբօրթ վէրիլիպ վէրիլմէմիշ օլտուղընը սօրսուն, վէ պու թէլէկրաֆ ճէվապընա պէքլէյէր, օլ պապտէ տապլէ թափսիլաթը պիլտիրմէսինի էքիտէն թավսիյէ էյլէսին. էկէր շի հագըգաթէն պու ատամ անհալը ագարտան իսէ, Պրիւքսէլտէ մասրուֆ օլմասը լազըմ կէլիր։

Ժօալէ՝ Ժիւլ Թէրմօյէ տաիր օլան թափսիլաթը պիր քեաղըտ իւզէրինէ եազտըգտան սօնրա.— Տէվամ իտէճէ՞քմիյիզ... —տէյու սուալ իթտի։

Ռօզին .— Խա՛յր... եարընըզ շու իշի պիթիրէլիմ... Սէն հէր հալտէ պու ագշամ եա պօլիս միւֆէթթիշինի, եա գօմիսէրի, վէ եախօտ գօմիսէրին քեաթիպինի

Կէօրիւս, եկէր պու ադշամ օլամազ իսէ, եարըն սապահ էրքէն Գրիւբոէլէ չէքի-
ճէճէք Թէլէկրաֆը չէքտիրմէլիսին ։

Ֆօտլէ .— Կիտիյօրըմ, սաաթ օն պիր պուչուգտա զապթիյէ տաիրէսինտէ իմ.

Ռօզիէ .— Շիմտի սաաթ գա՞չ տըր ։

Ֆօտլէ .— Թամ օն պիր ։

Ռօզիէ .— Օ հալտէ սանա պիր խըզմէթ տահա իհալէ իտէյիմ. Մէզլէյ իլէ Սէն Մարթէն սօգագլարընըն քէօշէսինտէ տուր. օրատա պիր արապա պէքլէյէճէք տիր, արապայա եագլաշըր, վէ իչինտէ պուլընան զաթա «Գօնթ, ոինւէ գէօվէրնէօր» տէյիսին ։

Ֆօտլէ .— Պաշգա՞ ։

Ռօզիէ .— Պաշգա չէյ լազըմ տէյիլ. օ զաթ արապատան էնտիյի կիպի, ալըր պուրայա կէթիրիրսին ։

Ֆօտլէ .— Իհթիմալ տըր քի Թարիֆ իթտիյինիզ մահալտէ իքի արապա պէքլէյօր օլսուն, պինաէն ալէյհ, պիր սէհվ վուգու պուլմասըն իչիւն, օ զաթը նասըլ թանըյապիլէճէյիմի տէ սէօյլէյէսինիզ էյի օլուր ։

Ռօզիէ .— Զաթէն թանըրսըն. պէքլէյէճէք աատամ Գօնթ Իվան Սմօլլօֆ տըր ։

Ֆօտլէ .— Կիտէյիմ պագալըմ—տէյիպ, տըշարը չըգար ։

Իմէ ժուպէր՝ Թէքրար բարօրթօլարըն միւթալաասընա տէվամ էյլէտի իսէ տէ, չիւպհէսի տավէթ իտէճէք պիր ճինհէթ պուլամայըպ, Թէքմիլ իտէճէյի սըրատա գաբուսը չալընտը ։

Ռօզիէ պիդզաթ գաբույը աչտը. Գօնթ Իվան իչէրի կիրիպ, Ֆօտլէ իչինէ կիթտի ։

Ռօզիէ Գօնթա սանտալիէ Թագտիմ իտէրէք .— Սիզի պու սաաթտա պուրայա գատար եօրմաշ օլտուղըմտան տօլայը աֆվընըզը տիլէրիմ ։ Անճագ, պիր Թարաֆտան սիզին տիւշմէնլէրինիզին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէմէք, վէ ճինհէթը ախէրտէն տէ պէնիմ Թէքրար բօլիս հէյէթինէ տախիլ օլտուղըմը քիմսէյէ սէզտիրմէմէք իչիւն, եէքտիկէրիմիզլէ օլաճագ միւնասէպաթըմըզը ղայէթ խաֆի Թութմամըզ իճապ իտէր ։

Գօնթ .— Սիզին շու հարէքէաթընըզտան մագսատընըզ նէ գատար խայըրլը օլտուղընը բանա պիլտիրիրտէն, տաիմա էմրինիզէ հազըր տուրաճաղըմա էմին օլընըզ։

Ռօզիէ .— Սիզին հիւսնիւ նիյէթը վագըֆընըզտան իսթիֆատէ իտէճէյիմ տէրքեար տըր ։ Սիզտէն պազը Թաֆսիլաթ վէ մալիւմաթ իսթէյէճէյիմ չէօյլէ տուրսըն, պու մէսէլէտէ սիզէ պաշըճա պիր տէ խըզմէթ իհալէ իթմէկէ մէճպուրըմ, Չիւնքի, պէնիմ եարտըմճըղըմը սիզ եափապիլիրսինիզ ։

Գօնթ .— Գույուրըն, Մա՛տամ, սէօյլէյին ։

10

Ռօզիէ .— Մուգատտէման տախի արզ իթմիշ օլտուղըմ կիպի, Բիէր Լարթիկին Բէր-Լաշէզ վէ Իրնէսթին սօգագը ճինայէթլէրինտէ գիմէտխալ օլտուղընը մէմուլ իթմէքտէ իտիմ. կէրչի հէնուզ պիր տէլիլը գավի կէօրէմէմիշ իսէմ տէ, տիւնտէն

պէրու տիւշիւնտիւքճէ, Թախմինաթըմտա տահա զիյատէ Թագվիյէթ պուլույօրըմ ։ Էկէրչի օ խընզըրը եագալայաճագ օլուր իսէք, մուհիմ վէ միւշթէրէքլէրինի տէրհալ էլէ կէչիրէճէյիմիզէ ասլա շիւպհէմ եօգ տըր ։

Գօնթ .— Նէ՞ սուրէթլէ սիզէ մուավէնէթ իտէպիլիրիմ ։

Ռօզիէ .— Լիւզումը օլան պազը մալիւմաթը պանա վէրէպիլիրսինիզ ... չէօյլէ քի, Պէրլինտէ Ֆրանց Միւլլէր նամընը Թաշըմըշ վէ Զվիչէրէտէ Մօն-Պլան նամ լօգանթատա Լարթիկ նամըյլա քէնտիսինի գայտ իթտիրմիշ օլան Զվիչէրէլի շախսըն էչքեալը սահիհէսինի սիզէ էյպէթ քի Թարիֆ ու պէյան իտէն օլմըշ տըր ։

Գօնթ .— Օ գօլայ. Պէրլինտէքի Ֆրանց Միւլլէր իլէ Ճէնէվրատաքի Լարթիկ հագգընտա վուգու պուլան Թարիֆաթ եէքտիկէրէ մութապըգ տըր ... Պէն տէ սիզին կիպի էքսէրի պիր աատամ տըր տէյու պէլլէմիշ օլտուղըմ Միւլլէր իլէ Լարթիքի Թագրիպէն էյի եաշընտա, օրթա վէ միւթէնասըպ պօյլու, պիրազ սէմիզլի պուրունլը, Թաամ վէ օյուն մասալարընըն մէֆթունը պիր քիմսէ օլտուղընը Թարիֆ իտիյօրլար. աղվալը խարիճիյէսի պունտան իպարէթ. աղվալը մանէվիյէսինէ կէլինճէ ...

Ռօզիէ .— Թա՛ քէնտիսի, Թա՛ քէնտիսի. բէք տօղրու Թարիֆ, սաչլարընտան պահս իթտիլէ՞ր մի ։

Գօնթ .— Սաչլարը պէյազ վէ գըվըրճըգ, հաքէզա սագալը. անճագ Պէրլինտէ սագալսըզ իմիշ ։

Ռօզիէ .— Սաչլարը տաիմա գըվըրճըգ իտի. եիրմի պէշ սէնէ մուգատտէմ պէյազ տէյիլ իտի իսէ տէ, էյպէթթէ քի շու միւտտէթ զարֆընտա աղարմըշ տըր. Պրիւքսէլտէ իզինի գա՞յպ մը իթտինիզ, տէտինիզ ։

Գօնթ .— Պրիւքսէլտէ Կօռ նամ լօգանթատա Ինկիլիզ Թէպաասընտան Ուիլեըմ Թօմսըն նամըյլա քէնտիսի գայտ իթտիրմիշ ...

Ռօզիէ .— Իլքեալը եինէ՞ մի էօյլէ ։

Գօնթ .— Նօգթասը նօգթասընա այնը ։

Ռօզիէ .— Օ տա պիզիմ մահուտ Լարթիկ ... պիր գաչ լիսանտան Թէքէլլիւմ իթմէքտէ իտի ... Պէն էօյլէ հիսս իտիյօրըմ քի, Կօռ լօգանթասընտաքի Թօմսըն քիմ իսէ, Բէյթ-Գօ լօգանթասընտաքի Ֆիւլ Թէրմիս տէ օ տըր ։

Գօնթ հայրէթլէ .— Օ հալտէ հէման հէման էլէ կէչիրէճէք կիպիսինիզ ։

Ռօզիէ .— Տահա իշ օրալարա վարամամըշ տըր, Գօնթ. բէք օ գատար Թաճիլ իթմէկէ տէ կէլմէզ. մամաֆիհ, էկէրչի եարընա գատար մէրգումըն սահիհ իզինի պուլմըշ օլտուղըմա գանաաթ հասըլ իտէպիլէճէք օլուր իսէմ, իշ խայլը գօլայլաշմըշ օլուր ։

Գօնթ՝ պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա .— Մա՛տամ, պիլիրսինիզ քի, պէն խայլը զէնկին իմ ։

Ռօզիէ .— Մալիւմ. լաքին սէրվէթինիզլէ պու մէսէլէնին նէ՞ միւնասէպէթի վար ։

Գօնթ .— Սէօզիւմիւ Թէքմիլ իթմէտիմ. պիզիմ վալիտէմին վէ սէվկիլիւ քէտէրիմին ինթիգամլարընը ալմագ արզուսըյլա օ տէրէճէ սուզանըմ, Բիէր Լարթիկին էլէ կէչիրիլմէսի իչիւն օ տէրէճէ էհէմմիյէթլի տիր քի, սայէնիզտէ օ մէլունըն

հիքմէթէ Թէսլիմ օլունտըղը կիւն , խըզմէթինիզէ միւքեաֆաթ մագամընտա օլմալըղ , անճագ միննէթտարլըղըմը պիր նիշանէսի մախսուս օլմագ իւզրէ , Թագտիմ իտէճէյիմ պէն եւէց պին ֆրանգը գապուլ իթմէնիզի րիճա իտէճէյիմ ։

Ռօզիէ .— Օ՛հ , Գօ՛նթ . պէօյլէ պիր Թէքլիֆ ։

Գօնթ .— Էվվէթ , սիզին Լէյագաթընըզա նիսպէթլէ ճիւզի պիր շէյ օլտուղունը պիլիրիմ . սիզին հասէթքեար օլմատըղընըզը սէօյլէմէմիշ օլսայտը իտի , մէպլաղը մէզպուրը գաթլար իտիմ . . եւինէ տէ գաթլամաղա հազըրըմ ։

Ռօզիէ .— Գաթլամա՞գ մը . զաթէն իկի Թէքլիֆինիզ բէք չօգ տըր , պէշ եւէզ պին ֆրանգ ճէսիմ պիր մէպլաղ տըր ։

Գօնթ .— Ճէսիմ տէյիլ , հաթթա բէք միւթէտիլ պիր Թէքլիֆ տիր . էկէրչի մէպլաղը մէզպուրը գապուլ իթմէյէճէք օլուր իսէնիզ պէնի ինճիթիրսինիզ . . լաքին գապուլ իտէրսինիզ , տէյի՞լ մի ։

Ռօզիէ՝ սէրվէթէ հասէտինտէն տէյիլ , անճագ Մօրիսին զէնկինլէնէճէյինի , վէ պախթիյար օլաճաղընը խաթըրընա կէթիրմէքլէ , կէօզլէրինտէ ալաիմի մէսէրրէթ բէյտա օլուպ , հէյէճան իլէ .— Բէք ալա , գապուլ իթտիմ , պէնիմ իչիւն տէյիլ , օղլում իչիւն գապուլ իթտիմ . . . պէօյլէճէ օղլումըն խաթիգալինի Թէէմին իթմիշ օլաճաղընըզտան , պէն տէ էօմրիւմ օլտուգճա սիզին միննէթտարընըզ օլաճաղըմ տէրքեար տըր ։

Գօնթ .— Օղլունըզը՞ն մը , օղլունը՞զ տա մը վար ։

Ռօզիէ .— Հէնուզ կէնճ վէ տիւպէր պիր տէլիգանլը քի , ճան ու տիլտէն սէվէրիմ, վէ օ տախի ատէթա պանա Թափար . . . լաքին վալիտէսի օլտուղըմը պիլմէզ։

Գօնթ .— Օղլունըզը պանա Թանըթտըրըրսընը՞զ եա ։

Ռօզիէ .— Շու արալըգ սէյահաթ իթմէքտէ օլտուղընտան , ավտէթինտէ մէրգումը սիզէ Թագտիմ իլէ քէսպը շէրէֆ իտէրիմ, Գօ՛նթ . . .

Գօնթ .— Մէմնուն օլուրըմ , հաթթա ըճա պիլէ իտէրիմ . չիմտիլիք եւինէ սէօզիւմիզէ պագալըմ . . . սիզ պանա միւհիմ պիր խըզմէ՞թ մի իհալէ իտէճէքտինիզ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ ։

Գօնթ .— Հա՞նկըսը տըր օ խըզմէթ ։

Ռօզիէ .— Օյունա մէրագընըզ վա՞ր մը ։

Գօնթ .— Վար տա տէյէմ ճանըմ , եօգ տա տէյէմ . . . բասթ կէլիրսէ հէր քէս կիպի պէն տէ օյնարըմ քի , զարարտան գօրգուպ չէքիլմէյօրըմ զաննօլունմասըն . լաքին էսասէն օյունը սէվմէմ . . .

Ռօզիէ .— Պունընլա պէրապէր Բարիստէ մէվճուտ օլան գումարխանէլէրի վէ կիզլի պաթագխանէլէրի տօլաշմալը վէ օրալարտա օյուն օյնամալը ։

Գօնթ .— Նէ՞ մագսատա մէպնի ։

Ռօզիէ .— Բիէր Լարթիկի օ միսիլլիւ մահալլէրին պիրինտէ բասթ կէթիրմէք մագսատըյլա ։

Գօնթ .— Լարթիկին եւինէ էօյլէ մահալլէրէ կիթմէքտէ օլտուղունը մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ ։

Ռօզիէ .— Իհթիմալտէն կէօրիւրիմ . . . օյունա մէրագը վար իտի , հալա տա վար տըր տէյօրլար . . . գումարպազ ատամ սէվտասը պիր քիմսէյէ պէնզէր , մէրա-

մըն իճրա իթմէք իչիւն հիչ պիր Թէհլիքէ կէօզիւնէ կէօրիւնմէզ . . . Լարթիկ իսէ, միւթէպէր գլիւպլէրէ տախիլ օլամատըղը ճիհէթլէ , ատի գումարխանէլէրէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղը տէրքեար տըր . . .

Գօնթ .— Օ միւթէպէր գլիւպլէրին քեաֆֆէսինէ կիրմէկէ մէէզուն օլտուղըմ հալտէ , գումարխանէլէրէ տէվամըմա նէ՞ վէսիլէ կէօսթէրէպիլիրիմ ։

Ռօզիէ .— Իչին օ ճիհէթի բէք գօլայ . . . սիզ էճնէպիսինիզ . . . սիզ՝ Բարիսին ահվալ ու ախլագըմա ակեահ օլմագ իւզրէ հէր եէրէ կիրիպ չըգապիլիրսինիզ ։

Գօնթ .— Էօյլէ ամմա , պիրիսի պէնի ալըպ կէօթիւրմէլի , եօգսա հէր քէս հագգըմտա շիւպհէյէ վարապիլիր ։

Ռօզիէ .— Շիւպհէսիզ ։

Գօնթ .— Օ կէօթիւրէճէք ատամը նէ՞րէտէն պուլմալը ։

Ռօզիէ .— Տօսթլարընըզըն իչինտէ խօվարտա ատամլար օլմալը , օնլար Բարիսին հէր տէլիկինի պիլիրլէր . . .

Գօնթ .— Պիր տէրէճէյէ գատար սատագաթընա կիւվէնտիյիմ եալընըզ պիր տօսթում վար քի , ասըլ Բարիսլի տիր , վէ կէճէ կիւնտիւզ պուլվարլարտան էքսիլմէզ ։

Ռօզիէ .— Ատը՞ նէ ։

Գօնթ .— Վիզօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլ ։

Ռօզիէ .— Պու էսմ գուլաղըմա կէլմիշ տիր , անլատըմ քիմ օլտուղունը . օ զաթ իշինիզէ եարայապիլիր . չիւնքի Բարիսին հէր քէօշէսինի էյիճէ պիլիր . կիտէճէյինիզ մահալլէրին բուսուլասընը պէն սիզէ վէրիրիմ ։

Գօնթ .— Թալիմաթընըզը հարֆ պէ հարֆ իճրա իտէրիմ . . .

Ռօզիէ .— Պէլքի օ պաթագխանէլէրտէ պէնի տէ բասթ կէլիրսինիզ ։

Գօնթ .— Սիզի՞ մի ։

Ռօզիէ .— Շիւպհէսիզ . անճագ , մէմուլին զըտը օլարագ պէնի Թանըյաճագ օլուր իսէնիզ , եիւզիւնիզտէն հիչ պիր վէճհ իլէ պէլլի իթմէմէլիսինիզ . . . պիրպիրիմիզի ասլա կէօրմէմիշ վէ Թանըմամըշ կիպի հարէքէթ իթմէլիյիզ ։

Գօնթ .— Թէնպիհաթընըզըն Թէմամըյլա իճրասընտա պուլունըրըմ ։

Ռօզիէ .— Արթըգ , Գօ՛նթ , տիլէտիյինիզ մահալէ կիտէպիլիրսինիզ , պու կիւնլիք պաշգա պիր տէյէճէյիմ գալմամըշ տըր , արապանըզա գատար սիզէ րէֆագաթ իտէյիմ—տէյիպ , Էմէ Ժուպէր՝ պօլճա պիր քիւրքէ սարըլտը , եիւզիւնի գալընճա պիր էօրթիւ իլէ գաբաթտը վէ Գօնթ Իվան իլէ տըշարը չըգտը ։ Գօնթ Իվան՝ էվինէ գատար կէօթիւրիպ պրագմասընը Էմէ Ժուպէրէ Թէքլիֆ իթտի իսէ տէ , մէրգումէ գապուլ իթմէյիպ , տիկէր պիր արապայա բաքիպէն Վիգթուար սօգաղընտաքի խանէսինէ ավտէթ էյլէտի ։

Խայլը վագըթտան պէրու Թէխայյիւլ իթմէքտէ օլտուղու ինթիգամը՝ էնճամքեար օլմագ իւզրէ , վէ պիր տէ Մօրիս իչիւն պիր սէրվէթ Թէէմին իթմէք արզուսըյլա մէստ վէ իգտամաթընա մատամ Ռօզիէ միւմքին մէրթէպէ կէրմիյէթ վէրմէքտէ վէ քէնտի քէնտիյէ .— Հուզուր վէ րահաթը պէրթարաֆ իտիպ , պու տէֆա արթըգ չու իշին էօթէսինտէն պէրի կէլմէլիյիմ—տէմէքտէ իտի ։

Ցէրտասը կիւնիւ սապահ սաաթ տօգուզտա Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ

կիթառ, Ժօալէ տախտ պիրաց սօնրա կէլիպ մէրտումէյի պուլտը։ Ժօալէ Գըլըփէթ վէ հալինի տէյիշթիրիփ, Գրիւքսէլ պիրախանէլէրինտէն հըգմայան Պէլճիգալըլար կիպի իւրէթ մէրագըլըլարընա պէնզէր պիր հալ վէ սըֆաթ թագընմըշ իտի։

Րօզիէ .— Շու Թէպտիլը Գըլըփէթ խուսուսընտա բէք մուվաֆֆագ օլմըշսըն,

Ժօալէ .— Պէնի նէ՞րէլէրէ կէօթիւրէճէյինիզի անլատըզըմտան, պէօյլէ պիր Պէլճիգալը գալըպ վէ Գըլըփէթինի թագընմագըլըղը մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրտիւմ։

Րօզիէ .— Ջէքեավէթինէ պիր տէյիւ տիր . . . կէրչի, աչըգ աչըղա Բէյթ-Գօ լօգանթասընա կիտէրէք Թանգըղաթը լազըմէնին խճրասընա հագգըմըզ օլուպ սիւլօգանթասընա կիտէրէք...

Ժօալէ .— Էմրը մախսուս իլէ պու կէճէ կիթտի . . . ազչամա գատար ճէվապընը պըլըղ։

Րօզիէ .— Ճէպինտէ պիր կազէթա վա՞ր մը։

Ժօալէ .— Էվվէթ, Բըճէ ժուռնալ . . . նէ՞ եաբաճագսընըզ։

Րօզիէ .— Օթուր տա օգու քի, պանա պէքլէմէքլէ ճանըն սըգըլմասըն . . .

Ժօալէ .— Պիր եէրէ՞ մի կիտէճէքսինիզ։

Րօզիէ .— Զօգ սիւրմէզ չիմտի կէլիրիմ .— տէյիպ, էլպիսէ օտասընա կիթտի,

Օն տագըգա սօնրա պաշտան այաղա գատար Պէլճիգալը Գըլըփէթինէ կիրիպ վէ էլինէ պիր եօլճու չանթասը ալըպ կէլտի . Շու Գըլըփէթ՝ Ժօալէնին հալ ու Գըլըփէթինէ օ տէրէճէ ույղուն իտի քի, հէր իքիսինին տահի Պէլճիգալը օլտուգլարընա շիւպհէ օլունամազ իտի։ Լիսանլարընը տախի Գըլըփէթլէրինէ լայըգըլըլարըն ույտուրմըշ օլտուգլարընտան, իքիսի պիրտէն պիր արապայա պինիպ, Կրամմօն սօգագընտաքի Բէյթ-Գօ լօգանթասընա կիթտիլէր վէ մուվասըլէթլէրինտէ արապատան էնիպ լօգանթանըն եան գաբուսընտան իչէրի կիրտիլէր։

11

Ժօալէ՝ Պէլճիգալը Թէլաֆֆուզըյլա գարշըսընա չըգան Խըզմէթքեարա .— Բէյթ-Գօ լօգանթասը պուրասը տը՞ր տէյի՞լ մի։

Խըզմէթքեար .— Պուրասը . Մատամ իլէ պէրապէր պուրայա իգամէ՞թ իչիւն մի կէլտինիզ։

Րօզիէ .— Էվվէթ, էվվէթ . պիր գաչ կիւն իգամէթ իտէճէյիզ։

Խըզմէթքեար .— Բէք միւնասիպ վէ րահաթ տաիրէլէրիմիզ վար, մէմուն իտէրիմ քի, իքինիզ տէ . . .

Րօզիէ .— Էյի, էյի . եալընըզ շուրասընը անլամագ իսթէրիզ քի, աճապա պիզէ պու լօգանթայը թարիֆ իթմիշ օլան պիր տօսթումըզ պուրատա՞ մը տըր։

Խըզմէթքեար .— Պիր Պէլճի՞գալը մը։

Րօզիէ .— Էվվէթ, Գրիւքսէլլի։

Խըզմէթքեար .— Աճապա օ տօսթունըզ Մ. Հէյմա՞ն մը տըր։

Րօզիէ .— Խա՛յր։

Խըզմէթքեար .— Տօսթունըզըն իսմի՞։

Րօզիէ .— Ժիւլ Թէրմիս։

Խըզմէթքեար .— Թամամ, թամամ . . . Մ. Թէրմիս . Գրիւքսէլլի պիր ագարէթ սահիպի . ագ վէ գըվըրճըգ սաչլը։

Րօզիէ .— Թա քէնտիսի, տօսթումըզ տէտիյիմիզ օ տըր . . . էլան պուրատա՞ մը տըր։

Խըզմէթքեար .— Խա՛յր . . . կիթտի։

Րօզիէ .— Նէ՞ զէման։

Խըզմէթքեար .— Տէօրթ կիւն օլույօր։

Րօզիէ .— Թամ տէ՞օրթ կիւն մի։

Խըզմէթքեար .— Պիր էյի խաթըրլամըտա տէյիլ ամմա . . . եա տէօրթ եա պէշ կիւն օլտը . տէֆթէրէ պագաճագ օլուր իսէմ, սահիհինի սէօյլէրիմ։

Ժօալէ .— Աճապա Գրիւքսէլէ՞ մի կիթմիշ։

Խըզմէթքեար .— Եօ՛գ, եօ՛գ։

Ժօալէ .— Նէտէ՞ն պիլիյօրսըն օրայա կիթմէտիյինի։

Խըզմէթքեար .— Էշեալարընը Լիօն շըմէնտըֆէրի մէվգըֆինէ կէօնտէրտի։

Ժօալէ իլէ Մարթէլ հէման պիրպիրլէրինէ պագտըլար։

Րօզիէ .— Զօգ թէէսսիւֆ իտտիմ, չօ՛գ . էւիմիզէ գօյմուշ կիպի իտիք . հէչ օլմազսա պիր այ Բարիստէ օթուրաճագընը սէօյլէմիշ իտի։

Խըզմէթքեար .— Կէօրիւնիր քի, նիյէթի հագըգաթէն պիր միւտտէթ Բարիստէ օթուրմագ իմիշ . չիւնքի օնա կէօրէ պիր տաիրէ քիրալամըշ իտի . լաքին, պիր կիւն իքի քիշի կէլտիլէր քէնտիսիյլէ կէօրիւշտիլէր . օ կիւնիւ կիթմէկէ գարար վէրիպ, պրագտը չըգտը։

Րօզիէ .— Էկէր Թէրմիսին տօսթլարընտան իսէ, օ իքի զաթը պիզ տէ թանըմալըյըզ։

Խըզմէթքեար .— Պիլմէյօրըմ, մա՛տամ . օ կէլէն զաթլարը հիչ կէօրմէմիշ իտիմ . պիրիսի րահիպ, տիկէրի տէ կէնճ պիր քիմսէ իտի։

Ժօալէ թէաճճիւպլէ .— Րահի՞պ մի։

Րօզիէ՝ Ժօալէնին թէաճճիւպտէ գալմասընը չօլբաղըգ տատ էյլէտիյինտէն, հէման աթըլըպ .— Օլո՛ւր եա, թէպլիւղաթընտան րահիպ Կիւլտէն եօ՞գ մը,— տէյու սէօզիւն օ ճիհէթինի գապաթըրգտան սօնրա, Խըզմէթճիյէ խիթապէն .— Օ պիրի սարը՞ պիր տէլիգանլը մը իտի, տէտի։

Խըզմէթքեար .— Օրասընը պիլէմէմ, նէրէտէ պան գարանլըգ իտի . . . անճագ կէօրէպիլտիմ, չըգտը Մ. Ժիւլ Թէրմիսին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղը 17 նումէրօլը տաիրէնին գաբուսընը ուրտը։

Րօզիէ .— Օ տաիրէ չիմտի պօ՞շ մը տըր։

Խըզմէթքեար — Էվվէթ, մա՛տամ։

Րօզիէ .— Էօյլէ իսէ ույտուրըրըզ . տօսթումըզ պէյէնմիշ տէ օթուրմըշ իսէ, պիզ տէ օթուրապիլիրիզ տէմէք տիր . . . կէօսթէր պիզէ օ տաիրէյի . . . Թութալըմ տա սօնրա կիտէլիմ շըմէնտըֆէրտէն սանտըգլարըմըզը տա կէթիրէլիմ . . .

Մատամ Րօզիէնին տաիրէյի քիրալամասընտան մագսատը նէ օլտուղընը Ժօալէ փարգ իտէմէմէքտէ իտի իսէ տէ, եինէ թէրվիճ իթմէքտէ իտի։

Խըզմէթճի՝ կիտիպ տաիրէնին անախթարընը ալըպ, սախթէ Պէլճիգալըլարը իքինճի գաթա չըգարտը, վէ օն իքի կիւն գատար Բիէր Լարթիկին իգամէթ իթմիշ օլտուղը տաիրէնին գաբուսընը աչտըգտան սօնրա.— Հէր չէյ սըրասընտա, չայէտ պիր չէյ իսթէյէճէք օլուր իսէնիզ, չանը վուրընըզ, մէրտիվանլարըն արալարընտա տայիմա պիր իքի խըզմէթճի պուլունըր։

Բօժիէ .— Շիմտիլիք եըգանալըմ տա կիտէլիմ չու էշեալարըմըզը կէթիրէլիմ։

Խըզմէթճի տիշարը չըգար չըգմազ, Էմէ Ժուպէր՝ տաիրէտէ պուլունան էշեալարըն մուայէնէսինէ պաշլայըպ, տօլապըն պիրինին կէօզլէրինի պիրէր պիրէր չէքէրէք, Ժօալէյէ.— Սէն տէ պէնիմ կիպի եափ. տըգգաթլըճա հէր թարաֆը արամալըյըզ... պէլքի էհէմմիյէթլի պիր նէսնէ ունութըլմըշ տըր...

Ժօալէ՝ Բօժիէնին տաիրէյէ կիրմէսինտէն մագսատը նէ օլտուղունը անլայըպ, տօլապլարը արամաղա պաշլատը իսէ տէ, հէր իքիսի տախի էլէ պիր չէյ կէչիրէմէտիլէր։

Ժօալէ .— Նէ՞ պուլաճագսընըզ զաննը իտիյօրսունըզ։

Բօժիէ .— Նէ՞ պիլիրսին. հիչ մագուլէսի պիր չէյ պուլունըր, պաշգասը իչին էհէմմիյէթի օլմազ տա, պիզիմ իչին էհէմմիյէթլի օլապիլիր. պիր մէքթուպ բարչասը, եըրթըգ պիր մէքթուպ զարֆը...

Ժօալէ .— Ժիւլ Թէրմիսին չիւպհէ իթտիյինիզ քիմսէ օլտուղընա էմի՞նմիսինիզ։

Բօժիէ .— Էվվէթ, խըզմէթքեարըն թարիֆ իթտիյի էշքեալ, այնը մէրգումըն էշքեալը տըր...

Ժօալէ .— Կէօրիւշմէկէ կէլմիշ օլան բանքիրիլէ տէլիգանլըյըն քիմ օլտուգլարընը ֆարգ իտէպիլտինի՞զ մի։

Բօժիէ .— Ա՛մա... օ ճիհէթի տահա սօնրա գուրճալաշտըրըպ անլարըզ... անճագ օ բանքիր տէտիյին եաբմա պիր բանքիր օլտուղընա պիր տէրէճէյէ գատար էմինիմ։

Ժօալէ .— Շուրասը մուհագգագ տըր քի, չու Ժիւլ Թէրմիս տէտիյինիզ, կէօզիւմիզ էօնիւնտէ եըլան կիպի սըվըշըյօր։

Բօժիէ .— Ցահա էօյլէ օլտուղը մալիւմ տէյիլ։

Ժօալէ .— Մատամ քի Բարիստէն չըգմըշ կիթմիշ։

Բօժիէ .— Կիթտիյի նէ՞ մալիւմ։

Ժօալէ .— Էշեալարընը Լիօն շըմէնտըֆէր մէվգըֆինէ կէօնտէրմիշ իսէ՞...

Բօժիէ կիւլմէկէ պաշլայըպ.— Օ պիր օյուն տըր. էշեալարընը օրայա թաշըթտըրըր, պիր սաաթ սօնրա տա կիտէր կէրի ալըր։

Ժօալէ .— Պու տա տօղրու։

Բօժիէ .— Թէյլաշ իթմէ, անլարըզ։ Շիմտիլիք կիտէպիլիրիզ. չու ճըգանթայա պօշ եէրէ կէլմիշ օլմատըգ. չուրասը անլաշըլտը քի, պիզիմ մահուտըն տահա մուին վէ միւշթէրէքլէրի տէ վար իմիշ—տէյիպ, իքիսի տէ աշաղը էնտիլէր. Մատամ Բօժիէ՝ տաիրէնին անախթարընը պիր օն ֆրանգըլըգ իլէ պէրապէր խըզմէթճիյէ թէսլիմ իլէ.— Պիզ շըմէնտըֆէրէ կիտիյօրըզ, պիլիյօրսո՞ւն եա. պիր սաաթա գալմազ կէլիրիզ։

Խըզմէթճի՝ էֆէնտի միւշթէրիլէրին սէխավէթինտէն նաշի խահիշէ կէլմիշ օլտու-

ղընտան, պիր սաաթ միւտտէթ միւրուրինտէ ավտէթ իթմէտիքլէրինի կէօրիւնճէ, ճանը սըգըլըպ.—Գարը իշի, ագըլլարընա էսէնի եափարլար... պիր եէրտէ տուրամազլար քի...—տիմէքտէ իտի։

Լօգանթատան եիւզ գատէմ գատար թէպաիւտ իթտիքլէրինտէ, Բօժիէ.— Պիրա՛տէր, պիրպիրիմիզտէն այրըլմալըյըզ...

Ժօալէ .— Պէնճէ եաբաճագ պիր չէյ վա՞ր մը։

Բօժիէ .— Տօղրու Պէլճիգա սէֆարէթխանէսինէ կիտէր, օն իքի կիւն էվվէլ Ժիւլ Թէրմիս նամընտա պիրիսինին բասաբօրթընը գայտ իտիպ իթմէտիքլէրինի թահգըգ իտէրսին... չու սըրատա, պէն տէ օ մէլունըն իչինի պուլմաղա սավաշըրըմ... Պու աքշամ սաաթ ալթըտա Մէզլէյ սօգաղընտա պուլուշուրուզ։

Ժօալէ կիթտիքտէն սօնրա, Մատամ Բօժիէ արապասընը Լիօն շըմէնտըֆէր մէվգըֆինէ սիւրտիւրիւպ, հէման էշեալարըն թէսլիմ օլունտուղը մահալլէ միւրաճաաթ էյլէտի։

Մէմուրը մախսուսընը եալընըզճա պուլունտուղընտան, եանընա եագլաշըպ, սըֆաթը մէմուրիյէթինի պէյան էյլէտիքտէն սօնրա, թէհլիքէլի պիր ճանիյի պուլմագ խըզմէթինէ միւքէլլէֆ օլտուղընը անլաթտը։ Մէմուր՝ Մատամ Բօժիէնին էլինտէ պուլունան զապըթա էմնիյէսինի կէօրտիւյի կիպի, հէման էմրինէ րիայէթ էյլէտի իսէ տէ, չու թահգըգաթտան տախի հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը։

Շըմէնտըֆէր տէբօսըլարընտա, հէր կիւն թէսլիմ օլունան էշեա իչին եիւզլէրճէ գօչան վէրիլիր իսէ տէ, եօլճունըն իսմի գայտ օլունմազ, վէ հաթթա էքսէրիա, չու իւլէր տէլլալ վասըթասըյլա կէօնտէրիլիր իտիկիննտէն, Մատամ Բօժիէ մէմուրը մէրգումտան հիչ պիր մալումաթ ալամատըղընա միւթէէսսիֆէն, տաիրէի զապթիյէյէ ազիմէթլէ քէյֆիյէթի բօլիս միւտիրինէ իֆատէ էյլէտի, անճագ շու մուվաֆֆագըյէթսիզլիքինտէն տօլայը ասլա մէյուս օլմատըղտան պաշգա կիթտիքճէ հըրս ու հիտտէթի թէզայիւտ վէ թէշէտտիւտ իթմէքտէ իտի։

Գարշըլարընտա քէնտի գուվվէթլէրինտէն զիյատէ պիր գուվվէթէ թէսատիւֆ իտէն ժէնէրալլարըն, մէյտանը մուհարէպէտէ ղալիպ վէ մուզաֆֆէր չըգմագ արզու վէ խահիշինէ տիւշտիւքլէրի միսիլլի Մատամ Բօժիէնին տախի, միւչքիլաթա միւսատիֆ օլտուգճա, մուվաֆֆագըյէթ հավէսի արթըրգճա արթմագտա իտի։

Բօլիս միւտիրի՝ քէմալը տըգգաթլա Մատամ Բօժիէյի տինլէտիքտէն սօնրա.— Պէնճէ, պաշգա ճիհէթտէն արամալը։

Բօժիէ .— Նի՞չիւն։

Միւտիր .— Զիրա քի, Ժիւլ Թէրմիս տէնիլէն շախսըն Բիէր Լարթիկ օլտուղը զաթան վէ գաթըյյէթլէ միւսպէթ տէյիլ տիր։

Բօժիէ .— Ժիւլ Թէրմիս տէնիլէն շախսըն, Բիէր Լարթիկ օլտուղընա զէրրէ գատար չիւպհէ եօգ. Պրիւքսէլտէն կէլէճէք ճէվապտան անլարսընըզ. իզինի ղայիպ իթմիմ պուլաճաղըմ, եօգսա, պատէլին Քէտի-կէօզլի չէօհրէթինէ լայըգ տէյիլիմ։

12

Միւտիր .— Հայտէ Փարզ իտէլիմ քի Բիէր Լարթիկ օլսուն . էՙյ , լօգանթա-յա կիթմիշ օլտուղունը սէօյլէտիյինիզ սահիհ մէ եախօտ սախթէ բահիպ քիՙմ օլա-պիլիր :

Բօզիէ .— Օրասընը պիլէմէյօրըմ :

Միւտիր .— Եա օ տէլիգանլը՞ :

Բօզիէ .— Օնըն տա քիՙմ օլտուղունու թախմին իտէմէյօրըմ . չիմտիյէ գատար հէնուզ էթրաֆըմ գարանլըգ տըր , լաքին այտընլըղա չըգարաճաղըմա էմին օլու-նըզ . . .

Միւտիր .— Տիմէք օլուր քի , սիզ Լարթիկին քեանունը էվվէլին 21ինտէ Լիօն շըմէնտըֆէրինէ կիթմիշ օլմասընա գանաաթ հասըլ իթմէմիշսինիզ տիր , էօյլէ՞ մի

Բօզիէ .— Օ խուսուսա պիր վէճհ իլէ գանի օլամամըշըմ տըր : Պու մէսէլէտէ հէր նէ սուրէթլէ մէտխալի օլուր իսէ օլսուն , օ ալչաղըն իշէ կէրմիյէթէ չալըշ-տըղընա էմին իմ , Բարիստէն չըգըպ կիթմիշ օլմասը գապիլէսինի պիր վէճհ իլէ թաստիգ իտէմէմ :

Շու սըրատա , մէմուրլարտան պիրի պիր թէլէկրաֆ իլէ իչէրի կիրտիքտէ , բօ-լիս միւտիրի .— Պրիւքսէլտէն պէքլէտիյիմիզ ճէվապ օլմալը . . .

Բօզիէ .— Իհթիմալ տըր . վագըթ գայի իթմէմիշ օլմալը , բէճա իտէրիմ օգույու-նըզ պիր ան էվվէլ :

Միւտիր թէլէկրաֆը աչտը :

Մատամ Բօզիէ , մէրագընտան սէսի անիթրէյէրէք ,

—Նէ՞րտէն իմիշ :

Միւտիր .— Մէմուրլարըմըզտան : Տինլէյինիզ , —տէյուպ , պէր վէճհը զիր թէլի օգուտը :

«Ինգօնիթօնը Իսթէլ օլտուղունը խապար իմիշ օլան Ժիւլ Թէրմօ նամընտա Պէլճիգալը հէնուզ պիր Բօստօնըն քէլէպէտէ . Իսթէլտէ Բէրթիսինի Բանըյան իտէ . Եախտա պէր թէրօ օլմալը . տէմէ օլուր պէ , Բօստօնըն տախըլ տէր . հէր պէմ իսէ տօլըպ պէր իտալէ իտիշ»

Միւտիր .— Հագգընըզ վար ըմըշ :

Բօզիէ .— Շիւպհէ՞ մի վար . պէն լըպին ուճունը բէք էյի եագալամըշըմ ամմա , գաչըրմըշըմ . մամաֆիհ էօմրիւմիւ եիրմի քէրրէ թէհլիքէյէ գօյմագ լազըմ կէլէ-ճէք օլսա՝ գօյուպ , Բիէր Լարթիկի սիզէ թէսլիմ իտէճէյիմ :

Միւտիր .— Նէ՞ թէտպիր գուլլանաճագսընըզ :

Բօզիէ .— Շիմտիլիք պէն տէ պիլմէմ . զիհնիմտէ ֆիքրիմէ մէշղուլըմ . . . տիւ-շիւնիյօրըմ . . . հիսապ վէ թէսավվուր իտիյօրըմ . լաքին էլպէթթէ բի , զիհնիմէ տօ-ղանագ վէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմ . . . վէ օլաճաղըմա եէմին պիլէ իտէրիմ , —տէ-տիքտէն սօնրա , Մատամ Բօզիէ չըգըպ ֆօթօկրաֆխանէյէ կիթտի :

Գօլ տիւյմէսինին բէսմլէրի չըգարըլմագտա իտի . մէզքիւր բէսմլէրտէն եիւզ տանէ գատար հազըրլանմըշ օլտուղընտան , Բօզիէ տէրհալ Բարիս ճէվանիբինտէքի տաղըթըլմագ իւզրէ բօլիս միւտիրինէ կէօնտէրիլմէսինի , բէսմնէյէ թէնպիհ իթ-

տիքտէն սօնրա , հէնուզ պիր շէյ եէմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ , լօգանթանըն պիրինէ կիրիպ , վէ խաֆիֆճէ պիր գահվալթը էտիպ , թէքրար Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ աւտէթ իթտի :

Օրատա պէօյիւճէք պիր գօլթուգ սանտալյէսինէ եասլանըպ , Բարիս հապըս-խանէլէրինտէ մէվգուֆ օլան սապըգալըլարըն էսամիսինի միւպէյյին ժուռնալին կէ-թիրմիշ օլտուղը ճէտվէլտէքի իսիմլէրի պիրէր պիրէր վէ տըգգաթլը թամամ իքի կէօզ-տէն կէչիրէրէք , նէ կէօնա խաթթը հարէքէթ իթթիխազ իթմէք լազըմ կէլէճէյինի տիւշիւնմէկէ պաշլայըպ , —պունլարտան հիչ պիր շէյ անլայամամ , անլասամ տա էհէմմիյէթսիզ շէյլէր օլաճագ տըր . . . պունլարըն իչինտէ հապսխանէտէ շունտան պունտան իշիթտիքլէրինի տիշարտա սէօյլէյէճէք ատամլար կէօրմէյօրըմ , —տէտի :

Ցիվագը պազէն հապստան չըգմըշ քեսանը , հէյէթը չապըթա հապստան գա-չանլարը թանըմագ վէ գօլլամագ իւզրէ իսթիխտամ իտէր : Պունտան մատա պաշ-ճա պիր սընըֆ քեսանը տահա գուլլանըր քի , պունլարըն տա մէմուրիյէթի , մաճ-պուս մագամընտա հապստա տուրուպ մագնունլարըն էմնիյէթինի գազանարագ , անլէրի սէօյլէթիրմէք , սըրըլարընա ակեահ օլմագ , վէ ալտըգլարը մալիւմաթը եա բօլիս միւտիրինէ վէ եախօտ միւսթանթիգէ խապար իթմէքտէն իպարէթ տիր : Պունլար ինսանլարըն էն ալչագլարը իսէլէր տէ , չօգ տէֆա պու միսիլլուլէրին սա-յէսինտէ , հիւքիւմէթ էն պէօյիւք վէ թէհլիքէլի ճանիլէրի էլէ կէչիրմէկէ մուվաֆ-ֆագ օլմըշ իտուկինտէն , հիւքիւմէթճէ ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթլէրի վար տըր :

Մատամ Բօզիէ , պու միսիլլու մէմուրլարտան սէմէրէ պէքլէմէմէքտէ իտի : Շու սըրատա չապըթաճա իսթիխտամ օլունան ճասուսլարըն հիչ պիր շէյտէն խապէր-տար օլմատըգլարընա , վէ խապէրտար օլսալար , վատ օլունան միւքաֆաթը էլէ կէչիրմէք իւզրէ պիլտիքլէրինի սէօյլէմիշ օլմալարը լազըմ կէլէճէյի խուսուսընա զա-հէթ էմին իտի : Զինաէն ալէյհ պիրինճի ճէտվէլի պիր թարաֆա պըրագըպ , բէա-մէն հիւքիւմէթին նէզարէթի ալթընտա պուլընմայըպ , վէ ֆագաթ խաֆիյէ մէ-մուրլարընա գօլլամալարը թէնպիհ իտիլմիշ օլան խըրսըզլարըն էսամիսինի հավի Մարթէլին կէթիրմիշ օլտուղը ճէտվէլի էլէ ալտը :

Մէզքիւր ճէտվէլին էսամիսի մէյանընտա Կալօտէ իլէ Սիւզէն Գօրնէ իսիմլէրի տախի պուլընտուղընտան , պունլար հագգընտա Մատամ Բօզիէ տէրհալ միւթալաա-թա տալտը :

Սաաթ ալթըյա վարմըշ օլտուղը հալտէ , եազըխանէսինին էօնիւնտէ օթուրմըշ , գարշըսընա չըգմըշ օլան տիվարը տէլիպ էօթէսինէ կէչմէնին չարէլէրինի տիւշիւն-մէքտէ իտի : Ժօզէ իլէ Մարթէլէ թախսիս իթմիշ օլտուղը սաաթ թէգարրուպ իթ-միշ օլուպ , մէրգուման թամ վագթընտա իքիսի իքի թարաֆտան կէլտիլէր :

Ժօզէ լազըմ կէլէն մալիւմաթը ալմագ իւզրէ Պէլճիգա սէֆարէթինէ կիթմիշ վէ այըն սէֆիրինտէ Ժիւլ Թէրմիս նամընտա պիր բասաբօրթըն գայտ իտիլմիշ օլտու-ղունը թահգիգ իթմիշ իտի :

Մարթէլ իսէ , արապաճը Պինէնին արապասընըն տուրմուշ օլտուղու Մօնթօրկէօյ սօգաղընտա կէօրտիւյիւ լազըմ գաւաղընը մահալլէնին գօմշէրի վասըթասըյլա աչտըրմըշ վէ հէր թարաֆընը թէհարրի իլէ պիր շէյ պուլամամըշ օլտուղունու պէյան իթմիշ իտի :

Շու հալտէ , իքիսի տէ հիչ պիր իշ կէօրէմէմիշ օլտըգլարընտան տօլայը մահճուպէն Մատամ Բօզիէնին եւզլունէ պագմագա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտիլէր ,

Մատամ Բօզիէ այաղա գալգըպ , —Եարըն տաւրէի զապթիյէտէ վագթը մուայյէնտէ պուլունըրըզ , —տէտիքտէն սօնրա , ծօալէ իլէ Մարթէլ պըրագըպ տըշարը չըգտըլար :

Իմէ Ժուպէր Թէքրար գօլթուգ սանտալեասընա եասլանըպ մութալէաթա տալտը։

* * *

Մատամ Բօզիէնին՝ Բէր-Լաշէզ գաբրիսի իլէ մուչթէրէքլէրինի պուլմագա ուղրաշտըղը սըրատա , Մօրիս՝ Վիք-Սիւր-Գրէնէ կիտէճէյի կիւն էրքէն գալգմըշ , չանթասընը հազըրլամըշ , վէ Սիմօնըն ազար վէլատէթինի ալմագ իւզրէ տաւրէի զապըթանըն ճիվարընտա պիր լօգանթայա կիթմիշ իտի : Սաաթ օնտա պիր էյիճէ թամ իթտիքտէն սօնրա ; սիճիլը նուֆուս գալէմինէ կիտիպ , վէ Թատուգի օլարագ ազար մէզքիւրը իսթինսալ էյլէյիպ , տօղրու Բարի-Լիօն-Մէտիթէրրանէ նամ ըմէնտօֆէր մէրքէզինէ կիթտի . Թամ էօյլէ վագթը Բարիստէն հարէքէթլէ , զաթար սաաթ իւչտէ ժուանեի նամ մահալէ մուվասէլէթ էյլէտի : Օրատան օմնիպուսա բաքիպէն սաաթ պէշտէ Վիք-Սիւր-Գրէնէ եէթիշիպ , Ալ-թըն նամընտա պիր լօգանթայա կիրիպ , քէնտիսի իչիւն պիր օտա պուլընըպ պուլընմայաճաղընը սիւալ էյլէտի · գըշ մէվսիմինտէ մէզքիւր լօգանթա էքսէրիյա պօշ օլտըղընտան , եալընըզ պիր տէյիլ հաթթա պիր գաչ օտա իսթէսէ պուլապիլէճէյի տէրքեար իտի ;

Շիմտանճա պիր պէյլէմէ Մօրիսէ պիր օտա կէօսթէրտի . մէզքիւր օտանըն էշեասը շաշաալը տէյիլ իտի իսէ տէ , նէզաֆէթ ճիհէթիլէ մաթլուպէ քեաֆի օլաճագ բատտէտէ իտի :

13

Մօրիս եւզլունիւ վէ էլլէրինի եըգայըպ , չանթասընը պիր քէօշէյէ գօյտըգտան սօնրա , աշաղը էնտի վէ մաթպախտա օճաղըն պաշընտա խանէնին սահիպէսի օլան տուլ մատամ Հիւրէյի պուլտը :

Հիւրէ .— Թաամընըզը հազըրլայօրըմ · պիր չօրպա , Թաթլը սու պալըղը , բաթաթէսլի պիֆթէք , օմլէթ վէ չաղանօզ · · պունտան մաատա Թաթլըըը պիր խամուր , բէյնիր վէ իւզիւմ . · · իշինիզէ կէլի՞ր մի ։

Մօրիս .— Ալատէն ալա · չիմտիտէն աղզըմըն սուլարը ագմագա պաշլատը ։

Հիւրէ .— Հավա սօղուգ , էֆէ՛նտի · քիւչիւք եէմէք օտասընտա՞ մը եէմէք իսթէրսինիզ , եօգսա շու աթէշին գարշըսընտա Թագըմընըզը հազըրլասընլա՞ր մը ։

Ցիւհագըգա մաթպախ պէօյիւք վէ վիւսաթլը պիր մահալ օլտուղը վէ լօգանթանըն սահիպէսի օրատան նատիրէն տըշարը չըգտըղը ճիհէթլէ , Մօրիս՝ մէրգումէ իլէ կէնիշճէ գօնուշապիլէճէյինի ֆէհմ էյլէտիյինտէն .— Շու աթէշէ պագա պագա կիւզէլճէ եէմէյիմի եէրիմ ։

Շիմտան պէսլէմէ կէլիպ օճաղըն եանընտա քիւչիւք պիր սուֆրա հազըրլատը ։

Հիւրէ .— Նէ՞ ճինս շարապ իսթէրսինիզ ։

Մօրիս .— Ին էյի շարապըն հա՞նկըսը իսէ ։

Հիւրէ .— Ա.թը սէնէլիք պիր էյի շարապըմ վար , հէր իչէն խօշնուտ օլմուշ տըր ։

Մօրիս .— 0 շարապտան պիր շիշէ կէթիր ։

Ալ-թըն Թապիր օլունան լօգանթայա էքսէրիա Թիճարէթ իչիւն եօլճուլըգ իտէն սէյյահլար էնէրլէր իտի · անճագ քեանունը էվվէլ այընտա եօլճու չօգ օլմատըղընտան , Մօրիս՝ մատամ Հիւրէ իլէ եալընըզ գալմըշ իտի ։

Մատամ Հիւրէ իսէ , պիր պագըշտա մուշթէրիլէրինի Թանըտըղը ճիհէթլէ ՝ Մօրիսին իլք տէֆա օլարագ կէլմիշ իտուկինի վէ տախմաքի մուշթէրիլէրի կիպի , խուրտավաթճը վէ եախօտ մանիֆաթուրաճը խըզմէթքեարը օլմայըպ , զէնկին վէ զարիֆ պիր Բարիսլի օլտուղընը անլատը ։ Տիւննեա գուրուլալըտան պէրու , գարը Թարիֆէսինին հէր շէյի անլամագ մէրագընտա պուլընմըշ օլտուգլարը կիպի, մատամ Հիւրէ տախի այնը ախլագտա օլտուղընտան , միսաֆիրինին նէ կէօնա Թիճարէթ վէ սէնաաթ իլէ մէշղուլ օլտուղընը անլամագ ազմինէ տիւշիւպ , էթրաֆընտա տէօնիւպ տօլաշտըգտան սօնրա , նիհայէթ ֆիւթուրսըզ պիր հալ իլէ ·

—Իլք տէֆա օլարագ պուրայա կէլմիշ օլմալըսընըզ · չիւնքի , շիմտիյէ գատար սիզի կէօրմէք շէրէֆինէ նաիլ օլմամըշ իտիմ ։

Մօրիս իսէ մէրգումէնին շու սուրէթլէ սէօզէ պաշլամասընտան մէմնունէն , ճէվապ իթասընա մուսարաաթլէ ·

—Էվվէթ , մա՛տամ , իլք տէֆա օլարագ կէլիյօրըմ , վէ շիմտիյէ գատար կէլմէմիշ օլտուղըմա տա էսէֆ իտիյօրըմ · չիւնքի , շու մէվգիմտէ քէօյլիւք մահալլէր բէք սագին վէ սաքին օլտուղը հալտէ , պուրասը կէօզիւմէ բէք լաթիֆ կէօրիւնիւյօր ։

Հիւրէ .— Հէլէ իլք պահարտա եախօտ եազ մէվսիմինտէ կէլսէնիզ , հազըրգաթէն շայանը Թէմաշա տըր · · · Պիր Թագըմ Բարիսլի րէսսամլար կէլիպ պուրատա րէսիմլէր եազարլար · · · ֆօթօկրաֆլար պիլէ կէլմիշլէր տիր · · · օնտան անլայըն մէմլէքէթին կիւզէլլիյինի · · ·

Մօրիս .— Հիչ Թէաճճիւպ իթմէմ ։

Հիւրէ .— Աճապա պիր Թաճի՞ր Թարաֆընտան մը սէյահաթ իթմէքտէսինիզ ։

Մօրիս .— Խա՛յր , մատամ ։

Հիւրէ .— Քէյֆինիզէ՞ մի եօլճուլըգ իտիյօրսընըզ ։

Մօրիս .— Բէք քէյֆիմ իչիւն տէ տէյիլ ։

Հիւրէ .— Տիմէք քի մասլահաթ զըմնընտա · · ·

Մօրիս .— Էվվէթ , մա՛տամ · վէ տիւշիւնիյօրըմ քի , աճապա պանա լազըմ օլան մալիւմաթը սիզտէն ալապիլի՞րմիյիմ ։

Հիւրէ .— Միւմքին իսէ մէմնունէն վէրիրիմ · · · իշթէ չօրպանըզ · · · իսթէտիյինիզ մալիւմաթ նէտի՞ն իպարէթ տիր ։

Մօրիս .— Վիգ-Սիւր-Գրէնտէ եախօտ ճիվարընտա մատամ Շարվէ նամընտա պիր գարը Թանը՞րմըսընըզ ։

Հիւրէ .— Շարվէ՞ մի. մէմլէքէթիմիզտէ Շարվէ ֆամիլեասը բէք չօգ տըր · · · հաթթա Շարվէլէրտէն Թէալլիւգաթըմ պիլէ վար տըր · · · հա՞նկը Շարվէլէրտէն պահս իտիյօրսընըզ · · ·

Մորիս.— Հանկըսը օլտուղընը պէն տէ պիլմէմ... լաքին չու ջօրպա տա բէք նէֆիս։

Հիւրէ.— Պէյէնտինիզ իսէ մէմնուն օլուրըմ... էկէր մատամ Շարվէ տէօխինիզին իսմինի պիլիր իսէնիզ, պանա թէսհիլաթ կէօսթէրմիշ օլուրսընըզ։

Մորիս.— Իսմինի պիլիրիմ, Գլօրին իտի։

Հիւրէ.— Սիւտ վէրմէք իչըն չօճուգ ալան պիր գարը՞ մը իտի։

Մորիս.— Էվվէթ, մա՛տամ, թա քէնտիսի։

Հիւրէ.— Բէք ալա... բէք ալա... շայէթ էհլի ըրզ պիր քիմսէ... շաթէն Շարվէլէրին քեաֆֆէսի նամուսլը շաթըլար տըրլար... Վիգ-Սիւր-Պրէնտէ իգամէթ իթտիյի զէման հէման հէր կիւն կէօրիւր իտիմ։

Մորիս.— Շիմտի արթըգ օրատա իգամէթ ի՞թմէյօր մը։

Հիւրէ.— Կիտէլի պէշ սէնէ գատար օլտը... գօճասընըն վէֆաթընտան սօնրա կիթտի...

Մորիս.— Էյ շիմտի նէ՞րէտէ իգամէթ իտէյօր։

Հիւրէ.— Բէք ուզագ տէյիլ... Բիւզի Նամընտա քիւչիւք պիր քէօյտէ...

Մորիս.— Մէսաֆէսի՞։

Հիւրէ.— Նիհայէթ տէօրթ քիլօմէթրօ. Եիւրիւյէրէք իւչ չարեէք գատար սիւրմէզ. Եօլ բէք տիւզ տիր. տօնմուշ եօլտա եիւրիւմէք խօշ օլտուղընտան, եարըն կէզէրէք պիլէ կիտէպիլիրսինիզ։

Մորիս.— Էլպէթթէ քի եարըն կիտէրիմ։

Հիւրէ.— Գալը՞գ նասըլ։

Մորիս.— Էմսալսըզ։

Հիւրէ.— Պիզիմ ըրմաղըն պալըղը վէ շաղանօզը նամլը տըր. Գլօտին Շարվէյէ պիր չօճո՞ւգ մը թէսլիմ իթմէք նիյէթինտէսինիզ։

Մորիս.— Նիյէթիմ էօյլէ. էկէրչի եինէ պէրվէճհը սաղըգ չօճուգլարա սիւտ վէրմէքլիկի տէրէօհտէ իտիյօր իսէ։

Հիւրէ.— Հալա... ամմա, քէնտի սիւտ վէրմէզ, անճագ սիւտ իլէ պէսլէր վէ պէօյիւթիւրիր։

Մորիս.— Արթըգ բէք կէնճ օլմամալը։

Հիւրէ.— Էլլիտէն զիյատէ օլմամալը։

Մորիս.— Էլպէթթէ քի ֆագըր տըր տա։

Հիւրէ.— Էօյլէօ տէյիլ. զէնկին տէյիլ ամմա, հալի վագթի եէրինտէ տիր. հէմ Վիգ հէմ տէ Բիւզի արազիսինտէ թարլալարը վար. օթուրտըղը էվ տէ քէնտինին տիր... վէ պունլարըն քեաֆֆէսինի տէ ըրզ ու էտէպիյլէ էտինմիշ տիր. Գլօտին բէք էյի պիր գարը տըր, ամմա պիր գուսուրը վար։

Մորիս.— Հա՞նկըսը։

Հիւրէ.— Պիր գըզը վար քի Բարիստէ փահիշէլիք իթմէքտէ տիր, վէ պապասընըն վէֆաթընտան պէրու վալիտէսինէ հիչ պիր խապէր կէօնտէրմէմիշ տիր։

Մորիս.— Աճընաճագ չէյ ամմա, գապահաթ մատամ Շարվէնին տէյիլ...

Հիւրէ.— Պէն տէ մատամ Շարվէյէ գապահաթ պուլմատը՞մ եա... իշթէ պիւֆթէյինիզ։

Մորիս.— Կէօսթէրիշինէ տէյէճէք եօգ... շու շարապը տա մէտհ իթտիյինիզէ հագգընըզ վար իմիշ. պիր շիշէ տահա վէրի՞րմիսինիզ։

Ալ ոն լօգանթասընըն պէօյիւք սալօնընտա ագշամլարը Վիգ-Սիւր-Պրէնին էհալիսի կէլիպ պիրա իչէրլէր վէ քեաղըտ օյնարլար իտի։ Մէզքիւր միւշթէրիլէրտէն պիր թագըմը շու սըրատա կէլմիշ օլտուգլարընտան, լօգանթաճը գարը իլէ միւքեալէմէ պիթթապի մինգաթի օլուպ, Մորիս իսէ լազըմ կէլէն մալիւմաթը ախզ ու իսթիհսալ իթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, շու հալտէն մէմնուն օլտու։

Օ սապահը միւթաատընտան էրքէն գալգմըշ օլտուղը վէ եօլճուլըգտան եօրուլմըշ իտիւկի ճիհէթլէ, թաամը պիթէր պիթմէզ, գահվէսինի վէ գահվէտէն սօնրա իքի իւչ գատէհ քիրշ իչտի վէ սիկարասընը պիթիրտիքտէն սօնրա եաթմաղա չըգտը։

Էրթէսի կիւնիւ սաաթ տօգուզտա գալգըպ գահվալթըսընը իթտիքտէն վէ մահուտ շարապտան պիր շիշէ տահա տէվիրտիքտէն սօնրա, լօգանթատան չըգտը վէ Բիւզի գարիյէսինէ նէ թարաֆտան կիտիլէճէյինի սօրուպ անլայըպ, իւչ չարեէքտէ Գլօտին Շարվէնին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղը գարյէյէ մուվասէլէթ իթտի։

Մէզքիւր գարյէ շայէթ թէնհա օլուպ, տօղուզտան քէօյլիւլէր էվլէրինէ չէքիլմիշ էքին տէօյմէքլէ մէշղուլ օլտուգլարը, թօգմագլարըն սէսինտէն անլաշըլմագտա իտի։ Արգը տախի գար գաբլամըշ իտի։

Գաշպանըն պիրի՝ օմուզընտա թիւֆէնք իլէ պիր չըրպը արգասընտա սիքէրլէնմիշ, սաշմըշ օլտուղը շավտար տանէլէրինի եէմէկէ կէլէճէքլէրինի մէմուլ իթտիյի սէրչէ գուշլարընը գօլլամագտա օլուպ, այագ սէսինի ալտըգտա, պաշընը չէվիրտի։ Իզնսիզ ավլամագ ճիւնհա գապիլինտէն, վէ կէլէն շախսըն պիր հիւքիւմէթ մէմուրը օլմասը իհթիմալտէն օլմասը հասէպիյլէ, թիւֆէնկինի շալըըղըն արգասընտա սագլայըպ մէյտանա չըգտը։

Մորիս եանընա եագլաշըպ.— Մատամ Գլօտին Շարվէնին էվինի պանա թարիֆ իտէպիլի՞րմիսինիզ։

Գաշպան.— Էվվէթ էֆէնտիմ, քէօյիւն թա քէնարընտա տըր... տօղրու կիտինիզ. իչինտէ տէօրթ աղէտ ճէվիզ աղաճը պիր պաղչէ կէօրտիւյինիզտէ իչէրի կիրինիզ։

Մորիս.— Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Գաշպան.— Պիր շէյ տէյիլ։

Մորիս եօլընա, վէ պագպան տախի թիւֆէնկինի ալըպ իշինէ տէվամ իթտի։

Օն տագըգա զարֆընտա, Մորիս թարիֆ օլունան պաղչէյէ կիրիպ, իչէրիւէյիպ, պօսթան իլէ պաղչէ արասընտա օլտըգճա մունթազամ սուրէթտէ եապըլմըշ օլան խանէնին գաբուսընը չալտը։ Սաղ թարաֆտա պիր անպար իլէ պիր ախըր պիր տէ սունտուրմա, վէ սունտուրմանըն ալթընտա տախի չիֆթճի ալաթ վէ էտէվաթը մէվճուտ իտի. ալաթը մէզքիւրէտէն Գլօտին Շարվէնին արազիյէ մալիքէ օլտուղը նիւմայան իտի։

14

Մորիս գաբուսը եավաշճա չալմըշ օլտու, գաբու աչըլմայընճա, թէքրար պիրազ տահա գուվվէթլիճէ վուրտը։

Իշէրտէն․— Կիրինիզ,—տէյու պիր սէս չըգտըգտա, Մօրիս՝ իչէրիսինտէ չըմինէ խանմագտա օլան պիր օտայա կիրտի։

Շըմինէ եօնիւնտէ իքի նէֆէր հէնուզ քիւչիւք չօճուգլար եուվարլանըբ տուրմագտա օլուպ, պունլարա Թագրիպէն էլլի եաշընտա պիր քէօյլիւ գարը իլէ, Թախմինէն օն ալթը եաշընտա ղայէթ չիրքին կէնճ պիր գըզ նէզարէթ իթմէքտէ տիլէր։

Թանըմառըգլարը պիր չախսըն իչէրի կիրտիկինի կէօրտիւքլէրինտէ, եաշլը գարը այաղա գալգտը։

Ջօճուգլար գօրգուլարընտան պիր քէօշէյէ գաչըբ քէնտի կէլէնէ պագմագտա տիլէր։

Գլօտին Շարվէնին պէսլէմէսի օլան կէնճ գըզ, կիտիպ պիր բէնչէրէնին եօնիւնտէ օթուրըբ, չօճուգլար իչիւն եուն չօրապըընը եօրմէկէ պաշլատը։

Գլօտին․— Նէ՞ իսթէրսինիզ։

Մօրիս․— Մատամ Շարվէ սի՞զմիսինիզ։

Գլօտին․— Գլօտին Շարվէ պէն իմ։

Մօրիս․— Պէշ սէնէ մուգատտէմ Վիգ-Սիւր-Պրէնտէ իգամէթ իթմէկտէ մի իտինիզ։

Գլօտին․— Էվվէթ . . . նէ՞ իսթէրսինիզ պէնտէն։

Մօրիս՝ կէնճ գըզա պիր նիկեահ աթֆ իթտիքտէն սօնրա․— Սիզին իլէ միւհիմ պիր խուսուստան տօլայը կէօրիւշմէք իսթէր իտիմ, մա՛տամ․ պինաէն ալէյհ եալընըզ գալմագ էյի օլուր։

Մօրիսին չու սուրէթլէ սէօզէ պաշլամասը Գլօտինին մէրագընը մուճիպ օլուպ պիր նէվի ատէմը էմնիյէթլէ Մօրիսին եիւզիւնէ պագտը իսէ տէ, հալ ու թավըրընտա պէյէնտիյինտէն պիլա թէրէտտիւտ կէնճ գըզա խիթապէն.

—Ժը՛նըվիէվ, չօճուգլարը ալ տա Մաթիէօ ժիրարըն էվինէ կէօթիւր . . . սէօյլէ քի էկէր Ֆրունը եարընա եագաճագ իսէ, խապէր վէրսին քի պիզ տէ էքմէք կէօնտէրէճէյիզ։

Ժընըվիէվ ճէվապ վէրմէքսիզին նախօշնուտ պիր հալիլէ չօճուգլարը ալըբ տըշարը չըգտը։

Գլօտին՝ չըմինէնին եանընա պիշագ պիր սանտալիէ գօյուպ, Մօրիսէ օթուրմասընը ըճա իթտիքտէն սօնրա, քէօյլիւլէրին ուսուլը գատըմէսինտէն օլմագ իւզրէ․

—Պիր գատէհ շարապ իչէրսինի՞զ եա։

—Իչմէմ, Թէշէքքիւր իտէրիմ․ Վիգ-սիւր-Պրէնտէ գահվալթը իթտիմ․— տէյիպ, սանտալիէյէ օթուրտը։ Գլօտին տախի գարշըսընա կէչիպ, օճաղա պիրագ գոհա չալը չըրըը աթըլգտան սօնրա․—Պանա միւհիմ պիր շէ՞յ մի սէօյլէյէճէքտինիզ։

Մօրիս․— Էվվէթ, մա՛տամ։

Գլօտին․— Նէ՞ իմիշ։

Մօրիս․— Սիզէ պիր վագթ Թէսլիմ իտիլմիշ օլան պիր գըզ չօճուգտան պահս իտէճէքտիմ․ չիմտի պու չօճուղըն նէ՛ օլտուղը անլաշըլմագ իսթէնիլիյօր։

Գլօտին․— Վագթըյլա պանա Թէսլիմ իտիլմիշ պիր գըզ չօճուղը մը՞․ պիր էյիճէ անլայամատըմ․ պանա օ գատար չօգ չօճուգ Թէսլիմ օլունմըշ տըր քի, հանկըսը օլտուղը սէօյլէյէնիլմէտիքճէ . . .

Մօրիս․— Սիմօն նամընտա պիր գըզճըղազ։

Գլօտին․— Սիմօ՞ն մը . . . Սիմօնտա՞ն մը պահս իթմէք իսթէյօրսընըզ . . . 1854 սէնէսինտէ, Թըշրինը սանի այընտա, ղայէթ ֆէնա պիր հավատա կէճէ վագթը կէթիրիլիպ պըրագըլմըշ օլան չօճուգտա՞ն տօլայը մը մալիւմաթ արայօրսընըզ։

Մօրիս․— Գուվվէի հաֆըզանըզ միւքէմմէլ օլմասընտան տօլայը Թէպրիք իտէրիմ․ Ֆիլհագըգա Սիմօն՝ հէնուզ իւչ կիւնլիւք օլտուղը հալտէ, օթուզ պին Ֆըրանգ պիր մէպլաղ իլէ պէրապէր 1854 սէնէսի Թըշրինը սանիսինին 17ինճի կիւնիւ սիզէ Թէսլիմ օլունմըշ տըր։

Մատամ Շարվէ օթուզ պին ֆրանգը իշիթտիքտէ, հիսս էյլէտիյի հէյէճանը սէթրէ մուվաֆֆագ օլամայըպ, պաշընտան Թըրնագլարընա գատար տիթրէմէկէ պաշլատը վէ պաշընը գալտըրմագսըզըն մուխաթըպընըն եիւզիւնէ պագտըգտա, ալամէթը մէմնունիյէթ օլմագ իւզրէ Մօրիսին Թէպէսսիւմի կէօզիւնէ սագըլ կէօրիւնտիւ իսէ տէ, արամը տիլինի ասլա պօզմայըպ, վէ օթուզ պին ֆրանգ պահսընա ասլա կիրիշմէյիպ․

—Էվվէթ 17սինտէ իտի․ տիւնքի կիպի խաթըրըմտա տըր․ կէճէ սաաթ տօգուզ վար իտի․ օ գատար գարանլըգ իտի քի, սաղ էլ սօլ էլտէն ֆարգ օլընմայօր իտի․ եաղմուր կէօյլէրտէն չէշմէլէր կիպի պօշանմագտա վէ վահշի հայվանլար ինլէյօր կիպի չիտտէթլէ էսէն րիւզկեարըն սէսի կիւրլէմէքտէ իտի . . . պէն, պիչարէ գօճամ, վէ ԳԸՋԸՄ (գըզըմ քէլիմէսինի սէօյլէտիյի սըրատա Գլօտինին պէնզի աթտը) պանա Թէսլիմ օլընան իքի չիրխարէ կիւտիւքլէ պէրապէր աթէշին պաշընտա օթուրմագտա իքէն, գարու աչըլտը վէ հիչ պիլմէտիյիմիզ վէ Թանըմատըղըմըզ պիրիսի իչէրի կիրտի․ մէմուլ օլունմատըղը հալտէ, նակէհան զուհուրա կէլէն պէօյլէ պիր հալտէն նէ տէրէճէ գօրգումըշ օլտուղընը Թէսավվուր իտէպիլիրսինիզ․ Պաղըրարագ հէման եէրիմտէն սըչրատըմ․ գօճամ պաղըրըշըմը իշիթտիքտէ, պէնի մուհաֆազա իթմէք իւզրէ տէրհալ պիր օտուն չաթալ գարտը․ իչէրի կիրէն իսէ, չայա պաթմըշ կիպի հէր Թարաֆընտան սու ագմագտա օլան մանթօսընը գալտըրըբ մունթազամճա սարկըլարա սարըլմըշ պիր գըզ չօճուգ չըգարտը։

Մօրիս․— Սիմօնը, տէյի՞լ մի։

Գլօտին․— «[illegible] . . . Սիմօն . . . [illegible]» տէտիքտէն, վէ պիր միւտտէթճիք տէ գօճամ իլէ գօնուշտըգտան սօնրա, եաղմուրըն քէսրէթինէ էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք, վէ օ կէճէ պուրատա գալմասը հագգընտաքի ռիճամ վէ իլհաըմըզա գուլագ ասմայարագ սավուշտը կիթտի։

Գլօտին՝ մէրգումըն օ կէճէ պըրագմըշ օլտուղը օթուզ պին ֆրանգտան ասլա պահս իթմէտի։

Մօրիս՝ գաշլարընը չաթըպ,— Շու հալտէ, մա՛տամ, մէրգումէ Սիմօնըն նէ օլտուղընը սիզտէն սօրուպ անլամաղա կէլմիշիմ տիր։

Գլօտին .— Էսէֆ ըտէրիմ, պէշ սէնէ օլույօր քի Սիմօնտան հիչ պիր խապէր ալմամըշըմ տըր . . .

Մորիս .— Նա՞սըլ օլուր . սէն մէրգումէյի նէզտինտէ սագլա՞մամըշմըտըն :

Գլօտին .— Խայր էֆէնտիմ :

Մորիս .— Մէրգումէյի պէօյլէթմէք իչին սանա օթուզ պին ֆրանգ պըրա՞գ-մամըշլար մը իտի . . . մէպլաղը մէզգուրըն պիր մըգտարըյլա մէրգումէյէ պիր սէ-նաաթ էօյրէթտիրիփ, մէրգումէյի հալինէ կէօրէ կէչինտիրմէնիզ պիր հալէ գօյա-պիլիրտին :

Գլօտին .— Սիմոնը պէօյլէթտիլէր, հէմ տէ էյի պէօյլէթտիլէր, օնու պիլի-րիմ . օգումագ, եազմագ վէ հիսապ իթմէք պիլիր . . . սէնաաթ տա էօյրէթտի-լէր . . . տիքիշճիլիք, հէմ տէ նէ գատար էլլէրի եաթկըն տըր պիլմէնի՛զ . . . լաքին կէնճլիքտէ ագլա էսէն եափըլըր . . . Բարիստէ իշտէ կիւճտէ պուլընան պիզիմ գըզ-լարտան Բարիսին կիւզէլ պիր մահալ օլտուղընը, վէ Բարիսի կէօրտիւքտէն սօնրա պաշգա մահալտէ եաշամագ միւմքին օլմատըղընը իշիթտիյինտէ . . . կիւնին պիրին-տէ գըզըմ իլէ . . . եանի սիւտ գարտաշը իլէ պէրապէր պըրագըփ սավուշտը :

Մորիս .— Խուլասաի քէլամ Սիմոն սէնի թէ՞րք մի իթտի :

Գլօտին .— Հէյհա՛թ, էվվէթ . . . հաթթա չօգ թէէսսիւֆ իթտիք :

Մորիս .— Պրագտը՞ն մը քի կիթսին :

Գլօտին .— Նէ՞ վէճհ իլէ կիթմէյինէ մանի օլապիլիրտիմ . հիչ պիր ճիհէթլէ թէալլիւգիմ օլմատըղընտան, նէ՞ հագգըմ վար իտի ալըգօյմաղա :

Մորիս .— Հիչ օլմազսա էյինէ բարա վէրտի՞ն մի :

Գլօտին .— Բարա՞ մը, նէ՞ բարասը : Օն եէտի սէնէ միւթէմատիէն եէտիր, իչիր, կիյինիր . . . օթուզ պին ֆրանգտան պիր բուլ պիլէ գալմամըշ իտի . . . քէնտի բարամըզտան սարֆ իթմէկէ պաշլայաճագտըգ :

Մորիս .— Պու խուսուստան իլէրիտէ պահս իտէպիլիրիզ . շիմտիլիք պաշգա սիւվալլէրիմէ ճէվապ վէր :

Գլօտին .— Հա՞նկիլէրի :

Մորիս .— Սիմոն Բարիստէ՞ մի տիր :

Գլօտին .— Էվվէթ, էֆէնտիմ . . . կիտէլի պէշ պուչուգ սէնէ օլույօր . . . պիչարէ չէվճիմին վէֆաթընտան ալթը այ էվվէլ կիթտի :

Մորիս .— Բարիստէ նէ իլէ մէշղուլ օլտուղընը պիլի՞րմիսին :

Գլօտին .— Պիր գաչ այ էվվէլ, հէման պիր սէնէ գատար գըզըմըն վասըթասը-յլա խապէր ալըր իտիմ . . . լաքին օնտան սօնրա հիչ խապէր ալամատըմ . . . գըզ-ըմ՝ Սիմոն իլէ պօզուշմըշ վէ կէօրիւշմէզ օլմուշլար :

Մորիս .— Օ զէման Սիմոն նէ՞րէտէ օթուրըր իմիշ :

Գլօտին .— Ցիւքքեանըն պիրինտէ տիքիշճիլիք իտէր իտի . . . լաքին հանկիսինտէ օլտուղընը պիլմէմ . . . պու թաֆսիլաթը տա գըզըմըն մէքթուպլարընտան ալըր իտիմ :

Մորիս .— Սիմոն սանա հիչ մէքթուպ եազմա՞զ մը իտի :

Գլօտին .— Ա՛սլա :

Մորիս .— Զօգ աճայիպ չէյ :

Գլօտին .— Նի՞չին աճայիպ օլսուն, թէաճճիւպ իտէճէք նէ՞ վար :

Մորիս .— Օն եէտի սէնէ միւթէմատիէն վալիտէսի մաչամընտա պագըլըշ օլ-տուղըն պիր չօճուգ, սիզի սէվմէք լազըմ կէլիր իտի . . . սիւքիւթի իլէ միւսպէթ օլան ֆիւթուրսըզլըղընը սէպէպինի անլայամայօրըմ . . . աճապա կէօնիւլիւնէ տօ-գունաճագ պիր հալտէ՞ մի պուլընտըն . աճապա հագգընտա շիտտէթ կէօսթէրտին տէ պըրագըփ սավուշտը՞ մը :

Գլօտին .— Շիտտէ՞թ մի, Ալլահ էսիրկէսին, էօյլէ պիր նազըք մախլուգ հագ-գընտա շիտտէթլէ տավրանմագ մը՞ . . . ա՛սլա վէ գաթիան . . . էօյլէ շիրին, էօյլէ մինի մինի պիր գըզճըղազ իտի քի, էօյլէ պիր եավրուճըղը ինճիթմէկէ քի՞մ ճէսա-րէթ իտէպիլիրտի . . . պազը քէրրէ գօճամ մըրըլտանըր իտի ամմա, գօճամըն տա գալպինտէ քէօթիւլիք եօգ իտի . . . պըրագըփ կիթմէյսինին սէպէպի օ տա տէյիլ :

Մորիս .— Նիհայէթ շու արալըգ նէ եափտըղընտան խապէրին եօ՞գ մը :

Գլօտին .— Եօ՛գ :

Մորիս .— Նէ՛րէտէ իգամէթ իթտիյինի տէ պիլմէյօրսըն, տէյի՞լ մի :

Գլօտին .— Հիչ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ :

Մորիս .— Լաքին իսթէյէճէք օլսան խապէր ալապիլիրսին :

Գլօտին .— Նէ՞ սուրէթլէ խապէր ալայըմ :

Մորիս .— Գըզընըն վասըթասըյլա . . . մատամ քի գըզըն Բարիստէ իմիշ, եա-զըվէր գըզընա քի Սիմոնը շու սըրատա պուլմագ մատտէսի բէք միւհիմ պիր մատ-տէ տիր : Հէր նէ գատար արալարը աչըգ օլսա, եինէ արար պուլըր վէ նէրէտէ օլտուղընը սանա եազապիլիր :

15

Մատամ Շարվէ ազլամաղա պաշլատը :

Մորիս .— Նէ՞ օլույօրսըն :

Գլօտին եինէ աղլայա աղլայա .— Գըզըմ, ա՛հ գըզըմ . շու արալըգ նէրէտէ օլտուղընտան վէ նէ եափտըղընտան պիլէ խապէրիմ եօգ . իւչ սէնէ տիր քի մէք-թուպ եազմըյօր . էլիմիզտէն կէլտիյի մէրթէպէ թալիմ վէ թէրպիյէ իթտիք . . . Սիմոն գատար, վէ պէլքի տէ տահա զիյատէ մալիւմաթ քէսպ իթմիշ իտի . . . նէ տէ կիւզէլ գըզ իտի . էօյլէ պիր գըզըն ֆէնա եօլա սափմասը քիմի՞ն խաթ-րընտան կէչէր իտի :

Մորիս .— Ֆէնա եօլա սափմըշ օլտուղընտա էմի՞նմիսին :

Գլօտին .— Ղայէթ էմին իմ . իքի սէնէ գարֆընտա պէշ ալթը տէֆա պիր եէրտէն չըգըփ տիկէր պիր եէրէ գաչըլանտըղտան սօնրա, նիհայէթ իրգմէթլէ-րինտէ պուլընմըշ օլտուղը քիմսէլէրտէն պիրինէ պիւսպիւթիւն գաչըլանմըշ, վէ շու միւնասէպէթ նէթիճէսի օլարագ, պիր տէ չօճուգ սահիպի օլմըշ, պու չօճու-ղը պէսլէմէք վէ պագմագ իչիւն պուրայա կէօնտէրմէք կիպի պիր ինթիյաթսըզլը-ղա ճիւրաթ էյլէմիշ . . . Ալլահտան օլսուն քի, պիր այ սօնրա չօճուգ էօլտիւ . . . օ վագթտան պէրու ժաննէթտէն տօղրուտան տօղրույա հիչ պիր խապէր ալըմըշըմ եօգ . սըլ իսմի ժաննէթ իտի :

Մորիս .— Տօղրուտան տօղրույա ալմազըն իսէ, տօլայըտան խապէր ալա՞ն եա :

Գլօրին .— Էվվէթ էֆէնտիմ :

Մորիս .— Նա՞սըլ :

Գլօրին .— Վիգ-սիւր-Մէրէն գասապասը նօթէրներին օղլու հէնձ պիր քիմսէ օլուպ, պապասընըն ալթունլարընը պիրէր պիրէր չէքմէքտէ վէ արա սըրա Բարիզէ կիտիպ, օ բարալար իլէ խաշարիլիք իթմէքտէ իմիշ . կէչէնլէրտէ եւինէ կիթմիշ իմի . չօգտան պէրու պէնի տէ գըզըմը տա թանըր օլտուղընտան, ափտէթինտէ, գըզըմըն պիր ազշամ պիր թագըմ իքի տիրհէմ պիր չէքիրտէք տէլիգանլըլար իլէ պէօյլէ պիր գաչմէտէ օթուրմըշ օլտուղընը կէօրտիւյիւնի, վէ ժաննէթ իսմի իլէ օմայըղ, Օգթավի, տիլպէր Օգթավի նամըյլա եատ խտիլտիկլնի հիքեայէ էյլէտի .

Մորիս սանտալյէսինին իւզէրինտէ սըչրատը .— Օգթավ՛, տիլպէր Օգթավ մը՞ . անայա նօթէրին օղլունըն իչինտէյի իմ սահիհէն պո՞ւ խամ մի իմիշ :

Գլօրին .— Էվվէթ էֆէնտիմ,

Մորիս .— Օգթավըն գըզընա պէնզէթմիշ օլմատըղընա էմի՞ն մի իմիշ :

Գլօրին .— Նօթէրին օղլունըն եանըլմըշ օլմասը գապիլ տէյիլ . ժաննէթի չօճուգլըղընտան պէրի թանըր, հաթթա սօն տէֆա Բարիզէ կիթմէզտէն մուգատտէմ, մէրգումէնին՝ Սիմօնըն բէսմինէ պէրապէր կէօնտէրմիշ օլտուղը բէսմի պուրատա կէօրմիւշ իմի . կէրչի չու հալինտէ Օգթավի մուշապէհէթը մատէրմնէյէ չայէսթէ տէյիլ իսէ տէ, պէն եինէ օ բէսմի սագլամըշըմ տըր, վէ տախմա տա սագլայաճաղըմ . . . լաքին տիվարա ասաճագ օլսամ, պէնիմ իչիւն այպ օլաճաղը ճիհէթլէ, տօլապըմտա հըֆզ իթմէքտէյիմ .

Մորիս .— Օ բէսմի պանա կէօսթէրի՞րմիսին .

Գլօրին .— Գըզըմըն անհվալինի սէօյլէտիքտէն սօնրա, բէսմինի կէօսթէրմէքտէ նէ՞ մահզուր վար .— տէյէրէք, պայաղա գալգտը վէ սօլայը աչըպ, բէսմէրին իչինտէն գըզընըն բէսմինի արամաղա պաշլատը :

Մորիսին հէյէճանը գալպի, բիզասը խիլաֆընտա օլարագ կիթտիքճէ արթմագտա իտի : Օգթավի իսմի ճիկէրինէ գատար իչլէմէքտէ իտի . Գլօրին Շարվէնին մէչլըու գըզը ժաննէթին՝ քէնտի մահպուպէսի Օգթավի օլմասը սահի՞հ մի տիր տէյու տիւշիւնմէքտէ իտի .

Հիչ պիր վագթ Օգթավըյէ ազտը վէլատէթինի կէօրմէք թէքլիֆինտէ պուլընմամըշ օլտուղընտան, վէ սըլը իսմէրի գուլագլարընա խօշ կէլմէտիկի թագտիրտէ օ միսիլլիւ գըզլարըն տէյիշթիրիլ պաշգա իսմ թագընտըգլարընը տա պիլտիկինտէն, բէֆթէ բէֆթէ, Օգթավի իլէ ժաննէթ այնը շախս օլտուղընա, վէ բէսմի կէօրտիւքտէ իչթիպահը միւնտէֆի օլաճաղընա գարար վէրտիքտէն սօնրա, էկէրչի տիլպէր Օգթավի տէնիլէն սահիհէն ժաննէթ իսէ, հէր նէ գատար Սիմօն իլէ արասը աչըգ օլսա, եինէ մէրգումէյի Բարիստէ կէօրմիւշ օլաճաղընա վէ Օգթավի վալըթասըյլա, Արման Տարվիլին վարիւէսի Սիմօնըն պիտաուհուլէ պուլունաճաղընա գանաաթ հասըլ իթտի :

Գլօրին՝ չէքմէճէնին պիրինին իչինտէն սարը մէշին պիր ճըզտան վէ ճըզտանըն արասընտան պիր մէքթուպ զարֆը, վէ զարֆըն իչինտէն իքի ատէտ բէսմ չը-

գարտը, վէ գըզընըն եւզինէ պագա պագա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայարագ,— Իշթէ, իշթէ, պագընըզ նէ գատար կիւզէլ տիր—տէտի :

Մորիս՝ Գլօրինին վէրմէքտէ օլտուղը բէսմի ալըպ, պիրտէն մաշուգէսի Օգթավինին բէսմի օլտուղընը թանըյըպ, եավաշճա .— Օ տըր . չիւպհէ եօգ . հէր չէյ սըրասընտա—տէտիքտէն սօնրա, եիւքսէք սէս իլէ .— Ֆիլհագիգա զայէթ կիւզէլ պիր գըզ իմիշ . պէօյլէ կիւզէլ պիր մախլուգըն էլլէթթէ քի Բարիս կիպի պիր մահալտէ արգասընա տիւշէնլէր չօգ օլուր . . . օ միւնասէպէթլէ տէ ֆէնայա սաբ-մըշ . զաթէն աչգ վէ տէպտէպէ վէ սէֆահաթը միւթէնէվվիանըն իզդիհալաթընա մու-գապէլէ իտէպիլմէք իչիւն, հէնուզ բէք կէնճ տիր : Սէնտէ տէ գապահաթ վար, մա՛տամ . . . գըզլարըն ըֆֆէթ վէ փագիզէթլէրի տախմա թէհլիքէտէ պուլընան Բարիս կիպի բիւյիւք պաշտան չըգարան վէ Բարէլ գուլէսինէ պէնզէմիշ օլան պիր մէմլէքէթէ, գըզընըն կիթմէսինէ միւսաատէ իթմէմէլի իտին . . . Շիւպհէսիզ, Սի-մօն տա, սէնին գըզընըն սաբտըղը եօլա սաբմըշ օլմալը տըր :

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ, Մորիսին չու թէշպիհլէրինի վէ հիւսնիւ ախլագ տէրսլէրինի իչիթմիշ օլսալար իտի, պուռնլարընըն ալթընտան կիւլէճէքլէրի տէրքեար իտի . քէնտիսինին ախլագընա տապան տապանա զըտտ օլարագ Մորիսին չու սէօզլէրը խարքէի լիսան խիսչի տօղրուտու չայանը դէնա իտի :

Գլօրին գըզարմըշ օլան կէօզլէրինի սիլէրէք .— Ա՜հ, էֆէնտիմ, պէնիմ սէօզիւմի տինլէմիշ օլսա իտի, նէ՛ ժաննէթ նէ՛ տէ Սիմօն կիտէմէզլէր իտի . չիւնքի իքիսի տէ հէնուզ հատտը պիւլուղ պուլմամըշ օլտուգլարընտան, սըլըմըտըմէկ հագգըմ վար իտի . . . զավըլլը մարիֆէթլիյէ կէրի պիլէ կէթիրթ-տիրէպիլիր իտիմ . . . լաքին նէ՛ չարէ . . . իւսան զաիֆ պիր մախլուգ տըր . . . իչին ֆէնայա սաբապիլէճէկի պիլինէմէզ :

Մորիս .— Օ պիր բէսմ տէ Սիմօնը՞ն բէսմի մի տիր :

Գլօրին .— Էվվէթ :

Մորիս .— Օնու տա կէօրէյիմ, բէճա իտէրիմ :

Գլօրին .— Գույուրըն . . . Սիմօն տա չիրքին սայըլմազ ամմա, գըզըմըն կիւզէլլի նէրէտէ՛, օնընքի նէրէտէ . . .

Մորիս .— Ղայէթ կիւզէլ պիր գաֆա . . . պու բէսմի պանա վէրի՞րմիսինիզ :

Գլօրին .— Սիզէ՞ մի վէրէյիմ :

Մորիս .— Էվվէթ :

Գլօրին .— Նէ՞ եափաճագսըն :

Մորիս .— Մատամ քի սէն Սիմօնըն Բարիսին հանկի թարաֆընտա պուլունտուղընը պիլմէյօրսըն, հիչ օլմազսա պու բէսմ, Սիմօնը պուլմագ խուսուսընտաքի թէշէպպիւսաթըմը գօլայլաթտըրապիլիր . . . Մատամ քի, սէնին պիր խաթան եւզ-գիւնտէն պու կիւնքի կիւն պիր թագըմ գահմէթէ տիւչար օլմուշըմ տըր, չու հալտէ, պու բէսմի հէր հալտէ պանա թէսլիմ իթմէլիսին . էկէրչի Սիմօնը լայըգը վէճհ իւզրէ մուհաֆազա իթմիշ օլսա իտին, շիմտի արամաղա իհթիյաճ գալմազ իտի :

Գլօրին .— Պու բէսմ իլէ, Սիմօնըն նէ՞ օլտուղընը անլամագ իմքեանը վար մի տըր :

Մորիս .— Էօյլէ մէմուլ իտէրիմ . . . հաթթա էմինիմ . . .

Գլօտին .— Եօյլէ իսէ պէն տէ տիկէր րէսմ իլէ Ժաննէթի պուլապիլի՞րմիյիմ ։

Մօրիս .— Նի՞չին պուլամայասըն ։

Գլօտին .— Բարիս օ գատար պէօյիւք պիր մէմլէքէթ տիր քի . . .

Մօրիս .— Բարիս նէ գատար պէօյիւք օլուր իսէ օլսուն . . . արանըլան քիմսէնին թամ րէսմի էլտէ օլտըգտան սօնրա , էր կէճ պուլաճաղընա շիւպհէ եօգ ։

Գլօտին .— Այընըզ եօյլէ իսէ Սիմօնըն րէսմինի . Ալլահ վէրէ տէ պիր կիւն Սիմօն պէնիմ խաթըմը աֆվ իթմիշ օլտուղընը պանա եազըպ պիլտիրէ իտի ։

Մօրիս .— Գապահաթընը չի՞մտի մի թանըմաղա պաշլատըն ։

Գլօտին .— Գապահաթլը պէն տէյիլ , մէրհում գօճամ իտի . . .

Մօրիս .— Սիմօնը մուհաֆազա վէ մէրգումէյէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ սանա լազըմ կէլէն մէպլաղ վէրիլմիշ օլտուղը ճիհէթլէ , սէն մէսուլսըն ։

Գլօտին .— Հէր շէյէ սէպէպ օլան օ բարա տէյի՞լ մի . . . մէրհում գօճամ կէլիպ քէնտինտէն հիսապ սօրաճագլար տէյի գօրգար իտի ։

Մօրիս .— Շիւպհէ՞ մի վար . սաղ օլսա իտի , պու կիւն պէն քէնտինտէն հիսապ սօրապիլիր իտիմ . զէվճին եանըըշ հիսապ իթմիշ . չիւնքի , օ գըզը սիզէ էմնիյէթ իթմիշ օլան զարը էլտէմ սաղ օլսա իտի , շիմտիյէ գատար կէլիպ չօճուղընը նէ՛ եափմըշ օլտուղընըզը սօրապիլիր իտի ։

Գլօտին տիթրէմէքտէ , վէ սապլարընա գատար թէրլէմէքտէ իտի ։

Մօրիս սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Գունտան եիրմի լքի սէնէ մուգատտէմ սանա վէրիլմիշ օլան օթուզ պին Ֆրանգ իլէ , Սիմօն հագգընտա , սէնտէն հիսապ սօրմաղա հագգըմ օլտուղընը ունութմայասըն . . . էկէրչի արալըգ տա պուլամայաճագ օլուր իսէմ , կէլիպ չու հագգըմը սէնտէն թալէպ վէ սանա թէսլիմ օլունմըշ օլան չօճուղը սէն քէնտին արայըպ պուլմանը խատտա իսթէճէյիմ . շիմտիլիք եալընըզ պաշըմա չալըշըըըմ . . . հաթթա , սանա վէրիլմիշ օլուպ , չու պուլունտըղըմըզ եվ իլէ միւլթէմիլաթընըն սաթըն ալընմասընա հասր օլունմըշ օլան աքչէտէն տէ շիմտիլիք պահս իթմէմ . . . լաքին պիր շարթ իլէ . . .

Գլօտին .— Նէ՞ շարթ իլէ , նէ՞ շարթ իլէ ։

Մօրիս .— Շու շարթ իլէ քի , հիչ քիմսէյէ հիչ պիր սէպէպէ մէպնի , պէնիմ պուրայա կէլիշիմին մագսատը աչըգլամայաճագսըն . քիմսէյէ , անլատը՞ն մը . . . պու շարթը գապուլ իտէրսէն սէնտէն նէ աքչէնին հիսապընը արարըմ , նէ տէ Սիմօնը ։

Գլօտին .— Եէմին իտէրիմ քի քիմսէյէ սէօյլէմէմ ։

Մօրիս .— Նիչիւն կէլմիշ օլտուղըմը սօրարլարսա նէ՞ տէյէճէքսին ։

Գլօտին .— Պէօյլէմէք իչիւն պիր չօճուգ կէթիրմիշ իտի , վէ լաքին իքի թանէ եէտիմտէ պուլունտուղընտան գապուլ իթմէտիմ , տէրիմ ։

Մօրիս .— Պու ճէվապ գանաաթա քեաֆի պիր ճէվապ տըր . . . պաշգա սէօզ լազըմ տէյիլ ։

Գլօտին .— Պաշգա սէօզ սէօյլէմէմ քի ։

Մօրիս .— Բէք ալա ։

Գլօտին .— Շիմտի տէ պէն սիզէ պիր շէյ սիւվալ իտէճէյիմ ։

Մօրիս .— Նէ՞ սիւվալ իտէճէքսին ։ Չաբուգ սէօյլէ . . . վագթ կէչիյօր , կիթմէլիյիմ ։

Գլօտին .— Պիր գաչ տագըգա գատար սիզի ալըգօյաճաղըմ . Բարիսէ՞ մի ավտէթ իտէճէքսինիզ ։

Մօրիս .— Էվվէթ ։

Գլօտին .— Գըզըմըն խըզմէթ իթմիշ օլտուղը սօն տիւքքեանըն ատրէսինի սիզէ վէրէպիլիրիմ . . . օրայա միւրաճաաթ իտէճէք օլուր իսէնիզ , նէրէտէ պուլունտուղընը պէլքի խապէր ալըրսընըզ . գըզըմը պուլուր իսէնիզ , պէլքի օնուն վէսաթէթիյլէ Սիմօնը պուլուրսունըզ . . . օ զէման . . .

Մօրիս՝ Գլօտինին Ֆիքրինի անլայըպ .— Օ զէման Բարիստէ փէլշէ Օփնաջէ Նամըյլա եատ օլունան գըզըն Ժաննէթին նէ օլտուղընը սանա եազարըմ . . . տէյէճէյին պու տէյի՞լ մի ։

16

Գլօտինին կէօզլէրի եաշ իլէ տօլուպ .— Եօյլէ՛ , եօյլէ՛ . Թամա՛մ , թամա՛մ . սիզէ զահմէթ օլմազսա , պէնի մէսրուր իտէրսինիզ . . . չիւնքի , հալա սէվէրիմ . նէ եափայըմ . . . նէ գատար ֆէնայա սաբաա եինէ գըզըմ տըր . . . պէլքի պու կիւնքի հալինի սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իթմէյօր իսէ , պէն եազար իսէմ էլպէթ պիր ճէվապ վէրիր ։

Մօրիս .— Իսթէտիյինի եափարըմ . . . սէնին խաթըրըն իչիւն . . . Սիմօնը արատըղըմ սըրատա , գըզընը տա արար պուլուրըմ ։

Գլօտին .— Վատ իտէ՞րմիսինիզ ։

Մօրիս .— Վատ իտէրիմ ։

Մօրիս , Օգթավի իլէ միւնասէպաթտա պուլունտըղընը մատամ Շարվէյէ անլաթմագ իսթէմէտիյինտէն , մէրգումէնին վէրմէքտէ օլտուղը թաֆսիլաթը տինլէմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմըշ իտի ։

Գլօտին .— Թէշէքքիւր իտէրիմ , Թէշէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ . էյի պիր զաթ օլտուղընըզ եիւզիւնիզտէն պէլլի . . . Ժաննէթին իչ սէնէ էվվէլ նէ՛րէտէ պուլընմըշ օլտուղընը շիմտի սիզէ սէօյլէրիմ—տէյիպ , րէսմլէրի չըգարտըղը ճըզտանը աչտը , վէ պիր գաչ մէքթուպլար չըգարըպ Մօրիսէ վէրէրէք .— Իշթէ եազմըշ օլտուղը մէքթուպլար , սիզ քէնտինիզ օգույուն . չիւնքի պէն օգումագ պիլմէմ . մէքթուպլարըն պիրինին իչինտէ ատրէսի տէ վար տըր . . .

Մօրիս մէքթուպլարտան պիրինի աչըպ . 15 մարթ 1873 . . . Պո՞ւ մը տըր ։

Գլօտին .— Սօն մէքթուպը օ տըր . ատրէսի օնտա պուլունմագ լազըմ կէլիր ։

Մօրիս թանըտըղը եազը վէ իմզա իլէ եազըլմըշ օլան մէքթուպը կէօզտէն կէչիրիպ , իքինճի սահիֆէնին սօնունա եէթիշտիքտէ , ալամէթը թէաճճիւպ ըզհար էյլէտի ։

Գլօտին .— Պուլտընը՞զ մը ։

Մօրիս՝ կէօզլէրի տահիմա սօն սաթըրլարա մաթուֆ օլտուղը հալտէ .— Էվվէթ պուլտըմ ։

Կլօտին.— Իսթէր իսէնիզ օգույընըզ տա, օ իսէ՝ սէօյլէյիմ սիզէ։

Մօրիս եիւքսէք սէս իլէ պէրվէճհը զիր գըրաաթ իթտի.

Սէվկիլիմ Լուիզէճիյիմ, եէնի ատրէսիմ, Վէրնէօյլ սօգաղընտա 25 նումերօտա Մօ-օթէլ Լիւտովիք Պրէսսըն խանէսի տիր, օրայա եազ։

Կլօտին.— Թամամ, օ տըր։

Մօրիսին թէաճճիւպինին սէպէպի նէ օլտուղընը օգույանլարըմըզ անլամըշլար տըր։

Մօրիս՝ Վիգ-Սիւր-Պրէնէ Սիմօնը պուլմագա կէլմիշ, պուլամամըշ, վէ ֆագաթ զարիֆ պիր թէսատիւֆէ Բարիսէ պօշ պօշընա իսթիճսալինէ չալըշտըղը մալիւմաթը օրատա իւմնմիշ օլտուղընտան, սէյահաթընտան իսթիֆատէ իթմիշ սայըլտը՝ Արման Տարվէյլին միրասընըն թագսիմ օլունաճաղը կիւն մէրգումըն իքի վարիսլէրի եօլմուշ օլուրլար իսէ, պրագմըշ օլտուղը օն իքի միլեօն սէրվէթին քէնտիսինէ չէքիլէրինէ գալաճաղը մուգարրէր օլտուղը ճիհէթլէ, մէրգում Արմանըն վարիսլէրինտէն պիրինին իզինի պէօյլէճէ Մօրիս եօյրէնմիշ իտի։ Կէրչի իպթիտաաէ թէաճճիւպաէ գալըպ տուշարը հէյէճան օլմուշ իտի իսէ տէ, տէրհալ արամը տիլի եէրինէ կէլիպ, Կլօտինէ խիթապէն.— Պու աարէսին սուրէթինի ալայըմ. իչիմէ չօգ եարայաճագ,— տէտիքտէն սօնրա, մէզքիւր աարէսի տէֆթէրինէ գայտ իթտի։

Շու սըրատա խըզմէթճիսի իքի չօճուգլար իլէ իչէրի կիրտի։

Մօրիս թէչէպպիւսաթը վազըասընը քէնտիսինէ պիլտիրէճէյինի մատամ Շարվէյէ թէքրար թէաճճիւտ իտէրէք Վիգ-Սիւր-Պրէն եօլունը թութտը, վէ օրատան տա ժուանի սթասիօնընա կիտէն օմնիպիւսէ րաքիպ օլտու. իւչ սաաթ սօնրա Բարիսէ միւթթէճհի աղիմէթ օլան շըմէնտըֆէր գաթարընըն իչինտէ պուլունմագտա իտի։

Նէթիճէի թէչէպպիւսաթընը պիր ան էվվէլ Բիէր Լարթիկ իլէ Վէրտիէյէ պիլտիրմէք վէ սայընը եօյրէնմիշ օլտուղը, վէ Սիմօնըն իզինի կէօսթէրէճէյինի մէմուլ իթտիյի Օգթավի իսթինթագ իթմէք արզուսընա մէյլի թաճիլ իթմէքտէ իտի։

Ագշամ իւսթիւ Բարիսէ միւվասէլէթլէ, տօղրու Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ կիտիպ էլպիսէլէրինի տէյիշթիրտիքտէն վէ չէքի տիւզէն վէրտիքտէն սօնրա, Մօրիս Օգթավինին խանէսինէ կիթտի։ Վագթ կէչմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, գարթան վան Պրէօքի պուլաճաղընա էմին տէյիլ իտի։

Օգթավիյի խանէսինտէ պուլուպ, Մօրիս խըզմէթքեարա պիր գարթ վէրէրէք կէլմիշ օլտուղընը խապէր վէրտի։

Օգթավի՝ խանէսինին հէր չէյինի թէպտիլ իթմիշ օլտուղը միսիլլիւ, խըզմէթքեարլարը տա տէյիշթիրմիշ օլտուղընտան, Մօրիսին թանըմատըղը պիր խըզմէթքեար.— Մատամ պու ագշամ գապուլ իթմէյօր—տէյի ճէվապ կէթիրտի։

Մօրիս ըսրար իթտի իսէ տէ, Թալիմաթընըն խարիճինտէ հարէքէթ իթմէյէճէյինտէն պաշգա ճէվապ ալամատըղընտան, Գօնթ Իվանա լանէթ օգույա օգույա պըրագըպ սավուշտը։

* * *

Ֆօսսէ-Սէն-Վիգթօր սօգաղը հէնուզ քեամիլէն եըգըլ հալինի գայպ իթմէմիշ

պիր սօգագ օլուպ, հալա պիր թագըմ էսկի էվլէրի միւհթէվի իտի։ Մէզքիւր խանէլէրտէն պիրինին ալթընտա, ալչագ թավանը, գարարմըշ տիվարը պիր չարըգ մաղազասը վէ լօգանթա վազը օլուպ, մէզքիւր տիւքքեանտա իւսթիւ պաշը եաղը պիր գարը սըղըր վէ սէպզէ սաթմագտա իտի։ Պու տիւքքեանըն միւշթէրիլէրի՝ էքսէրիա չարգըն մագուլէսի ատամլար օլտուղը ճիհէթլէ, բօլիս տըգգաթ ու նէզարէթինի ճէլպ իթմէքտէ իտի։ Մէզքիւր տիւքքեանըն իւսթի Բէլիէ-Պէօ թապիր օլունմագտա օլուպ, պու իսմ տախի, գարըն սաթմագտա օլտուղը պիր նէվի քէսկին իչկիտէն տօլայը թագըլմըշ պիր իսմ իտի։ Պու իչկի իսէ, տէօքիւլտիքտէ՝ քէզգապ կիպի, մասալարըն իւզէրինէ պէզ եէրինէ չիվիլէր իլէ մըխլը օլան մուշամմայը աչընտըրըր պիր նէվ չարապ իտի. մամաֆիհ, պիր գաչ նէվի ֆէնա շարապլարըն մախլութը օլան մէզքիւր իչկիյի սէվէ սէվէ բէք չօգ իչէն պուլունմագտա իտի։

Մէզքիւր տիւքքեան իւչ տաիրէտէն միւրէքքէպ օլուպ, պիրիսինտէ Վէնսան Պէլլավուան եախօտ Պապա Կրէնչէօ նամընտաքի սահիպի օթուրմագտա իտի։

Խօշ պիր ախլագա մալիք օլան Պէլլավուան՝ եօլիւ քէմիկի կիպի զաիֆ պիր քիմսէ իտի. իքինճի տաիրէ՝ օճագլար վազ օլունմըշ վէ մաթպախ իթթիխազ իտիլմիշ իտի. պունտան մատա ալթը ատէտ տէ մասա գօյուլմըշ իտի. հէր կիւն պիր թագըմ աճ հէրիֆլէր կէլիպ ազ պիր բարա իլէ ղայէթ քէօթիւ պիր եէմէք եէյիպ կիթմէքտէ իտիլէր։

Իւչիւնճի տաիրէտէ եալընըզ իքի մասա պուլունըպ, տահա ատամլարա գարըշմագ իսթէմէյէն, վէ քէսէլէրի օլտուգճա տօլու օլան էն շըք միւշթէրիլէրէ մախսուս իտի. մէզքիւր տաիրէյէ Հէօթէլ տիւ Բէթիթ Պէօն թէսմիյէ օլունմագտա իտի։

Հէր տաիրէտէ եարըմ թէրթիպ պիր կազ ֆէնէրի եանմագտա իտի. չիւնքի Պապա Կրէնչէօ էքօնօմիյի սէվէր պիր քիմսէ օլտուղընտան, անախթարլարը եարըմ չէվիրմէքտէ իտի։

Գօնչուլարըն պազըլարը Պէլլավուանըն զէնկին իտիւկինի վէ սէնաաթընը մէրագ իչիւն տէվամ իթմէքտէ օլտուղընը թախմին, վէ պազըլարը տա պօրսա օյունլարընտա վարիյէթինի քեամիլէն ղայպ իթմիշ, վէ տիվարլարըը սըվալայաճագ վէ միւքէլա տաիրէսինին տիվար քեաղըտլարընը թազէլէյէճէք գատար պիլէ ագչէսի գալմամըշ օլտուղընը իտտիա իթմէքտէ իտիլէր։

Իսթէյէն պէյէնտիյի կիպի զանն ու թախմին իթսին, պիզ հագըգաթը հալի պիլիրիզ. շէօյլէ քի, Պապա Կրէնչէօ պիւթիւն եօմրիւնտէ բարա գազանմըշ վէ պօրսատա պիր ագչէսինի պիլէ ղայպ իթմէմիշ, վէ ֆագաթ արտտան գազանմագ հաւէսինէ տիւշմիւշ պիր քիմսէ իտի։

17

Նասըլ քի թամաքեար օլան քիմսէլէր, եօյլէ տէ մէյխանէճի Պապա Կրէնչէօ, հէր նէ գատար լիւզումընտան զիյատէ զէնկին իտի իսէ տէ, տահա զիյատէ զէնկին օլմագ արզուսընտա պուլունմագտա իտի. ալթուն վէ կիւմիւշ սիքքէլէրի պիրպիրի իւզէրինէ եըղմայը սէվէր վէ օթուզ սէնէտէն պէրու քէմալը ազամէթլէ ի-

չինտէ գուրուլըպ օթուրմագտա օլտուղը տիւքքեանը պրագմագըըղը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէզ իտի ։

Միւշթէրիլէրինին չօղունըն հանկը սընֆը էհալիյէ մէնսուպ օլտուղընը էյիճէ պիլտիկինտէն, եէտիրմէքտէ վէ իչիրմէքտէ օլտուղը էշխասըն ախլագընճա ասլա ֆիւթուր իթմէզ վէ վէրէսիյէ հիչ պիր շէյ վէրմէզ իտի ։ Արա սըրա բօլիս մէմուրլարը կէլիպ լօգանթայը եօգլարլար վէ պազը մալիւմաթ ալըպ կիտէրլէր իտի ։ Պապա Կրէնչէօ հիչ պիր վէճհ իլէ բօլիսին թէհարրիյաթ վէ թէչէպպիւսաթընա գաբըլմայըպ, տիւքքեանընտան տիշարը օլան շէյլէրէ ասլա միւտախէլէ իթմէզ իտի ։

Բըթի-Պլէօ լօգանթասընտան պաշգա օլունտըղը սըրատա, սաաթ ագշամըն թամ սէքիզի օլուպ, մասալարըն քեաֆֆէսի տէպպաղ, բաչամրաճը, էլպիսէճի, էրքէք գարը կէղէր չալըշճը կիպի քէսէլէրի ղալիֆ վէ իչթիհալարը գուվվէթլի միւշթէրիլէր իլէ տօլու իտիլէր ։

Նէմէցլէրին ֆիյաթլարը միւշթէրիլէրին քէսէսինէ ույղուն օլուպ, սէպզէլի էթ գըրգ վէ եումուրթա սէպզէ եիրմի բարայա վէ պիր լիթրա շարապ տէօրթ ղուրուշա սաթըլմագտա իտի ։ Կիւնտիւզ տէմիր բարմագլըգլը բէնչէրէլէրտէն օլտուգճա իչէրի պայընլըգ աքս իթմէքտէ իտի ։ Հի-ժէլ Թոմբէօնօֆէն Պօն-Բէռ սօգաղընա հըգըլայիկիրտի իսէ տէ, բարա վէրմէքսիզին սիկիշէն օլմասըն իչիւն մէյխանէնին իշպու գարուսը տաիմա քիլիտլի թութուլմագտա իտի ։

Վի-ժէլ Թոմբէօնօէթէ մասալարըն տախի չօնլէրինէ միւշթէրիլէր եէրլէշմիշլէր իտի ։ Իւզ մասանըն չօնիւնտէ իքի միւշթէրի օթուրմըշլար, մասրաֆտան գաչընմագըղըն պօլ շարապ իլէ միւթէատտիտ Թաամլար կէթիրթմէքտէ իտիլէր ։ Իքինճի մասանըն չօնիւնտէ տախի իւչ քիշի օթուրմըշլար, տիկէրլէրինտէն սատէ օլարագ Թաամ իթմէքտէ վէ արա սըրա գօնշուլարըյլա գօնուշմագտա իտիլէր ։ Միւպաշարա Բէր Լաշէզ մէզարիսթանը վագաասը իւզէրինէ ճէրէյան իտիպ, օլ պապտէ իւտարէի գապըրթա Թարաֆընտան կաղէթալարա մալիւմաթը լայըգէ վէրիլմէմէսինէ իթիրազ օլունմագտա իտի ։ Միւքէմմէլ սուրէթտէ Թաամ իթմէքտէ օլան իքի քիշի, օգույանլարըմըզըն բէք մէճհուլի քէսան օլմայըպ, տաիմա պէրապէր կէզմէքտէ օլան Կալուպէ իլէ Սիմէն Գօրնիւ իտի ։

Պապա Կրէնչէօնին շարապը էսէրի օլարագ չէնեէլէրի կէվշէմիշ օլուպ, պազը խուսուսաթտա իչթիյաթը էլտէն պրագմամագտա իտի իսէլէր տէ, պազըն տախի, եիւքսէք սէս իլէ ղարիպ իթիրազ վէ միւթալաալարա գալգըշմագտա իտիլէր ։

Եանլարընտաքի մասատա օթուրմըշ օլան իւչ քիշիտէն պիրիսի ։— Պէն չօյլէ զանն իտէրիմ քի, պու իշին տէ տիկէրլէրի միսիլլիւ իւսթիւ չօրթիւլիպ գապանաճագ տըր ․․․ էվրագընը տօլապա աթարլար վէ պիր տահա պահսը պիլէ օլմազ մէսսէլամ ․․․ չիւնքի շու ճինայէթտէ նուֆուզլը ղաթլարըն մէտխալի օլմալը տըր, պիր մէզար վէ պիր արապա իչինտէ ատամ չօլտուրթմէք, չօյլէ պայաղը գաթիլլէրին պէճէրէճէքլէրի իշ տէյիլ ․․․ սէն նէ՞ տէրսին Կալուպէ ։

Կալուպէ ։— Օլապիլիր ․ պէն տէ պու իշտէ նուֆուզլը ղաթլարըն բարմաղը օլմասը էֆքեարընտայըմ ․․․ պու չօգտան պէրու գուրուլմըշ պիր թուզագը օլմագ լազըմ կէլիր ․․․

Սիմէն Գօրնիւ ։— Պէն տէ պու ֆիքրտէյիմ ․․․ Մուայէնէխանէնին Թաշլարը իւզէրինէ սէրիլմիշ օլան էրքէք իլէ գարըտան պու վէճհ իլէ պիր գան ալընմասընտա, միւհիմմ վէ շայանը թէաճճիւպ պիր սէպէպ օլմալը տըր ։

Շու սըրատա Թագրիպէն էլլի եաշընտա, պրունը գըրմըզը պօյա իլէ պօյանմըշ, սըրթընա էսկի պիր շալ ալմըշ, պէյազ իլէ սիյահ սանթրանճլը պիր ֆիսթան կիյինմիշ, այաղընտա գալըն վէ պէօյիւք այագ գապը, օմուզընտա պիր էլպիսէ պօղչասը եիւքլէնմիշ պիր գարը օտանըն գարուսընը աչըպ, պաշընը իչէրի ուզատըպ ։— Օրատա պիր գատընճըգ իչիւն եէրինիզ վա՞ր մը ․․․ օրասը տօլո՞ւ մը ։

Իւչ քիշիլի մասատան պիրիսի ։— Նի՞չիւն եէրիմիզ օլմասըն ․ իչէրի կիրինիզ ․․․ գատըն իչիւն եէր պուլընմամագ օլո՞ւր մը ․ իլլա քի սիզին կիպի պիր գատըն իչիւն ․․․ խուսուսիյլէ, էկէր էհվէն պիր ֆիյաթ իլէ պանա պիր բարտէսիւ վէրէպիլէճէք օլսան, պիր տէ իչ եաքմըշ օլուրըզ ։

Էլպիսէճի գարը ։— Ույտուրուրըզ կէ՛օզիւմ, ույտուրըրըզ ․ սէն խօշ պիր աատամա պէնզէյօրսըն ․ շու սօլ Թարաֆընտա, գալպինին Թարաֆընտա պանա պիր եէր աչսա՞նա քի օթուրայըմ—տէտիքտէն սօնրա, մաթպախա տօղրու պաշընը չէվիրիպ, պանա պիր օմլէթ իլէ պիր էթլի բաթաթէս վէ պիրազ տա շարապ կէթիրին—տէյու միւնասէպէթսիզ պիր սէս իլէ պաղըրարագ իչէրի կիրտի գաբուսը գաբատը, վէ եէր աչմըշ օլան միւշթէրինին եանը պաշընա եէրլէշտի ։

Մէրգում միւշթէրի եիրմի իւչ եիրմի տէօրթ եաշընտա, զաիֆ սօնուգ պէնզլի, մօրարմըշ տուտագլը, կէօզլէրի չուգուրա պաթմըշ կէնճ պիր քիմսէ օլուպ, գուրու գուրու վէ միւթէմատի սուրէթտէ չօքսիւրմէքսինտէն, եարըգ տէօքիւմինտէ աւրէթէ կիթմէկէ հազըրլանմըշ օլան կէօյիւս իլլէթլի պիր պիչարէ օլտուղը նիւմայան իտի ։ Բուաասի հապսխանէսինտէ իքի սէնէտէն պէրու մէվգուֆ օլուպ, հէնուզ չըգմըշ իտի ։

Էլպիսէճի գարը՝ մէրգումէ խիթապէն ։— Նէ՞ տէյօր իտին սէն, եավրում պագայըմ, նէ՞ չէյէ լիւզումըն վար իմիշ ․․․ պիր բարտէսիւ մի՞ ․․․ սըճա՞գ Թութաճագ պիր շէյ մի իսթէրսին ․․․ պէօյլէ սօղուգ հավալարտա, շու կիյտիկին չօրիւմճէք կիպի սէյրէք պէզտէն իսէ, սըճագ Թութաճագ պիր շէյ լազըմ տըր սանա ․․․ լաքին չէէֆ իտէրիմ քի շու արալըգ իսթէտիյին մալտան եանըմտա եօգ ․ պօղչամտա եալընըզ եէլէք իլէ բանթալօն վար ։

Էլպիսէճի գարը հէմ լագըրտը իտէր, հէմ տէ շարապըն տէօրտիւնճի լիթրասընը պօշալթմագտա օլան Կալուպէ իլէ Սիմէնի սիւզէր օլտուղընտան, քէնտի քէնտիյէ ։— Պունլար պէնիմ արատըղըմ իկիթլէր ․․ Թանըրըմ, —տիմէքտէ իտի ։

Մայէթինտէ միւսթախտէմ օլան քէսանըն պիլէ քէնտիսինի Թանըյամայաճագլարը պիր սուրէթտէ Թէպտիլ գըյաֆէթ իթմիշ օլան էլպիսէճինին, Եմէ Ժուպէր օլտուղընը էլպէթթէ օգույանլար տէրք էյլէմիշլէր տիր ։

Եմէ Ժուպէր շարապը տօլտուրըպ, գօնշուլարըյլա գատէհ գատէհէ ուրուշտուրտուգտան սօնրա, պիր համլատա եուտուվէրտի ․․․ վէ չօնիւնէ գօնուլմըշ օլան Թաամլարը եէմէկէ պաշլատը ։

Միւշթէրիլէրտէն պիրի ։— Շու շաթալ սալտըրըշընըզա հիչ տէյճէք եօգ ։

Եմէ Ժուպէր ։— Տէմէյին, աճըգտան պաշըմ տօլանմագա պաշլամըշ իտի ․ սապահըն օնունտան պէրու, աղզըմա չէօբ գօյմամըշըմ ։

Միւշթէրի .— Տէմէք քի ալըշվէրիշ օլըասընըա ։

Էմէ Ժուպէր .— Ա՛հ, հաթթա բէք պօզուգ, ղայէթ պօզուգ· էյի չուխատան եաբըլմըշ պիր գաթ էլպիսէ հէր եէրտէ օթուզ պէշ ֆրանգա սաթըլըյօր, պէլքի պիւքէն իշթէ պուրասը ։

Կալուպէ՝ թուլ միւտաէթ սուս տուրմագլըղը սէվմէտիյինտէն սէօզէ գարըշըպ .— Բէք էյի օլմուշ, բէք էյի . օթուզ պէշ Ֆրանգ իլէ պիր գաթ էլպիսէ ալըրըն կիպի, թէքմիլէն չէք օլուպ պիթէյօր . . . գատընլար տա ատէթա գարըշըյօրլար ։

Էմէ Ժուպէր .— Էյի ամմա զարարը պիզէ տօգունըյօր · պիզիմ մաղէրիմիզին եիւզիւնէ պագան պուլունմայօր . եավաշ եավաշ միւշթէրիլէրէ պատիհավա տագըթմայա պաշլամալը քի ալան օլսուն ։

Սիմէն .— Նէնի էյլիսէ տէ ալըրմըըըն ։

Էմէ Ժուպէր .— Իյիմէ եարար նէ քի պուլուր իսէմ ալըըըմ, վէ թէրզինին հիւատըընը կէօրմէք վէ եախօտ բարասընը իգամէթկեահըմտա վէրմէք քիւլֆէթինէ տէ միւշթէրիլէրիմի տուչիւրմէմ . . . սաթանլար իչին բէք զօլայըըգ տըր ։

Կէօյիւս իլէթիլ միւշթէրի .— Ուսթատ չէյ պու գարըը։

Էմէ Ժուպէր .— Հազըր էլպիսէճիլէր պիզի պաթըըըյօրլար, օնուն իչիւն իչ ույարըընա պազլամագտան պաշգա չարէ եօգ ։ Պու ալէմտէ հէր քէս քէնտիյի տիւշիւնմէլի, տէյի՞լ մի։

Կալուպէ .— Պէլքի պիրազտան սէնին իլէ պիր բազարըըգ ույտուրըըըգ ։

Էմէ Ժուպէր .— Նէ զէման իսթէրսէն· էկէր իչին տէյէրի վար իսէ, սանա տա պիր էքմէք չըգարապիլիրիմ .— Սագըըզըըըզա արգատաշլար ։

Կալուպէ .— Սագըըզըընա ։

Մատամ Բօզիէ գատէհինի թէքրար տոլտուրըպ տիւկէրլէրիյէ պէրապէր ճիւմլէսի պիրտէն գատէհլէրինի պօշալթըըլար · մուախխարէն ճէպինտէն Բըյէ ծուշու կաղէթասընը չըգարըպ մասանըն իւզէրինէ եայտը ։

Միւշթէրիլէրտէն պիրի .— Միւսաատէթինիզտէն սանմըշ օլմալըընըզ քի կաղէթա միւթալաասընա պաշլատընըզ . . . բօլիթիգատա՞ն մը խապէր ալմագ իսթէրսինիզ ։

18

Էմէ Ժուպէր .— Բօլիթիգա՛ մը . . . հօ՛, հօ՛, հօ՛. վազիֆէմ պիւէ տէյիլ . պէն կաղէթանըն թէֆրիգասըըյա, եանկըըն, սըրգաթ, գաթլ վէ էմսալի վուգուաթա տաիր օլան ֆըգրալարը օգուըըըմ . . . պէն պէօյլէ շէյլէրտէն լէզզէթ տույարըըըմ . . . պագսանա, եահօ՛ւ, պիր շարապ տաշա ալըվէր, էն էյիսինտէն ։

Գապա Պրէնչէօ շարապը քէնտիսի կէթիրիպ, էթրաֆա պիր կէօզ կէզտիրտի՝

Միւշթէրիլէրտէն պիրի .— Էօյլէ՞ մի, տէմէք քի ճինայէթէ տաիր վուգուաթլարը օգումագըըըը սէվէրսին հէ՛ ։

Էմէ Ժուպէր .— Զըլտըրըըըըմ ։

Միւշթէրի .— Տէմէք քի Բէր Լաշէզ վուգուաթընը օգույօրսուն ։

Էմէ Ժուպէր պիր աղ թէլաշէ իթտի իսէ տէ, շու պիր գաչ քէլիմէտէն մագսատընա նայլ օլամայաճաղընի ֆէհմ էյլէտիկինտէն, ղըյաթէսիյլէ մէմնուն օլուպ, էյլէրինի գավուշտուրարագ վէ ալամէթը տէհշէթ իզհար էտէրէք, —Ա՛հ, էօյլէ պիր վուգուաթ քի, տիւշիւնտիւքճէ պիր տիթրէմէք տիր ալըյօր . . . պիր էրքէք, պիր տէ գարը . . . իքիսի այնը վագըթտա . . . պիրի մէզար, տիկէրի արապա իչինտէ գուլլանմըշ . . . պունը եաբան ուսթատ պիր խըրզըզ օլմալը . . . իշի բէք տէ էօլտիւրիւլմիւշ . . .

Կէօյիւս իլէթիլ .— Ուսթատ ամմա, օնը տա սիլէրլէր սիւբիւրիւրլէր ։

Էմէ Ժուպէր .— Սիլէրլէ՞ր մի . էվվէլա եագալամալը տա սօնրա սիլմէլի սիւբիւրմէլի ։

Կալուպէ .— Օ՛հ . օ տա կիւնիւն պիրինտէ եագայը էլէ վէրիր ։

Էմէ Ժուպէր .— Նա՞սըլ եագալայաճագլար ։

Կալուպէ .— Մագթուլլէրին պիրիսի թանըլաճագ օլսա քեաֆի տիր . . .

Էմէ Ժուպէր .— Էօյլէ՞ մի զաննըտիյօրսըն ։

Կալուպէ .— Պէնիմ բօլիս ճասուսլարը գատար մէհարէթիմ եօգ ամմա, պու իշին իչինէ կիրսէմ բէք ալա մուվաֆֆագ օլուրըմ ։

Էմէ Ժուպէր .— Մուայէնէխանէտէքի նաաշլարըն պիրինի թանըմըշլար . . . պաթը շու քի, աքէրիւէ իթմիշ, սօնրա տա միւթէպպէր պիր զաթըն խըզմէթինէ կիրմիշ ։

Կալուպէ պիր գահգահա գօբարտըգտան սօնրա, —Աքէրի՞ւէ մի իթմիշ, միւթէպպէր պիր զաթըն խըզմէթինտէ՞ մի պուլունմըշ . հա՛, հա՛, հա՛, կիւլմէքտէն պայըլաճաղըըմ . պէն աքէրիւէ իթմիշ իսէմ, օ տա իթմիշ տիր . սէն էկէր մարգիզ իսէն, օ տա խըզմէթճի օլապիլիր ։

Մատամ Բօզիէնին սէվինճի արթմագտա իտի .— Տիմէք քի սէն թանըյօրսըն ։

Գօրնիւ մասանըն ալթընտան այագընը ուզատըպ, արգատաշը Կալուպէյէ գուվվէթլիճէ պիր թէքմէ աթտը քի, «սուս օլ պօշպօղազ» տիմէքտէն իպարէթ իտի ։

Կալուպէ իշի չագտը վէ արգատաշընըն հագգըը օլտըղընը անլայըպ, սէօզիւ էկէր թանըյա իտիմ կիտէր բօլիսէ խապէր վէրիր իտիմ, հէր քէսին քէնտինէ մախսուս պիր ֆիքրի վար . պէնիմ էֆքեարըմ շու տըր քի, օ էօլէն հէրիֆ, նէ աքէրիպէնզէր, նէ տէ պիր միւթէպպէր զաթ խըզմէթճիսինէ ։

Էմէ Ժուպէր քէնտի քէնտիյէ .— Սէն իսթէտիյին գատար գաչամագ եօլը թութ. սէն օ հէրիֆի թանըյօրսըն, օնա շիւպհէ եօգ, էնինտէ սօնունտա էլպէթթէ քի պիլտիյինի սէօյլէրսին, —տէտիքտէն սօնրա գատէհինի պիր տաշա տոլտուրարագ եիւքսէք սէս իլէ, —Հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, Բարիսէ կէլիր կէլմէզ ախրէթէ կիտէճէքմիշ, տողրուսը պիչարէնին պախթը եօգ իմիշ ։

Ճիւմլէսի պիրտէն .— Օ՛րասը տօղրու քի հիչ պախթը եօգմըշ, —տէյու պաղըրըըգտան սօնրա, ճիւմլէսի սիւքիւթ իթտիլէր վէ սէօզ գաբանտը . անճագ շու հալ Էմէ Ժուպէրին իշինէ կէլմէտիկինտէն կաղէթայը տիւրիւպ ճէպինէ գօյարագ, —Պու աքշամ պու թաֆսիլաթը եաթաղըմտա օգուըըմ . . . էյլէնիրիմ ,

Կալուպէ.— Հէր քէս պիրէր տիւրլիւ շէյտէն միւթէլէզզիզ օլուր. պէն տահա զիյատէ բոյամա կիւզէլ պիր գըզ կէօրմէք իսթէրիմ, նէթէքիմ...

Ժմէ Ժուպէր.— Գազանա եավրում, սէնին իչինտէն պաշս եթէյիմ մի.

Կալուպէ.— Հա՞նկը իչտէն.

Ժմէ Ժուպէր.— Շու պիզիմ ալըշվէրիշտէն.

Կալուպէ.— Բէք ալա... լաքին վագթ չօգ կէճ... կէճէ պիր էյի կէօրէ-մէզսին.

Ժմէ Ժուպէր.— Էկէր սաթաճագըն էլպիսէլէր եէնի իսէլէր, կէօրմէքսիզին տէ ալապիլիրիմ...

Կալուպէ.— Եարընա գալսա տաշա ալա.

Ժմէ Ժուպէր.— Էօյլէ օլսուն... էվինիզէ կէլէյի՞մ մի...

Կալուպէ.— Ամմա եաբանըն հա՛. պիզ տէօշէնմիշ պիր օտա թութմըշ օթուրըյօրըզ... տէօշէմէլէր բէք ինճէ տիր, իսթէմէմ քի գօնշուլարըմ իչիմէ կիւճիւմէ վագըֆ օլսունլար, օնըն իչիւն սիզի տէ պու աքշամ էվէ կէօթիւրմէք իսթէմէ-յորում.

Ժմէ Ժուպէր.— Անլատըմ. օ հալտէ նէ՞րէտէ կէօրիւշէպիլիրիզ.

Կալուպէ.— Իսթէր իսէնիզ պուրատա.

Ժմէ Ժուպէր.— Իչիմէ կէլիր.

Կալուպէ.— Սաթաճագըմ նէյսէ կէթիրիրիմ.

Ժմէ Ժուպէր.— Նէ՞ զէման.

Կալուպէ.— Եարըն սապահ.

Ժմէ Ժուպէր.— Սաաթ գա՞չտա.

Կալուպէ.— Սէքիզտէ... պիր գաչ գատէհ տէ աթարըզ.

Ժմէ Ժուպէր.— Թամ վագթընտա պուլունըրըմ, վէ սիզին իլէ պիր ալըշվէրիշ իթմէք արզուսընտա պուլունտըղըմը իսպաթ իթմէք իչիւն, պու աքշամ շու նէ-միյէթէ պիրէր գատէհ տաշա իչըամ իտէյիմ, —տէյիպ, պիր շիշէ րագը իլէ այթը քիւչիւք գատէհ կէթիրմէսինի լօգանթաճըյա էմր իթտի.

Սիվէն Գօրնիւ րէֆիգի Կալուպէյէ տօղըու էյիլիպ գուլաղընտան, — Պու աք-շամ տիվանէճէ շէյլէր իտիյօրսըն.

Կալուպէ.— Նէ՞ կիպի.

Սիվէն.— Գարը պիր աղ գաֆայը թութմըշ տըր. բաղըրըշը չիմտի պիթիրէ-պիլէ իտին պիր գաչ ղրուշ քեարը չըգար ըտըզ.

Կալուպէ.— Էօյլէ ամմա, պօղչայը կէթիրմէք լազըմ կէլիր, պէն իսէ կէճէ պօղչա իլէ տիշարը չըգմազըղը սէվմէմ.

Մատամ Բօղիէ գատէհլէրի տոլտուրըպ, ճիւմլէնիզ իլէ կէօրիւշտիւյիւմէ մէմ-նուն օլտըմ... սաղըղընըզա...

Պէշ միւշթէրի պիր աղըզտան.— Սաղըղըն...

Ժմէ Ժուպէր հիսապընը թէսվիյէ իթտիյի միւխըլու, Սիվէն իլէ Կալուպէ տախի լօգանթաճըյա բարալարը սուլատըլար. Տիկէր իւչ նէֆէր միւշթէրիլէրին նիյէթ-լէրի օրատա գալըպ քեաղըտ օյնամագ իտի. Գինաէն ալէյհ օնլար գալըպ, Ժմէ Ժուպէր իլէ իքի եանքէսիճիլէր Գապա Կրէնչէօնին լօգանթասընտան չըգտըլար.

Ժմէ Ժուպէր գարուսըն էօնիւնտէ.— Եարընա ինշալլահ...

Կալուպէ.— Եարըն սաաթ սէքիզտէ... էվինէ՞ մի կիտիյօրսըն.

Ժմէ Ժուպէր.— Էվվէթ. հաթթա կէճ տէ գալտըմ, պու կիւն չօգ եօրըլ-տըմ, պիր աղ տա իւրէթի զիյատէ գաշըրմըըըմ. էվէր կէօզիւմէ օյնայըրլար կէ-պի կէօրիւնիյօրլար.

Կալուպէ.— Էյ էվին նէ՞ թարաֆտա.

Ժմէ Ժուպէր. բասթ կէլէ.— Սէն-Լուի սօգաղընտա.

Կալուպէ.— Սէն շու էլիմի թութուվէր վալլահ տէ, սէնի կէօթիւրէյիմ. պի-զիմ էվ Ֆամ-Սան-Թէթ սօգաղընտա... սէնի սօգաղընա գատար կէօթիւրէպիլիրիզ.

Ժմէ Ժուպէր պիլա թէրէտտիւտ.— Հայտէ էօյլէ օլսուն—տէյիպ, Կալուպէնին գօլունա կիրտի.

Տէօ-Բօն սօգաղընըն քէօշէսինէ եէթիշտիկլէրինտէ, Կալուպէ քէօշէ պաշընտա տուրուպ.— Սէնին էվինէ պիր չէյ գալմատը. նա՛սըլ, քէնտի քէնտինէ կիտէպի-լէճէ՞քմիսին.

Ժմէ Ժուպէր.— Էվվէթ... սօվուղըն ֆախտէսի տօգունտը. քէնտիմի պիրազ պուլտըմ. պէշ տագըգատան էվիմտէյիմ. Թէշէքքիւր իտէրիմ, արգատաշլար. կէ-ճէնիզ խայր օլսուն... եարըն կէօրիւշիւրիզ.

Կալուպէ իլէ Սիվէն.— Եարըն.

Ժմէ Ժուպէր՝ Տէօ-Բօն սօգաղընա կիրիպ, պիր պիր թարաֆա պիր օ պիր թա-րաֆա եիւրիւմէքտէ իտի.

Սիվէն իլէ Կալուպէ իսէ սօլա սարըպ, Օրլէան ըրխթըմը իւզէրինտէն իլէրիլէ-մէքտէ իտիլէր. եիրմի ատըմ պատըգտան սօնրա Կալուպէ տուրուպ.— Սէնի կիտի պիւյիւճիւ, վար կիթ եէրինէ եաթ. եարըն սապահ սէնին սաղըղընա պիր գատէհ տաշա իչէրիզ, —տէյէրէք, էլինտէ օյնամագտա օլտուղը բարա քէսէսինի պըրաք, կալ ֆէնէրինէ եագլաշտը...

Սիվէն.— Թէմիզլէտի՞ն մի.

Կալուպէ.— Հայ, հայ. պէօյլէլէրին բարասընը աշըրմագ սատագա վէրմէք կիպի տիր... չիւնքի պունլար բարանըն գատրինի պիլմէզլէր.

Սիվէն.— Նէ՞ վար քէսէտէ.

Կալուպէ.— Պէշ սարը իլէ պիրաղ տա ուֆագլըգ.

Սիվէն.— Նէ իսէ, ճէպինէ գօյ տա, քէսէյի չայըն իչինէ աթըվէր.

Կալուպէ՝ րէֆիգինին նասիհաթընա իմթիսալէն քէսէյի Փըրըսթըվէրտի.

Սիվէն.— Արթըգ եարընա էլպիսէյի կէօթիւրմէքտէն սարֆը նազար իտէպի-լիրիզ. պէլքի տէ պու ճիվարտա իգամէթ իթտիյիմիզի սէօյլէտիյիմիզի էյի իթմէ-տիք, նէ՞ տէրսին.

Կալուպէ.—Ատամ սէն տէ... օ պունամըշըն խաթըրընտա՞ մը գալաճագ... օ տէրէճէ գաֆայը թութմըշ տըր քի, տօղրուտան տօղրույա էվինին գարուսընը պիլէ պուլմաղա իգթիտարը գալմամըշ տըր—տէյէրէք, կիւլէ կիւլէ էվլէրինէ տօղ-րու կիթտիլէր.

19

Իմէ Ժուպէր՝ Սէն Լուի սօգաղը իլէ Ֆամ-սան-Թէթ սօգաղընըն քէօշէսինտէ, պիր էվին դավանընըն իչինտէ դօղրու կիտիլէնմիշ մէրդիվանը կէօզլէմէքտէ իտի. դապանլարընըն սէսի քէսիլինճէ, սէրխօշ խըրըլդըլըի պիթարաֆ իտիկ, Միլվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէնին Օրլէան ըլըխթըմընը պրագըպ Ֆամ-սան-Թէթ նամընտաքի դար գարանլըգ սօգագա կիրճէքլէրի սըրատա, գօշմըշ էէթիշմիշ իտի։

Հավա շայէթ սօղուգ իտի իսէ տէ, կէօյտէ պուլութ օլմատըղընտան, վէ մահիթապըն ըշըղը րուի զէմինի թէնվիր իթմէքտէ իտուկինտէն, մէրդիվանըն կէօլկէլէրի ուզագտան րէք ալա սէչիլմէքտէ իտի.

Մատամ Բօզիէ՝ Կալուպէնին ճէպինէ էլ ուզաթտըղընը րէք ալա ֆարգ իթմիշ իտի իսէ տէ, սոյա պէլլի իթմէմիշ օլտըղընտան, քէնտի քէնտինէ, —Խըրսըզլըգ հէ՞. էկէր խարըն խարա իտին, պէլքի սանա մէրհամէթ իտէր իտիմ. լաքին շիմտի սէնին խագանը սալը վէրմէք, տէէթա աճմագլըգ օլուր, օնըն իչիւն կէօրիւրսիւն պաշընա կէլէճէկի։

Մէրդիվան՝ րէֆթէ րէֆթէ թէպարիտ իթմէքտէ իտիլէր. Նակէհան էսկի վէ կէօսթէրիշլի միւնասէպէթսիզ պիր խանէնին էօնիւնտէ տուրուպ, վէ Կալուպէ ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ գաբուսը աչմա իշէրի կիրտիլէր. գաբունըն գաբանմասը սէսինտէն խըրսըզլարըն քէնտի իզլէրինէ կիրմիշ օլտըգլարընա Իմէ Ժուպէր գանաաթը ճամմէ հասըլ իտուպ, վէ տըվարըն տիպինտէն մէզքիւր խանէյէ գատար իլէրիլէյիպ, պիր էյիճէ թէտգիգ էյլէտիքտէն սօնրա, տէրհալ միւֆարէգաթ էյլէտի։

Գօրնիւ իլէ Կալուպէ մէզքիւր խանէնին իւչիւնճիւ գաթընտա վագը պիր օտաա իտխալէթ իթմէքտէ իտիլէր. Տիվարը չէքէլի, խալը վէ էէր էէր էըրթըգ քէօղըլմալը քէօղըլտուլանմըշ օլան մէզքիւր օտանըն էշխասը, իքի տէմիր գարեօլա իլէ պէյազ աղաճտան պիր մասա, վէ իքի տէ սանտալիէտէն իպարէթ իտի. քէսէնին իչինտէ մէվճուտ օլան եիւզ օն իւչ ֆրանգը պիր տահա սայըլտըգտան սօնրա, իքի րէֆիգլէր խաթալըլար։

Միլվէն.— Եիւզ օն իւչ ֆրանգ. պու հիսապ իչիմէ կէլմէյօր։

Կալուպէ.— Նիչի՞ն։

Միլվէն.— Պու օն խաղ գազանմըշըզ տըր. գօրգարըմ քի պիզիմ պաշըմըզը պիր ֆէլաքէթէ ուղրատաճագ։

Կալուպէ.— Ամմա ախմագ իմիշսին... պէօյլէ պաթըլ իթիգատլար սէրսէմլէրէ մախսուս տըր... պէն նէ օն իւչէ նէ տէ էմսալի չէյլէրէ էհէմմիյէթ իթմէմ... էֆքեարըմտա սէրպէսթ իմ. օնուն իչիւն զէվզէքճէ սէօզլէրի պէրթարաֆ էթ տէ ույգունը ույու։

Օն տագըգա սօնրա իքի րէֆիգլէր խորլայա խորլայա ույումագա պաշլատըլար։ Եարը կէճէտէն պիր սաաթ սօնրա Կալուպէ պիրտէն ույանտը։ Ույգուսընտա գաբունըն ուրուլմասը սէսինի պիլմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, գալգմըշ կէօզլէրինի օվալայա օվալայա տինլէմէքտէ իտի։

Միլվէն հալա ույումագտա իտի։ Գաբունըն թագթագը պիր տահա ուրուլտը։

Կալուպէ.— Քի՞մ տիր օ. նէ՞ իսթէրսինիզ։

Տիշարտան.— Գանունը նամընա սէօյլէյօրըմ, ա՛չընըզ գաբույը։

Միլվէն.— Հայ Ալլահ պէլասընը վէրսին, բօլիս տիր։

Կալուպէ.— Աճապա խագգայը էլէ՞ մի վէրտիք. վա՛յ պունամըշ խընզըր գարը վա՛յ։

Տիշարտան.— Էկէր աչմազսանըզ, գաբույը գըրմագա մէճպուր օլաճագըզ։

Կալուպէ.— Պիրազ սապր իտինիզ, գարանլըգտայըզ, ըշըգ եագըյօրըզ։

Տիշարտան.— Պիզտէ ըշըգ վար... ա՛չընըզ։

Միլվէն՝ թէրէսինտէն թըրնագընա գատար տիթրէմէքտէ օլտուղը հալտէ, տախթարը չէվիրտի։

Գաբու աչըլտըգտա, էվին սահիպի էլինտէ պիր մում իլէ, վէ պիր բօլիս գօմիսէրի՝ միւթէատտիտ նէֆէրաթ իլէ իչէրի կիրտիլէր։

Կալուպէ իլէ Միլվէն՝ գօրգուլարընտան խաթագլարընա տէվրիլտիլէր։

Գօմիսէր.— Միլվէն Գօրնիւ սէ՞նմիսին։

Միլվէն.— Պէն իմ։

Գօմիսէր.— Կալուպէ նամընը թաշըյան Նարսիս Գարթիէ սէ՞նմիսին։

Կալուպէ.— Պէն իմ։

Գօմիսէր.— Գանունը նամընա օլարագ հէր իքինիզ տէ մէվգուֆսունըզ։

Միլվէն.— Մէվգո՞ւֆմըյըզ. տագըն պիր խանըշըգ օլմասըն. պիզ իքիմիզ տէ շայէթ գարարսըզ քէսանըզ. պիւթին մահալլէմ պիզի թանըր... հէր ագշամ էրսահիպիմիզէ, օ տախի պիզէ քէֆալէթ իտէր։ Սօրունըզ էվ սահիպիմիզէ, օ տախի պիզէ քէֆալէթ իտէր։

Գօմիսէր.— Պու սէօզլէրին ճիւմլէսի տէ ֆաիտէսիզ տիր. կիյինիզ պէրապէրիմճէ կէլմէկէ տավրանընըզ։

Պու էմրէ իթաաթ իթմէմէք չայրը գապիլ օլտուղընտան, Կալուպէ բանթալօնըընըն տիւյմէլէրինի գըյարագ քէնտի քէնտիյէ.— Պու օ մէլուն էլպիսէճի գարընըն իշի տիր. կիթմիշ հիւքիւմէթէ խապէր վէրմիշ օլմալը... հագըգաթէն պախթըմըզ խօգ իմիշ... վա՛յ խընզըր գարը վա՛յ։

Միլվէն տախի քէնտի քէնտիյէ.— Վա՛յ լանէթ օլաճագ օն իւչ րագամը վա՛յ. ուղուրսըզլըգ կէթիրտի... ամմա պէն էմին իտիմ։

Խըրսըզլարըն տիթրէյէ տիթրէյէ կիյինտիքլէրի սըրատա, գօմիսէր օտանըն իչինի թէհարրի իթմէքտէ իտի։ Սանտըգլար աչըլտըգտա, չուրատան պուրատան տըըրըլմըշ տէօրթ թագըմ եէնի էլպիսէ պուլունտը, մէմուրին՝ էլպիսէլէրի պօղչալատըլար վէ ճիւմլէսի պիրտէն օրատան տըշարը չըգտըլար։ Նէֆէրաթ՝ Կալուպէ իլէ Միլվէնին էլլէրինէ պիր նէվ պաղըրսագտան մամուլ քէլէբճէլէրի կէչիրտիլէր։

Եիրմի տագըգա չարֆընտա չապթիյէ գօղուշունա վասըլ օլտուլար։

Կալուպէ.— Ամմա տա միսքին իմիշ շու գարը։

Միլվէն.— Սանա տէ՞մէտիմ մի քի, օն իւչ րագամը ուղուրսըզ պիր րագամ տըր։

Կալուպէ.— Նէ իսէ, հիչ օլմազսա գօմիսէր բարալարը էլէ կէչիրէմէտի. օ տա պիր շէյ տիր։

Սիմէն .— Տարըլարը սազլամ՞ն մը ։

Կալուստ .— Շիւշնէ՞ մի վար · շարապ քարասընա տօզունըլմազ ։

Իքի ըէֆիգնէր գօղուշտա պաշտարջնը խնչուինէնէը պիր ճէր պուլուպ, ճան ճանա ճէրնէշուկէր վէ ճակառ սէս էլէ միւսահէպէթէ պաշլատըլար ։

Առըլ սէպէպը Թէմզքքինէրի նէ՛ օլտուղընտան խապէրսէրի եօգ իտի ։ Անճագ սէրկիլէրտէն աշըրմըշ օլտուգլարը էշճատտա՞ն տօլայը մը, եօգսա էլպիսէճի գարը-նըն քէճէսինի չըրամըշ օլմալարընտան նաշի՞ մի Թուլթուլմըշ օլտըգլարընը տիւշիւ-նիւպ տուրմագտա իտիլէր ։ Մամաֆիհի պու պապտէ Թէրէտտիւտէ տիւշար օլմուշ օլտուգլարընտան, վէ միւսթանթիգ հուզուրընա չըգարըլաճագլարընա գանաաթ հասըլ էդէտիքլէրինտէն, վէրէճէքլէրի ճէվապլարտա պիրպիրինէ ուպմագ սէօզլէր պուլընմամասը իչիւն, պէրապէրճէ միւշավէրէյէ կիրիշտիլէր ։

Կալուստ .— Նէ ճաքսագ պօշ · մատամ քի սապըգալըըըգ, էն աղը օն իւչ այ մահպուսըզ · շուրասը ֆէնա քի, պէշ սէնէ տէ հիւքիւմէթին Թանքը նէզարէ-Թինտէ պուլունաճագըզ ։

Սաաթ օնս տօղրու գօղուշըն գաքուսը աչըլըպ, պիր նէօպէթճի նէֆէր կէօ-րիւնտիւ ։

Նէֆէր .— Գարթիէ, ճախօտ Կա՛լուստ ։

Կալուստ .— Պուրատա ։

Նէֆէր .— Սի՛մէն Գօրնիւ ։

Սիմէն .— Պուրատա ։

Նէֆէր .— Խաթինթագա ։

Սիմէն իլէ Կալուստ արգա արգայա տիշարը չըգտըլար · էլլէրինէ քէլէփճէլէրի Թագըլպ, միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէնին հուզուրընա չըգարտըլար ։

Միւսթանթիգ՝ պիր ըաբօրթօ միւթալաասըյլա մէշղուլ օլտուղընտան, սա-ըիգլէրին ճիւզլէնէ պիլէ պագմատը ։ Իքիսի տախի այագտա տուրուպ, գասքէթլէ-րինին քէնարլարընը գըվըրմագտա իտիլէր ։

Նիհայէթ Մ. տը Ժիպրէ պաշընը գալտըըըպ կէօզլէրինի մէրգումանըն իւզէրի-նէ տիքտի ։

Կալուստ քէնտի քէնտիյէ .— Աճապա Թանըշօր մը · էլպէթթէ Թանըյաճագ ։

Սիմէն տախի քէնտի քէնտիյէ .— Պու հէրիֆ գուրնազ պիր քիմսէյէ պէնզէյօր ։

Միւսթանթիգ .— Իքինիզտէն Կալուստ հա՞նկինիզսինիզ ։

Կալուստ .— Պուլունըզ ։

Միւսթանթիգ .— Սէն սապըգալըըսըն ... սէնին միւքէրրէրէն մահքիւմիյէթին վարտըր · միւսալէթ տիր ։

Կալուստ .— Հէյհա՞թ, պախթըմ եօգ իմիշ ։

Միւսթանթիգ .— Իւչ սէնէ Բուլասսի ... ալթը այ Լա Ռօքէթ ... իքի սէնէ Սէնթ Բէլաժի ... պիր սէնէ Մազաս հապսխանէլէրինտէ ճաթմըշսըն ... ճանիլէր-տէն միւրէթթէպ պիր օրտու Թէշքիլ օլունսա իտի, սէն օ օրտուտա միւհիմ պիր մէվգը իսթիլա իտէպիլիր իտին ։

Կալուստ ճէվապ վէրմէքսիզին պաշընը էյտի ։

Մ. տը Ժիպրէ տիկէրինէ խիթապէն .— Սիմէն Գօրնիւ սէ՞ն մի սին ։

Սիմէն .— Պուլունըզ ։

Միւսթանթիգ .— Գա՞չ ճաշընտասըն ։

Սիմէն .— Էլլի իքի ։

Միւսթանթիգ .— Սէն ըէֆիգինտէն տէ պասկըն իմիշսին ... օն ճէտի սէնէ հապսխանէլէրի տօլաշմըշսըն ։

Սիմէն՝ մահճուպանէ .— Օն ճէտի սէնէ վէ ալթը այ ։

Միւսթանթիգ .— Պէշ սէնէ Բուլասսի հապսխանէսինտէ ։

Սիմէն .— Իւչիւնճի մահքիւմիյէթիմ իտի ... մաhքէմէ հագգըմտա չօգ շիտտէթլէ տավրանտը ։

Միւսթանթիգ .— Բուլասսի մահպէսինէ նէ՞ զէման կիրտին ։

Սիմէն .— 1847տէ ։

Միւսթանթիգ .— Հա՞նկի Թարիխտէ չըգտըն ։

Սիմէն .— 1853տէ ...

Միւսթանթիգ .— Տիմէք 1849տա օրատա իտին ։

Սիմէն .— Թապիի ։

Միւսթանթիգ .— Սիմէն Թէսմիյէ օլունան Գարթիէյի օրատա՞ մը Թանըտըն

Կալուստ .— Էվվէթ, 1851տէ իւչ սէնէլի Թէմամըյամագ իւզրէ օրայա կիթտիմ։

Մ. տը Ժիպրէ պիր միւտտէթ ճիք սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, Սիմէնէ խիթա-պէն հիտաէթլէ .— Օրատաքի ըէֆիգլէրին քիմլէր օլտուղը խաթըրընտա գալմը՞շ մը տըր ։

Սիմէն .— Հէբսի տէյիլ ամմա, էքսէրիսի խաթըրըմտա տըր ։

Միւսթանթիգ .— Իսիմլէրինի սէօյլէյէպիլի՞րմիսին ։

Սիմէն օ զէմանա գատար միւսթանթիգին ճիւզինէ պագմագա ճէսարէթ իթմէտիյի հալտէ, պաշընը գալտըըըպ, պիր էյիճէ միւսթանթիգին ճիւզինէ պագ-տը վէ Թէպէսսիւմլէ քէնտի քէնտիյէ .— Կէօրիւնիր քի պիզի սէօյլէթմէք իսթէ-յօրլար · սէօյլէնիր ամմա, ուճունտա պիր խաթիֆաէ օլմալը, —տիւշէրտէ իտի ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ տիր օ, ճէվապ եօ՞գ մը ։

Սիմէն .— Ճէվապ վէրմէք պիրազ միւշքիլ ։

Միւսթանթիգ .— Նիչի՞ւն ։

Սիմէն .— Մահպէստէ՝ մահպուսլարըն նումէրօսըյլա սօնրատան Թագըլան իսմլէր ճատ օլունըր · ասըլ իսմլէր էյիճէ պիլինմէզ ։ Ջանըն իթտիմ քի զինհիմտէ գալմըշ օլան ըըֆաթլարը սօրույօրտընըզ ։

20

Միւսթանթիգ տախի կիւլմէկէ պաշլայըպ .— Տիմէք քի մահպուսլարըն ըը-ֆաթլարը խաթըրընտա գալմըշ, էօյլէ՞ մի—տէտիյի սըրատա, ճաղըխանէսինին չէք-մէճէսինի գարըշտըրմագտա իտի ։

Սիմէն .— Էվվէթ, խուսուսիյլէ ըըֆաթլարը ։

Միւսթանթիգ .— Օ հալտէ շու րէսմէ պագ · պունու Թանըմագըըըն իճապ իտէր ։

Սիլվէն .— Պիր հալի կէօրիւնմէյօր · էշքեալը պօզուլմըշ կիպի · ատէթա էօլմիւշ պիր քիմսէյէ պէնզէյօր ։

Միւսթանթիգ .— Նօլսէ՞ հա · էօլմիւշ տիր · գաթիլ խալտըր տըր · · · սէն թանըմալըսըն ։

Սիլվէն՝ սէն ըռընմըշըսըն սէօզլէրինտէն տիւշարը խէվֆ օլտու, պէնզի ատտը, կէօզլէրի աչըլտը վէ էլլէրի տիթրէմէկէ պաշլատը .— Եա Ռապպիմ, աճապա պունտան տօլայը պէ՞ն մի մազնունըմ ։

Միւսթանթիգ .— Շիմտիյէ տէկին, պու պապտէ սէնին հագգընտա հիչ պիր մահքիւմիյէթ եօգ · եալընըզ, մատամ քի պու ատամը սէն թանըյօրսըն, քի՛մ օլտուղունը սէօյլէ պանա ։

Սիլվէն .— Թանըմայօրըմ էֆէնտիմ ։ Պագըյօրըմ, պագըյօրըմ ամմա, պու սըֆաթա նէ պիր նումէրօ վէ նէ տէ պիր խամ թասավվիւրըմ ։

Միւսթանթիգ՝ միւսթէհզիյանէ .— Տիւնքի սէօզիւն պու տէյիլ իտի ։

Սիլվէն թէլաշլըյլէ .— Տի՞ւն մի ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, տիւն · Պօն Բիւի սօգագընտաքի չարպաճը տիւքքեանընտա · · ·

Սիլվէն րէֆիգինէ պիր նազար աթֆ էյլէտի · միւսթանթիգ տէվամ իլէ .— Էկէր բէնիմ թանըմազ իսէն, նասըլ թանըյաճաղընա չիւպհէ եօգ ։

Սիլվէն .— Հա՞նկը նասըլտան պահս իտիյօրսընըզ · աճապա մուայէնէխանէտէ եաթմագտա օլան մագթուլը՞ մը սօրույօրսընըզ · հագէթալարըն եագընըզ կիպի պիր արապա իչինտէ գաթըլ իտիլէն քիմսէյի՞ մի սիւվալ իտիյօրսընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Թա քէնտիսի · · · սէն մէրգումը կէօրմիւշ վէ թանըմըշսըն. թանըմըշսըն, չիւնքի էվվէլտէն թանըր ըմըշսըն, չիւպհէ եօգ · · ·

Սիլվէն .— Վէ լաքին · · ·

Միւսթանթիգ .— Սէօզիւմի քէսմէ, պէնի տինլէ · Էլպիսէ սէրկիսինտէն պազը չէյլէր չալմըշ օլտուղընտան տօլայը, պու կէճէ թէվգիֆ օլունմըշսըն ։

Սիլվէն .— Տօղաճագ չօճուգ նասըլ սուչսըզ իսէ, պէն տէ այնը էօյլէ սուչսըզըմ ։

Միւսթանթիգ .— Շիմտիլիք տահա սէնին գապահաթլը օլտուղունը իսպաթա քեաֆի էլիմիզտէ պիր տէլիլ եօգ ։

Սիլվէն .— Էյի քի սէօյլէյօրսընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Սէնին գապահաթլը օլտուղունը իսպաթ իթմէք բէք գօլայ չէյ տիր · · · պինաէն ալէյհ, սիզտէն նէ քի իսթէր իսէմ իճրա իտինիզ. բէնիմ իլէ պէրապէր մուայէնէխանէյէ կէլիրսինիզ, տէ թօղրուլըգլա պանա խըզմէթ իթմէկ իսթէրսինիզ. մուայէնէխանէտէ կէօրմիւշ օլտուղունըզ մագթուլըն քի՛մ օլտուղունը սէօյլէր իսէնիզ, սիզին իչինիզի պիր թարաֆա պրագըր · · · մահպէստէն չըգարըլմանըզը էմր իտէրիմ ։

Սիլվէն թէրէտտիւտէ տիւշտիւ ։

Կալուպէ իսէ սէօզէ աթըլըպ, քէմալը խահիշ իլէ .— Մատամ քի սիզէ պիր խըզմէթ իթմէք իճապ իտիյօր, հէր չէյի սէօյլէր · · · սիզին թէհարըթլը օլտուղունըզտա սիզէ մուավէնէթ իթմէք վազիֆէի զիմմէթի տիր · էվվէթ, րէֆիգիմ մուայէնէտէքի մագթուլը թանըյօր ։

Միւսթանթիգին սէօյլէմիշ օլտուղը [illegible] [illegible] սէօզլէրի միւնթազէր օլան նէթիճէյի հուսուլէ կէթիրտի ։

Միւսթանթիգ .— Տիմէք քի, սէօյլէմէկէ րազը օլույօրսըն ։

Սիլվէն .— Էվվէթ էֆէնտիմ · · · Կալուպէնին հագգը վար · ատալէթին մէյտանա չըգարըլմասը իչիւն հէր չէյի հազըրըմ · · · պէնիմ մէպտէմ պու տըր · պէն սիզին իչինիզի կէօրիւրիմ · լաքին իշի պիր էյիճէ թահգըգ իթմէքսիզին պիրտէն ճէվապ վէրէմէմ · · · մագթուլը թանըրըմ զանն իտէրիմ ամմա, եանըլմամըշ օլտուղըմ էմին օլմագ իչիւն պիր տահա եագընտան կէօրմէլիյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Օրասը գօլայ — տէյիպ, պիր քեաղըտ իւզէրինէ պիր գաչ քէլիմէ չըզտը վէ մէգքիւր քեաղըտը պիր զարֆ իչինէ գօյարագ, իւզէրինի եազտը վէ չանը ուրտու · խատէմէտէն պիրի իչէրի կիրտի ։

—Պու ատամլարը կէթիրէն իքի նէօպէթճիլէրի պանա կէօնտէր ։

Խատէմէ չըգըպ նէօպէթճիլէր իչէրի կիրտիլէր ։

—Պու մէքթուպը մուայէնէխանէ քեաթիպինէ վէր, վէ պունլարը տա պէրապէր կէօթիւր · իչէրինի պիթիրիւլէր իսէ ալ եինէ պուրայա կէթիր ։

Սիլվէն .— Ռահաթ օլունըզ · · · եօլտա սիվիշմէյիզ ։

Նէօպէթճիլէր իլէ մահպուսլար տիշարը չըգըպ մուայէնէխանէնին եօլունու թութտուլար ։

Կալուպէ՝ րէֆիգի Սիլվէնին գուլաղընտան աչաղը .— Եինէ չիւքիւր, եագայը գուրթարտըգ կիպի ։

Սիլվէն .— Էյէր միւսթանթիգ վատընտա սէպաթ իտէր իսէ, պէն տէ էօյլէ մէմնուն իտէրիմ քի եագայը գուրթարտըգ ։

Կալուպէ .— Սէպաթ իտէր · · · պու ատամլար վատ իտէրլէր իսէ, մուգավէլէյէ պաղլամըշ կիպի տիր · անճագ, մագթուլըն Բուասսիտէ կէօրմիւշ օլտուղըմըզ հէրիֆ օլտուղընա էմի՞ն մի սին ։

Սիլվէն .— Էմին իմ · պիրազտան տահա էմին օլաճաղըմ · · ·

Մուայէնէխանէյէ կիթտիքլէրինտէ, քեաթիպ՝ միւսթանթիգին մէքթուպունը օգուր օգումազ Կալուպէ իլէ Սիլվէնի իչէրի սօգտու ։

Սիլվէն նասըլըն էթրաֆընը տօլաշըպ, քէնտիսինին՝ մէրգումըն գօլունա իյնէ իլէ եագմըշ օլտուղը րէսմէ պիր էյիճէ պագտը · լաքին պու միսիլլիւ թէն իւզէրինէ եազըլան րէսմլէր էքսէրիա պիրպիրինէ պէնզէր օլտուղընտան, էհէմմիյէթը թամամէ հասըլ իտէմէյիպ, սուրաթընըն սոլ թարաֆընը թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա .— Ալտանմամըշըմ, խա՛յր · · · մահպէստէ, մահպուսլարտան պիրի, գուլաղընըն ալթ թարաֆընտան ըսըրըպ, տիշլէրիյլէ պիր բարչասընը գօբարմըշ իտի · · · պիր սանթիմէթրօ գատար գուլաղընտան էքսիք տիր · եարանըն իզի տէ իշթէ տուրույօր · · · օ տըր ։

Կալուպէ .— Օ հալտէ պուրատա արթըգ իշիմիզ եօգ · · · եօլա տիւշէլիմ ։

Մէրգուման՝ նէօպէթճիլէր իլէ պէրապէր Թէքրար ատլիյէ տաիրէսինէ ավտէթ իթտիլէր ։

Րըխթըմլար իւզէրինտէն եիւրիւր իքէն, Կալուպէ եավաշ սէս իլէ րէֆիգինէ

միւսահէպէթէ պաշլայըր .— Էգէր մութլագա սըֆաթըյլա բօյլէ խըզմէթինէ կիրէճէք օլսադ, աճապա պիզէ մաաշ վէրիրլէ՞ր մի ։

Սիլվէն .— Շիւպհէ՞ մի վար . . . պիր ատամ քէնտի սէնաաթընտան վազ կէչէճէք օլուր իսէ, հավատան կէչինէմէ՞զ եա, մադթուէն պիր մաաշ վէրիրլէր, վէ խըրսըզ, եախօտ գաչգըն թութթուրըր իսէք աչըգտան միւքեաֆաթ տա ալըրըզ ։

Կալուպէ .— Օ հալտէ, ալըշըլար պիզի խաֆիյէլէրին սիլքինէ տախիլ իթսինլէր . պիրիսինի թանըրըմ քի, էկէր բասթ կէթիրէճէք օլուր իսէմ հալի եաման օլուր ։

Սիլվէն .— Քի՞մ իմիշ օ թանըտըղըն ։

Կալուպէ .— Խաթըրընտա տէյի՞լ մի . պիր կիւն Ժուանվիլ-լը-Բօնտա պիր եաբմա բահիս բասթ կէլմիշ իտիք . քէնտիսինի պիրինէ պէնզէթմէքտէ օլտուղըմը իտտաա իտէրէք, իսթէմիշ օլտուղըմ պիր Ֆրանգը վէրմէքտէն իմթինա էյլէտի իտի . . . պէն իսէ եանըլմատըղըմա էմին իտիմ . . . հագարէթ վէ կիւրիւլթիւ իթմէք իսթէմէտիմ, չիւնքի օ հալտէ հագգըմտա շիւպհէյի տավէթ իտէպիլիրտիմ . . . զաթէն հիչ պիր շէյտէ թէճէյյիւմ եավէր տէյիլ . . . լաքին պիր տահա օ մէլունը էլէ կէչիրէճէք օլսամ . . . էլան հիւքիւմէթին թանըթը նէզարէթինտէ օլտուղընը պիլիրիմ . . . բօյլէ խըզմէթինէ կիրմէք պէնիմ բէք իշիմէ կէլիր . . . պիզիմ կէնճլիյիմիզ արթըգ սավտը . հիչ օլմազսա իխթիյարլըգ զէմանըմըզ իչիւն պիրաղ չէյ հազըրլամըշ օլուրըզ . . .

Պէօյլէ սէօյլէշէ սէօյլէշէ միւսթանթիգին տաասընտա վասըլ օլտուգլարընտա, նէօպէթճիլէրտէն պիրի իչէրի կիրիպ խապէր վէրտի, վէ ալըշ օլտուղը էմր մուճիպինճէ, Կալուպէ իլէ Սիլվէնի իչէրի սօգուպ, քէնտիսի տիշարը չըգտը ։

Միսթանթիգ .— Նէ՞ եաբտընըզ պագալըմ ։

Կալուպէ .— Նէ՞ եաբաճաղըզ, իշ սըրասընա կիրտի . . . մագթուլը թանըտըգ ։

Միսթանթիգ .— Պիր սէհվ ֆիլան օլմասըն հա՛ ։

Սիլվէն .— Իհթիմալի եօգ քի եանըլմըշ օլայըմ . պիննէֆս պիլտիյիմ շախս . . . 1848տա պէնիմ իլէ պէրապէր Բուասսի մահպէսինտէ մէվգուֆ իտի ։ Իյնէ իլէ գօլունա պէն քէնտիմ օ իշարէթլէրի, վէ պիրպիրիմիզի թանըմըշ օլտուղըմըզ թարիխի չըզմըշ իտիմ . . . օնտան էվվէլ տէ պիր գաթլ մատտէսինտէն տօլայը տիկէր պիր արգատաշըյլա պէրապէր սէքիզ սէնէ գալէպէնտ օլմուշ իմիշ ։

Միսթանթիգ .— Իսմի՞ ։

Սիլվէն .— Կիւսթավ Բէրրիէ . . . խապիսին պէօյիւքի . . . ճանըը պէօյլէճէ թէսլիմ իտէճէյինի հիչ մէմուլ իթմէզ իտիմ . . . պէս պէյլի քէնտինտէն գուրնասընա չաթմըշ ։

Միսթանթիգ .— Օ արգատաշընըն իսմի նէ՞ իտի . . . եանի այնը խուսուստան տօլայը մահքիւմ օլան քի՞մ իտի ։

Սիլվէն .— Միշէլ Պրէմօն . . .

Միսթանթիգ .— Միշէլ Պրէմօն նա՞սըլ ատամ իմիշ . տահի պիր ճանի՞ մի ։

Սիլվէն .— Ատի՞ մի, նէ՞ սէօյլէյօրսընըզ . հաթթա մուզայիրի Կիւսթավ Բէրրիէ կիպի պիր գաչ լիսանա աշնա, զայէթ մահիր մէլունըն պիրիսի իտի . Միշէ՞լ եալընըզ պէշ սէնէյէ հիւքմ օլունմըշ իտի . իքիսի տէ պիր գումբանեա ազասընտան իտիլէր ։

Մ. տը Ժիպրէ գուլագլարը տիքտի .— Խըրսըզ գումբանեասը մը՞, սահի՞հ մի ։

Սիլվէն .— Մուհագգագ ։

Միսթանթիգ .— Նէտէ՞ն պիլիյօրսըն ։

Սիլվէն .— Պիր կիւն իքիսի գօնուշույօրլար իտի իշիթտիմ . հաթթա պիր կիւն Միշէլ Պրէմօնըն պիր քեաղըտընը պուլտըմ . մէզքիւր քեաղըտըն իւզէրինտէ գումբանեա տղալարընըն իսիմլէրի եազըլմըշ իտի ։

Միսթանթիգ .— Պու գումբանեա չօգլո՞ւգ մը իմիշ ։

Սիլվէն .— Պէշ քիշիտէն իպարէթ . . . զիյատէ տէյիլ ։

Միսթանթիգ .— Իսիմլէրի խաթըրընտա՞ մը տըր ։

Սիլվէն .— Քեաղըտը սագլամատըմ քի, պէն տէ մէսուլիյէթ ալթընտա գալմայըմ . լաքին իսիմլէր բէք ալա խաթըրըմտա տըր ։

Միսթանթիգ .— Սէօյլէ պագայըմ ։

Սիլվէն .— Կիւսթավ Բէրրիէ, Միշէլ Պրէմօն, բոհէմ նամըյլա եատ օլունան Վէրտիէ, Շօվէն վէ պիր տէ ըլյապէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունմըշ պիր տիկէրի . . .

Միսթանթիգ .— Բիէր Լարթի՞կ մի . . .

Սիլվէն .— Թա քէնտիսի, Բիէր Լարթիկ . սաչլարը գըվըրճըգ օլտուղը ճիհէթէ, Ֆրիզէ նամը թագըլմըշ ըտը ։

21

Միսթանթիգ .— Պու պէշ քիշիտէն թանըմըշ օլտուղըն վէ կէօրտիւյիւն հալտէ թանըյապիլէճէյին հա՞նկըլար տըր ։

Սիլվէն .— Միշէլ Պրէմօն իլէ, գաթլ իտիլէն Կիւսթավ Բէրրիէտէն պաշգալարընը թանըմամ ։

Կալուպէ .— Պէն տէ բոհէմի թանըրըմ . իւչ կիւն էվվէլ Ժուանվէյլ-լը-Բօնտա րասթ կէլտիմ . Բարիստէն բէք ուզագ պիր մահալտէ օլմատըղընա շիւպհէմ եօգ ։

Միսթանթիգ .— Բիէր Լարթիկի թանը՞մայօրմըսընըզ ։

Կալուպէ իլէ Սիլվէն պիր աղըզտան .— Խա՛յր ։

Միսթանթիգ .— Մուայէնէխանէտէ կէօրմիւշ օլտուղընըզ նաաշ Կիւսթավ Բէրրիէ օլտուղընա նէ՞ ճիհէթլէ էմին օլույօրսընըզ ։

Սիլվէն .— Էվվէլա սըֆաթընտան . . . սանիէն գօլունտաքի իյնէ իլէ եաբըլմըշ րէսմտէն . սալիսէն սօլ գուլաղընըն էթինտէն պիր բարչա գօբարըլմըշ տըր օնտան. Բուասսի հապսխանէսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իտէճէք օլուր իսէնիզ, մուայէնէխանէտէքի նաաշըն Կիւսթավ Բէրրիէնին նաաշը օլտուղընա գանաաթը թամմէ հասըլ իտէճէք տէրէճէտէ մալիւմաթ ալապիլիրսինիզ ։

Միսթանթիգ .— Բէք ալա ։

Կալուպէ թէպէսսիւմ իլէ .— Աճապա պիզտէն մէմնուն օլտունը՞զ մը ։

Միսթանթիգ .— Շիւպհէսիզ ։

Կալուպէ .— Օ հալտէ լութֆէն պիզէ վէրմիշ օլտուղընըզ վատը խաթըրընըզա կէթիրմէկէ միւճասէրէթ իտէրիզ ։

Միւսթանթիգ .— Ցիւշիւնեյիմ . . .

Սիլվէն իլէ Կալուպէ սուրաթլարը էքշիթիրլէր ։

Միւսթանթիգ նէօպէթճիլէրի իչէրի չաղըրըր .— Բու ադամլարը հէմէն գօղուշա կէօթիւրին ,

Նէօպէթճիլէր՝ իքի սարիգ իլէ պէրապէր տըշարը չըգարըլըր ։

Ցահնէնին գարշըսը գարանըր գարանլըգ , եանընտաքի օտանըն իչ գարըսը աչըլըր , բօլիս միւտիրի Էմէ Ժուպէր իլէ իչէրի կիրիլէր ։

Էմէ Ժուպէր .— Կէօրտիւնի՞զ մի քի եանըլմամըշըմ . . . պիր գումփանեա մէվճուտ օլտուղունա գանի օլտունը՞զ մը ։ Գաթլ օլունան Կիւսթավ Բէրրիէ տէ այնը շիրքէթէ տախիլ իմիշ . . . պու Կիւսթավ Բէրրիէնին , շիրքէթին ադամլարընտան պիրի թարաֆընտան պէլքի Բիէր Լարթիկ վէ եախօտ քէնտիսինին քիմ օլտուղունը պէլլի իթմէմէք իչիւն բաշգա գըյաֆէթինէ կիրէն խայն թարաֆընտան գաթլ էտիլմիշ օլտուղունա շիւպհէ եօգ . . . պու կիզլի շիրքէթ՝ Բարիս կիպի պիր շէհրտէ եաշայօր , վէ ինճրայի մուամէլէ իտիյօր . . . քի՛մ պիլիր տահա նէ կէօնա ճինայէթ թէրթիպ իտիյօր . . . պինաէն ալէյհ արգասընը պուլամայըզ , միւթէմատիեն թագիպ իթմէքլէ վէ ադամլարը եագալայըրըզ , սախթէ վէ եալան սուրաթլարը եըրթըպ ասըլ սըֆաթլարընը աչմագ լազըմ կէլիր ։

Միւսթանթիգ .— Եվվէթ , էօյլէ լազըմ կէլիր . պէն տէ սիզին կիպի տիւկէր պիր ճինայէթ տահա տէրտէսթը թէրթիպ օլտուղունա գանի օլմագտայըմ . . . պինաէն ալէյհ տըգգաթ վէ նէզարէթէ ինթիզամ իթմէլիյիզ . . . էսէֆ օլունաճագ ճիհէթ շուրասը տըր քի , խաթիրնայ օլունան մալիւմաթտան հէնիւզ հանկը եօլա կիտէճէյիմիզ թէգտիր իտէմէյօր ։

Էմէ Ժուպէր .— Սիզէ պիր րէյ պէյան իթմէքլիկէ միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ , Մ. տը Ժիպրէ ։

Միւսթանթիգ .— Րիճա իտէրիմ , րէյինիզի պէյան իտինիզ ։

Էմէ Ժուպէր .— Գիրագ էվվէլ պուրատան չըգան իքի չարգըլնա իթմիշ օլտուղընըզ վաղըն իճրասըյլա , Թալիյէի սէպիլէրինէ միւսաատէ իթմէնիզ լազըմ կէլմիշտէն պաշգա , հաթթա շիմտիլիք մէրգումանը բօլիս խըզմէթինէ գուլլանմանըզ իգթիզա իտէր ։

Միւսթանթիգ .— Սիզէ մուավէնէթ իտէպիլիրլէ՞ր մի ։

Էմէ Ժուպէր .— Անլէրէ ատէթա ինթիյաճըմ վար տըր ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ ճիհէթլէ ։

Էմէ Ժուպէր .— Մէրգումանտան պիրիսի Վէրտիէյի , եանի սախթէ բաշիայի , վէ տիկէրի տէ Միշէլ Գրէմօնը թանըյօր . . . կէօրիւյօրսընը՞զ եա , պու իսիմլէրի էյիճէ խաթըրըմտա սագլամըշըմ տըր , ունութմամագ գապիլ տէյիլ . . . իւչ սէնէ էվվէլ Վէրտիէյէ թէսատիւֆ օլունմըշ . . . մէրգումըն շու արալըգ Միշէլ Գրէմօն իլէ Բարիստէ պուլունմատըղընա տաիր էլտէ հիչ պիր էմարէմիզ եօգ . . . օ ադամլար Վիրտիէ իլէ Միշէլ Գրէմօնը պիզէ կէօսթէրէպիլիրլէր . . . Գօնթ Իվան իլէ պէն տէ Բիէր Լարթիկի թանըրըզ . . . տէօրթ խայտուտէն իւչիւ թանըտըղը հալտէ , իւչիւնճիւն պիրինի էլէ կէչիրմէկէ մուվաֆֆագ օլամագ իտէք ։ տաալէթը Իվանհիէ նէ՞րէտէ գալըր . . . պիրինի եագալար իսէք , օ պիրլէրինի տէ թութարըզ ։ Շու հալ-

տէ Սիլվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէնին իչիմիզէ եարտըմճըլարընա սիզ տէ գանաաթ հասըլ իտիյօրսընը՞զ եա . վագըա պու միսիլլի քէսանը ճասուսթա խըզմէթինէ գուլլանմագտա թէնէզզիւլ իթմէք իսթէմէյօրսընըզ , լաքին պունըն չօգ էմսալի վար , վէ ինթիյաճ մէս իտէր իսէ նէ՞ չարէ . . .

Միւսթանթիգ բօլիս միւտիրինէ խիթապէն .— Սիզին տէ պու խուսուստա րէյ վէրմէնիզ իճապ իտէր , նէ՞ տէրսինիզ ։

Միւտիր .— Իսթէտիյինիզ մագսատա նաիլ օլմագ իչիւն հէր կէօնա թէտպիրի գուլլանմագ , միւգթէզայի գանունը տայիմտէն տիր . . . պինաէն ալէյհ , սիզ մէրգումանըն Թալիյէի սէպիլի գըլմընըզա պիր էմնիյէթ իմզալայընըզ տա , պէն եինէ անլէրի թահթը նէզարէթը հիւքիւմէթտէ թութարըմ ։

Մ. Բօլ տը Ժիպրէ քէօշէսի տամղալը պիր քաղըտ ալըր , իքի իւչ սաթըր եազը եազար վէ իմզալատըգտան սօնրա .— Իշթէ իսթէտիյինիզ էմնիյէթ , գուսուրը սիզէ հէվալէ . կէթիրթտիրինիզ օ ադամլարը տա , սիզ կէօրիւշիւնիզ . կազէթալար , պիզիմ կէվշէքլիյիմիզի թագպիհ իտիյօրլար , վէ իգթիտարսըզլըղըմըզը հիւքմ իտիյօրլար . պինաէնալէյհ պու իշին ուճունը հէր հալտէ պուլմամըզ լազըմ կէլիր ։

Միւտիր .— Իշտէն կէլէնի տիրիգ իթմէմ—տէյիպ , մատամ Րօզիէ իլէ պէրապէր գափըյէ տաիրէսինէ ազիմէթ իտիլէր ։

Նէօպէթճի՝ եարըմ սաաթ սօնրա Կալուպէ իլէ Սիլվէնի միւտիրին տաիրէսինէ իտխալ էյլէտի . իքիսի տախի թէլաշլը տիւշիւնիւլէր , վէ պէօյլէճէ թէպտիլը մահա եալանլարինին ֆայտասընը անլայամամագտա պուլունմըշլար իտի ։

Իչէրի կիրտիքլէրինտէ մատամ Րօզիէ տըգգաթլարընը ճէլպ իթտի . լաքին մատամ Րօզիէ հէյէթը ասլիյէսինտէ օլուպ , թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ օլտուղընտան , Կալուպէ իլէ Սիլվէն իլք աչըշմըշը Գապա Կրէնչէօնիւն լօգանթասընտա կէօրիւշմիւշ օլտուգլարը էսկիճի գարըյը թանըմատըլար ։

Միւտիրին աղզընտան չըգան իլք սէօզլէր .— Սի՛լվէն Գօրնիւ , Կա՛լուպէ , ազատըսընըզ , սէրպէսթսինիզ ։

Իքիսի տախի կէնիշճէ պիրէր նէֆէս ալտըլար ։ Ջանն իտէրսին քի օմուզլարը իւզէրինտէ աղըր պիր եիւք վար իմիշ տա աթմըշլար կիպի , կէօզլէրի ըշըլտաղա պաշլատը , վէ թէշէքքիւրէ պաշլայաճագլարը սըրատա , միւտիր մէյտան վէրմէյիպ ,

—Սէրպէսթ ամմա , պիր շարթ իլէ , անլայօրսընը՞զ եա ։

Կալուպէ .— Անլայօրըզ . էլպէթթէ . շարթընըզ պիզի տէ բօլիս խըզմէթինէ ալմագ օլմալը . եանի շիմտիյէ գատար էյլիտիգէ ավ կիպի իտիք . պունտան սօնրա ավճը օլաճաղըզ . պիզիմ տէ իսթէտիյիմիզ պու տըր . իքիմիզ տէ ագըլլըզըն՝ պաշըմըզըն րըզ ու նամուսումըզճա կէչինմէկէ գարար վէրմիշ իտիք . բաշաթըլըզա պագըն էֆէնտիմ . սիզի խօշնուտ իտէրիզ ։ Կէօզիւմիւզի աչարըզ . պիզիմ էսկի րէֆիգլէրիմիզ , քէնտիլէրինի թանըտըղըմըզ ճիհէթլէ , պատէզին խօշ պիր վագթ կէչիրտիմէճէքլէր տիր . էլպէթթէ քի պիր տուզաղա աթարըզ . . . պունտան պէօյլէ պիզիմ իշիմիզ կիւճիւմիզ , սարըգալըզարը , զէնճիր գաչըրընլարընը , խըրսըզլարը վէ եան քէսիճիլէրի գօվալամագտան իպարէթ տիր ։

Էմէ Ժուպէրին շալտըրմըշ օլտուղը քէսէ խաթըրընա կէլիրէք , վէ Սիլվէն իլէ Կալուպէնին պու տէրէճէ սիւրաթլը թէպտիլը էֆքեար էյլէմէլէրինի կէօրէրէք , կիւլմէկէ պաշլատը ։

Միւտիր.— Սատագաթլը խըզմէթ իտէճէք օլուր իսէնիզ, սիզ տէ մէմնուն օլուրսընըզ... պէն սիզին աճըգլըգընըզը թէէմին իտէրիմ, օթուրունըզ։

Միւտիրին պու տէրջէճէ խօշ մուամէլէ իթմէսինտէն տօլայը թէաճճիւպտէ գալարագ, հըլըրրաճագ տէրջէճէ կէլտիլէր։ Սէվինճլէրինտէն իքիսի պիր սանտալեայէ օթուրմագա գալգըշտըլար։ Բօլիս միւտիրիյէ ուզուն ուզատըյէ միւզաքէրէ իթտիլէր, վէ պիր սաաթ սօնրա շայէթ մէմնուն վէ մէսրուր հալտէ բէշիքնէն ամըշ վէ ճէպլէրինէ գօյմուշ օլտուգլարը եւզգէր ֆրանգը սայա սայա տիշարը չըգտըլար։

Բօլիս մէմուրլարընը եէնիտէն էմրլէր վէ թալիմաթլար նէշր օլունըպ պիւթին Բարիս չէհրի պիր նէզարէթը գավիյէ թահթընա ալընտը, վէ Բէր Լաշէզ մէզարըսթանը իլէ Մօնթօրկէօյ սօգագը ճինայէթինին ֆաիլինի վէ եախօտ ֆիիլը մէզքիւրէ զիմէտխալ օլանլարտան պիրինի էլէ կէչիրէնէ ճէսիմ միւքեաֆաթ վատ օլունտը։

* * *

Մորիս՝ տիլպէր Օգթավինին քէնտիսինի գապուլ իթմէմէսինտէն տօլայը միւթէէսսիրէն Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ կէլմիշ վէ գարուճըընը նէզտինտէ Օգթավիտէն պիր մէքթուպ պուլմագ իւմիտինտէ պուլունմըշ իտի։

Գաշգա սըրատա Մորիս՝ Օգթավինին գաթը միւնասէպէթ իթմէսինտէն մէմնուն օլապիլիր իտի իսէ տէ, չու արալըգ մէրգումէտէն պազը մալիւմաթ իսթիհսալինէ միւհթաճ օլուպ, մալիւմաթը մաթլուպէյի տէ Օգթավիտէն պաշգա պիր քիմսէտէն ալամայաճաղընը պիլտիյինտէն, Գլօտին Շարլէնին գըզընը ահմագ պիր մախլուգ մագամընտա գուլլանմագա գարար վէրտի, վէ քէնտի ավտէթինի խապէր ալըրգտա, Օգթավինին եա քէնտիսինէ իքի սաթըր պիր չէյ եազաճաղը վէ եախօտ կէօրիւշմէք իւզրէ պիր մահալ թախսիս իտէճէյի իւմիտիյլէ եաթըը վէ տէրինճէ ույգուսյա տալտը։

Էրթէսի կիւնիւ էրքէն գալգըպ, չէհր բօսթասընըն տաղըլմասընա պէքլէմէքտէ իտի. սաաթ տօգուզտա իւմիտի միւնգաթի օլմազյա, գարուսընը աշըպ նէրտիւպան պաշընտան գարուճը գարըյա.— Մատամ Պէօնուա՛, —տէյու պաղըրտըգտա, այթ գաթտան.

—Նէ՞ իսթէրսինիզ Մօսիէօ—տէյու պիր սէս չըգտը։

Մորիս.— Բօսթաճը կէլտի՞ մի։

Գարուճը.— Էվվէթ էֆէնտիմ։

Մորիս.— Պանա մէքթուպ ֆիլան եօ՞գ մու։

Գարուճը.— Պիր չէյ եօգ... էկէրչի մէքթուպ օլսա իտի, սիզ արամագտան օտանըզա կէթիրիրլէր իտի։

Մորիս սաաթ օն պիրէ գատար պէքլէտի. իքինճի մէքթուպ թէվզիինտէ տախի քէնտիսի իչիւն պիր չէյ զուհուր իթմէտիյինտէ, իւմիտինի պիւսպիւթիւն քէսիպ, քէնտի քէնտիյէ.— Օգթավի մէմուլին շայըը պիր չէյէ տալմըշ օլմալը. լաքին նէ՞ չէյէ... պունը անլամագ իչիւն էն եաճէլ թարիգ պիրզաթ կիտիպ քէնտիսինէ սորմագ թարիգի տիր։

22

Մորիս կիյինիպ տիշարը չըգտը, վէ Գօմարթէն սօգաղընա նիթմէզտէն էվվէլ, ավտէթինէ պէքլէմէքտէ օլան Վան Պրէօք իլէ բահիպ Մէրիօին իգամէթկեահընա կիթտի։

Ցիլհագըճա գարու չալընտըղը սըրատա, Լարթիկ իլէ Վէրտիէ Մորիսին ակյահաթընտան պահս իթմէքտէ իտիլէր. պիրազ սօնրա Մորիս իչէրի կիրտիքտէ, իքիսի պիրտէն ֆէվգէլատէ մէմնուն օլտուլար։ Վէրտիէ օ կիւնիւ բահիպ գըյաֆէթինի կեյմէմիշ օլուպ, էհլի ըրզ պիր իսթիյար, էնտամտան պիր քիմսէ չէքլինէ կիրմիշ իտի.

Վէրտիէ.— Նա՞սըլ պագըյըմ, էյի պիր եօլճուլըգ իթտի՞ն մի։

Մորիս՝ իքիսինին տէ էլլէրինի սըգըրգտան սօնրա.— Եօլճուլըգըմտան տօղրուսը մէմնունըմ, չիւնքի պիր թաշ իլէ իքի գուշ վուրտըմ։

Վէրտիէ.— Իքի գուշ մը՞։

Մորիս.— Էվվէթ։

Վէրտիէ կիւլէրէք.— Իքիսինի տէ էօլտիւրտի՞ն մի։

Մորիս.— Պիրինի էօլտիւրտիմ, տիկէրինի տէ աղըրճա եարալատըմ։

Լարթիկ.— Գունտան պիր չէյ անլայամայօրըմ, նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըզ։

Մորիս.— Նէ՞ տէմէք օլսուն, Սիմօնը արամագա չըգմըշ իտիմ, Պրէսսօլ ֆամիլեասընը տա պուլտում, քի Վիչ-Սիւր-Պրէնտէ պուլաճաղըմը հիչ մէմուլ իթմէզ իտիմ։

Լարթիկ.— Սահի՞հ մի։

Մորիս.— Նէ քի սէօյլէյօր իսէմ օ տըր...

Մորիս՝ Բիւզի գարիյէսինտէ Գլօտին Շարլէնին խանէսինտէ կիւզէրան իտէն խուսուսաթը հարֆ պէ հարֆ հիքեայէ էյլէտի։

Վէրտիէ էլլէրինի օվալայարագ.— Տիմէք քի հէր չէյ միւքէմմէլ սուրէթտէ սըրասընտա. տիմէք քի գիհնինտէ հիչ պիր շիւպհէ թէվլիտ իթմէյէճէք սուրէթտէ տիլպէր Օգթավի իսթինթագ օլունաճագ օլսա, եուգարտէ տօգսան տօգուզ էմին իմ քի, Սիմօնըն նէ՛րէտէ օլտուղը պուլունապիլիր։

Մորիս.— Սիմօնը պուլմագա մուվաֆֆագ օլաճաղըմ իհթիմալտէն տիր. լաքին էսէֆ իտէրիմ քի, պիր միւշքիլաթ վար, պէն էվվէլինտէն քէշֆ իթմէմիշիմ։

Վէրտիէ.— Նէ՞ կիպի միւշքիլաթ։

Մորիս.— Զէմանը մուֆարագաթըմտա տէկին, Օգթավիտէն իֆրաթ տարը աշգ վէ մուհապպէթ կէօրմիւշ օլտուղըմ հալտէ, ավտէթիմտէն պէրու մէրգումէյի կէօրմէկէ մուվաֆֆագ օլամամըշըմ տըր... պիր պաշգասընա մուհապպէթ պաղլամըշ տէյէմէզ իսէմ տէ, կէօրիւնիւր քի ազըլնա եէնի պիր հավա էսմիշ. գանն իտէրիմ քի գալպինի ֆէթհ իթմէք իչիւն մուհասէրէյէ ալմագա մէճպուր օլաճաղըմ...

Վէրտիէ.— Նէ՞ տուրուլյօրսուն եա. պաշըլճա եարաճագ չէյ, Օգթավիյի պուլմագ տըր... սօնրա գաթը միւնասէպէթ տէ իթմէսին շարթը եօգ. չիւնքի մէրգումէտէն պէգլէտիկ օլտուղընը սէն քէնտին իգրար իթտին իտի։

Մօրիս .— Էվվէթ, էօյլէ տիր. լաքին մուվաֆֆագըյէթ հասըլ օլաճաղընա պիր տէրէճէյէ գատար էմին օլապիլմէք իչին տուշմէնին գուվվէթի վէ զաիֆ թարաֆլարը հանկըլար իսէ, պիր էյիճէ անլայըպ տա օնա կէօրէ հիւճում իթմէլի... Պու Պրէսսօլ ֆամիլեասընըն նէ օլտուգլարընը, ուսուլ ու ատաթլարընը, էֆալ ու հարէքէթլէրինի, ախլագը հասէնէ վէ գապիհէլէրի նէտէն իպարէթ օլտուգլարընը... կէչիրմէքտէ օլտուգլարը էօմրիւն թարզընը, չէքիլմէ՞զ պիր էօմր մի կէչիրիյօրլար, եօգսա ճէմիյէթլէրէ կիրիպ չըգըյօրլա՞ր մը. պիլմէք լազըմ կէլիր... պու ճիհէթլէրի Օգթավիտէն թահգըգ իթմէք իսթէրիմ. չիւնքի Օգթավի հէր նէ գատար պու կիւնքի կիւն տիւշէր վէ իշվէպազ հէմճընսլարը պէյնինտէ եըլտըզ կիպի բարլամագտա իսէ տէ, պիր վագթ Պրէսսօլ ֆամիլեասը նէզտինտէ խըզմէթքեարլըգ իտէր իմիշ:

Լարթիկ .— Պու սէօյլէտիքլէրինիզի պաշգա սուրէթլէ անլայա՞մազմըյըզ:

Մօրիս .— Շունա պունա սօրարագ անլայապիլիրիզ, լաքին պու սուրէթ հէմ թէհլիքէլի տիր, հէմ տէ ալընաճագ մալիւմաթա սահիհ նազարըյլա պագըլամազ. չիւնքի մէրգում ֆամիլեատան խօշլանանլար պիր տիւրլիւ, խօշլանմայանլար տիկէր տիւրլիւ մալիւմաթ վէրէճէքլէրինտէն, սահիհի զայըը սահիհտէն թէֆրիգ իթմէք բէք միւշքիլ օլուր:

Վէրտիէ .— Մօրիսին չու միւթալաաթընը պէն տէ թաստիգ իտէրիմ. Օգթավիյի կէօրիւպ իսթինթագ իթմէք էն խայըրլը թարիգ տիր... մէրգումէնին վէրէճէյի մալիւմաթա նիսպէթլէ պիզ տէ լազըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իտէրիզ: Զանըմըա գալըր իսէ, չիմտիքի հալտէ մէսէլէնին անախթարը Օգթավինին նէզտինտէ տիր... պինաէն ալէյհ պիր ան էվվէլ օ չիրին գըզճըղազը կէօրմէկէ ղայրէթ էթ:

Մօրիս .— Բէք ալա պիլիրսինիզ քի, էկէր իշ եալընըզ պէնիմ էլիմտէ օլսա իտի, չիմտիյէ գատար չօգտան մէրգումէյի կէօրմիւշ օլուր իտիմ... անճագ գաըլարըն մէհլուֆ օլտուգլարը ղարախըը անվալէ նազարէն, նէ վագթ կէօրիւշէպիլէճէյիմի քի՞մ պիլիր. նէ հալ իսէ, էլտէն կէլէնի եաբայըմ,— տէտիքտէն, վէ սահիհ մալիւմաթ ալընմատըգճա մուամէլէյէ պաշլանըլմամասընա գարար վէրիլտիքտէն սօնրա, չըգըպ Օգթավինին խանէսինէ կիթտի:

Մօրիս .— Մատամ էվտէ՞ մի տիր:

Գաբուճը .— Էվտէ տիր:

Գաբուճընըն չու ճէվապընտան ճան ալարագ, Մօրիս հէման եօգարը չըգըպ, գաբույը չալտը վէ հիչ կէօրմէմիշ օլտուղը աղամէթլի պիր խըզմէթքեար գաբույը աչտը:

Խըզմէթքեար .— Նէ՞ իսթէրսինիզ էֆէնտիմ:

Մօրիս .— Մատամ Օգթավի...:

Խըզմէթքեար .— Մատամ գապուլ իթմէզ...

Մօրիս .— Շու գարթըմը քէնտիսինէ վէր, րիճա իտէրիմ:

Խըզմէթքեար .— Գապիլ տէյիլ էֆէնտիմ, թալիմաթըմըն մուղայիրինտէ հարէքէթ իտէմէմ:

Մօրիս .— Աճապա չու գարթըմըն եանընա պէշ ալթուն գօյաճագ օլսամ, օ հալտէ թալիմաթըն միւսաատէ իտէ՞ր մի:

Խըզմէթքեար .— Նէ պէշ, նէ օն, նէ տէ օն պէշ... պէն խըզմէթիմտէն գօվուլմագ արզուսընտա տէյիլիմ... թէքլիֆինիզի գապուլ իտէճէք օլսամ, բարանըզը չալմըշ օլուրըմ... չիւնքի գարթընըզը վէրսէմ պիլէ Մատամըն չու սըրատա սիզի գապուլ իթմէյէճէյինէ չիւպհէմ եօգ:

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ .— Պէնիմ իլէ արթըգ պիւսպիւթիւն գաթը միւնասէպէթ իտիլմիշ օլմալը, եա եօգսա Գօնթ Իվան իլէ պէրապէր գահվալթը իտիյօր օլմալը. պունուն իլէ պէրապէր հէր հալտէ պիր քէրրէ քէնտիսինի կէօրմէլիյիմ.— Մուախխարէն խըզմէթքեարա խիթապէն.— Գարթըմը սանա պրագըյըմ... միւնասիպ պիր վագթտա մատամ Օգթավիյէ կէօսթէրիրսին:

Խըզմէթճի .— Բէք ալա, էֆէնտիմ:

Իշ կիւնիւ աշգընտան էօլիւյօր կիպի կէօրիւնիւպ, ֆէրտասը կիւնիւ գաբույը եիւզինէ գաբայան աշիւֆթէլէրէ քիւֆր էտէ էտէ աշաղը էնտի. էօյլէ վագթը եագլաշմըշ օլտուղը ճիհէթլէ մատամ Րօզիլէնին խանէսինէ կիտիպ եէմէք եէմէկէ գարար վէրիպ, Վիգթօրեար սօգաղընա միւթէվէճճիհէն մէրգումէնին նէզտինէ ագիմէթ էյլէտի:

Մատամ Րօզիլյի էվինտէ պուլունմամասընտան տօլայը գըյաֆէսիյլէ թէաճճիւպտէ գալըպ, խըզմէթքեարը Մարլէնէ նէրէյէ կիթմիշ օլտուղընը սիւվալ էյլէտիքտէ, հէր նէ գատար Մարլէն սըրր սագլար պիր գըզ իտի իսէ տէ, ալա միւշքիլաթ իթմէյիպ, Մատամըն հէր կիւն տիշարը չըգմագտա, վէ ուզուն միւտտէթ տիշարտա գալմագտա, վէ կէճ էվէ ավտէթ իթմէքտէ, վէ գըյաֆէսինիյէ մէշղուլ իտիւկի կէօրիւնմէքտէ օլտուղընը Մօրիսէ պէյան էյլէտի:

Մօրիս մատամ Րօզիլէնին պէօյլէ սըգ սըգ տիշարը չըգմասընը վէ մէշղուլ օլմասընը մէսալիհը գաթիյէսինէ համլ իտիպ, կէլմիշ օլտուղընը վէ թէքրար կէլէճէյինի մատամ Րօզիլէյէ խապէր վէրմէսինի Մարլէնէ թէնպիհ էյլէտիքտէն սօնրա, թաամ իթմէք իւզրէ լօգանթանըն պիրինէ կիրտի:

Պարօն Բասգալ տը Լանտիլլի տախի տօսթլարընտան հէվգէյին պիրիյլէ մէզքիւր լօգանթատա բէնչէրէնին պիրինին էօնիւնտէ օթուրմըշ, թագաթսըզ վէ եօրղուն պիր հալտէ թաամ իթմէքտէ իտի:

Պարօն .— Խօշ կէլտին, ա՛զիզ, նա՞սըլըն. սէնի պուրատա բաաթ կէթիրմէք չայանը թէաճճիւպ տիր... Նէ՞ օլտուն պագալըմ... արթըգ կէօրիւնմէյօրսըն... սէն տէ Օգթավի միսիլլիւ մանասթըրտա գաբանմը՞շ կիպի մի էօմր կէչիրիյօրսըն:

Մօրիս .— Տիյէր Օգթավի գաբանմըշ մը՞:

Պարօն .— Շիւպհէսիզ... քէնտի գաբանմամըշ, գաբաթմըշլար:

Մօրիս .— Քի՞մ:

Պարօն .— Տիմէք օլուր քի սէնին պիր չէյտէն խապէրին եօգ. տիւննեատա եաշա՞մայօրմըսըն: Օգթավիյի քի՞մ գաբատըը... Գօնթ Իվան գաբաթմըշ... պիր պալ այը քի օ գատար օլուր. աթէշ կիպի... կէօրիւնիր քի պիզիմ Գօնթ գըզգանճըն պէօյիւյի իմիշ... չիմտի տիւննեատա գըզգանճըգ գալմը՞շ մը եա... էյի քի պէնտէ պու իլլէթ եօգ:

Քեաշքի Պարօն տա գըզգանճ օլսա իտի. չիւնքի կէչիրտիյի էօմր իգթիզասընճա Պարօն Բասգալ տը Լանտիլլինին կէճէ կէճէ մէզարա կիրէճէյինէ ասլա շէքք ու շիւպհէ օլունամազ իտի:

Հէր հալած կիւլէ սէօյլէյէ թաամլարընը պիթիրտիքտէն սօնրա, Մօրիս՝ Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ աղիմէթ իթտի։

Գարունը՝ գօզուլը քեաղըտ իւզէրինէ եազըլմըշ Օգթավիին մէքթուպընը թէսլիմ իթտիքտէ, Մօրիս Փէվգէլատէ թէանձիւպտէ գալտը։

Հէր քէլիմէսի եանըղ եազըլմըշ օլան մէգքիւբ մէքթուպ պէրվէձհը գիյր տէրճ օլունըր․

[illegible],

[illegible]

ՕԳԹԱՎԻ

Մօրիս․— Պու գըզճըղազ պէնիմ իլէ պիւսպիւթիւն գաթը միւնասէպէթ իթմիշ ղանն իթտիմ, մէկէրշի ալտանմըշըմ․․․ Օգթավի եինէ պէնի սէվիյօրմըշ, պինաէնալէյհ լաղըմ օլան մալիւմաթը քէնտիսինտէն իսթիհսալ իտէրիմ։

Մէգքիւբ մէքթուպը գաբթան Վան Պրէօքէ կէօնտէրիպ, բաշիպ Մէրիսէ տախի մալիւմաթ վէրմէսինի պէյան իթտիքտէն սօնրա, պալըյա կիտէձէյի զէմանըն վիւրուտինէ չար չէշմ իլէ պէքլէմէքտէ իտի։

Օգթավինին թային իթմիշ օլտուղը ազչամ Օրէրա պալօսընըն օ սէնէ իւք աէֆա օլարագ թէրթիպ օլունտուղը պալօ օլտուղընտան, Բարիս էհալիսինին ձիւմպիւշի սէվէն թագըմը, մէգքիւր պալօտա հազըր պուլունմագ աղմինէ տիւշմիւշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, լօճալար գայէթ Փահիշ Ֆիյաթլար իլէ սաթըլտըղը միսիլլիւ, Մօրիս տախի օթուզ ալթուն վէրիպ պիր լօճա իսթիճար էյլէտի։

Ձումատ էրթէսի ազչամը, եարը կէճէտէն պիրազ սօնրա, Մօրիս եէշիլ գօրտէլալը սիյահ պիր տօմինօ կիյինիպ օբէրայա կիթտի։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ Մօրիստէն էվվէլ կիթմիշլէր իտի վէ անլէրին տախի տօմինօլարը Մօրիսին կիմիշ օլտուղը տօմինօնըն այնը իտի։

Իւչիւ պիրլէշտիքլէրինտէ, Մօրիս․— Աճապա կէլմի՞շ մի տիր։

Վէրտիէ․— Խա՛յր․․․ պէլքի տէ կէլմիշ տիր ամմա, պիզ հէնուզ բէմպէ տօմինօլը վէ պէյազ գօրտէլալը պիր քիմսէ կէօրմէտիք․․․

Մօրիս․— Էօյլէ իսէ պիրիպիրիմիզտէն այրըլալըմ տա, կէօզլէյէլիմ․ հէր եարըմ սաաթտա պիր պուրատա պուլուշըրըզ․ չայէտ էօյլէ պիր տօմինօյը կէօրէճէք օլուր իսէնիզ պանա խապէր վէրիրսինիզ։

Լարթիկ․— Բէք ալա։

23

Նէրտիւպանլար, սալօնլար վէ նիհայէթ պալօնըն հէր ճիհէթի մալամալ օլուպ լօճալարը մուհասըրէյէ ալմըշլար իտի։ Մուզիգա չալընմագտա իտի։ Օմուզընտա գըրմըզը գօրտէլալը, սիյահ տօմինօլը, իւսթ թարաֆը սիյահ գատիֆէ վէ ալթ թարաֆը գըրմըզը ատլաս մասգէյի պիր գարը՝ եանընտա էսկի զէման հէքիմլէրի գըյաֆէթինէ կիրմիշ իքի քիշի օլտուղը հալտէ, պիր քէօշէտէ տուրմագտա օլուպ, մէրգում հէքիմլէր՝ գարընըն կէօյկէսի միսիլլիւ եանընտան այրըլմամագտա օլտուգլարը կիպի, մէրգումէ տախի, մաաէնիհ կէօզ տէլիքլէրինտէն շիմշէքլէր չագըրճասընա ճէմիյէթի սէյր ու թէմաշա իթմէքտէ իտի։ Եէշիլ գօրտէլալը տօմինօլըն տիկէր բէֆիգլէրիյլէ կէօրիւշտիւկինի կէօրտիւքտէ, մէրգումէ տիւշարը հէյէճան օլուպ քէնտի քէնտիյէ․— Շու տօմինօլընըն թավր ու հարէքէթի Մօրիսին թավր ու հարէքէթինէ պէնզէյօր․․․ աճապա օ՞ մը տըր—տէտի։

Պու թախմինէ գալգըշան մատամ Բօզիէ օլտուղընը օգույանլար էլպէթթէ Ֆէհմ իթմիշլէր տիր։

Հէքիմ գըյաֆէթինէ կիրէնլէր տէ, միւճէտտէտէն բօլիս խըղմէթինէ ալընմըշ օլան Սիլվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէ օլուպ, պէօյլէ պիր մէնզարէ հէնուզ օ անէ տէկին կէօրմէմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, միւթէհայյիրանէ վէ ֆագաթ միւտագգըգանէ հէր շէյի սէյզիւպ տուրմագտա իտիլէր։

Կիզլի շիրքէթին իգինի պուլմագ մագսատընա մէպնի հէր Ֆէտաքեարլըղը իճրա իթմէքտէ օլան Էմէ ծուպէր տախի օ կէճէ պալօյա կիթմիշ իտի։

Իւչ տօմինօլըլար եէքտիկէրինտէն այրըլտըլար․ մատամ Բօզիէնին օրատա պուլունտուղընը Մօրիս խայալինտէն պիլէ կէչիրմէմէքտէ իտի։

Ճէմիյէթին արասընտա պիր միւտտէթ տօլաշտըգտան սօնրա, քիրալամըշ օլտուղը լօճայա չըգտը օթուրտը։

Տուրպինիյլէ հէր թարաֆը պիր էյիճէ կէօզտէն կէչիրտի իսէ տէ, Օգթավինին մէքթուպընտա թարիֆ իթմիշ օլտուղը գըյաֆէթտէ պիր քիմսէ բասթ կէթիրէմէտիյինտէն, սապըր Ֆիւքէնմէյէ պաշլամագտա վէ ճէմիյէթ իսէ կիթտիքճէ չօղալմագտա իտի։ Պիր արալըգ լօճասընտան տիւշարը չըգմագ իսթէտի իսէ տէ, կէչէն տէօնէնլէրին քէսրէթինտէն լօճանըն գաբուսը էօնիւնտէ պիր միւտտէթ պէքլէմէկէ մէճպուր օլտու։

Սիյահ տօմինօլը պիրիսի ճէմիյէթին իչինտէն կէօզիւնէ չարբտը։ Պու տօմինօլը քիմսէ Բիէր Լարթիկ իտի։ Տիրսէքլէրիյլէ շունը պունը իթէ իթէ, ճէմիյէթին արասընտան սըյըրըլըպ, վէ Մօրիսին եանընա եագլաշըպ, գուլաղընտան աշաղը․

—Թարիֆ իթտիյին գըյաֆէթտէքի գարը կէլտի։

Մօրիս․— Գօնթ Իվա՞ն իլէ մի։

Լարթիկ․— Եօգ։

Մօրիս․— Եալընը՞զ մը։

Լարթիկ․— Իքի գարը իլէ պէրապէր։

Մօրիս․— Նէ՞ թարաֆտա տըր։

Լարթիկ․— Պէնիմ կէօրտիւյիւմ սըրատա, սաղ թարաֆտա չէնանըն իւզէրինէ նազըր օլան լօճալարտան պիրինի աչտըրմագտա իտի։

Մօրիս․— Բէք ալա, կիտիյօրըմ։

Լարթիկ․— Ուզագտան արգանտան կէլիրիմ․․․ էկէր պանա լիւզումըն օլուր իսէ, պիր իշարէթ իտէրսին․․․

Մօրիս․— Բէք էյի․․․ Մէրիս նէ՞րէտէ։

Լարթիկ .— Շէնանըն ճիվարընտա նէօպէթ պէքլէյօր ։

Մօրիս գալապալըղը եարըպ, Լարթիկին թարիֆ իթտիկի մահալէ տօղրու սէյիրթտի. մահալը մէզգուրէ եանաշաճաղը սըրատա Օգթավի լօճատան տիշարը չըգմագտա օլտուղընտան, հէման եանընա եագլաշըպ, եավաշճա .

—Պէն իմ ։

Օգթավի՝ Մօրիսին սէսինի ալտըգտա, տիւշարը հէյէճան օլուպ գօլունտան եագալատը .

—Լօճան վա՞ր մը ։

Մօրիս .— Էվվէթ ։

Օգթավի .— Սալօնլը՞ մը ։

Մօրիս .— Էվվէթ, սալօնլը . . . հիչ քիմսէ կէօրէմէզ ։

Օգթավի .— Էօյլէ իսէ կէլ, չաբո՛ւգ ։

Մօրիս .— Ջաբուգ մը՞ . . . տէմէյսի գօլայ ամմա, իճրասը կիւճ . . . —տէյիպ, Օգթավըյի գօլթուգընա թագտը վէ եավաշ եավաշ եիւրիւյէրէք կէնիշ չըգտըլար ։

Հէքիմլէր իլէ պէրապէր տուրմագտա օլան սիյահ տոմինօլը գարընըն եանընտան կէչտիքլէրի սըրատա, մէրգումէ թէպտիլ վէ նիւքուէք պիր սէս իլէ .

—Մօրիսին պու կիւն պախթը եավէր—տէտի իսէ տէ, Մօրիս ճէվապ վէրմէքսիզին կէչիպ կիթտի ։ Օգթավի իսէ, եավաշճա Մօրիսէ խիթապէն .— Թանըտըլար սէնի ,—տէտի ։

Մօրիս .— Էվվէթ, հաթթա թէաճճիւպ իթտիմ. չիւնքի զաննըմ թանըլմայաճագ պիր գըյաֆէթէ կիրմիշիմ տիր . . . լաքին վազիֆէմ տէյիլ, վարսընլար թանըսընլար ։

Օգթավի .— Աֆվ իտէրսին, էօյլէսի տէյիլ . . . սէնի թանըմալարը պէնիմ ասլա իշիմէ կէլմէզ . . . Գօնթ տէրէճէի նիհայէտէ գըզգանճ տըր . սէնին իլէ պէրապէր օլտուղըմը խապէր ալըրը անտէ, պէնիմ իլէ էվլէնմէքտէն տէրհալ սարֆընազար իտէճէյինէ շիւպհէ եօգ ։ Պինաէն ալէյհ, ինթիյաթը տավրանմալըզ լազըմ կէլիր . . . պիրազ կէօրիւշէլիմ տէ, պիրպիրիմիզտէն այրըլալըմ ։

Մօրիսին միւրատը, Օգթավիտէն խիթէտիյի մալիւմաթը ալմագտան իպարէթ օլտուղընտան, վէ մալիւմաթը մէզգիւրէյի ալտըգտան սօնրա, Օգթավի իլէ միւսահէպէթի ուզաթմագըղը գաթէն թէրվիճ իթմէտիյինտէն, մէրգումէնին սէօզլէրինէ ասլա իթիրազ իթմէտի, վէ Օգթավըյի տօղրու քէնտի լօճասընա կէօթիւրիւպ գաբուսը աչտը, վէ քիւչիւք սալօնա կիրտիլէր ։

Օգթավի հէման եիւզիւնտէքի մասքէյի չըգարըպ, տօմինօսընըն գափիշօնընը արգայա աթըպ, վէ Մօրիսին պօղազընա սարըլըպ .

—Ա՜հ, պէշ տագըգա օլսուն սէրպէսթ օլմագ նէ՛ էյի շէյ իմիշ. խուսուսիյլէ քի, ինսան սէրպէսթլիքլէ եիւզիւ կէօրմէյօր իսէ . . .

Մօրիս .— Էսի՞ր մի օլտուն ։

Օգթավի .— Էսիրտէն հիչ պիր ֆէրգիմ եօգ ամմա, շիքեայէթ իթմիյիմ տէ եօգ . չիւնքի պէօյլէ օլմագըղը պէն իսթէյօրըմ տա օլույօր, անլայա՞մատըն մը նէ տէմէք իսթէյօրըմ . . .

Մօրիս .— Հիչ պիր շէյ անլայամատըմ ։

Օգթավի .— Լաքին մէյտանտա անլաշըլմագ պիր շէյ եօգ . անլաթայըմ . քէնտիմէ պիր թարիգը հարէքէթ իթթիխազ իթմիշիմ տիր քի, ասլա օ թարիգտէն այրըլամամ . . . թարիգը մէզքիւրտէ տէվամ իտէճէք օլուր իսէմ, աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա, պիր մուհասպէթը թամմէ իլէ քէնտիսինի սէվմէքտէ օլտուղըմ, քէնտի սէվտալըղը անհայիմի թէրք էյլէտիյիմէ, վէ տիշարը չըգմագ, վէ էսկի տօսթլարըմը էվիմէ գապուլ իթմէք իչին չէյրէքտէն բեամիլէն վազ կէչտիյիմէ Գօնթը իգնաթ իտէճէյիմէ իմին իմ . . . պինաէնալէյհ հիչ պիր եէրէ չըգարըլըմ վէ քիմսէյի գապուլ իթտիյիմ եօգ տըր . . .

Մօրիս .— Բէք զէվգլի պիր էօմր տէյիլ իմիշ . . .

Օգթավի .— Հաթթա ղայէթ սըգընթըլը պիր էօմր . . .

Մօրիս .— Զիյատէսիյլէ չու էօմրտէն թէլէզզիւզ իտիյօր օլմալըսըն ։

Օգթավի .— Էօյլէճէ տէրէճէլէրէ գատար իչիմ սըգըլըյօր . լաքին իսթիգպալիմին ըէֆահ վէ շաշաասընը կէօզիւմին էօնիւնէ կէթիրտիքճէ թէհամմիւլ իտիյօրըմ . . . քէնտիսինէ թարմագտա օլտուղըմ Գօնթ սուրէթը գաթիյէտէ գանաաթ հասըլ իտէճէք օլուր իսէ, պէնիմ իլէ էվլէնէճէք տիր . էվլէնիպ պիթտիքտէն սօնրա, պիր գօրգու ճիհէթի գալմայաճագ օլտուղընտան, պուրնունտան թութուպ խիթէտիյիմ թարաֆա սիւրիւքլէյէճէյիմ . . . ազատ չօգ անլա . կէօրիւրսին ։

Մօրիս .— Գունլարը տէյէճէք եօգ ամմա, չիմտիլիք պիրպիրիմիզի կէօրմէք գապիլ օլամայօր, պունա նէ՞ եափաճաղըզ ։

Օգթավի .— Էվվէթ, չիմտիլիք սըգ սըգ կէօրիւշէմէյօրըզ, հագգըն վար . . . լաքին պէնիմ տէ հագգըմ օլտուղընը թէսլիմ իտէրսի՞ն եա . . .

Մօրիս .— Մէօյլէտիյին սէպէպլէրէ նազարէն հագգըլը օլտուղըն տէրքեար տըր ։ Նա՞սըլ օլմուշ տա Գօնթ՝ պալօյա եալընըզ կէլմէկէ միւսաատէ իթմիշ ։

Օգթավի .— Բուսիւ սէֆարէթխանէսինտէ պու աքշամ ճէմիյէթ վար . . . օրայա կիտիպ պիր քէրրէ կէօրիւնմէկէ մէճպուր օլտու . չօգ սիւրմէզ պուրայա կէլիր . . . լաքին եէթիշիր պէնտէն պահս իթտիք, պիրազ տա սէնտէն պահս իտէլիմ . . . սէնի գապուլ իթմէմէկէ մէճպուր օլտուղըմ զէմանտէն պէրու նէ՞ եափըըն պագալըմ ։

Մօրիս .— Գըսաա պիր եօլճուլըգ իթտիմ ։

Օգթավի .— Նէ՞ թարաֆա ։

Մօրիս .— Հավր թարաֆընա ։

Օգթավի .— Էյլէնճէ՞ թարգըյլա մը ։

Մօրիս .— Նէ՛ միւնասէպէթ, իշ գըյմընտա. օրատա պիրիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ քի, կէչէնլէրտէ սէնին իլէ պուրատա կէօրիւշմիշ, ուզուն ուզատըյէ սէնտէն պահս իթտի . պունա նէ՛ տէրսին ։

Օգթավի թէլաշէյէ տիւշտիւ .— Պէնի էյի թանըյօ՞ր մը իմիշ ։

Մօրիս .— Էվվէթ ։

Օգթավի .— Քի՞մ իմիշ աճապ ։

Մօրիս .— Պիր նօթէր . . .

Օգթավի .— Բարիս նօթէրլէրինտէն հիչ պիրինի թանըմամ ։

Մօրիս .— Պէն տէ սիզէ մէրգում նօթէրին Բարիսլի օլտուղընը սէօյլէմէտիմ եա՛ ։

Օգթավի .— Ամա՛ն, խղճէ պէնի, սէօյլէ քիմ օլտուղընը ։

Մօրիս .— Վիգ-Սիւր-Գրէն գարխէսինին նօթէրի ։

Մօրիս չու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, տիգգաթըլըճա Օգթավինին եւզիւնէ պագմագտա օլուպ, մէրգումէնին իչէ աղըշտա պէնզի աթաըղընը վէ մուախխարէն գըզարտըղընը կէօրտիւ ։

Օգթավի չաշըրմըշ պիր հալտէ .— Հա՛, պէնտէն պաշգա իթտի էօյլէ՞ մի . . .

Մօրիս .— Շիւպհէսիզ . . . ըէթաֆէթինէ մաիլ օլմուշ . էյի խաթըրըմա կէլտի, սէն Վիգ-Սիւր-Գրէնտէ՞ մի տօղմուշըն ։

Օգթավի .— Հէր ինսանըն պիր տօղտուղը եէր վար ։

Մօրիս .— Օնա շիւպհէ եօգ ։

Օգթավի .— Էյ նօթէր նէ՞ տէտի պէնիմ իչիւն ։

Մօրիս՝ թէրէտտիւտ իտիյօր կիպի պիր հալ կէօսթէրտի.— Գիւմէմ քի, եկէր . . .

Օգթավի .— Եւպէթթէ քի զէմմ իթմիշ տիր ։

Մօրիս .— Լաքին . . .

Օգթավի .— Հաթթա պիր խայլը զէմմ իթմիշ օլտուղընա շիւպհէմ եօգ . . . Բարիստէ կէլիպ էյլէնմէք իչիւն ֆամիլեամը պրագմըշ . . . վէ սիւտ գըզգարտայըմ Սիմօնը պարթըզպ պէրապէր կէթիրմիշ օլտուղըմը հիքեայէ էյլէմիշ տիր . . . էօյլէ՞ մի ։

Մօրիս .— Էվվէթ ։

Մօրիս միւսաճէպէթին քէնտի քէնտիյէ պու գալըպա տէօքիւլմէսինտէն տօլայը տէրէճէի նիհայէտէ մէմնուն օլմագտա իտի ։

Օգթավի .— Օ խիթխյարըն սէօզլէրի չու սըրատա գուլաղըմա կէլիյօր ղանն իտիյօրըմ . . . քիմ պիլիր տահա նէ տիւրլիւ տիւրլիւ չէյլէր սէօյլէմիշ տիր ։

Մօրիս .— Օ տէրէճէլէրէ գատար հէզէյանէ գալգըշտը քի, սիւքիւթէ մէճպուր իթտիմ ։ «[illegible]» տէտիմ. Իսապէթ քի արթըգ սէս չըգարմատը, եօգսա հէման տայաղա գատար տավրանաճագտըմ ։

24

Սապըգ ժաննէթ Շարվէ թէքրար Մօրիսին պօզագընա սարըլըպ .— Սէնին նազիք պիր ատամ օլտուղընը պիլիրիմ . քէօյլէրին նօթէրի օլաճագ պունամըշլար, էօմրիւն լէզզէթինի չըգարմագ յըղը պիլմէզլէր քի . . . խուսուսիյլէ օ նօթէրին պանա հըրսը վար ։

Մօրիս .— Սանա հըրսը՞ մը վար . նի՞չիւն հըրսլանմըշ ։

Օգթավի .— Օ մաշուշ հէրիֆ Սիմօնա կէօզ տիքմիշ վէ մէրգումէյի պէյէնմիշ օլտուղընտան, պէնիմ իլէ կիթմէսի իւզերինէ, հիտտէթ ու ղազապա տիւշտիւ ։

Մօրիս .— Սէօզլէրինտէն անլատըմ . . . լաքին հիտտէթինին սըըը սէպէպինի կիզլէյիպ, եալընըզ Սիմօնըն ֆագիրէթինտէն պահս իթմէքտէ իտի . . . էյի խաթըրըմա կէլտի, նէ՞ օլտու Սիմօն, խասթէրին վա՞ր մը, օ տա խիմինի տէյիշթիրտի՞ մի,

չեօհրէթ բէյտա իթտի՞ մի, զէնկինլէնտի՞ մի ։

Օգթավի .— Սիմօ՞ն մը զէնկինլէնէճէք . հիչ պիր վագթ . Սիմօնտա օ գատար ֆէրասէթ նէ՞ կէզէր . թաշրա նօթէրլէրինին գավլինճէ, թարիգը խօթիգամէթտէն պըըըտըղըմ սըրատա, պանա պիր թագըմ նիւմայիշլէր իճրասընտա վէ հիւսնիւ ախլագա տաիր վաղ վէրմէկէ, բէտէրիմտէն վէ վալիտէմտէն, ըրզ ու նամուստան, գամիրտէն վէ պունա միւմասիլ պիր թագըմ սաֆսաթալարտան պահս իթմէկէ գալքըշտը . . . չու սէօզլէրի թագիի սընըրլարըմա տօգունտը . պէնտէ իսէ չալըշմագլա պարա գազանմագ սէվտասը օլմայըպ, կէօզիւմի իրէք, գառիֆէ, միւճէվհէր, ալթուն վէ էմսալի չէյլէրէ տիքմիշ իտիմ . . . Սիմօնը պիր թարաֆա պրագըմ, պէն պիր եանա չէքիլտիմ, օ տա պիր եանա սավուշտը ։

Մօրիս .— Գիրպիրինիզտէն պըըլալը չօգ օլտո՞ւ մը ։

Օգթավի .— Տէօրթ սէնէ գատար օլտու ։

Մօրիս .— Օ զէմանտէն պէրու կէ՞օրմէտին մի ։

Օգթավի .— Ա՛ըլա . կէօրմէտիյիմէ տէ մէմնունըմ, չիւնքի նասիհաթլարընտան արթըգ սանճ կէլմիշ իտի . . .

Մօրիս .— Էյ Սիմօնտան պահս իտէն օ՞լմատը մը ։

Օգթավի .— Ա՛ըլա ։

Մօրիս .— Նէ՞ իլէ կէչինիր իտի ։

Օգթավի .— Սէնաաթըյլա ։

Մօրիս .— Սէնաաթը նէ՞ իտի ։

Օգթավի .— Տիքիշճիլիք իտէր իտի . հաթթա սէնաաթընը բէք էյի պիլիր ։

Մօրիս .— Նէ՞րէտէ իչլէր իտի ։

Օգթավի .— Գիզլի պօզուշտըղըմըզ սըրատա, Վիվիէն սօգաղընտա պիր տիւքքեանտա իշլէր իտի . լաքին գայէթ զաիֆ վէ տաիմա նամիզաճ իտի . . . պէլքի տէ շիմտիյէ տէկին էօլմիւշ տիր ։

Նէօրիւնիր քի Սիմօն հագգընտա Օգթավինին պունտան զիյատէ մալիւմաթը եօգ իմիշ . պինաէն ալէյհ Մօրիսին տէ զիյատէ պիր մալիւմաթ ալամայաճաղը տէրքեար իտի ։

Օգթավի .— Էյ օ նօթէր տահա նէլէ՞ր սէօյլէտի, պագալըմ վալիտէմտէն տէ պահս իթտի՞ մի ։

Մօրիս .— Էվվէթ, վալիտէն մատամ Շարվէնին Վիգ-Սիւր-Գրէնտէ իգամէթ իթմէյիպ, օնա եագըն տիւկէլ պիր գարիյէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուղընը սէօյլէտի ։

Օգթավի .— Բիւզի գարիյէսինտէ օ՞լմասըն . . . օրատա պիր միւլք ալմըշ իտի . . . վալիտէմ իչինի ույտուրմըշ տըր . . . պու կիւնլէրտէ պիր մէքթուպ եազաճաղըմ . . . էկէր էվլէնէճէյիմի տույաճագ օլսա, քիմ պիլիր նէ գատար մէմնուն օլուր . . . թաշրա էհալիսի պիր գըզ էվլէնմէյիպ տէ պիրագ էյլէնճէյէ տալտը՞ մը, արթըգ օ գըզը մահվ օլմուշ հիւքմինտէ թութարլար ։

Մօրիս .— Վալիտէն սանա մէքթուպ եազտը՞ մը ։

Օգթավի .— Խա՛յր . . նէրէտէ օլտուղըմը պիլմէզ պիլէ . . . Գրէսսօլ ֆամիլեասընըն եանընտան չըգալը, նէրէտէ իգամէթ իթտիյիմի պիլմէզ բի եազըքը ։

Օգթավինին՝ քէնտի քէնտիյէ, միւսամահէյէթի ճան ալաճագ բիր շէյէ կէթիրմէտիյինտէն տօլայը Մօրիս փէվգէլատէ մէմնուն օլտու։

Մօրիս.— Պրէսսօլ ֆամիլեա՞ը մը. քիմլէ՞ր տիրլէր պու ատամլար։

Օգթավի.— Պէն մատամ Պրէսսօլըն խուսուսի խըզմէթինտէ իտիմ. Թէաճ-ճիւպ իտէճէք պիր ֆամիլեա։

Մօրիս.— Նէ՞ ճիհէթլէ։

Օգթավի.— Սէօյլէյիմ տէ անլայըսըն։ Պրէսսօլ տէնիլէն ատամ միլյօնէր իմիշ. զայէթ զէնկին օլտուղը հալտէ, ալիւֆթէ պիր գարը իլէ էվլէնմիշ. պու գարը պիչարէյէ օյնամատըղը օյուն գալմայօր. խայլէրի պիլէ եօգ. խայլէրի վար իսէ պիլէ պէլլի իթմէյօր։ Մատամ Պրէսսօլըն կիւզէլլիյինէ տէյէճէք եօգ. վագըա արթըգ բէք կէնճ տէյիլ իսէ տէ, եինէ օ տէրէճէ ճիվէլէքտար վէ իշվէպազ քի, խայալ իտէմէզսին. գօճասընա կէլինճէ, այընը պիրի. էվինտէն չըգմազ, օճաղըն պաշընտան այրըլմազ... օ էվտէ օթուրըր չալըշըր իշէր, պիր թագըմ մաթուհ տօսթլարըյլա քեաղըտ օյնար, գարըսը տա պալօլարա, սուարէլէրէ գօշար տուրուր. Նէրէյէ կիթսէն մատամ Պրէսսօլը րասթ կէլիրսին... հաթթա սէնին թանըմատըղընա թէաճճիւպ պիլէ իտէրիմ։

Մօրիս.— Մէրգումէյի թանըմագ իչին ճէմիյէթլէրէ տէվամ իթմէլի տիմէք օլուր. պէն իսէ, հիչ պիր եէրէ կիթմէմ... չօճուգլարը օլմամալը։

Օգթավի.— Պիր գըզլարը վար... չիրին պիր գըզ... մատամ Պրէսսօլըն ազգընըն լէզզէթինի պօզան օ գըզ օլույօր... չիւնքի գըզ պէօյիւտիւքճէ վալիտէսի իխթիյար կէօրիւնմէկէ պաշլայօր. պունտան տա վալիտէսի սըգըլըյօր... էլպէթ գըզ օն սէքիզ եաշընտա օլմալը. վալիտէսի գըզընտան նէֆրէթ իթտիյինէ շիւպհէմ եօգ։

Մօրիս.— Ճէմիյէթլէրէ գըզը՞ իլէ մի կիտէր։

Օգթավի.— Պէնիմ օրատա պուլունտուղում սըրատա, գըզ մէքթէպտէ իտի. էվտէ պուլունտուղը զէման պիլէ, պապասը գըզընը չօգ սէվտիյի ճիհէթլէ, անասընըն պէրապէր տիշարը չըգմասընա վէ գարըսընըն կիթտիկի եէրլէրէ գըզընը տա կիթմէսինէ րազը օլմազ իտի... մատամ Պրէսսօլ պու աչըմ պուրատա տէյիլ իսէ, թէաճճիւպ իտէճէք չէյ տիր։

Մօրիս.— Գուրատա՞ մը, Օբէրա՞ պալօսընտա մը։

Օգթավի.— Շիւպհէ՞ մի վար... պէնիմ էվլէրինտէ օլտուղում վագթ, հիչ պիր պալօտան կէրի գալմազ իտի. պու կիւն տէ եինէ էօյլէ օլտուղընա էմինիմ... էկէր Խանըմըն չու արալըգ կէլմէյէճէյինի, վէ պէնիմ իչին քիրալամըշ օլտուղը լօճատա պէնի պուլմատըղը հալտէ թէլաշ իթմէյէճէյինի պիլսէմ, սէնին իլէ պիր տօլաշըրըմ, սանա մատամ Պրէսսօլը կէօսթէրիրտիմ։

Մօրիս.— Թանըշտըրմէլիսին քի կէօսթէրէսին։

Օգթավի.— Թանըշտըրմաղըմա շիւպհէ եօգ։

Մօրիս.— Եիւզիւ աչըգ օլտուղը հալտէ մասքէլի պալօյա կէլի՞ր մի։

Օգթավի.— Կէլմէզ. լաքին միւթատըն տէյիշթիրմէզ. արէթ հիւքմիւնտէն տիր տէյու պիր տօմինօ կէյինիր, վէ եիւզիւնէ պիր մասգ թագար. լաքին էօյլէ պիր սուրէթտէ տավրանըր քի, պիւթիւն տօսթլարը, ալագատարլարը վէ մախլէրի

պիր կէօրիւշտէ թանըրլար... գըյաֆէթինի հիչ տէյիշթիրմէզ... մավի աթլաստան պիր տօմինօ կէյինիր, օմուզընա սարը գօրտէլա գօր, մասգը պէյազ տըր. կէօրտիւմ տէ սանա տա կէօսթէրտիւմ, մէմնուն օլուրըմ։ Մատամ Պրէսսօլըն էթրաֆընտա տօլաշանլարըն իսմլէրինի սանա սէօյլէյիմ տէ, օնլարտան պաշգա իտէրէք մէրգումէյի պիրազ մէրագա տիւշիւրիւրսէն։

Մօրիս տէ մատամ Պրէսսօլ իլէ պիր սուրէթլէ միւնասէպէթ բէյտա իթմէք արզուսընտա օլտուղընտան, զիհնինտէ նակէշան թէվէլլիւտ իտէն թէսավվուրաթը իճրա իթմէք աղմինէ տիւշտիւ։

Մօրիս.— Սէնին պէրապէր օլմագլըղընա զիյատէ հաճէթ տէ եօգ. իթտիֆագըն թարիֆի իլէ մատամ Պրէսսօլը թանըյապիլիրիմ զանն իտէրիմ։

Օգթավի.— Տօղրու տըր. պէն օրասընը տիւշիւնմէտիմ։ Մավի տօմինօ, սարը գօրտէլա, պէյազ գատիֆէ մասգ, գօլայ եանըլըլմազ... օ հալտէ Վալանթին Պրէսսօլը արամագա պաշ տա, Մ. տ'Օրսիվալտան, Գօնթ Լիւսանտան, Ժիւան Նաթթիէտէն, ուֆագ թէֆէք Պրիչէտէն, Բօլ Ավրիլտէն, Ժօրժ Կէրէնտէն պաշ-աչ... նէ տէրէճէ մէրագա տիւշէճէյինի կէօրիւրսիւն. պու իսմլէրի ունութմայասըն։

Մօրիս ճէպինտէն պիր տէֆթէր չըգարըպ, Վալանթին Պրէսսօլըն տօսթլարընըն իսմլէրինի իշարէթ իթտի։

Օգթավի.— Արթըգ պէնի լօճամա կէօթիւր։

Մօրիս.— Պէնիմ կէօթիւրմէմ օլմազ. լաքին տօսթլարըմտան պիրիսի տիշարտա պէնի պէքլէյօր, սէնի օնա թէսլիմ իտէյիմ տէ, պէն կիտէյիմ գըյաֆէթիմի տէյիշթիրէյիմ։

Օգթավի.— Նասըլ քի խաթէր իսէն...

Մօրիս լօճանըն գաբուսընը աչտը. սիյահ տօմինօլըլարտան պիրիսի, սըրթընը տիվարա տայամըշ տիշարտա տուրմագտա օլտուղընտան, Մօրիս մէրգումէյի պիր իշարէթլէ չաղըրըպ.— Մատամը լօճասընա կէօթիւր—տէտի։

Սիյահ տօմինօլը քիմսէ Օգթավինին էօնիւնէ պաշընը էյիպ, գօլունը թագտիմ իթտիքտէն սօնրա, իքիսի պիրտէն ճէմիյէթին իչինտէ գայպ օլտուլար։

Մօրիս Օգթավիյէ տէտիյի կիպի, էլպիսէճինին օտասընա կիրիպ, տիկէր կիւմիւշի պիր տօմինօ կէյինտի։

Եօլտա գըրմըզը գօրտէլալը վէ գըրմըզը մասգը գարը իլէ չիֆթէ հէքիմլէրէ թէսատիւֆ էյլէտիքտէ, քէնտի քէնտիյէ.— Շու գարը պէնի թանըյօր, չիւնքի խամիմի սէօյլէտի։ Աճապա քի՞մ տիր, պիլէմէյօրըմ—տէյիպ կէչտի։

Պու սըրատա, բայլաչօ գըյաֆէթինէ կիրմիշ օլան Ժօզըլէ, գըրմըզը մասգլը Նիմէ Ժուպէրէ եանաշտըղտա, մէրգումէ.— Թագէ պիր հավատիս վա՞ր մը։

Ժօզըլէ.— Եօ՛գ. պիր էմրինիզ վա՞ր մը։

Նիմէ Ժուպէր.— Հիչ պիր էմրիմ եօգ... պու կէճէ արթըգ պիր իշին գալմամըշ տիմէք տիր։ Մարթէլի տէ կէօր տէ օնա տա սէօյլէ։

Ժօզլէ.— Նէ՞ վագթ վէ նէ՞րէյէ կէլէյիմ։

Նիմէ Ժուպէր.— Եարըն, բօլիս միւտիւրինին օտասընտա սաաթ օնտա պուլուշալըմ։

ժօալէ պըրագը չէքիլտի ։

Էմէ Ժուպէր եախօտ մատամ Րօզինէ օ կէճէ պիր չէյ անլայամայաճաղընը ֆէնա էյլէտիյինտէն, Նէրտիւպանըն եօլունը Թութտու իսէ տէ, եօլտա Ֆօնթ Իվան իլէ Վիգօնթ տ'Արֆէօյլի րասթ կէլտիքտէ հէման տուրտը ։

Իքիսինին տէ եիւզիւ աչըգ օլուպ, սուարէ էլպիսէսի կիյինմիշլէր իտի ։ Էմէ Ժուպէր Րուսիալը Ֆօնթըն եօլունը քէսիպ.— Ֆօնթ . . . պիր չիֆթ սէօզիւմ վար . . .

Էքսէրիա պալօլարտա պիր թագըմ գարըլար պուլունըր քի, պունլար կէճէ գահվալթըսընա գօնմազ իչիւն շունը պունը մէրագա տիւշիւրմէքտէ օլտուգլարըն- տան, Ֆօնթ Իվան քէնտիսինէ խիթապ իտէն տօմինօյըյը տանիտ օ մագուլէլէրտէն գըյաս իտէրէք, խաֆիֆճէ պիր հարէքէթլէ մէրգումէյի պէրթարաֆ իտիպ.— Սէնին իլէ ուղրաշմաղա վաքթըմ եօգ, չիրին մասգ—տէտի ։

Խաֆիյէ Րօզինէ իսէ, Ֆօնթըն շու սէօզիւնէ ասլա էհէմմիյէթ վէրմէյիպ, գօ- լընտան թութտը վէ գուլաղընտան պիր գաչ չիֆթ սէօզ սէօյլէտի ։

Ֆօնթ տիւշարը հէյէճան օլարագ տօսթընա խիթապէն .

—Այի՛գիմ, լօճամըն նումէրօսընը պիլիրսին . . . սէն կիթ, պիրազտան կէլի- րիմ—տէյիպ, Էմէ Ժուպէրի գօլթուղընա ալըը վէ թէնհա պիր մահալէ չէքիլտիլէր ։

Րօզինէ .— Սիզի իչ կիւն տիր կէօրէմէտիմ, Ֆօ՛նթ ։

Ֆօնթ .— Նէնի պիր հավատիսիմ եօգ իտի քի, թէպլիղ իտէյիմ ։

25

Րօզինէ .— Սիզէ պիր չէյ թավսիյէ իթմիշ իտիմ, ինրաընտա պուլունտընը՞զ մը, Ֆօ՛նթ ։

Ֆօնթ .— Էվվէթ ։ Հէր աքշամ Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ իլէ Բարիսին գումարխա- նէլէրինի, պաթագխանէլէրինի վէ էմսալի մահալլէրինի տօլաշըյօրըմ . . . լաքին ա- րատըղըմը էլէ կէչիրէմէյօրըմ ։

Րօզինէ .— Օյմայա քի օսանատընըզ . սէպաթ իթմէլիսինիզ . . . սէրխօշ իչիւն տէրլէր քի, ճ'էտ մ'ըն պէըթ տ'ըն ք'ըթ ժամէ հէրք մ'ըն ք'ըթ ժամէ, գումարպազ իչիւն տէնիլէպիլիր քի, ճ'էտ մ'ըն պէըթ տ'ըն ք'ըթ ժամէ. Բիէր Լարթիկ մէշհուր գիւպլէրէ գապուլ օլունամազ, քէնտիսի տէ կիթմէքլիյէ ճէսարէթ իտէմէզ . պինաէն ալէյհ ատի ծէրլէրէ կիտիպ մէրամընը իճրա իթմէկէ մէճպուր տըր . . . ճիւզի պիր էմարէ կէօրիւրսէնիզ, հէման պանա մալիւմաթ վէրինիզ ։

Ֆօնթ .— Պու կէճէ պուրատա պիր չէյ անլայապիլէճէ՞քմիսինիզ ։

Րօզինէ .— Պէն րասթ կէլէ պուրայա կէլտիմ . հիչ պիր իւմիտիմ եօգ . լաքին էքսէրիա կիզլէնմէք իսթէյէնլէր պէօյլէ ճէմիյէթ օլան մահալլէրէ կէլտիքլէրինի պիլտիյիմտէն, օ մէպտէյէ իրզմէթ իթմէք մագսատըյլա կէլտիմ ։

Ֆօնթ .— Աման, սիզ տէ ճէսարէթտէն տիւշմէյինիզ, սէպաթը էլտէն պրագ- մայընըզ ։

Րօզինէ .— Օ ճիհէթլէ թէլաշ իթմէյինիզ, նէ ճէսարէթտէն տիւշէրիմ, նէ տէ սէպաթը էլտէն պրագըրըմ ։

Ֆօնթ Իվան մատամ Րօզինէնին էլինի սըգըրգտան սօնրա, Նէրտիւպանըն իւ- զէրինտէ պիր թագըմ տօսթլար իլէ գօնուշմագտա օլան Վիգօնթ տ'Արֆէօյլին եանընա եագլաշըպ.— Օգթավի՛ն ալըպ գահվալթը իթմէկէ կիտէճէյիմ, պէրապէր կէլի՞րմիսին ։

տ'Արֆէօլ .— Պու աքշամ կէլմէմ . . . ա՛զիզ . . . մատամ քի պուրայա կէլտիմ, պուրատա գալըրըմ ։

Ֆօնթ .— Օ հալտէ եարըն ինշալլահ կէօրիւշիւրիզ ։

տ'Արֆէօյլ .— Շիւպհէսիզ ։

Պէօյլէճէ վիրպիրլէրինտէն այրըլտըգտան սօնրա, Ֆօնթ՝ Օգթավինին նէզտինէ կիթտի ։

Օգթավի մէսէրրէթլէ .— Ա՛հ, էյի կէլէպիլտին, ամմա կէճիքտին հա՛, ազի- զիմ Իվան . եանընըզըգ նէ՛ գատար ուզուն կէօրիւնտի կէօզիւմէ ։

Ֆօնթ .— Տէմէք քի սըգըլըյօրսըն ։

Օգթավի .— Սէնին պուլունմատըղըն պիր մահալտէ թէլէզզիւզ իթմէք պէնիմ իչիւն գապիլ տէյիլ, պունտան մաատա պէօյլէ կիւրիւլթիւլի էյլէնճէլէրտէն հազզ իթմէմ ։

Ֆօնթ .— Տիմէք քի կիթմէկէ արզուքէշսին ։

Օգթավի .— Նասըլ իսթէրսէն . . . կիտէլիմ—տէյիպ այաղա գալգտը, վէ պէ- րապէրինճէ կէթիրմիշ օլտուղը րէֆիգլէրինէ վէտա իթտիքտէն սօնրա, Ֆօնթըն գօլունա կիրիպ, լօճատան չըգտըլար վէ Նէրտիւպանա տօղրու միւթէվէճճիհ օլ- տուլար ։

Նէրտիւպանըն պաշընտա մատամ Րօզինէյի գարշըլատըլար ։ Մէրգումէ պիրազ էվվէլ Մօրիսին գօլթուղընտա կէօրմիւշ օլտուղը բէնպէ տօմինօյըյը կէօրտիւքտէ, Օգթավինին արգասընտան պագա պագա .— Նա՞սըլ օլույօր քի Րուսիալը իլէ Մօ- րիս այնը գարըյը թանըյօրլար . Ֆօնթ Իվան զայէթ զէնկին պիր զաթ տըր . լաքին Մօրիս տէ կիւզէլ պիր տէլիգանըը տըր . տիմէք օլուր քի, պու գարը քիմ իսէ, Մօ- րիսէ խըզմէթ իթմէք իչիւն Ֆօնթը ալտաթըյօր—տէյիպ, թէնէզզիւհ սալօնընա կիրտի, վէ գըյաֆէթլէրի վէ ըըֆաթլարը թէտգիգէ պաշլատը ։

Սիյահ տօմինօլըլար եանընտան կէչտիյի սըրատա, զարիֆ պիր տըգգաթլա մէրգումանը եօգարտան աշաղը սիւզտի ։ Լարթիկ իլէ Վէրտիէ տախի տուրուպ, կէօզլէրինտէն աթէշ սաչարճասընա պագմագտա օլան մատամ Րօզինէյի պիր էյիճէ սիւզտիւլէր ։

Վէրտիէ .— Պու գարը աճապա նի՞չիւն պիզէ պու գատար տըգգաթլէ պագըյօր ։

Լարթիկ .— Զաննիտէրսին քի կէօզլէրինտէն իւզէրիմիզէ չիմշէք եաղտըրըյօր . . . պէլքի պիզի քէնտիյէ ճէլպ իթմէք իսթէյօր, նէ՞ պիլիրսին ։

Վէրտիէ .— Քիմ օլտուղըմըզը անլամագ մէրագընտա տիւշմիշ զանն իտէրսին ։

Լարթիկ .— Պու աքշամ իւչիւնճի տէֆա տըր քի րասթ կէլիյօրըզ, վէ հէր տէֆասընտա պիզի արգամըզտան կէօզլէյօր ։

Էմէ Ժուպէր տախի քէնտի քէնտիյէ .— Պու տօմինօլըլարըն Մօրիս իլէ կէօ- րիւշտիքլէրինի կէօրտիւմ . . . օնուն տօսթլարը օլմագ կէրէք տիր . . . քէնտիլէրինէ

տըգգաթլա պագտըգըմըն սէպէպինի անլամայօրլար ամմա, չօգ թէաճճիւպ իտի-յօրլար—տէյիպ, բաշս սալօնընա նազըր օլան պիր մահալէ չէքիլտի։

Պէշ տագըգա սօնրա Մօրիս չէրիքլէրի նէզտինէ կիտիպ, վէ քէնտիսինի մէր-գումանըն թանըթտըրըպ, իւչիւ պիրտէն պիր քէօշէյէ չէքիլտիլէր։

Վէրտիէ .— Նէ՞ խապէր պագալըմ։

Մօրիս .— Օգթավի իլէ կէօրիւշտիւմ։

Վէրտիէ .— Մալիւմաթը լազըմէյի ալապիլտի՞ն մի։

Մօրիս .— Թէմամըյլա մալիւմաթ ալտըմ։

Վէրտիէ .— Նիչի՞ն։

Մօրիս .— Զիւնքի չօգտան պէրու Սիմօնը կէօրմէմիշ . . . նէ խաբարընտան, նէրէտէ իգամէթ իթտիյինտէն խապէրի եօգ. հաթթա, սա՞ղ մը տըր, էօլմիւ՞շ մի տիր, օնու տախի պիլմէյօր։

Վէրտիէ .— Իշթէ պունա թէէսսիւֆ իթտիմ։

Մօրիս .— Օ թարաֆտան իւմիտ գալմատը տիմէք տիր. լաքին պաշգա ճիհէթ-լէ մէմնուն օլաճագ խապէրլէր ալտըմ։

Վէրտիէ .— Նէ՞ կիպի խապէրլէր։

Մօրիս .— Պրէսսօլ ֆամիլեասը հագգընտա սահիհ մալիւմաթլար ալտըմ. վէ ալընան մալիւմաթա նազարէն, Պրէսսօլըն էվինէ գօյաճա կիրիպ չըգապիլէճէյիմ։

Վէրտիէ .— Նա՞սըլ։

Մօրիս .— Պու պապտա սիզէ ճէվապը գաթի վէրմէգտէն, քէյֆիյէթի թահգիգ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ իթմէնիզ լազըմ կէլիր . . . ինթիմալտէն տիր քի, մատամ Պրէսսօլը պուրատա րասթ կէթիրէյիմ վէ մէրգումէյի թանըյըպ, քէնտիսիյլէ տօսթ-լըգ բէյտա իտէյիմ։

Վէրտիէ .— Մատամ Պրէսսօլա սէնի քի՞մ թանըթտըրաճագ։

Մօրիս .— Քիմսէ. կէօրիւնիր քի մէրգումէյէ չաթմագ զօր պիր իշ տէյիլ իմիշ . . . զօր տա օլսա, պու պալօնըն սէրպէսթլիյի հէր չէյէ միւսաատէ իտէր։

Վէրտիէ .— Գըյաֆէթինի մատամ Պրէսսօլա չաթմագ մագսատըյլա՞ մը տէ-յիշթիրտին։

Մօրիս .— Եօգ։

Վէրտիէ .— Եա նի՞չին։

Մօրիս .— Սիյահ տօմինօլը, գըրմըզը գօրտէլալը վէ գըրմըզը մասգալը պիր գա-ըը վար քի, պէն թանըմայօրըմ. օ պէնի թանըյօր. օնու չաղըրթմագ իչին։

Լարթիկ .— Սիյահ տօմինօլը վէ գըրմըզը մասգալը՞ մը. պիզի սըգ սըգ սըգտըն գարը օլմալը։

Վէրտիէ .— Մէրգումէնին սէնի թանըմըշ օլտուղընա էմի՞նմիսին։

Մօրիս .— Շիւպհէմ եօգ . . . խամիմ պիլէ վէրտի։

Լարթիկ .— Խնանըրըմ. օ գարը չիւպհէլի պիր գարը. բասթ կէլտիքճէ պիզէ տէ գարիպ պիր նազար իլէ պագըպ տուրույօր։

Մօրիս .— Սիզի պէնիմ իլէ կէօրմիւշ վէ մէրագը արթմըշ օլմալը. խոթէր իմ մէրգումէ իլէ տէ կէօրիւշմէք, վէ նէ օլտուղընը անլամագ։

Վէրտիէ .— Նէ՞ տուրույօրսըն։

Մօրիս .— Սէսիմտէն քիմ օլտուղըմը տէրհալ թանըյաճագտըր. պունտան մաա-տա պէնիմ իչիմ վար. պէն Պրէսսօլ ֆամիլեասը մէսէլէսիյլէ մէշղուլ օլմալըյըմ. ա՞զ նիչին պէնիմ եարտըմըմը եարմայօրսընըզ։

Լարթիկ՝ Վէրտիէյէ խիթապէն .— Վէ՛րտիէ, սէն տէրէօհտէ իթսէնէ՞։

Վէրտիէ .— Նի՞չին իթմէյիմ։

Մօրիս .— Բէք էյի օլուր ամմա, ուսթալըգ իլէ տավրանմալը. օ բէնկլի գօր-տէլալարը հըգար, էէք բէնկ պիր գօրտէլա թագ, վէ պէնիմ արգամտան տիւշմիւշ օլան վէ պէնի թէլաշէյէ տիւշիւրէն մէրգումէ տօմինօլընը քիմ օլտուղընը անլա-մազա չալըշ թըէ. իշթէ պէն արթըգ սիզտէն այրըլըյօրըմ։

Վէրտիէ .— Նէ՞րէտէ վէ նէ՞ վագըթ պուլուշաճաղըզ։

Մօրիս .— Եարըն Սիւրէն սօգագընտա. չիւնքի, պէլքի պու կէճէ արթըգ կէօրիւշէմէյիզ։

Վէրտիէ .— Օ հալտէ եարընա։

Մօրիս ճէմիյէթին արասընտա ղայիպ օլտու։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ՝ քէսիր իւլ էլվան գօրտէլալարը հըգարըպ, եէքրէնկ գօրտէլա թագտըլար, վէ Լարթիկ՝ մահուտ տօմինօյը գարըյը արամագա գալ-գըշտը։

Վէրտիէ .— Սէնի օ գարը իլէ կէօրէճէք օլուր իսէմ, պէն օրագըր կիտէրիմ. չիւնքի ույգուսան պայըլըյօրըմ։

Լարթիկ .— Բէք ալա . . . եարըն Սիւրէն սօգագընտա կէօրիւշիւրիզ . . .

Խարինանը մէրգումանըն պէօյլէճէ պէյնիլէրինտէ կէօրիւշտիւքլէրի սըրատա, Մօ-րիս լօճասընա կիրտի վէ այագտա տուրուպ, վէ հէր թարաֆա կէօզ կէզտիրիպ, մահի տօմինօլը, սարը գօրտէլալը վէ պէյազ մասգալը պիր գարը արամագա պաշ-լատը։

Նակէհան սալօնըն պիր ճիհէթինտէ, Օգթավինին թարիֆ իթտիյի օլտուղը սու-րէթտէ պիր գըյաֆէթ կէօզիւնէ իլիշտի քի, եանըլմագ գապիլ տէյիլ իտի։

Տէրհալ լօճասընտան հըգըպ, գալապալըղը եարարագ տօմինօյի գարընըն տուրմագտա օլտուղը մահալէ սէյիրթտի. (մէրգումէ տօմինօլընըն՝ Վալանթին Պրէսսօլ օլտուղը տէրքեար իտի)։ Մէրգումէնին էթրաֆընը պիր թագըմ կէնճլէր սարմըշլար, էլֆազը իշվէքեարանէ իլէ թագըրգ տէրէճէսինէ գատար իսթիւնէ տիւշմէքտէ իտիլէր։

Վալանթին .— Էյի պիլիրիմ քի եանըլըյօրսընըզ, բէճա իտէրիմ քի պէնի բա-հաթ պըրագասընըզ—տիմէքտէ, վէ տիկէրլէրի տախի—Եօ՛գ, եօ՛գ, եօ՛գ, եա-նըլմայօրըզ. քիմ օլտուղընը պիլիրիզ—տէյու սէօյլէնմէքտէ օլտուգլարը միսիլլիւ, ինչէրինտէն պիր ճէլպէտէլիսի.— Սէն Բաքիթասըն, էլպէթթէ քի պիլիրիմ իլէ պէ-րապէր գանվալթը իթմէյէ կէլէճէքսին։ Նէմէք ըսմարլանմըշ տըր. կիւզէլ պիր էէ-մէք, չիրին պիր սուֆրա. կէօրէճէքսի՞ն եա . . .

Վալանթին .— Պէն մատմազէլ Բաքիթա տէյիլիմ տէյօրըմ սիզէ անլա՞մայօր-մըսընըզ։

—Քիմ օլուր իսէն օլ, հէր հալտէ պիզիմ իլէ սուֆրայա օթուրմալըսըն . . .

Վալանթին .— Պէն քէնտի էվիմտէ գանվալթըմը իտէրիմ։

—Բէք ալա... պիզ տէ օրայա կէլիրիզ... պիզի տավէթիտէրսին տէյի՞լ մի,

Վալանթին.— Ալլահ էսիրկէսին։

—Ամմա խաբարըն հա՛. պու էյի պիր խօլ տէյիլ, էլպէթթէ քի խալընըզ պաշընա թաամ իտէմէզսին։

Վալանթին.—Պիր միւսաֆիրիմ վար,—տէտիյի վէ ճիւմլէսի պիրտէն պիր գահգահա տըր սալըվէրտիքլէրի սըրատա, Մօրիս իսմէ կէլտի, վէ Վալանթինին պիր թագըմ սագիլ քիմսէնէլէրէ չաթմըշ օլտուղընը, վէ մէրգումանըն էլինտէն գուրթուլմագ սէվտասընտա պուլունտուղընը անլայըպ, վէ մէյտանա աթըլըպ, մէրգումանըն,— Օ միւսաֆիր քի՞մ իմիշ, քի՞մ իմիշ—տէյու պաղըրտըգլարը սըրատա, —միւսաֆիր պէնիմ. անլըգտա՞ն նէ՞ խապէր քի, կէճէ գահվալթըյը սայըգլայօրսընըզ... սիզճէ խաբաճագ պիր չէյ վար իսէ, խաթաղընըզա կիրմէք տիր. պու թարաֆա կէլինիզ, մա՛տամ։

Վալանթին Պրէսսօլ պիր միւտտէթճիք քէմալը թէլաշլըգ իլէ քէնտիյէ թէսահուպէ չիթապ իտէն քիմսէյէ պագըպ, սէսինտէն վէ հալինտէն մարուֆ պիր քիմսէ օլտուղընա, վէ պէյէնմէտիյի հալտէ օնտան տա խագգըը գուրթարապիլէճէյինէ գարար վէրէրէք, Մօրիսին գոլունա կիրտի։

Վալանթինին էթրաֆընը գուշաթմըշ օլանլարտան պիրիսի.— Պու նէ՞ տէմէք, պու նէ՞ տէմէք... իպթիտա պէն պու գարըյա չաթմըշ իտիմ, հագգ պէնտէ տիր... պու իշ պէօյլէ պիթէմէզ։

Մօրիս մէրգումէնին կէօզլէրինի իչինէ տիք տիք պիր քէրրէ պագտըգտան սօնրա, սաքին պիր հալ վէ թավր իլէ.

—Նաբաճաղընը էյի տիւշիւն. սէն բէզկիրին պիրիսին վէ խախօտ հիւսնիւ թէրպիյէ գապուլ իթմիշ պիր զաթսըն. էյէր իլք տէտիյիմ իսէն, էն էյի խօճալարտան ալմըշ օլտուղըմ տէրս մուճիպինճէ, սանա պիր Ինկիլիզ վէ եա Ֆրանըզ պօքս (խումրուգ) տէրսի վէրմէկէ հազըրըմ... էկէր թէրպիյէ կէսրմիւշ պիր զաթ իսէն, խարըն սապահ սանա պիր գըլըճ տէրսի վէրէպիլիրիմ. չունքի սէնը պիլմիշ օլասըն քի, էլիմ պիրազ սըրքաճ տըր. հէր հալտէ պըրագ քի խըլըմըզա կիտէլիմ, սէնճէ էն ագըլլըգ պու տըր։

Մօրիսին չու սէօզլէրի, մէրգումա գիյամէտսիզլէ թէէսիր իտէրէք, մըրըլտանա մըրըլտանա պիր եանա չէքիլտի։

Մատամ Պրէսսօլ՝ գալպի չարբմագտա օլտուղը հալտէ, Մօրիսին գօլունը սըգա սըգա սիւրիւքլէմէկէ պաշլայըպ.

—Ա՛հ, նէ գատար գօրգտում։

Մօրիս.— Նի՞չին գօրգտունըզ, մա՛տամ։

Վալանթին.— Զանն իթտիմ քի չու զէվզէքլէր, սէնի իլէ ուղրաշմաղա գալգըշաճագլար։

Մօրիս.— Նէ՞ օլուր իտի քի, հէբսինէ տէ մուգապէլէյէ միւգթէտիրիմ, կէօրտի՞ն եա։

Վալանթին.— Թանըմատըղընըզ պիր գարը իչիւն պէօյլէ նէզաքէթը հալ գուլլանմա՛գ...

Մօրիս.— Պիր գատընը մուհաֆազա վէ վիգայէ իթմէք իչիւն անը թանըմաղա հաճէթ եօգ. նէզաքէթլի պիր քիմսէնին վազիֆէսի նէտէն իպարէթ օլտուղը մալիւմ տիր. Գունտան տա գաթինազար սիզի թանըմատըղըմ տա նէ՞ մալիւմ։

Իմտէ ժուպէրին օղլու Մօրիս՝ տիւէտիյի զէման սէսինէ պիր լէթաֆէթ վէ պիր նէզաքէթ վէրմէքտէ օլտուղընտան, մատամ Պրէսսօլըն գուլաղընա բէք խօշ կէլիպ.— Պէնի՞ մի թանըյօրսընըզ։

Մօրիս.— Հէմ բէք էյի թանըյօրըմ։

Վալանթին.— Եալան։

Մօրիս.— Եալան սէօյլէմէտիյիմէ եէմին իտէրիմ։

Վալանթին.— Ատըմ նէ՞ տիր սէօյլէ պագայըմ։

Պու մուսահէպէթլէր իլէ Մօրիսին լօճասընըն էօնիւնէ գատար կէթիրիլմիշ օլտուղընտան, Մօրիս գաբուն աչըպ.

—Իչէրի կիրինիզ տէ սէօյլէյիմ։

Վալանթին կէրի կէրի չէքիլէրէք.— Իչէրի՞ մի կիրէյիմ.

Մօրիս.— Շիւպհէսիզ։

Վալանթին.— Վէ փագաթ իչէրի կիրմէք թէհլիքէլի օլմա՞զ մը.

Մօրիս.— Տիշարտա գօնուշըլաճագ օլսա, չօգլարը սիզի թանըյապիլիր, օ սուրէթ տահա զիյատէ թէհլիքէլի տիր։

Մատամ Պրէսսօլ՝ պու միսիլլիւ նամուսճա թէհլիքէլէրի բէք չօգտան պէրու խաթըրընա կէթիրմէմէքտէ պուլունմըշ օլտուղընտան, Մօրիսէ օլան չու իթիրազընըն ճիտտի պիր իթիրազ օլմատըղընը, լօճայա կիրմէքլէ իսպաթ էյլէտի. Մօրիս օլան չու միսիլլիւ սէրկիւզէշթլէրտէն տախմա լէզզէթեապ օլմագտա իտի իսէ տէ, չու քէնտի կէլէն, էսքի՞ պիր տօսթ մը տըր, եօգսա եէնի պիր աշըգ մը տըր, պիլմէտիյի ճիհէթլէ, թէլաշ իչինտէ օլտուղը հալտէ, գանաքէնին իւզէրինէ օթուրըվէրտի։

Մօրիս իսէ Վալանթինին եանը պաշընա օթուրըպ, էլինի թութըպ վէ տօմինօսընըն գօլունը պիրազ եօգարը սըղայարագ, էլտիվէնին իւսթ եանընա տուտագլարընը եաբըշտըրտը։

Վալանթին՝ կէօյա խօշլանմամըշ կիպի, վէ փագաթ եինէ գօլունը չէքմէքսիզին.— Մօսիէօ, մօսիէօ, նէ՞ եաբըյօրսընըզ։

Մօրիս.— Նէ եաբտըղըմը կէօրիւյօրսընըզ, էլինիզի էօբիւյօրըմ։

Վալանթին.— Լաքին պիրազ բէք ուզագա տալտընըզ։

Մօրիս.— Նէ՛ միւնասէպէթ։

Վալանթին.— Ռուխսաթ ալտընը՞զ մը։

Մօրիս.— Ռուխսաթ վէրմէտինիզ, լաքին եասագ տա իթմէտինիզ։

Վալանթին.— Օ հալտէ իշթէ շիմտի եասագ իտիյօրըմ, պիթիր տէ կէօրիւչէլիմ։

Մօրիս.— Պէն տէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ. լաքին սէօզէ «սէն» «սէվէրիմ» իպարէսիյլէ պաշլամագ շարթըյլա կէօրիւշիւրիմ։

Վալանթին.— Պէնի սէվէրմիսինի՞զ։

Մօրիս.— Տէրէճէի նիհայէտէ։

Վալանթին կիւլէրէք.— Պէշ տագըգատան պէրու, օ տա պէնի թանըմայա-

րագ սէվիյօր օլմալըսընըզ ։

Մօրիս .— Սիզի թանըյալըտան, եանի պիր սէնէտէն պէրու սիզի սէվմէքտէ-յիմ ։

Վալանթին .— Սէօյլէտիկլէրինիզին հիչ պիրինէ ինանմամ ։

Մօրիս .— Նի՞չիւն պէնտէն շիւպհէ էտիյօրսընըզ ։

Վալանթին .— Սիզ պէնիմ իսմիմի պիլէ պիլմէզսինիզ ։

Մօրիս .— Իսմինիզի պիլմէտիյիմէ էմի՞նմիսինիզ, Վա՛լանթին ։

Մատամ Պրէսսօլ՝ պաշտան թըրնաղընա գատար տիւշարը հէյէճան օլուպ, իս-մինին էօյլէ պիր խօշ սէտա իլէ թէլաֆֆուզ էտիլմէսի իւզէրինէ, պիւթիւն ճիսմինէ պիր էնէրը մուհապպէթ թէէսիր էյլէտի, վէ բէք չօգ աղըզլարտան պու Վալանթին իսմինի իշիթմիշ օլուպ, զիյատէ պիր թէլաշ իթմէմիշ օլտուղը հալտէ, պու տէֆա պէօյլէ կիրիֆթարը հէյէճան օլմասընըն սէպէպինի պիր վէճհ իլէ անլայամայըպ . —Տիմէք օլուր քի սահիհ տիր, պէնի չօգտա՞ն պէրու թանըյօրսընըզ ։

Մօրիս .— Թէքրար սէօյլէրիմ քի, պիր սէնէտէն պէրու սիզի թանըրըմ, պիր սէնէտէն պէրու սիզին արգանըզտան տիւշմիւշիմ տիր . հիւսն ու լէթաֆէթինիզէ սիզի րասթ կէլտիքճէ . . . պիր քէրրէճիք կէօրիւշմէք արզուսըյլա սիզէ թէզարրուա իլէ աշգ ու մուհապպէթիմին տէրճէմէսինի արզ էտէպիլմէք իւզրէ միւսաիտ պիր վագթա պէքլէյիպ տուրմագտա իտիմ . . . էլհամտիւլիլլահ քի շու վագթը միւսաիտ հուլուլ էյլէտի . . . սէսինիզտէն սիզի թանըրըմ . . . օ սէսի քի, ֆիլհագիգա բէք նատիր իշիթմիշ իտիմ . . . սիզ օլտուղընըզա գանաաթ հասըլ իթտիյիմտէ, պունճա վագթտան պէրու սիզի կէօրմէք հագգընտաքի արզումըն պէօյլէ թէսատիւֆի օ-լարագ իքմալ օլտուղընա մէմնուն օլտում ։

Վալանթին .— Մատամ քի պէնի թանըյօրսընըզ, տիմէք օլուր քի պիլիրսինիզ մի . . .

Մօրիս .— Էվլի օլտուղունըզը պիլիրիմ . էլպէթթէ քի պիլիրիմ . լաքին, սիզին լիսանընըզտան ասլա աղնամամըշ օլան, սիզի սէվմէյէն, վէ սիզին տէ սէվմէտիյէնէ-յինիզ աշիքեար օլան պիր գօճանըն պէնճէ նէ՞ էհէմմիյէթի օլապիլիր . . . Լիւտօ-վիգ Պրէսսօլ պէնիմ նէ՞ վայիֆէմ . սիզ՝ էօյլէ խօտային պիր քիմսէ իչիւն եարա-տըլմըշ պիր գարը՞մըսընըզ . սիզին կիպի բարլագ պիր քէլէպէք էօյլէ պիր ատամըն եանը պաշընտա տահմա տուրապիլի՞ր մի ։ Գէրաքէր պունլունտըղըմըզ սըրատա, իսմինի պիլէ աղըզա ալմասագ էյի օլուր . . . օնու խաթըրատան չըգարալըմ տա քէն-տիմիզի տիւշիւնէլիմ . . . սէվէրիմ սէնի, Վա՛լանթին . . վէ տայիմա տա սէվէճէ-յիմ . . . սէն տէ պէնի սէվ . . . սէվէճէ՞քմիսին ։

Վալանթին .— Սիզի սէվմէ՞ք մի . քիմ օլտուղընը պիլէ թանըմայօրըմ, շու հալտէ նա՞սըլ սէվէյիմ . պիր արալըգ, սէնին սատըգ պիր տօստ օլտուղընա ինա-նայըմ . լաքին ֆիթուրըզ միւսթէհզինին պիրի տէ օլուպ պէնի ալտաթապիլիր, վէ շու խաֆի միւսահէպէթիմիզի շուրատա պուրատա հիքեայէ իտիպ, նամուսըմը բայմալ իտէպիլիրսին ։

Մօրիս .— Ա՜հ Վալանթին, սէսիմտէն սատագաթըմըն, մուհապպէթիմին տէրճէմէսինի անլա՞մայօրմըսըն ։

Վալանթին .— Սէսինիզ պէնի տիւշարը հէյէճան վէ կիրիֆթարը խէյէճան ի-

տիյօր . լաքին շու հէյէճան ու խէյէճանըմա մուգապէլէ իթմէկէ չալըշըյօրըմ . . . նիչէ նիչէ պէօյլէ ալտատըճը սէսլէր իշիտիլմիշ տիր . . . սիզէ թէքրար իտէրիմ քի, սիզի թանըմայօրըմ . . . քի՞մսինիզ . . . էկէրչի պէնի պիր սէնէտէն պէրու սէվիյօր իսէնիզ, էկէրչի պիր սէնէտէն պէրու պէնի կէօզլէյօր իսէնիզ, տըգգաթըմը ճէլպ իթմէմիշ իսէնիզ տէ, հիչ օլմազսա եարըշլարտա, թէաթրօտա վէ սաիր սէյրկեահ-լարտա կէօզիւմէ իլիշմիշ օլմանըզ լազըմ կէլիր . . . շու հալտէ սըֆաթընըզըն պիլ-տիք պիր սըֆաթ օլտուղընա շիւպհէմ օլմատըղը ճիհէթլէ, պիր քէրրէ կէօսթէրի-նիզ . . . սըֆաթընըզը կէօրէճէք օլուր իսէմ, սէօզլէրինիզէ էմնիյէթ իթմէք լազըմ կէլիպ կէլմէյէճէյինի անլարըմ . աղզընըզտան չըգան մուհապպէթ սէօզլէրինին սա-հիհ օլուպ օլմատըղընը կէօզլէրինիզտէն ֆէհմ իտէպիլիրիմ ։

Մօրիս .— Սէն տէ սըֆաթընը կէօսթէրէճէ՞քմիսին . տէլի տիվանէսի օլտուղում օ շիրին ճէմալինիզէ տիքէտիյիմ կիպի հայրան օլմագլըղըմա միւսաատէ իտէճէ՞ք-միսին ։

Վալանթին .— Էվվէթ ։

Մօրիս մասգընը աշաղը ալտը . սըֆաթընտա պիր րէնկեագ բէյտա օլտու . ղա-թէն էշքեալինին ինթիզամը վէ հիւսնիւ լէթաֆէթի տէրէճէի քէմալտէ օլտուղը ճիհէթլէ, մէրգումը կէօրէն գարըլարըն էքսէրիսի հայրան օլտուգլարը միսիլլիւ, Վալանթին տախի Մօրիսին ալտըմը աշըգանէ իլէ միւվէշշահ օլան սըֆաթընը կէօ-րիւնճէ ֆէվգէլատէ մէմնուն օլուպ, կէօզլէրինի մէրգումըն ճանլը կէօզլէրինէ տի-քիպ, օ կէօզլէրտէն չըգան նարը աշգ ճիկէրլէրինէ գատար իշլէտի ։

27

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ .— Աշգ ու մուհապպէթ թամամագ բէք կիւզէլ շէյ, վէ ֆագաթ շու աշգ ու մուհապպէթի հասըլ իտէն սըֆաթը տա կէ՞օրմէմէլի մի— տէյէրէք, էլինի մատամ Պրէսսօլըն մասգընա տօղրու ուզաթտը իսէ տէ, Վալան-թին մէն իտուպ, խօտ պէ խօտ մասգընը աշաղը ալտը ։

Մօրիս՝ Վալանթինին պու տէրէճէ կիւզէլ պիր գարը օլտուղընը ասլա մէմուլ իթմէտիյինտէն, կէօրիւր կէօրմէզ հագըգաթէն տէրէճէի նիհայէտէ միւթէհայյիր օլուպ, կէօզլէրինի Վալանթինին կէօզլէրինէ տիքտիքտէ, պաշլար պիրպիրինէ եագ-լաշտըլար, նէֆէսլէր եէքտիկէրինէ գարըշտըլար, վէ տուտագլար եաբըշտըլար ։

Մատամ Պրէսսօլ՝ էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ ճիտտի պիր հէյէճանտան միւթէէսսիր օլարագ, կէօզլէրինի գափայըպ ղայէթ եավաշճա .— Օ՜հ, էվվէթ, պէնի սէվիյօր օլմալըսըն . . . ինանըյօրըմ . . . հիսս իտիյօրըմ . . . չիւնքի պէն տէ սէնի սէվէճէյիմ . . . —տէյու մըրըլտանմագա պաշլատըգտա, Մօրիս մէրգումէյի գուճաղընա ալըպ պաշընը սինէսինէ տայատտը . շու սըրատա մուհապպէթ թամամագ տէյիլ, ճիտտէն մուհապպէթ հիսս իթմէքտէ իտի ։

Օ արալըգ լօճանըն գաբուսը իքի տէֆա վուրուլտը ։

Իհթիյաթքեար խատըն իլէ գապահաթլը գարը պիրպիրլէրինտէն չէօզիւլիւպ, գաբույա գուլագ վէրտիլէր . . . .

Շու վուգուաթ Մօրիսին լօճասընտա կիւչէրան իթտիյի սըրատա, սալօնըն տիկէր պիր ճիհէթինտէ սաիր պիր հատիսէ վուգուա կէլմէքտէ իտի ։

Լարթիկ՝ Մօրիսի թանըյան վէ Վէրտիէ իլէ քէնտի արգասընտան տիւշէն հիքմէթի, սէյահ տօմինօյը գարըընըն քիմ օլտուղընը անլամագ մէրագըյլա արամագա պաշլատը ։

Վէրտիէ տախի պէօյլէ սէսսիզճէ, կիւրիւլթիւլի պիր ճէմիյէթ արասընտա կէզիպ տօլաշմագտա օլան գարըընըն քիմ օլտուղընը անլամագ մէրագընտա տիւշիւպ, արամագտա իտի իսէ տէ, պուլամամագտա իտի ։

Լարթիկ սալօնա կիրիպ, պիւթիւն լօճալարը կէօզտէն կէչիրտի վէ արատըղընը պուլամայըպ, իքինճի գաթա չըգտը ։

Վէրտիէ միւթէմատիէն Լարթիկի կէօզլէմէքտէ վէ քէնտի քէնտիյէ .— Արատըղընը պուլամայաճաղընա շիւպհէմ եօգ . . . պէն իսէ ույգուտան վէ եօրղունլըգտան պայըլըյօրըմ . . . կիտիպ եաթսամ . . . —տէյու սէօյլէնտիյի սըրատա, նակէհան Լարթիկին սէյահ տօմինօյը վէ գըրմըզը մասգըը գարըյա չաթմասընը կէօրտիւքտէ, տուրըվէրտի ։

Վէրտիէ՝ գաբուսը արալըգ օլան պիր լօճանըն էօնիւնտէ տուրմըշ, լօճանըն իչէրիսինտէ թէքէվվիւն իտէն միւնագաշայը տինլէյօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, ճիտտէն սէյահ տօմինօյը իլէ Լարթիկին հարէքէաթընը թէճէսսիւս իթմէքտէ իտի ։

Լարթիկ իսէ մէրգումէ տօմինօյըյա եագլաշմըշ, պիլա թէքէլլիւֆ պէլինի գավրամագտա իտի ։

Տօմինօյը հիտտէթլէ պաշընը Լարթիկէ չէվիրիպ, վէ սիւքիւնէթէ կէրի չէքիլիպ, ազամէթլէ մէրգումէ աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրա.— Նէ՞ տիմէք օլուն, պու տէրէճէ միւնասէպէթսիզլիք . . . կէօրիւնիր քի պէնի պիրիսինէ պէնզէթիյօրսընըզ, րէճա իտէրիմ քի պէնի րահաթ պըրագասընըզ ։

Լարթիկ՝ սէյահ տօմինօյընըն կէօսթէրտիկի շիտտէթ ու հիտտէթտէն ասլա ֆիւթուր, վէ ուսանըբ տէյիշթիրմէք կիպի պիր զահմէթի տէ իխթիյար իթմէքսիզին .— Սէպէպսիզ օլարագ պու տէրէճէ հիտտէթ իթմէնիզին նէ՞ մանասը վար . . . մասգըը պըլօտա սէրպէսթճէ տավրանմագա հէր քէս մէզուն տըր . վահշիլիք բատտէսինտէ ըֆֆէթ սահիպի օլան պուրայա կէլմէմէլի տիր . . . սիզ եալընըզ պաշընըզա գալմըշսընըզ, պէն տէ եալընըզըմ . . . իքիմիզ այրը այրը եալընըզ գալաճագ եէրտէ, իքիմիզ պէրապէր օլտուղըմըզ հալտէ, եալընըզ գալսագ օլմա՞զ մը . կէօրիւշէլիմ . . . արզու իտէ՞րմիսինիզ ։

Իմտի Ժուպէր՝ գարըլարա եագլաշըբ պէլլէրինէ սարըլան էօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ հէրիֆին վէրտիյի ճէվապը տինլէմէք պիլէ իսթէմէյիպ մուֆարագաթ իթմէյէ գարար վէրմիշ իտի իսէ տէ, մէրգումըն սէսի, քէնտիսինի պուլունտուղը նօգթատա մըխլամը պըրագտը ։ Գալպի պիր շիտտէթլէ ֆէվգէլատէ իլէ չարբմագա, վէ սաչլարընըն քէօքլէրինէ գատար թիթրէմէկէ պաշլատը իսէ տէ, կէօզլէրինին աթէշինի պէթր իթմէք իւզրէ պաշընը էօնիւնէ աստը . սէսինին սէյահ տօմինօյըյա իթտիյի թէէսիրի Լարթիկ ֆէրգ իտէմէտի իսէ տէ, Վէրտիէ՝ ուզագտան տօմինօյընըն հալինի սէզմիշ օլտուղընտան, քէնտի քէնտիյէ .— Աճապա Լարթիկ պու գարըյա նէ՞ սէօյլէտի քի, իւզ քէլիմէսինտէ պու տէրէճէ տիւշարը հէյէճան օլտու — տիմէքտէ իտի ։

Լարթիկին մէրամը իսէ, մէրգումէ իլէ ուզունճա կէօրիւշմէքտէն իպարէթ օլտուղընտան .— Սիզին տիւշէր վէ նէզաքէթլի պիր քիմսէ օլտուղընըզա շիւպհէմ եօգ . պէն տէ մաարուֆ վէ միւթէպէր պիր քիմսէ օլտուղըմը սիզէ թէէմին իտէրիմ . . . շու հալտէ, պէնի տինլէմէմէքտէ վէ սէօզլէրիմէ ճէվապ վէրմէմէքտէ պիր մանա կէօրէմէյօրըմ . . . պիրիսիյլէ պահս թութմըշըմ . պահսըմը գազանաճաղըմը վէ եախօտ ղայպ իտէճէյիմի սիզտէն պաշգասընտան անլայամամ ։

Իմտի Ժուպէր սիւքիւթ իթմէքտէ իտի ։ Շու սըրատա մասգը իւզիւնտէն հըգարըլաճագ օլսա, տէհշէթլի պիր ըլֆաթ մէյտանա չըգաճաղընա շիւպհէ իտիլէմէզ իտի ։ Լարթիկին սէօզլէրի գուլաղընա կիրմէմէքտէ օլուպ, էն զիյատէ թէէսիր իտէն շէյ, մէրգումըն սէսսը իտի . տէհշէթինտէն տիշլէրի կըճըրտամագտա իտի . քէնտի քէնտիյէ .— Շիմտի այըլըրըմ . . . տահա ազըըմը ղայպ իթմէմիշիմ . . . օ տըր . . . օ տըր . . . Լարթիկ տիր . . . պաշգա պիրիսինին սէսի էօյլէ պիր խընգըրըն սէսինէ պէնզէմէզսինէ Ալլահ տա րազը օլմամըշ տըր — տիմէքտէ իտի ։

Լարթիկ սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Նի՞չիւն սիւքիւթ իտիյօրսըն, չիրի՞ն տօմինօ, կիւզէլ պիր քիմսէ օլտուղընըզա էմին իմ . . . եիւզ ալթունա պահս թութմուշըմ տըր . սիզին էհլի ըրզ, էվլի վէ գըզգանճ պիր գարը օլտուղընըզը, վէ պուրայա սիզ հալտէ եագալամագ նիյէթիյլէ կէլմիշ իտիւկինիզի իտտիա իթտիմ . . . պահսըմը գազանտը՞մ մը, ղայպ մը իթտիմ . պուրասընը սէօյլէյինիզ ։

Իմտի Ժուպէր՝ տէրէճէի նիհայէտէ միւշքիլ պիր հալտէ պուլընմագտա իտի ։

Գարըըսընտաքի շախսըն չօգտան պէրու արամագտա օլուպ պուլամատըղը, վէ հէր շէյի կէօզէ ալտըրարագ էլէ կէչիրմէք իսթէտիյի ատամ էքսէրի Լարթիկ օլտուղընա, վէ մէրգումը շու սըրատա ավուճընըն իչինտէ թութտուղընա սուրէթը գաթիյէտէ էմին օլտուղը հալտէ, քէնտի հիւսնիւ ըզասըյլա մուավինլէրի Ժօլէ վէ Մարթէլ վէ Սիւվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէտէն այըըլըպ եալընըզ գալմըշ օլմասընտան տօլայը, պիր կէօնա իճրաաթա միւգթէտիր օլամատըղընը անլայըպ, պիր գաչ սանիյէ զարֆընտա զիհնինտէ պիր չօգ էֆքեար վէ թէսավվուրաթ ճէվէլան վէ տէվէրան իթմէքտէ իտի իսէ տէ, հիչ պիրինտէն պիր նէթիճէ չըգարամայըպ, պիր արալըգ էթրաֆտան մուավէնէթ իսթէմէկէ գարար վէրիպ, վէ մուախխարէն քիմսէնին մուավէնէթէ կէլմէյէճէյինէ գանաաթ հասըլ իտիպ, նէ եաբաճաղընը շաշըրտը գալտը ։ Մամաֆիհ մէրգումըն պիզզաթ Լարթիկ օլտուղընա ասլա թէրէտտիւտ իթմէտիյի, վէ պէօյլէ մէմուլ իթմէտիյի հալտէ էլէ կէչիրտիյի խայինի սալըվէրմէք գաթան ճաիզ օլմայաճաղը ճիհէթլէ, գաչըրմամագա չալըշըպ, նէրէյէ կիտէրսէ արգասընտան կիթմէկէ վէ գօվալամագա գարար վէրտի ։ Էթրաֆընը կէօզտէն կէչիրիպ, արատըղը քէսանտէն քիմսէ կէօզիւնէ իլիշմէտիյինտէն, պիր արալըգ մէյուս օլտու իսէ տէ, տէրհալ զիհնինի թօբլայըպ քէնտի քէնտիյէ .— Շիմտի պաշ պարմագընտա պիր ճէրիհա ալամէթի օլաճագ — տէյէրէք, պիր խէլէճանը ֆէվգէլատէ իլէ Լարթիկին գօլունա կիրտի, վէ թանընմայաճագ պիր սէս իլէ .

—Տէմէք քի, պէնիմ էվլի պիր գարը օլտուղըմա վէ գըզգանձըղըմ ինձաթըլյա-պուրայա կէլմիշ պուլունտուղըմա տաիր պահս թութտունըզ էօյլէ՞ մի։

Լարթիկ.— Էվվէթ, անապա քեարտա՞մըյըմ։

Էմէ Ժուպէր.— Պէլքի։

Լարթիկ.— Պու ճէվապ սայըլմազ։

Էմէ Ժուպէր.— Խասմինիզ նէ՞ տէյու խատաա իթմէքտէ իտի։

Լարթիկ.— Սիզին գըսմէթ արամաղա չըգմըշ պիր գարը օլտուղընըզը մուսիր-րանէ խատաա իթմէքտէ իտի... նէ՞ տէրսին, զա՞յդ մը իթտի։

Էմէ Ժուպէր ճէվապ վէրէճէք էէրտէ.— Խի՞չ լիրայա մը պահս թութտու-նըզ—տէյու սուվալ իթտի։

Լարթիկ.— Էվվէթ։

Էմէ Ժուպէր.— Խաթէ՞րմիսինիզ չու եիւզ լիրայը գազանմաղ։

Լարթիկ.— Բարա ճիհէթինտէ տէյիլ ամմա, մուվաֆֆագըյէթ ճիհէթինտէ խօ-թէրիմ. չիւնքի բարայա մուհթաճ տէյիլիմ. վէ էկէրչի սայէնիզտէ գազանաճագ օ-լուր իսէմ, մէպլաղը մէզգուրը սիզին իլէ թագսիմ իթմէկէ հազըրըմ։

Մուխաթըպըլըն չու վէճհ իլէ սէօյլէտիյի սըրատա, Էմէ Ժուպէր քէնտի քէն-տիյէ.— Էվվէթ, օ տըր, օ՛. իշտէ սէս պու տէրէճէ նէզաքէթլէրինէ պէնզէյէմէք գա-պիլ տէյիլ. զարիֆ չէյ քի, եիրմի իւչ սէնէտէն պէրու սէսի տէյիշմէմիշ—տիմէքտէ իտի։

Լարթիկ.— Նա՞սըլ, գարար վէրտինի՞զ մի, գազանտը՞մ մը, թագսիմ իտէ-ճէ՞քմիսիզ։

28

Էմէ Ժուպէրին էէկեանէ արզուսը, պէլքի քէնտիսինէ պիր եարտըմճը պուլուր մէմուլիլէ, մուսահէպէթի ուզաթմագտան իպարէթ օլտուղընտան.

—Գազանմըշ օլտուղընըզ Փարզ օլունսա պիլէ, պունը քի՞մ իսպաթ իտէպիլէճէք-տիր։

Լարթիկ.— Սիզ։

Էմէ Ժուպէր.— Պէնիմ իսպաթ իթմէքլիյիմ իլէ հիչ պիր չէյ հասըլ օլամազ. տօսթունըզըն պէնիմ սէօզիւմէ էմնիյէթ իթմէյիպ, տիկէր իսպաթ արամաղա հագ-գը վար տըր։

Լարթիկ.— Տիկէր իսպաթլար տա պուլընապիլիր։

Էմէ Ժուպէր.— Նէ՞ կիպի։

Լարթիկ.— Էլպէթթէ պուրատա սիզի թանըյանլար պուլունմալը տըր։

Էմէ Ժուպէր.— Վար տըր. պիր չօգլարընը կէօրտիւմ։

Լարթիկ.— Օ հալտէ սուրաթընըզը աչըն, վէ պուրատան կէչէր իքէն սիզի իլք սէլամ վէրէճէք քիմսէյի հաքէմ թային իտէրիզ։

Էմէ Ժուպէր.— Թէքլիֆինիզ գապուլը իճրա տէյիլ։

Լարթիկ.— Նիչի՞ն։

Էմէ Ժուպէր.— Պէն պուրայա գօճամը գօլլամաղա վէ պուլմաղա կէլմիշ իքէն,

բասթ կէլէնէ սուրաթըմը կէօսթէրմէք իչին էլվէրէպիլի՞ր մի զանն իտիյօրսընըզ ... սիզին պահս թութտում տէտիյինիզ չէյ, պիր պէհանէ օլտուղունը պիլիրիմ. վէ զանն իթմէյինիզ քի սէօզլէրինիզէ ալտանըյօրըմ։

Լարթիկ.— Նա նէ՞ զանն իտիյօրսընըզ։

Էմէ Ժուպէր.— Մուրատընըզ սուրաթըմը աչտըրըմ քի, կէ՞նճմիյիմ, կիւզէ՞լմի-յիմ կէօրէսինիզ։

Լարթիկ.— Կիւզէլ օլտուղունըզա հիչ չիւպհէմ եօգ... օնու ֆէրզ իթտիմ։

Էմէ Ժուպէր.— Նէզաքէթինիզ սիզի ալտաթըյօր, պիլմիշ օլասընըզ. պէն հալթթա չայէթ չիրքին իմ։

Լարթիկ.— Ինանամամ։

Էմէ Ժուպէր.— Ինանմազսան էյի պիր չէյ իթմիշ օլմազսըն. չու արալըգ սը-ֆաթըմը կէօրէճէք օլսան աալթա գօրգարսըն։

Էմէ Ժուպէրին չու սէօզիւ բէք տօղրու իտի. չիւնքի, մասգըրըն ալթընտաքի սըֆաթը օ տէրէճէ սօնմուչ իտի քի, ատէթա էօլիւ պէնզինէ տէօնմիւչ, վէ ղա-րաղ ու քին, ախզը ինթիգամ արզուսը, Լարթիկին՝ էլինտէն գաչմասը գօրգուսը, սըֆաթընը պիւսպիւթին թանընմազ պիր հալէ գօյմուչլար իտի։

Լարթիկ.— Պէնիմ տէ սիզէ ինանմամագլըղըմըն սըպապը կէլտի... սիզին չի-րին վէ տիլպէր օլտուղունըզա սուրէթը գաթիյէտէ էմինիմ. հաթթա կիւզէլ օլտու-ղունըզը իսպաթ տախի իտէպիլիրիմ։

Էմէ Ժուպէր.— Իսպա՞թ մը։

Լարթիկ.— Հայ հա՛յ։

Էմէ Ժուպէր.— Նէ՞ վէճհ իլէ։

Լարթիկ.— Եանընըզտա պուլունտուղում ճիհէթլէ եիւրէյիմ չարբայօր. չիրքին օլսա իտինիզ չարբմայաճագ իտի... պու էօյլէ պիր ալամէթ տիր քի, պէնի չիմ-տիյէ տէկին ալտաթմամըշ տըր։

Էմէ Ժուպէր կիւլմէկէ պաշլայըպ.— Հագըգաթէն, չու սիննինիզտէ, չու սէօզլէրինիզէ թէաճճիւպ օլունըր. քէնտինիզի կէնճ պիր քիմսէ եէրինէ գօյօր-սընըզ.

Լարթիկ.— Կէնճ օլմատըղըմը նէ՞ պիլիյօրսընըզ. սէսիմտէ՞ն մի, հալիմտէ՞ն մի անլայօրսընըզ։

Էմէ Ժուպէր.— Նէ պիրինտէն, նէ տէ օ պիրինտէն. լաքին հէր քէստէն ի-քի գաթ զիյատէ կէօրմէք մէզիյէթինէ հաիզիմ։

Լարթիկ.— Ույուր իքէն կէօրէնլէրտէ՞նմիսինիզ, ֆալճը վէ եախօտ սիհրպա՞զ մըսընըզ։

Էմէ Ժուպէր.— Պու սէօյլէտիքլէրինիզին քեաֆֆէսի մաղլյատէթին պէնտէ մէվճուտ տըր. գուվվէի նազարիյէմ սայէսինտէ, մասգըրըզըն ալթընտան, էլքեա-ըրըզը, վէ տօմինօրըզըն ալթընտան ճիսմինիզին պիչիմինի թէչխիս իտիյօրըմ. էկէր պիրազ տահա զահմէթի իխթիյար իտէճէք օլսամ, քիմ օլտուղունըզը, սէվտալըգը ահվալինիզի վէ իսթիգպալինիզի տէ սէօյլէյէպիլիրիմ։

Լարթիկ.— Գապիլ տէյիլ։

Էմէ Ժուպէր.— Շիւպհէ՞ մի իտիյօրսընըզ։

Լարթիկ .— Շիւպհէ իթմէք ոէյիլ, առէթա ինանմայօրըմ ։

Էմէ Ժուպէր .— Շիմտի թէաճճիւպտէ պըրագըրըմ սիզի . սօլ էլինիզի պանա վէրինիզ ։

Լարթիկ .— Գույուրըն ։

Էմէ Ժուպէր .— Էլտիվէնինիզի չըգարընըզ ։

Լարթիկ .— Հաղգընըզ վար ։

Էմէ Ժուպէր մէրգումըն էլինի թութուպ թէտգիգ իթտիքտէ, խէյէճանը գալպի գաթ էնտէր գաթ թէչէտտիւտ իտիպ, քէնտի քէնտիյէ .— Նարանըն էսէրի պագը տըր . . . օ տըր . . . եագալատըմ . . . գաչըրմամագա զայրէթ իթմէլիյիմ ։

Լարթիկ .— Էյ, նէ՞ կէօրիւյօրսընըզ պագալըմ ։

Էմէ Ժուպէր .— Բէք չօգ չէյլէր ։

Լարթիկ .— Պիրագընը սէօյլէյէճէք օլսանըզ մէմնուն օլուրըմ ։

Էմէ Ժուպէր .— Նաչընըզ էմսի կէչմիշ տիր, սաչլարընըզ պէյազ վէ գըվըրճըգ տըր . . . չօգ եօլճուլըգ իթմիշսինիզ . . . մէյլէրինիզ զայէթ չէտիտ տիրլէր վէ . . .

Լարթիկ .— Տահա՞ ։

Էմէ Ժուպէր .— Գունտան զիյատէ պիր շէյ սէօյլէյէմէմ . խուսուսիյլէ պուրատա . . .

Լարթիկ .— Նէ՞րէտէ իքմալ իտէպիլիրսինիզ ։

Էմէ Ժուպէր .— Նալընըզ պիր եէրտէ օլուր իսէք, հիչ քիմսէնին իշիտէմէյէճէյի պիր մահալտէ պուլընապիլիր իսէք, սէօյլէյէպիլիրիմ ։

Լարթիկ .— Խուսուսի օտալարտան պիրինէ չէքիլսէք իշիմիզէ կէլիր . էկէր պէրապէրճէ թաամ իթմէյի գապուլ իտէր իսէնիզ ։

Մատամ Բօզլիէ թէրէտտիւտ իտիյօր կիպի կէօրիւնտիւ ։

Լարթիկ .— Թէրէտտիւտ իտէճէք իչ եօգ . պէնտէն գօրգաճագ հիչ պիր ճիհէթ եօգ . պէն ալիճէնապ պիր քիմսէ իմ . մատամ քի գուվվէի նազարիյէնիզ խարիգ իւլ ատէ տիր, ալիճէնապ օլտուղումը անլամըշ օլմանըզ լազըմ կէլիր ։

Էմէ Ժուպէր .— Բէք ալա, գապուլ իթտիմ ։

Լարթիկ .— Էօյլէ իսէ կիտէլիմ ։

Էմէ Ժուպէր .— Աճէլէմիզ եօգ . . . պիրազ պալօնըն իչինտէ տօլաշալըմ տա, սօնրա կիտէրիզ ։

Լարթիկ .— Էմրինիզէ հազըրըմ ։

Էմէ Ժուպէր թէքրար տիւթրէմէկէ պաշլայըպ, Լարթիկին գօլունա կիրտի ։ Մատամ Բօզլիէնին իւմիտի, պալօտա բօլիս խաֆիյէլէրինտէն պիրինի բասթ կէթիրէբէք, կիզլի իշարէթ չագըրմագ, վէ չու իշարէթլէ քէնտիսինէ եարտըմ իտէպիլէճէք պէշ օն նէֆէր բօլիս ճէլպ իտէպիլմէք խուսուսլարընտա զալմըշ իտի ։

Վէրտիէ իսէ՝ նէօպէթ պէքլէմէքտէ օլտուղը մահալտէ հէր չէյի կէօրմիւշ օլտուղը ճիհէթլէ, սիյահ տօմինօլը գարընըն հալի, վէ ճէրէյան իտէն ահվալ կէօզիւնէ բէք զարիֆ կէօրիւնմէքտէ օլտուղը միսիլլիւ, Լարթիկին՝ էլտիվէնինի չըգարմասընա, վէ էլինի մէրգումէյէ կէօսթէրմէսինէ, վէ մէրգումէնին կէօզլէրինի էլին իւզէրինէ տիքմիշ օլտուղը հալտէ, տիւշար օլտուղը թէլաշէյէ պիր կէօնա մանա վէրմէմէքտէ իտի ։

Վէրտիէ՝ Լարթիկ իլէ սիյահ տօմինօլընըն արգալարընտան տօլաշմագ իսթէտի իսէ տէ, հէքիմ գըյաֆէթինտէ եանընտա տուրան իքի քիշինին սէօզլէրի տըգգաթընը ճէլպ էյլէտի ։

Մէզգիւր հէքիմլէրտէն պիրի, եանի Կալուպէ .— Գիզիմ մատամ կէօրիւնիր քի պիրիսինէ չաթմագ իսթէմիշ քի, պիզի էրքէնճէ պալընտան սավմըշ . . .

Վէրտիէ քէնտի քէնտիէ .— Գունլար հէր քիմ իսէլէր, պու գարըյը թանըյօրլար ։

Սիվէն Գօրնիւ՝ Կալուպէյէ խիթապէն .— Գիզի պուրայա գատար սիւրիւքլէմէսի լազըմ կէլմէզ իտի . . . Բէր-Լաշէզ մէզարիսթանը ճինայէթինին ճանիսինէ պուրատա՞ մը եագալայաճագտը . պիզի պըրագսա իտի տէ քէնտիմիզին լէզզէթ ալապիլէճէկի պիր մահալէ կիթսէք իտի ֆէնա՞ մը օլուր իտի ։

Կալուպէ .— Սէն տէ հէր հալէ իթիրազ իտէրսին, պէօյլէ հէր եէրէ սէրպէսթճէ կիրիպ չըգմագ վէ տախմա պիզիմ մատամըն արգասը էօնիւ սըրա տօլաշմագ պէնիմ բէք իշիմէ կէլիր . չիւնքի օնուն իլէ կէզտիքճէ, հայրէթպախշ չէյլէր կէօրէճէյիմէ չիւպհէմ եօգ ։

Վէրտիէ չու մուսահէպէթտէն, մէրգումանըն՝ Լարթիկին գօլունա ալմըշ օլտուղը գարընըն էմրի թահթընտա բօլիս մէմուրլարը օլտուղընա վէ պինաէն ալէյհ բախթէ գարթան Վան Գրէօքին եանի Լարթիկին թէհլիքէի պիր հալտէ պուլընտուղընա գանաաթ հասըլ իտէրէք, Լարթիկի մէրգումէ թէհլիքէի րէֆիգասընըն էլինտէն սըյըրըպ գուրթարմագ մագսատըյլա, նէրտիւպանտան աշաղը էնիպ, վէ իւք գաթըն՝ տար եօլլարընտա արամադա պաշլայըպ, Մօրիսին լօճասընըն գաբուսընը իքի տէֆա չիտտէթլէ վուրմըշ իտի . Մօրիսին մատամ Գրէսօլ իլէ գօնուշտուղը սըրատա, իշիտիլմիշ օլան գաբու սէսի իշթէ պունտան իպարէթ իտի ։

Մօրիս հէման գաբույա Փըրլայըպ, վէ գաբույը քիմին վուրմըշ օլտուղընը անլայըպ, թէլաշլը պիր սէս իլէ .— Նէ՞ վար, տէյու սիւալ իթտիքտէ, Վէրտիէ մէրգումըն գուլաղընտան աշաղը պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէսի իւզէրինէ, Էմէ Ժուպէրին օղլունըն պէնզի աթըպ տիթրէմէկէ պաշլատը, վէ Վալանթինէ միւթէվէճճիհէն . —Միւսաատէնիզլէ պիր միգտէթճիք տիշարը չըգայըմ, շիմտի կէլիրիմ—տէյէրէք, գաբույը գարատը տիշարը չըգտը, վէ Վէրտիէ .— Արամալը պուլմալը . . . Լարթիկի տիւշճէյի տուզագտան գուրթարմալը . . . օ մախլուգը թանըմագ էֆքեարընա զահիր օլմագ, պէտպախթ պիր թէսատիւֆ իմիշ ամմա, չիւարէ օլմուշ ։

Վէրտիէ .— Սէն պիր եանա սայտըր, պէն տէ տիկէր թարաֆա գօշայըմ—տէյէրէք, իքիսի իքի թարաֆա սէյիրթտիլէր ։ Պիր չարեէք սօնրա պիրպիրլէրինի եինէ այրըլտըգլարը նօգթատա գարշըլատըգլարընտա .

Մօրիս .— Հիչ . . .

Վէրտիէ .— Պէն տէ հաքէզա ։

29

Շու վագաատան տօլայը իքիսի տէ մէէյուս օլարագ, պէօյլէ նէրտիւպանտան աշաղը էնիպ հավըլյա չըգտըլար ։ Նակէհան Վէրտիէ պէօյլէճէ պիր նէֆէս ալըպ, Մօրիսէ .

—Շուրայա պագ . . . —տէյիփ , սախթէ բաշիպ Մէրի , բալթօսունու ալմաղա սավաշմագտա օլան Լարթիկի պէքլէյէն սիյահ տօմինօյը վէ գըրմըզը մասգըը գաբըյը կէօսթէրտի ։

Էմէ Ժուպէր՝ բօլիս մէմուրլարընտան պիրինի ռասթ կէթիրմէք իւմիտի իլէ մութէմատիյէն էթրաֆընա պագմագտա իտի ․ Լարթիկին՝ էլինտէն գաչամայաճաղընա էմնիյէթ հասըլ իթտիյի ճիհէթլէ , պիր արալըգ նազարը տըգգաթընը պաշգա պիր չէյէ աթֆ իթտիյի սըրատա , Վէրոնիք ճէմիյէթին արասընտան Լարթիկին եանընա տօղրու եագլաշըրագ վէ պիր տահա թանընմամագ իւզրէ օմուզընտաքի գօրտէլայը չէքիպ չըգարըպ , գուլաղընտան աշաղը .— Շու գարըտան այրըլմազըլըղըն չարէսինէ պագ , եօգսա ճիւմլէմիզ տէ մահվ օլուրըզ—տէտիքտէ ,

Լարթիկ .— Նի՞չին մահվ օլալըմ . . .

Վէրոնիք .— Խաֆիյէ տիր , հէյ . . . —տէյէրէք , Լարթիկի ճէմիյէթին իչինտէն սըյըրտը չըգարտը վէ իքիսի պիրտէն նապէտիտ օլտուլար ։ Մատամ Բօզիէ իսէ , էլէ կէչիրմիշ օլտուղը գէլէբչէյի պիր տահա մէյտանա չըգմամասընտան տօլայը մութէաճճիպէն մէրգումը արամաղա պաշլամըշ իտի ։ Մօրիս տախի Թէհլիքէնին սավմըշ օլտուղընը անլայըպ , ավտէթինէ պէքլէմէքտէ օլան Վալանթին Պրէսօլըն նէզտինէ կիթտի ։

Էմէ Ժուպէր տէլի տիվանէ կիպի սաղա սօլա սէյիրթիպ .— Պէնի թանըտը ․ գաչտը . . . վա՜հ քի գաչըրտըմ ․ էլիմտէ թութմըշ իքէն գաչըրտըմ . շէյթան օ խաինին մուինի տիր—տէյէրէք , պալօնըն իչէրիսինտէ վագը բօլիսէ մախսուս օլան օտայա կիրտի , վէ մուխթասար սուրէթտէ վուգուի հալի նէօպէթճի մէմուրա անլաթըպ հէր թարաֆա ատամլար սալտըրտը իսէ տէ , իչ իչտէն կէչմիչ վէ պու տէֆա տախի Բիէր Լարթիկ եագայը գուրթարմաղա մուվաֆֆագ օլուպ , պիլա մանիա Սիւրէն սօգաղընտաքի խանէյէ կէլէպիլմիչ իտի ։

Վէրոնիք իսէ , մէրգումէ սիյահ տօմինօյը վէ գըրմըզը մասգըը գարընըն քիմ օլտուղընը անլամագ իւզրէ պալօտա գալտը իսէ տէ , պիր վէճհ իլէ մէրամընա նաիլ օլամատը ։

* * *

Հիքեայէ օլունան վագաա իւզէրինէ պիր հաֆթա կէչտի ։ Լարթիկ իլէ Վէրոնիք չու միւտտէթ զարֆընտա իհթիյաթ իլէ տավրանմագտա օլտուգլարը միսիլլիւ , Մօրիս տախի բօլիսճէ պիր Թէտպիր իթթիխազ իտիլմիշ օլմասը իհթիմալինէ մէպնի , Սիւրէն սօգաղընտաքի խանէյէ սէյրէքճէ կիթմէքտէ իտի ։ Անճագ մուախխարէն հիչ պիր Թէհլիքէ գալմամըշ օլտուղընա չէրիքլէր պէյնինտէ էմնիյէթ հասըլ կէլէրէք , Մարի Պրէսօլճա եաբըլաճագ իշլէր Մօրիսէ հէվալէ օլունտը ։

Վէրոնիք հէր նէ գատար սիյահ տօմինօյը գարըյը պուլամամըշ իտի իսէ տէ , հէքիմ գըյաֆէթինտէ օլան իքի շախսը Թէքրար ռասթ կէթիրիպ արգալարընա տիւշտիւ , վէ իգամէթկեահլարընը պիլէ էօյրէնիպ ,— Պէլքի կիւնին պիրինտէ չու ալտըղըմ մալիւմաթ պիր իշիմիզէ եարայապիլիր—տիմէքտէ իտի ։ Լարթիկ իսէ տիւչար օլտուղը Թէհլիքէնին աղամէթինի անլամըշ օլտուղը միսիլլիւ , պու ճիհէթի Վէրոնիք իլէ Մօրիս տախի իթիրաֆ իթմէքտէ պուլընմըշ օլտուգլարընտան , իհթիյաթը էլտէն պըրագմամաղա գարար վէրմիշլէր ։ Անճագ մէրգումէ սիյահ տօմինօյը

գարընըն , Մօրիսի թանըյըպ եմինի պիլէ վէրմիշ օլմասը հէր իւչիւնին մէրագընը մուճիպ օլմագտա , վէ Լարթիկին մէրգումէ իլէ կէօրիւշտիւկի սըրատա , մէրգումէնին տիւչար օլտուղը Թէլաշա , վէ Լարթիկին էլտիվէնինի չըգարըգ սօլ էլինի կէօրմէյէ մէճպուր իթմէսինէ նազարէն , Լարթիկի տախի թանըմըշ օլմասը իհթիմալաթընա զահիպ օլմագտա իտի իսէլէր տէ ,— Եիրմի իւչ սէնէտէն սօնրա նէտէ՞ն գօրգաճաղըզ , միրուրը զէման սագիթ օլմուշ պիթմիշ տիր— կիպի քէնտիլէրինճէ պիր Թէսլիյէթ ճիհէթի պուլարագ , Լօնտրատաքի չէրիքլէրի օլուպ , միւթէվէֆֆա Արման Տարվիյին միւթէմէտի վէ սատըգ տօսթը օլան Միչէլ Պրէմօն Թարաֆընտան իրաէ օլունան Թէտապիրէ տէվամ իթմէկէ գարար վէրմիշլէր իտի ։

Շու միւտտէթ զարֆընտա , Մօրիս՝ Վալանթին Պրէսօլ իլէ իքի տէֆա տահա կէօրիւշմիշ օլուպ , միյմարըն գարըսը ճիտտէն Մօրիսէ ռապթը ալագա աշգ իթմիշ , վէ չու աշգընը խապաթ վէ իրաէ իթմէք խուսուսընտան տախի իմթինա իթմէմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

Լիւտօվիգ Պրէսօլըն խանէսինտէ լազըմ կէլէն Թէզեինաթ վէ Թէրթիպաթ իքմալ իտիլմիշ օլուպ , Փէրտասը ագշամ իչիւն ըէտէրիյէ գըզը Մարի , պէշ օն քիշիլէրէ տավէթ Թէզքէրէլէրի կէօնտէրմիշ օլտուգլարը հալտէ , Վալանթին՝ բէք չօգ զէվաթը տավէթէ միւսարաաթ իթմիշ իտի . Մարի՝ հէր սապահ Կապրիէլ Սէրվէնին րէսմխանէսինտէ կէօրմէքտէ վէ քէնտիսի տախի պիլմէյէրէք պիր մուհապպէթը ատիլանէ իլէ սէվմէքտէ օլտուղը Ալպէր տը Ժիպրէյի քէնտի խանէսինտէ կէօրէճէյինի խաթըրընա կէթիրտիքճէ , սէվինճինտէն եիւրէյի չարբմագտա իտի ։

Մէզքիւր ճէմիյէթին վուգու պուլաճաղը կիւնին իքի կիւնի , միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէ՝ սաաթ պէշտէ խանէսինէ ավտէթ իթմիշ իտի ։ Բէր-Լաշէզ վէ Մօն-Թօրկէօլ սօգաղը ճինայէթլէրինտէն հուսուլէ կէլէն մէշղուլիյէթը ֆէվգէլատէտէն տօլայը տէրէճէյի նիհայէտէ եօրղուն օլուպ , օտասընա չէքիլմիշ վէ պաշընը ամըշ , ճինայաթը մէզքիւրէնին ուճունը պուլմագ չարէլէրինի տիւշիւնմէկէ տալմըշ իտի ։

Օղլու Ալպէր իչէրի կիրտի , վէ պապասընըն էլլէրինի քէմալը խաշիյէթլէ սըգտըգտան սօնրա .

—Պահս իտէրիմ քի եինէ չու մէլուն իշ իլէ զիհնին մէշղուլ տըր . կէճէլէրի ույգուն եօգ , կիւնտիւզլէրի րահաթըն . տիւշիւնմէքտէն սաչլարըն աղարմաղա պաշլատը ։

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ տիր , օ՛ղլում , հագգըն վար ։

Ալպէր .— Պիրազ տա չու մէշղուլիյէթլէրի տիւրէտէ պըրագսան տա , խարիճտէ զիհնինի եօրմասան օլմա՞զ մը ։

Միւսթանթիգ .— Միւմքին տէյիլ ։

Ալպէր .— Նիչի՞ւն .

Միւսթանթիգ .— Չիւնքի , մէշղուլիյէթը զիհնիյէմ նէրէյէ կիթսէմ եագամը պըրագմայօր , զիհնիմտէն տէֆ իթմէք իսթէյօրըմ , վէ փագաթ մուվաֆֆագ օլամայօրըմ ։ Մէյտանտաքի մուամմա հալլ օլունմատըգճա , տաղտաղը ֆիքրտէն նէ Թաամ մասասընտա , նէ տէ եաթագտա գուրթուլաճաղըմ եօգ տըր զանն իտէրիմ ։

Ալպէր .— Տիմէք քի հալա իւմիտ ուճու պուլու՞նմատը մը ։

Միւսթանթիգ .— Հէյհա՛թ . . .

Ալպէր .— Նէնի պիր չէյ էլէ կէչիրիլէ՞մէտի ։

Միւսթանթիգ .— Ա՛սլա ։

Ալպէր .— Նէ՞ տիմէք , քիւչիւք պիր էմարէ , պիր ալամէթ ։

Միւսթանթիգ .— Էմարէլէր եօգ տէյիլ ... պէր իզ պուլույօրըզ ամմա , իլէրի կիտէմէյօրըզ , իչ նիւրիւմէյօր ։

Ալպէր .— Օ հալտէ մէէյո՞ւսմըզըն ։

Միւսթանթիգ .— Մէէյո՞ւս մը , ա՛սլա ... սընըրլարըմա թէէսիր իտիյօր , իչ-թէ օ գատար ... իշիմիզ ղայէթ գուրնազ ատամլար իլէ տիր ։ Լաքին նէ գատար գուրնազ օլսալար , պիր կիւն էլպէթ եագայը էլէ վէրէճէքլէր ։ Նասըլ քի պիրիսի կէչէն աքշամ Օբէրա պալօսընտա վէրիյօր իտի ...

Ալպէր .— Քէնտի քէնտիլէրինէ տուզաղա տիւշէճէքլէր իսէ , պունտան էյի նէ՞ չէյ օլապիլիր ։ Օ հալտէ , գաֆանը բաթլաթմագտան վազ կէչ ։ Իսթիյարլանըյօրսըն , պէնզին սօնույօր , մէմուրիյէթին պաշընտա պուլունտուղուն զէման , տիւէտիւյին գատար ինճէ վագիֆէի էթ , վէ ֆագաթ խարիճտէ մէմուրիյէթինի ունութ , վէ ալէմ կիպի վագթընը կէչիր , օմա՞զ մը ։

Միւսթանթիգ .— Պէն իսթէմէ՞զմիյիմ ... հայտէ կէօրիւշէլիմ պիրազ ։ Հա՛ , էյի խաթըրըմա կէլտի , սանա պիր չէյ սօրաճաղըմ—տէյիլ , եագըլմանէյսինին իւզէրինտէն պիր զարֆ ալտը , վէ իչինտէն իքի տանէ բէնզէ քեաղըտ չըգտըըգ .— Պրէսսօլ ֆամիլեասընը թանը՞րմըսըն ։

Ալպէր .— Էվվէթ ։

Միւսթանթիգ .— Կէօրիւնիր քի Մ. Լիւտովիգ Պրէսսօլ եարըն աքշամ Վէրնէօյլ սօգաղընտաքի խանէսինտէ պիր ճէմիյէթ թէրթիպ իթմիչ ։ Իքի տավէթնամէ կէլտի , պիրիսի սանա պիրիսի տէ պանա ։

Ալպէր .— Տավէթ օլունաճաղըմը պիլիր իտիմ ։

Միւսթանթիգ .— Նէտէ՞ն պիլիր իտին , Մ. Պրէսսօլը թանը՞րմըսըն ։

Ալպէր .— Պիր միւտտէթտէն պէրու հէման հէր կիւն կէօրմէքտէյիմ ։ Ղայէթ զէնկին էսկի պիր միմար , նէզաքէթլի վէ լաթիֆ պիր քիմսէ ... պիր տէ ղայէթ տիլպէր գըզը վար տըր ...

Բէտէրինին միւթէաճճիպանէ եիւզինէ պագմագտա օլտուղունը Ալպէր կէօրմիւքտէ , սէօզիւ գըսսա քէստի ։

Միւսթանթիգ .— Նի՞չիւն սէօզիւնիւ քէստին ։

Ալպէր .— Քէսմէտիմ , պիթիրտիմ ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՛-չէ Էըըը օլ՛ Մ. Պրէսսօլը նէ՞րէտէ կէօրտիւն վէ թանըտըն ։

Ալպէր .— Տօսթըմըզ վէ խօճամ Կապրիէլ Սէրվէնին էվինտէ թանըտըմ . Մ. Պրէսսօլ հէր սապահ գըզը Մարի իլէ օրայա կէլիր ։ Գըզընըն րէսմինի չըզտըրըյօր ։

30

Մ. տը Ժիպրէ պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա .— Օ գըզըն իսմի Մատմազէլ Մարի՞ մի տիր ։

Ալպէր .— Էվվէթ , պապաճըղըմ . կիւզէլ իսմ տէյի՞լ մի ։

Միւսթանթիգ .— Էլպէթթէ քի քէնտիսի տէ իսմի կիպի կիւզէլ տիր ։

Ալպէր .— Պին գաթ զիյատէ կիւզէլ . կիւզէլլիքտէ , նէզաքէթտէ , լէթաֆէթտէ , մէլէքլէրէ մանէնտ պիր գըզճըղազ ։

Միւսթանթիգ .— Հէր վէճհ իլէ միւքէմմէլ , վէ հէր կէօնա ֆազիլէթէ մալիքէ պիր գըզ տէյիլէր պիթսին . տիմէք քի հէնուզ օն տօգուզ եաշընտա աշըգ օլմուշ պիթմիշսին ։

Ալպէր .— Գա՛պաճըղըմ ։

Միւսթանթիգ .— Սէնին եաշընտա աշըգ օլմագ մաճզա տիվանէլիք տիր ։

Ալպէր .— Նի՞չիւն տիվանէլիք օլսուն ։

Միւսթանթիգ .— Տահա չօճուգսըն ։

Ալպէր .— Հէր նէ գատար եաշըմ օն տօգուզ իսէ տէ , չօճուգ սայըլմամ ... պիր գաչ այտան իմթիհան վէրէճէյիմ , վէ չահատէթնամէմի ալաճաղըմա , վէ պիր սէնէտէն աւօգաթ օլաճաղըմա , սէնին սայէնտէ միւչթէրի պուլաճաղըմա , վէ թավր ու հարէքէթիմ վէ մալումաթըմ սայէսինտէ թէվէճճիւհը ումումիյէ մազհար օլաճաղըմա էմինիմ ... սէն նէ՞ էֆքեարտասըն ։

Միւսթանթիգ .— Իսթիգպալինին բարլագ օլաճաղընա , վէ իսթիտատ վէ ղայրէթին սայէսինտէ իլէրիլէյէճէկինէ պէն տէ էմինիմ ։

Ալպէր .— Օ հալտէ մատամ քի ալէմը պէշէրիյէթտէ պիր մէվգիյէ մալիք օլաճաղըմ , ասըլզատէ , մալումաթլը , կիւզէլ պիր գըզ ինթիխապ իթմէկէ , վէ այնը պէնիմ կիպի սէնի սէվէճէք վէ զիհնինտէքի տաղտաղա վէ մէշղէլէյի տէֆէ միւգթէտիր օլապիլէճէք պիր գարը ալմաղա հազզըմ եօ՞գ մը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Խիւլասայի քէլամ միւրատըն էվլէնմէ՞ք մի տիր ։

Ալպէր .— Քէմալէթէ էրմիշ օլան պիր քիմսէ , պէօյլէ պիր արզուսը օլսա ա՞յպ մը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Քէմալէթէ էրմիշ օլան պիր քիմսէ իչիւն էլպէթթէ քի ճաիզ տիր ։

Ալպէր .— Էօյլէ իսէ նի՞չիւն ։

Միւսթանթիգ .— Շունըն իչիւն քի օղլում , սէն հէնուզ օն տօգուզ եաշընտասըն . օն տօգուզ եաշընտա պիր տէլիգանլը քէմալէթէ էրմիշ սայըլամազ ։ Մատմազէլ Պրէսսօլըն եաշը գա՞չ տըր ։

Ալպէր .— Օն սէքիզ . շու եաշտա օլտուղը հալտէ թամ վէ միւքէմմէլ պիր գըզ տըր ... էլմաս կիպի պիր գալպէ մալիք , մէլէքլէրէ մախսուս պիր ըֆֆէթ սահիպի , շաֆագաթը գալպինէ իլէ մութթասըֆ պիր գըզ տըր ... Մարի Պրէսսօլը կէօրմիւքճէ , պու կիւնէ գատար զիքրինէ աղլայըպ կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ օլտուղըմըզ վալիտէմին լէթաֆէթը հալ վէ ըըգգաթը գալպինի խաթըրըմա տիւշիւյօր։

Միւսթանթիգ՝ օղլունըն շու սէօզլէրի իւզէրինէ հէյէճանը գալպիյէսինի սէթրէ միւգթէտիր օլամատը ։

Ալպէր՝ ըըգգաթամիզ պիր սէտա իլէ .— Մարինին կէօնիւլիւ վէ գալպի , սէսի վէ կիւլիւշի , այնը վալիտէմին կէօնիւլինէ վէ գալպինէ վէ սէսինէ վէ կիւլիւշինէ պէնզէմէքտէ օլտուղը ճիհէթլէ , սէնին՝ օ Նազլը վալիտէճիյիմի սէվտիյին միքտար , պէն տէ մէրգումէյի սէվիյօրըմ ։

Ալպէր շու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, բէտէրինին էլլէրինի Թութմուշ սըզը սըզը սըզլամագտա օլտուղը կիպի, կէօզլէրինտէն տախի եաշ ագմագա պաշլամըշ իտի ։

Մ. տը Ժիպրէ՝ պիր Թագըմ քէտէրնաք խաթըրըլէր էւէրի օլարագ, պուրուշմըշ օլան ալնընը գալտըրըպ, օղլունը սինէսինէ տօղրու չէքտի, վէ պիր գաչ տէփալար էօբտիւքտէն սօնրա ․— Տիմէք քի օ գըզճըղազը բէք չօգ սէվիյօրսըն օղլում ։

Ալպէր ․— Նասըլ քի սէնի ճան ու տիլտէն սէվէր իսէմ, Մարիյի տէ այնը էօյլէ սէվէրիմ ։

Միւսթանթիգ ․— Տիգգաթ էթ ․․․ ։

Ալպէր ․— Նէ՞ շէյէ ։

Միւսթանթիգ ․— Գալպին իչ չարբընթըլարընա գուլագ ասան էքսէրիա եանըլըր․ ինսան էքսէրիա իչ մուհապպէթին խայալաթը քեազիպէսինէ գաբըլըր ․․․

Ալպէր ․— Գապի՞լ մի տիր ։

Միւսթանթիգ ․— Գապիլ օլտուղը չէօյլէ տուրսըն, հաթթա մէսլուգ տըր ․․․ վէ սօնընտա խաթատա պուլուր ըշը անլայըլընճա, չօգ զահմէթ վէ սըգընթը չէքիլիր, Թէտավիսի ղայրը միւմքին պիր տէրտէ կիրիֆթար օլունըր ․ Մէկէրչի աշգըլա նալան օլտուղը հէր քիմ իսէ, պիգզաթ կէլսին վէ Թէտապիրը միւգթազիէյի իսթիմալ իտէրէք, եարայը տիւզէլթիպ, էօյլէ պիր մուհապպէթէ վէ պիր աշգը ալիճէնապանէյէ միւսթահագգ օլմատըղընը խօտ պէ խօտ իսպաթ վէ իթթիրաֆ էյլէսին ։

Ալպէր՝ բէտէրինին շու սօն սէօզլէրինտէն ղայէթ իւլ ղայէ միւթէէսսիր օլարագ ․— Եա պէն ղարիպ պիր սուրէթտէ ալտանըյօրըմ, վէ եախօտ սէնին շու սէօզլէրին, պիր սէրկիւզէշթը էլէմնաքըն խաթըրաթընտան նէշէթ վէ Թէվէլլիւտ իտիյօր ։

Միւսթանթիգ ․— Թախմինէն բէք տօղրու տըր․ հաթթա, օ խաթըրաթի էլէմնաք ճիհէթիյլէ, սէնին տէ շու մուհապպէթինին նէթիճէսի վէհիմնաք օլաճաղ զանն իտիյօրըմ ․․․

Ալպէր ․— Օ էլէմնաք խաթըրա տէտիյին, սէնին քէնտի շախսընա՞ մը աիտ տիր ։

Միւսթանթիգ ․— Էվվէթ ։

Ալպէր ․— Վալիտէմտէն մուգատտէմ պաշգասընը՞ մը սէվմիշ իտինիզ ։

Միւսթանթիգ ․— Սէնին եաշընտա իքէն, սէնին կիպի հէնուզ ղայրը միւճէրրէպ իքէն, սէնին կիպի սատէտիլանէ պիր հասրէթլէ գալպիմ վէ զիհնիմ մալամալ իքէն, պիր գըզճըղազըն ուղրունա գալպիմին չարբընթըլարընը հիսս, վէ հէր կէօնա ֆազիլէթի մալիքէ օլտուղընը սաֆվէթը տիլ իլէ գըյաս էյլէմիշ իտիմ ․․․ մէրգումէյի աֆիֆ վէ մահճուպ, շէֆիգ վէ րահիմ պիր գըզ զանն իտէրէք, մուհապպէթիմին տէրէճէսինի քէսթիրէմէյէճէք պիր մէրթէպէյէ վասըլ օլմուշ իտիմ ․․․ օ՜։

Ալպէր ․— Օ սէնի սէվմէմիշ օլմալը ։

Միւսթանթիգ ․— Օ տա պէնի սէվտի ․․․ պէնի սէվտիյինէ եէմին տախի իթտի ։ Նասը՞լ ինանմայա իտիմ շու եէմինլէրինէ քի, ըրզը պիքրինի ուղրընա ֆէտա իտիպ, քեամիլէն պանա Թէսլիմքէրտէի ճան ու տիլ օլտուղընը րէյիւլայն կէօրտիւմ ։ Մէրգումէնին պէնի ճիտտէն սէվմէքտէ օլտուղընա, վէ քէնտիսինէ հէր

վէճհիլէ էմնիյէթ իտէպիլէճէյիմէ պունտան պէօյլէ պիր տէլիլ վէ իսպաթ օլապիլի՞ր մի իտի ։ Զիրա քի, շու կէօսթէրտիյի տէլիլ վէ իսպաթ տա սախթէ վէ քեազիպ իմիշ․ մէկէրչի, աշգ ու մուհապպէթ նէ տիմէք օլտուղընտան պիխապէր, վէ պիր Թագըմ ֆէնա խույլարա մալիքէ պիր մախլուգա Թէսատիւֆ իթմիշիմ․ մուհապպէթ տէյիլ, անճագ կէչիճի պիր հավէս էւէրի օլարագ օ խաին գըզ պանա Թէսլիմ օլմուշ իմիշ ։ Մէրգումէնին շու հալինի կէօրմէմէկէ վէ անլամամագա ղայրէթ իթտիմ իսէ տէ, միւմքին օլամայըպ, անճագ էնճամընտա հագգընտաքի աշգ ու մուհապպէթիմ զայիլ օլուպ, եէրինէ նէֆրէթ գաիմ օլտու ։

Ալպէր ․— Նէֆրէթ մի՜ ։

Միւսթանթիգ ․— Էվվէթ, չիւնքի օ սէվմէքտէ օլտուղըմ մախլուգ, քէնտիսինէ զէվճիյէթի Թէքլիֆ էյլէմիշ օլտուղըմ օ խաին գըզ, տիւչար օլաճաղըմ մէէյուսիյէթի աըլա տիւշիւնմէքսիզին, սավուշտը կիթտի ․․․ համիլէ իտի պիլիր իտիմ ․․․ քէնտի մալիմ օլան չօճուղը էլիմտէն չէքիփ ալմագ, վէ հիչ օլմազսա քէնտի շէօհրէթիմ իլէ Թէսմիյէ իթմէք իչիւն մէրգումէյի հէր Թարաֆտա արատըմ ․․․ վէ լաքին պուլմագ գապիլ օլամատը ․․․ Ֆիլվագի պիր կիւն Թէսատիւֆէն մէրգումէնին իզինի պուլտում իսէ տէ, տէրհալ եինէ ղայպ իթտի ։ Լաքին մուախխարէն եալընըզ եաշամագտա օլտուղընը, վէ տիւնեայա պիր չօճուգ կէթիրտիյինտէն քիմսէնին խապէրտար օլմատըղընա մալիւմաթը սահիհէ իսթիհսալ իտէպիլտիմ ․․․ անճագ չօճուղըն նէ օլտուղընը վէ նէրէտէ գալտըղընը պիր տիւրլիւ էօյրէնէմէտիմ ։

Վալանթին՝ (օ քեաֆիրին իսմի Վալանթին իտի) եա կիւնին պիրինտէ էհլի ըրզ պիր պիչարէնին էմնիյէթինի սուի իսթիմալ իթմէք վէ եախօտ մայէի զաթիյէսինտէ մէվճուտ օլան Թէմայիւլաթը իչվէքեարանէսինի սէրպէսթճէ մէյտանա ֆիլէ գօյմագ մագսատըյլա, իշլէմիշ օլտուղը խաթատան միւթէվէլլիտ ճանըը պիր իսպաթը հիւսնիւ րիզասըյլա մէյտանտան գալտըրմըշ օլմասը ֆիքրինէ զահիպ օլմազա մէճպուր օլտըմ ․․․ պիր վագթ սէվմիշ օլտուղըմ օ մէլունըն, էլէէվմ ատէթա պիր ֆահիշէ օլտուղընա շիւպհէմ եօգ տըր ։

Ալպէր ․— Պու նէ՞ տէհշէթլի հիքեայէ ․․․

Միւսթանթիգ ․— Հիքեայէնին էն սահիհի ․․․

Ալպէր ․— Պու գարընըն ֆամիլեասը եօ՞գ մը իտի ։

Միւսթանթիգ ․— Պիր գարտաշը վար իտի ․․․ ղայէթ նամուսլը պիր քիմսէ իտի․ շիւպհէմ եօգ քի, գըզգարտաշընըն շու հալինտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլմուշ տըր ։

Ալպէր ․— Գարտաշընտան հիչ պիր մալիւմաթ ալա՞մատըն մը ։

Միւսթանթիգ ․— Ալամատըմ ․․․ նէ՞ սըֆաթլա գարտաշընա միւրաճաաթ իտէպիլիր իտիմ․ իշին զահիր հալի հագգըմտա բէք խայըրլը տէյիլ իտի ․․․ չիւնքի պիկիւնահ պիր գըզը իղֆալ իթմիշիմ զաննըյլա, հէր քէս պէնի իթհամ գայըրշաճագտը ․․․ օ գարտաշը տա պիր միւտտէթ սօնրա նապէտիտ օլտու ․․․ Ֆրանսատան չըգըպ կիթմիշ տէտիլէր ․․․ օ զէմանտէն պէրու պիր տահա զիքրինի իշիթմէտիմ ․․․ օ մէնֆուր մախլուգը սահիֆէի խաթըրըմտան սիլտիմ կիթտի․ քէնտի քէնտիմէ չօճուղըն էօլմիւշ օլտուղընա գարար վէրիպ, մէշղուլիյէթի քէնտիմէ Թէսլիյէթ իթթիխազ էյլէտիմ․ անճագ կէօնլիւմ տէրէճէի նիհայէտէ գըրըլմըշ ի-

տի . . . կէնտի հալի իգթիզասընձա, զահիր օլտուղըմ խայալաթ մահվ ու նապէ-տիտ օլուպ, Ֆիքրիմճէ հէր չէյէ պիր էմնիյէթսիզլիք հալի հասըլ օլտու . Նէ՛ ֆա-զիլէթէ վէ նէ՛ տէ մուհաֆազաթ տէնիլէն չէյէ էմնիյէթիմ գալմատը . խասալէթ քի սէնին վալիտէն օլան օլ ազիզ գարըյը Ճէնապը Հագգ իհսան պույուրտը քի, օ սայէտէ թասհիհը ֆիքր էյլէտիմ, վէ պու տիւնեատա հէր նէ գատար բէք չօգ չէյթանլար վար իսէ տէ, բէք չօգ տա մէլէքլէր պուլունտուղընը անլատըմ . . . պու տէրէձէ պանա պահալը օթուրմըշ օլան պիր թէձրիւպէյի կէօզլէրինին էօնիւնտէն ա-յըրմա, Ա՛լպէրիմ ։ Էյի տիւշին, սապր ու թէէննի իլէ հարէքէթ իտէճէք օլուր ի-սէն, սօնընտա բէշիման օլմազսըն . պունըն մուղայիրի, էկէրչի իլք թէէսսիւրաթ վէ իլձաաթա գարըլաձագ օլուր իսէն, սօնընտա ալտանմըշ օլտուղընը տէհշէթլի սու-րէթտէ ֆարգ իտէրսին ։

Ալպէր .— Պէնիմ սանա թարիֆ իթտիյիմ գըզ, մէլէքլէր միսալի աֆիֆէ վէ լէքէսիզ պիր գըզճըղազ տըր ։

Միւսթանթիգ .— Պէն տէ օ զէման պէնիմ թարիֆ իթտիյիմ գըզը, աֆիֆէ վէ լէքէսիզ տիր զանն իտմիշ իտիմ ։

Ալպէր .— Պիր խաթա իլէ մէկէ իզթիրարը պիլէ եօգ տըր . . .

Միւսթանթիգ .— Պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէր իտիմ ։

Ալպէր .— Կէօրմէքսիզին վէ թանըմագսըզըն հիւքմ իթմէ, պա՛պաճըղըմ . Իս-թէրիմ քի պիր տէֆաճըգ օլսուն կէօրէսին ։

Միւսթանթիգ .— Կէօրմէ՞քմի . . . նա՞սըլ կէօրէյիմ . պիլիրսին քի բէք չօգ վագթտան, եանի վալիտէնին վէֆաթընտան պէրու ձէմիյէթ իչինէ գարըշտըղըմ եօգ տըր ։

Ալպէր .— Օրասը մալիւմ . լաքին պէնիմ իսթիգպալիմտէն վէ պախթիյարլը հայաթըմտան մաատա օլան պիր խուսուստան տօլայը, պիր տէֆաճըգ օլսուն ու-սուլ վէ ատաթը գատիմէյի պիր թարաֆա իտիպ, Մ. Գրէսսօյըն էվինէ կէլմէկէ րազը օլաճագընը տա էմինիմ . օրատա տօսթումըզ Կապրիէլ Սէրվէ իլէ տէ կէօ-րիւշիւրսին ։

Միւսթանթիգ .— Կապրիէ՞լ տէ մի օրատա պուլընաճագ տըր ։

Ալպէր .— Էվվէթ, պապաճըղըմ . կէլէճէքսի՞ն եա . . . Մարի իլէ բէտէրինի թա-նըշմանըզը բէք զիյատէ արզու իթմէքտէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Գըզըն վալիտէսինտէն նի՞չին հիչ պահս իթմէյօրսըն ։

Ալպէր .— Պահս իտէմէմ, չիւնքի վալիտէսինի հէնուզ թանըմամ ։

Միւսթանթիգ .— Կապրիէլ Սէրվէնին բէտտիմանէսինէ գըզը իլէ պէրապէր հիչ կէլմէ՞զ մի ։

Ալպէր .— Խա՛յր, պէն վալիտէսինի հիչ կէօրմէտիմ . սէվտիյիմ գըզըն, սէնին գըզըն օլմազա չայէտթէ օլուպ օլմատըղընը քէնտին բիլ այն կէօրտիւքտէն սօն-րա հիւքմ էթ . . . բէնձա իտէրիմ, լութֆ էյլէ . . . պէնիմ իլէ պէրապէր կէլէճէյինէ սէօզ վէր . . . կիտէրիզ տէ, նէ վագթ իսթէրսէն չըգարըզ . նէ գատար իսթէրսէն օ գատար օթուրըրըզ ։

Միւսթանթիգ .— Գիլիրսին պիր թանէճիյիմ քի, սէնին արզունա մուխալիֆ հարէքէթ իտէմէմ . . .

Ալպէր .— Տիմէք քի կէլէճէքսին ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ։

Ալպէր .— Ա՛հ, սէնին կիպի պիր բէտէր տահա պուլընմազ—տէյիպ, պօղազը-նա սարըլտը .— Նէմէքտէն սօնրա հէման կիտէյիմ Կապրիէլի պուլայըմ, վէ շու կիւզէլ խապէրի քէնտիսինէ պիլտիրէյիմ ։

Գու սըրատա խըզմէթքեարլարտան պիրի իչէրի կիրիպ, թաամըն հազըր օլտու-ղընը պիլտիրտի ։

Ալպէրին գալպի մէսէրրէթլէ մալամալ օլուպ, Թէքրար Թէքրար բէտէրինի էօբ-տիւ, վէ մուախխարէն իքիսի էլ էլէ վէրիպ, եէմէք օտասընա էնտիլէր ։

31

Ալէսսէվիյէ սաքին վէ սագիլ պիր հալտէ պուլընան Գրէսսօյ գօնաղը՝ էրթէսի կիճէսի միւզէյյէն վէ միւթէաատիտ ըշըգլար իլէ միւնէվվէր իտի ։

Սալօնլար՝ սապըգ միյմարըն թէզեինը չէօհրէթինի մուճիպ օլաճագ մէրթէպէ-տէ քէմալը մէհարէթլէ թէզեին վէ թամիր իտիլմիշ վէ ձէմիյէթլէ տօլմըշլար իտի ։

Լիւտօվիգ Գրէսսօյըն օ զէմանէ տէկին նէ սուրէթլէ էօմրիւնի կէչիրմիշ օլտու-ղընը պիլէնլէր, շաշա վէ տէպտէպէի հազըրէսինի կէօրիւնձէ հայրէթտէ գալըը-լար իսէ տէ, գուլագտան գուլաղա վէրիլէն թաֆսիլաթտան, Վալանթին Գրէսսօլ կիպի զէվգ ու սէֆատան լէզզէթեապ օլան գարըսընըն էսէրը թէշվիգի օլտուղընա գանաաթ հասըլ էյլէտիլէր ։

Բագսա մախսուս օլան պէօյիւք սալօն էնվաի չիչէքլէր վէ նատիտէ ֆիտանլար իլէ թէզեին իտիլիպ, ատէթա պիր պաղչէյէ թահվիլ իտիլմիշ իտի ։ Իպթիտաատէ, բիանօ իլէ պիրազ օյնայըպ սըչրամագտան պահս օլունմըշ իտի իսէ տէ, Վալան-թին՝ եալընըզ բիանօ իլէ րագս իտիլմէսինի թէճվիզ էյլէմէտիյի ձիհէթլէ, պիր մու-սիգա թագըմը թէրթիպ էյլէմիշ իտի ։

Քիւչիւք սալօնլար իլէ Վալանթինին իչ օտասընա օյուն մասալարը վէ եէմէք օտասընըն իքի քէօչէսինէ թաամ վէ էնվաի մէշրուպաթ սօֆրալարը թէրթիպ վէ թէհյիէ իտիլմիշ իտի ։

Սաաթ օնա տօղրու ձէմիյէթ միւքէմմէլ պիր հալ քէսպ իթմիշ, վէ մատամ Գրէսսօլ հէր ձիհէթէ եէթիշէպիլմէք, հէր թարաֆը կէօրէպիլմէք, հէր չէյէ նէզա-րէթ իտէպիլմէք, հէր քէսէ ձէվապ վէրէպիլմէք, վէ իձրա օլընան թէպրիքեաթ վէ թէշէքքիւրաթը հիւսնիւ սուրէթլէ թէլագգը իտէպիլմէք խուսուսլարընա սայ վէ ղայրէթ իթմէքտէ պուլընմագտա իտի ։

Զէվճի Լիւտօվիգ Գրէսսօլ տախի, միսաֆիրլէրինէ վէ եախօտ տահա տօղրուսը զէվճէսինին միսաֆիրլէրինէ իպրազը րիայէթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, անճագ շու հալէ խանիշ վէ հավէսլէ սիւլուք իթմէյիպ, մահզա վազիֆէի ինսանիյէթտէն օլ-մագ հասէպիլէ, մէյլ ու րաղպէթ իթմէքտէ օլտուղը զահիր իտի ։

Մարի իսէ Ֆիլհագիգա ձէմիյէթէ պիր բէմբագը մախսուս վէրէճէք տէրէձէ-տէ տիլպէր վէ շիրին պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի . մամաֆիհ հէր նէ գատար շու հալտէ մէսրուր վէ մէմնուն օլտուղը զահիր իտի իսէ տէ, կէօզիւ սալօնըն գաբու-

սընտա գալմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, գարու աչըլըպ գաբանտըգճա, տըշա սըլըա սըֆաթընտա ալափի քէտէր հուսուլէ կէլմէքտէ իտի։

Շու քէտէրին էքսէյի նէ օլտուղու մալիւմ օլուպ, Այվէր տը Ժիպրէնին օ անէ տէկին կէլիպ չըգմամըշ օլմասընտա թէաճճիւպ իթմէքտէ, վէ պիր կէօնա մանա վէրէմէմէքտէ իտի։

Վալանթին տախի, հէր նէ գատար հէր թարաֆա սէյիրթիպ եէթիշմէքտէ իտի իսէ տէ, անըն տախի, գըզը կիպի գիհնի մէշղուլ օլուպ, շու տալղընլըղը արա֊սըրա սըֆաթընտան տախի անլաշըլմագտա իտի։ Մէրգումէ տախի, եէմէյինի պէքլէյօր կիպի պիր հալ, վէ պէքլէտիյինին հէնուզ կէլմէմէսինտէն տոլայը պիր ալամէթը թէաճճիւպ բէյան օլմուշ իտի։

Կէրչի տուտագլարընտա մութէմատի պիր թէպէսսիւմ վարըտը իտի իսէ տէ, պազըն եայ միսալի գաշլարը արասընտա անճագ կէօրիւլէպիլէճէք մէրթէպէտէ պիր գըվըրըմ բէյտա օլմագտա իտի։ Պիր արալըգ, պիր թագըմ կէնճ էրքէք վէ գարըլարըն թօբլամըշ օլտուղու պիր ճիհէթէ թէգարրուպ իթտի․ մէրգուման էհէմմիյէթլի սուրէթտէ պիր լաֆա թութուլմուշլար իտի։

Թագրիպէն եիրմի սէքիզ օթուզ եաշընտա, ուզուն պօյլու, գումրալ, պիր գալըպ սափ իմա իտէր սըֆաթըա վէ կիւզէլ վէ ֆագաթ մանատար օլմայան կէօզլէրէ մալիք պիր գարը, սէօզիւն ուճունը թութմըշ տէվամ իթմէքտէ իտի։

Մուպահասա, Բէր Լաշէզ իլէ Մօնթօրկէօյ սօգագը ճինայէթլէրի հագգընտա կազէթալարտա մունտէրիճ օլան ֆըգրալար ուզէրինէ ճէրէյան իթմէքտէ օլուպ, մէրգումէ գումրալ գարը․

— Սիզ պու ճինայէթլէրին սահիհէն պուլունմամըշ օլտուղունա ինանը՞յօրմըսընըզ․ ճիտտէն ինանը՞յօրմըսըն, մատամ Լօրիէ։

Մատամ Լօրիէ .— Նէ՞ տիմէք, էլպէթթէ քի ինանըրըմ։

Մատամ Բէրնօլլէ (գումրալ գարընըն իսմի իտի) .— Զանն իտէր իսէմ չօգ եանըլըյօրսընըզ։

Մատամ Լօրիէ .— Իչիմիզտէ պիր եանըլան վար իսէ սիզսինիզ, նիթէքիմ պէն․ հէր քէսին պիլտիյի վէ իշիթտիյի վէ իթիրաֆէ մաճպուր գալտըղը օլտուղու պուննա վուգուաթը սահիհէյի, բէտտ վէ ճէրհէ ճէսարէթ իտէպիլի՞րմիսինիզ։ Նապըլըրտան պիրի պիր մէզար իչինտէ, վէ տիկէրի տէ պիր արապա իչինտէ պուլու՞նմամըշ մը։ Շահիտլէր տինլէնի՞լմէմիշ մի։ Նապըլտա մուայէնէխանէտէ էնգարը ումումիյէյէ վազ իտի՞լմէմիշ մի։ Հէր սապահ Բարիստէ չըգան կազէթալար պու թաֆսիլաթ իլէ տոլու օլտուղու հալտէ, սիզ նա՞սըլ ինանմամազլըգ իտիյօրսընըզ, անլայամայօրըմ։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Գաթիլէն ճէրհ իթմէյօրըմ, լաքին շիւպհէ վէ թէրէտտիւտ իտիյօրըմ։

Մատամ Լօրիէ .— Պու գատարը տէէթա ճիննէթ էսէրի տիր։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Բէք տէ ճիննէթ էսէրի տիր տէմէմէլիսինիզ․ սիզ Բինք ֆամիլեասընըն գաթլ իտիլմիշ օլտուղունա ինանըրը՞զ մը իտի։

Մատամ Լօրիէ .— Շիւպհէ՞ մի վար։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Իշթէ պէն օնա տա հալա ինանմամըշըմ տըր։

Մատամ Լօրիէ .— Սիզ, մատամ, կիթտիքճէ տիվանէճէ միւպահասալարա տալըյօրսընըզ։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Սիզճէ էօյլէ ամմա, պէնճէ տէյիլ։

Մատամ Լօրիէ .— Շու ֆիքրինիզի նէ՞ սուրէթլէ իթէֆսիր իտէպիլէճէյինիզի անլամագ մէրագընտայըմ։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Բէք գօլայ չէյ․ Բինք ֆամիլեասը մէսէլէսի, զապըթա խարիճինին ինճատ իթմիշ օլտուղու պիր վագատըր։

Մատամ Լօրիէ .— Զապըթա խարիճի նէ՞ մագսատ մէյտանա պէօյլէ պիր շէյ իճատ իթմէլի տիր։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Բարիս էհալիսինին էֆքեարընը օ ճիհէթէ ճէլպ իթմէք մագսատընտա մէյտանի․ ․ ․ էհալի Բինք ֆամիլեասը վագասըյլա մէշղուլ օլուպ, բօլիթիգա մէսէլէլէրիյլէ մէշղուլ օլմազլար․ օ բօլիթիգա իշլէրի քի, սօնու կէլտի հարպա գատար տայանըր։

Սամիուննտէն պիր չօղը՝ մատամ Բէրնօլլէնին շու գարիպ ֆիքրինի իսթիհզա իլէ թէլագգը էյլէտիլէր․ մամաֆիհ կէրէք Բինք վէ կէրէք մէշհուր Թրօբմանըն վագալարընտա, մատամ Բէրնօլլէնին սալիք օլտուղու ֆիքրէ զահիպ օլանլար տա բէք չօգ կէօրիւլմիշ իտի։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Սիզ պէյէնմիյինիզ գատար կիւլիւնիւզ․ պէն պէօյլէ գանմըշըմ, վէ շու գարարըմտան հիչ պիր վէճհլէ րուճու իտէմէմ․․․ հիւքիւմէթին չէվիրտիյի պիր տոլապը օլուպ տա, էհալինին ֆիքրինի պաշգա պիր նօգթայա ճէլպ իթմէք իչիւն, պէօյլէ պիր թէտպիր տիւշիւնմէմիշ օլտուղունա էմի՞նմիսինիզ։

Շու սըրատա Վալանթին Գրէսօլ սէօզէ միւտախէլէ իտիպ .— Օ հալտէ սիզճէ, մա'տամ, պու արալըգ Բարիստէ վուգու պուլան ճինայէթլէր, սըրֆ արաճիֆտէն իպարէթ չէյլէր տիր, էօյլէ՞ մի։

Մատամ Բէրնօլլէ .— Հէրսի տէյիլ իսէ տէ, էքսէրիսի արաճիֆ գապիլինտէն տիր․ շիւպհէ՞ մի վար։ Կազէթաճըլար՝ էհալինին զիհնինի թահրիք իտէճէք հավատիսէ մուհթաճ օլուպ, գօլայճա արաճիֆ իխթիրաընա տա բէք մուգթէտիր օլտուգլարընտան, գաթլ վէ էմսալի հավատիսլէր իճատ իտէրլէր․ պունլար էօյլէ հավատիսլէր տիրլէր քի, կազէթալարըն ալթլարընա թէֆրիգա օլարագ գօնուլան ռոմանլար գապիլինտէն տիր․ ֆարգլարը շու քի, թէֆրիգա գըսմընա գօնուլաճագ լըգըն կազէթանըն տէրունինէ գօնուլմուշլար տըր։

Մատամ Լօրիէ .— Կազէթաճըլարըն էքսէրիա գայէթ էհէմմիյէթսիզ շէյլէրի, հատտէն զիյատէ միւպալաղալը սուրէթտէ նագլ վէ հիքեայէ իթմէքտէ օլտուգլարը մատտէսինի պէն տէ գապուլ վէ թաստիգ իտէրիմ․ լաքին քէլլէսի սաթըր ալթընտա ուչմուշ օլտուղու կէօրիւլէն, վէ մագթուլլէրի մուայէնէխանէտէ տուրան ճանիլէր հագգընտա, սիզին գատար էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրմէք կիպի պիր ղաֆլէթէ պիր վէճհ իլէ տալամամ․ Պունլարը ինքեար իթմէք, հագըգաթը րէտ իթմէք տիմէք տիր։

Մատամ Բէրնօլլէ՝ քէնտիսինտէն պաշգա ճումլէսինին հագգըսըզ օլտուղունը իտա իտէր պիր հալ վէ թավր իթթիխազ էյլէտի։

Ճէմիյէթին իչինտէն գայէթ կէնճ պիր գարը .— Նիհայէթ տահա գաթիլ պու-

ընամատը · չիւնքի կէօրիւնիր քի , իքի ճինայէթին ճանիսի տէ պիր քիմսէ իմիշ , վէ իքի գաթիլ իշիւն տէ այնը սիլահը գուլլանմըշ իմիշ ։

Վալանթին .— Էվվէթ , թէէսսիւֆ օլունըր քի հէնուզ պուլընամատը ։

Կէնճ գարը .— Պու գաթիլ նէ՞ մագուլէ չախս տըր տէյու գըյաս իտիյօրսը-նըզ սիզ ։

Վալանթին .— Հապս գաչղընը , վէ խախտ էմսալի խաինին պիրի օլաճագ · վահշի , տէհշէթլու , մէնֆուր հէրիֆին պիրի օլմալը ։

Ճէմիյէթտէն իքի իւչ քիշի .— Էվվէթ , էվվէթ ։

Վալանթին .— Թէաթրօլարտա վէ խախտ ճինայէթ մահքէմէլէրինտէ կէօրիւ-լէն ճանիլէր միսալի պիր մէլուն օլմալը ։

Նու արալըգ խըզմէթքեարլարտան պիրի սալօնըն գաբուսընտան Մօսիէօ Մօ-րիս Վասսէօրին կէլտիյինի խապէր վէրտի ։

Մատամ Պրէսսօլ տիւչարը հէյէճան օլուպ , կէօզլէրինտէ պիր բէմբէագը մախ-սուս , տուտագլարընտա ալամէ մէյուսիյէթ վէ լէհչէսինտէ պիր գըզարթը բէյ-տա օլտու ։

Մատամ Բէրնօլէնին ախմագճա միւսալահասատա պուլընտըղը ճէմիյէթտէն մու-ֆարագաթ պիրլէ , զէվճի Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն թանըմատըղը չու միսաֆիրէ սէ-լամ վէրտիյի սըրատա , հէման Մօրիսի իսթիգպալ էյլէյիպ զէվճինէ խիթապէն .

—Վիգօնթ Կիւյ տ'Արֆէօյլին ահիպպաէ սատըգասընտան Մ. Մօրիս Վասէօրի թագտիմ իտէրիմ . . .

Մօրիս ազամէթլէ Լիւտօվիգ Պրէսսօլ իլէ սէլամլաշըպ , պիր նիկեահլը մէրգու-մըն սըֆաթընը թէտգիգ վէ թէճէսսիւս էյլէտի ։

Լիւտօվիգ .— Սիզի թանըմագ շէրէֆինէ նաիլ օլտուղըմա մէմնունըմ ,

Մօրիս .— Էսթաղֆիրուլլահ , օ շէրէֆ վէ մէմնունիյէթ պէնտէնիզէ րաճիտիր ,

Վալանթին .—Գույուրընըզ, Մ. Մօրիս, սիզի գըզըմա տա թագտիմ իտէյիմ . . .

Մօրիս .— Պէնտէնիզ տէ օնու բէճա իտէճէքտիմ, մա'տամ ։

Մօրիս իլէ Վալանթին գօլ գօլա կիրիպ Լիւտօվիգտէն այրըլտըգլարընտա , Վալանթին խաֆիֆճէ սէս իլէ .

—Նէ՞ գատար կէճիքտինիզ, ատէթա թէլաշ իթմէքտէ իտիմ ։

Մօրիս .— Պէն տէ ղայէթ էսէֆ իթմէքտէ իտիմ . էվտէն չըգաճաղըմ սըրատա, պիր միսաֆիր կէլտի ։

Վալանթին .— Կէլէն միսաֆիր գարը օլմալը . չիւնքէ եօգ ։

Մօրիս .— Եանըլըյօրսընըզ , մա'տամ . . . միւթէպէր կազէթալարտան պիրինին պաշ մուհարրիրի . մէզքիւր կազէթայա մուավէնէթ իթմէքլիյիմ րէճասը զըմնընտա կէլմիշ իտի ։

Վալանթին .— Սահի՞հ մի տիր ։

Մօրիս .— Նամուսըմ հագգը իչիւն պէօյլէ տիր , մա'տամ ։

Վալանթին .— Ինանայը՞մ մը ։

Մօրիս .— Ինանմալըսընըզ . վէ էկէրչի պէնտէն շիւպհէ իտիյօր իսէնիզ , էյի պիր չէյ տէյիլ . չիւնքի , պէնիմ սիզի տէրէճէի նիհայէտէ սէվտիյիմի պիլիրսինիզ ։

Լիւտօվիգ Պրէսսօլ՝ զէվճէսի Վալանթին իլէ մուֆարագաթ իթմիշ օլան Մօ-

րիսի արգասընտան սիւզմէքտէ , վէ քէնտի քէնտիյէ .— Շու սըֆաթը պէյէնմէյօ-րըմ . նիչիւն , պէն տէ պիլմէմ . . . չու Մ. Վասսէօր կիւզէլ պիր տէլիգանլը . հիւս-նիւ հալի տէ վար . . . պունըն իլէ պէրապէր պանա խօշ կէօրիւնմէյօր . . . ատէմը թէվէճճիւհ աճայիպ պիր շէյ տիր ։

32

Մօրիս իլէ Վալանթին տօլաշտըգլարը սըրատա , Վալանթինի էյիճէ թանըյան վէ պիլէն գարըլար , պիրպիրլէրինէ խաֆիֆճէ .— Շիմտի տէ պունը եագալամըշ օլմալը.—տիմէքտէ իտիլէր ։

Մարինին պուլընտըղը սալօնա կիրտիքլէրինտէ , Մարի իսթիգպալլէրինէ տօղ-րու կիտիպ .

—Պէնի՞ մի արայօրըն ։

Վալանթին .— Էվվէթ , գըզըմ ։

Մարի .— Պիր տէյէճէյի՞ն մի վար տըր ։

Վալանթին .— Մ. Մօրիսի սանա թանըթտըրաճագտըմ . բէտէրինէ տէ թագ-տիմ իթտիմ . պատէզին սըզճա կէօրէճէյիզ . չիւնքի էվին սատըգ տօսթլարը սիլքի-նէ տախիլ օլմագլըղը , վէ ճէմիյէթլէրիմիզտէ հէր զէման պուլընմագլըղը վ... էյ-լէտի ։

Մարի՝ պիր լէթաֆէթը մախսուսէ իլէ թէշէքքիւր իթաիքտէն սօնրա , թէ-պէսսիւմլէ .

—Վալս օյնա՞միյօրսընըզ , Մօսիէօ ։

Մօրիս .— Էվվէթ , մատմազէլ ։

Մարի .— Օ հալտէ խամինիզի տէֆթէրիմէ իշարէթ իտիյօրըմ . . . օն պիրինճի վալսը պէրապէր օյնայաճաղըզ . սըրանըզ կէլտիքտէ , սիզէ խապէր վէրիրիմ ։

Մօրիս .— Պէնի միննէթտար վէ պախթիյար իթմիշ օլուրսընըզ , մա'տմազէլ ։

Վալանթին չու զէմանտա գատար մէմնուն պիր հալտէ իքէն , Մօրիս իլէ գը-զընըն չու միւսահէպէթի իւզէրինէ տիւչարը թէլաշէ օլտու ։

—Հայտէ գըզըմ , սէն իշինէ պագ . պէն Մ. Մօրիսի տահա պիր չօգ տօսթ-լարըմըզա թանըթտըրմալըյըմ—տէյիպ , Մօրիսի քեաղըտ օյնանան օտալարտան պի-րինէ կէօթիւրտիւ , վէ օրատա եանը պաշընտա օթուրթտըրըպ , գուլաղընտան ա-շաղը .

—Գըզըմա իթմիշ օլտուղըն վատը խըճրա իթմէյէճէքսի՞ն եա ։

Մօրիս .— Հա՞նկը վատը , վալս օյնամագ իչիւն վէրտիյիմ սէօզի՞ւ մի ։

Վալանթին .— Էվվէթ ։

Մօրիս .— Նի՞չիւն իճրա իթմէյիմ ։

Վալանթին .— Զիւնքի , պէն քէնտիմէ սէնի հասր իթմիշիմ տիր , վէ պաշգա-սընը քէնտիմէ հիսսէտար ալմագլըղը թէճվիզ իտէմէմ ։

Մօրիս .— Մատմազէլ Մարիյի գըսգանը՞յօրմըսընըզ աճապա ։

Վալանթին .— Օ պուտալայը գըսգանմագ մը՞ . թէնէզզիւլ իթմէմ . հիչ պիր քիմսէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէճէք պիր հալի եօգ քի գըսգանայըմ . բէ

տէրի գըզընա Թաբայօր ամմա, պէն օ էֆքեարտա տէյիլիմ։

Վալանթինին սէօյլէյիշինին Թարզընտան Մօրիս գուլագլարը գապարթտը։

—Մատմազէլ Մարիյի բէք զիյատէ սէվմէյօրսընըզ կիպի անլայօրըմ։

Վալանթին .— Հայթթա հիչ սէվմէմ . . . պու էվտէ հէր չէյ օնուն բիզասընա մէնուպ տըր . . . բէտէլինէ հիւքմ իտէն օ տըր . պէնիմ հիչ էհէմմիյէթիմ եօգ տըր տէսէմ ճայիզ տիր . . . պու էվտէ եալընըզ պէնիմ հիւքմ իթմէմ լազըմ կէլիր իքէն, հիչ պիր իշէ միւտախէլէ իտէմէմ . . . գօճամ պէնի գըզըմա ֆէտա իտիյօր . . . կէն-տի խանէսինտէ ճէմիյէթ Թէրթիպ վէ միսաֆիր գապուլ իթմէկէ գարար վէրմէսի, պէնիմ արզումա մէպնի օլմայըբ, գըզը Մարինին կէօնլիւնի խօշ իթմէք իչիւն տիր . . . պէնիմ հագգըմը զապթ իթմէքտէ, պէնիմ մագամըմա գաիմ օլմագտա, պէնի էհէմմիյէթսիզ պրագմագտա, վէ պէնի իխթիյարլաթմագտա օլան պէօյլէ պիր գըզը նէ՞ վէճհ իլէ սէվէպիլիրիմ։

Մօրիս .— Մարի սիզին եանընըզտա տուրտուգճա, սիզին կէնճլէնմէյէճէյինիզ տէրքեար տըր . չու հիւսնիւ ճէմալինիզէ գըզընըզ պէրապէր պուլընմայաճագ օլսա, անճագ օթուզ եաշընտա Թախմին օլունապիլիրսինիզ։

Մօրիսին չու սուրէթլէ մուգապէլէսի հէմ սահիհ վէ հէմ տէ պիրազ չիտտէթլինճէ օլտուղընտան, մատամ Պրէսսօլըն պէնզի աթթը վէ տուտագլարը աղարտը .

—Մարինին եանընտա իխթիյար կէօրիւնիւյօրըմ, տէյի՛լ մի։

Մօրիս .— Իխթիյար տէյիլ ամմա, տահա եաշլը կէօրիւնիւյօրսընըզ։

Վալանթին .— Սէնի տավէթ իթմիշ օլտուղըմա բէշիման օլտըմ . գըզըմը սանա կէօսթէրմէմէլի իտիմ . . . օ մէլուն գըզը տօղուրմըշըմ քի, քէնտիմ պէտպախթ օլայըմ . . . Օ՛ պու էվտէն չըգմատըգճա, պէնիմ սաատէթ եիւզիւ կէօրէճէյիմ եօգ . . . օնու կէօրէն, պէնի սէվմէզ . . .

Մօրիս .— Պէնիմ իչիւն սիզին գըզընըզը սէվմէք միւմքին օլմատըղընը բէք ալա պիլիրսինիզ։

Վալանթին .— Սահի՞հ մի։

Մօրիս .— Հիչ շիւպհէ իթմէյին, սիզի սէվէրիմ . . . սէնի տէլի տիվանէ կիպի սէվիյօրըմ . . .

Վալանթինին տուտագլարընը Մօրիսին գուլաղընա տօգունտուրարագ.—Պէն տէ սէնի այնը մէրթէպէտէ սէվմէքտէյիմ։

Վալանթին՝ գըզը Մարիյի պիր կիւն պիր Թէհլիքէտէ կէօրսէ մուհաֆազա վէ վիգայէ իթմէյէճէյինէ Մօրիս գանաաթ հասըլ էյլէտի։

Շու միւքեալէմէնին ճէրէյան իթտիյի սալօնըն իքի գաբուսը օլուպ, պիրիսի պէօյիւք սալօնա քիւշատէ, վէ տիկէրի տախի գատընլարտան պիրինին էլպիսէսինէ պիր տուզէն վէրմէք վէ եախօտ վալստան ըսլանմըշ վէ գըզարմըշ օլան սուրաթլարը բուտրա իլէ սէրինլէթմէք իգթիզա իտէր իսէ, օրայա չէքիլմէք իւզրէ Թէրթիպ օլունմըշ պիր օտայա չըգար իտի։

Պու քիւչիւք օտատան տա քիւչիւք պիր սուֆայա չըգըլըր իտի քի, խըզմէթքեարլարա մախսուս օլան նէրտիւպանա պու սուֆատան կիտիլիր իտի.

Մօրիս մէզքիւր խանէյէ պիր Թագըմ Թէսավվուրաթ վէ մուգարրէրաթ իլէ կիրմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, հէր չէյի կէօրմէք վէ անլամագ ազմինէ տիւշմիշ օլտու-

ղընտան, մէզքիւր տիւզէն օտասընըն բէրտէսինի գալտըրըբ իչէրի կիրէր իքէն, Վալանթինէ .

—Պու չիրքին օտա նէ՞ չէյէ մախսուս տըր—տէյու սիւալ իթտի։

Մէզքիւր օտա հագըգաթէն շայէթ չիրքին սուրէթտէ Թէֆրիշ իտիլմիշ օլուպ, տիվարլարա էնտամ այինէլէրի վազ օլունմըշ, վէ պէօյիւճէք պիր մասանըն իւզէրինէ տէ, էն զիյատէ իշվէպազ վէ ճիվէքեար գատընլարըն գուլլանապիլէճէյի լէվազըմաթ Թէրթիպ վէ Թէհիյէ իտիլմիշ իտի։

Վալանթին՝ Մօրիսէ օտանըն նէ մագսատա մէպնի Թէրթիպ իտիլմիշ օլտուղընը Թարիֆ էյլէտի։

Մօրիս՝ մէզքիւր օտատան օյուն օտասընա կիրիլէն գաբունըն իչէրտէն սիւրկիւսի օլտուղընը տախի Թէտգիգ էյլէտիքտէն սօնրա .

—Պունլարըն քեաֆֆէսի շայէթ միւքէմմէլ սուրէթտէ Թէրթիպ իտիլմիշ, չու Թէրթիպաթ շայէթ միւթէպէր ճէմիյէթլէրէ կիրմիշ չըգմըշ վէ էն էյի չէյլէրէ մէյլ վէրմիշ մէրագ սահիպի պիր զատըն սէմէրէի ղայրէթի օլտուղը եէքնազարտա անլաշըլըյօր։

Վալանթին՝ Մօրիսին չու Թալթիֆաթընա, պիր բուսէ իլէ մուգապէլէ էյլէյիպ, մուախխարէն .

—Պուրատա էյլէնմէյէլիմ, ա՛զիզիմ . իքիմիզին պիրտէն ղայպուպէթիմիզի խալգա սէզտիրիպ, լիսանա տիւշմէքլիյին մանասը եօգ . . . ալէմտէ պէտզէպան բէք չօգ տըր . . . սէնին իչիւն տիվանէ օլտուղըմա իշաէ վէ Թասաիգէ գայըլըրըմ։

Մօրիս .— Ալէմ պէօյլէ պիր ֆիքրէ պուլընսա, ալէյհիմիզէ հիճվ մի իթմիշ օլուր։

Վալանթին .— Հիճվ տէյիլ ամմա . . .

Մուախխարէն իքիսի պէրապէր պէօյիւք սալօնա չըգտըլար . Մօրիս՝ Վիգօնթ կիւյ տ'Արֆէօյի կէօրիւպ, էլինի սըգտը . Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէի տախի Վիգօնթըն գօլընտան սարգըլմըշ, ճանը աղզընտան չըգարճասընա միւթէմատիէն էօքսիւրմէքտէ, վէ էօքսիւրիւյինի սինիրլէրինին գուվվէթինէ համլ իլէ, չու էօքսիւրիւքտէն գուրթուլմագ իչիւն պիրազ ինթիզամըզ վէ Թէրթիպսիզ եաշամագ իգթիզա իթտիյինի իտտաա իթմէքտէ իտի։

Եէնիտէն եէնիյէ միսաֆիրլէր կէլմէքտէ օլտուղը ճիհէթլէ, Վալանթին իսթիգպալ իթմէկէ մէճպուր օլտու։

Վիգօնթ .— Վա՛յ, պու տիլպէր մատամ Պրէսսօլը Թանը՞յօր մը իտինիզ։

Մօրիս .— Շիւպհէ՞ մի վար։

Վիգօնթ .— Չօգտա՞ն պէրու մը։

Մօրիս .— Պիր սէնէ գատար վար։

Վիգօնթ .— Ամմա տա իհթիյաթլը հարէքէթ իթմիշսին։

Մօրիս .— Նէ՞ ճիհէթլէ իհթիյաթլը։

Վիգօնթ .— Էօյլէ պիր Թավըր մախսուս իլէ գօլընա տայանմըշ օլան գարը իլէ նէ՛ մէրթէպէ միւնասէպէթտէ պուլունտուղունը անլամագ իչիւն մէկէրչի սէնի պուրատա բասթ կէթիրմէլի իմիշ։

Մօրիս .— Էվլէնտիրէճէք գըզը եօ՞գ մը տըր։

Բագգալ. — Հաթթա ղայէթ չիք վէ ճէսիմ ճէնճըլի պիր գըզ՚

Տ՚Արֆէօյլ Մօրիսին օմուզընա վուրուպ կիւլէրէք. — Սէն նէ՞ գուրնազըն քի, գըզը սահիպ օլմագ իչին անասընա եալթագլանըյօրսըն, պու էսկի պիր Բօլ տըր, ամմա տախմա բաշթ կիտէր . . . մէմնուն օլըրըմ։

Մօրիս. — Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Վագթ կէչմէքսիզին, Մարինին մէսրուրիյէթի կիթտիքճէ մահզունիյէթէ թէպտիլ օլմագտա վէ չու մահզունիյէթ օ անէ տէկին Ալպէր տը Ժիպրէնին կէլիշ չըգմամասընտան նէշէթ իթմէքտէ իտի։

Մարի՝ հէր թարաֆը տօլաշմագտա վէ կէօզլէրինի կէլէն միսաֆիրլէրին կիրմէքտէ օլտուղը գաբուտան այըրմամագտա իտի։

Վալանթին վէ գըզը Մարի վէ Մօրիս Վասսէօր վէ Լիւտովիգ Պրէսսօլ տէօրտիւ պիրտէն պէօյլէ սալօնտա պուլընմագտա իտի իսէլէր տէ, եէքտիկէրլէրինտէն այրը այրը օլարագ կէզմէքտէ իտիլէր։

Իլըմէթքեար գաբուշին էօնիւնէ կէլիպ, Մ. Կապրիէլ Սէրժ, Մ. Բօլ տը Ժիպրէ, վէ Մ. Ալպէր տը Ժիպրէնին կէլմիշ օլտուգլարընը պիրտէն խապէր վէրտի՝

Շու սօն իքի իսմէր, իւչ քիշիյի պիրտէն հէյէճանա կիրիֆթար էյլէտիլէր՝ չէօյլէ քի, Մարի՝ մահզա մէսրուրիյէթինտէն, Մօրիս իսէ՝ գօրգու իլէ պէրապէր թէաճճիւպինտէն, վէ Վալանթին տախի՝ տէհշէթինտէն տիթրէմէկէ պաշլատըլար՝ Մարինին սէպէպը մէսրուրիյէթի թարիֆէ միւհթաճ օլմայըպ, էմէ Ժուպէրին օղլու Մօրիսին, Բէր Լաշէզ իլէ Մօնթօրկէօյ սօգագը ճինայէթլէրինին թահգիգինէ մէմուր օլան միւսթանթիգի եանը պաշընտա կէօրմէսինտէն տիթրէմէկէ պաշլայաճագը թապիի օլտուղը տէրքեար, վէ Վալանթինին սէպէպը տէհշէթինին նէտէն իպարէթ իտիւկինի թարիֆ իտէճէյիմիզ վէ եախօտ տահա տօղրուսը օգույանլարըմըզըն խաթըրընա կէթիրէճէյիմիզ աչըքեար տըր։

33

Մատամ Պրէսսօլ՝ մէմուլին ղայրը օլարագ Բօլ տը Ժիպրէ նամընը իշիթիր իշիթմէզ, գարըյս էսէրի օլարագ պիր վագթ մէրգումը սէվմիշ վէ մուախխարէն պիրտէն պիրէ թէրք էյլէմիշ, վէ եիրմի սէնէտէն պէրու եիւզիւնի կէօրմէմիշ օլտըղը հալտէ իլք տէֆա օլարագ իշլէմիշ օլտըղը գապահաթըն իւսթիւնի էօրթմէք իւզրէ, մէյտանտան գալտըրմագ իսթէյիպ, վէ ֆագաթ գարտաշը Արման Տարվիլին՝ գանըրմըշ օլտուղը չօճուղը տուշիւնմիւքճէ, սըֆաթը արա սըրա կէօզի էօնիւնէ կէլտիյի խաթըրընա տիւշիւպ, էօլիւ կիպի պէնզի աթմը, վէ շիտտէթլէ տիթրէմէկէ պաշլատը։

Միսաֆիրլէրտէն պիրիսի Մատամ Պրէսսօլըն չու հալինի ֆարգ իտիպ, վէ եանընա եագլաշըպ. — Բահաթսըզ՞մըսընըզ, մատամ, նէ՞ օլույօրսընըզ—տէյու սիւվալ իթտիքտէ, Վալանթինին ազըլը պաշընա կէլիպ, ֆէվքէլատէ ճահտ իլէ քէնտիսինի թօբլատը, վէ պիր սախթէ թէպէսսիւմլէ. — Պիր շէյ տէյիլ. կէչիճի պիր պայկընլըգ կէլտի, օ տա սալօնըն սըճագլըղընտան օլմալը . . . կէչտի պիթթի . . . թէշէքքիւր իտէրիմ—տէյու ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա, քէմալը նէզաքէթ վէ շիրին պիր թավըր իլէ վէ քէնտի քէնտիսինէ.

—Բօլ տը Ժիպրէ . . . այնը իսմ . . . այնը էլգապ . . . օ տըր . . . նա՞սըլ օլմըշ տա պուրայա կէլէպիլմիշ. աճապա քի՞մ տավէթ իթմիշ . . . տիմէք քի, մէրգումը գօճամ թանըյօր իմիշ . . . պունճա վագթտան սօնրա, պու ատամըն եինէ գարշըմա չըգմասը նէ՞ հիքմէթէ մէպնի օլմալը տըր—տէյէրէք, ճէմիյէթին իչինէ գարըշտը, վէ պիրազտան ցէվճինին Մ. տը Ժիպրէյի քէնտիսինէ թագտիմ իտէճէյինի քէմալը տէհշէթլէ տիւշիւնմէկէ պաշլատը. քէնտի սըֆաթը տէյիշմէմիշ օլտուղընը պիլտիյինտէն, Մ. տը Ժիպրէնին քէնտիսինի կէօրիւր կէօրմէզ թանըյաճաղընա էմին իտի. Բօլ տը Ժիպրէ քէնտիսինի կէօրտիւյի անտէ հալը հայրէթ վէ թէաճճիւպէ տիւչար օլաճաղը տէրքեար իտիւկինտէն, չու հալէ՝ ցէվճի Լիւտովիգ կիպի էմնիյէթի գըսսա վէ միւվէսվէս պիր շախսըն նէ՞ մանա վէրէճէյինի տիւշիւնմէքտէ, վէ պունըն իլէ տախի իքթիֆա իթմէյիպ, աճապա մաշուգը սապըգըն քէնտիսիլէ կէչմիշ զէմանտէն պահս իտիպ իթմէյէճէյինի, վէ քէնտիսի համիլէ իկէն թէմամըյլա կիզլէմիշ օլտուղը ճինայէթլէ, պագը օլտուղընա շիւպհէ իթտիյի չօճուղըն նէրէտէ օլտուղընը սօրուպ սօրմայաճաղընը պիրէր պիրէր զիհնինտէն կէչիրէրէք, իշին հէր ճիհէթի տէհշէթլի վէ թէհլիքէլի օլտուղընը հիւքմ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, եինէ զուհուրի իտէճէք ֆուրթունայա քէմալը չէճաաթլա կէօյիւս վէրմէք իճապ իտէճէյինի գարարլաշտըրտը։

Պէօյլէճէ Վալանթին ազըլը պաշընա թօբլայըպ, եէնի կէլմիշ օլան միսաֆիրլէրի կէօզտէն կէչիրտիքտէ, ցէվճի Լիւտովիգին, Կապրիէլ Սէրժ վէ Բօլ տը Ժիպրէ օլտուղընը եէք նազարտա թանըտըղը պիր եապանճը, վէ պիր տէ Ալպէր տը Ժիպրէ օլտուղընը թախմին իթտիյի նազիք վէ շիրին թավըրը պիր տէլիգանլը իլէ կէօրիւշմէքտէ օլտուղընը կէօրտիւ։

Շու սըրատա գըզը Մարի՝ մէզքիւր ճէմիյէթէ տօղրու կիտիպ, կիւլէրէք էլինի Ալպէր տը Ժիպրէյէ ուզաթտը, վէ զէչատէ պիր տըգգաթլէ սիւզմէքտէ օլան րէտէրի Բօլ տը Ժիպրէյէ տախի պաշընը էյէրէք սէլամ վէրտի։

Միւսթանթիգ Բօլ տը Ժիպրէ, պիր միւտտէթճիք կէօրիւշմէքլէ Լիւտովիգ Պրէսսօլըն նէ մէրթէպէտէ պիր քիմսէ օլտուղընը անլայըպ, մէրգումըն էհլի ըրզ պիր զաթ վէ էյի պիր ֆամիլեա պապասը օլտուղընը հիւքմ իթտի։

Վալանթին իսէ, հէյէճանը հալ իլէ ճէսիմ պիր սագսընըն արգասընտա տուրմըշ պագմագտա օլտուղը հալտէ, Ալպէր տը Ժիպրէնին Մարիյէ գօլընը թագտիմ իթտիյինի վէ մէրգումէնին տախի, օ կիւզէլ կէօզլէրիյլէ Ալպէրէ նազար իտիպ, թարիֆի նագապիլ պիր հիսսը տախիլի իլէ մէրգումէնին գօլընա կիրտիյինի կէօրտիւ վէ տիթրէմէկէ պաշլատը. օ սըրատա պիրիսի քէնտիսինէ սէօզ սէօյլէյէճէք օլսա, իշիտէմէյէճէք պիր հալտէ իտի։

Սապըգ մէյմար Մ. Լիւտովիգ պիրիսինի արայօր կիպի, սալօնը կէօզտէն կէչիրտի. կէլէնլէրի թանըթտըրմագ մագսատըյլա ցէվճէսինի արամագտա օլտուղը տէրքեար իտի։ Վալանթինի կէօրտիւքտէ մէմնուն օլուպ, հէման օնա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու։

Վալանթին էօնիւնէ պագտը, վէ սընըր ալամէթի օլարագ շիտտէթլէ տիթրէյէ տիթրէյէ եէրինտէ մըխլանտը գալտը։

Զէվճի Լիւտովիգ՝ պէրապէրինտէ Բօլ տը Ժիպրէ վէ Ալպէր իլէ Մարի օլտուղու հալտէ իլէրիլէմէքտէ իտի։

Մարի Ալպէրին գուլաղընա․— Վալիտէմի շիմտի կէօրտիւնիւզ․․․ միւմքին մէրթէպէ քէնտինիզի սէվտիրմէյէ ղայրէթ իտէյինիզ․ վալիտէմ իլէ էյի տօսթ օլմանըզը արզու իտէրիմ—տէտի ։

Մարինին չու սէօզլէրի, կէրչի պիրազ թէլաշ վէրիճի սէօզլէր իտի իսէ տէ, Ալպէր՝ Մարի իլէ գօլ գօլա պուլունտուղը ճիհէթլէ, հիչ պիր չէյտէն ֆիւթուր իթմէմէքտէ, վէ զիհնինի իշղալ իթմէյի խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէմէքտէ իտի ։

Մօրիս իսէ, հէր չէյէ տըղգաթ իթմէք խըլգաթի վէ տաէթի իգթիզասընտան օլտուղընտան, կիւզէլճէ իտէն ահվալի սիւզիւպ տուրմագտա իտի ։

Կապրիէլ Սէրվէնին, Լիւտովիգ Գրէսօլ իլէ միւսթանթիգ Բօլ տը Ժիւպրէյի պիրպիրլէրինէ թանըթտըրտըղընը, Մարինին՝ Ալպէրին իւզէրինէ տիքմիշ օլտուղու կէօզլէրի իչինտէ, աթէշլի աշգըն ալէվլէրի օլտուղունը, էվ սահիպլէրին Վալանթինի տրալըպ օնա տօղրու եւրիւտիւյիւնի, մատամ Գրէսօլըն պէնզի աթմըշ իտիւկինի վէ տիթրէտիկինի տախի Մօրիս կէօրմիւշ վէ հաթթա սէպէպլէրի անլայամատըղը ճիհէթլէ թէաճճիւպ էտէ գալմըշ իտի ։

Գրէսօլ իլէ միսաֆիրլէրին՝ Վալանթինին նէզտինէ վասըլ օլաճագլարը սըրատա, մէրգումէ՝ հէյաճանտան պաշընը գալտըրըպ, խաթիգպալլէրինէ տօղրու կիթտի քէնտի քէնտինէ․— Ալլահ վէրսէ տէ պէնի ունութմըշ օլսա, պէնի թանըմասա, —տիմէքտէ իտի ։

Միւսթանթիգ՝ քէնտիլէրինէ տօղրու պիր գաչընըն իլէրիլէմէքտէ օլտուղընը կէօրտիւքտէ, մատամ Գրէսօլ օլտուղընը ֆէհմ իտիպ, եւզիւնէ տիգգաթլըճա պագմագլըղըն քէմալը իհթիրամլէ պաշընը էյտի ։

Լիւտովիգ՝ Բօլ տը Ժիւպրէ իլէ Կապրիէլ Սէրվէյի զէվճէսինէ թագտիմ իլէ․

—Իմ վէ մէհարէթի ինտինիզտէ մալիւմ օլան մօսիէօ Սէրվէ, շու տրալըգ գըզըմըզ Մարինին ըսմինի եազմագտա տըր․ պու ըսմ հագգընտա պէք միւհիմ պիր չէյ օլաճագ տըր—տէտիքտէ,

Վալանթին․— Սէֆա կէլմիշսինիզ, էֆէնտիլէր—տէտի ։

Մարի․— Պէն տէ, վալիտէճիյիմ, սիզէ մօսիէօ Սէրվէնին չակիրտի Մ. Ալպէր տը Ժիւպրէյի թագտիմ իտէրիմ․ Մ. Ալպէր՝ սիզի թանըմազ, վէ քէնտիսի սիզէ թանըթտըրմագ արզուսընլա սուզան իտի ։

Վալանթին․— Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Ալպէր պաշընը էյտի․ Մարինին վալիտէսինին էլինի կիւզէլ, վէ օտըրգըճա ճալիպը թէվէճճիւհ պիր գարը օլտուղընը հիսսըմ էյլէտի ։

Վալանթինին գալպի պիր տէրէճէյէ գատար բահաթլանտը ։

Մ. տը Ժիւպրէ՝ ասլա ֆիւթուր կէօսթէրմէմէքտէ վէ Վալանթինին սէօզինի ալտըգճա հիչ պիր չէյ հիս իթմէմէքտէ իտի ։

Վալանթին իսէ, ըրֆաթը Մ. տը Ժիւպրէնին խաթըրընտան չըգմըշ օլմասը, վէ պէլքի տէ քէնտիսինի Վալանթինէ պէնզէթմէսի զաննընա գանիպ օլմագտա օլտուղընտան, կէնիշճէ նէֆէս ալմագա պաշլայըպ, աղըր պիր եւքտէն գուրթուլմուշ կիպի մէթանէթը թամամ իլէ միւսթանթիգին եւզիւնէ պագմագտա վէ մէրգումըն քէնտի սէսինի պիլէ թանըյամամըշ օլմասընը թախմին իտէրէք, պէյէնտիյի կիպի կէօնուլլըպ տուրմագտա իտի ։

Կէրչի Վալանթինին սէսի, պիր չօգ զէմանլէրտէն պէրու սէս չըգարմամըշ օլան գալպինին թէլլէրինի օյնաթմագտա իտի իսէ տէ, Մ. տը Ժիւպրէ՝ քէնտիսինէ կէօրիւշմէքտէ օլան գարըն Վալանթին Տարվիլ օլտուղընա պիր վէճհ իլէ ինանամամագտա իտի ։

Մամաֆիհ Վալանթինին տըգգաթլըճա քէնտիսինէ պագտըղը պիր սըրատա, քէնտիսի տախի նազարընը մէրգումէյէ աթֆ իլէ նազար նազարա թէսատիւֆ իթտիքտէ, Մ. տը Ժիւպրէնին րէնկի տէյիշտի, վէ էլինի թանէ թանէ թէր տէօքմէտէ օլան ալընընա տօղրու կէօթիւրտիւ, վէ տէհշէթլի պիր րույա կէօրիւյօր զաննէթտի ։

—Եէք չուպհէ քէնտի քէնտիմի ալտաթմըշըմ․ պէնի թանըտը․—տէտի քէնտի քէնտիյէ Վալանթին ։

—Գա՜զ, պա՜զ, պա՜զ․ պիզիմ հաթըրմըզտան միւսթանթիգ, կէնճլիկի զէմանընտաքի մաշուգէսի օլան մատամ Գրէսօլը թանըտը․․․ պու մատտէ պիզիմ իչէրիմիզէ սէքթէ վէրէճէկ․․․ խայըրթ քի Սիմօնտան խապէրտար տէյիլ տիր․․․ տէր իտի Մօրիս ։

Բօլ տը Ժիւպրէնին պէնզինին սօնուգլըղընը վէ իւլէճանը հալինի կէօրտիւքտէ, Վալանթին տէ պիր տրալըգ տիւշտիւ իւզէ թէլաշ օլմուշ իտի իսէ տէ, Մ. Գրէսօլըն չու հալէրի սէզմէսի մուվաֆըգ մասլահաթ օլամայաճաղընը պիլտիյինտէն, թէլաշը պէրթարաֆ իլէ միւսթանթիգէ խիթապէն․

—Րահաթսըզ կիպի կէօրինիյօրսընըզ․ սալօն օ տէրէճէ սըճագ տըր, պիր արալըգ պէն տախի աղ գալտը պայըլաճագտըմ․․․ պիրազ հավա ալմագ իսթէ՞րմիսինիզ աճապ ։

Միւսթանթիգ․— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տամ․ պիր չէյ տէյիլ․ պիրազ եօրղունըմ․ պէլքի տէ սըճագլըգ տա սէպէպ օլմըշ․․․ լաքին, չիմտի պիր չէյիմ եօգ, կէչտի ։

Ալպէր․— Սահի՞հ մի, պա՛պաճըղըմ ։

Միւսթանթիգ․— Սահիհ, կէչտի ։

Ալպէր․— Գիտէլըմ պիրէ պէնզինի օ տէրէճէ աթտը քի, գօրգտըմ ։

Միւսթանթիգ․— Գիր չէյիմ գալմատը, օ՛ղլում․ քէնտիմի պիւսպիւթիւն տուլտըմ ։

34

Մ. Բօլ տը Ժիւպրէ, օղլունու պալաթէքի ճէվապը վէրտիկի սըրատա, քէնտի քէնտիյէ տախի․— Միւմքին տէյիլ․․․ եա պիր միւշապէհէթ տըտանըյօրըմ, վէ եախօտ պիր խայալաթա օւղրայօրըմ․ էհլի ըրզ պիր քիմսէ իլէ էվլէնմիշ օլան վէ պիր կիւզէլ գըզըն վալիտէսի պուլունան շու գարըյը էվրէքսիգ վէ գալպսըզ, միւրայի վէ խօտայըն Վալանթին Տարվիլ օլամազ․ սէվմէք նէ օլտուղունը պիլմէտիկի ճիհէթլէ, տիւշիւնիւյի խաթայա՝ էսէրը աշգընտան տիւշմիւշ օլտուղը հիւքմ օլունամայան օ խաին Վալանթին օլամազ․․․ եա օ իսէ՛․․․ —տիմէքտէ օլտուղու սըրատա, Լիւտովիգ Գրէսօլ զէվճէսինէ խիթապէն․

—Վա՛լանթին, էսքի տոսթլարըմտան իքի զաթ կէլիյօր... կիտէյիմ խոթիգ-տալ իտէյիմ—տէյիպ, Վալանթինի Մ. տը Ժիպրէ իլէ եալընըզ պըրագարագ մու-ֆարագաթ էյլէտի.

Միսթանթիգ՝ Լիւտովիգին զէվճէսինէ Վալանթին նամընը վէրտիյինի իշիթ-տիքտէ, տիթրէմէկէ պաշլայըպ.

—Օ տըր, ալտանմամըշըմ—տէտի.

Շու սըրատա մուսիգա, եանընտաքի սալօնտան գատրիյլ օյունը իշարէթի վէրտի.

Մարի.— Մօսիէօ՛ Ալպէր, իշթէ սիզին իլէ րագս իթմէքլիյի վատ իթմիշ օլ-տուղըմ գատրիյլ պաշլանաճագ տըր... հէման պիր Հէյ-ա-Հէ պուլմալը պա-գալըմ...

Միսթանթիգ քէնտի քէնտինէ.— Օղլում Ալպէրին սէվտիյի վէ էվլէնմէք իս-թէտիյի գըզ, պու գարընըն գըզը տըր... Թէսատիւֆին նէ՛ թօհաֆ ճիլվէլէրի վար.—տիմէքտէ իտի.

Էսքի մաշուգըյլա եալընըզ գալմըշ օլան Վալանթին՝ թէտպիրլիճէ տավրան-մագտա վէ հիչ պիր րէնկ վէրմէմէքտէ իտի. Նէ գատար միւտագգըգ պիր կէօզ օլսա, Վալանթինին գալպինտէն կէչէնի քէշֆ իթմէկէ միւգթէտիր օլամազտը.

Վալանթին թէպէսսիւմլէ.— Մ. տը Ժի՛պրէ, միւսաատէնիզլէ գօլունըզա կի-րէյիմ տէ սալօնը պիր քէրրէ տօլաշալըմ.

Միսթանթիգ՝ չօգտան պէրու պուլունտըղը մէմուրիյէթ իգթիզասընճա, չօգ ճէսարէթլի, չօգ արսըզ ախլագըյլա թէսատիւֆ իթմիշ իտի իսէ տէ, էօյլէ պիր ճէսարէթ իշինտէ, քէնտիսինէ մախֆիճէ կէօրիւշմէք իսթէմէք ճէսարէթինէ հաիզ օլան Վալանթին գատար ճէսուր վէ արսըզ պիր գարըյա թէսատիւֆ իթմէմիշ օլ-տուղընը քէնտինճէ իթիրաֆ իթմէքտէ պուլընմըշ իտի. Կէմշի կիւզէլ գօլունը Վա-լանթինէ ուզաթտըգտա, Վալանթինին էլինին խաֆիֆճէ գօլունըն իւզէրինէ գօ-մասըյլա, պաշընտան թըրնաղընա գատար պիր տիթրէմէ տիր ատը, վէ կէօզ-լէրի պիր տէրէճէյէ գատար գարարտը. մատամ Գրէսօլ կէզինմէքտէ, վէ քէնտի-սի տախի հիչ ֆարգ իթմէքսիզին մէրգումէ իլէ իլէրիլէմէքտէ իտի.

Նիհայէթ Վալանթին տըրմընը եավաշլաթտը, վէ նէզաքէթը թամմէ իլէ, Միսթանթիգէ թէվճիհը նազար իտիպ, եավաշ վէ թաթլը պիր սէս իլէ.

—Մ. տը Ժիպրէ, սիզին իլէ ուզունճա կէօրիւշմէք իսթէրիմ.

Մ. տը Ժիպրէ տէրէճէի նիհայէտէ պիր թէաճճիւպլէ Վալանթինին եիւզինէ պագըպ.

—Էօյլէ՞ մի, մա՛տամ.

—Շիւպհէ եօգ, վէ քիմսէնին սէօյլէյէճէքլէրիմիզի իշիթմէյէճէյինէ էմինիմ.

Մօրիս՝ Միսթանթիգ իլէ Վալանթինին հէր հարէքէթլէրինը կէօզլէմէքտէ իտի.

Վալանթինին տուտագլարընըն օյնայըշընտան, Միսթանթիգէ նէ սէօյլէտիյի-նի ֆարգ, վէ սէօյլէտիյի սէօզլէրին նէթիճէսի նէ օլաճաղընը ֆէհմ էյլէտի. Փի-նաէն ալէյհ, վագթ գայպ իթմէքսիզին գալապալըղըն իչինէ գարըշըպ կէչտիյի զէ-ման, կիւմիւշ վէ միյմար Լիւտովիգին գարըսըյլա պիր միւտտէթ կէօրիւշմիւշ օլտուղը եէշիլլիքլի սալօնա տօղրու կիթտի, վէ սալօնա մուլթէսըգ օլան չիչէք գըշլաղը ի-

չինէ կիրտի. Մահալը մէզքիւրտէ քիմսէնին իւսթէ կէլմէյէճէյինէ էմին իտի. Գըշ-լաղըն իչինէ կիրլէնիր կիրլէնմէզ, եէշիլլիքլի սալօնըն գափուսը աչըլտը, վէ Բօլ տը Ժիպրէ իլէ Վալանթին իչէրի կիրտիլէր.

Վալանթին.— Գուրատա սէրպէսթճէ գօնուշապիլիրիզ. պիրպիրիմիզէ սէօյլէ-յէճէյիմիզ սէօզլէր նէ գատար էհէմմիյէթլի օլուր իսէ օլսուն, քիմսէնին իշիթմէ-յէճէյինէ էմին օլապիլիրսինիզ.

Գըշլաղըն իչինտէն Մօրիս Վասսէօր գուլաղընը գափույա տայաթմըշ, պիր լու-ղէթ պիլէ գաչըրմամաճասընա տիննէմէքտէ վէ քէնտի քէնտինէ.— Օյունճըլար օյ-նայաճագլարը գօմէտեայը մահզա պէնիմ իչիւն օյնայաճագլար տիմէք տիր. պուն-տան էյի պիր եէր ինթիխապ իտէմէզ իմիշիմ—տիմէքտէ իտի.

Պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա, Մ. տը Ժիպրէ եավաշ վէ աղըր պիր սէտա իլէ.

—Տիմէք քի ալտանմամըշըմ, մա՛տամ. իմքեանըըզ օլտուղընա գարար վէրմիշ իտիմ. մէկէրչի հագըգաթը հալ իմիշ.

Վալանթին.— Ալտանմամըշսընըզ, թախմինինիզ րէք տօղրու տըր. պիրպիրի-միզլէ սօն տէֆա կէօրիւշտիւյիմիզտէն պէրու եիրմի իքի սէնէ կէչմիշ օլտուղը հալ-տէ, հէր իքիմիզ եէքնազարտա պիրպիրիմիզի թանըտըգ. Վալանթին Տարվիլ պէն իմ. սէն տէ օ զէմանքի ալօգաթ Բօլ տը Ժիպրէսին. մէշհուր պիր հաքիմ օլաճա-ղըն օ վագթտան մալիւմ իտի, նասըլ քի տէ օլմուշ իսէն.

Միսթանթիգ.— Մա՛տամ...

Վալանթին.— Րիճա իտէրիմ, սէօզիւմի պիթիրէյիմ, սօնրա ճէվապ վէրիրսին.

«Նէ սէնին նէ տէ պէնիմ մէմուլ, վէ հաթթա արզու պիլէ իթմէտիյիմիզ պիր թէսատիւֆ էսէրի օլարագ, պունճա սէնէլէրտէն սօնրա պիրպիրիմիզէ պու ագշամ րասթ կէլտիք.

«Պիրտէն պիրէ պէնի կէօրիւպ թանըտըղըն սըրատա, հիչ պիր շէյ պէլլի իթ-մէմէք իչիւն չօգ գայրէթ իթտին.

«Պէն տէ սէնի կէօրտիւյիւմտէ, ֆիքրիմի շաշըրմամագ իչիւն չօգ չալըշտըմ վէ մուվաֆֆագ տա օլտում. չօգ մէմնուն օլաճագ չէյ. չիւնքի զէվճիմ իլէ գըզըմ, օ սըրատա եանըմըզտա պուլունմագտա իտիլէր. Զէվճիմ րէք էյի վէ րէք նազիք պիր քիմսէ օլտուղունտան, էհէմմիյէթինի վէ րահաթընը սէյր իթմէքլիյի պիր վէճճ իլէ թէճվիզ իտէմէմ. գըզըմ իսէ, սըֆաթճա կիւզէլ օլտուղը միսիլլի, գալպճա տախի րագ վէ աֆիֆէ պիր գըզ օլտուղունտան, շայանը մուհապպէթ տիր. օնուն իչիւն տէ ճանըմ կիպի սէվէրիմ.

«Էվվէլա զէվճիմ իլէ գըզըմ, վէ սանիէն ախլագըմտա վուգուա կէլէն թէ-պէտտիւլ սայէսինտէ, պիր վագթքի իթմիշ օլտուղըմ տէլիճէ խաթալարըմ խաթըր-մա կէլտիքճէ ութանըյօրըմ. վէ շու գապահաթլարըմըն էսէրինի սէհայիֆը էօմ-րիւմտէն պօզուպ չըգարապիլմէք իչիւն էօմրիւմին պիր գըսմընը ֆէտա իթմէկէ տէ հազըրըմ.

«Պինաէն ալէյհ, շու արալըգ սէնին իլէ գօնուշան, պիր վագթ սէնի սէվէն, վէ եախօտ տահա տօղրուսը սէնի սէվիյօր զաննիտէն զավալլը վէ զայիֆ ֆիքրլի Վալանթին Տարվիլ օլմայըպ, իյի միւլահազա իլէ թամլանմըշ, վէ հէր իթիյինէ պէշիման օլմուշ պիր զէվճէ, պիր վալիտէ տիր.

«Պէնի պէն էնկի օրդ պիր քիմսէ տէյի թանըմըյըմ տըր · սէնին միւթէմէտ պիր զաթ օլտուղընա էմինիմ · իչթէ շու միւլաքաթըմըզտան մագսատըմ նէ՛ օլտուղընը անլաթըրըմ ։ Սաատաթըն վէ նամուսըն նամընա օլարագ, զէմանը մազի հագգըն-տա աղըզտան պիր քէլիմէ պիլէ չըգարմամանը, պիր վագըթ պիլտիրտիկի թանը-մըշ վէ պիլմիշ օլտուղըմըզը պէն նասըլ քի ունութմըշ իսէմ, սէնին տէ կէչմիշի պիւսպիւթին ունութմանը թալէպ վէ րիճա իտէրիմ ։ Պունու վատ իտէ՞րմիսին ։

Միւսթանթիգ .— Խա՛յր, մատամ ։

Վալանթին՝ պիր ալամէթը թէսաճճիւպ վէ տէհշէթ իպրազ էյլէյիպ .— Վատ իթմէ՞զմիսին ։

Միւսթանթիգ .— Պէյլէ տահա սօնրա իհրասընը թէքլիֆ իթտիյինիզ թէահ-հիւտի գապուլ իտէպիլէյիմ · լաքին շիմտիլիք սիզէ պաղը չէյլէր սիւալ իթմէքլիկիմ իգթիզա իտիյօր ։

Վալանթին .— Պաղը չէյլէր սիւալ իթմէ՞ք մի՛ . . . միւսթանթի՞գ սըֆաթըյլա մը . . . պէն մաղնուն տէյիլիմ քի . . .

Միւսթանթիգ .— Իհթիմալ քի, պիլալսէրս մաղնուն վէ պէյլէ մահքիւմ տէ օլասընըզ ։

Վալանթին .— Պէն մուամմա հալինէ հիչ պիր վագըթ միւզթէտիր օլամամը-շըմ տըր . . . պու տա պիր մուամմա տըր . . . րիճա իտէրիմ քի աչըգ սէօյլէյէսինիզ, մուրատընըզ նէ՛ իսէ անլաթասընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Շիմտի անլաթըրըմ ։

Վալանթին .— Միւմքին մէրթէպէ մուխթասար վէ աչըգ օլէ անլաթընըզ · չիւնքի խանէ սահիպէսի օլմագլըղըմ հասէպիլէ, պէօյլէ մէյտանտան ղայպուպէթիմ տըգ-գաթը ամմէյի ճէլպ իտէպիլիր ։

Միւսթանթիգ .— Մուխթասար կէչէրիմ . . . վագըա ղարիպ սուրէթլէ իսէ տէ, հէր նէ հալ իսէ, շուրայա կէլիպ պիր զէման տիվանէլիք էտէրի օլարագ սէվ-միշ օլտուղըմ պիր գարընըն իչթէ շիմտի մուվաճէհէսինտէ պուլընմագտայըմ · օ զէմանքի ահվալի շիմտիյէ տէկին ունութմամ լազըմ կէլիր իտի ամմա, բապըթաի աչգ ու մուհապպէթիմիզի սէօքիւպ աթըլըղըմըզ սըրատա, գուհուրա կէլմիշ պիր հատիսէ վար քի, հէր նէ գատար չալըշմըշ իսէմ տէրք ու ֆէհմ իտէմէմիշիմ տիր . սիզ տէ բէք ալա պիլիրսինիզ քի, պու պապտէ պանա րէհպէր օլաճագ պիր քիմ-սէ վար իտի իսէ, օ տա մէյտանտան մահվ ու նապէտիտ օլմըշ տըր . . . սէնի թա-նըտըղըմ զէման զանկին վէ տիվանէ պիր գարը իտին . պու կիւն սէնի նամուսլը պիր քիմսէ իլէ էվլէնմիշ, րիայէթը ումումիյէյէ մաղհար, վէ մէլէք կիպի պիր գը-զա մալիք օլմուշ պիր հալտէ պուլույորըմ ։ Հիւրմէթ ու րիայէթէ շայէսթէ օլան պիր հալէ պէնիմ տէ հիւրմէթ ու րիայէթ իթմէքլիյիմ վաղիֆէտէն օլտուղը ճի-հէթլէ, պու կիւնքի կիւն հուզուրընըզտա արզը իհթիրամաթ իթմէքտէն պաշգա պիր էյ էլիմտէն կէլմէզ . . . էօմրիւմ օլտուգճա սիւքիւթ իթմէկէ, վէ էօլիւնճէյէ տէկին կէչմիշի ունութմաղա յէմին իտէրիմ · վէ լաքին էվվէլ էմրտէ շունը անլամագ իս-թէրիմ . . . հալը հաղըր ինտիմտէ մուգատտէս տիր, օնա միւտախէլէ իտէմէմ . անճագ, զէմանը մազիյէ միւտախէլէ իթմէք մահզա պէնիմ հագգըմ տըր ։

«Մուգատտէման Վալանթին Տարվիլ նամընտա մաշուգէմ օլան, սիզ մատամ

Պրէսսօլ, էկէրչի չօճուղըմըն նէ օլտուղընա տաիր մալումաթ վէրէճէք օլուր իսէ-նիզ, սիզճէ պէնտէն գօրգաճագ հիչ պիր ճիհէթ գալմայաճաղընա սիզի թէմին իտէրիմ ։

35

Մատամ Պրէսսօլ ինքեարէ գալգըշաճագ կիպի պիր թավր իթթիխազըյլա, սէօ-զէ պաշլայաճաղը սըրատա, Բօլ տը Ժիպրէ վագըթ պըրագմայըպ ·

— Պէնի ալտաթմաղա գալգըշմա, շահմէթին պօշա չըգար · զաննը իթմէ քի եանըլըյօրըմ · զաննը իթմէ քի պէնի թէրք իտիպ գաչտըղըն սըրատա համիլէ օլտու-ղումը պիլմէյօրըմ · աչգ ու սէվտամըն իճապաթըյլա իպրազ էյլէմէքտէ օլտուղըմ չի-տէթթը հալտէն գուրթուլմագ էֆքեարընա մէպնի գաչմըշ օլտուղընը օլմայա քի խատայա գըյամ իտէսին . . . էկէր պու միսիլլիւ խատալարա գալգըշաճագ օլուր իսէն, եալանընը աչըգ աչըղա եիւզիւնէ վուրուրըմ · սէնտէն պիր չօճուգ տօղմուշ օլտուղընա իսպաթըմ վար տըր ։

Վալանթին՝ ատէմը էմնիյէթէ միւպէյյին միւսթանթիգէ պիր քէրրէ աթֆը նիկեահ իթմէքլէ պէրապէր .— Իսպա՞թ մը ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, իսպաթըմ վար · չիւնքի իպթիտալէրի պէն սէնին իզինի պըրագմատըմ, լաքին մուախխարէն ղայպ իթտիմ . . . էվինտէ վագը համ-լինմիշ վէ կիւնինի պիրինտէ սանա զահմէթ վէրմէսի մէմուլ օլան օ չօճուղըն մէյ-տանտան գալտըրըլմասը ըլթիլընտա մուավէնէթինի թալէպ էյլէմիշ օլտուղըն էպէ գարըյը արատըմ պուլտըմ ։

Մատամ Պրէսսօլտա ինքեարա մէճալ գալմայըպ .— Ա՛հ, պուրալարընը պիլի՞-յօրմըսըն · էօյլէ իսէ տօղտուղընըն իչիւնճի կիւնիւ գըզըմըն էլիմտէն գաբըլմըշ օլտուղընը տա պիլէր օլմըշ օլմալըսըն . . .

Միւսթանթիգ .— Ֆիլվագը գարտաշընըն օ չօճուղը աշըրմըշ, վէ տըրպ Ֆրան-սատան սավուշմըշ օլտուղընը տա սէօյլէտիլէր ։

Վալանթին .— Շու հալտէ պէն գապահաթլը սայըլը՞րմըյըմ ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ, չիւնքի շու հիքեայէնին աահիտ օլտուղընա պիր վէճհ իլէ ինանամամըշըմ տըր ։

Վալանթին .— Սիզ ինանմամըշսընըզ ամմա, բէք սահիհ տիր · օ էսնատէ գար-տաշըմտան պիր մէքթուպ ալտըմ · պու մէքթուպտա, գըզըմըն իկիրիտէ ինտէլ ա-լէմ մահճուպ վէ մայուպ օլմամասը էֆքեարընա մէպնի մէրգումէյի պէնտէն աշըր-մըշ օլտուղընը, վէ քէնտի թահթը նէզարէթինտէ պէօյիւթէճէյինի պիլտիրմիշ իտի ։

Միւսթանթիգ .— Օ մէքթուպը սագլամը՞շմըսընըզ ։

Վալանթին .— Հագգըմտա իկէրուտէ մուճիպը մազարրաթ օլապիլէճէք պիր մէքթուպը հըֆզ իթմէք քեարը աքըլ օլմատըղընը սիզ տէ թէսլիմ իտէրսինիզ ։

Միւսթանթիգ .— Տիմէք օլուր Փագըա օլարագ պիր եալան տահա սէօյլէ-յօրսըն ։

Վալանթին .— Հագըգաթը հալ պունտան իպարէթ օլտուղընա եէմին իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Հայտէ էօյլէ օլսուն . . . լաքին օ զէման գալպին նէ՞ հալտէ

իտի, հըսկյաթը մաճքրանէ ահնիլէն չէյ գա՛լմամըշ մը իտի: Նա՛սըլ օլմուշ քի գըզընը գարտաշընտան իսթէմէմիշսին · հիչ արայըպ սորմամըշսըն:

Վալանթին.— Իֆատէնիզ մուճիպինճէ, Արման Տարվիլ Ֆրանսատան սավուշմըշ կիթմիշ իտի, նա՛սըլ իսթէյէ իտիմ:

Միւսթանթիգ.— Ֆրանսատան չըգմըշ կիթմիշ օլմասընտա նէ՞ էհէմմիյէթ վար · մուխապէրէ իտէպիլիր իտի՛ն եա...

Վալանթին.— Նէրէյէ կիթմիշ օլտուղունը պիլմէզ իտիմ քի...

Միւսթանթիգ.— Պէնիմ եանըմա իխպար իթմէլի իտին · Արման Տարվիլին նէրէտէ օլտուղունը անլար, կիտէր պուլուր, վէ գըզըմը էլինտէն ալըր իտիմ...

Վալանթին.— Պիլմէզտիմ տէյօրըմ...

Միւսթանթիգ.— Պիր եալան տահա սէօյլէյօրսըն: Նէ՞ տէմէք, գարտաշըն գըզընը էլինտէն գապըպ սավուշըյօր տա, պու գարտաշըն նէ՛ օլտուղունը պիլմէկէ թէլաշ էթմէյօրմըսըն · Նապէտօր օլան գըզընը եիրմի իքի սէնէ զարֆընտա հիչ խաթըրընա կէթի՞րմէյօրմըսըն · զամիրինտէն հիչ պիր սէս ա՛լմայօրմըսըն · Եիւրէք տէտիքլէրի շէյին էսէրի եօգ պիր մախլուգսըն · մատամ քի վալիտէլիք հիսսի գալպինի եումուշաթմայօր, սէն զէվճէ վէ իքինճի տէֆա օլարագ վալիտէ օլմաղա չալըշմըշ տէյիլսին: Գըզըմը սահիհէն գարտաշընըն աղըրմըշ օլտուղունը պանա իսպաթ իթմէլիսին · եօգսա մէրգումէտէն գուրթուլմագ մագսատըյլա մահվ իթմիշ օլտուղունը հիւքմ վէ չու հիւքմ իլէ սէնի իթհամ իթմէկէ հագգըմ:

Վալանթին.— Մա՞հվ մը իթմէք, նա՞սըլ մահվ իտէպիլիրտիմ:

Միւսթանթիգ.— Էօլտիւրմիւշսին:

Վալանթին.— Էվլատընը էօլտիւրմէք ճինայէթինէ պէնի իթհամ իտէպիլի՞րմիսին:

Միւսթանթիգ.— Հաթթա հիչ թէրէտտիւտ իթմէմ:

Վալանթին.— Մուվաֆֆագ օլամայաճաղընըզ էմինիմ:

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ ճէսարէթ:

Վալանթին.— Էվէթ, էօյլէ պիր ճինայէթլէ պէնի իթհամա մուվաֆֆագ օլամայաճաղընըզը թէքրար իտէրիմ · պէնի իթհամ իթմէքտէն սանա նէ՞ ֆայտէ հասըլ օլապիլիր · էվլէնա վէրէճէյինիզ հիւքմէ սահիհ նազարըյլա պագըլամազ, սանիէն՝ սահիհ օլսա պիլէ միւրուրը զէման վար...

Միւսթանթիգ.— Իշթէ շիմտի ֆիքրինիզ անլաշըլտը · էվէթ միւրուրը զէման վար տըր · եանի էվլատլարընը էօլտիւրէն վահշի վալիտէլէր հագգընտա գանունըն թային էյլէտիյի ճէզատան գուրթուլմըշսըն · լաքին բէք տէ էօյլէ աճէլէ իթմէ... սանա միւճազաթ իթմէք իչին տահա նիչէ նիչէ թէտպիրլէր վար տըր · Եէթիշիր քի արզու իտէյիմ · սէնի հէման մահվ իտէպիլիրիմ: Ալէմ սէնի էհլի ըրզ պիր գատըն զանն ու գըյաս իտիպ, սանա հիւրմէթը մախսուսէ կէօսթէրիյօր · Էկէրչի պէն աղըզըմը աչաճագ օլուր իսէմ, օ հիւրմէթ նէ՞րէտէ գալըր: Պուլունտուղըն մէվգի ալալի ազամէթտէն կիրտապը նէֆրէթը ումումիյէյէ թէքէրլէնիպ տիւշէրսին... Ամմա էվլի իմիշսին, զէվճին վար իմիշ, նէ՛ վազիֆէմ · օ զէվճի՝ հաթթա նիքահընտան մուգատտէմ ալտաթմըշսըն · շիմտի սէնին նէ ճընս մախլուգ օլտուղընը պիլմիշ օլսա իտի, քէնտի ըրզ ու նամուսըյլա սէնին ալընը էօրթիւպ գապամազ

իտի · պու կիւն էվլատ սահիպի օլտուղըն տա վազիֆէմ տէյիլ... պաշգա պիր գըզըն տահա վար իտի քի, պէնիմ մալիմ իտի... օ նէ՞ օլտու... օնու իսթէրիմ · պանա օ լազըմ... Էկէր շիմտիյէ գատար էօլտիւրիպ մէյտանտան գալտըրմամըշ իսէն, օնու էլէ կէչիրէճէյիմէ եէմին իտէրիմ...

«Գարտաշընը արայըպ պուլաճաղըմ, վէ հագըգաթը հալի իթիրաֆ էյլէմէկէ մէճպուր իտէճէյիմ · պուլունտուղըմ մէմուրիյէթ վէ հալիզ օլտուղըմ սուհուլէթ իգթիզասընճա աղ վագթ զարֆընտա Արման Տարվիլի պուլաճաղըմա էմինիմ · վէ էկէրչի մէրգումէ տա գըզըմըն էօլմիւշ իտուկինի պէյան իտէճէք օլուր իսէ, կէլիպ գօճանը պուլըպ, կիւնին պիրինտէ սէնին եաթաճաղըն մէզարըն եանը պաշընտա օ թէրք օլունմըշ չօճուգ իչին պիր մահալը մախսուս հազըրլանմագ իճապ էյլէտիյինի սէօյլէյէճէյիմ:

Վալանթին քէմալը եէէս իլէ.— Ա՛հ, մէմնուն իթմէմ քի պէօյլէ պիր շէյ եապասըն:

Միւսթանթիգ.— Նամուսըմ հագգը իչին եապաճաղըմ... գըզըմը էօլմիւշ վէ եախօտ տիրի օլարագ պուլըրմայա թէքին, սէնի կէօրմիւշ օլտուղըմը ունութաճաղըմ... սիւքիւթ իտէճէյիմ... պու կէճէ խանէնտէն չըգաճագ օլուր իսէմ, պիր տահա մահզա սանա միւճազաթ իթմէք իւզրէ պուրայա այագ պասաճաղըմ... շիմտի սանա, նէ՛ միւնասէպէթլէ պուրայա կէլմիշ օլտուղըմը թարիֆ իտէյիմ... մուհապպէթտէն էօթիւրի կէլտիմ:

Վալանթին թէաճճիւպլէ.— Մուհապպէթ մի՞:

Միւսթանթիգ.— Էվէթ, օղլումըն գըզընա օլան մուհապպէթի խաթըրը իչին կէլմիշիմ տիր:

Վալանթին.— Օղլուն Մարիյի՞ մի սէվիյօր:

Միւսթանթիգ.— Աշգ ու սէվտասընտան տէլի տիվանէյէ տէօնմիւշ... գըզընը պանա կէօսթէրմէք արզուսըյլա պէրապէրճէ կէլմէմի ըճա էյլէտի... կէօրտիւմ վէ նէ օլտուղունը անլատըմ... գալպէն բէտէրինէ մանէնտ իսէ տէ... սէնին գըզըն օլտուղը պէօյլէյի... վագըա ըֆֆէթ վէ ֆազիլէթլէ մէէլուֆ պիր գըզճաղազ... լաքին սէնին գըզըն օլտուղը հիճէթիլէ, օղլում Ալպէրին քէտէր վէ անըլընտան էօլէճէյինի պիլսէմ պիլէ, եինէ Վալանթին Տարվիլին գըզընըն գօճասը օլամազ:

Վալանթին.— Մարիի սէվմէսինի նէ սէպէպ մէն իթտիյինի օղլունա սէօյլէյէճէ՞քմիսին · Էկէր պէօյլէ պիր շէյ թէսատիւֆ իտէճէք օլուր իսէն, մէյտանա պիր այպ չըգարըրսըն · ունվանը ահվալիմին այպ վէ մէզէլլէթի սըգլէթի ալթընտա պէնի էզէր պիթիրիրսին:

Միւսթանթիգ.— Սէնի թէէտիպ իտէճէյիմ կիւնէ տէկին քիմսէյէ աղըզըմը աչմայըպ սիւքիւթ իտէճէյիմի սէօյլէտիմ... սէնին նամուսընա խալէլ կէթիրմէյէճէք մայըպ սիւքիւթ իտէճէյիմ... շիմտիլիք, մասումիյէթտէ եաշայան վէ վիսալի պուլմաղա ղայրէթ իտէճէյիմ, պու կիւն իքտամ, պիրպիրիմիզէ սէօյլէյէճէք պիր չէյ գալմամըշ օլտուղընտան, սալօնա կիտէլիմ — տէյիպ, տէֆա օլարագ կէօրիւշմիշ կիպի հարէքէթ իտէլիմ... գապուտան չըգարքէն վէ իքիսի պիրտէն ճէմիյէթին իչինէ գարըշըրլար: Գօլունը Վալանթինէ ուզաթըր վէ իքիսի պիրտէն ճէմիյէթին իչինէ գարըշըրլար: Վալանթին՝ միւսթանթիգին մէրհամէթէ կէլմիշ պիր քիմսէ օլտուղընը թէֆէքքիւր-

լէ ، քէնտիսինի մաՀվ իթմէք թէշէպպիւսինտէ պուլունաճաղընը անլայըպ, միւսթանթիգին թէշէպպիւսաթընա միւտաֆաա վէ մուգապէլէ իթմէքլիկի գուրտը։

Իքի էսքի աշըգլար՝ եէշիլլիքլի սալօնտան չըգտըգլարընտա, Մօրիս տախի եանընտաքի օտատան տըշարը չըգտը․ քէնտի քէնտիյէ.— Արա, միւսթանթիգ, էյի արա․ մէմուլ իտէրիմ քի պէն Սիմօն Տարվիլի սէնտէն էվվէլ պուլըրըմ․․․ սէն մէրգումէյի պուլտուղըն զէման եօլմիւշ օլաճագ տըր․ վէ վալիտէսինին եօլտիւրմիւշ օլմատըղընա տա գանաաթ Հասըլ իտէճէքսին— կիպի միւթալաաթտան սօնրա, Մօրիս պալօյա կիրտի։

Մարի՝ Ալպէր իլէ պիր գատրիլ վէ պիր տէ բօլգա օյնատըգտան սօնրա, մազուրգա օյնամագտա վէ Ալպէրտէն պաշգասըյլա րաքս իթմէք արզուլէմէմէքտէ իտի։

Հէր քէսին նազարը տիգգաթը մէրգում Ալպէրին իւզէրինէ մաթուֆ օլուպ, պիւթիւն Բարիս ճէնալիսինին մէշՀուր օլտուղը իքի ճինայաթը Հիքմէթյաթըն թանգիգինէ մէմուր օլան զաթըն մախտումը օլտուղընը սէօյլէշմէքտէ իտիլէր։

Պէօյլէ սալօնտա Մ. տը Ժիպրէ քէմալը Հիւրմէթլէ մատամ Գրէսսօլա թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, մէրգումէտէն մուֆարագաթ էյլէտի։ Վալանթին Հէր նէ գատար թէլաշ վէ Հէյէճան իչինտէ իտի իսէ տէ, ֆիւթուրսըզ վէ կիւլէր պիր եիւզ կէօսթէրմէկէ սայ ու ղայրէթ իթմէքտէ իտի․ Էթրաֆընա կէօզ կէզտիրիպ Մօրիսի արատը, վէ նէրէտէ օլտուղընը կէօրտիւքտէ Հէման եանընա եագլաշտը։

Մազուրգատան սօնրա, Մարի Գրէսսօլ Ալպէրէ խիթապէն.— Գիրազ եօրուլտըմ․․․ նէ՛ գատար սըճագ, պիրազ օթուրալըմ տա իսթիրաՀաթ իտէլի՞մ մի։

Ալպէր.— Սիզ նէ քի արզու իտէր իսէնիզ, պէն տէ օնու արզուլէրիմ.

Մարի.— Էօյլէ իսէ կէլինիզ։

Ալպէր.— Նէ՞րէյէ կիտէճէյիզ։

Մարի.— Կիւզէլ պիր մաՀալլէ. օրատա իսթէտիյիմիզ կիպի կէօրիւշէպիլիրիզ․․․ Հէր քէսին պիզի նէ գատար թէճէսսիւս էյլէտիկինի տըգգաթ իթտինի՞զ մի։ Իւչ տէֆա իւսթ իւսթէ պէրապէր րաքս իթմէմիզտէն տօլայը ճիւմլէսի թէաճճիւպ տէ գալտըլար․․․ լաքին պունտա թէաճճիւպ իտէճէք նէ՞ վար․․․

Մարինին միւթալաասը բէք տօղրու իտի։ Ֆիլ-Հագիգա քէնտիսինին պու սուրէթլէ Մ. տը Ժիպրէնին օղլու Ալպէրէ Հիւսնիւ մուամէլէ կէօսթէրմէսինէ, միսաֆիրլէր պիրէր կէօնա մանա վէրմէքտէ, վէ Մարինին՝ Ալպէրէ սաիրլէրինտէն զիյատէ րիւճՀանիյէթ վէրմէսինտէն, իքիսինին եագընլարտա էվլէնէճէքլէրինի Հիւքմ իթմէքտէ իտի իսէլէր տէ, օ սըրատա պէօյլէ պիր Հիւքմէ գալգըշմագ ապէս օլտուղընը, Հիքեայէյի օգույանլար իչիւն ֆէՀմ իթմէք գօլայ տըր։

Մարի թէքրար սէօզէ աղազ իլէ.— Էվվէթ, պէնիմ սէնին իլէ րագս իթմէքլիյիմ բէք թապիի պիր շէյ տիր․․․ պիրպիրիմիզի թանըյալը էրքէնտէն վագթ օլտու։ Հէր կիւն Մ. Սէրվէնին րէսմխանէսինտէ սէնին իլէ կէօրիւշիւր իտիք․ Հալ պու քի պուրատա պուլունան կիւզէլ տէլիգանլըլարըն Հէպ պիրինի պու աքշամ գատար թանըմազտըմ։

36

Ալպէր.— Օ կէնչ տէլիգանլըլար տէտիյին, պանա կէօսթէրտիյին Հիւսնիւ թէվէճճիւՀտէն տօլայը Հասէտ իթմէքտէ օլմալը տըրլար։

Մարի.— Օրասը քէնտի պիլէճէքլէրի շէյ. Պէն Հիչ քէնտիմի օնլարա պէյէնտիրմէյէ չալըշմամ․ զաթէն պէն օնլարը պէյէնմէմ քի․ տաՀա տօղրուսը ճիւմլէսինտէն տէ նէֆրէթ իտիյօրըմ։

Ալպէր.— Նի՞չիւն նէֆրէթ իտիյօրսըն․ ճիւմլէսի էթրաֆընը տօլաշըյօր, ճիւմլէսի եալթագլանըյօր։

Մարի.— Օնուն իչիւն պէն տէ օնլարտան նէֆրէթ իտիյօրըմ եա՛․․․ ճիւմլէսի տէ եալթագ, պէն իսէ միւտաՀիննլէրտէն թէնէֆֆիւր իտէրիմ․․․ միւնասէպէթսիզ սէօզլէրին վէ Հարէքէթլէրին սօնը եօգ․․․ օնլարըն սէօզլէրինէ պագըլըր իսէ, պէն նատիտէ պիր մախլուգ օլմալըյըմ․․․

Ալպէր.— Լաքին սէօյլէտիքլէրի բէք տօղրու տըր, մատմազէլ։

Մարի.— Ամմա եաբտընըզ Հա՛․ սիզ տէ օնլարըն սէօյլէտիքլէրինի՞ մի տէքրէօտէ իթմէկէ գալգըշըյօրսընըզ։

Ալպէր.— Օնլարըն լիսան իլէ իթիրաֆ իթտիքլէրինի, պէն Հէր տագըգա ֆիքրիմճէ տիւշիւնիւպ տուրմագտայըմ․․․ պունըն իչիւն պէնի մուախազայա թէշէպպիւս իթմէզսինի՞զ եա։

Մարի.— Էօյլէ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմամ. չիւնքի, զանն իտէրիմ քի, սիզ խիւլուսը գալպ իլէ սէօյլէմէքտէսինիզ։

Ալպէր.— Սէօզլէրիմտէ խիւլուսը թամ օլտուղընա շիւպՀէ եօգ տըր, մա՛տմազէլ։

Պէօյլէճէ գօնուշա գօնուշա Մարի իլէ Ալպէր Վալանթին իլէ Բօլ տը Ժիպրէնին չըգմըշ օլտուգլարը եէշիլլիքլի սալօնա վասըլ օլտուգլարընտա.— Շուրայա կիտէլիմ, Մ. Ալպէր, պուրասը սալօն գատար սըճագ օլմամալը տըր.—տէյէրէք, իչէրի կիրիպ, պիրազ էվվէլ Վալանթին իլէ միւսթանթիգին օթուրմուշ օլտուգլարը գանաբէյէ եան եանա օթուրտուլար։

Նէ գատար մէմուլին ղայրը վէ եէքտիկէրինէ զըտտ ահվալ․ Բէտէրին եէրինէ օղլու, վէ վալիտէնին եէրինէ գըզը կէչմիշ իտի։ Գիրազ էվվէլ պիր բէտէր իլէ պիր վալիտէ, պիր թագըմ ֆէնա խաթըրէլէրին զիքրի իլէ վէ պիրպիրլէրինէ ղարազ ու նէֆրէթլէ պագմագ իլէ մէշղուլ օլտուգլարը մաՀալտէ, այնը բէտէրին օղլու, վէ այնը վալիտէնին գըզը, պիրպիրլէրինէ սատէ վէ բաք պիր աշգ իլէ միւպատէլէի էֆքեար իթմէքտէ պուլունմագտա վէ անլէր միսալի էլէմսիզ պիր զէմանը մազիտէն պահս իթմէյիպ, մէսէրրէթպախշ պիր իսթիգպալտէն միւպահասա իթմէքտէ իտիլէր։

Մարի.— Մօսիէօ Ալպէր, սիզէ պիր շէյ սուալ իթմէք իսթէրիմ։

Ալպէր.— Սուալինիզին ճէվապընը տէրՀալ վէրմէկէ Հազըրըմ։

Մարի.— Ճէվապ վէրէճէյինիզէ շիւպՀէմ եօգ․ լաքին պու ճէվապընըզը խիւլուսը պալ իլէ վէրէճէ՞քմիսինիզ։

Ալպէր .— Խալիսէյի էլտէն պըրագմայաճաղըմա էմին օլապիլիրսինիզ, մա՛տ. մազել ։

Մարի .— Վէլէվ քի շու խալիսէթինիզտէն պէնիմ մէմնուն օլմայաճաղըմը գը-յաս իթսէնիզ, եինէ հագըգաթթան պըլմամազլըղը վար իտի՛յօրմըսընըզ ։

Ալպէր տիւշիւնմէկէ պաշլատը ։

Մարի .— Վար իթմէլիսինիզ ։

Ալպէր .— Հէր հալտէ քէմալը սէրպէսթի իլէ ճէվապ վէրէճէյիմէ սէօզ վէ-րիրիմ ։

Մարի .— Վալիտէմ հազգընտա միւթալաանըզ նէ՞ մէրքէզտէ տիր ։

Ալպէր .— Պու սիւվալինիզէ քէմալը խիւլուս իլէ ճէվապ վէրէպիլէճէք տէրէճէ իյազաթտան մահրումըմ . . . վալիտէնիզ՝ բէք լաթիֆ վէ շիրին պիր գարը իտի տէ, պէնճէ սիզ օնտան տա լաթիֆ վէ տիլպէրսինիզ ։

Մարի .— Պէնիմ սիւվալիմին ճէվապը պու տէյիլ տիր ։ Վալիտէմին զայէթ կիւ-զէլ վէ հաթթա պէնտէն չօգ գըյատէ կիւզէլ պիր գարը օլտուղունը պէմ պիլիր . չիւնքի, օնուն սըֆաթընտաքի ինթիզամ վէ պէրրագըլըգ պէնիմ սըֆաթըմտա կէօ-րիւլէմէզ . . . իշին պու ճիհէթինի պէրթարաֆ իտէլիմ ։ Վալիտէմի կէօրտիւյինիզ-տէ, սիզէ նէ՞ սուրէթլէ թէէսիր իթթի . տօղրուսունը սէօյլէյէճէյինիզի վար էյլէ-միշ օլտուղունըզը ունութմայընըզ տա, օնա կէօրէ ճէվապ վէրինիզ ։

Ալպէր .— Կէօզլէրինին պաղըշլըղըյլա, աղզընըն ճազիպ թէպէսսիւմի պէյնին-տէ օլան զըտտիյէթ Նազարը տըգգաթըմը ճէլպ իթթի ։ Գազըշընտա քէթում պիր հալ, վէ տուտագլարընտա սախթէ պիր հարէքէթ քէշֆ էյլէտիմ ։ Պէնի քէնտիսի-նէ թագտիմ էյլէտիյինիզ սըրատա, սէօզլէրի բէք Թէտպիրլի սէօզլէր իտիլէր . լա-քին սուրէթը թէքէլլիւֆլի մէճպուրի կիպի օլտուղը ճիհէթլէ, սամիմի օլմատըղը ֆէհմ օլունմագտա իտի ։ Հաթթա պիր արալըգ սիզին խանընըզտա պուլունմագլը-ղըմտան վալիտէնիզին բէք մէմնուն օլմատըղընը հիս էյլէտիմ ։

Մարի քէմալը թէլաշէ իլէ .— Նէ՞ սէօյլէյօրսընըզ ։

Ալպէր .— Սէնին էմրին մուճիպինճէ, վալիտէն հազգընտա նէ ֆիքրէ զահիպ օլտուղըմը թարիֆ իտիյօրըմ ։

Մարի .— Խիւլասաի քէլամ, վալիտէմ իլէ եըլտըզընըզ պարըշամա՞տը մը ։

Ալպէր .— Օնուն եըլտըզը պէնիմ իլէ պարըշամատը ։

Մարի .— Նի՞չիւն պարըշմասըն . վալիտէմ պու կիւնէ գատար սիզի թանըմա-տըղը ճիհէթլէ, սիզին աւէյհինիզտէ պուլունմասը թէսավվուր օլունամազ ։

Ալպէր .— Պիր ինսանըն տիւկէրինտէն հազ վէ եախօտ նէֆրէթ էյլէմէսի մէսէ-լէսի թարիֆ վէ թաֆսիլի դայրը միւմքին պիր մէսէլէ տիր . . . սիզի իլք տէֆա օ-լարագ Մ . Աէրվէնին խանէսինտէ կէօրտիւյիմ անտէ, բէաֆֆէի միւհաւսիմէ տիթ-րէմէքտէ օլտուղումը, վէ պիւսպիւթին սիզէ մէյլ էյլէտիկիմի նի՞չիւն հիս էյլէտիմ . . . նի՞չիւն սիզին սէսինիզի իշիթտիքտէ տիւշարը խէյէճան օլտում ։ Նի՞չիւն ճա-նըմ իլէ կէօյնիւմ իլէ հայրան օլտում գալտըմ ։ Էկէր շու հըսսիյաթըմը թարիֆ իթ-մէքլիյիմի թէքլիֆ իթսէնիզ, պիր վէճհ իլէ իճրասընա միւգթէտիր օլամամ ։

Մարի .— Պէն բէք ալա միւգթէտիր օլուրըմ . շու հալէր մէյլ վէ տօսթլըգ էսէրլէրի տիր ։

Ալպէր .— Էօյլէ տէյիլ, Մա՛րի, էօյլէ տէյիլ . աշգ ու սէվտա էսէրի իտի . պէ-նի իհաթա իթմէքտէ օլան նէվզուհուր պիր մուհապպէթ էսէրի իտի . չիւնքի սիզի սէվտիյիմի բէք ալա պիլիրսինիզ ։

Մարի .— Էվվէթ, պիլիրիմ տէյի զանն իտէրիմ . չիւնքի սէնին հիսսիյաթընըն այնընը պէնտէ տէ հիս էյլէտիմ ։

Ալպէր .— Նէ՞, սէն տէ պէնիմ կիպի գալպինին չարպըշընը, կէօյնիւնիւն հէ-յէճանընը հիս էյլէտի՞ն մի ։ Պէնիմ սէնի սէվտիյիմ կիպի սէն տէ պէնի սէվի՞յօր-մըսըն ։

Մարի՝ Նազարընը Ալպէրին կէօզլէրինէ տիքիպ, իշիտիլմէյէճէք սուրէթտէ պիր սէս իլէ .— Ա՛լպէր, քէնտիմիզ տէ հէնուզ բէք կէնճիզ . քէնտիմիզ տէ ահվալը ալէմտէն պիխապէրիզ . . . պէլքի պու սուրէթլէ պիրպիրիմիզէ իտարէի լիսան վէ թէաթթիֆ էֆքեար իթմէքտէ խաթա իտիյօրըզ ։

Ալպէր .— Մա՛րի . . . Մա՛րի . . . նի՞չիւն խաթա իտէլիմ . ֆիլվագը քէնտիմիզ տէ հէնուզ կէնճիզ, մաատամ քի պիրպիրիմիզի սէվիյօրըզ, կէնճ օլմամըզ տահա խայըրլը . . . էկէր գըսմէթ օլուրսա տա պէնիմ զէվճէմ օլաճագ օլուր իսէն, Նաիլ օլաճա-ղըմըզ սաատէթ վէ պախթիյարլը հալտէն տահա զիյատէ ուզուն միւտտէթ միւ-թէլէզզիզ օլուրըզ ։

Մարի զայէթ խաֆիֆ պիր սէս իլէ .— Սէնին զէվճէն . . . ա՛հ, բույս տըր—տէյէրէք, պաշընը Ալպէրին սինէսինէ տայաթտըգտա, Ալպէր՝ աթէշլի աշգ ու սէվ-տա իլէ սուզան օլտուղը հալտէ, Մարիյի ալնընտան պուսէ էյլէտի ։

Մարի իսէ զանըղը զանըղը տիթրէմէկէ պաշլայըպ .— Սէնին զէվճէ՞ն մի—տէ-յու թէքրար էյլէտի ։

Ալպէր .— Բէտէրիմին պու ագշամ պուրայա կէլմէսինտէն մագսատ, սէնի կէօրմէքտէն, վալիտէնի թանըմագտան իպարէթ իտի . . . չիւնքի, պէն՝ կէրէք սէ-նի սէվտիյիմի, վէ կէրէք թէսավվուրաթը վագըամը քէթմ իթմէյիպ քէնտիսինէ պէյան իթթիմ . . . պունտան տա միւրատըմ, իլէրուտէ բէտէր վէ վալիտէնէ լազըմ կէլէն թէքլիֆի իթմէք իտի ։

Մարի թէլաշը խըմա իտէր պիր հալ իլէ .— Բէտէր վէ վալիտէմին րըզասընը թահսի՞լ իթմէք մի իտի միւրատըն ։

Ալպէր .— Շիւպհէսիզ ։

Մարի .— Պիր արալըգ վալիտէմ սէնի սէվմէյօր զանն իտիյօր իտին . . . եա գալգըր տա շու թէքլիֆինէ մուվաֆագաթ իթմէզ իսէ՞ . . .

Ալպէր .— Վալիտէնին մուվաֆագաթ իթմէմէսի, պիզիմ նիքեահըմըզա մանի օլամազ . չիւնքի, Մ . Գրէսսօլըն հազգըմտա տէրքեար օլան հիւսնիւ թէվէճճիւհինէ էմին օլտուղըմտան, սէօզինիւ եիւրիւթմիւրէճէյի աշիքեար տըր . . . սէօզինիւ եիւրիւթմէք հէմ հագգը տըր, հէմ տէ վազիֆէսի . . .

Մարի .— Ա՛հ, բէտէրիմէ գալըր իսէ Ալլահ քէրիմ . բէտէրիմ մահզա պէնիմ իչիւն եաշայօր . լաքին վալիտէմ . . .

Ալպէր .— Վալիտէնէ, զէվճինէ իթաաթ իթմէքտէն պաշգա չարէ գալմազ . . . սէն պէնի սէվէրսին, տէյի՞լ մի, Մա՛րի ։

Մարի — Ճան ու տիլտէն ։

Ալպէր .— Գէնտէն պաշգասընա մէյլ իթմէյէճէյինէ եէմին տախի իտէրսի՞ն եա

Մարի .— Պաշգասընա՞ մը . պէն սէնտէն պաշգասընըն զէվճէսի՞ մի օլայըմ . պէօյլէ պիր հալտէն իսէ էօլմէյի թէրճիհ իտէրիմ .

Ալպէր .— Վալիտէնէ մուգապէլէ իտէճէք մէրթէպէյէ գատար պէնի սէվէ՞րմիսին .

Մարի .— Լիւզումը թագտիրինտէ եալընըզ վալիտէմէ տէյիլ , հաթթա բէտէրիմէ պիլէ մուգապէլէ իտէրիմ . . .

Ալպէր .— Օ հալտէ գօրգաճագ հիչ պիր իշիմիզ եօգ . . . սէն պէնիմ սէվկիլիլի զէվճէմ օլաճագսըն . . .

Ալպէր Մարիյի սինէսինէ տօղրու չէքիպ ալնընտան պիր տահա էօփտիւքտէ , Մարի այաղա գալգըպ .— Արթըգ սալօնա կիթմէլիյիզ . . .

Ալպէր .— Հայտէ կիտէլիմ ազիզիմ .

Մատմազէլ Գրէսսօլ Ալպէրին գօլընա կիրտի վէ իքիսի տախի աչըգ ու սէվտա , վէ իւմիտ վէ սաատէթ խայալաթը իլէ սէրմէստ օլտուգլարը հալտէ , պուլունտուգլարը օտատան չըգտըլար .

Միւսթանթիգ Բօլ տը Ժիպրէ իլէ Լիւտօվիգ Գրէսսօլ , թէսատիւֆի օլարագ պիրլէշիպ , բէնչէրէլէրտէն պիրինին էօնիւնտէ ուզունճա կէօրիւշմիւշլէր իտի .

Լիւտօվիգ Գրէսսօլ՝ սիննէ կէնճ վէ փագաթ մէշղուլիյէթ վէ պէլէի տէ էլէմ ու քէտէր էսէրի օլարագ ըըֆաթճա իխթիյար կէօրիւնէն միւսթանթիգէ զիյատէճէ մէյլ ու րաղպէթ կէօսթէրմէքտէ օլտուղը միսիլլի , միւսթանթիգ տախի , Վալանթին իլէ ճէրէյան իտէն միւպահասատան սօնրա , Լիւտօվիգ իլէ կէօրիւշտիւքտէ , մէրգում հագգընտա իպթիտաէ շաշիպ օլտուղը ֆիքրին տօղրու օլտուղընը թաստիգ իթմէքտէ պուլունմըշ , վէ օն տագըգաճըգ պիր միւլագաթըլա , մէրգումըն շայէթ էհլի ըրզ վէ միւթէպէր պիր զաթ օլտուղընա գանաաթ հասըլ իթմիշ իտի . սէօզլէրինտէն , զէվճէսիյլէ իմթիզաճ իտէմէտիյինի , վէ պէօյլէ ճէմիյէթլէր թէրթիպինտէն մագսատը , վալիտէսինին հէր հալտէ պաշտան սավմագ իսթէտիյի գըզընը պիր գօճա պուլմագտան իպարէթ օլտուղընը անլատը . Մ. Բօլ տը Ժիպրէնին պիրիսինի իսթինթագ իթմէք խուսուսընտաքի մէհարէթի մէրթէպէյի քէմալտէ օլտուղը ճիհէթլէ , հիչ պէլլի իթմէքսիզին իսթէտիյինի սօրուպ վէ Լիւտօվիգ տախի խագիգի օլմագսըզըն ճէվապ վէրիպ , զէվճէսի Վալանթինին խային վէ պէտախու պիր գարը օլտուղընը , վէ մին էվվէլ քէնտիսինի ալտաթմըշ վէ էլան տախի ալտաթմագտա պուլընմըշ իտիկինի , վէ գալպ տէնիլէն շէյի թաշըմայըպ , գըզընըն կիւզէլլիյինէ հասէտ հասէպիյլէ , մէրգումէտէն նէֆրէթ էյլէտիյինի կէյիշի կիւզէլ թագրիր իթմիշ իտի .

37

Բօլ տը Ժիպրէ մալիւմ օլտուղը վէճհ իւզրէ խալիս վէ էյի պիր ատամ օլտուղընտան , Լիւտօվիգ Գրէսսօլ իլէ Մարինին Վալանթին կիպի պիր զէվճէ վէ վալիտէյէ տիւշմիշ օլմալարընտան տօլայը հալլէրինէ աճըյըպ , անլէրին միւհթաճը մէրհամէթ վէ Վալանթինին իսէ միւսթահագգը ճէզա օլտուղընը հիւքմ էյլէտի . Լիւ-

տօվիգ իլէ մուսահէպէթի պիթիրտիքտէ , Ալպէրի արայըպ , եինէ Մարի իլէ գօլ գօլա կէզմէքտէ օլտուղընը , վէ ըըֆաթընտա ալաիմի մէսէրրէթ վէ մուհապպէթ շահիր իտիւկինի կէօրմէքլէ տիւշարը էսէֆ վէ քէտէր օլտու , վէ Լիւտօվիգ իլէ եանլարընա եագլաշըպ Ալպէրէ խիթապէն .— Կիտէճէք վագթ կէլտի .

Մարի .— Շիմտի՞ մի կիթմէկէ գալգըյօրսըն , Մ. Բօլ , տահա անճագ եարը կէճէ օլմուշ տըր .

Միւսթանթիգ .— Հագգընըզ վար , վէ լաքին վագթըմըն միւսաատէսի եօգ . իշիմ բէք չօգ օլտուղը ճիհէթլէ , փէվգէլատէ եօրղունըմ . էկէր պիր գաչ սաաթ իսթիրահաթ իթմէյէճէք օլուր իսէմ , վազիֆէի մէմուրիյէթիմի հագգը իլէ իֆա իտէմէյէճէք պիր հալէ տիւշէրիմ .

Ալպէր .— Կիտէլիմ , պէն հազըրըմ .

Լիւտօվիգ .— Սիզի ալըգօյմագա ճէսարէթ իտէմէյօրըմ . հիւքմի վազիֆէյէ իթաաթ իթմէք իճապ իթտիյինի պիլիրիմ . լաքին հիչ օլմազսա , կէլէճէք տէֆաքի ճէմիյէթիմիզտէ հազըր պուլունաճաղընըզը վատ իտինիզ .

Միւսթանթիգ .— Օ խուսուստա թէահհիւտ ալթընա կիրմէկէ ճէսարէթ իտէմէմ .

Լիւտօվիգ .— Նէյէ՞պ .

Միւսթանթիգ .— Պու կէճէ ուսուլ վէ ատաթըմ խարիճինտէ օլարագ կէլէպիլտիմ . . . կէլէճէք տէֆա վագթըմըն միւսաիտ օլուպ օլմայաճաղընը պիլէմէմ քի . . . բէք չօգ մատտի վէ մանէվի մանէալար զուհուր իտէպիլիր . . . նիհայէթ սէօզ վէրէմէմ .

Մարի .— Կէլմէնիզէ սիզճէ պիր մանէա զուհուր իթսէ պիլէ , հիչ օլմազսա Մ. Ալպէր կէլէպիլիր .

Միւսթանթիգ շու սէօզէ նէ սուրէթլէ մուգապէլէ իտէճէյինի շաշըրտը . մալիւմ օլան էսպապա մէպնի Ալպէր իլէ Մարինին էվլէնմէսինի հիչ պիր վէճհ իլէ թէրվիճ իտէմէտիյի ճիհէթլէ , օղլու Ալպէրին եալընըզ պաշընա Մ. Լիւտօվիգ Գրէսսօլըն էվինէ սըգ սըգ կիտիպ կէլմէսինէ րազը օլամայաճաղը տէրքեար իտի իսէ տէ , կիթմէմէսինի տէ սէօյլէմէյի պէյան իթմէսի իճապ էյլէտիյինտէն , վէ պունըն տա շու արալըգ սըրասը օլմատըղընտան , Մարինին սէօզիւնէ ,— Օղլում Ալպէր սէրպէսթ տիր—ճէվապընը վէրմէքլէ իքթիֆա էյլէտի .

Միւսթանթիգին շու մուխթասար ճէվապը Մարինին ճիկէրինէ գատար իշլէյիպ , կիրիֆթարը եէէս վէ քէտէր օլտու . Ալպէր իսէ հալը սաատէթինէ տալմըշ օլուպ , բէտէրինին շու սէօզիւնտէն հիչ պիր ֆիքրէ շաշիպ օլմատըղը ճիհէթլէ ատէ թէլաշ իթմէտի . Մարինին էլլէրինի սըգը սըգը թութուպ վէտալաշտըղը սըրատա , էօպմէք տախի իսթէտի իսէ տէ , ճէսարէթ իտէմէտի .

Միւսթանթիգ .— Թարաֆըմըզտան մատամ Գրէսսօլըն աֆվընը իսթիրհամ իտինիզ , քէնտիլէրինի թաճիզ իթմէք իսթէմէյիզ .

Մարի .— Իշթէ վալիտէմ կէլիյօր—տէյէրէք , հէման Վալանթինէ տօղրու սէյիրթիպ վէ գօլընտան թութարագ միսաֆիրլէրին եանընա կէթիրիպ .— Մ. տը Ժիպրէ կիտիյօր .

Վալանթին .— Սիզի թէքրար վէ ազիմէթինիզտէն մուգատտէմ , պիր տահա սէ-

ցի կէօրմէյիշ օլտուղըմա ղայէթ մէմնուն օլուրըմ ։ Մէմուլ իտէրիմ քի, եինէ թէշրիֆ իտէրսինիզ ։

Բօլ տը Ժիւպրէ իլէ օղլու Ալպէր՝ թէշէքքիւր իտիպ մուֆարագաթ էյլէտիլէր ։

Մարի արգադաշլարընտան կէօզլէմէքտէ օլուպ, կէօզլէրի եաշարմագտա վէ գալպի չարբմագտա վէ պիր տահա նաիլ օլամայաճաղը պիր սաատէթը հալտէն մուէպպէտէն մահրում գալաճագ կիպի էսէֆ իթմէքտէ իտի ։

Միւսթանթիգ տախի, օղլու Ալպէրին՝ Վալանթինին գըզընը թանըմըշ վէ սէվմիշ օլմասընա նազարըն քէտէր վէ էլէմէ պադմագտա իտի ։

Մարի կէօզլէրինի սիլիպ վէ բէտէրինէ եագլաշըպ. — Մ. տը Ժիւպրէնին կէլտիկի զէմանքի չէհրէսիլէ, կիթտիկի զէմանքի չէհրէսինտէ հիչ պիր ֆարգ կէօրտի՞ւն մի, պա՛պաճըղըմ... կէլտիկի զէման ղայէթ նէշէլի իտի. Նէզաքէթը հալի կէօզլէրինտէ նումայան իտի... կիտէճէյի սըրատա, նէշէսիզ վէ քէտէրլի պիր հալտէ իտի. պունա սէն նէ՞ մանա վէրէպիլիրսին ։

Լիւտովիգ. — Պէն էօյլէ պիր թէպէտտիւլաթ վուգու պուլմըշ իտիւկինի ֆարգ իթմէտիմ քի, հաթթա պիր մանա վէրէպիլէյիմ ։

Մարի. — Էօյլէ իսէ, պէն եանըլը՞յօրմըյըմ տէյու գըյաս իտիյօրըմ.

Լիւտովիգ. — Գըյաս իթմէյօրըմ. եանըլըյօր օլտուղընա ատէթա էմինիմ ։

Լիւտովիգին չու սէօզլէրինտէն Մարի պիրազ գուվվէթ ալտը իսէ տէ, Ալպէր կիթտիքտէն սօնրա, հէր չէյ կէօզիւնէ գարանլըգ վէ սալօնլար պօշ կէօրիւնմէկէ պաշլամըշ իտի ։ Եարը կէճէյի իքի սաաթ կէչտիքտէ, միսաֆիրլէր եավաշ եավաշ տաղըլմայա պաշլամըշ օլտուգլարընտան, Մօրիս տախի կիտէճէյի սըրատա, Վալանթինէ եագլաշըպ եավաշճա.

— Պիր տահա նէ՞ վագթ կէօրիւշէպիլէճէյիզ, — սիւալինէ, Վալանթին. — Տօր պիրազ — տէյու ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա, զէվճի Լիւտովիգէ տօղրու կիտիպ, քէմալը նէզաքէթլէ.

— Եարըն իչիւն պիր թէսավվուրըն վա՞ր մը ։

Լիւտովիգ. — Հիչ պիր թէսավվուրըմ եօգ ։

Վալանթին. — Տիմէք օլուր քի, Մ. Մօրիս Վասսէօրին թէքլիֆինի գապուլ իտէպիլիրիզ. պիզիմ իլէ պէրապէր գըզաղ եարըշընա կիթմէք իսթէյօր ։

Լիւտովիգ. — Մարի իլէ սէն իսթէյօր իսէնիզ, բէք ալա կիտէպիլիրսինիզ ։

Վալանթին. — Սէն կէլմէ՞զմիսին ։

Լիւտովիգ. — Պէնի սարֆը նազար իտինիզ. պու կէճէ պէօյլէ եօրուլտուղտան վէ էյլէնտիքտէն սօնրա, արթըգ եարըն րահաթ իթմէլիյիմ. պիզիմ կէնճլիկիմիզ արթըգ սավըլմըշ տըր ։

Վալանթին Մօրիսէ խիթապէն. — Մատամ քի պէօյլէ տիր, սիզի պէքլէրիզ. եարըն սաաթ իքիտէ կէլէճէք օլուր իսէն, պիզի հազըր պուլուրսըն ։

Լիւտովիգ. — Սօնրա տա էլպէթ պէրապէրճէ կէլիր պիզիմ իլէ թաամ իթմէկէ թէնէզզիւլ իտէրսինիզ ։

Վալանթին՝ պիր իշարէթլէ գապուլ իթմէսինի Մօրիսէ անլաթըպ, Մօրիս քէմալը թէվազու իլէ Լիւտովիգին թէքլիֆինի գապուլ էյլէտի ։

Նու արալըգ, Կապրիէլ Սէրվէնին վէտա իթմէք իւզրէ Լիւտովիգին եանընա

եագլաշմըշ օլմասընտան պիլիսթիֆատէ, Վալանթին՝ Մմէ Ժուպէրին օղլու Մօրիսին գուլաղընտան աշաղը.

— Միւվաֆագինին ճէվապընը ալտը՞ն եա, եարըն էվվէլա պուրատա, սօնրա տա Վէնսէն գօրուսընտա կէօրիւշիւրիզ ։

Մօրիս. — Էվվէթ, վէ լաքին գըզըն տա պէրապէր օլաճա՞գ եա.

Վալանթին. — Շիւպհէ եօգ. օ տա պիր իշէ եարամալը. իշթէ արթըգ էվէ տայաղընը սօգաղըն տիմէք տիր... պագ քի եէրլէշէյին... պու տա կիւճ պիր իշ տէյիլ... եարընա... սէնի սէվտիկիմի պիլիրսի՞ն եա...

Մօրիս՝ Լիւտովիգ վէ Վալանթին վէ Մարի իլէ վէտալաշտըգտան սօնրա պըրագը կիթտի ։

Կէօլէճէ միսաֆիրլէրին ճիւմլէսի չէքիլիպ, խըզմէթքեարլար մումլարը սէօնտիւրմէկէ պաշլատըլար ։

Լիւտովիգ պէօյլէ պիր անկարեատան գուրթուլմըշ կիպի կէնիշճէ պիր նէֆէս ալտը, վէ գըզը Մարիյի էօփտիւքտէն սօնրա օտասընա չէքիլտիկի միսիլլիւ, Վալանթին տախի եաթմագա կիթտի, վէ եալընըզ գալտըգտա քէնտի քէնտիյէ. — Նու Բօլ տը Ժիւպրէ տէօնիւպ տօլաշըպ եինէ գարըշըմա չըգտը. պէնի թէհտիտ իտիյօր. ա՛հ, չու ատամտան նէ՛ գատար նէֆրէթ իտիյօրըմ. Պու ատամըն պուրայա կէլմէսինէ սէպէպ գըզըմ Մարի օլույօր. ա՛հ օ գըզ, օ գըզ. պէնիմ տաուէքպէրիմ օլան պիր քիմսէնին օղլընա ալըգ օլմագլըգ նա՞սըլ խաթըրընա տիւշմիշ... ա՛հ, լանէթլի գըզ, նի՞չիւն տիւնեայա կէլտին, նի՞չիւն սէնի պէն մահվ իթմէտիմ ։

Վալանթին եաթաղընտա, գըզը հագգընտա պու միսիլլիւ միւթալաաթա տալտըղը սըրատա, Մօրիս քիւրքիւ բալթօսընա սարըլմըշ, սիկարասընը եագմըշ էվինէ կիթմէքտէ, վէ Լիւտովիգին խանէսինտէ ճէրէյան իտէն ահվալի տիւշիւնէրէք քէնտի քէնտիյէ. — Պէն Վալանթինին տօսթը օլտում կիթտի, օ սայէտէ զէվճի Լիւտովիգ իլէ տէ տօսթ օլուրըմ վէ էվէ կիրէր չըգարըմ... պէօյլէ իսէ պէօյլէ կիտէր. պու տա Արման Տարվիլին պրագտըղը միլեօնլարտան, Մարի Գրէսսօլ իլէ Սիմօնըն միւճուհալարընը մէյտանտան գալտըրարագ ալաճաղըմ հիսսէյի էլէ կէչիրինճէյէ տէկին սիւրէր, պունա տա իմքեան եագընտա մուվաֆֆագ օլուրըմ ։ Պու ֆամիլեանըն իչինէ կիրտիքտէն սօնրա, մագսատըմըզա նաիլ օլմագ իւզրէ լազըմ կէլէն թէտպիրի ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա իճրա իտէմէյէճէք օլուր իսէմ չօլքագլըգ իթմիշ օլուրըմ... հէր քէս իսէ պէնի իչկիւզար պիր քիմսէ տէյու պէլլէմիշ տիր ։

38

Մօրիս՝ սէօնմիւշ օլան սիկարասընը եագմագ իւզրէ պիր միւտտէթճիք տուրտուգտան սօնրա, եինէ եիւրիւմէկէ վէ քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնմէկէ տէվամ իլէ. — Եալընըզ պիր չէյ գիւճիւմի գարըշտըրըյօր. չու արալըգ Բօլ տը Ժիւպրէ իլէ Վալանթինին, պիրպիրլէրինէ թէսատիւֆ իթմէլէրի պէք միւնասէպէթսիզ տիւշտի. — Աճապա չու թէսատիւֆ պիզիմ իշլէրիմիզէ մանի օլապիլի՞ր մի. Եա օ միւսթանթիգ

Վալանթինէ սէօյլէտիյի միսիլլի , Արման Տարվէյի արամաղա գալգըշաճագ օլուր իսէ . . . ամմա պուլամազ · Արման Տարվէյը Ինկիլթէրրատա ճօլմիւշ օլտուղը ճիհէթլէ , մէրգում հագգընտա մալիւմաթ ալապիլմէսի խայլը վագթա միւհթաճ տըր · Մ. տը Ժիպրէ՞ չու թէշէպպիւսաթընտա մուվաֆֆագ օլունամայա տէկին , գէն Սիմօնը եազալարըմ · չու հալտէ չիմտիլիք գօրգաճագ իչ եօգ . . . Վալանթին տէ գարիպ պիր գարը իմիչ · Վէնուէն գօրուսընա եարըն պէնիմ իլէ կիթմէք վէ գըզընը տա պէրապէր կէօթիւրմէք նէ՞րէտէն խաթըրընա կէլտի · գըզընը քէնտիսինէ սիրէր մագամընտա գուլլանաճագ . տօղրուսու էյի ութանմամալըըզ . . . բէք ալա · կիտէր պիզ տէ կէօլիւն իւզէրինտէ գըզագլար իլէ գայարըզ , վէ պիր չուգուրա տիւշիւպ պաթմամազա տըգգաթ տա իտէրիզ :

Շու միւթալաաթ նէթիճէսի օլարագ Մօրիսին խաթըրընա պիրտէն պիր ֆիքըր ֆասըտ տիւշիւպ , հէման տուրըյօրտի , վէ սօգագտա քիմէսնէ օլմատըղը հալտէ , աճապա Ֆիքըրինտէն կէչէնի պիրիսի պուլընըր տա եիւզիւնէ պագմազլա քէչֆ իտէպիլի՞ր մի գօրգուսընա մէպնի , պիր էյինէ էթրաֆը սիւզտիւքտէն սօնրա .— Էվվէթ , նի՞չին օլմասըն , պու տա պիր թէտպիր տիր— տէյիպ եօլունա տէվամ իթտի : Շու սըրատա պօշ պիր արապա կէչմէքտէ օլտուղընտան , արապաճըյը չաղըրըպ .— Գօ՞չմըյըն :

Արապաճը .— Գօշըմ ամմա , նէրէյէ կիտէճէյինի պիլմէլիյիմ · չիւնքի հայվանըմ բէք եօրղուն օլտուղընտան , ուզագա կիտէմէմ :

Մօրիս .— Սիւրէն սօգագընա կիտէճէյիմ :

Արապաճը .— Կի՛ր . . . պինզիմ ալըր տա թամ օ ճիվարտա :

Նիմէ տագըգա զարֆընտա արապա Թարիֆ օլընան մահալտէ տուրտը · Մօրիս աշաղը էնիպ արապաճըյըն հագգընը վէրտի , վէ գարշըտա Վալ Գրէօքին էվինին գարուսընը իւչ տէֆա չալտը :

Տէօրթ պէշ տագըգա սօնրա , իչէրտէն պիր անախթար վէ պիր գարու սէսի հըզըլըպ , վէ պիրիսի սօգագ գարուսընա եագլաշըպ ·

—Քի՞մ տիր օ :

Մօրիս .— Պիր տօսթ :

Լարթիկ .— Նէ՞րէտէ օթուրըյօրսըն :

Մօրիս .— Նավարէն սօգագընտա :

Լարթիկ .— Անլատըմ— տէյիպ , գարուսը աչտը վէ Մօրիսի իչէրի ալըպ , եավաշ վէ ֆագաթ թէլաշլը պիր սէս իլէ :

—Գու զէման պուրայա կէլիշինտէ միւհիմմ պիր սէպէպ օլմալը · հագգըմըզտա խայըրլը պիր չէ՞յ մի վար :

Մօրիս .— Հաթթա մուզայիֆ :

Լարթիկ՝ Մօրիս Վասսէօրի տէլիզ Տօմինիքին օտասընա սօգտու . Տօմինիք իսէ գարունըն վուրուլմասընտան ույանմըշ վէ էլպիսէլէրինի կիյինմիշ , էֆէնտիսինին էմրինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Լարթիկ .— Պու վագթ կէլիշինտէն մագսատըն նէ օլտուղունը սէօյլէ պագալըմ :

Մօրիս .— Շիմտիլիք հիչ պիր մալիւմաթ վէրէմէմ · եալընըզ տէրհալ պիր տի-

վարճը վէ եախօտ եօլ ամէլէսի էլպիսէսի կիյինմէլիսին , վէ միւմքին մէրթէպէ թանըլմայաճագ պիր գըյաֆէթէ կիրմէլիսին :

Լարթիկ .— Տիշարը՞ մը չըգաճաղըզ :

Մօրիս .— Էվվէթ :

Լարթիկ .— Տահա օրթալըգ գարանլըգ :

Մօրիս .— Պիզէ տէ օ լազըմ . պանա տա էօյլէ պիր գըյաֆէթ պուլմալը · չիւնքի , կէօրիւյօրսը՞ն եա , պէն սուարէ էլպիսէսի կիյինմիշիմ . . .

Լարթիկ .— Նէ՞րէյէ կիտէճէյիզ , հիչ օլմազսա օնու սէօյլէ :

Մօրիս .— Եօլտա սէօյլէրիմ :

Լարթիկ .— Շիմտի տէյէ՞մէզմիսին :

Մօրիս .— Եօ՛գ , եօ՛գ · վագթ տար տըր · պուրայա գէմզի՞մ իչիւն մի կէլտիմ զանն իտիյօրսըն : Գօշ լագըրտըլար իլէ վագթ կէչիրմէկէ կէլմէզ . . . չապուգ իտէլիմ :

Լարթիկ պաշգա սիւվալտէն վազ կէչիպ .— Գու թարաֆա կէլ , սէն տէ կէլ Տօմինիք :

Իւչիւ պիրտէն Լարթիկին եաթագ օտասընա կիրտիքլէրինտէ , Լարթիկ Տօմինիքէ խիթապէն .— Հայտէ չապուգ պիզէ իքի գաթ ամէլէ էլպիսէսի կէթիր :

Տէլիզ Տօմինիք՝ իչի պիր չօգ էլպիսէլէր իլէ տօլու պիր տօլապ աչըպ , իքի ապա բանթալօն , գօյու կէօմլէք , եուն եէլէք վէ գըսա ճաքէթ չըգարտը · Մօրիս էլպիսէլէրի կէօզտէն կէչիրիպ , իքի տանէ տէ գասքէթ պուլմասընը Տօմինիքէ էմր իթտի : Մէրգում՝ տօլապըն իչինտէն իքի տէ գասքէթ չըգարըպ , Լարթիկ իլէ Մօրիս՝ պիր միւտտէթճիք զարֆընտա թէպտիլը գըյաֆէթ իթտիլէր , վէ թանընմայաճագ պիր հալէ կիրտիլէր :

Լարթիկ .— Իշթէ հազըր օլտըգ :

Մօրիս .— Պիր էքսիքլիզ տահա վար :

Լարթիկ .— Օ՞ հանկըսը :

Մօրիս .— Կէչէնլէրտէ պուրատա պիր ալաթ վէ էտէվաթ գութուսը կէօզիւմէ իլիշմիշ իտի : օ գութու նէ՞րէտէ գալտը :

Տօմինիք տէրհալ չըգարըպ , մարանգօզլարըն ալաթլարընա պէնզէր պիր թագըմ ալաթը հավի պիր գութու իլէ իչէրի կիրտի :

Մօրիս՝ ալաթը մէզքիւրէյի պիրէր պիրէր թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա , պագչէպանլարըն գուրումըշ տալլարը քէսմէք իւզրէ գուլլանտըգլարը տէսթէրէ կիպի պիր տէսթէրէ ալըպ .— Իշթէ պիզէ պաշլըճա լազըմ օլան ալէթ պու տըր , ամմա պիր չէյ տահա լազըմ · պիր տէ մաթգապ իսթէրիմ :

Տօմինիք գութունըն իչինտէն Մօրիսին իսթէտիյի ալէթի տէ պուլուպ չըգարտը :

Մօրիս Տօմինիքէ պիրագ տա եաղ կէթիրմէսինի էմր իթմէսի իւզէրինէ , մէրքում պիր քիւչիւք շիշէ իլէ եաղը տա թէտարիք իթտիքտէ ·

Մօրիս .— Քեաֆի · շու շիշէյի պիր պէզէ սար , պիրագ տա սինիմ պուլաշմաս

Տօմինիք՝ Մօրիսին շու թէնպիհաթընը տախի իճրա էյլէտի :

Մօրիս՝ տէսթէրէ իլէ մաթգապը գօյնունա սօգուպ , սինիմի ճէպինէ գօյտու վէ եաղ շիշէսինի տէ Լարթիկէ թէսլիմ իթտի :

Հէր չէյ պիթթիքթէն սօնրա, Լարթիկ քէմալը Թէլաշ վէ մէրագ իլէ.— Պօ-թէ՞յօրմըյըզ ։

Մօրիս .— Էվվէթ ։

Լարթիկ .— Շիմտի նէրէյէ կիտէճէյիմիզի սօրսամ ճէվապ վէրիրսի՞ն եա ։

Մօրիս .— Հա՛յ, հա՛յ. Վէնսէն գօրուսընա կիտիյօրըզ։

Նարմա գարթան Վան Գրէօք թէաճճիւպլաէ գալըպ.—Վէնսէն գօրուսընա մը՞։

Մօրիս .— Էվվէթ, գարթանըմ։

Լարթիկ .— Նէ՞ եափաճաղըզ օրատա ։

Մօրիս .— Եափաճագ չօգ իշ վար ։

Լարթիկ .— Նէ՞ կիպի ։

Մօրիս .— Եափարսագ կէօրիւրսիւն ։

Լարթիկ .— Լաքին . . .

Մօրիս .— Արթըգ չիմտիլիք սէօզիւ պրագ տա եօլա տիւշ պագալըմ ։

Լարթիկ .— Տուր—տէյիպ, չէքմէճէնին պիրի իչինտէն իքի չէքլաէ իքի անախ-թար չըգարըպ ճէպինէ գօյտըգտան սօնրա, Մօրիսին էմրինէ իթաաթա մէճպուր օլարագ, իքիսի պիրտէն էվտէն չըգտըլար, վէ Մաալէն պուլվարընա վասըլ օլտը-լար, վէ օմնիպիւսլէրին տուրագլարը մահալտէ իքի արապա կէօրտիւլէր. արա-պաճըլար գարօթլարընա վէ շալլարընա սարըլմըշլար, ույումագտա իտիլէր ։ Մօրիս մէզքիւր արապալարտան պիրինէ եագլաշըպ, վէ արապաճըյը ույանտըրմագ իւզրէ էթէյինտէն չէքիպ.— Գագսա՛նա, պապալըգ, հայվանըն այագլարընըն թօնըն սէօքմէք իսթէ՞րմիսին ։

Արապաճը .— Նէ՞ թարաֆա կիթմէք իսթէյօրսընըզ ։

Մօրիս .— Շուրատա եագընա, Կրան-Բինթէ ։

Արապաճը .— Շարանթօնա տէյէ՞նէ. եագը՞ն մը պու ։

Մօրիս .— Նէ իսէ, Շարանթօն օլսուն, սանա պիր պախշիշ վէրիրիզ, հայտէ պագալըմ ։

Արապաճը .— Պինին ։

Մօրիս արապանըն գարուսընը աչըպ վէ Լարթիկի իչէրի իթիպ.— Աթլայըվէր արգատաշ—տէտի, վէ քէնտի տէ Լարթիկին արգասընտան արապայա պինտի ։

Լարթիկ .— Էյ նէ եափաճաղըմըզը հալա անլա՞թմայաճագմըսըն ։

Մօրիս .— Հիչ պիր չէյ անլաթաճաղըմ եօգ . նէ եափաճաղըմը կէօրիւրսէն ան-լարսըն . չիմտիլիք պազը շէյլէր տիւշիւնիւպ Թէրթիպ իթմէկլիյիմ . . . պինաէն ալէյհ սէսսիզճէ էէրիմիզէ օթուրալըմ. պէն արապատա իշ լագըրտըսը իթմէյի սէվմէմ . . . թէհլիքէլի շէյ տիր ։

Պիր սաաթ զարֆընտա Թարիֆ իթտիքլէրի մահալէ վասըլ օլտըգլարընտա .— Գուրատա էնէճէյիզ . կիտէճէյիմիզ եէրէ պուրատան եիւրիւյէրէք կիտէրիզ—տէյիպ, արապաճըյա պարայը վէ արապատան էնիպ, արապաճընըն իւճրէթինի վէ պախշիշինի վէրտիքտէն սօնրա, Վէնսէն գօրուսը եօլունը թութուպ, եիրմի տագըգա զարֆընտա գօրույա եէթիշտիլէր վէ գօրուտա վագը օլան կէօլիւն քէնարընտա տուրտուլ .

Մօրիս .— Կէլտիք . չիմտի պուզուն իւզէրինտէն եիւրիւմէլիյիզ ։

Լարթիկ .— Ամմա եազըգըն հա՛ . թէհլիքէ եօ՞գ մը ։

Մօրիս .— Ա՛սլա ։

Լարթիկ .— Օլմատըղընա էմի՞նմիսին ։

Մօրիս .— Գիրագ տիւշիւնմէճէք օլսան սէն տէ էմին օլուրսըն. սէքիզ կիւնտէն պէրու հէր թարաֆ տօնմըշ թաշ քէսիլմիշ տիր. չու պուզ էն ազը օն պէշ սանթի-մէթրօ գալընլըղընտա օլմագ լազըմ կէլիր. պիզ տէյիլ, արապա պիլէ կէչէպիլիր. սէն պէնիմ արգամտան կէլ—տէյիպ, գայմամագ իւզրէ ինթիզամըղճա պուզուն իւզէրինտէն եիւրիւմէկէ պաշլատը վէ Լարթիկ տախի մէճպուրի Մօրիսին արգա-սընտան եիւրիւտի ։

Վալանթին Գրէասօլըն եէնի տօսթը օլան Մօրիս, կէճէ օլտուղը հալտէ տախի կէօլիւն օրթասընտաքի ատանըն իւզէրինտէ վագը օլան քէօշք կիպի պիր մահալի կէօրմէքտէ օլտուղընտան, օ թարաֆա տօղրու միւթէվէճճիհ օլարագ, քէնարա վասըլ օլտըգտա, Լարթիկէ պիր գայա բարչասը կէօսթէրէրէք.— Շուրատա օ-թուրալըմ. կիւրիւլթիւ իսթէմէզ. պէն սէնի թէրթիպաթըմը գարարլաշտըրայըմ ։

Լարթիկ .— Պուրատա պիզի կէօրէն օլմա՞զ մը ։

Մօրիս .— Հէնուզ գարանլըգ օլտուղը իչիւն օ ճիհէթլէ գօրգումամ. կէօլիւն սէվահիլի պիւսպիւթիւն պօշ տըր. եօրղանլարընա սարըլմըշ սընճագ եաթագլարընտա ույումագտա օլան պէքճիլէր, պէօյլէ սաղանըն այազընտա գալգըպ տա օրթայա չըգմայաճագլարընա շիւպհէ եօգ. պէն տէ օնլարըն եէրինտէ օլսամ էօյլէ եափա-րըմ. օնուն իչիւն պէքլէնմէյիմիզ կիպի չալըշալիրիզ ։

Լարթիկ .— Չալըշմա՞գ մը ։

Մօրիս .— Շիւպհէսիզ ։

Լարթիկ .— Նէ՞ չէյէ չալըշաճաղըզ ։

Մօրիս .— Շիմտի կէօրիւրսին—տէյէրէք, էթրաֆընը սիւզմէքտէ վէ սօլընտա վէ հաթթա էօնիւնտէ տախի տէօրթ մէթրօ մէսաֆէյէ գատար գա-յատան պաշգա պիր շէյ կէօրմէմէքտէ իտի ։ Շու գայալարըն արասընտա, պիր տօնմուշ մահալ կէօրտիւ քի, թագրիպէն պիր պուչուգ մէթրօ էնինտէ վէ օն օն իքի մէթրօ գատար պօյունտա իտի ։ Մօրիս պու մահալի Լարթիկէ կէօսթէրիպ.

—Իշթէ պուրատա չալըշաճաղըզ, գօլլարընը սըղա պագալըմ—տէյիպ, օրայա տօղրու եիւրիւտիւ, վէ էթրաֆընը պիր տահա կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, գօյնունտան տէսթէրէ իլէ մաթգաբը չըգարտը, վէ պուզուն իւզէրինէ տիզչէօք-տիւ. Լարթիկ տախի Մօրիսին արգասընտան կիտիպ, մէրգումըն շու հալինի կէօր-մէքլէ, պիրտէն պիրէ ագլընը շաշըրմըշ օլմասը զաննընտա գահիպ օլտու ։

Մօրիս .— Եաղ չիշէսինի պանա վէր ։

Լարթիկ .— Ա՛լ, նէ՞ եափաճագսըն ։

Մօրիս .— Շիմտի կէօրիւրսին, սէս չըգարմա—տէյիպ, մաթգաբըն միլինի պիր էյիճէ եաղլատը, վէ ուճունը պուզըն իւզէրինէ տայաթըպ, սիւրաթլէ մաթգաբը չէվիրմէկէ պաշլատը. չու ամէլիյաթտան, աճայիպ պիր սէս չըգմաղա պաշլատըգ-տա,— Ամմա կիւրիւլթիւ չըգըյօր հա՞, չօգ կիւրիւլթիւ. զանն իտէրսին քի գա-յէթ պէօյիւք պիր Թօպաճ տէօնիյօր—տէյէրէք, Լարթիկէ խիթապէն.— Շու եաղը տամլա տամլա աչըլան տէլիկէ պօշալթըվէր—տէյիպ, վէ Լարթիկ իճրա ի-

ծիպ, մաթգապըն սէսի քէսիլտի։ Մօրիս եինէ մաթգապը Փէվգէլատէ պիր սիւրաթլէ չէվիրմէկէ տէվամ իտիպ, միլ գըզարըգճա, պուզը եումուշագ պալ մօմը կիպի էրիտիպ, պիրտէն պիւթին միլ պուզըն իչինէ սագլանարագ, պուզ Թէքմիլ տէլինտի վէ տէլիքտէն պուզըն եիւզիւնէ սու չըգմաղա պաշլատը. Մուախխարէն տէսթէրէյի էլինէ ալըրգըն, Լարթիկ.— Բարիս գահվէճիլէրինտէն պիրիյէ պուզ վէրմէկէ պիր բազարլը՞գ մը իթտին. պուզճըլարա րէգապէթ իթմէ՞ք մի իսթէյօրսըն։

Մօրիս.— Էյի պուլտուն—տէյէրէք, տէսթէրէնին ուճունը՝ աչըլան օլուգը տէլիքին իչինէ սօգտը, վէ տէսթէրէլէմէկէ պաշլատը, վէ պէօյլէճէ պիր սաաթ զարֆընտա պուզտան չար քէօշէ պիր մէթրօ մահալ քէստի. տէսթէրէյէ սիւրմիշ օլտուղու եաղ սայէսինտէ, քէսիլէն բարչա, անա պուզա պիր տահա գավուշամայըպ, պուլունտուղու մահալտէ սալլանըպ տուրմագտա իտի։

39

Մօրիս.— Օլտու, պիթտի։

Լարթիկ.— Տիմէք արթըգ եաբաճագ պիր չէյ գա՞լմատը մը։

Մօրիս.— Տահա վար. չիմտի պու պուզ բարչասընը սույըն իչինէ պաթըրըպ սագլամալը։

Հավա ղայէթ սօղուգ օլտուղը հալտէ, Մօրիսին ալնընտան աշաղը Թէր ագմագտա իտի։

—Սէն պիր ուճընա պաս պէն տէ օ պիր ուճընա պասայըմ տա, շու բարչայը եէրինտէն գըմըլտաթալըմ, էօյլէ քի, ուճլարընտան պիրի պուզըն ալթընա սօգուլսըն։

Լարթիկ.— Պէն պասըյօրըմ—տէյէրէք, իքիսի պիրտէն օլանճա գուվվէթլէրիյլէ քէսիլէն բարչանըն ուզէրինէ պաստըլար. հէր նէ գատար իքիսի տէ գուվվէթլի ատամլար իտի իսէլէր տէ, կէօլիւն սույը տէրէճէի նիհայէտէ աղըր պասմագտա օլտուղընտան, պիր ուճընը սույըն իչինէ պաթըրմագ իչիւն խայլը զահմէթ չէքտիքտէն սօնրա, նիհայէթ մուվաֆֆագ օլտուլար, վէ օ աչըգ գալան տէլիքտէն կէօլիւն սույը տիշարը Թաշմաղա պաշլատը։

Մօրիս.— Ալաթըմըզը Թօբլայալըմ վէ գաչմաղա պագալըմ... տուզագ գուրուլտը պիթտի։

Լարթիկ.— Տահա հալա պունտան մագսատըն նէ օլտուղընը պանա անլա՞թմայաճագմըսըն։

Մօրիս.— Շիմտի արթըգ անլաթըրըմ։

Լարթիկ.— Էյ սէօյլէ պագալըմ։

Մօրիս.— Շիմտի պիր գաչ սաաթտան պուրայա կէլսէն տէ շու կէօլիւն իւզէրինտէ գըզագլը գայըղըն սըրատա, պու նօգթայա կէլիճէք օլսան նէ՞ օլապիլիր։

Լարթիկ.— Հիչ պիր չէյ օլմազ, կէլիր կէչէրիմ։

Մօրիս.— Էօյլէ՞ մի զաննիտիյօրսըն։

Լարթիկ.— Շիւպհէսիզ. չիւնքի, պիր գաչ սաաթ գատար սօղուգտան կէօ-

լիւն սույը եինէ տօնար, վէ տէլիք գափանըր։

Մօրիս.— Էօյլէ ամմա, եինէ իւզէրինտէն կէչէմէզսին. չիւնքի, պիր գաչ սաաթ զարֆընտա, սու անճագ պիր սանթիմէթրօ գալընլըղընտա տօնապիլիր, վէ աղըրլըգ գալտըրամայըպ գըրըլըր։

Լարթիկ տիթրէմէկէ պաշլայըպ.— Հագգըն վար, լաքին քի՞մ կէլիպ պուրատա պու կիւն գայաճագ։

Մօրիս.— Քիմին կէլէճէյի խաթըրընտան կէչմէյօ՞ր եա։

Լարթիկ.— Ասլա։

Մօրիս.— Կէլէճէք ատամ՝ Արման Տարվէյլին իքի վարիսլէրինտէն պիրի օլան Մարի Գրէսսօլ տըր... Նա՞սըլ, շու իճատըմա պէյէնտի՞ն մի։

Լարթիկ հայրէթլէ Մօրիսին եիւզիւնէ պագարագ.— Նէ՞ գատար ագըլլը չէյ իմիշսին, օնու տիւշիւնմիյօրըմ։

Մօրիս.— Պէնի գըյատէ մէտհէ գալգըշմա, սօնրա քիպրիմտէն գօլթուգլարըմ գապարըր։

Լարթիկ.— Հագգըյլա... Մարի Գրէսսօլըն պուրայա կէլէճէյինէ էմի՞նմիսին։

Մօրիս.— Քէնտիմ ալըպ պէրապէր կէթիրէճէյիմ։

Լարթիկ.— Լաքին ալէսսէվիյէ գըզագլը գայանլար, կէօլիւն պու ճիհէթլէրինէ կէլմէզլէր։

Մօրիս.— Պէն տէ օնուն իչիւն պու եէրի այըրտը՞մ եա. էկէր օ տուզագը կէօլիւն օրթասընտա գուրաճագ օլսա իտիմ, պիզ կէչմէզտէն էվվէլ, պիրիսի իչինէ տիւշէպիլիր իտի... գըզագճըլար պու Թարաֆա կէլմէզլէր... մէսէլէ օ գըզը պու Թարաֆա աթմագտա տըր. մէմուլ իտէրիմ քի պունտա տա մուվաֆֆագ օլուրըմ։

Լարթիկ.— Մէրգումէ պաթտըղը հալտէ պօղուլաճագ տէրէճէտէ սուլար տէրի՞ն մի տիր։

Մօրիս.— Իչթէ պուրատա պէնի տիւշիւնտիւրտին... օնու պագմալը ունութտըմ... չիմտի օնու տա անլարըմ—տէյիպ, վէ ճէպինտէն սիճիմ եումաղընը չըգարըպ սէօքտիւ, վէ իքին ուճընա մաթգապըն տէմիր միլինի աղըրլըգ մագամընտա պաղլատըգտան սօնրա, կէօլիւն իչինէ սարգըթտը վէ տէմիր կէօլիւն եաԹաղընա տօգունտուգտա, եօգարը չէքիպ էօլչտիւ։

—Ալթը գատէմ եագըն պիր տէրինլիք... լիւզումընտան զիյատէ... գըզ պօղուլմագ իչիւն սուտան չէքիլսէ չըգարըլսա պիլէ, պու մէվսիմտէ՝ պէօյլէ սույըն իչինտէն չըգարըլան քիմսէնին, Թէնիքէսի պիր խասթալըղա ուղրայաճաղընա չիւպհէ իտիլէմէզ... վալիտէսի նէ գատար Թէտավիսիյլէ ուղրաշսա, տիւզէլթէմէյէճէյի աչիքեար տըր...

Լարթիկ.— Լաքին հատիսէնին վուգուընտան սօնրա, Թահգիգաթա կիրիշիլէճէք օլուր իսէ...

Մօրիս.— Օլապիլի՛ր եա։

Լարթիկ.— Պուզըն տէսթէրէ իլէ քէսիլմիշ օլտուղը մէյտանա չըգարսա՞։

Մօրիս.— Չըգապիլի՛ր եա։

Լարթիկ.— Գորգմա՞զմըսըն քի...

Մօրիս .— Ա՛լա · սէնի եա պէնի քի՞մ մահքիւմ իտէպիլիր ։

Լարթիկ .— Սահիհ · հիչ քիմսէ ։

Մօրիս .— Ավճըլարտան վէ եախօտ ֆէնալըղա մուգտատիր ֆէնալըգ իթմէկէ ալըշմըշ օլան քիմսէլէրտէն շիւպհէ իտէրլէր · պիզ իսէ, քէնտիմիզտէ իսթիֆատէ իտէճէք պիր քէօշէ օլմայընճա ֆէնալըգ իթմէյիզ քի · · · ասըլ ֆարգըմըզ պու տըր ։

Լարթիկ .— Հագգըն վար · աճէպա պէնի հայրէթտէ պըրագըյօրսըն ։

Մօրիս .— Պէյէնտիյին կիպի հայրէթտէ գալապիլիրսին · լաքին արթըգ պիր ան էվվէլ շուրատան չէքիլէլիմ կիտէլիմ · չիւնքի եօրղունլըգտան վէ ույգուսըզ-լըգտան պայըլըյօրըմ · · ·

Լարթիկ .— Վա՛յ, գար եաղըյօր ։

Մօրիս .— Գար տէյիլ, տօլու տըր · տահա էյի · աչըղըմըզ տէլիյին պիր ան էվվէլ գարանմասընա եարտըմ իտէր ։ Հայտէ եօլա չըգալըմ .—տէյիփ, իքիսի պիր-տէն սանիյէ տօղրու եիւրիւտիւլէր ։ Գարայա չըգտըգլարընտա, Լարթիկ .—

—Նէ՞ Թարաֆտան կիտէճէյիզ ։

Մօրիս .— Սէն-Մանտէ ճատտէսինի Թութտուրալըմ . տիւն ճումաա էրթէսի իտի · պէլքի տիւքեանլէր միւնասէպէթիյլէ օ ճիվարտա պիր արապա պուլապիլիրիզ · աման չաբուգ եիւրիւյէլիմ, գիրա տիթրէյօրըմ ։

Ֆիլվագը Սէն-Մանտէ սօգագընտա պիր արապա պուլըփ իչինէ կիրտիլէր, վէ Վիլ-Լէվէք սօգագընտա էնտիլէր ։

Սաաթ պէշէ կէլմիշ իտի ։

Մօրիս .— Հէմէն սէնին էվէ կիտէլիմ ։

Լարթիկ .— Եօ՛գ · պէն արգատաշըմա պուրայա տէկին Թէնպիհ իթտիմ քի, պիր շէյ Թէճրիպէ իտէճէյիմ ։

Մօրիս .— Նէ՞ ։

Լարթիկ .— Շիմտի անլարսըն · սէսսիզճէ արգամտան կէլ ։

Սօգագտա քիմսէ եօգ իտի · Լարթիկ՝ ճէպին պիր պինանըն էօնիւնտէ տուր-տը ։ Պու պինա մատամ Ցիւպիէֆին Թահթը իտարէսինտէ պուլընան մէքթէպ իտի ։

Գիզլի մահուտ հայտուտ Լարթիկ՝ ճէպինտէն եաղլանմըշ պիր անախթար չը-գարըփ, ինթիյաթլէ քիլիտին իչինէ սօգտը վէ սէսսիզճէ չէվիրտի ։ Մէքթէպին գա-բուսը աչըլըփ, սախթէ Ֆիւէմէնգլի գարթան Վան Պրէօք իչէրի կիրտի, Մօրիսի տէ իչէրի ալտը վէ գաբուսը Թէքրար գաբատտը ։

—Այագլարըմըզըն ուճլարընա պասալըմ ։

Մօրիս իլէ Լարթիկ՝ սէս չըգարմասըն իչիւն նէֆէս պիլէ ալմագսըզըն ույու-մագտա օլան գարուճընըն օտասընըն էօնիւնտէն կէչիփ պաղչէյէ չըգտըլար ։

Լարթիկ՝ տօղրու սարմաշըգ տալլարընա գաբանմըշ օլան քիւչիւք գաբույա կի-տիփ, ճէպինտէն տիկէր պիր անախթար տահա չըգարտը վէ մէզքիւր գաբույը տա աչտը · իքի ըէֆիգլէր տէրհալ քէնտիլէրինի Լարթիկին Սիւրէն սօգագընտաքի խա-նէսինին պաղչէսինտէ պուլտուլար ։

Լարթիկ մէմնունիյէթինտէն էլլէրինի օվալայարագ .—

—Խյնամտիւլլահ, հէր շէյ սըրասընտա · էկէր Սիւրէն սօգագը Թարաֆընտան պիր Թէհլիքէյէ ուղրայաճագ օլուր իսէմ, Վիլ—Լէվէք սօգագընա չըգաճագ պիր գաբու վար քի, բօլիս պիր վէճհ իլէ պուլամազ ։

Մօրիս .— Բէք կիւզէլ տիւշիւնիւլմիշ · · · չօգ կիւզէլ ֆիքիր ։

Լարթիկին խանէսինէ կիրտիքլէրինտէ, Մօրիս ամէլէ էլպիսէսինի չըգարըփ, քէնտի էլպիսէլէրինի կիյինտի, վէ պիր գաչ գատէհ տէ րօմ աթըլըգտան վէ պիր տէ սիկարա եագըլըգտան սօնրա, Մատլէն մէյտանը եօլունը Թութուփ, օրատան պիր արապայա պինտի վէ Նավարէն սօգագընա խանէսինէ կիթտի ։

40

Օ կիւնիւ Լարթիկ էօյլէնտէն էվվէլ Վէրտիէնին Պէրանժէ սօգագընտաքի է-վինէ կիտիփ, Մօրիսին Թէաճճիւպէ շայան օլան մուամէլաթ վէ Թէսավվուրաթընը մուամիլէյհէ հիքեայէ էյլէտի ։

Սախթէ բահիպ Մէրիս, եանի Վէրտիէ՝ գօլայընա պիր շէյէ գաբըլմատըղըն-տան .

—Վագըա չու ատամտա բէք պէօյիւք պիր մէհարէթ կէօրիւյօրըմ . գըզը կէօ-լիւն իչինտէ պօղմագ մատտէսինի բէք կիւզէլ Թէրթիփ իթմիշ · կէօրիւլէճէք պիր մէնզարէ օլմագ լազըմ կէլիր · սէն պէնիմ իլէ եէմէկէ կէլի՞րմիսին · սօնրա կիտէր վէնսէն գօրուսընտաքի կէօլիւն իւզէրինտէ գըզըգըլա գայանլարը սէյր իտէրիզ ։

—Բէք կիւզէլ պիր Թէսավվուր ։

⁂

Օբէրա պալօսընտա Լարթիկէ Թէսատիւֆ իթտիքտէն սօնրա, մատամ Բօզլէ-նին նէ օլտուղընը սօրմաղա օգույանլարըմըզըն հագգըլարը վար տըր ։

Լարթիկի եագալատըգտան սօնրա, էլինտէն գաչըրմըշ օլմասընտան տօլայը մատամ Բօզլէ հէր նէ գատար տէրէճէի նիհայէտէ հիտտէթ իթմիշ իսէ տէ, ասըլ իսմինի քէսմէյիփ, վէ ճէսարէթտէն տիւշմէյիփ, պունճա վագթտան պէրու պօշ պօշընա արամագտա օլտուղը շախսըն Բարիստէ պուլընտըղընա էմին օլտուղընտան, վուգուի հալի պիր մուֆասսալ լայիհա իլէ զապթիյէ իտարէսինէ արզ ու պէյան իթմիշ իտի ։

Բօլիս միւտիրի տէրհալ էվամիրը լազըմէ իթասըյլա, հէր Թարաֆա եէնիտէն գաբանճալար գուրուլտը · չըմէնտըֆէր վէ արապա մէվգըֆլէրինէ գօլլար Թէրթիփ իտիլտի, վէ մատամ Բօզլէ իլէ Իվան Գուրավիէֆ Թարաֆընտան վէրիլէն մալիւ-մաթ մուճիպինճէ, Լարթիկին հէյէթ վէ շէքլի Թային օլընան մէմուրլարա Թարիֆ օլունտը ։

Սիլվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէ տախի պիր գաթ տահա գօլլարը սըղատըլար ։ Զապթիյէ իտարէսինին հիւսնիւ Թէվէճճիւհինի գազանմագ արզուսընա մէպնի, Թային օլունտուգլարը խըզմէթտէ գուսուր իթմէմէկէ չալըշմագտա իտիլէր ։ Մա-տամ Բօզլէ տախի վար գուվվէթի պազույա վէրմիշ գօշուփ տուրմագտա, վէ էն-վաի գըյաֆէթլէրէ կիրիփ հէր Թարաֆա եէթիշմէքտէ իտի · լաքին պունճա գահ-րէթ վէ ղայրէթ պօշա կիթմէքտէ օլուփ, Լարթիկին իզինի պուլմագ միւմքին օ-լամամագտա իտի ։ Զապըթա մէմուրլարը իւմիտլէրինի քէսմէք տէրէճէսինէ գա-տար վասըլ օլմուշ օլտուգլարը հալտէ, Էմէ մուպէր ասլա գաթը իւմիտ իթմէյիփ, էնճամընտա մագսատընա նաիլ օլաճաղընա էմին պիր հալտէ չալըշմագտա իտի ։

Մօրիսին՝ մատամ Գրէսօլ վէ գըզը Մարի իլէ Վէնսէն գօրուսընա կիտէճէյի կիւն, մատամ Բօզիէ՝ մայէթինտէ պուլընան մէմուրլարըն իխպարաթընը տինլէմէք վէ լազըմ կէլէն թալիմաթը վէրմէք իւզրէ, սապահ էրքէն Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէի մախսուսընա կիթմիշ վէ պատէհու ալտըղը մալիւմաթ վէ իխպարաթը թէտգիգ վէ թէճէսսիւս իթմէք իւզրէ խանէսինէ ավտէթ իթմիշ իտի։

Սաաթ օն պիրէ տօղրու թաամ իթմէք իւզրէ սուֆրայա օթուրաճաղը սըրատա, գաբուսը չալընտըղտա, կէլէնին քիմ օլապիլէճէյինի տիւշիւնմէքտէ իքէն, խըզմէթճիսի Մատլէն՝ կէլէն Մօրիս օլտուղընը պէյան էյլէտի։ Վիգ-Սիւր-Գրէնտէն ավտէթինտէն պէրու, Մօրիս խալընըզ պիր տէֆա, խանի պալօնըն իւք կէճէսի մատամ Բօզիէյի կէօրմիւշ օլտուղը ճիհէթլէ, մէրգումէ՝ Մօրիսի կէօրտիւքտէ ֆէվգելատէ մէմնուն օլուպ.

—Սէֆա կէլտին, օ՛ղլում... սէնի կէօրմէյէլի էպէյիճէ վագթ օլտու... էօփ պէնի պագայըմ։

Մօրիս՝ մատամ Բօզիէյի էօբտիւքտէն սօնրա.— Էկէրչէ պիրպիրիմիզի կօրէմէյօր իսէք, գապահաթ սէնտէ տիր։

Բօզիէ.— Նէ՞ տիմէք։

Մօրիս.— Պէն իքի տէֆա կէլտիմ... սէնի պուլամատըմ. իկին վար ըմըր տիշարը չըգմըշ ըմըշըն... կէօրիւնիր քի պիր միւտտէթտէն պէրու էվտէ հիչ օթուրմայօրսըն։

Մօրիսին սէօյլէյիշինին թարզընտան, Էմէ Ժուպէր չիւպհէյէ զահիպ օլուպ թէլաշլանտը.

—Ցիվագը, պէն ալէսսէվիյէ չօգ էվտէն տիշարը չըգմազ իքէն, պու կիւնլէրտէ պիրազ սըգճա չըգտըմ... պիր տավամ վար, պէնի չօգ խօրույօր... պու տավա տա քիւչիւք պիր միրաս տավասը տըր, տավաճըլար տա պուրատա տէյիլ... չու սէպէպէ մէպնի պազը ավօգաթլար վէ պիր թագըմ ատամլար իլէ կէօրիւշմէք լազըմ կէլիյօր. լաքին, խագընլարտա հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլսուն պէնհէմհէնալ պիթճէճէք տիր. օ հալտէ, պէրվէճճը սապըգ քէօշէմտէն չօգ այրըլմամ. օ զէման կէլէճէք օլուր իսէն պէնի տաիմա էվտէ պուլուրսըն. չիմտի հէմէն պէրապէր հէ՞րմիսին։

Մօրիս.— Մէմնունէն. լաքին չուրասընը պէյան իտէյիմ քի, հէմէնքտէն սօնրա չօգ օթուրամամ։

Բօզիէ.— Սէօզլի՞ւմիսին։

Մօրիս.— Էվվէթ։

Բօզիէ.— Խօթէտիյին զէման կիտէպիլիրսին... սէնի ալըգօյմամ. հէմէն հաըր տըր... սէնին իչիւն պիր թագըմ գօնաճագ, իշթէ օ գատար—տէյիփ Մատլէնի չաղըրտը, վէ Մօրիս իչիւն թագըմ գօյմասընը էմր էյլէտի։

Պիր գաչ տագըգա սօնրա, անա իլէ օղլու գարըը գարըըյա մասանըն պաշընա կէչտիլէր։

Վալիտէ՝ կէօզլէրինի սէվկիլիւ օղլունըն իւզէրինէ տիքմիշ, վէ օղլու իսէ պիլաֆիթօըր քէմալը իշթիհա իլէ լօգմալարը խութմագա տալմըշ իտի։

Բօզիէ.— Էհ, չիմտի նէ՞ իլէ մէշղուլսըն։

Մօրիս.— Խինէ պէրվէճճը սապըգ տէվամ իտիյօրըմ, ա՛զիզիմ. պէնիմ Ցիւէմէնքի գաբթանըմ իլէ ուղրաշըբ տուրույօրըմ. լաքին նէ՛ գատար էյի ատամ։

Բօզիէ.— Աման, չօգ խօրուլմայասըն։

Մօրիս.— Օ ճիհէթլէ գօրգուճագ իշիմ խօգ. սըհհէթը միհաֆազա պէրքէմալտըր։

Բօզիէ.— Խալընըզ չալըշմագ օլսա զարար խօգ... լաքին արատա էյլէնճէ տէ վար... կէճէլէրի ույգուսըզ գալը՞յօրմըսըն։

Մօրիս.— Նատիրէն։

Բօզիէ.— Բէք էյի իտիյօրսըն, օ՛ղլում... սըգ սըգ ույգուսըզ գալմագ վիճուտի խարապ իտէր պիթիրիր. Օ՛ հէրա պալօսընըն աչըլտըղը կէճէ օրատա՞ մը իտին։

Մօրիս.— Օրատա իտիմ... կէօրիւյօրսը՞ն խա, տօղրու սէօյլէյօրըմ. ինքեար իտէպիլիր իքէն, իթմէյօրըմ։

Բօզիէ.— Գարի էյի էյլէնտի՞ն մի։

Մօրիս.— Բէք խօշճա վագթ կէչիրտիմ... չօգ թօհաֆ չէյլէր տէ կէօրտիմ։

Բօզիէ.— Ամմա խաբէրըն հա՛. նէ՞ կիպի չէյլէր։

Մօրիս.— Գաշըրճա սիյահ տօմինօլը, օմուզընտա գըրմըզը գօրտէլալը, սիյահ իլէ գըրմըզը մասգալը պիր գարըյա րասթ կէլտիմ քի, պէնի թանըմըշ օլմալը. չիւնքի, խանըմտան կէչէր իքէն խամիմի վէրտի, վէ պիլմէմ նէ սէպէպէ մէպնի սապահա գատար պէնի գօլլատը։

Բօզիէ.— Օ տօմինօլընըն քիմ օլտուղընը անլայա՞մատըն մը։

Մօրիս.— Ա՛սլա. պէյնէլ էհալի օ տօմինօլընըն բօլիս ճասուսը օլտուղընա տաիր պիր րիվայէթ տոլաշըյօր իտի։

Մատամ Բօզիէնին պէնզի աթտը. տիւրէյինէ պիր սըգընթը տիւշտի. իշիթմէք իսթէմէտիյի հագարէթի, օղլունըն ագզընտան սէօյլէմէսինտէն մէմնուն օլմատը։

Մօրիս սէօզիւնէ տէվամ իլէ.— Լաքին պէն պու րիվայէթէ ինանամատըմ... պէնիմ բօլիսլէք հիչ պիր իշիմ խօգ. ճասուս օլսուն, ճասուսէ օլսուն. պէնի գօլլամագա չօգըըըըլար իսէ, վագթլարընը զայի իթմիշ օլուրլար—տէյէրէք, մատամ Բօզիէնին իւզիւնէ պագըփ, չէհրէսինին պօզուգլըղընը, վէ թէլաշը հալինի միւշահէտէ էյլէտի։

Պիչարէ գարը, պայըլաճագ բատտէլէրէ կէլմիշ իտի։

Մօրիս՝ հէման այաղա գալգըփ, մատամ Բօզիէնին խանընա կիթտի։

—Նէ՞ օլույօրսըն, ա՛զիզիմ. պէնզին էօլիւ պէնզինէ տէօնտիւ. գօրգտըմ քի պայըլաճագըն տէյիւ։

Էմէ Ժուպէր ֆէվգելատէ պիր ղայրէթլէ քէնտիյի թօբլամաղա ուղրաշտը.— Պիր չէյ տէյիլ... նէֆէսէթ տիր. պիրազ հավա ալմալըյըմ, հէման կէչէր։

Գարթան Վան Գրէօք իլէ րահիպ Մէրիսին չէրիքի օլան Մօրիս, հէման բէնչէրէնին գանատլարընը աչըվէրտի.

Խաէն սօղուգ րիւզկեար օտայը տէրհալ ինհաթա իթմէսիյլէ, խաֆիյէ Էմէ-Ժուպէր ճանլանտը, վէ Մօրիսին մէշղուլ օլմասընտան իսթիֆատէ իտէրէք, կէօզլէրինտէն ագան խաշլարը սիլտի։

Մօրիս մատամ Բօզիէնին պօղազընա սարըլըփ.— Պիրազ քէնտինէ կէլտի՞ն մի ա՛զիզիմ։

Մորիսին էօփմէսինտէն, մատամ Բօզիէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղ տէրէճէսինէ կէլմիշ իքէն, քէնտի քէնտինի զապթ իտէպիլիպ.— Նէյիմ... չօգ էյիիմ. եալընըզ պաշըմտա պիրազ աղըրըզ վար։

Մորիս.— Գաչ քի պիր սաաթ գատար ույույասըն. ույուր իսէն քէամիլէն կէչիշտիրիրսին։

Բօզիէ.— Հէման շիմտի կիտի՞յօրմըսըն։

Մորիս.— Էվվէթ... սէօզլիւ օլտուղըմը անլաթըըմ իտի. սաաթ եարըմա կէլիյօր... եարըն եինէ կէլիր կէօրիւրիմ։

Բօզիէ.— Ա՛հ, նէ՛ էյի չօճուգսըն։

Մորիս.— Մաալէնի կէօնտէրէյի՞մ մի։

Բօզիէ.— Լազըմ տէյիլ... նէօպէթ կէչտի... հիչ պիր չէյէ իհթիյաճըմ եօգ... էօբ պէնի։

Մորիս Բօզիէյի էօբիւպ, Վէրնէօյլ սօգաղընա կիթմէք իւզրէ տըշարը չըգտը։

Գաբուսը գարար գաբամազ մատամ Բօզիէ.—Բօլիս ճաաաաը... հէ՛, պու սէօզլէրի պէն օղլումըն աղզընտան իշիթմէլի՞ մի իտիմ... եա իշին ասլընը անլարսա՛... եօ՛գ, եօ՛գ... անլամասը հիչ իշիմէ կէլմէզ... —տէյիպ, հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը։

41

Գրէսսօլըն խանէսինտէ էրքէնճէ թաամ իտիլմիշ իտի։ Մարի՝ գըզգըլա պուզըն իւզէրինտէ գայմաղը բէք սէվտիյինտէն, օ կիւնիւ թէրթիպ օլընան էյլէնճէտէն տօլայը մէմնուն օլմագտա իտի։ Մ. տը Ժիպրէնին՝ ճէմիյէթտէն չէքիլտիյի սըրատա իպրազ էյլէտիյի աղըր հալ վէ սէօյլէտիյի պարիտ սէօզլէր, Մարիյէ տէրէճէի նիհայէտէ թէէսիւր իթմիշ իտի իսէ տէ, պու թէէսիւր հէման քեամիլէն վէ սէրիան մահվ օլմուշ պիթմիշ իտի։

Քէնտի քէնտիյէ.— Կէօրիւնիր քի միւսթանթիգլէրին ճիւմլէսի պէօյլէ օլույօր. պուլունտըգլարը մէմուրիյէթ իգթիզասընճա, չէհրէլէրինտէ տայիմա պիր հիտտէթ վէ աղամէթ կէօրիւնիւյօր... էյպէթթէ քի Ալպէր եինէ կէլիր. գաթէն եարըն Մ. Սէրվէնին րէսմիյանէսինտէ կէօրէճէք օլուր իսէմ, րէտտէրինին շու հալինին նէ տիմէք օլտուղընը անլարըմ,—տիմէքտէ պուլունմըշ իտի։

Մատմազէլ Գրէսսօլ իշթիհա իլէ եէմէյինի եէտիքտէն սօնրա, գալըն վէ ֆագաթ գըսսա պիր էլպիսէ կիյինտի, գըզգըլարընը կէօզտէն կէչիրտի, պաշընա խաֆիֆ պիր շափգա գօյտու, սըրթընա քիւրքլի պիր բալթօ թագտը վէ սալօնա էնտի։ Մատամ Գրէսսօլ՝ զէվճի Լիւտօվիգ իլէ օթուրմագտա օլուպ, զէվճի իսէ հագգընտա իպրազ էյլէտիյի հիւսնիւ հալ վէ նէզաքէթտէն տօլայը թէաճճիւպ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, թէմամըյլա էմնիյէթ իտէմէմէքտէ իտի։

Սաաթ թամ պիրտէ Մորիս կէլտիքտէ, մատամ Գրէսսօլ.

—Թէպրիք իտէրիմ, թամ վագթընտա կէլտինիզ, Մ. Մորիս, թէշէքքիւր իտէրիմ. պիզ տէ հազըրըզ,—տէտիքտէ, Մորիս՝ պէօյլէ սըրալարտա վագթ ու զէմանընտա հազըր իթմէք վազիֆէտէն մատուտ օլտուղտան պաշգա, ինսանըն

քէնտի նէֆսինճէ տէ մուճիպը մէմնունիյէթ օլտուղընը պէյան իլէ պէրապէր, ճիւմլէսինին էլլէրինի սըգտը վէ Լիւտօվիգ իլէ պիրազ պօշ լագըրտըլար իթտիքտէն սօնրա, արապայա գատար կէօթիւրմէք իւզրէ գօլընը Վալանթինէ թագտիմ էյլէտի։ Իւչիւ պիրտէն արապայա պինտիլէր վէ Վէնսէն գօրուսընա կէօթիւրմէսին արապաճըյա էմր իթտիլէր։

Հավա աչըգ վէ ֆագաթ գըշէթ սօղուգ օլուպ, գար եաղմամագտա իտի. Մորիս՝ եօլու պաշա քէմալը նէզաքէթլէ տավրանմագտա վէ Բարիս ահվալի հագգընտա հիքեայաթը լաթիֆէ նագլ իթմէքտէ իտի։

Արապա Տօմէնիլ ճատտէսինտէն տէվամ իլէ գօրուտաքի կէօլէ տօղրու կիտէն եօլու թութտու։

Մորիս՝ արապաճըյա թալիմաթը լազըմէնին իթասըյլա, նէրէտէ տուրաճաղընը թարիֆ էյլէտի։

Հէր չէյ թէրթիպ օլունտուգտա, մատամ Գրէսսօլ, գըզը վէ Մորիս՝ անճագ եիրմի գատար գըզգաճընըն գայմագտա օլտուղը մահալէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար։ Գըզգաճլա գայմագ մէրագընտա օլան էհալինին էքսէրիսի Գուլօնէք գօրուսընա կիթմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, Վէնսէնտէ չօգ ճէմիյէթ եօգ իտի։ Ճէմիյէթին ազըզը Մորիսին մէմնունիյէթինի մուճիպ օլտու։ Կէօլիւն քէնարընտա տուրտուլար. Վալանթին իլէ Մորիս, Մարինին գըզգըլարընը գավիճէ պաղլատըգտան սօնրա, քէնտի գըզգըլարընը կէչիրիպ, իւչիւ պիրտէն պուզըն իւզէրինէ էնտիլէր։

Արապանըն տուրտուղը սըրատա, Մորիս՝ մատամ Գրէսսօլ իլէ Մարիյի արապատան էնտիրմէքլէ մէշղուլ օլտուղը ճիհէթլէ, ուզուն քիւրքլէրէ վէ շալլարա սարըլմըշ եան եանա կէլմէքտէ օլան իքի շախսը կէօրէմէմիշ իտի։ Մէրգուման իսէ Մորիսի կէօրտիւքլէրինտէ տուրմալարընը եավաշլաթըրըպ, պիրպիրլէրինէ պիր գաչ չիֆթ սէօզ սէօյլէտիլէր։

Գունլար իսէ, Լարթիկ իլէ Վէրտիէ օլուպ, թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ վէ չէրիքլէրի Մորիսին թէրթիպաթընը կէօրմէկէ կէլմիշ օլտուգլարընտան, կէօլիւն քէնարընտա եագլաշըպ, սէյրճիլէրին արասընա սօգուլտուլար։

Մարի իլք աղըզա գօրգմագտա իտի իսէ տէ, պիրազ սօնրա ճէսարէթէ կէլիպ, վալիտէսիյլէ Մորիսին եանընտան պուզըն իւզէրինէ գայըպ տուրմագտա իտի։

Մորիս՝ ուզագտան իլք կէճէսի հազըրլամըշ օլտուղը մահալի սիւզիւպ տուրմագտա իտի։ Կէօլիւն օ ճիհէթինտէ իսէ հիչ քիմսէ եօգ իտի։

Գէօյլէճէ իւչիւ պիր սըրատա գայտըգլարը զէման, գայմաղա ալըշմըշ օլտուգլարը թավր ու հարէքէթլէրինտէն զահիր օլան իքի կէնճ քիմսէ տախի գարշըտան պէրի կէլմէքտէ օլտուգլարընը Մարի կէօրտիւքտէ, հարէքէթինի եավաշլաթըրըպ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ գալպի չարփմաղա պաշլատը։ Մէրգում տէլիգանլըլարտան պիրինի թանըտը իսէ տէ, եանըլըյօր զանն իթմէքտէ իտի։

Մատամ Գրէսսօլ գըզընըն կէրիտէ գալտըղընը կէօրտիւքտէ.

—Նէ՞ եափըյօրսըն Մարի. հա՛յտէ տավրան եանըմըզա կէլ—տէտի։

Մարի՝ վալիտէսինին սէօզիւնիւ տինլէմէկէ մէճպուր օլտու։

Իքի տէլիգանլըլար, եըլտըրըմ կիպի իլէրիլէմէքտէ օլուպ, իպթիտա Վալանթին իլէ Մորիսի վէ մուախխարէն Մարիյի գարշըլայըպ կէչտիլէր։

Մարի իսէ սէվինճինի զապթ իտէմէյիպ եավաշճա .— Մօսիէօ Ա՛լպէր— տէտիքտէ, Ալպէր հէման Մարիյի թանըյըպ տէօնտիւ վէ մէրգումէնին նէզտինէ կէլիպ·
—Նէ՛ կիւզէլ Թէյատրիւֆ, մա՛տմազէլ ։

Մարի .— Զօգ կիւզէլ · հաթթա մէմուլին ղայրը պիր Թէյատրիւֆ ։

Ալպէր .— Նա՞սըլ օլտու քի պուրայա կէլտինիզ ։

Մարի .— Վալիտէմ վէ Մ· Մօրիս Վասսէօր իլէ պէրապէր կէլտիմ · · · իչթէ օնլար տա տէօնիւյօրլար ։— Էյ սի՞զ նասըլ կէլտինիզ ։

Ալպէր .— Յօսթլարըմտան վէ Թօրխանէ զապըթանընտան պիրիսինի կէօրմէկէ կէլմիշ իտիմ· կէլիպ պիրաղ պուրատա վագթ կէչիրմէմիզի Թէքլիֆ իթտի , պէրապէրճէ կէլտիք ։

Մարի .— Բէտէքրինիզ պէրապէր տէյի՞լ մի ։

Ալպէր Թէպէսսիւմ իտիպ ,— Խա՛յր ։

Մարի .— Յիւն կիճէ պիզտէն չըգտըղընըզտա , արանըզտա հիչ պիր սէօզ օ՞լմատը մը ։

Ալպէր .— Խա՛յր · · · Նի՞չիւն սօրտունըզ ։

Մարի .— Նէթիճէ · · · վալիտէմ կէլիյօր · եարըն բէսմխանէտէ չու սիւվալիմին սէպէպինի անլաթըրըրըմ ։

Շու արալըգ Վալանթին իլէ Մօրիս Մարինին եանընա կէլմիչ օլուպ , Ալպէրի կէօրտիւքլէրինտէ իքիսի տէ գաշլարը չաթտըլար ։

Ալպէր իքիսինէ տէ սէլամ վէրտի ։

Վալանթին՝ ըֆֆաթընա պիր ալամէթը նէզաքէթ Թագընարագ .— Վա՛յ , Մ· տը Ժիպրէ , Վէնուէն գօրուսընըն կէօլիւ իւզէրինտէ սիզէ րասթ կէլմէք , ղայէթ ցարիպ պիր Թէյատրիւֆ · · · մամաֆիհի մէմնուն օլտըմ · սիզ տէ պիզիմ կիպի եարմըշընըզ · · · բէք ալա իթմիշսինիզ · · · հարէքէթ վէ մուամէլաթընըզա մանի օլմագ իսթէմէմ · · · պույուրըըն կէչինիզ · · · րիճա իտէրիմ քի բէտէքրինիզէ սէլամ իտէսինիզ—տէյիպ , վէ Մարիյէ պէրապէրինճէ կէլմէսինի իշարէթ իտիպ , եօլունա տէվամ իթտի ։

42

Մօրիս .— Հայտէ կիտէլիմ ֆութպօլը սէյր իտէլիմ · եարըշ Թութալըմ պագա՞լըմ հա՞նկըմըզ չաբուգ եէթիշէպիլէճէյիզ ։

Մարի .— Եարըշ իթմէք պէնիմ իչիմէ կէլիր—տէյիպ , Ալպէրէ պիր տահա կիւլէրէք պագտըգտան սօնրա , քէմալը սիւրաթլէ մուֆարագաթ էյլէտի ։

Ալպէր՝ Մօրիսին ֆութպօլը սէյր էտէլիմ տէտիյինի իշիթմիշ օլտուղընտան՝ Մարիյի պիր տահա կէօրէպիլէճէյինէ գանաաթ հասըլ իտիպ , րէֆիգինէ իշարէթ իթտի , վէ Թարիֆ իթտիկիմիզ գայալարա տօղրու , վէ ֆագաթ տիկէր Թարաֆտան տօլաշարագ գայմաղա պաշլատը ։

Ալպէր օ տէրէճէ սիւրաթլէ գայմագտա իտի քի , տօսթը կիւճ հալ իլէ արգասընտան եէթիշէպիլմէքտէ իտի · Մարի տախի քէմալը սիւրաթլէ գայմագտա իտի իսէ տէ , Մօրիսէ եէթիշէմէտիյի միսիլլիւ , Վալանթին տախի օն օն իքի մէթրօ

գատար ուզագտա գալմըշ իտի ։ Սէյրճիլէր քէմալը հավէսլէ չու եարըշը սէյր իթմէքտէ , արալարընտա պահսա թութուշմագտա , վէ —գըզ կէչէճէք , տիկէրլէրինտէն էվվէլ եէթիշէճէք—տէյու պաղըրըշմագտա օլտուգլարընտան , Մարի պիր գաթ տահա հավէսէ կէլիպ , նիհայէթ Մօրիսի կէչտի ։ Մօրիս իսէ պիւսպիւթին մաղլուպ կիպի կէօրիւնմէմէք իչիւն , Մարինին եանը պաշընտան գայմագտա իտի ։

Խային Մօրիսին նիյէթի բէք գօլայ անլաշըլըր պիր նիյէթ օլուպ , մատմազէլ Պրէսսօլըն էօնէ կէչմէսինի վէ Թէրթիպ օլընան մահալէ սաքլանըպ պօղուլմասընը կէօզլէմէքտէ իտի ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ տուրպինլէրի գօյմուշլար , ղայէթ տըգգաթ իլէ եարըշը սէյր իթմէքտէ իտիլէր ։

Վէրտիէ .— Վագթը կէլիյօր · ալիմ Ալլահ եիւրէյիմ չարբայօր ։

Լարթիկ .— Սո՛ւս · գըզ եագլաշըյօր ։

Ֆիլհագըգա Թէրթիպ օլընան տուզաղա եէթիշմէկէ անճագ օթուզ մէթրօ գատար պիր մահալ գալմըշ իտի ։

Մօրիս խէլէճան իչինտէ օլտուղը հալտէ , տըրմընը եավաշլաթմագտա իտի ։

Մարի գայալարըն արասընտան կէչիպ , էճէլին քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտուղը նօգթայա վասըլ օլմագտա իտի ։

Լարթիկ վէ Վէրտիէ վէ Մօրիստէ նէֆէս պիլէ ալմաղա մէճալ գալմամըշ իտի ։

Նակէհան գայալարըն տիկէր քէօշէսինտէն վէ գարշը Թարաֆտան եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլէ գայմագտա օլան պիրիսի զուհուր իտուպ , օ տախի այնը նօգթայա տօղրու իլէրիլէտի ։ Մօրիսի պիր տիթրէմէք տիր ալտը · Մարիտէն էվվէլ մէրգումըն տուզաղա տիւշիւպ մահվ օլմասընտան գօրգմագտա իտի ։

Գայալարըն քէօշէսինտէն չըգան չախսըն Ալպէր տը Ժիպրէ օլտուղընը Մօրիս թանըտը ։

—Ալլահ վէրէ իքիսի պէրապէր պաթըպ պօղուլսալար , պախթըմըզ լայըգըյլա իշլէմիշ օլուր—տէտի ։

Իքի Թարաֆտան իլէրիլէմէքտէ օլան Մարի իլէ Ալպէր պիրպիրլէրինի թանըտըգլարը ճիհէթլէ , հէր իքիսի կիւլմէկէ պաշլայըպ , հիսս էյլէտիքլէրի մէմնունիյէթ ճէհէրի օլարագ , պիր գաթ տահա խահիշէ կէլիպ պիրպիրլէրինի ալնը ալընա գարշըլատըգլարը սըրատա , պիրտէն իքի պաղըրըշ գօբտըգտա , կէօլիւն սահիլինտէ պուլընան սէյրճիլէր տէհշէթլի սուրէթտէ պիր կիւրիւլթիւ սալըվէրտիլէր ։

Ալպէր տը Ժիպրէ՝ աչըլմըշ օլան տէլիյին իչինէ տիւշմիշ վէ Մարի տախի գօրգուսընտան մուվազէնէսինի ղայպ իտիպ , տէլիյին քէնարընտա պուզըն իւզէրինէ սէրիլմիշ իտի ։

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ .— Լանէ՛թ օլսուն , գուրթարտը գըզը · ույմատը · քէնտիսէն պաշլամալը—տէյիպ , հէման պայըլմըշ գալմըշ օլան Մարինին իւզէրինէ աթըլտը ։

Տէլիյէ եագլաշտըղը սըրատա , Ալպէրին իքի էլլէ տէլիյին քէնարընա սարըլմըշ սուտան չըգմաղա չալըշմագտա օլտուղընը կէօրտիւ ։

Մատամ Պրէսսօլ տախի օ Թարաֆա տօղրու սէյիրթիպ .— Նէ՞ վար , նէ՞ օլտու , նի՞չիւն հէր քէս պաղըրըյօր—տէյու սօրտըգտա ·

Մօրիս .— Մ. տը Ժիպրէ կէչէր իքէն պուզ գըրըլտը · գըզընըզ աղ գալտը պօ-
ղուլույօր իտի . . . գօրգուսունտան պայըլմըշ տըր :

Վալանթին՝ հըսսիյաթը մասքրանէ նէ տիմէք օլտուղունը պիլմէտիկի հալտէ ,
միւթէէսսիր օլմուշ կիպի կէօրիւնմէք իճապ իթտիյինի պիլտիյինտէն ,

—Պիչարէ գըզըմ , պայըլմը՞շ մը · եա՜ Ռապպիմ , եա՜ Ռապպիմ—տէյէրէք , գալ-
տըրաճագ կիպի գըզընա տօղրու էյիլիպ , պիրտէն .— Վա՜հ . . . պու գա՞ն նէրէ-
տէն չըգտը . . . —տէյու պաղըրտը :

Մօրիս .— Կէօրիւնիր քի պաշընը չու գայա պարչասընա չարբմըշ . . . զավալլը
պիր շէյ տէյիլ · պիրազ ինճինմիշ · արապայը եագընա կէթիրթմէլի—տէյէրէք , ա-
րապաճըյա խապէր իթտիքտէն սօնրա , եաղլըղընը ըսլաթըպ Մարինին եարասընը
եըգատը :

Պիր թագըմ սէյըրճիլէրին գօշուպ Ալպէրի սուտան չըգարմաղա ուղրաշտըգլարը
սըրատա , ռէֆիգի տախի եէթիշմիշ իտի :

Ալպէր սէլամէթի պուլուր պուլմազ .

—Մատմազէլ Պրէսսօլ եարալանտը՞ մը—տէյու սօրտըգտա .

Մօրիս .— Ճիւզի պիր շէյ · պիրազ սըյրըլմըշ :

Ռէֆիգի .— Եա սէ՞ն , նէ՞ հալտէսին :

Ալպէր .— Օմուզըմ չօգ աճըյօր :

Ռէֆիգի .— Տիթրէյօրսըն · լագըրտը սըրասը տէյիլ , հէման գօշա գօշա պիզիմ
էվէ կիտմէլիյիզ , վէ եաթաղա կիրիպ պիր էյիճէ ըսընմալըսըն . . . եօգսա , կէօյիւս
իլլէթինի եագալարսըն :

Ալպէր՝ մատամ Պրէսսօլա սէլամ վէրտիքտէն , վէ Մարիյէ պիր տահա աթֆը
նիկեահը մուհապպէթ իթտիքտէն սօնրա , ռէֆիգի իլէ պէրապէր Վէնսէն եօլունը
թութտըլար :

Արապա՝ Մարինին պուլընտըղը մահալէ էն եագըն նօգթայա գատար կէլմիշ
իտի · Մարիտէ ասըլ թագաթ գալմամըշ օլտուղընտան , Մօրիս գուճագլայըպ ա-
րապայա գատար կէօթիւրտիւ վէ արապայա եէրլէշտիրտի :

Վալանթին տախի արապայա պինտիքտէն սօնրա , Մօրիս արապայա օթուրա-
ճաղը սըրատա , սէյիրճիլէրտէն պիրի խաֆիֆճէ գօլունա տօգունըպ .

—Էսէֆ իտէճէք գաղա , էսէֆ իտէճէք · չու էյլէնճէ միւնասէպէթսիզ սու-
րէթտէ հարամ օլտու—տէտիքտէ , Մօրիս արգասընա տէօնիւպ , վէ Լարթիկ օ-
տէն սօնրա , եավաշճա .— Թէսատիւֆըըմ կէրի գալտը—տէյիպ , արապայա պինտի
վէ պէօյլէճէ Բարիս եօլունը թութտըլար :

Վագտա՝ տէրհալ տույուլմըշ վէ եայըլմըշ օլտուղը ճիհէթլէ , հէման պէքճիլէր
մահալը հատիսէյէ գօշուշմուշլար իտի :

Իչլէրինտէն պիրի .— Պուզ գըրըլմըշ . . . օլամազ · գապիլ տէյիլ · օն պէշ սան-
թիմէթրօ գալընլըղընտա օլան պուզ գըրըլամազ :

Սէյիրճիլէրտէն պիրի աչըլան տէլիկի կէօսթէրէրէք .— Իշթէ պագ :

Պէքճիլէրտէն պիրի այագլարընը հիտտէթլէ եէրէ վուրըպ .— Վա՛յ պաշըմըզա,
պու կէճէ պուրայա խըրսըզ կէլմիշ :

Տիկէրլէրի .— Խըրսը՞զ մը :

—Էվվէթ :

—Նէ՞ չալմաղա կէլմիշլէր :

—Պալըգ խըրսըզը · տուն կէճէ պալըգ ավլամըշլար , վէ պու սապահտա բազար-
տա սաթմըշլար · շիւպհէ եօգ :

—Պուզըն իւզէրինտէ պալըգ մը ավլամա՛գ :

—Օլո՞ւր եա · չօգլուգ օլմալը · պիր տէլիք աչար , վէ օ տէլիքտէն աղ աթա-
րար · պալըգճըլարտան պիրի աղը թութար , տիկէրլէրի տէ այագլարընը վուրա վու-
րա պուզըն իւզէրինտէ եիւրիւրլէր . . . կիւրիւլթիւտէն պալըգլար հարէքէթ իտէր-
լէր · տէլիքտէն հավա իսթէտիյինի հիսս իտէրլէր , վէ տէլիկէ տօղրու գօշարլար . . .
աղա տիւշէրլէր . . . պալըգ խըրսըզլարը պու եօլլարը բէք ալա պիլիրլէր :

43

Մօրիսին քէմալը մէհարէթլէ հազըրլամըշ օլտուղը թէտպիրին պօշա չըգմասըն-
տան տօլայը , Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին ճանլարը սըգըլըպ .

Վէրտիէ .— Պու տէֆա ույմատը ամմա , Մօրիս վազ կէչմէզ քի . . . պէնճէ
Մարի Պրէսսօլ մէյտանտան գալգմըշ տիմէք տիր . . . էկէր Մարի Պրէսսօլ կիպի Սի-
մօն տա էլիմիզին ալթընտա պուլունմըշ օլսա իտի , Արման Տարվիլին բարալարընը
տէրհալ էլէ կէչիրէճէյիմիզ էմին օլուր իտիք :

Լարթիկ .— Գլօտին Շարվէնին Մօրիսէ վէրմիշ օլտուղը ռէսմ սայէսինտէ , Սի-
մօնը տա եագալայաճաղըմըզա պէնճէ շիւպհէ եօգ տըր :

Վէրտիէ .— Էվվէթ , պուլաճաղըզ , պէն տէ էմին իմ · լաքին գօլայ տէյիլ ·
հիւնէր Բարիս պէօյլէ պիր շէհիր տիր :

Լարթիկ .— Գաթը իւմիտ իթմէմիշսի՞ն եա :

Վէրտիէ .— Գաթը իւմիտ իթմէք մի՛ . . . ա՛սլա · հաթթա զիյատէսիյլէ է-
մին իմ :

⁂

Լիւտօվիգ Պրէսսօլ գըզընըն մէճրուհէն կէլտիյինի կէօրտիւքտէ , Թարիֆի նա-
գապիլ հիտտէթ վէ մէէյուսիյէթէ տուչար օլտու իսէ տէ , սէրիան ճէլպ օլունան
հէքիմին , եարանըն պիր սըյրընթըտան իպարէթ խաֆիֆ պիր շէյ օլտուղընը պէյան
էթմէսի իւզէրինէ , Թէլաշ վէ հիտտէթի Թէսքին օլտու :

Հէքիմ՝ եաթագտա եաթմագ լազըմ կէլտիյինի , վէ եալընըզ իքի իւչ կիւն էվ-
տէն չըգմամագ խայըրլը օլաճաղընը իֆատէ էյլէտիյինտէ , Մարինին տախի գալպի
ռահաթլանտը իսէ տէ , էվտէն տիշարը չըգմամագ վէ պինաէն ալէյհ Կապրիէլ
Սէրվէնին ռէսմխանէսինէ կիտիպ Ալպէր տը Ժիպրէյի կէօրէմէմէք մէճպուրիյէթի ,
մահզունիյէթինի մուճիպ օլմագտա իտի :

Ալպէր իսէ , ռէֆիգի իլէ պէրապէր , ռէֆիգինին խանէսինէ կէլտիքտէ , մէր-
գում՝ Ալպէրի սօյունտըրըպ եաթաղա եաթըրտը , վէ կէօյիւս իլլէթինէ ուղրամագ
թէհլիքէսինի սավուշտուրըպ , անճագ օմուզընա շիտտէթլի պիր սըզը կիրմիշ օլտու-
ղընտան , հէման ասքէրլիտէն պիր ճէրրահ չաղըրթտը · Ճէրրահ լէտէլ մուայէնէ ,

օմուզ քէմիյինին եէրինտէն օյնամըշ օլտուղընը պէյան իլէ, քէմիյի եէրինէ կէթիրիփ, հիչ հարէքէթ իթմէքսիզին եաթմասընը թէնպիհ էյլէտի ։

Ալպէր .— Բէնտէ էվիմիզէ կիտէ՞մէզմիյիզ ։

Հէքիմ .— Պու կիւն գապիլ տէյիլ ։

Ալպէր .— Եարը՞ն ։

Հէքիմ .— Շիմտիլիք պիլէմէմ ։ Պունըն գարարընը եարըն սապահ վէրէպիլիրիզ ։

Ռէֆիգի .— Բէտէրին թէլաշ իթմէ՞զ մի ։

Ալպէր .— Խա՛յր . չիւնքի սանա կէլմիշ օլտուղըմը պիլիր . հաթթա պէլքի պուրատա գալաճաղըմը տա սէզմիշ բուլուր ։

Ռէֆիգի .— Վուգուֆի հալի խապէր վէրմէք իսթէ՞րմիսին ։

Ալպէր .— Նէ՞ լազըմ, պօշունա օնու տա րահաթսըզ իթմիշ օլուրըզ . իգթիզա էտէր իսէ, եարըն Տօգթօր կէլիփ պագտըգտան սօնրա, եազար մալիւմաթ վէրիրիզ ։

Ալպէր՝ հէքիմին վէրմիշ օլտուղը իլաճը իչիփ ույգույա տալտը վէ պիւթիւն կէճէ էյիճէ ույուտը ։

Էրթէսի կիւնիւ հէքիմ կէլիփ թէքրար մուայէնէ իթտիքտէ, Բարիսէ կիտէպիլէճէյինի պէյան իլէ պէրապէր, թէքմիլէն քէսպը իֆագաթ իթմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, պիր գաչ կիւնլէր տահա տիշարը չըգմամագ լիւզումընը կէօսթէրտի ։

Ռէֆիգինին եարտըմըյլա, ըսլանմըշ վէ գուրումըշ օլան էլպիսէլէրինի կիյինտի ։ Ռէֆիգի պիր արապա կէթիրթտիրիփ, տօսթը Ալպէրէ Բարիսէ գատար րէֆագաթ իթտի ։

Էվէ մուվասալէթ իթտիքլէրի սըրատա, բէտէրի Մ. տը Ժիւպրէ մագամը մէմուրիյէթինէ կիթմիշ իտի ,

Ալպէր՝ տաասընտա աթէշ եագըլմասընը էմր իթտիքտէն սօնրա, եաթաղա կիրտի եաթտը վէ խըզմէթճիսինէ .

—Պէնի քիմսէ արայըփ սօրտո՞ւ մը ։

Ուշագ .— Էվվէթ էֆէնտիմ . . . թանըմատըղըմ պիր զաթ կէլտի . . . Նասըլ օլտուղունուզը անլամագ կէլմիշ . . . գարթընը պըրագտը . . . իշթէ ։

Ալպէր գարթը օգուտուգտա, կէլէնին Լիւտօվիգ Գրէսսօլ օլտուղընը անլայըփ

—Մ. Գրէսսօլ նէ՞ վագթ կէլտի ։

Ուշագ .— Պու սապահ ։

Ալպէր .— Բէտէրի՞մ մի գապուլ իթտի ։

Ուշագ .— Եօգ էֆէնտիմ, պէնտէնիզ . բէտէրինիզ կիտէլի պիր սաաթ կէչմիշ իտի ։

Ալպէր .— Քէնտի էվինտէ տէ պիրիսինին խասթալանմըշ օլտուղընա տաիր պիր սէօզ կէչտի՞ մի ։

Ուշագ .— Եօգ էֆէնտիմ . . . պիր շէյ սէօյլէմէտի ։

Ուշագ տիշարը չըգըփ, Ալպէր րէֆիգի իլէ եալընըզ գալտըգտա .

—Սէն Մ. Գրէսսօլըն պէօյլէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ օլմասընա նէ՞ մանա վէրիրսին ։

Ռէֆիգի .— Նէֆի իտէճէք պիր շէյ եօգ . էկէր մատմազէլ Գրէսսօլըն քէյֆսիզլիյի աղըր պիր շէյ օլսա իտի, թապիի բէտէրի գալգըփ պիզզաթ պուրայա սիզի սօրմաղա կէլմէյիփ, գըզը իլէ ուղրաշըր իտի . . . զաթէն գըզճըղազըն եարասը սըյըրընթըտան իպարէթ պիր շէյ իտի ։

Ալպէր .— Պէնի թէսքին իթմէյին ճիհէթլէ, թէլաշ իթմէյէճէյիմ ։

Ֆիլհագիգա Մարիին եարասը տիւզէլմիշ օլուփ, անճագ պաշընտա պիրազ աղրը գալմըշ իտի ։ Ֆէրտասը կիւնիւ կէօյա քի թէլաշ իթմիշ կիպի, Մօրիս՝ մատմազէլ Գրէսսօլըն իսթիֆսարը խաթըր զըմնընտա կէլմիշ օլտուղընտան, Լիւտօվիգ մէրգումա արզը թէշէքքիւր էյլէտի . վէ Մօրիս տախի ութանմագսըզըն ալտանմըշ օլան պիչարէ բէտէրին իֆատաթը վէֆաքեարանէսինի իսթիմա էյլէտի ։

Մօրիս՝ Լիւտօվիգին խանէսինտէն չըգըփ, տօղրու Սիւրէն սօգաղընա կիթտի, Լարթիկ իլէ Վէրտիէյի էվտէ պուլտու . հէր նէ գատար Մօրիսին գուրմուշ օլտուղը տուզագ մէմուլ իթտիքլէրի նէթիճէյի հասըլ իթմէմիշ իտի իսէ տէ, տիւշիւնիւլէն թէտպիրին ուսթալըգը վէ ճէսուրանէ պիր թէտպիր օլտուղընը պիլտիքլէրինտէն, Մօրիսի թէպրիքէ պէրապէր .

Վէրտիէ .— Նիւզտէ տօգսան տօգուզ մուվաֆֆագ օլապիլիր իտին . լաքին իշ թէրսինէ գարըշտը ։

Մօրիս .— Ալպէր տը Ժիւպրէ օ արալըգ օրատա պուլունմամըշ օլսա իտի, իշ օլմուշ պիթմիշ իտի ։ Գըզ պիր տահա չըգամայաճագ սուրէթտէ կէօլիւն իչինէ թօբարլանըփ կիտիյօր իտի . . . լաքին սիզէ թէքրար իտէրիմ քի, իլէրիտէ եինէ մուվաֆֆագ օլուրըմ ։

Վէրտիէ .— Սէն չաբուգ սուրէթտէ պաշգա պիր թէտպիր տիւշիւն . Միւշէլ Գրէմօնըն ինկիլթէրրատա սապըր թիւքէնիյօր ։

Մօրիս .— Ֆիքրիմ տահա մէչհուլ տըր . պիզէ գարարը օլան պիր քիմսէյի հէր քէսին կէօզիւնէ պաթաճագ սուրէթտէ ահմագճա մէյտանտան գալտըրմագ, վէ սօնրա բօլիսի արգամըզտա տիւշիւրմէքէ քեարը ազիլ տէյիլ տիր . ա՛սլա, ա՛սլա . իշին իչինտէ ճինայէթ սէօզիւ օլմամալը . . . պէր ֆալը, պէր հատիսէ տէնիլիփ կէչիլմէլի . էկէրչի գուրնազճա պիր թէտպիր պուլաճագ վէ էնճամընտա միւթթէհիմ օլմայաճագ սուրէթտէ պիր մագսատա նաիլ օլաճաղըմա գանաաթ հասըլ իտէճէք օլուր իսէմ, պիր իքինճի թէճրիւպէ տահա իտէճէյիմ . պինաէնալէյհ պըրագընըզ քի տիւշիւնէյիմ, ույտուրայըմ, պէյնիմի եօրայըմ տա պուլայըմ . սիզ տէ եինէ տիւշիւնիւնիզ . . . պիր քիշինին ագլընտան իսէ, իքի քիշինին ագլը էվլա տըր ։

Վէրտիէ .— Սէն հիչ ճէրրահլըգտան անլա՞րմըսըն ։

Մօրիս .— Ճիւզի պիր մալիւմաթըմ վար . . . պէնիմ գատար հէր քէս պիրէր պարչա ճէրրահլըգ պիլիր ։

Վէրտիէ .— Նու գաֆալարընըն թասընտա իկնէ սաբլայարագ չօճուգլարընը էօլտիւրէն մահուտ գարընըն տավասը խաթըրընտա՞ մը տըր ։

Մօրիս .— Խաթըրըմտա տըր . իյնէյի էքի քէմիյին արասընա սօգուփ գան չըգմայաճագ սուրէթտէ պէյնինէ սալտըրըրմըշ . վուգու պուլան վէֆաթ պէյն խասթալըղընա համլ օլունըր իմիշ ։

Լարթիկ .— Էյ, պէնճէ պու տա պիր եօլ տըր . հէմ գօլայ պիր թէտպիր տիր ։

Մորիս.— Գօլա՞յ մը՝ իճրասընը պագալըմ. այէն մատմազէլ Գրէսսոլըն գօ-ճասը՞ մըյըմ քի, ույունըզը զէման եանընա եագլաշտըրայըմ... իճրասը գա-պիլսիզ պիր Թէտպիր ։

Վէրտիէ.— Էյ զէհըր գուլլանըլսա՞ ։

Մորիս.— Նասըլըն ուզէրինէ եաֆթա եափըշտըրմագ տիմէք տիր ։ Զէհըր գուլ-լանըլաճագ օլսա տա, նա՞սըլ վէրէճէյիզ ։

Լարթիկ.— Պէն տաճա պաշգա պիր չէյ տիւշիւնիւյօրըմ ։

Մորիս.— Հա՞նկըսը ։

Լարթիկ.— Բարմաղընա Թաշ էվի զէհըրլի պիր եիւզիւք գօյսագ. եիւզիւք պիրազ սըգըշաճագ օլսա, բարմաղը հըզար վէ զէհըր իչէրի Թէէսիր իտէր ։

Մորիս.— Օլմա՛զ. չիւնքի վէֆաթընտան սօնրա եիւզիւք հըգարըլտըգտա եէրի պէլլի օլուր... պունտան մաատա, եիւզիւյի վէրէն մէյտանա չըգար վէ միւթթէ-հիմ օլուր... պաշգա պիր Թէտպիր տիւշիւնմէլի ։

44

Լարթիկ.— Տիւշիւնիւրիզ—տէյիպ, պիր միւտտէթճիք սուս տուրտըլար ։

Գիրտէն պիրէ Մորիս պաշընը էլինէ վուրուպ, քէմալը մէսէրրէթլէ.— Տիւ-շիւնմէյինիզ, պուլտըմ ։

Վէրտիէ.— Գապիլմի՞զ պիր չէյ մի ։

Մորիս.— Մուզայիրի. հաթթա բէք գապիլ ։

Վէրտիէ.— Անլաթ պագալըմ ։

Մորիս.— Էվվէլա պէն տօլապը գուրայըմ պիթիրէյիմ տէ, սօնրա տա սիզէ անլաթըրըմ. չիմտիլիք սէօյլէյէճէք տէ օլսամ, պիր էյիճէ անլայամազսընըզ ։

Լարթիկ.— Գուլագլընըզ Թէտպիրին իճրասը գօլա՞յ մը տըր ։

Մորիս.— Հաթթա բէք միւշքիլ. լաքին պէնիմ ճանըմա միննէթ քի պաշը կէօ-նա միւշքիլաթա Թէսատիւֆ իտէյիմ տէ գալէպէ տէ չալայըմ ։

Լարթիկ.— Տօլապը գուրտըգտան սօնրա, Նազարիյաթտան ֆիիլիյաթա՞նէ զէ-ման կէչէպիլիրսին ։

Մորիս.— Իքի տէֆա Մ. Գրէսսոլըն խանէսինտէ Թօբլանտըղըմըզտա իճրա ի-տէպիլիրիմ... եանի հաֆթանըն սօնունտա ։

Լարթիկ.— Զօգ պիր վագթ եօգ տիմէք ։

Մորիս.— Մարիճէ իչ պիրազ կէճ գալսա տա վազիֆէմ տէյիլ. մէսէլէնին ճա-նը Սիմոնտա տըր ։

Վէրտիէ.— Սիմոնըն իզինի Սէն-Մարթէն սօգագընտաքի ճամէշույխանէյէ գա-տար գօվալարըմ. լաքին օրատա գալայըմ... իլէրույէ վարամամ ։

Մորիս.— Կաչէթալարտա իյան իթմէք կիպի պիր Թէճրիւպէյէ գալգըշմագ տա գապիլ իճրա օլամազ. չօլաղըզ վէ ինթիյաթսըզըզ իթմիշ օլուրըզ... նէ եափալըմ պիլմէմ...

Վէրտիէ.— Արամալը, արամալը ։

Մորիս.— Նա պօշ եէրէ արայօր իսէ՛ք... հէր չէյի տիւշիւնմէլի ։

Վէրտիէ.— Շու միւշքիլաթըմըզը հալլ իթմէք իչիւն տէյիլ, վէ ֆագաթ միւշ-քիլաթըն չօնիւնիւ ալմագ իչիւն պիր Թէտպիր վար կիպի կէօրիւյօրըմ ։

Մորիս.— Նէ՞ տիր օ Թէտպիր ։

Վէրտիէ.— Սախթէ պիր ագտը վէֆաթ ույտուրսա՛գ, եագսա՛գ ։

Մորիս.— Օրտալարտա հիչ զիհնինի եօրմա... օլամազ... պու եաքաճաղըն ագ-տը վէֆաթը էճնէպի պիր մէմլէքէթտէ իպրազ իթմէկէ մէճպուր օլտուղըմըզտան, պիր Թազըմ իմզալար, մէօհրլէր վէ Թաստիգնամէլէր լազըմ տըր. հաթթա Ինկիլ-Թէրրա սէֆարէթինին պիլէ Թաստիգի օլմալը. պունտան մաատա չուրասը տա միւսպէթ տիր քի, րէսմի էվրագը հագգընտա սախթէքեարլըղա քիմ քի գալգըշ-մըշ իսէ, էնճամընտա էլէ կէչմիշ վէ մահվ օլմուշ տըր ։

Վէրտիէ պիր տէրէճէ հիտտէթլէ.— Էօյլէ իսէ Սիմոնը պօշ պագալըմ. չիւնքի Արման Տարվիլին միրասընը էլէ կէչիրմէլի, չարէ եօգ ։

Մորիս.— Օ միրասը էլէ կէչիրէճէյիմիզէ տաիր շիւպհէ իթմէյինիզ. պէնիմ եըլ-տըզըմ եիւքսէք տիր... էլպէթթէ քի պիր կիւն պիթթէսատիւֆ շու հալը միւշ-քիլտէն վէ էնտիշէտէն գուրթուլաճաղըզ... հէլէ պիր քէրրէ շու Մարի Գրէսսոլ-տան գուրթարայըմ սիզի տէ, սօնրա տա Սիմոնըն իճապընա պագարըզ... միւս-թանթիգ Մ. Բօլ տը Ժիպրէ Թարաֆընտան Վալանթին Տարվիլէ խիթապ օլունան Թէհտիտամէզ հագգընտա սէօյլէտիքլէրիմ իչիւն հիչ պիր չէյ տիւշիւնտիւնիւ՞զ մի ։

Վէրտիէ.— Պէն տիւշիւնտիւմ ։

Մորիս.— Նա՞սըլ ։

Վէրտիէ.— Միւսթանթիգին օլ պապաքքէ Թէշէպպիւսաթընտան հիչ պիր սէ-մէրէ հասըլ օլամայաճաղընա զանն իտըրըմ ։

Մորիս.— Պու սանի՞ն մի տիր. միւսթանթիգ զօնսօլաթօլարըն քէաֆֆէսինէ միւրաճաաթ իտէպիլիր վէ մալումաթ իսթէյէպիլիր. պիզիմ Լօնտրատաքի զօնսօլօ-սըմըզ իսէ, Արման Տարվիլի Թանըմըշ օլմալը տըր ։

Վէրտիէ.— Պու խուսուստա տախի Միչէլ Գրէմօն պանա մէքթուպընտա Թաֆ-սիլաթ վէրմիշ տիր... օ՝ օրաճա լազըմ կէլէն Թէտպիրի իթթիխազ իթմիշ տիր. օ ճիհէթլէ գօրգաճագ հիչ պիր իշ եօգ տըր ։

Մորիս.— Հէր հալտէ պիզ Մ. Բօլ տը Ժիպրէտէն էվվէլ տավրանմալըյըզ. պիզ Արման Տարվիլին միրասընա գօնտուգտան սօնրա, վարսըն օ պէյէնտիյինի եափսըն.—Մուախխարէն միւպահասայը տէյիշտիրէրէք.— Կէչէն ագշամ Օբէրա պալօսընտա սիզին տանսը վէ զըրմըզը մասգը գարը հագգընտա պիլմէյէրէք սի-զէ մալումաթ վէրմիշ օլան իքի չախսը իսթէտիյինիզտէ էլէ կէչիրէպիլի՞րմիսիզ ։

Վէրտիէ.— Կէչիրէմէյիզ ։

Մորիս.— Նիչի՞ն ։

Վէրտիէ.— Օ տամլար էսկի իզամէթկեահլարընը պրագմըշլար. չիւնքի պիր տաճա կէօրէմէտիմ ։

Մորիս.— Թէէսսիւֆ օլունըր... Նիհայէթ ինթիյաթը տավրանալըմ, վէ տուրմագսըզըն ուղրաշալըմ—տէյիպ, իւչ չէրիքլէր եէքտիկէրինտէն այրըլըրլար ։

* * *

Մ. տը Ժիպրէ մէմուլ իթմէտիյի պիր զէմանտէ Լիւտօվիգ Գրէսսոլըն գարըսը

օլմուշ օլան Վալանթին Տարվիլ իլէ եւլէնտիքտէ, գէօնլիւնտէ էգսէրի նէվ պիր թագըմ քէտէրնաք խաթըրէլէր թէվէլլիւտ իթմիշ տիր. եւլիլիկտէն նիչէ նիչէ էյէմ վէ քէտէր կէօրմիւշ օլտուղը էսկի մաշուգէսի հաղգընտաքի ղարազ ու նէֆսանիյէթի նէնիտէն ույանմազլը պէրապէր, միւնասէպէթսիզ պիր սուրէթտէ գաթ օլունմըշ օլան ռապըթաի ալագանըն էսէրի օլարագ տօղմուշ օլան չօճուղը տրալը պուլմագ արզուսըյլը ֆէվգէլատէ սուրէթտէ սուզան օլմաղա պաշլամըշ իտի:

Պինաէն ալէյհ, Մ. Լիւսովիգին խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, գըզընը պուլուպ էլէ կէչիրմէկէ վէ Վալանթինտէն ինթիգամ ալմաղա եէմին իթմիշ իտի:

Կէճէլէր կէպէ տիր, թաալիրինտէ, օ կէճէ սապահա գատար ույումայըպ, եիրմի իւչ սէնէտէն պէրու քէնտի հիւսնի րիզասըյլա վաթանընը թէրք իտիպ կիթմիշ օլան Արման Տարվիլին իզինի պուլմագ չարէլէրինի, վէ պու ուղուրտա նէ տէրէճէ միւշքիլաթա ուղրայաճաղընը վէ ղալէպէ իթմէք իչին նէ գատար վագթ սավաշաճաղընը, վէ Արման Տարվիլին Ֆրանսատան չըգտըգտան սօնրա նէ՞րէյէ կիթտիյինի, Էվրոբանըն հա՞նկի ճիհէթինտէ, հա՞նկի շէհրինտէ, վէ խախօտ հա՞նկի քէօշէտէ գալտըղընը, վէ սաղ օլուպ օլմատըղընը տիւշիւնմէքտէ վէ մուվաֆֆագ օլաճաղընա տայր իւմիտ իթմէյիպ, մուգաֆին հէր վէճհ իլէ չալըշաճաղընը գուրմագտա իտի:

Մ. տը Ժիպրէնին գիճնինի մէշղուլ իտէն մէսէլէ պաշըճա գըզընը պուլմագ մատտէսի օլմայըպ, չու արատա, էն զիյատէ օղլու Ալպէրին՝ Վալանթինին գըզընը սէվմէքտէ օլմասընտան գօրգմագտա, վէ օղլունըն գալպինին հէր ճիհէթինէ թուվիլէթլի քէօքլէրինի սալըվերմիշ օլան բաք վէ չէտին պիր մուհապպէթի նէ՞ վէճհ իլէ օ գալպտէն չըգարմագ իգթիզա իթտիյինի, վէ չու մուհապպէթի չըգարմաղա գալգըշաճագ օլսա, գալպին պիւսպիւթին գըրըլըպ գըրըլմայաճաղընը տիւշիւնիւպ տուրմագտա իտի:

Օղլու Ալպէրի բէք ալա թանըտըղը ճիհէթլէ, խաթիգամէթը հալ վէ խիւլուսը գալպինի թագտիր էյլէտիյի կիպի, գիյատէ մուանիտ օլտուղընը տախի պիլիր իտի: Օ Ալպէր իլք տէֆա օլարագ վէ քէմալը չիտտէթլէ ճան ու կէօնիւլտէն օ գըզըղազա մէյլ վէրմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, չու մէյլինտէն գօլայճա վազ կէչիփ կէչէմէյէճէյի, վէ օ մասումէնին իսէ Վալանթինին գըզը օլմագտան պաշգա պիր գապահաթը օլմատըղը խուսուսլարընը վէգնը իտրաքէ վուրմագտա, վէ Ֆագաթ մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրմէմէքտէ իտի: Տիկէր թարաֆտան տախի, պիր վագթ քէնտի մաշուգէսի օլան Վալանթին Տարվիլ կիպի պէտնամ պիր գարը իլէ գարապէթ բէյտա իթմէկէ Ալպէրին հիչ պիր վէճհ իլէ րազը օլմայաճաղը Ֆիքրինէ զահիպ օլմագտա իտի:

Շու տիւշիւնճէլէր իլէ պիւթիւն կէճէ ույույամայըպ, սապահ էրքէն Արման Տարվիլի հէր թարաֆտա արամաղա, վէ օղլու Ալպէրին՝ Մարի Գրէսօյա օլան տուգընը զայիլ իթմէնին չարէսինի պուլմաղա գարարը գաթի վէրէրէք խանէսինտէն չըգըպ, մահալը մէմուրիյէթինէ կիթտի վէ օրատա տախի տէրին տէրին տիւշիւնմէկէ պաշլատը: Վալանթինին բէտէրի ան սըրը Շալօնը օլտուղընը պիլտիյինտէն, քէօշէսի բէսմի տամղալը պիր քեաղըտ ալըպ, Արման Տարվիլին իգամէթկեահընը պիլիպ պիլմէտիյինի Շալօն գայմագամընա սիւալ իթտիքտէն, վէ մէքթուպըն

ճէվապընը ալտըգտա, ինձապընա պագաճաղընը գարարլաշտըրըրտըգտան սօնրա, բօլիս միւտիրինի ճէլպ իլէ, Բէր Լաշէզ վէ Մօնթօրկէօյլ տօգտօր ճինայէթլէրի հագգընտա թաֆսիլաթ ալըր, վէ ազըմ սաաթ պէշտէ էվինէ ավտէթ իթտի:

—Օղլում կէլտի՞ մի,

Խըզմէթճի.— Էվվէթ էֆէնտիմ:

Միւսթանթիգ.— Օտասընտա՞ մը տըր:

Խըզմէթճի.— Օտասընտա. եաթըյօր:

Միւսթանթիգ.— Եաթըյօր մը՞. խասթա՞ մը տըր:

Խըզմէթճի.— Խասթա տէյիլ մէզ. խաֆիֆճէ պիր գաղա սավուշտուրմըշ, քէյֆսիզ. պիր չէյ տէյիլ: Բէճա իթտի քի թէշրիֆինիզտէ տէրհալ օտասընա կիտէսինիզ:

Միւսթանթիգ ֆօղտ սէօզինիւ իշիտիր իշիտմէզ հէման օղլունըն օտասընա սէյիրթտի: Իչէրի կիրտիքտէ, Ալպէրին եաթաղը եանընտա օթուրմագտա օլան տօստը Թօրխանէ գապիթի այաղա գալգըպ սէլամ վէրտի:

Ալպէր կիւլէ կիւլէ էլինի բէտէրինէ ուզաթտըգտա, Մ. տը Ժիպրէ հագըգաթէն աղըր պիր չէյ օլմատըղընա գանաաթ հասըլ իտիպ, վէ ֆագաթ եինէ թէլաշլը հալ իլէ.— Նէ՞ օլտու, օ՛ղլում,

Ալպէր.— Պիր չէյ տէյիլ. պուգըն իւզէրինէ տիւշտիմ. տահա տօղրուսը կէօլիւն իւզէրինտէ պուզ գըրըլտը իչինէ տալտըմ: Շու մէվսիմտէ նազարէն պիրազ սօղուգճա կէլտի, պունտան իպարէթ. պիրազ տա օմուզըմ ինճինտի:

Միւսթանթիգ.— Պիրազ թէհլիքէլի չէյլէր կիպի կէօրիւյօրըմ:

Ջապիթ.— Թէհլիքէլի օլապիլիր իտի, լաքին օլմատը. հաթթա պիր էլէք տէ հասըլ օլտու... չիւնքի պու գաղա պիրինի էօլիւմտէն գուրթարտը...

Միւսթանթիգ.— Քիմի՞:

Ջապիթ.— Կիւզէլ վէ կէնճ պիր գըզը:

Միւսթանթիգ.— Կէնճ պիր գըզը՛:

Ալպէր.— Սէնին թանըտըղըն պիր գըզ—տէյիլ, վուգուֆ հալի պէրթափսիլ հիքեայէ էյլէտի:

45

Մ. տը Ժիպրէ՝ Մարի Գրէսօլ իլէ Վալանթինին խամլէրինի իշիթտիքտէ ճանը սըգըլըպ.

—Վէնսէն գօրուսընտա օ գատընլար իլէ պուլուշմանըզ մուգարրէ՞ր մի իտի:

Ալպէր.— Ա՛պա. թէսատիւֆի պիր չէյ. պիլիրմի՞ն նա, տօստըմ Օգթավը կէօրմէկէ կիթմիշ իտիմ... կէօլիւն իւզէրինտէ գըզագլը գայմագըլըղը թէքլիֆ իթտի... պէն տէ գապուլ իթտիմ. չիւնքի գըզագլը գայմագըլըղը սէվէրիմ: Օրատա մատամ Գրէսօլ իլէ գըզընը վէ Մ. Մօրիս Վասսէօրի րասթ կէլտիմ:

Մօրիս Վասսէօր նամը Մ. տը Ժիպրէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտիպ.

—Մօրիս Վասսէօր մի՛:

Ալպէր.— Էվվէթ, Մ. Գրէսօլըն ճէմիյէթինտէ պուլունմըշ օլան պիր տէլիքանլը:

Միւսթանթիգ .— Օ՛ տատամ նէ՞ իլէ մէչըուլ տըր ։

Ալպէր .— Կաջէթանը տըր ղանն իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ .— Հա՞նկը հէքիմ սէնի թէտավի իթտի ։

Ալպէր .— Օգթավըն ճէլպ իթմիշ օլտուղը ասքէրի պիր հէքիմ իտի ։ Էնէմմի-յէթ վէրմէտի . պիր գաչ կիւն ղարֆընտա կէչէճէյինի պէյան իթտի . մէմուլ իտէ-րիմ քի, Մ. Գրէսսօլըն կէլէճէք զէֆաֆի միւսամէրէսինէ կիտէպիլիրիմ ։

Մ. տը Ժիպրէ գալըրընը չաթտը ։

Ալպէր բէտէրինին չու հալինի կէօրտիւքտէ .— Նէ՞ն վար, բէտէրճիյիմ . Գը-րէսսօլ Փամիլեասընտան պաշա իթտիյիմ կիպի ճանըն սըգըլըյօր ։

Ալպէրին եանընտա տօսթը Օգթավ Թամիզիէ պուլընմամըշ օլսա իտի, չու սէօզլիւն թաֆսիլաթընա կիրիշէճէքտի ։

—Օ Փամիլեա իլէ պու տէրէճէ միւնասէպէթտէ պուլընմանտան խայրը պիր նէթիճէ չըգմայաճաղընա էմինիմ ։

Ալպէրին պէնզի աթտը ։

Միւսթանթիգ սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Հաթթա խայաթը տա մէյտանտա՝ Վէնսէն գօրուսընտա օ Փամիլեայա բասթ կէլմէնիզ սէնին իչիւն չիմտիլիք խայըրը օլմատը ։

Ալպէր .— Ճի՞տտէն մի սէօյլէյօրսընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Ղայէթ ճիտտէն ։

Ալպէր .— Սէ՞ն տէ մի պաթըլ իթիգատլարա րիայէթ իթմէկիէ պաշլատըն ։

Միւսթանթիգ .— Խա՛յր . լաքին ալէմտէ գատէմսիզ վէ ուղուրսըզ տատմլար պուլունտուղընա գանիմըշըմ ։

Օգթավ Թամիզիէ սէօզէ գարըշըպ .— Պալզագըն տա Ֆիքրի պու մէրքէզտէ իտի . չու մուհարրիրի մէչհուր, չու վագըանիւվիսը պէնտամ, ուղուրսըզլըգ տէնիլէն շէյէ ինանըր իտի ։

Պու միւպահասատան Ալպէր ասլա խօշլանմատըղընտան, սէօզիւ քէսմէկէ գալգըշըպ .

—Արթըգ եաթագտան գալգաճաղըմ ։

Միւսթանթիգ .— Իհթիյաթսըզլըգ իթմիշ օլմա՞զմըսըն ։

Ալպէր .— Ա՛սլա . չիւնքի բէք էյի իմ . . Օգթավ եէմէյի պուրատա եէյէճէք էիպէն տէ սիզին իլէ սուֆրայա օթուրաճաղըմ . . . ավճըլար կիպի գարնըմ աճըգ-մըշ, հէքիմ տէ բէրհիզ գօյմատը—տէյիփ, այաղա գալգտը, քէնտի քէնտիյէ կի-յինտի ։

Կիւլէրէք սէօյլէյէրէք եէմէքլէրինի եէտիլէր . սաաթ տօգուզա տօղրու Օգթավ րուխսաթ Թալէպ իտիփ, Վէնսէնէ կիթտի ։

Մ. տը Ժիպրէ իլէ օղլու Ալպէր եալընըզ գալտըգլարընտա, Ալպէր .

—Իշթէ չիմտի եալընըզ ըզ . Գրէսսօլ Փամիլեասընտան տօլայը սէնին պանա սէօյլէյէճէք պաղը սէօզլէրին օլմալը ։

Միւսթանթիգ .— Վար տըր . հաթթա սէօյլէյէճէքլէրիմ ղայէթ էհէմմիյէթլի տիր . լաքին ղանն իտէրիմ քի, պաշգա պիր կիւնէ պրագմագ խայըրը օլուր ։

Ալպէր .— Նի՞չիւն պաշգա կիւնէ պրագմալը ։

Միւսթանթիգ .— Տահա ղայիփսին, տահա խսթիրահաթ իթմէկէ միւհթաճ-սըն . . . պու ագշամ եաթ տա րահաթճա ույգունը ույու . եարըն երինէ կէօրիւշիւ-րիւզ ։

Ալպէր .— Սէնին միւթէրէտտիտ հալլէրինտէն գօրգույօրըմ . . . Թէրէտտիւտ իթմէքտէն իսէ, հագըգաթը հալի սէօյլէմէք հէր հալտէ էվլա տըր . . . պէնիմ ար-թըգ չօճուգլըղըմ սավմըշ օլտուղընը պիլիրսին . . . հէր նէ գատար եաղըմ քիւչիւք իսէ տէ, ագըլըմ թամ տըր . . . զիհնինի մէշղուլ իտէն շէյ հէր նէ իսէ աչըգ աչըղա սէօյլէ ։

Միւսթանթիգ .— Սէօյլէյէճէք օլսամ քէտէր իտէճէքսին, չօգ քէտէր իտէ-ճէքսին ։

Ալպէր .— Օ քէտէրէ տէ թէհամմիւլ իտէրիմ . . . չիմտիտէն անլայօրըմ քի, Մարի Գրէսսօլը սէն սէվմէյօրսըն ։

Միւսթանթիգ .— Ալլահ չահիտ քի, օ պիչարէ գըզճըղազ հագգընտա հիչ պիր ղըտավէթիմ եօգ տըր . . . հաթթա տէրէճէի նիհայէտէ պանա խօշ կէօրիւնմիւշ տիր ։

Ալպէր .— Տիմէք օլուր քի, սէօյլէյէճէյին սէօզլէրին Մարիյէ չումուլի եօգ տըր ։

Միւսթանթիգ .— Վար տըր ։

Ալպէր .— Ալլահ աչգընա մէրամընը անլաթ, ճանըմը հըգարըյօրսըն . պիլիր-սին քի Մարի Գրէսսօլը սէվէրիմ . . . սէվտիյիմի սանա պէյան իթմիշիմ տիր . . . օ գըզճըղազտա նէ՞ գապահաթ կէօրիւյօրսըն . . . անլամալըյըմ . . . իսթէրիմ ան-լամագ ։

Մ. տը Ժիպրէ՝ օղլունըն խէլէճանընը միւշահէտէ իթմէքլէ, քէտէրը ազիմ հիսս իտէրէք, պիր միւտտէթճիք սիւքիւթ իթտի վէ նիհայէթ իչի օղլունա աչմադա գա-րար վէրտի ։

Ալպէր .— Նի՞չիւն սիւքիւթ իտիյօրսըն, նի՞չիւն ճէվապ վէրմէյօրսըն, նի՞չիւն թէրէտտիւտ իտիյօրսըն . տիմէք քի սէօյլէյէճէյին շէյ ղայէթ տէհշէթլի պիր շէյ տիր ։

Միւսթանթիգ պաշընը գալտըրըպ, կէօզլէրինի օղլունըն եիւզիւնէ տիքտի, վէ քէտէրլի պիր հալ իլէ .— Տիմէք քի պու գըզը Փէվգէլատէ սէվիյօրսըն . . .

Ալպէր .— Էվվէթ, ճան ու կէօնիւլտէն սէվէրիմ, վէ օնսըզ պու ալէմը Փա-նիտէ պախթիյար օլամայաճաղըմը անլայօրըմ ։

Միւսթանթիգ .— Սէն չօճուգ տէյիլիմ տիյօրսըն ամմա, չօճուգ կիպի սէօզլէր սէօյլէյօրսըն . . .

Ալպէր .— Էկէրչի Մարի իլէ էվլէնմէյէճէք օլուր իսէմ էօլէճէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Աչգ ու մուհապպէթտէն քիմսէ էօլմէզ . շահմէթ չէքիլիր, քէտէր հիսս օլունըր վէ Փագաթ էօլիւնմէզ . էն չէտին եարալար, հաթթա տիւ-գէլէճէյի մէմուլ օլմայան եարալար, գուրուըլար գաբանըրլար ։

Ալպէր .— Պէնիմ եարալարըմըն գաբանաճաղը եօգ, պէնիմ եարալարըմըն գա-նը ագտըգճա ագաճագ, վէ պէն տէ աճըլարընը տույմամագ իչիւն էօլիւմ կի-տէճէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Պօշ պիր ֆիքր · սէն տիւզճէ սայըգլայօրսըն ։ Պու պիր նէօպէթ տիր քի, էլպէթթէ չապուգ կէչէր ։

Ալպէր .— Պէնիմ նէօպէթիմ կէչմէյէճէք տիր . . . իսթէմէմ տէ քի կէչսին ։

Միւսթանթիգ .— Պու կիւնտէն իթիպարէն Մարի Պրէսսօլտան վազ կէչմէլի · Մարի Պրէսսօլը ունութմագ լազըմ կէլտիյինի սանա պէյան վէ թէֆհիմ իտէճէք օլուր իսէմ նէ՞ եափարսըն ։

Ալպէրին պէնզի էօլիւ պէնզի կիպի սօնուգ .— Մարիյի կէօրմէքտէն վազ կէչմէք մի՛ ։

Միւսթանթիգ .— Հէմ վազ կէչմէք վէ հէմ տէ գաթիէն ունութմագ ։

Ալպէր .— Սէօյլէտիյինի տիւշիւնմէքսիզին սէօյլէյօրսըն . . . սէօյլէտիքլէրին գապիլը իճրա օլմատըղընը սէն տէ պիլիրսին ։

Միւսթանթիգ .— Պունըն իլէ պէրապէր, պէօյլէ օլմագ լազըմ կէլիր ։

Ալպէր .— Պէօյլէ օլմա՞գ մը լազըմ կէլիր ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ։

Ալպէր .— Լաքին նի՞չին պէնի պու գատար մուազզապ իտիյօրսըն . . . նէ՞ սէպէպէ մէպնի կէօյնիւմիւ պէօյլէ գըրըյօրսըն · անլաթ տա, պէն տէ նիչին ճէֆա չէքտիյիմի պիլէյիմ ։ Մարի՝ պիր էհլի ըրզ քիմսէնին աչգ ու սէվտասընա շայէսթէ օ՞լմայան պիր գըզ մը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Օ գըզճաղըզը հիչ պիր վէճհ իլէ թէնգիտ իտէմէմ . . . պէնճէ, կէօքտէքի մէլէքլէր միսալի բաք վէ պիկիւնահ տըր ։

Ալպէր .— Մատամ քի սէվիլմէկէ լայըգ պիր գըզ տըր, նի՞չին սէվմէմէ մանի օլույօրսըն . . . բէտէրի նամուսու՞զ պիր քիմսէ մի տիր . . . մալիք օլտուղը սէրվէթի չալմը՞շ մը տըր . . . Թաշըտըղը նամ քիրլէնմի՞շ պիր նամ մը տըր · քէնտիսի էսնաֆ վէ պիզ իսէ ասըլզատէ սընըֆընտան օլտուղումըզ իչի՞ն մի տիր քի մէրգումէ իլէ էվլէնմէքլիյիմի մունասիպ կէօրմէյօրսըն ։

Միւսթանթիգ .— Պէօյլէ պիր ֆիքրէ զահիպ օլմագ ագըլսըզլըգ տըր · պու միւլիւ էֆքեարտա պուլունմագ օլսամ, սէնին պանա հիւրմէթ վէ րիայէթ վէ իթաաթ էթմէմէկէ հագգըն օլապիլիր · ինսանըն հայսիյէթի քէնտի չալըշմասընտա օլմագ լազըմ կէլիր · էճտատընըն հայսիյէթի քեար էթմէզ . . . պէնճէ, պէն նէ իսէմ, Մ. Պրէսսօլ տա օ տըր · քէնտիսինի բէք միւթէպէր տէյու թանըմըշ օլտուղըմ վէ րիայէթը ումումիյէյէ մազհար օլտուղընը պիլտիյիմ իչիւն, հագգընտա հիւրմէթը մախսուսէմ վար տըր . . . Մ. Պրէսսօլ իլէ գարապէթ բէյտա էթմէք միւմքին օլսա, պէնճէ մուճիպը թէնէզզիւլ տէյիլ, ատէթա իֆթիխար տըր · լաքին չի չարէ քի, պէօյլէ պիր գարապէթ գապիլ տէյիլ ։

Ալպէր .— Պէնի չըլտըրթաճագսըն, պա՛պաճըղըմ · պանա պիր մուամմա տըր սէօյլէյօրսըն, վէ ֆագաթ հալլինէ մէտար օլապիլէճէք էսպապը կէօսթէրմէյօրսըն ։ Մարի Պրէսսօլըն միւթէպէր պիր քիմսէյէ շայէսթէ պիր գըզ օլտուղընը, վէ բէտէրի իլէ գարապէթ բէյտա էթմէք մուճիպը իֆթիխարըն իտիւկինի իթիրաֆ իտիյօրսըն, սօնրա տա շու գարապէթին միւմքին օլմատըղընը իտտիա իտիյօրսըն · սէնի տինլէտիքճէ, աճապա ֆէնա պիր րույա՞ մը կէօրիւյօրըմ տէյու շաշըրըպ գալըյօրըմ · չիւնքի, պարիտանէ վէ զալըմանէ սէօյլէտիյին սէօզլէրտէն հիչ պիր շէյ անլայամայօրըմ, վէ պու միւպահասալարա պիր սէպէպ տէ կէօրմէյօրըմ ։

46

Միւսթանթիգ .— Պէնի տինլէ, օ՛ղլում · տինլէ տէ, սօնրա մէօհլէթի սէն հիւքմ էթ ։

Ալպէր .— Սէօյլէ՛, պա՛պաճըղըմ, սէօյլէ · հայաթ վէ եախօտ մէմաթըմ հագգընտա վէրիլէճէք պիր հիւքմ մագամընտա սէօզլէրինէ պէքլէմէքտէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Էյէրչի խաթըրընտա գալտը իսէ, պունտան պիր գաչ կիւն մուգատտէմ Մ. Պրէսսօլըն կէօնտէրմիշ օլտուղը մէքթուպը սանա թէսլիմ իթտիյիմ վէ սէնին տէ մէրգումէնին գըզընը սէվտիյինի պանա սէօյլէտիյին սըրատա, իլք տէֆա օլարագ հիսս էյլէտիյին մէյլտէն սագընմագլըղընը սանա թավսիյէ էյլէտիմ, վէ սէնի իգնաաթ էթմէք իւմիտիլէ, կէնճլիյիմ զէմանընտաքի պիր սէրկիւզէշթիմի սանա հիքեայէ էյլէտիմ ։

Ալպէր .— Էվվէթ, խաթըրըմտա տըր · սէնին էհլի ըրզ գըյաս իտէրէք մէյլ վէրմիշ վէ սէվմիշ օլտուղըն գըզըն րէզիլ վէ պէտնամ վէ հէր ֆէնալըղըն, վէ հաթթա քէնտի մահսուլը օլան պիր չօճուղը թէրք էթմէք կիպի պիր ճինայէթին պիլէ իճրասընա միւգթէտիր պիր գըզ օլտուղընը նաղէհան անլատըղընը հիքեայէ էթտին . . . պէն տէ տինլէտիքճէ տէհշէթիմտէն տօնըբ գալտըմ ։

Միւսթանթիգ .— Էլպէթթէ շու րասը տա խաթըրընտա գալմըշ տըր քի, Պրէսսօլ ֆամիլեասընը թանըմատըղըմ, վէ խայլը միւտտէթտէն պէրու ճէմիյէթ իչինէ կիրմէտիյիմ իչիւն, տավէթլի օլտուղըմ միւսամէրէի չէպանէտէ պուլունմագ իսթէմէտիմ, վէ մահզա սէնին խաթըրըն իչիւն կիթտիմ ։

Ալպէր .— Պու տա խաթըրըմտա գալմըշ տըր · հաթթա օ ճիհէթտէն տօլայը էլան միւթէէսսիֆիմ ։

Միւսթանթիգ .— Օ էվէ կիթտիմ, հէմէն էվ խալգընտան օլմագ իւզրէ գարշըմա պիր ճանավար, պիր աճայիպ մախլուգ չըգտը · նէ տէրէճէ հայրէթ վէ տէհշէթ տիւշար օլտուղըմը, պիր քէրրէ սէն թէսավվուր էթ · սէն քի՛ օ էվին խալգըյլա գարապէթ բէյտա էթմէք իսթէյօրսըն ։

Ալպէր .— Պիր ճանավար մը՛, պիր ղարիպ մախլուգ մը՛ ։

Միւսթանթիգ .— Զաննէթմէ քի շու թապիրիմ միւպալաղալը տըր . . . պիր վագթ սէվմիշ օլտուղըմ օ պէտնամ վէ րըսվայ գարը գարշըմա չըգտը . . . օ զէվագը քատըն Վալանթին Տարվիլ իտի · պու կիւն մատամ Պրէսսօլ թէսմիյէ օլունըյօր . . . Մարինին վալիտէսի ։

Ալպէր հիտտէթլէ այաղա գալգտը, վէ եըլտըրըմ չարբմըշ կիպի թէքրար սանտալյէսինին իւզէրինէ տիւշիւպ, վէ էլինի սինէսինէ կէօթիւրիւպ .— Մարի՛ . . . օ գարընըն գըզը՞ մը — տէյիպ, պաշընը աշաղը վէ աճը աճը աղլամաղա պաշլատը ։

Միւսթանթիգ .— Սէնին թէսավվուր իթտիյին նիքեահըն գապիլը իճրա օլմատըղընը սէպէպինի շիմտի անլատը՞ն մը, օ՛ղլում . . . Մարիյի պիր տահա կէօրմէմէք վէ ունութմաղա չալըշմագ լիւզումընը շիմտի ֆէհմ իտի՞յօրմըսըն ։

Ալպէր .— Շու հալտէ մահքիւմ օլտում պիթտի · Մարի տէ պէնիմ իլէ պէրապէր մահքիւմ օլտու սայըլըր . . . հէր նէ գատար քէնտի բաք վէ աֆիֆ պիր գըզ

իսէ , վալիտէսի ղատտար պիր գարը իմիշ . . . չու մէյէքսիմա գըզ , խաին վէ բէ-ցիւ վէ ըըսվայ պիր գարըտան տօղմուշ տըր տէյու , մուէպպէտէն պիրպիրիմիզտէն այըըլմագ իճապ իտիյօր . . . պէօյլէ հագգանիյէթ , պէօյլէ ատալէ՞թ մի օլուր . ա-նալարըն իշլէտիքլէրի գապահաթլարըն մէսուլիյէթինի չօճուգլարա աթֆ իթմէք , վէ ճէզասընը անլէրէ չէքտիրմէք մուվաֆըգը ատալէ՞թ մի տիր . . . հաշա՛ , սիւմմէ հաշա . . . ա՛սլա գապուլ իթմէմ ։

Միւսթանթիգ .— Ալպէ՛ր . . .

Ալպէր .— Էվվէթ , գապուլ իտէմէմ . հա՛շա , սիւմմէ հաշա . պիր վալիտէնին այըը իչիւն գըզընըն խիւզիւնին գըզարմասը , հիչ պիր վագթ իճապ իթմէզ . . . պունտան մաատա , շու վալիտէ , վալիտէ օլալըտան պէրու նաիմ վէ բէչլիման օլ-մատըզը , վէ օնտան պէրու ըըզ ու վագարը եէրինտէ պիր էօմր կէչիրիպ գէմանը մաղինին այալընը եօրթմէմիշ օլտուղը նէ՞ մալիւմ ։

Միւսթանթիգ .— Շու միւթալաանը գապուլ իթտիմ . վէ ֆագաթ շու հալտէ հիչ օլմազ իսէ , պէնիմ չօճուղըմը նէ՛ խաբմըշ օլտուղընը պանա սէօյլէմէյի տէյի՞լ մի իտի . չօճուղըմը պանա վէրսին տէ աֆիլ իտէյիմ ։

Ալպէր .— Սէն քէնտինտէն օ չօճուղը իսթէտի՞ն մի ։

Միւսթանթիգ .— Էվվէթ ։

Ալպէր .— Նէ՞ ճէվապ վէրտի ։

Միւսթանթիգ .— Գարտաշը Արման Տարվիլին չօճուղը ալմըշ օլտուղընը իֆա-տէ իթտի ։

Ալպէր .— Շու իֆատէսինին սահիհ օլմատըղընա էյինտէ պիր իսպաթ վա՞ր մը տըր . նի՞չիւն ինանմագ իսթէմէյօրսըն ։

Միւսթանթիգ թէաճճիւպ վէ թէլաշ իլէ .— Սէն պու գարըյը ատէթա վիգա-յէ իտիյօրսըն ։

Ալպէր .— Պէն վիգայէ իթմէյօրըմ . . . պէլքի տէ սէօյլէտիյի սահիհ տիր տի-յօրըմ . . . պունտան մաատա չունքու տա իտտաա իտիյօրըմ քի , քէնտիսի նէ գա-տար գապահաթլը օլուր իսէ օլսուն , գըզը սուչսըզ տըր , պիկկինահ տըր . . .

Միւսթանթիգ .— Շու իֆատէ վէ պէյանաթըմը տինլէմիշ օլտուղըն հալտէ , եինէ Մարի իլէ էվլէնմէքլիյի թէսավվուր իթմէկտէ ճէսարէթ իտի՞յօրմըսըն ։

Ալպէր .— Նի՞չիւն իթմէյիմ . սէվմէքտէ օլտուղըմ գըզ՝ հիչ պիր հագարէթէ շայէսթէ տէյիլ տիր . հէմ սանա վէ հէմ տէ պանա լայըգ պիր գըզ տըր ։

Միւսթանթիգ .— Տիգգաթ էթ , Ա՛լպէր , հիւքիւմէթը բէտէէրանէմ գարըը իս-խան իտիյօրսըն ։

Ալպէր .— Գունա խանան տէնիլէմէզ . . . պու պիր բէճա տըր . քէմալը թէվա-ղու իլէ իսթիրհամ իտիյօրըմ . . . հագգանիյէթի էլտէն պրա՛գմա ։ Մուէպպէտէն սէվէճէյիմ անտ ու բէյման իթմիշ օլտուղըմ Մարիյի պիր տահա կէօրմէմէք , վէ Մ. Գրէսսօլըն էվինէ կիթմէքտէն ֆէրագէթ իթմէք , օ էհլի ըըզ գաթըն զիհնինէ պէր թագըմ վէսվէսէլէր տուշիւրմէք տիմէք տիր քի , թապիի շու վէսվէսէսինի տէֆ իթմէք ազմինէ տուշէճէք , վէ նիհայէթ տէհշէթլի մալիւմաթլար իսթիհսալինէ մու-վաֆֆագ օլաճագ տըր . պէօյլէճէ , Վալանթին Տարվիլին գապահաթը օլտուղընա տաիր էյինտէ սաղլամ պիր տէլիլ հէնուզ պուլունմատըղը հալտէ , օ պիկկինահ տ-

տամըրզադըն սաատէթը հալինի մահվ ու զաիլ իթմիշ օլաճագսըն . հագգսըզ պիր մուամէլէ տիր պու . պէնի պէօյլէ պիր հագգսըզլըգ իճրասընա մէճպուր իթմէյինիզ ։

Միւսթանթիգ .— Նէթիճէսի նէ օլուր իսէ օլսուն , սէն հէր հալտէ գաթը միւնասէպէթ իթմէլիսին ։

Ալպէր .— Տէսէնէ քի մէէյուս օլայըմ պիթէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Մէէյուսիյէթ , ֆիքրին զաաֆընտան նէշէթ իտէր . պէն ի-սէ , սէնին մէթին պիր ֆիքրէ սահիպ օլմագլըղընը իսթէրիմ . սէն քէնտի շանընը վէ նամուս ու իթիպարընը մուհաֆազա իթմէլիսին ։

Ալպէր .— Միւրատընըզ պէնի էօլտիւրմէք տիր . . . — տէյէրէք , Ալպէրին պա-շը արգասընա տուշտու վէ պէնզի գօրգուլաճագ տէրէճէտէ աթըը ։

Մ. տը Ժիպրէ հէման իւզէրինէ վարըպ , վէ պօղազընա սարըլըպ էօփէ էօփէ . Ա՛լպէր . . . Ա՛լպէր . . . տէտի իսէ տէ , Ալպէր՝ հէյէճանտան , քէտէրտէն քէնտիյի ղայպ իթմիշ , վէ օլան սէօզլէրի իշիտէմէյէճէք պիր հալէ կէլմիշ իտի ։

Միւսթանթիգ՝ շանը վուրուպ հէման խըզմէթճիյի իմտատա չաղըրտը , վէ ի-քիսի պիրտէն պայըլմըշ վէ տուշմիւշ օլան Ալպէրի գալտըրըպ օտասընա կէօթիւր-տիւլէր , վէ եաթաղընա եաթըրտըլար ։

Պիր գաչ տագըգա սօնրա Ալպէր այըլտը իսէ տէ , աղըրճա պիր նէօպէթ իս-թէ կէլտի ։ Աճէլէթէն ճէլպ օլընան հէքիմ՝ նէօպէթի քէսէճէք պիր իլաճ թէրթիպ իթտի ։

Միւսթանթիգ .— Տօ՛գթօր , աղը՞ր պիր շէյ մի տիր ։

Հէքիմ .— Շիմտիլիք տէյիլ , լաքին իլէրիտէ աղըրլաշապիլիր . . . օղլունըզ սը-նըրլը տըր . քիւչիւք պիր շէյ սընըրլարընա թէէսիր իտիյօր . . . թէլաշ վէ րահաթ-սըզլըղա հիչ կէլմէզ . . . չօգ քէտէր վէ աճը հիսս իտէճէք օլուր իսէ , էօմրիւ թէհ-լիքէյէ տուշէպիլիր—տէյիպ , հէքիմ կիթտի վէ Ալպէր տէ ույգույա տալտը ։

Միւսթանթիգ՝ թարիֆի կիւճ պիր հալէ տուչար օլուպ , սապահա գատար ու-յումագսըզըն օղլունըն պաշը ուճունտա պէքլէտի ։

Էրթէսի կիւնիւ Ալպէրին քէյֆսիզլիյի կէրէյի կիպի խաֆիֆլէշմիշ վէ հէքիմ տախի շու հալի թաստիգ իթմիշ իսէ տէ , հիչ պիր իշլէ մէշղուլ օլմամասընը , վէ իսթիրահաթը թամմէ իլէ բէրհիզ իթմէսինի թէնպիհ իթտի ։

Մ. տը Ժիպրէ , իլք կիւնքի միւլահազաաթտան ասլա տէմ վուրմայըպ , Ալպէրի էօփտիւքտէն սօնրա , մահալը մէմուրիյէթինէ կիթտի ։

Պիր տահա Մարիյի կէօրմէմէք մատտէսի խաթըրընա կէլտիքճէ Ալպէր ֆէվգէ-լատէ սուրէթտէ քէտէրլէնմէքտէ , վէ բէտէրինին մուվաֆագաթ իթմէմէսինտէն , վէ օլունան հագգսըզլըգտան տօլայը հիտտէթլէնմէքտէ իտի ։

Ալպէր՝ օ կիւնիւ պէօյլէ հէյէճան վէ քէտէր իչինտէ կէչիրիպ , իլք կիւնիւ Մ. Գրէսսօլըն խապէր ալմագա կէլմիշ օլտուղընը տէրխաթըր իլէ , եինէ կէլիպ կէլմէ-յէճէյինի , վէ կէլմէզ իսէ , Մարինին զահիրէն խաֆիֆ կէօրիւնէն եարասը քէսպը էհէմմիյէթ իթմիշ տիմէք օլաճաղընը տուշիւնմէքտէ իտի ։

Օ կիւնիւ Մ. Գրէսսօլ քէնտի կէլմէմիշ , վէ նէ տէ իսթիֆսարը խաթըր զըմնըն-տա թարաֆընտան պիր քիմսէ կէօնտէրմէմիշ իտի ։

Մ. տը Ժիպրէ՝ սաաթ տէօրթտէ , հէնուզ հէքիմին կէլմիշ օլտուղը սըրատա

աւտէթ էտուպ, իքիսի պէրապէր խասթանըն եանընա կիրտիլէր ։

Ալպէր` տէրէճէյի նիհայէթէ մուզտարիպ պիր հալտէ օլուպ, հէքիմ իլք նազարտա, խասթանըն աղըրլաշմըշ հալլէրինի ֆէնա իլէ գաշլարը չաթար ։ Մ. տը Ժիպրէ իսէ, հէքիմին շու հալինի կէօրտիւքտէ պէնզի աթար ։

Հէքիմ` եէնի պիր մուալիճէ տահա թէջրիպէ էթտիքտէն սօնրա, միւսթանթի-գէ խիթապէն.— Սիզին իլէ պիրազ կէօրիւշմէք իսթէրիմ—տէտիքտէ, Մ. տը Ժիպ-րէ հէքիմի ալըպ քէնտի օտասընա կէօթիւրտիւ, վէ գափուսը գափատըպ, հէքիմէ.

—Օղլումըն հալի պու կիւն տիւնքիւնտէն ֆէնա տըր, տէյի՞լ մի ։

Հէքիմ.— Եօյլէ տիր ։

Միւսթանթիգ.— Ամմա մէմուլ իտէրիմ քի էօթէսինտէն պէրի կէլիրսինիզ . . .

Հէքիմ.— Զօգ գօրգարըմ քի իլմ պիզէ եարտըմ իտէմէյէճէք տիր . . . պու չօ-ճուղըն կէօյնիւ բահաթսըզ, վիւճուտիւ քէսպը սըհհէթ իթմէսի, կէօյնիւնիւն բա-հաթլանմասընա միւթէվաղղըֆ տըր . . . էյէր շու կէօնիւլ բահաթսըզլըղընըն սէպէ-պի նէ օլտուղընը պիլմի իսէնիզ, սիզ էօթէսինտէն պէրու կէլմէկէ չալըշմալըսընըզ, սիզին եարտըմընըզ օլմատըգճա, պէն հիչ պիր չէյ եափամամ ։

Մ. տը Ժիպրէ սիւքիւթ իթտի, Հէքիմ տէվամ իլէ.

—Սէօյլէտիյիմ սէօզլէր զայէթ էհէմմիյէթլի տիրլէր ։ Ցիւշիւնիւնիւզ. եարըն եի-նէ կէլիրիմ—տէյիպ, պրագըպ կիթտի ։

47

Միւսթանթիգ` օղլու Ալպէրի տէրէճէյի նիհայէտէ սէվմէքտէ օլտուղընտան, շու հալտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր, վէ օղլունըն եաշամասը իչիւն քէնտի հայա-թընը ֆէտա իթմէկէ բազը օլմագտա իտի իսէ տէ, նամուս ու իթիպարընը թէհ-լիքէյէ տիւշիւրէն պիր խուսուս հագգընտա ֆէտաքեարլըգ իթմէք թարաֆընը պիր վէճհ իլէ կէօզէ ալտըրամամագտա օլտուղընտան, նէ եափաճաղընը շաշըրմըշ գալ-մըշ իտի ։ Թէքրար Ալպէրին նէզտինէ կիտիպ, նէօպէթին կիթտիքճէ արթմագտա օլտուղընը կէօրտիւ, վէ պաշը ուճունտա օթուրըպ տէրին վէ քէտէրլի միւթա-լաայա տալտը ։

Խըզմէթճի կէլիպ, եէմէյին հազըր օլտուղընը խապէր վէրտի. Մ. տը Ժիպրէ եէմէյէ էնտի իսէ տէ, հիչ պիր չէյ եէյէմէյիպ, թէքրար օղլունըն եանընա չըգտը, վէ պիր միւտտէթ տէ օրատա օթուրտուգտան սօնրա, օտասընա չէքիլտի վէ սա-պահա տէկին Վալանթին Տարվիլէ լանէթ օգույարագ, եաթաղընտա սավաշըր տուրտը ։

Ալպէր իսէ, կէճէ բահաթ ույգու ույույամայըպ, պիր թագըմ ֆէնա րուեա-լար իլէ մուզտարիպ օլտու, վէ եալընըզ սապահա գարշը իքի իւչ սաաթ բահաթ-ճա ույուտու ։ Ցօգթօր կէլտիքտէ, խասթասընը պիրազ էյիճէ պուլտուղընտան, պա-պը սիւվինտիրէ պիլիպթիտար.

—Նա՞սըլսընըզ ։

Ալպէր` եաթաղընըն եանընտա տուրմագտա օլան բէտէրինէ պագարագ.— Էյի տէյիլիմ. չօգ մուզտարըպըմ ։

Հէքիմ.— Նէ՞ թարաֆընըզտա աղըր տույայօրսընըզ ։

Ալպէր.— Եիւրէյիմտէ ։

Հէքիմ.— Նէ՞ կիպի աղըր ։

Ալպէր.— Գօղուսըմ թօրըմ կիպի պիր չէյ հիսս իտիյօրըմ . . . եիւրէյիմ բէք չա-բուգ չարբայօր, վէ նէֆէս ալմագլըղըմա մանի օլույօր ։

Հէքիմ գուլաղընը Ալպէրին կէօնիւսինէ տայաթըպ ուզունճա տինլէտիքտէն վէ գալպինին մունթազամ սուրէթտէ չարբմատըղընը ֆէհմ իթտիքտէն սօնրա.— Գա-ֆանըզ նա՞սըլ տըր ։

Ալպէր.— Աղըր, վէ գուլագլարըմտա տօղրու աղըր տա վար ։

Հէքիմ.— Օ պիր չէյ տէյիլ, ֆիքրինիզի եօրմայընըզ, հէր չէյ սըրասընտա կի-րէր—տէյիպ, բէնչէրէնին էօնիւնտէքի մասանըն էօնիւնէ կէչիպ, պիր թէրթիպ տահա իլաճ եազըղը սըրատա, Մ. տը Ժիպրէ եանընա եագլաշըպ եավաշճա.

—Ցօ՛գթօր, սիզի թէլաշլը կէօրիւյօրըմ . . . թէհլիքէլը պիր հա՞լ մը վար ։

Հէքիմ.— Մաէթթէէսսիւֆ . . . պիր եիւրէք իլլէթի պաշլայօր . . . շիմտի պու իլլէթ իլէ ուղրաշմագա պաշլայաճաղըմ ։

Միւսթանթիգ.— Ուղրաշըպ էօթէսինտէն պէրի կէլէճէքսինիզ, տէյի՞լ մի ։

Հէքիմ.— Պէնտէն զիյատէ մախտումընըզ գայրէթ իթմէլի տիր. մուզատէ-մաթ տաիմ սէօյլէտիյիմ կիպի, մանէվի պիր մարազ էսէրի օլարագ, պու իլլէթէ միւպթէլա օլմագտա տըր . . . էյէր մանէվի մարազը պագը գալըր իսէ, պէնիմ սէ-նաաթըմ քեար իտէմէզ ։

Շու սըրատա խըզմէթճի իչէրի կիրտի ։

Միւսթանթիգ.— Նէ՞ տիր օ ։

Խըզմէթճի.— Պիր գարթ . . . պէքլէյօր ։

Մ. տը Ժիպրէ գարթը օգուտուգտա, հիսս էյլէտիյի հիտտէթի սէթր իտէմէ-յիպ.— Բէք ալա, կէլսին—տէտի ։

Ալպէր` բէտէրինին շու հիտտէթինի կէօրմիւշ վէ սէպէպինի տէ ֆէհմ իթմիշ օլտուղընտան.— Էյէր մէմուլ իթտիյիմ կիպի, կէլէն քիմսէ Մ. Գրէսսօլ իսէ, րէ-ճա իտէրիմ քի պուրայա կէթիրէսին . . . կէօրէյիմ . . . վէ խապէր ալայըմ քի . . . —տէյիպ, խապէր ալմագ իսթէտիյի քիմսէնին իսմինի վէրէմէտիյինտէն տուրտը. կէօյ-սիւնիւն թահթընը շաթլայաճագ տէրէճէտէ եիւրէյի չարբմագտա իտի ։

Հէքիմ` Մ. տը Ժիպրէյէ խիթապէն, հիտտէթլէ.— Պէքլէսին հէր քիմ իսէ իչէրի ալընըզ. օ միսաֆիրին հուզուրը խասթայա նէ վէճհ իլէ թէսիր իտէճէյինի կէօրմէք վէ թէտգիգ իթմէք իսթէրիմ—տէտիքտէն սօնրա, Ալպէրին եանընա սէ-յիրթտի ։

Միւսթանթիգ.— Լաքին գապիլ տէյիլ քի . . .

Ալպէր.— Օ ՏԸՐ . . . Օ ՏԸՐ. էմինիմ . . . անլատըմ. կէօրիւյօրըմ գանըն իտի-յօրըմ ։

Միւսթանթիգ.— Կէլմէնիզ պիրաղ, Տօ՛գթօր—տէյիպ, հէքիմի տըշարը էս-գարտը ։

Հէքիմ.— Նէ՞ վար քի ։

Միւսթանթիգ.— Ալպէր էյի պուլտու. կէլէնլէր մատմազէլ Մարի Գրէսսօլ իլէ բէտէրի տիր ։

Հէքիմ .— Էյ , նէ՞ օլուր քի ։

Միւսթանթիգ .— Օղլում օ գըզը սէվիյօր · պէն իսէ պազը էսպապէ մէպնի պունա բազը օլամայօրըմ · · · պաշգա թէսավվուրաթըմ վար · · ·

Հէքիմ .— Տըգգաթ էթ · սէն թէսավվուրաթընը իճրա իթմէկէ վագթ պուլամայաճագսըն · շու հալլէրին իլէ օղլունը մէզարա գօյաճագսըն ։

Միւսթանթիգ .— Ա՛մմա եարաբըսըն , ինթիժա՞լ մը օլըր ։

Հէքիմ .— Ինթիմալ տէյիլ , հագըգաթը հալ պէօյլէ տիր ։

Միւսթանթիգ .— Պէն զաննն իտէր իտիմ քի , աշգ ու սէվտատան եալընըզ քոմանլարտա էօլիւնիր ։

Հէքիմ .— Աշգ ու սէվտատան ինսան էօլմէզ , վէ լաքին պաշլամըշ օլան պիր իլլէթին սէպէպը վուգուինէ մուխալիֆ պիր թէտպիր իթթիխազ օլունըր իսէ , նէթիճէսի էօլիւմ տիր · · · օղլունըզ տախի էլէէվմ շու Թարիֆ իթտիյիմ հալտէ պուլունըյօր · էկէրչի ամալը գալպինէսինէ գարըը կէլէճէք օլուր իսէնիզ , գալպի օնու էօլտիւրէճէք տիր , պիլմիշ օլասըն ։

Միւսթանթիգ տէհէշէթլէ .— O հալտէ օղլումըն գաթիլի օլմամագ իչիւն մուվաֆագաթ իթմէքլիյիմ լազըմ կէլիյօր · զավիրիմին պու պապաէքի իսեանընա վէ պիւթին ճիամիմին մուխալէֆէթինէ մուղայիր օլարագ շու մէլուն նիքեահը բազի օլմագլըզըմ իգթիզա իտիյօր ։

Հէքիմ .— Սէօյլէտիքլէրինիզէ ճէվապ օլարագ շու գատարընը տէյէպիլիրիմ քի , օղլունըզըն հապը հայաթը սիզին էլինիզտէ տիր ։

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ իսէ Տօ՛գթօր , եանընա կիտինիզ ։

Հէքիմ .— Էյ , նէյէ՞ գարար վէրտինիզ ։

Միւսթանթիգ .— Իշմին թէնպիհաթընա իթաաթ իթմէյէ գարար վէրտիմ ։

Հէքիմ խասթանըն եանընա կիրտիկի միջոցին , միւսթանթիգ տախի Մ · Գրէսսօլ իլէ գըզը Մարինին պուլընտըգլարը սալօնա կիրէճէկի սըրատա , պիրտէն տիթրէյէրէք գարարըըզ պիր հալտէ տուրուպ ·

—Ա՛հ , Վալանթին · խայըն գարը · մէլուն մախլուգ · սէն պէնիմ էլիմտէ սանա գարըը գուլլանաճագ պիր սիլահ պըրագմատըն ամմա , պէնիմ ինթիգամըմը Ալլահ ալըըն սէնտէն—տէյիփ իչէրի կիրտի ։

Լիւտովիգ Գրէսսօլ իլէ գըզը այաղա գալգըպ , Լիւտովիգ իլէրի տօղրու կիտիպ , միւսթանթիգէ էլինի ուզաթտը , վէ միւսթանթիգ տախի կէօյա պիր խայիսէթլէ մէքգումըն էլինի թութտուգտան սօնրա , պէնզի աթմըշ վէ Թըրըլ Թըրըլ տիթրէմէքտէ օլան վէ հարէքէթէ պիլէ ճէսարէթ իթմէյէն Մարիյէ սէլամ վէրտի ·

Լիւտովիգ .— Սիզի կէօրմէք արզուսընտա կէօսթէրտիկիմիզ ըսրարտան տօլայը աֆվընըզը նիյազ իտէրիմ · կէրէք գըզըմ վէ կէրէք պէն Թէլաշ իթտիք վէ տօղրու պիր խապէր ալմագ իսթէտիք · տիւն Մ · Սէրվէնին բէսմիանէսինէ կիթտիք , մէմուլ իթտիք քի Մ · Ալպէրի օրատա կէօրիւրիզ վէ եախօտ խապէր ալըրըզ · լաքին Մ · Սէրվէ՝ օղլունըզը կէօրմէմիշ օլտուղընը վէ վուգու պուլան հատիսէտէն մալիւմաթը օլմատըղընը պէյան էյլէտիկի ճիհէթլէ պուրայա կէլմէկէ գարար վէրտիք · գօրգարըմ քի , եարասը քէտէրլի պիր շէյ օլմասըն ։

Միւսթանթիգ .— Շու նէզաքէթինիզտէն տօլայը Թէշէքքիւր իտէրիմ · եարասը

քէչ խաֆիֆ պիր շէյ օլուպ , կէչմիշ պիթմիշ կիպի տիր · լաքին տիկէր պիր Թէհլիքէլիճէ պիր մարազ իսէ կէլմիշ օլտուղընտան , եաթաղա տիւշմիւշ տիր ։

Մարի՝ քեամիլէն միւթէլաշի պիր հալ իլէ .— Թէհլիքէլի մի՛ · · · տիմէք քի Մ · Ալպէր խասթա՞ մը տըր · · · օ սօղուգ սուլըն իչինէ տիւշմէսի պէնիմ էօմրիւմիւ գուրթարմագ իչիւն իթտիյի ֆէտաքեարլը՞գ մը քէնտի էօմրիւնիւ Թէհլիքէյէ գօյմուշ տըր · · · ա՛հ , սէօյլէ՛յինիզ , նէ օլմուշ իսէ պէն տէ պիլէյիմ ։

Լիւտովիգ Գրէսսօլ՝ հայրէթը ալիմէ իլէ գըզընըն եիւզիւնէ պագտը ։

Միւսթանթիգ .— Օղլում խասթա տըր , վէ հաթթա գիւսթէխիյլէ խասթա տըր ։

Մարի .— Եա՛ Ռապպիմ , եա՛ Ռապպիմ—տէյիփ , աղլամաղա պաշլատը ։

Լիւտովիգ .— Մա՛րի , գը՛զըմ , Թէլաշ իթմէ , միւսթէրիհ օլ ։ Մ · տը Ժիպրէնին պաշընա կէլէն գազայա սէն սէպէպ օլմուշսըն · վէ լաքին իսթէյէրէք պիր սէպէպիյէթ վէրմիշ տէյիլսին , սէնին հիչ պիր գապահաթըն եօգ , անլայօրըմ—տէտիքտէն սօնրա , միւսթանթիգէ խիթապէն ·

—Մ · Ալպէրի կէօրէպիլի՞րմիյիզ ։

Միւսթանթիգ՝ Լիւտովիգին շու սիւալինէ ճէվապ վէրմէկէ պիր միւտտէթ Թէրէտտիւտտէն սօնրա , բէտտ իլէ ճէվապ վէրէճէյի սըրատա , Մարինին եիւզիւնէ պագտը , վէ զայէթ քէտէրլի օլտուղընը հիսս իտէրէք , վէ Ալպէրին տախի տիւշար օլտուղը ըզտըրապը տիւշիւնէրէք , վէ պիր տէ հէքիմին սէօյլէտիյի սօն սէօզլէրի խաթըրընա կէթիրէրէք ·

—Ջանն իտէրիմ քի , օղլում սիզի կէօրէճէք օլուր իսէ մէմնուն օլաճագ տըր —տէտի ։

Հէր նէ գատար միւսթանթիգ շու սէօզլէրի նէ խայիսանէ վէ նէ տէ տօսթանէ պիր Թարզտա սէօյլէմէմիշ իսէ տէ , Մարի՝ իչին պու ճիհէթինի ասլա տիւշիւնմէյիփ , Ալպէրի կէօրմէկէ բէտէրինին մուվաֆագաթ իթմէսինի քեաֆի ատտ էյլէտի ։

Միւսթանթիգ իսէ , սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Սիզի Ալպէրին օտասընա կէօթիւրէյիմ , հէքիմ տէ եանընտա տըր · · · կէ՛լինիզ—տէյիփ , էօնլէրինէ տիւշտիւ ։

48

Հէքիմ խասթանըն եանընա կիրմիշ իսէ տէ , միւսթանթիգին նէ կէօնա գարար վէրտիյինի պիլմէտիյինտէն , Ալպէրին սիւալլէրինէ ճէվապ վէրմէմէյի գուրմուշ իտի ։

Ալպէր իսէ՝ հէքիմին եալընըզճա իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւքտէ , տահա զիյատէ Թէլաշէյէ տիւշիւպ ·

—Տօ՛գթօր , կէլէն Մ · Գրէսսօլ իլէ գըզը տէյի՞լ մի իմիշ ·

Հէքիմ .— Գիլմէյօրըմ , չիւնքի կէլէնլէրի կէօրմէտիմ ։

Ալպէր .— Բէտտէրիմ իլէ նէ՞ կէօրիւշտիւնիզ ։

Հէքիմ .— Խասթալըղընըզտան պահս իթտիք ։

Ալպէր .— Խասթալըղըմտան մը՛ · պէնիմ խասթալըղըմ , գալպիմին ըզտըրապընտան իպարէթ պիր շէյ տիր ։

Հէքիմ.— Սիզ հէնուզ կէնճսինիզ, օ՛ղլում... իհթիմալ տըր քի գալպինիզին եարասը բէք տէրին օլսուն, վէ սիզի տէ զիյատէսիյլէ մուզտարըպ իթսին... մաամաֆիհ եինէ տիւզէլէպիլիր։

Ալպէր.— Էյէր վուրուլան տարպէ էօլտիւրիւճի տէյիլ իսէ, տիւզէլէպիլիր։

Հէքիմ.— Էօլտիւրիւճի տէյիլ տիր. պէն միւճէրրէպ պիր քիմսէ օլտուղում իչիւն, սէօզիւմէ էմնիյէթ իտէպիլիրսին։

Ալպէր.— Էկէրչի բէտէրիմ խաստալընտա ըսրար իտէճէք օլուր իսէ, չու եարատան էօլէճէյիմէ չիւպհէ եօգ տըր—տէտիյի սըրատա, եանընտաքի օտատա խաֆիֆ պիր այագ սէսի իշիտիպ գուլագ վէրտի, վէ կէօզլէրինի բէտէրինին չըգմըշ օլտուղու գապույա տիքտի։

Հէքիմ եաթաղըն պաշընտա տուրմըշ, էլինի խաստանըն եիւրէյինէ տայամըշ օլուպ, գաֆէսին չուպուգլարընը գըրըպ գաչմաղա ուղրաշան գուշ կիպի, Ալպէրին եիւրէյինին՝ սինէսի իչինտէ սըչրայըպ տուրմագտա օլտուղունը ֆէհմ էյլէտի, վէ պէնզինին պիւսպիւթիւն սօլտուղունը, վէ նէֆէսի քէսիլէճէք տէրէճէտէ մուզտարըպ օլտուղունը կէօրտիւքտէ.

—Ալլահ աշգընա, Թէլաշ իթմէ, միւսթէրիհ օլ—տէտիքտէ.

Ալպէր.— Մարի՛ տիր... Մարի՛... կէլիյօր... եագլաշըյօր...—տէտիյի սըրատա, գափու աչըլտը, վէ Մ. տը Ժիպրէ իլէ Լիւտօվիգ Պրէսսօլ վէ գըզը իչէրի կիրտիլէր։

Գափուտան իչէրի կիրէր կիրմէզ, Մարի՝ Ալպէրէ տօղրու սէյիրթմիշ իսէ տէ, միւպթէլասը օլտուղու շիտտէթլի աշգը, հըսսիյաթը ըֆֆէթքեանէսի պիքրիյէսի ղալէպէ չալարագ, իլէրի վարամայըպ տուրտու։

Ալպէրին պուլունտուղու հալտէ էլինի քէնտինէ տօղրու ուզաթտըղընը կէօրտիւքտէ, գալպի չարբալանմաղա, վէ աղլամաղա պաշլատը։ Ալպէր տախի աղլամագտա իտի։ Բէտէրինին էլլէրինի թութուպ.

—Օ՜հ, Թէշէքքիւր իտէրիմ, բէտէրիմ... Թէշէքքիւր իտէրիմ... ղայէթ մէսուտ վէ պախթիյարըմ...—տէտիյի սըրատա, հէքիմ միւսթանթիգին գուլաղընտան.

—Օղլունըն վաըթի հայաթը պաշը ուճունտա տըր. իլմին եաբամայաճաղընը պու գըզճաղազ եաբապիլիր...

Ալպէր իլէ Մարինին հէյէճանը հալլէրի հէքիմէ պիլէ Թէէսիր իթտի, Մարի Պրէսսօլը էլինտէն Թութուպ Ալպէրին եանընա կէօթիւրտիւ վէ պաշը ուճունտա օթուրթտու։

Իքի բէտէրլէր պիրպիրլէրինի սէվմէքտէ, վէ մահզա պիրպիրլէրի իչիւն եաշամագտա օլան չու իքի էվլատըն հալլէրինի կէօրտիւքտէ, խիլաֆը ըհգալարը օլարագ պիրպիրլէրինէ պագտըլար։

Մ. տը Ժիպրէ՝ գալպինտէն կէչէնի քէնտի պիլէ պիլմէտիյի ճիհէթլէ, պիզձէ Թարիֆ իթմէք գապիլ իսէ տէ, ըէֆթէ ըէֆթէ մէրհամէթէ կէլմէքտէ օլտուղը, վէ պիր արալըգ օղլու հագգընտաքի մուխալէֆէթի խաֆիֆլէնտիյի աշիքեար իտի։

Հէքիմ՝ միսաֆիրլէրին չօգ օթուրմալարընը Թէճվիզ իթմէտիյինտէն, Լիւտօվիգ

իլէ գըզը պիր գաչ տագըգա սօնրա տըշարը չըգտըլար. անճագ Մարի օտատան տըշարը չըգտըգտա մէմնուն օլտուղը միխիլլի, Ալպէր տախի ճանլանմըշ օլուպ, տիւշար օլտուղը մարազտան տիւզէլէճէյինէ ագըլ քէստիրմիշ իտի։

Տըշարը չըգար չըգմազ, Մարի բէտէրինին պօյնունա սարըլըպ իֆրատ պիր մուհապպէթլէ էօբմէկէ պաշլատըգտա, բէտէրի.

—Նէ՞ն վար, գը՛զըմ. պու կիւն սէնին հալին տայմաքի հալինէ պէնզէմէյօր։

Մարի եիւզիւնիւ բէտէրինին սինէսինէ տայաթարագ.— Անլայա՞մատըն մը, պա՛պաճըղըմ, Ալպէրի սէվէրիմ։

* * *

Մօրիս՝ սըգ սըգ Պրէսսօլըն խանէսինէ կիտէրէք, Լիւտօվիգին հիւսնիւ Թէվէճճիւհինի գազանմըշ օլտուղը միխիլլի, Մարինին Ալպէրի սէվտիյինի պիլտիյի ճիհէթլէ, Ալպէրին պուլընտըղը հալէ կէօյա պէյանը էսէֆ իտէրէք, Մարինին տախի տօսթլուղընը ճէլպ էյլէմիշ իտի։ Աչըգնա էսէնի եարան Վալանթին իսէ, Մօրիսէ տէրէճէի նիհայէտէ մէյլ վէրմիշ օլուպ, մէրգումըն ըէյինի Թահսիլ իթմէտիքճէ հիչ պիր չէյ եարամամագտա իտի։

Ձումաա էրթէսի իչիւն Թէրթիպ օլունան միւսամէրէի չէպանէ իչիւն, Էմէ Ժուպէրին օղլու Մօրիս, սալօնլարըն գըշ պաղչէսի հէյէթինէ վազ օլունմասընը Թէքլիֆ վէ Վալանթին տախի Թէնսիպ իթմիշ օլտուղընտան, կէրչի պու խուսուստա վուգու պուլաճագ մէսարիֆ Լիւտօվիգին կէօզինէ ղալի կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, մուվաֆագաթէ մէճպուր օլմուշ իտի։ Մարի իսէ, հէր նէ գատար Ալպէրին քէսպը իֆագաթ իթմէքտէ օլտուղընը խապէր ալմագտա իտի իսէ տէ, օ ագշամ օրատա պուլընամայաճաղընը պիլտիյինտէն, կէօրիւլէն հազըրլըգլարա բէք խօշ նազար իլէ պագմամագտա, վէ էյլէնճէնին կէրի պըրագըլմասընը արզուլէմէքտէ օլտուղընտան, պունու պիր սուրէթլէ անլաթմագ իսթէմիշ վէ ֆագաթ Վալանթին սալա մուվաֆագաթ իթմէմիշ իտի։

Լիւտօվիգ իլէ գըզը, Մ. տը Ժիպրէնին խանէսինէ կիթթիքլէրինի Վալանթինտէն սէթր իթմիշլէր իտի։ Վալանթին խաֆիֆմէշրէպ պիր գարը օլտուղընտան պաշգա, էհէմմիյէթլի չէյլէրտէն պիլէ Փիւթուր իթմէտիյինտէն, Մ. տը Ժիպրէնին Թէհտիտաթընը քեամիլէն ունութմըշ կիպի իտի։ Մօրիս՝ իճրասը մուգարրէր օլան ճէմիյէթ իչիւն պիր Թագըմ Թէտապիր կէօսթէրտիքտէն սօնրա, Թէտապիրը մէգպուլէնին իճրասը զըմնընտա մէէզունիյէթը Թամմէ ալըպ, քէնտի Թահթը նէզարէթինտէ օլարագ իճրասընա միւպաշէրէթ իթմէքտէ իտի։

Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինին սալօնլարընը Փէվգէլատէ սուրէթտէ Թէզեյին վէ պիր միւքէմմէլ չիչէք գըշլաղընա Թահվիլ իթտիրիպ պիթիրտիքտէն սօնրա, Վէրթիէնին խանէսինէ կիտիպ, մէրգումը Լարթիկ իլէ օրատա պուլտու։

Վէրթիէ.— Էյ, նէ վար նէ եօգ պագալըմ.

Մօրիս.— Հիչ պիր չէյ եօգ.

Վէրթիէ.— Հալա եարըն տէյիլ օ պիր կիւնէ՞ մի պէքլէյէճէյիզ.

Մօրիս.— Էվվէթ. տիւնքի սէօյլէմիշ օլտուղում խուսուս հագգընտա տիւշիւնտիւնի՞զ մի.

Վէրթիէ.— Չօգ տիւշիւնտիւք.

Մօրիս .— Նա՞ըլ , օ Թէսամվուր գապիլը ինրա՞ մը տըր ։

Վէրտիէ .— Շիւպհէսիզ · լաքին , օ Թէսավվուրը մէվգըի ինրայէ գօյմազ իչիւն լազըմ կէլէն չախը պուլմազ պիզճէ միւշքիլ կէօրիւնիյօր ։

Մօրիս .— Մուղայիրի · հաթթա օնտան գօլայ չէյ եօգ . . . նէ զէման խոթէր խուէմ , օ չախը պուլապիլիրիմ ։

Վէրտիէ .— Նէ՞րէտէն պուլաճագսըն ։

Մօրիս .— Ֆօնթէնպլօտան ։

Վէրտիէ .— Թէհլիքէյի կէօզտէն ալըրմա ։

Մօրիս .— Իհթիյաթտա գուսուր իթմէմ , գօ՛րգմայըն . . . շուրասը տա վար քի , Թէհլիքէյի կէօզէ ալմատըգճա պիր չէյ եափըլամազ ։

Վէրտիէ .— Հօյտէ սէնի կէօրէյիմ · պազ քի Վէրնէօյլ սօգագընտա , Վէննէն գօրուսը կէօլիւնտէն տահա գիյատէ մուվաֆֆագ օլասըն ։

Մօրիս .— Մուվաֆֆագ օլաճաղըմ ։ Ալպէր Ժիպրէ էլան խասթա օլտուղը ճիհէթլէ , պու աէֆա տա կէլիփ իշիմի պօզմայաճաղընա էմինիմ ։

Լարթիկ .— Ֆօնթէնպլօյա պո՞ւ կիւն եօգսա եարըն մը կիտէճէքսին ։

Մօրիս .— Եարըն ։

Լարթիկ .— Ավտէթինտէ պուրայա ուղրա՞րմըսըն ։

Մօրիս .— Մէմուլ իթմէմ . . . վագթըմ օլամազ . . . լաքին սիզի հէր հալտէ կէօրմէք իգթիզա իտէր իսէ , Թապիի կէլիրիմ · մամաֆիհի Պրէսսօլըն խանէսինտէն հըգտըղըմ կիպի տօղրու կէլիր վուգուի հալի անլաթըրըրըմ ։ Պէն չիմտիլիք կիտիյօրըմ ։

Վէրտիէ .— Ինշալլահ մուվաֆֆագ օլուրսըն · մագսատըմըզը ունութմա · միլեօնլարը կէօզիւնին էօնիւնէ կէթիր ։

Մօրիս՝ չէրիքլէրինէ վէտա իտիփ կիթտի ։ Նավարէն սօգագընտաքի խանէսինէ կէլտիքտէ , Օգթավինին պիր մէքթուպընը կէօրմէքլէ Թէաճճիւպտէ գալտը ։ Պալօ ազչամընտան պէրու , Գլօտին Շարվէնին գըզը Օգթավիյի կէօրմէմիշ վէ պահսընը տախի իշիթմէմիշ , վէ մէրգումէ իլէ եէնիտէն տօսթլըգ բէյտա իթմէք խուսուսընը տախի խաթըրընա կէթիրմէմիշ , վէ հաթթա , Օգթավինին Գօնթ Իվան իլէ պազը օլմասը քէնտի Թէսավվուրաթընը սէրպէսթճէ ինրա իթմէկէ բէք ույղուն կէօրիւնմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

49

Օգթավինին մէքթուպընըն մէալի պէրվէճհը վէչհ իտի ·

«Սանա սէօյլէյէճէքէ պազը միւհիմ չէյլէրիմ վար · լաքին սէնին էվինէ կէլմէքլիկիմ գապիլ տէյիլ · չիւնքի կէլտիկիմ տույուլաճագ օլուր իսէ , Գօնթ Իվան իլէ ինրասը մուգարրէր օլան նիքեահըմա խալէլ կէլէպիլիր · պիրըմ-էվտէ եարը կէճէ կազը սէօնտիւրիրլէր · սէն եարը կէճէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք կէլ · սանա իքի անախթար եօլլարըմ , պիրիսի սօգագ գաբուսընը վէ տիկէրի տախրէմին գաբուսընը աչար · գաբուճըյը ույանտըրմագսըզըն կիր վէ եօգարը հըգ · հիչ պիր Թէհլիքէ եօգ տըր , գօ՛րգմա ։»

Մօրիս մէքթուպը օգուտըգտան սօնրա .— Պու իշիմէ կէլմէտի · կէճէ վագթը կիզլիճէ էվէ կիրմէք եփ պիր չէյ տէյիլ · գաբուճըընըն պիրի ույանըպիլիր , վէ խըրսըզ զաննըյլա կիւրիւլթիւ գօբարապիլիր . . . կիթմէմ . . . —տէտիկի սըրատա , գաբու չալընտը ։ Մէքթուպը աէրհալ աթէշէ աթըփ , գաբույը աչտը ։

Գաբուճը՝ ինճէ սիճիմ իլէ պազը մուգավվա պիր գութու վէրէրէք .— Պու գութու սիզին իչիւն իմիշ ։

Մօրիս գութույը ալըփ .— Քի՞մ կէթիրտի ։

Գաբուճը .— Պիլմէյօրըմ . . . կէթիրէն քիմսէ իսմինի պիլմէյի իսթէմէտի ։

Մօրիս .— Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Գաբուճը գարը կիթտիքտէն սօնրա , Մօրիս գութույը աչտը , վէ Օգթավինին մէքթուպընտա պահս իթմիշ օլտուղը անախթարլարը պուլտը · անախթարլարը մասանըն իւզէրինէ գօյուփ գութույը եագտըգտան սօնրա ,

—Պու հալէրի հիչ պէյէնմէյօրըմ .—վէ պիր միւտտէթ տիւշիւնտիքտէն սօնրա · —Նիհայէթ Օգթավի էյի պիր գըզ տըր · գուրնազ տըր տա . . . էլպէթթէ քի Թէտպիրը իհթիյաթքեարանէյի տիւշիւնմիւշ տիր · պաշըմա պիր չէյ կէլէմէզ · կիտէրիմ վէսսէլամ . . . —տէյիփ , անախթարլարը ճէպինէ գօյտու , գալըն բալթօսընը կիյինտի տիշարը հըգտը , լօգանթանըն պիրինտէ եէմէյինի եէտի , մուախխարէն Թէաթրօյա կիթտի , Թէաթրօտան հըգտըգտա իքի սիկարա իչտի · եարը կէճէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք տիւպէր Օգթավինին եօլունը Թութտը ։

Տուիրէնին իչ գանատլարը քեամիլէն գաբալը իտի ։ Մօրիս՝ էվվէլա սօգագ գաբուսընըն անախթարընը հըգարըփ , քէմալը իհթիյաթլէ գաբույը աչտը վէ սէսսիզճէ գաբաթտըգտան սօնրա , գարանլըգ նէրտիւպանտան եօգարը հըգմաղա պաշլայըփ , պիր գաչ այագ հըգտըգտա , իկ գաթըն գաբուսը աչըլըփ վէ էլինտէ պիր մոմ իլէ Օգթավի գաբույա հըգըփ ·

—Զաբուգ իչէրի՛ կիր · աֆէրին , էյի քի կէլտին · սանա պիր բէճամ վար ,— տէտի ։

Մօրիս .— Էկէր սէնին պիր խըզմէթինտէ պուլունապիլէճէք օլուր իսէմ , քէնտիմի պախթիյար ատտ իտէրիմ ։ Լաքին աչ գալտը կէլմէյօր իտիմ ։

Օգթավի .— Նիչի՞ն ։

Մօրիս .— Զիւնքի շու Թէշէպպիւսի տէրէճէի նիհայէ Թէհլիքէլի կէօրտիւմ ։

Օգթավի .— Թէհլիքէ եօգ . . . Գօնթ Իվան գըրգ սէքիզ սաաթ կէլմէյէճէք տիր . . . խըզմէթքեարլար եօգարըտա եաթարլար . . . գաբուլար իչէրտէն սիւրկիւլէնմիշլէր տիր . . . պիր քիմսէնին իսթէ կէլմէսի միւմքին տէյիլ . . . պու տաիրէտէ իքի քիշի պիրպիրինի պօղաճագ էօլտիւրէճէք օլսա , իչէրի կիրէպիլէճէք պիր քիմսէ պուլընմազ ։

Մօրիս .— Պէն մահզա սէնին իչիւն ֆիքիր իթտիմ . . . նէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ , նէ՞ իսթէրսին ։

Օգթավի .— Գօնթ Իվան իլէ պիր ան էվվէլ էվլէնմէքլիկիմէ սէն եարտըմ իտէպիլիրսին ։

Մօրիս .— Ճանըմլա միննէթ , նէ՞ վէճհ իլէ եարտըմ իտէպիլիրիմ ։

Օգթավի .— Նճնէպի միւթէպէր գէվաթըն , Թէաթրօ արթիսթլէրի վէ եախուտ

էն վէֆաքեար գըզլար իլէ էվլէնմէլէրի , շու արալըգ բէք սըգ սըգ կէօրիւլմիւյիւնի մաարուֆ օլան ղազէթալարա եազապիլիրսին . . . պու միսիլլիւ նիքեահլարըն նէթիճէսինտէ զէվճէյնին շայէթ պախթիյար օլտուգլարընը իլավէ էթէն պէյան իլէ , պիր գաչ տա միսալ զիքր իտէպիլիրսին ։

Մորիս կիւլէրէք .— Պիր գաչ տա միսալ կէօսթէրմէք մի՛ . պունը սէօյլէմէք գօլայ տըր ամմա , պու միսալլէրի նէ՞րէտէն պուլմալը . պէն պէօյլէ պիր շէյ պիլմէյօրըմ քի . . .

Օքթավ .— Ույտուրըրըսըն վէսսէլամ ։

Մորիս .— Պէօյլէլիքլէ Գօնթըն սէնին իլէ էվլէնմէկէ գարար վէրէճէկլէրինի մէմուլ իտի՞յօրմըսըն ։

Օքթավ .— Օ ճիհէթէ էմին իմ . . . պու Բուսխալըյը պիրազ թէշվիգ իթմէլի ։

Մորիս .— Էօյլէ իսէ պու իշի պէնտէն պիլ ։

Օքթավ .— Սէն պուլունմազ պիր տոստսըն . սէնի սէվմէյէն , քիմսէյի սէվէմէզ ։

Մորիս .— Միւհիմմ սէօզիւն հէբսի պու՞ մը տըր ։

Օքթավ .— Էվվէթ . պիր տէ սէնի թէպրիք իթմէք իսթէր իտիմ ։

Մորիս .— Նէտէ՞ն տօլայը ։

Օքթավ .— Վալանթին Գրէսսօլտան տօլայը ։ Մէրգումէ իլէ քի , արանըզ բէք էյի իմիշ . . .

Մորիս .— Նէ՞ պիլիյօրսըն . . .

Օքթավ՝ պիր գահգահա տըր սալըվէրտիքտէն սօնրա .— Գարօն Բասգալ տը Լանտիլիէտէն խապէր ալտըմ . . . ինքեարա հաճէթ եօգ . պիր վագթ գըզգանըր իտիմ ամմա չիմտի արթըգ սավտը . գըզը իլէ էվլէնմէք իչիւն անասընա եալթագլանըյօրմըշսըն , բէք կիւզէլ պիր թէտպիր . Գրէսսօլըն գըզը եագընտա զէնկինլէնէճէք . հէմ տէ չիրին տիր . . . պէն մատամ Գրէսսօլըն մայէթինտէ իքէն , կիւզէլ պիր գըզճըղազ իտի . հա՛ , էյի խաթըրըմա կէլտի . կէչէն ագշամ Օբէրա պալօսընտա պահսընը իթտիյիմիզ գըզը կէօրտիւմ . կէօրէճէյիմի հիչ մէմուլ իթմէզ իտիմ ։

Մորիս .— Քիմի՞ ։

Օքթավ .— Սիւտ գըզգարտաշըմը ։

Մորիս հէյէճան իլէ .— Սիմօնը՞ մը ։

Օքթավ .— Էվվէթ ։

Մորիս .— Նէ՞ զէման կէօրտիւն ։

Օքթավ .— Բազար կիւնիւ ։

Մորիս .— Բարիստէ՞ մի իմիշ ։

Օքթավ .— Թապիի . կէօրտիւմ տիյօրըմ . . . սանա՞ նէ օլույօր . . . Սիմօնըն պահսը սանա զարիպ պիր սուրէթտէ թէէսսիր իտիյօր ։

Մորիս .— Նէ՞ թէէսսիր իտէճէք . . . Վիգ-սիւր-Գրէն նօթէրինի Հավրտա բասթ կէլիպ տէ , Սիմօն հագգընտա պիր գաչ չէյ սէօյլէմէմիշ օլսա, Սիմօն նամընտա պիր գըզ օլտուղընտան պիլէ խապէրիմ օլմայաճագտը . . . սէն իսէ էօլմիւշ տէյու տույույօր իտին ։

Օքթավ .— Էօլմէմիշ . հաթթա չիմտի սըհհէթի բէք եէրինտէ կիպի կէօրտիւմ ։

Մորիս .— Զէնկինլէնմի՞շ մի ։

Օքթավ .— Նէ՞րէտէն զէնկինլէնէճէք . կիյինտիյի էլպիսէտէն պէլլի . . . թէմիզ վէ փագաթ սատէ ։

Մորիս .— Սանա պիր չէյ սէօյլէտի՞ մի ։

Օքթավ .— Սէօյլէտիքլէրինտէն չօգ պիր չէյ անլայամատըմ ։ Իպթիտատէ պէնի թանըմամազլըգտա սաբտը . էկէրչի պէն սէօզէ պաշլամամըշ օլսա իտիմ , բէք էմին իմ քի , կէօրմէմէզլիկէ վուրաճագտը ։

Մորիս .— Նէ՞րէտէ րաստ կէլտին ։

Օքթավ .— Մատլէն պուլվարընտա ։

Մորիս .— Նէ եարտըղընը վէ նէրէտէ օթուրտուղընը Սիմօն սանա սէօյլէմիշ օլմալը ։

Օքթավ .— Սիմօնը թանըմատըղըն ալիքեար օլտու . . . էօյլէ պիր գըզ տըր քի , քիմսէյէ քէնտի ահվալինտէն ասլա պահս իթմէզ ։

Մորիս .— Վէ լաքին էլպէթթէ պիր չէյ սէօյլէտի . . .

Օքթավ .— Ղայէթ զարուրէթ չէքմիշ , խասթալանմըշ վէ անըտտան էօլմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ իքէն , րէսսամըն պիրի , սէրկիլի ումումի իչիւն պիր րէսմ եաբմագ իւզրէ քէնտիսինի էօրնէք մագամընտա գուլլանմըշ իմիշ ։

Մորիս .— Վա՜հ պիչարէ վա՜հ ։

Օքթավ .— Աճըմագա լիւզում եօգ . . . օնտան սօնրա հէր իշի սըրասընտա կիտմիշ . րէսսամ մէրգումէյի հիմայէ իթմէկէ պաշլամըշ , պիր իշ պուլմըշ վէ չիմտի բէք պախթիյար ըմըշ ։

Մորիս .— Նէ՞ իշ պուլմըշ ։

Օքթավ .— Օրասընը պիլմէմ . նէմէ լազըմ , նէ իշ օլուր իսէ օլսուն ։

Մորիս .— Օ սէհապէթ իտէն րէսսամ քի՞մ իմիշ ։

Օքթավ .— Օնու տա պիլմէմ . . սօրտում , հաթթա սէօզ արասընտա մէրգում րէսսամըն պէլքի քէնտիսինի սէվմէքտէ օլտուղընը չաթլաթտըմ իսէ , չէհրէսի տարգ սիվիշիվէրտի . իշթէ օ գատար ։

Մորիս քէնտի քէնտինէ .— Սիմօնըն Բարիստէ օլտուղընա չիմտի արթըգ էմին օլտըմ ։ Հէր հալտէ մէրգումէյի պուլմալըյըմ . Մարի Գրէսսօլը թէմիզլէտիքտէն սօնրա , Սիմօնըն իչինէ պաշլայաճաղըմ—տէյիպ , վէ Օքթավի իլէ տէ սէօզիւ քէսիպ , տինէ քէմալը ինթիյաթլէ տիշարը չըգտը , վէ պիր արապայա պինիպ , սաաթ իքիյէ եագըն Նավարէն սօգաղընտաքի խանէսինէ վարըլ օլտու ։

Մորիս եաթըպ , սաաթ սէքիզտէ գալգտը , վէ սատէճէ կիյինտիքտէն, վէ գահվէ րէնկինտէ պիր եօլճը չանթասը գօյտուգտան սօնրա , րափտան օն ալթընը աըըրտան գալմա իւսթիւ տէլիքլի տէմիրտէն պիր սանտըգճա էնտիրիպ, վէ պիր չանթա իչինէ գօյուպ աշաղը էնտի ։

Րաստ կէլէն իլք արապայը չաղըրըպ իչինէ աթլատը վէ Լիօն տէմիր եօլու մէվգըֆընա կիթտի ։

Օրատա պիր էյիճէ թաամ իթտիքտէն սօնրա, Ֆօնթէնպլօյա կիթմէք իւզրէ պիր պիլէթ ալտը ։

50

Մորիս՝ էօյլէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք Ֆօնթէնպլօյա եէթիշիփ, հէման շէհրէ կիթտի վէ պիր գահվէխանէյէ կիրիփ պիր բօնճ իչտի։

Գըշ մէվսիմինտէ Ֆօնթէնպլօ ղայէթ թէնհա օլուպ, արա սըրա գըշլանըն ասքէրի սօգագլարտան կէչիփ տէօնմէտէյիլէր, էօլմիւշ կիպի պիր մէմլէքէթ տէնիլէճէք պիր հալտէ իտի։

Բու գապիլտէն օլարագ Մորիսին կիրմիշ օլտուղու գահվէխանէ թէնհա վէ սաքին պիր եէր օլուպ, եալընըզ իքի իխթիյար քեաղըտ օյնամագտա իտիլէր։

Մորիս՝ չանթասըն իչինտէն սանտըգճայը չըգարըպ, պալթօսունըն ճէպինէ եէր-լէշտիրտի։

Մէզքիւր սանտըգճա ղայէթ քիւչիւք օլուպ, բէրթէփուշ իլէ կէօրիւլէմիյէճէք տէրէճէտէ քիւչիւք կիզլի պիր քիլիտլէ գափանմըշ գըրըլմէթ պիր նիշանէ իտի։

Թօնճըն թարաֆընը վէրմէք իւզրէ տէսթկեահը եագլաշտըգտա, Մորիս՝ չան-թասընը տէսթկեահըն իւզէրինէ վազ իլէ, պիր իքի սաաթ գատար մէզքիւր չան-թայը սագլամասընը գահվէխանէնին սահիպինէ րիճա վէ շու րիճայը գապուլ օ-լունտուգտան սօնրա, տիշարը չըգտը. Եիրմի տագիգա գատար եիւրիւտիւքտէն սօն-րա, պիր եօլա վարըլ օլտու քի, մէզքիւր եօլըն իքի թարաֆընտա ուֆագ թէֆէք էվլէր պուլունմագտա իտի։ Բու էվլէրտէ սէպզէ պաղչէպանլարը իգամէթ էթմէք-տէ իտիլէր։

Մորիս՝ սօլ թարաֆտաքի էվլէրտէն պիրինին գափուսունը չալտըգտա, իխթիյար պիր գարը գափույը աչըպ.

— Նէ՞ իսթէյօրսընըզ, — տէյու սուալ էթտի։

Մորիս. — Բու էվ գօճա Տընինին էվի տէյի՞լ մի տիր։

Քէօյլիւ թէաճճիւպլէ Մորիսին եիւզիւնէ պագըպ. — Տընի՞ մի, գօճա Տընի մի... նէճի տիր պու Տընի տէտիյին։

Մորիս. — Եըլան ավճըսը։

Գարը. — Ֆօնթէնպլօտա Տընի նամընտա ատամ եօգ...

Մորիս. — Էմի՞նմիսին։

Գարը. — Ալլա՛հ, Ալլա՛հ. պէն պուրալըյըմ, հէր քէսի թանըրըմ. Եըլան թօփլայանլար չօգ վար ամմա, հիչ պիրինին իսմի Տընի տէյիլ տիր։

Մորիս. — Նա նէ՞ տիր։

Գարը. — Պիրի՝ Պէրթէն, քի շէհրին իչինտէ օթուրըր... պիրի՝ Հիւշէ, քի Բա-րիս սօգագլարընտա իգամէթ իտէր... պիր տէ Մաթիւրէն Վիօլէ վար քի, գուլիպէ-սի գօրունըն աղզընտա տըր, պու ճատտէնին ուճունտա սաղա սափմալը։

Մորիս. — Կէօրիւնիւր քի պանա մալիւմաթ վէրէն եանըլըշ պիր իսմ սէօյլէմիշ... պէնիմ արատըղըմ գօրուճու եագըն օթուրան տըր։

Գարը. — Էօյլէ իսէ արատըղըն ատըմ Մաթիւրէն Վիօլէ տիր. ուսթատ պիր ավճը... գայալար արասընտան եըլանլարը թօփլամագ խուսուսընտա օնուն այա-ղընա չըգաճագ ատամ եօգ տըր... Թօփլար թօփլար Բարիսէ վէ սաիր մահալլէրէ

կէօնտէրիր. Նէ՛ գատար բարա գազանըր պիլի՞րմիսին. էվի ճատտէնին ուճունտա տըր։

Մորիս. — Թէշէքքիւր իտէրիմ, ագըզըմ։

Գարը. — Պիր շէյ տէյիլ, էֆէնտիմ — տէյիպ, գափույը գափատը վէ Մորիս տախի թարիֆ օլունան եօլը թութտը։

Շու սուալլէրտէն Մորիսին մագսատը, պիր եըլան ավճըսը պուլմագ օլտուղու անլաշըլտըղը տէրքեար տըր։ Եըլան ավլամագ հէր նէ գատար թէհլիքէլի պիր սէ-նաաթ իսէ տէ, պազը մուալիճէլէրին թէրթիպի զըմնընտա էճզաճըլարա ղայէթ էլ-զէմ օլտուղընտան, չօգ քեար պըրագըր պիր իշ տիր. Կէրչի էնկէրէք եըլանլարը գըշ մէվսիմինտէ սօղուգտան տօնմուշ վէ գայալարըն արալարընտա չէքիլմիշ օլտուգ-լարը սըրատա ավլանըր իսէ տէ, եինէ թէհլիքէսի զիյատէ օլուպ, բէք չօգ ավճը-լարըն ճիւզի պիր տիգգաթսըզլըգ էսէրի օլարագ շու սէնաաթտա գուրպան կիթմիշ օլտուգլարը իշիտիլմիշ տիր. Էնկէրէք եըլանը հէր եէրտէն զիյատէ Ֆօնթէնպլօ գօ-րուսունտա պուլունըր։

Գիրազ եիւրիւտիւքտէն սօնրա Մորիս՝ Մաթիւրէն Վիօլէնին գուլիպէսինէ եագ-լաշտը. Օճաղը թիւթմէքտէ օլտուղը ճիհէթլէ, Մորիս՝ իչինտէ պիր ատամ պուլու-նաճաղընը անլայըպ, մէմնուն օլտու։

Մորիս՝ մանտալը գալտըրըպ գափույը աչտը, վէ պաղչէտէն կէչիպ էվին գա-փուսունը վուրտու։

Իչէրտէն. — Ա՛չընըզ — տէյու պիր սէս չըգարտըգտա, Մորիս աչըպ իչէրի կիրտի։ Էվին իչի թէմիզ պիր հալտէ օլուպ, շըմինէնին իչինտէ բարլագ պիր աթէշ եան-մագտա վէ շըմինէնին եանընտա պիր մասա պուլունմագտա իտի։ Մասանըն էօնիւն-տէ պիր գարը իլէ պիր էրքէք օթուրմուշ եէմէք եէմէքտէ իտիլէր։ Էրքէք՝ կէլէն եապանճըյը կէօրիւր կէօրմէզ այաղա գալգըպ սէլամ վէրտի։

Մորիս. — Էնկէրէք եըլանը ավճըսը Մաթիւրէն Վիօլէ տէտիքլէրի սէ՞նմիսին։

Ավճը. — Էվէթ էֆէնտիմ, պէն իմ։

Մորիս. — Տիմէք քի սէնին իլէ՞ մի կէօրիւշմէլի։

Ավճը. — Պիր շէյ սաթըն ալմա՞գ իչին մի կէլտինիզ։

Մորիս. — Էվէթ։

Ավճը. — Իշինիզ միւսթաճէ՞լ մի տիր։

Մորիս. — Ղայէթ միւսթաճէլ։

Ավճը. — Հէր հալտէ եէմէյիմի պիթիրմէք իչին պէշ տագիգա միւսաատէ ի-տէրսինիզ։

Մորիս. — Շիւպհէսիզ։

Մաթիւրէն պիր սանտալիյէ վէրիպ. — Գույուրուն, օթուրուն, շիմտի պիթէրիմ. Արատըղընըզ տախի՞ եըլան մը տըր, էնկէրէք եըլանը մը տըր։

Մորիս. — Պիր տանէ էնկէրէք եըլանը։

Ավճը. — Հէյքէլ իչին գալըպ հըզարմագ իւզրէ գուլլանաճագ օլմալըսընըզ։

Մորիս. — Էվէթ։

Ավճը. — Էյի անլամըշըմ. սիզին սէնաաթքեար օլտուղընըզ եիւզիւնիզտէն պէլլի. Տիրի՞ մի իսթէրսին, էօլիւ՞ մի։

Մօրիս .— Պու սիւվալէ ճէվապ վէրէմէյէճէյիմ ։ Տիֆլիսի էրքէյի իքլիսի պիր տէյի՞լ մի ։

Ավճը .— Խա՛յր, էրքէյին խալգա խալգա քէմիքլէրի տահա սէչկին տիր ։ Անճագ շունու տա սէօյլէյիմ քի, էրքէք օլան տահա զիյատէ թէհլիքէլի տիր... էրքէյի տահա գօլայ հիտտէթլէնիր ։

Մօրիս .— Օրասը վազիֆէմ տէյիլ... իհթիյաթլը տավրանըրըմ ։

Ավճը .— Գավիճէ պիր գութու կէթիրտի՞ն մի պէրապէրինիզէ ։

Մօրիս .— Էվվէթ—տէյիլ, ճէպինտէն սանտըգճայը չըգարտը վէ Մաթիւրէնէ կէօսթէրէրէք .— Շու իչիմիզէ խարար զանն իտէրիմ ։

Ավճը .— Էվվէթ, պու օլուր. տէլիքլէրտէն հավա տա իչէր. մատէնին սօղուգլըղընտան հայվանըն ույուշգլըղը տէվամ իտէպիլիր... իչինէ պիրազ տա խօտուն գօրում. լաքին օլան իչինտէ օլարագ սանտըգճայը ճէպինէ գօմայասըն ։

Մօրիս .— Նիչի՞ն ։

Ավճը .— Ձինքի սըճագտան հայվանըն ույուշգլըղը սավուշըր. պինաէն ալէյհ՝ հայվանը գուլլանաճաղըն զէմանա գատար էվինտէ սըճագ եէրէ գօյմամալըսըն ։

Մօրիս .— Էօյլէ հարէքէթ իտիլմէզ իսէ թէհլիքէլի՞ մի օլուր ։

Ավճը .— Էօլիւմ թէհլիքէսի վար. էկէր հայվան ույգուսընտան ույանըր իսէ, գարալը օլտուղը ճիհէթլէ գըզըշըր, վէ սանտըգճանըն գաբաղը աչըլտըղը կիպի էլինէ վէ եախօտ եիւզիւնէ սըչրապիլիր... օլանըն զէհրինտէն ինսան էօլիւր օլտուղընը պիլիրսի՞ն եա ։

Մօրիս .— Էվվէթ, ըսըրտըղը եէր տէրհալ գըզգըն տէմիր իլէ տաղլանմազ իսէ, ինսան էօլիւր, օրասը մալիւմ ։

Ավճը .— Վէ եախօտ պիրիսի չըգըպ, հէման խարայը պիր էլինէ էմէլի. լաքին էօյլէ սէվապ սահիպի վէ սատըգ տօսթը նէ՞րէտէն պուլմալը... պիր կիւն պէնի օլանըն պիրի ըսըրմըշ իտի... գարըմ խարայը էմտի, պէնի էօլիւմտէն գուրթարտը ։

51

Մօրիս .— Աճը՞ տա մը տույմազըն ։

Ավճը .— Նա՞սըլ տույմազըմ ։ Իւչ հաֆթա միւթէմատիէն աղըրթը խասթա իտիմ. վիւճուտում սարարըրտըգճա սարարտը, իլթիհամ քեամիլէն քէսիլտի, ույգու կէօզիւմէ կիրմէզ օլտու... սօնրա եավաշ եավաշ կէչտի ։

Մօրիս .— Սէնճէ գըզգըն տէմիր իլէ տաղլամագ, էմէք գատար թէէսիր իթմէ՞զ մի ։

Ավճը .— Խա՛յըր ։

Մօրիս .— Նիչի՞ն ։

Ավճը .— Ձինքի տաղլամագ տէմէք, խարայը եիւզտէն եագմագ տիմէք օլուր, էթին իչինէ կէչմէզ... էմէք տահա չօգ խայըրլը տըր ։

Մօրիս .— Ինշալլահ քի շու թէսատիւֆէն նէ պիրինէ վէ նէ տէ տիկէրինէ իհթիյաճըմ օլմազ ։

Ավճը .— Հէր հալտէ իհթիյաթը էլտէն պըրագմա. պաշընըզա օլանը գուլլանաճաղըն զէմանա գատար սանտըգճայը սօղուգ թութուպ, ույուշգլըղըն տէվամ էթմէսինէ զայրէթ էթ... պիչարէ Իտա Բրէմի հիչ խաթըրըմտան չըգմազ ։

Մօրիս .— Իտա Բրէմի տէտիյին քի՞մ իտի ։

Ավճը .— Օ տա սէնին կիպի պէնտէն պիր էնկէրէք օլանը ալմըշ իտի. քէնտիսինէ իթմիշ օլտուղըմ սըգը սըգը թէնպիհաթըմըն մուղայիրի օլարագ, գութույը սըճագ պիր մահալլէ գօյմուշ... գութույը աչար աչմազ օլան ույանըպ վէ հիտտէթլէնիպ էլինի ըսըրմըշ ։

Մօրիս .— Էհ, օ պիչարէ Իտա էօլտի՞ւ մի ։

Ավճը .— Էվվէթ. հէմ տէ նէ՞ կէօնա աճըլար վէ ազըլար չէքէրէք ։

Մօրիս .— Շիմտի սէնտէքի պուլընան օլանլար պիր էյիճէ ույուշմը՞շ մը տըրլար ։

Ավճը .— Էվվէթ, էֆէնտիմ. իհթիյաթլէ տավրանըլաճագ օլուր իսէ, պու արալըգ գօրգաճագ պիր շէյ եօգ ։

Մօրիս .— Իքի պաշար եախօտ եաղ մէվսիմինտէ օլսա՛գ...

Ավճը .— Օ հալտէ իշ պաշգալաշըր... սըճագլար պաշլըտը կիպի ատի օլան ավլարըմ... գութուլարը վէրի՞րմիսինիզ ։

Մօրիս .— Ա՛լ ։

Ավճը այագլարընա գալըն ճիզմէլէր կէչիրիպ, իչի մէշինլի գալըն էլտիվէնլէր կիյինիպ .— Կէօրիւյօրը՞ն եա, պէն պիլէ թէհլիքէտէն գօրգմազ իքէն իհթիյաթլէ տավրանըյօրըմ... էկէր մէմուլին ղայըրը օլարագ, օլան պէնի ըսըրսա պիլէ տիշլէրի էթիմէ գատար կէչէմէզ ։

Մօրիս .— Վէ լաքին եիւզիւն աչըգ ։

Ավճը .— Եիւզտէն գօրգուլմազ. պու սօղուգ հավա իլէ հիչ պիր օլան սուրաթա գատար սըչրայապիլէճէք տէրէճէտէ գուվվէթէ մալիք օլամազ ։

Մօրիս .— Նէ՞րէտէ տիր շու օլանլարըն պագալըմ ։

Ավճը .— Պաղչէտէ, այրըճա չուգուր աչմըշ վէ եէր եափմըշըմ տըր ։

Մօրիս .— Նէ չուգուրտան չըգարըլար իսէ՞ ։

Ավճը .— Պայըր տէյիլ... չուգուրըն աղզը տէմիր գաֆէսլէ գաբալը տըր, հավա կէչէր ամմա, պէնիմ շու քիւչիւք բարմաղըմըն ուճու պիլէ գաֆէսին արալըղընա սըղմազ. իսթէրսէն պէրապէր կէլ, ույուշմըշ օլանը գութույա նէ՛ սուրէթլէ գօյտուղըմը կէօր ։

Մօրիս .— Ճանըմա միննէթ ։

Մաթիւրէն պիրազ եօսուն ալըպ, սանտըգճանըն իչինի պէսլէտիքտէն սօնրա, Մօրիս իլէ պաղչէյէ չըգտըլար, վէ օլանլարըն հըֆզ օլունտուղը մահալլէ կիթտիլէր. Մաթիւրէն տէմիր գաֆէսի աչտը վէ տէլիքին իչինէ տօղրու գայըպ գաֆէսի գաբատը, վէ տէլիքին իչինտէ կէօրիւլմէզ օլտու ։

Մօրիս իսէ տիշարտա գալմըշ իտի ։

Մաղարայա պէնզէր օլան շու մահալ՝ իւչ մէթրօ արզընտա վէ իւչ մէթրօ թուլինտէ իտի ։ Թապանընա գատ եայըլմըշ օլտուղը կիպի, տուվարլարը տաշի չիմէնթօ իլէ սըվալանմըշ, վէ քէօշէլէրէ, եէր եէր տէլինմիշ գայա բարչալարը վազ օլունմըշ իտի. իչէրիսի գայէթ գարանլըգ իտի ։

Մաթիւրէն ալտըղը օլտուղը հիտտէթլէ, գարանլըգտան զահմէթ չէքմէյիպ, տօղրուճա մէջլիսի գայալարըն պիրինէ եագլաշտը, վէ էլինի տիրսէյինէ գատար տէլիքլէրտէն պիրինէ սօգուպ. — Ա՛հ, իշթէ պիր տանէ եագալատըմ — տէյէրէք, էլտիվէնլի էլինի, էօյլէ կի պիր եըլան թութմըշ հալտէ տիշարը չէքտի. մաղարանըն աղզընտա տօղրու կէլիպ, ըշըգտա եըլանը թէտգիգ պիրլէ, գաֆէստէն իչէրի պագմագտա օլան Մօրիսէ. — Էրքէք տիր . . . պագ շունա . . . նէ կիւզէլ. խը՛նզըր, կիւզէլճէ ույույօր. լաքին պիր սաաթ գատար պիր սըճագ տաշյա գօ, սօնրա անլարսըն նէ օլտուղընը . . .

Մօրիս՝ նիմ տիթրէմէկլէ պաղըրտը ։

Մաթիւրէն. — Հա՛յտէ գուզում հայտա — տէյիպ, եըլանը եուվարլատը սանտըգճանըն իչինէ սօգտու, վէ սանտըգճայը գաբաթտըգտան սօնրա, գաֆէսի աչտը, մաղարատան տիշարը չըգտը վէ սանտըգճայը Մօրիսէ վէրէրէք.

— Ա՛լ էֆէնտիմ. էրքէք եըլանըն պունտան կիւզէլի պուլընմազ ։

Մօրիս. — Պօրճում նէ՞ գատար ։

Ավճը. — Եիրմի ֆրանգ, էֆէնտիմ . . . ուճուզ ։

Մօրիս քէսէսինտէն պիր ալթուն չըգարըպ, ավճըյա վէրտի ։

Ավճը. — Թէշէքքիւր իտէրիմ. արթըգ էվէ պույուրըն տէմէմ, չիւնքի էվիմին իչէրիսի չօգ սըճագ տըր . . . սանտըգճանը եաղլըղըն իչինէ գօյ, տէօրթ ուճունտան պաղլա, վէ էլինտէ թութ կէօթիւր ։

Մօրիս պաղչէտէն չըգըպ, տօղրու գօնվէրխանէյէ կէլտի, վէ սանտըգճայը չանթասընըն իչինէ գօյուպ, շըմէնտիֆէր մէվգըֆինէ կիթտի, վէ ագշամ սաաթ պէշտէ խանէսինէ եէթիշտի. սանտըգճայը չանթատան չըգարտըգը սըրատա քէնտի քէնտիյէ.

— Այթը միլեօնըն վարիսինի մէյտանտան գալտըրմագ իչին եիրմի ֆրանգ ճիւզի չէյ — տէյէրէք, սանտըգճայը բէնչէրէնին տըշ թարաֆընա գօյտու վէ գանատը գաբատը ։ Ագշամ թաամընը իթտիքտէն սօնրա, Սիմօն հագգընտա Օգթավի իլէ օլան միւսահաապէսընը Լարթիկ իլէ Վէրտօէյէ պէյան իթմէք իւզրէ Սիւրէն սօգաղընա կիթտի ։

* * *

Մ. Պրէսսօլ իլէ գըզը Մարի, պիր գաչ տէֆալար Ալպէրի կէօրմէք իւզրէ միւսթանթիգին խանէսինէ կիթմիշլէր իտի ։ Ալպէր Քէնլիքէնի սավուշտուրմուշ վէ կիթտիքճէ քէյֆը սըհհէթ իթմէկէ եիւզ թութմուշ իտի իսէ տէ, հէնուզ Մ. Պրէսսօլըն թէրթիպ իթմիշ օլտուղը ճէմիյէթէ կիտէպիլէճէք պիր հալէ կէլմէմիշ իտի ։

Մ. տը Ժիպրէ՝ մուհապպէթի պէտէրանէսի իգթիզասընճա օղլունըն հայաթընը թէքրար թէհլիքէյէ գօյապիլէճէք խուսուսաթտան խիլաֆը րիզասը օլարագ պաշ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ, կէօզի էօնիւնտէ վուգուա կէլէն անզվալտէն տօլայը տէրինճէ նիհայէտ մուղտարըպ օլմագտա, վէ շու անզվալըն նէթիճէսի բէք վախիմ օլաճաղընը քէնտինէ հիւքմ իթմէքտէ իտի ։

Թէրթիպ օլունան միւսամէրէտէն իքի կիւն էվվէլ, Վալանթին՝ գըզընըն էօնիւնտէ զէվճի Լիւտօվիգէ. — Մ. տը Ժիպրէտէն հիչ խապէր վա՞ր մը — տէյու սօրըգտա, Լիւտօվիգ, — Խապէր ալըրըմ, էյի իմիշ. լաքին հէնուզ զայիֆ օլտու-

ղընտան, ճումա էրթէսի կէճէսի հէմ քէնտիսի հէմ տէ բէտէրի կէլէմէյէճէքլէր — ճէվապընը ալմըշ օլուպ, միւսթանթիգին կէլմէսի ասլա իչինէ կէլմէտիկի ճիհէթլէ, Վալանթին՝ զէվճինին շու սէօզլէրինտէն մէմնուն օլմուշ իտի ։

Վալանթին՝ գըզը Մարի իլէ Ալպէր միյանէլէրինտէ վագը օլան րէվապըթը ալըգանէտէն խապէրտար իտի իսէ տէ, Մարի՝ սըրրընը վալիտէսինէ աչմայը ասլա թէճվիզ իթմէմէքտէ իտի ։

Վալանթին. — Հիչ օլմազսա սիզին Կապրիէլ Սէրվէ կէլի՞ր եա ։

Լիւտօվիգ. — Կէլմէյի վաատ իթտի ։

Վալանթին. — Բէք ալա. պէօյլէ մաարուֆ զաթլար կէլմէլէր էյի օլուր, չիւնքի ճէմիյէթիմիզտէ շէօհրէթլի զէվաթըն ֆըգտանը կէօրիւլիւյօր. Մ. Սէրվէյէ րիճա իտէճէյիմ քի, քէնտի տօսթլարընտան պազըլարընը, եանի կազէթալարտա իսմլէրի կէչէն սէնաաթքեարանտան պիր գաչընը պէրապէր կէթիրսին. պու տէֆաքի թէրթիպ օլունան էյլէնճէ շաշաալը օլաճագ կիպի անլայօրըմ. եէնիտէն պիր թագըմ զէվաթ տավէթ իթտիմ. էն բարլագ տէլիգանլըլար պուլընաճագլար . . . մէմուլ իտէրիմ քի Մարի տէ չօգ մէմնուն օլաճագ տըր ։

52

Մարի. — Օ տէտիյին բարլագ տէլիգանլըլարա պէն էհէմմիյէթ վէրէնլէրտէն տէյիլիմ. հաթթա պու տէֆա կէչէն տէֆա գատար րագս իթմէկէ տէ նիյէթիմ եօգ ։

Վալանթին. — Նի՞չին ։

Մարի. — Րագս իթմէք բէք կէօյնիւմէ խօշ կէլմէյօր . . . օ չիրքին զաթլար մանասըզ հալլէրի վէ սէօզլէրի անմանըզ տէրէճէսինէ վարտըրմըշլար ։

Վալանթին. — Ամմա միւպալաղա իտիյօրսըն ։

Մարի. — Միւպալաղա օլմատըղընա էմին օլունըզ ։ պիրպիրլէրինէ պէնզէմէզլէր.

Վալանթին. — Սէնին իլէ րագս իտէնլէրին հէպսի թէրճիհ իթմիշսին տիր ։

էլպէթթէ քի իչլէրինտէն պիր իքիսինի տիկէրլէրինէ Լիւտօվիգ պաշընը գալտը-

Շու սըրատա կազէթա միւթալաա իթմէքտէ օլան սէօզ սէօյլէմէմէսինի թավսիյէ թար-

րըպ Մարինին եիւզիւնէ պագտը, վէ գըյատէ

զընտա կէօզիւնիւ գըրպտը ։

Վալանթին. — Սէօզիւմէ ճէվապ վէրմէյօրսըն — տէտի իսէ տէ, Մարինին եինէ սուքիւթ իթմէսի իւզէրինէ, — Պու պապաքի սուքիւթին՝ եանըլմատըղըմա պիր տէլիլ տիր . . . իչլէրինտէն պիրինի ինթիխապ իթմիշ օլտուղընա էմին իմ ։

Ալպէրին Մարիյի սէվմէքտէ օլտուղընը, Վալանթին՝ բէտէրի Մ. տը Ժիպրէտէն խապէր ալմըշ օլուպ, հաթթա, Մարինին Ալպէրէ, ֆիքրինտէն կէչէնի պէյան իտէճէք սուրէթտէ թէպէսսիւմ իթմիշ օլտուղընը կէօրմիւշ իտի իսէ տէ, պու պապտա պիր էյիճէ էմնիյէթ հասըլ իթմէք արզուսընտա պուլունմագտա իտի ։

Մարի. — Զիյատէսիյլէ եանըլըյօրսըն . . . վագըա օ կէչէն ագշամքի տէլիգանլըլարըն իչինտէ, գայէթ սէվիմլի զաթլար վար իտի, լաքին հիչ պիրինէ տըգգաթ իթմէմիշ վէ էհէմմիյէթ վէրմէմիշ օլտուղըմտան, նէ իսիմլէրի վէ նէ տէ սըֆաթլարը խաթըրըմտա պիլէ գալմամըշլար տըր ։

Վալանթին.— Ամմա հարսըն հա՛... Նա գօլայ ատամ պէյէնմէյօրսըն, վէ եահօտ չու սէօզլէրինտէ միւպալաղա կէօսթէրիյօրսըն. Վիգօնթ տ'Արֆէօյլ ղայէթ նազիք պիր քիմսէ տիր։

Մարի՝ վալիտէսինին մագսատը նէ օլտուղընը անլամաղա պաշլատըղընտան, ինթիյաթքեարանէ տավրանմաղըղա գարար վէրէրէք.— Վիգօնթ տ'Արֆէօյլին նէզաքէթլի պիր զաթ օլտուղընա շիւպհէ եօգ, լաքին պուլունտըղը հալտէն բէք խօշնուտ կիպի կէօրիւնտիւ։

Վալանթին.— Պարօն Բասգալ տը Լանտիլէի...

Մարի.— Օնա գարըտան զիյատէ պիր խասթա պագըճը լազըմ։

Վալանթին.— Էյ Մ. Ալպէր տը Ժիրբէ՛։

Մարի.— Մ. Ալպէր բէք էյի, լաքին... զաննըմճա ղայէթ աղըր թապիյէթլի պիր քիմսէ օլմալը։

Վալանթին.— Պու պիր գուսուր սայըլամազ. պիր հաքիմ օղլու օլմասը, վէ քէնտիսի տէ կիւնին պիրինտէ հաքիմ օլապիլէճէյի ճիհէթլէ, էլպէթթէ քի աղըր թավրը օլմասը լազըմ կէլիր։

Մարի.— Հագգըն վար. լաքին պէնիմ խաթըրըմտան չըգմըյըք էվլէնմէք կէչմէյօր։

Վալանթին.— Խաթըրընտան էվլէնմէք կէչմէյօր մը՛։ Պու ատէթա պիր խաթա տըր... սէն եաշտա օլան պիր գըզ, էվլէնմէսինի տիւշիւնմէլի տիր... էկէր պէն սէնին իչիւն պիրիսինի ինթիխապ իտէճէք օլուր իսէմ նէ՞ եափաճագսըն։

Մարի հայրէթ վէ տէհշէթլէ.— Սէ՞ն մի ինթիխապ իտէճէն։

Վալանթին.— Էվվէթ, պէն։

Մարի.— Աճապա չու ինթիխապ իթտիյին քիմսէ քի՞մ իմիշ։

Վալանթին.— Քիմ օլտուղընը անլամալը իսին զանն իտէրիմ... ղայէթ նազիք, միւթէպէր, ազըլը, գուվվէյի գալէմիյէսի քէսքին, հագգըմըզտա հիւսնի թէվէճճիւհէ հարէքէթէ հաղըր, պիզիմ իլէ հէր կիւն կէլիփ խուֆէթ իթմէքլէ քէնտիսինի պախթիյար ատտ իտէն պիր քիմսէտէն պաշգա իտէյօրըմ։

Մարի.— Պու թարիֆ իթտիյին զաթ, Մ. Մօրիս Վասսէօր տըր։

Վալանթին.— Էվվէթ, օ տըր. նէ՞ տէրսին։

Մարի.— Միւլագաթընըզտան բէք մէմնուն օլուրըմ. ատէթա էյլէնիրիմ։

Վալանթին.— Եանի պէյէնիրսին։

Մարի.— Նէֆրէթ իթմէմ։

Վալանթին.— Տիմէք քի Մ. Մօրիսէ զէվճէ օլմագըլըղը մէմնունէն գապուլ իտէրսին։

Լիւտովիգ գաշլարընը չաթըպ Վալանթինէ խիթապէն.— Մ. Մօրիս Վասսէօր պու խուսուսա տաիր սանա պիր սէօզ աչտը՞ մը, գըզըմը իսթէտի՞ մի, եօգսա քէնտիլիյինտէ՞ն մի չու հավայի սէօզլէրի սէօյլէյօրսըն։

Վալանթին.— Մ. Մօրիս Վասսէօր բէնտէն սանա հիչ պիր թէքլիֆտէ պուլունմատը. էվվէլա սանա միւրաճաաթ իթմէսի լազըմ կէլիր. լաքին ֆիքրի նէ օլտուղընը ֆէհմ ու տէրք իթմիշիմ. վէ պուրայա սըգ սըգ կէլիշի Մարի իչիւն օլտուղընը պիր տէրէճէյէ գատար խասսա իտէպիլիրիմ։

Լիւտովիգ.— Բէք ալա, էկէր Մ. Մօրիսին պու պապտէ պիր ֆիքրի վար իսէ, վարսըն քէնտիսի պիզզաթ պէյան իթսին. Մարիյին տէ կէօյնիւնի տէրպէսթ պրագմալըմ քի, քէնտիսի խաթէտիյինի ինթիխապ իթսին տէ, սօնըրա պիզ իճապընա պագարըզ։

Վալանթին պիր չօլպաղըզ իթմէմէք իչիւն.— Պէնիմ տէ բէյիմ պու մէրքէզտէ տիր. լաքին պապը չէյ էվվէլինտէն անլաշըլըր. սէնճէ Մ. Մօրիս Վասսէօր իչինէ կէլի՞ր մի։

Լիւտովիգ.— Պիլէմէմ. պու սիւվալինէ ճէվապ վէրէպիլմէք մէրգումը պիր էյիճէ թանըմաղա միւթէվագգըֆ տըր. էյի թանըմագ իչիւն տէ, պիր միւտտէթ տահա աթվար ու աճվալինի թէտգիգ իթմէլիյիմ։

Լիւտովիգին պիւսպիւթիւն չու թէքլիֆէ մուխալէֆէթ իթմէմէսինէ Վալանթին մէմնուն օլուպ, պու պապտէ ղայրէթի էլտէն պրագմամաղա գարար վէրտի։

Շու սէօզլէր իլէ սաաթ օնա վարմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, իւչիւ տէ օտալարընա չէքիլտիլէր։

Վալանթին քէնտինճէ մէմնուն պիր հալտէ իտի։ Մարի իսէ բէտէրինտէն մուավէնէթ կէօրէճէյինէ էմին օլտուղընտան, վալիտէսինին թէսավվուրաթընտան տօլայը թէլաշ իթմէմէքտէ իտի։

Լիւտովիգէ կէլինճէ, քէնտի քէնտինէ.— Գապի՞լ մի տիր քի Վալանթին չու Մօրիս Վասսէօր տէնիլէն քիմսէյի պանա տամատ իթմէկէ ճիտտի սուրէթտէ ղայրէթ իթսին. քիմ պիլիր նէ՞րէտէն կէլմիշ, քէնտիսինի հաղէթաճը սըրասընա գօյմուշ. իւք կէօրտիւյիւմ տագըգատան պէրու խօշլանմատըմ. լաքին Վալանթինին տէ էյպէթ պիր մագսատը օլմալը. պունը տա անլարըմ—տիմէքտէ իտի։

Ճէմիյէթ էրթէսի կէճէ իչիւն թէրթիպ օլունմուշ իտիւկինտէն, սապահ էրքէն էշխասը թէրթիպ իթմէք իւզրէ էշեա ամէլէլէրի, վէ ֆիտան վէ չիչէքլէրի էքըլէնտիրմէք իւզրէ պաղչէվանլար կէլմիշ օլտըղլարը միւխիլլ. Մօրիս տախի, էրքէնճէ կէլմիշ Լիւտովիգ իլէ թէրթիպաթը մէզքիւրէյէ նէզարէթ իթմէկէ պաշլամըշ վէ խանէնին հէր ճիհէթինին թէզյինաթընա տիգգաթը տէրիղ իթմէմիշ իտի։

Հիքեայէմիզտէ զիքրի սէպգաթ իտէն իքի միւհիմմ վագաանըն զուհուր իթմիշ օլտուղը ճէմիյէթի սալօնա վէ պիր տէ գատընլարա տիւզէն օտայը իթթիխազ գըլընմըշ օլան վէ տաիրէյէ կէչիլմէքսիզին, հավլըտան կիրիլի պիր նէրտիւվանտան չըգըլարագ կիրիլէպիլէն գըշլաղա Մօրիս պաշլընճա տըգգաթընը հասր իլէ կէրէք մէյզէիր սալօնա, կէրէք տիւզէն օտասընա չիչէք սանտըգլարը վազ իթտիրմիշ վէ չիչէքլէրին թօփրաղընը տախի եաշուն իլէ գարաթմըշ իտի։

Լիւտովիգ՝ քէմալը նէզաքէթլէ Մօրիսին թէրթիպաթընը թաստիգ իթմէքտէ, վէ մէրգումըն իպրազ էյլէտիյի խահիշ վէ նէշէտէն մէմնունէն, բէֆբէթ բէֆբէթ մէրգումը՝ կէօզլիւնէ խօշ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Պիր արալըգ, իքի կիւնիւ գարըսը Վալանթինին իթմիշ օլտուղը սէօզլէրտէն Մօրիսէ պահս աչմայը գուրմուշ իտի. լաքին իսապէթ քի իթմէմիշ. չիւնքի Մօրիսին ֆիքրի հիչ օ ճիհէթլէրէ մէյլ իթմէմիշ օլտուղընտան, նէ սուրէթլէ ճէվապ վէրէճէյինի չաշըրաճաղը տէրքէար իտի։

Լիւտովիգ օ կիւնիւ հասսէլ նէզաքէթ Մօրիսի էօյլէ թաամընա ալըգօյմագ

խօթէլտէ մէ փագաթ Մօրիս մէշղուլիյէթինտէն պահս իլէ, Վալանթինի մէ Մարի-յի կէօրմէքսիզին կիթմիշ իտի ։

Աղշամ սաաթ տօգուզտա, մօմլար մէ հավիզէլէր եագըլտըգտան սօնրա, տաւէթլիլէր եավաշ եավաշ կէլմէկէ պաշլատըլար ։

Վալանթին՝ աթվար մէ հարէքեաթը իւվէպագիժինի թէմամըյլա էնզարը ամմէյէ վաղ իտէպիլէճէք սուրէթտէ ղայէթ մուզէյյէն պիր էլպիսէ կիյինմիշ օլտուղը միսիլլու, Մարի տախի սատէ մէ զարիֆ պիր էլպիսէ թագընմըշ իտի. Սըփաթընտա ալամէթը քէտէր մէ էնտիշէ նումայան իտի ։ Գունճա ճէմիյէթին իչինտէ Ալպէր տը Ժիպրէյի կէօրէմէյէճէյի խաթըրընա կէլտիքճէ, կէօզլէրի տօլմագտա իտի ։

Վալիտէսինին չաչաապաշ հալի, քէնտիսինի քէօրլէթմէքտէ օլտուղընը Մարի ֆէհմ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, ասլա ֆիւթուր կէօսթէրմէմէքտէ իտի ։

53

Սալօնլար միսաֆիրլէր իլէ տօլտուգճա, մէտհ ու սէնալէր չօղալմագտա իտի ։ Հէր քէս խանէ սահիպէսինին նէզաքէթը հալինէ հայրան օլմագտա, մէ խանէնին թէզյինաթ մէ թէրթիպաթը վագըֆանըն մուքէմմէլիյէթինի թաստիգ իթմէքտէ իտի ։

Լիւտովիգ Պրէսօլ՝ պէյաճէսի Վալանթին հագգընտա սէօյլէնիլէն մէտհ ու սէնալէրտէն տէյիլ իսէ տէ, սալօնլարըն թէզյինաթը հագգընտա ճէրէյան իտէն մուպահասաթտան մէմնուն օլմագտա, մէ չու մուվաֆֆագըյէթին հուսուլի, պալըզ Մօրիսին սայէսինտէ վուգու պուլտուղընը քէնտինճէ թէսլիմ իթմէքտէ իտի ։

Կիւյ տ'Արֆէօյ, Բօստալ տը Լանտիլէի մէ Կապրիէլ Սէրժէ տախի արգա արգայա կէլտիլէր ։

Կապրիէլ՝ Լիւտովիգ իլէ Վալանթինէ սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, պիր թագըմ գարըլարըն արասընտա, էնտիշէլի պիր հալտէ, քէնտիսինէ ասլա էհէմմիյէթի օլմայան մուպահասաթը տինլէմէքտէ օլան Մարիյի արատը ։

Թէսատուֆի օլարագ պիր արալըգ րէսսամ կէօզիւնէ իլիշիպ, Մարի հէման եանընա կէլտի մէ թէպէսսում իլէ րէսմը խօշամէտիյի իֆատէն սօնրա, Կապրիէլին գօլունա կիրէրէք.— Շակիրտինիզ Մ. տը Ժիպրէյտէն խապէր ալը՞րմըսընըզ ։

Կապրիէլ.— Էվվէթ ։

Մարի.— Խապէրլէր էյի՞ մի ։

Կապրիէլ.— Բէք էյի... պու սապահ եինէ կէօրտիւմ. կիւնտէն կիւնէ էյիլէշմէքտէ տիր. հաթթա հագգընըզտա տէրքեար օլան հըսսիյաթը սամիմէյի տաֆթանէսինի սիզէ թէպլիղ իթմէքլիյիմի րիճա իթտի. պինաէն ալէյհ սըփաթընըզտա կէօրմէքտէ օլտուղըմ ալամէթը հիւզն պուննտան նէշէթ իտիյօր իսէ, հէման շու ալամէթին տէֆինէ պագընըզ. չիւնքի մէյտանտա պաիսը քէտէր հիչ պիր հալ գալմամըշ տըր ։

Մարի.— Թէշէքքիւր իտէրիմ. Մ. Ալպէրին թէհլիքէտէն գուրթուլմըշ իսէնէ էմին օլտուղըմ ճիհէթլէ, արթըգ գալպիմ ղայէթ րահաթ տըր ։

Կապրիէլ.— Օ հալտէ նի՞չին քէտէրլի կիպի կէօրիւնիյօրսընըզ ։

Մարի.— Զիւնքի մուքէտտէրիմ...

Կապրիէլ.— Նի՞չին մուքէտտէրսինիզ ։

Մարի.— Պիլմէյօրըմ. Թարիֆինէ մուգթէտիր օլամատըղըմ պիր չէյ հիսս իտիյօրըմ... պէօյլէ պիր պէլլիսիզ ուղրայաճագ կիպի գալպիմ չարպայօր... պիր չէյտէն գօրգույօրըմ զաննիտիյօրըմ ։

Կապրիէլ.— Գօրգմա՞գ մը... պու ճէմիյէթին իչինտէ, չու նէշէլէր, չու ըշգլար, չու չալկը վար իքէն գօրգմագ մը՛. նէտէ՞ն գօրգույօրսըն ։

Մարի.— Պիլմէյօրըմ. վագըա պօշ չէյ, ասլը չէյ, մէ փագաթ հագըգի մէ ղայէթ ախըսըզ պիր հիսս. էլլէրիմ պուզ կիպի ամմա, նէօպէթը հարարէթ տէրունիմի իսթիլա իթմիշ. Եուգարտէն կիւլիւյօրըմ մէ փագաթ գալպէն աղլամագ արզուլէյօրըմ ։

Կապրիէլ.— Էյէր Թապիպ օլսա իտիմ, կէչիճի պիր սըթմա ալամէթի օլտուղընա գարար վէրէճէքտիմ... հէր նէ իսէ, գօրգմայը, տէֆ իթմէլի ։

Մարի.— Նա՞սըլ տէֆ իթմէլի ։

Կապրիէլ.— Ումումըն նէշէսինէ նէշէլէնմէկէ ղայրէթ իտէրէք տէֆինէ չալըշմալը... իշթէ վալս պաշլանաճագ... սինիրլի քիմսէլէր իչիւն վալս պէք ֆայտալը իմիշ ։

Մարի.— Իհթիմալ տըր քի հագգըլը օլասընըզ ։

Կապրիէլ.— Իհթիմալ տէյիլ, շիւպհէսիզ տիր քի հագգըլըյըմ ։

Մարի.— Էօյլէ իսէ, տօ՛գթօր, թէրթիպ իթտիյինիզ մուալիճէյի եափալըմ. պէրապէրճէ վալս օյնայալըմ, իսթէ՞րմիսինիզ ։

Կապրիէլ.— Պէն տէ սիզէ պունը թէքլիֆ իտէճէքտիմ—տէյիպ, իքիսի պէրապէրճէ րագգասլարըն արասընա գարըշտըլար ։

Ֆօնաղըն հավլըսը, էվ մէ բիրա արապալարըյլա տօլու օլուպ, արապաճըլար ըսընմագ իչիւն այագլարընը թաշլարա վուրմագտա, մէ միսաֆիրլէրին խըզմէթքեարլարը տախի քիւմէ քիւմէ թօփլանմըշլար բօլիթիգա մէ պօրսա մուպահասաթը իթմէքտէ պուլունմըշլար իտի ։ Արատան կէլմէքտէ օլան միսաֆիրլէրին արապալարը իչիւն հավլըտա եէր գալմամըշ օլտուղընտան, տըշարտա պիրպիրի արտը սըրա տիզիլմէքտէ իտիլէր ։

Ղայէթ թէմիզ պիր արապա տահա կէլիպ հավլըտա նէրտիւանըն էօնիւնտէ տուրտը. արապաճընըն եանընտա պիր տէ խըզմէթքեար օթուրմըշ իտի. Հէր իքիսինին սըփաթլարը բալթօլարընըն եագալարըյլա գափանմըշ իտի ։

Խըզմէթճի աշաղը էնիպ գափույը աչտը, մէ Մօրիս արապատան էնտիքտէն սօնրա գափույը գափատըգտա, արապաճըյա.— Կիթ թարիֆ իթտիյիմ մահալտէ պէքլէ.—մէ խըզմէթքեարա տախի.— Սէն պէնիմ իլէ կէլ—տէյիպ, պէօյլէճէ նէրտիւանտան չըգաճագ էրտէ, արապալարըն արասընտան կէչէրէք քիւչիւք կիզլի նէրտիւանը պուլտը, մէ մէզքիւր նէրտիւանտան, խըզմէթճիսի իլէ պէրապէր գատընլարըն տիւզէնի իչիւն թախսիս օլունմըշ օլան մէ հէր թարաֆը էնչիլիքէ մուհաթ պուլընան մալիմ օլան քիւչիւք սալօնա վասըլ օլտու. Եօլտա քիմսէյէ թէսատուֆ իթմէմիշ իտի ։

Մօրիս .— Գուէթուրը պանա վէր—տէտիքտէ, խըզմէթքեար՝ ուզուն բալթօսընըն ալթընտան մալիւմ օլան սանտըգճայը չըգարըր: Մօրիսէ վէրէրէք .— Գույուրըն—տէտի :

Մօրիս .— Շիմտիլիք սէն աշաղը էն վէ էօյլէ պիր եէրտէ տուր քի, իսթէտիյիմ զէման զահմէթսիզճէ պուլապիլէյիմ—տէտի :

Խըզմէթճի աշաղը էնիպ, Մօրիս եալընըզ գալտըգտա, գուլաղընը գաբույա տայայըպ տինլէտի, վէ իչէրտէ քիմսէ պուլունմատըղընա գանաաթ հասըլ էթտիքտէն սօնրա, եավաշճա օտանըն գաբուսընը աչըպ վէ եավաշ եավաշ եիւրիւյէրէք մէյտիւր օտատան կէչիպ, իքի սալօնա չըգան գաբուընըն բէրտէսինի աչըպ, օտայա կէլէն քիմսէ օլուպ օլմատըղընը թահգիգ էթտի. մուախխարէն էճնէպի ֆիտանլարը չամիլ օլան չիչէք սանտըգլարընտան պիրինէ եագլաշըպ, սանտըգճանըն եանընա պասըպ. պու պասըշտան ինճէ պիր սէս չըգըպ, եըլան հարէքէթ էթտի՝ Մօրիս սանտըգճայը թէբրիւ չէվիրիպ, եըլանը եօսուն իւզէրինէ տիւշիւրտիւ, վէ —Հայտէ սէնի կէօրէյիմ, ույան տա ճօլտուր. Վալանթինի թէնպիհէտէն գուրթարմազա վէ Մարկըի պուրայա կէթիրիպ սօգմաղա տահա վագթ վար—տէյիպ տիշարը չըգտը. եինէ չըգտըղը նէրտիւանտէն աշաղը հավլույա էնտի. իքի գարըշընա չըգան քիմսէ, պէրապէրինճէ կէլէն խըզմէթքեար իտի :

Խըզմէթքեար .— Նա՞սըլ :

Մօրիս .— Օլսուն. ալ սանտըգճայը տա օրապանըն եանընա կիթ :

Խըզմէթքեար .— Պէքլէյի՞մ մի :

Մօրիս .— Էվվէթ, պէն չըգընճայա տէկին պէքլէ :

Խըզմէթքեար .— Անլատըմ—տէյիպ, խըզմէթքեար գըյաֆէթինէ կիւմիւշ օլան վէրտիւ էտիպ սանտըգճայը ճէպլէրինտէն պիրինէ եէրլէշտիրտի, տըշարը չըգտը. Մօրիս տախի պէօյլէճէ նէրտիւպանտան եօգարը չըգտը վէ սալօնա կիրտիքտէ, տօղրու կիտիպ Լիւտովիգ իլէ Վալանթինէ սէլամ վէրտի :

Վալանթին պիր թարըղ մախսուս իլէ կիւլէրէք .— Ա՛մմա կէճ գալտընըզ, ազիզ՝

Մօրիս .— Էվվէթ, մա՛տամ, թէէսսիւֆ իտէրիմ. կալէթայա կէօնտէրմիշ օլտուղում պիր պէնտէի թաահհիւտինը իֆրա էթմէք իւզրէ կագէթախանէյէ ուղրամագա մէճպուր օլտում :

Վալանթին .— Գօլունըզա կիրէյիմ, սալօնլարը տօլաշալըմ. միւսթահզար օլտուղունըզ մէտհ ու սէնալէրի տինլէյինիզ. չիւնքի թէրթիպաթըտանինիզ օլան թէգտիր էտինամ, ըշըգլարըն թէէսսիւրիւլէ ֆէվգէլատէ բէշճազար կէօրիւնիյօր—տէտիքտէն սօնրա, ճէմիյէթին արասընտա ղայպ օլտուլար :

Վալանթին .— Սանա սէօզիւմ վար :

Մօրիս կիւլէրէք .— Եինէ շիքայէթ վէ թազի՞ր մի :

Վալանթին .— Թազիրէ հաճէթ վար. չիւնքի պու սապահ պէնի կէօրմէքսիզին պրաքմըշ կիթմիշսին... լաքին կէօյնիւմ շու արալըգ գըյամէթսիզլէ նէշէլի օլտուղընտան, սանա ճիւզի պիր թազիրի պիլէ ճաիզ կէօրմէյօրըմ... մէմնո՞ւն իտէ՞րմիսին քի, պառէզին պիրպիրիմիզտէն այըրըլմամագ, եախօտ նատիրէն այըրըլմագ իչիւն պիր չարէ պուլմուշ օլայըմ... պու սայաէ պիրագ սօնրա կէնիշ կէնիշ կէօրիւշիւրիզ. շիմտիլիք սանա ղայէթ միւհիմ պիր շէյ թավսիյէ իտէճէյիմ :

Մօրիս .— Սէօյլէ :

Վալանթին .— Եէրին գուլաղը վար. պուրատա գօրգարըմ. գըլաղա կիտէլիմ, օրասը էմին տիր :

Մօրիս գըլաղա կիրմէյի վէ տէլիճէ էօլիւմէ տօղրու գօշմաղը թէճվիզ էթմէտիյինտէն, տիւշարը հէյէճան օլուպ.

—Սէօյլէյէճէյինիզ չէյ բէք էհէմմիյէթլի՞ մի տիր :

Վալանթին .— Էհէմմիյէթլի տէյիլ, լաքին էլզէմ տիր :

Մօրիս .— Պու գատար չաբուգ իքիմիզ պիրտէն ղայպ օլմայալըմ. ղայպուպէթիմիզի ֆէրգ իտէն վէ մանա վէրէն պուլունապիլիր... շու բէնչէրէնին իչինէ չէքիլէլիմ, տահա էյի օլուր :

54

Մօրիս .— Շիմտի մագսատըն նէ իսէ սէօյլէ :

Վալանթին .— Պու ագշամտան իթիպարէն, Մարկըէ գըյամէթսիզլէ եագընլըգ կէօսթէրմէլիսին. եանի ատէթա քէնտիսինէ ալագա իտիյօր կիպի կէօրիւնմէլիսին :

Մօրիս .— Սէնին գըզընա ալագա՞ մը էթմէք. պու նասիհաթը սէ՞ն մի սին պանա վէրէն :

Վալանթին .— Էվվէթ :

Մօրիս .— Ագլը ըրղար չէյ տէյիլ :

Վալանթին .— Հաթթա բէք ալա ագըլ ըրղար չէյ տիր. Մարկըի սէվմէտիյինի բէք էյի պիլիրիմ, չիւնքի պէնի սէվէրսին. էկէր պէնի հագըգաթէն սէվէր իսէն, շու սէօյլէտիյիմ թէրթիպաէ հարէքէթ էթմէլիսին :

Մօրիս .— Հէր խուսուստա սիզէ իթաաթ իտէրիմ, վէ լաքին անլամագ իսթէրիմ քի...

Վալանթին .— Անլամագ իսթէրսին քի, շու թէնպիհաթըմտան վէ եախօտ տահա տօղրուսը, շու բէճամտան մագսատըմ նէ՞ տիր, էօյլէ՞ մի :

Մօրիս .— Էվվէթ :

Վալանթին .— Պիւսպիւթիւն եալընըզ գալըրսագ, օնու տա անլաթըրըրըմ :

Մօրիս .— Աճապա Մ. Պրէսօլ հագգըմտա պիր շիւպհէյէ՞ մի զահիպ օլըյօր :

Վալանթին .— Շիմտիլիք էօյլէ չէյ եօգ. լաքին իլէրիտէ օլապիլիր. պէօյլէ պիր չէյ օլմամասը իչիւն տէ, սանա լազըմ կէլէն թէտպիրի կէօսթէրիյօրըմ. բէք եագընլարտա, ֆամիլեանըն քի՛մ օլտուղընը, անվալին նէ՛ մէրքէզտէ իտիւկինի, նէ՛ իլէ կէչինտիկինի սօրաճագ տըր. պունլարըն ճէվապընը հազըրլա... շիմտիտէն մալիւմաթ վէրիյօրըմ քի, միւշքիլաթ չէքմէյէսին :

Մօրիսին հայրէթ վէ թէաճճիւպի կիթտիքճէ թէզայիւտ իտիպ .— Անլայամայօրըմ, նէ՞ օլույօր, նէ՞ օլաճագ :

Վալանթին .— Թէքրար սէօյլէրիմ քի, պուրատա լազըմ կէլէն թաֆսիլաթը վէրմէքտէն աճիզիմ... եալընըզ շուրասընը պիլ քի, պիրպիրիմիզտէն այըրըլմամագլըղըն չարէսինի պուլտում. պիրազտան գըլաղա կիտէճէյիմ, օրայա կէլ սանա իյի անլաթըրըրըմ :

Մօրիս՝ Վալանթինին գըշլաղա կիթմէսի ույամայաճաղընը ա՛..այընտէն, մէրգումէյի մէն իթմէնին չարէսինի տիւշիւնէրքէ․— Ամա՛ն, օլմայա քի ինթիյաթըըզ պիր հարէքէթ իթմիշ օլալըմ․ Մ․ Պրէսսօլ նէ՞րէտէ ։

Վալանթին․— Պիրազ էվվէլ քաղ... օյնանըլան սալօնտա օթուրըյօր իտի ։

Մօրիս․— Հա... օրատա օլուպ օլմատըղընը կիթ պիր էյիճէ թահգիգ էթ․․․ պագ օ՛ սէնի կէօրսիւն, վէ պէն կէլմէտիքճէ օրատան այրըլմա․․․

Վալանթին․— Ցիմտէք գօրգաուղըն պիր քէօշէ վար ։

Մօրիս․— Էվվէթ ։

Վալանթին․— Նէտէ՞ն գօրգույօրսըն ։

Մօրիս․— Գօրգույօրըմ քի պիզի սըգ սըգ պէրապէր կէօրմէյսինլէր, վէ սէնին իլէ պէրապէր պուլունտուղըմ սըրատա, հիսս էյլէտիյիմ մէմնունիյէթի էնինէ պօյունա չէքիշտիրմէյսինլէր․․․ խալգ աճայիպ տիր․ սէն տէ պիլիրսին․ իչինտէն պիրի գալգար տա գօճանըն գուլաղընա գատար եէթիշտիրիր․․․ վէ օնուն տա էմնիյէթի քէսիլիր, շու հալիմիզէ խալէլ կէլիր․ Էօթէքինին պէրիքինին լիսանընա տիւշմէքտէն իճթինապ իթմէլիյիզ․ չիւնքի պէտզէպանլըղըն նէթիճէսի իֆթիրայա տայանըր քի, նէ գատար թէքզիպ օլունսա, եինէ պիր էսէր պըրագըր ։

Վալանթին․— Պէլքի շու սէօզլէրինտէ հագգըլըսըն ։

Մօրիս․— Պէլքի տէյիլ, հագգըմ օլտուղըմա գանի օլ ։

Վալանթին․— Վէ լաքին, պիր ան էվվէլ կէլիր պէնի պուլըրսը՞ն եա—տէյիփ, Մօրիսին բարմագլարընը սըգտը, աթէշ սաչըրճասընա պիր նազար իլէ պիր տահա Մօրիսին եիւզիւնէ պագտը, վէ այրըլըփ ճէմիյէթին իչինէ գարըշտը ։

Մօրիս եալընըզ գալընճա, Վալանթինին նէ տիմէք իսթէտիյինի, թէսավվուր նէ օլտուղընը, գըզընա նի՞չին ալագա իթմէք, վէ նի՞չին Մ․ Պրէսսօլ թարաֆընտան վուգու պուլան սուալլէրին ճէվապլարընը հազըրլամագ իգթիզա իթտիյինի, աճապա Լիւտօվիգ գըզընը քէնտիսինէ վէրմէ՞ք էֆքեարընտա մը պուլընտուղընը, վէ հէր հալտէ միւնասէպէթսիզ պիր վագթտա պէօյլէ պիր էֆքեարա գափըլ օլտուղընը, վէ էրթէսի կիւնիւ շու էֆքեարտան թամամ վազ կէչմիշ օլաճաղընը տիւշիւնէրէք, քէնտի քէնտինէ․— Շիմտիյէ տէկին նէրէտէն կէլտիյիմի վէ քիմ օլտուղըմը պիլմէյէրէք եաշատըմ․․․ ֆէնա իթտիմ․․․ նէ սուրէթլէ տօղմըշ օլտուղըմը արթըգ անլամագլըղըն սըրասը կէլտի․ պու պապտէ աչըգ տօսթում մատամ Բօզիէյէ միւրաճաաթ իթմէլիյիմ․ էլպէթթէ քի լազըմ կէլէն մալիւմաթը մէրգումէտէն ալապիլիրիմ, շու բէճամը բէտտ իտէմէզ—տէյիփ, սաաթա պագտը, վէ օն պիր պուչուգ օլտուղընը կէօրտիւքտէ․— Վագըթլար կէլտի չաթը, Արման տ՚Արվիլլին վարիսի իլէ մէշղուլ օլալըմ—տէտի ։

* * *

Ալպէրին օ կիճէ ղայպուպէթինտէն տօլայը, Մարի տէրէճէի նիհայէտէ մահզուն օլտուղը մուխիլիւ, միւսթանթիգին մախտումը Ալպէր տախի Փէմգելատէ միւքէտտէր օլուպ, ճէմիյէթին թօփլանաճաղը սաաթլար կէլիփ չաթըրգճա, ըղտըրապը տիլի արթմագտա, պիր թագըմ աշգպազլար վէ մալըլէրին Մարինին էթրաֆընը գուշաթմըշ օլմալարը կէօզիւ էօնիւնէ կէլմէքտէ, վէ Մարինին մէրգումէլէրին սէօզլէրինի տինլէմէք, եիւզլէրինէ կիւլմէք վէ պէրապէրլէրինճէ բագս իթմէք մէճ-

պուրըյէթինտէ պուլընտուղընը թէֆէքքիւր, վէ պիր կէնճ գըզ ասլա իշվէքեար օլմասա պիլէ, քէնտիսինի պէյէնտիքլէրինի կէօրտիւքի վէ իշիթտիկի թագտիրտէ մէմնուն օլաճաղը չէօյլէ տուրսուն, տիլպէր վէ շիրին օլտուղընը սէօյլէյէնլէր հագգլարընտա պիթթապի մէյլ ու բաղպէթ կէօսթէրէճէյինի քէնտի քէնտիյէ հիւքմ իթմէքտէ իտի ։

Հէր նէ գատար ահվալը պըէմճէ հէնուզ զայըը միւճէրրէպ վէ Մարիյէ էմնիյէթի պէրքէմալ իտի իսէ տէ, եինէ մանասըզ վէ սէպէպսիզ օլարագ պիր գըսգանճլըգ հիսս իթմէքտէ, վէ շու հիսսի քէնտիսինի բահաթ պըրագմամագտա իտի ։ Աքշամ հիչ օլմազսա պիր սաաթ գատար տիշարը չըգմասընը, կիւնտիւզ՝ կիզլիճէ վէ եալվարարագ հէքիմինտէն իսթիրհամ իթմիշ իտի իսէ տէ, հէքիմի՝ տիշարը չըգմագ ղայէթ թէհլիքէլի օլաճաղընը պէյան իլէ պէրապէր, սուրէթը գաթիյէտէ Ալպէրին բէճասընը բէտտ իթմիշ օլտուղընտան, հէքիմին էմրինէ իթաաթ իթմէկէ մէճպուր օլմուշ վէ պիր թագըմ խայալաթա տալըպ, հէնուզ սավուշմամըշ օլան նէօպէթի շու խայալաթընա պիր գաթ տահա սէրսէմլիք բէնկի վէրմէքտէ պուլընմըշ իտի ։ Սաաթ տօգուզտա բէտէրի օտասընա չէքիլտի ։ Օղլունըն ըզտըրապը հալինի կէօրէրէք, քէնտիսի տախի մուզտարըպ օլմագտա վէ փագաթ հէքիմին սէօզլէրինէ էմնիյէթէն, գարիպէն Ալպէրին քէսպը սըհհէթ իտէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իտի ։

Ալպէր՝ օ կիճէ ագշամա գատար տիւչար օլտուղը բէրուշանլըգ զիհն էսէրի օլարագ, թագաթսըզ պիր հալէ կէլիփ ույուտը․ իպթիտատէ ույգուսը ղայէթ սաքին օլուպ, մուախխարէն պիր թագըմ վահիմ րույալար էսէրի օլարագ ույգուսը տախի քէսիլիփ, իքի սաաթ միւթէմատիէն նէֆէս ալամայա ալամայա օ րույալարա գարշը ուղրաշտը, վէ պիրտէն պիրէ շու հալը բէրուշանիյէթի իշթիմալի տէհշէթլի սուրէթտէ թէշէտտիւտ իտէրէք, կէօյա քի էթրաֆընը գուշաթմըշ օլան տիւշմէնլէրի իթիփ գօվաճագ կիպի գօլլարընը սավուրմագա պաշլայըփ, նիհայէթ գալգըփ եաթաղընտա օթուրտը վէ կէօզլէրինի աչըփ․— Մա՛րի, Մա՛րի—տէյիւ մըրըլտամաղա պաշլատը ։ Օտատա եանմագտա օլան գանտիլին խաֆիֆ պիր ըշըղընտան պիր տէրէճէյէ գատար ագլը պաշընա կէլիփ․— Նէ՛ տէհշէթլի րույա․ էթրաֆըմըզ եէշիլլիքլի վէ ճիչէքլի պիր մահալտէ Մարի իլէ պէրապէր իմիշիմ․ Մարիյի ղայէթ տէհշէթլի պիր թէհլիքէ իչինտէ կէօրտիւմ․ լաքին թէհլիքէնին նէ՛ ճինս շէյ օլտուղընը անլայամատըմ․․․ պէնի մուավէնէթինէ չաղըրըյօր իտի․․․ լաքին պէն տուրտուղըմ եէրտէ մըխլանմըշ կիպի հարէքէթ իտէմէյօր իտիմ․․․ եարտըմընա գօշամայօր իտիմ․․․ պանա պիր սօն նիկեահ աթֆ իտէրէք Մարինին տիւշտիւյիւնի կէօրիւյօր իտիմ․․․ պու սօն պագըշը ինֆիլալ վէ վէտա պագըշը իտի․․․ —տէյիփ, տիթրէմէկէ պաշլատը․ կէօզլէրի պէօյիւտիւքճէ պէօյիւտի ։— Աճապա շու րույա պանա Ալլահտան պիր իխպա՞ր մը տըր․․․ աճապա Մարի թէհլիքէտէ՞ մի տիր․․․ աճապա հագըգաթէն պէնի իմտատընա չաղըրը՞յօր մը․․․ եա պիր գաչ սաաթտան էօլմիւշ օլտուղընը խապէր ալաճագ օլուր իսէ՛մ․․․ Մարիյէ եարտըմ իթմէք իչիւն պու կիճէ հայաթըմը թէհլիքէյէ գօյմագ տահա էվլա տըր, նիթէքիմ եարըն եէէս վէ քէտէրտէն վէ ղէմի գամիրտէն եօլիւպ կիթմէք․—տէտիքտէն սօնրա, եօրղանլարը իւզէրինտէն աթըփ, եաթագտան աշաղը էնտի ։ Պիւթիւն ճիւմ-

թիթրէմէկէ պաշլայըպ, այագտա տուրամայաճագ պիր հալտէ իքէն, գալպինին արգասը՝ գուվվէի պէտէնիյէսինէ ղալէպէ իտէրէք, այագտա տիքիլիպ տուրուպ.—Էվլէթ, կիթմէք իսթէրիմ, կիտէճէյիմ, քէնտիմ կիտէմէզ իսէմ կէօթիւրթիւրէճէյիմ, ֆագաթ կիտէճէյիմ—տէյիպ, ղաաֆը հալինին վէ օմուզընըն աղըրըսընըն միւսաատէ ըթտըգլարը մէրթէպէտէ սիւրաթլէ կիյինմէկէ պաշլայըպ, պիթիրտիքտէն սօնրա, քիւրքիւ բալթօսընը կիյինտի վէ շալընը պօղազընա սարտը.— Ալլահ վէրէ տէ քէտէրիմ ույանմասա. քէտէրիմէ գարշը կէլմէք գապահաթ տըր, գալըմըզ տըր. լաքին իգթիզաի հալտէ, մուխալէֆէթի տէ կէօզէ ալմըշըմ տըր—տէտի.

Օտասընըն գափուսընը հիչ կիւրիւլթի իթմէքսիզին աչըպ, խանըմաքի տաւրէյէ չըգտը վէ այագլարընըն ուճլարըյլա պասարագ վէ նէֆէսինի պիլէ թութարագ եիւրիւյիպ. Նիհայէթ տաւրէնին գափուսընա վասըլ օլտու. գափույը աչըպ տըշարը չըգտը. Կագ սէօնմիւշ իտի. Նէրտիւպան քէնարըէն գարանլըգ իտի. չօգտան պէրու խաթըրըշ օլան գափուճը խըրըլ խըրըլ ույումագտա իտի.

Ալպէր սէսինի թէպտիլ իտէրէք.— Գափունըն իփինի չէք—տէտիքտէ, գափուճը ալըշմըշ օլմագ հասէպիյլէ կէօզլէրինի պիլէ աչմագսըզըն իփի չէքտի.

—Արթըգ սէրպէսթիմ... սէրպէ՛սթ...—տէյէրէք, հէման գափույը չէքիպ սօգագա ֆըրլատը.

55

Ալպէր չապուգ եիւրիւմէք, հաթթա գօշմագ իսթէր իտի. Հէր նէ գատար ղայէթ գալըն էլպիսէլէր կիյինմիշ իտի իսէ տէ, եինէ սօղուգտան թիթրէմէկէ պաշլայըպ, տիզլէրինին գուվվէթի քէսիլտիյինտէն, եէրէ տէվրիլմէմէք իչին պիր տիվարա տայանըպ տուրմաղա մէճպուր օլտու. Գախթընտան օ սըրատա պօշ պիր արապա կէչմէքտէ օլտուղընտան, արապաճըյը սէսլէյիպ տուրտուրթտը, վէ քէմալը ղազէպլէ արապանըն գափուսընը աչըպ իչինէ կիրէպիլտի, վէ Պէրնէօլ սօգաղընտա Ն***յա կէօթիւրմէսինի թէնպիհ իթթի.

Արապանը միւշթէրիսինի սէրխօշ զանն իթմէքտէ, վէ Ալպէր իսէ պիւթիւն ճիսմիլէ սըթմա էսէրի օլարագ տիթրէմէքտէ օլտուղընտան, արապանըն պիր քէօշէսինէ չէքիլիպ ըսընմաղա ուղրաշմագտա իտի.

* * *

Կապրիէլ Սէրվէ՝ Մարի իլէ պիր վալս տէօնտիւքտէն սօնրա, Մօրիս կէօզիւնէ իլիշմէքլէ, թէպէսսիւմ իլէ մէրգումէ տօղրու կիտիպ էլինի ուզաթտը. օ խալին Մօրիս, Մարինին էլինի թութուպ քէմալը խիւլուս իլէ սըգտը.

Մարի.— Նի՞չին պէօյլէ կէճ գալտընըզ.

Մօրիս.— Կէլէյի էրքէյիճէ վագթ օլտու. վալիտէնիզլէ կէօրիւշմէքտէ իտիմ.

Մարի.— Պու սապահ կէլմիշսինիզ, վէ քէտէրիմ էօյլէ թաամընա գալմանըզը թէքլիֆ իթմիշ իսէ տէ, գապուլ իթմէյիպ կիթմիշսինիզ. պու ֆէնա.

Մօրիս.— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, քէտէրինիզին շու տավէթինէ իճապէթ իթմէմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտում. Մէշղուլիյէթիմ չօգ օլտուղընտան, իսթէտիյիմ կիպի հարէքէթ իտէմէմէքտէյիմ... աֆվ իթմէ՞զմիսինիզ.

Մարի.— Մուաֆընըզ.

Մօրիս.— Աֆվ իթտիյինիզի իսպաթ իտինիզ.

Մարի.— Նա՞սըլ.

Մօրիս.— Մազուրգայը լութֆէն պէնիմ իլէ րագս իտէ՞րմիսինիզ.

Մարի.— Մէմնունէն... գօլունըզա կիրէյիմ. զանն իտէրիմ քի մուսիգա խապէր վէրիր, պիր տօլաշալըմ.

Մարի տօլաշըրըզը սըրատա, թէսատիւֆ իթտիյի զէվաթ իլէ կէօրիւշմէքտէ իտի իսէ տէ, ագլը ֆիքրի Ալպէրտէ իտի.

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ.— Մազուրգատան սօնրա գըշլաղա կիթմէլի. պունըն իչին րագս իթտիյի զէման ուսթատանէ պաշընըն տիւզէնինի պօզմալը քի, այինէյէ պագմաղա մէճպուր օլսուն—տէյու տիւշիւնտիւյի սըրատա, մուսիգա վալս չալմաղա պաշլայըպ, րագգասլար չիֆթ չիֆթ մէյտանա աթըլտըլար.

Մարի՝ ղայէթ լէթաֆէթլէ վէ սատէճէ կիյինմիշ օլուպ, պաշընա տաղ չիչէքլէրիյլէ գարըշըգ պուղտայ պաշագը սոգմուշ իտի.

Մօրիս ղայէթ էյի րագս իթմէքտէ օլուպ, հէր նէ գատար Մարի օնուն այաղընտա տէյիլ իտի իսէ տէ, եինէ քէմալը լէթաֆէթլէ րագս իթմէքտէ իտի.

Րագսըն թաթիլ օլաճաղը սըրատա, Մօրիս էօյլէ պիր թարզտա տէօնտիւ քի, տիկէր պիր չիֆթ րագգասա չարփըպ, գօլունըն տիւյմէսինի Մարինին պաշընտաքի չիչէյէ իլիշտիրէրէք, չիչէյի եէրինտէն օյնաթտը.

Մարի շու հալտէն ճանը սըգըլըպ, իքի էլինի պիրտէն հէման պաշընա կէօթիւրտիւ.

Մօրիս իսէ մահճուպ օլմուշ կիպի պիր հալ կէօսթէրէրէք.—Րիճա իտէրիմ, աֆվ իտինիզ մա՛տմազէլ... չօլբազ պիր ատամ ըմըշըմ.

Մարի.— Սիզին նէ՞ գապահաթընըզ վար. չօլբազլըգ իւզէրիմիզէ տիւշէն րագգասլարտա օլտու... օնլար տա գաստէն իթմէտիլէ՞ր եա.

Միսաֆիրլէրտէն կէնճ պիր գըզ Մարինին եանընա կէլիպ, չիչէյի եէրինէ եէրլէշտիրմէսինի թէքլիֆ իթտիքտէ.

Մարի.— Թէշէքքիւր իտէրիմ. իքի իւչ թօբլու իյնէ իլէ իւ եէրինի պուլուր. կիտէր քիւչիւք օտատա տիւզէլթիր եինէ կէլիրիմ.

Մօրիս.— Պանա աֆվ իթտինի՞զ եա.

Մարի.— Շիւպհէ՞ մի վար—տէյիպ, հէման տիւզէն օտասընա սէյիրթտի.

Մօրիս արգասընտան պագմագտա իտի. Մարինին՝ գափունըն բէրտէսինի աչըպ իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւքտէ, թիթրէմէկէ պաշլատը վէ օյուն օտասընա տօղրու կիտէր իքէն, մէզքիւր օտատան չըգմագտա օլան Լիւտովիգ իլէ Վալանթինի գարշըլատը, վէ եանլարընա եագլաշտըղը սըրատա պիրտէն տուրըվէրտի.

Տաիրէ միւտիրի՝ Մ. Ալպէր տը Ժիպրէնին կէլմիշ օլտուղընը խապէր վէրտի.

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ.— Եինէ՞ մի օ, եինէ՞ մի. լաքին պու տէֆա կէճ գալտը.—տէտի.

Մօրիսին պէնզի քէօմիւրէն սօնմիւշ, տէհշէթլի պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի. եավաշ եավաշ եիւրիւմէքտէ վէ հէր տարաֆա սալլանմագտա իտի.

Լիւտովիգ Գրէսսօլ՝ Ալպէրէ տօղրու կէլմէքտէ վէ Մօրիս տախի քէմալը հայ-

րէթլէ անէնի կէլէն միսաֆիրէ պագմագտա օլան Վալանթինէ եագլաշմագտա իտի։

Լիւտովիգ Ալպէրէ խիթապէն.— Նի՞չին տիշարը չըգըրընըզ · պու տէֆա տիվանէլիք տիր · այագտա տուրամազ հալինիզ եօգ ։

Ալպէր.— Մատմազէլ Մարի նէ՞րէտէ ։

Լիւտովիգ.— Նէ՞րէտէ օլաճագ, պուրատա · տահա շիմտի րագս իտիյոր իտի։

Ալպէր.— Նէրէտէ իսէ պուլընըզ · չապուգ պուլընըզ, վէ պիր տահա եանըն-տան այրըլմայընըզ ։

Լիւտովիգ.— Նի՞չի՞ն ։

Ալպէր.— Զիւնքի պաշը ուճունտա պիր Թէհլիքէ վար ։

Լիւտովիգ.— Նա՞սըլ Թէհլիքէ ։

Ալպէր.— Պիլմէյօրըմ · · · լագին քօլտուրուճու պիր Թէհլիքէ · արայընըզ, պուլունըզ ։

Մօրիս գուլագլարընը գապարթըր · պաշտան Թըրնագընա գատար տիթրէմէքտէ վէ քիմսէնին պիր չէյտէն խապէրի օլմատըղընա էմին օլտուղը ճիհէթլէ, հայրէթի արթտըգճա արթմագտա իտի ։

Լիւտովիգ Ալպէրէ խիթապէն.— Օ՛ղլում, սէն սայըգլայօրսըն · քէտէրինին էվինտէ Մարիյէ նէ՞ Թէհլիքէ օլապիլիր ։

Միսաֆիրլէրտէն պիր չօղը Ալպէրին եանընա եագլաշմըշլար, հայրէթ վէ տէհշէթլէ մէրգումա պագմագտա իտիլէր ։

Եանագլարընըն չուգուրլըղընտան, կէօզլէրինին իչինէ պաթմըշ օլմալարընտան, տուտագլարընըն գանսըզլըղընտան, մէզարտան գաչմըշ վէ պիլմէյէրէք օրայա տիւշմիւշ օլան պիր էօլիւ հալինի քէսպ իթմիշ իտի ։

Ալպէր՝ Թէքրար Լիւտովիգէ.— Արայընըզ, պուլունըզ · էմին իտէրիմ քի պաշը ուճընտա պիր Թէհլիքէ վար ։

Մօրիս սօղուգ սօղուգ Թէրլէմէքտէ, վէ Վալանթին տախի Ալպէրին ագլընը գայպ իթմիշ օլտուղընա հիւքմ, վէ Լիւտովիգ իսէ զէվճէսի Վալանթինին րէյինէ միւշարէքէթ իթմէքտէ իտի ։

Նակէհան սալօնլարըն նիհայէթինտէքի քէօշէտէն տէհշէթլի պիր սէս իշիտիլտի։

Ալպէր.— Իշիտի՞յորմըսըն · · · իշիտի՞յորմըսըն · · · ա՛հ, անլայօրըմ, պիլիր իտիմ.— տէյու պաղըրտը ։

* * *

Մարի՝ գըշլաղըն գաբուսընըն աղըր բէրտէսինի գալտըրտըգտան սօնրա, փէնչէ աշմըշ իքի լիմօն սագսըսընըն օրթասընտա մէվճուտ օլան մասայա եագլաշտը · մասանըն եանընա ասըլմըշ օլան այինէնին չէրչիվէսի իւզէրինէ տանթէլա կէչիրիլմիշ վէ պու տանթէլանըն իւսթիւ տախի գօրտէլալար իլէ Թէզյին խըլընմըշ իտի ։ Այինէնին իքի Թարաֆընտա ալթըշար մում իքի շամտան եանմագտա օլտուղը միսիլլիւ, Թավանտան տախի պիր ավիզէ ասըլմըշ իտի ։

Օտանըն հավասը ղայէթ սըճագ իտի ։ Մարի՝ գարուտան մէզգիւր մասայա եանաշաճաղը սըրատա, այաղընա կէվշէք վէ եումուշագ պիր ճիսմ իլիշտի · լագին իպթիտատէ նէ օլտուղընը ֆէրգ իտէմէտի · պիրտէն պիրէ աճայիպ վէ հիտտէթլիմա իտէր պիր ըսլըգ սէսի իշիտտի · էօյլէ պիր սէս քօմփիւնտէ իշիթմէմիշ իտի ։

Չէման խալընըն իւզէրինէ պագտը · · · վէ տէհշէթինտէն նութգը Թութուլըպ, վէ աղզը աչըգ գալըպ կէրի կէրի չէքիլտի · կէօզլէրինին էօնիւնտէ գույրուղու իւզէրինտէ տիքիլմիշ հիտտէթամիզ հալտէ պիր եըլան տուրմագտա, վէ ըսլըգ սէսի գարիպ սուրէթտէ տէվամ իթմէքտէ իտի ։

Օտանըն սըճագլըղը հասէպիլէ, Մօրիսին ֆօնթէնպլօտան կէթիրմիշ վէ սագսընըն իչինէ պրագմըշ օլտուղու եըլանըն ույուշգունլուղու միւնտէֆի օլուպ, սագսըտան աշաղը սըչրամըշ, վէ ըշըգլարտան սէրմէսթ օլարագ, օտանըն իչինտէ տէօնմէքտէ, արամագտա վէ էթրաֆընա պագըպ տուրմագտա պուլունմըշ իտի ։

56

Եըլանըն սէսի կիթտիքճէ արթտը ։ Զէհիրտէն եայ կիպի կէրիլիպ կէրիլիպ պիրտէն գըզճաղըզըն իւզէրինէ սըչրատը · լագին իքէն էյպիսէ իւզէրինտէ Թութտուրամայըպ գայտը եէրէ տիւշտիւ ։

Մարի գաչմագ իսթէտի իսէ տէ, եըլան իքի համլատա Թէքրար իւզէրինէ աԹըլտը · աղզը աչըլմըշ վէ կէօզլէրի իքի սիյահ պըրլանթա կիպի բարլամագտա պուլունմըշ իտի ։

Գիչարէ գըզճաղըզըն տամարլարընտա պիր տամլա գան գալմայըպ, էլլէրի տիթրէմէքտէ, վէ տէհշէթինտէն տիլի Թութուլըպ սէս չըգարամամագտա իտի ։

Եըլան պիր համլա տահա իտիպ, Մարինին պիլէյինէ սարըլտը, վէ տիշլէրինի էթինէ սապլայըվէրտի ։

Եըլանըն՝ պուզտան մամուլ քօլտուրուճու պիր պիլէզիք միսալի պիլէյինէ սարըլմասը, վէ ըսըրմասընըն տէհշէթլի աղրըսը էսէրի օլարագ, Մարինին խէյէճանը մէրթէպէյի նիհայէյէ վարըպ, ճան ալամէթի իլէ պիր սէս տիր սալըվէրտի, վէ պայըլըպ պիր հալտէ եըլանըն իւզէրինէ տէվրիլտի գալտը ։

Էհալինին մէճմուու՝ տէհշէթլի սէսին չըգտըղը մահալէ սէյիրթտի ։ Ալպէր՝ Մարինին սէսինի Թանըյըպ քօշտու · արգասընտան տախի,— Եա՛ Րապպիմ, եա՛ Րապպիմ—տէյու պաղըրարագ Մ. Լիւտովիգ Պրէսսօլ գօշմագտա իտի ։ Պունլարըն արգասընտան տախի Վալանթին իլէ Մօրիս վէ տիկէր միսաֆիրլէր սէյիրթմէքտէ իտիլէր ։

Միւսթանթիգ Ժիպրէնին օղլու Ալպէր՝ գաբունըն բէրտէսինի չէքիպ աչագ-պըպ, գըշլաղա աթլատը վէ պայըլմըշ եէրէ սէրիլմիշ օլան գըզճաղըզը կէօրտիւ ։

Մարինին չըպլագ պիլէյինէ էնկէրէք եըլանը սարըլմըշ տուրմագտա իտի ։

Ալպէր՝ Թարիֆի նագապիլ վէխիմ պիր սէս իլէ.— Եա՛ Ալլահըմ, կէօրտիւյիմ րույա կէրչէք իմիշ—տէյէրէք, Մարինին եանընտա տիզ չէօքիւպ.— Չապուգ, չապո՛ւգ, մըգրաղ, Ալլահ աշգընա մըգրաղ կէթիրին—տէյիպ, պաղըրմաղա պաշլատը ։

Վալանթին՝ կէլինի կիւզէլ չէքմէճէնին իչինտէն պիր մըգրաղ չըգարըպ Ալպէրէ վէրտի ։

Էհալի՝ նէֆէսի քէսիլիրճէսինէ գօշմուշ գըշլաղըն իչինէ եըղըլմըշ իտի ։

Թա էօնտէ Մօրիս՝ Վալանթինին եանընտա տուրմըշ նազարը քին ու ղարազ իլէ Ալպէրին հարէքէաթընը Թէտգիգ իթմէքտէ իտի ։

Հէր քէս տախի կէօզլէրինի Ալպէրին իւզէրինէ տիքմիշ իտի ։

Ալպէր՝ մըզրաղըն պիր ուճունու ըլանըն պօղազընըն ալթընա կէչիրիպ, պիր համլատա պաշընը գըրըբըվէրտի ։

Ըլանըն ճիսմի տէրհալ կէրիլէ կէրիլէ սէօքիւլիւպ տիւշիւպ, եէրտէ սիւրիւքլէնմէկէ վէ սըչրամաղա պաշլատը ։

Ալպէր՝ հէնուզ սաղ կիպի կէօզլէրի էլան քօրքմագտա օլան ըլանըն գաֆասընը պիչէյին իւզէրինտէն չէքիպ չըգարըպ սագըլարտան պիրինին իչինէ աթըվէրտիքտէն սօնրա, տուտագլարընը եարանըն իւզէրինէ եափըշտըրըպ գուվվէթլիճէ էմմէկէ պաշլատը, վէ հէր նէֆէստէ էմմէքտէ օլտուղը գանը թիւքիւրմէքտէ իտի ։ Հէր քէս Մարինին նէ տէրէճէ ազիմ պիր թէհլիքէտէ պուլունտուղընը ֆէհմ ու տէրք էյլէտի ։

Գունճա էհալինին մուվաճէհէսինտէ մուհապպէթը մատէրանէ թասլամագ լիւզումընը հիսս իտէրէք, Վալանթին տախի գըզըն եանընա տիզ չէօքիւպ ըղլամաղա պաշլատը. կէօզլէրինտէն պիր գաչ տամլա եաշ ագըթմաղա չալըշըր իտի ։

Լիւտօվիգ Գրէսսօլ՝ սանտալիյէնին պիրի իւզէրինէ եըղըլմըշ, քէնտիսինտէն պիխապէր կիպի տիք տիք պագմագտա իտի ։

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ ․— Գիչարէ ատամ ֆէնա ալտըրտը. աղ պիր վագթտան Վալանթին տուլ գալաճագ—տէյու տիւշիւնմէքտէ իտի ։

Վիգօնթ Կիւյ տ՚Արֆէօյ ․— Պիր հէքիմ լազըմ—տէյու պաղըրտը ։

Տօգթօր Տիւֆրէնի շիմտի քէաղըտ օյնանըլան օտատա կէօրտիւմ—տէյու պիր ախս չըգտը ։

Պիր գաչ քիշիլէր մէզգիւր օտայա տօղրու սէյիրթտիլէր ։

Ալպէր՝ հալա եարայը էմմէկէ տէվամ իթմէքտէ իտի ։

Պիր իքի սանիյէ սօնրա հէքիմ իչէրի կիրտի. Լիւտօվիգ հէքիմի կէօրտիւքտէ, պիրաղ ազըը պաշընա կէլիր կիպի օլուպ, այաղա գալգտը վէ Մարիյի կէօստէրէրէք.

—Գուրթա՛ր գըզըմը, Տօ՛գթօր, գուրթար ։

Հէքիմ ․— Նէ՞ օլմուշ քի ։

Լիւտօվիգ ․— Պիր ըլան ըսըրմըշ ։

Հէքիմ ․— Թէհլիքէլի չէյ, տէհշէթլի չէյ ։

Լիւտօվիգ ․— Զարո՛ւգ, լազըմ կէլէնի եափընըզ, Տօ՛գթօր ։

Հէքիմ ․— Մ. տը Ժիպրէ պէնիմ եարտըմըմը եափըյօր . . . պու զաթըն սատագաթը մատմազէլ Մարիյի գուրթարըյօր . . . ըլան սօգտուղը հալտէ, հէր շէյտէն զիյատէ ֆայտէլի թէտպիր էմմէք տիր. տաղլամագտան վէ սաիր մուալիճաթտան էվլա տըր . . . եալընըզ նիշատըր րուհու իլէ պիրաղ պէզ կէթիրին . . .

Լիւտօվիգ ․— Իչի՞թմէյօրմըսըն, Վա՛լանթին. չապուգ Տօգթօրըն իսթէտիքլէրինի պուլ կէթիր—տէտիքտէ, մատամ Գրէսսօլ գալգտը հէման տըշարը չըգտը ։

Հէքիմ ․— Ատի ըլան օլմայըպ, էնկէրէք ըլանը օլտուղընա էմինիմ ։

Ալպէր ․— Բէք էմինիմ. ըլանըն հէր ճինսինը թանըրըմ. պէն էնկէրէք ըլանը րէսմինի պիլէ չըգմըշըմ—տէյիպ, թէքրար էմմէկէ տէվամ իթտի ։

Հէքիմ ․— Նա՞սըլ օլմուշ քի պու ըլան պուրայա կիրէպիլմիշ ։

Լիւտօվիգ ․— Անլաշըլմագ պիր շէյ տէյիլ. սագըլարա գօնուլմագ իւզրէ խա-

րիճտէն թօբրագ կէթիրտիլմիշ իտի. կէօրիւնիւր քի, թօբրաղը էլէմէքսիզին սագըլարա գօյմուշլար ։ Եա թօբրաղըն իչինտէ վէ եախօտ եօսունըն արասընտա ույուշմուշ գալմըշ, վէ գըշլաղըն սըճաղընտան ույուշըգլըղը կէչիպ, պիչարէ գըզըճաղըզ Մարինին պաշընա բաթլամըշ . . . —տէյէրէք, հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագա պաշլատը ։

Խըզմէթքեարըն պիրի, էլինտէ նիշատըր րուհույլա պէզ օլարագ, Վալանթինին արգասընտան իչէրի կիրտի ։

Հէքիմ ․— Հավա իսթէմէզ, հավա՛. պինաէն ալէյհ րիճա իտէրիմ քի, էհալի պիրազ սալօնլարա տաղըլսըն—տէտիքտէ, հէր քէս տըշարը չըգըպ, Մարինին եանընտա, բէտէր վէ վալիտէսիյլէ, հէքիմ վէ Ալպէր գալտըլար ։

Լիւտօվիգ ․— Տահա քէնտիսի պուլամայօր ։

Հէքիմ ․— Օպըր, ա՛զիզիմ, գո՛րգմա. Բեաֆի տիր, Մ. տը Ժիպրէ. օ տէրէճէ աստարը տօսթանէ կէօսթէրտինիզ քի, ըւէրէք թամըյան ատամ սիզէ միննէթտար օլմագ լազըմ կէլիր . . . շիմտի արթըգ ուրթա պանա կէլտի. եարայը ըրգամալըյըմ. յաքին էվվէլա սիզ աղզընըզը շու սու իլէ պիր քէրրէ չալգալընըզ—տէյիպ, պիր գատէհին իչինէ սու տօլտուրտը, վէ նիշատըր րուհընտան պիր գաչ տամլա տամլաթըպ Ալպէրէ վէրտի ։ Ալպէր սուլը ալըպ իչտի ։ Հէքիմ պագը գալան նիշատըրը պիր չանագ իչինէ պօշալթըգ պիր էյիճէ եարայը ըրգատըգտան սօնրա, պէզի րուհա պաթըրըպ, եարանըն իւզէրինէ գօյտու վէ պիր էյիճէ Մարինին պիլէյինի պաղլատը ։

—Շիմտի ալըլաճագ տըր. չապուգ եաթաղընը հազըրլասընլար վէ օտասընա կէօթիւրսիւնլէր—տէտի ։

Մարինին րէֆթէ րէֆթէ ազը պաշընա կէլմէքտէ իտի ։

Հէքիմ գօլունտան թութուպ եավաշ եավաշ այաղա գալտըրտը ։

Մարի՝ պայկըն պայկըն էթրաֆընա պագընըրտա, բէտէր վէ վալիտէսինի վէ հէքիմ իլէ Ալպէրի կէօրտիւ. Ալպէրի կէօրտիւյի սըրատա, պօղուլմուշ օլան չէհրէսինտէ պիր նէվի րէնգ հուսուլէ կէլիպ տիթրէյէ տիթրէյէ գօլլարընը մէրգումա ուզաթտը, վէ պէօյլիւք պիր նէֆէս ալտըգտան սօնրա, թէքրար պայըլտը գալտը ։

Մարինին նէֆէսինէ Ալպէր տախի մուգապէլէ պիրլէ օ տա պայըլտը տիւշտի ։

—Գիրպիրլէրինի սէվիյօրլար. Ալպէրին աշգ ու սէվտասընա գարշըլըգ, Մարի տէ իպրազը աշգ ու մուհապպէթ իտիյօր . . . իչին պէօյլէ օլտուղընը պէն ֆէրգ իտիյօրըմ—տէյու Վալանթին քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնմէքտէ իտի ։

Իքի խըզմէթճի գարը կէլիպ, Մարիյի գալտըրտըլար, օտասընա կէօթիւրտիւլէր, սօյունտուրտուլար վէ եաթաղընա եաթըրտըլար ։ Հէքիմ իսէ հէման Ալպէրին եանընա կիտիպ հալինի թէտգիգ իթտիքտէն վէ նապզընա պագտըգտան սօնրա.

—Մ. տը Ժիպրէ թէհլիքէլի սուրէթտէ խասթա տըր—տէյու պաղըրտը ։

Լիւտօվիգ ․— Շիւպհէ՞ մի վար, խասթա տըր ։

Հէքիմ ․— Նա՞սըլ օլմուշ քի պու հալտէ պուրայա կէլէպիլմիշ ։

Լիւտօվիգ ․— Բույասընտա Մարինին պաշը ուճունտա պիր թէհլիքէ օլտուղընը կէօրմիւշ, վէ եաթագտան գալգըպ հէման պուրայա գօշմուշ ։

Հէքիմ ․— Պէն բույա տէնիլէն չէյէ էմնիյէթ իթմէմ. լաքին շու վագաանըն

ղարիպ պիր վագաա օլտուղընը իթիրաֆ իտէրիմ․ Պէնձէ պիր մանեէթիզմ էսէրի տիր տէյէպիլիրիմ․ շիմտիլիք պաշգա եափաճագ շէյ, Մ. տը Ժիպրէյի արապայա գօյուպ տէրհալ էվինէ կէօնտէրմէք մատտէսի տիր.

Լիւտովիգ.— Էկէրչի Մարինին թէհլիքէտէն գուրթուլմըշ օլտուղընա պէնի թէէմին իտէպիլիր իսէնիզ, պէն Ալպէրի պիզզաթ քէնտիմ էվինէ կէօթիւրիւրիւմ.

Հէքիմ.— Մարի թէհլիքէտէն գուրթուլմըշ սայըլըր․ չապուգ կէօթիւրիւնիւզ․ պիր ան էվվէլ եաթաղընա կիրսին.

57

Պէշ տագիգա սօնրա, Լիւտովիգ՝ Ալպէրի պիր արապայա գօյուպ վէ քէնտի տախի այնը արապայա բինիպ օլուպ, Րէնն սօգաղընա կէօթիւրմէսինի արապաճը-յա թէնպիհ իթտի.

Մօրիս արապանըն մուֆարագաթ իթտիյինի կէօրտիւ.

—Եինէ շու Ալպէր տը Ժիպրէ իշիմէ մանի օլտու. պու մանիայը օրթատան գալտըրմալը, չարէ եօգ. Նա՞սըլ օլուպ տա պէօյլէ հէր զէման պու ատամը եօլումըն իւսթինտէ գարշըլայօրըմ պիլմէմ—տէյու մըրըլտանըմագտա իտի.

Մարինին ուղրամըշ օլտուղու տէհշէթլի պէլա, էհալինին հիւզն ու քէտէրի տիւչար իտիպ, բալօ տէվամ իթմէք գապիլ օլամայաճաղը ճիհէթլէ, միսաֆիրլէր եավաշ եավաշ չէքիլմէկէ պաշլամըշլար. Սաաթ պիրտէ խանէտէ հէքիմտէն պաշգա քիմսէ գալմամըշ օլուպ, Մարինին պայղընլըղընըն տավուշլըղընը, վէ տէրինճէ ույգույա տալտըղընը անլատըգտան սօնրա, հէքիմ տախի մուֆարագաթ էյլէտի.

Վալանթին իսէ պիլա ֆիւթուր եաթաղըն պաշընտա տուրմըշ, օ անէ տէկին թասալլամագտա օլտուղու շաֆգաթլը մատէրանէյի պէրթարաֆ իլէ խայըն խայըն գըզընըն եիւզինէ պագմագտա, վէ ֆիքրինտէն թաֆսիլինէ ճէսարէթ իտէմէտի-յիմիզ պիր թագըմ շէյլէր կէչիրմէքտէ իտի.

Մօրիս կիթմիշ, եաբմա ուշաղընը, եանի Վէրտիէյի պուլմըշ իտի քի, սօգա-ղըն քէօշէսինտէ արապա իլէ պէքլէմէքտէ իտի.

Վէրտիէ.— Նա՞սըլ օլտու պագալըմ.

Մօրիս.— Էվէ կիտէլիմ. կէլ սէն տէ արապայա կիր, եօլտա հիքեայէ իտէրիմ.

* * *

Աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա, Լիւտովիգ Գրէսսօլ Ալպէր իլէ միւսթանթիգին խանէսինէ վասըլ օլտուլար.

Միւսթանթիգ օղլունը եաթաղընտա եաթմըշ ույույօր տէյու պէլլէմիշ իքէն, պէօյլէ կէճէ վագթը սօգագա չըգմըշ վէ կէլմիշ օլտուղունը խապէր ալընգտա, նէ տէրէճէ թէաճճիւպտէ գալմըշ օլտուղու միւսթաղնիի թարիֆ տիր. Լիւտովիգ վուգուը հալի պէրթաֆսիլ հիքեայէ էյլէտի. միւսթանթիգ՝ Ալպէրին մէյլ իթմիշ օլտուղը աշգ ու մուհապպէթին տէրէճէի ազամէթինի տիւշիւնտիւքճէ, վէ շու ազամէթ էսէրի օլարագ, ղանիրի օլան գուվվէի նազարիյէտէն մաատա տիկէր պիր հիքմէթլի գուվվէի նազարիյէյէ մազհար օլտուղունու միւթալաա իթտիքճէ տիթրէմէկէ պաշլայըպ, պու տէրէճէ շիտտէթլի պիր մուհապպէթէ մուգապէլէ իթմէք միւմքին օլամայաճաղընը թէսլիմ իթմէքտէ իտի.

Տէրհալ էվին հէքիմի ճէլպ օլունըպ, Ալպէրին թէհլիքէլի պիր հալտէ պուլունտուղունա գանաաթ հասըլ իթտիքտէն սօնրա, Լիւտովիգ մուֆարագաթ էյլէտի.

Մօրիս իլէ Վէրտիէ Սիւրէն սօգաղընա վասըլ օլտուլար.

Լարթիկ մէրգումանըն վիւսուլինէ մունթազըր իտի.

Վէրտիէ.— Շու Ալպէրին վիւճուտի պիզիմ իչիւն խայըրսըզ տըր.

Լարթիկ.— Օ հալտէ օնու տա մէյտանտան գալտըրալըմ վէսսէլամ.

Վէրտիէ.— Պէն օ էֆքեարտա տէյիլիմ. Նի՞չին պօշ եէրէ եօլումըզըն իւզէրինէ նաշլար սէրմէլիյիզ. օ տէլիգանլըյա տօգունմագսըզըն մուվաֆֆագ օլապիլմէմիզ իչիւն պիր թէտպիր վար տըր զանն իտէրիմ.

Լարթիկ.— Նէ՞ կիպի թէտպիր.

Վէրտիէ.— Մօրիս՝ Մարի Գրէսսօլ իլէ էվլէնմէլի. նիքեահըն էրթէսի կիւնիւ մագսատըմըզա նայիլ օլմագ բէք գօլայ օլուր.

Մօրիս.— Սէն պէյէնտիյին կիպի սէօյլէյօրսըն. էվլէնմէք գօլայ սէօյլէնիր, լաքին էվլէնմէք իչիւն նէ գատար պէօյիւք միւշքիլաթ օլտուղունու պիլի՞յօրմըսըն.

Վէրտիէ.— Սէն, մէհարէթին սայէսինտէ օ միւշքիլաթըն էօթէսինտէն պէրի կէլէպիլիրսին․․․ պէնճէ օ տէտիյին միւշքիլաթա սէնին գատար էհէմմիյէթ վէրիլէմէզ. մատամ քի գըզընա հիւսնի մուամէլէ իթմէյի վալիտէսի սանա նասիհաթ իթմիշ․․․ տիմէք օլուր քի, քէնտի իչինին չըգարըլ իչիւն սէնի քէնտիսինէ տամատ իթմէք իսթէյօր.

Մօրիս.— Վալիտէսի իսթէյօր ամմա, գըզ Ալպէր տը Ժիպրէ իչիւն տէլի տիվանէ օլմուշ.

Վէրտիէ.— Գըզըն Ալպէրի սէվմէսինտէն նէ՞ չըգար. Մարի Գրէսսօլըն Ալպէր տը Ժիպրէ իլէ էվլէնմէսի մուհալ գապիլինտէն տիր.

Մօրիս.— Նի՞չի՞ն.

Վէրտիէ.— Զիրա քի միւսթանթիգ հիչ պիր վագըթ օղլունը Վալանթին տ'Արվիլին գըզըյլա էվլէնտիրէմէզ.

Մօրիս.— Պէլքի․․․ լաքին պագալըմ Մ. Գրէսսօլ նէ՞ տէյէճէք. օ րազը օլաճա՞գ մը.

Վէրտիէ.— Մ. Գրէսսօլը րազը իթմէք սէնին իշին տիր․․․ Մ. Գրէսսօլա գարըսը հիւքմ իտէր, վէ մատամ քի գարը սէնի սէվիյօր, օ խուսուստա սէնին իլէ իթթիֆագ իտէր․․․ պէօյլէ իլէ մուվաֆֆագ օլապիլիրսին.

Մօրիս.— Խասըմըն հիչ տիւշիւնմէյօրսըն.

Վէրտիէ.— Օ խասըմ բէք թէհլիքէլի ատամ օլունամազ. չիւնքի եաթագտա խաստա եաթըյօր վէ պէլքի տէ տահա չօգ վագըթ եաթաճագ տըր. Մամաֆիհ էկէր քէօպը սըհհէթ իտիպ տէ իշիմիզէ մանի օլաճագ օլուր իսէ, իսթէտիյիմիզ զէման մէյտանտան գալտըրապիլիրիզ.

Մօրիս.— Խիւլասայի քէլամ, Մարի Գրէսսօլը ճըլան ըսըրտը. եարասընտան էօլմէյէճէյինէ էմի՞նմիսինիզ.

Վէրտիէ.— Օ՛հ. էօլմէյէճէյինէ շիւպհէ եօգ. եարանըն տէրհալ էմիլմէսի, պէօյիւք ֆայտէսի օլմուշ տըր․․․ սէնճէ իշինի եիւրիւթմէք իչիւն Ալպէր տը Ժիպրէնին խասթալըղընտան իսթիֆատէ իթմէլիսին․․․ սէնին նէ սուրէթլէ տօղրու-

ղընըն հիքմէթինի զահիրէ չըգարմալըսըն․ էվրագընը հազըրլամալըսըն ։

Մօրիս․— Թէճրիւպէ իտէրիմ․ լաքին մուվաֆֆագ օլաճաղըմա էմին տէյիլիմ

Վէրտիէ․— Ամմա մահճուպիյէթ կէօսթէրիյօրսըն հա՛ ։

Մօրիս․— Մահճուպիյէթ տէյիլ, սիզ պէնի պիր շէյ եէրինէ գօյօրսընըզ․․․ արթըգ եօրկունլըգտան վէ ույգուտան պայըլաճագ տէրէճէյէ կէլմիշիմ տիր․․․ արապայը սալըվէրտինի՞զ մի ։

Վէրտիէ․— Էվվէթ ։

Մօրիս․— Էլպէթթէ պուլվարտա պիր արապա պուլըրըմ․․․ Ալլահա ըսմար-լատըգ—տէյիպ, Մօրիս հըգտը վէ սաաթ իկի պուչուգտա եաթաղընա կիրտի ։

* * *

Պէրվէճհը պալա վուգուաթ կիւզէրան իթտիկի սըրատա, Բէր-Լաշէզ մէզարիս-թանը վէ Մօնթօրկէօյլ սօգաղը ճինայէթլէրինին թահգըգաթընա հիւքիւմէթճէ տէ-վամ օլունմագտա վէ կէրչի հիչ պիր սէմէրէ հասըլ օլմամագտա իտի իսէ տէ, եի-նէ թէշէպպիւսաթը լազըմէտէ գուսուր օլունմայըպ, Պէլճիգատա, Ինկիլթէրրա-տա, Ալէմանիատա վէ մահալլը սաիրէտէ մէմուրինը մախսուսէ արայըշ տուրմագ-տա օլտուգլարը միսիլլու, հուտուտլարտա թահգըգաթը լազըմէ իճրա իտիլմէքտէ իտի․ Պունճա թէշէպպիւսաթտան պիր կիւնա սէմէրէ հուսուլէ կէլէմէտիկի ճիհէթ-լէ, բօլիս մէմուրլարը ճէսարէթտէն տիւշմէքտէ, վէ իշին ուճունը պուլապիլմէքտէն գաթի իւմիտ իթմէքտէ իտիլէր ։

Եալընըզ Էմէ Ժուպէր պու գաթը իւմիտ իթմէյիպ, մէմուրլարա․— Թէհամ-միւլ, սապր լազըմ․․․ գօ՛րգմայընըզ, գաչըրմայաճաղըզ․ էմին իտէրիմ քի օ խաինլէրի եագալարըզ—տիմէքտէ իտի ։

Լարթիկտէն ախզը ինթիգամ իթմէք ամալիլէ, տօղրու մագսատընա գօշմագ-տա, վէ մուվաֆֆագ օլաճաղընա Էմէ Ժուպէր շիւպհէ պիլէ իթմէմէքտէ իտի ։

Հէր կիւն Մարթէլ վէ Ժօալէ իլէ Կալուպէ վէ Սիլվէն Գօրնիւ, Մէպլէյ սօգա-ղընտաքի տաիրէյէ կէլիպ, թէշէպպիւսաթը վահիմէլէրինի պէյան, վէ մէմուրինը սաիրէնին բաբօրթօլարընը թէսլիմ իթմէքտէ, վէ,—Պէօյլէ մահիր չարգընլար իլէ ուղրաշմագ պիզիմ իչին իշ տէյիլ—տէմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, Էմէ Ժուպէր․

—Արա՛յըն, արայըն, տա՛ըրմայըն․․․ էլպէթթէ քի բաբաս գըյաֆէթինտէ կէզմէքտէ օլան օ խընզըրը կիւնին պիրինտէ եագալարըզ․ օնու էլէ կէչիրիր իսէք, տիկէրլէրինի պուլմագ գօլայ օլուր—տէյու ճէվապ վէրտիյինտէ.

Կալուպէ․— Օ տէտիյին ատամ բաբաս գըյաֆէթինի տէ թէպտիլ իթմիշ օլ-մալը․ պիզիմ շու հալիմիզ, չայա տամլատըլմըշ օլան շարապ տամլասընը արամաղա պէնզէր ։

Էմէ Ժուպէր․— Կիզլի գումարխանէլէրի վէ պաթագխանէլէրի տօլաշը՛յօր-մըսընըզ ։

Ժօալէ․— Էվվէթ, հաթթա էքսէրիա Գօնթ Իվան Սմօլիօֆը րասթ կէլիյօրըզ քի, օ տա պիզիմ կիպի արայըպ տուրույօր ։

Մարթէլ․— Պիզէ պիր եօլ կէօսթէրէյիմ ։

Էմէ Ժուպէր․— Ջապու՛գ սէօյլէ ։

Ժօալէ․— Լարթիկին եազըսընը թանը՞րմըսընըզ ։

Էմէ Ժուպէր․— Թանըրըմ․․․ պէնիմ եանըմտա օնուն մէքթուպլարը վար․․․ օնուն եազըսընը թանըմագ բէք գօլայ տըր ։

Մարթէլ․— Լարթիկին տախի օլտուղը շիրքէթին ազասընտան պայըլարընըն, մէմալիքը սաիրէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուգլարընա էմի՞նմիսինիզ ։

Էմէ Ժուպէր․— Էվվէթ, էմինիմ ։

Մարթէլ․— Մէմալիքը էճնէպիյէյէ կիտէն մէքթուպլարըն պիր քէրրէ սիզէ կէօսթէրիլմէսինէ բօսթա նէզարէթի մուվաֆագաթ իթմէ՞զ մի աճապ ։

Էմէ Ժուպէր․— Բօսթա նէզարէթի պու տէտիյին շէյէ մուվաֆագաթ իթմէզ զանն իտէրիմ ։

Մարթէլ․— Նիչի՞ն ։

Էմէ Ժուպէր․— Չիւնքի մէքթուպլարըն միւնտէրիճաթը էսրար գապիլինտէն օլտուղը ճիհէթլէ, մուգատտէս տութուլուր ։

Մարթէլ․— Մէքթուպլարը աչմագ վէ սըրրը մէյտանա չըգարմագ լազըմ տէ-յիլ, եալընըզ իւզէրլէրինտէքի եազըլարը կէօրմէք իգթիզա իտէր ։

Էմէ Ժուպէր․— Պու թէտպիր գապիլը իճրա տէյիլ տիր․ մէմալիքը էճնէպիյէյէ կէօնտէրիլէն մէքթուպլարըն ատէտի բէք չօգ տըր․․․ զարֆլարըն հէր պիրինի պի-րէր պիրէր թէտգիգ իթմէք միւմքին տէյիլ ։

Մարթէլ․— Զարֆլարը պիրէր պիրէր կէօրմէյէ հաճէթ եօգ․ զարֆլարը մէօ-հիւրլէյէն մէմուրլարա, Լարթիկին եազըսընտան պիր նիւմունէ վէրիլէճէք օլսա, իշ գօլայլաշըր․․․

Էմէ Ժուպէր՝ պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւքտէն սօնրա․— Պէն պու խուսուսը բօլիս միւտիրինէ աչարըմ ։ Լարթիկ օ հայտուտ շիրքէթինին պաշլըճալարընտան օլ-տուղը ճիհէթլէ, սըգ սըգ մէքթուպ եազմագտա օլտուղընա շիւպհէ եօգ տըր․․․ րէյին ֆէնա տէյիլ տիր․․․ պու կիւն միւտիր իլէ պու պապտէ գօնուշըրըմ—տէ-յիպ, ֆիլհագըգա ճիւմլէսինի սավըգտան սօնրա, պիր արապայա պինիպ տօղրու տաիրէի գազըթայա կիթտի, վէ միւտիրի պուլըպ, Մարթէլին թէտպիրինի արզ էյլէտի ։

Միւտիր՝ Էմէ Ժուպէրին շու թէտպիրինի թահսին իլէ պէրապէր, իճրասը զըմ-նընտա խոթիհաալը րուխսաթ իթմէք միւշքիւլ օլաճաղընը պէյան էյլէտի ։

58

Էմէ Ժուպէր տաիրէի գազըթատան չըգըպ, եինէ պիր արապայա րաքիպէն է-վինէ կէլիպ, գաբուսընըն էօնիւնտէ Մօրիսէ թէսատիւֆ իթտի ։

Մօրիս․— Պու վագըթ տըշարը՞ մը չըգըյօրսըն ։

Էմէ Ժուպէր․— Չըգմագ տէյիլ, կէլիյօրըմ ։ Պիր թագըմ իշլէրիմ վար քի, հէր կիւն գօվալայօրըմ վէ հիչ պիր նէթիճէյէ վասըլ օլամայօրըմ․․․ նէ չարէ պու ալէմտէ թէհամմիւլ լազըմ․․․ սէօյլէ եէմէյինի պէրապէր եէ՞րմիսին ։

Մօրիս․— Հէր նէ գատար սէնին իլէ միւհիմ պիր մատտէ հագգընտա կէօ-րիւշմէք իսթէր իսէմ տէ, թաամա տուրամամ ։

Էմէ Ժուպէր․— Միւհիմ պիր մատտէ հագգընտա կէօրիւշմէ՞ք մի իսթէրսին․ նէ՞ իմիշ օ միւհիմ մատտէ տէտիյին ։

Մորիս .— Պու ագշամ անլաթըրըըմ ։

Էմէ ծուպէր .— Օ հալտէ ագշամ եէմէյինէ պէքլէրիմ ։

Մորիս .— Պիլմէմ քի օ զէման իչտէն գուրթուլապիլէճէ՞քմիյիմ . լաքին հէր հալտէ կէլիպ սանա պաշը չէյլէր սօրաճաղըմ ։

Էմէ ծուպէր թէաճճիւպտէ գալըպ .— Պաշը չէյլէր մի՞ . նէ՞ կիպի չէյլէր սօրաճագսըն ։

Մորիս .— Պուրասըն օլմազ . . . չիմտիլիք վագթիմ տէ միւսաիտ տէյիլ . չիմտի պէն չայըն օ պիր ճիհէթինէ կէչմիշ օլմալը իտիմ . հէման պիր արապայա պինիպ կիթմէլիյիմ . պու ագշամ կէօրիւշիւրիզ , ա՛զիզիմ—տէյիպ , Մորիս՝ Էմէ ծուպէրի ճօբտիւ , վէ մէրտիւէնլէրի թէլաշէ իչինտէ պիրագարագ , հէման տօղրու Լիւտովիգ Պրէսսօլըն խանէսինէ միւթէվէճճիհէն ազիմէթ իթտի ։

Սապըգ միւմար Լիւտովիգ իլէ գարըսը Վալանթին ճօյլէ թաամընը պիթիրմէք իւզրէ իտիլէր ։

Մորիս .— Մատմազէլ Մարի նա՞սըլ տըր պու կիւն ։

Լիւտովիգ .— Իքի սաաթ էվվէլ հէքիմ կէլմիշ իտի , էյի պուլտը . . . Մ. Ալպէր տը Ժիպրէնին եարալը էմմէսի ֆէվգէլատէ խայըրը օլմուշ . . . Նէօպէթի խաֆիֆ տիր , վէ տահա զիյատէ գօրգուսըզտան տըր նէթէքիմ եըլանըն ըսըրմասընտան քի . . .

Մորիս .— Ձօգ շիւքիւր . տահա ուզուն սիւրէ՞ր մի իմիշ ։

Լիւտովիգ .— Խա՛յր . . . պիր գաչ կիւն րահաթ իտէճէք օլուր իսէ հէր չէյ պիթէր . . . հէքիմին պաշըրճա թէնպիհի , խասթայա մուճիպը հէյէճան պիր հալին վուգուա կէլմէմէսինէ տիգգաթ իթմէք մատտէսի տիր ։

Մորիս .— Պու թէնպիհին իճրասը բէք գօլայ տըր . չու պինչարէ Ալպէր տը Ժիպրէտէն պիր խապէր վա՞ր մը ։

Լիւտովիգ .— Տիւն ագշամ բէք աղըր իտի . . . չիմտի կիտիպ կէճէյի նասըլ կէչիրմիշ օլտուղընը սօրուպ անլայաճաղըմ . նէ՛ գատար խալիս տօստթումըզ ։

Մորիս .— Խալիս օլմասը թապիի տիր . . . թէէսսիւֆ իտիյօրըմ քի նի՞չիւն իպթիտա պէն եէթիշէմէմիշիմ ։

Լիւտովիգ .— Շիւպհէմ եօգ քի օնուն եարալըղընը սէն տէ եարաճագտըն . . . տօղրուսը նէ գատար միննէթտար օլսագ պէճա տըր . . . իզթէ պէն կիտիյօրըմ ։

Վալանթին .— Պիզէ էյի խապէրլէր կէթիր ։

Լիւտովիգ կիտիպ , Վալանթին իլէ Մորիս եալընըզ գալտըլար ։

Վալանթին .— Պալօմըզըն կէճէսի սէօյլէշտիկիմիզ մատտէ հագգընտա տիւշիւնտիւ՞ն մի ։

Մորիս .— Օ կէճէ պիր չօգ մէվատտ հագգընտա գօնուշմըշ իտիք ։

Վալանթին .— Մերաագըմ հանկը խուսուսա օլտուղընը պիլիրսին . պանա օլան մուհապպէթին ուղրունա սէնտէն նէ կէօնա ֆէտաքեարլըգ պէքլէտիյիմի էլպէթթէ ֆէհմ էյլէտին . . . սէնին Մարի իլէ էվլէնմէքլիյին իմքեանընտան պահս իթմէք իսթէրիմ . էկէրչի մուվաֆֆագ օլապիլիր իսէն , միւէպպէտէն էմին պիր հալտէ եաշայապիլիրիզ ։

Մորիս .— Շուրասը տա վար քի պէն Մարի իլէ էվլէնէճէք օլուր իսէմ , սէնք

զալիմ պիր էնտիշէտէն տէ գուրթարմըշ օլուրըմ ։

Վալանթին .— Անլայամատըմ . . .

Մորիս .— Շիմտի անլաթըրըըմ . սէնի սէվտիյիմի պիլտիյին հալտէ , նի՞չիւն պէնիմ իլէ պէօյլէ գաբալըգտան սէօզ իտիյօրսըն , պէն սէնին սըրըընը պիլմէ՞զմիյիմ զաննիտիյօրսըն ։

Վալանթին ճիտտի պիր հայրէթլէ Մորիսին եիւզիւնէ պագըպ .— Պէնիմ սըրըըմ մը՛ ։

Մորիս .— Եանի էսրարընտան պիրինի . . . իլք տէֆա ճէմիյէթինիզտէ պուլընտուղըմ կէճէ , եիրմի իւչ սէնէտէն սօնրա իլք տէֆա օլարագ սէնի կէօրմիւշ օլան վէ զըզըն սէնտէն արամագ կիպի թէհտիտամիզ պուլընան Մ. տը Ժիպրէ իլէ միյանէնիզտէ կիւզէրան իտէն միւպահասէյի թէսատիւֆի օլարագ իշիթտիմ . Ալպէր տը Ժիպրէնին Մարիյի սէվմէքտէ օլտուղընը անլատըմ . բէտէրի , հիչ պիր վէճհ իլէ օղլունըն սէնին իլէ գարապէթ բէյտա իթմէսինէ րազը օլմայաճագ տըր . զահիրէն հէր ճիհէթիլէ միւնասիպ կէօրիւնէն չու նիքեահա նէ՞ սէպէպէ մէպնի միւմանաաթ իթտիյինի Մ. Պրէսսօլա պէյան իթմէսինտէն իհթիրազ իտիյօրըն . լաքին պիլմիշ օլասըն քի , չարէսիզ գալաճագ օլուր իսէ , միւսթանթիգ օնու տա եաքաճագ տըր . . . հալ պու քի , զըզըն պէնիմ զարըմ օլաճագ օլուր իսէ , Ալպէր տը Ժիպրէ արթըգ մէրգումէ իլէ էվլէնմէք մատտէսինտէն սարֆը նազար իտիպ , միւչքիլաթըն քեաֆֆէսի պէրթարաֆ օլապիլիր . միւրատըն պու տէյի՞լ մի իտի . էյի տէրք իթմիշիմ ։

Վալանթին .— Էվվէթ , պու տըր . սէնին Մարի իլէ էվլէնմէքլիյին պէնիմ մուաճիպը սէլամէթիմ օլաճագ տըր ։

Մորիս .— Տիմէք քի չու նիքեահը իճրա իթմէլիյիզ . . . հէմ տէ իտէրիզ . լաքին Մարի քի պէնի սէվմէյիպ , պաշգասընը սէվիյօր , պէնիմ իլէ էվլէնմէկէ րազը օլմալը տըր ։

Վալանթին .— Րազը օլուր ։

Մորիս .— Բէք մէմնուն իթմէյօրըմ ։

Վալանթին .— Մէճպուր իտէրիմ ։

Մորիս .— Նա՞սըլ ։

Վալանթին .— Նասըլ եարաճաղըմը շիմտիլիք պիլէմէմ . լաքին պիր չարէսինի պուլըրըմ ։

Պիր սաաթ գատար պէօյլէճէ գօնուշտըգտան սօնրա , Լիւտովիգ Պրէսսօլ ավտէթ իթտիքտէ , Վալանթին սալօնըն գաբուսընա գատար իսթիգպալինէ կիտիպ .— Նա՞սըլ տըր Մ. տը Ժիպրէ ։

Լիւտովիգ .— Պիրազ էյիճէ տիր ։

Վալանթին .— Տիմէք օլուր քի , քէսպը իֆագաթ իտէճէյինէ էմնիյէթ հասըլ օլմուշ տըր ։

Լիւտովիգ .— Հէքիմ ճօյլէ մէմնուն իտիյօր . . . լաքին նէ գատար վագթտան տիւզէլէճէյի մէճհուլ տըր . հէր հալտէ ուզուն սիւրէճէյինէ շիւպհէ եօգ . կէօրիւնիւր քի հաֆթալար վէ պէլքի տէ այլար սիւրէր ։

Վալանթին իլէ Մորիս պիրպիրլէրինէ պագտըլար ։ Ալպէրին եաթագտա եաթ-

մասընտան պիլիսթիֆատէ, մէրամլարընը իճրա իտէպիլէճէքլէրինի հէր իքիսի պիր անտէ խաթըրլարընտան կէչիրտիլէր :

*
* *

Տիւպէր Օգթավի, պիւսպիւթիւն քէօշէսի վահտէթտէ եաշամագտա օլուպ, Գոնթ Իվան Սմօլօֆ իլէ էվլէնմէքլիյի գուրմըշ օլտուղընտան, եալընըզ քէնտիսի իչին եաշամագտա օլտուղընա Գոնթը իքնաաթ, վէ քէնտի կիպի պիր աշըգը սատըգ պուլամայաճաղընա էմնիյէթ հասըլ իթմէք իչին Նատիրէն տըշարը չըգըպ, միւս-թագիմանէ պիր թավր իթթիխազ իթմիշ իտի :

Պէօյլէճէ եաշամանըն թարզընը թէպտիլ իթտիյի ճիհէթլէ, տէլիճէ սէֆահաթ-լարը տախի պէրթարաֆ իլէ, թէսարրուֆ իթմէք ճիհէթինի իլթիզամ իթմիշ, վէ Գոնթ Իվան ղայէթ զէնկին օլմագլա պէրապէր, զիյատէսիյլէ ճէօմէրտ պիր քիմսէ օլտուղընտան, էքսէրիճէ տէ աչըգ պիրիքթիրմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ իտի :

Գլօտին Շարվէնին գըզը Օգթավիտէն պաշգա իթտիյիմիզ սըրատա, մէրգումէ տասընտա եալընըզ պաշընա օթուրմագտա իտի. Իւսթիւ գատիփէ էօրթիւլիւ պիր մասանըն իւզէրինէ, սաաթ, պիլէզիք, եիւզիւք, քէօսթէք վէ սաիր միւճէվհէրա-թընը տիզմէքտէ իտի. Իշպու միւճէվհէրաթըլա պէրապէր մասանըն իւզէրինտէ պիր քիւչիւք չէքմէճէ վար իտի քի, պունըն իչինտէքի միւճէվհէրաթ Գոնթըն հէտիյէսի օլտուղընտան, անլէրի սագլամագ իսթէր իտի :

Օգթավինին միւճէվհէրաթընըն պիր թագըմընը մասանըն իւզէրինէ եայմասըն-տան մագսատը, պիր վագթ կէչիրմիշ օլտուղը միւնասէպէթսիզ էօմրիւն եատի-կեարլարընը տէֆ իթմէք, վէ անլէրի սաթըպ սավըպ նագտէ թէպտիլ իտէրէք, նագտը մէվճուտընըն մըգտարընը գապարթմագ խուսուսընտան իպարէթ օլտու-ղընտան, թախմին իթտիրմէք իւզրէ խապէր իթմիշ օլտուղը պիր ճէվահիրճինին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իքէն, գաբու վուրուլըպ ճէվահիրճի իչէրի կիրտի :

Կէլէն գույումճունըն իսմի Միլլէր օլուպ, քէնտիսինէ սաթըլմայաճագ օլան շէյ-լէրի գըյմէթը հագըգըյէլէրինտէն եիւզտէ էլլի աշաղը թախմին իթմէք, վէ սաթըն-ալընմասը թէքլիֆ օլունտուղը հալտէ, գըյմէթինին պիր րուպընը վէրմէք միւթա-տը իտի :

Լաքին հէր նէ սէպէպէ մէպնի իսէ, Օգթավինին մէրգում հագգընտա էմնի-յէթի պէրքէմալ իտի :

Միլլէր.— Պօնժուր, մա'տամ: Աճապա պիր խըզմէթինիզտէ պուլունապիլմէք շէրէֆինէ նաիլ օլաճա՞գմըյըմ:

Օգթավի.— Օլաճագսըն :

Միլլէր.— Մէմնուն օլտում... էմր իտինիզ :

Գույումճը իչէրի կիրէր կիրմէզ, միւճէվհէրաթա աթֆը նազար իթմիշ վէ վու-գու պուլաճագ թէքլիֆին նէտէն իպարէթ օլապիլէճէյինի քէստիրմիշ իտի :

Մօրիս Վասսէօրին սապըգ տօսթը օլան Օգթավի.— Րէճա իտէրիմ քի, շուն-լարը պիր էյիճէ թէտգիգ իտիպ, գըյմէթը սահիհէլէրինի պանա պէյան իտէսին :

Միլլէր.— Րէճա տէյիլ, էմր իտէրսինիզ, մա'տամ—տէյիպ, ճէպինտէն պիր գուվվէթլի բէրթէվլուզ չըգարըպ մասայա եանաշտը, վէ պիր հայրէթը ղահիրէ իլէ .

—Հօ՛, հօ՛. չօգ կիւզէլ շէյլէր... չօգ զարիֆ շէյլէր. ճիւմլէսի տէ հէր վէճհ իլէ սիզէ լայըգ միւճէվհէրաթ, մա'տամ :

59

Օգթավի.— Հիչ տէ նէզաքէթի էլտէն պըրագմազսընըզ, Մ. Միլլէր. լաքին րէճա իտէրիմ քի, պէնիմ շու իշիմի կէօրէսինիզ :

Միլլէր.— Թօպտա՞ն մը թախմին իտէյիմ, եօգսա հէր պիր բարչանըն այրը այրը՞ մը գըյմէթինի անլամագ իսթէրսինիզ, մա'տամ :

Օգթավի.— Հէր պիր բարչանըն այրը այրը :

Միլլէր.— Բէք ալա. րէճա իտէրիմ քի պանա պիր գալէմ, հօգգա վէ քեա-ղըտ պուլունտուրասընըզ... տօղրուճա թախմին իտէյիմ :

Օգթավի.— Էօյլէ եաբաճաղընըզա շիւպհէմ եօգ. իշթէ իսթէտիքլէրինիզ հա-զըր տըր :

Գույումճը բէրթէվլուզ իլէ հէր պիր բարչայը այրը այրը թէտգիգ վէ ֆիյաթ-լարընը քեաղըտըն իւզէրինէ իշարէթ իթմէքտէ իտի :

Օգթավի իսէ գույումճընըն պաշը ուճընտա այագտա տուրմուշ, րագգամլարըն սիւթունընըն ուզանտըղընա պագմագտա իտի :

Գույումճը եէքիւնի եաբըպ, օթուզ սէքիզ պին ֆրանգա պալիղ օլտուղընը պէյան էյլէտի. O ֆիյաթա քէնտիսինէ թէրք օլունաճագ օլսա, եիրմի պին ֆրանգ քեար իտէպիլէճէյինի տիւշիւնմէքտէ իտի :

—Հագըգաթէն պունլարըն ֆիյաթընը՞ մը անլամագ իչիւն պէնի ճէլպ իթտի-նիզ, եօգսա սաթմագ նիյէթինտէմիսինիզ :

Օգթավի.— Սաթմագ իսթէյէճէք օլսամ ալըճը՞ մըսըն :

Միլլէր.— Նի՞չիւն ալմայըմ:

Օգթավի.— Նէ՞ ֆիյաթա ալըճըսըն :

Միլլէր.— Թախմին իթտիյիմ ֆիյաթա. օթուզ սէքիզ պին ֆրանգ բէշին օ-լարագ վէրիրիմ...

Օգթավի.— Էյլէնի՞յօրմըսըն :

Միլլէր.— Ճիտտէն սէօյլէյօրըմ... պէն գըյմէթը հագըգըյէլէրինի սէօյլէտիմ:

Օգթավի.— Ճիւմլէսինի տէ սէօքիւպ էրիթտիրէճէք օլուրսան, վագըա օ գա-տար անճագ թութար... լաքին պունլարըն մօտասը հէնուզ սավմամըշ օլտուղը ճիհէթլէ, պու հալտէ սաթաճագ օլուր իսէն չօգ քեար իտէրսին..

Միլլէր.— Էօյլէ պէլլէմէյին, մա'տամ :

Օգթավի.— Սէն ինսաֆլը օլ քի, պէն տէ ինսաֆլըճա տավրանայըմ...

Միլլէր.— Խիւլասա, սիզ նէ՞ գատար իսթէրսինիզ, մա'տամ :

Օգթավի.— Թագըմըյլա գըրգ պէշ պին ֆրանգ...

Միլլէր.— Գըրգ բարչալար, վէ շու չէքմէճէնին իչինտէքի ալթուն վէ կիւ-միւշ խուրտավաթ տա պէրապէ՞ր մի...

Օգթավի.— Նէ՞ միւնասէպէթ... օ տէտիյին շէյլէր էն աշաղը իքի իւչ պին ֆրանգ տէյէրլէր :

Միւսէր .— Ամմա խարալը՞զ ։

Օգթավի .— Պիր քէրրէ պագ ։

Միւսէր չէքմէճէյի մասանըն պիր քէօշէսինէ պօշալթըպ , իչինտէքի չէյլէրի մութաալ վէճհ ուզրէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա , Նակէհան .

—Շու գօլ տիւյմէսի բէք կիւզէլ , բէք թօհաֆ ։

Գույումճըընըն պահարը իթտիկի գօլ տիւյմէսի , Նալ պիչիմինտէ բէրուզէլի պիր թէք տիւյմէ օլտուղը մալիւմ տիր ։

Միւսէր .— Պունըն օ պիր թէքինի ղա՞յպ մը իթտինիզ ։

Օգթավի .— Էվվէթ , ամմա պու թէքի տէ տըգգաթսըզլըգ իլէ օ խուրտէվաթըն իչինէ գօյմուշըմ . չիւնքի պաղը էսպապա մէպնի օ տիւյմէյի սաթմագլըղը թէրվիճ իթմէտիկիմտէն , սաթմայըպ սագլայաճաղըմ—տէյէրէք , մէզքիւր տիւյմէյի պիր թարաֆա գօյտու ։

Միւսէր .— Գըըգ տէօքիւք բարչալարըն քեաֆֆէսինի պէրապէր վէրէճէք օլուր իսէնիզ , գըրգ պէշ պին Փրանգ վէրիրիմ ։

Օգթավի .— Գըրգ ալթը պին Փրանգա վէրիրիմ ։

Պու վէճհ իլէ Օգթավի իլէ գույումճը բազարլըգ իթտիֆագլէրի սըրատա , գաբու աչըլըպ Գօնթ Իվան իչէրի կիրտի ։

Գույումճը Միւսէր մէրգումը կէօրտիւքտէ հէման այաղա գալգըպ , պաշընը եէրէ գատար էյէրէք քէմալը թէվազու իլէ սէլամ վէրտի ։

Օգթավի՝ Գօնթըն իւզէրինէ գօշուպ ալնընը օգշատը ․

Գօնթ .— Նէ՞ տարըլըյօր իտինիզ , պուրալար նէ՞ օլաճագ մէջլիսնտա ։

Օգթավի .— Պիր միւտտէթտէն պէրու պիր թէսավվուրըըմ վար իտի , պու կիւն իճրա իտիյօրըմ . . . Խալընըզ սէնին վէրմիչ օլտուղըն չէյլէր ինտիմտէ գըյմէթտար օլտուգլարընտան , անլէրի սագլայըպ , տիկէր մէվճուտաթըմըն քեաֆֆէսինի սաթըպ սավըյօրըմ ։

Գօնթ .— Պէն պուրտա տէյիլիմ կիպի սաու իտէրէք , իչինիզի պիթիրինիզ ․ բէք ա՜ա ,—տէտիկի սըրատա , կէյիճի կիւզէլ կէօզլէրինի միւճէվհէրաթը մէվճուտէյէ աթֆ իլէ գօլ տիւյմէսինին թէքի կէօզիւնէ իլիշմէսիյլէ , պիրտէն պէնզի աթըպ տիւչարը հէյէճան օլտու , վէ տիւյմէյի ալըպ պիր միւտտէթճիք էվիրտի չէվիրտի թէտգիգ էյլէտի ։

Օգթավի իսէ , խավաչ սէս իլէ գույումճը իլէ բազարլըղա տալմըշ օլտուղընտան , Գօնթըն շու հալինի ֆէրգ իտէմէտի ։

Գօնթ քէնտի քէնտիյէ .— Օ տիւյմէ տիր . . . խանըըմատըղըմա էմին իմ . . . զարիպ չէյ . . . աճապա շիմտիյէ գատար պուլամատըղըմ չէյի թէսատիւֆ այաղըմա՞ մը տօլաշտըրըյօր ։

Գույումճը .— Գըրգ պէշ պին պէշ եիւզ Փրանգա պիթիրէյիմ՝ կէթսին— տիմէքտէ իտի ։

Գօնթ Իվան սէօզէ գարըշըպ գօլ տիւյմէսինի կէօսթէրէրէք .— Պու տիւյմէ տէ բազարլըղըն իչինտէ՞ մի տիր ։

Օգթավի մուգտարըպէն տուտագլարընը ըսըրմաղա պաշլատը ։

Գույումճը .— Խայըր , Գօնթ . մատամ օ տիւյմէյի սագլամագ իսթէյօր ։

Գօնթ՝ պարիտանէ Օգթավինին եիւզիւնէ պագարագ .— Նի՞չիւն եա ։

Օգթավի .— Կիւզէլ պիր տիւյմէ տիր . . . թէքինի ղայպ իթմիշիմ, այնընը եապտըրաճաղըմ ։

Գօնթ ֆիւթուրսըզ պիր հալ իլէ , տիւյմէյի մասանըն իւզէրինէ գօյմայըպ , թէտգըգ իթմէքտէ իտի ։

Միւսէր .— Ուզլաշտը՞գ մը , մա՛տամ ։

Օգթավի .— Գըրգ ալթը պին Փրանգ վէրիրսէն , ուզլաշտըգ տիմէք տիր ։

Միւսէր .— Մատամ քի ըսրար իտիյօրսընըզ , գապուլ իթմէկէ մէճպուրըմ . սիզէ իքի պին Փրանգ բէյ պըրագայըմ , պիր սաաթտան գուսուրընը կէթիրիր միւճէվհէրաթը ալըրըմ ։

Օգթավի .— Բէյ պըրագմաղա հաճէթ եօգ . բազարլըգ սէնին հազգընտա խայրլը օլտուղը ճիհէթլէ , ճայմայաճաղընա էմինիմ . սէօզ վէրտին եէթիշիր . . . պիր սաաթտան պէքլէրիմ ։

Գույումճը սէլամ վէրիպ չըգտը . Օգթավի գաբույա գատար արգասընտան կիթտի ։

Գօնթ Իվան եալընըզ գալտըգտա քէնտի քէնտիյէ .— Ասլա եանըլըըգ եօգ . պու տիւյմէ Իմէ Ժուպէրին Նաալըն պուլընտըղը արապանըն իչինտէն չըգարտըղը տիւյմէնին այնը տըր . . . պու տիւյմէ՝ գաթիլին տիւյմէսի օլտուղընա շիւպհէ եօգ . . . . թաշ էվինտէն տիւշմիշ վէ Բէր Լաշէզ մէզարիսթանընտա ֆամիլեամըն մէզարը իչինտէ պուլունմուշ օլան բէրուզէ՝ պու տիւյմէնին թաշը տըր . . . Նա՞սըլ օլմուշտա պու տիւյմէ Օգթավինին էլինէ կէչմիշ , օրասընը անլամալը—տիմէքտէ օլտուղը սըրատա , Օգթավի իչէրի կիրտի ։

Գօնթ կիւլէրէք .— Թէպրիք իտէրիմ . նէ էյի բազարլըգ իտիյօրսըն . պու բաբայը նէ՞րէյէ գօյաճագսըն ։

Օգթավի .— Նօթէրիմէ թէսլիմ իտէճէյիմ ։

Գօնթ .— Պու միւճէվհէրլէրի սաթմաղա աճը՞մայօրմըսըն ։

Օգթավի .— Աճըմագ չէօյլէ տուրսուն , հաթթա կէօզիւմին էօնիւնտէն տէֆ իթտիկիմէ մէմնուն օլույօրըմ . սէնին վէրմէմիշ օլտուղըն պիր չէյի սագլամագլըղը պիր վէճհ իլէ կէօյնիւմ րազը օլամայօր իտի ։

Գօնթ .— Պիրազ միւպալաղա իտիյօրսըն ։

Օգթավի .— Եէմին իտէրիմ քի միւպալաղա տէյիլ ։

Գօնթ .— Միւպալաղա օլտուղընը պաղը ահվալ իսպաթ իտիյօր ։

Օգթավի .— Հա՞նկը ահվալ ։

Գօնթ .— Մէյտանտա . պիր թարաֆտան եալընըզ պէնիմ վէրմիշ օլտուղըմ չէյլէրի սագլամագ արզուսընտա պուլունտուղընը սէօյլէյօրսըն , տիկէր թարաֆտան տա պու տիւյմէյի տէ սագլայօրսըն ։

Օգթավինին սուրաթը գըզարտը . Գօնթըն սէօզլէրինտէն պիր նէվ թէլաշէ հիսս իթմէքտէ վէ շու թէլաշէի հալի տախի ալէքեար սուրէթտէ անլաշըլմագտա իտի ։

Օգթավի .— Օ տիւյմէնին էհէմմիյէթի եօգ ։

Գօնթ .— Էհէմմիյէթսիզ պիր չէյ ամմա , սէնին իչիւն բէք մագպուլ վէ սէվ-

տիկին Խաժիկեար օլմալը—տէտիկի սըրատա, սէօզիւնէ պիր գըրգընլըգ Թարզը վերմէքտէ իտի։

Օգթավի.— Նա՞սըլ պունը սէօյլէյէպիլիրսին, Գօ՛նթ. պէնտէն շիւպհէ՞ մի իտիյօրսըն։

Գօնթ.— Էվվէթ, շիւպհէ իտիյօրըմ, վէ էկէր տէրհալ իսթէտիյիմ վէ իսթէմէկէ հագգըմ օլան Թաֆսիլաթը վերմէյէճէք օ_ուր իսէն, շիւպհէմ տահա զիյատէ արթաճագ տըր։

Օգթավի.— Թաֆսիլա՞թ...

Գօնթ.— Էն տօղրուսունը աչըգ աչըգա սէօյլէմէլիսին։

Օգթավի.— Նէտէ՞ն տօլայը շիւպհէ իթտիհամի պիլմէտիյիմ հալտէ, նէ՞ կիպի Թաֆսիլաթ վերէպիլիրիմ։

Գօնթ.— Պու տիւյմէյի սանա քի՞մ վերտի։

Օգթավի.— Հիչ քիմսէ...

Գօնթ.— Պու խալանըն նէ՞ մանասը վար։

Օգթավի.— Խալան տէյիլ. չիւնքի պու տիւյմէյի ճամէքեանըն իչինտէ կէօրիւպ պէյէնտիմ, քէնտիմ սաթըն ալտըմ...

Գօնթ.— Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսըն։

Օգթավի.— Էն սահիհի պու տըր։

Գօնթ.— Հէր հալտէ զարիֆ պիր հավէս... չիւնքի գատընլարա մախսուս պիր միւճէվհէր տէյիլ։

Օգթավի.— Պէնիմ ալտըղըմ զէման, չօգ գատընլար նալ չէքլինտէ միւճէվհէրլէր գուլլանըյօրլար իտի։

Գօնթ՝ Օգթավինին խալան սէօյլէտիյինէ էմին օլուպ.— Թէքինի նէ՞րէտէ ղայպ իթտին։

Օգթավի.— Տօղրուսու օրասընը բէք էյի պիլէմէյօրըմ. պիր ագշամ սօյունըր իքէն պիր Թէքինին տիւյմէ օլտուղունը կէօրտիւմ. օնտան սօնրա արթըգ տիւշիւնմէտիմ պիլէ...—տէտի։

60

Գօնթ Իվան.— Էօյլէ՞ մի. պու ղայպտան ասլա ֆիւթուր իթմէտին մի։

Օգթավի՝ Գօնթըն պու պապտաքի ըսրարընտան տօլայը պիրազ Թէաճճիւպտէ գալըպ.

—Հագըգաթէն ֆիւթուր իթմէտիմ—տէտի։

Գօնթ.— Շու տիւյմէնին պիր գըյմէթի օլտուղը հալտէ, հիչ արամամագ նա՞տըր օլուր։

Օգթավի.— Նէ՞րէտէ արամալը իտիմ։

Գօնթ.— Օ կիւնիւ նէրէլէրէ կիթմիշ իսէն, օրալարտա արամալը իտին։

Օգթավի.— Օ կիւնիւ գօրուտա տօլաշտըղըմ վէ ագշամ Թէաթրօյա կիթտիյիմ խաթըրըմտա տըր։

Գօնթ.— Ղայպ իտէլի չօգ վագըթ օլտու՞ մը։

Օգթավի.— Պէշ ալթը այ գատար օլմալը։

Գօնթ.— Ֆիրա՞ արապասընա մը պինմիշ իտին։

Օգթավի.— Եօ՛գ. Թէաթրօյա քէնտի արապամ իլէ կիթմիշ վէ նիւրիւյէրէք ավտէթ իթմիշ իտիմ... լաքին նի՞չիւն իսթինթագ իտիյօր կիպի պու պապտէ սիւվալլէրէ գալգըշտըղընը անլայամայօրըմ, Գօ՛նթ։

Գօնթ.— Չիւնքի հիչ պիր իշէ եարամազ օլան շու տիւյմէնին Թէքինի սագլամագ խըթէտիյին հալտէ, օ պիր Թէքինի ղայպ իթտիյին զէման, հիչ ֆիւթուր իթմէմիշ օլտուղընա Թէաճճիւպ իտիյօրըմ. տիւմէք քի շու տիւյմէլէր բէք կէօզիւնտէ իմիշլէր։

Օգթավի.— Էվվէթ, չօգ կէօզիւմտէ իտիլէր։

Գօնթ.— Պու Թէքին այնընը եաբտըրմագ նիյէթինտէ տէյի՞լ մի իտին։

Օգթավի.— Էվվէթ։

Գօնթ.— Շու խըրզըլըղը պէն տէրխօհտէ իտէյի՞մ մի, իսթէ՞րմիսին։

Օգթավի.— Պէօյլէ էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ իչիւն նի՞չիւն սէնի Թաճիզ իտէյիմ։

Գօնթ.— Սէնին պիր իշին իլէ մէշղուլ օլմագ, պէնիմ իչիւն Թաճիզլիք օլմայըպ, ատէթա մէմնունիյէթ տիր։

Գօնթըն շու նէզաքէթլի Թէքլիֆինէ գարշը հէլմէք չօրապըրգ օլաճաղընը Օգթավի ֆէնա էյլէտիյինտէն, բէտտ իլէ ճէվապ վերմէք չէօյլէ տուրսուն, հաթթա ասարը միննէթտարի իպրազ էյլէտի։

Գօնթ՝ Նալը ինճէ պիր քեաղըտա սարըլը ճըզտանընըն իչինէ գօյտըգտան սօնրա, սաաթա պագտը վէ այաղա գալգըպ չապգասընը ալտը։

Օգթավի մէէյուսէն.— Շիմտիտէն կիտի՞յօրմըսըն։

Գօնթ.— Սաաթ տէօրթ, էօյլէ իճապ իթտի։

Օգթավի.— Թամամը պէրապէր իթմէյէճէքմիյիզ։

Գօնթ.— Եօ՛գ. Վիգօնթ Դիւ տ՛Արֆէօյլէ տավէթլիյիմ։

Օգթավի.— Նէմէքտէն սօնրա կէլիրսի՞ն եա։

Գօնթ.— Գապիլ տէյիլ. Րուսիա սէֆարէթխանէսինտէ ճէմիյէթ վար. հէմշէհրիլէրիմտէն պագըլարընը կէօրմէք իւզրէ օրայա կիտէճէյիմ։

Օգթավի.— Խիւլասաի քէլամ, պու կիւն սէնի արթըգ կէ՞օրմէյէճէքմիյիմ։

Գօնթ.— Թէէսսիւֆ իտէրիմ... պէնի աֆը տա սէն բաղըշլա պույուր։ Էկէր իզն վերիր իսէն եարըն սապահ կէլիր էմէյի պէրապէր եէրիզ։

Օգթավի.— Իզն վերմէք տէյիլ, հաթթա կէլիրսէն բէք մէմնուն օլուրըմ։

Գօնթ.— Օ հալտէ եարըն կէօրիւշիւրիւզ։

Օգթավի.— Էրքէնճէ կէլիրսի՞ն եա։

Գօնթ.— Սաաթ Թամ օն պիրտէ կէլիրիմ—տէյիպ, կէօզէ չարբաճագ տէրէճէ պարիտ պիր Թավր իլէ Օգթավինին էլինի սըգտը վէ տըշարը չըգտը։

Եավաշճա նէրտիւպանտէն աշաղը էնտիյի սըրատա, Գօնթ՝ գույումճըյը գարշըլատը։ Միւլէր՝ ճըզտանը պանգնօթ իլէ տօլու օլարագ, ալտըղը մալլարըն պէտէլինի Թէէտիյէ իթմէք իչիւն կէլմիշ իտի։

Գօնթ Իվան սօգաղա չըգտըղը կիպի, քէնտի քէնտիյէ.

—Պու զէման Մ. տը Ծիպրէ տաիրէտէ պուլունմամալը տըր. ամմա զաթէն

գաթիլին թույմէսի , մատամ Րօզինին եանընտա տըր . . . պինաէրին կիւթէյիմ մատամ Րօզինի պուլայըմ—տէյիփ , արապաճըընա վիրգթուար սօգաղընա կէօթիւրմէսինի էմր իթտի ։

Օգթավի տախի եաւընըզ գալըր գալմազ եազըխանէսինին պաշընա կէչիփ , պէրվէճնը աթի պուսուլայը եազտը ։

«Եարըն կէճէյէ եարըմ սաաթ կէչէրէք օնէ պէքլէրիմ : Հէր հալտէ կէլէսին ․ Գայէթ «մուհիմ պիր խուսուս վար ։»

ՕԳԹԱՎԻ

Պու պուսուլայը զարֆըն իչինէ գօյուփ , վէ իւզէրինէ Մօրիսին իսմինի եազըփ պիթիրտիճէյի սըրատա , խըզմէթճի կէլիփ գույումճը Միլլէրին կէլմիշ օլտուղընը խապէր վէրտիքտէ , Օգթավի՝ քիւչիւք օտատա պիրազ օթուրմասընը պէյան իլէ , մէքթուպը սագլատը վէ քիւչիւք օտայա կէչտի ։ Գույումճը գըրգ ալթը պին ֆրանգը սայըփ , մալլարը ալըփ կիթտի ։

Օգթավի՝ տէրհալ պանգնօթլարը ճէպինէ էրլէշտիրիփ , ըլըթընա պիր պալթօ վէ պաշընա պիր շափգա կիյինտի , վէ ագշամ եէմէյինէ կէլէճէյինի պէյան իլէ տըշարը չըգտը , վէ Նօթէրինէ կիթտի , վէ պարայը թէսլիմ իտիփ պիր մագպուզ սէնէտի ալտը ։ Եօլտա պիրիսինի պուլուփ ․

—Շու մէքթուպը Նավարէն սօգաղընա կէօթիւր ․ ճէվապընա պէքլէմէք իգթիզա իթմէզ չու պէշ Ֆրանգը տա ալ , վէ լաքին չապուգ կիթ—տէտի ։

Էվէ կէլտիքտէ , քէնտի քէնտիյէ ․— Գօնթ գըզգանըյօր ․ ճանըմա միննէթ ․ շիմտի գըզգանմագ մուհապպէթ ալամէթի տիր ․ պէլքի տիւյմէնին թէքլի ղայպ օլմաղտան էվվէլ , Մօրիսին գօլունտա կէօրմիւշ տիր ․ չու հալտէ տիւյմէնին թէքինին պէնիմ եէտիմտէ պուլունտուղընը վէ սաթմազ իսթէմէտիյիմի կէօրտիւքտէ , շիւպհէյէ տիւշէփ քէնտիսինի ալտաթըյօրըմ զաննէտիյօր ․ վէ շիւպհէսինի տէֆ իթմէք իչիւն , եէրի վէ կէօյէ պիրպիրինէ կէչիրմէկէ հազըրլանըյօր ․ պինաէն ալէյհ , շայէտ Մօրիսի կէօրիւփ տէ օ պապտա պիր շէյ սէօյլէ իտէճէք օլուր իսէ , ճէվապընը հազըրլասըն իչիւն Մօրիսէ մախսուս վէրմէքլիյիմ լազըմ կէլիր—տէյու թէսավվուրաթթա պուլունուր օլտուղը սըրատա , խըզմէթքեար թամամըն հազըր օլտուղընը խապէր վէրտի ․ Օգթավի եէմէյէ օթուրտը իսէ տէ , պիր թագըմ էնտիշէլէր զիհնինի իշղալ իթմիշ օլտուղընտան , իշթիհասը գալմամըշ իտի ։

* * *

Մօրիս՝ Լիւտօվիգ Պրէսօլըն խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա , աղիզ տօսթը մատամ Րօզինին նէզտինէ միւթէվէճճիհ օլտու ։

Էմէ Ժուպէր՝ իքի կէօզիւ կիպի սէվտիքտէ օլտուղը օղլունուն նէ՛ սուրէթլէ տիւննեայա կէլմիշ իտուիկինի օ անէ տէկին կիզլէմիշ օլտուղը միւխպիր , մուէյպէտէն մէզքիւր սըրըը մէյտանա չըգարմամադըլըղը գուրմուշ իտի ։ Սապահլայըն Մօրիս կէլիփ պապը չէյզէր սօրածաղընը պէյան իլէ կիթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ , սապըրսըզլըգլա ավտէթինէ պէքլէմէքտէ , վէ կէլէճէյինի խաթըրընա կէթիրտիքճէ , մուզտարիփ օլմագտա իտի ։ Էմէ Ժուպէր ճէսուր , զէքի , մէթանէթլը գալպիյէ մալիք պիր գարը օլտուղը հալտէ , օղլունը տիւշիւնտիւքճէ , գալպինի վէ ֆիքրինի պիր գաաֆ տըր իհաթա իտէր իտի ։

Մօրիս կէլտիքտէ , միւթաատ վէճհ իւզրէ ալայիմի մուհապպէթլէ մէրգումէյէ թէ-

լագգի էյլէտի , վէ ֆագաթ տէրունինտէ պիր ըզտըրապ հիսս իլէ ; եիւրէյի ղայըը մունթազամ սուրէթտէ չարփմագտա , վէ վախիմ պիր քէտէր զուհուր իտէճէյինի քէշֆ իթմէքտէ իտի ։

Մօրիս Էմէ Ժուպէրի էօփէրէք ․— Կէօրտի՞ւն մի , ա՛զիզիմ , քի սէօզիւմտէ սէպաթ իտիփ պու ագշամը պէրապէրինճէ կէչիրմէք իւզրէ կէլտիմ ։

Էմէ Ժուպէր ․— Թէշէքքիւր իտէրիմ սէվկիւլիմ ․ պէնիմ իչիւն էն մէմնուն օլաճագ հալ , սէնի կէօրմէք , սէնին իլէ կէօրիւշմէք տիր ։

Մօրիս ․— Եօյլէ իսէ մէմնուն օլաճագսըն ․ չիւնքի ուզուն միւտտէթ կէօրիւշէճէյիզ ։

Մատամ Րօզինին տէհշէթլի սըթըրըփ ․— Հագըգաթէն միւհիմ սէօյլէյէճէքլէրի՞ն մի վար ։

Մօրիս ․— Էվէթ , ղայէթ միւհիմմ ․ շիմտի անլարսըն ։

Էմէ Ժուպէր ․— Սէօյլէ՛ , պէքլէյօրըմ—տէտի ։

Պիչարէ գարը՝ օղլու իլէ պէյնինտէ պիր միւնազաա զուհուրինէ մունթազըր իտի իսէ տէ , չու միւնազաանըն նէ՛ մատտէ իւզէրինէ ճէրէյան իտէճէյինի քէշֆ իտէմէմէքտէ իտի ։

Մօրիս շըմինէնին պաշընա կէչտի ։

Մատամ Րօզիէ միւթաատ վէճհ իւզրէ Մօրիսէ պիր տէսթէ սիկարա վէրտի ․ մէրգում պիր տանէսինի եագըփ պիր գաչ նէֆէս չէքտիքտէն սօնրա ․

—Խաթըրընտա՞ մը տըր , ա՛զիզիմ ․ կէչէնլէրտէ պէնիմ հալիմտէն վէ իսթիգպալիմտէն պահս իթմիշ իտիք ։

Րօզիէ ․— Պէք էյի խաթըրըմտա տըր ․ Ֆիլէմէնկլի զէնկին պիր գարթանըն սէնի քեաթիփ մագամընտա մայէթինէ ալմըշ օլտուղընը վէ մէրգում գարթանըն պիր իշի իչիւն քիւչիւք պիր եօլճուլըգ իթմէք իգթիզա իթտիյինի սէօյլէմիշ իտին ։

Մօրիս ․— Էյի խաթըրընտա գալմըշ ։

Րօզիէ ․— Սանա աիտ օլան խուսուսաթ պէնիմ իճտիմտէ օ գատար էհէմմիյէթլի տիրլէր քի , պիր վէճհ իլէ ունութամամ ։

Մօրիս ․— Իմտի պէնիմ հալիմտէն պահս իթմիշ իտիք ։

Րօզիէ ․— Էվէթ , սէնին հալինտէն պահս , վէ հալինին պէք մունթազամ օլտուղընը հէր իքիմիզ հիւքմ իթտիք ․ հաթթա զավալլը վալիտէնին պրագմըշ օլտուղը պէնիմ վասըթամ իլէ ալտըղըն վարիտաթա տօգունմայաճաղընը , վէ այըգլարընը պիր մըգտարընը տախի սարֆ իթմէյիփ պիրիքտիրէճէյինի թէսավվուր իտիյօրսըն ․ Էկէր չու ագըլանէ թէսավվուրաթընտա սէպաթ իտէճէք օլուր իսէն , պիր գաչ տա զարֆընտա , էքսիյիճէ պիր մըգտար ագչէ պիր թարաֆա գօյապիլէճէյինէ շիւպհէ եօգ ։

Մօրիս ․— Պիր գաչ այտան պէնիմ հալիմ զաթէն պիւսպիւթիւն տէյիշէճէքտիր ։

Րօզիէ ․— Ցահա՞ չօգ էյի մի օլաճագ տիմէք իսթէյօրսըն ։

Մօրիս ․— Էվէթ ։

Րօզիէ ․— Նէ՞ սուրէթլէ ։

61

Մօրիս.— Աչըգճա հալիմ էյի օլաճագ տիլէք իսթէրիմ. զաթէն աչըգճա հաւքիմտէն շիմտի պիլէ չօգ մեմնունըմ։

Ռօզիէ.— Աչըգ սէօյլէ քի անլայաբիլէյիմ։

Մօրիս.— Ֆիլէմէնքլի գարըթանըն քէնաթիայիք խըզմէթինէ կիրտիյիմի սանա պիլտիրմէկէ կէլմիշ օլտուղըմ կիպի, միւշավիրէմիզին ճին պաշլըճասը նէ՛ խուսուսա հագգընտա օլտուղընը ունութտը՞ն մը։

Ռօզիէ.— Պիր չօգ խուսուսաթ հագգընտա սէօզ կէչտի։

Մօրիս.— Էվվէթ, լաքին պաշլըճա պիր մատտէ հագգընտա միւտափաէլէի էֆքեար իթմիշ իտիք։

Ռօզիէ.— Էվլէնմէք մէսէլէսինտէն սարֆը նազար իլէ տահա պիր չօգ վագըթ պէքեարլըղըն սէրպէսթ հալինտէն իսթիֆատէ իթմէք վէ կէնճլիք կիւնլէրինտէն լէզզէթեապ օլմագ էֆքեարընտա օլտուղընը պէյան իթմիշ իտին. անճագ պունը՞ մը տէմէք իսթէրսին։

Մօրիս.— Էվվէթ։

Ռօզիէ.— Հաթթա բէք չաբուգ էվլէնմէք քեարը ագըլ օլմատըղընա հէր իքիմիզ պիլիթթիֆագ գարար վէրմիշ իտիք։

Մօրիս սիկարասընտան պիր նէֆէս տահա չէքտիքտէն սօնրա.

—Էօյլէսի տէյիլ. օ կիւնլէ միւթթէֆիգէն վէրմիշ օլտուղըմըզ գարար, ահմագճա պիր գարար իմիշ։

Մատամ Ռօզիէ՝ պաշտան թըրնաղընա գատար տիթրէմէկէ պաշլայըպ.— Ֆիքրինի թէպտի՞լ մի իթտին։

Մօրիս.— Հայ, հա՛յ։

Ռօզիէ.— Էվլէնմէյի՞ մի տիւշիւնիյօրսըն։

Մօրիս.— Օնտան պաշգա պիր շէյ տիւշիւնմէյօրըմ քի։

Ռօզիէ.— Անլայամայօրըմ. պու եաշտա զէնճիր ալթընա կիրմէք մի՛... պունտան պիր գաչ հաֆթա մուգատտէմ հալը սէրպէսթիտէն զայէթ մէմնուն կիպի կէօրիւնիյօր իտին։

Մօրիս.— Էօյլէ ամմա, օ վագըթ սէվտիյիմ գըզը հէնուզ թանըմամըշ իտիմ։

Ռօզիէ.— Գըզընը՞ մը սէվիյօրսըն։

Մօրիս.— Տէլի կիպի սէվիյօրըմ։

Ռօզիէ.— Տէլի կիպի մի՛։

Մօրիս.— Տէրէճէի մուհապպէթիմի անլաթմագ իչին, տէլի կիպի խպարէսի պիլէ ազ տըր։

Ռօզիէ.— Սէվտիյին քի՞մ տիր։

Մօրիս.— Էօյլէ պիր տիւլպէր գըզ քի էմսալի եօգ. կիւզէլլիքտէ, չիրքինլիքտէ, էյիլիքտէ եէքթա պիր գըզճըղազ օլտուղը ճիհէթլէ, տէլի կիպի սէվէրիմ։ Սէն տէ օ մէլէք միսալի մախլուգը կէօրսէճէք վէ թանըյաճագ օլուր իսէն, պէնիմ հագգըմտա հիսս էյլէտիյիմ մուհապպէթին պէօյլէ գըսմընը օնա հասր իտէճէքսին։

Մօրիս տէրէճէի մուհապպէթինի պէյան իթտիքճէ, Էմէ Փուալէրին վէլէճ վէ տէհէյէճի արթտըգճա արթմագտա, վէ ըզթըրապը գալպինի պէլլի իթմէմէք իչին ֆէվգէլատէ չալըշմագտա իտի։

Ռօզիէ՝ տուտագլարընտա գան գալմամըշ օլտուղը հալտէ, մէճպուրի թէպեսսիւմ իտէրէք.— Էյի տիւշիւնմէմիշսին. սէն կէչինճի պիր հավէսի՝ չէտին պիր մուհապպէթ զանն իտիյօրսըն. լաքին նասըլ քի ույանըլտըղը անտէ կէօրիւլէն րույա պիթէր իսէ, կիւնին պիրինտէ պու հավէս տէ պիթէր կիտէր։

Մօրիս պաշընը սալլայըպ.— Եանըլըշ պէկլէմիշսին. եիրմի իքի եաշընա վարմըշ օլուպ, քէմալէթէ էրմիշ օլտուղըմտան, աճըլը ալէմտէն մըզտարըպ քիֆայէտէ խապէրտար օլմուշըմ տըր... թաճրիպէթիմ շայէթ ազըր տըր. հէր շէյի էյի տիւշիւնիւրիմ. խըզըանը եօգ քի քէնտի քէնտիմի ալտաթայըմ, վէ կէչինճի պիր հավէսի չէտին պիր մուհապպէթ զանն իտէյիմ. Սէվտիյիմ իլէ էվլէնտիյիմ թագտիրտէ գալպիմին հիսս իտէճէյի մէսէրրէթ չէօյլէ տուրսուն, աճէմ իչինտէ պէօյլէ պիր մէմգըյէ էրէպիլէճէյիմ. պիր Փամիլեա...

Ֆամիլեա քէլիմէսինտէն մատամ Ռօզիէ պիրագ ճան ալըպ քէնտի քէնտինէ.— Թէհլիքէ կէթտիքճէ եագլաշըյօր... ամմա չաթըշամաղըմ—տէտիքտէն սօնրա, եիւքսէք սէս իլէ.— Հա՞նկը Փամիլեայա մէնսուպ օլան սէվտիյին գըզ։

Մօրիս.— Իշտէն կիւճտէն չէքիլմիշ, զէնկին վէ միւթէպէր պիր միմար գըզը տըր... իսմի Մ. Գրէսօլ տըր... եիւզ պին լիրատան զիյատէ իրատը վար. վէ պիր թանէճիք գըզը Մարիյէ կիւզէլ պիր ճէհէզ վէրէճէյինէ շիւպհէ եօգ տըր։

Ռօզիէ.— Գօրգարըմ քի խայալաթ իլէ գիհնինի եօրույօրսըն. սէնին սէնէվի ալթը պին Ֆրանգ մըզտարը պիր թախսիսաթտան պաշգա հիչ պիր իրատըն օլմատըղը հալտէ, սէնէվի եիւզ պին լիրա իրատ սահիպի պիր զաթըն գըզը իլէ էվլէնմէքլիյի նա՞սըլ թէսավվուր իտէպիլիյօրսըն, անլայամայօրըմ... պէնճէ գապիլ իճրա կէօրմէյօրըմ։

Մօրիս — Հաթթա բէք ալա գապիլ իճրա տըր, վէ հէմ տէ իճրա օլունաճագընա շիւպհէ եօգ տըր։

Ռօզիէ.— Մատմազէլ Մարի իլէ էվլէնմէք արզուսընտա պուլունտուղընը բէտէր վէ վալիտէսինէ արզ իթտի՞ն մի։

Մօրիս.— Խա՛յր, նիչիւն հէնուզ արզ իթմէտիյիմի տէ պիլմէլիսին... սանա տէրէճէի նիհայէտէ միննէթտար օլտուղըմ ճիհէթլէ, սէնին րէյինի թահսիլ իթմէքսիզին էօյլէ պիր թէշէպպիւսէ պուլունմայաճաղըմ աշիքեար տըր... վալիտէմին մագամընա գաիմ օլուպ, պէնի պէօյիւթտին. պէնիմ համիմ վէ էն ազիզ տօսթում սէնսին. պինաէն ալէյհ, վագթ ու սաաթը կէլտիքտէ, շու արզումը գըզըն բէտէր վէ վալիտէսինէ թարաֆըմտան պէյան իթմէնի սանա րճա իտէճէյիմ։

Ռօզիէ տէհշէթլէ.— Պանա մը՞։

Մօրիս թէաճճիւպանէ [illegible] եիւզիւնէ պագարագ.— Շիւպհէսիզ. պէօյլէ թագլիթ պիր շէյ նի՞չիւն սանա պու տէրէճէ թէլաշ վէրիյօր. Նի՞չիւն պու գատար գօրգույօրսըն։

Ռօզիէ.— Նէ՛ թէլաշ իտիյօրըմ, վէ նէ՛ տէ գօրգույօրըմ. եալընըզ թէաճճիւպ իտիյօրըմ; վէ շու սըրատա ագլըն թէմամէն պաշընտա օլտուղընա շիւպհէ իտիյօրըմ։

Մօրիս .— Ագըլըմ թէմամէն պաշըմտա օլտուղընա տալա շիւպհէ իթմէ . սէն գինինտէ նէ գատըգա իսթէրսէն տէօքէպիլիրսին . պու նիշանըն իճրասը մուգարրէր տիր ։ Պու նիքեահ սայէսինտէ պէնիմ իչիւն էօյլէ պիր իսթիգպալ գաբուսը աչըլըյօր քի , պու ֆըրսաթը գաչըրամամ . . . տիւշիւն պիր քէրրէ քի , պու սաաթտա , պէն նէ սուրէթլէ տօղտուղըմ մէճհուլ վէ նամալիւմ պիր քիմսէ իմ . նէ իսթիգպալիմի թէէմին իտէպիլէճէք պիր մէվգըյէ վէ նէ տէ պիր սէրվէթէ մալիք տէյիլիմ . . . ճէմիյէթը պէշէրիյէ ինտինտէ իթիպար գազանապիլէճէք պիր մէվգը գազանմագ իչիւն պիր Ֆըրսաթ տըր գուճուր իթմիշ օլտուղընտան , պու ֆըրսաթը գաչըրմամալըյըմ . պիր տէֆաճըգ տահա օլսուն պանա վալիտէլիք իթմէյէ րազը օլմանը վէ կիտիպ պէնիմ իչիւն Մարիյի իսթէմէնի րճա իտիյօր իսէմ , շու միւրաճաաթըմտա պօշա չըգմայաճաղընը էյի պիլտիյիմտէն ճէսարէթ իտիյօրըմ . կիտէճէյին եէրտէ հիւսնիւ մուամէլէ կէօրէճէյինէ , վէ մաթլուպէ մուվաֆըգ ճէվապ ալաճաղընա էմինիմ ։

Մատամ Րօզիէ հէյէճան ու խէլէճան իչինտէ Մօրիսին իտէճէյի սուվալլէրէ պէքլէմէքտէ իտի ։

Մօրիս սէօզլէրինէ տէվամ իլէ .— Պու կիւնէ տէկին քի՛մ օլտուղըմը , նէ՛րէտէն կէլտիյիմի վէ նէ՛րէյէ կիթտիյիմի պիլմէքսիզին տիւշիւնմէքսիզին , սանա կիւվէնէրէք կիւնլէրիմի կէչիրտիմ . . . պու կիւն իսէ իշէր տէյիլտիր . . . էօնիւմտէ պիր մագսատ կէօրիւյօրըմ քի , պէնիմ հասէտ իթտիյիմ տէրէճէտէն չօգ զիյատէ բարլագ օլտուղը իչիւն , օ մագսատա էրմէյէ սուսամըշ գալըրըմ . . . իհմալ վէ միւտամէհէնին հիչ սըրասը տէյիլ . . . պանա վուգու պուլաճագ սիւվալլէրին ճէվապլարընը հազըրլամալըյըմ . . . քիմ օլտուղըմը նիզամը տաիրէսինտէ իսպաթ իթմէք իւզրէ ազար վէլատէթիմի կէօսթէրէպիլմէլիյիմ . . . խամիմ Մօրիս Վասսէօր օլտուղըմը պիլիրիմ . լաքին նէ ազար վէլատէթիմի վէ նէ տէ բէտէր վէ վալիտէմին վէֆաթլարընա տաիր օլան էվրագը րէսմիյէյի պու անէ տէկին էլէ կէչիրէմէմիշիմ տիր . . . անասըլ ճէնէպի օլմագլըղըմ լազըմ կէլիր . չիւնքի շիմտիյէ գատար պէնի գուրպայա տախիլ իտէն տէ օլմատը . . . շախսըմա ատ օլան խուսուսաթ մէճհուլիմ տիր . շու ճէհալէթտէն գուրթուլմագ իսթէրիմ . . . պինաէն ալէյհ , էկէրչի սէնին նէզտինտէ պանա վէ ֆամիլեամա ատ էվրագը րէսմիյէ վար իսէ , պանա թէսլիմ իթմէնի րճա , վէ էկէր եօգ իսէ , նէ սուրէթլէ վէ նէրէտէն էվրագը մէզքիւրէյի էլէ կէչիրէպիլէճէյիմի սէօյլէմէնի նիյազ իտէրիմ . . . խիւլասաի քէլամ , պէնիմ սուրէթը վէլատէթիմ իւզէրինէ չէքիլմիշ օլան բէրտէի խաֆիյէյը գալտըրըպ , վալիտէմին սէվտայըգը ահվալինի պանա պէյան իտէսին ,

Մատամ Րօզիէ Մօրիսի տինլէտիքճէ պէնզի աթմագտա , էլլէրի սօղումագտա , վէ գանը եիւրէյինէ տօղրու հըգմագտա իտի ,

Մօրիս սէօզլէրինի պիթիրտիքտէն սօնրա , Մատամ Րօզիէ պաշընը եօգարը գալտըրըպ .— Պու նիքեահըն իճրասը գապիլ տէյիլ տիր , օ՛ղլում—տէտիքտէ .

Մօրիս .— Գապիլ տէյիլ մի՞ . նի՞չիւն—տէյու սիւվալ իթտի ,

Խաֆիյէ Ըմէ Ժուպէր աշաղը գալգըպ վէ օտանըն իչինտէ տօլաշմագա պաշլայըպ .— Սօ՛րմա , չիւնքի նէ՛ սօրսան այնը ճէվապը ալաճագսըն . նիքեահըն գապիլ իճրա օլմատըղընտան պաշգա պիր ճէվապ վէրէմէմ ,

Մօրիս .— Լաքին պու ճէվապտան հիչ պիր մանա չըգարըլամազ . պու ճէվապըն թահթընտա պիր մուամմա վար քի , հալլինի թալէպ իթմէք հագգըմ տըր . պինապէրին , սէն գապիլ տէյիլ տիր տէտիքճէ , պէն՝ նի՞չիւն գապիլ օլմատըղընը սիւվալ իթմէքտէն ֆէրաղէթ իտէմէյէճէյիմ ։

Մատամ Րօզիէ՝ նէ սէօյլէյէճէյինի շաշըրմըշ պիր հալէ տիւշար օլտու ։

Մօրիս .— Թէլաշ իթմէ , ազիզիմ , ի՛թմէ . սէնին թէլաշըն , սէնին ըզթըրապըն պէնիմ վէսվէսէլէրիմի տաղըթաճագ եէրտէ , արթըրըյօր . աճէպա պէնի գօրգուտըյօրսըն . ալթը քէլիմէտէն իպարէթ օլան , «Նիքեահ գապիլը իճրա տէյիլ տիր» իպարէսի , պէնիմ տիւնեայա կէլիշիմին մէյտանա չըգմասը , մուճիպը ար ու հիճապ օլտուղընը իմա իտէպիլիր . . . բէտէրիմ խայինին պիրի , վէ վալիտէմ մէքրուհ պիր գարը օլտուգլարը շիւպհէսինէ վարմաղա հագգըմ օլապիլիր , պիլի՞յօրմըսըն ։

Մատամ Րօզիէ արթըգ թագաթկիւզար օլամայըպ , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը . եանագլարընտան աշաղը սէյլ կիպի կէօզ եաշը ագմագտա իտի ։

Մէրգումէնին շու մէյուս հալինտէն , Մօրիս՝ ղանիպ օլտուղը վէսվէսէնին հագըգաթը հալէ մուգարին իտիկինի ֆէհմ էյլէյիպ , շու հագըգաթըն նէտէն իպարէթ օլտուղընը թէմամէն անլամագ խուսուսընտա արզուսը պիր գաթ տահա թէզէյիւտ իթտի ։

—Նի՞չիւն աղլայօրսըն , նի՞չիւն պու գատար կէօզ եաշը տէօքիւյօրսըն . պանա կէօզ եաշը լազըմ տէյիլ , պանա պիր ճէվապ վէրմէլիսին . . . վալիտէմին խալի վէ սապըգասը հագգընտա նի՞չիւն սիւքիւթ իտիյօրսըն . հայաթընտա պու տէրէճէ րըսվայ վէ պէտնա՞մ մը իմիշ քի , էօլտիւքտէն սօնրա տախի շու րըսվայըղըն պէլիյէսինի չէքսին ։

Մատամ Րօզիէ պիրտէն թէպտիլը թավր ու հարէքէթ իտիպ , թէհտիտամիզ վէ տէհշէթէնկիզ պիր նազար իլէ Մօրիսին իւզէրինէ հիւճում պիրլէ .

—Սո՛ւս օլ , ա՛ սէֆիլ , վալիտէնի թահգիր իթմէ ։

Մօրիս .— Էկէր վալիտէմի թահգիր իտիյօր իսէմ , վէպալի սէնին պօյնունա օլսուն . սէնին սիւքիւթին պէնի տէհշէթլի պիր կիրտապը վէսվէսէյէ թէքէրլէյիպ տիւշիւրմէքտէ տիր . . . վալիտէմին նէ՛ օլտուղընը , նէ՛ չէքտիյինի սէօյլէ քի , պէն տէ թահգիր իտէճէք եէրտէ աճըյայըմ . . . հէր չէյի աչըգ աչըգա սէօյլէ . պէքի օ հալտէ Մարի Պրէսսօլ իլէ էվլէնմէք գապիլ օլմատըղընըն սէպէպինի անլարըմ ։

Րօզիէ .— Սէպէպինի՞ մի անլամագ իսթէյօրսըն ։

Մօրիս .— Էվէթ , իսթէրիմ ։

Րօզիէ .— Էօյլէ իսէ տինլէ պէնի քի անլայասըն ։

62

Մատամ Րօզիէ պիր միւտտէթճիք զինինի թօբլատըգտան սօնրա , պէրվէճհը աթի մուպաշէրէթ էյլէտի .

—Վալիտէնին բէտէր վէ վալիտէսի զէնկին օլմատըգլարը հալտէ , գըզլարընը հիւսնիւ սուրէթլէ թէրպիյէ իթմիշլէր իտի . մէքթէպտէն չըգտըգտան սօնրա խօ-

ճալըղա Թային իթմէք նիյէթինտէ պուլունմըշլար իտի իսէ տէ , բէտէրի , եանի տէտէն վէֆաթ իթմէսինտէ , խասթա օլան վալիտէսինէ մուավէնէթ իթմէք իւզրէ վալիտէն Ցիժօնտա պիր մէքթէպէ խօճալըղա կիրմիշ իտի . գազանճընը թէսարրուֆ իտէրէք , իքի ուճունը պիր եէրէ կէթիրէպիլմէքտէ իտի . անճագ վալիտէսի խաս-թալանարագ , գըզը՝ եանի վալիտէն , մէրգումէյի չուգա պուգա թէսլիմ իթմէք իսթէմէտիյինտէն , մէքթէպտէն չըգըպ անասընըն պաշը ուճընտա կէլիպ եէրլէշտի ։

Պիր այ սօնրա պէօյլէ անսըզ վէֆաթ իտիպ , վալիտէն օն տօգուզ եաշընտա էօքսիւզ գալմըշ իտի . ագրապատան օլարագ եալընըզ պիր ամուճասը գալմըշ օլ-տուղընտան , կիտիպ անըն մուավէնէթինի թալէպ իթմիշ իտի ։ Մէրգում իսէ խօտ-պին պիր իխթիյար օլտուղընտան , վալիտէնին հալը սէֆալէթինէ աջըա մէրհամէթ իթմէյիպ , էլինէ պէշ ալթըն սըգըշտըրըպ , Բարիզէ կիթմէսինի վէ չալըշըպ կէչինմէ-սինի պէյան իլէ եէկէնինի գապուտ իթմէքտէն իմթինա իթմիշ . ամուճանըն՝ սէնէ-վի իքի եիւզ պին ֆրանգ վարիտաթը օլտուղընտան վէ էվլի օլմատըղընտան , պա-յէթ րահաթ կէչինմէքտէ իտի . անճագ խօտպին վէ էնանիյէթը հալի , գալպինի թաշ կիպի սէրթլէշտիրմիշ իտի ։ Ամուճան նէ գատար մէրհամէթսիզ իտի իսէ , վա-լիտէն տէ օ գատար միւթէքէպպիր օլտուղընտան , հէր նէ գատար բարաը գալ-մամըշ , վէ մէքթէպէ տէ եէրինէ պաշգասը թային օլունմըշ իտի իսէ տէ , մէրիլէն պէշ ալթունը գապուլ իթմէյիպ , պէօյլէ անանըն պիր տօսթընը պուլմագ իւզրէ Բարիզէ կիթմիշ իտի ։ Շու թէշէպպիւսինտէ պօշա չըգմայըպ , վալիտէսինին տօսթը քէմալը խիւլուս իլէ վալիտէնի գապուլ իտիպ , վէ թէօսիյէթ վէրիպ , զէնկին պիր էվէ չօճուգ պագըմագ իւզրէ թավսիյէ իտէրէք , իքի սէնէ օ էվտէ գալմըշ իտի ։ Պէտարխթըղընտան , էվին պէօյիւքի վէֆաթ իթմէսինէ պաղը թէպէտտիւլաթ իճ-րասը լազըմ կէլմիշ օլտուղընտան , վալիտէն տէ օրատան չըգըպ , ալմըշ օլտուղը Թավսիյէնամէ սայէսինտէ տիկէր պիր խանէյէ տախիլ օլմուշ իտի ։ Պոյէթ զէնկին պիր Ռուսիալընըն գարըսը վալիտէնէ բաղթը ալագա իտիպ , քէնտի խուսուսի խըզ-մէթինէ թային իթմիշ իտի ։ Իշթէ օ Ռուսիալընըն խանէսինէ կիրէր կիրմէզ , վալի-տէնին պաշընա պիր չօգ ֆէլաքէթլէր եաղմաղա պաշլատը ։ Օ կիւնէ տէկին պիչա-րէ վալիտէն քէմալը ըֆֆէթ վէ իսթիգամէթլէ էօմրիւնի կէչիրմիշ իտի . տախմա էյի իպրէթ վէ նասիհաթլար իլէ բէրվէրտէ օլմուշ իտիւկինտէն , ալէմտէ ֆէնա պիր շէյ օյակլուսինի պիլէ խաթըրընտան կէչիրմէզ վէ ֆէնալըգտան նէֆրէթ իտէր իտի ։ Հոյլէ քի , վալիտէն մէզքիւր Ռուսիալընըն խըզմէթինէ կիրտիյի սըրատա , պէտնամ րըսվայ վէ ինսան չէքլինտէ շէյթանըն պիրի տախի , խըզմէթքեար մագամընտա Գօնթ Գուրավիէֆին մայէթինէ կիրմիշ իտի . . .

Մօրիս՝ տալա մէմնուն իթմէտիյի պիր սըրատա , Գուրավիէֆ նամընը իշիթիր ի-շիթմէզ , խէլէճանը արթըպ պիր գաթ տահա տըգգաթլա տինլէմէկէ պաշլատը ։

Մատամ Րօզիէ սէօզինէ տէվամ իլէ .

—Օ մէլուն չախս , ալտաթըճը պիր ախլագա մալիք օլտուգտան պաշգա , Գօն-թըն տօսթու օլան տիկէր պիր նուֆուզլը Ռուսիալընըն մահմիսի վէ թավսիյէքեր-տէսի իտի ։ Վալիտէն մէրգումը կէօրտիւքտէ , չէքէճէյի հատսըզ հիսապսըզ ֆէ-լաքէթլէրէ օ խաինին սէպէպը միւսթագիլ օլաճաղընը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէ-միշ իտի ։ Կիրմիշ օլտուղը խանէյէ խապասէթ վէ ֆէլաքէթի պէրապէրինճէ կէթիր-

միշ օլտուղը ճիհէթլէ , էվին իչինտէ քէնտիսէ պիր միւթթէֆիգ բէյտա իթմէք լիւ-զումընը կէօրտիւյինտէն , էօյլէ պիր լիսանը ֆասիտ իլէ տըշգ ու մուհապպէթտէն պահս իթմիշ , վէ օ տէրէճէ գանտըրըճը սէօզլէր իլէ էվլէնճէյինի պասթ ու պէ-յան իթմիշ քի , էնճամընտա վալիտէն տէ ալտանըպ , մէրգումէ մէյլ էյլէմիշ , վէ օ խաինին իթմիշ օլտուղը վատաարտան ալա չիւպհէ, վէ Թէքլիֆլէրինէ մուխալէֆէթ իթմէկէ ալա ճէսարէթ իթմէյիպ , քէնտիսինէ պիր գաչ կիւնէ տէկին էվլէնճէ-յինէ իսքեաթ օլարագ , քեամիլէն օ խաինէ թէսլիմ օլմուշ պիթմիշ իտի ։

Մօրիս .— Թէսլի՞մ մի օլմուշ ։

Րօզիէ .— Նիքեահսըզ թէսլիմ օլմուշ . օ քեաֆիր հէրիֆ օ պիկիւնահ գալպի իղֆալ իթմիշ պիթիրմիշ . . . պէօյլէճէ պիքրի իղալէ օլընան վէ նամուսընը ղայպ ի-տէն պիչարէ գըզճըղազ , տիւնեայա լանէթ իչինտէ տօղմուշ պիր չօճուգ կէթիրմիշ քի , բէտէրինին իսմինի թաշըմագ միւմքին օլամամըշ իտի ։

Մօրիս .— Պու տէտիյին չօճուգ պէն իմ , տէյի՞լ մի ։

Րօզիէ .— Սէնսին . լաքին տահա պիթմէտի . տինլէ , տինլէ ։ Վալիտէնին օ մէլունա թէսլիմ օլտուղը կիւնտէն պիր միւտտէթ սօնրա , Գօնթէս Գուրավիէֆ եիւրէքինտէն իքի պըչագ տարպէսիյլէ վուրուլմըշ օլտուղը հալտէ եաթաղընտա էօլ-միւշ պուլունմըշ ։ Գօնթըն սատըգ տէյու պէլլէմիշ օլտուղը խային խըզմէթքեարը՝ Գօնթէսի տարպ վէ գաթլ իթտիքտէն սօնրա , վալիտէնի գապահաթը տիւշիւրէճէք սուրէթտէ էմարէլէր պըրագարագ սավուշմըշ կիթմիշ . . . վալիտէն տէրհալ թէվ-գիֆ օլունըպ հապսա աթըլմըշ . . .

Մօրիս տիթրէմէկէ պաշլատը ։

Իմէ ժուպէրին պէնզի էօլիւ պէնզի կիպի սօնուգ վէ չէհրէսի վահշի պիր հալ քէսպ իտիպ սէօզինէ տէվամ իլէ .

—Քէյֆիյէթին թահգիգինէ պիլմիւպաշէրէ , կէօրիւլէն էմարէլէրտէն վալիտէն գապահաթը մագամընտա հիւքմ օլունարագ , հազգընտա մուամէլէի էօրֆիյէ իճ-րասընա պաշլանմըշ , վէ համիսի Ռուսիալընըն թահրիքեաթ վէ թէշվիգաթը իլէ ճի-նայէթի իշլէմիշ վէ սավուշմագա մուվաֆֆագ օլմուշ օլան բէտէրինին եէրինէ քէն-տիսինէ ճէզա թէրթիպ օլունմագա գարար վէրիլմէսի թէսավվուր իտիլմիշ ։ Ճինա-յէթ մահքէմէսինտէ աըլ ճանինին զըյապէն իտամ ճէզասընա հիւքմ օլունաճաղը կիւնտէն պիր հաֆթա էվվէլ , վալիտէն տիւնեայա պիր էրքէք չօճուգ կէթիրմիշ . .

Մօրիս .— Պէնի տօղուրմըշ , տօղմատան թէճէլլիմ ալնըմա եազըլմըշ . անամըն րահմինտէ գան իլէ վաֆթիզ օլմուշըմ . գաթիլ բէտէրիմին իսմի նէ՞ իտի ։

Րօզիէ .— Բէտէրինին իսմի Բիէր Լարթիկ իտի ։

Մօրիս .— Էյ սօնրա վալիտէմին պաշընա նէ՞ կէլտի ։

Րօզիէ .— Վալիտէն տէլալէթը գավիյէ վէ պէրահէյնը զահիրէ իլէ սուչսըզ օլ-տուղընը իսպաթ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլուպ , ալէնէն պէրաէթը հիւքմէթինէ մահ-քէմէճէ գարար վէրիլտի ։

Մօրիս .— Մատամ քի տալէթը պէչէրիյէ վալիտէմին սուչսըզ օլտուղընը հիւքմ իթմիշ տիր , տիմէք օլուր քի օնուն իւզէրինտէ գան լէքէսի եօգ տըր ։

Րօզիէ .— Ա՛ըլա ։

Մօրիս .— Գապահաթսըզ օլտուղը հիւքմ օլունտուգտան սօնրա վալիտէմ նէ՞ եափմըշ ։

Ռօզիէ .— Քէնտիսինի ալտաթըփ նամուսընը բայիմալ իթտիքտէն սօնրա, պունա տա գանաաթ իթմէյիփ տէ, լազըմ ճէզասընա հիւքմ իթտիրմէկէ գատար ուղրաշմըշ օլան օ խայինտէն ախզը ինթիգամ իթմէկէ եէմին իթմիշ ։

Մօրիս .— Ախզը ինթիգամ մը իթմէ՞ք . նէ՞ սուրէթ վէ թէտպիրլէ ջօճուգունու ալմագըլըղը թէսավվուր իթմիշ, նէ՞ եափապիլիրմիշ ։

Ռօզիէ .— Եալընըզ պաշընա պիր չէյ եափամայաճաղը տէրքեար օլուփ, հէր հալտէ օ խաինի արայըփ պուլըփ հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէք վէ քէլլէսինի կէօզիւ ջօճուգունու պիչտիրմէք ազմինէ տիւշէրէք, տահրէլի ղապըթայա կիտիփ խաֆիյէլէրին ըսնըֆընա տախիլ իտիլմէսինի ըճա իթմիշ վէ ըճասընը գապուլ իթտիրմիշ . օն պէշ սէնէ խաֆիյէլիք իթտի ...

Մօրիս .— Վալիտէ՞մ, քէնտիսի՞ մի—տէյիփ, պաշընը աստը վէ պիր միւտտէթ ճիք սօնրա պաշընը գալտըրըփ .— Նիհայէթ պունըն նէ՞ զարարը օլապիլիր . վալիտէմ էօլմիւշ կիթմիշ . քի՞մ կիտիփ տէ վալիտէմին նէ օլտուղունը սօրուփ արայաճագ տըր ... էլպէթթէ քի ազը վէլատէթիմտէ հասըս իչինտէ տօղմըշ օլտուղըմ ճիքը օլունմամըշ տըր ... վալիտէմին տէ ազը վէլատէթինտէ, վագթըյլա խաֆիյէլիք խըզմէթինտէ պուլընմըշ օլտուղընա տահիր պիր գայտ վէ իշարէթ օլմամըշ տըր ։

Ռօզիէ .— Վալիտէն էօլմէմիշ տիր, տահա սաղ տըր ։

Մօրիս եըլան սօգմուշ կիպի ըրճրայըփ այաղա գալգտը .— Վալիտէմ սա՞ղ մը տըր ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ, հա՛ա սաղ տըր . վէ հէր նէ գատար օ քէնտիսինէ մուավէնէթ իթմէք իսթէմէյէն ամուճատան իքի եիւզ պին ֆրանգ միրաս եէմիշ իսէ տէ, թէքրար գապթիյէ խըզմէթինէ կիրմիշ տիր ... Բէր Լաշէզ մէզարիսթանընտա վուգու պուլան ճինայէթլէրին գաթիլի իլէ միւշթէրէք պուլընան վէ սէնին բէտէրին օլան օ պէտպախթ Բիէր Լարթիկին արգասընը գօվալամագտա տըր ... հէմ քէնտիսինի վէ հէմ տէ չէրիքինի արայըփ պուլըփ հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէքլիկի եէմին թահթընտա թէահհիւտ իթմիշ տիր ։ Շիմտի արթըգ կիթ տէ, Մ. Գրէսօլտան գըզը Մարիյի իսթէ պագալըմ ... քիմ օլտուղընը անլամագ իսթէյէճէք օլուր իսէ, «Պէն բիճ իմ . ըըղապէն լազըմ ճէզասընա հիւքմ օլունմըշ Բիէր Լարթիկ նամընտա պիր գաթիլին, վէ ճէզա մահքէմէսինտէ թէպրիէ գիլմէթ իտիփ, օ զէմանտէն պէրու խաֆիյէլիք իթմէքտէ օլան էմէ Ժուպէր նամընտա պիր գարըըըն օղլույըմ ... իշթէ նէ օլտուղըմը սէօյլէտիմ . գըզընը իսթէրիմ» տէյու ճէվապ վէր ...

63

—Մօրիս .— Վալիտէմ, վալիտէմ, նէ՞րէտէ տիր . կէօրմէք իսթէրիմ ... հէմ տախի կէօրէճէյիմ ... Նասըլ քի սէն շիմտիյէ գատար պանա եարտըմ իթտին իսէ, պատէզին օ տա պանա մուավէնէթ վէ մէյտանագի միւշքիլաթը տէֆ իտէպիլիր ... Սէնի վալիտէմին նէզտինէ կէօթիւր ։

Մաամ Ռօզիէ Մօրիսին էօնիւնէ տիզ չէօքիւփ վէ գօլլարընը մէրգումէ ուզաթըփ .

—Վալիտէն պէն իմ ... սէնի նէ տէրէճէ սէվտիյիմի կէօրէրէք, շիմտիյէ տէկին վալիտէն պէն օլտուղըմը անլայա՞մատըն մը ։

Մօրիս գօլլարընը աչըփ վալիտէսինի գուճագլայաճագ վէ սինէսինտէ սըգըշտըրաճագ եէրտէ, տէհշէթինտէն կէրի կէրի չէքիլիփ .

—Սէ՛ն . վալիտէ՞մ մի . սէն վալիտէ՞մմիսին ... վալիտէմ օլարագ ղապըթա խըզմէթինտէ՞միսին ... բէտէրիմի, վէ բէտէրիմին չէրիքի զանն իթտիյին Բէր Լաշէզ մէզարիսթանըն գաթիլինի պուլըփ ղապըթայա թէսլիմ իթմէք իսթէյէն սէ՞նմիսին ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ, էվվէթ, պէն իմ . պանա լանէթ օգումա . պէնտէն նէֆրէթ իթմէ օղլում ... պէն սէնի նէ տէրէճէ սէվտիյիմի պիլիրսին ... սէնտէն էսէրը քին ու ղարազ վէ հագարէթ կէօրէճէք օլուր իսէմ, էօլիւրիմ ։

Գարթան վան Գրէօք իլէ բահիփ Մէրիսին չէրիքի թաշ կիպի տօնտու գալտը ։

Օ տագըգայա տէկին վալիտէսի օլտուղընը պիլմէյէրէք մաամ Ռօզիէյէ տէրին ֆօտնը մագամընտա իպրազ իթմիշ օլտուղը մուհապպէթին՝ գալպինտէ հիչ պիր էսէրի գալմայըփ մահվ օլտու կիթտի ։ Սուրէթը վէլատէթի հասէպիլէ, հալինճէ վուգու պուլան թէպէտտիւլտէն պաշգա հիչ պիր չէյ իլէ զիհնի մէշղուլ օլմայըփ, քէնտիսի տէ գաթիլ օլտուղը ճիհէթլէ, պիր գաթիլ օղլու օլմասընտան վէ վալիտէսինին իղֆալ իտիլմէսինտէն, վէ մահքէմէլէրտէ սիւրիւքլէնմիշ օլմասընտան, աալա ֆիթուր իթմէտիյի միխիլի, Մարի Գրէսօլ իլէ էվլէնմէսի իմքեանսըզ օլմասը մատտէսինի տէ տիւշիւնմէմէքտէ վէ մէրգումէյի օրթատան գալտըրմանըն չարէսինի պուլամաղընա էմնիյէթը Բօսն իլէ թէրէտտիւտ իթմէմէքտէ իտի ։

Եալընըզ վալիտէսինին ղապըթա խըզմէթինտէ պուլընմասը վէ քէնտիսինի տախի մաալէսէֆ օլմասը մատտէսի գալպինէ ֆէվգէլատէ թէէսսիր իտիփ վէ տէհշէթ վէրիփ, պու ճիհէթի տիւշիւնտիւքճէ վէ պիր քէրրէ, պիր հարէքէթ, ճիւզի պիր իհթիմալը պիլէ քէնտի քէնտիսի էլէ վէրէպիլէճէյի խաթըրընա կէլտիքճէ տիլ տիւվանէ օլմագտա իտի ։

Մամաֆիհի, բէֆթէ բէֆթէ զիհնինէ պիր սիւքիւնէթ կէլէրէք .— Պէնի սէվիյօր . պանա ատէթա թափըյօր . պէն քէնտիմի ղամմազլասամ պիլէ, պէնի հիչ պիր վագըթ էլէ վէրմէյէճէյինէ էմին իմ . օ ճիհէթլէ գօրգու եօգ—տէյէրէք, վէ սախթէ վագարըղը էլէ ալարագ, մաամ Ռօզիէնին էլլէրինի թութուփ այաղա գալտըրտը վէ գուճաղընա տօղրու չէքէրէք .— Սէնին կիպի ազիզ վէ մուգատտէս պիր շէֆգաթէն նէֆրէթ վէ սէնի թահգիր իթմէք գապի՞լ մի տիր, վալիտէճիյիմ . նէ տէրէճէ նանքէօր օլմալըյըմ քի, էօյլէ պիր հալէ միւթէճասիր օլապիլէյիմ ։ Սէնին քիմ օլտուղընը պիլմէզ իքէն պիլէ, սէնի սէվմէքտէ իտիմ . շիմտի չէքտիյին մէշագգաթլարը պիլմէտիյիմ հալտէ, մուհապպէթ վէ հիւրմէթիմ գաթ էնտէր գաթ թէզայիւտ իթմէքտէ տիր ...

Էմէ Ժուպէր օղլունը էօփտիւքճէ էօփմէքտէ վէ էօփտիւքճէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա իտի ։

—Հագըգաթէն իճրասընը վազիֆէտէն ատտ իթտիյիմ հարէքեաթըմը աֆվ իտի՞յօրմըսըն ։

Մօրիս .— Իթթիխազ էյլէտիյին մէսլէքի թահսին իտէրիմ ... պէօյլէ պիր մէսլէքէ սիւլուք իտէպիլմէք իչիւն գահրամանըգ տէրէճէսինտէ պիր ճէսարէթէ մա-

իք ըլլար լացըդ կուլը․․․ անզը ինթիգամ մագսատըլը սարֆ էյլէտիյին իգտամաթ բէք պէձա տըր․․․ պէնիմ տախի ինքեար իթմէքտէ օլտուղըմ օ խայիֆ արամզ խուսուսընտաքի ճաճըրնա հիչ տէյէճէյիմ եօգ տըր․ վարըն պապամ օլսուն․ թէսատիւֆ իտէճէք օլուր իսէմ, պէն պիլէ ատալէթին իճրասընը սէնտէն թալէպ իտէրիմ։

Ըղլունըն չու սէօզլէրի մատամ Րօզիէյի զարիզիլիւճէյի մէսէրրէթ էյլէյիպ․․․

—Աճ, Մօրիս․ ա՛ճ օղլում․․․ չու սէօզլէրինտէն նէ տէրէճէ մէմնուն օլտուղըմը պիր պէրրէ պիլսէն։

Մօրիս՝ թէքրար վալիտէսինի էօբիւպ օթուրտը, վէ քէնտի տախի եանընա օթուրըպ թէքրար սէօզէ պաշլայարագ․

—Նիհայէթ չու հէրիֆի հալա արա՞յօրմըըսըն․․․

Րօզիէ․— Արայօրըմ, վէ տախմա տա արայաճաղըմ․ պու պապատէ եօրուլմազ վէ ձէսարէթտէն տիւշմէք պէնիմ իչիւն գապիլ տէյիլ։

Մօրիս․— Պարի իզինի պուլտը՞ն մը։

Րօզիէ․— Էվվէթ․․․ Բարիստէ օլտուղընը պիլիրիմ․․․ կէօրտիւմ, կէօրիւշտիւմ, էլէ կէչիրտիմ․ լաքին չէյթանըն եարտըմըյլա էլիմտէն գաչտը։

Մօրիս․— Կէօրտիւյին օ քէնտիսի օլտուղընա էմի՞նմիսին։

Րօզիէ․— Շիւպհէմ եօգ։

Մօրիս․— Շու արալըգ Բօրիս էհալիսինին էզհանընը մէշղուլ իտէն իքի ճինայէթին տէ ճանիսի օ՞ մը տըր տէյու մէմուլ իտիյօրըմ։

Րօզիէ․— Ճանիսի տէյիլ իսէ տէ, ճանինին մուինի օլտուղընը մէմուլ իտիյօրըմ։

Մօրիս․— Շու մէմուլին նէտէ՞ն նէշէթ իտիյօր։

Րօզիէ․— Ալտըղըմ մալիւմաթլարտան վէ պիր թագըմ իհթիմալաթտան նէշէթ իթմէքտէ տիր։

Մօրիս․— Էկէ՛ր ճանինին մուին վէ միւշթէրէքի օ իսէ, աճապա ասըլ ճանի քի՞մ տիր։

Րօզիէ․— Օրասընը տահա պիլմէմ, վէ ֆագաթ օնու տա անլայաճաղըմ․ հաթթա բէք եագընտա անլայաճաղըմ տէյու հիսս իտիյօրըմ։

Մօրիս․— Օ հէրիֆին իսմի Բիէր Լարթիկ տիր տէ՞մէտին մի։

Րօզիէ․— Էվվէթ։

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ․— Աճապա ՊԷՇԼԷՐՏԷՆ պիրի՞ մի տիր․ էօյլէ իսէ չաբուգ անլարըմ—տէտի։

Րօզիէ․— Վէլատէթին ճիհէթիյլէ նէ հալտէ պուլունտըղընը անլատը՞ն մը․ սէնին էվլէնմէքլիյինի պիր վէճհ իլէ թէձվիզ իթմէտիյիմէ հազըրըմ վա՞ր մը իմիշ։

Մօրիս․— Պէն օ ֆիքրտէ տէյիլիմ։

Րօզիէ թէաճճիւպլէ․— Նէ՞ տէմէք։

Մօրիս․— Պէնճէ չիմտիքի հալիմ էվվէլքի հալիմտէն էյի տիր, վէ եախօտ սէնին մէմուլ իթտիյին գատար ֆէնա սայըլամազ։ Սէնի տախրէէ գապըլթատա սէվմէլի տիրլէր, սանա հիւրմէթ վէ րիայէթլէրի օլմալը տըր, սէնին նուֆուզըն իլէ բէք չօգ միւշքիլաթ մէյտանտան գալտըրըլապիլիր, վէ բէք չօգ զէվաթը միւթէ-

պէրէնին թէվէճճիւհլէրի հազըրըմա ճէլպ օլունապիլիր։

Րօզիէ․— Նէ՞ տէմէք․ հալա թէսավվուրաթընտան վազ կէ՞չմէյօրմըըսըն։

Մօրիս․— Իհթիմալի եօգ քի վազ կէչէպիլէյիմ։

Րօզիէ․— Տիմէք քի ճիտտէն օ գըզա մէյլ վէրմիշսին, էօյլէ՞ մի։

Մօրիս․— Ղայէթ ճիտտի սուրէթտէ․․․ անճագ մուախխարէն պունտան պահս իտէրիզ․․․ չու արալըգ պէնի մէշղուլ իտէն չէյ, մահզա սէնին բօլիս խըտմէթինէ տախիլ օլտուղըն տըր․ պէնիմ խաթըրըմ իչիւն օլսուն չու սէվտատան վազ կէչմէ՞զմիսին։

Րօզիէ․— Շու արալըգ միւմքին տէյիլ։

Մօրիս․— Նի՞չիւն։

Րօզիէ․— Թէահհիւտ իլէ պաղլըյըմ․ չու խըզմէթէ տէվամ իթմէքլիյիմ սէնին հազըրընտա տախի խայրլը տըր։

Մօրիս․— Պէնիմ հազըրըմտա՞ տա մը խայրլը տըր։

Րօզիէ․— Էվվէթ, սէնին իսթիգպալին իչիւն մէնֆաաթլը տըր․ Լարթիկի թութուպ հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթտիյիմ կիւն, Գօնթ Գուրավիէֆ միւքեաֆաթ մազամընտա պանա պէշ պիւզ պին ֆրանգ վէրէճէք տիր․ մէրգում Գօնթ Գուրավիէֆին մազսատը Լարթիկի էլէ կէչիրիպ, վալիտէսի Գօնթէսի էօլտիւրմէք իւզրէ քէնտիսինին բարա իլէ գազանըլմըշ պիր ալէթ օլտուղընը մէյտանա չըգարմազտան իպարէթ տիր․ չիւնքի, պէօյլէ պիր իսպաթը էլէ կէչիրտիքի կիպի, ասըլ գապահաթլըընըն ճէզասընը թալէպ իտէճէք տիր։ Պունտան մաատա, էկէրչի չու արալըգ իշի պէօյլէ եիւզ իւսթիւնէ պրագըպ չէքիլէճէք օլուր իսէմ, սէհապէթ վէ հըմայէթլէրինէ իւմիտ իթմէքտէ օլտուղըն օ նուֆուզլը զաթլարտան ինթիգար իթտիյին մուավէնէթի թալէպ իտէմէզ օլուրըմ։

Մօրիս․— Օ հալտէ պիլտիյին կիպի եափ, վա՛զ կէչէճէյիմ․ ինշալլահ պիր ան էվվէլ մուվաֆֆագ օլուրսըն։

Րօզիէ․— Շու թէմէննիյաթըն ճէսարէթիմի վէ իւմիւտիմի արթըրըմագտա տըրլար․․․ էվվէթ, Ալլահըն եարտըմըյլա օ խայինլէրի եագալայըպ, ճէլլատըն սաթըրը ալթընա քէնտիմ սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրէճէյիմ․․․ սէն տէ օ զէման պախթիյար օլուրսըն։

Ճէլլատըն սաթըրը պօղազընա տայանմըշ կիպի, Մօրիսի պիր տէհշէթ տիր թիթրայ էյլէտի։

Շու սըրատա օտանըն գաբուսը վուրուլըպ վէ աչըլըպ, Մատլէն էլինտէ պիր գարթ իլէ իչէրի կիրէրէք․— Պու զաթ կէլմիշ պիրազ սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէյօր։

Էմէ ծուպէր գարթըն իւզէրինէ աթֆը նիկեահ իլէ կիրիֆթարը հէյէճան օլուպ, վէ պիր տէրէճէյէ գատար չաշըրըպ․— Աֆվ իտէրսին օղլում, պիր գաչ տագըգա գատար սէնի եալընըզ պըրագաճաղըմ․ չու կէլէն զաթը գապուլ իթմէկէ մէճպուրըմ։ Մա՛տլէն, սալօնա ալ։

Մատլէն․— Բէք ալա, մատամ։

Մօրիս․— Սէն րահաթընա պագ վալիտէճիյիմ, պէն կիտիյօրըմ։

Րօզիէ․— Պիրազ պէքլէյիպ տէ ագշամ թաամընը պըրաքա իթմէք իսթէմէ՞զմիսին, տահա պիր չօգ կէօրիւշիւլէճէք չէյլէր վար։

Մօրիս .— Արատըղըն գաթիլի պուլմագ խուսուսընտա իթթիֆագ իտէճէյին թէտպիրլէրէ՞ տաիր մի ։

Րօղիէ .— Խա՛յր , հաթթա րէճա իտէրիմ քի պիր տահա պանա պու խուսուստան պահս իթմէյէսին ։

Մօրիս .— Բէք ալա—տէյիփ , շապգասընը ալտը ։

Րօղիէ .— Միւսթաճի՛լ կիտի՞յօրմըսըն ։

Մօրիս .— Էվվէթ . . .

Րօղիէ .— Ատիէօ էօյլէ իսէ . . . եագընտա կէօրիւշիւրիզ ։

64

Մօրիս պիր իքի ատըմ ատըլտըգտան սօնրա կէրի տէօնտիւ .

—Կիթմէզտէն էվվէլ էկէր միւսաատէ իտէրսէն , պիր իքի սըրրա չէյ եազաճաղըմ քի պիրիսիյլէ մահալլինէ կէօնտէրէյիմ . . . չիւ. ուզուն միւլագաթըմըզ հասէպիյլէ , պիրիսինէ սէօզ վէրմիշ իտիմ պուլունամատըմ . պուլունամատըղըմա պիր սէպէպ կէօսթէրիփ , իթիզար իթմէքլիյիմ լազըմ կէլիր ։

Րօղիէ .— Քէնտի էվին կիպի իսթէտիյինի եազապիլիրսին . չիւ. մասանըն իւզէրինտէ հէր չէյ վար . պէն կիտէյիմ կէլէն զաթ իլէ կէօրիւշէյիմ—տէյիփ , օղլունը էօբտիւքտէն սօնրա , սալօնտա պէքլէմէքտէ օլան Գօնթ Իվանըն եանընա կիթտի ։

Մօրիս քէնտի քէնտինէ .— Կէլէն միսաֆիրին քիմ օլտուղունը անլամալըյըմ . . . պունտան պէօյլէ պու էվտէ հէր չէյտէն շիւպհէ իտէրիմ . . . —տէյէրէք , սէսսիզճէ սալօնա չըգան իչ գափուեա եագլաշըփ , գուլաղընը քիլիտին տէլիյինէ տայատը ։

Մատամ Րօղիէ իչէրի կիրտիյի սըրատա .— Ա՜հ , Գօ՛նթ , ղայէթ միւհիմ պիր սէօզիւնիւզ օլմալը քի , պուրայա կէլմիշսինիզ ։

Գօնթ .— Էվվէթ մատամ , ղայէթ միւհիմ տիր ։

Րօղիէ .— Օթուրընըզ , րէճա իտէրիմ , վէ անլաթընըզ ։

Հէր իքիսի միւմքին մէրթէպէ եավաշճա սէօյլէմէկէ ղայրէթ իթմէքտէ իտի իսէլէր տէ , Մօրիս հիչ պիր լուղէթ գաչըրմագսըզըն տինլէյէպիլմէքտէ , վէ— Հէր սէօզլէրի իշիթէպիլէճէյիմ , վալիտէմին Գօնթ թէսմիյէ իթտիյի պու զաթ քի՞մ օլապիլիր—տիմէքտէ իտի ։

Գօնթ .— Էրնէսթին սօգագընտաքի արապաճընըն արապասընըն իչինտէ պուլմուշ օլտուղուն վէ գաթիլին տիւյմէսի օլտուղունը թախմին իթտիյին գօլ տիւյմէսի սիզին եանընըզտա տըր , էօյլէ՞ մի ։

Մօրիսին պաշընտաքի սաչլար տիքիլմէկէ պաշլատը ։

Րօղիէ .— Էվվէթ , օ տիւյմէ եանըմտա տըր . . .

Գօնթ .— Պուրատա՞ մը տըր ։

Րօղիէ .— Պուրատա տըր ։

Գօնթ .— Կէօրէպիլի՞րմիյիմ ։

Րօղիէ .— Շիւպհէ՞ մի վար—տէյիփ , ճէպինտէն պիր անախթար չըգարտը , վէ պիր տօլապ աչըփ , տիւյմէյի Գօնթա կէօսթէրտի ։

Գօնթ տիւյմէ թէքինի պիր էյիճէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա , ճըզտանընտան

Օգթավիտէն ալմըշ օլտուղու տիւյմէ թէքինի չըգարտը , վէ տիկէրինին եանընա գօյտու .

—Շու իքի տիւյմէյի թաթպիգ իտինիզ մա՛տամ , տէտիքտէ , Րօղիէ հէման ալըփ իքի տիւյմէյի տէ թէտգիգ իթմէկէ պաշլատը ։

Մօրիս՝ անախթար տէլիյինտէն Գօնթ իլէ Րօղիէնին հարէքէթընը թէտգիգ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , միսաֆիրին եիւզիւնիւ կէօրէմէմէքտէ իտի ։

Գօրգուսընտան պէնզի քէսիլէն սօնմըշ , էլլէրի թիթրէմէքտէ պուլունմըշ օլուպ , սօղուգ սօղուգ թէրլէմէքտէ իտի ։

Րօղիէ տիւյմէլէրի պիր էյիճէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա .— Պու իքի տիւյմէ իքի սու տամլասը կիպի պիրպիրինէ պէնզէյօր ։

Գօնթ .— Պիր պագըշտա կէօզիւմէ չարբտը ։ Պու տիւյմէլէրին չիֆթ օլտուղունա պէնճէ ասլա շիւպհէ եօգ . պինաէն ալէյհ գաթիլին իզինի պուլտուգ զաննիտիյօրըմ ։

Մօրիս քէնտի քէնտինէ .— Պէն պու սէսի պիր եէրտէ իշիթտիմ ամմա , նէ՞րէտէ , խաթըրըմա կէթիրէմէյօրըմ—տիմէքտէ իտի ։

Րօղիէ .— Գաթիլլէրին իզինի գարիպէն պուլաճաղըմըզա շիւպհէ եօգ . . . սիզ պու տիւյմէյի նէ՞րէտէն պուլտընըզ ։

Գօնթ .— Պանա հիւսնիւ թէվէճճիւհիւ օլան վէ ալէմը սէֆահաթտա տիլպէր Օգթավի նամըյլա մաարուֆ օլան կիւզէլ պիր գարընըն էլինտէ պուլտըմ ։

Մօրիս տէհշէթինտէն պաղըրմագ տէրէճէսինէ կէլտի իսէ տէ , քէնտինի զապթ իտիփ .— Պու սէսի թանըյաճաղըմա էմին իտիմ . Գօնթ Իվանըն սէսի տիր—տէյիփ , թէքրար գուլագ աստը ։

Գօնթ՝ պիր սաաթ էվվէլ Օգթավինին խանէսինտէ վուգու պուլան ահվալի եէկեան եէկեան մատամ Րօղիէյէ հիքեայէ էյլէյիփ պիթիրտիքտէ .

Րօղիէ .— Էյ օ գարըյը պիր էյիճէ իսթինթագ իթմէտի՞ն մի ։

Գօնթ .— Գըզգանճըգ թավայարագ պիր չօգ սիւվալլէր իտտիմ ամմա , վէրտիյի ճէվապլարըն տօղրու օլմատըգլարընա էմին իմ . . . օ գարըյը թէվգիֆ իթտիրմէլի . . . միւսթանթիգ գարշըսընա չըգարըլըր կիպի , հէր չէյի իգրար իթմէկէ մէճպուր օլուր ։

Մօրիս պու սէօզլէրի տինլէտիքճէ , աղլընա խըֆֆէթ կէլմէքտէ իտի ։

Րօղիէ .— Հագգըն վար . պունտան պաշգա չարէ եօգ . . . հէր հալտէ թէվգիֆ իթտիրմէլի տիր ։

Գօնթ .— Պու կիւն հէման թէվգիֆ իթտիրմէք իգթիզա իտէ՞ր մի ։

Րօղիէ — Շիմտի վագըթ կէճ տիր , թէվգիֆ էմրի չըգարըլամազ . լաքին եարըն սապահ օլապիլիր . . . կիտէյիմ պէն տէրհալ բօլիս միւտիրինի կէօրէյիմ .

Գօնթ .— Պէօյլէ տահա էյի օլուր . . . սէսսիզ վէ կիւրիւլթիւսիւզ հարէքէթ օլունապիլիր . . . Օգթավինին հիչ պիր վէսվէսէսի օլմատըղը ճիհէթլէ , պուրագըփ գաչմըղա գալգըշմայաճաղը տէրքեար տըր ։ Պինաէ Օգթավինին պու գաթլ մատտէսինտէ բարմաղը օլմատըղընա ասլա շիւպհէմ եօգ . լաքին գաթիլի թանըմագտա օլտուղու , վէ քիմ օլտուղունը կէօսթէրէպիլէճէյի աշիքեար տըր ։

Մօրիս քէնտի քէնտինէ .— Մահվ օլտում կիթտի . պունտան պէօյլէ պէնիմ ի-

չիւն հաղըրլանան չէյ զէնկինլէք օլմայըպ, ճէլլատըն սաթըրը տըր—տիմէքտէ իտի ։

Բօզիէ — Օգթավիյի պու ագշամ եախօտ պու կէճէ կէօրէճէ՞քմիսինիզ ։

Գօնթ .— Խա՛յր. հաթթա պու կիւն արթըգ կիթմէյէճէյիմի քէնտիսինէ սէօյլէմիշիմ. լաքին սիզճէ կիթմէք իճապ իտիյօր իսէ կիտէպիլիրիմ ։

Բօզիէ .— Գէնճէ, հաթթա կիթմէմէլիսինիզ. չիւնքի Օգթավիին թէվգըֆ օլունաճաղը սըրատա, սիզին օրատա պուլունմանըզ մունասէպէթսիզ օլուր ։

Մօրիս քէնտի քէնտիյէ .— Տահա իւմիտ վար—տէյիպ, եավաշճա պուլունտըղը օտատան չըգտը, նէրտիւպանտա չըգան գաբուսը աչտը, վէ Մատլէն կէօրմէքսիզին չըգտը կիթտի ։

Բօզիէ իլէ Գօնթ մէշվէրէթէ տէվամ իլէ .

Բօզիէ .— Մէմուլ իտէրիմ քի, սայէնիզտէ եարըն գաթիլին քիմ օլտուղունը անլայաճաղըզ ։

Մէշվէրէթ պիթտիքտէն վէ Գօնթ կիթտիքտէն սօնրա, մատամ Բօզիէ Մատլէնի չաղըրըպ .— Մօրիս կիթտի՞ մի ։

Մատլէն .— Զօգտան պէրու կիթմիշ օլմալը. պէն աշաղը ինմիշ իտիմ. չըգտըղըմ իսէ եօգարտա կէօրմէտիմ ։ Նէմէք հազըր տըր, մա՛տամ, եէ՞րմիսինիզ ։

Բօզիէ .— Խա՛յր ։

Մատլէն .— Նէմէք եէ՞մէյէճէքմիսինիզ ։

Բօզիէ .— Տահա սօնրա եէյէճէյիմ ։

Մատլէն .— Տահա սօնրա՞ . . . զաթէն վագըթ կէչտի . . . թամամըր եէնմէզ հալէ կէլէճէքլէր ։

Բօզիէ .— Զարարը եօգ . . . սէն եէմէքլէրի սըճագ դօ . . . պէն պիր սաաթտան կէլիրիմ ։

Մատլէն .— Բէք էյի, մատամ ։

Մատամ Բօզիէ պաշընա պիր շապգա կէչիրիպ, վէ պիր քիւրքլիւ բալթօյա սարըլըպ, հէման տըշարը չըգտը, վէ պիր արապայա աթլայըպ տիւրքէի զապթիյէյէ կէօթիւրմէսինի թէնպիհ իթտի ։

Մօրիս տախի վալիտէսինին էվինտէն չըգարքէն պիր արապայա պինիպ, Վէրտիէ էվինէ կիթտի ։

Տօմինիք գաբուսը աչտը ։ Մօրիս հէման իչէրի կիրիպ, եէմէք օտասընա սալտը ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ եէմէքտէ իտիլէր ։

Մօրիսին պէնզինի վէ կէօզլէրինի կէօրտիւքլէրինտէ թէաճճիւպտէ գալըպ, Վէրտիէ թէլաշ իլէ .

—Նէ՞ վար ։

Մօրիս պիր սանտալյէ իւզէրինէ տէվրիլիպ .

—Մահվ օլտըգ ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ իքիսի պիր աղըզտան .

—Մա՞հվ մը օլտըգ ։

Մօրիս .— Սիզ օլմատըղըզ իսէ տէ, պէն օլտում պիթթի ։

Լարթիկ .— Նէ՞ վար, անլաթ ։

Մօրիս .— Սիւվալլէրիմէ ճէվապ վէրին, սօնրա անլաթըրըրըմ ։

Լարթիկ .— Սօրաճագ չէյլէրին վար իսէ, մուխթասարճա սօր ։

Մօրիս .— Պէն սիզին իքինիզի տէ ժիւլ Թիւրմիս, Գաբիժան Վան Պրէօք, Բահիպ Մօրիս վէ սաիր եարըմա իւմ վէ չէօհրէթլէր իլէ թանըմագտա օլուպ, աըլ թամինիզի վէ Պէղճէ չիրքէթինին տիկէր իքի ազալարընըն իսմլէրինի պիլմէյօրըմ . . . պու կիւնէ գատար իչին պու ճինէթինէ մէրագ իթմէտիմ. լաքին պու կիւն իլէր պաշգալաշտը . . . պունտան եիրմի իւչ սէնէ էվվէլ Գօնթէս Գուրավիէֆի էօլտիւրմիւշ օլմասընտան տօլայը զըյաղէն խատամ ճէզասընա հիւքմ օլընան վէ իսմի Բիէր Լարթիկ օլան Պեղլէրտէն պիրի հա՛նկիսը իսէ անլամագ իսթէրիմ ։

Մօրիս՝ նէֆէսի քէսիլէրէք վէ տէլի կ'պի հարէքէթլէր իտէրէք, պալատէքի սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, Վէրտիէ՝ սախթէ Վան Պրէօքէ մանատար պիր նիկեահ աթֆ իլէ սիւքիւթ իթմէսինի իշարէթ իթմիշ իտի. Մօրիսին քէնտի չիրքէթլէրինէ ազա օլմագա չալըշմէ պիր քիմսէ օլտուղունը տէրք իթմիշ իտի իսէ տէ, մէրգումըն ճիւզի պիր ինթիպաթըրզ հարէքէթի, հէր իչի քէօքիւնտէն պօզուպ խարապ իտէպիլէճէյինի պիլտիյինտէն, օնուն էօնիւնտէ եարըմ սըֆաթլարը աչաղը ալմագ հէնիւզ ճաիզ օլամայաճաղընը հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունտան ։

—Օ տէտիյին Բիէր Լարթիկ սաղ տէյիլ տիր, վէ սաղ օլմատըղընը տա հէբիմիզտէն էյի սէն պիլմէլիսին .

Մօրիս .— Հէփինիզտէն էյի պէ՞ն մի պիլմէլիյիմ ։

Վէրտիէ .— Էվվէթ, չիւնքի Բիէր Լարթիկ տէտիյին քիմսէ, Կիւսթավ Բէրրիէ նամընը թաշըր իտի քի, Բարիսէ կէլտիյի սըրատա, Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա տրապանըն իչինտէ սէնին վուրըպ էօլտիւրտիւյին շախս տըր ։

Մօրիս .— Միշէլ Գլէմօն թարաֆընտան կէլմէքտէ իքէն պէնիմ էօլտիւրտիւյիմ շախսըն իսմի Բիէր Լարթի՞կ մի իտի ։

Վէրտիէ .— Էվէթ, նի՞չիւն պունա պու գատար թէլաշ իտիյօրսըն ։

Մօրիս պաշընը ավուճլարընըն իչինտէ սըգարագ .— Ա՛հ, էօլտիւրտիւյիմ պապամ ըմըշ. նէ՛ պէտպախթ ատամ ըմ ։

ԽԻԹԱՄԸ ԳԸԼԱՄԸ ՍԱՆԻ

ԳԸՍՄԸ ՍԱԼԻՍ

1

Մօրիսին՝ եօլտուրտուային ատամ բէտէլէմ ծէն, նէ՝ պէտգախն ատամ բմէշեմ— տեյու պատմըէը, հըլտըըում կիպի օտանըն իշինաէ աքս իթաի ։

Լարթիկ փէմգէլատէ պիր հայրէթլէ .— Բէտէրի՞ն մի . . . սէնին բէտէրին . . . լաքին . . .

Լարթիկ սէօզլէնիւ թէքմի իթմէքսիզին , սախթէ բաշիգ Մէրիս , սիւքիթ իթմէսի իչիւն մէրգումըն պիլէյինտէն եազալայըզ , քէնտիսի քէյլամէ պաշլայարագ, հէյէճանընտան տիվանէյէ տէօնմիւշ օլան Մօրիսէ խիթապէն .

—Անլաթ . . . սէօյլէ . . .

Մօրիս .— Ա՛հ , բէտէրիմի եօլտուրմիւշիմ—տէյու Թէքրար իթմէքտէ իտի ։

Լարթիկ իւիքլէրինէ գատար միւթէէսսիր պիր հալէ տիւշար օլտուղը հալտէ , օ տախի Մօրիսէ .

—Սէօյլէ՛ . . . սէօյլէ՛ . . . —տիմէքտէ իտի ։

Մօրիս՝ պիր գատէհ սույը պիր համլատա իչտիքտէն սօնրա , պիրազ քէնտիսի պուլըպ , արգատաշլարընա մատամ Բօզիէտէն իչիթմիշ օլտուղը վուգուաթը թէմամէն հիքեայէ էյլէտի , վէ Գօնթ Իվանըն կէլիպ մատամ Բօզիէյէ գարթընը կէօնտէրմիշ օլտուղը նօգթայա կէլտիքտէ , հիքեայէյի քէստի ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ , հէմ հայրէթ վէ հէմ տախի տէհշէթլէ Մօրիսի տինլէմէքտէ իտիլէր ։

Լարթիկ՝ սէօզ սէօյլէմէկէ ասլա ճէսարէթ իթմէյիպ , իկի կիւնտէն պէրիւ Մօրիս հագգընտա հիսս էյլէտիյի մէյլ ու մուհապպէթին նէտէն նէշէթ իթմիշ օլտուղընը տէրք ու փէհմ էյլէյէրէք , կէօզլէրինի մէրգումըն եիւզինէտէն այըրմագ իս-թէմէմէքտէ իտի ։

Վէրտիէ պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա .— Հա՛ , հա՛ , Գօնթէս Գուրավիէֆին օղլու Բարիստէ՞ մի իմիշ . բօյլէ խըղմէթինտէ պուլընան էմէ ծուպէր իլէ պիլիթթիփագ Լարթիկի՞ մի արայօր իմիշ . . . շու հալտէ հագըգաթէն հալիմիզի թէհլիքէլի կէօրիւյօրըմ ։

Լարթիկ .— Էմէ ծուպէրին էլինտէն գուրթուլմալըյըզ ։

Մօրիս .— Գուրթուլմա՞գ մը . նա՞սըլ գուրթուլապիլիրիզ ։

Լարթիկ .— Նա՞սըլ գուրթուլաճաղըզ . վիւճուտընը մէյտանտան գալտըրըրըզ , վէսսէլամ ։

Մօրիս .— Օնու խաթըրընըզտան կէչիրմէյին , չիւնքի եաքամայաճագսընըզ ։

Լարթիկ .— Նի՞չիւն եաքամայալըմ . քի՞մ մանի օլապիլիր ։

Մօրիս .— Պէն . . . վալլահէմ տիր . . անը վըզգայէ իթմէկէ մէճպուրըմ , վէ հիչ պիր վէճհ իլէ եօլտուրմէնիզէ րազը օլամամ ։

Լարթիկ .— Տիմէք քի մէրգումէնին պիզի էլէ վէրմէսինի թէրվիճ վէ թէրճի՞հ պ իտիյօրսըն ։

Մօրիս .— Վալլահէմ տիր տիյօրըմ սիզէ . բէտէրիմի եօլտուրտուգըմ եէթիշմէ՞զ մի քի , պիր տէ վալիտէմէ գաստ իտէյիմ ։

Վէրտիէ .— Պօշ միւճատէլէյէրէ իհթիյաճ եօգ . պու կիւնէ տէկին Էմէ Ժու-պէր իլէ Գօնթ Գուրավիէֆին թէհարրիյաթընտան գուրթուլտուգ, պունտան պէօյ-լէ տէ գուրթուլմագա ճահտ իտէրիզ . . . կէօզլիւմիւզի աչալըմ , իհթիյաթը էլտէն լէ տէ գուրթուլմագա ճահտ . . . Ամէրիգայա գատար սա-մագսըզըն չալըշալըմ . միլեօնլար էլիմիզէ կէչտիկի կիպի , Ամէրիգայա գատար սա-վուշըրըզ . օրատա գօրգու բէրվա գալմազ ։

Մօրիս .— Սիզ հէր չէյտէն հէնուզ խապէրտար տէյիլսինիզ . Թէհլիքէ՝ սիզին կէօրտիւյիւնիզ գատար պիզտէն ուզագ օլմայըպ , հաթթա բէք եագընտա տըր . պաշը ուճըմըզտա տըր . պէ.քի եարընա գատար չու թէհլիքէտէն գուրթուլմագ գապիլ օլամազ ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ .— Եարընա գատար մը՛ ։

Մօրիս .— Էվվէթ , չիւնքի պէնիմ էսկի մաշուգէմ օլուպ էլճէյմ Գօնթ Իվանըն մաշուգէսի օլան Օգթավի աչըգ ու կիրիփթ օլունաճագ տըր . հիւքիւմէթ հուգու-մընտա հէր չէյի սէօյլէմէյէ մէճպուր օլաճագ , պէն մահվ օլաճաղըմ , վէ քեաֆֆէյի թէսավվուրաթըմըզ պէրհավա օլաճագ տըր ։

Վէրտիէ .— Օգթավի՛ . Գօնթ Իվա՞ն . պունլար նէ՞ տիմէք ։

Մօրիս պիր սօլուգտա գօլ տիւյմէսի վագասընը հիքեայէ էյլէտի ։

Լարթիկ .— Էկէրչի օ գըզ հէր պիլտիյինի սէօյլէյէճէք օլուր իսէ ,— սէօյլէյէ-ճէյինէ տէ չիւպհէմ եօգ — Մօրիսին թէհլիքէսի պիր հալտէ պուլընտըղը մուհագ-գագ տըր . պէնճէ հէման պու կէճէ Բարիստէն չըգըպ Փիրար իթմէլիիզ ։

Վէրտիէ .— Ֆիրար իթմէք գապահաթը օլտուղըմըզը իսպաթ իթմէք տիմէք օլուր ։

Լարթիկ .— Եա նէ՞ եափմալը ։

Վէրտիէ .— Տիւյմէնին քիմին օլտուղընը Օգթավի սէօյլէմէմէլի տիր . Օգթա-վիյի սուստուրմանըն չարէսինի պուլմալըյըզ ։

Մօրիս .— Նէ՞ եափմալըյըզ տա սուստուրմալըյըզ . հիւքիւմէթ էլինէ տիւշտիւյի կիպի , գօրգուպ պիլտիյինի սէօյլէյէճէք տիր ։

Վէրտիէ .— Սէն պու կէճէ Օգթավիյի կէօրէպիլի՞րմիսին ։

Մօրիս .— Կէօրէպիլիրիմ ։

Վէրտիէ .— Սէնի՞ն էվինտէ մի , եօգսա քէնտի էվինտէ մի ։

Մօրիս .— Քէնտի էվինտէ ։

Վէրտիէ .— Գօնթ Իվանը նէ՞ եափարսըն ։

Մօրիս .— Օգթավիյի եալընըզ պուլաճաղըմա չիւպհէմ եօգ . հէմ էվինին հէմ տէ տաիրէսինին անախթարը եանըմտա տըր . . . հիչ քիմսէ չիւպհէ իթմէքսիզին թա օտասընա գատար կիրէպիլիրիմ ։

Վէրտիէ .— Օ հալտէ իչիմիզ սըրասընտա—տէյէրէք , ճէպինտէ մէչին մահֆա-զա իչինտէ օն օն իքի սանթիմէթրօ պօյունտա գալընճա պիր ալթուն իյնէ չըգար-տը , վէ մէզքիւր իյնէյի Մօրիսէ կէօսթէրէրէք .— Օգթավինին օտասընա կիր . . . իչթէ Օգթավիյի սուստուրաճագ ալէթ պու տըր . . . եարըն սապահ մէրգումէյի

թէվզիֆ իթմէք իւզրէ խանէսինէ կիթտիքլէրինտէ, եօլտաշ պուլըրլար։

Մորիս տէհշէթի իլմա իտէր պիր հարէքէթ իտէրէք.— Օ պիչարէյի եօլտուրմէք... ալչագճա պիր ճինայէթ տահա իշլէմէք... պէն պունա ճէսարէթ իտէմէյէճէյիմ։

Վէրտիէ.— Հալինէ աճըյօրըմ. քեանունը էվվէլին 19ընճը կէճէսի պիր էրքէք իլէ պիր գարըյը եօլտուրմէկէ նա՞սըլ թէրէտտիւտ իթմէտին... օ սըրատա սէնճէ պիր թէհլիքէ տէ եօգ իտի. պու կիւն իսէ, եափաճաղըն շէյ ճինայէթ սայըլամազ. չիւնքի սէն քէնտինի մուհաֆազա իթմէկէ մէճպուրսըն. էկէր պըրագըր իսէն քի Օգթավի պիլտիկինի սէօյլէսին, շիմտիտէն քէլլէնի հազըրլա. պինաէն ալէյհ, եա օ եօլմէլի եա սէն. ինթիխապ էթ։

Մորիս՝ հէր նէ գատար տիթրէմէքտէ իտի իսէ տէ, Վէրտիէնին սէօզլէրի ղալէպէ իտէրէք, թէրէտտիւտ պէրթարաֆ իտիփ.— Հայտէ եօլէ օլսուն... Օգթավիյի սէօյլէթմէյիզ—տէյիփ, մէշին մահֆազայը ճըղտանընըն իչինէ գոյարագտան սոնրա, պէքլէմէքտէ օլան արապասընա պինէրէք խանէսինէ կիթտի։

Գարուճը Մորիսին կէլտիկինի կէօրտիւքտէ.

—Սիզէ պիր մէքթուպ վար—տէտի։

Մորիս մէքթուպը ալըրգէն Օգթավինին եազըսընը թանըտը, վէ օտասընա կիրէր կիրմէզ պիր մում եագըփ, զարֆը եըրթըփ վէ մէքթուպը օգուտը։ Քէնտի քէնտինէ.— Պէնի պէքլէյօր. քէնտի քէնտինի բէնչէ էճէլէ թէսլիմ իտիյօր—տէտիքտէն սոնրա, պիր եօլճը գըյաֆէթի կիյինիփ, վէ Օգթավինին կէօնտէրմիշ օլտուղը անախթարլարը տա պէրապէր ալըփ, սօզուգ գան վէ սուքիւնէթը հալ իլէ էվտէն տըշարը չըգտը։

∴

Մորիս՝ Վէրտիէնին խանէսինտէն տըշարը չըգար չըգմազ, Լարթիկ սէրմէսթ պիր թավըր իլէ.

—Օղլում ըմըշ, օղլում ըմըշ տա պըրագմատըն քի պիր քէրրէ էօբէյիմ։ Օ տա բէտէրինի եօլտուրմիշ տէյու ինանտը։

Վէրտիէ.— Էլպէթթէ քի ինանտըրաճաղըմ. պէն ազըլանէ տավրանըրըմ... Մորիս տիվանէ կիպի օլմըշ, քէնտիյի գայպ իթմիշ իտի. պէօյլէ պիր սըրատա, պու տէրէճէ էհէմմիյէթլի պիր սըրրը մէյտանա չըգարմազ նէյէ՞ եարար. նէ զէման քի Մարի Գրէսոլ իլէ Սիմօնըն վուճուտլարընը մէյտանտան գալտըրըր տա, Արման տ'Արվիլին միլեօնլարընը պիզէ թէսլիմ իտէրսէ, վարըն օ զէման սէն պապասը օլտուղունը անլասըն...

Լարթիկ.— Մէրգումը սարըլըփ պիր ան էվվէլ էօբմէկէ նէ՞ տէրէճէ արզուքէշ օլտուղումը պիլսէն։

Վէրտիէ.— Տիգգաթ էթ. սէնին ախլագընտա հիսսիյաթ բէյտա օլույօր. պու էյի պիր շէյ տէյիլ. իխթիյարըգ ալամէթի տիր։

Լարթիկ.— Նէ՞ եափայըմ, օղլում տըր. պէն օ եաշտա նէ իտիմ իսէ, օ տա այնը պէնիմ կիպի տիր. մէմնուն օ՞լմայըմ մը—տէյէրէք, աղլամաղա պաշլատը։

Վէրտիէ.— Գալպին եումուշայօր, աճայիպ. շիմտիլիք քէնտինէ կէլ, տաամ օլ, սոնրա պէյէնտիյին կիպի պապալըղընը իճրա իտէրսին... շու սըրատա պէօ-

յլէ թէհլիքէտէյիզ, շու թէհլիքէտէն պիր քէրրէ սըյրըլալըմ տա...

Լարթիկ.— Օգթավիյի եօլտուրմէք մունասի՞պ մի տիր, լազը՞մ մը տըր։

Վէրտիէ.— Իմէ ժուպէրի եօլտուրմէքտէն իսէ, Օգթավիյի եօլտուրմէք տահա մունասիպ, տահա լազըմ տըր... պիզճէ Իմէ ժուպէրտէն զիյատէ պիր գօրգու քէօրէմիզ եօգ տըր. չիւնքի օղլու եէտիմիզտէ րէհին տիր. տահա տօղրուսը օղլունը քէնտիմիզէ սիբէր իթմիշիզ տիր։

Լարթիկ.— Մորիսի՞ մի։

Վէրտիէ.— Էվէթ... Բէր Լաշէզ մէզարիսթանը վէ Մօնթօրկէօյ սոգագը ճինայէթլէրինին ճանիսի Մորիս օլտուղունը, Իմէ ժուպէրին մէյտանը սիւպութէ կէթիրէճէյի փարզ օլունսա պիլէ, քէնտի օղլունը քէնտի էլիյլէ ճէլլատըն էլինէ թէսլիմ իտէճէյինի մէմնու իտէ՞րմիսին։

Լարթիկ.— Խա՛յր, մէմնու իթմէմ։

Վէրտիէ.— Հաթթա պէնճէ, օղլունը գաչըրմաղա ղայրէթ իտէր քի, պիզի տէ գաչըրմագ տիմէք տիր։ Թէքրար սէօյլէրիմ քի, Մորիս պիզիմ իչին պիր սիբէր տիր։

Շիմտիլիք շու իքի մէլուն հէրիֆին սէօզլէրինի պուրատա պըրագալըմ տա, Իմէ ժուպէրէ նագլը քէլամ իտէլիմ։

Իմէ ժուպէր՝ գօչ տիւյմէսի մէսէլէսինտէն տոլայը Օգթավինին թէվգիֆի զըմնընտա տաիրէի զապըթայա ազիմէթ իթտիքտէ, բօլիս միւտիրի մէրգումէյի տէրհալ գապուլ էյլէտի. մէրգումէ իսէ վուգուաթը հալի միւտիրէ պիլթաֆսիլ հիքեայէ էյլէտիքտէն սոնրա, միւտիր ֆէրտասը կիւնիւ սապահ սաաթ սէքիզտէ պիր արապա իչինտէ Օգթավինին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու Գօմարթէն սոգագընըն քէօշէսինտէ պուլունմասընը մատամ Րօզիէյէ բէճա իթմէքլէ պէրապէր, Օգթավինին թէվգըֆը զըմնընտա իգթիզա իտէն թէտապիր իլէ մէշղուլ օլտու։

Իմէ ժուպէր տաիրէի զապըթատան չըգըփ, սաաթ օնա տօղրու խանէսինէ ավտէթ իթտի։

Միւտիր իսէ, նէօպէթճի գօմիսէրի չաղըրըփ ուզունճա կէօրիւշտիւ։

Բարիս էհալիսինճէ մաարուֆ օլան պիր գարընըն խանէսինտէ Գօնթ Իվանըն պուլունմուշ օլտուղու եաէրը ճինայէթ, հէր իքիսինին թէաճճիւպինի մուճիպ օլմագտա իտի։ Օգթավինին հէր իքի ճինայէթտէ գիւմէտտար օլմասընա ինանամամագտա վէ լաքին ճինայէթ մատտէլէրինտէ հէր շէյին միւհթէմիլ օլտուղունը հէր իքիսի թէսլիմ իթմէքտէ իտիլէր։ Սաաթ օն պիր պուչուղա գատար մէսէլէնին հէր ճիհէթինի պիր էյիճէ թէտգըգ վէ թէճէսսիւս իթտիքտէն սոնրա, միւտիր իլէ գօմիսէր պիրպիրլէրինտէն այրըլտըլար։

Գօմիսէր կիտէճէյի սըրատա միւտիրէ.— Աճապա մէրգումէնին էվինի նէզարէթ ալթընա ալմագ մունասիպ օլմա՞զ մը։

Միւտիր.— Ֆիլվագը էյլէ ամմա, Գօնթ Իվանըն թարիֆաթընտան, գարընըն հիչ պիր շէյտէն խապէրի օլմատըղը վէ ֆիրար իթմէք խաթըրընտան պիլէ կէչէմէյէճէյի անլաշըլմըշ տըր. մամաֆիհ, պէն շիմտի պէրապէրիմճէ իքի քիշի ալըփ տիւպէր Օգթավինին իգամէթ իթտիյի խանէյի պիր քէրրէ խարիճտէն կէօզտէն կէչիրէճէյիմ։

Գոմիսէր .— Նէ՛ գատար եօրղունըդ ։

Միւտիր .— Պէօյլէ եօրղունլըգլարա ալըշմըշըմ . պու կէճէ չու չէքիլէն եօր-ղունլըգտան տօլայը եարըն մէմնուն օլմայաճաղըմը քի՞մ պիլիր . . . եարըն սապահ պուրատա սաաթ ալթըտա պիրլէշիր , պէրապէր կիտէրիզ ։

Գոմիսէր .— Բէք ալա ։

2

Գոմիսէրին մուֆարագաթընտան սօնրա , միւտիր հէման խաֆիյէլէրին գօղուշընա կիթտի ։

Մէզքիւր գօղուշտա ալէսսէվիյէ ալթը նէֆէր խաֆիյէ պուլընմագտա իտի ։

Գաբույը աչըպ .— Ժօռժ պուրատա՞ մը տըր—տէյու սօրտըգտա , Մարթէլ իլէրիլէյիպ .— Խա՛յր էֆէնտիմ , գօլտա տըր ։

Միւտիր .— Նէ՞ թարաֆտա ։

Մարթէլ .— Գօմարթէնս սօգաղընըն քէօշէսինտէ ։

Միւտիր քէնտի քէնտիյէ .— Հայ կիտի գուրնազ , օ տա պէնիմ կիպի տիւշիւն-միւշ . լաքին նէ՞րտէն տիւշիւնմիշ—տէյիպ, Մարթէլէ սօրաճաղը սըրատա, Մարթէլ .—Մատամ Բօզիէ կէօնտէրտի ։

Միւտիր .— Պու գարը հէր շէյի տիւշիւնիր . սաաթ գաչտա՞ կիթտի ։

Մարթէլ .— Օն պիրտէն պիրազ էվվէլ ։

Միւտիր .— Էօյլէ իսէ սէն պէնիմ իլէ կէլ , Ժօռժէյի օրատա պուլըրըզ—տէտի ։

Մարթէլ միւտիրին արգասընտան կիթտի . հավա ղայէթ գարանլըգ իտի , Սօ-ղուգ վէ գաթը վէ գօգուսը պօղազա գատար թէէսիր իտէն պիր տուման պիւ-թիւն Բարիզի գաբլամըշ իտի ։

Միւտիր եօլտա պիր արապայա կիրիպ , վէ Մարթէլի եանընա ալըպ , եօլտա մէսէլէյի պէրթաֆսիլ մէրգումէ անլաթտը ։

Սաաթ պիրտէ Գօմարթէն սօգաղընա վասըլ օլտուլար ։

Տիւման կիթտիքճէ գաթըլաշմագտա իտի ։ Օն ատըմ մէսաֆէտէն հիչ պիր շէյ կէօրիւնմէյէճէք տէրէճէտէ իտի ։ Շու գաթը տիւմանըն արասընտան կազլարըն ըշըգլարը պիր բէրտէի քէսիֆ իչէրիսինտէ սարը լէքէլէր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտիլէր ։

Գօմարթէն սօգաղընըն քէօշէսինտէ արապատան էնտիլէր . Թա եանըպաշլա-րընտա եայա գալտըրըմընըն իչէրիսինտէ ինճէ պիր չաթըրտը դուհուր իտիպ , խա-ֆիֆ պիր ըշըգ բէյտա օլտու . պու ըշըգ պէօյլէյիպ տէրհալ սէօնտիւ ։

Մարթէլ .— Ժօռժ սիկարասընը եագըյօր օլմալը . չիւնքի պէօյլէ ֆէնա հա-վատա հիչ քիմսէ զէվգի իչիւն սօգագտա կէզմէզ ։

Հէր իքիսի հագըգաթէն սիկարասընը եագմըշ օլան վէ եավաշճա կէզինմէքտէ պուլընան քիմսէյէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար ։

Մէրգում իսէ քէնտիսինէ տօղրու կէլէնլէրին այագ սէսլէրինի ալընճա տու-րուվէրտի ։

Ժօռժ իտի ։ Կէլէնլէրի թանըյըպ սէլամ վէրտի ։

Միւտիր .— Նէ՞ վար , նէ՛ եօգ ։

Ժօռժ .— Գաթի սուրէթտէ պիր ճէվապ վէրմէք խուսուսընտա պէն տէ աճի-զիմ . եէնի պիր շէյ եօգ . լաքին զաննէտէրիմ քի , պուրատա պուլընմամ պիր շէյէ եարայաճագ տըր ։

Միւտիր .— Պիր շէ՞յ մի սէզտին ։

Ժօռժ .— Սէզտիմ տէ տէսէմ ճաիզ , սէզմէտիմ տէսէմ օ տա ճաիզ ։

Միւտիր .— Անլաթըվէր ։

Ժօռժ .— Թարիֆ օլընան էվ շու տըր . . . պու էվէ գաբուննըն իչի չէքիլմէք-սիզին կիրիլիյօր . եարըմ սաաթտան պէրու պիրպիրի արտը սըրա իքի քիշի անախ-թարլար իլէ գաբույը աչըպ կիրտիլէր . . . էկէր պու կիրէնլէր էվին քիրաճըլարըն-տան իսէլէր , պու հավատա պիր տահա տըշարը չըգմայաճագլարընա չիւպհէ եօգ . . . պունըն մուղայիրի , էկէր հայտուտ մէշքիւքէյէ մէպնի կէլմիշ եապանճըլար ի-սէլէր , իչէրտէ գալմայըպ չըգաճագլարը աշիքեար տըր . . . հէր հանկըսը քի շա-ֆագտան էվվէլ տըշարը չըգարսա , էլիմտէն եագայը գուրթարամայաճաղը տէր-քեար տըր . . .

Միւտիր .— Տօղրու սէօյլէյօրսըն . պիզ տէ սանա րէֆագաթ իտէրիզ . չիւնքի իքիսի տէ պիրպիրի արտը սըրա չըգապիլիրլէր . սէն իւչ չըգանը գօվալատըղըն սը-րատա , Մարթէլ տէ տիկէրինի գօվալար , պէն տէ պուրատա նէօպէթ պէքլէրիմ ։

Ժօռժ .— Պու տիւման իշիմիզէ սէքթէ վէրիյօր ։

Միւտիր .— Էօյլէ . լաքին շու մուհասսէնաթը տա վար քի , քիմսէ պիզի կէօ-րէմէզ , վէ սօգագտա կէզէն օլմազ . . . պիրպիրիմիզտէն այրըլալըմ . . . սիզ պիր պիրինիզտէն գաբուտան օնար ատըմ էօթէտէ տուրունըզ . . . պէն տէ գաբուննըն գարշըսընտա պէքլէրիմ . . . շու թէտպիր իլէ էվտէն չըգան հէր քիմ օլսա , էլիմիզ-տէն գաչամազ . . . գարըննըն տաիրէսի իւչ գաթտա տըր զաննէտէրիմ ։

Ժօռժ .— Էվվէթ էֆէնտիմ ։

Միւտիր .— Սօգագ թարաֆընտա ըշըգ կէօրտի՞ն մի ։

Ժօռժ .— Ա՛սլա , հէր թարաֆ սըգըճա գարալը տըր ։

Միւտիր .— Օ հալտէ եէրլէրիմիզէ կիտէլիմ—տէյիպ , իւչիւ պիրտէն եէրլէրի-նէ չէքիլտիլէր ։

Տիւման տահա զիյատէ գաթըլաշըպ , կէճէ պէքճիլէրի պիրպիրլէրինի կէօրմէզ օլտուլար ։

Գունլար վարսընլար սօղուգտա տիթրէյէ տուրսունլար տա , պիզ տէ մէրգու-մանըն կէօզէմէքտէ օլտուգլարը խանէյէ նազար իտէլիմ ։

Եարը կէճէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք , Մօրիս՝ կէօզիւ գարարմըշ , չէհրէսի սօլ-մուշ օլտուղը հալտէ , գաբույը աչըպ վէ եավաշճա խալը գաբըը նէրտիւպանտէն եօգարը չըգըպ , իւչ գաթըն սահանլըղընտա տուրտը ։

Էվէ կիրիրքէն , սօգաղըն էօթէ թարաֆընտա տուրմագտա օլան շախսը կէօր-մէմիշ իտի , վէ կէօրմիւշ տէ օլսա , զիյատէ պիր մէրագ տիւշմէյէճէյի տէրքեար իտի ։

Օգթավի հէմ սապըրսըզըգ վէ հէմ տէ թէլաշ իլէ Մօրիսէ պէքլէմէքտէ իտի ։

Արալըգ օլան գաբուսընըն արգասընտան մէրգումըն կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ

օլուպ, կէլիր կէլմէզ իչէրի ալըր վէ գաբույը սիւրկիւլէտիքտէն սօնրա, խաթագ օտասընա կէօթիւրիւր ։

Օգթավի. — Էլհամտիւլիլլահ կէլէպիլտին. պիրազ տահա կէլմէսէն մէրագըմտան էօլէճէքտիմ ։

Մօրիս. — Նէ՞ վար քի, գըսգանճըգ մէքթուպունըտան մէրագա տիւշտիւմ. Էւնէ միւհիմ պիր մատտէ՞ մի վար. սէօյլէ՛, պէքլէյօրըմ ։

Օգթավի. — Էվվէլա պիր չէյ սօրայըմ ։

Մօրիս. — Նէ՞ սօրաճագսըն ։

Օգթավի. — Քեանունը էվվէլ ալընտա գայըպ իթմիշ օլտուղըն գօլ տիւյմէսինի պուլտը՞ն մը... խաթըրընա կէլի՞յօր մը. նալ չէքիլմէտէքի տիւյմէյի... հիչ ճիմաէյէ օ տիւյմէտէն տօլայը սէօզ աչտը՞ն մը ։

Մօրիս. — Եօ՛գ, պուլմատըմ, վէ քիմսէյէ տէ սէօզ աչմատըմ ։

Օգթավի մէմնունիյէթլէ. — Օ՛հ, Էւքլէն պիրի իւզէրիմտէն քալքըտը ։

Մօրիս. — Նէ՞ ճիհէթլէ ։

Օգթավի. — Օ լանէթլի տիւյմէ Նիքեահըմըն իճրա օլմամասընա սէպէպ օլաճագ տը...

Մօրիս. — Նի՞չին ։

Օգթավի. — Պիր քէրրէ գըյաս էթ քի, Գօնթ գըզգանճըղը վաղչիյէ տէրէճէսինէ վարտըրմըշ տըր ։ Սէնտէն ալտըղըմ տիւյմէ Թէքլինի Թէսատիւֆէն կէօրտիւքտէ, պիրտէն պիրէ Թարիֆ գապուլ իթմէզ տէրէճէտէ Թիթրէյէնտի. տիմէք օլուր քի, օ տիւյմէտէն տօլայը պագը կէօնա շիւպհէլէրէ վարտը—տէտիքտէն սօնրա, Գօնթ իլէ պէյնիլէրինտէ կէչէն միւպահասաթը հիքեայէ էյլէտի ։

Մօրիս. — Սէն պիւսպիւթիւն չըլտըրմըշսըն. Գօնթըն սիւվալլէրի սանա աճայիպ կէօրիւնմիւշ. հալ պու քի, պէնճէ բէք Թապիի տիր. միւճէվհէրաթընըն իւտէ, պէլքի իք աղըզա պիրազ գըզգանճըգ հիսս իթմիշ. լաքին սէնտէն իշին էսասընը տինլէտիքտէ, գըզգանճըղը տէրհալ պէրթարաֆ իթմիշ օլաճաղը տէրքեարտըր. պունըն տա իսպաթը շու տըր քի, սանա խօշ կէօրիւնմէք իւզրէ, տիւյմէնին տիկէր Թէքինի տէ եարտըրմաղը տէրխօհտէ իթմիշ ։

Օգթավի. — Շու սէօյլէտիյին սէօզլէրին հագգըլը օլապիլտիքլէրինէ չիմտի գանի՞ օլմաղա պաշլայօրըմ. լաքին օ սըրատա պիրտէն պիրէ չօգ գօրգտըմ իտի... նէ՞ եափայըմ, Գօնթէս Սմօլօֆ օլմաղը պիր քէրրէ Ֆիքրիմէ գօյտում վէ շու ֆիքիրտէն հիչ պիր սէպէպլէ մէյլի այըրըլմայաճաղըմ... պ՚ալա... նա՞սըլ, սէն տէ պէնիմ էւլլէնէճէ պին բուպի իրատը սահիհ պիր Գօնթէս օլաճաղըմա գանաաթ հասըլ իտի՞յօրմըսըն ։ Վալլահի խապէր ալաճագ օլսա, քի՛մ պիլիր նէ տէրէճէ մէսրուր օլաճագ տըր... չիմտի Էւէրէյիմ բահաթլանտը. կէօրիւշէպիլիրիզ... սէնտէ պիր քիմսէսին. Իվանըն իւզէրինէ օլան նուֆուզ ու Թէսիրիմի մուհաֆազա իթմէք, վէ մէրգումը էվլէնմէկլէ մէճպուր իթմէք իւզրէ իթթիֆագը լազըմ կէլէն Թէտապիր հագգընտա սէնին րէյինի Թահսիլ իթմէք իսթէրիմ ։

Մօրիս. — Գու խուսուստա գարըլարըն ագըլ բէք չօգ ագըլը քէսանըն ագլընա ֆարգ տիր... մամաֆիհի ճանըմա միննէթ... կէօրիւշէլիմ ։

Միւսահէպէթ ուզատը. սաաթ իքիյէ տօղրու Օգթավի, իք կիւնքի հէյէճանըն էսէրի օլարագ, եավաշ եավաշ ույուշտը, կէօզլէրի գափանտը, պաշը սաղա սօլա սալլանըպ Էօնիւնէ տիւշտիւ, վէ տէրին պիր ույգույա տալտը ։

Մօրիս. — Վագթը կէլտի—տէյէրէք, ճըզտանը վէ ճըզտանըն իչինտէքի մէչին մահֆազատան ալթըն իյնէյի չըգարտը. Օգթավիյէ տօղրու էյիլտի, նէֆէսինի տինլէտի, իյնէյի էնսէսինէ եանաշտըրտը, վէ սաչլարը եօգարը սըզանմըշ օլտուղը ճիհէթլէ բարմաղընըն ուճույլա վէ եավաշճա իքի քէմիյին պիրպիրինէ պիրլէշտիյի նօգթայը արատը պուլտը, վէ պիր համլատա իյնէյի սապլատը. իյնէ պիր տամլա պիլէ գան չըգարմագսըզըն Թէքմիլէն կիրիպ ղայպ օլտու ։

Օգթավի կէօզլէրինի պիլէ աչմատը. Եալընըզ խաֆիֆճէ պիր սարսըլտը ։

Ալթըն իյնէ իքի քէմիյին արասընտան կէչիպ պէյինէ տայանմասըյլա, ֆիւճճէթէն էօլտիւ ։

Նէ էգիյէթ, նէ ճան չէքիշմէք, հիչ պիր չէյ տույմայըպ, պիր նէֆէս պիլէ ալաճագ վագթ գալմատը ։

Մօրիս պիւթիւ ֆիւթուր շու հալէ նազար իթմէքտէ իտի ։

Պէլքի պէնզի պիրազ սօլմուշ իտի իսէ տէ, գալպլէրի Թաշ քէսիլմիշ ճանիլէրին պիլէ ճինայէթտէն սօնրա ըլֆաթլարընտա հասըլ օլան տէհշէթին հիչ պիր էսէրի Մօրիսին չէհրէսինտէ կէօրիւնմէմէքտէ իտի ։

—Լազըմ իտի. պու ալէմտէ հէր քէս քէնտի իչիւն եաշար—տէյիպ, գօրգաճագ տէրէճէտէ պիր ֆիւթուրսըզլըգ իլէ մէրգումէյի սօյունտուրտու եաթաղընա կէօթիւրտիւ, եաթըրտը, եօրղան իլէ իւզէրինի էօրթտիւ. մուախխարէն տաիրէտէն չըգըպ գաբույը Թէքրար գաբատը, սէսսիզճէ աշաղը էնտի, վէ սօգագ գաբուսընա վասըլ օլտու ։

3

Գաբունըն անախթարընը արատը, վէ անախթարը քիլիտտէ սօգաճաղը սըրատա, տիշարտան ըսլըգ վէ այագ սէսլէրի իշիթմէքլէ տուրտը. տինլէտի, այագ սէսի քէսիլտիքտէ, գաբույը արալըգ իթտի. Էօնիւնէ տիւվար միսալի պիր չէյ չըգգըպ,—տիւման գիյատէճէ պասմըշ. պու պէնիմ իչիմէ կէլիր տէտիքտէն սօնրա, պօյուն շալընը աղըզընա գատար չըգարտը, շապգասընը կէօզլէրինէ գատար էնտիրտի, տըշարը չըգտը վէ գաբույը եավաշճա գաբատը. հէր նէ գատար իհթիյաթը տավրանտը իսէ տէ, գաբունըն գաբանմասընտան գուհուր իտէն խաֆիֆ պիր շաթըրտը, կէրէք բօլիս միւտիրինին վէ կէրէք տիկէր իքի մէմուրլարըն գուլագլարընա վասըլ օլուպ, հէր իւչիւ այրը այրը վէ քէնտի քէնտիլէրինէ.

—Էվտէն տըշարը չըգան օլտու—տէյիպ, պիր էյիճէ իշիտէպիլմէք իւզրէ նէֆէսլէրինի պիլէ Թութտուլար ։

Մօրիս՝ Մարթէլին պէքլէմէքտէ օլտուղը Թարաֆա տէօնտիւ ։

Մարթէլ՝ սէրխօշ կիպի սալլանա սալլանա տօլաշմագտա իտի ։

Մօրիս իսէ գարշը գարշըյա չաթըշտըգտա, տիրսէյի իլէ իթիվէրտի ։

Օգթավինին գաթիլի՝ սէս չըգարմագսըզըն կէչտի կիթտի ։ Օ մահալտէ պիր

սէրխօշա թէաարուզ իթմէք մաասէսինի բէք տէ գիհնինէ սըղըշտըրամամագտա իտի ։

Ատըմլարընը չաբուգլաթտը ․ Մարթէլ տախի արգասընտան եիւրիւտի ։

Միւտիր' Ժօոլէնին եանընա կիտիպ ․

—Մարթէլ հըզան ատամը գօվալայօր ։

Ժօոլէ ․— Էվվէթ , պու վագթ պու էվտէն հըզըշ , պէնճէ բէք մագպուլ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր ․․․ պիզ իշիմիզէ տէվամ իտէլիմ , պէլքի հըզան հէր քիմ իսէ եալընըզ տէյիլ իմիշ տիր ։

Գու սըրատա պիր գարը , տիւմանտան կէօրիւնմէքսիզին զուհուր իտիպ ․— Հէր հալտէ էկէր եալընըզ իտի իսէ , Նէրէտէ իգամէթ իթտիյինի անլարըզ , վէ էվէ նի՞չիւն կէլտիյինին վէ կէճէ վագթը նի՞չիւն հըզըրըղընըն սէպէպլէրինի սէօյլէմէսինի բէճա իտէրիզ—տէտիքտէ , Ժօոլէ սէսի թանըտըպ ․— Մատամ Բօզիէ տիր —տէտի ։

Բօզիէ ․— Սո՛ւս , իսմիմի վէրմէ ․ խուսուսիյլէ եիւքսէք սէս հըզարմա ․․․ պիր սաաթտան զիյատէ տիր քի պուրալարտայըմ ․․․ սիզին պուրատա օլտուղունըզը պիլիր իտիմ , պէն տէ կէօզլէյիպ տուրմագտա իտիմ ։

Ժօոլէ ․— Մարթէլին արգասընտան կիտէն քիմսէյի կէօրտիւնի՞զ մի ։

Բօզիէ ․— Եանըմտան կէչտի ․ լաքին պու գարանլըգտա ֆէրգ օլունամայօր ․ պունընը իլէ պէրապէր պօյունու չալընը կէօզլէրինէ գատար հըզարմըշ օլտուղունը կէօրտիւմ ։

Ժօոլէ ․— Նէ՞ սուրէթլէ հարէքէթ իտիյօր իտի ։

Բօզիէ ․— Կէնճ պիր քիմսէ կիպի եիւրիւյօր իտի ։

Ժօոլէ ․— Մարթէլ տէ էյի գօշար , օնուն եագասընը գօլայընա պրագմազ ։

Բօլիս միւտիրի ․— Նինէ եէրլէրիմիզէ կիտէլիմ ․ մատամ Բօզիէ Մարթէլին եէրինէ կէչսին—տէտիքտէ , հէր քէս եէրինէ չէքիլտի ։

Մօրիս սիւրաթլէ եիւրիւմէքտէ վէ արգասընա գուլագ ասմագտա իտի , վէ հէր նէ գատար Մարթէլ այագլարընա ալթը քէչէ գունտուրա կիյինմիշ իտի իսէ տէ , եինէ Մօրիս խաֆիֆճէ պիր այագ սէսի իշիթիպ , քէնտի քէնտինէ ․

—Ալլահ պէլասընը վէրսին , արգամտան կէլէն վար ․ պէնիմ արգամտան տիւշէն վալիտէմ տիր ․ Ալլահ իչիւն կիւզէլ անլարըզ ․ մէրամը քէլլէմի սաթըր ալթընա գօյմագ ․․․ սօնունա պագալըմ—տէյիպ , պիրազ տահա ատըմլարը չաբուգլաթտը , վէ Նավարէն սօգաղընա սաբաճագ եէրտէ Ամսթէրտամ սօգաղընա սաբտը ։

Մարթէլ տախի օն պէշ ատըմ ուզագտան արգասընը գօվալամագտա վէ քէնտի քէնտինէ ․— Սէն պէյէնտիյին կիպի գօշ , պէն սէնի գայպ իթմէմ ․․․ նէրէյէ կիտէրսէն կէլէճէյիմ ․․․

. . . .

. . . .

. . . .

Վագթ կէչմէքտէ վէ Բարիսի գաբլամըշ օլան տիւման էքսիլմէմէքտէ իտի ։

Գօմարթէն սօգաղընտա պէքլէմէքտէ օլան մէմուրլարըն սապրը թիւքէնմէքտէ վէ Օգթավինին էվինտէն հալա պաշգա պիր քիմսէ հըգմամագտա իտի ,

Սաաթ իւչ , տէօրթ , պէշ վուրտը ։

Եօլտան պիր գաչ արապա կէչմէկէ պաշլատը ․ ամէլէլէր իշլէրինէ կիթմէքտէ

իտիլէր ․ օւբիւրիւճիլէր հըգմըշլար իտի ․ չարապճը տիւքքեանլարը աչըլմագտա իտիլէր ․ սիւտճիւլէր մաթպախ գափուլարընը չալմաղա պաշլամըշլար իտի ։

Բօլիս միւտիրինին պիր իշարէթի իւզէրինէ , Էմէ Ժուպէր իլէ Ժօոլէ մէրգումըն եանընա կիթտիքլէրինտէ , միւտիր' մատամ Բօզիէյէ ․— Պիզ կիտէլիմ— վէ Մարթէլէ խիթապէն ․— Սէն պուրատա գալ վէ էվտէն կէօզիւնիւ այըրմա ․․․ պիր վագաա զուհուրինտէ , արթըգ սէնին ֆէրասէթինէ կիւվէնիրիմ ․․․ իքի սաաթտան պիզ կէլիրիզ—տէտի ։

Մատամ Բօզիէ այրըլըպ Մէզլէյ սօգաղընտաքի տաիրէյէ կիթտի , վէ պիր էքմէքճի էլպիսէսի կիյինտի ։

Պիր սաաթ սօնրա եինէ Գօմարթէն սօգաղընա ավտէթլէ Ժօոլէյի պուլտը վէ պէրապէրճէ քիւչիւք պիր լօգանթայա կիթտիլէր ։

Բօզիէ ․— Մարթէլի կէօրտի՞ն մի ։

Ժօոլէ ․— Կէօրմէտիմ ։

Բօզիէ ․— Կէօրիւնիր քի տօղրու գապըյէ տաիրէսինէ կիթմիշ ․․․ պիրազտան խապէր ալըրըզ ։

Սաաթ եէտիտէ իքի արապա կէլիպ Գօմարթէն սօգաղընա եագըն պուլվարըն իւզէրինտէ տուրտըլար ։

Ժօոլէ լօգանթատան իքիտէ պիրտէ տըշարըյը կէօզլէմէքտէ օլտուղընտան ․— Օնլար տըր—տէտի ։

Բօզիէ ․— Սէն եանլարընա կիթ ․ պանա ինթիյաճլարը օլուր իսէ , պուրատա պէքլէյօրըմ ։

Ժօոլէ արապալարա եագլաշտըգտա , միւտիր ․

—Նէ՞ խապէր—տէյու սիւվալ իթտի ։

Ժօոլէ ․— Հիչ պիր խապէր եօգ ։

Միւտիր ․— Մարթէլ ավտէթ իթտի՞ մի ։

Ժօոլէ ․— Խա՛յր ․․․ պէն տաիրէյէ կիթմիշ զաննըն իթտիմ ։

Միւտիր ․— Կէօրմէտիք ․․․ ղարիպ շէյ ։

Ժօոլէ ․— Զօգ ղարիպ ․ պէլքի տէ գօվալատըղը քիմսէ հըմէնտըֆէրէ պինմիշ օլսուն տա քէնտիսի տէ արգասընտան կիրմէկէ մէճպուր օլմուշ օլսուն ։

Գօմիսէր ․— Իչէրի կիրէյի՞մ մի—տէյու սօրտըգտա , վէ մուվաֆագաթ ճէվապընը ալտըգտա , ճիւմլէսի պիրտէն Օգթավինին էվինէ կիրտիլէր ։

Գափուճը գարը շաշըրըպ վէ գօրգուպ ․— Նէ՞ իսթէրսինիզ , էֆէ՛նտիլէր—տէյու սօրտու ։

Միւտիր ․— Էվվէլ էմրտէ գաբույը գաբա , մա՛տամ ․ վէ էմրը ճէտիտէ տէյին քիմսէյի տըշարը հըզարմա ․ կէլէն օլուր իսէ իչէրի ալ ։ Գանուն նամընա օլարագ իճրաի վազիֆէ իթմէք իւզրէ կէլմիշիզ տիր ։

Գափուճը գարը տիթրէյէրէք վէրիլէն էմրէ իթաաթ իթտի ։

Գօմիսէր ․— Օգթավի նամընտա պիր քիրաճըն վա՞ր մը ։

Գափուճը ․— Էվվէթ էֆէնտիմ ։

Գօմիսէր ․— Սէնաաթը նէ՞ տիր ։

Գափուճը ․— Սէնաաթը՛ ․․․ պունըն ճէվապընը վէրմէք պիրազ միւշքիլ ․․․

սէնաաթը , սէնաաթսըզլըղը վէ կիւզէլլիյի տիր . . . հագըգաթէն կիւզէլլիյինէ տէյէճէք եօգ . օ գատար կիւզէլ քի , փէլըզէ Օքճալի թէսմիյէ իտիյօրլար :

Գօմիսէր .— Հա՞նկը գաթտա օթուրըր :

Գաբուճը .— Իլք գաթտա . . .

Գօմիսէր .— Շիմտի օրատա՞ մը տըր :

Գաբուճը .— Էվվէթ էֆէնտիմ . հաթթա տիւն ագշամ էրքէն կէլտի :

Գօմիսէր .— Պու կէճէ եախօտ ագշամտան կէլիփ մէրգումէյի սօրան արայան օլտո՞ւ մը :

Գաբուճը .— Բիլմէզ կէլմէտի :

Գօմիսէր .— Է՞մինմիսին :

Գաբուճը .— Ղայէթ էմին . գօճամ տա սէօյլէտիյիմի թաստիգ իտէպիլիր :

Գօմիսէր .— Պիզի մէրգումէ Օգթավինին տաիրէսինէ կէօթիւր :

Գաբուճը ջօնէ կէչիփ , իլք գաթըն սահանլըղընա հըգըլըգտա , գաբույը չալտը :

Պիր խըզմէթճի գարը գաբույը աչըփ ճէմիյէթի կէօրտիւքտէ , կէրի կէրի չէքիլիփ քէմալը տէհշէթլէ .— Բիւրի՞ արայօրսընըզ , էֆէ՛նտիլէր :

Միւտիր .— Գօ՛րգմա , իչիմիզ պիր վագըֆէի մէմուրիյէթ իճրա իթմէքտէն իպարէթ տիր . . . գանուն նամընա կէլմիշիզ տիր . . . էֆէնտի բօլիս գօմիսէրի տիր . կիթ հանըմընա սէօյլէ քի , քէնտիսիլէ կէօրիւշմէք իսթէրէ կէլմիշիզ տիր :

Խըզմէթճի .— Օլամազ :

Գօմիսէր .— Նի՞չիւն :

Խըզմէթճի .— Սաաթ տահա սէքիզէ պիլէ վարմամըշ տըր . մատամ սաաթ օնտան էվվէլ գալգմազ , վէ չանը չալմազըըզըն օտասընտա կիրմէք գաթիյէն մէմնու տըր :

Գօմիսէր .— Սայքի չալմըշ տըր , կիթ խապէր վէր :

Խըզմէթճի .— Լաքին , էֆէնտիմ :

Գօմիսէր .— Կի՛թ , ույանըր . գանուն նամընա սանա էմր իտիյօրըմ :

Խըզմէթճի գաբուլարը աչըգ պրագըփ իչէրի կիրտի :

Նակէհան պիր սէտաի տէհշէթէֆզա իշիտիլմէսիյլէ պէրապէր , խըզմէթճի պէնզի աթմըշ , կէօզլէրի գարարմըշ , տէվրիլէ տէվրիլէ մէյտանա չըգտը , վէ սահանլըգտաքի թահթա բէքէնին իւզէրինէ եըղըլըփ պիր թագըմ ալաիմի խէվֆ ու տէհշէթլէ վէ անճագ իշիտիլէպիլէճէք պիր սէս իլէ քէսիք քէսիք .

—Ա՛հ , մատամըմ , պիչարէ՛ մատամըմ :

Գօմիսէր իլէ միւտիր պիր աղըզտան .— Է՛յ , նէ՞ օլմուշ , նէ՞ վար :

Խըզմէթճի էլլէրինի սալլայա սալլայա վէ տիթրէյէ տիթրէյէ զաիֆ պիր սէս իլէ .— Էօլմիւշ . . .

4

Մէմուրին հայրէթլէ .— Էօլմի՞ւշ մի :

Խըզմէթճի .— Էվվէթ , էօլմիւշ , չէհրէսի մօրարմըշ . . . վիւճուտը սօղումըշ . . . հարէքէթ եօգ . . . կէօզլէրի աչըգ . . .

Գօմիսէրլէ միւտիր քէմալը հայրէթլէրինտէն մէմուրիյէթլէրինին էհէմմիյէթինի ունուտըփ , հէման եաթագ օտասընա տօղրու հիւճում իթտիլէր :

Մէմուրինը սաիրէ տախի մէրագլարընտան արգասընտան գօշտուլար :

Միւտիր եաթաղա եագլաշտը , գարընըն չէհրէսինէ պագտը . տօնմուշ էլլէրինէ տօգունտը :

—Ֆիլհագըգա սօն գարը էօլմիւշ , վէ էկէր եանըլմայօր իսէմ , կէճէնին պաշլանկըճընտա էօլմիւշ :

Պու արալըգ Գօնթ Իվան տախի կէլիփ վէ մէյտանա աթըլըփ .

—Էօլմի՞ւշ մի , Օգթավի էօլմիւշ մի՛ . ղարիպ չէյ , չօգ ղարիպ չէյ— տէյէրէք , նաաշա տօղրու իլէրիլէյիփ .— Տահա տիւն , գուվվէթլի , սըհհէթլի պէրքէմալ իտի , նէտէ՞ն էօլմիւշ :

Պու սիւվալէ քիմսէ ճէվապ վէրէմէտի :

Միւտիր՝ տէրհալ պիր հէքիմ ճէլպ օլունմասընը էմր էյլէտիքտէ , ժօլէ հէման տիշարը ֆըրլատը :

Գօմիսէր՝ իբէք եօրղանը վէ քէթէն չարշէպալէրի գալտըրըփ , ճէսէտի թէտգիգ էյլէտի :

Միւտիր .— Հիչ պիր եարա կէ՞օրմէյօրմիսընըզ :

Գօմիսէր .— Եարա եօգ :

Խըզմէթճի գարը պիրազ քէնտիյի պուլմըշ օլտուղը ճիհէթլէ , օտայա կիրմիշ օլտուղընտան , գօմիսէր .— Տիւն ագշամ սաաթ գաչտա՞ եաթտը :

Խըզմէթճի .— Պիր էյի պիլմէմ :

Գօմիսէր .— Նէ՞ տիմէք :

Խըզմէթճի .— Մատամ սաաթ օն պիրտէ պանա լիւզումը օլմատըղընը պէյան վէ սաիր խըզմէթքեարլարըն կիթմէլէրինի էմր էյլէտի . պէն տէրհալ օտամա չըգտըմ :

Գօմիսէր .— Տաիրէսինտէ եաթագ եօ՞գ մը :

Խըզմէթճի .— Պու տաիրէտէ քիմսէ եաթմազ . . . պիզիմ օտալարըմըզ , թա պէչինճի գաթտա տըր :

Գօմիսէր .— Սէն օտանա չըգմազտան էվվէլ մատամըն եանընտա միսաֆիր վա՞ր մը իտի :

Խըզմէթճի .— Հիչ կէլէն օլմատը :

Գօմիսէր .— Քէնտի տիշարը չը՞գմատը մը :

Խըզմէթճի .— Էվվէթ , Գօնթ կիթտիքտէն սօնրա պիր սաաթ գատար տիշարը չըգտը :

Գօնթ Իվան սէօզէ գարըշըփ .

—Ջանըմ իտէրիմ քի , պիչարէ Օգթավի կիւնտիւզ սաթմըշ օլտուղը միւճէվհէրաթըն էմանը օլարագ գըրգ պէշ գըրգ ալթը պին ֆրանգ գատար պիր մէպլաղը նօթէրինէ կէօթիւրիփ թէսլիմ իթմէք իւզրէ տիշարը չըգմըշ իտի :

Գօմիսէր .— Սաաթ գաչտա՞ ավտէթ իթտի :

Խըզմէթճի .— Նէտօլսէ տօղրու : Կէլիր կէլմէզ եէմէյէ օթուրտը :

Գօմիսէր .— Նէմէյի եալընը՞զ մը եէտի :

Խըզմէթճի .— Եալընըզ :

Գոմիսէր․— Նէմէքտէ սէն վա՞ր մը իտին։

Խըզմէթճի․— Էրքէք խըզմէթքեար խըզմէթ իթմէքտէ իտի․ պէն տէ իքի տէֆա էվտէ օտասընա կիրտիմ չըգտըմ։

Գոմիսէր․— Մատամ տախմաքի հալինտէ՞ մի իտի, իշթիհասը վա՞ր մը իտի։

Խըզմէթճի․— Մատամըն չօգ էհէմմիյէթինի փարգ իթմէտիմ․ բաշգաթըրզ կիպի կէօրիւնիյօր իտի։

Գոմիսէր․— Օտանը չըգաճաղըն զէման կէօրտիւն իսէ նէ՞ հալտէ իտի։

Խըզմէթճի․— Պիրազ տիւշիւնճէլի կիպի իտի։

Գոմիսէր․— Զըգար իքէն արգատան գաբուսը քիլիտլէտի՞ն մի։

Խըզմէթճի․— Էվվէթ, իքի տէֆա անախթարը չէվիրտիմ։

Գոմիսէր․— Պու սապահ իւք էնէն սէ՞ն մի իտին։

Խըզմէթճի․— Էվվէթ էֆէնտիմ։ Խըզմէթքեարտան վէ աշճըտան էվվէլ պէն ինտիմ։

Գոմիսէր․— Գաբուլարը պրագըլըզըն հալտէ պուլտը՞ն մը։

Խըզմէթճի․— Էվվէթ էֆէնտիմ։

Գոմիսէր․— Իչէրտէ տաղընըգ պիր շէյ կէօրտի՞ւն մի։

Խըզմէթճի․— Տաղընըգ հիչ պիր շէյ կէօրմէտիմ, հէր շէյ մունթազամ իտի։

Գոմիսէր․— Պու տաիրէնին գա՞չ անախթարը վար իտի։

Խըզմէթճի․— Պէնիմ պիլտիյիմ իւչ։

Գոմիսէր․— Անախթարլար քիմի՞ն եանընտա իտի։

Խըզմէթճի․— Պիրիսի Գոնթըն, պիրիսի մատամըն, իւչիւնճիւսի տէ պէնիմ եանըմտա իտի . . . իշթէ։

Գոնթ․— Իշթէ պէնիմքի տէ․ շու տա սօգագ գաբուսընըն անախթարը տըր։

Խըզմէթճի տօլապըն իւսթիւնտէ տուրան անախթարը կէօսթէրէրէք․— Պու տա մատամըն գուլլանտըղը անախթար տըր։

Բօլիս միւտիրի գաբուճը գըրըլը ճէլպ իլէ․

—Հէր պիր քիրաճընըն եանընտա պիրէր տանէ գաբու անախթարը վա՞ր մը տըր։

Գաբուճը․— Հէր պիր քիրաճընըն եանընտա իւչէր անախթար վար տըր․ լաքին շու արալըգ եալընըզ իքի տաիրէտէ քիրաճը վար տըր։

Միւտիր․— Անախթարլարտան պիրիսի Գոնթըն եանընտա իմիշ . . . օ պիր իքիսինի տէ պուլմալը։

Խըզմէթճի՝ ճէպինտէն քէնտի անախթարընը չըգարարագ․— Իշթէ պիրի տահա․ իւչիւնճիւսի տէ հավլըտա ասըլը տըր քի, օնը տա մատամ գուլլանըր իտի։

Բօլիս միւտիրինին էմրի մուճիպինճէ մէզքիւր անախթարը տա ասըլմըշ օլտուղը չիվիտէն չըգարըլըպ կէթիրտիլէր։

Գոմիսէր գաբուճըյա խիթապէն․— Օ պիր քիրաճըն պու կէճէ տըշարը չըգտը՞ մը։

Գաբուճը․— Խա՛յր էֆէնտիմ․ պիթը հաֆթատան պէրի խասթա օլտուղը ճիհէթլէ եաթաղընտան գալգամամագտա տըր։

Գոմիսէր․— Եալընըզ պի՞ր քիշի մի տիր։

Գաբուճը․— Խա՛յր, գարըսը վէ գըզը պէրապէր տիրլէր։

Գոմիսէր․— Բէք ալա․—վէ թէքրար Խըզմէթճիյէ խիթապէն․— Մատամ Օգթավի չօգ ատամ գապուլ իտէ՞ր մի իտի։

Խըզմէթճի․— Պիր վագըթ իտէր իտի։

Գոմիսէր․— Էյ շիմտի՞։

Խըզմէթճի․— Պիր այտան պէրու արա սըրա եալընըզ Գոնթ կէլմէքտէ իտի․ պիր տէ բէք նատիրէն Գոնթըն տօսթլարընտան Վիգօնթ Նիւյ տ'Արֆէօյ կէլիր իտի։

Գոմիսէր․— Շուրասը մուհագգագ տըր քի սաաթ իքիտէ պու էվտէն պիրիսի չըգտը, քիմի՞ն տաիրէսինտէն չըգտը։

Պու սիւվալէ քիմսէ ճէվապ վէրէմէտի։

Գաբուճը․— Նէ պէն վէ նէ տէ գօճամ պիր շէյ իշիթմէտիք․ գաբունըն իբինի չէքմէմիզի թալէպ իտէն օլմատը։

Գոմիսէր․— Անլաշըլտը․ հիյնը թահգիգաթտա հէր շէյ մէյտանա չըգար։

Ճէլպ օլունան հէքիմ, նաաշըն եանընտա եագլաշըրագ մուայէնէ էյլէտի։

Գոմիսէր․— Պու գարընըն նէտէն էօլտիւյիւնի սէօյլէյէպիլի՞րմիսինիզ։

Հէքիմ․— Պէյին իւֆիւնէթինտէն։

Գոմիսէր․— Թախմի՞նէն մի սէօյլէյօրսընըզ, եօգսա մուհագգագ պէօյլէ մի տիր։

Հէքիմ․— Մուհագգագ պէօյլէ տիր․ չէհրէսինին բէնկլինտէն պէլլի։

Գոմիսէր․— Պիր ճինայէթ վուգու պուլմըշ օլմասընը մէմնու իտէ՞րմիսինիզ։

Հէքիմ․— Խա՛յր։

Գոմիսէր․— Էօյլէ իսէ ճէսէտը մէվգուտ իլէ էօլմիւշ օլտուղընա տաիր պիր մազպաթա եազմալըյըզ . . . հալըֆ քի, էօլէնին տիլի հագըգաթը սէօյլէմէկէ միւգթէտիր տէյիլ։

Բօլիս․— Պէն պէօյլէ չէյլէրէ ինանանլարտան տէյիլիմ․ պու կէճէ պուրատան չըգան քիմսէնին քիմ օլտուղընը հէր հալտէ անլամալըյըզ։

Հազըրունտան պիրիսի գըսըգ պիր սէս իլէ․— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, չըգանըն քիմ օլտուղընը պէն տէ անլաթըրամայաճաղըմ սիզէ։

Հէր քէս պու սէսին չըգտըղը թարաֆա տէօնտիւլէր։

Պու սէս Մարթէլին սէսի իտի։

Մարթէլին էլպիսէլէրի չամուրա պաթմըշ, կէօզլէրի գան իլէ տօլմուշ իտի։

Միւտիր․— Իգինի գա՞չ մը իթտին։

Մարթէլ․— Էվվէթ։

Միւտիր․— Սէնին պէօյլէ չէյլէրէ մէհարէթին օլտուղը հալտէ, նա՞սըլ օլտու տա գաչ իթտին։

Մարթէլ․— Էմին իտէրիմ քի գապահաթ պէնտէ տէյիլ։ Տէօրթ սաաթ արգասընտան գօվալատըմ, կէչտի էվտէն կէչտիմ, կէօլկէսի իւզէրինտէն եիւրիւտիմ․ գօվալատըղըմը անլայըմ տէօրթ սաաթ սարը եօլլարտան եիւրիւտիւ։ Իգթիտա, պուլվարլարը կէչիպ պէնի Պէլվիլէ գատար սիւրիւքլէտի . . . Պէլվիլտէն Բիւէթլա եօլունը թութտը, տարաճըգ սօգագլարտան կէչտի, վէ պէնի տէ համուրլարա պաթըրտը . . . միւրատը պէնի եօրմագ իտի․ լաքին պէն տէ եագասընը

սալըվէրմէմէքլէսի Ֆիքրիմէ գօյմըշ իտիմ ։ Իսթիհզաքեամաթա դատար եէթիշտիք , սաղ թարաֆտա Վէնսէն գօրուսընա տօղրու սապտը ։ Գօրույա կիրճէյէ ղանն իթտիմ , սէվինտիմ ․ լաքին գօրույա կիրմէյիպ պիւքիւլտի , վէ պիր թագըմ գարըըշ եօլլարտան Բէր Լաշէզ մէզարիսթանընըն արգա թարաֆընա տօղրուլտը ․ ․ ․ եէրլէր ըսլագ օլտուղը ճիհէթլէ , այագ գապլարըմը թուլթաուղընտան , կէրի գալտըղըմը անլատըմ ․ ․ ․ Նաևէհան այաղըմ գայըպ պաթագլը պիր չուգուրա պաթտըմ ․ տավրանտըմ գալգտըմ ամմա , մէրգումը պիր տահա կէօրէմէտիմ ։

Էմէ ժուպէր ․— Գաչմըշ կիթմիշ , էյ մա՞ն ․ լաքին էօյլէ հիսս իտիյօրըմ քի , օ գաչան քիմ իսէ , պու էվէ կիրմիշ վէ չու պիչարէ գարըյը եօլտուրմուշ տըր ։

Հէքիմ՝ էքմէքճի գըյաֆէթինտէ օլան Էմէ ժուպէրին սէօզիւնէ էհէմմիյէթ վէրմէյերէք ․— Եանըըլյօրսըն գառընճըղըմ , իշին իչինտէ գաթլ եօգ տըր , էմին օլունըզ ․ ․ ․ պու գըզճըղազ պէյն իւֆիւնէթինտէն էօլմիւշ ։

Միւտիր — Նաաշըն թէշրիհ օլունմասընը թալէպ իտէճէյիմ ․ օ զէման նէ օլտուղընը անլարըզ ։

Հէքիմ ․— Թէշրիհտէն հիչ պիր չէյ անլայամայաճաղընըզա էմին օլունըզ ։

Միւտիր ․— Պէքի ։

Ե

Զալատէ թարիֆ օլունան վագաա իւզէրինէ պիր այ կէչմիշ իտի ։ Միւսթանթիգին թալէպի մուճիպինճէ , Օգթավինին նաաշընըն թէշրիհինէ միւպաշէրէթ օլունըպ , պէյնինէ սալտըրըլան ալթուն իյնէ պուլունտըղը ճիհէթլէ , պիր ճինայէթ վուգու պուլտըղը , վէ պու ճինայէթին , իւք իշլէնէն ճինայէթլէր իլէ միւնասէպէթի օլտուղը թէհագգուգ իթթի իսէ տէ , զաըլթանըն թէհարրիյաթ վէ թահգըգաթընա ասլա մէտար օլամատը ։

Օգթավինին խըզմէթքեարը պ՚ր արալըգ թէվգըֆ օլունմըշ , վէ ֆագաթ հագգընտա պիր չէյ թէպէյյիւն իթմէտիյինտէն , մուախխարէն սալըվէրիլմիշ իտի ։

Մէմուրիյնը հիւքիւմէթ ֆէվգէլատէ թէլաշէյէ տիւշմիւշլէր իտի ։

Մէրգումէ Օգթավինին՝ թէվգըֆ օլունմասընտան պիր գաչ սաաթ էվվէլ գաթլ իտիլմիշ օլտուղընը անլատըգլարընտա , գաթիլին՝ մէրգումէնին թէվգըֆ օլունաճաղընը խապէր ալարագ , թէվգիֆինտէն տօլայը հուսուլէ կէլէճէք նէթայիճին էօնիւնիւ ալմագ մագսատըյլա գաթլ էյլէտիկինի հիւքմ իլէ պէրապէր , մէմուրին միյանընտա պիր ղամմազ վէ եախօտ չիրքէթը մալիւմէնին պիր ճասուսը պուլընմասը շիւպհէլէրինէ վարմագտա իտիլէր ։

Օգթավինին խանէսինտէ իճրա օլունան թէհարրիյաթ վէ թահգըգաթտան պիր նէթիճէ հասըլ օլամամըշ իտի ․ չիւնքի , մէրգումէնին տաիրէսինտէ նէ՛ էհէմմիյէթէ շայան պիր մէքթուպ վէ եախօտ էվրագ , վէ նէ՛ տէ քիմ օլտուղընը իսպաթէ մէտար օլապիլէճէք պիր ագտը վէլատէթ պուլընմամըշ օլտուղընտան , հիւքիւմէթ մէրգումէնին ֆօթօկրաֆընը ալըրմագլա իքթիֆա իթմէկէ մէճպուր օլտու ։

Բունճա մուվաֆֆագըյէթսիզլիքտէն սօնրա տախի Էմէ ժուպէր իւմիտինի գաթ իթմէզ վէ ճէսարէթի ասլա էլտէն պըրագմազ իտի ։

Քէնտի հալինի Մօրիսէ անլաթմըշ օլտուղը ճիհէթլէ , հագըգաթը հալի մէրգումէտէն կիզլէմէք իւզրէ ինհիյաթ իլէ տավրանմագլըղա արթըգ ինթիյաճ կէօրմէտիյինտէն , էքսէրիա եիրմի տէօրթ սաաթ էվինտէն տըշարըտա գալըր իտի ։

Մօրիս իսէ վալիտէսինէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթ կէօսթէրմէքէ կիպի պիր գօմէտա օյնար , վէ չու օյունընտա զիյատէսիյլէ մէհարէթլէ տավրանըր իտի ։

Վալիտէսի Էմէ ժուպէր , օղլունըն չու հալլէրինէ գարըըր իտի , վէ էկէրչի թէշէպպիւսաթընտա մուվաֆֆագ օլսա իտի , օղլունըն ըղհար իթտիյի մուհապպէթտէն տօլայը քէնտիսի պախթիյար ատտ իտէճէքտի ։

Նիչէ նիչէ աէֆալար Մօրիս՝ վալիտէսինին թէշէպպիւսաթընըն նէրէլէրտէ գալտըղընը վէ թէսատիւֆաթը նէ մէրքէզտէ պուլունտըղընը վէ նէթիճէսինտէն իւմիտվար օլուպ օլմատըղընը սօրմուշ արաշտըրմըշ իսէ տէ , վալիտէսի պու խուսուսլարտան պահս իթմէմէսինի րիճա , վէ մագսատընա նայիլ օլտուղը հալտէ , քէնտիսի պիլէ պու մէսէլէյի ունութմագ արզուսընտա պուլունտըղընը պէյան իտէր իտի ։

Մագսատընա եագընտա նայիլ օլուպ օլամայաճաղընը Մօրիս սիւվալ իթտիքտէ , վալիտէսի պէյանը էսէֆ իլէ , քէնտիսի օ մագսատա տօղրու իլէրիլէտիքճէ , մագսատըն քէնտինտէն գաչմագտա օլտուղընը ճէվապէն սէօյլէր , վէ Մօրիս վալիտէսինին չու ճէվապընտան մէմնուն օլուր , գալպի րահաթլանըր վէ հէնուզ գօրգանագ պիր ճիհէթ օլմատըղընա գանաաթ հասըլ իտէր իտի ։

Գրէսսօլըն խանէսի տախի բէք մէմնուն օլաճագ հալտէ տէյիլ իտի ։

Հէր նէ գատար Մարի , էրլանըն եարասընտան տօլայը օլտուղը թէհլիքէտէն գուրթուլմըշ իտի իսէ տէ , վիւճուտինէ պիր զաաֆ վէ տէրմանսըզլըգ արիզ օլմուշ , վէ Մարինին հալի էվին հէքիմի օլան Տօգթօր Տիւֆրէնի տախի թէլաշ վէ թէաճճիւպտէ պըրագմագտա պուլունմըշ իտի ։

Վալանթին իսէ , ղատտար պիր էօյլէ անա միսալի գըզընըն չու հալինտէն մէմնունիյէթ հիսս իտէր իտի ։

Մօրիս հէր զէմանտէն զիյատէ էվէ տէվամ իտէր , վէ Մարիյէ կիթտիքճէ զիյատէ մէյլ կէօսթէրիր իտի ։

Մարինին պէտէրի Մ․ Լիւտօվիգ իսէ , գըզընը ճիհանտէ հէր չէյտէն զիյատէ [illegible] , շէաշ կիւնտիւզ մահզուն մահզուն տիւշիւնիւր տուրուր իտի ։

Միւսթանթիգ Մ․ տը Ժիպրէնին խանէսի տահա ֆէնա պիր հալտէ պուլունմագտա իտի ։

Ալպէր խասթա խասթա եաթագտան գալգըպ , Մ․ Գրէսսօլըն պալօսընա կիթմէսի իւզէրինէ , կէօյսիւնէ պիր իւֆիւնէթ արիզ օլմուշ վէ հէր նէ գատար չու իլլէթտէն գուրթուլմըշ իտի իսէ տէ , մուգատտէման թարիֆ իթմիշ օլտուղըմըզ գալպ իլլէթի կիթտիքճէ թէշէտտիւտ իթմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

Թէտավիսինէ կէլիպ մէշվէրէթէ օթուրան հէքիմլէր , Ալպէրին չու իլլէթտէն տիւգէլէպիլէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իտի իսէլէր տէ , պու խուսուսա գանաաթը թամմէ հասըլ իտէմէմէքտէ իտիլէր ։

Բէտէրի Բօլ տը Ժիպրէ , պիր այ զարֆընտա զիյատէճէ վիւճուտտան տիւշիւպ օղլունըն եաթաղը պաշընտա պուլունտըղը սըրատա , կիւլէր եիւզ կէօսթէրիր վէ ֆագաթ տասընտա չէքիլտիյի կիպի , պաշընը տաշ սաաթլարճա աղլար իտի ։

Հերէք Մարինին վէ հերէք Ալպէրին խասթալըգլարը, աչգ ու մուհապպէթ-թէն տիւշար օլտուգլարը ճէհէտէն հուսուլէ կէլէն պիր խասթալըգ օլտուղը մալիւմ իտի։

Վալանթին՝ հէքիմլէր Ալպէրին ճաւամասընտան խիմիոլէրինի քէսմիշ օլտուգլարընը վէ չօգ սիւրմէյիպ էօլիւպ կիտէճէյինի գըզընա սէօյլէմիշ իտի։

Մարի վալիտէսինին չու սէօզլէրինէ ճէվապ վէրմէմէքտէ իտի իսէ տէ, գալպինտէն.— Ալպէր էօլիւր իսէ, պէն տէ արգասընտան կիտէրիմ... պու տիւնեատէ պիրպիրիմիզտէն այրըլմըշ իսէք, հիչ օլմազսա ախրէթտէ պիրլէշիրիզ—տիմէքտէ իտի։

Վալանթին Տարվիլին գըզըյա էվլէնմէսինէ բէտէրինին հիչ պիր վէճհիլէ րազը օլմայաճաղընա Ալպէր էմին օլտուղընտան, չու էմնիյէթի, էն միւհիք գէհր միւալի քէնտիսինէ թէէսիր իթմէքտէ իտի։

Ձավալլը Նազըրընը, բօլիս, միւտիրինին միւսթանթիգ վէ միւտաախիլ ումումինին թալէպլէրի ւզէրինէ, մէմալիքը էճնէպիյէյէ կէօնտէրիլէն մէքթուպլարըն զարֆլարընը մուայէնէսի զըմնընտա, պիր գալէմ թէչքիլ օլունմասընը բօզթաւանէ Նազըրը էմր իթմիշ օլտուղընտան, վէ պու գալէմ իճրաի վազիֆէյէ պաշլամըշ իտիւկինտէն, մատամ Րօզիէ հէր կիւն իւչ սաաթ մէզքիւր գալէմէ տէվամ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, օրատա տախի պիր շէյէ տէսթրէս օլամամագտա իտի։

* * *

Գըշ մէվսիմինին իւք պահարը պէնզէյէն կիւնլէրինտէն պիրինտէ, Սիւրէն սօգագընտաքի խանէնին, մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինին պաղչէսինէ մուգապիլ օլան քիւշիւէճէք պաղչէսինտէ իւչ քիշի կիւնէշին ալընտա կէզինմէքտէ իտիլէր. պու կէզինէնլէր, Բիէր Լարթիկ վէ Վէրտիէ վէ Մօրիս իտիլէր։

Վէրտիէ.— Պիր այտան պէրու բօլիս չօգ չալըշըյօր ամմա, պօշա չըգըյօր. Օգթավինին գաթիլինին, Բէր Լաշէզ վէ Մօնթօրկէօյլ սօգագը վուգուաթլարընըն միւնասէպէթի օլտուղընը անլատը ամմա, գաթիլի պուլամատը վէ պուլամայաճագտըր... մամաֆիհի աթէշ իլէ օյնամագ ճախպ տէյիլ թավիրինճէ, պիզ պիր ան էվվէլ մագսատըմըզա նաիլ օլմագլըղըն վէ չուրատան պրագըլըփ գաչմագլըղըն չարէլէրինէ պագմալըըըզ։

Լարթիկ.— Սէօյլէմէք գօլայ տըր... Սիմօնը պուլատը՞գ մը քի...

Վէրտիէ.— Պուլմատըգ։

Լարթիկ.— Բարիտէ իքէն հալա պուլամատըգ. Թագրիպէն պէշ հաֆթա էվվէլ սիւտ գըզգարտաշը Օգթավի կէօրմիւշ։

Վէրտիէ.— Բարիստէ պուլունտըղընը խապէր ալալըտան պէրու նէ գատար րէսմխանէ վար իսէ քէաֆֆէսինի կէզտիմ տօլաշտըմ... լաքին հիչ պիր մալիւմաթ ալամատըմ։

Լարթիկ.— Պէն տէ տօլաշտըմ ամմա, հիչ պիր շէյէ մուվաֆֆագ օլամատըմ։

Մօրիս.— Սըրա պէնիմ տիր, պէն տէ պիր քէրրէ Սիմօնը արայըմ. պէն տէ պուլամազսամ թէաճճիւպ օլունըր. Սիմօնը րէսսամըն պիրի էօրնէք իթթիխազ իթմիշ. նէ գատար րէսմ սաթըճըսը վար իսէ տօլաշմալըըըմ. էկէր րէսմինի չէքէն րէսսամ ուսթա իսէ, պէնզէթմիշ օլաճագ տըր. ճանըմտա Սիմօնըն ֆօթօղրաֆը

ալընմըշ րէսմի օլտուղընտան, կէօրիւրսէմ թանըյաճաղըմա շիւպհէ եօգ։ Րէսմինի պուլուր իսէմ, րէսսամըն իգամէթկէահընը անլարըմ, վէ րէսսամտան տա Սիմօն հագգընտա մալիւմաթ ալըրըմ... սիզ տէ պու եօլտա թէշէպպիւս իտին. լաքին հէր ճիհէթլէ իհթիյաթը էլտէն պըրագմայըն. թէպտիլը գըյաֆէթ վէ սըֆաթ իթմէքսիզին կիտտիւզ Բարիստէ կէօրիւնմէյին. զավալլը հէյէթի թագըպիյէ արգատըզա տիւշմիւշ տիր, վէ պիր կիւն չիրքէթ մէվճուտ օլտուղը թախմին օլունմագտա տըր։

Լարթիկ.— Պու պապտա Էմէ Ժուպէր սանա սըրր աչմը՞շ մը տըր։

Մօրիս.— Խա՛յր. զավալլըտաքի մէմուրիյէթինէ տաիր սէօզ սէօյլէմէքտէն գաչընըր. լաքին պիր գաչ սէօզլէրինտէն չօգ չէյ անլատըմ վէ թախմին իթտիմ։

Վէրտիէ.— Էմէ Ժուպէր՝ Լարթիկի արայօր. Լարթիկ իսէ էօլմիւշ կիթմիշ տիր։

Մօրիս.— Էմէ Ժուպէր մուզայիրինի խատաա իտիյօր։

Վէրտիէ.— Լարթիկին նաաշը մուայէնէյէ վազ օլունըփ կիւնլէրճէ պրագըլտը, պի՞լմէյօրմուսըն։

Մօրիս.— Պրագըլտը ամմա, Էմէ Ժուպէր մէզքիւր նաաշըն Լարթիկ օլտուղընը թաստիգ իթմէտի։

Վէրտիէ.— Եիրմի իւչ սէնէտէ ինսանըն սըֆաթը տէյիշիր. Էմէ Ժուպէր Լարթիկտէն այրըլտըղը զէման մէրգում կէնճ իմիշ, սօնրա եիրմի իւչ սէնէ զարֆընտա էլպէթթէ իխթիյարլամըշ տըր. վէ պիր տէ էօլտիւքտէն սօնրա ինսան օ տէրէճէ տէյիշիր քի, թանըմասը բէք միւշքիլ օլուր...

Մօրիս սիւքիւթ իթտի։

Լարթիկ.— Օ գարընըն հարէքէաթընը կէօզլէյէ՞մէզմիյիզ։

Մօրիս.— Օլմայա քի էօյլէ պիր չէյէ թէսատիւֆ իտէլիմ։

Լարթիկ.— Նի՞չին։

Մօրիս.— Շիմտիլիք պէօյլէ պիր թէհլիքէտէ օլմատըղըմըզ հալտէ, էյէր մէրգումէյի կէօզլէմէկէ գալգըշաճագ օլուր իսէք, թէհլիքէյի տավէթ իթմիշ օլուրըզ... էկէր թէսատիւֆէն մատամ Րօզիէ իւչիւմիզտէն պիրինին էլինէ տիւշէճէք օլուր իսէ, քէնտիսի հէր նէ գատար կիզլէյէճէք օլսա, պէն եիւզիւնտէն իլէրին նէ մէրքէզտէ օլտուղընը անլարըմ, գօ՛րգմայըն... պիզ էօյլէ պիրտէն պիրէ եագայը էլէ վէրմէյիզ. պու պապտա պանա էմնիյէթ իտէպիլիրսինիզ։

Լարթիկ.— Բէք ալա... պու ճիհէթի սանա հէվալէ իտէրիզ... վէ սանա կիւվէնիրիզ... Շիմտի պաշգա սէօզէ պագալըմ. սէն Մարի Պրէսսօյը օրթատան գալտըրաճաղընը պիլէ վաատ իթմիշ իտին. լաքին Արման Տարվիլին միրասխօրը օլան մէրգումէ գըզ հալա եաշայօր։

Մօրիս.— Էօլմէսինէ չօգ պիր շէյ գալմամըշ տըր։

Լարթիկ.— Էօյլէ ամմա, պէօյլէ խասթալըգլա հաֆթալար, այլար վէ պէլքի տէ սէնէ սիւրէր. վագթ կէչմէսի պիզիմ իչին մուզըր օլտուղընը սէն տէ պիլիրսին... հէր չէյ պօզուլըր վէ ալթիւսթ օլուր։

Մօրիս.— Նէ՞ եափալըմ։

Լարթիկ.— Էօթէսինտէն պիր ան էվվէլ պէրի կէլէլիմ։

Մօրիս .— Նէ՞ սուրէթլէ ։

Լարթիկ .— Օնու հէփ պիրլիքտէ տուշիւնէյիմ ։

6

Լարթիկ .— Պէն պիր վագթ պիրազ հէքիմլիք էօյրէնմիշիմ ։

Մօրիս .— Օ՛հ, պանա զէհր սէօզիւ իթմէ ․ չիւնքի զէհր հէր նէ վէճհլէ գուլլանըլսա էսէրինի պրագըր ։

Լարթիկ .— Պիր նէվ զէհր վար քի, հիչ պիր էսէր պրագմազ ։

Մօրիս .— Հա՞նկըսը ։

Լարթիկ .— Շիմտի սէօյլէրիմ ։

Մօրիս .— Պօշ չէյ ․ չիւնքի, պէն զէհր տէնիլէն չէյի գուլլանմամ ․ գուլլանաճագ օլսամ, գապահաթըմ մէյտանա չըգար ․ քէլլէմի թէհլիքէյէ գօյմագտան իսէ, Արման Տարվիլին միրասընտա օլան հիսսէմտէն վազ կէչմէյի թէրճիհ իտէրիմ . . . կէչէն այ կէճէնին պիրինտէ, Գոմարթէն սօգագընտագի Օգթավինին էվինտէն չըգար իքէն արգամտան պիրիսինին գօվալատըղընը հիսս էյլէտիքտէ, տօղրուսը հօգ գօրգտըմ ․ վագըա ճէսարէթիմ գօլայ քէսիլմէզ ամմա, պու միսիլլիւ հատիսէլէրտէ ինսանը խարապ իտիփ պիթիրիր ․ սաչլարը պիլէ տէրհալ աղարթըր ։

Լարթիկ .— Պէնիմ սէօյլէյէճէյիմ թէրթիպտէ էօյլէ գօրգաճագ չէյ օլամազ . . . Մարի Պրէսսօլըն խասթալըղը հագգընտա հէքիմին րէյի նէ՞ իտի ։

Մօրիս .— Եըլանըն զէհրի գըզըն գանընտա գարըշմըշ օլտուղընը պէյան վէ խասթալըղըն չարէսիզ կէչմէմէսինի պունա համլ իտէրէք պօշ պօշունա ուղրաշըպ տուրույօր . . . պէնճէ հէքիմ եանըլըյօր զանն իտէրիմ . . . խասթալըղըն ասըլ սէպէպի նէ օլտուղընը անլայամայօր ։

Լարթիկ .— Եա նէ՞ իտի ։

Մօրիս .— Մարի Պրէսսօլըն խասթալըղը Ալպէր տը Ժիպրէ հագգընտա օլան աշգ ու մուհապպէթինտէն նէշէթ իտիյօր ։

Լարթիկ .— Մասալ կիպի պիր չէյ ։

Մօրիս .— Մասալ կիպի ամմա սահիհ մասալ ։

Լարթիկ .— Ալպէր տը Ժիպրէ Մարիտէն զիյատէ խասթա . . . տէմէք քի մէրգում իլէ էվլէնէմէզ, պէնճէ օ հէքիմ անլամաղըն պիրի օլմալը ․ պիզիմ իչիւն տահա ալա, օնտան տա իսթիֆատէ իտէրիզ ։

Մօրիս .— Նա՞սըլ ։

Լարթիկ .— Պիր չէյ վար քի ալէսսէվիյէ մահիր վէ միւճէրրէպ հէքիմլէր գապուլ վէ թաստիգ իթմիշլէր տիր ․ պէն իսէ կէօրմէյինճէ, նէ՛ թաստիգ իտէրիմ նէ՛ տէ ճէրհ ։ Էյէր կէնճ պիր գըզը եըլան ըսըրըպ թէքմիլէն տիւզէլմէյէճէք օլուր վէ օ գըզ մուախխարէն էվլէնիպ չօճուգ սահիպի օլուր իսէ, չօճուգ անասընըն զէհրինի էմէր վէ անասը պիւսպիւթիւն գուրթուլըր տէյու հէքիմլէր իտտիա իտէրլէր . . . եա պէն եանըլըյօրըմ, վէ եախօտ քի էյէր հէքիմէչու թէտապիրի իլթիզամ իտէճէք օլուր իսէն, գըզըն տէրհալ էվլէնտիրիլմէսինի նասիհաթա գալգըշաճագ տըր . . . պապասը քի գըզընը զիյատէսիյլէ սէվէր, հէքիմին

չու նասիհաթընը տինլէմէկէ հէման միւսարաաթ իտիպ, գըզընա Ալպէրին էօլիւմ տէրէճէսինտէ օլմասը, վէ պէօյլէ օլմասա պիլէ, Ալպէրին պապասընըն մուխալէֆէթի հասէպիյլէ, էլինտէ հազըր պիր գօճա պուլունմատըղընտան, հէման գըզը իլէ էվլէնմէքլիյի սանա րիճա իտէճէք ․ օ հալտէ գարարըմըզըն իճրասընտա մէյտանտա հիչ պիր միւշքիլաթ գալմազ ։

Մօրիս .— Անլաթ պագալըմ նէ՞ թէտպիր գուլլանաճաղըզ ։

Լարթիկ .— Տիւղճէ սիւյիւմէն վէրէճէյիզ ։

Մօրիս կիւլէրէք .— Տիւղճէ ․ նէ՞ գօլայ սէօյլէյօրսըն ․ օնը տա պուլմալը ․ պուլսագ տա ույղուն տէյիլ ։

Լարթիկ .— Մէշհուր գաթիլ Թրօբմանն եա՞րմատը մը . . . սէն պիրազ քիմեաճըսըն տէյու պէլլէմիշ իտիմ ։

Մօրիս .— Պէն նէ Թրօբմանն գատար քիմեաճը, վէ նէ տէ օնուն եաքալըղընը եարմազա միւգթէտիր իմ ։

Լարթիկ .— Էօյլէ իսէ պէն պիրազ տա իլմը քիմեա իլէ մէշղուլ օլմուշըմ տըր, վէ լազըմ օլտուղը հալտէ սանա իգթիզա իտէն զէհրի եաբապիլիրիմ . . . պինաէնալէյհ էվլէնտիքտէն սօնրա, սանա վէրէճէյիմ շիշէյի պիր քէրրէ գարընա գօզլաթաճագ օլսան քեաֆի տիր . . . պունտա հիչ պիր թէհլիքէ եօգ, վէ իքի տէֆաքի մուվաֆֆագըյէթսիզլիյին աճըղընը պիր տէֆատա չըգարըրսըն ։

Մօրիս պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .— Բէք ալա, պէն պու իշէ տէվամ իտէրիմ ։

Լարթիկ .— Լաքին պիր ան էվվէլ պաշլամալը . . . Ինկիլթէրրատան պիր մէքթուպ տահա ալտըմ ․ Թաճիլ իթմէմիզ թավսիյէ օլունըյօր . . . Միշէլ Պրէմօն իշին պու գատար թէէխխուր իթմէսինին սէպէպինի անլայամայօր, վէ էկէրչի Թաճիլ իտիպ պիթիրմէյէճէք օլուր իսէք, իշի զայէթ թէհլիքէլի կէօրիւյօր ։

Մօրիս .— Միշէլ Պրէմօն Ինկիլթէրրատան պէյէնտիյի կիպի եազըյօր ․ սիզ նասիհաթ էտին քի, պու տէրէճէ սապըրսըզ օլմասըն ․ մէքթուպ տէտիյիմ տէ խաթըրըմա պիր չէյ կէլտի . . . պատէզին մէքթուպլարընըզա տիգգաթ իտինիզ ։

Լարթիկ .— Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսըն ։

Մօրիս .— Սիզին իչիւն բօսթախանէտէ այրըճա պիր թէֆթիշ հէյէթի թէրթիպ օլունապիլիր ։

Լարթիկ .— Մուխապէրաթ աչըլամազ, գապիլ տէյիլ ։

Մօրիս .— Պիզիմ սըրըմըզ կիպի կիզլի պիր չէյին մէյտանա չըգարըլմասը հիւքիւմէթճէ մաթլուպ օլուր իսէ, մէքթուպլար տա աչըլըր ։

Լարթիկ .— Իհթիմալ տըր քի հագգըն օլսուն ։

Մօրիս .— Հագգըմ օլտուղըմա շիւպհէ իթմէյին ։

Լարթիկ .— Իճապընտա պագարըմ ։

Մօրիս .— Պէն խապէր վէրմիշ օլայըմ . . . արթըգ պէն կիտիյօրըմ ։

Լարթիկ .— Տո՛ւր, պիր սէօզիւմ տահա վար ։

Մօրիս .— Սէօյլէ ։

Լարթիկ .— Գօնթ Իվան նէ՞րէլէրտէ, հիչ կէօրտի՞ւն մի ։

Մօրիս .— Օգթավի էօլէլիտէն պէրու իքի տէֆա պազը զաթլար իլէ եէմէքտէ կէօրտիւմ . . .

Լարթիկ .— Էֆքեարը նէրէլէրտէ օլտուղընը սէօյլէ՞յօր մը։

Մօրիս .— Ա՛ըլա · էյէր գօլ տիւյմէսի վուգուաթը օլմասա, վէ վալիտէմ իլէ մուսահէպէթինի բասթ կէլէ իլիթմէմիշ օլսա իտիմ, հալա նէ իսմինի, նէ տէ Բարիսէ կէլտիյինին սէպէպինի պիլէմէյէճէք իտիմ։

Լարթիկ .— Անլաշըլմասը լազըմ կէլէն պիր նօգթա վար · եանի մատամ Րօզինէյէ տիւյմէնին թէգինի կէթիրտիյի սըրատա Լարթիկտէն պահս իթտի՞ մի։

Մօրիս .— Եօ՛գ · լաքին էվվէլտէն պահս իթմիշ օլտուղընը, վէ մուայէնէյէ նէտէ կէօրմիւշ օլտուղը նաաշլարտան Լարթիկի թանըմամըշ իտուկինի պիլիրիմ։

Լարթիկ .— Թանըմամըշ մը՞ · տիմէք քի էվվէլտէն Լարթիկի թանըր իմիշ։

Մօրիս .— Իհթիմալ տըր · · · պէլքի տէ մուհագգագ տըր։

Լարթիկ .— Գու թաֆսիլաթը քիմտէ՞ն ալտըն։

Մօրիս .— Վալիտէմտէ թանըշտըղըմըզտան պիր գաչ կիւն սօնրա, վալիտէմէ պաղը չէյլէր սօրմուշ իտիմ · վէրտիյի ճէվապլարտան անլատըմ · օնուն իչիւն Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա էօլտիւրմիշ օլտուղըմ վէ սիզին Լարթիկ օլտուղընը իտտաա իթտիյինիզ շախսըն սահիհէն Կիւսթավ Բէրրիէ օլտուղընա ինանմայօրըմ։

Լարթիկ .— Լարթիկի էօլտիւրմիշ օլտուղընա գանի օլա՞մայօրմըսըն։

Մօրիս .— Հիչ պիր վէճհ իլէ։

Լարթիկ .— Միւնասէպէթսիզ տիր։

Մօրիս .— Նէ՞ ճիհէթլէ։

Լարթիկ .— Սէնի ալտաթմաղլա նէ՞ մէնֆաաթըմըզ օլապիլիր։

Մօրիս տէրհալ ճէվապ վէրմէյիպ, տըգգաթլըճա մուխաթըպընըն եիւզինէ պագտը, վէ պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա ․

—Պէնի տինլէյին · · · իքինիզ տէ պէնի տինլէյին · · · էկէրչի եալան սէօյլէյօր իսէնիզ, էկէրչի էօլտիւրտիւյիմ ատամ Լարթիկ տէյիլ իսէ, էկէրչի Լարթիկ սաղ իսէ, վէ էկէրչի կիւնին պիրինտէ մէրգումը բասթ կէլիր իսէնիզ, օղլունըն թարաֆընտան քէնտինէ սէօյլէյին քի, պէն տիւնեայա կէլմէք իսթէմէմիշիմ ամմա, վալիտէմ՝ քէնտինի ալտաթմըշ օլան խաինին եալանլարընա գաբըլարագ, միւպթէզէլ սուրէթտէ պէնի տիւնեայա կէթիրմիշ · տամարլարըմ պապամըն գանը, վէ գալպիմ պապամըն մէզմում ախլագըյլա մէմլու օլտուղը հալտէ տօղմուշըմ · · · քէնտի կիպի պիր գաթիլ տօղմուշըմ · · · անըմտա վէ եիւրէյիմտէ քէնտինին իշլէմիշ օլտուղը խաթալարըն լէքէսինի թաշըմագտայըմ · · · մամաֆիհի պէնիմ գըյմէթիմ քէնտի տէյէրինտէն զիյատէ տիր ։ Էն խաին ճանիլէր պիլէ իշլէտիքլէրի ճինայէթտէ եինէ պիր նամուս ճիհէթի կէօզէթիրլէր · պապամ իսէ օնու տա կէօզէթմէմիշ · էօլտիւրտիւյիմ շախսըն բէտէրիմ օլտուղընը պանա սէօյլէտիյինիզ սըրատա, պէնզիմին աթըլըշընը վէ սարսըլտըղըմը կէօրտիւնիւզ, տէյի՞լ մի · · · պիլքի գանն իթտինիզ քի, գօրգու վէ տէհշէթ վէ լէֆի գավի էսէրի օլարագ, ագըլըմը շաշըրըյօրըմ · · · իպթիտատէ շու հըսսիյաթըմ բէք սամիմի իտի · լաքին մուախխարէն տիւշիւնտիւմ, վէ խաթըրըմա կէլտի, վէ շիմտի էսէֆ իտիյօրըմ քի, Բիէր Լարթիկ էօլմէզտէն էվվէլ քէնտի կիպի ալչագ, խաին, մէլուն պիր պապանըն օղլու օլտուղըմը անլամամըշ · վալիտէմի իտամ ճէզասընա հիւքմ իթտիրմէք իսթէտիքտէն սօնրա պէնի մահպէստէ տօղուրթտըրան օ խապիսէ, սաղ իսէ տէ էօլմիւշ իսէ տէ, լա-

նէ՛թ օլսուն—տէյիպ, Մօրիս սուս օլտու ։ Լարթիկ իլէ Վէրտիէ, մէրգումըն սէսինտէն վէ հալինտէն վէ սէօյլէյիշինտէն գօրգտուլար ։

Լարթիկ ատէթա տիթրէմէքտէ վէ սօղուգ սօղուգ թէրլէմէքտէ իտի ։

Մօրիս .— Էյի խաթըրընըզտա սագլայըն, վէ էկէր բէտէրիմ սաղ իսէ իշիթտիքլէրինիզի պիրէր պիրէր թարաֆըմտան քէնտինէ սէօյլէյին ։

Վէրտիէ .— Սէօյլէտիքլէրինի ունութմագ գապիլ տէյիլ · լաքին թէքրար իտէրիմ քի, բէտէրին էօլմիւշ կիթմիշ տիր ։

Լարթիկ .— Հէյհա՛թ քի էօլմիւշ տիր · էսէֆ օլունըր · չիւնքի սաղ օլսա իտի, սէնին հալինէ հայրէթտէ գալըր իտի · սէնի կէօրմէքլէ քէնտի սէվապըգընը խաթըրընա կէթիրիր իտի · · · լաքին պու սէօզլէրի պըրագալըմ տա, պաշգա չէյէ պագալըմ ։

Մօրիս .— Նէ՞ չէյէ ։

Լարթիկ .— Պէն զէհրի հազըրլայը՞մ մը ։

Մօրիս .— Էվվէթ, պէն իշէրի էօյլէ պիր սըրասընա գօյաճաղըմ քի, ազ վագըթտան սէնին եաբաճաղըն զէհրի գուլլանապիլէյիմ ։

Լարթիկ .— Աֆէրին ։

Շու սըրատա տիշարը Տօմինիք կէլիպ, եէմէյին հազըր օլտուղընը իշարէթլէ անլաթտը ։

Միւթէպէր թիւճճարըն էհէմմիյէթլի մասլահաթլար իչէրինէ միւզաքէրէ իթտիքլէրի միսիլլիւ, եէնի եէնի ճինայէթլէրին միւզաքէրաթը իլէ ուղրաշմագտա օլան խապիսլէր, կիտիպ սուֆրանըն պաշընա կէչտիլէր, վէ քէմալը իշթիհա իլէ եէմէկէ պաշլատըլար ։

7

ՊԷՇԼԷՐ ՇԻՐԲԷԹԻՆԻՆ իւչ ազասը եէմէքտէ օլսունլար, պիզ պիրազ տա մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինէ նագըլ քէլամ իտէլիմ ։

Իքի այ մուգատտէմ Սիմօնըն մէզքիւր մէքթէպէ ճամէշույ միւտիրի սըֆաթըյլա կիրմիշ օլտուղը խաթըրլարտա գալմըշ տըր ։ Մարի Պրէսսօլ իլէ Կապրիէլ Սէրվէնին թէսահուպ իթմիշ օլտուգլարը Սիմօնըն իգթիտարընը մէքթէպին նազըրը մատամ Տիւպիէֆ անլամըշ օլտուղընտան, մէրգումէ հագգընտա էմնիյէթը քեամիլէ հասըլ իտիպ, Սիմօն տախի շու էմնիյէթի սէլպ իթմէմէք իւզրէ էլինտէն կէլէնի տիրիղ իթմէմէքտէ իտի ։ Մէքթէպին ճամէշույ տաիրէսի վէ շակիրտլէրին ճամէշույլարը Սիմօնըն զէմանընտա շայէթ մունթազամ պիր հալտէ պուլընտըգտան պաշգա, Սիմօնըն իշկիւզարլըղը սայէսինտէ, իքի քիշլիք տախի իզն վէրիլմիշ օլտուղընտան, մէքթէպճէ պէօյիւք պիր թէսարրուֆ վուգու պուլմըշ իտի ։ Սիմօն՝ մուգատտէման իճար իթմիշ օլտուղը օտայը պրագըպ, հիչ պիր գըյմէթի օլմայան էշեասընը մէքթէպին իւչիւնճի գաթընտա պաղչէյէ նազըր պիր օտայա նագլ իթմիշ իտի։ Բազար կիւնլէրի, եա Մարի Պրէսսօլը վէ եախօտ Կապրիէլ Սէրվէյի կէօրմէկէ կիթմէտիյի հալտէ, մէզքիւր օտայա գաբանըպ կիւնիւնիւ կէչիրիր իտի ։

Վալանթին Տարվիլլին թէրք իթմիշ օլտուղը Սիմօնըն սըհհէթ վէ գուվվէթը

պէտէնիյէսի եէրինի պուլըպ, խասթալըգտան սօլմուշ օլան եանագլարը գըզարմագա պաշլամըշ, վէ եօրղունլըգ տույմագըլըգըն, համէշուրյանէտէն եաթագ գօղուշլարընա գօմագտա վէ էրթէսի կիւն բազար օլտուղը ճիհէթլէ, հէր պիր չօճուղըն համէշուրյընը եաթաղը իւզէրինէ հազըրլամագտա իտի։ Մայէթինտէ պուլընան իքի խըզմէթճի պու խուսուստա քէնտիսինէ եարտըմ իթմէքտէ օլուպ, անլէրի թամիլը վէ հիւսնիւ թէտպիրլէ իթաաթա մէճպուր իտէր իտի։

Մէրգումանըն իքի խըզմէթճի, մէզքիւր մէքթէպտէն չըգմըշ օլան Մարի Պրէսսօլըն խասթալըգընտան եաթագ գօղուշընտա պաշս իթտիքլէրի սըրատա, Սիմօն իսթէ կէլիպ.— Ժիւսթին, գը՛զըմ, շու իշիմիզի պիթիրէյիմ տէ, սօնրա իշթէհի-յինիզ գատար կէօրիւշէպիլիրսինիզ... մատամ կէլիպ իշլէրին պիթմէմիշ օլտուղընը կէօրիւրսէ...

Ժիւսթին.— Մարի Պրէսսօլտան վէ խասթալըգընտան պաշս իտիյօր իտիք. պու կիւնլէրտէ հիչ պիր խապէր ալտը՞ն մը։

Սիմօն.— Ալամատըմ, վէ ալամայաճագըմ տա էսէֆ իտիյօրըմ. մատամ Տիւպլէֆտէն իզն ալըպ էվինէ կիթմէք իսթէր իտիմ։

Ժիւսթին.— Կի՞թմէտին մի։

Սիմօն.— Խա՛յր։

Ժիւսթին.— Նիչի՞ն։

Սիմօն.— Պիր իքի տէֆա կիթտիմ, մատմազէլ Մարի գապուլ իտէմէզ ճէվապընը ալտըմ. պէօյլէ պիր ճէվապ, մէրգումէնին ֆէնա հալտէ պուլունտուղընա պիր տէլիլ օլտուղընտան, պիր տահա կիթմէկէ գօրգմագտա իտիմ։

Ժիւսթին.— Վալիտէսիյլէ վէ եախօտ պէտէրիյլէ կէօրիւշտի՞ն մի։

Սիմօն.— Թանըլ իթմէք իսթէմէտիմ։

Պու սըրատա ալթ գաթտան—մատմազէլ Սիմօն—տէյու պիր սէս չըգտը։

Սիմօն եաթագ գօղուշընտան չըգըպ, վէ նէրտիւանըն բարմագլըգընտան աշաղը սարգըլըպ.

—Քի՞մ տըր օ—տէյու սօրտու։

Գաբուճը.— Պէն իմ—տէտի։

Սիմօն.— Նէ՞ իսթէրսին։

Գաբուճը.— Սիզէ պիր մէքթուպ վար, մա՛տմազէլ։

Սիմօն.— Գանը մէքթուպ մը՛։

Գաբուճը.— Էվվէթ, զարֆըն իւզէրինտէ իսմինիզ եազըլը տըր. եօգսա կէթիրէճէքտիմ ամմա, եօրղունըմ։

Սիմօն.— Տո՛ւր, կէլիր ալըրըմ—տէյիպ, սիւրաթլէ իւչիւնճի գաթտան աշաղը էնտի վէ մէքթուպը ալըպ.— Թէաճճիւպ իտէճէք շէյ. քի՞մ կէօնտէրմիշ օլապիլիր պու մէքթուպը... պիրինճի տէֆա տըր քի պանա մէքթուպ կէլիյօր. օ գատար ազ տանըմ թանըրըմ քի... սահիհէն պանա՞ մը տըր։

Գաբուճը.— Քիմէ՞ օլաճագ, պա՛գ։

Զարֆըն իւզէրինէ պէրվէճհը զիյր եազըլը իտի։

«Մատմազէլ Սիմօն,

«Վիլ-Լ'Էվէք» սօգագընտա [illegible] մատամ Տիւպլէֆին նէզտինտէ խըզմէթճի [illegible]

ԲԱՐԻՍ»

—Պու մէքթուպ պանա տըր. շիւպհէ եօգ... Թէշէքքիւր իտէրիմ—տէյիպ, վէ մէքթուպըն քիմտէն օլտուղընա մէրագ աչըշըպ, պիր գաչ այագ չըգտըգտան սօնրա, իւք գաթըն սահանլըգընտա տուրուպ, մէքթուպը աչտը վէ պիր քէրրէ կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, կէօզլէրի հէման եաշ իլէ տօլտու։

—Վա՛հ, պիչարէ գըզ, պիչարէ գըզ...,—տէտի։

Կէլէն մէքթուպ Մարի Պրէսսօլտան իտի։ Իշթէ միւնտէրիճաթը.

«Ազի՛զիմ Սիմօն,

«Պիր գաչ տէֆալար պէնիմ աճվալիմտէն մալիւմաթ ալմագա կէլմիշ օլտուղընը «վէ լաքին նէ՛ պէնի վէ նէ՛ տէ պէտէրիմի կէօրէմէտիյինի խապէր ալտըմ... խասթա «թա իտիմ... զիյատէ խասթա... պու կիւն հէր նէ գատար քէսպը իֆագա-«թ հէնուզ էյի թութմամըշ իսէմ տէ, պիրազ էյի իմ. սէնի կէօրմէք արզուսըն-«տայըմ.. եարըն բազար տըր, տիշարը չըգապիլիրսին. էկէր կէլէպիլիր իսէն, «պէնի մէսրուր իտէրսին. սէնի սէվտիյիմի պիլիրսին։ Սէն պախթիյարըն... սէն «խասթալըգտան գուրթուլտըն... սըրա պէնիմ իմիշ... սէն քէսպը սըհհաթ իթ-«տին ամմա, պէն պէլքի էօլիւրիմ։

«Եարըն կէլիրսին, տէյի՞լ մի։

Տօսթըն

ՄԱՐԻ ՊՐԷՍՍՕԼ

Սիմօն աղլայա աղլայա մէքթուպը իքի տէֆա օգուտը։

—Էօլմէք մի... էօլմէքտէն պաշս իտիյօր... ա՛հ, զավալլը տէյիլ. էօմրիւնիւ հէր քէսէ էյիլք իտէրէք կէչիրմէքտէ օլան շու մէլէյի էօլտիւրէճէք օլուր իսէ, ճէնապը Հագգ զուլմ իթմիշ օլուր. էվվէթ, մութլագա եարըն կիտէրիմ... հաթթա էրքէնճէ կիթմէք իւզրէ իզն իսթէրիմ...—տէյու Սիմօն քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնմէքտէ իքէն, մատամ Տիւպլէֆ եօգարը չըգտը քի, եաթագ գօղուշլարընը միւթատը վէճհ իւզրէ մուայէնէ իթմէկէ կիտիյօր իտի. Սիմօնըն աղլատըղընը կէօրտիւքտէ.— Նէ՞ն վար—տէյու սօրտը։

Սիմօն արթըգ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագա պաշլայըպ, վէ ճէվապ վէրմէկէ թագաթը գալմայըպ, Մարինին մէքթուպընը մատամ Տիւպլէֆէ ուզաթըվէրտի։

Մատամ Տիւպլէֆ մէքթուպը օգույուպ, կէօզլէրինի սիլտիքտէն սօնրա.— Խասթալըգ պէօյլէ տիր. պիչարէ գըզճըղազ քէտէր իտիյօր... խասթալըգտան հէր չէյին ֆէնա ճիհէթինի կէօրիւյօր. պուլունտուղը հալ քէնտի կէօզիւնէ գայէթ աղըր կէօրիւնիւյօր. պէնճէ եագընտա քէսպը աֆիյէթ իտէճէյինէ էմին իմ։

Սիմօն.— Ա՛հ, մա՛տամ, Ալլահ իշիթսին։

8

Մատամ Տիւպլէֆ.— Հիսս էյլէտիյին քէտէր, գալպինին էյիյինի իսպաթ իտէր. մատմազէլ Պրէսսօլը չօգ սէվիյօր օլմալըսըն։

Սիմօն.— Ճան ու տիլտէն սէվէրիմ. մատամ քի օնուն սէհատէթի սայէսինտէ պուրայա կէլտիմ, հէր ճիհէթլէ միննէթտարըյըմ... օնուն ուղրընա էօմրիւմիւ պիլէ ֆետա իթմէկէ հազըրըմ։

Տիւպլէֆ.— Սէօյլէտիյին սէօզլէրին ճանտան օլտուղընը պիլիրիմ. սատագա-

թընտան ասլա չիւրճէ իթմէմ․ ելպէթթէ եարըն կիտիպ կէօրմէյի թէսավվուր է- տիյօրըմ ։

Սիմօն .— Էվվէթ , մատամ , հաթթա պիրազ էրքէնճէ կիթմէմէ միւսաատէ իթ- մէնիզի րիճա իտէճէք իտիմ ։

Տիւպիէֆ .— Տիլէտիյին զէման կիթմէկէ մէէզունսըն․ եարընըզ կիթմէտէն էվ- վէլ պիր քէրրէ պանա կէօրիւնէսին․․․ իքի սըրա չէյ եազայըմ տա Մարի Գրէս- սօլա վէր ։

Սիմօն .— Բէք էյի , մա՛տամ․ շու հիւսնիւ նիյէթինիզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ—տէյիպ , իքիսի պէրապէր եօգարը չըգտըլար ։

Մատամ Տիւպիէֆին սէօզլէրինտէն Սիմօնըն գալպի պիրազ րահաթլանտը , վէ Մարի Գրէսսօլը կիտիպ կէօրտիւքտէն սօնրա , պիրազ տա Կապրիէլ Սէրվէյէ կիտիպ Ալպէրտէն տախի խապէր ալմագըղը գարարլաշտըրտը․ չիւնքի Ալպէրին տէ խաս- թա օլտուղընը պիլիր իտի ։

* * *

Օգթավինին վէֆաթընտան պէրու , Գօնթ Իվան զիյատէ ճէմիյէթ իչինէ կի- րիշմէյիպ , մահզա պիր գաչ տէֆա տօսթլարը թարաֆընտան վուգու պուլան տա- վէթէ հասպէլ ինսանիյէթ ինճապէթ իթմիշ , վէ գուսուր զէմանընը տայիմա կէչիր- մէքտէ պուլընմըշ իտի․ պազէն Վիգօնթ Կիւյ Տարֆէօյլ իլէ կէօրիւշիւր , վէ էք- սէրիա տախի Ալպէր տը ծիպրէյի կէօրմէկէ կիտէր իտի ։

Հէման հէր կիւն կիտիպ , իքի իւչ սաաթ խասթանըն եանընտա վագթընը կէ- չիրիր վէ Ալպէրին պէտէրի Բօլ տը ծիպրէ , Գօնթըն տօսթլուղընտան մէմնուն օ- լուր․ Գօնթըն ուլուվվը ճէնապ սահիպի պիր ասըլզատէ օլտուղընը միւշահէտէ իլէ , հագգընտա իպրազը հիւրմէթ վէ րիայէթ իտէր վէ զիյատէսիլէ տօսթլըղա մէյլ կէօսթէրիր իտի ։

Պունտան մաատա վագթընըն էն պէօյիւք գըսմընը աիլէ տաիրէսինտէ կէ- չիրմէկէ մէճպուր օլտուղընտան , Գօնթ Իվանըն օղլու Ալպէրէ սատըգանէ րէֆա- գաթ իթմէսինտէն տօլայը ղայէթ իլէ ղայէ սէվինիր իտի ։

Մուգատտէման զիքրի կէչմիշ օլան թօբճը ղապիթի իլէ Վիգօնթ Կիւյ Տար- ֆէօյլ տախի , սըգճա Ալպէրի կէօրմէկէ վէ մէրգումը էյլէնտիրմէկէ կէլիրլէր իտի ։

Գօնթ Իվան՝ Բօլ տը ծիպրէ իլէ չօյլէն էհմէյինի էհտիքտէն սօնրա , կիւնիւ- նին պիր գըսմընը տա Ալպէրին եանընտա կէչիրմէքլիկի թէսավվուր իթմիշ իտի ։

Միւսթանթիգ իլէ հէնուզ էհմէք օտասընտա իքէն․— Տիմէք քի , Օգթավինին գաթլինտէն պէրու պիր այ կէչմիշ օլտուղը հալտէ , հէնուզ գաթիլտէն պիր էսէր պուլամատընըզ , էօյլէ՞ մի․ Բէր Լաշէզ վէ Մօնթօրկէօյ սօգագը ճինայէթլէրինին ֆայիլի միսիլլի Գօմարթէն սօգագընտա վուգու պուլան ճինայէթին ճանիսի տէ էլէ կէչիրիլմէտի կիթտի․․․

Միւսթանթիգ .— Պէտպախթլըղըմըզտան էօյլէ․ իզթըրապըմըզը իզհար իթմէկէ ատէթա ութանըյօրըմ ։

Գօնթ .— Պունըն իլէ պէրապէր Ֆրանսա հիւքիւմէթինին բօլիս իտարէսի հէր թարաֆտա մէտհ ու սէնա օլունըր ։

Միւսթանթիգ .— Ֆիլհագիգա բօլիսիմիզ շայանը մէտհ ու սէնա տըր․ պազը

մէմուրլարըմըզ վար քի , ֆէվգէլատէ ճէսարաթլը պուլունմըշլար տըր․ լաքին զանն իտէրսին քի այնը մէմուրլար չու արալըգ կէօզլէրինի պաղլամըշլար տըր ։

Գօնթ .— Տիմէք օլուր քի պօշ պօշընա արամագտա օլտուղընըզ խապիսլէր , էմսալի կէօրիւլմէմիշ պիր մէհարէթէ մալիք օլմալը տըրլար ։

Միւսթանթիգ .— Պէլքի․ լաքին պէլքի տէ թէսատիւֆ քէնտիլէրինէ եարտըմ իտիյօր․․․ հէր տագըգա պիր շէյ պուլտուգ , պիր էսէր կէօրտիւք զանն իտիյօրըզ ․․․ սօնունտա պօշա չըգըյօրըզ․ իբին ուճունը թութտուգ տէյի սէվինիյօրըզ , իփ գըրըլըփ էլիմիզտէ գալըյօր․ ա՛հ , էմին իտէրիմ քի պազը քէրրէ արթըգ եէիս կէլիյօր ։

Գօնթ .— Օգթավինին գաթլի մատտէսինտէ , տիկէր իքի ճինայէթ պէյնինտէ պիր րապըթա վա՞ր մը տըր էֆքեարընըզտա ։

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ մէմուլ իտէրիմ ։

Գօնթ .— Հիչ օլմազսա Օգթավինին քի՛մ օլտուղընը , նէ՛րէտէ տօղտուղընը ․․․ քիմի՛ն գըզը իտիւկինի անլայապիլտինի՞զ մի ։

Միւսթանթիգ .— Պիր վէճհ իլէ մալիւմաթ ալամատըգ ։

Գօնթ .— Էյ , Լարթի՛կի

Միւսթանթիգ .— Օ տա պուլընամատը․ զանն իտէրիմ քի , շու հիքմէթլի իշ իլէ ալէնի սուրէթտէ մէշղուլ օլմագտան վազ կէչիպ , մատամ Բօղիէյի եարընըզ պաշընա պըրագմագա մէճպուր օլաճագըզ քի , վարըսըն թէհարրիյաթընա տէվամ իթ- սին․ չիւնքի մէրգումէյի հիչ պիր վէճհ իլէ շու սէվտատան վազ կէչիրմէք գապիլ տէյիլ ։

Գօնթ .— Պու իշ իլէ մէշղուլ օլմագտան վազ կէչմէ՞ք մի , գապի՞լ մի տիր ։

Միւսթանթիգ .— Ալէնի սուրէթտէ մէշղուլ օլմագտան վազ կէչէճէյիզ , տէտիմ․ Թահգըգաթը պէրթարաֆ իթմիշիզ կիպի կէօրիւնէրէք , գապահաթլըլարըն ալտա- տըճը պիր էմնիյէթ բէյտա իթմիշ օլուրըզ․․․ արգալարընտան տիւշէն եօգ գըյա- սըյլա , պիրազ սէրպէսթճէ հարէքէթ իտէրլէր․ պէլքի պիր էհթիյաթսըզ հալտէ պուլունըրլար տա , մատամ Բօզիէ իլէ մայէթինտէքի մէմուրլար տա պիր էսէր էլէ կէչիրիրլէր․ պէլքի տէ հիյլէյի օ տէրէճէլէրէ վարտըրըրըզ քի , կաղէթալարտա պի- լէ , բօլիսին մէզքիւր ճանիլէրի էլէ կէչիրէմէյիպ պու խուսուստա մաղլուպ օլտու- ղունը իլան իտէրիզ ։

Գօնթ .— Ֆիլհագիգա պու թէտպիր պէնճէ բէք աքըլլանէ պիր թէտպիր տիր ։

Միւսթանթիգ .— Պու թէտպիր էյնի պիր թէտպիր տէյիլ տիր․ լաքին պու թէտպիրլէ տայիմա մուվաֆֆագ օլունմըշ տըր․ էն մահիր ճանիլէր պիլէ տուզա- գա տիւշմիւշլէր տիր ։

Գօնթ .— Ալլահ վէրսին տէ պու տէֆա տա էօյլէ օլսուն ։

Միւսթանթիգ այաղա գալգարագ .— Ամի՛ն․ պէն արթըգ կիթմէլիյիմ․ մէ- մուրիյէթիմին պաշընտա պուլընմալըյըմ․․․ Ալպէրի կէօրէճէ՞քմիսինիզ ։

Գօնթ .— Էվվէթ․ կիւնիւմիւն գըսմը ազամընը եանընտա կէչիրէճէյիմի սէօզ վէրմիշ իտիմ ։

Միւսթանթիգ .— Ճան ու կէօնիւլտէն թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Գօնթ .— Թէշէքքիւրէ պիր մահալ կէօրէմէմ․ օղլումը զարտաշըմ կիպի սէ- վէրիմ ։

Միսթանթիգ.— Հայտէ պէրապէր կիտէլիմ—տէյիպ, Գօնթը օղլունըն օտա-սընա կէօթիւրտիւ:

Ալպէրին սըֆաթը գյյատէճէ տէյիշմիշ. չէօյլէ քի, եանագլարը չուգուրլանմըշ, կէօզլէրինին քէնարը մօրարմըշ օլուպ, նիհայէթ սըֆաթընտան՝ չէքտիյի աճըլարըն չիտտէթի քէշֆ օլունապիլմէքտէ իտի:

Ալպէր.— Կիտի՞յօրմուսըն:

Բօլ.— Էվվէթ, օղլում. լաքին նիյէթիմ էրքէնճէ կէլմէք տիր... Սէն տէ եա-լընըզ գալմայաճագսըն. տօսթումըզ Գօնթ Իվանը եանընա պըրագըյօրըմ:

Ալպէր.— Պիլիրիմ... պուրատա գալմաղը սէօզ վէրմիշ իտի:

Ալպէր Գօնթ Գուրավիէֆ իլէ եալընըզ գալըր գալմազ.

—Ազի՛զ Գօնթ, բէտէրիմին ճօնիւնտէ իւիթմէք իսթէմէտիյի պիր իսմի վէրմէք իսթէմէտիմ. լաքին սէնտէն տէ կիզլէմէկէ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տըր...

Գօնթ.— Սէօյլէ՛, նէ՞ տիր անլամագ իսթէտիյին:

Ալպէր.— Աճապա պու կիւն Մ. Պրէսսօլ հալիմտէն խապէր ալմաղա կէլմի՞շ մի, օնու անլամագ իսթէրիմ:

Գօնթ.— Պու պապտէ բէտէրին հիչ պիր չէյ սէօյլէմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, սիւվալինին ճէվապընը վէրէմէյէճէյիմ. լաքին չօգտան պէրու կէլմիյիմ տիր. վէ էկէր Լիւտօվիգին էվինտէն պիրիսի կէլմիշ օլսա իտի մալիւմաթըմ օլուր իտի:

Ալպէր պիր աճ իթտիքտէն սօնրա.— Պու կիւն տէ կէլէն օլմամըշ. Թամ սէօ-քիզ կիւն օլտու քի կէլէն եօգ. պէնի ունութըյօրլար... ունութըյօրլար. պէլքի ճօլմիւշիմ տէյու տուրույօրլար:

Գօնթ.— Սէնի ունութմայաճագլարընա էմին իմ.

Ալպէր.— Էօյլէ իսէ նի՞չին կէլէն եօգ, նի՞չին պիրիսինի կէօնտէրմէյօրլար:

Գօնթ.— Մ. Պրէսսօլ խուսուսի իշլէրիյլէ մէշղուլ օլմալը. ջըղը, պիլիրսին քի քէյֆսիզ տիր, օնուն իչին կէլէմէզ:

Ալպէր.— Ա՛հ, Մարի... պէնիմ կիպի օ տա խասթա. պէն տէ Մարիտէն պահս իթմէք իսթէր իտիմ... աճապա պիր աղ էյի՞ մի տիր, պիլի՞րմիսին:

Գօնթ.— Թէհլիքէտէն գուրթուլմուշ տըր տէտիլէր, լաքին կէօրիւնիւր քի տա-հա չօգ զայիֆ տիր:

Ալպէր.— Պիր գաչ սաթըրըգ օլսուն պիր մէքթուպ եազապիլիրտի:

Գօնթ.— Էօյլէ՞ մի զաննիտէրսին:

Ալպէր.— Նի՞չին զաննիթմէյիմ:

Գօնթ.— Կէնճ պիր գըզըն, կէնճ պիր ատամա մէքթուպ եազմասը միւնա-սիպ պիր չէյ տէյիլ:

Ալպէր.— Նազաճաղը կէնճ ատամ էօլէճէք տէրէճէտէ պուլունըր իսէ, արթըգ միւնասէպէթ գալմազ... էւճէվմ նիչէ նիչէ սէքսէնլիք իխթիյարլարտան գէյատէ մէզարա եագլաշմըշըմ. տիմէք օլուր քի պէն տէ իխթիյարըմ, վէ իխթիյարլարըն հալից օլտուգլարը իմթիյազլարա պէն տէ միւսթահագգըմ:

Գօնթ.— Ալպէր, պէօյլէ սէօզլէր սէօյլէմէ, հէմ էյի տէյիլ հէմ տէ սահիհ տէյիլ... չիմտիքի հալին էվվէլքինտէն էյի տիր, վէ կիւնտէն կիւնէ տէ էյիլէն-մէքտէ տիր. սէպէպսիզ վէ աըլըզ եէրտէ պու սէօզլէրի սէօյլէյիպ տէ նի՞չին պանա տա ջէտէր վէրիյօրսըն:

Ալպէր՝ էլինի Գօնթ Իվանա ուզաթարագ.— Աֆվ էթ, Մարիյի չօգ սէվէրիմ... Մարի խաթըրըմա կէլտիքճէ (հէր տագիգա խաթըրըմտա տըր) օնը ղայպ իտէճէյիմ տէյու գօրգուտուգճա, պաշըմտա ագլ գալմայօր... պիր տահա մէրգումէյի կէօր-մէյէճէյիմ զաննիտիյօրըմ, —տէյիպ աճը աճը աղլամաղա պաշլատը:

9

Գօնթ.— Սէն օ գըզճըղազը սէվիյօրսըն, օ տա սէնի սէվիյօր... գատէր չու-արալըգ սիզի եէգտիկէրինիզտէն այըրըյօր, ամմա պիր կիւն գատէր տէ օսանա-ճագ տըր:

Ալպէր.— Բէտէրիմ պու խուսուսա տաիր սանա պիր չէյ սէօյլէտի՞ մի, իւմիտ իտէպիլի՞րմի իմ:

Գօնթ.— Բէտէրին սէնի օ տէրէճէ չօգ սէվէր քի, սէնին սաատէթը հալինի թէէմին իթմէք իսթէտիյինէ շիւպհէ եօգ տըր:

Ալպէր.— Բէտէրիմին մատամ Պրէսսօլ հագգընտաքի ղարազ վէ նէֆսանիյէթի պէնիմ հագգըմտա օլան մուհապպէթինէ միւսավի վէ միւվազին տիր:

Գօնթ.— Էն չէտիտ ղարազ վէ նէֆսանիյէթլէր պիլէ, քէսքին աթէշ միսալի էր էա կէճ սէօնէրլէր պիթէրլէր:

Ալպէր.— Ա՛հ, էյէր շու սէօյլէտիյինիզ էմին օլապիլսէմ, հայաթըմա նէ տէ-րէճէ իթինա իտէճէյիմի պէն պիլիրիմ. Մարի իչին եաշամագ կիպի, ալէմտէ մու-ճիպը սաատէթ չէյ օլապիլի՞ր մի. սահիհէն տօսթըմ ըմըշըն, ազիզ գօնթ:

Գօնթ.— Հէմ տէ սատըգ տօսթըն:

Ալպէր.— Պանա պիր խըզմէթ իթմէք իսթէ՞րմիսին:

Գօնթ.— Շիւպհէ՞ մի վար, հազըր վէ ամատէ իմ... լաքին ըճճա իտէրիմ, ազ լագըրտը էթ, խուսուսիյլէ քէնտինի իւզէճէք լագըրտըլար իթմէ... պիր ան էվվէլ քէօպը աֆիյէթ իթմէք, իսթիրահաթը թամմէտէ պուլունմագլըղընա մէնութ վէ միւթէվագգըֆ տըր:

Ալպէր.— Շիմտիքի սէօյլէյէճէյիմ սէօզիւն պանա հիչ պիր քէտէրի օլմազ... հախիւա մուզայիրի...

Գօնթ.— Տինլէյօրըմ, սէօյլէ:

Ալպէր.— Կապրիէլ Սէրվէյի թանըրսըն:

Գօնթ.— Մէշհուր պիր բէսսամ տէյի՞լ մի, հէմ թանըրըմ, հէմ տէ սէնաա-թընա հայրան օլուրըմ:

Ալպէր.— Պէնիմ տօսթըմ տըր, վէ խասթա օլմազտան էվվէլ ճէր կիւն կիտէր մէրգումըն խանէսինտէ ըէսմ էօյրէնիր իտիմ:

Գօնթ.— Պիլիրիմ:

Ալպէր.— Մարինին ըէսմինի եափմաղա պաշլամըշ ըտը, հէր նէ գատար ըէսմը մէզքիւրը չիմտիյէ գատար պիթիրմէմիշ օլտուղը տէրքեար իսէ տէ, տէրէճէյի նիհայէտէ Մարիյէ պէնզէր... կիտիպ պիր քէրրէ կէօրի՞ւրմիսին:

Գօնթ կիւլէրէք.— Ըէսմի՞ մի:

Ալպէր.— Խա՛յը, բէսսամը:

Գօնթ .— Արզու իտիյօր իսէն, մէմնունէն :

Ալպէր .— Ա՛հ, րիճա իտէրիմ · պէնի տէրէճէյի նիհայէթ մէմնուն իտէրսին :

Գօնթ .— Բէք ալա · կիտէր իսէմ նէ՞ սէօյլէյիմ :

Ալպէր .— Օ րէսմտէն պէնիմ իչին պիր մինիաթիւրա եաբսըն · Գապրիէլ Սէրվէնին պէնի սէվտիյինի պիլտիյիմտէն, շու րիճամը րէտտ իթմէյէճէյինէ էմին իմ : Մէշղուլիյէթի բէք չօգ օլմալը տըր քի, խայլը վագթտան պէրու պէնի կէօրմէկէ տէ կէլմէմիշ · Մարինին թաթլը սըֆաթընը տայիմա կէօզլէրիմին էօնիւնտէ պուլունմասընտան նէ տէրէճէ մէմնուն օլաճաղըմը Գապրիէլ պիլիր :

Շու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, գալպինի հէյէճան գափլայըպ, կէօզլէրինտէն եաշլար ագմաղա վէ կէօյսիւ գալգըպ օթուրմաղա պաշլատը :

Գօնթ .— Է՛թմէ, Ալպէր, է՛թմէ · գալպինի րահաթ թութ · պու հէյէճանըն սէնին իչին զարարը օլուր ֆայտասը օլմազ · պէն տէրհալ Մ. Սէրվէյէ կիտէրիմ վէ իսթէտիյինի եաբտըրմաղա մուվաֆֆագ օլուրըմ · լաքին օ շարթ իլէ քի շու կէօզ եաշլարընըն սօնունը կէթիրէսին · չիւնքի հէմ սանա զարարը տօգունըյօր վէ հէմ տէ պէնի տիւչարը քէտէր իտիյօր :

Ալպէր .— Պիր տահա աղլամայաճաղըմ, պիր տահա կէօզ եաշը տէօքմէյէճէյիմ սանա վաատ իտէրիմ : Սէնտէն կէօրմէքտէ օլտուղըմ էյիլիյի ունութմայաճաղըմ, պին թէշէքքիւր իտէրիմ :

Իվան Սմօլօֆ, սէօզլէրինի իճրասը զըմնընտա տէրհալ տըշարըյա չըգըպ, Վավէն սօգաղընտա Գապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ կիթտի :

Գապրիէլ Սէրվէ էվինտէ տէյիլ իտի · անճագ րէսսամըն խըզմէթքեարը Մ. Սէրվէնին իշ զըմնընտա տըշարը չըգմըշ օլտուղունը վէ կէճ վագթ կէլէճէյինի, վէ էրթէսի կիւնիւ կէլինտիյի հալտէ կէօրիւշէպիլէճէյինի պէյան իթտի :

Գօնթ .— Եարըն կէլիրիմ · րիճա իտէրիմ քի կէլմիշ օլտուղըմը Մ. Սէրվէյէ մալիւմաթ վէրէսինիզ—տէյիպ, գարթընը խըզմէթքեարա թէսլիմ իթտի :

*
* *

Մօրիս՝ շէրիքլէրինին նասիհաթը մուճիպինճէ վագթ գայպ իթմէքսիզին պիր ան էվվէլ էվլէնմէքլիյէ գարար վէրտի · ճինայէթ, թէհլիքէ, գօրգու վէ ըզտըրապ իչինտէ կէչիրմէքտէ օլտուղու էօմրիւնտէն տէրէճէյի նիհայէթ նէֆրէթ իթմէքտէ իտի :

Պիր ան էվվէլ մագսատընա նայիլ օլմագ, Արման Տարվիլին միրասընտան հիսսէսինէ տիւշէնի ալմագ, վէ րահաթճա էօմր կէչիրմէք արզուսընտա իտի :

Մօրիս .— Միրաս թագսիմ օլունտըղը կիպի, րահիպ Մէրիս իլէ գարթան Վան Պրէօզ ճէհէննէմին պուճաղընա գատար կիտէրլէր վէ օ հալտէ Բարիս բօլիսինին թէհարրիյաթընըն արգասը քէսիլիր · թէհարրիյաթա տէվամ օլունտուգճա, կիւնին պիրինտէ իշին մէյտանա չըգաճաղընա շիւպհէ եօգ տըր · լաքին թահգըգաթ մէյտանտան գալգար իսէ, թէհլիքէ գալմազ · զիհնէն վէ գալպէն րահաթը թամամէն հասըլ օլուր, լէզզէթի զամիր պիթէր, վէ բարալար գալըր—կիպի ֆիթուրսըզճա խայալաթ իլէ ուղրաշըր իտի :

Սիւրէն սօգաղընտան չըգըպ, Լիւտովիգ Պրէսօլըն էվինէ կիթտի · թամ Տօգթօր Տիւֆրէնին խասթայը կէօրմէկէ կէլէճէյի վագթ իտի ·

Մատամ Պրէսօլ գապուլ իտէ՞ր մի—տէյու խըզմէթքեարա սօրտուգտա ·

Խըզմէթքեար .— Մօսիէօ վէ մատամ Պրէսօլ նօթէր իլէ պէրապէր սալօնտա տըրլար · նօթէր իշ իչին կէլմիշ տիր · նօթէր կիթմէտիքճէ քիմսէյի գապուլ իտէմէյէճէքլէրինի պէյան իթմիշլէր տիր · լաքին սիզ էվտէն սայըլըրսընըզ · պիրազ քիւչիւք օտատա պէքլէր իսէնիզ · · ·

Մօրիս .— Էվվէթ, պէքլէրիմ : Մատմազէլ Մարի պու կիւն նա՞սըլ տըր :

Խըզմէթքեար .— Տայիմա պիր սուտա, զայիֆ, զայիֆ :

Մօրիս .— Տօգթօր Տիւֆրէն կէլտի՞ մի :

Խըզմէթքեար .— Տահա կէլմէտի :

Պու արալըգ գափու վուրուլտուղտա, խըզմէթքեար .— Թա քէնտիսի, իշթէ Տօգթօր կէլտի—տէտի :

Մօրիս հէքիմէ տօղրու իլէրիլէտիքտէ, հէքիմ՝ մէրգումա էլինի ուզաթըպ .— Բօնժո՛ւր մօսիէօ Վասսէօր · սէն պէնտէն էվվէլ կէլմիշսին, նէ՞ խապէր պագալըմ :

Մօրիս .— Պիլմէյօրըմ, Տօ՛գթօր · պէն տէ շիմտի կէլտիմ · խըզմէթքեարա սօրտում իսէ, խասթանըն հալինտէ թէպտիլաթ օլմատըղընը իֆատէ էյլէտի :

Հէքիմ .— Թէպտիլաթ եօ՞գ մը իմիշ · · · պէնիմ թէնպիհաթըմը պիր ան էվվէլ իճրա իթմէզլէր իսէ, հիտտէթլէնէճէյիմ · · · մօսիէօ Պրէսօլ նէ՞րէտէ :

Խըզմէթքեար Մօրիսէ վէրմիշ օլտուղու ճէվապը հէքիմէ տախի վէրտի :

Հէքիմ .— Բէք ալա, պիրազտան կէօրիւրիմ · · · մատմազէլ Մարի աշաղը էնտի՞ մի :

Խըզմէթքեար .— Նէ՛ միւնասէպէթ, օտասընտա տըր :

Հէքիմ .— Պէօյլէ պիր իւք պահար հավասընտա օտասընտա՞ մը, պէօյլէ թէմիզ հավայը թէնէֆֆիւս վէ կիւնէշտէն իսթիֆատէ իտէճէք եէրտէ, օտատա գապանըպ տուրմանըն նէ՞ մանասը վար · պէն օնա տայիմա էյլէնճէ վէ թէպտիլի հավա լիւզումընը իխթար իթմիշ իքէն, եալընըզ պաշընա գասավէթլէրինի նի՞չին ալըր օթուրմըշ · էկէր շու հալէ պիր ան էվվէլ պիր նէթիճէ վէրիլմէյէճէք օլուր իսէ, պէն քէֆը եէտ իտէրիմ · վարսընլար պաշգա պիր հէքիմ պուլսընլար :

Մօրիս .— Հէման մատմազէլին եանընա կիթմէ՞ք էֆքեարընտամըսընըզ, Տօ՛գթօր :

Հէքիմ .— Խա՛յր, էվվէլա Մ. Պրէսօլը կէօրմէլիյիմ · պէքլէյէճէյիմ :

Մօրիս .— Պէրապէր պէքլէրիզ · գապիլ իսէ սիզին իլէ պիր միւտալէաճըգ գօնուշմագ իսթէրիմ :

Հէքիմ .— Բէք ալա · պույուրուն սէօյլէյին :

Մօրիս .— Մատմազէլ Մարիտէն պահս իթմէք իսթէրիմ :

Հէքիմ .— Հա՛, հա՛ · աճապա մէրգումէնին խատէրի սըհհէթ իթմէսինէ պիր չարէնիզ վա՞ր մը տըր :

Մօրիս .— Պէլքի :

Հէքիմ .— Աճապա սիզ տէ հէքի՞մ մի սինիզ, իլմը թըպպ էօյրէնմի՞շմիսինիզ :

Մօրիս .— Մէրագ իթտիմ, պիրազ օգուտըմ :

Հէքիմ .— Պէն տէ սէօյլէտիյինիզէ մէրագտա գալտըմ :

Մօրիս .— Մէրագընըզը տէֆ իթմէկէ հազըրըմ : Էվվէլ էմրտէ շուրասընը պանա սէօյլէյին քի, մատմազէլ Պրէսօլըն խասթալըղընը եըլանըն ըսըրմասընա՞ մը համլ իտիյօրսընըզ :

Հէքիմ.— Զիյատէսիյլէ օնա համը իտէրիմ ;

Մօրիս.— Զիյատէսիյլէ տէյօրսընըզ. ումէք քի պաշգա պիր սէպէդ տահա՞ մը վար ;

Հէքիմ.— Պիր սէպէդ տահա վար. վէ զանն իտէրիմ քի սիզ տէ օ սէպէդին հանկըսը օլտուղընը պիլիրսինիզ ;

Մօրիս.— Աճապա մատմազէլ Պրէսսօլըն չօճուգճա Ալպէր տը Ժիպրէ հագ-գընտա օլան մուհապպէթինի՞ մի անլաթմագ իսթէյօրսընըզ ;

Հէքիմ.— Շիւպհէսիզ ;

Մօրիս.— Լաքին օ մուհապպէթին էհէմմիյէթի եօգ ;

Հէքիմ.— Մէմուլ իթթիխինիզտէն զիյատէ էհէմմիյէթի վար. իսթէր չօճուգճա օլսուն իսթէր ճիտտի օլսուն. մուհապպէթ մատմազէլ Մարիյի մանէն մուզտարըպ էտիյօր, վէ ըզտըրապը մանէվի իսէ, զաիֆ պիր վիւճուտէ զիյատէսիյլէ թէէսիր իտէպիլիր ;

Մօրիս.— Էյ պունըն իլա՞ճը ;

Հէքիմ.— Իլաճը իքի տիր. պիրինճիսի զիհնինի տաղըթմաճագ չէյ օլմալը. իքինճիսի տահա թէէսիրլի տիր... եանի պաշգա պիրինինի սէվմէլի ;

Մօրիս.— Բէք ալա. իշիթտէ պու խուսուստան պահս իտէլիմ... շիմտիլիք չու եըլանըն ըսըրմասընտան հուսուլէ կէլէն մարազտան պահս իտէլիմ... ումէք օլուր քի, հէր նէ գատար Ալպէր տը Ժիպրէ տէրհալ եարայը էմմիշ իսէ տէ, զէհրին պիր գըսմը գանա թէէսիր իթմի՞շ մի տիր ;

Հէքիմ.— Էվվէթ. եօլիւմ թէհլիքէսինէ տուշիւրէճէք գատար թէէսիր իթմէ-միշ իսէ տէ, խասթալըղը ուզաթաճագ տէրէճէտէ թէէսիր իթմիշ տիր քի, հէր նէ գատար պանա չօգ պիր թէլաշ վէրմէյօր իսէ տէ, եինէ զիհնիմի մէշղուլ ի-տիյօր ;

Մօրիս.— Ամէրիգա հէքիմլէրի, եըլանըն զէհրինտէն հասըլ օլան մարազլարը Եվրօպա հէքիմլէրինտէն գօլայ տուզէլթիյօրլար. աճապա օնլարըն թէտլիֆաթը մու-թալաաքիւզարընըզ օլմո՞ւշ մը տըր ;

Հէքիմ.— Էվվէթ ;

Մօրիս.— Ճօն Պրաունըն օ պապտաքի մէշհուր թէտլիֆինի օգումո՞ւշմուսունուզ ;

Հէքիմ.— Պու սապահ, հաթթա քէմալը խահիշլէ մութալաա իթտիմ. լաքին պու սիւվալլէրտէն ասըլ մագսատընըզ նէ՛ օլտուղընը անլայամայօրըմ ;

10

Մօրիս հէքիմին սիւվալինէ ճէվապ վէրմէյիպ.

—Ճօն Պրաունըն կէօսթէրտիյի թէտպիրլէր իչինտէ, պալըրճա պիր թէտպիր նազարը տըգգաթընըզը ճէլպ իթմէտի մի ;

Հէքիմ.— Իթտի ;

Մօրիս.— Հա՞նկըսը ;

Հէքիմ.— Եըլանըն ըսըրմըշ օլտուղու, զէհրին պիր գըսմընըն գանընա թէէսիր իթմիշ օլան գըզըն էվլէնտիրիլմէսի խուսուսը ;

Մօրիս.— Իշթէ թամ չու թէտպիր հագգընտա նազարը տըգգաթընըզը ճէլպ իթմէք իսթէր իտիմ. պու թէտպիր սիզէ տէ մուխասիր կէօրիւնի՞յօր մը ;

Հէքիմ.— Մատամ քի տէյիլ եալընըզ Ամէրիգալը մուէլլիֆին, հաթթա Ֆրանսըզ աթըպպալի հագիգէսինին բէյի տէ պու մէրքէզտէ տիր, թէտպիրը մէզքիւր մուխասիր տիր զանն իտիյօրըմ ;

Մօրիս.— Հիչ պու խուսուստան Մ. Պրէսսօլա պահս իթտինի՞զ մի ;

Հէքիմ.— Իթմէտիմ ;

Մօրիս.— Նի՞չիւն իթմէտինիզ ;

Հէքիմ.— Գապիլը իճրա օլմայան պիր շէյտէն նի՞չիւն պահս իթմէլի ;

Մօրիս.— Գապիլը իճրա օ՞լմայան մը, նէ՞ վէճհ իլէ ;

Հէքիմ.— Կէօրիւնիր քի մատմազէլ Պրէսսօլ Ֆէվգէլատէ Ալպէր տը Ժիպրէյէ մայիլ տիր. պու տա մէրգումըն Մարիյէ պիր ճէսարէթը նատիրէ իլէ իպրազը համիյէթ իթմէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր... էհալէթու հազիհի Ալպէր տը Ժիպրէ խասթա տըր, աղըրճա խասթա. հաթթա թէտավիսինէ ուղրաշան հէքիմին սէօզիւնէ նազարէն, քէսպը աֆիյէթ իթմէսի տէ շիւպհէլի տիր. պինաէնալէյհ, Մարիյէ պիր զէվճ իչիւն Ալպէր տը Ժիպրէտէն իւմիտ իթմէք մաատէթէն գապիլ տէ-յիլ տիր. վէ քէտէրինին իպրամընա, վէ տուշար օլտուղը խասթալըղա չարէսազ իթ-մէք արզուսընա մէպնի, Մարինին տիկէր պիրիսինէ էվլէնմէկէ րազը օլմասը ֆարզ օլունսա պիլէ, չու պուլունտըղը զաիֆ վէ թագաթսըզ հալտէ Մարիի քէնտիսինէ զէվճէ մագամընտա պիմագա րազը օլապիլէճէք քիմսէյի նէ՞րէտէն պուլմալը ;

Մօրիս.— Օ տէտիյին քիմսէ մէվճուտ տըր, հազըր տըր. էմին օլ ;

Հէքիմ.— Նէ՞ գատար խահիշլէ սէօյլէյօրսըն. օլմայա քի...

Մօրիս.— Էվվէթ, պէն մատմազէլ Պրէսսօյը խայլը վագթտան պէրու սէվէ-րիմ.. ճան ու կէօնիւլտէն սէվէրիմ, վէ շիմտիյէ գատար աշգ ու մուհապպէթի-մի կիզլէտիմ վէ քէտէրինէ իգրար իթմէտիմ իսէ, մէրգումէնին պաշգասընը սէվ-տիյինի պիլտիյիմ իչիւն տիր... պու պաշգասը իսէ թէհլիքէլի խասթա տըր. վէ նասըլ քի շիմտի սիզ տէ սէօյլէտինիզ, իատէի սըհհէթ իթմէսի տէ մէշքիւք տիր. Ալլահ շահիտ տիր քի, էկէր Ալպէր տը Ժիպրէ սաղ վէ սէլիմ օլսայ տա, Մարի իլէ էվլէնէճէք հալտէ պուլունսա իտի, եինէ սիւքիւթ իտէճէքտիմ... աշգ ու մու-հապպէթիմին սըրըընը գալպիմտէ սագլայաճագ իտիմ, նասըլ քի պու կիւնէ գա-տար սագլատըմ իսէ... Ալպէր տը Ժիպրէ եօլիւմ եաթաղընտա տըր... պէն իսէ հէնուզ թէքէլլիւմ իտիյօրըմ. էն պէօյիւք արզում Մարի Պրէսսօլ իլէ էվլէնիպ, մէրգումէյի տուչար օլտուղը ըզտըրապտան գուրթարմագ տըր ;

Հէքիմ.— Շու սէօզլէրի իշիթտիյիմէ մէմնուն օլտում. աճէպնա պիր գալպէ մալիք իմիշսինիզ. վէրինիզ էլինիզի. շիմտիյէ գատար չու նազիք մէսէլէտէն տօլայը Մ. Պրէսսօլա պիր սէօզ աչմամըշ իտիմ ամմա, շիմտէն սօնրա ալնըմ աչըգ աչա-պիլիրիմ ;

Մօրիս.— Պէնիմ հուզուրըմտա՞ մը աչաճագսընըզ ;

Հէքիմ.— Խա՛յր. սիզին հուզուրընըզտա սէօզ աչմագ չօլպագըզ օլուր. իսմ վէրմէքսիզին սատագաթընտանպահս իթտիքտէն սօնրա իսմինի վէրմէք խայըրլը օլուր. էկէր պիր կէօնիւ թէրէտտիւտի օլսա պիլէ եօնիւ ալընըր ;

Շու սըրատա Լիւտօվիգ իլէ գարըսը Վալանթին իչէրի կիրտիքլէրինտէն, Հէքիմ իլէ Մօրիս սէօզի քէսմէկէ մէճպուր օլտըլար ։

Լիւտօվիգ .— Աֆվ իտինիզ, սիզի պէքլէթտիք . պիրազ իշիմիզ վար իտի ։

Հէքիմ .— Մ. Վասսէօր իլէ գօնուշուրգ վէ վագթըն կէչտիյինի տույմատըմ ։ Իսթէր իսէնիզ խասթամըզըն եանընա չըգալըմ ։

Մօրիս .— Մատմազէլ Մարինին ահվալինտէն պիր ան էվվէլ խապէր ալմագ իւզրէ պէնտէնիզ տէ պէրապէր կէլէպիլի՞րմիյիմ ։

Վալանթին .— Հա՛յ, հա՛յ . Մարի իքի սաաթտան պէրու գալգմըշ տըր ։

Ճիւմլէսի պէրապէր Մարինին օտասընա չըգտըլար . պիչարէ գըզճըղազ, պէյազ շալտան ուզուն պիր կէճէլիք կէօմլէյի կիյինմիշ վէ գանաբէնին պիր իւզէրինէ ուզանմըշ, բէնկի մէրմէր կիպի պէյազլանմըշ, ֆէվգէլատէ զաիֆլէնմիշ, վէ պաղընը ասմըշ իտի . պագըշընտան ֆիքրինտէ պիր չօգ քէտէրնաք շէյլէր ճէվլան իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլմագտա իտի ։

Հէքիմին կիրտիյինի կէօրտիւքտէ, գան գալմամըշ օլան տուտագլարըյլա թէպէսսիւմ իտիպ, էլինի ուզաթտը ։

Հէքիմ .— Նա՞սըլսըն գըզըմ ։

Մարի .— Տիւնքի, էվվէլքի կիւնքի կիպի . ասլա էյի օլմայաճաղըմ զաննն իտիյօրըմ ։

Հէքիմ .— Պագալըմ—տէյիպ, եաթաղըն եանընա օթուրտը . Նապզընա պագտը . չապուգ վէ ղայրը մունթազամ սուրէթտէ աթմագտա իտի .— Եիւզիւմէ պագ ։

Մարի հէքիմին եիւզիւնէ պագտը . Հէքիմ ղայէթ տըգգաթլը խասթանըն կէօզլէրինի թէտգըգ էյլէտիքտէ, գաշլարընը չաթտը . Հէքիմին գաշլարընը չաթմասը էյի պիր էմարէ օլմատըղընտան, Լիւտօվիգ իլէ Մօրիս ֆարգընա վարտըլար ։

Հէքիմ .— Պու սապահ իլաճընը ալտը՞ն մը ։

Մարի .— Էվվէթ, թամ վագթընտա ։

Հէքիմ .— Էյ սօնրա նէ՞ եաբտըն ։

Մարի .— Օգումագ իսթէտիմ, լաքին չապուգ եօրուլտըմ ։

Հէքիմ .— Եօրուլտըն իսէ . . .

Մարի .— Քիթապը պըրագտըմ, տիւշիւնմէկէ պաշլատըմ ։

Հէքիմ .— Հա՛, իշթէ օ եասագ ։

Մարի .— Տիւշիւնմէք եասա՞գ մը ։

Հէքիմ .— Քէնտի քէնտին իլէ կէօրիւշմէկէ, վէ նէթիճէսիզ խայալաթլա ուղրաշմաղա իզնիմ եօգ ։

Մարի .— Օգումագտան եօրղունլուգ հիս իտիյօր իսէմ, նէ՞ եաբայըմ ։

Հէքիմ .— Պէն սանա օգու տէմէտիմ . հարէքէթլէ զիհնինի տաղըթմալըսըն . . . հարէքէթ իթմէլիսին, տըշարը չըգմալըսըն . . .

Մարի .— Տըշարը՞ մը չըգմագ . պէնիմ կիպի զաիֆ վէ գուվվէթսիզ . . .

Հէքիմ .— Հարէքէթ իլէ զաաֆա գարշը ուղրաշմալը քի գուվվէթ օլունապիլսին՝ պու խուսուսը այըրըճա բէտէրինէ տէ թավսիյէ իթմիշ իտիմ ։

Մարի .—Բէտէրիմ արատա իլէ պէնի Պուլօնեա գօրուսընա կէօթիւրմէք իսթէտի . հաթթա չօգ ըսրար տա իթտի . . . լաքին պէն կիթմէք իսթէմէտիմ ։

Հէքիմ .— Նի՞չիւն ։

Մարի .— Պէն տէ պիլմէմ . օտամտա եալընըզ պուլունմագ իսթէյօրըմ . սէպէպի պուլունան իպարէթ ։

Հէքիմ .— Թամամ . եալընըզ գալասըն քի, պիր թագըմ քէտէրնաք տիւշիւնճէլէրէ տալասըն . . . տօղրուսը կիւզէլ թէրթիպ ։ Լաքին պէնիմ մուրատըմ սէնի տիւզէլթմէք տիր . սէնաաթըմ տա պու տըր . պինապէրին, սէն քէնտի արզունը պիր թարաֆա պըրագըպ, պէնի տինլէմէլիսին . . . սանա կէնիշ հավա, հարէքէթ, եօրղունլուգ լազըմ . . . հէր կիւն պիր սաաթ գօրուտա պիր սաաթ տա միւզէխանէլէրտէ, ումումի սէրկիլէրտէ, մէզատ մաղազալէրինտէ կէզմէլիսին . ագշամլարը պիր սաաթ եա թէաթրօտա վէ եախօտ գօնսէրտէ վագթ կէչիրմէլիսին . վիւճուտին ֆէվգէլատէ եօրուլըր իսէ, ույգու կէլիր . . . պու կէճէ էյիճէ ույույամամըշ օլտուղընա շիւպհէմ եօգ ։

Մարի .— Հիչ բահաթ ույումատըմ, Տօ՛գթօր ։

Հէքիմ .— Տայմաքի կիպի պիր նէօպէթ կէլտի, տէյի՞լ մի . . .

Մարի .— Էօյլէ զաննիտէրիմ ։

Հէքիմ .— Պէն իսէ էօյլէ օլտուղընա էմին իմ . . . սաաթ գաչտա՞ եաթտըն ։

Մարի .— Սաաթ տօգուզտա ։

Հէքիմ .— Ձօգ էրքէն . պու ագշամ իլաճընտան պիր գաշըգ իչէրսին, վէ միւմքին մէրթէպէ կէճ եաթարսըն . . . օն պիրտէն էվվէլ եաթմամալըսըն . . . անլատը՞ն մը . . . պէօյլէ եաբա՞րմըսըն ։

Մարի .— Սիզի մէմնուն իթմէք իչին էօյլէ եաբարըմ ։

Հէքիմ .— Մագսատ պէնի մէմնուն իթմէք տէյիլ . պիր ան էվվէլ քէսպը աֆիյէթլէ տօսթլարըն գալպլէրինի բահաթ վէ բէտէր վէ վալիտէնի մէսրուր իթմէք տիր ։

Հէքիմին պու սէօզլէրինտէն Վալանթին բէք խօշլանմատըղընտան, պաշընը չէվիրտի . բէտէրի Լիւտօվիգ իսէ աղլայաճագ տէրէճէտէ հէյէճանա տիւշիւպ, վէ գըզընա սարըլըպ .— Գը՛զըմ, էյէր պէնի սէվէրսէն, հէքիմին թէնպիհլէրինի իճրա էթ . մանասըզ էնտիշէլէրի վէ քէտէրլի խայալաթը պէրթարաֆ էթ . էյէր պէնիմ քէտէրտէն էօլմէմի իսթէմէզ իսէն, պիր ան էվվէլ քէսպը աֆիյէթ վէ գուվվէթ էթ ։

Մարի պաշընը բէտէրինին օմուզընա տայաթըպ .— Քէնտի հիւսնիւ րիզամ իլէ սանա քէտէր վէրմէք իսթէմէյէճէյիմի պիլիրսին պապաճըղըմ, հէքիմին թէնպիհաթընը տինլէյէճէյիմի սանա վատ իտէրիմ . . . չըգարըմ, կէզէրիմ, զիհնիմի տաղըթըրըմ, նէ քի իսթէրիսէն եաբարըմ . . . եէթիշիր քի ըղլամայըպ օլմասըն— տէյիպ, Մարի աղլամաղա պաշլատը . Լիւտօվիգ տախի հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա վէ Վալանթին իսէ, գուրու կէօզլէրինի սիլմէքտէ իտի . Մօրիս տախի պիր հալը քէտէր իչինտէ թալայըրըպ, եանաղընտան էշքի ֆէսատ ագըտըր իտի ։

Հէքիմ .— Պու գատարը եէթիշիր, պատէզին ագըլանէ տավրանըպ պու սէօզլէրէ մէյտան վէրմէյէճէքսին, տէյի՞լ մի ։

Մարի .— Էվվէթ ։

Հէքիմ .— Թէնպիհաթըմա իթաաթ իտէճէ՞քմիսին ։

Մարի.— Սէօզ վէրիրիմ քի իտէրիմ։

Հէքիմ.— Վէրէճէյիմ թալիմաթ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէճէք օլուր իսէն, գարիպէն քէսպը աֆիյէթ իտէրսին. պու կիւնտէն պաշլամալըսըն, տուշարը հըզըզ կէզմէլիսին, բէտէրին վէ Մ. Մօրիս Վասսէօր իլէ հըզ կէզ. Մ. Մօրիս սանա բէֆագաթ իթմէքլիկի մէմնունէն գապուլ իտէճէյինի պիր ազ էվվէլ պանա իֆատէ էյլէտի, Բարիսին հէր քէօշէսինի պիլիր վէ սէնի էյիճէ կէզտիրիր։

Մարի՝ Մօրիսին եիւզինէ պագըպ.— Մէմնունէն գապուլ իտէրիմ— տէտի։

11

Գապուլ էտէրիմ սէօզլէրի Մարի Պրէսսօլըն աղըզընտան չըգար չըգմազ, Մօրիսին սըֆաթընտա պիր մէսրուրիյէթ ալամէթի բէյտա օլուպ, —Ա՛հ, մատմազէլ, պէնտէնիզի ֆէվգէլատէ մէսրուր վէ մէսուտ իթտինիզ, պէնտէնիզի բէֆագաթընըզա գապուլ իթտիկինիզտէն տոլայը բէշիման օլմամանըզ հէր նէյէ մուքթէտիրսէմ իսէ, օ վէճհ իլէ հարէքէթ վէ հէր կիւն իչիւն այրը այրը էյլէնճէլի սէյրան թէտարիքինէ շայրէթ իտէճէյիմ. պաշլանկըճ օլմագ իւզրէ, եարըն տէյիլ օ պիր կիւն սէնայի տաիրէսինտէ բէսմ սէրկիսի քիւշատ օլունաճագ տըր... օրայա կիտէլի՞մ մի, իսթէ՞րմիսինիզ։

Մարինին եիւզինէ պիրտէն պիրէ բէնկ կէլիպ.— Շիւպհէսիզ քի իսթէրիմ, ֆիքրինիզ բէք իսապէթ տիր. կիտէր Մ. Կապրիէլ Սէրվէնին վազ իտէճէյի բէսմի թէմաշա իտէրիզ. պիզիմ էհալիմիզ հագըգաթբէրվէր օլտըղընտան, բէսսամը մէրգումըն ֆէվգէլատէ նաիլը մուվաֆֆագըյէթ օլաճաղընա էմին իմ։

Լիւտովիգ.— Պէն տէ սէնին բէյինտէյիմ։

Հէքիմ.— Խուսուսիյլէ, էյլէնճէ արայըպ տա եօրղունլըգտան գօրգմա... եօրուլապիլտիյին գատար եօրուլ. եօրուլմանըն հիւսնիւ նէթիճէսինի բէք չապուգ կէօրիւրսին. տէյէպիլիրիմ քի շու նէթիճէ շիմտիտէն պիլէ հասըլ օլմաղա պաշլամըշ տըր. չիւնքի բէսմ սէրկիսինէ կիթմէք թէսավվուրը պիլէ, խասթամըն չէհրէսինտէ թէպէտտիւլ բէյտա իթտի. կէօզլէրի բարլամաղա, եանագլարը գըզարմաղա պաշլատըլար. պէն տէ սէնի հէր կիւն պէօյլէ կէօրմէք իսթէրիմ։

Մարի.— Չալըշըրըմ քի հէր կիւն պէօյլէ օլայըմ։

Հէքիմ.— Էյէր սէօզիւմէ սէպաթ իտէճէք օլուր իսէն, հէր շէյ սըրասընա կիրէր. եարընա կէօրիւրիզ։

Մարի.— Եարըն ինշալլահ կէօրիւրսին։

Հէքիմ.— Պիրազտան հըզ պիր էյիճէ սէյրան էթ։

Լիւտովիգ, Վալանթին, Մօրիս վէ հէքիմ աշաղըքի սալօնա էնտիքլէրինտէ, հէքիմ.— Օն պէշ կիւն մուխթէլիֆ էյլէնճէլէր իլէ մէշղուլ օլսա, մարազը մանէվիսի մունտէֆի օլուր. պէն իչին պու ճիհէթինէ էհէմմիյէթ վէրմէմ. վիւճուտա տիւզէլմէսինէ պագարըմ։ Մօսիէօ Վասսէօր, ըճա իտէրիմ սիզէ, պիզի պիրազ եալընըզ պըրագըսընըզ։

Մօրիս.— Ամա՛ն բահաթընըզա պագընըզ, պէնտէնիզ կիտէճէյիմ։

Հէքիմ.— Եօ՛գ, եօ՛գ. սիզին պուրատա պուլունմանըզ լազըմ, վէ հաթթա

էլզէմ տիր. մատմազէլ Պրէսսօլըն ղամմընը տէֆ իթտիրմէք իչիւն պէն սիզէ կիւվէնմիշիմ, վէ սիզտէն պաշգասը սիզին կիպի պու վազիֆէյի էյիճէ իճրա իտէմէզ. պինաէն ալէյհ շիմտիլիք պիզի եալընըզ պըրագըն տա պէշ տագըգատան եինէ պուլուրընըզ։

Մօրիս.— Օ հալտէ քիւչիւք օտատա պէքլէրիմ—տէյիպ, տըշարը չըգտը։

Գաբու գաբանըր գաբանմազ, Լիւտովիգ հէքիմէ խիթապէն.— Ամա՛ն ազիզիմ, սապըրըմ թիւքէնտի չապուգ սէօյլէ։

Հէքիմ.— Սիզէ ղահմէթ վէրմէմ... գըզընըզը սէվէրսինիզ, տէյի՞լ մի։

Լիւտովիգ.— Պու ալէմտէ պէնիմ իչիւն էն գըյմէթտար շէյ, գըզըմ տըր։

Հէքիմ.— Քէսպը սըհհաթ իթմէսի հէր նէ կէօնա ֆէտաքեարլըղա մուհթաճ իսէ, տէրիզ իթմէզսինի՞զ եա։

Լիւտովիգ.— Թէքմիլ վարիյէթիմի պիլա թէրէտտիւտ վէրիրիմ։

Հէքիմ.— Վարիյէթճէ իշ եօգ, մագսատ մատմազէլ Պրէսսօլը խարապ վէ բէրիշան իթմէք տէյիլ, մէրգումէյի էվլէնտիրմէք տիր։

Լիւտովիգ իլէ Վալանթին.— Էվլէնտիրմէ՞ք մի՛։

Հէքիմ.— Էվվէթ։

Լիւտովիգ.— Շի՞մտի մի։

Հէքիմ.— Էն մունասիպ վագթ շիմտի տիր։

Լիւտովիգ.— Թարիֆ էթ։

Հէքիմ.— Իտէյիմ. գըզընըզըն խասթալըղընը տըգգաթը լազըմէ իլէ թէտգիգ իթմէքտէ օլտըղըմը վէ շու խասթալըգտան մէրգումէյի գուրթարմագ իչիւն մուճասիր պիր իլաճ պուլմագ իւմիտինտէ իտուկիմի սիզէ պէյան իթմիշ իտիմ։ Պու իլաճը պուլտըմ, վէ շու իլաճը պուլուշըմտա, եալընըզ պէնիմ չալըշը թէտգիգաթըմըն էսէրի օլմայըպ, էն մէշհուր բէֆիգլէրիմին, էն հազըգ աթըպպանըն, սէնաթլարը գապիլը իթիրազ օլմայան ալիմլէրին թէտգըգաթը էսէրի տիր. սիզին իլէ մուպահասաթը իմկեանէ կիրիշմէնին հիչ պիր լիւզումը եօգ. ըսլահաթը բէսմիյէյի թըպպիյէտէն պաշ իթմէք իգթիզա իթմէզ։ Եալընըզ շու գատարըյլա իքթիֆա իտէրիմ քի. գէհիրլի պիր եըլանըն ըսըրմասընտան տոլայը հասըլ օլան զաաֆըն տէֆի [illegible] պիրինճի մուէսսիր իլաճ էվլէնմէք տիր, վէ եախօտ տահա տօղրուսը գավիտը թապիյէ իգթիզասընճա, նիշանտան սօնրա պիր չապուգ տօղուրմագ տըր։

Լիւտովիգ.— Հագիգաթէն պիր շէյ անլայամայօրըմ։

Հէքիմ.— Շիմտի անլաթըրըրըմ—տէյիպ, օգույանլարըմըզըն մալիւմի օլտըղը վէճհ իւզրէ, Լորթիկին՝ Վէրտիէ իլէ Մօրիսէ թարիֆ իթտիկինի, հէքիմ տախի Լիւտովիգ իլէ Վալանթինէ պէյան իտուպ,—պինապէրին տուշիւնէճէք իշ եօգ. վագըթ կէչիրմէկէ կէլմէզ. թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, սիզի թէլաշէ տիւշիւրիյօրըմ, լաքին վագթըն գըյմէթտար օլտըղընը իգրարէ մէճպուրըմ—տէյէրէք, ֆիքրինի խիւլասա իտուպ տուրտու։

Վալանթին իչի անլատըղընտան, մուզտարըպ օլտու. Լիւտովիգ իսէ պաշընը տըգ սիւքիւթ իթտի։

Պիր միւտտէթտէն սօնրա, հէքիմ.— Նէ՞ տիր օ, ճէվապ վէ՞րմէյօրսընըզ, —տէտիքտէ,

Լիւտօվիգ .— Նէ՞ ճէվապ վէրէյիմ, պու պապտէ ճօնիւմտէ էօյլէ միւշքիլաթ վար քի, պիզ օնլարա ասլա էհէմմիյէթ վէրմէյօրուզ. Մարինին գալպինին հալինի... Ասլէր տը ծիպրէյի սէվտիյինի պիլիյօրուզ. Ասլէր տը ծիպրէ իսէ, թէհլիքէլի տէրէճէտէ խասթա տըր. խասթալըղը ուզուն սիւրէճէք, քէսպը աֆիյէթէ իւզ թութմա պիլէ, օ տա պիր միւտտէթ սիւրէճէք, պիզ իսէ վագթ գայպէտմէմէլի օլտըղըմըզը խաթա խոխյօրուզ... Նէ՞ եափմալը պէն տէ պիլմէմ... Մարինին չուպուլուգտըղը զամանը հալինտէ պաշգա պիր չէշիտ հագգընտա սէօզ աչմագ, պիչարէ չօճուղը էօլտիւրմէք տիմէք տիր.

Հէքիմ.— Էօյլէ տէյիլ. միւպթէլա օլտըղը խասթալըգտան էօլմէսի տահա գիյատէ իհթիմալտէն տիր, Նէթէքիմ սիզին սէօյլէտիյինիզ թէրթիպտէն. հէր քիմ քի պիր իշին նէթիճէսինէ վասըլ օլմագ արզու էտէր իսէ, օ պապտաքի իհթիմալլարը լազըմ կէլէն վէչհիլէ գայթլանմալը. գըզըն, քէնտի եաշամասըղը հալտէ սէնին տէ սաղ գալմայաճաղընը պիլտիյինտէն, պիր ան էվվէլ պէնհէմէհալ քէսպը աֆիյէթ իթմէք արզուսընտա պուլընմագտա տըր. պիրազ հըսսիյաթ թէլլէրինի վուրմանըզ սիզէ չարուգճա իթաաթ իտէր.

Լիւտօվիգ .— Իթաաթ իտէր ամմա, ֆէտաքեարլըգ իթմիշ օլուր.

Հէքիմ.— Մատամ քի քէնտի մէնֆաաթը իչիւն ֆէտաքեարլըգ իթմիշ օլաճագ, վարսըն էտիվէրսին.

Վալանթին միւպահասայա գարըշըր.— Մարինին եաշընտա օլան պիր գըզըն գալպի նէ խըթէտիյինի պիլմէզ... չապուգ թէսէլլի օլուր, չապուգ ունութըր. վէ հաթթա Մարինին մասալլարտաքի կիպի մուհապպէթինին գաթէն չիմտի եաշընըզ պիր խաթըրասը գալմըշ օլմագ լազըմ կէլիր. չիւնքի հէքիմլէր, սէվտիյի քիմսէնին (Ալպէրին) խասթալըգտան պաշ գուրթարմայաճաղընը պէյան իթմիշլէր տիր, վէ Մարի պէօյլէ օլտուղընը բանա պիլիր.

Հէքիմ.— Մատամըն հագգը վար.

Լիւտօվիգ .— Հայտէ էօյլէ օլսուն. պունըն իլէ վագը օլան միւշքիլաթ մէյտանտան գալգմըշ օլմազ. Քի՞մ ճէսարէթ իտիպ տէ պէօյլէ գաիֆմիզաճ պիր գըզ իլէ էվլէնիպ տէ ալթը այ սօնրա տուլ գալմագա բազը օլաճագ տըր. Թապիի հիչ քիմսէ.

Հէքիմ.— Մէկէրշի մատմազէլ Պրէսսօլը չօգտան պէրու կիզլիճէ սէվէն վէ մէրգումէյի գուրթարմագ իւմիտիյլէ ֆէտաի նէֆս իթմէկէ հազըր օլան պիր քիմսէ պուլընսըն.

Լիւտօվիգ .— Պէօյլէ ատամ եօգ.

Հէքիմ.— Վար տըր.

Լիւտօվիգ .— Սիզ էօյլէ պիր քիմսէ թանը՞մըյօրսընըզ.

Հէքիմ.— Թանըըըմ. հաթթա սիզ տէ թանըրսընըզ... էյի վէ խալիս պիր տէլիգանլը տըր. գըզըն իչիւն էօլիւյօր, վէ էվլատըն քէտէրինի սէվէրճէսինէ սէնի տէ սէվմէքտէ տիր.

Լիւտօվիգ .— Պու պապտէ սիզէ սէօզ աչմը՞շ մը տըր.

Հէքիմ.— Էօյլէ պիր ճէրպէզէ իլէ սէօյլէտի քի, պէնիմ գաիֆ լիսանըմ թարիֆէ միւգթէտիր օլամազ.

Լիւտօվիգ .— Իսմինի սէօյլէյինիզ...

Հէքիմ.— Մօրիս Վասսէօր տըր.

Վալանթին.— Օ օլտուղընը պէն անլատըմ. Մ. Մօրիսին պուրայա Մարի իչիւն կէլմէքտէ օլտուղընտա էմին իտիմ. էկէր խաթըրընտա գալմըշ իսէ սանա տա սէօյլէմիշ իտիմ.

Հէքիմ.— Գըզընըզ մատմազէլ Մարինին՝ Մօրիս Վասսէօրէ մէյլի օլմատըղը աշիքեար, վէ ֆագաթ մէրգում հագգընտա իպրազը ալամէթը տօսթանէ իթտիյի աշիքեար տըր. Իմտի տօսթլուգ հիսսի իլէ, աշգ ու սէվտա հիսսի պէյնինտէ օլան մէսաֆէ բէք գըսսա տըր... Մօրիս՝ Մարինին գիհնինի տաղըթմագա պաշլայըպ, տէվամ իտէճէք օլուր իսէ, Մարի աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա Մօրիստէն աարֆը նազար իտէմէզ օլուր. չու նէթիճէյէ վասըլ օլմագ մագսատըյլա տըր քի, խասթամըզըն էյլէնմէսի զըմնընտա իճրասը լազըմ կէլէն թէրթիպաթը Մօրիսէ իհալէ իթմէկէ գարար վէրտիմ. Ֆէնա՞ մը իթմիշիմ.

Լիւտօվիգ .— Ֆէնա իթմէմիշ օլտուղընըզա շիւպհէ եօգ. հագըգաթէն սատըգ պիր տօսթ կիպի հարէքէթ իթմիշ օլտուղընըզ ճիհէթլէ, չու հիւսնիւ նիյէթինիզի մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրիւրիմ.

Հէքիմ.— Բէյիմի թաստիգ իթմէքլէ իւ պիթմէզ. Նասիհաթլարըմը տա տինլէյէճէ՞քմիսինիզ.

Լիւտօվիգ .— Գապի՞լ մի տինլէմէմէք. Մարիյի գուրթարմագ իչիւն էվլէնմէսի լազըմ օլտուղընը պէյան իտիյօրսըն... պէն պունա — Մօլէ էվլէնմէյէճէ.— տէյու ճէվապ վէրէպիլի՞րմիյիմ. պու տէրէճէ աղըր պիր մէսուլիյէթի տէրուհտէ իթմէք տէէթա պէօյիւք պիր գապահաթ տըր.

Հէքիմ.— Տիմէք օլուր քի չու էվլէնմէք մատտէսինի էսասէն գապուլ իթտինիզ.

Լիւտօվիգ .— Էսասէն իթտիմ.

Հէքիմ.— Մօրիս Վասսէօրի կիւվէյիլիյէ գապուլ իտէ՞րմիսինիզ.

Լիւտօվիգ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ, տէրին պիր ա՜հ իտիպ.

—Պէն իսէ օնու ինթիխապ իթմէյէճէքտիմ. լաքին սէնին թարիֆ իթտիյին հալէ նազարէն, մէրգումըն սաատաթը հալինէ բաղմէն րէտտ իլէ ճէվապ վէրմէք ճաիզ օլամազ... հէման պու կիւն Մարիյէ սէօզ աչարըմ.

Հէքիմ.— Սագըն հա՛. օլմայա քի.

Լիւտօվիգ .— Նի՞չիւն.

Հէքիմ.— Բէք պէօյիւք չօլբազլըգ իթմիշ օլուրսընըզ... գըյաթէ աճէլէ իլէ հարէքէթ իթմէնին ալթընտան պէօյիւք մազարրաթ 'զուհուր իտէպիլիր... էվվէթ աճէլէ իթմէլի, լաքին էօթէ ուճունա կէչմէմէլի. Պէն վագթը կէլիրսէ սիզէ խապէր վէրիրիմ. Պէնիմ թէնպիհաթըմ մուճիպինճէ էյլէնճէյէ տալըպ տա հիւսնիւ նէթիճէ հուսուլէ կէլտիքտէ, գըզըն պիրազ քէսպը գուվվէթ իտիպ նէշէլէնտիքտէ, խիւլասաի քէլամ պիրազ ճանլանմագա պաշլատըգտա, պէն սանա իշարէթ վէրիրիմ... օ վագթա տէկին հիչ պիր շէյ սէօյլէմէկէ կէլմէզ.

Լիւտօվիգ .— Ա՛հ, Տօգթօր, թալիմաթըն մուճիպինճէ հարէքէթ իթմէքլիյի վատ իտէրիմ. չիւնքի Մարիյէ պու խուսուստա սէօզ աչմագ թէսավվուրը պիլէ պէնի տիւշարը տէհշէթ իթմէքտէ տիր.

Հէքիմ․— Մօրիսէ տէ պիր չէյ սէօյլէմէմէլի․ իշ՝ օ պիր Թարաֆտան սաղլա- մառըզձա, իւմիտ քէօշէսի կէօսթէրմէմէլի քի, սօնընտա օ տա մէէյուս օլմասըն․

Լիւտօվիգ․— Անլատըմ․ եարընա եինէ կէօրիւշիւրիզ ։

12

Տօգթօր Տիւֆրէն՝ Լիւտօվիգ վէ Վալանթին իլէ էվէնչիքտէն սօնրա տիշարը չըգըդ, Մօրիսին պէքլէմէքտէ օլտուղը քիւչիւք օտայա կիրտի․ Մօրիս կաղէթա օ- գումագ Թասլամագտա իքէն, պաշընը գալտըրըդ․— Նէ նա՞սըլ — տէյու սիւվալ էթտի ։

Հէքիմ․— Հէր չէյ սըրասընտա, ա՛գիզիմ ։

Մօրիս․— Նէ՞ կիպի ։

Հէքիմ․— Պէյէնտիյին կիպի․ բէք միւհիմ տէյիլ տիր քի, պիր այա զարար Մարք Գրէսսօլ սէնին զէվճէն օլսուն․ սայէնտէ քէսալը աֆիյէթ վէ սըհհէթ իթմիշ օլա- ճագ, վէ շայէթ սէվիմլի պիր զըղճըղազ օլտուղընտան, մուգապիլինտէ սէնի պախթիյար իտէճէյինէ շիւպհէ եօգ տըր ։

Մօրիս․— Գունտան սօնրա միննէթտարընըզ օլտուղըմա էմին օլունըզ ։

Հէքիմ․— Ալէստէ վիյէ միննէթտարլըգ տէնիլէն չէյէ էհէմմիյէթիմ եօգ տըր․ լա- քին սէնին վէֆաքեար օլաճաղընը մէմուլ իտէրիմ․ չիւնքի հիւսնիւ ախլագ սահիպի պիր քըզսէյէ պէնզէյօրսըն ։

Մօրիս եալընըզ գալտըգտա, քէնտի քէնտիյէ․— Հէքիմին հագգը վար․ պու- րաձա իշլէր սըրասընտա․ շիմտի Սիմօնը տա պուլաճագ օլուր իսէք, մուվաֆֆա- գըյէթ Թէմամ օլուր․ գիյաֆէթինէ մէրագ այըմ քի, անապա Վալանթինին պու- պապօն ֆիքրի նէ՞րէլէրտէ կէզիյօր․․․ — տէյու տիւշիւնտիւյի սըրատա, Լիւ- տօվիգ իլէ Վալանթին իչէրի կիրտիլէր ։

Լիւտօվիգ սէվինճի վէ ֆագաթ գարըշըղ սաքին հալտէ իտի ։

Մօրիս եավաշճա․— Սանա սէօզիւմ վար, եարըն էրքէն կէլ — տէյինճէք վագթ գուլագլըտի ։

*
* *

Շու կիւնլէրտէ հավալարըն իյի պահար էյամը միսիլլի լաթիֆ օլտուղը սէօյ- լէնմիշ իտի ։

Խօլէնտէն սօնրա Լարթիկ իլէ Վէրտիէ, Վէնսէն օրմէնտըքլէրինէ տօղրու միւ- թէվէճճիհ օլմուշլար իտի․ մէրքէպէ կիրէճէքլէրի սըրատա Վէրտիէ․— Բօր Ֆրէթէյ- լէ կիտէճէյիզ, տէյի՞լ մի ։

Լարթիկ․— Էվվէթ, չիւնքի Գօնթ Գօրիս Րօմանզօֆ Թարաֆընտան կէլէճէք զաթ, պէնի օրատա պէքլէյէճէք տիր ։

Վէրտիէ․— Սաաթ գաչտա՞ ։

Լարթիկ․— Իւչտէ ։

Վէրտիէ․— Տիմէք քի տահա վագթըմըզ չօգ․․․ օ հալտէ եօլումըզը Թէպ- տիլ իտէլիմ ։

Լարթիկ․— Բէք էյի ամմա, նի՞չին ։

Վէրտիէ․— Իհթիյաթ իչիւն․ պէն տէմիր եօլու մէրքէպլէրինտէն գօրգարըմ․ իհթիմալ տըր քի մէրքէպլէրէ մէմուր Թային օլունմըշ, վէ պու մէմուրլարա սէնին էշքալին Թարիֆ իտիլմիշ օլսուն․ հէր նէ գատար Ֆիլէմէնքլի Վան Գրէօքին գը- յաֆէթի ալթընտա գօլայ Թանըլամազ իսէն տէ, իհթիյաթը տավրանմագտան հիչ պիր զարար օլամազ ։

Լարթիկ․— Շու միւթալաաթըն գապիլը իթիրազ տէյիլ տիր․ սէն հա՞նկը եօլտան կիթմէք էֆքեարընտասըն ։

Վէրտիէ․— Քիւչիւք վաբօրա պինէրիզ, Շարանթօն քէօբրիւսինէ գատար կի- տէր, օրատա վաբօրատան չըգարըզ․․․

Լարթիկ․— Օրատա՞ն․․․

Վէրտիէ․— Օրատան Մարն չայը պօյունտաքի եօլտան Բօր Քրէթէյլէ կիտէրիզ ։

Լարթիկ․— Քէօբրիւտէն կէչէրէք պիր չօգ տօլաշմաղա իհթիյաճ գալմազսը- զըն գարշը գըյըյա կէչէպիլի՞րմիյիզ ։

Վէրտիէ․— Էվվէթ․․․ չարդաքընըն սանտալլարը վար․․․ չաղըրըրըզ, կէլիպ պիզի կէօթիւրիւրլէր ։

Լարթիկ․— Ամմա եաբարսըն․․․

Իքի միւսթագիմ չէրիքլէր Վէնսէն տէմիր եօլը մէրքէպինէ կիրմէյիպ, Ավսթէր- լից քէօբրիւսինէ տօղրու կիտիպ, Թարիֆ իթտիքլէրի քիւչիւք վաբօրա բինիպ օլ- տուլար ։

Հէր նէ գատար բօյու աչըգ աչըղա Թէհարրիյաթ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ, կիյինճէ վէ քէմալը կէրմի իլէ իքի խապիսլէրի արամագտա օլտուղընտան, վէ Վէր- տիէ ֆէվգէլատէ գուրնաս պիր քիմսէ օլտուղը ճիհէթլէ, պուրալարը տահա կէօ- զէթմէքտէ իտիւկինտէն, վէ հէր նէ գատար քէնտիսի օ կիւնիւ բաշիպ գըյաֆէ- թինի կիյմէմիշ, վէ Լարթիկ եէնի գըյաֆէթիյլէ տահա կէօրիւնմէմիշ իտի իսէ տէ, Իմէ ծուպէրէ Քէսէ հէօղիւ Նամը պօշ եէրէ Թագըլմամըշ օլտուղընը, վէ եէք նա- զարտա հէր իքիսինի Թանըյապիլէճէյինէ շիւպհէսի օլմատըղընտան, եօլու տէյիշ- տիրմէքտէ իսապէթ իթմիշ օլտուղը տէրքեար օլուպ, չիւնքի Վէնսէն Թարիգըյլէ կիթմիշ օլսալար իտի, մէրքէպտէ իւչ քիշիյէ Թէսատիւֆ իտէճէքլէր իտի քի, Թէպ- տիլ գըյաֆէթլէրինէ տախի բաղմէն Թանըյաճագլար իտի ։

Գու իւչ քիշի մատամ Րօզիէ իլէ Կալուպէ վէ Օլիվէն Գօրնիւ իտիլէր․ Մատամ Րօզիէ պաղչէպան գարըսը գըյաֆէթինէ կիրիպ, պաշընա պէյազ պէնէքլի գըրմըզը պիր եաղըգ պաղլամըշ, քիւլ րէնկի խասստան պիր էթէք Թագմըշ վէ էօնիւնէ տէ էսկի վէ տէլինմիշ պիր էօնլիւք գօյմըշ իտի ։

Սըրթընա քիւչիւք պիր քիւֆէ ալմըշ, քիւֆէնին իչինտէ իւչ տանէ պօշ շիշէ իլէ եէշիլ եաբրագլարա սարըլը իւչ գալըպ Թէրէ եաղը եէրլէշտիրմիշ իտի ։ Կալու- պէ իլէ Օլիվէն Գօրնիւ չիֆթլիք եանաշմասը գըյաֆէթինէ կիրմիշլէր իտի․ մէր- գուման իւչ խաֆիյէլէր տախի Թամ Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին կիթմէքտէ օլտուգ- լարը Բօր Քրէթէյլէ կիթմէքտէ իտիլէր ։ Պիր գաչ տէֆալար պէյան օլունտըղը մի- սիլլի, Իմէ ծուպէր պալա մէէյուս օլմազ իտի ։ Լարթիկին իզինի պուլմագ իւմիտ էտէմին իթմիշ օլտուղընտան, ալճը քէօբէյի կիպի հէր Թարաֆը տօլաշըր վէ մէր- գումը արար տուրուր իտի ։ Գաշէն Բարիսին պիր քէօշէսինէ գօշար, վէ պաշէն

տախի ճիվար քէօյլէրի տօլաշըր իտի ։ Ժօզէ իլէ Մարթէլի պիր թարաֆա սալըվըրըպ, քէնտի տէ Սիլվէն վէ Կալուպէ իլէ տիկէր թարաֆա կիտէր իտի ։ Մատամ Բօզիէ՝ էնիը խապասէթին նէ թարաֆլարտա պուլընտըգլարընը պիլիր, վէ պունտան մաատա օ արալըգ պիր թագըմ մէճնուլ իւլ անվալ քէսանըն Բօր Գրէթէյլէ կիթմէքտէ օլտուգլարընը տա գայըթտան խապէր ալմըշ իտի։ Լարթիկ՝ ճանիլէրին քիւպպար թագըմընտան օլտուղընը, վէ եօյլէ ատի մաճալլէրէ կիթմէյէճէյինի պիւտիյինտէն, մէրգումը օրատա պուլամայաճաղընա էմին իտի իսէ տէ, պէլքի մայէթինտէ գուլլանտըղը հէրիֆլէրտէն պիրիսինի րասթ կէթիրիպ, պիր եօլ իլէ տաղընտան լագըրտը ալմագլըղը իւմիտ իտէր իտի ։ Գաթար գալգաճաղը սըրատա, իւչիւ պիրտէն իւչիւնճի սընֆ վակօնլարտան պիրինէ կիրտիլէր ։ Գըրգ տագըգա ղարֆընտա Բօր Գրէթէյլ գարիյէսինէ վասըլ օլտուլար ։ Գարիյէի մէզքիւրէ Մարն չայընըն սահիլինտէ վագը օլուպ, էհալիսի իշտէն կիւճտէն չէքիլմիշ զէվաթտան իպարէթ իտի ։ Պիր թագըմ էվլէր տախի իւչ այ, պիր այ, օն պէշ կիւն վէ պիր հաֆթա միւտտէթ իչիւն տէօշէնմիշ օլտուղը հալտէ քիրայա վէրիլիրլէր իտի ։ Գարիյէի մէզքիւրտէ պիր սընֆ էհալի տահա վար իտի քի, պունլարըն սարֆ իթմէքտէ օլտուգլարը պաշէյի նէ՛րէտէն ալտըգլարը անլաշըլմազ, վէ պիր թագըմ ֆահիշէլէր բազար կիւնլէրի կէլիրլէր պու սընֆ էհալի իլէ կիւնլէրինի կէչիրիրլէր իտի։ Գարիյէնին իւք խանէսի եօնիւնէ վասըլ օլտըգտա, Մատամ Բօզիէ տուրուպ արգատաշլարընա խիթապէն .

—Տըգգաթ իտինիզ, իշթէ գարարըմըզ ։ Պէն եաղ սաթմագ իչիւն պիր գաչ էհլէրի կէզէճէյիմ. սիզ կիտին չայըն քէնարընտաքի եօլուն իւզէրինտէ վագը էն սօն մէյխանէտէ պէնի պէքլէյին. տիւքքեանճըըն ատը Գապիւսօն տըր. պօշպօղազ վէ իչէթի սէվէր պիր հէրիֆ տիր . . . օնա իչիրին. լաքին սիզ քէնտինիզի գոլլանըն. իչտիյի կիպի չէնէսի աչըլըր . . . սէօյլէթին. շու արալըգ պու թարաֆլարա կէլմէքտէ օլան էյխաս հագգընտա սիզէ սահիհ մալիւմաթ վէրէպիլիր, չիւնքի հէրբիսինի թանըր ։

Կալուպէ .— Անլատըգ, տէմէք քի սէն կէլիպ պիզի Գապիւսօնըն տիւքքեանընտա պուլաճագսըն ։

Բօզիէ .— Էվվէթ, րասթ կէլէ կիպի պիրպիրիմիզէ թէսատիւֆ իթմիշ օլմալըյըզ. հալտէ սիզի կէօրէյիմ քի օյունըըզը էյիճէ օյնայասընըզ. խուսուսիյլէ տըգգաթ իտին քի սէրխօշ օլմայասընըզ ։

Կալուպէ .— Սէն րահաթընա պագ. պիզ հէմ աղ իլէ գանաաթ իտէրիզ, հէմ տէ գուրնասըըզը էլտէն պըրագմայըզ—տէյիպ, րէֆիգիյլէ պէրապէր թարիֆ օլունան մաճալէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար ։

Մատամ Բօզիէ գարիյէյի տօլաշմաղա պաշլայըպ, էվլէրէ, գահվէխանէլէրէ, պագգալ վէ մէյխանէլէրէ կիրէրէք, եաղընը սաթմաղա սավաշըր, վէ ալըճը հէգտըղը հալտէ, թէվէճճիւհ գաղանմագ իչիւն զարարըյա սաթմաղա րազը օլուր, վէ խիւլասաի քէլամ, չալըշըր, ուղրաշըր, գօշար, կէզէր վէ պունճա զահմէթ վէ մէշագգաթտան հիչ պիր նէթիճէյէ տէսաթիւֆ օլամազ իտի ։

13

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ տէմիր եօլունտան կիտէճէք էէրտէ, չայտան կէչէրէք կիթմիշ օլտուգլարընտան, Մատամ Բօզիէտէն խայլըճա կէրիտէ գալմըշլար իտի ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին Բօր Գրէթէյլ գարիյէսինէ եագլաշտըգլարը սըրատա, Մատամ Բօզիէ հէր թարաֆը տօլաշմըշ պիթիրմիշ իտի ։

Վէրտիէ սահիլէ պագըը օլան պիր սանտալ իլէ գայըղը կէօսթէրէրէք .— Իշթէ գայըգլար ։

Լարթիկ .— Գարշըտա տա պիր շարապճը վար. սէօյլէյէլիմ քի պիզի գարշըյա կէչիրսին ։

Վէրտիէ .— Հագըր պիր տէ պիրա իչէրիզ—տէյիպ, իքիսի պիրտէն մէյխանէյէ կիրտիլէր քի, Գապիւսօնըն տիւքքեանը իտի ։

Կալուպէ իլէ Սիլվէն՝ տիւքքեանըն տիշարըսընտա պիր չարտագ ալթընտա օթուրմըշլար, վէ տիւքքեանճը տախի էլինտէ պիր գատէհ իլէ, պին եըլըգ հիքեայէլէրտէն տէմ վուրմագտա իտի ։ Մէրգուման՝ Գապիւսօնըն հիքեայէլէրինէ կիւլտիւքճէ վէ գատէհի թազէլէթտիքճէ, նէֆէս ալմագսըզըն սէօյլէմէքտէ իտի ։

Գապիւսօն՝ իքի եէնի միւշթէրինին իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւ իսէ տէ, էէրինտէն գըմըլտանմայըպ .— Մատամ Գապիւսօն, եաճօ՜ւ, ատամ կէլտի, պիրագ տիշարը պագսա՛նա—տէյու պաղըրըպ, եինէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի ։ Կալուպէ իլէ Սիլվէն, տիւքքեանճընըն մասալլարընա տալմըշ օլտուգլարընտան, պաշլարընը պիր քէրրէ չէվիրտիլէր ամմա, տըգգաթ իթմէտիլէր ։

Մատամ Գապիւսօն եէնի կէլէն միւշթէրիլէրին եանընա կիտիպ, նէ իչէճէքլէրինի սօրտըգտա.

Լարթիկ .— Պիրա կէթիր ։

Գարը .— Իչէրտէ՞ մի, եօգսա պաղչէտէ մի իչէճէքսինիզ ։

Լարթիկ .— Պաղչէտէ ։

Գարը .— Բէք ալա—տէյիպ, պիր գանաթա իլէ իքի գատէհ կէթիրտի, վէ մասանըն իւզէրինէ գօյտու ։

Կալուպէ իլէ Սիլվէն, մէրգումանա ասլա տըգգաթ իթմէյիպ, սըըթլարընը տէօնմիւշլէր իտի. անճագ պիր վագտանըն զուհուրիյլէ Կալուպէ օ սըրատաքի մէշղուլիյէթինի պէրթարաֆ իտիպ, էէրինի տէյիշթիրմէքսիզ գարար վէրտի ։

Վէրտիէ .— Գատէհինի պօշալթարագ .— Շու սէյրան պիրազ պաճագլարըմըն ույուշտուգլարընը սավուշտուրտու. եօլումըզը թէպտիլ իթտիրմիզէ մէմնուն օլտում—տէտի ։

Վագըա Վէրտիէնին շու սէօզլէրինտէն հիչ պիր մանա իսթիխրաճ օլունամազ իտի իսէ տէ, սէսի Կալուպէնին գուլաղընա վասըլ օլտըգտա, պիր սիւրաթլէ տէօնիւպ մէրգումըն եիւզիւնէ պագտը ։

Վէրտիէ քիւչիւք պիր իրատէ զըյաֆէթինէ կիրմիշ օլուպ, քէնտի թանըտըղը սախթէ րահիպէ պէնզէմէքտէ օլտուղընտան, Կալուպէ քէնտի քէնտիյէ.

—Պէն պու սէսի պաշգա տէֆա տա իշիթմիշիմ—տէտիքտէն սօնրա, եիւքսէք

սէս իլէ .— Կիւնէշ մի կէօզլիւմէ իչին կիրիյօր —տէյիպ , էրինտէն գալգըպ պիր խալէմլէ ալտը վէ մասանըն էթրաֆընը տօլաշըպ , Գապիւսօնըն եանը պաշընտա կէնտի օթուրտու քի , պու վազիյէթտէ , թա Վէրտիէնին գարշըսընա տիւշէրէք կէօզլէրինի օ թարաֆա տիքտի ։

Սախթէ գարթան վան Պրէօք իլէ ըէֆիգի , շու արալըգ եավաշճա գօնուշմագտա իտիլէր ։ Լարթիկ սաաթըն գաչ օլտուղունը սօրուպ վէ անլայըպ , տահա վագըթլարը կէնիշ օլտուղը ճիհէթլէ , պիր միւտտէթ տահա օրատա արամ իտէյիլէճէկլէրինի Վէրտիէյէ պէյան իթտի ։

Կալուպէ՝ մէրգումանըն հէր պիր հարէքէթինը թէտգիգ իթմէքտէ օլուպ , միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա պիր ընտիշէյէ տալտը · սէսի տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլան շախսը թանըյամատըղընտան , մէկէրչի էյիճէ խաթըրընտա գալմամըշ օլմասը գիւլիւմինէ գաչիպ օլտը · Վէրտիէ իսէ ըէֆիգիյէ կէօրիւշտիւքլի սըրատա , քասթ կէյէ նազարընը Կալուպէյէ աթֆ էյլէտիքտէ , Կալուպէ իշին թէհլիքէլի օլտուղունը վէ թանըլաճաղընը վէ մէրգումըն պըրագըպ սիվիշմէկէ մուվաֆֆագ օլաճաղընը անլայըպ , եուզիւնին պիր գըսմընը կէօսթէրմէյէճէք սուրէթտէ օթուրմաղա միւսարէաթ էյլէտի իսէ տէ , իշ իշտէն կէչմիշ վէ Վէրտիէ Կալուպէնին եուզիւնիւ կէօրմիւշ վէ թանըմըշ օլուպ , օքէրա պալօսընտաքի հէքիմ գըյաֆէթինտէ կէօրտիւկի շախս իտուկինի , վէ ըէֆիգինին տէ տիւկէր հէքիմ օլտուղունը անլայըպ , աճապա քէնտիլէրինի գօվալամագտա օլտուգլարը զաննընտա գաչիպ օլտը իսէ տէ , մէրգումանըն քէնտիլէրինտէն էվվէլ կէլմիշ օլտուգլարը , վէ քէնտիլէրինին օրայա կէլէճէկլէրինէ քիմսէնին խապէրի օլմատըղը ճիհէթլէ , պիր տէրէճէյէ գատար գալպի ըահաթլանտը · անճագ մատամ Րօզիէնին պու իշտէ պարմագը օլմասընը տա իհթիմալտէն ատտ իթտիյինտէն , օրատան սավուշմաղա գարար վէրիպ , Լարթիկէ էյիլէրէք ·

—Հիսապը թէմիզլէ տէ սավուշալըմ—տէտի , վէ Լարթիկ սէպէպինի սուալ իթտիքտէ , —չաբուգ բարալարը վէր տիյօրըմ սանա · · · պուրատա բօլիստէն ատամ վար · · · արգանա պագմա · · · շայը կէչմէյիպ , տօղրուճա Գրէթէյլ քէօբրիւսիւնէ կիտէրիզ , —տէյու ճէվապ վէրտի ։

Լարթիկ ըէֆիգինին սէօզիւնէ իմթիսալէն , արգասընտա տէօնմէքսիզին մասանըն իւզէրինէ վուրտու · Գապիւսօն պէր վէճհը սապըգ Կալուպէ վէ Սիլվէն իլէ պօշպօշադըղընտա տէվամ իթմէքտէ օլտուղընտան , եինէ եէրինտէն գըմըլտանմայըպ ,

—Հու մատամ Գապիւսօն , իչի՞թմէյօրմըսըն , չաղըրըյօրլար , կէլսէնէ —տէյու պաղըրտըգտա , գարը հէման գօշուպ միւշթէրիլէրինտէն պիր պէշ ֆրանգ ալտը վէ ալաճաղընը ալը գօյուպ իւսթ եանընը վէրտի ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ գալգըպ կիթտիլէր ։

Կալուպէ .— Շիմտի իչիմիզ իշ օլտը , կիտիյօրլար ։

Սիլվէն .— Քի՞մ կիտիյօր ։

Կալուպէ .— Շուրատա օթուրմըշ օլան հէրիֆլէր ։

Սիլվէն .— Վարսընլար կիթսինլէր , պիզէ նէ՞.

Կալուպէ .— Էկէր թախմին իթտիյիմ ատամլար իսէ , իշիմիզ վար ։

Իքիսի պէյնինտէ կիւզէրան իտէն շու սէօզլէր , Գապիւսօնըն մէրագընը մուճիպ օլուպ ։

—Նէ՞ օ , նէ՞ օ , նէ՞ վար , քիմի՞ն իչիւն սէօյլէյօրսընըզ ։

Կալուպէ մասանըն իւզէրինէ իւչ ատէտ պէշ ֆրանգլըգ ֆըրլատարագ .—Քիմսէ իչիւն սէօյլէմէյօրըզ · պիր շէյ եօգ —տէյիպ , վէ քարանըն իսթ թարաֆընա պէգլէմէյիպ , ըէֆիգիյլէ շայըն սահիպինտէքի եօլա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու ։ Լարթիկ իլէ Վէրտիէ եիւզ ատըմ գատար իլէրլէմիշ օլուպ , չաբուգ եիւրիւմէքտէ իտիլէր ։

Սիլվէն .— Անլաթամա՞գմըսըն նէ օլտուղընը ։

Կալուպէ .— Շու կիտէն իքի քիշիտէն պիրինին սախթէ բահիպ օլտուղընա էմին իմ · · · սէսինտէն թանըտըմ · · · օ տա պէնի թանըտը · · · կէօրտի՞ն եա , հէման սավուշտուլար ։

Սիլվէն .— Էկէր օ օլտուղընա էմին իսէն , արգալարընտան գօշուպ եէթիշմէլի , թութմալը , եարտըմա ատամ չաղըրմալը վէ մատամ Րօզիէ կէլինճէյէ տէկին թէվգիֆ իթմէնին չարէսինէ պագմալը ։

Կալուպէ .— Իշի պու տէրէճէ վէվէյլէյէ վէրէճէք գատար էմին տէյիլիմ · սօնրա հիւքմի գարագուշի իլէ ատամ թէվգիֆ իթմիշիզ տէյու պէլամըզը պուլուրըզ · պունըն իլէ պէրապէր , զաննըմ եանըլմայօրըմ · · · կէօրիւ՞յօրմըսըն · պիզտէն եիբագլանմագ իչիւն նէ՛ գատար աճէլէ եիւրիւյօրլար ,

Սիլվէն .— Արգալարընտան գօվալամագլա հիչ պիր զարարըմըզ օլամազ, տէտի ·

Պէշ տագիգա գատար սէսսիզճէ գօվալատըգտան սօնրա , Կալուպէ սէվինճ իլէ .— Իշթէ , մատամ Րօզիէ կէլիյօր տէտի ։

Ֆիլհագիգա ուզագտան մատամ Րօզիէ քիւֆէսի սըրթընտա կէլմէքտէ օլուպ , Վէրտիէ վէ Լարթիկ իլէ գարշըլաշմագ իւզրէ իտի ,

Կալուպէ .— Թանըյաճագը աչիքեար տըր · շիմտի պիզի տէ չաղըրըր · օնուն իչիւն տայանըլըրըմըզը եագլայալըմ ։

Սիլվէն .— Պէն հայըրըմ · · · լաքին մէճպուրիյէթ գալմայաճագ կիպի անլատըմ ։

Կալուպէ .— Նիչի՞ն ։

Սիլվէն .— Պագսանա · · · գարշըլաշտըլար · · · եիւզլէրինէ պագտը , եօլունա տէվամ իթտի · տիմէք օլուր քի թանըյամատը ։ Էկէր Գըվէրնէ թէամիւլ օլունան Բիէր Լարթիկ իքիսինտէն պիրի օլսա իտի , մատամ Րօզիէ էօյլէ գօլայընա եագալարընը պըրագըպ կէչմէզ իտի ։

Կալուպէ .— Հէր նէ օլսա , պէն թախմինիմի սէօյլէմէլիյիմ ։

Սիլվէն .— Էյպէթթէ—տէյիպ , իքիսի պիրտէն մատամ Րօզիէյէ տօղրու չաբուգ չաբուգ եիւրիւմէկէ պաշլատըլար ·

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ եօլուն էյրի պիր ճիհէթինէ վասըլ օլմուշ օլտուգլարընտան , կէօզտէն նիհան օլտուլար ։

Իւչիւ պիրպիրլէրինի պուլտուգլարընտա , մատամ Րօզիէ մէմուրլարըն սուրաթլը հարէքէթլէրինէ թէաճճիւպ իտէրէք .— Նէ՞ վար , —տէյու սուալ իթտի ։

Կալուպէ · նէֆէսի հըզա հըզամայա .— Գարշընա կէլէն քիշի հըգտըլար ·

Րօզիէ .— Էվվէթ ·

Կալուպէ .— Եիւզլէրինէ պագտը՞ն մը ·

Րօզիէ .— Պագտըմ ։

Կալուպէ .— Թանըմառըն , տէյի՛լ մի ։

Րօզիէ .— Թանըմառըմ , Թանըտը՞գ մը խօսէր ։

14

Կալուպէ .— Գըսսա պօյլուսընա տըգգած իթտի՜ն մի ։

Րօզիէ .— Կէօզլիւքլիւսինէ՞ մի ։

Կալուպէ .— Էվվէթ ։

Րօզիէ .— Էյ քի՞մ իտի քի ։

Կալուպէ .— Եարմա բահիպ օլմալը · արգատաշը տա Բիէր Լարթիկ օլաճիկ։

Էմէ ժուպէրին պէնցի աթըպ .— Լարթի՞կ · վա՛յ պաշըմա , Լարթի՞կ մի՝ Լարթիկի գարըըլայըմ տա , Թանըմայըմ մը՞ ։ Գապիլ տէյիլ՝ Սէն շան գազանմագ արզուսընտան տէլի օլմուշըն , վէ շու տիվանէլիք էսէրի օլարագ քիմի կէօրսէն Լարթիկ տիր զանն իտէյօրսըն ։

Կալուպէ .— Իտտաա վէ ըսրար իթմէկէ ճէսարէթ իթմէյօրըմ · էօյլէ Թախմին իթտիմ տէտիմ , իշթէ օ գատար · պունըն իլէ պէրապէր , զաննըմ շու իքի քիշիի գօվալամագ լազըմ տէն տիր ։

Րօզիէ .— Պու պապտէ հագգըն վար · իքինիզտէն պիրի արգալարընտան գօշըն։

Կալուպէ .— Պէն կիտէրիմ , վէ կէօզիւմին էօնիւնտէն պըրըմամ—տէյիպ , հէման սէյիրթտի իսէ տէ , օն ատըմ գատար պըլըգտան սօնրա տուրուպ .— Կէճ գալմըշըզ , չայըն օ պիր Թարաֆընա կէչիյօրլար—տէյերէք , սանտալը կէօսթէրտի։

Րօզիէ .— Կէօրիւնիր քի տէմիր եօլը մէրքէզինէ կիտիյօրլար · ուզագտան թէագըպ իթմէլի ։

Կալուպէ .— Ղայէթ ինթիյաթլը հարէքէթ իթմէլիյիզ · չիւնքի կէօզլիւքլիւ չախս եարմա բահիպ իսէ , պէնի Թանըմըշ օլմալը տըր · շու հալտէ օնլար տա պինի կէօզէթիրլէր ։

Րօզիէ .— Հէր հալտէ պիր ան էվվէլ չայըն օ պիր սահիլինէ կէչէլիմ · պիր գայըգ պուլըն · էկէր Կալուպէ Թանըլմամըշ իսէ , վէ էկէր գաթարըն վիւսուլինտէն էվվէլ մէրքէզէ եէթիչէպիլէճէք օլուր իսէք , էլլէրի գօլլարը պաղլանըր վէ Թէսլիմ օլմաղա մէճպուր օլուրլար ։

Սիվէն .— Գապիւսօնըն սանտալըրը վար , պիր Թանէսինի էլէ կէչիրէյիմ—տէյիպ , մէյխանէնին եօլունը Թութտը ։ Մէյխանէճի՝ իչրէթտէն վէ պօշպօղազըգտան հէլաք օլմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ օլուպ , մասալարտան պիրինին ուզէրինէ եիւզիւ ուսթիւնէ եաթմըշ ույումագտա օլտուղընտան , Սիվէն՝ գօճասընըն օմուզընը սարսարագ ույանտըրմաղա ուղրաշմագտա օլան գարըսընա միւրաճաաթլա ։

—Պիր չիֆթ քիւրէք վէր , գայըգլարընտան պիրինի ալայըմ տա նէ գատար քի քիրա իսթէրսէն վէրիրիմ—տէտիքտէ , Մատամ Գապիւսօն , —քիւրէքլէր պաղչէնին քէօշէսինտէ սօնտըրմանըն ալթընտա տըրլար , գայըգլար իսէ մէյտանտա օլտուղընտան , հանկըսընը իսթէրսէն ալ—տէյու ճէվապընա , Սիվէն Թէշէքքիւրլէ պէրապէր , իքի քիւրէք ալըպ գայըգլարըն պաշը օլտըղը Թարաֆա միւթէվէճճիհ

օլտը ։ Մատամ Րօզիէ իլէ Կալուպէ տախի օրատա , Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին պինմիշ օլտուգլարը սանտալը կէօզէթմէգտէ իտիլէր ։

Մէզքիւր սանտալ՝ չայըն քիւչիւք գօլլարընտան պիրինէ կիրմիշ իքի տարաֆըգ աղաճլարընտան կէչէրէք , չըմէնտըֆէր մէրքէզինէ կիտէն եօլա տօղրու կիթմէքտէ իտի։

Մատամ Րօզիէ .— Եանաշաճագլար , չաբուգ կիտէլիմ սանտալա—տէյիպ , իւչիւ տախի սանտալա աթլատըլար ։

Սիվէն իրի չէօզիւպ քիւրէք չէքմէյէ պաշլատը · լաքին պուլընտըգլարը ճիհէթ տար օլտուղընտան , գուվվէթլի պիր ագընթը վար իտի ։ Հէր նէ գատար քէնտիլէրի եօգարը տօղրու կիթմէք իսթէրլէր իտի իսէլէր տէ , ագընթը չայըն աշաղը Թարաֆա սանտալը սիւրիւքլէր իտի ։

Րօզիէ .— Պաշա չըգամայաճաղըզ , Թէրսինէ կիտիյօրըզ ։

Սիվէն .— Զարարը եօգ , եէթիշիր քի գարշը գըյըյա եանաշապիլէլիմ · գարշըյա չըգարսագ , մէրքէզտէն պիր ազ ուզագըա տիւշմիւշ օլաճաղըզ , իշթէ օ գատար—տէյերէք , քիւրէք չէքմէկէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ , պօյնունըն վէ գօլլարըն տամարլարը գապարտըգճա գապարմագտա վէ քիւրէքլէր չաթըր չութըր չաթըրտամագտա իտիլէր ։ Կէրչի գարշը գըյըյա եանաշմագտա իտի իսէ տէ , ագընթը տայիմա սանտալը աշաղը սիւրիւքլէմէքտէ իտի ։ Շու սըրատա գաթարըն եիւրիւյիշի սէսիլէ մաքինանըն տիւտիւք սէսի իշիտիլմէքլէ , գաթարըն վարըը օլմագտա իտուկի անլաշըլտը ։

Րօզիէ շիտտէթլէ հիտտէթլէ .— Գաթար կէլիյօր , գաթար՝ ալըպ օ խայտուտլարի Բարիսէ կէօթիւրէճէք , պիզ տէ անլայամայաճաղըզ քի՛ Կալուպէ եանըլմը՞շ մը , եանըլմամը՞շ մը ։

Սիվէն .— Պու կէլէն գաթարա եէթիշէմէզլէր · · · էօթէքինէ պէքլէմէկէ մէճպուր օլաճագլար տըր ։

Րօզիէ .— Էկէր Կալուպէյի Թանըմըշլար իսէ , պու թրէնի գաչըրմամագա չալըշաճագլար տըր , պիզ տէ իզլէրինի ղայպ իտէճէյիզ · · · պիր համլա տահա , պիր համլա տահա , սէնի կէօրէյիմ —տէտիքտէ , Սիվէն եէրինտէ տիքիլիպ պիր գաթ տահա գուվվէթլէ քիւրէքլէրէ տայանը վէրմէսիյլէ , պիրտէն պիր չա՛ըրտը տըր գօբուպ , Սիվէն պաշը աշաղը վէ այագլարը եօգարը տօղրու տէվրիլիվէրտի ։ Բիւրէյին պիրիսի գըրըլմըշ օլտուղը , սանտալը գուլլանմագ կիւճլէշտի ։

Րօզիէ .— Ա՛հ , չէյթան օ խընզըրլարըն մուլքինի օլմալը · աման գըյըյա եանաշալըմ , չիւնքի ագընթը պիզի սիւրիւքլէտիքճէ սիւրիւքլէյօր · —տէտի ։

Ֆիլհագըգա քիւրէյին գըրըլտըղը էսնատէ սանտալ քէնտիլիյինտէն տէօնիւպ աշաղը տօղրու իլէրուլէմէքտէ իտի ։

Սիվէն խնճիւմիւ վէ չաշգընլըգ հալտէ պապաշա գալգմագտա իքէն , Կալուպէ սաղլամ օլան քիւրէյէ եարըշմըշ , սանտալը սահիլէյինտէն պիրինէ եանաշտըրմաղա ուղրաշմագտա իտի իսէ տէ , ագընթը ղալէպէ իթտիյինտէն մուվաֆֆագ օլամայըպ , կիթտիքճէ սանտալ աշաղը տիւշմէքտէ , վէ տիւշտիքճէ չայըն տար ճիհէթինէ վարմըշ օլմաղլա , ագընթը գայալարա տօղրու սանտալը կէօթիւրտիւ ։

Մատամ Րօզիէ հալին Թէհլիքէյի օլտուղընը անլայըպ .— Սանտալ բարչալանաճագ—տէտիքտէ , Կալուպէ · —Պէն գայալարա չարբըրըմամ—տէտի ։

Սանտալ սըրա գայալարա եագլաշմագտա օլուպ, Կալուպէ քիւրէկէ տայանարագ, սանտալըն պուրնընը ագընթըյա չէվիրիպ, սանտալ օգ կիպի գայալարըն արասընտան ուչմագա պաշլատը, վէ նիհայէթ անաֆորըը պիր մահալտէ սարըլըպ իչինէ եարըյա գատար սու տօլտու իսէ տէ, եինէ եիւրիւմէկէ տէվամ էյլէտի ։

Սիլվէն.— Տիգգաթ էթ. ագընթը պիզի սէօյլէտ աղանլարընա տօղրու սիւրիւքլէյօր... չիմտի արթըգ սանտալ պաթաճագ տըր... պինաէն ալէյհ, աղանլարա եէթիշտիրիլմիզտէ, պիր ան էվվէլ տալլարա եափըշալըմ—տէյիպ, իւչիւ տէ սանտալըն էօն թարաֆընա կէլտիլէր. սանտալըն օ թարաֆը տըըր պասըպ պիւսպիւթիւն սույըն իչինէ պաթմագտա իտի ։

Մատամ Րօզիէ սէօյլէտ տալլարընտան պիր գալընընա սարըլըպ, վիճուտի սույըն իչ՛նտէ օլտուղը հալտէ ասըլը գալտը ։

Կալուպէ իլէ Սիլվէնի սու գարըշըըպ կէօրիւնմէզ օլտուլար, վէ ֆագաթ պիր ազ սօնրա պիրպիրլէրինտէն ուզագ օլարագ սույըն եիւզիւնէ չըգտըլար ։ Իքիսի տէ եիւզմէք պիլիրլէր իտի իսէլէր տէ, ագընթըտան մէէյուս օլմագտա իտիլէր. էլպիսէլէրի վէ խուսուսիյլէ գալըն այագգապըլարը տէրէճէի նիհայէտ սըգընթը վէրմէքտէ վէ հարէքէթլէրինէ մանի օլմագտա իտիլէր ։

Սիլվէն.— Կա՛լուպէ, եահո՛ւ ։

Կալուպէ.— Սի՛լվէն, եահո՛ւ ։

Սիլվէն — Գրագալըմ ագընթը պիզի սիւրիւքլէսին. եօգսա քէտի եավրուսը կիպի պօղուլաճաղըզ... գարշըմըզտա սաղլըգ կէօրիւյօրըմ. պէլքի օրատա տիքիլ թութթուրապիլիրիզ ։

Կալուպէ.— Հայտէ, օրայա կիտէլիմ ։

Պէկ տագըգա սօնրա, իքիսի տէ տէրմանսըզ վէ թագաթսըզ հալտէ, նըսֆընը սու գաբլամըշ պիր ատայա եանաշտըլար քի, օրատան սանտալըն պաթտըղը նօգթա ասլա կէօզիւքմէմէքտէ իտի ։

Սիլվէն.— Էյի եագայը գուրթարտըգ ։

Կալուպէ.— Պօղուլմագտան գուրթուլտուգ ամմա, կէօյլէս իւֆիւնէթինտէն գուրթուլամայաճաղըզ ։

Սիլվէն.— Այագլարըն ըսլանտը՞ տէյու մը ։

Կալուպէ.— Էօյլէ՞ եա ։

Սիլվէն.— Ամմա եաբտըն հա՛, գարը՞մըըն սէն. պիզ քիւրէճ վէ գում իլէ եաբըլմըշըզ. գարը տէտիք տէ աճապա մատամ Րօզիէ նէ՞րէտէ գալտը ։

Կալուպէ.— Սէօյլէտ տալընա սարըլտըղընը կէօրտիւմ ։

Սիլվէն.— Լաքին տալ գըրըլմըշ օլմալը. չիւնքի պիր ճիտտին տիւշտիւյիւնի իշիթտիմ... պիչարէնին շու սաաթտա չայըն թա տիպինտէ պուլունտըղընա շիւպհէ եօգ ։

Կալուպէ.— Գիւլէ իտիմ րէճա իտէր իտիմ քի, պաթմագտան էվվէլ պարա քէսէսինի պանա վէրսին տէ էօյլէ պաթսըն ։

Սիլվէն.— Սէն բուսուլանը ղայպ իթմէյօրսըն, պիրա՛տէր. լաքին պօշպօղազըղըն սըրասը տէյիլ... պէն տիթրէյօրըմ... պուրատա տուրմագա կէլմէզ... քէտէք չէքիլէն եօլու թութալըմ տա Շարանթօնօյա գատար գօշալըմ... օրատա

պիր հանագ ըըճագ չօրպա եուտարլայալըմ քի, վիւճուտումիւզ պիրազ գըզըսըն. իչմէքլիղին օլամայաճագ. անճագ արթըգ ագընթը եօգ. օն օն իքի գուլաճ գատար եիւզէճէք օլուր իսէք, սաղլամ թօփրաղը պուլուրըզ... հա՛յտէ եօլա տիւշէլիմ, —տէյիպ, թէքրար չայա աթըլտը ։ Կալու՛պէ րէֆիգինէ իմթիսալ իթտի ։

15

Ֆիլհագըգա պիր գաչ համլատա սահիլէ եանաշտըլար. օրատա, սուտան չըգան քէօբէքլէր միսալի սիլքինիպ, գօշա գօշա Մէզօն-Ալֆօր եօլունը թութտուլար. օնլար գօշմագտա օլսունլար, պագալըմ մատամ Րօզիէ նէ՞ օլտու ։

Մէրգումէ պիլէքլէրինին գուվվէթիլէ սույըն իչինտէն չըգմագ սէվտասընա տիւշտիւ իսէ տէ, խէլէճանտան գուվվէթ տէնիլէն շէյին էսէրի պիլէ գալմամըշ օլտուղընտան, սարըլմըշ օլտուղը տալ գըրըլըպ, սույըն իչինէ կէօմիւլտիւ ։ Անճագ պիր միւտտէթճիք սօնրա թէքրար սույըն եիւզիւնէ չըգըպ, ագընթըյա գարշը ուղրաշմաղա պաշլատը. պաշընը պիր գայա բարչասընա չարբմըշ օլտուղընտան, եիւզիւնտէն աղըղը գան ագմագտա իտի ։ Պիր տաշա եէնիտէն սույըն իչինէ պաթաճաղը սըրատա, սույըն եիւզիւնտէ չալգալանան պիր շէյ կէօրիւպ, հէման ճան ալամէթիլէ եագալատը. չալգալանան նէսնէ իսէ, սանտալըն քիւրէքլէրինտէն պիրի իտի. մատամ Րօզիէտէ արթըգ պօղուլմագ գօրգուսը գալմատըղընտան, ագընթըյա թէսլիմ օլտու ։ Նիհայէթ քիւրէք, չայըն եաթաղընա սաբլանմըշ օլան գայալարտան պիրինէ իլիշմէքլէ տուրտուգտա, էմէ ժուպէր էթրաֆա պիր կէօզ կէզտիրտի ։ Էօյլէքտէն ասլա ֆիւթուր իթմէմէքտէ իտի. անճագ, ճանը կիպի սէվմէքտէ օլտուղը վէ պիր տաշա կէօրմէք արզուլէտիյի օլըու Մօրիսի տիւշիւնիր, վէ շու տիւշիւնճէ, պաշը ուճունտա տուրան էճէլ իլէ ուղրաշմագ իչիւն քէնտիսինէ գուվվէթ պախշ իտէր իտի ։ Պիր թարաֆտան սույըն քէնտիսինի ալըպ կէօթիւրէճէք տէրէճէտէ սէյլ կիպի ագմագտա օլտուղընը, վէ ճինէթը ախէրտէն տախի, տալլարը սույըն իչինէ սարգըլմըշ չալըըգ իլէ մուհաթ սահիլի կէօրէրէք.— Էկէր շու քէօշէյի թութթուրապիլէճէք օլսամ, եօլու գօլայ պուլուրըմ—տէտի իսէ տէ, պուլունտուղը նօգթա իլէ սահիլ պէյնինտէ պիր մէթրօյա եագըն մէսաֆէ օլուպ, տիթրէմէքտէ վէ էլպիսէլէրի վիւճուտընա եափըշմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, տամարլարընտաքի գան տօնմագտա վէ տիշլէրի գանըըր գանըըր պիրպիրինէ չարբմագտա իտի ։

—Նարտըմա չաղըրսամ, նէյէ՞ եարար. գարանլըգ պասըյօր. պիրիսի եարտըմա եէթիշինճէյէ տէկին, օ տա էկէր կէլէն օլուրսա, պէն օն քէրրէ իլիմտէն պիթէրիմ. գայայա իլիշմիշ օլան քիւրէք, գայատան գուրթուլուպ եինէ ագընթըյա գաբըլմագ գօրգուսը հէր ան պագը. մամաֆիհ եաշամագ իսթէրիմ, եաշամա՛գ. օղլում իչիւն եաշամագ իսթէրիմ... ամմա նա՞սըլ իթմէլի, եա՛ Րապպիմ, պէն եարտըմա եէթիշ, —տէյիպ, վէ մէէյուսիյէթին սօն տէրէճէսինէ պէքլէմէյիպ, հէրշի պատապատ քիւրէկի պրագըպ, վէ գօլլարընը ուզաթըպ սահիլէ տօղրու աթլատը. շու աթըլըշտա, պիր պարըգ վիւճուտի սույըն եիւզիւնտէն եօգարը չըգտը վէ մուախխարէն եինէ իչէրի պաթտը իսէ տէ, նիհայէթ պիր թութամ չալը գավրայապիլտի, վէ ուչուրըմա տօղրու սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ չըգմաղա սա-

վախթընտա, այաղընը տուրտուրապիլէճէք պիր եէր պուլամամըշ օլտուղու չօճուգ սաքէթինտէ, չիմէն արասընտա քիւչիւք պիր խօլա գատար չըգամըյըր · Օրատա նէֆէսինի պիլէ ալմագըզըն տիք չէօքիւպ, թէքրար օղլունը կէօրէպիլմէք սաատէթինի իհսան պույուրմուշ օլան Ճէնապը Հագգա թէշէքքիւր էյլէտի :

Վա՛հ պիճարէ գարը · վա՛հ սէֆիլ վալիտէ :

Մուախխարէն գալգըպ վէ եիւրիւմէք իսթէյիպ, սալլանա սալլանա պիր գաչ ատըմ ատը · եիւզիւնտէն սըզաղը գան աղըրգնա ագմագտա վէ ճիսմի կիթտիքճէ զայըֆ տիւշմէքտէ իտի · այագլարընտա գուվվէթ գալմատը · վէ չուն սօն գայրէթ վէ ճէսարէթի նէթիճէսի օլարագ, պիւսպիւթիւն տէրմանսըզ գալտը · կէօզլէրի գարարըպ պաշը եէրի կէօրմէզ օլտու · վէ նիհայէթ պիխապէր եէրէ տիւշիւպ սէրիլիվէրտի :

⁂

Լորթիկ իլէ Վէրոնիք, պօլիս մէմուրլարընըն Բօր Քրէթէյլտէ իճրայի թանզիգաթ իթմէքտէ օլտուգլարընը անլատըգլարընտան, Գապրիւօնըն մէյխանէսինտէն սավուշմաղա միւսարաաթ իթմիշլէր · վէ իքիսի տէ եօլտա մատամ Բօզիէյի գարշըլամըշլար իսէ տէ, մէրգումէնին զըյաֆէթինտէն նաշի ալա տիգգաթ իթմէմիշլէր իտի :

Մուգատտէման պէյան օլունտըղը վէճհ իւզրէ, սահիլտէ պիր քէօշէյի տէօնտիւրիւլէրի սըրատա, Վէրոնիք պիր պաղչէպանըն չայը կէչմէք նիյէթինտէ պուլունտուղընը անլայըպ, Լորթիկէ արգասընտան կիթմէսինի պէյան էյլէտի : Պաղչէպան քիւրէքլէրի թագմագ իւզրէ իտի :

Վէրոնիք .— Պիզի տէ գարշըյա կէչիրիր իսէն, սանա իքի Ֆրանգ վէր · քէօփրիւ տահա ուզագ օլտուղընտան, Թրէնէ եէթիշմէյէճէյիզ—տէտիքտէ .

Պաղչէպան .— Կի՛րինիզ, կէչիրիրիմ · վէ պունըն իչիւն տէ պարա վէրմէնիզ լազըմ կէլմէզ · · · պու աքշամ պիր ինսան իտտիհակէսի մուավէնէթի իթմէկի—տէյու ճէվապ վէրմէսի իւզէրինէ, իքիսի պիրտէն սանտալա պինիպ, պաղչէպան սանտալը աքընթըյա սալըվէրտի վէ քիւրէք չէքմէյէ պաշլատը :

Թէլաշը օլտուգլարընը պէլլի իթմէմէք իւզրէ, Լորթիկ իլէ Վէրոնիք եօլտա պօշ լագըրտըլար իթտիլէր · անճագ Վէրոնիք՝ կէօզլիւնիւ Կալուպէ իլէ Սիվէնի պըրագտըղը նօգթատան այըրմամագտա օլտուղընտան, սէպէպի-վահթէ՞ը զըյաֆէթինէ կիրմիչ օլան գարը իլէ գօնուշտուգլարընը կէօրտիւ . Լորթիկ՝ մէրգումէնին էվէ ճուպէր օլտուղընա գանաաթ հասըլ իթմէքլէ, խագալը գուրթարմըշ օլտուգլարընտան տօլայը շիւքիւր վէրմէքտէ իտի :

Սահիլէ եանաշաճագլարը սըրատա, Վէրոնիք՝ մատամ Բօզիէ իլէ ըէֆիգալէրինին սանտալը կիրտիքլէրինի կէօրիւպ, քէնտի քէնտինէ .— Արգամըզտան կէլէճէքլէր ամմա, պօշունա . պիզ խայլը իլէրիլէմիշիզ · արթըգ գօրգանագ իշ եօգ — տիմէքտէ իտի :

Լորթիկ պաղչէպանըն էլինէ պիր իքի Ֆրանգլըգ սըգըշտըրտըգտա, պաղչէպան .— Պանա պօրճունըզ օլմատըղընը թէքրար իտէրիմ · պէն սիզին իչիւն հիչ պիր գազանչ չէքմէտիմ · չիւնքի գաթէն Թրէնտէն աւտէթ ալմագ իւզրէ կէլէճէք իտիմ :

Լորթիկ .— Էօյլէ իսէ տէ, ալինէ ալ · պիզիմ սըհհէթիմիզէ պիր գատէհ չաբապ իչմէք իսթէ՞մէյօրմըսըն :

Պաղչէպան .— Սէօզլէրինիզէ գարշը կէլմէմէք իւզրէ ալըրըմ—տէտի :

Լորթիկ իլէ Վէրոնիք մուֆարագաթ իթտիլէր · լաքին սօլա սաղըպ մէրքէզէ կիտէճէք եէրտէ, սաղա սափըլար :

Վէրոնիք եավաշճա .— Պիզի գօվալայան վար :

Լորթիկ .— Շիւպհէ՞ մի վար · պիլիրիմ · նա՞սըլ խաթըմալը · · · հէր հալտէ Պօրիս Թօմանղօֆըն կէօնտէրտիյի ատամ իլէ կէօրիւշմէլիյիմ ·

Վէրոնիք .— Կէօրիւշիւրսին · · · իշթէ գարանլըգ պասըյօր, վէ գարարլաշտըրտըղընըզ զէման կէլտի · կէլէն շախս կէլմիշ օլմալը :

Լորթիկ .— Էյպէթթէ քի կէլմիշ տիր · լաքին արգամըզտան եէթիշիրլէր իսէ՞ :

Վէրոնիք .— Թէհլիքէ եօգ · պիզի շըմէնտէֆէր մէրքէզի թարաֆընտա արայաճագլար · պէն պահս իտէրիմ քի օնլար շու արալըգ մէրքէզ թարաֆընա կիտիյօրլար :

Լորթիկ .— Էօյլէ իսէ գօվալայան քիմտէ՞ր օլաճագ :

Վէրոնիք .— Օրէրա պալօսընտա կէօրտիւյիւմիւզ հէքիմլէր իլէ սէնին մահուտէ :

Լորթիկ .— Էմէ ճուպէր · · · սէն տէ պէնիմ կիպի մէմուլ իտիյօրսըն · · ·

Վէրոնիք .— Ասլա շիւպհէ եօգ ·

Լորթիկ .— Ա՛հ, Ալլահ վէրէ տէ շու չայըն իչինէ պաթսա գալսա :

Վէրոնիք .— Սէսինի քէս տէ եիւրիւյէլիմ—տէյէրէք, իքիսի տէ աթըմլարը չաբուգլաթըպ, սույըն քէնարընտա, էթրաֆը օխլամուր աղաճլարը իլէ մուհաթ պիր լօգանթայա վասըլ օլտուլար քի, օրայա բազար կիւնլէրի սէյյարլար կիտիպ էյլէնիրլէր իտի :

Վագըթ ագշամ օլտուղը ճիհէթլէ, լօգանթանըն կազլարը եանմըշ իտի :

Լորթիկ բէնճէրէնին եօնիւնէ կիտիպ ալնընը համա տայաթտը վէ բէրտէնին արասընտան իչէրիյէ պագտը :

16

Վէրոնիք՝ ըէֆիգինին մէմնուն հալինի կէօրէրէք .— Է՛յ, նա՞սըլ :

Լորթիկ .— Օրատա տըր ·

Վէրոնիք .— Իչէրի կիր քի, սէնի կէօրսիւն տէ ապշաքը չըգսըն · չիւնքի վագթըմըզ եօգ :

Լորթիկ՝ պիլարտօ սալօնընա չըգան գաբուսը աչարքէն, պէքլէյէն շախս պաշընը չէվիրիպ պագտըգտա, Լորթիկին պիր իշարէթի իւզէրինէ, մէրգում հէման այագա գալգըպ վէ հիտտեղնը թէմիզլէյիպ, Լորթիկ իլէ Վէրոնիքին եանընա կէլտի · պիրպիրլէրինէ սէլամ վէրիպ վէրտիքտէն սօնրա, Լորթիկ իլէ Բուսեա գօնուշմաղա պաշլայըպ, Վէրոնիքյի կէօսթէրէրէք .

—Արգատաշըն քի՞մ տիր :

Լորթիկ .— Էմնիյէթլի պիր տօսթ քի, հէր սըրրըմա աշնա տըր :

Նիգօլա Կօլ (մէրգումըն իսմի) .— Տիմէք քի էմնիյէթ իտէպիլիրիզ :

Լարթիկ .— Հէր վէճն ըլէ :

Նիգօլա .— Բուսծա պէլի՞ր մի :

Լարթիկ .— Խա՛յր :

Նիգօլա .— Օ հալտէ Ֆրանսըզճա սէօյլէշէլիմ· չիւնքի կիզլեմէնին ֆայտասը եօգ :

Լարթիկ .— Էվէ բէք հագլըսըզ· իզիմիզի արայաճագլար· Թրէն իլէ կիթմէք իհթիյաթսըզլըգ օլըր · Նէհրէն Բարիսէ ավտէթ իտէրիզ · · · արգատաշ կէլինիզ · պէն Բարիսին ճիվարլարընը պիլիրիմ :

Նիգօլա .— Արգանըզտան գօվալայա՞ն մը վար :

Լարթիկ .— Էվվէթ · պիր թէսատիւֆիլէ էն թէհլիքէլի տիւշմէնիմիզէ րասթ կէլտիք · · · չօգտան պէրու թանըտըգըն պիր գարը :

Նիգօլա .— Քի՞մ իմիշ օ գարը :

Լարթիկ .— Էմէ Ժուպէր :

Նիգօլա .— Հագըգաթէն գօրգուլաճագ պիր տիւշմէն տիր · · · լաքին եօլունը շաշը՞րթմադընըզ մը :

Լարթիկ .— Շիմտիլիք էօյլէ մէմուլ իտիյօրըզ :

Գէօյլէճէ կէօրիւշէ կէօրիւշէ նէհրին քէնարընա վասըլ օլմուշլար իտի : Սանկիւ օթուզ գատար գայըգ վէ սանտալ պաղլը իտի · Իսկէլէյէ եագըն քիւչիւք պիր քէօշք վար իտի քի , գաբուսը պիր չիվիյէ պաղլանըգ տըրըր իտի · Լարթիկ մէզքիւր գաբուսըն աչըլմասընըն եօլունը պիլտիյինտէն , քէօշքէ կիրիպ պիր չիֆթ քիւրէք ալըր վէ պէօյլիւճէ պիր սանտալ կէօթէրէրէք ·

—Շունըն իչինէ կիրէլիմ · · · պիրագ կէտէրիզ , վէ շու սըրատա կէնիշճէ կէօթիւրիւրիզ :

Նիգօլա .— Քիւրէք չէքմէք պիլի՞րմիսին :

Լարթիկ .— Սէն բագաթ օլ · · · քիւրէք չէքմէք պիլիրիմ . վէ շայըն պու ճիհէթինի էն պիրինճի պալըգճը վէ եախօտ սանտալճը գատար թանըրըմ :

Զայըն էմին պիր ճիհէթինէ սանտալը գօյվէրտիքլէրինտէ .

Լարթիկ .— Գօնթ Ռօմանզօֆ մէքթուպըմը նէ՞ վագթ ալըր :

Նիգօլա .— Օն պէշ կիւն օլտու · կէօրիւյօրսըն քի վագթ գայպ իթմէյիզ , հէման պէնի կէօնտէրտի · · · տիմէք քի Գօնթ Իվան Գուրավիէֆ Բարիստէ՞ մի տիր :

Լարթիկ .— Քեանունը էվվէլ այընտան պէրու Իվան Սմիրնօֆ նամըյլա Բարիստէ տիր · պունը խապէր ալալը պիր այ օլտու , վէ տէրհալ Գօրիս Ռօմանզօֆա մալիւմաթ վէրտիմ :

Նիգօլա .— Հագըգաթէն Իվան Գուրավիէֆին Բարիսէ կէլմէսինտէն մագսատը , Գօնթա եագըրըըն խուսուսա՞ մը տըր :

Լարթիկ .— Էվվէթ · · · մէմուլին ղայրը պիր սուրէթտէ իդիմի պուլուպ , Բէթէրսպուրկտան պուրայա գատար արգատաշ կէլմիշ . ագը Փիէռի՝ պէնի էլէ կէչիրիպ , եա հէպրէն վէ եախօտ բարա գուվվէթիլէ Գօնթէս Գուրավիէֆին գաթիլի մահաէլինտէ Գօրիս Ռօմանզօֆըն միւտախէլէսի օլտուղունը իսպաթընը պէնիմ էլիմտէն ալմագ տըր :

Նիգօլա .— Պու ճիհէթլէ էմի՞նմիսին :

Լարթիկ .— Էվվէթ , էմինիմ .

Վէրօնիք .— Սո՛ւս · պիր քիւրէք սէսի գուլաղըմա կէլիյօր · · · պիր սանտալ կէլիյօր օլմալը :

Լարթիկ .— Սիզ տագլանըն · · · եալընըզ պիր քիշի չիւրիւկէյի տավէթ իթմէզ :

Վէրօնիք իլէ Նիգօլա սանտալըն իչինտէ կիզլէնտիլէր :

Լարթիկ՝ չարգը չաղըրա չաղըրա քիւրէք չէքմէկէ տէվամ իթտի · Փիլվագը Վէրօնիք եանըլմամըշ օլուպ , եօգարը տօղրու պիր սանտալ կէլմէքտէ իտի · մէզքիւր սանտալ գարանլըգտա սիյահ պիր նօգթա կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ , մէսաֆէ գըսալտըգճա , տահա զիյատէ սէչիլմէկէ պաշլար իտի ·

Լարթիկ՝ սանտալըն իչինտէ ուզուն պօյլու վէ սըրմա չէրիտլի շափգալը պիր քիմսէ կէօրմէքլէ , վէ բօլիս ժանտարմասը օլտուղունը անլամագլա , սօղուգ սօգուգ թէր տէօքմէկէ պաշլատը :

Իքի սանտալըն գարըն գարըյա եագլաշաճագլարը սըրատա , Լարթիկ պիր քիւրէքտէ քէնտի սանտալընը իքի իւչ մէթրօ ուզագլա աթտը :

Ժանտարմա .— Հօ՜ , հօ՜ · կէճ վագթ պուրալարտա կէզիյմէզ :

Լարթիկ Փիւթուրսըզ պիր սէս իլէ .— Էվվէթ օն պաշը · շուրատա պէն տէ պաղլայաճագըմ :

Ժանտարմա նէֆէրի , քէնտիսինէ օն պաշը տէնիլմէսինտէն մէմնունէն կիւլէրէք .— Էլպէթթէ քի կէճէ վագըթ պալըգ ավընա չըգմայաճագսըն :

Լարթիկ .— Օ՛հ , օ ճիհէթլէ բահաթընա պագ · պէօյլէ գարանլըգ կէճէտէ պալըգլարը բահաթսըզ իթմէք քիմի՞ն խաթըրընտան կէչէր · աթէթա սաղ էլիմի սօլ էլիմտէն ֆարգ իտէմիյօրըմ :

Ժանտարմա .— Էօյլէ աամիլար վար քի , աղ աթմագտան վազ կէչէմէզլէր :

Լարթիկ .— Ալլահ րաստ կէթիրսին · պէն օնլարտան տէյիլիմ :

Ժանտարմա .— Հայտէ ուղուրլար օլսուն :

Լարթիկ .— Սանա տա ուղուրլար օլսուն , օ՛ն պաշը :

Իքի սանտալ իքի թարաֆա կէչիպ կիթտիլէր :

Լարթիկ քէնտի քէնտինէ .— Գօրգումըզ եանըլմըզտա գալտը · Ավճըլար իչին գօլ տօլաշըյօրմըշ · տիմէք օլուր պիզի կէօզլէյէն եօգ—տէտի :

Վէրօնիք իլէ Նիգօլա պաշլարընը գալտըրտըլար :

Վէրօնիք .— Սանտալըն նաչէտիա օլտուղունը կէօրիւրլէր տէյիւ գօ՛րգմայօրմըսըն :

Լարթիկ .— Պու ագշամ կէօրիւրլէր իսէ , եարըն սապահ արամաղա չըգարլար · · · տիւյիւմ բէք գավի տէյիլ իտի : Տիւյիւմին քէնտի քէնտինէ չէօզիւլմիւշ վէ սանտալըն սույըն ագընթըսընա կիթմիշ օլմասը զաննըյա գաւիպ օլուրլար , Կըրավէլ տէյիրմէնինի կէչտիկիմիզ կիպի , գանալըն քիւչիւք գօլունըն քէօշէսինէ եանաշըրըզ · սագլըղըն արասընա սագլանըր կէօրիւշիւրիզ , վէ եուրույէրէք սապահի կէլտիկիմիզ եօլտան Շարանթօնա կիտէրիզ :

Ագընթը սայէսինտէ սանտալ եուրիւմէքտէ օլտուղունտան , աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա Կըրավէլ տէյիրմէնինի կէչտիլէր վէ զիքր օլունան սագըլղա վասըլ օլտուլար :

Լարթիկ.— Պուրատա տուրալըմ. պուրասը պէյի Թանրըզ իտէն սըմաղ—ասէր։

Հավա տուրղուն օլուպ, ուֆուգտան չըգարագ արա սըրա պուլուտլարըն արալարընտան կէօրինէն մանզարա, օրթալըղը օլտուգճա այտընլաթմագտա իտի։

Լարթիկ՝ ուշուրումը սանկիյին աշաղը Թարաֆընտա սույըն իչինտէն չըգմըշ օլան պիր տալա սանտալը պաղլատըղը սըրատա, ուշուրումըն եօգուշընտան, չիմէնլիյին վէ չալըլըղըն պիրիպիրլէրինէ սուրթունմէսի կիպի պիր սէս իշիտիլտի. Լաքին պու սէս օ տէրէճէ խաֆիֆ իտի քի, իւչիւ տէ իշիթմէտիլէր։

Ուշուրումըն իւզէրինտէքի չիմէնլիյին իւզէրինտէ պիր ճիսմ գայըպ սիւրիւնտի։

Ֆէվգելատէ պիր իհթիյաթլը վէ եավաշճա չալըլըղըն եափրագլարը պիր Թարաֆա ալընտը, պիր պաշ տըր գանալը տօղրու սարգըլտը, վէ իքի ղարիպ կէօզ, պիր չիֆթ քէտի կէօզիւ՝ գարանլըգտա պարըլ պարըլ պարլամաղա պաշլատըլար։

Էկէր Լարթիկ ըսաթ կէլէ պաշընը եօգարը գալտըրըպ տա, շու ֆօսֆօր կիպի պարլայան կէօզ պէպէքլէրինի կէօրմիւշ օլսա իտի, գօրգուսընտան նէ գատար սէսի վար իսէ պաղըրաճաղընա շիւպհէ օլունմազ իտի։

Շու պարլայան իքի կէօզիւն Թիւրք կէօզիւ Նամըյլա մաարուֆ օլան էմէ ժուպէրին կէօզլէրի օլտուղընը պէյանա հաճէթ եօգ տըր։

Օ սըրատա մատամ Բօղլէ պայղընլըղընտան այըլմըշ օլուպ, տէրմանըզ պիր հալտէ իտի իսէ տէ, գուլաղընա պիր սէս կէլմէսիյլէ, խաֆիֆճէ օյան մէյլինճէ գուլագ ասըպ, քէնտի հալինի ունութտը, վէ եանը պաշընտա վուգու պուլան հատիսէնին նէ՛ օլտուղընը անլամագ ուֆտատըրնա տուրշտու։

Լարթիկին իշարէ իթմէքտէ օլտուղը սանտալըն կէլտիյինի կէօրտիւքտէ, օ տանէ տէկին էպէրինտէն գաչըրմըշ օլտուղը էշխասըն օ սըրատա գարշըլըղընա չըգաճագլարընա տաիր պիր հիսսէ գապիլ օլտու։

17

Սանտալ՝ պուլընտըղը մահալին ալթ պաշընտա տուրտըգտա, էմէ ժուպէր պաղըրաճագ իքէն քէնտիյի զապթ իթտի. իքի պուլութ արասընտան պիր արալըգ կէչէն մահիթապըն շավգը սայէսինտէ, Կալուպէնին՝ Լարթիկ վէ սախթէ բահիպ օլտուգլարընը Թախմին իթմիշ օլտուղը իքի շախսը կէօրտիւքտէ, նէֆէսինի թութտու վէ տիրսէքլէրինէ տայանարագ միւմքին մէրթէպէ աշաղը տօղրու ասըլըպ, աթիլէքի միւպահասայը տինլէմէկէ պաշլատը։

Նիգօլա.— Զարո՛գ իտէյիմ... Նիյէթիմ եարըն սապահ իլք թրէն իլէ կիթմէք տիր. պինաէն ալէյհ վագթըմ չօգ եօգ տըր։

Լարթիկ.— Տինլէյօրըմ։

Շու սէօզլէրի իշիթտիքտէ էմէ ժուպէրին տամարլարընտաքի գանըն ճէվէլանը տուրտը։ Սէսի Թանըմըշ օլտուղընտան, արթըգ քիմ օլտուղընա տաիր շիւպհէսի գալմատը։

Նիգօլա.— Էվվէլ պէ էվվէլ Գօնթ Գօրիս անլամագ իսթէյօր քի, մուգատտէմ իքի տէֆա խըզմէթինտէ պուլունմըշ օլտուղըն կիպի քէնտիսինէ պիր խըզմէթ տահա իթմէկէ հազը՞րմըսըն տէյիլմիսին։

Լարթիկ.— Հազըրըմ. սատագաթըմա էմին օլտուղընը պիլիրիմ. չիւնքի հէր խըզմէթին տէ մէնաֆիի պիր տիր։

Նիգօլա.— Վալիտէսինին նէ՛ սուրէթլէ էօլմիւշ օլտուղընը Գօն Իվան Գուրամիէֆէ սէօյլէմէմէկէ եէմին իտէ՞րմիսին։

Լարթիկ.— Իտէրիմ. պախշուշու քի, հէր քէս վէ պէնի ըըյապէն իտամ ճէզասընա հիւքմ իտէն հաքիմլէր պիլէ, գապահաթը եալընըզ պէն իմ տէյու պէլլէմիշլէր տիր...

Նիգօլա.— Իւչ կիւնտէն Բարիստէն հարէքէթ իթմէլի։

Լարթիկ.— Պու տէտիյին միւմքին տէյիլ։

Նիգօլա.— Նիչի՞ն։

Լարթիկ.— Պուրատա պիր Թագըմ միւհիմ իշլէրիմ վար քի պըրագամամ։

Նիգօլա.— Պու իշլէրին պիթմէսի տահա նէ՞ գատար վագթա միւհթաճ տըր։

Լարթիկ.— Էն ազը պիր այ։

Նիգօլա.— Էյ պու պիր այ զարֆընտա, զապըթա սէնի եագալար իսէ՛...

Լարթիկ.— Եագալար ե՛ա, նէ՞ եափայըմ. պէն հէր չէյի կէօզէ՛ ալմըշըմ. պէքլէտիյիմ քեար օ գատար պէօյիւք տիր քի, հիչ Թէրէտտիւտ իթմէքսիզին ուղրաշմագտայըմ։

Նիգօլա.— Բէք ալա. լաքին իշլէրին պիթէր իսէ՞...

Լարթիկ.— Օ հալտէ Գօնթ Գօրիս Րօմանզօֆըն էմրինին իճրասընա հազըրըմ։

Նիգօլա.— Պիթէր իսէ Րուսիայա կէլիրսին. օրատա Գօնթ սանա վէ չէրիքլէրինէ հէր կէօնա Թէարրուզտան արի վէ պէրի պիր իգամէթկեահ Թէրթիպ իթտիքտէն պաշգա, սիզի հէր վէճհ իլէ Թէսահուպ իտէճէյինի Թէահհիւտ իտիյօր։

Լարթիկ.— Շու արալըգ ուղրաշմագտա օլտուղըմ իշի պաշա չըգարտըղըմ հալտէ, էրթէսի կիւնիւ Բէթէրսպուրկա միւթէվէճճիհէն Բարիստէն հարէքէթ իտէյօրըմ։

Նիգօլա.— Բէք ալա։

Լարթիկ.— Մէմնուն իթմէյօրըմ քի, Գօնթ Գօրիս Րօմանզօֆըն սէնի պուրայա կէօնտէրմէսինտէն մագսատը, եալընըզ պէնիմ Րուսիայա կիթմէմ լիւզումընը պէյանտէն իպարէթ օլսուն. էկէր մագսատը եալընըզ պու օլսա իտի, սէնի կէօնտէրմէկէ նէ՞ հաճէթ վար իտի. պիր մէքթուպ տա քեաֆի իտի։

Նիգօլա.— Էօյլէ տիր։

Լարթիկ.— Էօյլէ իսէ ասըլ մագսատը սէօյլէ։

Նիգօլա.— Գօնթ սանա իւչ կիւն մէօհլէ վէրիյօր իտի. չիւնքի քէնտինէ, սանա կէօրտիւրտիւյի խըզմէթ, իւչ կիւնտէ կէօրիւլէպիլիր տէյու ատտ իթմէքտէ իտի... սէն՝ պիր այ կէճիքմէքը իսթէյօրսըն. էօյլէ ամմա, շու պիր այ զարֆընտա իշ պիթսին...

Լարթիկ.— Հա՞նկը իշ։

Նիգօլա.— Անլայամա՞տըն մը։

Լարթիկ.— Անլամըշ տա օլսամ, սէնտէն տինլէմէք իսթէրիմ։

Նիգօլա.— Շու հալտէ սէօյլէյիմ. Գօնթ Իվան Գուրամիէֆ Թարաֆընտան Քէհրիզպէ ճիհէթի գալմամալը։

Լարթիկ.— Գօնթ Իվան Գուրավիէֆ սաղ օլտուգճա, թէհլիքէ պագը տըր․ օնա չիւպհէ եօգ... տիմէք օլուր քի, Գօնթ Իվանըն վիւճուտընը մէյտանտան գալտըրմալը։

Նիգօլա.— Էվվէթ։

Լարթիկ.— Գօնթ Պօրիս Ռօմանզօֆ չու խըզմէթէ նէ՞ իւճրէթ վէրմէք իսթէյօր։

Նիգօլա.— Իքի եիւզ պին ֆրանգ։

Մատամ Ռօզիէ Թէքէսինտէն Թըրնաղընա գատար սօղուգ սօղուգ տիթրէմէքտէ վէ—Պարի եալընըզ օլմասամ, պարի եարալը օլմասամ... պարի գուվվէթիմ եէրինտէ օլսա... չէյթան արգամտան տիւշմիշ... լաքին պու խապիսլէր տահա գօնուշաճագլար... պէլքի պիր լուղէթ իչիթիրիմ տէ, չուրայա չէքիլտիքլէրինին սէպէպինի անլարըմ—տէյու միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Լարթիկ պալընը էյմիշ տիւշիւնմէքտէ իտի․ պիր միւտտէթճիք կէչտիքտէն սօնրա.

Նիգօլա.— Ճէվապ վէրմէյօրսը՞ն—տէյու սիւվալ իթտի։

Վէրտիէ օ անէ տէկին սիւքիւթ իտիւպ տինլէմիշ օլտուղը հալտէ, սէօզէ գարըշըպ.— Իզն վէրիրսէնիզ պիր սէօզ տէ պէն սէօյլէյիմ։

Լարթիկ.— Շիւպհէ՞ մի վար։

Վէրտիէ.— Պիզի գօվալայօրլար․ արգամըզտան տիւշէն չօգ․ խուսուսիյլէ, պիր վագթ Գօնթէս Գուրավիէֆին խըզմէթինտէ պուլունմըշ վէ չիմտի բօլիս տախրէսինտէ միւսթախտէմ օլան Էմէ Ժուպէր նամընտա ղայէթ ղալըմ պիր տիւշմէնիմիզ վար։

Նիգօլա.— Նի՞չիւն օ գատըյը մահվ իթմէյօրսընըզ։

Վէրտիէ.— Օ չիմտիյէ գատար օ՛ն քէրրէ մահվ իտիլիր իտի ամմա, եալընըզ պիր միւթթալաա պիզի տուրտուրթըյօր։

Էմէ Ժուպէր գուլագլարը գապարթտըգճա գապարթըպ, պիր լուղէթ պ՚ւլէ գաչըրմագսըզըն տինլէմէքտէ վէ աճապա չու ֆըսըլտըլարը նէ՞ իմիշ—տիմէքտէ իտի։

Վէրտիէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ.— Պու գարընըն մուվաճէհէսինտէ իլէրուտէ սէրպէսթճէ հարէքէթ իտէպիլմէք իչիւն, իսմինի վէրմէյէ մէճպուր օլմատըղըմ պէօյլէ Էմէ Ժուպէրին վիճտանինի գալտըրան պիզ օլտուղումըզը տահա մէմուլ իթմէմէսի լազըմ կէլիր։

Նիգօլա.— Էյ պու միւշքի՞լ պիր չէյ մի տիր։

Վէրտիէ.— Միւշքիլ տէյիլ, հէմահ միւմքինսիզ տիր... Նէ գատար իհթիյաթ իլէ տավրանաճագ օլսագ, օ չօխ, Էմէ Ժուպէրի՝ Լարթիկ գաթլ իթմիշ տիր տէյու գանաաթ հասըլ իտէճէք տիր․ օ հալտէ հիտտէթի էսէրի օլարագ պիզի մահվ իթմէկէ միւգթէտիր տիր... տիմէք օլուր քի, պիր թէհլիքէյի տիկէր պիր թէհլիքէ իլէ միւպատէլէ իթմիշ օլաճաղըզ... միւրատըմ շունը անլաթմագ տըր քի, էվվէլ Փարիստէն մուֆարագաթըմըզտան աքտէմ պիր ճինայէթ տահա, խուսուսիյլէ լիւզումսուզ պիր ճինայէթ տահա իշլէյէճէք օլուր իսէք, հէր հալտէ Էմէ Ժուպէրէ եագայը Թէսլիմ իտէրիզ։

Նիգօլա Թէաճճիւպլէ.— Լիւզումսուզ պիր ճինայէ՞թ մի։

Վէրտիէ.— Էվվէթ։

Նիգօլա.— Նէ՞ վէճհ իլէ։

Վէրտիէ.— Գօնթէս Գուրավիէֆին գաթլի մատտէսինտէ, Գօնթ Պօրիս Ռօմանզօֆըն մէտխալի օլտուղունա տաիր օլան իսպաթլարը էլէ կէչիրմէտիքճէ, օղլու Իվան, Գօնթ Պօրիս Ռօմանզօֆ ալէյհինտէ հիչ պիր չէյ եափամազ...

Նիգօլա.— Էլէ կէչիրէճէք օլսա նէ՞ լազըմ կէլիր․ մատամքի միւճրիմլէր հագգընտա միւրուրը զէման վագը տըր, իտճէյի Թէշէպպիւսաթ, օրթալըղը վէլվէլէյէ վէրմէքտէն պաշգա նէ՞յէ եարար... Գօնթ Իվանըն պու կիւնքի արատըղը չէյ, պէտէրինին Պօրիս Ռօմանզօֆ՝ տէլալէթի վէ Լարթիկ վասըթասըյլա էօլտիւրիւլմիշ օլտուղունուն իսպաթը տըր։ Պու իսպաթը էլէ կէչիրէճէք օլուր իսէ, սարայտաքի տօսթլարընըն Թէսահուպըյլա, էֆէնտիմի մահվ իտէպիլիր... Պինաէն ալէյհ Գուրավիէֆ ֆամիլեասընը պիւսպիւթիւն սէօնտիւրիւպ պիթիրմէլի։

Լարթիկ.— Բօլիս խաֆիէսի պիւթիւն տըգգաթընը Գօնթ Իվանա հասր իթմիշ օլտուղը հալտէ, պէն նա՞սըլ մէրգումէ եանաշապիլիրիմ․ էյէր տիւշիւնմէքսիզին իշէ գալգըշաճագ օլուր իսէք, եագայը էլէ վէրիրիզ...

Նիգօլա.— Անլայօրըմ... լաքին պիր քիմսէ տիւշմէնինտէն գուրթուլմագ իսթէյէճէք օլուր իսէ, պըչագ վէ զէհրտէն պաշգա վասըթալար տա պուլունապիլիր... մէսէլա մահվը միւրատ օլընան քիմսէ պիր գազայա ուղրաթըլապիլիր, պիր եէրտէն տիւշիւրիւլէպիլիր, ազըն պիր աթա պինտիրիլիր, քէնտինտէն գուվվէթլի պիր խասըմ իլէ տիւվէլլօյա Թութուշտուրուլապիլիր, պունլարը տա ունութմամալը։

Վէրտիէ.— Ֆիլվագը պունլար պանա իճրասը գօլայ չէյլէր կէօրիւնիյօր, խուսուսիյլէ տուէլլօ մատտէսի։

Նիգօլա.— Էկէր բօլիս արգանըզտան տիւշմիշ տիր տէյու եագայը էլէ վէրմէկէ գօրգույօր իսէնիզ, քէնտինիզ պիզզաթ հարէքէթ իթմէլիյ, վասըթա գուլլանըն։

Լարթիկ.— Վասըթա օլաճագ ատամլար վար ամմա, պիզ օնլարըն վէսաթէթինէ միւրաճաաթ իթմէքտէն իճթինապ իթմէլիյիզ։

Նիգօլա.— Նի՞չիւն.

Վէրտիէ.— Չիւնքի, պաշա իլէ սաթըն ալընան պիր վասըթա, ճինայէթէ միւշթէրէք տիմէք տիր․ ճինայէթտէ տէ միւշթէրէք կիպի պէլալը չէյ օլամազ... եօ՛գ, եօ՛գ․ իշէ եապանճը էլ գարըշտըրմամալը կէլմէզ... պիզիմ պիր ատամըմըզ վար, էօյլէ պիր ատամ քի, հագգընտա քիմսէ պիր չիւպհէյէ վարամազ, վէ Էմէ Ժուպէրին տէ ալնընը գարըշտըրըր, էյէր օ ատամը հիւքիւմէթէ Թէսլիմ իտէպիլիր իսէ։

Մատամ Ռօզիէ եօգարըտա հայրէթտէ գալըպ, աճապա Վէրտիէնին նէ՞ տէմէք իսթէտիյինի վէ օ տէտիյի ատամ քի՞մ օլապիլէճէյինի տիւշիւնմէկէ պաշլատը։

Նիգօլա.— Տիմէք քի օ էմնիյէթինիզ օլան ատամ քիմ իսէ, օ հարէքէթ իտէճէք տիր, էօյլէ՞ մի։

Լարթիկ.— Մատամ քի էօյլէ իճապ իտիյօր...

Նիգօլա.— Վատ օլընան աքչէյի՞ տէ մի օ ալաճագ։

Լարթիկ.— Օ պարա պիզիմ սանտըղըմըզտա կիրէր, օ տա քէնտինէ տիւշէն հիսսէյի ալըր։

Նիգօլա ճէպինտէն պիր ճըզտան, վէ ճըզտանըն իչինտէն պիր քեաղըտ չըգարըպ Լարթիկէ վերերէք.

—Իշթէ սանա Ռօշիլտ պանգասընտա եիւզ պին ֆրանգլըգ իսթրազընտա համիլինէ թէտիյէ իւզրէ պիր չէք. Օ պիր եիւզ պին ֆրանգը տա, օրթագլարըն իլէ Բէթէրսպուրկա կէլտիյինտէ ալաճագսըն.

Էմէ Ժուպէր՝ սէվինճինտէն թիթրէմէկէ պաշլայըպ քէնտի քէնտինէ.— Նա-գալաճըմ սէնի, խայըր. կիթ Ռօշիլտ պանգասընտան բարալարը ալ տա, պէն տէ կէօրէյիմ—տէտի.

Վէ հէր նէ գատար խըթըմէյէրէք խաֆիֆճէ պիր գըմըլտանըտը իսէ տէ, շու հարէքէթինտէն ուչուրըմտան պիր չագըլ գօբուպ սույա տիւշտիւ. Էմէ Ժուպէր թաշըն տիւշտիւյինի իշիթտիքտէ, պու աէֆա տա գօրգուսընտան տիթրէմէկէ պաշլատը.

Վէրտիէ շու մէմուլին գայըը սէստէն թէաճճիւպտէ գալըպ գուլագ ասաը.

Մատամ Ռօզիէ՝ էլէ կէչէճէյինի անլայըպ, գաչմագ իւզրէ գալգմագ իսթէտի.

Վէրտիէ.— Գաչը ուճումընտա պիրիսի վար. պիրիսի վար քի պիզի տինլէյօր.

Նիգօլա.— Էմի՞նմիսին.

Լարթիկ.— Ս՛ուս.

Էմէ Ժուպէր՝ տէրէճէի նիհայէտէ խէյէճան իչինտէ իտի. Թաագիպ իթմէքտէ օլտուղը մէլունլար թա եանը պաշընտա պուլունմագտա իտիլէր. Էրթէսի կիւնիւ Ռօշիլտին պանգասընտա մէրգումանը էլէ կէչիրմէք գօլայ իսէ տէ, վէ ֆագաթ օ արալըգ ուչուրըմը թըրմանըար քէնտիսինի եօլտիւրէճէքլէրինի խաթըրընա կէթիրէրէք, այաղա գալգմաղա տավրանտը. անճագ գօրգուսընտան հէր թարաֆը թութուլմըշ իտի. եիւրիւմէք իսթէտի. պասթըղը զէմին քէնտինտէն գաչըյօր զանն իթմէքտէ իտի. Նիհայէթ պիր ինիլթի իլէ եէրէ տէվրիլիվէրիպ պայըլըպ գալտը.

Վէրտիէ.— Իշիթտինի՞զ մի.

Նիգօլա.— Էվվէթ, այագ սէսի, ինիլթի վէ պիր ճիսմին տիւշտիւյիւնիւ իշիտտիմ.

Լարթիկ.— Եօգարտա զարիֆ պիր վագաա զուհուր իթմիշ օլմալը.

Նիգօլա.— Աճապ նէ՞ իտի.

Լարթիկ.— Շիմտի անլարըզ... ուչուրըմը թըրմանըպ չըգալըմ տա, անլաշըլըր.

18

Իւչիւ պիրտէն ուչուրըմըն իւսթիւնէ չըգտըլար. Հէր նէ գատար գարա պիր պուլութ մահիթաբը գափայըպ էթրաֆլարընը պիւսպիւթիւն գարարթմըշ իտի իսէ տէ, էթրաֆա պիր տէֆաճըգ աթֆը նիկեահ իլէ եալընըզ օլտուգլարընա էմին օլտուլար.

Վէրտիէ.— Գունըն իլէ պէրապէր պէն այագ սէսի ալտըմ.

Նիգօլա.— Պէն տէ.— տէտիքլէրի սըրատա, նաէկէհան Լարթիկ պիր սէտայի հայրէթ սալըվէրմէքլէ պէրապէր, գօլույլա պիր գաչ ատըմ էօթէտէ, չիմէնին իւզէրինտէ պիր եըղընթը կէօսթէրտի. իւչիւ տէ մէզգիւր եըղընթըյա եագլաշտըլար.

Լարթիկ.— Գարը տըր, պայըլմըշ պիր գարը—տէտիքտէ, Վէրտիէ էվվէլա Մատամ Ռօզիէնին էլլէրինէ տօգունտը վէ մուախխարէն եիւզէյինին իւսթիւնի եօգլատըգտան սօնրա.— Էլլէրի տօնմուշ, գալպի չարբմայօր... Էլպիսէլէրի ըսլագ տըր... պու գարը ջօլմուշ տիր—տէտի.

Լարթիկ՝ մէրգումէնին եիւզիւնէ պագմագ իւզրէ էյիլտիյի սըրատա, մահիթաբը գարարթմըշ օլան պուլութըն կէչմէսիյլէ պիր այտընլըգ հասըլ օլուպ, հէր նէ գատար Էմէ Ժուպէրին եիւզիւ գան իլէ միւլէմմա իտի իսէ տէ, Լարթիկ տէհշէթլէ հէման այաղա գալգտը.

Վէրտիէ.— Նէ՞ վար, թանըտը՞ն մը.

Լարթիկ.— Թանըտմա՞գ մը, օ տըր, Էմէ Ժուպէր.

Նիգօլա.— Ճասուս մը՞...

Լարթիկ.— Էվվէթ, էն զիյատէ թէհլիքէլի տիւշմէնիմիզ.

Վէրտիէ.— Իշիմիզէ չէյթանըն բարմագը վար... մագթուլէն եօլմուշ խուլքինտէն, Մօրիս պիզի մէսուլ թութմազ. պուրատա պըրագմա՞զմըյըզ.

Լարթիկ.— Եօ՛գ, չայըն իչինէ իթիվէրիրիզ.

Շու սէօզլէր արասընտա պիր սէս չըգմաղըա, իւչիւնիւ տէ շաշըրթտը. Թէլաշ իլէ գուլագ ասըլար. Արավէլտէն կէլմէքտէ օլան պիր չօգ քիմսանըն քէնտիլէրինէ տօղրու իլէրիլէտիքլէրինի կէօրտիւլէր.

Լարթիկ.— Չարուգ վէ սուս. սէն այագլարընտան թութ, պէն տէ պաշընտան. ուչուրըմըն քէնարընա կէօթիւրէլիմ, պրագալըմ տա եավաշ եավաշ սույըն իչինէ եուվարլանսըն—տէյիպ, իքիսի ճիսմի գալտըրտըլար վէ ուչուրըմըն քէնարընա կէօթիւրիւպ գօյտուլար. մուախխարէն Լարթիկ այաղըյլա իթտիքտէ, մէզգիւր ճիսմ գարանլըգտա մահվ օլտու. Լարթիկին թէքլիֆի իւզէրինէ իւչիւ պէրապէր եօլա տիւզիւլ, եարը կէճէյէ տօղրու էվլէրինէ վասըլ օլտուլար.

Լարթիկ՝ պիր այ գատար Գօնթ Իվան Գուրավիէֆին Նապէտիւ օլաճաղընը Գօրիս Ռօմանզօֆըն կէօնտէրտիյի Նէգօլա Կօլա Թէքրար Թէահհիւտ իթմիշ իտի.

*
* *

Շու տէհշէթլի կէճէնին ֆէրտասը կիւնիւ բազար օլուպ, կիւնէշ զիյաէրինի հէր թարաֆա սաչմըշ օլտուղընտան, կէզինէճէ պիր հավա իտի.

Սիմօն՝ էվինին աւլուսընտա կէզիպ կէօրմէք արզուսըյլա էրքէն գալգմըշ կիյինմիշ իտի. Նիհայէթ էվվէլա Մարիի կիտիպ կէօրմէք իտի. սաաթ տօգուզտա մէքթէպին միւտիրի մատամ Տիւպէֆի կէօրիւպ, Մարիյէ եազմըշ օլտուղը մէքթուպը ալտը, վէ տօղրու Լիւտօվիգ Գրէսօլըն խանէսինէ կիթտի.

Սիմօն գարըշըսյա խիթապէն.— Մատմազէլ Գրէսօլը կէօրէպիլի՞րմիյիմ.

Գարուճը.— Մատամ Տիւպէֆին մէքթէպինին ճամէշուլ միւտիրի սիզ իքինիզ իչին կէլէճէկտիր. մատմազէլ Մարի սիզի պէքլէյօր. պու կիւն կէլէճէյինիզի էվվէլճէ սէօյլէթմիշ իմիշ իտի.

Սիմօն՝ գարուճըյա թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, հավլըտան կէչիպ նէրտիւպանըն պաշընա կէլտիքտէ, պիր խըզմէթքեար գարշըլատը քի, քէնտիսինի Մարինին նէզտինէ կէօթիւրտիւ.

Մարի Գրէսօլ եալընըզ իտի. իք կիւնքի սախթէ նէշէսի քեամիլէն զայիլ օ-

մուշ, բէնճէրէնին էօնիւնէ օթուրմըշ, քէօթիւ քէօթիւ տիւշիւնմէքտէ իտի ։ Գաբուսըն վուրուլտըղընը իշիթմէքտէ .— Կի՛մտիր—տէյու սէսլէնիբ, գափու աչըլտը վէ Սիմօն հէյէճանլը հալ վէ թէէսսիւրլէ իչէրի կիրտի ։

Մարինին կէօզլէրինտէ պիր պարլագ մէսրուրիյէթ բէյտա օլուբ .— Սիմօ՛ն, ա՛հ սէնի կէօրմէյէլի նէ՞ գատար միւտտէթ օլտու․ չաբու՛գ կէլ պօղազըմա սարըլայըմ ։

Սիմօն ճէվապ վէրմէմէքտէ իտի․ կիւլէր եիւզիւ հէման միւքէտտէր պիր սըֆաթա թահվիլ օլտու․ կէօզլէրի եաշ իլէ տօլտու․ Սիմօնըն շու հալինէ Մարի իպթիտատէ թէաճճիւպ իթտի իսէ տէ, մուախխարէն տէրհալ սէպէպինի քէշֆ իտիպ․

—Ա՛հ, անլայօրըմ, Սիմօնըմ․ պէնտէ պու տէրէճէ թէպտիլաթ կէօրէճէյինի մէմուլ իթմէզ իտին․ խասթալըգ էսէրի օլարագ, տիւշար օլտուղըմ հալէ թէաճճիւպ իտիյօրսըն․ հօգ ըզտըրապ չէքտիմ վէ էլան տա չէքմէքտէյիմ . . . պէլքի տէ պիր տահա քէսպը աֆիյէթ իթմէյէճէյիմ ։

—Օ՛հ, մասմազէլ, մասմազէլ . . . պէօյլէ սէօյլէմէ սէօյլէմէ . . . խա՛յր, պէն միւթէէսսիր օլմատըմ․ տէօքթիւյիւմ կէօզ եաշլարը ալամէթը քէտէր տէյիլ, ալամէթը մէսէրրէթ տիր . . . սէնի կէօրմէք վէ սէնի սէվտիյիմի պէյան իթմէք կիպի պիր սաատէթը հալտէն նաշի ագան կէօզ եաշլարը տըր . . . Նէ՛ վէճհ իլէ սէնի տիւշիւնմէքտէ օլտուղըմը պիլսէ իտին, մուզտարիպ օլտուղըն կէճէլէրտէ պաշըն ուճընտա տուրուպ, սէնի թէտավի իթմէքլիյի նէ՛ մէրթէպէ արզու էթտիյիմի պիլսէ իտին . . .

Մարի .— Ա՛հ, Սիմօն, պիլիրիմ․ սէնին գալպինին նէ տէրէճէ բաք վէ խալիս պիր գալպ օլտուղընը պիլիրիմ ։

Սիմօն .— Էօյլէ պիր գալպ մալիք իմ քի, էյիք ունութմազ, իլպէթ օ գատար․ զիյատէսիյլէ միհն ու մէշագգաթ չէքտիյինէ շիւպհէ եօգ․ կէօրիւնիւյօր ։ Պիրազ զայիֆլէնմիշսին․ չէհրէն տահա սօնուգ տըր․ լաքին պունըն իլէ պէրապէր խասթէ սըհհէթ իթմէքտէ օլտուղըն վէ գարիպէն քեամիլէն քէսպը իֆագաթ իտէճէյին զահիրէն կէօրիւնիւյօր ։

Մարի .— Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսըն ։

Սիմօն .— Ա՛հ, էֆէնտիմ․ տիւշիւն քի, սէն պէնի Կապրիէլ Սէրվէնին րէսմխանէսինտէ րասթ կէլտիյին կիւն, պէն տահա զիյատէ խասթալըգտան մուզտարիպ, զաիֆ վէ տէրմանսըզ հալտէ իտիմ․ պիր այաղըմ չուգուրտա իտի ։ Շիմտի պագ, սըֆաթըմտա օ հալտէն հիչ պիր էսէր գալմը՞շ մը ։ Սէն, բէտէրին, Կապրիէլ Սէրվէ վէ Ալպէր Ժիպըրէ պէնի գուրթարտընըզ, վէ պէնի գուրթարմանըզ իլէ տահա պիր միւճիպէ եարտըմ օլտունըզ․ անլատը՞ն մը քի հիչ պիր շէյտէն մէէյուս օլմամալը կէլմէզ․ Ալլահ րահիմ վէ ազիմ տիր ։

Մարի՝ Ալպէր Ժիպըրէնին իսմինի իշիթտիքտէ, Սիմօնըն էլինի սըգըբ .— Պիր գաչ տէֆալար կէլիփ պէնի սօրտը՞ն տէյի՞լ մի․

Սիմօն .— Իքի տէֆա կէլտի, լաքին հէքիմին թէնպիհի մուճիպինճէ, քիմսէյի եանըմա գօյվէրմէմէքտէ իտիլէր ։

Մարի .— Էվվէթ, օ զէմանլար եաթագտան գալգամամագտա օլուբ, գաննըմ պէօյլէ թէհլիքէ իչինտէ իտիմ . . . Մ․ Սէրվէյի հիչ կէօրտի՞ւն մի ։

Սիմօն .— Խա՛յր, չօգտան պէրու կէօրմէմիշիմ ։

Մարի .— Տիմէք օլուր քի, Մ․ Ալպէր տը Ժիպըրէնին խասթալըղընտան խապէրին եօգ ։

Սիմօն .— Մ․ տը Ժիպըրէնին զիյատէսիյլէ խասթալանմըշ օլտուղընը պիլիրիմ․ Վէնսէնտէ պուլտուղըմ իւզէրինէ տիւշիւպ գօլու գըրըլտըղընը, վէ շու տիւշմէք սայէսինտէ սէնին էօլիւմտէն գուրթուլտուղընը Մ․ Սէրվէ պանա սէօյլէտի ։

Մարինին հէյէճանը կիթտիքճէ արթարագ .— Օ՛հ, օ պիր շէյ տէյիլ․ օնտան սօնրա, իսթիւնէ պաշգա խասթալըգ կէլտի․ միւհլիք պիր խասթալըգ․ հէքիմլէր իւմիտլէրինի քէսմիշլէր տիր ։

Սիմօն տէհշէթլէ .— Նէ՞ տէյօրսընըզ ։

Մարի .— Էվվէթ . . . պէլքի տէ պէն պիր տահա կէօրէմէքսիզին էօլիւր ։

Սիմօն .— Ա՛հ, անլայօրըմ ։

Մարի .— Նէ՞ անլայօրսըն ։

Սիմօն .— Սէնին խասթալըղընըն սէպէպինի, սէն շու խասթալըգտան տիւզէլմէք իսթէմէյէրէք, քէնտի քէնտինէ իտիյօրտըն ։ Մ․ տը Ժիպըրէնին էօլէճէյի խապրընա կէլտիքճէ, էօմրիւնտէն վազ կէչիյօրտըն ։

Մարի .— Օ էօլիւրսէ պէն եաշայապիլի՞րմիյիմ ։

Սիմօն .— Էվվէթ, եաշայապիլիրսին, վէ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն եաշամալըսըն ։

Մարի .— Նիչի՞ւն ։

Սիմօն .— Զիւնքի եանը պաշընտա սէնի սէվէն պիր բէտէր վար․ պիր տէ վալիտէ վար քի, պէլքի սէն էօլիւրսէն օ տա էօլիւր . . . ճէնապը Հագգ մէէյուսիյէթէ տիւշար օլան գուլլարընը հիմայէ պույուրմազ . . . իսթէրսէն Մ․ տը Ժիպրէյի մուէպպէտէն խաթըրընտան չըգարմա․ լաքին շունը ունութմա քի, մանէվի սուրէթտէ նէֆսինէ գաստ իթմէք գապահաթ տըր․ հէր քիմ քի տիւշար օլտուղու խասթալըղա մուգապէլէ վէ մուգավէմէթ իթմէզ իսէ, գէհր տըլըզ կիպի քէնտի քէնտիյի էօլտիւրմիշ օլուր ։

19

Մարի .— Նէ՞ եափայըմ, Սի՛մօն․ հագգըն վար, անլայօրըմ․ լաքին Ալպէրի ֆիքրիմտէն չըգարամայօրըմ . . . էկէր էօլիւյօր իսէ, իքի տէֆա պէնի էօլիւմտէն գուրթարմագ ուղրունա, քէնտիսի էօլմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ տիր․ օնուն իլէ պէրապէր պէնիմ տէ էօմրիւմ թիւքէնիյօր . . . կէօրիւյօրըմ քի բէտէրիմ աղլայօր․ վէ քէնտի քէնտիմէ նէ գատար խատալը վէ զալըմ ըմըշըմ տէյօրըմ . . . ըզտըրապըմա ղալէպէ իթմէք, անըլարըմը կիզլէմէք իսթէյօրըմ քի, աղլամասըն . . . պիր արալըգ մուվաֆֆագ օլույօրըմ, լաքին մուախխարէն եինէ նակէհան տիւշարը եէէս օլույօրըմ . . . քէնտի քէնտիմէ, թէքրար թէքրար ագըլսըզլըգ իթմէքտէ օլտուղըմը թէսլիմ իտիյօրըմ․ լաքին, Ալպէր էօլիւրսէ պէն տէ էօլմէլիյիմ տէյիպ, հիչ պիր չէյ տիւշիւնմէյօրըմ ։

Սիմօն .— Ղայրէթ իտին քի ճէսարէթ իտէսինիզ, վէ պէօյլէ մէէյուսիյէթը ալինիզէ ղալէպէ իտէրսինիզ ։

հ

Մարի .— Միւսքին տեյիլ ։

Սիմոն .— Մէրամըն էլինտէն հիչ պիր չէյ գուրթուլմազ . . . վէ պիր տէ Մ. տը Ժիպրէնին եօլճէճէյինէ նէ՞ տէյիլին վար ։

Մարի .— Հէքիմլէր սէօյլէյօրլար ։

Սիմոն .— Հէքիմլէր էքսէրիա եանըլըրլար . պէնտէն տէ գաթը լումա իթմիշլէր իտի ամմա, տուզէլտիմ . Մ. տը Ժիպրէնին եաշը խասթալըղընա գարշը կէլէպիլիր . . . եազընլարտա հիչ խապէր ալտը՞ն մը ։

Մարի .— Սէքիզ կիւնտէն պէրու խապէր ալմատըմ ։

Սիմոն .— Սէքիզ կի՛ւն . պիր հաֆթա զարֆընտա հէր հալ տէյիշէպիլիր ։

Մարի .— Պէնի սէվէրսին տէյի՞լ մի, Սիմոն ։

Սիմոն .— Օ՛հ, ճան ու տիլտէն . գըզգարտաշըմ օլսան, անճագ պու գատար սէվէպիլիրիմ ։

Մարի .— Սէնտէն պիր չէյ խըթչէյէմ եարա՞րմըսըն ։

Սիմոն .— Պիլա թէրէտտիւտ . հաթթա սանա պիր խըզմէթ իտէպիլէճէք օլուր իսէմ, պախթիյար օլուրըմ ։

Մարի .— Պու կիւն կէլէճէյինի մէմուլ իտիյօր իտիմ . հաթթա կէլէճէյինէ էմին իտիմ . վէ կէլէճէյինի պիլտիյիմտէն, պիր քիւչիւք մէքթուպ հազըրլատըմ ։

Սիմոն .— Մէքթուպ մը՞ ։

Մարի .— Էվվէթ ։

Սիմոն .— Քիմէ՞ ։

Մարի .— Ալպէր տը Ժիպրէյէ . պէլքի շու մէքթուպը եազտըղըմա էյի պիր չէյ եափմատըմ . լաքին պուլունտուղըմ ըզտըրապը հալիմտէն նաշի մազուր թութուլաճաղըմ . էյէր Ալպէրին մէքթուպըմը ալմըշ օլտուղընա էմին օլաճագ օլուր իսէմ, տահա զիյատէ քէտէրը դուվվէթ վէ հայաթ իթմիշ օլաճաղըմ գանըն էտիյօրըմ . . . պու մէքթուպը կէօթիւրիւ՞րմիսին ։

Սիմոն .— Մ. տը Ժիպրէյէ՞ մի ։

Մարի .— Խա՛յր, Մ. Սէրվէյէ կէօթիւր, վէ րէճա էթ քի չապուգտանէ վէրսին ։

Սիմոն .— Բէք էյի, մատմազէլ, կէօթիւրիւրիմ, վէ շու պէնտէն ինթիզար իթմէքտէ օլտուղըն խըզմէթի իֆա իթմէքլէ մէմնուն իթմէմ քի գապապահէթը օլայըմ ։

Մարի էլլիւխէսինին ճէպինտէն պիր տէֆթէր, վէ տէֆթէրին պրասընտան հէնուզ եարըշտըրըլմամըշ պիր վարագ չըգարըր .— Էվվէլա մէքթուպը սանա պիր քէրրէ օգումագ իսթէրիմ ։

Սիմոն .— Լաքին, մա՛տմազէլ . . .

Մարի .— Նօ՛գ, եօ՛գ . իսթէրիմ օգումագ . . . խասթալըգտան նէշէթ իթմէ պիր հավէս տիր . վէ պիր տէ շու մէքթուպըն սանա իտէճէյի թէէսիրտէն Ալպէրէ նէ սուրէթլէ թէէսիր իտէպիլէճէյինի անլարըմ—տէյի՛պ, մէքթուպը զարֆընտան չըգարըր վէ պէրվէճճը պիր օգուտը .

«Ազի՛զիմ,

«Սէնին կիպի պէն տէ մուզտարիպ ըմ . ըզտըրապըմ ճիսմիմէ նէ տէրէճէ թէէսիր իթմիշ իսէ, կէօյնիւմէ վէ գալպիմէ պիր գաչ գաթ տահա զիյատէ իթմիշտիր ։

«Խասթալըգ իքիմիզի նէքտիքէրիմիզտէն այըրտը . եօլլըմ պիրլէշտիրէճէք տիր

. . . էյէր շու ալէմը ֆանիտէ պիր տահա սէնի կէօրմէյէճէք իսէմ, էօլմէք իսթէրիմ . լաքին սէվտիյիմ պիր քէտէր վար քի, օ տա պանա թաքար . քէտէրիմ, գապիլիյէթի եարէլէրին, ճիսմիմէքի եարէտէն զիյատէ թէհլիքէլի օլտուղունը անլամըշ տըր . . . պէն էօլիւրսէմ, օ տա էօլիւր . . . էյէր սէն եաշայաճագսան, պէն տէ եաշայաճաղըմ . եօգ էյէրշի շու պուլունտուղումըզ տիւնեատէն մուֆարագաթ իտէճէք իսէն, պէն տէ արգանտան կէլէճէյիմ . . . ճէվապընա պէքլէրիմ . թէճէլլիմ պու ճէվապտան մատատուտ տըր ։

«ՄԱՐԻ»

Սիմոն՝ պալաթէքի սաթըրլարը տինլէտիքճէ աղլամագտա, վէ Մարինին չիւզէթը աչգ ու մուհապպէթի, ջիհնինի բէրիշան իթմէքտէ օլտուղընա գարար վէրմէքտէ իտի ։

Մարի մէքթուպը օգույուպ պիթիրտիքտէն սօնրա, տիւրտիւ, զարֆա գօյտու վէ Սիմոնա թէսլիմ իթտի ։

Սիմոն .— Պէն պու մէքթուպը Մ. Սէրվէյէ վէրիր, վէ Ալպէր տը Ժիպրէյէ թէսլիմ իթմէսինի րէճա իտէրիմ ։

Սիմոնըն մէքթուպը եարըշտըրաճաղը սըրատա .

Մարի .— Եարըշտըրըմա ։

Սիմոն .— Նիչի՞ն ։

Մարի .— Իսթէրիմ քի Մ. Սէրվէ տէ օգուսըն, օ տա նէ եարալըղընը պիլսին—տէտի ։

Սիմոնըն ճէվապ վէրէճէյի սըրատա, գարու վուրուլըպ, Մարինին իշարէթի մուճիպինճէ, Սիմոն մէքթուպը սագլատը . օտանըն գաբուսը աչըլըպ, Մ. Պրէսօլ հէքիմ իլէ պէրապէր իչէրի կիրտիլէր ։

Լիւտովիգ Սիմոնը թանըյըպ .— Սէ՞ն մի սին գը՛զըմ, սէնի կէօրտիւյիմէ մէմնուն օլտըմ . արթըգ պիւսպիւթիւն քէսպը սըհհէթ իթտի՞ն մի ։

Սիմոն .— Էվվէթ, բէք էյի իմ ։

Լիւտովիգ .— Մատամ Ցիւպիէֆին եանընտա խօշնո՞ւտմըսըն ։

Սիմոն .— Օ գատար խօշնուտ վէ պախթիյարըմ քի, թարիֆ իտէմէմ . վէ շու սաատէթը հալիմ սիզին վէ գըզընըզըն հիմմէթի էսէրի տիր ։

Հէքիմ .— Պունտան պէօյլէ իսթէտիյին զէման կէլէպիլիրսին, չիւնքի խասթամըզա էյլէնճէ վէ ջիհնինի տաղըթմագ լազըմ տըր ։

Սիմոն .— Էյէր սէրպէսթ օլսա իտիմ, տայիմա պուրատա պուլունըր իտիմ . պէն քէնտիմէ հիւքմ իտէմէմ . լաքին մատամ քի կէլմէքլիյիմէ միւսաատէ օլունըյօր, միւմքին մէրթէպէ սըգ սըգ կէլիրիմ . չիմտիլիք ատիէօ ։

Մարի .— Ինշալլահ եինէ եագընտա կէօրիւշիւրիզ ։

Սիմոն .— Ինշալլահ ։

Մարի .— Խօշ պէնի, ազիզիմ ։

Սիմոն Մարիյի էօբիւպ տիշարը չըգաճաղը սըրատա, Լիւտովիգ .— Գը՛զըմ, Մարինին սէնի զիյատէսիլէ սէվտիյինի պիլտիյի ճիհէթլէ, սէնի կէօրտիւքտէ մէմնուն օլաճաղընտան, կէչէր իքէն պիր քէրրէ Վալանթինէ ուղրասանըզ էյի իտէրսինիզ . . . պէօյլէ սալօնտա Մ. Մօրիս Վասսէօր իլէ գօնուշըյօր ։

Սիմոն .— Կիտիյօրըմ—տէյու ճէվապ վէրտի ։

Հէր նէ գատար իլք տէֆա Վալանթինի կէօրտիւքտէ, մէրգումէնին կէօսթէրտիյի ազամէթտէն տօլայը Վալանթինէ բէք տէ կէօրիւնմէք իսթէմէմէքտէ իտի իսէ տէ, անճագ, մէսլէքի իթաաթ իթմէք օլտուղը ճիհէթլէ, էվ սահիպինին մինասիպ կէօրտիւյիւ պիր մուամէլէտէն գաչընմագլըղը թէրճիհ իտէմէտի : Պինաէն ալէյհ նէրտիւպանտան աշաղը էնտի, վէ սալօնա կիրէն գաբուսը աչտը : Սալօնտա քիմսէ եօգ իտի :

Պու արալըգ պիր խըզմէթքեարըն թէսատիւֆիլէ .

Խըզմէթքեար .— Գաբուսը՞ մը արայօրսընըզ :

Սիմօն .— Խա՛յր · արըը ուպուտոյէթ զըմնընտա մատամ Վալանթինի արայօրըմ · Մ · Գրէսսօլ պէօյլէ սալօնտա տըր տէմիշ իտի :

Խըզմէթքեար .— Ցիլճագըզա, պիրազ էվվէլ մատամ սալօնտա իտի · Մ · Վասսէօր իլէ գըշլաղա տօղրու կիթտիլէր, խաթէրլէնիրիզ սիզի տէ օրայա կէօթիւրէյիմ :

Սիմօն .— Խա՛յր, էֆէնտիմ, թաճիզ իթմէք իսթէմէմ. բազար կիւնիւ թէքրար կէլէճէյիմտէն, օ զէման մատամ Գրէսսօլը կէօրմէք շէրէֆինի իսթիրհամ իտէրիմ— տէյիպ, վէ խըզմէթքեարըն ճէվաբընա պէքլէմէյիպ, հէման տըշարը չըգտը :

Պէշ տագըգա էվվէլ տավրանմըշ օլսա իտի, քէնտիսինի արամագտա օլան Մօրիս Վասսէօր իլէ պիր արատա պուլընաճագտը . Մօրիսին մէրգումէյի արամագտան մագսատը նէ օլտուղը մալիւմ տիր :

Մօրիս իլէ Վալանթին՝ մուսահէպէթլէրինի քիմսէ իշիթմէմէք իւզրէ գըշլաղը չէքիլմիշլէր իտի · Վալանթին իլք կիւնիւ մէրգում Մօրիսէ էրքէնճէ կէլմէսինի թավսիյէ իթմիշ օլտուղը տէրքեար օլուպ, Իմէ ծուպէրին օղլու Մօրիս, [illegible] պիլտիյինտէն, մաշուգէսի իլէ Մարի հագգընտա չիտտէթլիճէ պիր միւպահասա վուգուինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Ֆիլվագը գըշլաղա կիրէր կիրմէզ, հաւէտ վէ ղարաղընտան բիւրհիտտէթ օլան օլ ճատը գարը, պիլա հայա հէման սէօզէ պաշլայըպ ·

—Մօ՛րիս, տիւնքի կիւն Տօգթօր Տիւպիէֆին նէ՞ տիմէք իսթէտիյինի պանա տէրհալ անլաթմալըսըն :

Մօրիս .— Նէ՞ խուսուստա :

Վալանթին .— Սէնի իսթիմզաճ իթտիքլէրինէ բաղլի օլմագլըղըն ինթիմալ վէ հաթթա մուհագգագ օլմասը խուսուսը հագգընտա . . .

Մօրիս .— Նէ՞ չէյէ պէօյլէ սուհուլէթլէ բաղլի օլույօրմըշըմ :

Վալանթին .— Բէք ալա պիլիրսին, գըղըմ իլէ էվլէնմէքլիյէ :

Մօրիս .— Պունտա անլաշըլմագ պիր շէյ եօգ զանն իտէրիմ . . . իշին հէր ճիհէթի սէնճէ մալիւմ տիր . վէ շու նիքեահըն բաղլի օլմագլըղըմ իլէ, սանա իթաաթ իթմիշ օլույօրըմ զանն իտէրիմ . . .

Վալանթին հիտտէթլէ .— Էյլէնիյօրսըն, Մօրիս :

Մօրիս .— Էյլէնմէք խայալ ու խաթըրըմտան պիլէ կէչմէտիյինէ էմին իտէրիմ · վէ պու ճիհէթէ էմին օլասըն իշիւն, ըճա իտէրիմ քի եըլանըն հաքիգաթտէն մուգատտէմ եինէ պուրաճըգտա պէյնիմիզտէ ճէրէյան իտէն միւպահասայը պիր քէրրէ խաթըրընա կէթիրէսէն :

Վալանթին .— Պէն հիչ պիր շէյ ունութմամըշըմ տըր . . . իթմիշ օլտուղըմ թէ-

ատվուր բէք ալա խաթըրըմտա գալմըշ տըր : Օ զէման Ալպէր տը Ժիպրէնին Մարի հագգընտա օլան աշգ ու մուհապպէթինէ ըսրարընտան, վէ բէտէրի միւսթանթիգին՝ օղլու Ալպէր իլէ գըզըմըն էվլէնմէլէրինի մէն իթմէք իշիւն վուգու պուլաճագ սուի ահվալտէն գօրգմամասընտան գօրգտուղըմտան, հաւէտ վէ գըսգանճլըղըմը շու գօրգույա ֆէտա իթմիշ իտիմ :

Մօրիս .— Օ հալտէ, պու կիւն նի՞չիւն թէաճճիւպ իտիյօրսըն . խուսուսիյլէ պիր վագթ թէսավվուր իթմիշ օլտուղըն նիքեահ, պու կիւն խաթըրընա տիւշտիւքճէ նի՞չիւն հիտտէթ իտիյօրսըն :

Վալանթ.ն .— Ջիւնքի օ նիքեահըն պունտան պէօյլէ լիւզում գալմամըշ տըր:

Մօրիս .— Նէ՞ վէճհ իլէ :

Վալանթին .— Պունտան պէօյլէ պէնճէ գօրգաճագ պիր ճիհէթ եօգ տըր . Չիւնքի Ալպէր տը Ժիպրէ էօլտիւյօր :

20

Մօրիս՝ պիր ճէվապ հազըրլամագտա իքէն, Վալանթին մէյտան վէրմէյիպ ·

—Էվվէթ, սահիհ տիր · սէնի զայք իթմէմէք իշիւն գըզըմ իլէ էվլէնմէքլիյինէ օ զէման բաղլի օլմուշ իտիմ · պու կիւն արթըգ բաղլի տէյիլիմ :

Մօրիս .— Ալպէր տը Ժիպրէ խաստալըղընտան շիֆայապ օլապիլիր, վէ օ հալտէ սէնին գօրգտուղըն հալ թէքրար վուգու պուլապիլիր · վէ էկէր Մարի խատէի սըհհէթ իտէճէք օլուր իսէ, օ հալտէ իշ իշտէն կէչմիշ օլուր . պաշըմըզա տամա գըլտան ասըլը պիր գըլըճ տուրմէք տիր . . .

Վալանթին պաշընը սալլայարագ .— Մարի եաշայամազ · հէքիմին ղայրէթ վէ իգտամաթընա բաղմէն, կիւնտէն կիւնէ սէօնիւպ կիտիյօր . . սէվտիյի Ալպէր տը Ժիպրէնին արգասընտան մէզարա գատար կիտէճէք տիր :

Մօրիս .— Բէք ալա · պէն գօճասը օլմագտան Մարի էօլէճէք օլուր իսէ նէ՞ օլաճագ, օրասընը տիւշիւնտի՞ւն մի . պու հալ պէյնիմիզտէ թէզարրուր իտէն մուհապպէթ իշիւն վախիմ պիր հալ օլաճագ տըր :

Վալանթին .— Անլամայօրըմ :

Մօրիս .— Անլամայաճագ շէյ եօգ . օ զէման պէնիմ սըգ սըգ սէնին իլէ պուլունմագլըղըմ հիչ պիր մանա գալըրըամայաճագ . . . պէնիմ տէվամըմ, հէր քէսին կէօզիւնիւ աչաճագ, վէ Մ · Գրէսսօլը շիւպհէյէ վարտըրաճագ · շիմտիյէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք հէր քէս, Մարի իլէ էվլէնմէք արզուսընա մէպնի, պու խանէյէ տէվամ իթմէքտէյիմ տէյու զանն օլունույոր տըր . . . տիմէք օլուր քի, հիչ օլմազսա պուրաճըգտա պիրպիրիմիզի կէօրմէքլիկէն սարֆը նազար իթմէք լազըմ կէլէճէք . . . լաքին Մարի պէնիմ զարըմ օլտուգտան սօնրա վէֆաթ իտէճէք օլուր իսէ, օ հալտէ ֆամիլեատան մատուտ սայըլտըղըմ ճիհէթլէ, քիմսէնին նազարը տիգգաթը իւզէրիմիզէ մաթուֆ օլամազ : Շիմտի անլատը՞ն մը սէօյլէտիքլէրիմին [illegible] :

Վալանթին պու սէօզլէրէ ասլա ճէվապ վէրմէտի իսէ տէ, սըֆաթընտան, Մօրիսին սէօզլէրի քէնտիսինի իգնաէթ իթմիշ օլտուղը վէ պունտան պէօյլէ Մօրիսին

էվլէնմէսինէ մուխալէֆէթ կէօսթէրմէմէկէ գարար վէրմիշ իտիւկի անլաշըլմագտա իտի ։

Վալանթին .— Եէմէք վագթը կէլտի ; սալօնա կիտէլիմ—տէյիպ , սալօնա կիթտիլէր ։ Մ. Պրէսսօլ իլէ հէքիմ տախի պիրազ սօնրա սալօնա կէլտիլէր ։

Վալանթին .— Մարի աշաղը է՞նմէյէճէք մի ։

Նիւտօվիգ .— Պէնճ տազըշտան . տօսթումըզ Տօգթօր Տիւֆրէնին պու կիւն պիզիմ իլէ պէրապէր եէմէք եէյէճէյինի պիլմէմնունիյէ թէպշիր իտէրիմ , Վալանթին ։

Վալանթին .— Բէք խօշ պիր զաթսընըզ , Տօ՛գթօր . թէսավվուրընըզը Մարիյէ սէօյլէտինի՞զ մի ։

Հէքիմ .— Տահա սէօյլէմէտիմ , մա՛տամ , վագթը միւնասիպինի կէօզլէյօրըմ ։

Վալանթին .— Սիզ Մարիյէ սէօյլէմէտինիզ իսէ , պէն Մօրիսէ սէօյլէտիմ ։

Նիւտօվիգ իլէ հէքիմ Մօրիսին եիւզիւնէ թէվճիհը նազար իթտիլէր ։ Մէրգում պիր խէլէճան իչինտէ կիպի իտի ։

Նիւտօվիգ .— Եյի պիր շէյ եափմամըշսըն ։

Վալանթին .— Նիչի՞ն ։

Նիւտօվիգ .— Գըզըմըզըն գալպինէ հիւզն իտխալ իտէմէյիզ . շայէտ բագը օլմայաճագ օլուր իսէ՛ . . .

Մօրիս՝ սախթէ պիր հէյէճան իլէ .— Անըմա պէօյլէ եազըլմըշ—տէյիպ , թէէսսիւֆ իտէրիմ վէ ֆագաթ շիքայէթ իթմէմ . թէհամմիւլ իտէրիմ . լաքին մուհապպէթ տէնիլէն շէյ , գարշըսընտաքինէ տէ սիրայէթ իթմէյինտէն , մէմուլ իտէրիմ քի քէնտիմի սէվտիրիրիմ ։

Շու սըրատա Մարի իչէրի կիրիպ .— Քիմէ՞ քէնտինիզի սէվտիրէճէքսինիզ , մօսիէօ Մօրիս ։

Մօրիս .— Սիզէ ։

Մարի էլինի ուզաթարագ .— Զաթէն սէվտիրմիշսինիզ տիր . սիզի քէնտիմէ տօսթ աատ իտէրիմ , վէ զիյատէսիյլէ սէվէրիմ ։

Նիւտօվիգ իլէ հէքիմ , իշլէրին սըրասընտա օլտուղընը իյմա իտէր պիր նազար իլէ եէքտիկէրէ պագընտըլար ։

Խըզմէթքեար կէլիպ եէմէյին հազըր օլտուղընը խապէր վէրտի ։

* * *

Գապրիէլ Սէրժ էվէ ավտէթինտէ , Գօնթ Իվանըն պըրագմըշ օլտուղը բուսուլայը կէօրիւպ , մէրգումը պիր իքի տէֆա Մ. տը Ժիպրէնին խանէսինտէ կէօրէրէք թանըմըշ օլտուղընը խաթըրլատը ։

Խըզմէթքեար .— Պու զաթ եարըն եինէ կէլէճէք տիր ։

Գապրիէլ .— Մէմնուն օլուրըմ . չիւնքի , Ալպէր տը Ժիպրէտէն խապէր կէթիրէճէյինէ էմին իմ ։

Երթէսի կիւնիւ սաաթ օնտա Գօնթ Իվան կէլտիքտէ , Գապրիէլ Սէրժ մէրգումը քէմալը իլթիֆաթլա թէլագգը էյլէյիպ .— Իքի տէֆա թէշրիֆինիզլէ պէնի միննէթտար իթմէնիզի նէ՞ շէյէ համլ իտէյիմ ։

Գօնթ .— Հէր իքիմիզին տօսթը օլան Ալպէր տը Ժիպրէ թարաֆընտան սիզէ պիր րիճա իթմէկէ կէլմիշ իտիմ ։

Գապրիէլ .— Րիճասը հէր նէ իսէ շիմտիտէն իճրասընը թէահհիւտ , վէ լաքին էվվէլ էմրտէ , սըհհաթը վիճուտի նէ հալտէ իտիւկինի պէյան իթմէնիզի րիճա իտէրիմ ։

Գօնթ .— Խասթալըղընտա պիր թէպտիլաթ եօգ . շու արալըգ խասթալըղը նէ իլէրիլէմէքտէ վէ նէ տէ կէրիլէմէքտէ տիր . շու հալտէ թէվքիֆտէ իտէճէք թէպտիլաթըն խասթայը էյիյէ՞ մի , եօգսա ֆէնալըղա՞ մը սէվգ իտէճէյինի հէքիմլէր պիլէ քէսթիրէմէյօրլար . Ալլահ վէրէ տէ էյիյէ թէհավվիւլ իտէ իտի . լաքին մագսէտէ կէլէլիմ . . . Ալպէր գալպինտէ շիտտէթլի պիր մուհապպէթ պէսլէմէքտէ օլտուղընը պիլի՞րմիսինիզ ։

Գապրիէլ .— Էվէթ , կիւզէլ պիր գըզ սէվէր քի , պուրատա թէսատիւֆ իթմիշ իտի ։

Գօնթ .— Զէքուխի ըզտըրապ արասընտա մատմազէլ Պրէսսօլըն րէսմի կէօզիւ եօնիւնտէ օլաճագ օլսա , քէնտիսինճէ ազիմ պիր թէսլիյէթ օլապիլիր ։

Գապրիէլ .— Անլայօրըմ . պունտան պիր գաչ հաֆթա մուգատտէմ պաշլամըշ վէ սանիպինին խասթալըղը հասէպիյլէ թաթիլ իթմիշ օլտուղըմ րէսմին պիր քիւչիւյինի իսթէյօրսըն ։

Իվան Սմիլօֆ՝ Ալպէրին տուտագլարընա կէօթիւրէպիլէճէյի վէ սինէսի իւզէրինտէ սագլայապիլէճէյի քիւչիւքլիւքտէ պիր րէսմ իսթէտիյինի անլաթտը ։

Գապրիէլ .— Եօյլէ պիր քիւչիւք րէսմ չապուգ եափըլամազ . պիր գաչ կիւնլէր ուղրաշմագ իգթիզա իտէր ։

Գօնթ .— Ալպէրտէ սապր ու թէհամմիւլ գալմամըշ տըր ։

Գապրիէլ .— Օ հալտէ Ալպէրի տէրհալ խօշնուտ իթմէնին պիր չարէսի վա՞ր ։

Գօնթ .— Հա՞նկըսը ։

Գապրիէլ .— Պուրատա մատմազէլ Պրէսսօլըն ֆօթօղրաֆըլա ալընմըշ պիր րէսմի վար տըր քի , իշիմէ գօլայլըգ օլմագ իւզրէ ալըգօյմուշ իտիմ . . . օնու սիզէ վէրիրիմ տէ Ալպէրէ թէսլիմ իտէրսինիզ , պու րէսմ սէվտիյի քիմսէնին ճանլը կիպի պիր րէսմի օլտուղընտան , պէնիմ եափաճաղըմտան զիյատէ մագպուլէ կէչէճէյինէ շիւպհէ եօգ տըր—տէյիպ , մէզքիւր ֆօթօղրաֆը Գօնթ Իվանա վէրտի ։

Գօնթ .— Հազըրտաթէն պու գըզ գայէթ տիլպէր իմիշ ։

Գապրիէլ .— Տիլպէր թապիրի բէք ազ տըր . կէօյնիւնիւն կիւզէլլիյի վէ գալպինին բաքլըղը օ թաթլը սըֆաթընտա նիւմայան տըր . Ալպէրին պախթիյար օլաճաղընա շիւպհէ եօգ տըր ։

Գապրիէլ .— Աճապա նի՞չիւն Ալպէրին բէտէրի պէօյլէ հէր վէճհ իլէ միւնասիպ օլան պիր նիքեահըն իճրասընա մուխալէֆէթ իտիյօր կիպի կէօրիւնիյօր ։

Գօնթ .— Պու միւվալէ ճէվապ իթասընտա մազուրըմ . պունտա գարանլըգ վէ թարիֆ օլունմազ վէ պէնճէ միւսթանթիգին սէվապըզը ահվալինճէ կիզլի պիր շէյ օլմալը . . . ֆամիլեաճա պիր սըրր օլմալը . խիւլասաի քէլամ պու իշտէ պիր մուամմա վար ամմա , հալլինէ պիզ միւգթէտիր օլամայաճաղըզ . էկէր պէն Մ. տը Ժիպրէնին եէրինտէ օլսա իտիմ , Ալպէր չօգտան պէրու Մարի Պրէսսօլ իլէ էվլէնմիշ օլուր իտի . . . պու օլան շէյլէրին հիչ պիրի օլմազ իտի . եարը էօլմիւշ պիր չօճուգ եէրինէ , գարշըմտա սաղ վէ սէլիմ վէ մէմնուն ու մէսրուր պիր չօճուգ կէօրիւր իտիմ ։

Ծու սըրատա գաբու վուրուլմաղլա, սէօզիւ քէսիլիր ։

Գօնթ .— Նէ՞ տիր պու ։

Կապրիէլ .— Պիր միսաֆիր օլմալը ։

Գօնթ .— Պէն կիտիյօրըմ ։

Կապրիէլ .— Օթուրընըզ, պանա զարարընըզ օլամազ. կիզլի հիչ պիր իշիմ եօգ տըր, վէ գաբուսընը վուրանը սէսլէյիփ, Սիմօն հէյէճանտան գըզարմըշ ալըղը հալտէ իչէրի կիրտի ։ Կապրիէլ Սէրվէ սէվինճ իլէ Սիմօնը իսթիգպալ իտիփ, էլլէրինտէն թութարագ, օտանըն օրթասընա գատար կէթիրտիքտէ .

—Սիմօ՛ն, կէօզլէրիմէ ինանայը՞մ մը. ա՛հ, Սի՛մօն, սէնի կէօրտիւյիմէ նէ գատար մէմնուն օլտըմ—տէտիքտէն սօնրա, պիրատէրանէ պիր մուհապպէթլէ մէրգումէյի իքի եիւզլունտէն էյիճէ բուս էյլէտի ։

Սիմօն .— Պէն տէ ղայէթ մէմնունըմ. պիր տէֆա տահա կէլմիշ իտիմ . . .

Կապրիէլ .— Պիլիրիմ, կէլտիյինի սէօյլէտիլէր . . . տօսթունը ունութմըշըն տէյու սէնի իթհամ իթմէյօրըմ ։

Սիմօն .— Սիզի ունութմագ մը՞, մօսիէօ Սէրվէ, գապի՞լ մի տիր ։

Կապրիէլ .— Խա՛յր, սէնին կիպի պիր եիւրէյէ մալիք օլան քիմսէ տօսթունը ունութամազ. տուր քի տահա եիւզիւնէ պագայըմ. պագա պագա տօյամայօրըմ —տէյիփ, վէ Գօնթ Իվանա թէվէճճիւհ իտիպ .— Կէօրի՞յօրմըսընըզ պու գըզճը-ղազը, ա՛զիզիմ ։

Գօնթ .— Էվվէթ. վէ կէօրտիւյիւմէ տէ մէմնուն օլտում ։

Կապրիէլ .— Իւչ այ էվվէլ կէօրմիւշ օլսա իտինիզ, չիմտի թանըմայաճագտընըզ. նէ՛ տէրէճէ խասթա, վէ աղըր խասթա օլտուղունը պիլէմէզսինիզ. սէքիզ կիւն եաշամազ տէր իտինիզ ։

Գօնթ .— Սահի՞հ մի ։

Կապրիէլ .— Միւպալաղա իթմէյօրըմ . . . նէ տէրէճէ թէպտիլ օլմուշ իտիւկինի բէլիւլյան միւշահէտէ իտիփ անլայապիլիրսինիզ ։

Գօնթ .— Նա՞սըլ ։

Կապրիէլ .— Սէրկիւի ումումիյէ վազ իթմիշ օլտուղըմ րէսմէ պագար իսէնիզ անլարսընըզ. րէսմը մէզքիւր՝ եաթագտա եաթմըշ պիչարէ պիր գըզ տըր քի, պաշը ուճընտա տիկէր պիր գըզճըղազ քէնտիսինի թէսէլլի իթմէքտէ տիր. օ խասթա եաթան գըզա, Սիմօնը էօրնէք իթթիխազ իթմիշիմ ։

21

Սիմօն .— Օ րէսմի սէրկիյէ կէօնտէրտինի՞զ մի, մօսիէօ Սէրվէ ։

Կապրիէլ .— Զօգտան. հաթթա տիւն կիթտիմ պագտըմ քի, էյի թագըլմը՞շ մը. չիւնքի, պազըն թա եիւքսէքլէրէ թաալիգ իտէրլէր վէ պիր չէյ կէօրիւնմէզ ։

Սիմօն .— Էյ նա՞սըլ, խօշնուտ օլտունը՞զ մը ։

Կապրիէլ .— Բէք մէմնուն օլտըմ, բէք միւնասիպ պիր մահալլէ վազ օլունմըշ . . . սէօզ արամըզտա ամմա, զաննըմ մագսատը րագպէթ օլուր . . . չիւնքի մէզքիւր րէսմ կիպի էյի պիր րէսմ չիմտիյէ գատար չըգարմամըշ իտիմ ։

Սիմօն .— Կիտիփ կէօրէճէյիմ ։

Կապրիէլ .— Կէօրսէն, սէն քէնտինի թանըմայաճագսըն. վէ կէօրէնլէրէ չիմտի տէյէյիմ քի սէնի էօրնէք իթթիխազ իթմիշիմ, քիմսէ ինանմազ . . . Խինէ մատամ Տիւպիւէֆին մէքթէպինտէսին տէյի՞լ մի ։

Սիմօն .— Տաիմա ։

Կապրիէլ .— Մէմնունմը՞ն եա ։

Սիմօն .— Օ գատար մէմնունըմ քի, պու տէրէճէ պախթիյար օլաճաղըմը ասլա մէմուլ իթմէզ իտիմ ։

Կապրիէլ .— Սէն նաիլ օլտուղըն սաատէթը հայէ միւսթահագգ իտին, գը՛զըմ. պէնճէ նիհայէթ իւլ նիհայէ պախթըն սանա թէվէճճիւհ իթմէսինէ աճըրը տէրէճէտէ սէվինտիմ . . . Մ. Պրէսսօլ իլէ գըզընըն տախի այնը պէնիմ կիպի սէվինմիշ օլտուգլարընա էմին իմ .

Սիմօն .— Բէք տօղրու տըր, մօսիէօ Սէրվէ. հագգըմտա պիտիրիղ էյլէտիքլէրի սէհապէթ վէ հըմայէթին հասըլ իթտիկի հիւսնիւ նէթիճէտէն տօլայը հէր իքիսի մէմնուն օլտուլար ։

Կապրիէլ .— Օնլարը կէօրտի՞ւն մի ։

Սիմօն .— Էվվէթ ։

Կապրիէլ .— Նէ՞ վագթ ։

Սիմօն .— Պու սապահ . . .

Գօնթ .— Պու սապահ մը՞ . . . տիմէք օլուր քի մատմազէլ Պրէսսօլըն նասըլ օլտուղունա տաիր պիլէ մալիւմաթ վէրէպիլիրսին ։

Սիմօն .— Հէյհա՛թ . . . պու մալիւմաթը վէրմէք պէնճէ պիրազ միւշքիլ ։

Կապրիէլ .— Նիչի՞ւն. խասթանըն սանա իթմիշ օլտուղը թէէսիրի աճըգ աճըղա սէօյլէ պիզէ . . . Գօնթ Իվան Սմօլօֆ՝ Ալպէր տը Ժիպրէնին տօսթը տըր . . . մէրգումէ էյի խապէրլէր կէօթիւրէպիլէճէք օլուր իսէ, մէմնուն օլուր ։

Ալպէր տը Ժիպրէնին իսմինի իշիթտիքտէ, Սիմօն տիւչարը հէյէճան օլտու ։

Սիմօն Գօնթա խիթապէն .— Մ. տը Ժիպրէ պիրազ էյի՞ մի տիր ։

Գօնթ .— Սիզէ էյի տիր տիմէք իսթէր իտիմ, մա՛տմազէլ. վէ լաքին միւմքին տէյիլ. Ալպէր գըլպէնտէն խասթա տըր. չիհնէն վէ ճիսմէն մուզտարըպ տըր ։

Սիմօն .— Մատմազէլ Մարինին տէ պուլընտըղը հալ՝ Ալպէրին հալինին այնը տըր. ճիսմի նէ գատար մուզտարըպ իսէ, կէօնլիւ վէ գալպի տէ օ րատտէտէ մուզտարըպ տըրլար ։

Գօնթ .— Սիզէ հիչ պիր սըրր աչտը՞ մը ։

Սիմօն .— Էվվէթ, էֆէնտիմ ։

Գօնթ .— Ալպէրտէն պահս աչտը՞ մը ։

Սիմօն .— Էվվէթ էֆէնտիմ. էյէր Մ. Ալպէր էօլէճէք օլուր իսէ, մատմազէլ Մարի տէ սաղ գալմազ ։

Գօնթ .— Սէվտիյի մատմազէլ Մարի էօլէճէք օլուր իսէ, Ալպէր տէ եաշամազ ։

Սիմօն .— Մ. Ալպէրի հէր կիւն կէօրի՞ւրմիսինիզ ։

Գօնթ .— Հէր կիւն կէօրիւրիւմ ։

Սիմօն .— Անտա քէնտիսինէ պիր մէքթուպ թէսլիմ իթմէք զահմէթինի տէրէօհտէ իտէ՞րմիսինիզ ։

Գոնթ .— Մէքթուպ մը՛, քիմտէ՞ն։

Սիմօն .— Մատմազէլ Գրէսսօլեան։

Կապրիէլ Սէրժէ իլէ Գոնթ Իվան ալամէթը թէաճճիւպ կէօսթէրտիլէր։

Սիմօն .— Սէքիզ կիւնտէն պէրու տըր քի, մատմազէլ Մարի՝ Մ. Ալպէրտէն հիչ պիր խապէր ալմամըշ. պունտան տօլայը ֆէվգէլատէ ըզտըրապ չէքիյօր. վէ շու ըզտըրապը տա, բէտէրի Մ. Գրէսսօլըն քէտէրինտէն նաշի թէշէքքիւլ էտիյօր... շու ահվալ խասթալըղընը թէզեիտ իթմէքտէ օլտուղընտան, պիր մէքթուպ եազմաղա գարար վէրմիշ—տէյէրէք, աշըղ օլան մէքթուպը Գոնթա կէօսթէրիր.

—Գու մէքթուպը Մ. տը Ժիպրէյէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ, Մ. Սէրժէյէ վէրմէքլիկի տէրէօհտէ իթմիշ իտիմ. մատամ քի սիզ Մ. Ալպէրին տօսթը իմիշսինիզ, վէ սըգ սըգ մէրգումը կէօրիւյօրմըշսընըզ, լէմուլ իտէրիմ քի շու մէքթուպը քէնտիսինէ թէսլիմ իթմէքլիկի տէրէօհտէ իտէրսինիզ. պախուսուս քի, մէքթուպըն միւնտէրիճաթընտա քէսպը մալիւմաթ իտէճէք օլուր իսէնիզ. պույուրըըն, օգույըն։

Գոնթ .— Մէքթուպը օգումագ մը՛, գապի՞լ մի տիր։

Սիմօն .— Օգունմըն իչին մատմազէլ Գրէսսօլ մէքթուպը գարամատը։

Կապրիէլ .— Օգույուն քի, մէքթուպըն տօսթումըզ Ալպէրէ թէսլիմինտէ պիր մահզուր օլուպ օլմատըղը անլաշըլսըն։

Գոնթ Իվան՝ մէքթուպը զարֆընտան չըգարըպ եիւքսէք սէս իլէ օգումաղա պաշլատը. ահչար օլտուղը հէյէճանտան սէսի տիթրէմէքտէ օլտուղը միսիլլիւ, բէսսամ Սէրժէ տախի միւթէէսսիր օլմագտա վէ Սիմօն աղլամագտա իտի։

Գոնթ մէքթուպը օգույըպ պիթիրտիքտէն սօնրա .— Գէն պու մէքթուպը Ալպէրէ վէրէմէմ։

Սիմօն .— Նիչի՞ն, պիր մահզու՞ր մը վար։

Գոնթ .— Եօ՛գ. լաքին Ալպէր պու մէքթուպը օգույաճագ օլուր իսէ, պիչարինին խասթալըղընը, պէլքի տէ էօլիւր. պէօյլէ աղըր պիր մէսուլիյէթի պէն տէօրէհտէ իտէմէմ։

Սիմօն .— Վէ լաքին, մատմազէլ Մարի ճէվապ պէքլէյէճէք վէ ճէվապ ալմազ իսէ, օ էօլէճէք։

Գոնթ .— Նէ՛ գատար միւշքիլ հալ. մատմազէլ Գրէսսօլ հազզընտա պիր թէհլիքէնին վուգուի միւհթէմիլ իսէ տէ, Մ. Ալպէր հազզընտա այնը թէհլիքէնին վուգուի մուհագգագ տըր։ Ջամիրիմ շու խըզմէթտէն սարֆը նազար իթմէսի թէնպիհ իտիյօր։

Սիմօն .— Բէնճա իտէրիմ մէքթուպը սիզ ալըգօյըն, պէլքի պիր կիւն օլուր քի, մէքթուպը վէրմէքտէն պիր թէհլիքէ վուգու պուլմայաճաղընա գանաաթ հասըլ իտուպ տէ վէրիրսինիզ։

Գոնթ .— Շու մէքթուպը եանըմտա էմանէթէն ալըգօյմաղը տախի թէրվիճ իտէմէյէճէյիմ։

Կապրիէլ .— Գէն տէ բէնճա իտէրիմ քի, շու մէքթուպը սիզ սագլայասընըզ։

Գոնթ .— Նէ՞յէ եարար։

Կապրիէլ .— Ալպէրէ վէրմէզսէնիզ պիլէ, բէտէրինէ թէսլիմ իտէրսինիզ, պէլքի շու իքի կէնճլէրին էօլմէլէրինէ մէսաղ պըրագմազ, վէ մէրհամէթէ կէլիպ, սիզին նասիհաթլարընըզը տինլէմէկէ գարար վէրիր։

Գոնթ .— Հազզընըզ վար, մէքթուպը սագլար վէ վագթը միւնասիպինտէ վէրիրիմ—տէյիպ, մէքթուպը ճէպինէ գօյտու. վէ չըգտը կիթտի։

Կապրիէլ .— Գէնի մէմնուն իթմէք իսթէ՞րմիսին, Սի՛մօն։

Սիմօն .— Շիւպհէ՞ մի վար։

Կապրիէլ .— Էօյլէ իսէ եէմէյի պէրապէր եէյէլիմ։

Սիմօն .— Մէմնունէն... հաթթա պիրազ տա Մարի Գրէսսօլեան պահս իտէրիզ։

Կապրիէլ .— Հէմ Մարիտէն, հէմ տէ Ալպէրտէն... պիչարէ չօճուգլար աճապ նի՞չիւն պունլարը զատէր պուրատա պիրպիրլէրինէ թէսատիւֆ իթտիրտի պիլմէմ... աճապա պիր կիւն օլուպ տա պախթիյարըգ եիւզիւ կէօրէպիլէճէ՞քլէր մի։

***

Կալուպէ իլէ Սիւվէն Գօրնիւ, չայտան չըգտըգտան սօնրա, պահճալարը սըզզըլըպ, գօշա գօշա Մէզօն-Ալֆօր նամ մահալէ վասըլ օլուպ, հէման պիր մէյխանէյէ կիրտիլէր։ Իչէրի կիրէր կիրմէզ, Կալուպէ զըմըզ պիր սէս իլէ.

—Ջօգ չէքէրիմ, չօգ իւմօնիը, չօգ Թարչինիլի պիզէ սըճագ չարապ կէթիրին—տէյու պաղըրտը։

Մէյխանէճի գարը, հէման աթէշին իւզէրինէ պիր թենճէրէ գօյուպ, իչինէ իքի լիթրա չարապ պօշալթտը. գօճասը իսէ Սիւվէն Գօրնիւ իլէ գօնուշմագտա իտի։

Սիւվէն՝ մէյխանէճիտէն քիրա իլէ էլպիսէ իսթէմէքտէ, վէ թէէմմիւնաթ օլարագ պիր մըգտար աղչէ պըրագմագլըղը թէքլիֆ իթմէքտէ օլուպ, մէյխանէճի էյի պիր ատամ օլտուղընտան, մէրգումըն թէքլիֆինի գապուլ իթմիշ վէ ֆագաթ քիրա ալմայաճաղընը սէօյլէմիշ օլուպ, իսթէտիքլէրի էլպիսէյի վէրմիշ օլտուղընտան, չայտան չըգան Սիւվէն իլէ Կալուպէ, քիւչիւք պիր օտայա կիրէրէք, իւչ տագըգա զարֆընտա էլպիսէլէրինի տէյիշթիրտիլէր։

Մէյխանէճի սըճագ չարապը կէթիրտիքտէ, Սիւվէն .— Սէն տէ պիզիմ իլէ օթուր իչ—տէյիպ, գատէհլէրի պիր գաչ տէֆալար տօլտուրըպ պօշալթտըգտան սօնրա .— Գարնըմ պայըլըյօր։

Կալուպէ .— Արթըգ Բարիստէ եէրիզ։

Սիւվէն .— Նի՞չիւն պուրատա եէմէյէլիմ։

Կալուպէ .— Ջիւնքի վագթիմիզ եօգ... եօլա տիւշէլիմ։

Սիւվէն .— Բէք ալա, տիւշէլիմ—տէյիպ, մասանըն իւզէրինէ իքի ալթուն ֆըրլաթըպ .— Գունլարը ալ տա եարըն սէնին էլպիսէլէրինի կէթիրիպ, պիզիմքիլէրի ալըրըզ։

Մէյխանէճի իքի ալթունը ալըպ, միւշթէրիլէրինէ պիր գաչ քաքի գօնեագ վէրտի. մէրգուման՝ գօնեագլարը տա իչտիքտէն սօնրա, Բարիսէ կիթմէք իւզրէ Շարանթօն աէմիր եօլը մէյքէզինէ ազիմէթ իթտիլէր։

Սաաթ օնտա Լիօնա վասըլ օլտուլար։

Կալուպէնին թէքլիֆի իւզէրինէ տահրէի զապըթայա կիթտիլէր. սաաթ օն պիրէ եագըն իտի։

Սիւվէն՝ նէօպէթճի թէֆթիշէ .— Միւտիր պուրատա՞ մը տըր—սիւալինէ.

Թէֆթիշ .— Խա՛յր. միւսթահճէլ պիր իշ իչիւն Սէն Ձընիյէ կիթտի—տէյու ճէվապ վէրտի։

22

Թէֆթիշ սէօզիւնէ տէվամ իլէ.— Եարըն սապահ էրքէնճէ կէլինիզ. պուրատա պուլաճաղընըզա շիւպհէ եօգ ամմա... Նէ՞ վար քի, եէնի պիր խապէ՞ր մի վար:

Կալուպէ.— Էվվէթ, հէմ տէ սահիհ խապէր վար:

Թէֆթիշ.— Նէ՞ կիպի:

Կալուպէ.— Եարըն տույաճաղընըզ օլաճաղընը—տէյիպ, ըէֆիգի իլէ մուֆարագաթ էյլէտի:

—Շիմտի պիր իշիմիզ տահա վար, օ տա ույումագ տըր. չիւնքի արթըգ այագտա տուրաճագ հալիմ գալմատը—տէյիպ, էվլէրինէ կիթտիլէր:

Էրթէսի բազար կիւնիւ սապահ տօգուզտա բօլիս միւտիրինին օտասընտա կիթտիլէր:

Միւտիր՝ մէրգումանըն իքի ագշամ կէլմիշ օլտուգլարընը խապէր ալմըշ իտիկինտէն, կէլտիքլէրինտէ տէրհալ իչէրի կիրմէլէրինի թէնպիհ իթմիշ իտի: Ժօզէ իլէ Մարթէլ տախի օրատա իտիլէր. մէրգուման իչէրի կիրէր կիրմէզ.

—Թազէ հավատի՞ս մի վար ըմըզ:

Կալուպէ.— Էվվէթ էֆէնտիմ:

Միւտիր.— Մէմնու՞ն օլաճագ պիր խապէր մի:

Կալուպէ.— Հաթթա հիչ մէմնուն օլաճագ խապէր տէյիլ... պէլքի պիր ֆէլաքէթ...

Միւտիր թէլաշ իլէ.— Ֆէլաքէթ մի՛:

Սիլվէն.— Պէօյիւք ֆէլաքէթ... մատամ Րօզիէ էօլտիւ:

Միւտիր իլէ Ժօզէ վէ Մարթէլ պիրտէն սէտաի տէհշէթ վէ հայրէթ սալըվէրտիլէր:

Միւտիր.— Անլաթըն:

Կալուպէ՝ մալիւմ օլան վագաայը էնկէան էնկէան հիքեայէ էյլէտի պիթիրտիքտէն սօնրա.

Միւտիր.— Աճապա չայըն տալկալարընտան գուրթուլա՞մատը մը:

Կալուպէ.— Պիզ ագընթըյա գարշը ուղրաշմագտա օլտուղըմըզ սըրատա, մէրգումէնին սույըն իչինէ տիւշտիւյինի իշիթտիք—տէտի:

Պու արալըգ գարուտաքի նէօպէթճի գապույը վուրուպ իչէրի կիրտի:

Միւտիր.— Նէ՞ իսթէրսին:

Նէօպէթճի.— Սէն-Մօրտան պիր ժանտարմա կէլմիշ, պիր մէքթուպ կէթիրմիշ, պիզզաթ սիզէ թէսլիմ իտէճէքմիշ:

Միւտիր.— Սէն-Մօրտան մը՞. պիչարէ մատամ Րօզիէտէն պիր խապէր ալաճագ օլմալըըզ:

Կէլէն ժանտարմա իչէրի կիրիպ.— Պու մէքթուպը Սէն-Մօր գօմիսէրի կէօնտէրտի. տէրհալ մահալը մէզքիւր ժանտարմա տաիրէսինէ կէլմէնիզ րիճա իտիյօր.

Միւտիր.— Նէ՞ վար քի:

Ժանտարմա.— Ցիւնաէն իղինլի օլտուղըմ ճիհէթլէ, իչին սահիհինի պիր էյիճէ անլայամատըմ. լաքին գանն իտէրիմ քի, տիւն կէճէ Մարն չայընըն քէնարընտա մագթուլ պիր գարը պուլունմըշ. մէքթուպտան տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալըրսընըզ գանն իտէրիմ:

Բօլիս միւտիրի մէքթուպը աչըպ, պէրվէճհը զիր օգուտը.

«Միւտիր էֆէ՛նտի,

«Շիմտի Սէն-Մօրա կէլմէնիզ, վէ իւզէրինտէ բօլիս գարթը պուլունան պիր գատընըն մուայէնէ իթմէնիզ իգթիզա իտիյօր. էկէր կէլմէնիզ միւմքին տէյիլ իսէ, լազըմ կէլէն թալիմաթը վէրմէնիզ րիճա օլունուր:»

Միւտիր.— Սահիհ իմիշ, էմէ ժուպէր էօլմիւշ. պէօյիւք ֆէլաքէթ—տէտիքտէն սօնրա, մէքթուպը կէթիրէն ժանտարմայա խիթապէն.— Սէն՝ Սէն-Մօրա կիթ, պէն տէ կէլիյօրըմ: Ժօզէ, Մարթէլ, սիզ պու կիւն նէ եափաճաղընըզը պիլիրսինիզ: Վուգուի հալտէն օ խափիյէլէրին հալա Բարիստէ պուլունտուգլարը թէպէյյիւն իթտի: Պու կիւն թէքմիլ Անթէն մահալլէսինի տօլաշըն. եարըն տա պաշգա մահալլէլէրի տօլաշըրըզ. վէ պէօյլէ թա քի պիր եէրտէ պուլունճայա տէկին տէվամ իտէրիզ:

Ժօզէ իլէ Մարթէլ, սէվինէրէք վէ րիայէթ իթմէքտէ օլտուգլարը մատամ Րօզիէնին պու սուրէթլէ ֆաճիանէ էօլիւփ կիթմիշ օլմասընտան տօլայը ֆէվգէլատէ միւթէէսսիրէն տիշարը չըգտըլար:

—Կալուպէ, Սիլվէն, սիզ տէ պուրատա պէնի պէքլէյինիզ. կիտէյիմ քէյֆիյէթի սէր գօմիսէրէ խապէր վէրէյիմ, կէլիրիմ... պէրապէր Սէն-Մօրա կիտէրիզ—տէյիպ, գօմիսէրին նէզտինէ կիթտի:

Գօմիսէր վուգուի հալէ խապէրտար օլտուգտան սօնրա.— Պիչարէ գարը, շիմտի օղլունա նա՞սըլ խապէր վէրմէլի:

Միւտիր.— Պէն օ ճիհէթի տիւշիւնմէտիմ. օնը սօնրա տիւշիւնիւրիզ. շիմտիլիք, տէրհալ Սէն-Մօրա կիթմէք իգթիզա իտիյօր, վէ պէն տէ կիտիյօրըմ:

Գօմիսէր.— Պէն տէ կէլիրիմ. իշին թաֆսիլաթընը պիր ան էվվէլ անլայըմ:

Գօմիսէր իլէ միւտիր, Կալուպէ իլէ Սիլվէնի ալըպ եօլա տիւշտիւլէր, վէ եօլէ վագթը Սէն-Մօրա մուվասալէթ իթտիլէր:

Սէն-Մօր գօմիսէրի.— Վէրմիշ օլտուղըմ զահմէթտէն տօլայը աֆվընըզը խաթըրճամ իտէրիմ: Էյի՞ մի իթթիմ, ֆէնա՞ մը իթթիմ պիլմէմ. լաքին մէսէլէյի պէք միւհիմ կէօրտիւյիւմտէն, տէրհալ մալիւմաթ վէրմէքլիյի վազիֆէտէն ատտ իթթիմ: Գարընըն իւզէրինտէ պուլունմըշ օլտուղըմ բօլիս գարթը, զիհնիմի չօգ մէշղուլ իթթի:

Միւտիր.— Բէք էյի իթմիշսինիզ. ֆիլհագըգա պու գարը պիզէ էն զիյատէ միւզումլը մէմուրլարըմըզտան իտի. էօլտիւյիւնէ չօգ թէէսսիւֆ իտէրիզ:

Սէն-Մօր գօմիսէրի.— Գարը էօլմէմիշ տիր, էֆէնտիմ—տէտիքտէ, միւտիր իլէ սէր գօմիսէր ճան ալտըլար:

Միւտիր.— Պին շիւքիւր Ալլահա, չու խապէրէ բէք մէմնուն օլտըգ. տիմէք քի սա՞ղ մը տըր:

Ջավուշ.— Էվվէթ էֆէնտիմ. պիզ էօլմիւշ զանն իթմիշ իտիք. պէրէքէթ վէրսին հէքիմէ քի, պիզէ մուավէնէթէ եէթիշտի. անճագ աքըլ պաշընտա տէյիլ, վէ օլունան սիւալլէրէ ճէվապ վէրէմէյօր:

Միւտիր․— Նէ՞րքէւէ սիր ։

Ջավուշ․— Օտամա․ պէնիմ քէնտի եաթաղըմա եաթըրմըշըմ ։

Միւտիր․— Պէօյլէ պիր ինսանիյէթ իթմիշսին, թէշէքքիւր իտէրիմ․․ Ճապիք եանըմա կէօթիւրիւ՞րմիւսին—տէտիքտէ, չավուշ մէրգումանը խասթանըն օտասընա կէօթիւրտիւ քի, օրատա գարըշը, քէնտըլը շաֆգաթըլա մատամ Բօզիէնին թէտա-վիսինէ ուղրաշմագտա իտի ։

Մատամ Բօզիէ՝ տէհշէթլի պիր նէօպէթէ տիւչար օլմըշ, վէ եիւզիւ կէօզիւ գըրմըզը լէքէլէր իլէ պօյանմըշ օլտուղը հալտէ, գօլլարը եաթագտան աշաղը սար-գըմըշ եաթմագտա օլուպ, պաշը սաղտան սօլա վէ սօլտան սաղա եուվարլանըր տուրմագտա իտի․ տիլը պաղլը իտի ։

Սէր գոմիսէր․— Նապզը վա՞ր մը տըր ։

Ջավուշ․— Էվվէթ էֆէնտիմ, ալընըզա պիր եարասը վար ։

Սէր գոմիսէր․— Թէհլիքէլի՞ մի ։

Ջավուշ․— Եարա պէօյիւք վէ լաքին տէրին տէյիլ․ հէքիմ օ եարայա թէլաշ իթմէյօր․ պուզ կիպի սօղուգ սույըն իչինէ տիւշմէսինտէն, վէ պէշ ալթը սաաթ բոյտ էլպիսէսիլէ իսլաթիւ աշըգ եէրտէ գալմըշ օլմասընտան տօլայը հալինի թէհ-լիքէլի հիւքմ իտիյօր ։

Սէր գոմիսէր․— Ջայըն իչինտէ պուլը՞նմամըշ մը ։

Ջավուշ․— Խա՛յր, էֆէնտիմ․ նէօպէթճիլէրիմիզտէն իքիսի պալըգ ավը նէօ-պէթճիսի իլէ պէրապէր, էքսէրիա կէճէլէրի խըրսըզլըգլա պալըգ ավլնա չըգան-լարըն պուլընտուգլարը մահալի տօլաշըր իքէն, նէօպէթճիլէրտէն պիրի պաղը պիր սանտալ կէօրմիւշ․ Ջապթ իտէճէք պիր չէյ պուլմըշլար զանընըլա, սանտալտէն ա-շաղը էնիփ սանտալըն իչինէ կիրմիշլէր, վէ պու գարըյը օրատա պուլըպ, էօլիւ կիպի պիր հալտէ պուրայա կէթիրմիշլէր ։

Միւտիր՝ Կալուպէ իլէ Սիլվէնին եիւզիւնէ պագարագ․— Չօգ գարիպ չէյ․ սիզին սանտալընըզ պաթմըշ օլտուղը հալտէ, նա՞սըլ օլմուշ տա Էմէ Ժուպէր օ սանտալըն իչինտէ պուլընմըշ․

Ջավուշ․— Ֆիլվագը իքի եիւզ մէթրօ գատար պէրիտէ տէ Բօր-Գրէթէյլ մէյ-խանէճիլէրինտէն պիրինին օլտուղը թէհագգուգ իտէն պիր պալըգ գայըղընըն տա-քիւրէքլէրի պուլընմըշ քի, չայը կէչէն իքի չախսը գօվալամագ նիյէթիյլէ մէզքիւր գայըղը պու գարը իլէ տոկէր իքի քիշի իսթէմիշ ալմըշլար իմիշ․

Կալուպէ․— Մէզքիւր գայըղը ալան մատամ իլէ պիզ իտիք․ գայըգ Գապիւ-սօնըն իտի ։

Միւտիր․— Պու էյի ։

Սէր գոմիսէր․— Էյ մատամ Բօզիէնին իչինտէ պուլընտուղը գայըգ քիմի՞ն իմիշ․

Կալուպէ․— Մէյխանէճինին․ իքիսիզ օլարագ պաղընտան չէօզիւլմիշ վէ ա-լընմըշ ։

Սէր գոմիսէր․— Գի՞մ չէօզմիւշ ալմըշ ։

Կալուպէ․— Օրասը մէճհուլտը․․ մէյխանէճի գայըղընըն չալընմըշ օլտուղունը պու սապահ ֆարգ իթմիշ․․․ վէ քէյֆիյէթի գօլըթայա խապէր վէրմէկէ կէլիր իքէն, գայըղընը պուլմըշ․ պիզէ տէ թաֆսիլաթ վէրտի ։

Միւտիր․— Պու մէսէլէնին գարանլըգ պիր ճիհէթի վար․ վէ լաքին մատամ Բօզիէ սէօզ սէօյլէյէճէք պիր հալէ կէլմէտիքճէ, անլաշըլամայաճագ—տէյիպ, Կա-լուպէյէ խիթապէն․— Սիզ սանտալընըզ իլէ պաթըղընըզ ըրատա, մատամ Բօ-զիէյի պիր սէօյիւտ տալընա ասըլը օլարագ պըրագմըշտընըզ, տէյի՞լ մի ։

Կալուպէ․— Էվվէթ, էֆէնտիմ․ մուախխարէն չայա տիւշտիւյիւնի իշիթտիք․ պիզ պօղուլմըշ պիթմիշ տիր տէյու տուրույօր իտիք ։

23

Կալուպէնին թամ շու սէօզլէրի սէօյլէտիյի ըրատա, մատամ Բօզիէ պիր ա՛հ իլէ պէրապէր խաֆիֆճէ պիր հարէքէթ իթտի ։ Հազըր պուլունանլարըն ճիւմլէսի սիւքիւթ իտուպ, քէաֆֆէսի նազարլարընը մէրգումէյէ թէվճիհ էյլէտիլէր ։ Բէրի-լէր իլէ տէօյիւշիւյօր կիպի գօլլարընը հիտտէթլէ եօգարը գալտըրտը վէ աղզընը ա-չարագ իտիպ, նէֆէսինին պօղմուշ օլտուղը պօղազընտան պաղը գարըշըգ սէսլէր չըգմաղա պաշլատը ։

Միւտիր եավաշճա․— Տինլէ՛յին, տինլէ՛յին ։

Էմէ Ժուպէր․— Գրագըն պէնի․․․ էօլտիւրմէյին պէնի․․․ Լարթիկ տիր․․․ Վէրտիւէ տիր․․․ Բուսիալը էմր իտիյօր․․․ Գօնթ Իվանը էօլտիւրմէք իսթէյօրլար ․․․ պէնի էօլտիւրէմէյէճէքլէր․․․ խուսուսի պիր միւթալաայա մէպնի պէնի էօլ-տիւրէմէզլէր իմիշ․․․ տուէլլօ իտէրքէն․․․ տուէլլօ իտէրքէն Գօնթ էօլէճէքմիշ ․․․ եիւզ պին ֆրանգ․․․ Բօշիլտ պանգասընտա․․․ —տէյու սէօյլէնմէքտէ իքէն պիրտէն սէսի քէսիլիպ, գօլլարընը եինէ եաթագտան աշաղը սարգըթտը ։

Պու ըրատա գապունըն արասընտա պիրիսի նիւմայան օլուպ․— Պու գարը տէհշէթլի պիր ֆաճիատա հազըր պուլունմըշ օլմալը—տէտիքտէ, ճիւմլէսի պիրտէն մէրգումա տէօնտիւլէր ։

Գոմիսէր․— Հէքիմ տիր—տէյիպ, մէրգումը բօլիս միւտիրիյլէ սէր գոմիսէրէ թագտիմ իթտի ։

Կէրէք միւտիր վէ կէրէք սէր գոմիսէր, հէքիմէ խըզմէթը վագըասընտան տօ-լայը թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, խասթանըն քէսպը իֆագաթ իթմէսի քէնտի-լէրինճէ նէ տէրէճէ միւլթէզէմ իտիւկինի պէյան իթտիլէր ։

Հէքիմ․— Գօրգաճագ պիր չէյ եօգ, էֆէ՛նտիլէր․ մէսուլիյէթի պէն իւսթիւ-մէ ալըրըմ․․․ էօմրիւ թէհլիքէտէ տէյիլ տիր, վէ հալինին աղըր օլմատըղընը իլա-վէթէն պէյան իտէրիմ․ Պու կիւնքի քէնտինի աթէշլէր իչինտէ եագըպ թութուշ-տըրան նէօպէթ, վէրէճէյիմ իլաճըն թէէսիրիյլէ եարըն քէամիլէն քէսիլիր․ օ հալ-տէ ագլը պաշընա կէլիպ, կէօրտիւյի վէ գուրպանը օլտուղը հատիսէի միւտհիշէյի հիքեայէ իտէպիլիր—տէյիպ, վէ խասթանըն եանընա կիտիպ մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա․— Էվվէթ, եարըն նէօպէթ քէսիլիր, վէ պիր գաչ կիւնէ տէկին այաղա գալգապիլիր ։

Միւտիր․— Եարըն եինէ կէլիրիզ․ մէմուլին զայըը պիր վագտա զուհուրինտէ պիզէ մալիւմաթ վէրէպիլմէնիզ իչիւն, պուրատա իքի քիշի պըրագըրըզ—տէյիպ, Կալուպէ իլէ Սիլվէնի կէօսթէրտի, վէ ճըզտանընտան պիր պանգա թահվիլի չը-

գարըպ վէ Կալիպէյէ վէրիր .— Իշթէ կերէք սիզին վէ կերէք խասթանըն իհթիյաճաթընա գուլլանըլմագ իչիւն սանա եիւզ ֆրանգ . . . Եարըն կէօրիւշիւրիւզ—տէյու իլավէ էյլէտիքտէն սօնրա, Բարիզէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտիլէր ։ Հէքիմ տախի պիր Թէրթիպ իլաճ եազըպ, վէ աքշամա Թէքրար կէլէճէյինի պէյան իտիպ, մուֆարագաթ էյլէտի ։

Մատամ Րօզինէնին գարըշըգ վէ տաղընըգ օլարագ սէօյլէմիշ օլտուղու սէօզլէր, միւտիր իլէ գօմիսէրին տըգգաթլարընը ճէլպ իթմիշ օլուպ, մէրգուման տախի հէքիմին գըյասը մուճիպինճէ, Էմէ Ժուպէրին տէհշէթլի պիր հատիսէնին վուգուու էսնասընտա հազըր պուլունտուղունը, վէ ֆաճիաի մէզգիւրէնին իթտիյի Թէէսիրտէն շու մուվազզաթ տալկընլըղըն հուսուլէ կէլմիշ իտիւկինի հիւքմ իլէ, եինէ ՊԷՇԼԷՐ հէրքէսինին Թազէ պիր ճինայէթ տահա իշլէմիշ օլմալարը զանն ու շիւպհայընտա վարմըշ իտիլէր ։

Կալիպէ .— Պիզ տէ պուրատա մըխլանըրըգ գալըրըզ · Մէզօն Ալֆօրտաքի մէյխանէճինին էլպիսէլէրինի իատէ իտիպ, գըրգ ֆրանգըմը իսթիրտատ իտէպիլսէ իտիմ, խօշնուտ օլուր իտիմ ։

Սիլվէն .— Գօլայ չէյ · իքիմիզ պիրտէն պիւթիւն կիւն պուրատա տուրմագլա լիւզում եօգ . . . պիրիմիզ տուրսագ քիֆայէթ իտէր . . . սէն կիթ էվտէն մէյխանէճինին էլպիսէլէրինի ալ կէօթիւր · սօնրա պուրայա կէլ կիտէլիմ, պէրապէր եէմէյիմիզի եէյէլիմ ։

Կալիպէ .— Եէմէքտէն էվվէ՛լ պիրազ գահվալըթը իտէպիլսէմ էյի օլուր ամմա, չանթամըզտա տա պիր չէյ եօգ—տէյիպ, չավուշա մալիւմաթ վէրտիքտէն սօնրա, պիրազ գահվալըթը իթմէք իւզրէ մուֆարագաթ իթտիլէր, վէ մուախխարէն Կալիպէ, պէյնլէրինտէ գարարկիր օլան խըզմէթի կէօրմէք իւզրէ, եինէ տօղրու ազիմէթ իթտի ։

Սաաթ տէօրթտէ ավտէթ իթտի · պիրազ սօնրա հէքիմ տէ կէլտի ։ Էմէ Ժուպէր պիրազ րահաթլանմըշ կիպի իտի · եիւզիւնտէքի գըրմըզը լէքէլէր զայիլ օլմաղա վէ նէօպէթի էքսիլմէկէ պաշլամըշ իտի ։ Հէքիմ նէֆէսինի տինլէյիպ նապզընը պագտը, վէ հէր իքիսինին օլտուգճա մունթազամ օլտուղունը կէօրտիւյիւնտէն, խասթալըղըն էօնիւնիւ ալմըշ իտիւկինէ գանաաթ հասըլ իտիպ .— Պիր կէճէ էյիճէ ույույաճագ օլսա, հէր շէյ սըրասընա կիրէր · եարըն տահա էյի պուլաճաղըմը մէմուլ իտէրիմ—տէտի ։

Ջավուշ՝ Կալիպէ իլէ Սիլվէնի զայէթ Թէմիզ քիւչիւք պիր լօգանթայա կէօթիւրիպ, հէմ եէմէք եէտիրտի վէ հէմ տէ եաթմագ իւզրէ իքի օտա Թէրթիպ իթտիրտի ։

Կալիպէ Սիլվէնին գուլաղընտան աշաղը .— Թէաճճիւպ իտէճէք չէյ · Պունտան պիր գաչ կիւն էվվէլ, տըրմալը չաքգա կէօրտիւյիւմիւզտէ, գօրգունըզտան Թիւյլէրիմիզ տիքիլիր իքէն, շիմտի ժանտարմալարըն քէաֆֆէսինտէ տօսթ օլտուգ կիթտի ։

Սիլվէն .— Պունտա Թէաճճիւպ իտէճէք պիր չէյ կէօրմէյօրըմ · էհլի ըրզ ատամլարըն հիւքիւմէթտէն գօրգաճագ իշլէրի օլմազ . . . հաթթա մուզայիպի—տէյու ճէվապ վէրտի ։

Մատամ Րօզինէ օ կէճէյի բէք րահաթ կէչիրտի · կիւզէլճէ ույուտը ։ Նէօպէթ քէսիլիպ, եալընըզ կէօզլէրինի աչամայաճագ րատտէտէ տէրմանսըզլըգ գալտը ։

Կալիպէ իլէ Սիլվէն էրքէն գալգըպ, հէման ժանտարմա տաիրէսինէ կիթտիլէր, վէ հէնուզ ույգուտա օլան խասթանըն հիւսնիւ հալինի միւշահէտէ վէ Թաստիգ էյլէտիլէր ։

Ճիւմլէսի տէ հէքիմին վէ բօլիս միւտիրինին կէլմէլէրինէ պէքլէմէքտէ իքէն, սաաթ տօգուզտա հէքիմ կէլտի վէ խասթայը սիւրաթլէ մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա .— Հէր չէյ սըրասընտա—տէյիպ, պիր Թէրթիպ իլաճ տահա եազարագ, Կալիպէ իլէ տէրհալ էճզախանէյէ կէօնտէրտի ։

Կալիպէնին էսնաի ղայպուպէթինտէ, հէքիմ՝ իքի կիւնիւ Էմէ Ժուպէրին ալնընա պաղլամըշ օլտուղու պաղը չէօզտիւ · եարա հէնուզ գապանմամըշ իտի իսէ տէ, րէնկի տէյիշմիշ, վէ գան քէսիլմիշ իտի ։ Հէքիմ Թէքրար եարանըն իւզէրինէ լազըմ կէլէն մուալիճաթը գօյտուգտան սօնրա, պիր էյիճէ պաղլատը ։

Հէքիմին շու Թէրթիպինտէն, մատամ Րօզինէնին ֆաիտէ կէօրտիւյի տէրքեար օլուպ, չիւնքի գաբալը օլան կէօզլէրինի եավաշ եավաշ աչըպ, չավգտան եօրուլույօր կիպի Թէքրար գաբամագտա իտի ։

Հէքիմ .— Պիրազ րահաթլանտը՞ն մը ։

Մատամ Րօզինէ ճէվապ վէրմէտի · լաքին կէօզլէրինի պիւսպիւթիւն աչըպ, հէքիմին իւզէրինէ տիքտի ։ Եաթագտա եարը գալգըպ, հէնուզ ույանմըշ պիր քիմսէ կիպի էթրաֆընա պագտը վէ Թէքրար պաշընը եասթըղա գօյտու ։

Կալիպէ հէքիմին Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իլաճը կէթիրմիշ օլտուղընտան, հէքիմ շիշէյի պիր էյիճէ չալգալատըգտան, գաշըղը տօլտուրտըգտան վէ Սիլվէնէ խասթանըն պաշընը եօգարը գալտըրթտըգտան սօնրա, աղզընը աչըպ գաշըղը իչինէ սօգտը վէ տամլա տամլա իլաճը էչիրտիքտէն սօնրա, Սիլվէնէ խասթանըն պաշընը Թէքրար եասթըղա գօյմասընը Թէնպիհ իթտի ։

Իլաճ տէրհալ Թէէսիր իթմէքլէ, Էմէ Ժուպէր կէօզլէրինի աչըպ հայրէթլէ էթրաֆընա պագտը վէ Կալիպէ իլէ Սիլվէնի Թանըտըգտա, Թէաճճիւպի արթըպ .— Նէ՞րէտէյիմ—տէյու սուալ իթտի ։

Պու սուալին ճէվապը վէրիլէճէյի սըրատա, այագ սէսի իշիտիլիպ, բօլիս միւտիրի սէր գօմիսէր իլէ իչէրի կիրտիլէր · Էմէ Ժուպէր նազարընը մէրգումանա Թէվճիհ էյլէյիպ, օ անտէ գատար բէրիշան օլան զիհնինէ պիրազ աչըգլըգ կէլիրէք. —Ա՛հ, կէլինիզ, չաբու՛գ կէլինիզ—տէտիքտէ, միւտիր իլէ գօմիսէր խասթայա եանաշտըլար, վէ ուզաթմըշ օլտուղու էլլէրի Թութտըլար ։

Հէքիմ՝ հաքիմանէ .— Ամա՛ն, Թէլաշ իթմէյին · պիր միւտտէթ տահա եօրմամաղա վէ հէյէճան վուգուու պուլմամասընա ղայրէթ իթմէլիսինիզ ։

Էմէ Ժուպէր .— Նէ՞րէտէյիմ—տէյու Թէքրար սուալ իթտի ։

Միւտիր .— Սէն-Մօրտա ։

Էմէ Ժուպէր էլինի ալնընա կէօթիւրիպ, վէ պաշընըն պաղլը օլտուղունը անլամըպ .— Սէն-Մօրտա՛ մը—տէտիքտէն սօնրա, աքլը պաշընա կէլիպ, վէ լաքին վուգուու պուլան տէհշէթլու ֆաճիայը ունութըպ, տիթրէմէքտէ օլան սէսիլէ ·

—Օղլում նէ՞ օլտու—տէյու պաղըրտը ։

24

Միւտիր .— Օղլո՛ւն մը . օնու կէօրմէտիք . օնո՛ւն պաշընա տա մը . պիր ֆէ-լաքէթ կէլտի ։

Ռօզիէ .— Ինշալլահ կէլմէմիշ տիր . վուգուի հալտէն խապէրտար տէյիլ տիր, տէյի՛լ մի . սիզ պիր շէյ սէօյլէմէտինի՞զ եա ։

Միւտիր .— Պիր շէյ սէօյլէմէտիք . սէնի պիր տահա կէօրմէքսիզին, օ պապաէ պիր գարար իթթիխազընտան սարֆը նազար իթմէկի մինասիպ կէօրտիւք ։

Ռօզիէ .— Տէմէք օլուր քի, պիր տահա՞ մը կէլտինիզ ։

Միւտիր .— Էվվէթ, տիւն կէլտիք . սէն պիզի թանըյամազ հալտէ տէյիլ իտին ։

Ռօզիէ .— Ա՛հ օ խաինլէր, օ մէլունլար—տէյիպ, կէօզլէրինի գափատը ։

Հէքիմ .— Թէլաշ իթմէ, մա՛տամ . էյէր չաբուգ տիւզէլմէք իսթէր իսէն, գալ-պինի րահաթ թութմալըսըն ։

Ռօզիէ .— Բէք էյի, Տօ՛գթօր, բէք էյի . վէ լաքին սէօյլէմէլիյիմ, սէօյլէմէք էլզէմ տիր ։

Հէքիմ .— Լագըրտը իթմէյի մէն իթմէյօրըմ . մատամ քի էլզէմ տիր սէօյլէ . լաքին եավաշ եավաշ, եօրուլմագսըզըն, հիտտէթ իթմէքսիզին լագըրտը էթ ։

Ռօզիէ .— Ղայրէթ իտէրիմ—տէյիպ, միւտիրէ խիթապէն .— Նէ՞ վագիթտան պէրու պուրատայըմ ։

Միւտիր .— Ձումա էրթէսի կէճէսինտէն պէրու ։

Ռօզիէ .— Պու կիւն նէ՞ տիր ։

Միւտիր .— Բազար էրթէսի ։

Ռօզիէ .— Բազար էրթէսի՞ մի . Ռուսիալը գաչմըշ կիթմիշ վէ թէհլիքէյի սա-վուշտուրմըշ օլմագ լազըմ կէլիր ։

Միւտիր՝ հէքիմին եիւզինէ պագըպ, աճապա խասթանըն եինէ ագլընը ղայպ իթմիշ օլուպ օլմատըղընը իյմա իտէր պիր իշարէթ իթտիքտէ, Էմէ Ժուպէր ֆար-գընա վարըպ .— Եօ՛գ, եօ՛գ . իթիրալը տէմիմ բէք տօղրուսըտա տըր . սէօզլէրիմի չաշկընլըղա համլ իթմէյին . բէք ալա խաթըրըմա կէլիյօր . օ աէշամ Ռուսիալը, Լարթիկ իլէ Վէրոնէնին մուին վէ միւշթէրէքի տիր ։ Իսմի Նիգօլա Կօլ տըր . պունտան եիրմի իւչ սէնէ մուգատտէմ Գօնթէս Գուրավլէֆի, վէ պէլքի պիր գաչ տա մուգատտէմ տէ Գօնթ Իվանըն բէտէրինի գաթլ իթտիրմիշ օլան Գօնթ Գօրիս Ռօմանցօֆըն քեաթիպի վէ մահրէմի տիր ։

Միւտիր .— Մէրգումը սէն կէօրտի՞ւն մի ։

Ռօզիէ .— Հէմ կէօրտիւմ, վէ հէմ տէ սէօզլէրինի իշիթտիմ ։

Միւտիր .— Նէ՞րէտէ ։

Ռօզիէ .— Մարն չայընըն քէնարընտա ։

Միւտիր .— Նա՞սըլ օլտու տա կէօրտիւն ։

Ռօզիէ .— Տինլէյին—տէյիպ, հիչ պիր թաֆսիլաթ ունութմամագ իւզրէ, գիճէ-նինի թօբլայապիլտիյի գատար թօբլայարագ, Կալուպէ վէ Սիլվէն իլէ պինմիշ օլ-

տուղը գայըղըն պաթտըղը անտէն իթիպարէն նէ եարմըշ, նէ չէքմիշ վէ նէ իշիթ-միշ օլտուղընը պիրէր պիրէր հիքեայէ էյլէյիպ .— Հիչ պիր քէլիմէ գաչըրմագսըզըն տինլէտիմ . իւչիւնի տէ եագալամըշ իտիմ . . . անճագ, էլիմին ալթընտան պիր թաշ եուվարլանըպ թա եանը պաշլարընտա սույըն իչինէ տիւշտիւքտէ, վէսվէսէյէ վարտըլար ։ Սահիլէ չըգըպ պէնի արայըպ պուլմազա վէ էլիմտէն մուէյյէնտէն գուրթուլմազա տավրանտըլար . պէն գաչմագ իսթէտիմ ամմա, տէրման վէ թագաթըմ գալմամըշ օլտուղընտան, պայըլըպ տիւշտիմ ։

Միւտիր .— Խապիսլէր սէնի էօլմիւշ զաննը իթմիշլէր, սույա աթմըշլար . Ֆագաթ չայըն իչինէ եուվարլանաճագ եէրտէ, քէնտիլէրինին պրագտըղը օլտուգլարը սանտալըն իչինէ տիւշմիւշսին ։

Ռօզիէ .— Իչինիզտէն պիրինին տէրհալ Բարիսէ կիթմէսի լազըմ կէլիր ։ Տիւն բազար իտի . պանգալար թաթիլի գաբալը օլուրլար . . . չէքին պէտէլի հէնուզ ա-լընմամըշ օլտուղընա շիւպհէ եօգ . եիւզ պին ֆրանգըգ չէքի Ռօչիլտ պանգասընտա կէօթիւրէճէք քիմսէյի հիչ գօրգմագսըզըն ալըգ ու թէվգըֆ իտէպիլիրսինիզ . էյէր կէօթիւրէճէք ատամ Լարթիկ վէ եախօտ Վէրոնէ տէյիլ իսէ, օնլարըն չէրիքի օ-լաճաղընա շիւպհէ եօգ տըր ։

Սէր գօմիսէր .— Պէն կիտիյօրըմ . պէն լազըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իտէրիմ . սէն պուրատա տուր ։ Մատամ Ռօզիէնին տահա սէօյլէյէճէքի բէք չօգ չէ-լէրի օլմալը . էյէր թազէ պիր շէյ տահա տույաճագ օլուր իսէն, Կալուպէյի վէ եա Սիլվէնի հէման պանա սալտըրըվէր ։

Միւտիր .— Բէք ալա օլուր . . . չէք մէսէլէսինէ ժօալէ իլէ Մարթէլի թա-յին էթ ։

Սէր գօմիսէր աճէլէթէն մէրքէզէ կիթտի . Էմէ Ժուպէր զաաֆընտան եօրուլ-մուշ օլմազլա, հէքիմ պիրազ իսթիրահաթ իթմէսինի էմր իլէ, իլաճտան պիր գա-հըգ տահա վէրտի, վէ սաաթտա պիր պիրէր գաշըգ վէրիլմէսինի թէնպիհ իտէրէք, մուֆարագաթ էյլէտի ։

Մատամ Ռօզիէ պաշընը եաստըղա տայաթմըշ, կէօզլէրինի գաբաթմագտա իտի ։

Կալուպէ .— Կէօրիւնիր քի պիրազ ույույաճագ տըր ։

Միւտիր .— Էօյլէ օլմալը . շու իշիթտիկիմ շէյլէրտէն սօնրա, սէնտէն տէ պագը մալիւմաթ ալմագըղըմ իգթիզա իթտիյինտէն, պիզ տէ կիտէր լօգանթանըն պիրինտէ շու սըրատա պիրազ չէյ եէրիզ . էյպէթթէ պուրատա պիր լօգանթա վար տըր ։

Ձավուշ .— Գարըմ պիրազ գահվալթը հազըր իթմիշ տիր, էյէր թէնէզզիւլէն գապուլ իտէր իսէնիզ . . .

Միւտիր .— Մէմնունէն—տէյիպ, եէմէք օտասընա կէչտիլէր վէ հազըրլանմըշ օլան սատէ վէ ֆագաթ լէզիզ թաամլարը քէմալը իշթիհա իլէ եէտիլէր ։ Միւտիր պիր թարաֆտան եէր, վէ պիր թարաֆտան տա թաֆսիլաթ սօրուպ անլար իտի ։

Պիր սաաթտան զիյատէ սիւրէն թաամ խիթամ պուլտըգտա, չավուշըն գարը-սը կէլիպ, մատամ Ռօզիէնին ույանմըշ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէտիյինի խապէր վէրմէսի իւզէրինէ, խասթանըն օտասընա կիթտիլէր ։

Միւտիր .— Պիրազ տահա էյլէնտի՞ն մի ։

Ռօզին .— Կ'ըսէք, չօգ էյի իմ . . . ույգու չօգ եարաշը" ։

Միւտիր .— Պաշը չէյլէր սօխանաք օլսամ, եօրուլմազըլըղըն ճէվապլէրինի վէ-րէպիլի՞րմիսին ։

Ռօզին .— Կ'ըսէք, հաթթա իսթէտիյինիզի սօրմանըզը արզու տա[խ]ի իտէրիմ ։

Միւտիր .— Բէք ալա . չայըն սահիլինտէ տին չէտիյին մուշավէրէ արա[սը]նտա, պու խապիսլէր հիչ պիր մահալ պէյան իթմէտիլէր մի ։

Ռօզին .— Մաէթթէէսսուֆ իթմէտիլէր . պիր սօզագ իմի վէ եա պունա մու-մասիլ պիր մահալ իմի աղըզլարընտան գաչըրըրլար տէյու մէմուլ իտէր իտիմ ամ-մա, գաչըրմատըլար ։

Միւտիր .— Ցուէլլօ՞ իլէ մի Գօնթ Իվանը էօլտիւրթմէք մէսավվէր իտիյօրլար ։

Ռօզին .— Պու մէսավվէրօրտա գարար գըլտըլար զանն իտէրիմ . վէ լաքին իհ-թիմալ տըր քի մուախխարէն չու գարարլարընտան վազ կէչմիշլէր տէ, պաշգա պիր թէտպիր իթթիխազ իթմիշլէր ։

Միւտիր .— Գօնթ Իվանա խապէր վէրմէլի քի ույանըգ տավրանսըն . զաթէն պէն տէ մէմուր թային իտէճէյիմ քի, քէնտիսինի մահֆազա օլմայարագ նազարէթ իթսինլէր . . . պիր տէ սէնին քէնտի հաչգընտա պազը չէյլէրպաշըն պաշ իտիյօրտըն ։

Ռօզին .— Կ'ըսէք, [illegible] պէնի էօլտիւրմէյէճէքլէրինի սէօյլէմէքտէ իտիլէր . . . պէն շիմտի հաչգլարընտա շիւպհէյէ վարմադըմը իսթէմէ-յօրլար իմիշ . չիւնքի, օ շէյ պէնի էօլտիւրմէյէճէքլէրինի խապէր վէրսա իմիշ, քէն-տիլէրինի էլէ վէրիր իմիշ ։

Միւտիր .— Օ շէյըն քիմ օլտուղունու անլայա՞մայօրմըսըն ։

Ռօզին .— Ն՞ասըլ անլայըմ ։

Միւտիր .— Օ չախսըն սէնտէն գօրգաճագ եէրի եօգըմըշ տէմիշլէր ։

Ռօզին .— Կ'ըսէք, պունլարըն ճիւմլէսի պանա անլաշըլմազ չէյլէր կէօրիւնտի ։

Միւտիր .— Օլմայա քի Գօնթ Պօրիս Ռօմանօֆ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն Նիգօլա Կօլ տէտիքլէրի մէմուրըն իճատ իթմիշ օլտուղը պիր պէհանէ օլսուն ։

Ռօզին .— Գապիլ տիր ։

Միւտիր .— Հէր հալտէ, չայէտ Ցուէլլօ իչիւն Գօնթ Իվանա սէպէպիյէթ վէ-րիլէճէք օլուր իսէ, սէպէպիյէթ վէրէն չախսըն Բիէր Լարթիկին գումպանեասընա մէնսուպ օլտուղը անլաշըլաճագ տըր . պինաէն ալէյհ օ խապիսլէրին չու թէսավ-վուրլարընըն իճրասընա գայգըշմալարընը թէմէննի իթմէլիյիզ ։

Ռօզին .— Շիւպհէ՞ մի վար . Ալլահ վէրէ տէ գայգըշսալար ։ Րէճա իտէրիմ քի պաշըմա կէլէնլէրի քիմսէյէ հիքեայէ իթմէյէսինիզ, խուսուսիյլէ օղլումա, օնուն պու իշլէրտէն խապէրտար օլմասընը թէրվիճ իթմէմ . պէնիմ սըգ սըգ ղայպուպէ-թիմէ ալըշմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, նէ վէսվէսէ վէ նէ տէ թէլաշ իտէր . պէն ինշալ-լահ եագընտա գայգարըմ, վէ նէ օլտուղընը խապէր ալմամասընը իսթէրիմ ։

Միւտիր .— Տիշարը սըրր նըգմայաճաղընա էմին օլապիլիրսինիզ . . . լաքին սի-զին էլպիսէյէ վէ ճամէշույէ իհթիյաճընըզ օլաճագ . . . Ն՞ասըլ եափաճագ . . .

Ռօզին .— Խըզմէթքեարըմ Մատլէնէ խիթապէն պիր բուսուլա եազար, Կա-լուպէ վէ եա Սիլվէն իլէ էվէ կէօնտէրիրիմ, լազըմ օլանը տէրհալ կէթիրթիրիրիմ ։

Միւտիր .— Պէյէնտիյին կիպի հարէքէթ իտիգ պիզէ կիւվէնէպիլիրսին . բարա-

յը ինթիյաճըն վա՞ր մը տըր . տիւն Կալուպէյէ եիւզ ֆրանգ պըրագմըշ իտիմ ։

Ռօզին .— Լիւզումը եօգ իտի . չավուշըն գարըսը, բարա քէսէմի ճէպլէրիմին պիրինտէ պուլմըշ . իչինտէ էրքէյէճէ բարա վար . էն զիյատէ իսթէտիյիմ չէյ, պիր ան էվվէլ տիւզէլիպ գալգմագ տըր . էկէր Ռօշիլտ պանգասընըն վէզնէսինտէ օ հայտուտլար թութուլամազլար իսէ, պիր այա գատար էլլէրի գօլլարը պաղլը օ-լարագ մէրգումանը սիզէ թէսլիմ իթմէքլիյի թէաահհիւտ իտէրիմ ։

Հէքիմ պու սըրատա իչէրի կիրմէքտէ օլտուղընտան, մատամ Ռօզինէնին սօն սէօզլէրինի իշիթմիշ իտի ։

—Զաբուգ քէսալը գուվվէթ իտէճէյինէ պիր տէրէճէյէ գատար էմին իտիմ . . . եանըլմամըըըմ . լաքին շայալ իթմիշ օլտուղըն գուվվէթի թէէբրար եէրինէ կէթիր-տիմ տէյու սուի իսթիմալ իթմէկէ կէլմէզ ։

Ռօզին .— Սուի իսթիմալ իթմէմ, Տօ'գթօր ։

Հէքիմ .— Սահիհ սէօյլէ՞յօրմըսըն ։

Ռօզին .— Կ'ըսէք, պիթտի . պաշգա պիր տէյէճէյիմ տէ գալմատը ։

Հէքիմ .— Բէք ալա . աճապա իշթիհան պիրազ եէրինէ կէլտի՞ մի ։

Ռօզին .— Պիրազ ։

Հէքիմ .— Պու աքշամ խաֆիֆ պիր չօրպա, վէ չօրպանըն իւսթիւնէ տէ պիր գատէհ էյի պօրտօ չարապը իչէրսին, եարըն պիր քիւլպաստը եէրսին, տահա օ պիր կիւն իշթիհան թէմամըյլա աչըլաճագ օլուր իսէ, կիւզէլճէ պիր գահվալթը իտէրսին ։

Ռօզին .— Նէ՞ զէման գալգըպ կէզէպիլէճէյիմ ։

Հէքիմ .— Իքի կիւնտէն . պէնիմ թէրթիպաթըմտան խօշնուտ օլտո՞ւն մը ։

Ռօզին .— Չօգ մէմնուն օլտում, պին թէշէքքիւրլէր իտէրիմ ։

Հէքիմ .— Վէրմիշ օլտուղըմ իլաճը շիշէ պիթինճէյէ տէկին իչէրսին . . . սօնրա տա տիւշիւնիւրիզ ։

Սէր գօմիսէրին Ռօշիլտ պանգասընտա պիր հիւսնիւ նէթիճէյէ տէսթրէս օլուպ օլմատըղընը պիլմէք մէրագընա տիւշմիւշ օլան բօլիս միւտիրի՝ արթըգ Սէն-Մօրտա տուրամիաըղ, Սիլվէն իլէ Կալուպէյի եինէ մատամ Ռօզինէնին եանընտա պըրագա-րագ մուֆարագաթ իթմէկէ մէճպուր օլտու ։

25

Մօրիս Վասսէօր՝ պիւթիւն բաշար կիւնիւնի Մարի Պրէսսօլ իլէ պէրապէր կէ-չիրմիշ իտի ։ Մէրգումէ՝ բէտէրինէ կէզմէկէ հըգտըըը սըրատա պէրապէր կիթմիշ օլ-տուղը միսիլլի, աքշամ եէմէյինի տախի Լիւտօվիգին խանէսինտէ եէմիշ, վէ կէ-ճէնին սաաթ օնընտա էրթէսի կիւնիւ րէսմ սէրկիսինէ կիտէճէքլէրինի խաթըրլա-թըրաք կէթիրէրէք մուֆարագաթ իթմիշ իտի ։

Խանէսինէ վիւսուլինտէ, Լարթիկտէն կէլմիշ օլան բուսուլայը օգուտը քի, պէրվէճհը զիր զայէթ մուխթասար իտի .

«[illegible]»

«ՎԱՆ ԳՐԷՕՔ»

Ֆէրրասը կինինւ վազքը մուայյէնաէ Սիւրէն սօզաղընա ազիմէթ իթթի։ Լարթիկ իլէ Վէրաիէ Մօրիսէ պէգլէմէքաէ իտիլէր․ Մօրիսին կիւլէր եիւզ վէ սէվինճլի պիր նազար իլէ իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւգլէրինաէ, պիրպիրլէրինէ պաքըշ, քէնտիլէրի եմէ ծուպէրի եօլմիւշ զաննի իթտիքլէրի ճինէթլէ, մէրգումըն Մարն չաձը սէվաճիլինաէ վուգու պուլան աճվալտէն մալիւմաթը օլմատըղընա գանաաթ հասըլ իթտիլէր։

Մօրիս․— Նէնի պիր խապէր վա՞ր մը․ Սիմօնը պուլապիլտինի՞զ մի․

Վէրաիէ․— Մաէթթէէսսիւֆ պուլամատըգ․ լաքին չիմտի մէսէլէ Սիմօնտա տէյիլ․

Մօրիս․— Նա նէտէ՞ տիր․

Վէրաիէ․— Շիմտի անլաթըրըզ․ լաքին էվվէլ պէ էվվէլ սէն պիզէ Գրէսօլ ֆամիլեասընտան տօլայը մալիւմաթ վէր պագալըմ․

Մօրիս․— Օրանճա հէր շէյ սըրասընտա․․․ պիր այա գալմազ մուվաֆֆագ օլուրըմ․ Լօնտրատաքի չէրիքիմիզի սուրէթը գավիյէտէ թէէմին իտէպիլիրսինիզ․ պէօյլէ հէր իքի Թարաֆտան պաղլանմըշ օլան պիր պաղը չէօզիւպ աթապիլմէկէ մուվաֆֆագիյէթիմ, զաննըմ էրքէյինճէ պիր մէհարէթ սայըլապիլիր․ պէքլէյօրըմ քի պէնի Թաճսին իտէսինիզ․

Վէրաիէ․— Պիզ Թաճսինէ տախմա հազըրըզ․ չիւնքի սէն տախմա չայանը Թաճսինսին․ սէնին իչկիւզար վէ տուրէնտիշ օլտուղընը պիլտիյիմիզտէն, սէնտէն պիր նասիհաթ իսթէրիզ․

Մօրիս․— Պիր նասիհաթ մը՛․

Վէրաիէ․— Էվվէթ, էվվէլա նասիհաթ, վէ մուախխարէն մէչհուլ օլտուղըմըզ իչիւն Թէֆէրրուաթընտան օլմազ իւզրէ տիւկէր պիր իշ հագգընտա սէնին մուավէնէթինի իսթէյէճէյիզ․

Մօրիս․— Նէ՞ իմիշ օ պագալըմ․

Վէրաիէ․— Թէհլիքէլի պիր քիմսէտէն պիզի գուրթարասըն․

Մօրիս․— Խամի՞․

Վէրաիէ․— Գօնթ Իվան Սմօլօֆ Գուրավիէֆ․

Մօրիս․— Պու նէ՞ տիմէք․ պունտան պիր այ էվվէլ Գօնթըն վիւճուտընըն մէյտանտան գալգմասընը լիւզումլըզ վէ զարարլը հիւքմ իթմիշ իտինիզ տէ, չիմտի սի՞զ մի Թալիպ օլույօրսընըզ․ նէ՞ վար քի․

Վէրաիէ․— Նէ՞ օլաճագ, պու աtամ տա Լարթիկի պուլմագ իչիւն բօլիս իլէ իթթիֆագ իթմիշ, օ տա Լարթիկի արայօր, օ տա ատամլար գուլլանըյօր․ պինատէն ալէյհ էկէր եմէ ծուպէրի եօլտիւրմէք մէճպուրիյէթինտէն գուրթուլմագ իսթէր իսէք, մէրգում Գօնթը մաճվ իտիպ պիթիրմէլի․

Մօրիս․— Մատամ քի Լարթիկ եօլմիւշ տիր, վարսըն իսթէտիյի գատար արասըն, պիզէ նէ՞․ պէնճէ գօրգաճագ պիր շէյ եօգ․․․ սիզ քէնտի ալէյհինիզէ պուլունմամըշ օլտուղընըզ հալտէ, նի՞չիւն օ սիզտէն ինթիգամ ալմաղա գալգըշըն․

Վէրաիէ․— Պու խուսուստա եանըլըյօրսըն․ պիզտէն ինթիգամ ալմաղա գալգըշմասընա պիր չօգ սէպէպլէր վար տըր․ չիւնքի, պիլիր քի բէտէրինի Րուսիատա պիզ եօլտիւրմիւշիզ․

Մօրիս․— Պու հալտէ իշին րէնկի քեամիլէն տէյիշիր․ լաքին պունլարը սիզ պիր այ էվվէլ տէ պիլիր իտինիզ, նի՞չիւն պէօյլէ պիրտէն պիրէ Թէլաշը էֆքեար իթտինիզ․

Վէրաիէ․— Չիւնքի պունտան պիր այ էվվէլ Գօնթ Իվանը եօլտիւրմիշ օլսա իտիք, էլիմիզէ պիր շէյ կէչմէյէճէք իտի․

Մօրիս․— Էյ պու կի՞ւն․

Վէրաիէ․— Պու կիւն օնուն եօլմէսի իլէ ձէպիմիզէ իքի եիւզ պին ֆրանգ կիրիյօր․ պու իքի եիւզ պին ֆրանգըն եիւզ պին ֆրանգընա մուգապիլ, Թպրազընտա համիլինէ եօտէնմէք իւզրէ էլիմիզտէ պիր չէք վար տըր քի, պիզիմ տիլսիզ Ցօմինիք չու արալըգ Րօչիլտ պանգասընտան Թաճսիլ իթմէք իւզրէ տիր․

Մօրիս․— Գօնթ Իվանըն խատմինի կէօրտիւնի՞զ մի․

Վէրաիէ․— Օ խատմ Թարաֆընտան կէլէն չալըսը կէօրտիւք․

Մօրիս․— Նէ՞ վագթ կէօրտիւնիւզ․

Վէրաիէ․— Էվվէլքի կիւն․

Մօրիս․— Գօնթ Իվանըն գաթլինի՞ մի իսթէյօր․

Վէրաիէ․— Իսթէյօր, վէ իւճրէթինի տէ վէրիյօր․ պունտան մաատա Րուսիատա պիզի հըմայէ վէ Թէսաճուպ վէ պիզէ էմին պիր մաճալ իրաէ վէ Թէտարիք իթմէքլիյի Թէաճհիտ իտիյօր․

Մօրիս․— Բէք ալա․ է՛յ, չիմտի մէնֆաաթը եալընըզ սիզէ աիտ օլան պիր իշ հագգընտա պէնտէն նէ՞ կիպի նասիհաթ պէքլէյօրսընըզ․

Լարթիկ․— Պիզիմ նէ գատար մէնֆաաթըմըզ վար իսէ, սէնին տէ օ գատար վար․ չիւնքի հէբիմիզ պիրպիրիմիզէ այնը պաղ իլէ պաղլըյըզ․

Մօրիս․— Հէր նէ հալ իսէ, միւճատէլէ լազըմ տէյիլ․ չիւնքի պու ալէմտէ էն ֆաիտէսիզ շէյ միւճատէլէ տիր․․․ չիմտիլիք Գօնթ Իվանըն պանա հիչ պիր զարարը եօգ․․․ սիզ քէնտինիզէ աիտ օլան պիր մէսէլէտէն տօլայը Գօնթտան գօրգույօրսընըզ․․․ օ իչինիզ նէ իսէ օնուն իլէ սըրասընտա գօյուն․․․ հէր հանկը կիւն քի պանա տա զարարը տօգանտըղընը կէօրէճէք օլուր իսէմ, օ հալտէ իճապընա պագարըմ․

Վէրաիէ․— Տիմէք օլուր քի, սէն պու պապտէ պիզէ մուավէնէթ իթմէք իսթէ՞մէյօրմըսըն․

Մօրիս․— Աշիգլէր, մէշհուր Լաֆօնթէնին պիր մասալը քի սիզին տէ պիլմէնիզ լազըմ կէլիր․

Վէրաիէ․— Հա՞նկը մասալը․

Մօրիս․— Մայմուն իլէ քէտինին մասալը․ քէտի քէսթանէլէրի աթէշտէն չըգարըրքէն, էլլէրինի եագմըշ․ մայմուն իսէ պէքլէմիշ քի քէսթանէլէր սօղուսըն, այըգլամըշ վէ քէտիյի իսթիհզա իտէ իտէ եէմիշ․․․ հէր քէս քէնտիյի տիւշիւնիր․ սիզէ խօշ կէօրիւնմէք իչիւն եօթէքինի պէրիքինի եօլտիւրմէք պու պէնիմ իշիմէ կէլմէզ․

Վէրաիէ․— Վէ լաքին իքի եիւզ պին ֆրանգ․․․

Մօրիս Վէրաիէնին սէօզիւնիւ քէսիպ․— Գօնթ Իվանըն քէլլէսի իչիւն իքի եիւզ պին ֆրանգ վէրմէք մասխարալըգ տըր․ վէ պու տա պէշ քիշի պէյնինաէ

թագսիմ օլունաճագ . Գօնթը էօլտիւրէնէ տէ դըրդ պին ֆրանգ , օ պիրլէրինէ տէ . զէվգէք օլմալը պիր ատամ քի պէօյլէ պիր սէնաաթա մէյլ իթսին , վէ եալնըզ ալտանմըշ օլմալը . պ՛ն իսէ նէ ալտանըրըմ , նէ տէ զէվգէքիլի գապուլ իտէրիմ ։

Վէրոնիք .— Պիր քէրրէ սէօյլէտիմ , Թէքրար սէօյլէրիմ քի , Գօնթ Ռօմանօֆ հէր կէճէ Թաարրուզ վէ Թասալլութտան արի օլամըյաճաղըմը պիր մէմլէքէթտէ պիզի Թէճաճուզ իթմէքլիկի տէ Թէաճճիւպ իտիյօր ։

Մօրիս .— Էօյլէ ամմա , պէն Թէրքը վաթան իթմէք Թարաֆընը աալա Թէրճիհ իտէրիմ . պէն Թըրնագլարըմա գատար Բարիզլի իմ . պիզիմ պէօյլէ իշտէն միլիօնլարը ալանագ օլուր իսէմ , պուրատա րահաթճա վէ քէմալը սաատէթլէ եաշամագլըղը Փիքրիմէ գօյմուշ իքէն , կիտէյիմ տէ բօլիսին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէմ՞ մի տավէթ իտէյիմ . . . էյիճէ պիր հայվանըըգ . սիզ իտինիզ տէյէն քի , միրասխօրլար մէյտանտան գալգտըղը կիպի հիսսալար քէսիլէճէք տիր . պէն տէ սիզին իլէ պէրապէր Ինկիլթէրրայա կիտէր հիսսէմի ալըր , վէ տէօնէր Բարիզէ կէլիր զէվգինի չըգարըըըմ . պիրազ էվվէլ պէնտէն պիր նասիհաթ իսթէյօր իտինիզ . պէնիմ սիզէ վէրէճէյիմ նասիհաթ շու օլապիլիր քի , էէնիտէն էէնիյէ պիր գաթլ թէօհմէթի տաճա ետիւքլէնմէյին . խաթըրընըզա կէթիրին քի թէսավվուրատա իքի գաթլ տաճա վար , վէ պու իքիսի տէ էյգէմ տիր . . .

Վէրոնիք .— Գօնթ Իվանը գաթլ իթմէքսիզին տէ մէյտանտան գալտըրըլապիլիր ։

Մօրիս .— Նա՞սըլ ։

Վէրոնիք .— Մէսէլա , տուէլլօ իլէ ։

Մօրիս կիւլէրէք .— Տիւնեատա տուէլլօ կիպի մանասըզ չէյ եօգ տըր . չիւնքի տուէլլօյա չըգմագ , հայաթը իչիւն քեաղըտ օյնամագա պէնզէր . էկէր խասմին սէնտէն ուսթաա իսէ , վէ եախօտ տիւզճէ տաճա պախթլը իսէ , էօլէճէք սէնսէն , սէնի էօլտիւրիւվէրիր . . . սէօզ արամըզտա եա , չօգ աճմագճա չէյ . . .

Լարթիկ .— Պիր գաղայա ուղրաթտըրըլապիլիր ։

Մօրիս .— Պրագըն շու գաղայա ուղրաթմանըն եագասընը . Մարի Պրէսսօլա իքի տէֆա Թէճրիւպէ իթտիք տէ տօղրուսը չօգ խայր կէօրտիւք ։

Լարթիկ .— Պրէսսօլ մէսէլէսինտէ , չէյթան ալէյհիմիզտէ իտի ։

Մօրիս .— Եինէ չէյթանըն ալէյհիմիզտէ պուլընըպ տա Արման տ՛Արվիլին եէկէնինի գուրթարտըղը կիպի , Գօնթ Իվանը վիգայէ իթմէյէճէյինի նէտէ՞ն պիլիյօրսընըզ ։

Վէրոնիք .— Խիւլասաի քէլամ , սօն տէֆա օլարագ սօրույօրըմ քի , պիզէ պու խուսուստա մուավէնէթ իթմէյէճէքմիսին ։

Մօրիս .— Գօնթըն էօլմէսի իլէ պիզիմ Թէսավվուրաթըմըզա Փաիտէ հասըլ օլաճաղընը իսպաթ իտինիզ , տէրհալ էմրինիզէ հազըրըմ ։

Վէրոնիք .— Իսպաթ իթտիք զանն իտիյօրըմ ։

Մօրիս .— Մըգտարը քիֆայէտէ գանաաթ հասըլ իտէմէտիմ . էկէր էլմալըէ գատար սէօյլէտիկլէրինիզտէն Փազլա օլարագ , գանաաթը թամմէ հասըլ իտէճէք տէրէճէտէ պաշգա պիր տէյէճէյինիզ եօգ իսէ , լագըրտըըընը պիւէ իթմէք զաիտ տիր . հա՛ , էյի խաթըրըմա կէլտի . պէնիմ բարայա լիւզումըմ վար , պանա օն պին ֆրանգ վէրի՞րմիսինիզ ։

Լարթիկ .— Շիւպհէ՞ մի վար—տէյիպ , այաղա գալգտը վէ եազըխանէսինի աչըպ վէ պիր տէսթէ պանգնօթ չըգարըպ Մօրիսէ ուզաթտը ։

Մօրիս .— Թէշէքքիւր իտէրիմ . պէն կիտիյօրըմ ։

Լարթիկ .— Նէ՞ զէման կէօրիւշէճէյիզ ։

Մօրիս .— Էկէր Թազէ պիր խապէրիմ օլուր իսէ եարըն կէօրիւշիւրիզ ։

Շու սըրատա Տօմինիք իչէրի կիրտի ։

Լարթիկ .— Բարալարը ալտը՞ն մը ։

Տօմինիք .— Ալմըշ օլտուղըմը պիր իշարէթլէ անլաթտըգտան սօնրա , ճէպինտէն եիւզ պին ֆրանգը հավի պիր ճըզտան չըգարըպ , աչտը վէ մասանըն իւզէրինէ գօյտու ։

Մօրիս .— Եարըըընը ալմըշ օլտունուզ . սէօզիւմիւ տինլէյին տէ , պու բարայը քիմ քի կէօնտէրտի իսէ եինէ օնա իատէ իտին . պու բարայը իատէ իթմէք , Գօնթ Սմօլօֆը էօլտիւրմէքտէն տաճա գոլայտէ ագըլլըըգ տըր—տէյիպ , տըշարը չըգտը։

Լարթիկ՝ գարըու գաբանտըգտան սօնրա .— Պու չօճուգ՝ տէտիկինտէն շաշմազ։

Վէրոնիք .— Օնա մուաննիտ Թապիր իտէրլէր ։

Լարթիկ .— Պիր չէյ տըգգաթ իթտիմ ։

Վէրոնիք .— Նէ՞ չէյ ։

Լարթիկ .— Մօրիսին չիմտիք! սէօյլէտիքլէրինին այնըընը ճումաա էրթէսի կիւնիւ սէն տէ Նիգօլա Կօլա սէօյլէյօրտըն . հաթթա Մօրիսէ կիւվէնտիյին իչիւն Պօրիս Ռօմանօֆըն Թէքլիֆինի պիլէ գապուլ իթմէտին ։

Վէրոնիք .— Էօյլէ ամմա , արթըգ սօնրա Թէահհիւտ իթտիք ։

Լարթիկ .— Վատէսի օլան պօրճ , պօրճ սայըլմազ . տաճա էօնիւմիւզտէ պիր այ վար . պէլքի օ վագթա գատար պիր չէյ զուհուր իտէր տէ , Մօրիս տէ պիզիմ իլէ պու խուսուստա տա իթթիֆագ իտէր ։

Վէրոնիք .— Վէ եախօտ պիզ քէնտիմիզ պիր Թէտպիր պուլուր իճրա իտէրիզ . լաքին հէր հալտէ Մօրիսին հազզը վար . Գօնթ Իվանըն գաթլի իչիւն իքի եիւզ պին Փրանգ բարա սայըլմազ . պիր միլեօն Փրանգ իսթէմէլի իտի ։

Լարթիկ .— Իսթէրիմ , վէ վէրիրլէր տէ ։

Շու սըրատա Տօմինիք իչէրի կիրիպ , քէմէյին հազըր օլտուղընը իշարէթլէ անլաթմըշ օլտուղընտան , Լարթիկ իլէ Վէրոնիք սէօզիւ քէստիլէր ։

26

Մօրիս չէրիքլէրինտէն այրըլտըգտան սօնրա , էօյլէ եէմէյինէ տավէթլի օլտուղը ճիհէթլէ , Մ . Պրէսսօլըն խանէսինէ ազիմէթ իթտի ։ Եէմէքտէն սօնրա , Վալանթին վէ Մարի իլէ բէստ սէրկիսինէ կիտէճէքլէրի մուգարրէր իտի ։ Մ . Լիւտօվիգ՝ մէմուլին զայըը պիր իշի զուհուր իթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ կիտէմէյէճէք իտի ։ Եէմէք ուզուն սիւրմէտի . Մարի բէք խանիշլի իտի . ըըՓաթը լաթիֆէսինտէ , էյամը մազիյէնին սօնուգլըղը զայըպ վէ եէրինէ պիր գըրմըզըլըգ գաիմ օլմուշ իտի . տօթը Կապրիէլ Սէրվէնին Թէրսիմ իթմիշ օլտուղը բէստի կէօրմէք արզուսը , Մօրիսի տաէթա տիւշարը հէյէճան իթմէքտէ իտի ։ Օ կիւնիւ սէրկի՝ ումում էհալիյէ

քիւշատէ օլմայըփ, եալընըզ ռէսսամլար, կազէթա մուհառրիրլէրի, վէ պունլարըն տօսթլարըյա, խաւրէ թարաֆընտան խուսուսի տավէթլէր ալանլար կիրէպիլիրլէր իտի ։

Վալանթին իլէ Մարինին վէ Մորիս Վասսէօրին մուվասէլէթ իթտիքլէրի սըրատա, սալօն սէյյար իլէ տօլմուշ իտի. ղայէթ մէշհուր ռէսիմլէր մէվճուտ օլուպ, մէրագլըլար պաղը իմզալարը մարուֆ վէ պիր տէ հագըգաթէն շայանը թէմաշա օլան վէ նիհայէթ կէօզէ չարբաճագ սուրէթտէ թէրսիմ իտիլմիշ պուլընան ռէսիմլէրին էօնլէրինէ եըղըլմըշլար իտի ։ Վալանթին պիր չօգ թանըտըղը քիմսէլէրէ րասթ կէլիփ, ճիւմլէսի, Մորիսին գօլթուղընա կիրմէքտէ օլան մատմազէլ Մարինին օ տէրէճէ թէպտիլ օլմուշ իտիւկինէ թէաճճիւպ իթմէքտէ իտիլէր. հէր նէ գատար Մարի նէշէլի տէնէճէք րաթտէտէ խանիշլի իտի իսէ տէ, ղաաֆը տախիլիսի քէնտիսինի կէօրէնլէրէ մալիւմ օլմագտա իտի. աշըգ աշըղա սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իթմէյիփ, վէ ֆագաթ Մարինին հալինէ աճըտըգլարը եիւզլէրինտէն պէլլի օլմագտա իտի քի, շու հալլէրի Վալանթին իլէ Մորիս ֆէրգ իթմէքտէ իտիլէր ։

Վալանթին տէնիլէն մէնֆուր վէ մէլուն մախլուգ, իքի թարաֆը իտիւկի զանն իթտիկինի աշգ ու սէվտատան եիւզլիւնտէ պիրգաթ տահա հիւսն բէյտա իթմիշ, վէ հագըգաթէն պէյն էլ էմսալ բարըլ բարըլ բարլամագտա իտի ։ Հէր պիր տըլմտա արամ իտէրէք թէքմիլ տաիրէլէրի կէզտիլէր. Մարի եօրուլմաղա պաշլայըփ.

—Աճապա Մ. Սէրվէնին վաղ իթմիշ օլտուղը ռէսմի տահա կէ՞օրէմէյէճէքմիյիզ։

Մորիս.— Պու սիւվալինիզէ ճէվապ վէրէմէմ, մա՛տմազէլ. սիզ ռէսմը մէզքիւրըն նէ չէյէ տաիր օլտուղընը պիլի՞յօրմըսընըզ ։

Մարի.— Ռէսմի կէօրմիւշիմ. կէօրիւր իսէմ թանըրըմ. պիր խասթա գըզճըղազ տըր քի, եանընտա քէնտիսինի թէտավի իլէ ուղրաշան պիր րահիպէ վար ։

Մորիս.— Սըֆաթլարը նէ՞ պէօյիւքլիւքտէ տիր ։

Մարի.— Էկէր էյի խաթըրլամադա գալմըշ իսէ, ասըլ պիր ռուպը պէօյիւքլիւկինտէ օլմալը ։

Մորիս.— Կիւզէ՞լ պիր ռէսիմ մի տիր ։

Մարի.— Հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ. պէն շիմտիյէ գատար պու տէրէճէ ճալիպը մէրհամէթ պիր ռէսիմ կէօրմէմիշիմ ։

Մորիս.— Նէ՛ գատար արզու վէ խահիշ ։

Մարի.— Չէվգէլէնմէյին. շիմտի կէօրիւրսէնիզ սիզ տէ անլարսընըզ ։

Պու սըրատա Գօնթ Իվանա թէսատիւֆ իթմէլէրիյլէ սէօզլէրի քէսիլտի ։ Պարօն Բասգալ տը Լանտիլեի Գօնթըն գօլթուղընա կիրմիշ, միւթէմատի սուրէթտէ էօքսիւրմէքտէ իտի ։

Գօնթ Իվան իլէ Բասգալ տը Լանտիլեի տուրուպ, մատամ Գրէսօլ իլէ գըզընա սէլամ վէրտիլէր վէ Մորիս իլէ տէ էլլէշտիլէր ։ Մարիյի կէօրտիւքտէ, Գօնթ քէտէրինա պիր հէյէճանէ տիւչար օլտու. մէրգումէնին Բօյ տը Ժիւրէյէ կէօնտէրմիշ օլուպ, քէնտի նէզտինտէ էմանէթէն մահֆուզ օլան մէքթուպըն միւնտէրիճաթը սահիհ վէ միւպալաղասըզ օլտուղընը քէնտինէ իթիրաֆ էյլէտի ։ Ֆիլհագըգա մէքթուպը մէզքիւրըն միւնտէրիճաթը բէք սահիհ օլուպ, մէլէքլէրէ մանէնտ օլան շու նէվճիվան կիթտիքճէ էրիյիփ սէօնմէյէ եիւզ թութմըշ իտի ։

Մէրասիմտէն օլան պիր գաչ չիֆթ սէօզտէն սօնրա, Մորիս.— Բարիստէն ղայպուպէ՞թ մի իթմիշ իտինիզ ։

Գօնթ.— Նի՞չիւն սօրտունըզ ։

Մորիս.— Հիչ պիր եէրտէ կէօրէմէյօրըզ սիզի. օնուն իչիւն սէյահաթա չըգմըշսընըզ զանն իթտիք ։

Բասգալ.— Սէյահաթ մը՛. հիչ պիր վագթ... ազիզ Գօնթըն տահա սէյահաթ իթմէկէ վագթը վար. տըգգաթ իտինիզ, պիր չէյ սէօյլէյէճէյիմ քի թէաճճիւպ իտէճէքսինիզ... տիւշիւնին պիր քէրրէ քի, Գօնթ խասթա պագըճը օլմուշ ։

Իւչիւ պիրտէն.— Խասթա պագըճը մը՛ ։

Գօնթ՝ թագիր սուրէթիյլէ.— Բասգա՛լ...—տէյէրէք, մէրգումը սուստուրմաղ իսթէտի իսէ տէ, Բասգալ պիր քէրրէ սէօզէ պաշլար իսէ, տուրմագ միւթատը օլմատըղընտան ։

—Էվվէթ, խասթա պագըյօր. սատագաթըն էօթէ ուճընա կէչմիշ ։ Սիզին տէ թանըտըղընըզ խօշ պիր տէյիգանլըղըն պաշընտան այրըլմայօր ։

Վալանթին գաշլարընը չաթըփ պարիտ պիր թավր իլէ.

—Գաճսընըզ քիմի՞ն իւզէրինէ տիր ։

Բասգալ.— Ալլահ, Ալլա՛հ, քիմի՞ն իւզէրինէ օլաճագ, միւսթանթիգին օղլու Ալպէր տը Ժիպրէնին իւզէրինէ ։

Մարինին նակէհան պէնզի աթտը, տամարլարընտաքի գանըն քեաֆֆէսի գալպինէ տօղրու հիւճում էյլէտի, վէ Գօնթա պիր նազարը միննէթտարի աթֆ իլէ.

—Ալպէրի թէտավի՞ մի իտիյօրսընըզ ։

Իվան՝ Մարինին թէզեիւրը հէյէճանընա սէպէպիյէթ վէրմէք իսթէմէտիյինտէն, նէ կէօնա ճէվապ վէրէճէյինի շաշըրըպ.

—Եանի, մա՛տմազէլ, կիւնիւմին վէ կէճէմին պիր գաչ սաաթլարընը եանընտա կէչիրիրիմ քի էյլէնսին, վէ թէսէլլի իտէրիմ ։

Վալանթին.— Աղըր խասթա տըր, տէյի՞լ մի ։

Գօնթ.— Էվվէթ մատամ, չօգ աղըր ։

Վալանթին.— Մալիւմաթըմ վար... հաթթա հէքիմլէրին իւմիտլէրինի քէսմիշ օլտուգլարընը տախի խապէր ալտըմ ։

Մորիս՝ Մարինին տիթրէմէքտէ օլտուղընը, վէ տիւշմէմէք իչիւն գօլունա սըգը սըգը տայանմագտա իտիւկինի հիսս էյլէյիփ.— Նէ՞ օլույօրսընըզ, մա՛տմազէլ,— տէյու սիւվալ իթտի ։

Պիչարէ գըզճըղազ, ալըփ թաշմագտա օլան քէտէրինի գահրամանանէ գապթա մուվաֆֆագ օլուպ.

—Պիր չէյիմ եօգ. քիւչիւք պիր պայկընլըգ...—տէտի ։

Մորիս.— Պիրազ օթուրո՞ւրմըսընըզ ։

Մարի.— Լիւզումը եօգ, կէչտի ։

Վալանթին Մարինին հալինի ֆարգ իտիւպ, պըչագը եարայա տօղրու չէվիրէրէք.— Օղլունըն հայաթընտան գաթը իւմիտ իթմիշ իսէ, Մ. տը Ժիպրէ բէք մէէյուս վէ միւքէտտէր օլմալը ։

Գոնթ .— Էկէր գաթը իւմիտ իտէճէք օլսա . Մէէյուսիյէթին մէրթէպէի նիհա-յէթէ օլաճաղընա շիւպհէ եօգ . լաքին հէնուզ իւմիտինի քէսմէմիշ տիր . պէն սատէ-մա օ պիչարէյէ եիւրէք վէրմէքտէյիմ . պէն գօլայընա ճէսարէթտէն տիւշմէմ . հէ-քիմլէրին րէյլէրի հէր նէ մէրքէզտէ օլուր իսէ օլսուն , պէն Ալպէր տը Ժիպրէնին գուրթուլաճաղընը մէմուլ իտէրիմ . վէ պունա մուվաֆֆագ օլմագ իչին էլիմտէն հէր նէ քի կէլէպիլիր իսէ իճրայէ հազըրըմ .

Մատամ Գրէսօլ՝ Գոնթըն սէօզլէրինտէն մէմնուն օլմատըղը մուհագգագ , Մօրիս տախի մէրգումէ պիր նազարը նէֆրէթ աթֆ էյլէյիպ , քէնտի քէնտինէ .— Ալպէր տը Ժիպրէյի գուրթարմագ իսթէր հէր կէօնա ֆէտաքեարլըղըն իճրասընա հազըր ըմըր . Վան Գրէօք իլէ բանհիպ Մէրիսին , պու ատամըն պիրէ զարարը պիր քիմսէ օլտուղընը հիւքմ իթմէլէրինի հագգը կէօրմէկէ վէ պունըն մէյտանտան գալգմասը կէրէք օնլար իչին վէ կէրէք պէնիմ իչին խայըրլը օլաճաղընը ֆարգ իթմէկէ պաշ-լայօրըմ—տիմէքտէ իտի .

Գոնթըն սօն սէօզլէրի իսէ , Մարինին կէօյնիւնէ պիրազ քիւչիւք պախշ իթ-միշլէր իտի իսէ տէ , անճագ շու քիւչիւք մէրթէպէլի քիֆայէտէ օլմատըղընտան , պիչարէ գըզճըղազըն եանագլարընտան աշաղը կէօզ եաշը ագմագա պաշլատը .

Գոնթ Իվան մէրգումանա վէտա իթտիքտէն սօնրա , Բասգալ տը Լանտիլէի իլէ մուֆարագաթ էյլէտի .

Վալանթին .— Շու Բուսիալըտան խօշլանմատըմ կիթտի .

Մօրիս .— Պէն տէ սիզտէն զիյատէ խօշլանմամըշըմ տըր—տէյէրէք , եիւրիւմէ-կէ պաշլատըլար .

Մարի րէսմլէրի թէմաշա իթմէքտէ իտի իսէ տէ , էվվէլքի կիպի զիյատէ պիր խահիշլէ օլմայըպ , կէօնլի կիւզէլ պիր Թարզտա իտի . ագըլ ֆիքրի պաշգա եէրտէ իտի . Մամաֆիհի պիրատէն պիրէ տուրուպ վէ կիւլմէկէ պաշլայըպ .

—Իշթէ Մ. Կապրիէլ Սէրվէնին եապմըշ օլտուղը րէսմ—տէյէրէք , էօնիւնտէ պիր եըղըն էհալինին տուրմագտա օլտուղը պիր րէսմի կէօսթէրտի . Թէմաշա իտ-տէնլէրին ճիւմլէսի մէզքիւր րէսմի մէտհ ու սէնա իթմէքտէ իտիլէր .

Պէշ տագըգա գատար րէսմին պաշընտա պէքլէտիքտէն սօնրա , Նիհայէթ էօ-նէ կէչէպիլտիլէր . Մօրիս՝ իպթիտատէ խասթա գըզըն էշքեալընա մալիլ օլտու , վէ մէզքիւր սըֆաթը Թանըտըղընը , վէ աճապա նէ՞րէտէ կէօրմիւշ օլտուղընը տիւ-շիւնիւպ տուրուր իքէն , նակեհան պիր խէլէճանը ազիմէ տիւչար օլուպ , էլլէրի տիթրէմէկէ պաշլատը , վէ զարիպ պիր սուրէթտէ կէօզլէրինի րէսմտէքի խասթա գըզըն իւզէրինէ տիքտի .

Մարի .— Նէ՞ տիւշիւնիւյօրսընըզ , մօսիէօ Մօրիս . Էֆրա՞թ սէնա մը իթմիշիմ . սիզճէ պու րէսմ կիւզէլ տէյի՞լ մի . շու զարիֆ վէ լաթիֆ սըֆաթըն ճալիպը մէր-համէթ հալինէ մալիլ օ՞լմայօրմըսընըզ .

Մօրիս .— Ցիւհագգըգա բէք կիւզէլ տիր . Մ. Սէրվէնին մահիր պիր րէսսամ օլ-տուղընը անլատըմ . բէք ուսթատանէ տիւշիւնմիւշ վէ իճատ իթմիշ .

Մարի .— Նանըլըյօրսընըզ . Մ. Կապրիէլ Սէրվէ պու րէսմի ֆիքրինտէն տօ-ղուրըպ չըգարմամըշ տըր .

Մօրիս .— Նա նա՞սըլ Թէրսիմ իթմիշ .

Մարի .— Ասլընա պագարագ նագշ իթմիշ տիր .

Մօրիս .— Ցիւհէք օլուր քի , պու կէնճ գըզճըղազ մէվճուտ տըր .

Մարի .— Շիւպհէ՞ մի վար . հաթթա տիւն պիզիմ էվտէ օլտուղընըզ զէման օտա օրատա իտի . կէօրէպիլիր իտինիզ .

Մօրիս քէմալի հայրէթլէ .— Պու գըզճըղազ սիզին էվտէ մի իտի՛ .

Մարի .— Էվէթ , պունտա շաշաճագ պիր շէյ տէ կէօրմէյօրըմ . պու ճիհանտէ օլանճա սաատէթէ շայէսթէ պիր ֆագըր գըզճըղազ օլտուղը հալտէ , մէթրուք վէ աէֆիլ պիր հալտէ իտի . . . լաքին էլհամտիւլիլլահ քի , շիմտի հէր կէօնա միհնէ ու մէշագգաթտան արի վէ պէրի տիր . բէտէրիմ իլէ պէն վասըթա օլարագ Վիլ-լ-Էվէգ սօգաղընտաքի մատամ Ցիւպիէֆին մէքթէպինէ ճամէշույ միւտիրի մագամընտա եէրլէշտիրտիք .

27

Մօրիս .— Քէմալը թէլաշէ իլէ Մարինին սէօզլէրինի պիրէր պիրէր վէզն իթ-մէքտէ իտի . Վալանթին իսէ գըզըն տինլէմէկտի պիլէ .

Մօրիս՝ գայըպ սիւրաթլէ չարբմագտա օլտուղը հալտէ .— Էյ շու ճալիպը տըգ-գաթ գըզըն իսմի նէ՞ տիր .

Մարի .— Սիմօն . . .

Սիմօն իսմինի իշիթիր իշիթմէզ , Մօրիս տուտագլարընա գատար չըգմըշ օլան աէտայը մէսէրրէթի , վէ ֆագաթ չօգ չաշմէթլէ զայիթէ միւգթէտիր օլայիլիպ քէնտի քէնտինէ .

—Նիհայէթ էլտէ իթտիմ . արատըղըմ պու գըզ օլտուղընա շիւպհէ եօգ . . . Գլօտին Շարվէնին վէրմիշ օլտուղը ֆօթօկրաֆըն այնը , վէ ֆագաթ պիրազ զաիֆի օլտուղընը թանըտըմ . . . պունտան մաատա հէր շէյ պիրպիրինի թութույօր . . . Մարինին շիմտիքի սէօյլէտիքլէրի , պիր վագթ Օգթավինին սէօյլէտիքլէրինին թէ-քէրրիւրինտէն իպարէթ տիր—տէյու տիւշիւնտիքտէն սօնրա , Մարիյէ խիթապէն .— Էյ շու պիչարէ գըզճըղազ սիզին պուլունմըշ օլտուղընըզ մէքթէպտէ ճամէշո՞ւյ միւ-տիրի մի տիր տէտինիզ .

Մարի .— Էվէթ , մատամ Ցիւպիէֆին խըզմէթինտէ տիր . հաթթա մատամ , Սիմօնտան բէք մէմնուն տըր . . . պու րէսմի կէօրտիւնի՞զ եա , շիմտի Սիմօնը կէօր-սէնիզ կիւճ իլէ թանըրսընըզ . . . օ սըհհէթը պէտէնի վէ նէշէսի եէրինտէ օլան Սիմօն , Մ. Սէրվէնին պունճա մէհարէթլէ ճալիպը մէրհամէթ օլան սըֆաթընը թէր-սիմ իթմիշ օլտուղը ճան վէրէն պիքէս գըզճըղազա աըլա պէնզէմէզ .

Մօրիս տիւշիւնճէյէ տալտը . թէսատիւֆին այաղընա գատար կէթիրմիշ օլտու-ղը գըսմէթտէն պիր ան էվվէլ իսթիֆատէ իթմէնին չարէսինի արամագտա իտի . Մարի իսէ , թագաթտան քէսիլէճէք տէրէճէտէ եօրուլմագա պաշլամըշ օլտուղըն-տան , իւչիւ պիրտէն սէրկիտէն տիշարը չըգտըլար , վէ արապայա պինիպ սաաթ պէշտէ տօղրու էվէ վասըլ օլտուլար .

Մարի տօղրու օտասընա չըգարագ ճէքիլտէ , Վալանթին իլէ Մօրիս եալընըզ գալտըգլարընտա , Մօրիս Վալանթինէ խիթապէն .— Գոնթ Իվան Սմօլօֆտան

գօրգմաղա պաշլատըմ· Ալպէր տը Ժիպրէյի էօլիւմտէն գուրթարմագտան պաշգա չարէյօք, վէ օ աէրէճէ էմնիյէթը գալպ իլէ սէօյլէյօր քի, ատէթա պէն պիհուշուր օլույօրըմ···շէյթանըն իշի եօգ, հա մուվաֆֆագ օլուրսա՛ ։

Վալանթին .— Հէքիմիզ հապը եուտարըզ· Ալպէր Մարի իլէ էվլէնմէկէ գալգըշաճագ, վէ բէտէրի միւսթանթիգ իսէ շու նիքեահըն մէնի զըմնընտա, օրթալըղը վէլվէլէյէ վէրէճէք ։

Մօրիս .— Օ հալտէ նէ եապըպ եապըպ, պիզիմ նիքեահը պիր ան էվվէլ իճրա էթտիրմէլի ։

Վալանթին .— Շիւպհէսիզ· վէ լաքին պէնիմ էլիմտէ տէյիլ ։

Մօրիս .— Նա քիմի՞ն էլինտէ տիր ։

Վալանթին .— Հէքիմին էլինտէ· չիւնքի Յօզթօրըն Մ. Գրէսսօլ նէզտինտէքի նուֆուզ ու թէէսիրի պէնիմ նուֆուզըմտան պին գաթ զիյատէ միւէսսիր տիր ։

Մօրիս .— Օ հալտէ, Յօզթօրը թէշվիգ էթմէնիզ լազըմ կէլիր ։

Վալանթին .— Էվվէթ, պու կիւնտէն վէ եախօտ եարընտան միւպաշէրէթ իտէճէյիմ ։

Հասպէլ մասլահաթ տիշարը չըգմըշ օլան միյմար Լիւտովիգ ավտէթ իտիյ, Մօրիսի ագշամ թաամընա ալըգօյմագ իսթէտի իսէ տէ, Մօրիս՝ պիրխոյլէ սէօզլիւ օլտուղընը պէհանէ իտիփ, վէ Փագաթ կէլիպ թէաթրօյա գատար րէֆագաթ իտէճէյինի վաատ իտէրէք, Լիւտովիգին տավէթինէ իճապէթ իթմէտի ։

Լիւտովիգ .— Գիր կիւնտէ հէմ սէրկիյի կէզմէք վէ հէմ տէ թէաթրօյա կիթմէք, գօրգարըմ րէք չօգ եօրղունլըգ օլմասըն ։

Վալանթին .— Հէքիմին թէնպիհաթընը ունութտունը՞գ մը· Մարինին քէտէը սըհհէթ իթմէսի, եօրուլմաղա միւթէվագգըֆ իտիւկինի միւքէրրէրէն սէօյլէմիշ իտի· եօրուլմալը քի րահաթճա ույուսըն տէմիշ իտի ։

Լիւտովիգ .— Բէք ալա ամմա, հէր շէյին իֆրաթընտան իճթինապ իթմէլի··· պունըն իլէ պէրապէր, հէքիմ օլմատըղըմ իչիւն թապի օլուրըմ ։

Վալանթին .— Հագգըն վար ։ —Մօրիսէ խիթապէն .— Օ հալտէ ագշամ կէօրիւշիւրիզ, մօսիէօ Մօրիս ։

Էվէ ծուպէրին օլըու Մօրիս Լիւտովիգին խանէսինտէն չըգարըգտա, պիր տաբապայա բաքիպէն Սիւրէն սօգագընտա սաքին գարթան Վան Գրէօքին եանի Լարթիկին խանէսինէ ազիմ օլտու ։

Լարթիկ .— Նէ վար նէ եօգ. թազէ պիր խապէր վա՞ր մը ։

Մօրիս .— Վար ։

Լարթիկ .— Էյի՞ մի, Փէնա՞ մը ։

Մօրիս .— Ալատէն ալա ։

Լարթիկ .— Ջահմէթ վէրմէ տէ սէօյլէ պագալըմ ։

Մօրիս .— Սիմօնը պուլտըմ ։

Լարթիկ .— Սահի՞հ մի ։

Մօրիս .— Էլպէթթէ քի սահիհ ։

Լարթիկ .— Գրա՛վօ. պու խապէրինէ տէյէճէք եօգ··· Թաֆսիլաթ վէր պագալըմ—տէտիքտէ, Մօրիս մուխթասար սուրէթտէ սէրկիյէ կիթտիկինի, վէ օրտա-

տա Կապրիէլ Սէրվէ նամ բէսսամըն թէրսիմ իթմիշ օլտուղը րէսմ իւզէրինտէ Սիմօնը թանըմըշ օլտուղընը հիքեայէ էյլէտիքտէն սօնրա .— Իշին պու ճիհէթի Փէվգէլատէ պիր շէյ տէյիլ· լաքին պաշգա պիր նօգթա վար քի, ինսան օնա թէաճճիւպ իտէր ։

Լարթիկ .— Հա՞նկըսը ։

Մօրիս .— Շու քի, Սիմօն հագգընտա լիւզումի օլան թաֆսիլաթըն քեաֆֆէսինի հէմշիրէսինտէն ալտըմ ։

Լարթիկ միւթէաճճիպանէ .— Հէմշիրէսինտէն մի՛ ։

Մօրիս .— Շիւպհէ՞ մի վար, Մարի Գրէսսօլտան· չիւնքի իքիսի պիր անատան օլտուգլարընտան, գըզգարընտաշ տըրլար ։

Լարթիկ .— Մարի Գրէսսօլ Սիմօնը թանը՞յօր մը ։

Մօրիս .— Էվվէթ, հաթթա Մարի իլէ բէտէրի մէրգումէյի թանըթը հիմայէլէրինէ ալմըշլար ։

Լարթիկ .— Սիմօնըն սուրէթը վէլատէթինին նէ սուրէթլէ վուգու պուլտուղունը պիլմէյօրլա՞ր եա ։

Մօրիս .— Օնա շիւպհէ եօգ. սապըգ Վալանթին Տարվիյլ վէ էլհալէթուհազըհի մատամ Գրէսսօլ Սիմօնը պիր գաչ տէֆա կէօրմիւշ իսէ տէ, եապանճը պիր գըզ զանն իթմիշ ։

Լարթիկ .— Նէ՞րէտէ կէօրմիւշ ։

Մօրիս .— Քէնտի էվինտէ ։

Լարթիկ .— Հագգըն վար իմիշ. Սի՛մօն, պաշէն էօյլէ թէսատիւֆլէր զուհուր իտէրլէր քի, ինսանը հայրէթտէ պըրագըրլար. Նէ՞րէտէ իգամէթ իտիյօրմըշ Սիմօն ։

Մօրիս .— Գու մահալլէտէ, Թա եագընընտա. Վիլ-ա՛Էվէք սօգագընտա պիր մէքթէպտէ իմիշ ։

Լարթիկ .— Վիլ-ա՛Էվէք սօգագընտա պիր մէքթէպտէ մի՛. օ մէքթէպին միւտիրի քի՞մ իմիշ պիլի՞յօրմըսըն ։

Մօրիս .— Մատամ Տիւպիէֆ տէյօրլար ։

Լարթիկ էլլէրինի օվալայարագ .— Մատամ Տիւպիէֆ մի՛. իմ պու օլտուղընա էմի՞նմիսին ։

Մօրիս .— Ղայէթ էմինիմ ։

Լարթիկ .— Էօյլէ իսէ հիքմէթլի, իշիտիլմէմիշ, կէօրիւլմէմիշ վէ ինանըլմազ աէրէճէտէ պիր եավէրիի պախթա մալիք իմիշիզ ։

Մօրիս .— Նէ՞ ճիհէթլէ ։

Լարթիկ .— Շու ճիհէթլէ քի, մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպի, պաղչէսի պիզիմ էվին պաղչէսինէ մութթասըլ օլան էվ տիր. հաթթա պիլիրսին քի, պիր անախթարըմըզ տա վար տըր քի, պիզիմ պաղչէտէն անըն պաղչէսինէ կէչիլէն գաբուսը աչար ։

Մօրիս .— Էօյլէ իսէ իշիմիզ եարը պիթմիշ սայըլըր ։

Լարթիկ .— Եարը տէյիլ, էշիմիզին տէօրթտէ իւչ բուսը պիլէ պիթմիշ սայըլըր. Սիմօնըն մէզքիւր մէքթէպտէ խըզմէթի նէ՞ իմիշ ։

Մօրիս .— Ճամէշուի միւտիրիէի իտիյօրմըշ ։

Լարթիկ.— Այո։

Մորիս.— Շիմտի պիզճէ հարանաց չէ, մէրգումէնին միւթառը նէ օլտուղընը, կէճէլէրի մէքթէպտէ՞ մի հաթըրյօր, հօգսա ազշամ կիտիպ սապահ մը կէլմյօր, պուրալարընը անլամագտան իպարէթ տիր. էկէր օրատա հաթըրյօր իսէ, օտասը նէրէտէ օլտուղընը պիլմէյիյիզ. պունլարըն պիր գըսմընը Մարի Գրէսօլտան անլայըմ. սօնրա Մարիտէն ալընաճագ մալիւմաթ իւզէրինէ թէտգիգը մաատէ իտէրիզ։

Լարթիկ.— Բէք էյի։

Մորիս.— Բահիպ Մէրիսի պու ազշամ կէօրէճէ՞քմիսին։

Լարթիկ.— Խա՛յր, յարըն կէօրէճէյիմ։

Մորիս.— Վուգուլ հալի քէնտիսինէ խապէր վէր քի, կէչէնլէրտէ սէօզիւնիւ իթմիչ օլտուղըմըզ էճզանըն թէտարիքինէ պագսըն... միւթէվէֆֆա Արման Տարվէյլին միլեօնլարընըն եագընլարտա էլիմիզէ կէչէճէքլէրինէ չիմտի ինանմաղա պաշլայօրըմ։

Լարթիկ.— Էվվէթ, օ զէման, սէնին գավլինճէ եէքտիկէրիմիզտէն այրըլաճաղըզ։

Մորիս.— Թեաֆֆէի մէրամ, արգու վէ հավէսլէրիմիզ իճրասընա միւսաիտ տէրէճէտէ ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք օլտուգտան սօնրա, թէրքը վաթան իտէրի՞մ մի տէյու զանն իտիյօրսընըզ. Բարիստէն տիշարը կէչիրիլէն էօմր, էօ՞մր մի սայըլըր։

Լարթիկ.— Թէհլիքէյի հիչ հիսապա գօ՞յմայօրմըսըն։

Մորիս.— Հա՞նկը թէհլիքէյի։

Լարթիկ.— Բօլիսին թէհարրիյաթընտան զուհուր իտէպիլէճէք թէհլիքէյի։

Մորիս.— Օնտան գօրգմամ. հիչ պիր սէրվէթէ մալիք օլմագսըզըն ֆագըր պիր քիմսէ օլտուղըմ հալտէ, չիմտիյէ գատար հիւքիւմէթին թէհարրիյաթընտան պիր նէթիճէ հասըլ օլամամասընա քէմալը մէհարէթլէ տէսթրէս օլապիլտիմ. միլեօնլար սահիպի օլտուգտան սօնրա, զապըթա մէմուրլարընըն պէնիմ իլէ ուղրաշմագ խաթըրլարընտան կէչէ՞ր մի տէյու գըյաս իտիյօրսըն... օ միլեօնլար պէնի հըմայէ իտէրլէր։

Լարթիկ.— Ցաիմա եալընըզ պաշընա եաշայապիլէճէ՞քմիսին։

Մորիս.— Նի՞չին եաշայամայըմ. սըգընթը տէնիլէն չէյին, վահտէթը հալիմտէ գաբուլտան իչէրի կիրմէյէճէյինի սանա թէահհիւտ իտէրիմ։

Լարթիկ պիր նէվ թէրէտտիւտլէ.— Վալիտէնի սէվէրսին տէյի՞լ մի։

Մորիս.— Վալիտէմի սէվմէմէկէ պիր սէպէպ կէօրէմէմ. էկէրչի օնուն օղլու օլմուշ իսէմ, օնուն նէ՞ գապահաթը վար. էկէր վալիտէմին պաշընտա պիր թէհլիքէ կէօրէճէք օլսամ, տէրհալ հըմայէ վէ մըտաֆաայէ միւսարաաթ իտէրիմ. լաքին հէր հալտէ չու մուհապպէթը ֆէրտէնտանէմ բէք միւթէսիր տիր. պագէն բէտէքիմին, եանի էօլմուշ օլան բէտէրիմին —չիւնքի բէտէրիմ էօլմիւշ տիր տէտինիզ— պանա պիր եիւրէք վէրմէկէ ունութմուշ օլտուղընը իթիրաֆ իտէրիմ։

Լարթիկ.— Վալիտէն սէնի սէվէ՞ր մի։

Մորիս.— Սէվէր, չիւպհէ՞ մի վար. օ տա քէնտի պիլտիյի կիպի պէնի սէվէր։

Լարթիկ.— Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսըն։

Մորիս.— Էկէր պէնի, քէնտիսի իչիւն տէյիլ, պէնիմ իչիւն սէվմիշ օլսա իտի, պիլի՞րմիսինիզ նէ եափարտը։

Լարթիկ.— Գիլմէմ։

Մորիս.— Ցօղտուղըմ կիւն պօղազըմը պիւքիւփ պէնի մէյտանտան գալտըրըր իտի. Լարթիկ կիպի պիր ատամըն օղլու օլարագ, վէ քէլլէսի տաիմա թէհլիքէտէ պուլընարագ եաշամագտան իսէ, էօլէճէ էօլմիւշ կիթմիշ օլմագ տահա էյի տէյի՞լ մի։

Լարթիկ.— Բէլլէն թէհլիքէտէ՞ մի տիր. տահա չիմտի սէն իտին սէօյլէյէնքի, միլեօնլար սահիպի օլուր իսէն թէհլիքէտէն գօրգմազսըն։

Մորիս.— Բի՞մ պիլիր. եաշատըգճա հաթազըմտա էօլէճէյիմէ էմին տէյիլիմ։

Լարթիկին չէհրէսի կիթտիքճէ պօզուլմագտա օլուպ, Մորիս պիրտէն նէվը միւպահասայը թէպտիլ իլէ.— Գօնթ Իվանտան տա խապէրլէրիմ վար։

Լարթիկ.— Նա՛։

Մորիս.— Էվվէթ... բասթ կէլտիմ վէ գօնուշտըմ։

Լարթիկ.— Էյ սօնրա՞։

Մորիս.— Օլապիլիր քի Գօնթ հագգընտաքի վէրմիշ օլտուղըմ գարարը թէպտիլ իտէյիմ։

28

Լարթիկ՝ թէաճճիւպլէ Մորիսին եիւզիւնէ պագըպ.— Նակէհան պէօյլէ թէպտիլը էֆքեարը իթմէնին սէպէպի նէ՞ տիր։

Մորիս.— Սէպէպի մէյտանտա. պու սէպէպ տէ մէնաֆիի չախսիյէմէ միւսթէնէտ տիր. օ Բուսիալը Գօնթըն եալընըզ սիզէ տէյիլ, պանա տա զարարը տօգունաճագ. էկէր թէսավվուրքէրտէսի օլան մագսատընա նաիլ օլաճագ օլուր իսէ, Մարի Գրէսօլը էլիմիզտէն գաչըրապիլիրիզ։

Լարթիկ.— Պու ճիհէթի պիր չէյինէ թարիֆ էթ։

Մորիս.— Վագթիմ եօգ, օլսա տա թարիֆ իթմէկէ լիւզում եօգ... սիզ թէլաշ իթմէյին, պէն Իվան Գուրավիեֆի գօլլարըմ—տէյիպ, հըզտը եէմէք եէմէյէ կիթտի վէ եէմէքտէն սօնրա աճէլէթէն Լիւտովիգ Գրէսօլըն էվինէ ազիմէթ իթտի։

Իքի խապիսլէր միյանընտա պահսը կէչմիշ օլան Գօնթ Իվան, սէրկիտէ Ալպէրտը Ժիպրէնին սէօզիւ օլտուղը սըրատա, Մարինին սըֆաթընտա նիւմայան օլան ալամէթի վէ մատամ Գրէսօլըն պարիտ վէ հաթթա խասիմանէ թավըրընը ֆէրգ ու թէմյիզ էյլէտիկի միսիլլու, Մորիսին տախի, մէրգումանըն նէզտինտէ նէ տըֆաթլը պուլընտուղընը անլատը. անճագ Գրէսօլըն խանէսինէ բէք աղ տէֆալար կիթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, խանէի մէզքիւրտէքի կէչէն տէօնէնի քէշֆ իտէմէմէքտէ իտի. մամաֆիհի, ճէմիյէթ իչինտէ վագթընը կէչիրմիշ վէ էօմր սիւրմէք նէ տիմէք օլտուղընը էօյրէնմիշ օլմագ հասէպիլէ, Մորիսին՝ խանէի մէզքիւրէ սըգ սըգ կիթմէսինտէն, վէ հէմ մատամ Գրէսօլ վէ հէմ տախի գըզը Մարի իլէ լատուպալյանէ գօնուշմասընտան պիր մագսատը օլտուղընը վէ Մորիսին չու մագսատը-

նըն Ալպէր տը Ժիպրէնին էֆքեար վէ թէմայիւլաթը մուխալիֆինտէ պիր մաղտաթուլիւնի մուհազզազ սուրէթտէ քէտտիրմիշ իտի ։

Գօնթ՝ տօսթը Բասդալ տը Լանտլեխյէ խիթապէն .— Մատամ Գրէսսոլը եւի թանը՞րմըսընըզ ։

Բասդալ սէսի աչըլմադ իսդրէ պիր քէրրէ էօքսիւրտիւքտէն սօնրա .— Զօգ էյի թանըրըմ, չօգ էյի · բէք մահրէմի իմ ։

Գօնթ .— Էյ օ մատամ հագգընտա էֆքեարըն նէ՞ մէրքէզտէ տիր ։

Բասդալ .— Կիւզէլ վէ միւթէնասիպ իւլ ճիսմ պիր գարը տըր ։ Նաւըն ճիչ կէօսթէրմէզ · սանըրսըն քի գըզընըն պէօյլէ հէմշիրէսի տիր · տօղրուսը թէաճճիւպ իտէճէք չէյ ։

Գօնթ .— Ճիլվէքեա՞ր մը ։

Բասդալ .— Ֆէվգէլատէ ճիլվէքեար, թարիֆի նագապիլ պիր ճիլվէքեարըդ վէ իշվէպազըդ քի, իշթէ օ գատար օլապիլիր · հաթթա գըզընըն խասմըալըղընտան պէրու զանն իտէրսին քի քէնտիսինի պէյէնտիրմէք վէ սէվտիրմէք արզուսը կիթտիքճէ արթմագտա տըր ։

Գօնթ .— Մատամ Գրէսսոլ գըզընը չօգ սէվմէյօր կիպի անլայօրըմ ։

Բասդալ .— Գու պապտէ պանա պիր սէօզ աչմամըշ տըր · լաքին պանա էօյլէ կէլիր քի, գըզընը հիչ սէվմէզ ։

Գօնթ .— Նի՞չիւն աճապա ։

Բասդալ .— Զիւնքի Մարի կիպի եէթիշմիշ պիր գըզ, թապիի անասընը կէնճլէթմէզ · վէ ալընտա պիր չըզգը վէ եախօտ պաշընտա պիր թէլ պէյազ սաչ կէօրտիւյի կիւն, քէտէրինտէն էօլէճէյի աշիքեար տըր · · պու տա պիւթիւն Բարիս էհալիսինին այագլարընա գարանըղը սըրատա, թութտըղը մէսլէքտէն պէսլի օլմագտա տըր ։

Գօնթ .— Ցիմէք քի մատամ Գրէսսօլա մալի օլանլարըն ատէտի չօգ ։

Բասդալ .— Ատէթա պիր օրտու տէսէմ ճաիզ ։

Գօնթ .— Գարի ուճունտա մուվաֆֆագըյէթ վա՞ր մը ։

Բասդալ .— Էվէթ · պէմին աղզընտա կէզէր · հէր քէս էնինէ պօյունա չէքէր · պէնճէ կէօզիւմ իլէ պիր չէյ կէօրմէմիշիմ · չու պու հագգլարընտա գուլագըմա չօգ չէյ չալընմըշ տըր · չիմտի տէ Մօրիս Վասսէօր իչիւն տիյօրլար · պուննըն պէթընտա տա ճիտտի պիր չէյ վա՞ր մը եօգ մը պէն տէ պիլմէմ ։

Գօնթ .— Պէնճէ Մօրիս Վասսէօր հագգընտա սէօյլէնէնէ ինանամամ ։

Բասդալ .— Նի՞չիւն, բէք չէք պիր տէլիգանլը տըր ։

Գօնթ .— Էօյլէ ամմա, մատամ Գրէսսօլ քէնտի ինթիխապքէրտէսի օլան պիր քիմսէյի օ տէրէճէ սէրպէսթճէ էվինէ սօգմազա ճէսարէթ իտէմէզ զանն իտէրիմ ։

Բասդալ .— Պէն օ Նագլը Վալանթինին գօրգադ գարըլարտան օլմասընը թարաֆընտայըմ · հաթթա պիրազ տահա իլէրի վարըր տա, Վալանթին գօրգադ զէմատըզտան պաշգա, պէօյլէ խուսուսլարտա ճէսուր տըր տէրիմ ։

Գօնթ .— Վէ լաքին գօճասը՞ ։

Բասդալ .— Էյ գօճասը նէ՞ իմիշ քի · օ տա պաշգա պիր թագըմ գօճալար կիպի պիր գօճա · պէնճէ պիւթիւն գօճալարըն արգալարընտան կիւլէրիմ · էվլէնմէյէլիմ, Գօ՛նթ, էվլէնմէյէլիմ ։ Վալանթին կիւզէլ պիր եօլ պուլմըշ, Մօրիս Վասսէօր կէօյա Մարի իլէ էվլէնմէք նիյէթիւլէ էվէ կիրիպ չըգայօր · Մարիյի ալաճագ զանն իտիյօրլար · պէլքի տէ սահիհ տիր · մամաֆիհի եւինէ թէաճճիւպ իտէճէք չէյ օլուր ։

Գօնթ քէնտի քէնտիյէ .— Մօրիս Վասսէօրի Մարի Գրէսսօլ իլէ էվլէնտիրմէք ղայէթ վէխիմ չէյ · Ալպէր էօլիւր .— Մուախխարէն եւէքսէք սէս իլէ .— Օ գըզճըղազ պաշգասընա մէյլ վէրմիշ տիր զանն իտիյօրըմ ։

Բասդալ .— Գապիլ տիր, լաքին օնտան նէ՞ չըգար · էհէր Վալանթին գըզընը էվլէնտիրմէյի֊ֆիքրինէ գօյմուշ իսէ, էվլէնտիրէճէք տիր, վէ հաթթա քիմսէյէ տանըշմագսըզըն էվլէնտիրէճէք տիր ։

Գօնթ֊Իվան եւինէ քէնտի քէնտիյէ .— Միւմքին տէյիլ քի պու չէյ օլսուն, խայըր, օլմայաճագ տըր, —տէտի ։

Սէրկինին գարանաճաղը զէման կէլմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, Գօնթ իլէ Գարօն չըգըպ պիր֊պիրլէրինտէն այրըլտըլար · Գօնթ տօղրու Մ· տը Ժիպրէնին էվինէ կիթտի ։

Միւսթանթիգ հէնուզ կէլմիշ օլուպ, Գօնթը կէօրտիւքտէ .— Սիզի կէօրտիւյիւմէ չօգ մէմնուն օլտըմ, սիզէ պազը սէօզլէրիմ վար ։

Գօնթ .— Բէք իսապէթ, չիւնքի պէն տէ սիզին իլէ պիր աղ կէօրիւշմէք իչիւն կէլմիշ իտիմ ։

Միւսթանթիգ .— Նէ զէման իսթէր իսէնիզ հազըրըմ · լաքին էվվէլ պէ էվվէլ սիզէ խայրըլը պիր խապէրիմ վար ։

Գօնթ .— Հա՞նկըսը ։

Միւսթանթիգ .— Աղ գալմըշտը քի, մատամ Րօզիէյի զայիպ իտիյօրտըգ ։

Գօնթ .— Ղա՞յպ մը իտիյօրտըգ . Նա՞ըլ ։

Միւսթանթիգ .— Խասսէն սիզէ տախի մէրպութիյէթի օլան պիր մէսէլէտէ իսպաթը համիյէթ իթմէք իչիւն աղ գալտը քի էօլիւպ կիտիյօրտը ։

Գօնթ .— Մէսէլէյի էթրաֆլըճա անլաթընըզ, բէճա իտէրիմ—տէտիքտէ, միւսթանթիգ պէրվէճճը թաֆսիլ վուգուի հալի նագլ ու հիքեայէ էյլէտիքտէն սօնրա, Գօնթ թէքրար քէլամէ պիլիպթիտար ·

—Ցիմէք քի տիւշմէնլէրիմ պէնիմ Բարիստէ պուլունտըղըմը անլամըշլար, վէ իպթիտա վալիտէմի վէ մուախխարէն բէտէրիմի էօլտիւրմէքլէ իքթիֆա իթմէյիպ, եէվմը տայլէթտէ էլիմտէն գուրթուլմագ իչիւն չիմտի տէ պէնիմ էօլմէմի իսթէյօրլար, էօյլէ՞ մի ։

Միւսթանթիգ .— Գիզ սիզէ նէզարէթ իտէրիզ, լաքին սիզ տէ ույանըգ տավրանընըզ ։

Գօնթ .— Էլիմիզտէ էմարէ օլարագ մատամ Րօզիէնին իչիթմիշ օլտուղը սէօզլէրտէն պաշգա պիր չէյ եօգ տըր եա՞ ։

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ, վէ լաքին հիչ օլմազսա մալիւմաթ ալմըշ օլտըգ · օ֊նա կէօրէ տավրանըրըզ · Թէքրար սէօյլէրիմ քի, ույանըգ տավրանընըզ · կէօրիւնմէզ տիւշմէնլէրտէն սագըն տուրընըզ, միւմքին մէրթէպա՛ աղ տիշարը չըգընըզ, պէն սիզէ էմինտէ պիր տտա վէրէպիլիրիմ · պիր գաչ կիւն պուրատա գալընըզ · մէմուլ իթմէմ քի կէլիպ սիզի պուրատա տա արասընլար · գապուլ իտէ՞րմիսինիզ ։

Գօնթ .— Շու թէքլիֆը ինսանիյէթքեարանէնիզտէն տօլայը պին քէրրէ թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Միւսթանթիք .— Գավղայ խօ՞յօրմըլընըզ ։

Գոնթ .— Գավղայ խօյ իթմէմէք ; պիրաղտան պէյնիմիզտէ ճէրէյան իտէճէք սէօզլէրին նէթիճէսինտէ միւթէվագգըֆ տըր · լաքին շու Լարթիկ իլէ Վէրտիէ խանըմլէրի հագգըլարընտա պիր սիւվալիմ տահա վար ։ Պէնի գաթլ իտէճէք ատամլըրա Ռուսիատան կէօնտէրիլէն մէմուր Թարաֆընտան Թէսլիմ օլընան եւրագ պին ֆըրանգըլըգ չէքին պէտէլինի Ռօչիլտ պանգասընտան ալըրըլար ռէտտինիզ իտի, եօյլէ՞ մի ։

Միւսթանթիք .— Էվվէթ, մատամ Ռօզիէ պու մատտէյի անլաթմըշ իտի ամմա, խասթալըղը հասէպիլէ կէճ անլաթմըշ իտի · օնլար պանգա աչըլըր աչըլմազ, չէքի կէօնտէրմիշլէր վէ պէտէլինի գապգ իթմիշլէր ։

Գոնթ .— Բարայը քիմի՞ն ալտըղը մալի՞ւմ մի ։

Միւսթանթիք .— Բարայը ալան պիր տիլսիզ իմիշ, վէ եախոտ տիլսիզլիք Թագլիտըը · չիւնքի վէզնէտարըն պաշը սիւվալլէրինէ եազը իլէ ճէվապ վէրմիշ ։

Գոնթ .— Ա՛հ, մուհթաշամ պիր գումբանէտ իմիշ ։

Միւսթանթիք .— Մուհթաշամ օլտուղունա շիւպհէ՞ մի վար ։

Գոնթ .— Պու խաինլէրի պէօյլէ հէր գէճան էլիմիզտէն գաչըրաճա՞գմըյըզ ։

Միւսթանթիք .— Ումարըմ քի գաչըրմայըզ · լաքին շունլարըն մէհարէթինէ պագըլըրսա, գաչըրմայաճաղըմըզ տա աէքթա շիւպհէլի · Թէէսսիւֆ օլունըր ; Իւչիւնճի տէֆա օլարագ սէօյլէրիմ քի, քէնտինիզի գօլլայընըզ ։

Գոնթ .— Գօլլայաճաղըմ ամմա, վա՛յ օ ատամըն պաշընա քի հագգընտա ճիւզի պիր շիւպհէյէ զահիպ օլուրըմ ։ Արթըգ միւսաատէնիզլէ պէն տէ պու կիւնքի կէլիշիմին մագսատընը արզ իտէյիմ ։

Միւսթանթիք .— Պույուրըն ։

Գոնթ .— Եաշըմըն քիւչիւքլիւյի իգթիզասընճա, սիզէ նէ՛ պիր շէյ սիւվալ իթմէկէ վէ նէ՛ տէ Նասիհաթ վէրմէկէ հագգըմ օլմատըղընը պիլիրիմ · պունըն իլէ պէրապէր, հէմ պաշը չէյլէր սօրաճաղըմ վէ հէմ տէ Նասիհաթ վէրէճէյիմ · օղլունա օլան մուհապպէթիմ վէ տօսթլուղըմ հասէպիլէ, պու պապտէ մազուր սայըլապիլիրիմ ։

Միւսթանթիք հէյէճան իլէ .— Ալպէրտէ՞ն մի պահս իտէճէքսինիզ ։

Գոնթ .— Էվվէթ ։

Միւսթանթիք .— Վէ պիր տէ Ալպէրին սէվկիլի գըզտան ։

Գոնթ .— Էվվէթ, տահա զիյատէ օ գըզտան պահս իտէճէյիմ · Ալպէրի ֆէվգալատէ սէվտիյինի պիլիրիմ · Ալպէրի գուրթարմագ, վէ օնու սաատէթը հալտէ կէօրմէք իչին հայաթընըզը պիլէ ֆէտա իտէրսինիզ զաննէ իտէրիմ ։

Միւսթանթիք .— Ալլահ շահիտ օլսուն քի օ խուսուստա Թէրէտտիւտ իթմէմ ։

Գոնթ .— Շիմտի օլուր քի հէր ֆէտաքեարլըղը իտէ՞րմիսինիզ ։

Միւսթանթիք .— Օ պապտէ հէր շէյի ֆէտա իթմէկէ հազըրըմ ։

Գոնթ .— Վալանթին Գրէսսօլ հագգընտա տէրքեար օլան վէ նէտէն նէշէթ իթմիշ օլտուղընը պիլմէտիյիմ վէ պիլմէք տախի իսթէմէտիյիմ ղարազ վէ ատավէթինիզի տէ պու խուսուստա ունուտը՞րմըսընըզ ։

Միւսթանթիք տիգգաթըլըճա Գոնթըն եւզիւնէ պագըբ .— Նի՞չիւն պունը սիւվալ իտիյօրսընըզ ։

Գոնթ .— Չիւնքի Ալպէր քէսպը սըհհէթ իթտիյի հալտէ, Մարի Գրէսսօլ իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլուպ օլմայաճաղընը պիլմէյիյիմ ։ Պունը պանա աչըգ աչըգա վէ սէրպէսթճէ սէօյլէմէլի, վէ պու պապտէ վէրէճէյինիզ սէօզիւ Ալպէր էյիլէշտիքտէն սօնրա կէրի ալմագ Թարաֆընը տիւշիւնմէմէք շարթըլյա վէրմէլի · րճա իտէրիմ քի պուրատա՞ն պանա սէօյլէյէսինիզ, վէ հաթթա եէմին իլէ պէնի պու պապտէ Թէէմին իտէսինիզ ։

Միւսթանթիք .— Նի՞չիւն պու պապտէ եէմին իթմէքլիյիմի Թալէպ իտիյօրսընըզ ։

Գոնթ .— Չիւնքի, իքի նէֆէր կիւզէլ վէ լաթիֆ մախլուգըն եաշայըպ եաշամամալարը խուսուսը սիզին եէտը իխթիյարընըզտա օլուպ, էկէրչի օ իքի մախլուգը պիրպիրլէրինէ գավուշտուրմայաճագ օլուր իսէնիզ, իքիսի տէ էօլէճէքլէր տիր—տէյիպ, Մարի Գրէսսօլըն Ալպէրէ եազմըշ օլտուղը մէքթուպը միւսթանթիգէ վէրտի ։

29

Օգույանլարըմըզա մալիւմ օլան մէքթուպը Մ. տը Ժիպրէ Գոնթըն էլինտէն ալըպ օգուտուգտա, տէրէճէի նիհայէտէ տիւշարը հէյէճան օլուպ, աղլամաղա պաշլատը ։

—Պիչարէ չօճուգ, սէֆիլ գըզճըղազ, նէ՛ գատար սէվիյօր ։

Գոնթ .— Աճըյօրսընըզ օ գըզճըղազը, եօյլէ՞ մի ։

Միւսթանթիք .— Աճըմամագ գապի՞լ մի տիր ։

Գոնթ .— Մատամ Գրէսսօլըն նէ օլտուղընը պիլմէմ, վէ պիլմէք տէ իսթէմէմ · լաքին Թալիյէթին խարիճինտէ պիր վալիտէ օլուպ, գըզընա ասլա մուհապպէթի օլմատըղընա էմինիմ . . . գըզընըն կէնճլիյինէ վէ կիւզէլլիյինէ հասէտ իտիպ, եանընտան տէֆ օլմասընը արզու վէ պու պապտէ գըզընը ֆէտա պիլէ իթմէկէ մէյյալ օլտուղունա էմինիմ · վէ Ալպէրին աշգընտան էրիյիպ պիթմէքտէ օլան գըզընը խիլաֆը րիզասը օլարագ միւնասէպէթսիզ պիր շախս իլէ էվլէնտիրմէկէ հազըր պիր գարը օլտուղընը պիլիրիմ ։

Միւսթանթիք .— Էվլէնտիրմէք մի՛ · գըզը խասթա տըր տէյու պէլլէմիշ իտիմ ։

Գոնթ .— Էվվէթ, խասթա տըր, վէ Փագաթ մէրհամէթ էտէրի օլմայան օ խաին գարըն գըզընըն խասթալըղը նէ՛ վագիֆ տէսի . . . գըզ խասթա օլտուղը հալտէ պիլէ, էվլէնտիրէճէքլէրի մուգարրէր տիր, պիլիրիմ ։ Պու հալտէ սիզին պիր խայր ամէլ իշլէմէնիզ լազըմ կէլիր · Մարի Գրէսսօլը էօլիւմտէն գուրթարմալըսընըզ վէ օղլունըզ իլէ էվլէնտիրմէլիսինիզ · էկէր մէրգումէ իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլտուղընըզա օղլունըզ էմինիյէթ հասըլ իտէճէք օլուր իսէ, եաշամագ իսթէյիպ, էօլմէմէք իչին էլտէն կէլէն գայրէթի իտէճէյինէ շիւպհէ օլունամազ ։

Միւսթանթիք .— Ալպէր էօլմէ՞ք մի իսթէյօր քի ։

Գոնթ .— Շիւպհէ՞ մի վար · եալընըզ սիզ մէրգումէյը քէնտիսի իճին գուրթարապիլիրսինիզ · պու տա քէնտիսինէ իզին վէրմէքլէ հասըլ կէլէպիլիր ։

Միւսթանթիք .— Պու մէքթուպը օղլումա կէօսթէ՞րմէտինիզ մի ։

Գոնթ.— Նէ՞ միւնասէպէթ. չիւնքի պուլունտուղը զաաֆը հալինտէ շու մէքթուպը կէօսթէրէճէք օլսա իտիմ, խէյէճանընտան պիրտէն սէօնէր կիտէր իտի ։

Միւսթանթիգ.— Տէհշէթլի հալ. օ խալին վէ ալչագ գարը քէնտի գըզընը էօլտուրմէքլէ գանաաթ իթմէյիպ, պէնիմ օղլումը տա պէրապէր էօլտուրիյօր. Էկէր շու գարը արատա օլմասա իտի, քէնտիմ կիտէր պիզզաթ Մարիյի օղլում իչիւն իսթէր իտիմ ։

Գոնթ.— Եինէ կիտինիզ իսթէյինիզ. Ալպէրին եաշամասը լազըմ կէլտիյինի, վէ Մարիյի Մօրիս Վասսէօրին էլինտէն գուրթարմագ իգթիզա իթտիյինի խաթըրընըզա կէթիրիփ գուսուր հէր շէյի ունուդունըզ ։

Միւսթանթիգ.— Մօրիս Վասսէօր մի՛ ։

Գոնթ.— Էվվէթ, Մարիյէ միւնասիպ կէօրտիւքլէրի գօճա Մօրիս Վասսէօր տիր ։ Հէմ տէ պիր ան էվվէլ նէ եափաճագսանըզ եափընըզ, չիւնքի սօնրա ֆըրսաթ էլտէն ուչմուշ օլուր ։

Միւսթանթիգ.— Լաքին օղլումը էօլտուրէն իլլէթ եալընըզ աշգ ու սէվտա օլմատըղընը հէքիմի տախի պէյան էյլէտի ։

Գոնթ.— Օ հէքիմի պիր թարաֆա պըրագընըզ տա պանա թէսլիմ օլունըզ. Ալպէր քէսպը աֆիյէթ իթտիյի հալտէ, Մարի իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլաճաղընա եէմին իտէճէք օլուր իսէնիզ, հէր կէօնա մէսուլիյէթի պէն տէրէօհտէ իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Բէք ալա, հէր շէյի ունուդըրըմ. զարար, նէֆսանիյէթ վէ հիտտէթի պէրթարաֆ իտէրիմ... էկէր Մարի Պրէսսօլ պէնիմ կէլինիմ օլաճագ օլուր իսէ, գըզընը կէօրմէյիմ վէրսին. սէն օղլումը գուրթար տա, պէն կիտէր Մարի Պրէսսօլը իսթէրիմ ։

Գոնթ գօլլարընը աչըպ.— Եօրիւնիզ պէնի. Ալպէր գուրթուլտու տիմէք տիր ։ Շիմտի արթըգ իթմիշ օլտուղընըզ թէքլիֆի գապուլ իտէրիմ ։ Պիր գաչ կիւն կէչիփ սիզտէ միսաֆիր օլուրըմ, վէ օղլունըզըն թէտավիսինէ միւթէմատի սուրէթտէ ուղրաշըրըմ ։

Միւսթանթիգ.— Օղլումը գուրթարաճաղընըզը պիր տահա թէքրար իտինիզ, րիճա իտէրիմ ։

Գոնթ.— Էվվէթ, թէքրար իտէրիմ, վէ գուրթարաճաղըմա էմին իմ... արթըգ կիտէլիմ Ալպէրի կէօրէլիմ ։

Միւսթանթիգ.— Պէն տէ կէլիրիմ ։

Գոնթ.— Շիմտիլիք կէլմէյինիզ, րիճա իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Նիչի՞ն ։

Գոնթ.— Ալպէր իլէ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Նէմէյէ կէլիրսինի՞զ եա ։

Գոնթ.— Խա՛յր. պիրազ Ալպէր իլէ կէօրիւշիփ, պուրայա կէթիրէճէյիմ չանթայը հազըրլամագ իչիւն լօգանթայա կիթմէլիյիմ... աքշամ կէլիրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Սիզէ մախսուս օլան օտանըն հազըրլանմասընը թէնպիհ իտէյիմ ։

Գոնթ Ալպէրին օտասընա կիրտի ։ Սըֆաթընտա մէմնունիյէթ վէ մէսրուրիյէթ ալամէթի նումայան իտի ։

Ալպէր գօլլարընը Գոնթա ուզաթըպ.— Էլհամտուլլահ կէլէպիլտին ։

Գոնթ.— Նա՞սըլսըն, ա՛զիզիմ ։

Ալպէր.— Հէլաք օլաճագ տէրէճէտէ սըգընթը իչինտէ պուլունան պիր քիմսէ նասըլ օլապիլիր իսէ, պէն տէ օ հալտէ իմ. պիւթիւն պիր կիւն սէնի կէօզլէյէրէք կէչիրմէ՛ք ։

Գոնթ.— Պէն տէ սէնին իչիւն ուղրաշըյօր իտիմ ։

Ալպէր.— Պէնիմ իչիւն մի՛ ։

Գոնթ.— Էվվէթ ։

Ալպէր.— Րէսմ սէրկիսինէ կիտէճէքտին, կի՞թմէտին մի ։

Գոնթ.— Կիթտիմ, վէ հաթթա սէնին պէք էյի թանըտըղըն պիրիսինի կէօրտիւմ ։

Ալպէր.— Քիմի՞ ։

Գոնթ.— Սէօյլէրիմ ամմա պիր շարթ իլէ ։

Ալպէր.— Նէ՞ շարթ իլէ ։

Գոնթ.— Շու շարթ իլէ. հէր նէ կէօնա հէյէճան զուհուր իթսէ մուգավէմէթ իտէճէքսին ։

Ալպէր պիւթիւն ճիսմիյլէ թիթրէմէկէ պաշլայըպ.

—Մարիյի՞ մի կէօրտիւն ։

Գոնթ.— Էվվէթ, լաքին թէլաշ լազըմ տէյիլ ։

Ալպէր.— Թէլաշըմ եօգ. եէմին իտէրիմ քի զայէթ րահաթըմ ։ Տիմէք քի Մարիյի կէօրտիւն ։

Գոնթ.— Էվվէթ ։

Ալպէր.— Հալա պէնի սէվիյօ՞ր մը ։

Գոնթ.— Էվվէթ, հաթթա տահա զիյատէ ։

Ալպէր.— Քէնտի՞ մի սէօյլէտի ։

Գոնթ.— Քէնտիսինին սէօյլէմէսինէ իհթիյաճ գալմատը. սէնտէն պահս աչըլտըղը սըրատա, պագըլընտան անլատըմ ։

Ալպէր թէպէսսիւմլէ.— Մարի սէրկիտէ՞ մի իտի... տիմէք օլուր քի քեամիլէն քէսպը սըհհաթ իթմիշ ։

Գոնթ.— Տահա խասթա վէ չօգ զաիֆ տիր. լաքին էվվէլքի հալինտէն չօգ ֆարգը վար ։ Էյիլէշէճէյինէ հիչ շիւպհէ եօգ տուր ։

Նաքէհան Ալպէրին իւզէրինէ պիր մահզունիյէթ չէօքիւպ, պաշընը էօնիւնէ աստը, կէօզլէրի ըսլանտը, վէ զայէթ եավաշ պիր սէս իլէ.— Օ էյիլէշէճէք ամմա ... պէն էօլիւյօրըմ...

Գոնթ.— Պէօյլէ մանասըզ սէօզլէրին նէ՞ միւնասէպէթի վար. սէնին իչիւն էն պէօյիւք թէհլիքէ, ֆիքրինտէն չըգարմամագտա օլտուղըն խայալաթտան թէվէլլիւտ իտիյօր... իսթէյէճէք օլուր իսէն, տէրհալ սէն տէ քէսպը սըհհաթ իտէպիլիրսին ։

Ալպէր.— Իսթէմէք նէյէ՞ եարար... եաշամանըն նէ՞ ֆայտէսի վար. եաշամագտան պէնիմ եալընըզ պիր թանէճիք մագսատըմ վար. պու մագսատըմըն նէ՛ օլտուղընը սէն տէ պիլիրսին, վէ շու մագսատըմա հիչ պիր վէճհ իլէ նաիլ օլամայաճաղըմը տա քէզալիք պիլիրսին ։

Գոնթ.— Պէլքի օլուրսըն...

Ալպէր.— Հիչ պիր վագթ Մարի պէնիմ գարըմ օլամայաճագ տըր:

Գոնթ.— Պէլքի օլուր...

Ալպէր թէաճճիւպլէ Գոնթըն եիւզիւնէ պագըպ.— Ճիտտի՞ մի սէօյլէյօրսըն:

Գոնթ.— Ղայէթ ճիտտի:

Ալպէր.— Մարի Գրէսսօլ իլէ էվլէնմէքլիյիմ գապի՛լ մի տիր տէյու զաննէտիյօրսըն:

Գոնթ.— Ջանըմ, իթմէյօրըմ, հաթթա գապիլ օլտուղընա բէք էմին իմ. էվվէթ, սէն սէվտիյին իլէ էվլէնէճէքսին. լաքին պու պապտէ թէմամըյլա պանա թէսլիմ օլմալըսըն, էյիլէշմէք իսթէմէզսին, վէ նէ քի իչիտէճէք վէ կէօրէճէք օլսան թէլաշ իթմէմէլիսին. պունլարը վատ իտէ՞րմիսին պանա:

Ալպէր.— Վատ իտէրիմ. վէ վաադըմտան րուճու իթմէյէճէյիմէ տէ էմին իտէրիմ: Լաքին շուրասընը պիլմիշ օլասըն քի, բէտէրիմին պիր չախս հագգընտա վագը օլան զարազ վէ նէֆսանիյէթինէ ղալէպէ իթմէկէ պիր վէճհ իլէ մուվաֆֆագ օլամայաճագըմ:

Գոնթ.— Օ տէտիյին զարազ վէ նէֆսանիյէթէ չօգտան ղալէպէ իթմիշ օլտուղըմ նէ՞ մալիւմ:

Ալպէր.— Նէ՞ տէյօրսըն:

Գոնթ.— Նէ՞ տէյէճէյիմ, հագըգաթը հալի պէյան իտիյօրըմ: Մ. տը Միրպէ պանա սէօզ վէրտի քի, սէնին տուզելիպ. վէ քէսպը գուվվէթ վէ սըհհէթ իտիպ թայաղա գալգտըղըն կիպի, Մարի Գրէսսօյը բէտէրինտէն իսթէյէճէք տիր:

Ալպէր.— Պունա էմին իտէ՞րմիսինիզ:

Գոնթ.— Իտէրիմ:

Շու սըրատա Ալպէրին հիսս էյլէտիյի հէյէճան ղայէթ չէտիտ օլուպ, եիւրէյի չիտտէթլէ չարբմաղա պաշլատը. չէհրէսի պիրտէն պիրէ գըզարըպ, մուախխարէն պէնզի սիւսպիւթին աթտը. պաշը տիթրէյէ տէվրիլիպ քէնտիյի ղայպ իթտի:

Անճագ Գոնթ Իվան շու հալին վուգուինի էվվէլտէն քէշֆ իթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, աալա գօրգմայըպ վէ թէաճճիւպ տախի իթմէյիպ, տէրհալ սողուգ սույն իչինէ պիր բէչկիր պա՛ըրարագ, Ալպէրին գուլագլարընըն արգալարընը ըսլաթտը. Ալպէր տէրհալ այըլտը:

Գոնթ.— Կէօրի՞յօրմըսըն քի քէնտիյի զապթ իթմէկէ միւգթէտիր օլամայօրսըն. էյէր սէն հէյէճանա ղալէպէ իթմէյիպ տէ, հէյէճան սանա հիւքմ իտէճէք օլուր իսէ, սանա պիր չէյ եարտըմ միւմքին օլամազ:

Ալպէր.— Սէվինճտէն ինսան էօլմէզ. շու արալըգ պէնի սարսան չէյ սէվինճ իտի... շիմտէն կէրու աթըգ եաշամագ իսթէրիմ.. պատէպին նա՛սըլ քէսպը գուվվէթ իտէճէյիմի կէօրիւրսին:

Գոնթ.— Շու սէօյլէտիքլէրինէ պաշլանկըճ օլմագ իւզրէ պիրաղ բաղաթլան:

Ալպէր.— Սէն չիմտիտէն կիտի՞յօրմըսըն քի:

Գոնթ.— Էվվէթ, լաքին եինէ կէլէճէյիմ:

Ալպէր.— Գո՞ւ կիւն մի:

Գոնթ.— Գու աքչամ պուրատայըմ—տէյիպ, Գոնթ Ալպէրին օտասընտան վէ

միւսթանթիգին էվինտէն չըգըպ, արապայա պինտի վէ Օբէրա ճատտէսինէ կէօթիւրմէսինի արապաճըյա թէնպիհ էյլէտի:

Արապաճըյա նումէրօսընը սէօյլէմիշ օլտուղը խանէ ղայէթ ճէսիմ վէ կէօսթէրիշլի պիր էվ օլուպ, պու խանէտէքի տաիրէլէրին քիրալարընըն էն աշաղըսը սէնէվի օն պէշ պին ֆրանգտան իպարէթ իտի: Գոնթ մէզքիւր խանէտէ սալօն կիպի տէօշէնմիշ պիր օտայա կիրիպ, գաբուճըյա խիթապէն.

—Տօգթօր Իվանօֆ պուրատա՞ մը տըր:

Գաբուճը.— Էվվէթ էֆէնտիմ, պիրինճի գաթտա:

Գոնթ.— Պիլիրիմ—տէյիպ, եօգարը չըգտը վէ իլք գաթտա սիյահ պիր գաբուսըն եանընտաքի տիւյմէյի պասըվէրտի:

30

Ղայէթ թէմիզ կէյինմիշ պիր խըզմէթքեար գաբույը աչտըգտա, Գոնթ.

—Տօգթօր պուրատա՞ մը տըր:

Խըզմէթքեար.— Էվվէթ էֆէնտիմ,

Գոնթ.— Շիմտի կէօրէպիլի՞րմիյիմ,

Խըզմէթքեար.— Շիմտի միւմքին տէյիլ. եանընտա պիրիսի վար, վէ օն քիշի գատար սալօնտա պէքլէյօրլար. սիզ տէ իչէրի պույուրըպ, սըրանըզա պէքլէյէպիլիրսինիզ:

Գոնթ.— Խա՛յր... սէն շու գարթը Տօգթօրա կէօթիւր տէ, պէն պուրատա պէքլէյիմ:

Խըզմէթքեար.— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ—տէյիպ, մուֆարագաթ իթտիքտէ, Գոնթ Իվան գօլթուգ սանտալյէլէրինտէն պիրինին իւզէրինէ օթուրըվէրտի. անճագ, պէքլէմէք չօգ սիւրմէյիպ, իքի տագըգա սօնրա խըզմէթքեար աւտէթլէ, Գոնթը ղայէթ նէֆիս վէ չաշաալը սուրէթտէ տէօշէնմիշ պիր օտայա սօգտը:

Թագրիպէն օթուզ եաշընտա ուզուն պօյլու, սարը զէքի սըֆաթլը վէ աղըր թավրըւ պիր տէլիգանըը, Իվանա էլինի ուզաթըպ.— Սէֆա կէլտինիզ, Գո՛նթ:

Պու տէլիգանլը, իլմը թըպպտա մէհարէթը ֆէվգէլատէսի օլան վէ իւչ սէնէտէն պէրու Բարիսէ կէլմիշ պուլընան Րուսիալը Տօգթօր Սէրժ Իվանօֆ նամ թապիպ օլուպ, զէնկին վէ մաարուֆ զէվաթտան միւրէթթէպ օլան միւշթէրիսինին մըգտարը կիւնտէն կիւնէ օ տէրէճէ արթմագտա իտի քի, իսթէտիյի գատար աքչէ գազանմագտա իտի տէյսէք ճաիզ տիր:

—Օթուրո՛ւն Գոնթ, վէ սէպէպը թէշրիֆինիզի պէյան պույուրըն:

Գոնթ.— Խասթամտան տօլայը սիզին իլէ պիրազ գօնուշմաղա կէլտիմ:

Թապիպ.— Էյ նա՞սըլ տըր, սէօյլէյին պագալըմ:

Գոնթ.— Վէրտիյինիզ նասիհաթ մուճիպինճէ հարէքէթ իթտիմ: Ըօրար իտէ տէ, նիհայէթ սէվտիյի գըզ իլէ էվլէնտիրմէսի զըմնընտա բէտէրինտէն սէօզ ալտըմ:

Թապիպ.— Իշին էհէմմիյէթլի նօգթասը պու նօգթա տըր. մէսէրրէթ վէ իւմիտ, հէր կէօնա իլաճտան զիյատէ խասթայա թէսիր իտէճէյի տէրքեար տըր:

Գօնթ .— Շիմտի արթըգ, Տօ՛գթօր, Ալպ՛ր ու Ժիպրէյի պիզզաթ կէօրմէնիզի արզու իտէրիմ... պէն քէնտի հէքիմինի իւզտիւրտիմ. վագըա օ տա էյի ատամ ամմա, ճէսարէթսիզ։ Եարըն էօյլէ վագթը մէշղուլ տէյիլմիսինի՞զ եա։

Թապիպ .— Մէշղուլիյէթիմ տէ օլսա սարֆը նազար իտէրիմ։

Գօնթ .— Օ հալտէ Բէնն սօգագընտա Մ. ու Ժիպրէնին խանէսինէ կէլինիզ ... պէն տէ օրատա պուլունաճաղըմ։

Թապիպ .— Կէլիրիմ... հէր խուսուստա էմրինիզէ հազըր օլտուղումը պիլիրսինիզ, Գօ՛նթ։

Գօնթ .— Պիլիրիմ, վէ միննէթտարընըզ օլտուղըմա տա էմին օլապիլիրսինիզ —տէտիքտէն սօնրա, իքի Ռուսիալը էլլէշիփ, Գօնթ՝ տօղրու Կրանտ Օթէլ նամ լօգանթայա կիթտի, վէ օրատա թաամընը իթտիքտէն վէ քէնտիսինի արայան օլուր իսէ պիր գաչ վիզիթայա չըգմըշ օլտուղընըն պէյան օլունմասընը խըզմէթքեարանա թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, չանթասընը ալըպ տիշարը չըգտը։

Պիր սաաթտան սօնրա միւսթանթիգին խանէսինէ ավտէթլէ, քէնտի իչիւն հազըրլանմըշ օլան օտայա եէրլէշտի։ Ալպէր՝ Գօնթըն պիր գաչ կիւն քէնտի էվինտէ գալաճաղընը խապէրընա կէթիրտիքճէ, ֆէվգէլատէ սէվինմէքտէ իտի։ Երթէսի կիւնիւ սաաթ օնտա, էվին հէքիմի միւթատը վէճհ իւզրէ կէլիփ միւսթանթիգ իլէ Ալպէրին օտասընա կիրտիլէր. Գօնթ Իվան տախի օրատա իտի. Հէքիմ խասթանըն եանընա եագլաշըփ, նա՞սըլ օլտուղունու սօրտուգտան վէ նապզընա պագտըգտան սօնրա, եէնիտէն պիր մուայէնէ թէրթիպ իթտի վէ օ կիւնքի իւճրէթինի հագգ իթմիշ օլտուղունա գալպի րահաթ հալտէ տիշարը չըգտը։

Գօնթ իլէ միւսթանթիգ տախի պէրապէր չըգտըլար։

Միւսթանթիգ օղլունուն նա՞սըլ խալիկինի հէքիմէ սօրտուգտա, մէրգում քէտէրնագ պիր սըֆաթլա՝

—Նէ՛ չարէ, ա՛զիզիմ, հէփիմիզ տէ ինսանըզ. ճէսարէթի գայպ իթմէկէ կէլմէզ։

Միւսթանթիգ .— Տէմէք օլուր քի, օղլում պու կիւն տահա՞ ֆէնա մը տըր։

Հէքիմ .— Տահա ֆէնա տէյիլ իսէ տէ, էյի տէ տէյիլ. էյիյէ տէօնսէ պիլէ ...գուրթարմաղա մուվաֆֆագ օլամամ տախի... ուզուն իշ... վագթ լազըմ, հէմ տէ չօգ վագթ... —տէտիքտէ, միւսթանթիգին պէնզի աթըլըփ, Գօնթըն եիւզիւնէ պագտը. Գօնթ իսէ քինայէ թարզընտա կիւլիւմսէմէքտէ իտի։ Հէքիմ րէչէթայը խըզմէթքեարա վէրիփ, պիր ան էվվէլ եափտըրմասընը թէնպիհլէ կիթտիքտէն սօնրա, միւսթանթիգ Գօնթը օտասընա կէօթիւրիւփ.

—Իշիթտինի՞զ մի։

Գօնթ .— Էվվէթ, իշիթտիմ։

Միւսթանթիգ .— Կիւլտիւյիւնիզի կէօրտիւմ։

Գօնթ .— Էվվէթ, կիւլտիւմ։

Միւսթանթիգ .— Հէքիմին սէօյլէտիքլէրինէ ինա՞նմայօրմըսընըզ։

Գօնթ .— Հէքիմ քէնտիսի նէ գատար ինանըր իսէ, պէն օ գատար տա ինանըմամ...

Միւսթանթիգ .— Նի՞չիւն պէնի պու տէրէճէ թէլաշա տիւշիւրտի։

Գօնթ .— Քէնտիսինի պէյէնտիրմէք իչիւն. վէ պիր տէ պաշգա պիր սէպէպէ մէպնի...

Միւսթանթիգ .— Էօյլէ ամմա, ֆամիլեանըն էսքի պիր տօսթը մագամընտա տըր։

Գօնթ .— Էսքի տօսթ օլմասըյլա, սէնէնին նիհայէթինտէ, իւճրէթլէրինի իսթէյիփ ա՞լմայօր մը։

Միւսթանթիգ .— Էլպէթթէ քի ալըյօր. լաքին հագգ իտինմիշ օլտուղը իւճրէթի թալէպ իթմէք մէճպուր տէյի՞լ մի տիր։

Գօնթ .— Շիւպհէսիզ. վէ լաքին իլա նիհայէ կիտիփ կէլէրէք, վէ խասթասընը պիր գըվամտա թութարագ օ հագգընըն մըգտարընը գապարթմագ տա ֆէնա օլմազ, տէյի՞լ մի... խասթայը պուլունտուղը գըվամտան չըգարմագ իչիւն պիր չէյ եափըլըղը եօգ։

Միւսթանթիգ .— Նա՞սըլ եափըլըր եօգ. եինէ պու կիւն եէնի պիր մուայէնէ տահա թէրթիպ իթտի։

Գօնթ .— Պիլիրիմ. կէթիրսինլէր տէ նէթիճէսինի կէօրէլիմ։ Ե՛թմէյին ազիզիմ. սիզ պանա թէսլիմ օլունըզ, տէյի՞լ մի. օ հալտէ պանա էմնիյէթ իտինիզ. պէն Ալպէրին էյիլէնմէսինի թէահհիւտ իտէրիմ... չիմտիլիք կիտէլիմ եէմէյիմիզի եէյէլիմ։

Գօնթըն վէրտիյի թէէմինաթտան միւսթանթիգին եիւրէյի պիրազ րահաթլանարագ, եէմէյինի եէտիքտէն սօնրա, հէման մագամը մէմուրիյէթինէ ազիմէթ իթտի։ Գօնթ Իվան՝ խըզմէթքեարըն կէթիրմիշ օլտուղու իլաճ շիշէսինի ճէպինէ գօյտու վէ Ալպէրին եանընա կիթտի։ Էօյլէ վագթը խըզմէթքեար օտայա կիրիփ, Տօգթօր Սէրժ Իվանօֆըն գարթընը վէրտիքտէ, հէման եօգարը չըգարըլմասը թէնպիհ օլունըփ, Իվան՝ հէքիմի գարշըլայըփ վէ էլինտէն թութըփ Ալպէրին եանընա կէօթիւրտիւ.

—Սէօզ վէրտիյինիզ վագթտա կէլմիշ օլմանըզտան տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ. իշթէ խասթամըզ, պագընըզ վէ րէյինիզի սէօյլէյինիզ։

Սէրժ Իվանօֆ եաթաղըն եանընտա օթուրըփ, Ալպէրէ խասթալըղը հագգընտա պիր չօգ չէյլէր սիւվալ իթտիքտէն վէ ուզուն ուզատըյէ նէֆէսինի տինլէտիքտէն սօնրա, էսքի հէքիմին վէրմիշ օլտուղու թէրթիպլէրի կէօրմէք իսթէտիյինտէ, Գօնթըն վէրմիշ օլտուղու րէչէթայը օգուր իքէն, պիր գաչ տէֆալար գաշլարընը չաթտը, վէ տուտագլարընը տիւզտիւ, վէ նիհայէթինտէ մէզքիւր րէչէթայը մասանըն իւզէրինէ ֆըրլաթըվէրտի։

Գօնթ .— Նէ՞ տիւշիւնիւյօրսընըզ։

Հէքիմ .— Տիւշիւնիւյօրըմ քի պու թէրթիպլէրին հիչ պիրի իշէ եարամազ։

Գօնթ .— Զարարլը՞ չէյլէր մի տիր։

Հէքիմ .— Շիւպհէսիզ. չիւնքի հանկը մուայէնէ քի ֆայտէ իթմէզ իսէ, զարար իտէպիլիր—տէյիփ, քէնտիսի պիր թէրթիպ իլաճ եազտըգտան սօնրա.— Պու իլաճը սիզ կէօզիւնիզ էօնիւնտէ եապտըրընըզ վէ քէնտինիզ խասթայա վէրինիզ.— մուախխարէն Ալպէրէ խիթապէն.— Շիմտի էհէմմիյէթլի սուրէթտէ սիզին թէտա-

վինիզէ ուղրաշաճաղըմ. քէտէրինիզին մալիւմաթը օլմագսըզըն հէր իքիմիզին տօսթը օլան Գօնթըն վասըթասըյլա պուրայա կէլմիշ օլտուղըմտան, զայէթ Նազիք վէ պէլքի պիրազ միւշքիլ պիր հալտէ պուլընմագտայըմ ։ Գօնթտան պաշգա հէր քիմին վէսաթէթի օլմուշ օլսա իտի, շու հալի գապուլ իթմէզ իտիմ ․ լաքին Գօնթըն էմրինէ մուխալէֆէթ իթմէք պէնճէ միւմքին օլամազ ․ մէմուլ իտէրիմ քի Թէշէպպիւսաթըմտան սէմէրէի հասէնէ հուսուլէ կէլիր տէ, շու ինթիպաթսըզլըղըմ աֆվ օլունըր ։

Ալպէր.— Պէնի տիւզէլթէճէ՞քմիսինիզ, Տօ՛գթօր ։

Հէքիմ.— Էվվէլա Ալլահըն վէ մուահխարէն Գօնթ Իվանըն մուավէնէթիյլէ էվիլէթէճէյիմ ։

Ալպէր.— Զարո՞ւգ մը ։

Հէքիմ.— Իւչ հաֆթայա վարմազ այաղա գալգարսըն ։

Ալպէր.— Ա՜հ, Տօ՛գթօր, Տօ՛գթօր, նէ՛ գատար միննէթտարընըզ օլաճաղըմը պիր քէրրէ թէսավվուր իթսէնիզ ։

Հէքիմ.— Օ՛, թէլաշ լազըմ տէյիլ, ա՛զիզիմ ․ էկէր միննէթտարը օլմանըզ լազըմ կէլէն պիր քիմսէ վար իսէ, պէն տէյիլիմ, Գօնթ տըր ․․․ պէն հէքիմ իմ ․․․ խասթալարըմը տիւզէլթմէք, տէյիլ եալընըզ սէնաաթըմ, իլլա պօրճում տըր ․․․ պատէզին հէյէճանտան գաչընմալըսընըզ, ֆիքրինիզի րահաթ թութմալըսընըզ, վէ սիզին եաշամագլըղընըզը արզու իտէնլէրին էմրլէրինէ քէօր քէօրիւնէ իթաաթ իթմէլիսինիզ ։

Ալպէր.— Գաչ իւսթիւնէ, Տօ՛գթօր ։

Հէքիմ.— Օ հալտէ հէր չէյ սըրասընա կիրէր ։

Ալպէր.— Պիր տահա նէ՞ զէման կէլէճէքսինիզ ։

Հէքիմ.— Եարըն—տէյիպ, Գօնթ իլէ էլէշտիքտէն սօնրա, տիշարը չըգտը ։ Գօնթ տախի քէնտի էվինէ ըլաճը եաքտըրմագ իչիւն էճզախանէյէ կիթտի ։

31

Պէրվէճճը մէշրուհ վէգայի, միւսթանթիգ Մ. տը Ժիպրէնին խանէսինտէ կիւզէրան իթտիյի սըրատա, Մ. Լիւտովիգ Պրէսսօլըն խանէսինտէ տախի, սաիր վուգուաթ զուհուրա կէլմէքտէ իտի ։

Տօգթօր Տիւֆրէն էրքէն կէլմիշ իտի ․ Վալանթին՝ Տօգթօրը պէքլէմէքտէ իտի ․ Մօրիսին ճիւթարաթընա թէվֆիգէն, վէ Գօնթ Իվանըն հազըրլաթէն Ալպէր տը Ժիպրէյի գուրթարմասը գօրգուսընա իսթինատէն, Մօրիս իլէ էվլէնմէսի զըմնընտա, գօճասըյլա պէրապէր Մարի նէզտինտէ թէշէպպիւսաթը լազըմէնին իճրասընը թաճիլ իթմէսինի հէքիմտէն ժալէպ իթտիքտէ,

Հէքիմ.— Պէօյլէ պիր թէքլիֆին սըրասը՞ մը տըր զաննընտա պուլունըյօրսունըզ, մա՛տամ,

Վալանթին.— Էօյլէ զանն իտէրիմ ․․․ կէօզիւնիւզ իլէ կէօրտիւնիւզ քի գըզըմ պիրազ քէսպը նէշէ իթմէքտէ տիր ․ Մ. Վասսէօրիւ, հիչ տէյիլ իսէ տօսթ մագամընտա զիյարէթինէ պէյէնիյօր ․․․ տօսթ մագամընտա սէվտիյի հալտէ, զէվճ մա-

գամընտա տա սէվմէկէ չօգ պիր չէյ գալմամըշ տըմէք տիր ․․․ պինաէն ալէյհ, ահըրը տէրէճէտէ սէվմէքտէ օլտուղըմ գըզըմըզըն թէէմին վէ մուհաֆազայի հայաթը զըմնընտա, շու նիքեահըն պիր ան էվվէլ իճրասընա զայրէթ իտէյիմ ։

Պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, մատամ Պրէսսօլ պէօյլէ պիր գօմէտիա օյունճըսը կիպի հալ վէ թավր կէօսթէրմէքտէ իտի ․ Թէաթրօլարտա էն զիյատէ րաղպէթը էհալիյէ մազհար օլան օյունճըլար պիլէ, պէօյլէ չաֆագաթը մատէրանէ բէրտէսի ալթընտա մէսթուր էն վահշի սուբէթտէ պիր միւրայիլիյի թագլիտէ միւգթէտիր օլամազլար իտի ։ Աշըգընա վէ գօճասընա զայըը սատըգ օլան վէ մուհապպէթը մատէրանէտէն քիւլլիէն պիպէհրէ պուլընան շու գարը, պիւսպիւթիւն թապիյէթին խարիճինտէ պիր մախլուգ օլուպ, հաթթա էն քէօթիւ մախլուգլարտան տա միւսթէսնա օլմագ իւզրէ պիր մախլուգը խապասէթալուտ իտի ։

Հէքիմ Վալանթինին սէօզլէրինէ վէ սէօյլէյիշինին թարզընա գարշըլըգ.— Բէք ալա, պու կիւն Մարիյէ քէյֆիյէթի աչարըմ ։

Վալանթին.— Պէօյլէ պիր սէվաբ իշլէմիշ օլուրսընըզ, Տօ՛գթօր ։

Հէքիմ.— Զէվճինիզ նէ՞րէտէ տիր ։

Վալանթին.— Օտասընտա տըր, չաղըրթըրայը՞մ մը ։

Հէքիմ.— Եօ՛գ, եօ՛գ ․ պէն կիտէր քէնտիսինի պուլուրըմ—տէյիպ, Լիւտովիգին նեզտինէ կիթտի, վէ թէշէպպիւսաթը լազըմէյէ միւպաշէրէթ իթմէք զէմանը կէլմիշ օլտուղըն անլաթտը ։

Լիւտովիգ Պրէսսօլըն հէր հալտէ գըզընը էօլիւմտէն գուրթարմագ իսթէտիյի տէրքեար օլուպ, անճագ Մօրիս Վասսէօր իլէ էվլէնմէսինէ պիր չարէի սէլամէթ մագամընտա բագի օլտուղը վէ կէօնիւլ րիզասը վէ խօշնուտիսի իլէ օլմատըղը մալիւմ տիր ։ Պունտան պաշգա պիր պապը սէլամէթ պուլմամըշ օլտուղը ճիհէթլէ, մուվաֆագաթ մէճպուր օլարագ, հէքիմին թէքլիֆինէ մուխալէֆէթ կէօսթէրմէյիպ, հէքիմի ալըպ Մարինին օտասընա կէօթիւրտիւ ։

Մարի պիր սաաթ էվվէլ գալգմըշ, թէքմիլէն կիյինմիշ, գանաբէնին իւզէրինէ ուզանմըշ վէ պիր տահա կէօրմէկէ իւմիտի օլմատըղը Ալպէրի տիւշիւնմէքտէ պուլունմուշ իտի ։ Անճագ Կապրիէլ Սէրվէնին քէնտի ուղրունա գահրամանանէ իպրազը սատագաթ իտէն վէ շու սատագաթ եիւզիւնտէն էօլիւպ կիթմէքտէ օլան քիմսէյէ մէքթուպը վէրիպ վէրմէմիշ օլտուղընը տիւշիւնմէքտէ իտի ։

Պիր խայլը վէխիմ էնտիշէլէր գալպինի իսթիլա իտիպ, սըֆաթը լաթիֆէսինտէ ալամի հիւզն ու քէտէր բէյտա օլմուշ իտի ։

Բէտէրիյլէ հէքիմին օտասընա կիրմէլէրիյլէ, զիհնի տաղըլտը ․ վէ շու միւսաֆիրլէրինի պիր թէպէսսիւմ իլէ թէլագգը էյլէտի ։

Հէքիմ.— Նա՞սըլսըն պու կիւն պագալըմ, գը՛զըմ ։

Մարի.— Զանն իտէրիմ քի պիրազ էյի իմ ։

Հէքիմ.— Օ փէնա էնտիշէլէ՛ր ։

Մարի տախիլէն հիսս էյլէտիյինի պէյան իտէմէտիյինտէն վէ իթմէք տէ իսթէմէտիյինտէն, սէօյլէյէճէյի եալանտան զըզարարագ.— Օ փէնա էնտիշէլէր բէք ․ գատար սըգ սըգ զիհնիմի մուզտարիպ իթմէյօրլար ։

Հէքիմ.— Էյ նէօպէթի՞ն ․․․

Մարի .— Նէօպէ՞թ մի տիր, նէ՞ տիր պիլմէմ. լաքին պէք սըքը տամարլա-րըմտաքի գան գայնայօր վէ գաֆամա հըգայօր, վէ մուախխարէն եինէ գանըմ տօնույօր կիպի պիր տիթրէմէք տիր պըլըյօր ։

Հէքիմ .— Էյ օ հարարէթտէն վէ տիթրէմէքտէն սօնրա նէ՞ տույույօրսըն ։

Մարի .— Զիյատէ պիր թագաթսըզլըգ, վէ այաքլարըմտա աղըրլըք ։

Հէքիմ .— Պաշը՞ն ։

Մարի .— Պաշըմըն նէ՛ հալտէ պուլունտուղունը թարիֆ իթմէք գայէթ միւշքիլ տիր ։

Հէքիմ .— Պաշըն աղըր, տէյի՞լ մի ։

Մարի .— Պաշըմ աղըր, պաշըմ տէ գայէթ պօշ ։

Հէքիմ .— Պիր էյի թարիֆ էթ գըզըմ. պաշըն պօշ տիմէք իլէ նէ՞ անլայօրսըն ։

Մարի .— Անլատըղըմ շու քի, պրա սըքա պիր շէյ տիւշիւնմէճէք գատար գուվ-վէթիմ գալմայօր. հիչ ֆիքրիմ գալմամըշ գանն իտիյօրըմ. էթրաֆըմտա պուլունան նէսնէլէր կէօզիւմէ ղարիպ ղարիպ շէքիլլէրտէ կէօրիւնիւյօրլար ։ Ույանըգ օլարագ րույա կէօրիւյօրըմ կիպի պիր հալտէ պուլունըյօրըմ ։

Հէքիմ .— Պու հալ սըգ սը՞գ մը վուգու պուլըյօր ։

Մարի .— Իւչ կիւնտէն պէրու օլտուգճա սըգ սըգ վուգու պուլըյօր ։

Հէքիմ .— Եէմէքտէ՞ն էվվէլ մի, սօնրա՞ մը ։

Մարի .— Էքսէրիա սօնրա ։

Լիւտովիգ պիր քէլիմէ պիլէ գաչըրմագսըզըն տիգգաթլա տինլէմէքտէ, վէ հէքիմին սիւալլինէ Մարիտէն թէլաշ իտէճէք պիր ճէվապ իշիթմիյի կիպի, չէհրէսի սօնմագտա իտի ։

Հէքիմ պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա .— Պու սէօյլէտիքլէրինիզտէն պէնճէ պիր գանաաթ հասըլ օլույօր. եանի շու քէյֆսիզլիյին զէհրի պիր եըլանըն սօգ-մասըյլա, զէհրին գանա գարըշմըշ օլմասընտան նէշէթ իտիյօր ։

Մարի .— Էօյլէ՞ մի մէմուլ իտիյօրսըն ։

Հէքիմ .— Էօյլէ օլտուղունա էմին իմ. լաքին պէօյլէ տէ օլսա, սագըն թէլաշ իտէճէք իշ եօգ ։ Էյէր խասթալըղընըն իլաճը պուլունմասա իտի, պու տէրէճէ ա-չըգ աչըգա սանա սէօյլէմէզտիմ ։

Մարի .— Իլաճը վա՞ր մը տըր, տօքթօր ։

Հէքիմ .— Շիւբհէ՞ մի վար ։

Մարի .— O հալտէ էյիլէշէճէ՞քմիյիմ ։

Հէքիմ .— O սէնին էլինտէ տիր. իսթէտիյին հալտէ էյիլէնէպիլիրսին ։

Մարի .— Նա՞սըլ ։

Հէքիմ .— Եաշամագ իսթէրսին, տէյի՞լ մի ։

Մարինին սըֆաթը պիր արատա հէմ գըզարտը հէմ սօլտը. պիր սանիյէ զար-ֆընտա վիճտանընըն տէրինլիքլէրինէ մուղայիր պիր չօգ շէյլէր կէչտի ։ Ալպէր ան ծիպ-րէ էօլէճէք օլուր իսէ, քէնտիսի իչիւն տախի եաշամագ հարամ օլտուղունը, վէ մուախխարէն տախի, քէնտի էօլիւրսէ բէտէրինին տախի էօլէճէյինի, վէ պու տա ճիհէթլէ եաշամագ իգթիզա իթտիյինի բէյ տէր բէյ միւթալաա էյլէտի, վէ շու միւթալաաթըն էն սօնունտաքի տիւկիւմլէրինէ գալընճա իտիպ, եա-

վաշ պիր սէսլէ .— Էվվէթ, Տօ՛գթօր, եաշամագ իսթէրիմ—տէյէրէք, աղլամա-սըն իչիւն կէօզլէրինի գաբատը ։

Հէքիմ .— Եաշամագ իսթէտիյինէ հագգըն վար. էօնիւնտէ սաատէթլէ մալա-մալ ուզուն պիր շահրահը իսթիգպալ օլտուղը ճիհէթլէ, եալընըզ քէնտին իչիւն տէյիլ, հաթթա հագգընտա մուհապպէթլէրի տէրքեար օլան, վէ մահզա սէնին ուղրընա վէ սէնին իլէ եաշամագ իսթէյէն վէ սէնսիզ տիւնեայա հարամ նազարըյ-լա պագանլար իչիւն հէմ եաշամալըսըն, հէմ տէ էյիլէնմէլիսին ... սիւվալ էթ պիր քէրրէ բէտէրինէ քի, սէն էօլիւրսէն քէնտիսի եաշամագ իսթէ՞ր մի ։

Լիւտովիգ .— Ա՜հ, ա՛սլա, ա՛սլա. գըզըմ օլմատըգճա, պու տիւնեատէ պէն նէ՞ եափարըմ. օնսըզ պէնիմ իչիւն սաատէթ վէ մէսէրրէթ օլապիլի՞ր մի—տէյիպ, հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատըղը կիպի, Մարինին տախի հէյէճանտան նէֆէսի քէսիլիպ, պիրտէն այաղա գալգտը վէ բէտէրինին պօղազընա սարըլարագ.

—Ա՜հ, պա՛պաճըղըմ, նի՞չիւն աղլայօրսըն. սէնի սէվտիյիմի պիլիրսին. սէնին խաթըրըն իչիւն էօլմէք իսթէմէմ ։ Տօ՛գթօր, ազիզ Տօգթօր, գուրթար պէնի. տիւ-շէյթ պէնի. եաշամագլըղըմ լազըմ օլտուղունը պիլիրսին ։

Լիւտովիգ .— Էօյլէ իսէ գըզըմ, հէքիմին սէօզիւնիւ տինլէ. գալպինի բահաթ թութ. մատամ քի շու իլլէթտէն գուրթուլմագլըղըն իչիւն պիր տանէճիք չարէ վար, վէ մատամ քի սէնսիզ եաշամագ պէնիմ իչիւն միւմքին տէյիլ տիր, շու հալ-տէ հէմ սէն էօլիւպ հէմ տէ պէնի էօլտիւրմէ ։

Նակէհան Մարի հէքիմէ թէվէճճիւհ իտէրէք .— Գանա նէ՞ թէքլիֆ իտէճէք-սին. պէնտէն նէ՞ իսթէյէճէքսին. նէ՞ եափմալըյըմ ։

Հէքիմ .— Էվլէնմէլիսին, գըզըմ ։

Մարի՝ օ զէհրլի եըլան պիր տահա ըսըրմըշ կիպի թէփէսինտէն թըրնագընա գատար տիթրէմէյէ պաշլատը ։

—Էվլէնմէք մի՛ ։

Հէքիմ .— Էօյլէ իգթիզա իտիյօր ։

Մարի .— Եավաշ եավաշ պէնի էրիտիպ պիթիրմէքտէ օլան մարազըն իլաճը էվլէնմէ՞ք մի տիր ։

Հէքիմ .— Պիրիճիք իլաճ էվլէնմէք տիր, էվվէթ ... շու հալտէն գուրթուլ-մագ իչիւն եալընըզ պիր չարէ վար ... պունու սէօյլէյէն եալընըզ պէն տէյիլիմ, էն մէշհուր վէ հազըգ հէքիմլէր տախի պէօյլէ սէօյլէմիշլէր ... էվլէն քի սէլամէթի պուլասըն ։

Մարի պիր մէէյուսիյէթը ֆէվգէլատէ իլէ .— Էվլէնէյիմ ամմա, պէնիմ սէվ-տիյիմ ... պէնի սէվէն ... պէնիմ կիպի օ տա խասթա տըր, զիյատէսիյլէ խասթա, պինաէն ալէյհ պէնիմ իլէ էվլէնէմէզ ։

Հէքիմ .— Խասթա օլտուղու իչիւն պիզիմ տէ միւրատըմըզ սէնի օնըն իլէ էվ-լէնտիրմէք տէյիլ տիր ։

Մարի .— Ագըլըմը ղայի իտիյօրըմ ղանն իտիյօրըմ ։ Ալպէրտէն պաշգասըյլա էվլէնմէք պէնիմ իչիւն մուհալ գապիլինտէն տիր ։

Լիւտովիգ .— Ա՜հ, սէվկիւլիւ գըզճըղազըմ, նազլը գըզըմ, պէնի պէօյլէ մէ-էյուս իթմէ ։ Էճէլին մահվ իտիպ պիթիրէճէյի պիր խայալը արթըգ կէօնլիւնտէն

ռէֆ էթ · պէքլէր տէ շու սաաթտա օ խայալ գալըպ օլմուշ տըր ։

Մարինին ըննկի պիւսպիւթին աթըլ · հիւտէթլէ օմուզլարը խըգէրինէ տէօքիւլմիւշ օլան սաչլարընը գավրայըպ ·— Ալպէր էօլմի՛ւշ · · ·

Հէքիմ ·— Վէ եախօտ էօլէճէք տիր ։

Մարի ·— Տիմէք օլուր քի տիւն պէնի ալտաթմըշլար · չիւնքի եաշամասը տահա մէմուլ տըր տէմիշլէր իտի · հալպուքի մէրհամէթէն պէնի ալտաթմըշլար · շիմտի տէ սէն պանա պու էզիյէթլէրի վէրիյօրսըն—տէտիքտէ, Լիւտովիգ տիզ չէօքիւպ · տուտագլարընը գըմըլտաթտը իսէ տէ, Թէքէլլիւմէ մուգթէտիր օլամատը ։ Մարի իսէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ ·

—Ալպէր էօլմիւշ, պիր տէ մէրգումը ունութմագլըղըմը Թալէպ իտիյօրսընըզ · ա՛հ, պապաճըղըմ, իշթէ պու օլամազ. ա՛սլա, ա՛սլա ։ Օ կիթտի իսէ պէն տէ արգասընտան կիթմէք իսթէրիմ ։

Լիւտովիգ պաշընը գալտըրըպ ·— Հայտէ էօյլէ օլսուն · արթըգ ընճա վէ նիյազտան վազ կէչէրիմ · սէն օնուն արգասընտան կիթ, պէն տէ սէնին արգանտան կէլիրիմ վէսսէլամ ։

32

Մարի տէլի տիվանէյէ տէօնմիւշ իտի · բէտէրինին սէօյլէտիյի սօն սէօզլէրի իշիթտիքտէ, պիրտէն ըզթըրապընըն հալի Թէպէտտիւլ իտիպ, պուլունտուղու հալէ նիսպէթլէ պիր սիւքիւնէթ քէսպ էյլէտի ·

—Հէր շէյ պիթտի · · · արթըգ հիչ պիր իւմիտ գալմատը · · · հէյ · · · իւզէրիմէ հիւճում իտէն պունճա միհնէթ ու մէշագգաթտան, չէքտիյիմ պունճա աճըլարտան վէ ըզտըրապլարտան սօնրա էօլմէտիմ իսէ, տիմէք օլուր քի, ալնըմա տահա եաշամագ եազըլմըշ տըր · · · տիմէք օլուր քի, բէտէրիմ ուղրունա հայաթտա գալմագլըղըմը Մուքատտէրտէն էմր պույուրմուշ տըր—տէյիպ, եանըպաշընտա տիզ չէօքմիւշ օլան վէ միւթէմատիյէն աղլամագտա պուլունան իխթիյար բէտէրինէ աթֆը նիկեահ իլէ էլլէրինտէն Թութուպ այագա գալտըրտըգտան սօնրա ·

—Արթըգ աղլամա, պապաճըղըմ · · · պէն հէր շէյի կէօզիւմէ ալտըմ · · · արթըգ կէչմիշտէն պահս իթմէյինիզ Փախէշի եօգ · · · քէյսպը ընկէթ իտէճէյիմ · · · սէօզ վէրիրիմ · · · շու խասթալըգտան գուրթուլմագլըղըն մալի նէ գատար պանա աղըր օթուրաճաղընը պիլսէմ · · · եինէ սէնին ուղրունա գուրթուլմագլըղըն չարէսինէ պագաճաղըմ ։

Լիւտովիգ կիւճ հալ իլէ այագա գալգապիլիպ, գըզընը գուճաղընա ալտը, պիր պիրի արտը սըրա էօփմէկէ պաշլատը ։

Մարի սէօզիւնէ տէվամ իլէ ·— Թէքրար տէրիմ քի, հէր կէօնէ Փէտաքեարլըղըն իճրասընա հազըրըմ · · · գօրգմայըն, իսթէտիյինիզի սէօյլէյին · կէօյա քի պէնտէն պահս իթմէյօրսընըզ կիպի, քէմալը սիւքիւնէթլէ Փիքր իլէ տինլէյէճէյիմ · սէօյլէյի՛ն, քիմի՞ պանա մինասիպ կէօրիւյօրսընըզ ։

Հէքիմ ·— Մօսիէօ Մօրիս Վասսէօրի ։

Մարի ·— Օ օլտուղընը անլայօրտըմ · · · ղանն իտէրիմ քի էնիւ ըրզ պիր քիմսէ

տիր · · · պէն տէ իսթիգամէթը հալտէ գուտուր իթմէմ · · · վազիֆէմի իճրա իտէրիմ · · · Թէքմիլ վազիֆէմի իֆալ իտէրիմ · · · լաքին պունտան ղէյրի պիր շէյ խաթէմէմէլի պէնտէն ։

Լիւտովիգ հէմ էլէմ վէ հէմ մէսէրրէթլէ մալամալ ·— Բաղը օլո՞ւյորմըսըն ։

Մարի ·— Էվվէթ, օլույօրըմ · · · Նէ՞ վաքթ էվլէնէճէյիզ ։

Լիւտովիգ ·— Պիր պյա գատար ղաննըմ · · ·

Հէքիմ ·— Նի՞չին պու գատար կէճիքտիրմէլի։ Նի՞չին մէօճըլը նիզամիսի զարֆընտա հէր իշի կէօրիւպ պիթիրմէմէլի ։

Լիւտովիգ ·— Օ տահա էյի օլուր · վէ լաքին Մարի · · ·

Մարի ·— Պէնի տիւշիւնմէյին · պէյէնտիյինիզ գատար չապուգ հարէքէթ իտին · · · Նէ քի խայըր իսէնիզ, էյի խարմըշ օլաճագսընըզ ։

Լիւտովիգ ·— Շու իֆատէնտէ հիչ պիր կիզլի Փիքրին եօ՞գ մը տըր, գըզըմ։

Մարի ·— Օլմատըղընա եէմին իտէրիմ ։

Լիւտովիգ Թէքրար գըզընըն պօյնընա սարըլըպ, վէ չափգաթը բէտէրանէ ըճաաթըյլա պաշըն սինէսինէ տայաթըպ, վէ Թէքրար Թէքրար էօփիւպ ·

—Ա՛հ գըզըմ, ա՛հ նազլը էվլատըմ, ա՛հ եօվրիւմ, Ջնայէնտէ շու սիննի չէյխուխէթիմտէ նաիլը սաատէթ օլաճաղըմ · · · կէօզ եաշլարընը սիլ տէ կէլ վալիտէնի պիր էօփ ։

Մարի բէտէրինին սէօզլէրինէ իմթիսալէն վալիտէսինին նէզտինէ կիթտիքտէ, Վալանթին գըզընըն սիւքիւնէթը հալինի կէօրիւնճէ, էվվէլ էմրտէ բէտէրինին վէ հէքիմին նիքեահտան պաշգա իթմէմիշ օլմալարը Փիքրինէ ղանիպ օլտու իսէ տէ, Լիւտովիգ Պրէսսօլ գըզընըն հէր շէյի պիլտիյինի վէ հէր շէյէ րազը օլտուղընը սէօյլէտիքտէ, Վալանթին տէրէճէի նիհայէտէ հայրէթտէ գալտը ։

Շու սըրատա Մօրիսին կէլմիշ օլտուղընը խապէր վէրտիլէր ։

Ջանն իտէրսին քի Վալանթինին գալպինտէն պիր շէյ գօբտը ·— Նէ՞ տիմէք, շու նիքեահ մատտէսինտէն տօլայը Մարի պի՞ր տամլա պիլէ մի կէօզ եաշը տէօքմէյօր · · · Այպէր տը Ժիպրէնին աչգ ու մուհապպէթինտէն վազ կէչմիշ օլմասընտան տօլայը սաէթա մէմնուն կիպի կէօրիւնիյօր · · · աճապա ալտանը՞յօրմըյըմ · · · աճապա Մօրիսի սէվի՞յօր մը · · · —տէյու տիւշիւնտիւյի սըրատա, Մօրիս իչէրի կիրտիքտէ, Վալանթին գաշլարընը չաթտը, վէ հասէտգեար պիր նազար իլէ մէրգումէ պագտը ։

Մարի էլինի Մօրիսէ ուզաթըպ ·—Կէ՛լ մօսիէօ Մօրիս, սանա պիր խապէրիմ վար։

Մօրիս ·— Պի՞ր խապէ՞ր մի ։

Մարի ·— Էվվէթ ։

Մօրիս ·— Խայըրլը՞ պիր խապէր մի ։

Մարի ·— Խայըրլը օլուպ օլմատըղընը սէն հիւքմ իտէպիլիրսին · · · պիր այա վարմազտան սէնին նամընը Թաշըյաճաղըմը չիմտի բէտէրիմ պանա պէյան էյլէտի։

Մօրիս ·— Էյ նէ՞ ճէվապ վէրտին ։

Մարի ·— Բաղի օլտուղըմը պէյան էյլէտիմ · · · սիզէ տէ հազըրլամա տէրպեար ըլան սաատէթընըզտան տօլայը ճան ու կէօնիւլտէն Թէպրիքլէր իտէրիմ ։

Մօրիս ·— Սաատէթիմի՞ն տօլայը մը ։

Մարի.— Էվվէթ, չիւպհէսիզ. պէն քէնտի քէնտիմի պաստմամ... գալըպինին էյիյինտէն վէ մէրհամէթինտէն նաշի, պէնի գուրթարմաք իչիւն պէնիմ իլէ էվլէնմէկէ րազը օլույօրսըն, պիլիրիմ։

Մօրիս.— Միւքէաֆաթըմ պաշըմ ուճունտա տուրույօր. պունտան՝ պէօյլէ սէն տէ մէշգուլ վէ ըզտըրապ իւզրէ կէօրմէյսին։

Շու սէօզլէրին մանասը տէհշէթէտա վէ վախիմէսինի, սէօյլէյէն խանըմտէն պաշգա պիր քիմսէ անլամամագտա իտի։

Վալանթին հըրսընտան տուտագլարընը ըսըրըր իտի։

Լիւտօվիգ.— Տօ՛գթօր, ճէմէյի պէրապէր ճէյէճէ՞քմիսին։

Հէքիմ.— Մէմնունէն. զէվճ իլէ զէվճէ օլաճագլարըն աշգլարընտա հէր քէստէն էվվէլ պէն իտարէի գատէհ իթմէք արզուսընտայըմ։

Լիւտօվիգ Մօրիսէ խիթապէն.— Նէմէքտէն սօնրա իշլէրիմիզտէն տօլայը գօնուշըրըզ։

Նէմէք խիթամ պուլուր պուլմազ, Լիւտօվիգ՝ Մօրիսի օտասընա կէօթիւրիւր, պէրվէճհը զիյր սէօզէ պաշլատը.

—Էկէր իսթէր իսէն օղլում, (օղլում թապիրինէ միւսաատէ իտէրսի՞ն եա) կէրէք սէնին վէ կէրէք Մարինին իսթիգպալը հայինիզի սըրասընա գօյալըմ... սէնի թանըյալը չօգ օլմատը. յաքին գըզըմըն սէնին իլէ պախթիյար օլաճաղընա էմին օլաճագ տէրէճէտէ թանըմըշըմ տըր. պիր համիյէթը ֆէվգէլատէ իլէ իպրազ էյլէմիշ օլտուղըն սամիմի մուհապպէթին ինտիմտէ մալիւմ տիր. Մարինի սէվտիյինի, վէ գըզըմըն սէնին սայէնտէ միւպթէլա օլտուղը մարազտան գուրթուլաճաղընը պիլտիյիմտէն, սէնի սէվմէքտէ օլտուղըմ վէ պունտան պէօյլէ տէ սէվէճէյիմ տէրքեար վէ աշիքեար տըր։ Անճագ ահվալը մազիյէնի պիր էյիճէ անլամագ վէ պիլմէք արզուսընտայըմ... պինաէնալէյհ քի՛մ օլտուղընը վէ ֆամիլեան նէ՛ օլտուղընը պանա թարիֆ էյլէ։

Մօրիս.— Էվվէլ պէ էվվէլ, սիզէ պիր շէյ թագրիր իտէճէյիմ։

Լիւտօվիգ.— Պիր գապահաթընը՞ մը իգրար իտէճէքսին։

Մօրիս.— Խա՛յր, պիր պէտպախթլըղըմը թագրիր իտէճէյիմ։

Լիւտօվիգ.— Հա՞նկըսը։

Մօրիս.— Պէն պիր վէլէտը զինայըմ։

Լիւտօվիգ.— Վագըա պիր պախթսըզլըգ տըր, վէ լաքին գապահաթ տէյիլ տիր... պինաէն ալէյհ, պունտան տօլայը սէնի մուախէզէ իթմէկէ քէնտիմտէ պիր հագգ կէօրէմէմ... տըրլ գապահաթ սահիպը բէտէրին տիր. բէտէրին տա՞ղ մը տըր։

Մօրիս.— Խա՛յր էֆէնտիմ, էօլմիւշ տիր։

Լիւտօվիգ.— Էյ վալիտէ՞ն։

Մօրիս.— Վալիտէմ սաղ տըր... վալիտէլէրին էն էյիսի վէ գատընլարըն էն նամուսլուսու օլուպ, էօմրիւնտէ եալընըզ պիր տէֆէ պիր գաաֆը հալէ տիւշմիւշ վէ խայինին պիրի տէ մէրգումէնին չու պիր տէֆէ գաաֆը հալինտէն իսթիֆատէ իթմէք աշգաղընը իրթիքեապ իթմիշ... օղլունա իհսան պույուրտուղընըզ շէրէֆտէն տօլայը վալիտէմ տէ կէլիպ սիզը թէշէքքիւր իտէճէք տիր։

Լիւտօվիգ.— Հագգընտա տէրքեար օլան մուհապպէթինիզէ շայէսթէ պիր

գատըն՝ըղըազ օլտուղընա տաիր չիւպհէմ օլմատըղընտան, թէշէքքիւրտէն մէմնուն օլուրըմ։

Մօրիս.— Ճիհանտէ հիչ պիր գատը օ տէրէճէ պիր մուհապպէթէ շայէսթէ օլմատըղընա էմին օլունուզ։

Լիւտօվիգ.— Պիր սուալիմ տահա վար։ Էմէյինիզտէն հասըլ օլան մէնֆաաթտան պաշգա, պիր վարիտաթընըզ տա օլմամալը տըր։

Մօրիս.— Վալիտէմ սէնէտէ ալթը պին ֆրանգ վէրիր. գալէմիմ սայէսինտէ գազանմագտա օլտուղըմ պարէ իլէ շու վարիտաթըմ պանա կէնիշճէ քիֆայէթ իթմէքտէ տիր։

Լիւտօվիգ.— Կէնճ պիր քիմսէ իչիւն ֆէնա տէյիլ... լաքին տամատըմ օլտուղըն հալտէ, գաթիէն քիֆայէթ իտէմէզ։ Սէն նիհէ քէնտի իչին իլէ էյլէնճէ մասարիֆընտա մէշղուլ օլ, լաքին համայիճը ճէվմիյէյի ձ ճիւզտէն պէքլէմէ։ Պէն գըզըմա պէշ պին ֆրանգ վէրիրիմ քի, սէնէտէ ճիւմլէ պէշ պին ֆրանգ իրատ տիմէք տիր։

Մօրիս.— Էֆէնտիմ, մահճուպ իտիյօրսունուզ. Նա՞սըլ միննէթտարլըղըմ օլմալըյըմ։

Լիւտօվիգ.— Միննէթտար օլաճագ իշ եօգ. պիր պապայա աիտ օլան վազիֆէյի իճրա իտէյօրըմ... շիմտի սէնտէն պիր շէյ տահա իսթէյէճէյիմ քի, պէնճէ շայէթ միւհիմ տիր վէ սէնին տէ պէլքի ճանըն սըգըլաճագ տըր։

Մօրիս.— Սիզին արզու իթմէքտէ օլտուղընըզ պիր շէյտէն պէնիմ ճանըմըն սըգըլմասը մուհալ գապիլինտէն տիր. իսթէտիյինիզ հէր նէ իսէ, մէմնունէն իճրասընա շիմտիտէն ամատէ իմ։

Լիւտօվիգ.— Արզում շու տըր քի, էվլէնտիքտէն սօնրա պու խանէտէն չըգըպ կիթմէյէսին, պէնիմ եանըմտա օթուրասըն. Նիհայէթ պէնի գըզըմտան մահրում իթմէք թէսավվուրընտա պուլունմայասըն։

Մօրիս.— Շու արզունըզ թապիի պիր արզու օլտուղը ճիհէթլէ, պիր վէճհ իլէ մուխալէֆէթ իտէմէմ. հաթթա չու սուրէթլէ պէրապէր իմրարը էօմր իթմէքլիյիմիզ հագգընտաքի թէքլիֆինիզ պատիի մէսրուրիյէթիմ օլմուշ տըր։

Լիւտօվիգ.— Թէշէքքիւր իտէրիմ, օ՛ղլում. աղար նիքեահը եագընըրտայըմ. Նիքեահ օլտուղըն կիւն Ֆրանսա Պանգասընտան ալաճագ իսէք պէշ ճիւզ պին ֆրանգըդ պիր պօնօ սանա վէրիրիմ. չու նիքեահըն պիր աճ էվվէլ իճրասընա էյլէմիզտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ շայէթ իթմէլիյիզ. պինաէն ալէյհ սէն տէ լազըմ օլան էվրագը հազըրլա քի, իլանաթը նիզամիյէնին իճրասը զըմնընտա պէրապէրճէ տաիրէի պէլէտիյէյէ կիտէլիմ. Իշլէր պիր աճ էվվէլ օլուպ պիթմէլի։

Մօրիս.— Նարըն վէ նիհայէթ օ պիր կիւնէ տէկին էվրագը լազըմէյի էլտէ իտէր, վէ վալիտէմ իլէ պէրապէր կէթիրիրիզ։

Լիւտօվիգ.— Պէք ալա, մուգավէլէնամէյի ան պէշ կիւնտէն իմզա իտէրիզ. օլո՞ւր մը։

Մօրիս.— Պէք միւնասիպ։

Լիւտօվիգ.— Տիմէք քի հէր նէֆիթլէ միւթթէֆիգ իւլ րէյիզ. տաքիլ պօյնումա օղլում—տէյիպ, գօլլարընը աչար, վէ աշագ Մօրիս սախթէ պիր խահիշէ

Լիւտօվիգին պօյնունա սարըլըր, ալաթմագտա օլտուղը ● պէնճարէ իխթիյարը դուս էյլէտի ։

Լիւտօվիգ .— Պէն կիտէյիմ, նօթէրիմ իլէ նիգամընտա գօնաճագ պաղը իշլէրիմ վար, օնլար իլէ ուղրաշայըմ. սիզ տէ գարըմ վէ գըզըմըն եանընտա կիտինիզ ։

Մարի՝ սէրպէսթճէ աղլայապիլմէք իւզրէ օտասընա չէգիլմիշ իտի ։ Վալանթին իսէ եալընըզ պաշընա սալօնտա պէքլէմէքտէ օլուպ, Մօրիս իչէրի կիրէր կիրմէզ, վահշի պիր սէտա իլէ .— Մօրի՛ս, էմնիյէթիմ մահվ օլույօր, գօրգույօրըմ. . .

Մօրիս .— Նէտէ՞ն ։

Վալանթին .— Գըզըմ պէք չապուգ պագի օլմուշ ։

Մօրիս .— Օնտան նէ՞ չըգար. էկէր էօլէճէք օլուր իսէ, պապասընըն տա էօլէճէյինէ հէքիմ գըզընը իսքաթ իթտի, օ տա թէսլիմ օլտու . . . լաքին Մարի գի-մաթէսիյլէ խասթա տըր, վէ հիչ պիր վէճհ իլէ շու խասթալըղընտան գուրթու-լամազ . . . նիքեահըմըտան պիր գաչ կիւն սօնրա տուլ գալաճաղըմա չիւպհէմ եօգ . օ հալտէ սէրպէսթ օլուպ, պու էվտէ եէրլէշիր վէ պիր տահա պու էվտէն չըգ-մամ ։

Վալանթին .— Էյ պէնի տախմա սէվէճէ՞քմիսին ։

Մօրիս .— Շիւպհէ՞ մի վար—տէյիպ, շապգասընը ալըրգէն ,

Վալանթին .— Շիմտիտէ՞ն կիտի՞յօրմըսըն ։

Մօրիս .— Էվվէթ, չիւնքի պիր չօգ իշիմ վար . . . աքշամ եէմէյէ կէլէճէյիմ ։

Վալանթին .— Օ հալտէ աքշամ կէօրիւշիւրիզ ։

Մօրիս .— Ինշալլահ ։

33

Այնը կիւնտէ Ղարթիկ՝ Սիմօն հագգընտա կիւզէրան իտէն վուգուաթը Վէրտիէյէ պիլտիրմէքտէ իտի ։ Մէմուլ օլունմայան պիր թէսատիւֆ սայէսինտէ Մօրիսին թէհարրիյաթը սէմէրէլի օլարագ, մէրգումէ Սիմօնըն նէ՛ օլտուղը վէ նէ՛րէտէ պուլունտուղը անլաշըլմասը իւզէրինէ, Վէրտիէ աչըլ վագթ գայբ իթմէքսիզին թէտարիքաթը լազըմէնին իճրասընա թէշէպպիւս իթմիշ իտի ։

Վէրտիէ .— Սիմօն մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինտէ իգամէթ իտիյօր . պու էյի ամմա, մէքթէպ չօգ վասի տիր . օտասընըն նէ՛րէտէ օլտուղունը անլամագ ի-ճապ իտէր ։

Ղարթիկ .— Մօրիս տէ պու ճիհէթի տիւշիւնիյօր ։

Վէրտիէ .— Օտասընըն հանկըսը օլտուղունը անլամագ իչիւն մէքթէպէ կիրէ-պիլմէք իգթիզա իտէր ։

Ղարթիկ .— Շիւպհէ եօգ, վէ ֆագաթ մէքթէպէ նա՞սըլ կիրմէլի ։

Վէրտիէ .— Իշին պու ճիհէթի պիրազ պանա միւշքիլ կէօրիւնիյօր,—տէր իկէն, գարու չալընտը վէ Մօրիս իչէրի կիրտի ։

Վէրտիէ .— Կէ՛լ, կէ՛լ, պիրատէր . կէլ քի սէնի թէպրիք իտէյիմ . . . սէնտէ պէօյլէ պիր պախթ վար, էյի տէ գօգու ալըյօրսըն ։

Մօրիս կիւլէրէք .— Էվվէթ, Սիմօն էլիմիզտէ . օնչէ՛ կիւնէ գատար տա նի-

քեահըմըն մուգավէլէնամէսինի իմզա իտիպ, պիր գաչ կիւն սօնրա էվլէնէճէյիմ ։

Վէրտիէ կիւլմէկէ պաշլատը .— Իւչ հաֆթատան էվլէնմէք, պիր այտան տուլ գալմագ . պունա տէյէճէք եօգ . պու տէֆա մագսատըմըզա եագլաշըյօրըզ տէնի-լէպիլիր . մամաֆիհ պիր չէյ տահա թէլաշ իտիյօրըմ ։

Մօրիս .— Նէ՞ չէյ ։

Վէրտիէ .— Սիմօնըն օտասընըն նէ թարաֆտա օլտուղունը անլամագ իչիւն մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինէ կիրմէքլիյին չարէսինի տիւշիւնիյօրըմ ։

Մօրիս .— Շու իկիմիզէ սէքթէ վէրէն միրասխօրըն վիւճուտինի հա՞նկը թէտա-պիր իլէ մէյտանտան գալտըրմագլըղը թէսավվուր իտիյօրսընըզ ։

Վէրտիէ .— Մարի Գրէսսօլա գուլլանաճաղըմըզ թէտպիր իլէ . . . նի՞չիւն պօ-չունա զէհիրմիզի եօրմալը . . . պիրինէ եարայաճագ թէտպիր օ պիրինէ տէ եարար ։

Մօրիս .— Զէհրլի պիր թէրթիպ գօգլաթալըրարագ, էօյլէ՞ մի ։

Վէրտիէ .— Էվվէթ ։

Մօրիս — Էյ օ թէրթիպի հազըրլատընը՞զ մը ։

Վէրտիէ .— Տահա հազըրլամատըգ . . . շիմտիյէ տէկին աճէլէ իտէճէք իշ եօգ իտի . լաքին շիմտի իճապը իճրասընա միւպատէրէթ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Կէճէ՞ վագթը մը թէսավվուրընը մէվգիի իճրայէ գօյաճագսըն ։

Վէրտիէ .— Շիւպհէսիզ ։ Սիմօն ույումըշ օլմալը . . . զաթէն կիւնտիւզ վագ-թը եանընտա եագլաշմագ գապիլ տէյիլ . սէն խանէնին տախիլէն պիր խարիթասընը պանա վէր, գուսուրընը պէն տէրէօհտէ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Օ գօլայ . պէն օ ճիհէթի տիւշիւնմիշ իտիմ—տէյիպ, խիւլասա վէճհ իլէ օ պապաքէրի թէսավվուրընը պէյան էյլէտիքտէ ,

Վէրտիէ մէմնունէն .— Պունա տէյէճէք եօգ, չօգ կիւզէլ, վէ իճրասը գա-պիլ պիր թէտպիր . . . տօղրուսը լիյագաթընա տէյէճէք եօգ . պէն տէ գարթա-լան Գրէօզ իլէ իքմալը մէսէլէյէ ղայրէթ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Գաչըրմա էլէմ օլան չէյ ինթիյաթ տըր ։

Վէրտիէ .— Գու թավսիյէյէ լիւզում եօգ . պու պապտէ էմին օլապիլիրսին . պիզի թանըյապիլէնին ալընը գարըշտըրըրըմ ։

Մօրիս .— Այա . պէն կիտիյօրըմ ։

Վէրտիէ .— Լիւտօվիգ Գրէսսօլըն էվինէ՞ մի ։

Մօրիս .— Խա՛յր, վալիտէմէ կիտիյօրըմ . չիւնքի չօգտան տըր քի կէօրմէմիշիմ տիր ։ Նիքեահըմըն իլանը զըմնընտա իգթիզա իտէն էվրագը ռէսմիյէյի իսթէ-յիպ ալաճաղըմ ։

Վէրտիէ իլէ Ղարթիկ պիրպիրլէրինէ պագըշըր . վէ հէր իքիսինին պագըշլըն-տա պիրէր ալամէթը թէլաշէ վարտը իտի ։

Մօրիս գարուսը գարշըլայըպ տըշարը չըգտըգտա ,

Վէրտիէ .— Իշին պու ճիհէթի պէնիմ հիչ խաթըրըմա կէլմէմիշ իտի . . . պիր գաչ կիւնտէն պէրու վալիտէսինէ կիթմէմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, մէրգումէնին էօլ-միւշ օլտուղունը պիլմէյօր օլմալը . Պու մէսէլէ նիքեահընը թէէխիւր իտէպիլիր . պէլ-քի տէ էվլէնմէսինէ մանի օլուր ։

Ղարթիկ .— Նա՞սըլ օլմուշ տա գըղըթա տարիխէսինտէն վալիտէսինին էօլմիւշ օլտուղը, օղլունա խապէր վէրիլմէմիշ ։

Վէրոնիք .— Վալիտէսինին նաւակը չայն իջնալ պուլտըլա՞ր մը, պուլմատըլա՞ր մը, քի՞մ պիլիր : Պէլքի ինծ ծուպէրին նէ օլտուղընը զապըթա պիլէ հէնուզ պիլմէզ :

Լարթիկ .— Ես հանընտա պուլընտան իքի քէսա՞ն :

Վէրոնիք .— Օնլար տա պօղուլմուշ օլմալը տըրլար ... ինծ ծուպէր հէյէթը զապըթայա տախիլ օլտուղընը պիր խայլի միւտտէթ օղլունտան կիզլէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, գապիլ տիր հէյէթը զապըթա պէքլէյօր քի, օղլու պիզզաթ կիթսին մալէւմաթ ալսըն :

Լարթիկ .— Պու տա օլապիլիր ամմա, պէնճէ պաշքա պիր թախմինիմ տահա վար քի, օնու տահա զիյատէ ինթիմալէ գարիպ կէօրիւյօրըմ :

Վէրոնիք .— Օ հա՞նկըսը :

Լարթիկ .— Զապըթանըն խապէր վէրմէմէսինի Մորիսին իգամէթկեահընը պիլմէմէլէրինէ համլ իտիյօրըմ :

Վէրոնիք .— Վալիտէսինին էվինտէն Մորիսին իգամէթկեահընը էօյրէնէպիլիրլէր իտի . ինծ ծուպէրին խըզմէթճիսի պիլմէք լազըմ կէլիր :

Լարթիկ .— Պէզ ալըմ, իշ օլաճաղընա վարըր, էկէր Մորիս պու կիւն վալիտէսինին էօլմիւշ վէ հախսա նաաշըտը օլմուշ իտուկինի խապէր ալաճագ օլուր իսէ, կէլիփ պիզի կէօրէճէյինէ շիւպհէ եօգ ... տօղրու պուրայա գօշար ... Մորիսի կէօրիւնճէյէ տէկին թէլաշ իտէճէք պիր իշիմիզ եօգ ... շիմտիլիք հէր շէյ սըրասընտա կիտիյօր . պիզէ լազըմ օլան պու տըր ... պէն Միշէլ Գրէմոնա եազայըմ :

Վէրոնիք .— Սազըն հա՛ ...

Լարթիկ .— Նիչի՞ն :

Վէրոնիք .— Գէնիմ բօսթայա էմնիյէթիմ եօգ . չիւնքի միւտտաիի ումումիտէն սէնին մէքթուպլարընըն թէվգըֆ օլունմասընա տաիր էմր վէրիլմիշ օլապիլիր :

Լարթիկ .— Պէնճէ օ ճիհէթտէն գօրգուլաճագ պիր շէյ եօգ զաննը իտէրիմ. մամաֆիհի իշին օ ճիհէթինի տէ տիւշիւնիւպ, թէտպիրը լազըմէյի իթթիխազ էթմիշիմ տիր : Միշէլ Գրէմոն եազտըղը մէքթուպտա, պու պապտա նէ վէճհ իլէ հարէքէթ էթմէք լազըմ կէլտիյինի իշար էյլէմիշ . եազաճաղըմ մէքթուպըն Րէժէնթ-Սթրիթ նամ մահալլէքի բօսթա խանէսինտէ գալմասընը իսթէրինէ իշարէթ իտէճէյիմ . վէ զարֆըն իւզէրինէ Մ. Գ. Ն. Ջ. 21 . հարֆլարընը եազաճաղըմ . պէն տէ քէնտիսինէ Անկլէն սօզաղընտաքի բօսթախանէտէ գալմագ իւզրէ իշարէթ իթմէսինի վէ զարֆըն իւզէրինէ Ի. Ժ. Գ. 80 . հարֆլարընը եազմասընը րիճա իտէճէյիմ : Պու հալտէ պիզզաթ բօսթախանէյէ կիթմէմ ինթիյաճ գալմազ . մէքթուպըմը հէր քիմին վասըթասըյլա օլսա բօսթատան ալտըրապիլիրիմ :

Վէրոնիք .— Պու թէրթիպ էյի . օ հալտէ Միշէլ Գրէմոնա պէօյլէճէ մալիւմաթ վէրէպիլիրսին :

Լարթիկ .— Հէման պու կիւն եազաճաղըմ, վէ իւչէրին հազըրլըղըմ խայլը տուրէթտէ պիթմէք իւզրէ օլտուղլարընը տա պիլտիրէճէյիմ—տէտի :

Մորիս րէֆիգլէրինէ պէյան իթմիշ օլտուղը վէճհ իւզրէ, Վէրոնիքնին խահէսինտէն չըգըպ, տօղրու վալիտէսինին էվինէ կիթտի :

Մատամ Րօզինէնին խըզմէթճիսի Մատլէն գաբույը աչըպ, Մորիսի կէօրտիւյիւնտէ գօլլարընը եաղարը գալտըրըպ .— Ա՜հ, մօսիէօ Մորիս, հէլէ քի կէլէպիլտինիզ, սիզի նէ՛ վէճհ իլէ պէքլէմէքտէ օլտուղըմը պիր Ալլահ պիլիր :

Մորիս .— Նէտէ՞ն պէօյլէ, Մա՛տլէն :

Մատլէն .— Զիւնքի, էլպէթթէ քի մատամ Րօզինէտէն տօլայը սէնտէն մալիւմաթ ալապիլէճէյիմ :

Մորիս .— Մատամ Րօզինէտէն տօլայը մալիւմա՞թ մը . նէ՞ տիմէք իսթէյօրսըն անլամայօրըմ :

Մատլէն .— Մատամ ճումա էրթէսի սապահ կիթտի, հալա կէլմէտի :

Մորիս .— Կէլմէյէճէյինի սանա սէօյլէ՞մէմիշ մի իտի :

Մատլէն .— Մատամըն նիյէթի կէլմէք իտի . չիւնքի սաաթ եէտիտէ եէմէյինի հազըր իթմէքլիյիմի թէնպիհ իթմիշ իտի :

Մորիս .— Ղարիպ շէյ :

Մատլէն .— Հաքգընըզ վար, մօսիէօ Մորիս, չօգ ղարիպ շէյ :

Մորիս .— Սէնճէ պունտան նէ՞ անլայօրսըն, Մա՛տլէն :

Մատլէն .— Պիր շէյ անլայամայօրըմ :

Մորիս .— Հէր հալտէ շու հալէ պիր մանա վէրիյօրսը՞ն եա :

Մատլէն .— Հիչ պիր մանա վէրէմէյօրըմ : Իքի իւչ այ վար քի, մատամ եաշայըշընըն թարզընը պիրտէն թէպտիլ իթմիշ իտի : Կիտէր, կէլիր, հէր նէ վագըթ օլսա տիշարը չըգար, ավտէթ իտէր ... լաքին տիշարտա գալաճաղը կիւն հէր հալտէ մալիւմաթ վէրիր իտի :

Մորիս՝ վալիտէսինին խաբէրի զապըթա թարաֆընտան մէմուրիյէթլէ ուզագ պիր մահալլէ կէօնտէրիլմիշ օլմասը զաննընա շահիտ օլուպ .— Գիտտէն պիրէ պիր եօլճուլըգ իթմիշ մէճպուր օլմուշ վէ խապէր պիրագմագա վագըթ գալմամըշ օլմալը ... չիւնքի մատամ Րօզինէնին էհէմմիյէթլի իշլէր իլէ մէշղուլ իտուկինի պիլիրիմ :

Մատլէն .— Եօյլէ՞ մի զաննը իտիյօրսընըզ :

Մորիս .— Զաննը իթմէյօրըմ, պէօյլէ օլտուղընա էմին իմ ... ամմա սէօյլէմիշ իտի ... օնուն իչին պօշ եէրէ զիհնիմիզի եօրմագտա պիր մանա եօգ : Պէնճէ մատամըն պաշընա հիչ պիր ֆէլաքէթ կէլմէմիշ օլտուղունտան էմին օլտուղում, ամմա թէլաշ իթմէմէքտէ իմ :

Մատլէն .— Նիւրէյիմի պիր ազ րահաթլանտըրտըն, պու կէճէ պիր ազ տահա րահաթ ույգու ույույաճաղըմ :

Մորիս .— Պէք էյի իտէրսին . Մատլէն, պէլքի տէ պու աքշամ մատամ Րօզինէ կէլիր :

Մատլէն .— Ա՛հ . Ալլահ իշիթսին աղզընտան :

Մորիս .— Հէր հալտէ պու կիւն եա եարըն ավտէթ իթմէյի կէրքի, թարաֆըմտան րիճա էթ քի պանա տէրհալ խապէր կէօնտէրսին ... չիւնքի կէօրմէք իսթէրիմ :

Մատլէն .— Պաշ իւսթիւնէ :

Մորիս .— Պէք ալա —տէյիփ միւֆարէգաթ էյլէտի, վէ աշաղը էնտիյի սըրա-

տա քէնտի քէնտինէ , —Ջապըթա Թարաֆինտան պիր Թարաֆա կէօնտէրիլմիշ օլտուղունա էմին իմ ։ Թէլաշ իթմէյօրըմ , լաքին օնտան պաշգա էվրագը րէսմիյէի լազըմէյի պանա վէրէպիլէճէք քիմսէ պուլունմատըղընտան , վէ էվրագը մէզքիւրէ իսէ հէման շու սըրատա պանա էլզէմ օլտուղընտան , իշիմ սըգըլըյօր . . . Զայպուպէթի ուզուն սիւրմէյէճէյի աշիքեար տըր . Եալընըզ , էն զիյատէ մէթանէթլէ գուրունմըշ օլան պիր պինայը պիլէ ճիւզի պիր սէպէպ տէվիրիպ հէտմ իտէպիլիր—տէյէ տէյէ , վէ մատամ Ռօզինէտէն պիր մէքթուպ պուլաճաղընը մէմուլ իտէ իտէ էվինէ կիթտի իսէ տէ , մէմուլ իթտիյի մէքթուպը պուլամատըղընտան ճանը սըգըլըպ , Լիւտովի-գին խանէսինէ ագշամ Թաամընա կիթմէք իւզրէ չըգըպ պիր արապայա պինտի ։ Մատլէն՝ Մօրիսին արգասընտան գաբուլը գաբար գաբամազ , մաթպախա ավտէթ իթտիքտէ , գաբու Թէքրար չալընմասըյլա , չըգըպ գաբույը աչըպ , գարշըսընա չըգան շախս էլինտէ պիր մէքթուպ Թութմըշ օլտուղը հալտէ .

—Մատամ Ռօզինէնին էվի պուրասը՞ մը տըր ։

Մատլէն .— Պուրասը տըր , վէ լաքին քէնտիսի պուրատա տէյիլ ։

Պու կէլէն շախս Կալուպէ իտի ։

Կալուպէ .— Պուրատա օլմատըղընը պիլիրիմ . սանա մատամտան խապէր կէԹիրտիմ ։

Մատլէն .— Ալլահ սէնտէն րազը օլսուն . իչէրի պույուրըն , էֆէնտիմ—տէտի ։

34

Կալուպէ իչէրի կիրտիքտէն սօնրա .— Մատլէն սէ՞նմիսին ։

Մատլէն .— Էվէթ , պէն իմ ։

Կալուպէ .— Էօյլէ իսէ պու մէքթուպ սանա տըր ։

Մատլէն .— Մատամտա՞ն մը ։

Կալուպէ .— Էվէթ , մատամ Ռօզինէտէն ։ Օգո՛ւ , օգո՛ւ , չաբուգ օգու . աճէլէ իշիմ վար ։

Մատլէն տէրհալ զարֆը աչըպ , մէկթուպըն աճէլէթէն օգուտըգտան սօնրա .

—Մատամա պիր գազա վուգու պուլմըշ ։

Կալուպէ .— Պիր շէյ տէյիլ . քիւչիւք պիր գազա ։

Մատլէն .— Էօյլէ ամմա , նէ՞ իմիշ ։

Կալուպէ .— Տէմիր եօլունտա վակօնտան էնէր իքէն տիւշմիւշ ։

Մատլէն .— Եարալանմը՞շ մը ։

Կալուպէ .— Ճիւզի պիր շէյ , լագըրտըսը օլուր շէյ տէյիլ , կէչտի կիթտի , ուզուն պիր շէյ տէյիլ իտի քի . . .

Մատլէն .— Վա՜հ , պիչարէ մատամըմ եարալանմըշ—տէյիպ , աղլամաղա պաշլատը ։

Կալուպէ իսէ ասլա ֆիքիր իթմէյիպ , եալընըզ Թաաճիպ իթմէքտէ օլտուղընտան .

—Հա՛յտէ , հա՛յտէ , աղլամագտա նէ՞ մանա վէր . մատամ Ռօզինէնին էյիլէնմիշ օլտուղընը սանա անլաթըրըգ եա . մէքթուպընտա նէ քի տէմիշ իսէ օնու եափ , վէ

պաշտան այաղա գատար կէյինէճէք վէր . չիւնքի էլպիսէլէրի կէյինիլմէզ տէրէճէտէ եըրթըլմըշ տըրլար ։

Մատլէն .— Կիտիպ քէնտինի պուլմագլըղըմա տաիր պիր շէյ սէօյլէ՞մէտի մի ։

Կալուպէ .— Հաթթա պուրատան գըմըլտանմամանը թէնպիհ իթտի ։

Մատլէն .— Նէ՞ զէման կէլէճէք ։

Կալուպէ .— Եարըն սապահ ։

Մատլէն .— Սահի՞հ մի ։

Կալուպէ .— Բէք սահիհ . հաթթա կիտիպ Մ. Մօրիսի պուլմանը վէ եարըն սապահ սաաթ օն պիրտէ պուրատա պուլընմասընը սէօյլէմէնի թավսիյէ էյլէտի . Էլպէթ պու Մ. Մօրիս տէտիյի քի՛մ օլտուղընը սէն պիլիրսին ։

Մատլէն .— Ա՜հ , օ պիչարէ Մօրիս , նէ՛ գատար մէմնուն օլաճագ . տահա պիր չարեէք էվվէլ պուրատա իտի . հէմ տէ նէ՛ գատար Թէլաշլը իտի ։

Կալուպէ .— Բէք ալա , բէք ալա . արթըգ օ տա րահաթ օլսուն . չաբուգ էթ ։

Մատլէն .— Կիտիյօրըմ , օթուր տա շիմտի կէլիրիմ ։

Կալուպէնին օթուրմագ ճանընա միննէթ տիւշիւպ , Մատլէն՝ մատամ Ռօզինէնին պօղչասընը հազըրլամաղա կիթտիյի սըրատա օթուրտը . պէշ տագըգա սօնրա Մատլէն պօղչայը կէթիրիպ .— Իշթէ , էֆէնտիմ ։

Կալուպէ .— Բէք ալա . Մ. Մօրիս իշիւն սէօյլէտիյիմի ունութմայասըն ։

Մատլէն .— Գապի՞լ մի ունութմագ . շիմտի տէրհալ էվինէ կիտէրիմ վէ քէնտինի պուլմաղ իսէմ , պիր բուսուլա պրագըրըմ ։

Կալուպէ .— Ալլահա ըսմարլատըգ—տէյիպ , սիվիշիվէրտի ։ Սաաթ սէքիզտէ Սէն-Մօր մէվգըֆինէ վասըլ օլտու ։ Հէքիմին վատը մուճիպինճէ , մատամ Ռօզիէ գուվվէի պէտէնիյէսի սայէսինտէ քէսպը աֆիյէթլէ այաղա գալգմըշ , վէ Բարիսէ ավտէթինճէ պիր մանզուր գալմամըշ օլտուղընտան , ֆէրտասը կիւնիւ սաաթ տօգուզտա Սէն-Մօրտան չըգըպ , Կալուպէ վէ Գօրնիւ իլէ պէրապէր տաիրէի զապըթայա մուվասէլէթ իթմիշ իտի ։

Սէր գօմիսէր իլէ զապըթա միւտիրի մէրգումէյի կէօրտիւքլէրինտէ , պէօյլէ սիւրաթլէ իատէի սըհհէթ իթմիշ օլմասընտան տօլայը ֆէվգէլատէ մէմնուն օլտըլար ։ Մամաֆիհ , մատամ Ռօզինէնին սըֆաթընտան չօգ էզիյէթ չէքմիշ օլտուղը նիւմայան իտի իսէ տէ , շու հալին տէ գարիպէն սավուշաճաղը տէրքեար իտի ։ Վագըա մատամ Ռօզիէ միսալի չէլիք կիպի պիր վիւճուտա մալիք օլմայընճա , պունճա մէշագգաթ վէ աղըրլարա տայանմագ գապիլ օլամազտը ։

Բօլիս միւտիրի .— Էլհամտիւլիլլահ այաղա գալգմըշսընըզ ամմա , տահա զայիֆսինիզ . պիր գաչ կիւն տահա իսթիրահաթ իթմէնիզի Թավսիյէ իտէրիմ ։

Ռօզիէ .— Նէ զէման քի մագսատըմա էրէճէք օլուր իսէմ , օ զէման իսթիրահաթ իտէրիմ ։

Միւտիր .— Ալլահ գուվվէթ վէ մուվաֆֆագըյէթ իհսան իթսին ։

Ռօզիէ .— Գուվվէթ վէ ճէսարէթիմի զայի իթմէյէճէյիմէ էմին իմ . մէմուլ էտէրիմ քի մուվաֆֆագ տա օլուրըմ ։

Մատամ Ռօզիէ սաաթ օն պիրտէ էվինէ կէլտի ։

Իլք կիւնիւ վէրիլմիշ օլան մալումաթ մուճիպինճէ, Մօրիս օրատա պուլընմագ-

տա իտի ։ Մատլէնին մէրգումէյի կէօրտիւյի սըրատա հիսս էյլէտիյի մէմնունիյէթի թարիֆ իթմէք մուհալ գապիլինտէն օլուպ, սէվինճինտէն աղլամագտա, վէ պիր չօգ չէյլէր սէօյլէ իսթէմէքտէ օլտուղընտան, ճէնապընտա մատամ Րօզիէ մէրգումէյի պիր քէրրէ էօփէրէք, քէնտիլէրինի եալընըզ պըրագմասընը իխթար էյլէտի. Մատլէնին հուզուրընտա Կալուպէնին վէրմիշ օլտուղը թաֆսիլաթտան պաշգա պիր չէյ սէօյլէմէտի իսէ տէ, Մօրիս՝ քէնտիսինին խաֆիյէ սիլքինտէ օլտուղընը պիլտիյի ճիհէթլէ, անտէն մուգտէմ հալի քեամիլէն սէթր իթմէք մումքին օլամայաճաղընը պիլտիյինտէն, հագիգաթը հալին պիր գըսմընը հիքեայէ իլէ, եալընըզ Լարթիկտէն, Վէրտիէտէն վէ Նիգօլա Կօլտան պահս իթմէտի. պու տա Մօրիսէ ատէմը էմնիյէթինտէն նաշի օլմայըփ, անճագ մէմուրիյէթինճէ օլան թաֆսիլաթը օղլունա սէօյլէմէքտէն իճթինապ իթմէսինէ մէպնի իտի ։ Բօլիս հէյէթինէ թապի օլտուղընը Մօրիսէ պիլտիրմէկէ գարար վէրիպ պիլտիրտիյի սըրատա, Մօրիս վալիտէսինի թագպիհ իտէճէք եէրտէ, փէմպէլատէ թահսին իթմիշ իտի իսէ տէ, չու հալէ մատամ Րօզիէ սամիմի պիր թահսին նազարըյլա պագմայըփ, քէնտիսինէ օլան մուհապպէթի հասէպիյլէ էօյլէ կէօսթէրմիշ օլմասընա գանի օլմուշ իտի ։

Մօրիս իսէ վալիտէսինին քէնտինտէն պաղը չէյլէրի սագլատըղընը քէշֆ իթտիյինտէն, սիւվալլէրին արգասընը կէթիրմէտի իսէ տէ, Էմէ ծուպէր՝ եալընըզ սէօյլէմէք իսթէտիյինի սէօյլէյիփ, գուսուրընը կիզլէմիշ օլտուղընտան, սիւվալլէրինտէն պիր սէմէրէ չըգմատը ։

Նիհայէթինտէ Մօրիս .— Վա՛լիտէ, հէր սաաթ էօմրիւնճէ թէհլիքէսի օլան պէօյլէ պիր խըզմէթտէն պիր ան էվվէլ սարֆը նազար իթմէյիսին ։

Րօզիէ .— Սարֆը նազար իթմէք միւմքին օլմատըղընը բէք ալա պիլիրսին ։

Մօրիս .— Նի՞չին միւմքին օլմասըն ։

Րօզիէ .— Զիւնքի պու խուսուստա արզում իլէ վազիֆէմ միւթթէֆիգ տիրլէր . . . մատամ քի պաշլատըմ, պիթիրմէլիյիմ. պիթիրմէքսիզին էլտէն էլ չէքմէք կիպի պիր գապահաթտա պուլունմագլըղը թէրվիճ իտէմէմ ։

Մօրիս .— Արատըղըն ատամլարըն էլէ կէչէր չէյլէր օլմատըգլարընը հալա անլայա՞մատըն մը ։

Րօզիէ .— Պու կիւնէ գատար էլէ կէչմէմիշլէր իսէ, եարըն կէչէրլէր. էլպէթ պէնիմ տէ պիր իւմիտ քէօշէմ վար տըր ։ Պու խուսուսլարտան պահս իթմէմէքլիկի մուգատտէման տախի սանա ըճա իթմիշ իտիմ. չու ըճամը թէքրար իխթար իտէրիմ ։ Սէնի կէօրտիւյիւմէ, սանա սարըլտըղըմա մէմնունըմ. սէվինճիմի իխլալ իթմէ ։

Մօրիս .— Սէվինճինի իխլալ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, հաթթա չիմտի թէզքիւ տախի իտէճէյիմ. սանա պիր էյի միւժտէմ վար ։

Րօզիէ .— Հա՞նկըսը ։

Մօրիս .— Անլայա՞մատըն մը ։

Րօզիէ .— Եօգ ։

Մօրիս .— Էվլէնիյօրըմ ։

Րօզիէ .— Եինէ պու փիքրտէ՞ միսին ։

Մօրիս .— Հէր զէմանտէն զիյատէ չիմտի էվլէնմէք արզուլէյօրըմ . . . գարարը

տա վէրիլմիշ տիր . . . Գըզըն բէտէրի վէ վալիտէսի իլէ միւթթէֆիգէն գարարլաշտըրըրըզ. եարըն պէնիմ իլէ Պրէսսօլըն էվինէ կէլիպ տէ, ռէսմի պիր մուամէլէ վար օնու տա իճրա իթմէլիսին ։

Րօզիէ .— Պէնիմ կիտիպ տէ ռէսմէն գըզը իսթէմէքլիյիմի՞ մի թալէպ իտիյօրսըն ։

Մօրիս .— Էվվէթ, վալիտէ ։

Րօզիէ .— Մատամ քի սէն բէտէր վէ վալիտէսիյլէ գարարլաշտըրըրմըշսըն, պէնիմ տէ կիթմէմ նէ՞ հաճէթ վար ։

Մօրիս .— Վագըա չու թէշէպպիւս սատէ պիր թէշէպպիւս տիր ամմա, մէճպուրի տիր . . . էկէր չու թէշէպպիւսի իճրա իթմէյէճէք օլուր իսէն, միւնասէպէթսիզ օլուր . . . հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ օլունաճաղընա էմին օլ . . . հաթթա տէմէպիլիրիմ քի, կիթմէնէ պէքլէյօրլար . . . իշտէ սէօզ իթմէկէ լիւզում եօգ, չիւնքի Մ. Պրէսսօլ իլէ պէյնիմիզտէ հէր չէյի սըրասընա գօյտուգ ։

Րօզիէ .— Սըրասընա գօյտունը՞զ մը, նա՞սըլ ։

Մօրիս .— Թէմամըյլա հազգըմտա խայըրլը սուրէթտէ. պէն սէնին վէրմէքտէ օլտուղըն սէնէվի ալթը պին ֆրանգ իրատըմ իլէ կիտիյօրըմ. Մ. Պրէսսօլ տա պէշ եիւզ պին ֆրանգ վէրիյօր ։ Շու հալտէ հասէտ իտէճէք պիր հալ տէյի՞լ մի ։

Րօզիէ .— Սէնին իչին պէօյլէ պիր սաատէթ օլտուղընա չիւպհէմ եօգ իսէ տէ, պագը գօրգտուղըմ քէօշէլէր վար քի, զիհնիմտէն չըգարամայօրըմ ։

Մօրիս .— Նէ՞ կիպի, նէ՞ ճիհէթլէ ։

Րօզիէ .— O ճիհէթլէրի սանա անլաթմագ մուհալ գապիլինտէն տիր . . . Թարիֆի միւմքին տէյիլ, չու Նիքեահտան պէօյլէ պիր մազարրաթ թէվէլլիւտ իտէճէք զաննը իտիյօրըմ ։

Մօրիս .— Մանասըզ վէսվէսէլէր. ալաճաղըմ գըզ կիւզէլ վէ կէնճ պիր գըզ տըր. տէխալէթ իտէճէյիմ փամիլեա, սէնին սէվտիյին գատար պէնի սէվէր. չու հալտէ նէ՞ վէճհ իլէ մազարրաթ թէվէլլիւտ իտէպիլիր . . . վագըա Մարի պիրազ քէյֆսիզ տիր, լաքին խաստա օլտուղը իչին տէ Նիքեահըն իճրասը թէախիր օլունըյօր. չիւնքի էվլէնմէք քէնտիսինէ պէօյլէ պիր մուալիճէ օլաճագ տըր. պինապէրին էօյլէ էվհամէ տալմա. հաթթա պէնիմ իսթիգպալիմին թէէմին օլունտուղընը կէօր տէ սէվին ։

Մատամ Րօզիէ օղլունըն հազգըը օլտուղընա գանաաթ հասըլ իթտիյի ճիհէթլէ, զահիրա օլտուղը գօրգուլարը պէրթարաֆ իտէրէք .

— Էօյլէ իսէ, մատամ քի լազըմ կէլիյօր, եարըն սէնին իլէ կէլիրիմ. վէ լաքին պիր գաչ կիւն տահա թէէխխիւր օլունսա իտի էյի օլուր իտի ։

Մօրիս .— Նիչի՞ն ։

Րօզիէ .— Շու ալնըմտագի եարա հէնուզ գուրումըշ օլմատըղընտան, տահա ատամ էօնիւնէ չըգաճագ հալիմ եօգ ։

Մօրիս .— Պու գատարը արթըգ զիյատէ տիր, վա՛լիտէ . . . վակօնտան էնէրքէն այաղըն գայմըշ, ալնընը գասամագա վուրմուշ զէտէլէմիշսին, պու օլմազ պիր չէյ տէյիլ տիր. սէն օ ճիհէթլէ ֆիքրու իթմէ . . . վագթ զայի իթմէկէ կէլմէզ. չիւնքի մուգավէլէնամէ այըն 28սընտա իմզալանաճագ տըր. լէյի իւչ կիւն սօնրա Նիքեահ օլաճաղըզ. պու կիւն Մ. Պրէսսօլ իլէ նօթէրէ վէ պէլէտիյէ տաիրէսինէ

կիւզէնէյիզ․ պինապէրին պազը էվրագա լիւզումըմ վար քի, սէնին նէզտինտէ պուլընմազ լազըմ կէլիր։

Էմէ Ժուպէր տիթրէմէկէ պաշլայըպ ․— Պոզը էվրագա՞ մը․ սահիհ, էվրագա իհթիյաճըն վար․ ազաը վէլայէթին իգթիզա իտէճէք․ լաքին ազաը վէլայէթինի օգուտըգլարընտա, սէնին պիր վէքէտը զինա օլտուղըն մէյտանա չըգաճագ, գօ՞րգմայօրմըսըն։

Մօրիս ․— Հիչ պիր չէյտէն գօրգմամ․ պէն իշին ճօնիւնիւ ալտըմ․ Մ․ Գրէսսօլ հէր չէյի պիլիր։

Բօզիէ ․— Հէր չէյի պիլի՞ր մի։

Մօրիս ․— Ֆիթուր իթմէ, հէր չէյի տէրիմ իսէ, սէնին հալինէ աճըմագ վէ սանա րիայէթ իթմէք իչիւն նէ քի պիլմէսի լազըմ կէլիր իսէ, օնու պիլիր—տէտի։

35

Բօզիէ էլլէրինի եիւզինէ գաբայըպ ․— Պէնիմ հալիմէ աճըմագ վէ պանա րիայէթ իթմէք իչի՞ւն մի։ Հէյհա՛թ, պիչարէ օղլում, գապահաթ իթմիշիմ, զաիֆ պուլունմըշըմ, խանըլմամալը իմիշիմ։

Մօրիս ․— Վա՛լլահ, Թէէսսիւֆ իթմէ․ սէն զաաֆը հալտէ պուլընըպ օ գապահաթը իշլէմէմիշ օլսա իտին, պէն միւճուտ պուլմայաճագտըմ․ վէ էկէրչէ սայէնտէ խաշայօր իսէմ, մահզա սէնի սէվմէք իչիւն խաշայօրըմ։

Մատամ Բօզիէ Մօրիսին պօյնունա սարըլըպ․

—Կէնճլիյիմտէ իշլէմիշ օլտուղում գապահաթը Ճէնապը Հագգ պանա աֆվ էյլէմիշ, անլայօրըմ․․․ Մօ՛րիս, աղիզ էվլատըմ Մօրիս, սինինը չէյխուխէթիմտէ պաիսը մէսաէրրէթիմ սէն օլաճագսըն․ սանա պագա պագա Թէքէշշիւր իտէճէյիմ։

Գիր միւտտէթ Թարաֆէյն սիւքիւթ, վէ մատամ Բօզիէ Թէսքինը հէյէճանընտա գայէթ իտիպ, մուախխարէն․— Արատըղըն էվրագ հա՞նկըլար տըր։

Մօրիս ․— Ազաը վէլայէթիմ իլէ վաֆթիզիմին էվրագը։

Մատամ Բօզիէնին պէնզի պիւսպիւթիւն աթըպ, վէ էլլէրի տիթրէմէկէ պաշլայըպ — Վաֆթիզ քեաղըտը՞ն մը։

Մօրիս ․— Շիւպհէսիզ։

Բօզիէ ․— Սէֆիլ էվլատ, սէն մահպէստէ տօղտըն, մահպէսին բաբասը սէնի վաֆթիզ իթմիշ տիր․ օ քեաղըտը կիտիպ մահպէստէ արամալը․ սէնին նէ օլտուղընը, պէնիմ նէ օլտուղըմը օ քեաղըտ մէյտանա չըգարըր։

Շու սէօզլէրտէն Մօրիսին տէ պէնզի աթըպ․

—Վա՛յ պաշըմա, վէլատէթիմին՝ իսպէթիմտէ պրագտըղը լէքէտէն գուրթումամագ պինըմա խաղըմըշ․ ա՛հ, լանէթ օլսուն պէօյլէ տօղմագ։

Բօզիէ աղլայարագ ․— Մօ՛րիս, Մօ՛րիս, նէ՞ տիյօրսըն։

Մօրիս ․— Նէ՞ տէյէճէյիմ․ գահիրէն էհէմմիյէթսիզ կէօրիւնէն պիր մատտէ, իսթիգպալիմի խարապ իտիպ պիթիրէճէք տիյօրըմ․ օ լանէթլի վաֆթիզ քեաղըտը ճօմրիւմի չիւրիւտէճէք։

Բօզիէ ․— Եօ՛գ, եօ՛գ․ չիւնքի տիւշիւնմիյօրըմ քի, օ քեաղըտը Գրէսսօլ ֆամիլեասընա կէօսթէրմէմէք տէ միւմքին օլապիլիր։

Մօրիս ․— Նա՞սըլ։

Բօզիէ ․— Վաֆթիզ քեաղըտընը տաիրէի պէլէտիյէտէ կէօսթէրմէկէ լիւզումըն եօգ տըր․ օ քեաղըտ եալընըզ քիլիսէտէ իգթիզա իտէճէք տիր․ քէնտին պիզզաթ նիքեահըն իճրա օլաճաղը մահալլէնին բաբասընա կիթ, իշի՞ն հէր ճիհէթինի անլաթ․ իշի կիզլի թութմասընը թալէպ էյլէ, վէ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէճէյինէ էմին օլ։

Մօրիս ․— Էվվէթ, հագգըն վար, էօյլէ եափարըմ․ աման վալլահի ճիյիմ, հիտայէթիմի աֆվ էթ։

Բօզիէ ․— Ա՛հ, օղլում, աֆվա միւհթաճ պիրիսի վար իսէ, պէն իմ․ սէն տէյիլսին․․․ տիկէր էվրագա կէլինճէ, օնլար նէզտիմտէ տիր վէրէյիմ—տէյիպ, տօսսընա կիթտի, վէ էվրագը մալիւմէյի կէթիրիպ Մօրիսէ վէրտի։

Մօրիս ․— Շիմտիլիք, վա՛լլահ, պէն կիտիյօրըմ․ Մ․ Գրէսսօլա տահա էրքէն կիտէճէք իքէն, էօյլէ օլտու, կէճ գալտըմ։

Բօզիէ ․— Նէ՞ վագըթ պիր տահա սէնի կէօրէճէյիմ։

Մօրիս ․— Եարըն։

Բօզիէ ․— Սաաթ գաչտա՞։

Մօրիս ․— Օն պիր պուչուգտա կէլիր սէնի ալըր Մ․ Գրէսսօլըն էվինէ կէօթիւրիւրիմ, ալաճաղըմ գըզըյը սանա Թագտիմ իտէրիմ, սէն տէ Թէչէքքիւրաթը րէամիյէյի իճրա վէ իքմալ իտէրսին։

Բօզիէ ․— Կիթ, օղլում։

Մօրիսին՝ Մ․ Գրէսսօլըն խանէսինէ կիտիպ, մէրգում իլէ նօթէրէ վէ տաիրէի պէլէտիյէյէ վէ քէզալիք մատամ Բօզիէնին՝ Մ․ Գրէսսօլըն խանէսինէ կիթտիքլէրինի թարիֆտէն սարֆը նազար իլէ, պատէզլին իչպու մուֆասսալ հիքեայէնին նէթիճէսինէ վարմաղա ղայրէթ իտէճէյիզ։ Մօրիսին վալիտէսինին, Լիւտօվիգ Գրէսսօլ վէ Մարի վէ Վալանթին Թարաֆլարընտան հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ օլունտուղընը պէյանլա իքթիֆա օլունըր։ Մատամ Բօզիէ Մ․ Գրէսսօլըն խանէսինտէն չըգար իքէն, Մարիյի հէման գըզը օլմուշ կիպի սէվմէկէ պաշլամըշ իտի։ Տաիրէի պէլէտիյէ գարարընտա, Մօրիս Վասսէօր իլէ Մարի Հանրիէթ Գրէսսօլըն նամզէտլէնմիշ օլտուգլարընը միւպէյյին իլանաթը րէսմիյէ թալիգ, վէ նօթէրին նէզտինտէ ագտը նիքեահըն չէրայիթը էսասիյէսի գարարլաշտըրըլմըշ իտի․ կիւնլէր կէչիպ չաթմագտա իտի․ մատամ Բօզիէ քեամիլէն քէսպը աֆիյէթ իթմիշ օլուպ, խըզմէթը մախսուսէսինէ միւպաշէրէթ իթմիշ, վէ պաշընա կէլէն ֆէլաքէթլէր իւզէրինէ ախզը ինթիգամ արզուսը պիր գաթ տահա Թէզէյյուտ իթմէքլէ, Թէհարրիյաթը սապըգասընա քէմալը կէրմիյէթլէ տէվամ իտէրէք, Ժօզէֆ, Մարթէլ, Կալուպէ վէ Օլիվէն իլէ պէրապէր Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին իզլէրինի պուլմագ իւզրէ մահալլէ մահալլէ տօլաշըր, վէ հէր էվի պիրէր պիրէր մուայէնէ վէ Թէտգիգ իտէր իտի։

Մօրիս՝ վալիտէսինին մէմնուրիյէթը սապըգասընա Թէքրար պաշլամըշ օլտուղընը պիլտիկինտէն, չէրիքլէրինէ տախի մալիւմաթ վէրմիշ իտի։ Մէրգումլար իսէ, Էմէ Ժուպէր էօլմիւշ տիր տէյի տուրմագտա օլտուգլարը հալտէ, մէրգումէնին սաղ վէ կիթտիքճէ Թէհլիքէլի օլտուղընը խապէր ալտըգլարընտա, տիւչմէնը խէմ ու էնտիշէ օլուպ, իհթիյաթա պիր գաթ տահա զիյատէ րիայէթէ պաշլամըշլար տըր։

Գօնթ Իվան Սմիլօֆ պիւսպիւթին նաչէտիտ օլմուշ կիպի, հիչ պիր նէրտէ կէօրիւնմէմէքտէ, վէ մէրգումըն պահսը խիթիլմէմէքտէ իտի։ Լարթիկ՝ Գօնթըն նէրէտէ օլտուղընը անլամաղա յօգ չալըշմըշ իտի իսէ տէ, պօշա կիթմիշ, վէ լօգանթատան չըգարըլտան պէրու Բարիստէն մուֆարագաթ իթմիշ օլմասընը թախմին իթմէքտէ պուլունմըշ իտի։

Մօրիս՝ վալիտէսինէ Գօնթ Իվանտան պահս իթմիշ, վէ Րօզիէ իսէ, Գօնթըն մուհաֆազասընա տըգգաթ օլունմասընա վէ իգամէթկեահընըն կիզլի թութուլմասընա տաիր տաիրէի զապըթատան էմր ալմըշ օլմագ հասէպիլէ, Գօնթըն նէ՛րէտէ օլտուղընա տաիր մալիւմաթը օլմատըղընը վէ սէյահաթտա իտիւկինի զանն էյլէտիկինի օղլու Մօրիսէ սէօյլէմիշ իտի։

Գօնթ մէյտանտա օլմատըգճա, մէրգումտան գօրգահագ պիր ճինէթ օլմատըղընա Լարթիկ իլէ Վէրտիէ գանի օլտուգլարը ճինէթլէ, Պօրիս Րօմանօֆըն էմրինի իճրա իթմէք իւզրէ վագթ գազանմագտա օլտուգլարընտան նաշի մէմնուն օլմագտա իտիլէր։

Մօրիս իսէ, կէրէք նիքեահըճա թասավվուրաթը վէ կէրէք Վալանթինին իճրաաթը աղըգանէսի հասէպիլէ Մ. Գրէսսօլըն էվինտէն էքսիկ մէքտէ օլուպ, Վալանթին իֆրաթ գըսգանճլըղընտան, մէրգումըն՝ Մարինին նէզտինտէ պուլունտուղու սըրատաքի հարէքեաթընը թէտգիգ վէ մէրգումէ իլէ գիյապէ աղըգանէ իւլֆէթ իթմէսինի մէն իթմէքտէ իտի։

Մարի տախի մէսրուր պիր հալտէ տէյիլ իտի իսէ տէ, ֆիթուրսըզ վէ սաքին պիր հալտէ պուլընմագտա իտի։ Լաքին կէրէք սիւքիւնէթ վէ կէրէք պէֆիթուր հալի զահիրի օլուպ, թէտավիսի զայըը միւմքին օլան աճըսընը պէսլի իթմէքտէ վէ բէտէնի ուղըրնա գահրամանանէ քէնտի քէնտիսի ֆէտա իթմէքտէ իտի իսէ տէ, խիւրէյինի, կէօնլիւնի, ֆիքրինի, էօլմիւշ զանն իթտիյի Ալպէր տը Ժիպրէյէ հասր իթմիշ իտի։

Գօնթ Իվան՝ միւսթանթիգին խանէսինէ միսաֆիր օլտուղը կիւնտէն պէրու, ալէյհինտէ վագը օլան թէշէպպիւսաթտան գաչընմագ վէ միւմքին մէրթէպէ Ալպէրին խանընտան էքսիլմէմէք մագսատընա մէպնի, նատիրէն պազը ագշամ, վէ օ տա գարպալը արապա իլէ օլմագ իւզրէ տըշարը չըգմագտա իտի։

Ախիրէն իթթիֆագ օլունան սուրէթը թէտավի սէմէրէսի օլարագ Ալպէր կիւնտէն կիւնէ վէ սիւրաթլէ քէնտիսի պուլմագտա օլուպ, հէր կէօնա վէխիմ թէհլիքէսի սավուշտուրմըշ իտի։

Միւսթանթիգ Մ. Բօլ տը Ժիպրէ, տաիրէի զապըթաճա վուգու պուլան տահվիլէ Գօնթը խապէրտար իթմէքտէ իտի։

Եօրուլմագ վէ օսանմագ օլան Էմէ Ժուպէրին թէհարրիյաթը միւթէվալիյէն տէվամ իթմէքտէ օլտուղընը պիլտիյի կիպի, հիչ պիր նէթիճէյէ տէսթրէս օլամատըղընը տա անլատըղընտան, միւսթանթիգ միւթլիւ Գօնթ մէէյուս օլմագտա իտի։

Մ. Լիւտօվիգ Գրէսսօլըն խանէսինտէ Մօրիս Վասսէօրին նէ՛ սըֆաթլա պուլունտուղընը Գօնթ Իվան՝ տօսթը Գարօն Բասգալ տը Լանտիլխիտէն խապէր ալըլըտան պէրու, կէրչի շախսէն մէրգում հագգընտա հիչ պիր ղարազը եօգ իտի իսէ տէ, Ալպէր տը Ժիպրէնին բագիպի վէ պինաէն ալէյհ տուշմէնի օլտուղը ճիհէթլէ,

մէրգումի հագգընտա քէնտիսի տախի պիր ատավէթ հիս էյլէմէկէ պաշլամըշ իտի իսէ տէ, Գարօնըն հիքեայաթընա տա պիրագ միւպալաղալը նազարըյլա պագարագ, մատամ Գրէսսօլըն զիյարէթինէ նազարընտա օլան Մօրիսին, մէրգումէնին գըզընը իսթէմէք կիպի պիր միւնասէպէթսիզլիք իրթիքեապ իտէպիլէճէյինէ պիր վէճհ իլէ ինանմամագտա իտի։ Պունտան գաթի նազար Մարինին՝ Ալպէրի սէվտիյինի, վէ շու մուհապպէթը մուագգաթասընըն նէտէ՛ն հուսուլէ կէլմիշ օլտուղընը պիլտիյինտէն, Ալպէրի ալմագըլըղը ֆիքրինէ գօյմուշ իտիւկի հալտէ, հիչ պիր վէճհլէ պիր տիկէրիյլէ էվլէնմէքլիյէ րազի օլմայաճաղընա էմնիյէթը թամմէ հասըլ իթմիշ իտի։ Պինաէն ալէյհ, արաճիֆ գապիլինտէն տահա իթմէքտէ օլտուղը շայիաթտան տօլայը նէ միւսթանթիգէ վէ նէ տէ օղլու Ալպէրէ սէօզ աչմագըլըղը թէրվիճ իթմէմիշ իտի։

Լիւտօվիգ Գրէսսօլ իլէ Մօրիս Վասսէօրին տաիրէի պէլէտիյէյէ կիթմէլէրինտէն պէշ ալթը կիւն սօնրա, պիր սապահ Գօնթ Իվան Ալպէրին օտասընտա բէնճէրէնին էօնիւնտէ օթուրմըշ պիր կազէթա օգումագտա վէ խասթա տախի Յօգթօր Սէրժ Իվանօֆըն թէրթիպ իթմիշ օլտուղը պիր մուալիճէյի ալտըգտան սօնրա րահաթ չէքէրինճէ ույումագտա օլուպ, կազէթանըն չայանը միւթալաա գըսմընը օգուտըգտան սօնրա, թէսատիւֆի օլարագ նազարընը վէֆիյաթ իլէ նիքեահլարըն միւնտէրիճ օլտուղը խուսուսի սահիֆէյէ աթֆ իթմէքլէ, կէօզիւնէ Մօրիս Վասսէօր իլէ Մարի Գրէսսօլըն իսիմլէրի իլիշմէքլէ պէրապէր, սանտալիյէսինին իւզէրինտէ սըչրայըվէրտի։ Շաշըրտըղընտան օգուտըղընը խալան վէ իսիմլէրի պէնզէթմիշ զաննըյլա թէքրար պիր տըգգաթլըճա միւթալաա իտիպ եանըլմամըշ օլտուղընը անլայարագ քէնտի քէնտիսինէ.

—Մամաֆիհի գապիլ տէյիլ, պիր վէճհ իլէ պունա ինանամամ. օ... Մարի Գրէսսօ՞լ իլէ մի էվլէնսին։ Յիմէք օլուր քի պիչարէյի իճպար իտիյօրլար, ալտաթըյօրլար։ Ալպէրի էօլմիւշ զաննըյլա սէրպէսթ գալմըշ օլտուղընա գանի օլմատըգճա, Մարի պու նիքեահը գապուլ իթմիշ օլամազ. էկէր Ալպէրին հայաթտա օլտուղընը պիլսէ, քէնտի հիւսնիւ րիզասըյլա վէրմիշ օլտուղը սէօզիւ օ բագ վէ պիկիւնահ գըզճըղազ կէրի ալմազ իտի։ Ալպէրին սաղ օլտուղընը... եաշայաճաղընը... էօլիւմտէն գուրթուլտուղընը, վէ շու միւճիզէնին մահզա քէնտի իչիւն վուգու պուլմըշ իտիւկինի, օ գըզճըղազա նա՞սըլ պիլտիրմէլի։ Եօ՛գ, եօ՛գ. պու նիքեահ օլմայաճագ տըր, վէ տէ օլմամալը տըր։ Իսթէմէմ քի պու նիքեահ օլսուն։ Լաքին նա՞սըլ իտիպ տէ մէն իթմէլի—տէմէքտէ իտի։

36

Պիր միւտտէթ տուշիւնտիւքտէն սօնրա, գաշլարընը չաթըպ եինէ քէնտի քէնտիսինէ.— Նիհայէթ պու մատամ Րօզիէ նէ՞ տիր օնը պագալըմ... պիր վագթ պիր գաթիլին մահպուպէսի իմիշ, պու կիւն տէ զապթիյէ խաֆիյէսի... մագպուլ հալլէր տէյիլ։ Քօնֆիտանսըմըզ տարը էօյլէ պիր վալիտէ տէյի՞լ մի քի օղլունըն իսթիգպալինի թէէմին իթմէք իչիւն հէր կէօնա թէտպիրի, հաթթա էն պէյէնիլմէյէն թէտապիրի իթթիխազ իթմէք իսթէյօր... էկէր պու իշ սահիհ իսէ, հէմ վալիտէնին հէմ տէ օղլունըն քի՛մլէր օլտուգլարընը զահիրէ չըգարըրըմ... Ալպէրին էօլիւմ-

նի մուճիպ օլաճագ օլան շու նիքեահըն իճրասընը մէն իտէրիմ . . . Մարի Գրէսօլա մալիւմաթ վէրիրիմ . քէնտինի շախսէն կէօրմէյէճէք օլուր իսէմ, եազարըմ, վէ մէքթուպըմըն էլինէ կէչմէսի իչիւն էլպէթ պիր թէտպիր պուլըրըմ—տէյիպ, օտա-ըտնա կէչտի վէ տէրհալ կիյինիպ խըզմէթքեարը չաղըրտը ։

—Պէն տիշարը չըգըյօրըմ, չարչուգ կէլիրիմ . Մ. Ալպէր ույույօր . էկէր եանը-նա կիտէճէք օլուր իսէն, տիգգաթ էթ քի ույանտըրմայասըն—տէյու թէնպիհ իթ-տիքտէն սօնրա, չըգըպ պիր արապայա աթլատը վէ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ կիթտի ։

Բէսսամ մէրգումը կէօրտիւքտէ .— Սէֆա կէլտինիզ . սէպէպը թէշրիֆինի՞զ . . . զարարըը պիր չէյ եօ՞գ եա . . . Ալպէր էյի տի՞ր եա ։

Գօնթ .— Ալպէր էյի տիր . հաթթա պու կիւն քէսպը սըհհէթ իտէճէյի թէէ-մին օլունապիլէճէք պիր հալտէ իտի . լաքին պէն օնու գուրթարմագա չալըշըրգէ-ճա, պաշգալարը էօլտիւրմէկէ ուղրաշըյօրլար ։

Բէսսամ .— Էօլտիւրմէկէ՞ մի ուղրաշըյօրլար ։

Գօնթ .— Էվվէթ ։

Բէսսամ .— Նէ՞ վէհհ իլէ, անլաթըն Ալլահ աշգընա ։

Գօնթ Իվանըն կազէթատա օգուտըղընը հիքեայէ պիրլէ, Մարինին րիզասընը ճէպրէն թահսիլ իթմէք իսդրէ գուլլանըլան թէտպիրին քէնտինճէ նէտէն իպարէթ պուլունտուղունու անլաթտը ։

Բէսսամ .— Մատմազէլ Գրէսօլա մալիւմաթ վէրմէլի ։

Գօնթ .— Պէն օնու տիւշիւնտիւմ . Ալպէրին քէսպը սըհհէթ իթմէքտէ օլուշու, զարիպէն բէտէրինէ պէրապէր քէնտիսինի րէսմէն շէվճիյէթէ իսթէմէկէ կիտէճէ-յինի Մարինին գուլաղընա եէթիշտիրմէլի ։

Բէսսամ .— Գունլարըն քեաֆֆէսինի քէնտիսինէ եազընըզ ։

Գօնթ .— Օնա գաթիէն գարար վէրմիշիմ տիր . լաքին էկէրչի սիզ եարտըմ իթմէզ իսէնիզ, մէքթուպըմ պիչարէ գըզճըղազը գուրպան կէօնտէրէնլէրին էլինէ կէչէպիլիր . . . խիւլասաի քէլամ . սիզին մուավէնէթինիզէ միւհթաճըմ ։

Բէսսամ .— Պանա իհթիյաճընը՞զ մը վար ։

Գօնթ .— Հայ հա՛յ ։

Բէսսամ .— Պէն էմրինիզէ հազըրըմ ամմա, սիզէ նէ կէօնա խըզմէթ իտէպի-լիր օլտուղըմը քէշֆ իտէմէյօրըմ ։

Գօնթ .— Գուրասը բէք աչիքեար . Սիմօնա Մարի սէհապէթ իթմէքտէ օլ-տուղը ճիհէթլէ, մէրգումէյի նէզտինէ գապուլ իտիյօր . հաթթա Մարի սըրըընը Սիմօնա աչըյօր . պինաէալէյհ, սիզ պանա Սիմօնը թանըթմալըսընըզ ։

Բէսսամ .— Հագգընըզ վար, էֆքեարընըզ բէք կիւզէլ . եարըն տէյիլ օ պիր կիւն բազար տըր . Սիմօն մէքթէպտէն չըգապիլիր . եազընըզ քէնտիսինէ քի, չըգ-տըղընտա պուրայա կէլսին ։

Գօնթ .— Էյէր միւսաատէ իտէր իսէնիզ, պէն տէ էօյլէ եապաճաղըմ ։

Բէսսամ՝ գօնթա լազըմ օլանը վէրիպ, գօնթ աթիւզզիքր մէքթուպը եազտը.

Բուգիւն 18 Մայըս

Մատմազէլ .

Մատմազէլ Մարի Գրէսօլըն հաքգընըզտա պէսլէմէքտէ օլան մուհապպէթինէ, վէ օղլըմ Ալպէր տը Ժէրարէ հաքգընտաքի հըսսիյաթը մէննէտտարընըզ բինաէն, եարըն տէյիլ օ պիր պազար կիւնիւ սաաթ իքի րագամընտա Մ. Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ կէլմէնիզ րիճասընը թագտիմ վէ րիճայը մախսուսէմի պէյանընտա իհթիրամ էյլէրիմ, Մատմազէլ:

Գօնթ ԻՎԱՆ ՍՄՕԻԼՕՖ

Գալատէքի մէքթուպը տիւրիւպ, բէսսամըն թարիֆի մուճիպինճէ զարֆըն իւ-զէրինի տախի եազտըգտան սօնրա, բէսսամէ արզը թէշէքքիւրլէ միւֆարէգաթ պիրլէ, մէքթուպը բօսթա գութուլարընտան պիրինէ աթը վէրտի, վէ էվէ ավտէթ էյլէտի ։

Ալպէր հէնուզ ույանմըշտը . Ֆիլվագը պէնզի հալա սօնուգ օլուպ, ղայէթ զաիֆ իտի իսէ տէ, հայաթը թազէ քէսպ իթմէքտէ օլտուղը եէք նազարըա անլա-շըլմագտա իտի ։ Գօնթ Իվան իչէրի կիրտիյի սըրատա, Ալպէրին չէհրէսինտէ ալա-իմի ֆիթուր միւշահէտէ էյլէտիյինտէն .

—Նէ՞ն վար, ըզտըրապը՞ն մը վար ։

Ալպէր .— Էվվէթ, մանէվի պիր ըզտըրապ . . .

Գօնթ .— Նիչի՞ն ։

Ալպէր .— Պիր րույա կէօրտիւմ քի պէնի րահաթսըզ իթտի ։

Գօնթ .— Նա՞սըլ ։

Ալպէր .— Մարիյի պէյազ նիքեահ էլպիսէլէրիյլէ կէօրտիւմ . մէրգումէյի քի-միսէյէ կէօթիւրիյօրլար իտի . եանագլարընտան աշաղը սէյլ կիպի կէօզ եաշլարը աղմագտա իտի . . . տիմէք օլուր քի մէրգումէյի ճապր իտիյօրլար իտի . պէն տէ գօրգտում ։

Գօնթ .— Կէրչէքտէն րույա իմիշ ։

Ալպէր .— Շիւպհէսիզ . լաքին տիկէր պիր րույա տահա կէօրմիւշ իտիմ քի, Մարինին պուլունտուղու թէհլիքէյի պանա խապէր վէրմիշ իտի . խաթըրընտա մը՞ եա ։

Գօնթ .— Սահիհ տիր . անճագ շիմտիքի հալ էօյլէ պիր թէհլիքէ եօգ . . . մատմազէլ Գրէսօլըն սէնին զէվճէն օլաճաղընը սանա վաատ իթմիշիմ տիր . պինա-էն ալէյհ, կէօրտիւյիւն րույալար իլէ մէշղուլ օլմա ։

Ալպէր .— Նասըլ օլտուղըմը Մարիյէ խապէր կէօնտէրտի՞ն մի ։

Գօնթ .— Ցահա կէօնտէրմէտիմ . Սիմօն բազար կիւնիւ Մարիյի կէօրմէկէ կի-տէճէք վէ նէ տէրէճէ էյիլէշմիշ օլտուղընը պիլտիրէճէք տիր ։

Ալպէր .— Սիմօնը պիր կէօրմէք իսթէր իտիմ ։

Գօնթ .— Կէօրիւրսին . մէրգումէյէ խապէր կէօնտէրէյիմ քի պուրայա ուղ-րասըն ։

Ալպէր .— Կէլի՞ր մի ։

Գօնթ .— Կէլէճէյինէ շիւպհէմ եօգ ։

Գու սըրատա միւսթանթիգ իչէրի կիրտի . հէր կէլիշինտէ օղլու Ալպէրին հա-լինճէ պէօյիւք ֆարգ միւշահէտէ իթմէքտէ օլտուղը ճիհէթլէ, մէմնուն օլուր վէ

մէմուլ իթմէտիյի չու ներինելէ Գօնթըն սայիսնոտէ թէսթըէս օլտուղըննտան, մէրգումա իպրագը տարը միննէթտարի իտէր իտի ։

Այպէր .— Կէօրիւյորմըսըն պա՛պաճըղըմ, նէ՛ գատար էյի իմ... զանն իտէրիմ քի սէքիզ կիւնտէն տտանըն իչինտէ տօլաշտպիլէճէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Գին չիւքիւր Այլահա, լաքին ինթիյաթը էլտէն պրագմայասըն ։

Այպէր .— Ոն բաշաթ օլ, պա՛պաճըղըմ, Գօնթ պանա նէզարէթ իտիյօր, պէն տէ Գօնթըն նասիհաթլարընը տինլէյօրըմ ։

*
* *

Ֆէրտասը ճումաա էրթէսի կիւնիւ էօյլէտէն պիրազ սօնրա մատամ Տիւպիէֆին չակիրտլէրի, եէմէք գօղուշընտան չըգմըշլար, կիւլէ օյնայա թաթլի վագթլարընը կէչիրմէք իւզրէ պաղչէյէ կիթմէքտէ, վէ մատամ Տիւպիէֆ իսէ մէքթէպին միւտիրլէրի իլէ պէրապէր աուրմըշ, չակիրտլէրին կէչտիքլէրինի սէյր իթմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

Սիմօն տախի իքի ատըմ ուզագտա մատամ Տիւպիէֆի պէքլէմէքտէ օլուպ, չակիրտլէր քիւչիւքլիւ պէօյիւքլիւ մանասթըրլարա վէ մէքթէպլէրէ մախսուս օլան սէլամը վէրէրէք, կէչիպ պաղչէյէ չըգտըգտան սօնրա, մատամ Տիւպիէֆին եանընա եագլաշըպ .

—Մա՛տամ, պիր տէյէճէյիմի՛զ մի վար...

Տիւպիէֆ .— Եվէթ, գըզըմ. եվէլա սանա պիր էյի խապէր վէրէյիմ ։

Սիմօն .— Էյի պիր խապէ՞ր մի. աճապա պանա սէհապէթ իտէն զաթտա՞ն տօլայը մը տըր չու վէրէճէյինիզ խապէր ։

Տիւպիէֆ .— Թէմամ էօյլէ. Մ. Գրէսօլտան պիր մէքթուպ ալտըմ. Մարինին էյի օլտուղընը պիլտիրիյօր, վէ զարիպէն էվլէնէճէյինի տէ իլավէթէն իշար իտիյօր ։

Սիմօն .— Էվլէնէճէյինի՞ մի ։

Տիւպիէֆ .— Շիւպհէսիզ... Թէաճճիւպ իտիյօրսըն կիպի կէօրիւյօրըմ ։

Սիմօն .— Հագըգաթէն չօգ թէաճճիւպ իտիյօրըմ ։

Տիւպիէֆ .— Նիչի՞ն ։

Սիմօն .— Զիւնքի պիր գաչ կիւն մուգատտէմ մատմազէլ Մարիյի կէօրտիւմ. էրէյիճէ բաշաթսըզ, հաթթա զիյատէճէ խասթա իտի ։

Տիւպիէֆ .— Իմը թըպպ, պագըն պիր գաչ կիւն զարֆընտա հիքմէթլի նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրիր. Նէ՛ հաճէթ, կէօրիւրսէն անլարսըն. Մարինին սէնի կէօրմէք արզուսընտա օլտուղընը սիզէ պէյան իթմէքլիյիմի Մ. Գրէսօլ պանա եազմըշ. պինաէն ալէյհ, եարըն պիւթիւն կիւն սէրպէսթսին ։

Սիմօն .— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տամ ։

Մուախխարէն Սիմօն ճամէշուայխանէյէ տաիր միւտիրտէն պազը թալիմաթ ալըզ էյլէտիքտէն սօնրա, իքինճի գաթա նըզըլ քէնտի քէնտիյէ .— Գու նէ՞ տիմէք օլաճագ. մատմազէլ Գրէսօլըն Այպէր տը Ժիպրէտէն պաշգասըյլա էվլէնէճէյինտէն պանահ օլունըյօր. չիւնքի, տիւնքի կիւն Գօնթ Ամօիլօֆտան կէլէն մէքթուպ, Այպէր տը Ժիպրէ իլէ էվլէնմէյէճէյինի սէրահաթէն մէյտանը սիւպութէ կէթիրիյօր... պինչարէ չօճուգլար, իքիսի տէ եաշամագլար էօլիւրլէր. պիր կիւն չարուգ կէ-

չէր վէ մուգտը հալին նէ օլտուղընը եարըն անլարըմ—տիմէքտէ իտի ։

Սիմօն՝ մատամ Տիւպիէֆին եանընտան մուֆարագաթ իտէր իթմէզ, սօգագ գաբուսը չալընտը. գաբուճըն գարըսը գաբույը աչտըգտա, իքի քիչի գարըըսընա չըգտը քի, քէմալը թէմքինլէ սէլամ վէրտիլէր ։

Գաբուճը .— Նէ՞ իսթէրսինիզ, էֆէնտիլէր—տէյու սուվալինէ, կէլէնլէրտէն պիրիսի .— Մէքթէպին միւտիրինի կէօրմէք իսթէրիզ—տէյու ճէվապ վէրտի ։

Կէլէնլէրին իքիսի տէ էլլի եաշընը կէչմիշ, թէմիզճէ վէ ֆագաթ սատէճէ կիյինմիշ էչխաս օլուպ, գօլթուգլարընըն արասընա ալօգաթ ճըզտանը կիպի պիրէր ճըզտան սըգըշտըրմըշլար իտի ։

Գաբուճը .— Իչէրի պույուրընըզ տա կիտէյիմ մատամ Տիւպիէֆէ խապէր վէրէյիմ. չիմտի ճէվապընը կէթիրիրիմ ։

37

Մատամ Տիւպիէֆ գաբուճընըն քէնտիսինէ տօղրու կէլտիյինի կէօրտիւքտէ .

—Նէ՞ իսթէրսին, Ժիւսթին ։

Ժիւսթին .— Իքի քիչի կէլմիշլէր սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէյօրլար, մա՛տամ։

Տիւպիէֆ .— Իքի գատը՞ն մը ։

Ժիւսթին .— Խա՛յր, իքի էրքէք ։

Տիւպիէֆ .— Օտամա կէօթիւր տէ կէլիյօրըմ ։

Մատամ Տիւպիէֆ օտասընա կիրտիքտէ, կէլէնլէրտէն պիրիսի .— Աֆվ իտէրսինիզ, մա՛տամ, սիզի թաճիզ իթտիք. հասպէլ մէմուրիյէթ վէրէճէյիմիզ թաճիզլիքտէն տօլայը աֆվընըզը նիյազ իտէրիզ ։

Տիւպիէֆ .— Միւրատընըզ նէ՞ տիր, էֆէ՛նտիլէր ։

Կէլէնլէրտէն պիրիսի .— Գօլայ պիր չէյ, մա՛տամ. չու սըրատա Բարիզ մահալլաթընըն բէնչէրէ վէ գաբուլարընըն ումումէն թահրիրինէ միւպաշէրէթ օլունմուշ տըր. չու թահրիրին խիթամընտա թագսիմը վէրկի իտիլէճէք տիր քի, մալ սահիպլէրինին պու եիւզտէն պիր խումս իսթիֆատէլէրի օլապիլէճէք տիր. պունտան միւսթէճէլըլէրէ տէ մէնֆաաթ հուսուլէ կէլէճէյի տէրքեար տըր ։

Տիւպիէֆ .— Ղայէթ կիւզէլ վէ ագիլանէ պիր թէտպիր ։

Կէլէնլէրտէն տիկէրի .— Շիւպհէսիզ, մա՛տամ... պինաէն ալէյհ, մէմուրիյէթիմիզին իճրասընա միւսաատէ պույուրմանըզը րէճա վէ խանէնիզին հէր պիր օտասընը պիզէ կէօսթէրմէնիզի նիյազ իտէրիզ, մա՛տամ ։

Տիւպիէֆ .— Էմրինիզէ հազըրըմ, էֆէ՛նտիլէր. պէն քէնտիմ սիզի կէզտիրիրիմ ։

Կէլէն էչխաս .— Հագըգաթէն ղայէթ միւլթէֆիթ իմիշսինիզ, մա՛տամ—տէյիպ, իքիսի տէ ճըզտանլարը աչտըլար. քեաղըտ գալէմ վէ հօգգա չըգարտըլար .

—Սըրա իլէ կէզէլիմ. մատամ քի պույուրսայըզ, պույուրտան պաշլայալըմ ։

Տիւպիէֆ .— Գու օտա պէնիմ եադը օտամ տըր ։

Մէմուրըն պիրի րէֆիգինէ խիթապէն .— Գի՛լսօթէ ; գաչ բէնճէրէ վէ գաբու պուլունտըղընը սայ տա գայտ իտէյիմ ։

Գիլեօթէ .— Ալթ գաթ . . . եաղը օտասը . պաղչէ իւսթիւնէ բէնճէրէ . . . իքի գանատը պիր գաբու . թէք գանատը պիր գաբու տահա . . . պու գաբու նէ՞րէյէ չըգայօր :

Տիւպիէֆ .— Իչ օտասընա :

Եաղը օտասընտան իչ օտասընա կէչիպ, պէօյլէճէ թէքմիլ ալթ գաթը տօլաշտըլար, վէ մուախխարէն իւք գաթա չըգտըլար . մէզքիւր գաթտաքի միւտիրին վէ միւտիրը սանիլէրին վէ սաիրլէրինին օտալարընը կէզիպ գայտ իթտիքտէն սօնրա, իքինճի գաթա չըգտըլար . մէզքիւր գաթ՝ եաթագ գօղուշլարընը միւհթէվի օլուպ Սիմօն վէ մայէթինտէքի մէմուրլար ճումաա էրթէսի խըզմէթինի իֆա իթմէքլէ մէշղուլ օլուպ, չակիրտլէրին ֆէրտասը բաղար կիւնիւ կէյինէճէքլէրի ճամաշըր վէ էլպիսէլէրի եաթագլարըն այագ ուճլարընա վազ իթմէքտէ իտիլէր :

Մատամ Տիւպիէֆ Սիմօնըն եանընտան կէչէր իքէն .— Ա՛հ, Սի՛մօն, ունութտում տէմէյէ քի, մատմազէլ Ռէյրիէ մէքթէպտէն չըգայօր, բէտէնի եարըն կէլիպ ալաճագ . պինաէնալէյհ թագըմլարընը հազըրլա :

Սիմօն .— Պաշ իւսթիւնէ, մա՛տամ :

Մէմուրլար Սիմօնըն իմինի իշիթտիքլէրինտէ, զահիրէն ֆիթուր իթմէտիլէր իսէ տէ, կէօզլէրինտէ ալաիմի մէմնունիյէթ բէյտա օլտու . քէմալը տիգգաթլա Սիմօնը թէտգըգ իտուպ, մէմուրիյէթլէրինէ տէվամ իլէ իւչիւնճի գաթա չըգտըլար : Մէզքիւր գաթ իսէ ֆագըր պիր եաթագ գօղուշու իլէ ճամաշըր վէ էլպիսէ վէ խըզմէթճիլէրին վէ մէմուրլարըն օտալարընը միւհթէվի օլուպ, պունլարըն հէր պիրի պիրէր պիրէր կէզիլէրէք, իչլէրինտէն պիրիսի ղայէթ սատէ վէ ֆագաթ չիրքինճէ տէօշէնմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, մէմուրլարըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէրէք .

Գիլեօթէ .— Շիրին օտաճըգ . պու օտանըն սահիպի հէր քիմ իսէ, պիր ինթիզամ վէ թէմիզլիք միւքէաֆաթընա շայէսթէ տիր :

Տիւպիէֆ .— Սահիհ տիր . պու օտա ճամաշըր միւտիրինին օտասը տըր . օ գըզճըղազ բէք չօգ հիւսնիւ ախլագէ մալիքէ պիր գըզ տըր :

Նազըճը .— Մաթուհ գըզլարըն ախլագը՞ կիպի մի :

Տիւպիէֆ .— Հաթթա մուղայիրի, մէրգումէ հէմ կէնճ վէ հէմ տէ կիւզէլ տիր . պիրազ էվվէլ կէօրտիւնիւզ . եաթագ գօղուշընտա լազըմտը իթտիյիմ գըզ Սիմօն իտի :

Արգատաշը մէքթէպ միւտիրի իլէ գօնուշտուղը սըրատա, Գիլեօթէ օտանըն իչինտէքի էշեալարը սէպթը տէֆթէր իտէճէք կիպի սաղընա սօլունա պագմագտա օլուպ, տօլապըն իւզէրինտէ աչըգ պիր մէքթուպ կէօրմէսի իլէ տիւշարը հէյէճան օլարագ հէման մէքթուպը սիւրաթլէ օգուտըգտան սօնրա, տօլապըն էօնիւնէ օթուրըպ գօլլարընը արգասընա պաղլատը :

Նազըճը .— Գուրատա գայտ օլունաճագ նէ՞ վար :

Գիլեօթէ .— Պիր բէնճէրէ իլէ պիր տէ գաբու :

Պաշգա օտայա կէչտիլէր . . . մէքթուպ՝ տօլապըն իւզէրինտէն նապէտիտ օլմուշ իտի :

Միւտիր Սիմօնըն գաբուսընը չէքիպ գաբայըվէրտի :

Գիլեօթէ .— Անախթարը ալմա՞գմըընըզ, մա՛տամ :

Միւտիր .— Խա՛յր, էֆէնտիմ, նէ պունը վէ նէ տէ սաիր օտալարըն անախթարլարընը չըգարմամ, իւզէրլէրինտէ պըրագըրըմ . գուլլանտըղըմ ատամլարըն ճիւմլէսինէ էմնիյէթը քեամիլէմ վար տըր :

Պէօյլէճէ թահրիր մէսէլէսինի պիթիրիպ, վէ մատամ Տիւպիէֆէ պիր չօգ թէշէքքիւրլէր իտիպ տըշարը չըգտըլար, վէ մէմուրիյէթլէրինէ տէվամ իթմէք իւզրէ եանընտաքի էվէ կիրէճէք էէրտէ, Վիլ-տ՛Էվէք սօգագընա կիրիպ Սէւրէն սօգագընա չըգտըլար, վէ սախթէ գաբթան Վան Պրէօքին էվինին էօնիւնտէ տուրուպ Գիլեօթէնին ճէպինտէն չըգարտըղը անախթար իլէ գաբույը աչըպ իչէրի կիրտիլէր :

Օգույանլարըմըզ՝ թահրիրէ չըգան իքի մէմուրլարըն քի՛մ օլտուգլարընը թանըտըգլարընա շիւպհէ եօգ տըր : Շէօյլէ քի, Լարթիկ իլէ Վէրտիէ էյիճէ թէպտիլը գըյաֆէթ վէ ըլֆաթ իթմիշ օլտուգլարը հալտէ, Մօրիսին կէօսթէրմիշ օլտուղը թէտպիր իւզրէ, մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինի, մաղազատան թավան իչինէ գատար կէզմիշլէր, վէ Սիմօնըն օտասը հա՛նկըսը օլտուղընը էօյրէնմիշլէր իտի :

Վէրտիէ .— Էյ նա՞սըլ արգատաշ, օյունումըզը էյի օյնատը՞գ մը տէրսին :

Լարթիկ .— Շիւպհէ՞ մի վար . վէ շու օյուն մէմուլ իթտիյիմտէն զիյատէ իշիմիզէ եարայաճագ տըր—տէյէրէք, ճէպինտէն պիր քեաղըտ չըգարտը :

Վէրտիէ .— Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսըն :

Լարթէկ .— Շունը տիմէք իսթէյօրըմ քի, էվվէլ էմրտէ Սիմօնը նէ՞րէտէ պուլապիլէճէյիմիզի պիլիրիզ, վէ սանիէն Գօնթ Իվանըն Բարիստէ պուլունտուղընա էմին իզ :

Վէրտիէ .— Նէտէ՞ն էմին օլույօրըզ :

Լարթիկ .— Օգու շու մէքթուպը—տէյիպ, Սիմօնըն օտասընտան չալմըշ օլտուղը մէքթուպը րէֆիգինէ վէրտի : Մէզքիւր մէքթուպ իսէ, բազար կիւնիւ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ կէլմէսի րէճասընը նաթըգ Գօնթ Իվանըն Սիմօնա եազմըշ օլտուղը մէքթուպ իտիւկի մալիւմ տիր :

Վէրտիէ՝ մէքթուպը օգուտըգտան սօնրա .— Իշթէ պու պանա աճայիպ կէօրիւնիւյօր, Ալպէր տը Ժիպրէ իլէ Մարի Պրէսսօլտան պահս օլունըյօր . Սիմօնըն տա պու իշլէրտէ միւտախէլէսի վար իմիշ . էթրաֆըմըզտա պիր շէյ տէօնիւյօր ամմա, անլայամայօրըմ : Բարիստէն չըգմըշ կիթմիշ զանն իթտիյիմիզ Գօնթ Իվան նէ՞րէտէ սագլանմըշ : Պու էսրարըն նէ օլտուղընը անլամալըյըզ . . . պէլքի պու շէյլէրի անլամայընճա սէլամէթիմիզի պուլամայըզ :

Լարթիկ .— Պէն տէ օնը անլատըղըմտան, մէքթուպը աշըրտըմ :

Վէրտիէ .— Աճապա՝ պու Մ. Սէրվէ քի՞մ տիր :

Լարթիկ .— Սիմօնը էօրնէք իթթիխազ իտէն վէ Ալպէր տը Ժիպրէնին տօսթը օլան բէսսամ տըր :

Վէրտիէ .— Աճապա հէքիմլէրին հայաթընտան գաթը իւմիտ իթմիշ օլտուգլարը Ալպէր էօլիւմ թէհլիքէսինի աթլաթմը՞շ մը . աճապա Մօրիսին՞ալէյհինտէ պիր տօլա՞պ մը գուրուլույօր :

Լարթիկ .— Պիլմէմ ամմա, իհթիմալ տըր . . . Մօրիսի կէօրմէլի քի անլատըլսըն : Հիչ օլմազսա Սիմօն ալէյհինտէ լազըմ կէլէն թէտպիրին իճրասը կիւնիւճիւ գարարլաշտըրըլմագ իւզրէ Մօրիսի կէօրմէքլիյիմիզ էլզէմ տիր : Նէ՛ գատար չաբուգ

օլապիլիրսէ օ գատար խայրլը օլուր ։

Վէրտիէ .— Էօյլէ, վէ լաքին պու պապաս Մօրիս իլէ իյի գարարլաշտըրմալը- յըզ . . . պէն շիմտի պիրիսիյլէ Մօրիսէ պիր բուսուլա կէօնտէրիրիմ, սօնրա տա Անկիէն սօգաղընտաքի բօսթախանէյէ կիտէրիմ. պէլքի Միշէլ Պրէմօնտան մէկտուպ- պիր մէքթուպ պուլուրում ։

Լարթիկ .— Սէն քէնտի՞ն մի կիտէճէքսին ,

Վէրտիէ .— Շիւպհէսիզ ։

Լարթիկ .— Իհթիյաթսըզլըգ իթմիշ օլմա՞զմըսըն ։

Վէրտիէ .— Խա՛յր, օ թարաֆտան գօրգաճագ չէյ եօգ. բօսթախանէտէ գալ- մագ իւզրէ, իւզէրլէրի եալընըզ թէք թէք հրուֆաթ իլէ կէօնտէրիլէն մէքթուպ- լարըն մըգտարը բէք ճէսիմ օլտուղընտան, լայըգը վէճհ իւզրէ օ միսիլլիւ մէք- թուպլարա տիգգաթ օլունմազ միւմքին օլամազ ։

Լարթիկ .— Սէնի նէ՞ զէման կէօրիւրիմ ։

Վէրտիէ .— Պու աքշամ ։

Լարթիկ .— Նէրէյէ կէլի՞րմիսին ,

Վէրտիէ .— Էվվէթ, Պէրանժէ սօգաղընտաքի տաիրէմէ կիտէյիմ, մուախխա- րէն կէլիրիմ—տէյիպ. աճէլէթէն պիր բուսուլա եազըպ զարֆա գօյտու, վէ իւզէ- րինի եազըպ տիշարը չըգտը ։ Մէքթուպը պիրիսինէ վէրիպ Մօրիսին էվինէ կէօն- տէրտի, վէ քէնտիսի տէ Անկիէն սօգաղընտաքի բօսթախանէյէ կիթտի ։

38

Պէյնլէրինտէ մուգարրէր օլտուղու վէճհ իւզրէ, զարֆըն իւզէրի եազըլմըշ պիր մէքթուպ բօսթախանէտէ Վէրտիէյի պէքլէմէքտէ օլուպ, մէքթուպը ալըպ հէման էվինէ կիթտի աչտը ։

Մէքթուպը մէզքիւրըն միւնտէրիճաթընըն ասլա անլաշըլմազ սուրէթտէ օլմա- սընա նազարէն, անախթար իլէ եազըլմըշ մէմուլիյլէ, մուգաբէլման զիքրի կէչէն անախթարտան, եանի տէլիքլի քեաղըտտան ալըպ, մէքթուպըն իւզէրինէ գօյտու վէ տէլիքլէրէ թէսատիւֆ իտէն իպարէլէրի օգուտը քի, պէրվէճհը զէյլ մէալտէ իտի .

«Վագթի զայի էթմէ [illegible] Արման Տըբլէսլէն [illegible]»

Գալատէքի մէքթուպը օգուտըգտան սօնրա, Վէրտիէ քէնտի քէնտիյէ :— Լօնտրատաքի չէրիքիմիզին հագգը վար ըմը. վագըա պիր տագըգա պիլէ ֆէվթ իթմէմէկ կէրէք, Մարի Պրէսսօլը մահվ իթմէկէ մէտար օլաճագ օլան Մօրիսին նի- քեահընըն իճրասընա տէյին Գօնթ Իվանըն օրթաղը օլան Սիմօնը մէյտանտան գալ- տըրմագլըղըմըզ իճապ իտէր—տէյիպ, պիր թագըմ էնտիշէլէրը

միւհթէվի շիշէլէր իլէ տօլու օլան գարանլըգ վէ քիւչիւք պիր օտայա կիրէրէք լամպայը եագտը, եիւզիւնէ ճամտան պիր սուրաթ թագտը, վէ պիր շիշէնին իչինտէ պու- լունան աչըգ սարը պիր սույը կէօզլէրէն կէչիրտիքտէն սօնրա.

—Տահա տէրէճէի մաթլուպէտէ խալիս տէյիլ. եարըն պիր տահա իմպիքտէն կէչիրմէլի—տէյիպ, վէ հէր չէյի սըրասընա գօյուպ, ճամ սուրաթը չըգարտը, եա- թագ օտասընա կէչտի, եաթաղընը եօնէ չէքտի, մայիւմ օլան եայա տազունտը, բէնչէրէլէրի Թամբլ սօգաղընա նազըր օլան իքինճի գաթտաքի տաիրէսինէ էնտի, քէնտի բաշիպ գըյաֆէթինի կիյինտի, եիւզիւնէ պիր չօգ չըզկըլար թէրսիմ իթտի, պաշընա պէյազ էյրէթի սաչ կէչիրտի, մաւի ճամը կէօզլիւքլէր թագտը վէ պիր իխ- թիյար քէօյ գարաղը հալինէ կիրտի, վէ թավր ու հալինի պիւսպիւթին թէպտիլ իթմէք իւզրէ թէրքսի ֆիլ տիշէի գալընճա պիր պասթօն ալըպ, գօլթուղընըն ալ- թընա տախի կէօյա գուլլանա գուլլանա եարըրթգլարընըն ուճլարը գըվրըլմըշ պիր տուա քիթապը ըգըշտըրըգտան սօնրա, պուլվարա չըգան գարուտան տիշարը չը- գըպ, Սիւրէն սօգաղընա Լարթիկին խանէսինէ ազիմէթ իթտի ։

Լարթիկ՝ րէֆիգի Վէրտիէյի թամամա պէքլէմէքտէ օլտուղընտան, սուֆրայա օթուրտըլար վէ միւսահէպէթէ պաշլատըլար ։

Լարթիկ .— Միշէլ Պրէմօնտան մէքթուպ վա՞ր մը իմիշ ։

Վէրտիէ .— Վար իմիշ ։

Լարթիկ .— Նէ՞ եազըյօր ։

Վէրտիէ .— Եազտըգլարը բէք մէմնուն օլաճագ չէյլէր տէյիլ ։

Լարթիկ .— Նա՞սըլ ։

Վէրտիէ .— Արման Տարվիլին վարիսլէրի քիմլէր օլտուղընը անլամագ իւզրէ Ֆրանսա սէֆարէթինին թահգիգաթա միւպաշէրէթ իթմէսինտէն գօրգույօր. քէ- զալիք վարիսիզ գալմըշ օլան միլեօնլարճա պիր միրաստան Ինկիլիզ գազէթալարը- նըն պահս իթմէսինտէն ինթիրազ իտիյօր ։

Լարթիկ .— Պու տէտիքլէրին մէվգըի էճրայէ գօնուլապիլմէք իչին, վասի- յէթնամէնին հիւքիւմսիւզ թէպտիլ օլունմըշ օլմասը լազըմ կէլիր. Միշէլ Պրէմօն իսէ պէօյլէ պիր թէպտիլին իճրա օլունմայաճաղընա պիլզի սուրէթը գաթիյէտէ թէմին իթմիշ իտի ։

Վէրտիէ .— Շիւպհէսիզ. վէ լաքին, տիգգիմ չէքիլմիշ տէ օ գատար վէլվէլէ- ճի պիր ատամ տէյիլ տիր. սանա շիմտիքի սէօյլէտիքլէրիմի եազմըշ իսէ, էլպէթթէ քի պիր թարաֆտան սուրէթը սահիհտէ գուլաղընա պիր չէյ չալընմըշ տըր քի, եազմըշ տըր ։

Լարթիկ .— Սէ՞ն նէ զէման մէքթուպ եազաճագսըն ։

Վէրտիէ .— Նէմէքտէն գալգտըղըմ կիպի—տէտի ։

Ֆիլհագըգա թաամընը պիթիրիր պիթիրմէզ, Մօրիսին միւսավիւնէ պէքլէտիքլէ- րի սըրատա, Վէրտիէ տէօրթ քէօշէ չըզգըլը պիր քեաղըտ ալըպ, վէ օ քեաղըտըն իւզէրինէ տէլիքլի անախթար քեաղըտը գօյուպ, պէր վէճհը զէյլ եազտը.

«Հէր չէյ էյի կիտիյօր պուրատա. Նասըլ քի մուգաբէլման տախի եազըլմըշ ի- տի. Հազիրանըն իպթիտալարընտա հէր չէյ պիթէր. վէֆաթա տաիր էվրագըն ֆօթօղրաֆլարընը էլէ կէչիրէճէյիզ ։ Իշ պիթտիքտէն սօնրա կէլիպ սէնի պուլապիլի՞ր

«մէյիզ, վէ պիզիմ կէնճ արգատաշը մէզքիւր խուլասալարը ալմագ իւզրէ Բարիսէ
«պրագմալը՞մըյըզ. եազ պանա. սօնրա կէլիր պիզի Լօնտրատա պուլուր. ճասուս
«գարը պիզի եօրույօր. միւթէէսսիֆէն գաբանտատա թութուլմըշ կիպի իզ. պինա-
«էն ալէյհ պիր ան էվվէլ տէօնմէք խայրլը օլուր. չարշէնպէհ կիւնիւ ճէվապ պէք-
«լէրիմ. Անկլէն սօգաղընտան կիտէճէք ալըըմ. տախմա Ի. Ժ. Գ. 50. հրուֆաթը-
«նը գօյ ։»

Վէրօնիք պէրվէզէը պալա տէլիքլէրին իչինի տօլաշըրտըգտան սօնրա, տէլիքլի
քեաղըտը գալտըրըբ, պօշ եէրլէրի տախի պէրվէզէը գիւր տօլտուրտու ։

Ազիզիմ,

Հէր շէյ սըրասընտա. հիչ պիր թէհլիքէ գալմատը. գարըմ եայէ կիտտիյօր. լա-
քին պէն ղուտուրտուր սըգըլըյօրըմ. Նասըլ քի եազմըշ իտիմ, վէ Նասըլ քի մուգատտէրտէն
օլըում թարաֆընտան տախի եազըլմըշ իտի. մէվսիմը պաշհարտա եանի հաղիքատէն
եուրտուրտուրուն մէմլէքէթիմիզէ կէօթիւրմէկէ նիյէթ իտիյօրըմ. օ վագըթա գատար
թահթը միւհաֆազատա օլան իշլէրիմ թէմիզլէնիր, վէ հէր շէյ ղիպպէ օլտուղըն-
տա էմին իմ. մալիւմ օլան քէֆալէ տուլէ, ճէրէյան իտէն մուհաքէմէտէն եավըրըմ
խուսուսլարընը պիր ան էվվէլ եէնէ կէօռէճէյի՞զ մի տէյու սուալ իտիյօրսըն ։ Կէչի-
րէճէյիմիզ շիւպհէ եօգ. էկէր պէնի մէհմուն իթմէք իսթէրսէն, զիհնիմի մէշղուլ
իտէն իշ ղիպպէտէն պիր ազ վագըթ սօնրա կէլէճէք տէյէ կէօրիւփ հէմշիրէնին նէրէտէ
օլտուղընը անլայարագ, կիտիփ տամատընը ղուտուրտուր... վէ շու հալտէ պէնիմ
չօճուղը պուրատա պրագմագ ույա՞ր մը. տահա չօգ կէնճ տիր. պէքլէտիյօր տա չօգ
տըր. լաքին Վէրէնիք խուլասալարը ալմագ վէ վագըթ գազանմագ իւզրէ Բարիսէ պիր
միւտտէթ տահա պըրագմալը զանն իտէրիմ. պրագմալը՞մըյըզ եազ պանա. սօնրա կէ-
լէր տէրհալ պէնի եա Անվէրսէ վէ եա Լօնտրատա պուլուր ։ Գայըն վալիտէմ, օ
ճասուս գարը պէնի եօրույօր. միւթէէսսիֆէն գաբանտա պիզի տութուլմուշ
թութուլմուշ կիպի իզ. Թէհամմիւլ օլունըր շէյ տէյիլ. պինաէն ալէյհ պիր ան էվվէլ
Բարիսէն տէօնմէք միւմքին օլսա խայրլը օլուր. ինթիզար տըր քի ըստըրապըմ կիւ-
քիւնչիւք գըզըմը կէօրմէկէ կիտէրիմ. սէնտէն ճէվապ պէքլէրիմ. Անկլէն սօգաղընտան
կէչէրքէն, Պագ սօգաղընտաքի տօստումը կէօրտիւմ. սէլամ իտտիլէր. սըրարըշը-
նը կէտէր ալըրըմ. պէօյլէ սըրարըշաթընըն իճրասընա տախի հազըրըմ, վէ կէօնտէ-
րիլէճէք բաքէթին իւզէրինէ Ի. Ժ. Գ. 50 հրուֆաթընը գօյաճաղըմ ։

Ֆամիլեայա սէլամ

Տօսթըն
Բ. ՄԱՐԹԷՆ

Շէօյլէճէ էքմալ իթտիքտէն սօնրա, Վէրօնիք մէքթուպը տիւրտիւ զարֆըն ի-
չինէ գօյտը. վէ պէր վէճհի զիր իւզէրինի եազտը ։

Մ. Գ. Է. Զ. 21

Բօսթախանէտէն ալընըլաճագ տըր ։

ՌԷՃԷՆԹ-ՍԹՐԻԹ
ԼՕՆՏՐԱ

—Պու աղշամ կիտէր իքէն պու մէքթուպը բօսթա գութուսընտան պիրինէ
աթըվէրիրիմ, եարընքի բօսթա իլէ կիտէր—տէյիփ, մէքթուպը քիթապըն իչինէ գօ-
յտու ։ Զարֆըն քէնարը քիթապտան պիրազ թաշմըշ իտի. Վէրօնիքին գուլլանմըշ
օլտուղը զարֆ, տար վէ ուզուն վէ գալըն վէ գօյու սարը քեաղըտտան եափըլմըշ
պիր զարֆ իտի ։

Լարթիկ.— Տըգգաթ էթ, տիւշիւրմէյէսին ։

Վէրօնիք.— Քիթապ սըգըշտըրըր, գայմազ, գօրգմա—տէյէրէք սաաթա պագ-
մագտա իտի. սաաթ տօգուզ պուչուգ օլտուղը հալտէ, Մօրիս հէնուզ կէօրիւնմէ-
միշ իտի. բէքիգլէրի պէքլէմէքտէ իտիլէր. սաաթ օնտա գաբու վուրուլըփ, Տօ-
մինիք գօշտու աչտը. կէլէն Մօրիս օլուփ, Վէրօնիքէ խիթապէն.
—Մէքթուպըմը ալտըմ գօշարագ կէլտիմ. նէ՞ վար, էյի՞ մի, ֆէնա՞ մը ։
Վէրօնիք.— Շիմտի նէ օլտուղընը անլարսըն. օթո՛ւր ։
Մօրիս.— Մատամ Տիւպիէֆին գաբու վէ բէնճէրէլէրինի թահրիր իթտինի՞զ մի ։
Վ՛րօնիք.— Էվվէթ, հաթթա օ խուսուսա տաիր պիր շէյ տանըշմագ իգթի-
զա իթտիյինտէն, օ բուսուլայը կէօնտէրմէկէ մէճպուր օլտում ։
Մօրիս.— Իշլէր սըրասընտա՞ մը ։
Վէրօնիք.— Ղայէթ սըրասընտա ։
Մօրիս.— Լազըմ կէլէն մալիւմաթը իսթիհսալ իտէպիլտինի՞զ մի ։
Վէրօնիք.— Հէր կէօնա մալիւմաթը լազըմէյի սուրէթը յալըզ էտ իսթիհսալ
իթտիք... եարըն մէքթէպին խարիթասընը չըզաճաղըմ. Սիմօնըն մէքթէպտէ եաթ-
տըղընը, վէ օտասընըն անախթարընըն կէճէ կիւնտիւզ գաբունըն իւզէրինտէ պու-
լունտուղընը պիլիրիզ, վէ պաղչէտէն կէչէրէք օտասընը գօլայճա պուլապիլէճէյիմի-
զէ էմին իզ ։
Մօրիս.— Էյի, պունլար հէպ սըրասընտա ։
Վէրօնիք.— Պունլար սըրասընտա ամմա, սըրասընտա օլմայան ճիհէթ տէ վար
—տէյիփ, Ֆօնթ Իվանըն Սիմօնա եազմըշ օլտուղը մէքթուպը Մօրիսէ ուզաթտը ։
Մօրիս.— Նէ՞ տիր օ քեաղըտ ։
Վէրօնիք.— Օգու ։
Մօրիս եէքէ նազարտա մէքթուպը օգույուփ գաշլարընը չաթտը ։
Լարթիկ.— Էյ նէ՞ տիւշիւնիյօրսըն, նէ՞ ֆիքրտէսին—տէյու սուալ իթտի ։

39

Մօրիս.— Նէ՞ մի տիւշիւնիյօրըմ. սիզին տիւշիւնտիւյինիզի տիւշիւնիյօրըմ ։
Ֆօնթ Իվան Բարիսաէ օլուփ, Սիմօն իլէ միւնասէպէթտէ պուլունույօր, Մարի Գը-
րէսսօլ իլէ Ալպէր տը Ժիպրէտէն պահս իտիյօր, վէ պիզիմ գուրտուղումուզ պինա-
լարը եըգըփ խարապ իթմէք իսթէյօր. Թէհլիքէլի շէյ, վէ լաքին պու մէքթուպ
սիզին էլինիզէ նա՞սըլ կէչտի ։
Լարթիկ.— Մէքթէպտէ Սիմօնըն օտասընտա պիր մասանըն իւզէրինտէ կէօր-
տիւմ ալտըմ ։
Մօրիս.— Գըսմէթիմիզ վար իմիշ ։ Ֆօնթ Իվանըն սագլամտըղը, եօլճուլըգտա
պուլունտուղը եալան օլտուղը, վէ էլիմտէն Մարիյի ալըրմագ իչիւն Ալպէրին թէ-
տապիրինէ չալըշտըղը կիւն կիպի աշիքեար օլտու ։
Վէրօնիք.— Էօյլէ՞ մի զանն իտիյօրսըն ։
Մօրիս.— Շիւպհէ՞ մի վար. չօգ սիւրմէզ, նէ՛ եափմագ լազըմ կէլտիյինի գարա-
րլաշտըրըրըզ ։

Վէրտիէ .— Նա՞սըլ :

Մօրիս .— Եարըն Սիմօնըն արգասընը գօվալայըմ, նէրէյէ կիթտիկինի անլա-մալըյըմ :

Լարթիկ .— Օնու պէն տէրէօհտէ իտէրիմ :

Մօրիս .— Պէն իսէ Գօնթ Իվանըն մէյտանտան գալտըրըլմասընա իհթիյաճ կէօրմէմիշ իտիմ . . . պէն իսէ պու իշէ գարըշմագ իսթէմէմիշ իտիմ . իհթիմալ տըր քի եարընա գատար պիւսպիւթին թէպտիլը էֆքեար իտէյիմ :

Վէրտիէ .— Հա՛, սէն տէ պիզիմ ագլըմըզա կէլիյօրսու՞ն եա :

Մօրիս .— Կէչէն տէօնէն նէ օլտուղընը անլայամազ օլուր իսէմ, պէն տէ սի-զին ագըլընըզա ույամաղըմա շիւպհէ եօգ :

Լարթիկ .— Գօնթըն մագսատը նէ՞ օլապիլիր :

Վէրտիէ .— Տիւզճէ իքի աշըգը հիմայէ վէ թէսահուպ էթմէք օլաճագ տըր :

Մօրիս .— Անլամաճա պիր մագսատ . չիւնքի Մ. տը Ժիպրէ՝ օղլունըն Մարի իլէ էվլէնմէսինէ հիչ պիր վագթ րազը օլմայաճագ տըր :

Վէրտիէ .— Քի՞մ պիլիր : Մարի Պրէսսօլ, քէտէրինի պիր մէչհուլիյէթը միւհ-լիքէտէն գուրթարմագ իսթէր, քէնտիսինի էրիտիպ պիթիրմէքտէ օլան պիր աշգ ու սէվտայը ֆէտա իտէպիլիր . . . տիկէր թարաֆտան Մ. տը Ժիպրէ տախի օղ-լունըն հայաթընը գուրթարմագ իսթէր շարագ ու շազապընտան սարֆը նազար իթմիշ օլապիլիր : Պէն Գօնթ Իվանըն հարէքեաթընտան պունը անլարըմ . վէ շու անլայըշըմ սուրէթը գաթիյէտէ սահիհ տէյիլ իսէ պիլէ, մուվաֆըգը ագլ ու մաս-լահաթ տըր զաննը իտէրիմ :

Մօրիս .— Հէր հալտէ Գօնթ շու հարէքեաթըյլա, պիզիմ պունճա զահմէթլէ գուրմուշ օլտուղըմըզ պինայը եըգըպ եէր իլէ եէքսան իտէպիլիր : Գօնթըն մագ-սատը հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պիզճէ թէհլիքէլի վէ զարարլը տըր :

Լարթիկ .— Աճապա նէ՞րէյէ կիթմիշ սագլանմըշ տըր :

Մօրիս .— Օնու սէն պիլմէլիսին :

Լարթիկ .— Անլայամաղըմ . . .

Մօրիս .— Սիմօնա կէլինճէ, պիր ան էվվէլ մէրգումէյի մէյտանտան գալտըր-մագ շայէթ էլզէմ տիր . հազը՞րմըսընըզ, Վէ՛րտիէ :

Վէրտիէ .— Տահա հազըր տէյիլիմ, տահա իքի իւչ կիւնէ տէկին թէրթիպ էթ-մէքտէ օլտուղըմ շէյլէրի իգթիզա էթտիյի մըգտարտա սիզէ վէրէպիլիրիմ :

Մօրիս .— Զարուր էթ . նիքեահըմըն մուգավէլէնամէսինին պիր հաֆթայա գատար իմզալանաճաղընը ունութմա :

Լարթիկ .— Եարըն կէօրիւշէճէ՞քմիյիզ :

Մօրիս .— Էվվէթ . լաքին ագշամ, հաթթա կէճ վագթ . չիւնքի Պրէսսօլըն էվինտէն կէճ չըգաճաղըմ . նէ՞րէտէ պուլուշալըմ սիզի :

Լարթիկ .— Իքիմիզ տէ սէնի պուրատա պէքլէրիզ :

Մօրիս .— Սիմօնըն կիւնտիւզ նէ՛ եափմըշ օլտուղընը պունա ագշամ սէօյլէյէ-պիլէճէ՞քմիսինիզ :

Լարթիկ .— Նօգթասը նօգթասընա :

Մօրիս .— Օ հալտէ եարըն կէօրիւշիւրիզ . պէն կիտիյօրըմ :

Վէրտիէ .— Պէն տէ շիմտի կիտէճէքտիմ . . շու գըյաֆէթտէ սէնին իլէ պէ-րապէր սօգագտա կէզմէք իչիմ կէլմէզ :

Մօրիս .— Էվվէթ, պու գըյաֆէթի կիյինմիշ օլտուղըմա թէէսսիւֆ իտէրիմ, չիւնքի պու գըյաֆէթ թանըմըշ վէ պիլինմիշ պիր գըյաֆէթ տիր :

Վէրտիէ .— Օ պիլտիկլէրի գըյաֆէթ տահա կէնճ սըֆաթլը վէ գավի կէօս-թէրիշլի րահիպ Մէրիսին գըյաֆէթի իտի . պէլի պիւքիւլմիշ վէ իխթիյարլըգտան տըրըլանմըշ օլան շու քէօյ բաբասընըն գըյաֆէթինի թանըյան օլամազ, րա-հաթ օլ :

Մօրիս տիշարը չըգտը . պիրազ սօնրա Վէրտիէ տախի օմուզլարընը տիշարը չըգարարագ վէ տէյնէյինէ տայանարագ չըգտը կիթտի : Սաաթ օն պիր իտի :

*

* *

Մատամ Րօզիէ քէնտինճէ պիր խաթթը հարէքէթ իթթիխազըյլա քեաֆֆէի մահալլէլէրի բէյ տէր բէյ թէֆթիշ էյլէտիյի միսիլլիւ, օ կիւն տախի, Ժօզէ վէ Մարթէլ վէ Կալուպէ վէ Սիլվէն Գօրնիւ իլէ Թէրն մահալլէսինի տօլաշմագտա իտի :

Միւրատը պիւթիւն Բարիսի էլէքտէն կէչիրմէք օլուպ, լօգանթալարը, տէօշէլի օլարագ քիրայա վէրիլէն էվլէրի վէ օտալարը հատտէ թէտգըգտէն կէչիրմէքտէ վէ պու տէրէճէ շայէթ վէ իգտամաթըն սէմէրէսիզ գալմասը քէնտիսինէ շայըը ջապիւ կէօրիւնմէքտէ իտի :

Ժօզէ իլէ Մարթէլ, իք ագշամը պիւթիւն կէճէ կէզմիշ օլուպ, իսթիրահաթա միւհթաճ օլտուգլարընտան, սաաթ եէտիտէ մէրգումանըն իզն վէրտի, վէ Սիլվէն իլէ Կալուպէյի եանընտա ալըգօյտու : Քէնտիսի տախի սապահտան պէրու այագ-տա օլտուղընտան, թագաթը գալմամըշ իտի իսէ տէ, եօրղունլըղա կէօյիւս վէրէ-րէք, խանէսինէ ավտէթտէն էվվէլ, Րուլ սօգաղընտա վագը օլան իքի իւչ գու-մարխանէյի տօլաշմագ վէ բօլիս իտարէսիյլէ միւնասէպաթը խաֆիյէտէ պուլընըպ, մէզքիւր մահալլէրին միւշթէրիլէրինտէն օլան քէսանտան պազը մէրթէպէ մալիւ-մաթ ալմագ իսթէտի :

Մատամ Րօզիէ թէպտիլ գըյաֆէթտէ օլմայըպ, սատէ վէ ֆագաթ զարիֆ պիր էլպիսէ կիյինմիշ իտի : Սիլվէն Գօրնիւ՝ հիւքիւմէթ սէֆինէլէրինտէքի թայֆէ-նաղըրը, վէ Կալուպէ տախի ատի թայֆէ էլպիսէլէրինի կիյինմիշլէր իտի . չէօյլէ-քի, շու իւչ քիշինին հէր քիմ կէօրէճէք օլսա, խաֆիյէ մէմուրը օլտուգլարընը խա-թըրտան կէչիրէմէզ իտի : Էմէ Ժուպէր՝ րէֆիգլէրինի Թէրն ճատտէսինտէքի լօ-ղանթալարտան պիրինէ կէօթիւրիւպ, պալատէ պէյան օլունան գումարխանէլէրի տօլաշմագ իսթէրէ, սաաթ տօգուզտա մէրգումանտան այրըլտը, վէ օրատա պէք-լէմէլէրինի թէնպիհ էյլէտի : Հէր թարաֆա կիրիպ չըգըպ, մէրագլը պիր գումար-պազ կիպի, օյուն մասալարընըն իւզէրլէրինէ պիր գաչ պէշէր ֆրանգլըգլար ֆըր-լաթըրվէրմէքտէ իտի : Անճագ շու տէվրտէն տախի պիր նէթիճէյէ տէսթրէս օլամա-մըշ, սաաթ օն պուչուգտա րէֆիգլէրինին նէզտինէ ավտէթ էյլէտի, վէ մէրգու-մանը պէրապէր ալըպ Սէնթ-Օնօրէ ճատտէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտի :

Իւչիւ տախի եավաշ եիւրիւմէքտէ իտիլէր : Մատամ Րօզիէ՝ Սիլվէն Գօրնիւնին գօլունա կիրմիշ վէ Կալուպէ տախի եանլարընտան եիւրիւմէքտէ իտի : Շունտան պունտան գօնուշարագ սաաթ օն պիրէ տօղրու Սէնթ-Օնօրէ ճատտէսինէ մուվա-

սէլէթ իլթոլէր · մէզքիւր ճառոէ քիւպզարէ մախսուս պիր մահալլէ օլտուղըն-տան, տիւքքեանլարըն հէման քեաֆֆէսի գաբանմըշ իտի · Կալուպէ պիր թիւ-թիւնճի տիւքքեանընըն զըրմըզը ֆէնէրինի կէօրտիւքտէ ·

—Պու ֆէնա տէյիլ, չունքի էլլի սանթիմլիք թիւթիւն ալայըմ · սիզ իւէրլէ-յին, պէն սիկարամը եագայըմ տա սիզէ եէթիշիրիմ—տէտիքտէ, մատամ Ռօզիէ·

—Պիզ Ռուաեալ սօգաղընտան պուլվարա չըգաճաղըզ—տէյիւ ճէվապ վէրէրէք, Սիլվէն Գօրնիւ իլէ եօլունա տէվամ իթտի :

Հէմ իքսիր վէ հէմ տէ թիւթիւն սաթըլմագտա օլան մէզքիւր տիւքքեանտա հիչ պիր միւշթէրի օլմայըպ, տիւքքեանճը՝ իքսիր տէսթկեահըընըն պաշընտա ույու-մագտա վէ գարըսը տախի թէրազիսինին վէ սիկարա՝գութուլարընըն պաշընտա օ-գումագտա իտի :

Կալուպէ էլլի սանթիմլիք պիր բաքէթ թիւթիւն իսթէտիքտէ, տիւքքեանճը գարը արգասընտաքի կէօզտէն բաքէթի չըգարմագ իւզրէ քիթապը պրագըպ ·

—Ֆէնա տէյիլ · օ ճընստան եօգարտա գալմամըշ · պիրազ էվվէլ չու թէնպէլէ մաղազատան չըգարմասընը պարի սէօյլէ՞մէմիշ օլսամ · լաքին գըմըլտանմաղա իւ-չէնիր · Թի՛մօժէն, հո՛ւ, Թի՛մօժէն :

Գօճասը Թիմօժէն ույգուսընտան սըչրայըպ .— Նէ՞ վար, նէ՞ օլույօր—տէյիւ սիւվալ իթտի :

Գարը .— Նէ՞ օլաճագ, էլլի սանթիմլիք բաքէթլէրտէն եօգարտա գալմամըշ, չարուգ էն աշաղը տա մաղազատան կէթիր · սէն միւթէմատիէն ույույօրսըն, պէն տէ տիւքքեանը եալընըզ պըրագմայօրըմ քի— վէ միւշթէրիյէ խիթապէն .— Աֆֆ պույըրունուզ էֆէնտիմ, շիմտի կէթիրիր—տէտի :

Կալուպէ .— Բէք ալա, պէքլէրիմ :

Գարը .— Օթուրունըզ :

Կալուպէ .— Զարարը եօգ, տիլլէրիմ գուվվէթլի տիր—տէյիփ, Թիւթիւնճի պօշալթմագ իւզրէ գութուսընը ճէպինտէն չըգարմագտա իքէն, նակէհան արա-լըգ օլան գաբու պիւսպիւթիւն աչըլըպ, պէյազ սաչլը, գամպուրը չըգմըշ, վէ ֆիւ-տիշի թէքէլի պիր տէյնէյէ տայանմըշ իխթիյար պիր բաբա իչէրի կիրտի · Կալուպէ կէւէշի կիւզէլ իչէրի կիրէնէ պագտը :

40

Տիւքքեանճը գարը՝ իխթիյար բաբասա նէ խիթէտիյինի սիւվալ իթտիքտէ, մէր-գում եիրմի պէշ սանթիմլիք պիր մէքթուպ բուլը իսթէտի · Բաբասընսէսի տիթրէ-մէքտէ իտի · Կալուպէյէ չու հալ պիրազ ղարիպ կէօրինմէքլէ տիգգաթը աըթըր-տը · Բաբաս տուա քիթապընը տէսթկեահըն իւզէրինէ գօյուպ, արասընտան սարը եափըշտըրըլտըգ վէ ուզուն պիր զարֆ չըգարտը վէ ալմըշ օլտուղը բուլը իւզէրինէ-տան սօնրա, թէշէքքիւր իտիպ տիւքքեանտան չըգտը :

Բէնչէրէտէն արգասընտան պագմագտա օլան Կալուպէ՝ բաբասըն մէզքիւր զարֆը տիւքքեանըն եանընտաքի բօսթա գութուսընա աթտըղընը կէօրտիւ :

Պու սըրատա թիւթիւնճի էլինտէ պիր չօգ քիւչիւք բաքէթլէր իլէ եօգարը

չըգմագտա օլուպ, Կալուպէ պիր թանէսինի ալըը, վէ գութուսընա պօշալթըգ-տան, վէ չուպուղըընը տօլտուրտըգտան սօնրա տիւքքեանտան տիշարը չըգտը : Ճօնտէն եիրմի ատըմ մէսաֆէտէ բաբաս եինէ տէյնէյինէ տայանմըշ եիւրիւմէքտէ իքէն, պօշ պիր արապա կէլմէքտէ օլտուղընտան, բաբաս արապաճըյա պէրրագ վէ գուվվէթլի պիր սէս իլէ պաղըրըպ վէ արապայը տուրտուրթըպ իչինէ աթ-լատը :

Կալուպէյի պիր հէյէճան տըր իսթիյալ իտիպ, պիրտէն տուրըվէրտի վէ քէն-տի քէնտիյէ .— Ալլահ պէլասընը վէրսին · պու սէս Բօր–Ռուէթէյլտէ Գայիւօնըն մէյխանէսինտէ իշիթմիշ օլտուղըմ սէս տիր · · · —տէտի · Պու մատտէ էլէքթրիգ չի-բարէսի կիպի սիւրաթլէ ֆիքրինտէն կէչտի իսէ տէ, բաբաս չու միւտտէթը գալի-րարէսի կիպի սիւրաթլէ ֆիքրինտէն կէչտի իսէ տէ, բաբաս չու միւտտէթտէ գալի-լէ զարֆընտա արապայա պինմիշ, վէ արապաճը հայվանլարընը գամչըլամագա պաշ-լամըշ իտի :

Կալուպէ եինէ քէնտի քէնտիյէ .— Ալլահ պին քէրրէ միւսթահագգընը վէր-սին · Լարթիկին չէրիքի իտի · բաշիպ Մէրիս իտի · եինէ էլտէն գաչըրտըգ—տէյէ-րէք, գօշմաղա պաշլատը :

Արապա սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իթմէքտէ իտի : Կալուպէ պիրտէն պիրէ տուրտը վէ էլինի ալընա վուրարագ ·

—Ամմա տա աճմագ ըմըշըմ հա՛ · արգասընտան գօվալամագ նէ՞յէ եարար · · · գօվալամասամ տա եինէ եագալայաճաղըմ :

Արապա Ռուաեալ սօգաղընտան կէչիպ, Սէնթ Օնօրէ ճատտէսինի թութտուր-մըշ իտի : Կալուպէ արապանըն արգասընը պրագըպ, աճէլէթլէ պուլվարա տօղրու կէլտի : Մատէն մէյտանընըն քէօշէսինտէ տուրմըշ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլան մատամ Ռօզիէ իլէ Սիլվէն Գօրնիէյի պուլարագ ·

—Գախթըմըզ եօղըմըշ, հագըգաթէն եօղըմըշ, հիչ եօղըմըշ · կազըն այտընը-ղընտան, խաֆիյէ Էմէ Ժուպէր՝ Կալուպէնին չէհրէսինին պօզուգլըղընը ֆէրգ իտիպ ·

—Նէ՞ վար քի :

Կալուպէ .— Նէ՞ օլաճագ · գան չու քի, պէն ատէթա հայվան ըմըշըմ · տա-յաղա միւսթահագգըմ · սաչլարըմը եօնաճաղըմ կէլիյօր :

Ռօզիէ .— Նիչի՞ւն :

Կալուպէ .— Նի՞չիւն օլաճագ · շիմտի եաբմա բաշիպի կէօրտիւմ, վէ օ խա-պիս եինէ ավուճըմըն իչինտէն եըլան կիպի գաչտը :

Ռօզիէ .— Վէրտիէյի՞ մի :

Կալուպէ .— Էվվէթ . . . իխթիյար քէօյ բաբասը գըյաֆէթինտէ · սէսինտէն թանըտըմ ամմա, կէճ գալտըմ—տէյիփ, վուգուփ հալի հիքեայէ էյլէտիքտէն սօնրա·

Ռօզիէ .— Թիւթիւնճի տիւքքեանընըն եանընտաքի բօսթա գութուսընա պիր մէքթո՞ւպ մը աթտը տէտին :

Կալուպէ .— Էվվէթ, սարը զարֆը վէ իւզէրինէ եիրմի պէշ սանթիմլիք բուլ եափըշմըշ պիր մէքթուպ · եիւզ մէքթուպըն իչինտէ կէօրսէմ թանըյաբիլիրիմ :

Էմէ Ժուպէր պիր միւտտէթճիք միւթալաատան սօնրա ·

—Իքինիզտէն պիրի տէրհալ եա պիր էճզաճը եա պիր աթթարա կիտսին պիր չանագ ճօգուէ ալսըն :

Սիլվէն անլամատըղընտան .— Խօքսէ՞ մի ։

Բօզիէ .— Էվվէթ Խօքսէ . հանիա գուշ թիւթարլար իսէ ։

Սիլվէն .— Վագթ կէճ , տիւքքեանլար գաբալը իսէլէ՞ր ․

Բօզիէ .— Սըֆալթը մէմուրլյէթինէ ախտ օլան ալամէթի կէօսթէրիր , տիւք-քեանը աչտըրըրսըն ․

Սիլվէն .— Կիտիյօրըմ ։

Բօզիէ .— Սէնթ Օնօրէ սօգաղընըն քէօշէսինտէ պիգի պուլուրսըն ։

Սիլվէն .— Բէք ալա—տէյիփ , մուֆարագաթ էյլէտի ։

Բօզիէ .— Սէն տէ , Կա՛լուպէ , օմնիպիւս իստաբէսինտէն պիր սիւբիւրկէ պուլ վէ ուգունճալարընտան պիր գաչ թէլ գօբար կէթիր ։

Սիլվէն .— Հէր նէ գատար նէ եաբաճաղընը անլայամատըմ իսէ տէ , պաշ իւս-թիւնէ—տէյիփ , հէման գօլլարընը կէրէ կէրէ խըրլամագտա օլան սիւբիւրիւճիյէ խիթապէն ․

—Աճապա պիր սիւբիւրկէ պուլընը՞ր մը ։

Սիւբիւրիւճի .— Պուլունըր , նէ՞ եաբաճագսըն ։

Կալուպէ .— Պիր գաչ թէլ գօբարմագ իսթէր իտիմ ։ Բաբասընը վէրիրիմ , մա-լի՞ւմ եա ։

Սիւբիւրիւճի .— Բարա վէրմէկէ տէյմէզ ․ ա՛լ սանա եէնի պիր սիւբիւրկէ , իսթէտիյին գատար գուլլան—տէյիփ , ճէտիտ պիր սիւբիւրկէ կէօսթէրմէքլէ , Կա-լուպէ էն ուգունլարընտան պիր գաչ թէլ գօբարտը վէ սիւբիւրիւճինին էլինէ պիր էլլի սանթիմլիք սըգըշտըրըփ , հէման մատամ Բօզիէնին նէզտինէ ավտէթ իթտի , վէ թէլլէրի կէօսթէրէրէք .— Իշթէ արատըղընը պուլտըմ ։

Բօզիէ .— Պիր տէ պըչաղըն վա՞ր մը ։

Կալուպէ .— Շիւպհէ՞ մի վար ․ պըչաղըմ , չուպուղըմ վէ թիւթիւն գութում , պունլարտան այըրլամամ ։

Բօզիէ .— Վէր պըչաղընը ։ Սէնթ Օնօրէ սօգաղընա կիտէլիմ—տէյիփ , եիւ-րիւմէկէ պաշլատըլար ․ եօլտա , սիւբիւրկէնին թէլլէրինի տիւզէլթմէքտէ իտի ։ Բու-նտաչ սօգաղը իլէ Սէնթ Օնօրէ ճատտէսինին քէօշէսինէ եէթիշտիքլէրի սըրատա , սաաթ եարըմ վուրմագտա իտի ։ Թէաթրօլարտան վէ գահվէլէրտէն չըգան էհալի-նին մըգտարը էքսիլմէքտէ օլուփ , պիրազ տահա կէչտիքտէ , սօգագտա քիմսէ կէօրիւնմէյէճէյի տէրքեար իտի ։ Օն տագըգա գատար կէչտիքտէն սօնրա ,

Կալուպէ .— Սիլվէն հալա կէօրիւնմէտի—տէտիքտէ ,

Բօզիէ .— Սապր , էլպէթ կէլիր—տէյու ճէվապ վէրտիկի սըրատա , Սիլվէնին այագ սէսի իշիտիլիփ , րէֆիգլէրինէ եագլաշտը ։

Բօզիէ .— Արատըղընը պուլտը՞ն մը ։

Սիլվէն .— Պուլտըմ ամմա , խայլը զահմէթ չէքտիմ ․ խայլը գօշտըմ—տէյիփ , տըզը գաբալը քիւչիւք պէյազ պիր չանագ չըգարտը ։

Բօզիէ .— Ալէա , տէյէճէք եօգ ․ շիմտի արգամըզտան կէլին—տէյիփ , իւչիւ պիր-տէն թիւթիւնճի տիւքքեանընա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար ․ Եօլտա մատամ Բօզիէ ․

—Նիզամա մուղայիր պիր շէյ եաբաճաղըզ ․․․ էօյլէ պիր շէյ եաբաճաղըմ քի ,

մէչզունիյէթիմ եօգ տըր ․ լաքին պազէն թէտապիրը նիզամիյէյէ միւրաճաաթ իթ-մէք ուղուճ օլույօր տէյու կէօրիւյօրըմ ․․․ պու կէճէ տէսթրէս օլապիլէճէյիմ պիր գըսմէթի եարընա գատար էլտէն գաչըրապիլիրիմ ․․․ պինաէն ալէյհ , թալիմաթը ճէտիտէյէ տէկին , շու եաբաճաղըմ շէյի կիզլի թութմանըզ լազըմ կէլիր ․

Կալուպէ .— Օ թարաֆտան էմին օլապիլիրսինիզ ։

Սիլվէն .— Սիզին նէյէթինիզին էյի օլտուղընը պիլիրիզ ․ պիզիմ արատըղըմըզ նէ՞ տիր ․ պիզէ վէրտիկլէրի ազչէյի ըրզ ու նամուսըմըզլա գազանմագ , եարըմ բաբասը թութարըմագ , վէ մէրգումըն չէրիքի օլան Լարթէկի թութտուղըմըզ կիւն պիզէ վատ իթմիշ օլտուղըն տէօրթ պին ֆրանգը թահսիլ իթմէք ․․

Բօզիէ .— Սէօզիւմտէ սապիթ իմ ։

Սիլվէն .— Օնա շիւպհէմիզ եօգ ։ տիւքքեան

Պէօյլէճէ գօնուշա գօնուշա տիւքքեանըն էօնիւնէ վասըլ օլտուլար ․ տիւքքեան գաբալը օլուփ , իւսթիւնտէքի օտասա խաֆիֆ պիր ըշըգ եանմագտա իտի ։ Մէզ-քիւր օտայը կէօսթէրէրէք ․

Բօզիէ .— Շուրատա եաթըյօր օլմալը տըրլար ․ բէնչէրէյի աչապիլիրսէ ․ օնըն իչիւն պէքլէյէլիմ քի ույուսընլար ․․․ պիրազ տահա կէզինէլիմ—տէյիփ , Խիզէ տէ-իչիւն պէքլէյէլիմ քի ույուսընլար ․․․ պիրազ տահա կէզինէլիմ—տէյիփ , Խիզէ տէ-րայընըն էօնիւնտէքի գարաղօլխանէյէ տօղրու կիթտիլէր ․ գաբունըն էօնիւնտէ պիր չավուշ նէօպէթ պէքլէմէքտէ օլուփ , կէճէ վագթը շու կէլէնլէրի կէօրտիւք-տէ , տիգգաթըլճա եիւզլէրինէ պագտը ։ Բօզիէ իլէ մայէթինտէքիլէր կէրի տէօն-տիւլէր , վէ մուախարէն եինէ քէնտիլէրինին պէօյլէճէ կիտիփ կէլմէլէրինտէն թէ-լաշա տիւշմիւշ օլան չավուշա թէգարրուպ իթտիլէր ։

Սիլվէն կիւլէրէք .— Արգատաշ , պիզի գօլլայօր ։

Բօզիէ .— Կէօրիւյօրըմ . մատամ քի իչիմիզէ պիրիսինին մանի օլմասընը իսթէ-մէմ , իչէրի կիրէլիմ տէ քէնտիմիզի թանըթտըրալըմ—տէյիփ , գարաղօլխանէյէ եագ-լաշտըլար ։ Նէօպէթ պէքլէյէն չավուշ նէ իսթէտիքլէրինի սորտըգտա , Բօզիէ ճէ-պինտէն քեաղըտընը չըգարըփ կէօսթէրտի վէ չավուշ մէրգումանը իչէրի ալտը ։ Բօզիէ

Զապըթա մէմուրըյլա պաշ չավուշ գօնուշմագտա օլտուգլարընտան , Բօզիէ

քէնտիսինի մէրգումանա թանըթտըրտըգտան սօնրա ․

—Մահալլէնին աշաղը թարաֆընտա պիրազ իշիմիզ վար ․ րէճա իտէրիմ , տօ-լաշան գօլա թէնպիհ իտէսինիզ քի , պէն կէլիփ խապէր վէրինճէյէ տէկին օրատան կէչմէսին ։

41

Մատամ Բօզիէ իլէ Կալուպէ վէ Սիլվէն թիւթիւնճի տիւքքեանընա ավտէթ ի-տիփ , տիւքքեանըն էօնիւնտէ տուրտըլար ․ օտատաքի ըշըգ սէօնմիւշ իտի ․ Թիւ-թիւնճի իլէ գարըսընըն ույումագտա օլտուգլարը միւհաքքագ իտի ։

Բօզիէ .— Կա՛լուպէ , սէն պիզտէն օն ատըմ մէսաֆէտէ գալտըրըմըն իւզէ-րինտէ տուր , կէօզլէրինի վէ գուլագլարընը էյի աչ , վէ պու թարաֆա տօղրու կէլէն կէօրիւրսէն խապէր վէր ։ Եարըմ բաբասըն գութունըն իչինէ աթտըղը մէք-թուպըն զարֆընըն սարը օլտուղընա էմի՞ն մի սին ։

Կոլուպէ .— Բէք էմին իմ. եիրմի պէշ սանթիմլիք տէ բուլը օլանտ տըրքի, եճնէպիյէ կէօնտէրիլտիյինի իսպաթ իտէր ։

Րօզիէ .— Բէք ալէա, եէրինէ չէքիլ ։ Սէն, Սի՛լվէն, շու էօքսէ չանտղընը ալ—տէյիպ, չանտ աշըլտըղտա, սիւբիւրկէ թէլլէրինտէն պիրինի եումուշատ օ- լան ուճընը չանտղըն իչինէ պաթըրտըղտան սօնրա, եավաշճա վէ քէմալը ինթի- յաթլա, բօսթա զուլթուսընըն տարաճըզ արալըղընտան իչէրի սօգտը. թէլին ուճը զուլթընըն ալթընա տօզունտըղտա, Րօզիէ եավաշճա թէլի չէքիվէրտի. թէլին ու- ճընտա պիր մէքթուպ եաքըշմըշ իտի իսէ տէ, մէզքիւր մէքթուպըն զարֆը պէյազ իտի ։ Մատամ Րօզիէ .— Զու տէյիլ—տէյիպ, վէ թէլին ուճունը պիր տահա էօքսէ չանտղընա պաթըրըպ թէքրար զուլթունըն իչինէ սօգտը, վէ տիկէր պիր մէքթուպ տահա չըգարըպ. զարֆըն սարը օլտուղընը կէօրտիւքտէ, տիլինին ուճընա գատար կէլմիշ օլան սէտաի մէսէրրէթի կիւճ հալ իլէ զապթ իտէպիլտի ։

—Եազըլատըմ—տէյիպ, իւք չըգարմըշ օլտուղը մէքթուպը թէքրար զուլթու- նըն իչինէ ալըրագտը, սիւբիւրկէ թէլլէրինի աթտը վէ էօքսէ չանտղընը զաբամա- սընը Սիլվէնէ թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, Կոլուպէյէ խիթապէն .— Կիթ զա- բաղօլխանէյէ իչիմիզին պիթմիշ օլտուղընը խապէր վէր. պուրատա սէնի պէքլէրիզ չօրո՛ւզ կէլ ։

Կոլուպէ զօշուպ կիտիպ, պէշ տագըգա զարֆընտա ավտէթ իթտի ։

Րօզիէ .— Շիմտի էկէր պիր արապա պուլապիլիրսէք, մէքթուպըն նէ՛ օլտու- ղընը չաբուգ անլարըզ—տէտի ։

Մատէն մէյտանընտա կէլտէքլէրինտէ, իքի իւչ պօշ արապա կէօրտիւքլէրինտէ, իւչիւ պիրտէն պիրինէ րաքիպ օլըրար, վէ Մէզլէյ սօգագընա կէօթիւրմէսինի Րօ- զիէ արապաճըյա թէնպիհ իթտի. Եիրմի տագըգա զարֆընտա մահալը մէզքիւրէ մուվասէլէթ պիրլէ, մատամ Րօզիէ մալիւմ օլան խանէյի անախթարըյլա աչտը վէ իւչիւ պիրտէն եօգարատաքի տաիրէյէ չըգտըլար ։ Գարու զարանըր զարանմազ պիր մօմ եագտը. աղզընտան պիր քէլիմէ պիլէ չըգարմամազտա իտի. Կոլուպէ իլէ Սիլվէն տախի քէմալը մէրագ վէ թէլաշ իլէ մէրգումըն հարէքէաթը նէթիճէսինէ պէքլէմէքտէ իտիլէր ։ Էմէ ծուպէր, եազըխանէսինին իւզէրինտէքի բուհտանըն ճէզ- վէսինի ալտը. մէզքիւր ճէզվէյի սու իլէ տօլտուրըպ վէ բուհտանըն իւզէրինէ զօ- յուպ, սու ըսընտըղտա, զարֆը հըզան պուխարա թութտը վէ զարֆըն զամգընը կէվշէթտիքտէն սօնրա, պըչաղըն աղզըյլա զարֆը աչտը ։

Զարֆըն իւզէրինտէ մալիւմ օլան ատրէս եազըլմըշ իտի ։

Մատամ Րօզիէ մէքթուպը չըգարըպ վէ աչըպ, թէաճճիւպլէ .

Բ. ՄԱՐԹԷՆ իմզասընը օգուտը ։

—Աճապա եանըլմը՞շմըյըզ ։

Կոլուպէ .— Եօ՛զ, եօ՛զ, պու տըր, պու, էմին իմ ։

Րօզիէ՝ տուրէթինի մուզատտէման եազմըշ օլտուղըմըզ մէքթուպը սիւրաթլէ օգուտըղտան սօնրա .— Կո՛լուպէ, բէք ալա եանըլմըշըզ. պու մէքթուպ, եա- նաֆ պիր տատմըն մէքթուպը տըր . . . հիչ պիր մանասը վ՝ էհէմմիյէթի եօգ ։

Կոլուպէ .— Միւմքին տէյիլ քի տէտոյինիզ կիպի օլսուն. չիւնքի պու մէք՛- թուպը ալըրագան սախթէ բաբաս իտի ։

Մատամ Րօզիէ մէքթուպը պիր տէֆա տահա օգուտըղտա, պիր սէս սալը- վէրտի ։

Կոլուպէ իլէ Սիլվէն պիր աղըզտան .— Նէ՞ վար ։

Րօզիէ .— Զու մէքթուպ անախթարը տըր—տէյիզ, պիր տէրէք աչտը ։

Կոլուպէ իլէ Սիլվէն պու սէօզտէն պիր շէյ անլամատըղլարընտան .— Անախ- թարը՞ մը ։

Րօզիէ տէրէքտէն տիւրիւլմիշ պիր քեաղըտ չըգարարագ .— Շիմտի կէօրիւրսիւ- նիզ, շիմտի. վէ նէ օլտուղընը անլարսընըզ—տէյէրէք, Մօնթօրկէօյլ սօգաղընտա զաթլ իտիլէն շախսըն եէլէք ճէպինտէն չըգան քեաղըտը աչտը վէ ինթիմամ իլէ մէքթուպըն իւզ սահիֆէսինին իւզէրինէ զօյտու ։ Օ հալտէ եարըմ բահիպ Մէրիս մարիֆէթիլէ իպթիտատէ եազըլմըշ օլան զիյրտէքի քէլիմէլէր մէյտանա չըգտը .

«Հէր շէյ էյի կիտիյօր պուրատա. Նասըլ քի մուզատտէման տախի եազըլմըշ «իտի ։ Հազիրանըն իպթիտալարընտա հէր շէյ պիթէր. վէֆաթա տաիր էվրագըն «խիւլասալարընը էյէ կէչիրէճէյիզ. իշ պիթտիքտէն սօնրա կէլիպ սէնի պուլաճա- «ղը՞մըյըզ. վէ պիզիմ կէնճ արգատաշը մէզքիւր խիւլասալարը ալմագ իւզրէ Բա- «րիստէ պըրագմալը՞մըյըզ, եազ պանա ։ Օ սօնրա կէլիր Լօնտրատա պիզի պուլըր»

Սահիֆէ պուրաճըղտա պիթտիյինտէն, Էմէ ծուպէր քեաղըտը չէվիրտի վէ թէքրար անախթարը իւզէրինէ զօյուպ պէրվէճճը զիր օգուտը.

«Ճասուս զարը պիզի եօրույօր. միւթէմատիէն զաբանճատա թութուլմըշ կի- «պի իզ. պինաէն ալէյհ պիր ան էվվէլ սիվիլմէք խայրլը օլուր. չարչէնպէհ կիւնիւ «ճէվապ պէքլէրիմ. Անկլէն սօգաղընտան կիտէր ալըրըմ. տաիմա Ի. Ժ. Գ. 50 «հրուֆաթըընը զօյ ։»

Մատամ Րօզիէ սէվինճինտէն կէօզլէրի բարլայա բարլայա ալաղա զալգըպ .— Էնճամընտա շու խայինլէրի եագալատըգ. սիզ նէ զատար կիզլէնսէնիզ, նէ զա- տար քէնտինիզի էմին մահալտէ զանն իթսէնիզ, չարշէնպէհ կիւնիւ պէն սիզի եա- գալարըմ, խա՛պիսլէր, չարշէնպէհ կիւնիւ, ավուճլարըմըն իչինտէսինիզ ։ Պէն բէք ալա պիլիրիմ քի պիր չէրիքլէրի վար քի, օնու տաիմա էօնէ սիւրիւյօրլար. պու տա- մէքթուպտա պահսընը իթտիքլէրի կէնճ արգատաշլարը տըր . . . լաքին վէֆաթա տաիր էվրագըն խիւլասալարը տիմէքլէ աճապա նէ՞ անլայօրլար . . . հէմ աչըգ վէ հէմ տէ զարարը օլան շու քէլիմէլէրին ալթընտա, աճապա հա՞նկը պիր ճինայէթ տահա կիզլէնմիշ տիր . . . Ալլահ վէրէ տէ շու ճինայէթին էօնիւնի ալապիլսէ իտիք. Ալլահ պանա եարտըմ իտէրսէ, էօնիւնի ալըրըմ. վէ Լարթիկի հաքիմլէրին էօնիւ- նէ եուվարլայըպ էսկի հիսապըմը թէմիզլէրիմ ։

Կոլուպէ իլէ Սիլվէն մատամ Րօզիէնին շու սէօզլէրինի տինլէտիքճէ, զօրզու- լարընտան տիթրէմէքտէ իտիլէր ։

Մատամ Րօզիէ զաշլարընը չաթմըշ, կէօզլէրի աթէշ իլէ տօլմուշ, ալազա տուրմըշ, հէման տարպ ու մահվա միւհէյյա ատալէթը միւճէսսէմէյէ միւշապիհ իտի ։

42

Կոլուպէ մուզաֆֆէրանէ .— Կէօրտի՞ւն մի քի եանըլմամըշըմ ։

Րօզիէ .— Նազարընըն տօղրուլըղը, սանա պէօյլէ վէ միւճիզէ զաբիլէնտէն պիր խըզմէթտէ պուլունմըշ. շիմտէն կէրու պիւթիւն զօղլար էլիմիզտէ տիր . . .

օյունը գազանտըղըզ հիւքմինտէ թութարըմ, վէ պունըն տա շան ու շէրէֆի իւստիւմիզէ աիտ տիր . . . օլմայա քի վուգուի հալտէն տահրիրի զապթատա պաքըս իտէսինիզ. միւրատըմ շու տըր քի, օ խապիսլէրին ալըշ ու կէրիֆթ օլունտուղլարընըն խապէրի էլէքթրիք կիպի պաթլասըն։

Կալուստ .— Պիզճէ տիփլօմասիյի էլէ պըրագըլըմ։ Անճագ, Սէնթ Օնօրէ մահալլէսինի թահթը նէզարէթէ ալմագ միւմքին օլամազ։ Պիզիմ մաքսուտ հէրիֆ օրատա իգամէթ իթմէքտէ պիլէ, օրայա սըգ սըգ կիտիյօր օլմալը տըր. օ ճիվարտաքի էվլէրին պիրինտէ օ մէքթուպը եազմըշ վէ էվինէ ավտէթ իտէրքէն գութույա աթմըշ օլմալը։

Պօղիկ .— Էվէթ, օ իշի ծօսալ իլէ Մարթէլ հէվալէ իտէրիմ. պիզ տէ Անկիէն սօգագընտաքի պօսթախանէտէ ալըմըզը աթար պէքլէրիզ։

Կալուստ էլլէրինի օվալայարագ .— Բէք խօշ պիր ճիւմպիշ օլաճագ. անճագ գումպանեատան պիրինի թութուպ թէսլիմ իտէճէք օլուր իսէք, տահրիրէ չալըշտատա նէ՛ տէրէճէ թէաճճիւպ գալաճագլար։

Պօղիկ .— Պաշլըճա շէյ, քիմսէյէ պիր շէյ սէօյլէմէմէք տիր. չիմտի մէքթուպը թէքրար զարֆընըն իչինէ գօմալը,— տէյիպ, ճէպ տէֆթէրինէ Լօնտրատաքի ատրէսի վէ կէլէճէք ճէվապըն ատրէսինի իշարէթ իթտիքտէն սօնրա, մէքթուպը սարը զարֆըն իչինէ գօյտու վէ զամգ իլէ եափըշտըրտը։

— Զըգար իքէն պու մէքթուպը պօսթայա պըրագըրըզ. հայտէ կիտէլիմ,— տէյիփ իւչիւ տախի Մէզլէյ սօգագընտաքի խանէտէն չըգտըլար։ Կալուստ իլէ Սիլվէն կիւլիւմիւշ օլտուգլարը գըյաֆէթլէրի օրատա պըրագտըլար. մատամ Պօղիկ մէքթուպը պօսթայա պըրագտըգտան սօնրա խանէսինէ ավտէթ իթթի։

Էրթէսի սապահ օղլու Մօրիս իլէ Վէրնէօյլ սօգագընտա Լիւտովիգ Պրէսօլըն խանէսինէ ազիմէթլէ էօյլէ թաամընը օրատա իթմէք մուգարրէր օլտուղընտան, սաաթ օնտա հազըր վէ Մօրիսին կէլմէսինէ մունթազըր օլտու։

Տօգթօր Սէրժ Իվանօֆ, տօսթը Գօնթ Իվանը կէօրմէք պէհանէսիյլէ, հէր կիւն խասթաալընը կէօրմէկէ կէլմէքտէ օլտուղընտան, օ կիւնիւ տախի խասթասընը պագըպ կիթտիքտէն սօնրա, Գօնթ Իվան բէսսամ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ ազիմէթ իթթի. Սիմօն տախի, օ սապահը էրքէն տիշարը չըգմագ իւզրէ հազըրլանմըշ օլուպ, սաաթ օնտա բէսսամըն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ մէքթէպտէն չըգտը։ Գարուստան չըգաճագը սըրատա, օրթա պօյլու, սըգ վէ գումրալ սագալը, մէշհուր պիր թէրզինին իլանլարընը տաղըթմագտա օլան պիր շախս, իլանաթը տաղըթմագտան վազ կէչիպ, վէ էվրագը պիր չանթա իչինէ գօյուպ, եիրմի ատըմ ուզագտան Սիմօնըն արգասընտան կիթմէքտէ իտի։

Սիմօն՝ Մատլէն սօգագընտաքի օմնիպիւսլէրին մէվգըֆը էօնիւնտէ պիր տագըգա պէքլէտիքտէն սօնրա, Վօժիրար կիտէն արապայա րաքիպ օլտու. գումրալ սագալը շախս տախի այնը արապայա պինիպ, Սիմօնըն գարշըսընտա օթուրտու. Վօժիրար սօգագընտաքի մէվգըֆտէ Սիմօն արապատան էնտիքտէ, շախսը մէզգուր տախի էնտի. Սիմօն՝ Բլասիտ վէ Նօթր Տամ տէ Շան սօգագլարընտան եիւրիւյէրէք կէչիպ, Վավէն սօգագընտա վաքը վէ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինէ տախիլ օլտու։

Սագալը շախս իսէ Սիմօնը կէօզիւնիւն էօնիւնտէն այըրմայըպ, էվին գարշըսընտա տուրտու, վէ թէքրար իլանաթընը տաղըթմաղա պաշլատը։

Գօնթ Իվան պիր սաաթտան պէրի Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինտէ պուլունմագտա իտի։ Սիմօն ֆէվգէլատէ հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ օլունտու.

Գօնթ .— Մէքթուպըմը ալտընը՞զ մը, ա՛զիզիմ։

Սիմօն .— Էվէթ էֆէնտիմ, ալտըմ վէ միւնտէրիճաթընա իճապէթ իթթիմ. մատմազէլ Մարի Պրէսօլ իլէ Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ իչիւն էլիմտէն հէր նէ քի կէլիրսէ եարտըմտա հազըրըմ, էմր իտինիզ։

Կապրիէլ .— Էվվէլ էմրտէ շու մուամէլէյի սատըգանէնիզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիզ. չիմտի տօսթումուզ Գօնթ Իվան սիզտէն իսթէտիյինի պէյան իտէր։

Սիմօն .— Իթթիֆագըմէ վէ իտէճէյիմէ թէշէքքիւր իտէճէք մահալ եօգ. էկէրչի մէֆրուզը օլտուղըմ վաճիպէի զիմմէթին իֆասընա միւսաատէ պույուրուլըր իսէ, պէն թէշէքքիւր իթմէլիյիմ. պույուրունըզ սէօյլէյին, Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ իլէ մատմազէլ Մարի Պրէսօլ թէհլիքէլի՞ հալտէ մի տիրլէր։

Գօնթ .— Էվէթ, լաքին թէհլիքէնին ճինսը տէյիշմիշ տիր։

Սիմօն .— Նա՞սըլ։

Գօնթ .— Կէօրիւնիւր քի մատմազէլ Պրէսօլ էյիլէշմէքտէ տիր. Ալպէր իսէ, սէքիզ կիւնէ գատար այաղա գալգար։

Սիմօն .— Նէ՛ գատար մէմնուն օլաճագ խապէր։

Գօնթ .— Էօյլէ րէքը չարուգ մէմնուն օլմա, թէքրար տէրիմ քի թէհլիքէ տայիմա պագի տըր, լաքին պաշգա պիր շէքիլտէ։ Պիր պիրլէրինի սէվէն իքի պիչարէ չօճուղուն աշգ ու սէվտալարընա վէ սաատէթլէ հալլէրինէ սէտտը միւմանաաթ չէքիլմէքտէ, վէ իսթիգպալլէրինին թախրիպինէ չալըշըլմագտա տըր։

Սիմօն .— Աճապա մատմուազէլ Մարինին էվլէնմէսինէ՞ մի պահս էտիյօրսունուզ։

Գօնթ թէաճճիւպլէ .— Տէմէք օլուր քի Մարինին էվլէնտիրիլմէսի միւթէսավվէր օլտուղունու պիլիյօրսունուզ էօյլէ՞ մի։

Սիմօն .— Էվէթ, տիւն խապէր ալտըմ։

Գօնթ .— Նէ՞ միւնասէպէթլէ խապէր ալտըն։

Սիմօն .— Մ. Պրէսօլ՝ մատամ Տիւպիէֆէ պիր մէքթուպ եազմըշ վէ գըզընըն էվլէնէճէյինի պիլտիրմիշ իտի. մատամ Տիւպիէֆ տախի, մէքթուպուն մէալինի պանա պէեան իլէ պէրապէր, Մարինին պէնի կէօրմէք արզուսունտա օլտուղունու իլավէթէն սէօյլէմիշ իտի։

Գօնթ .— Մարինին շու նիքեահա պիլա մուխալէֆէթ րազը օլտուղունա էմին օլապիլտի՞ն մի։

Սիմօն .— Օլամատըմ։

Գօնթ .— Օ հալտէ, վուգուի հալի նէ՞ շէյէ համլ էթտին։

Սիմօն .— Պէնճէ եա Մարիյի իճպար էթմիշլէր տիր վէ եախօտ մէրգումէ՝ պէտէրինին քէտէրինի մուճիպ օլմամագ իչիւն, ֆէտաքեարլըգ էթմիշ տիր։ Շու իքի շըգտան, սօն շըգտա տահա զիյատէ էմինիմ, վէ շու էմնիյէթիմ մատմուազէլ Մարինին մահրէմանէ օլարագ պանա սէօյլէմիշ օլտուղը սէօզլէրէ վէ Մ. Ալպէր

տը Ժիպրէյէ Թէսլիմ օլունմագ իւզրէ սիզէ կէթիրմիշ օլտըղըմ մէքթուպա միւսթէ-ճէլ տիր :

Գօնթ .— Սէօյլէտիքլէրին բէք տօղրը տըր : Պու կիւն պիզիմ տէ մագսատը-մըզ օ կէթիրմիշ օլտըղըն մէքթուպըն ճէվապընը կէօնտէրմէքտէն իպարէթ տիր: Չիւնքի, օ ազիզ գըզճըղազըն գահրամանճա գուրպան կիթտիյինի պիլիյօրըզ :

Սիմօն .— Կէօնտէրէճէյինիզ ճէվապը պէնիմ կէօթիւրիւպ Թէսլիմ էթմէքլիյիմի՞ մի արզու էտիյօրսունըզ :

Գօնթ .— Էվվէթ, մէքթուպը Թէսլիմ իտիպ, Թասավվուրաթը մալիւմէնին նէ՛ րաատէլէրտէ պուլունտուղունը, վէ նիքահըն հանկի կիւն իճրա օլունաճաղընը անլամալըսըն :

Սիմօն .— Սիզ մատմուազէլ Մարինին մէխսուս վէ պախթիյար օլմասընը արզու էտէրսինիզ, տէյի՞լ մի :

Գօնթ .— Շիւպհէսիզ, պիզիմ մագսատըմըզ մէրգումէյի էօլիւմտէն պէթէր պիր Թէհլիքէտէն գուրթարմագտան իպարէթ տիր :

Սիմօն .— Շու հալտէ, մէրգումէյէ նէ՞ սէօյլէմէքլիյիմ լազըմ կէլտիյինի պանա էօյրէթինիզ :

Գօնթ .— Սէօյլէ քի, Ալպէր տը Ժիպրէ խաշամասընը էմր էտիյօր · սէօյլէ քի, Ալպէր էօլիւմ Թէհլիքէսինտէն գուրթուլմուշ օլուպ խաշաեաճագ տըր · սէօյլէ քի Ալպէր քէնտիսինի սէվէր, վէ քէնտիսի Ալպէրին զէվճէսի օլաճագ տըր · պինաէն ալէյհ, քէնտիսի տէ խաշամանըն վէ մահզըս Ալպէր իչիւն խաշամանըն չարէսինէ պագըսըն :

Սիմօն .— Մարինին գալպինտէ պու խուղտէն հուսուլէ կէլէճէք իւմիտ՝ օլմայա քի վահի պիր իւմիտ օլսուն :

Գօնթ .— Էմին իտէրիմ քի, չու իւմիտի պօշա չըգմազ :

Սիմօն .— Էօյլէ իսէ քէյֆիյէթի էվվէլ էմրտէ Մ. Գրէսսօլա պիլտիրմէք տահա զիյատէ միւնասիպ օլմա՞զ մը : Զիրա Ալպէր տը Ժիպրէյէ վէրմէք նիյէթինտէ իտի, վէ Փագաթ Ալպէրին խասթալանըպ էվլէնմէսի գապիլ օլմատըղընը անլատըգտա, չու նիյէթինտէն պիլ մէճպուրիյէ սարֆը նազար իթմիշ օլտուղընը պիլիրիմ :

Գօնթ .— Շու արալըգ աճէլէ սուրէթտէ իճրասընա գալգըշտըգլարը նիքահըն էսպապը մուճիպէսի նէ՞տէն իպարէթ օլտուղընը անլամատըգճա, Մ. Գրէսսօլա միւրաճաաթ իտէմէյիզ՝ պինաէն ալէյհ էվվէլ էմրտէ, Մարի իլէ կէօրիւշմէք իճապ իտէր :

Սիմօն .— Ալպէրին էօլիւմ Թէհլիքէսինտէն գուրթուլարագ, սաղ ու մուհաֆազէթինի մահզա քէնտիսինէ հասր իթմէսինի էմր ու Թէնպիհ իթմէքտէ օլտըղընը Մարիյէ իշար վէ պէյան իթմէք, Փամիլեասընըն աչըգ աչըգ միւնազաա վէ միւնազաա աչմայա Մարիյի մէճպուր իթմէք տիմէք օլմա՞զ մը :

Գօնթ .— Էօյլէ տէյիլ, հաթթա Մարի բէտէր վէ վալիտէսինին արզու վէ նիյէթլէրինէ իթաաթ իտիյօր կէպի կէօրիւնմէլիտիր : Զահիրէն հէր կէօնա Թէքլիֆի գապուլ իթմէլի տիր : Մաամաֆի, էնճամընտա չու ֆէտաքեարլըղա մահալ գալմայըպ, Ալպէր տը Ժիպրէտէն պաշգասընա զէվճէ օլամայաճաղը մուգարրէր տիր, օ հալտէ գօրգաճագ իչ խօգ տըր · իշթէ Մարիյէ սէօյլէնէճէք սէօզլէր պունտան իպարէթ տիր :

Սիմօն .— Պունլարը սիզ քէնտիսինէ խապըր, սիզ խագարսանըզ, սիզէ էմնիյէթ իտէր · հալ պու քի, պէն սէօյլէյէճէք օլուր իսէմ, քէտէրինի խաֆիֆլէթմէք իչիւն խալան սէօյլէյօրում զաննէտէր :

Գօնթ .— Հագգըն վար, խագայըմ—տէյիպ զիյրտէքի մէքթուպը գալէմէ ալտը :

« Մատմուազէլ .

« Ալպէր գուրթուլմուշ տըր, խալաս խալաս տըր · · ·

« Քէնտիսինի սէվմէք, վէ գարիպէն քէնտիսիյլէ էվլէնմէք իւզրէ, սիզէ տախի խաշամանըզը նիյազ իտէր :

« Էթմէքտէ օլտուղընըզ ֆէտաքեարլըղըն գապուլ վէ իճրասընա նէ՞ սէպէպէ մէպնի մէճպուր օլտուղընըզը կէրէք սիզին վէ կէրէք Ալպէրին տօսթլարը օլտուղըմըզ ճիհէթլէ անլամագ իսթէրիզ ·

« Հիչ գօրգմայըն, սիզէ նէզարէթ իտէն վար, սիզին հալը սաատէթինիզի Թէէմին իթմէք իւզրէ ճէմին իտէնլէր վար · լաքին Ալպէրին նամընա օլարագ չիմտիլիք հալինիզի տահա Թէպտիլ իթմէմէք, վէ Թէքլիֆ օլունան նիքահա մուխալէֆէթ կէօստէրմէմէք Թավսիյէ օլունուր :

« Նէ գատար Թէքլիֆ օլունան նիքահըն իճրասը խուսուսունտա Թաճիլ կէօսթէրիր իսէնիզ, օ գատար տա սաատէթը հալէ նաիլ օլաճաղընըզ զէման խագլաշըր :

« Ճէսարէթի էլտէն պըրագմայըն, իւմիտինիզի քէսմէյին. վէ Ալպէրին էն սատըգ տօսթու օլտուղում վէ սիզէ տէ խիւլուսը Թամմէմ պուլունտուղը ճիհէթլէ պէնտէն շիւպհէ իթմէմէնիզի րիճա իտէրիմ :

« Գօնթ ԻՎԱՆ ՍՄՕԻԼՕՖ »

—Պու մէքթուպը մատմուազէլ Գրէսսօլա Թէսլիմ, վէ պու պապտէ սիզէ մահ-րէմանէ սուրէթտէ սէօյլէնէճէքլէրինի, պու ախշամ կէլիր պուրատա պիզէ պէր-Թաֆսիլ հիքեայէ իտէրսինիզ :

43

Սիմօն՝ մէքթուպը գօնթըն էլինտէն ալըպ .—

—Պէն չիմտի Մ. Գրէսսօլըն էվինէ կիտէյօրում. պու ախշամ տա պուրաեա կէլիրիմ :

Գօնթ .— Պէրապէր էնէլիմ—տէյիպ, վէ Կապրիէլ Սէրվէյէ վէտա իտիպ, Սիմօն իլէ աշաղը էնտի : Սիմօն մէքթուպը էլինտէ Թութմագտա օլուպ, սօգագա չըգ-տըղընտա հէր նէ գատար ճէպինէ գօմը իսէ տէ, Թէրզի իլանաթընը տաղըթան չախս, Սիմօնըն մէքթուպը ճէպինէ գօտուղընը սէզտի : Պու չախս՝ գօնթը կէօր-տիւքտէ տիւշարը հէյէճան օլուպ, խիլաֆը րիզասը օլարագ, պաշընը էյտի : Գօնթ իսէ, Սիմօն իլէ վէտալաշըպ, Լիւքսէնպուրկ Թարաֆընա միւթէվէճճիհ վէ Սիմօն տախի Նօթր Տամ տէ Շան ճիհէթինէ ազիմ օլտըլար :

Սագալլը չախս, իլանաթը տաղըթմագտան Թէքրար սարֆը նազար իլէ Սի-մօնը Թէագըպ իթմէկէ պաշլատը, վէ Գօնթըն կիթտիկի ճիհէթէ աթֆը նազար իլէ քէնտի քէնտիյէ . — սապր է՛թ, Թէլաշ իթմէ, Էրինէ սէնի էլէ կէչիրիրիզ . — տի-մէքտէ իտի :

Ծաաթ իքի րատտէլէրինտէ Սիմոն Մ. Պրէստօլըն խանէսինէ վասըլ վէ իչէրի տախիլ օլտը։ Արգասընտան կէօզլէմէքտէ օլան չախս, սօգաղըն օ պիր թարաֆընա կէչիփ, թէքրար իլանաթը տաղըթմաղա պաշլատը։

Սիմոն՝ Մ. Պրէստօլըն էվինէ կիրտիկի սըրատա, տիթրէմէյէ պաշլայըփ գօրգմաղտա իտի իսէ տէ, նէ՛ սէպէպէ գօրգտըղընը քէնտիսի տախի անլայամամագտա վէ անճագ Մարի իլէ եալընըզ գալաճաղըն տէ, պիր թագըմ սառըզ տօսթլարըն քէնտի սաատէթը հալինին խաթըրնագըրըն զայէթ իթմէքտէ օլտուգլարընը անլաթապիլիփ անլաթամայաճաղընը, վէ եալընըզճա կէօրէմէտիկի թագտիրտէ, նիքեահը մութէսավվէր հագգընտա Գօնթ Իվանըն պէքլէտիկի թաֆսիլաթը վէրէմէյէճէկինի վէ Գօնթ Իվան չու թաֆսիլաթա տէսիթրէս օլամատըղը թագտիրտէ նէ՞ վէճհ իլէ հարէքէթ իտէպիլէճէկինի պիրէր պիրէր տիւշիւնմէքտէ իտի։

Օգուեանլարըմըզըն մալիւմի օլտուղը վէճհ իւզրէ մատամ Րօզիէ, օղլու Մօրիս իլէ պէրապէր, օ կիւնիւ Լիւտօվիք Պրէստօլըն խանէսինտէ եօլքէն թաամը իթմէքտէ օլուփ, մէյվէ եէտիքլէրի սըրատա, խըզմէթքեարլարտան պիրիսի իչէրի կիրէրէք.

—Կէնճ պիր գըզ կէլմիշ, մատմազէլի կէօրմէք իսթէյօր. — տէտիքտէ։

Մարի սէվինճ իլէ. — Շիւբհէսիզ Սիմոն տըր։

Խըզմէթքեար. — Էվվէ՛թ մատմազէլ, պու իսմի վէրտի. — տէտի։

Մօրիս հէյէճան վէ եախօտ տաշա տօղրուսը տէհշէթինի սէթր իթմէք խուսուսընտա միւշքիլաթ չէքտի։ Սիմոնըն Մարի իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ Գօնթ Իվան թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլմասը ֆիքրինէ զահիփ օլտը։

Լիւտօվիք. — Մատմազէլ Սիմոնա թարաֆըմըզտան րէճա էթ քի պիր ազ պէքլէտին, շիմտի գըզըմ կիտէր կէօրիւշիւր.

Սիմոնըն պէօյլէճէ Մարի իլէ եալընըզ գալմասը Մօրիսին իչինէ ույամայաճաղընտան հէման աթըլըփ,

—Նիչի՞ն մատմազէլ Մարիյի սէվտիկի պիր քիմսէյի տէրհալ կէօրմէքտէն մահրում իթմէլի. էկէր վալիտէմին հուզուրը մանի օլույօր իսէ րէճա իտէրիմ քի...

Մարի. — Րէյինիզ բէք իսապէթ տիր, մօսիէօ Մօրիս, Սիմոնը ֆէվգէլատէ սէվէրիմ, վէ էկէր րէտէրիմ պուրայա կէլմէսինէ վէ գահվէյի պիզիմ իլէ պէրապէր իչմէսինէ միւսաատէ իտէճէք օլուր իսէ մէմնուն օլուրում։

Լիւտօվիք. — Օ հալտէ սէօյլէյին պույուրսուն կէլսին—վէ խըզմէթքեար տըշարը չըգտըգտան սօնրա. — Մէրգումէնին պու կիւն կէլիփ պիզի կէօրմէսինի մատամ Տիւպիէֆէ պէն եազմըշ իտիմ։ Հաթթա էկէր Մարի էվլէնտիքտէն սօնրա Սիմոնը եանընա ալաճագ օլուր իսէ մէմնուն օլուրըմ։

Մարի. — Էկէր կէլիր իսէ պէն տէ մէմնուն վէ հաթթա զայէթ մէմնուն օլուր, վէ չու րէյինտէն տօլայը րէտէրիմէ թէշէքքիւր տէ իտէրիմ։

Մօրիս գաշլարընը չաթտը։

Սիմոն խըզմէթքեարըն եօնիւնտէն իչէրի կիրտի, եէմէք օտասընա կիրիփ, պիմէտիկի սըֆաթլար կէօրտիւյիւնտէ իպթիտատէ շաշըրտը գալտը։ Մարի իսէ եէրինտէն գալգըփ Սիմոնը իսթիգպալ վէ միւքէրրէրէն բուս իտուփ.

—Ա՛հ, ազիզիմ Սիմոն, սէնի կէօրտիւյիւմէ նէ՛ գատար մէմնուն օլտում. կէլ,

կէլ րէնճիտմէ վէ պէնիմ օրթամըզտա օթուր... սանա պիր չօգ սէօյլէյէճէքլէրիմիզ վար։

Սիմոն չու սէօզլէրտէն պիրազ ճէսարէթ ալըփ, սուֆրատա պուլունանլարը սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, Մ. Պրէստօլ ալտը եանընա օթուրտու։

Վալանթին միւթէմատիէն Սիմոնա պագմագտա օլան Մօրիսին իւզէրինէ կէօզլէրինի տիքտի. մատամ Րօզիէ տախի Սիմոնը թէտգիգ իթմէքտէ, վէ սըֆաթընըն լէթաֆէթ վէ մահճուպիյէթինէ հայրան օլմագտա իտի։

Լիւտօվիք. — Տավէթիմէ պիլա թէէխխիւր իճապէթ իթմիշ օլտուղընտան տօլայը մէմնուն օլտում, սանա պիր թէքլիֆիմ վար, վէ մէմուլ իտէրիմ քի, չու թէքլիֆիմտէն մէմնուն օլուրսըն։

Սիմոն. — Թէքլիֆինիզ հէր նէ իսէ, շիմտիտէն մագպուլըմ տըր, չիւնքի միւրատընըզ տայիմա պէնիմ խայրըմը իսթէմէքտէն իպարէթ օլտուղընը պիլիրիմ։

Լիւտօվիք. — Բէք սահիհ տիր։

Սիմոն. — Պույուրուն, թէքլիֆինիզ հէր նէ իսէ սէօյլէյին։

Լիւտօվիք. — Մատամ քի շուրաճըգտա հէր պիր ֆամիլեա կիպիյիզ, հէման շիմտի թէքլիֆիմին նէ օլտուղընը սէօյլէրիմ։ Գըզըմըն էվլէնէճէյինի մատամ Տիւպիէֆ սանա սէօյլէտի՞ մի։

Սիմոն նազարընը Մարիյէ թէվճիհ իլէ մէրգումէնին խաֆիֆճէ պէնզի աթտըղընը, վէ կէօզլէրի եաշ իլէ տօլտուղընը կէօրտիւքտէ, գալպի չարբմաղա պաշլայըփ։

—Մատամ Տիւպիէֆ՝ պէնի կէօրմէք արզուլէտիյինիզի սէօյլէտիկի սըրատա, գըզընըզըն էվլէնէճէյինի տախի պէյան իթտի։

Մարի. — Էվվէ՛թ. սէքիզ կիւնտէն մատամ Վասսէօր օլույօրըմ, իշթէ զէվճիմ օլաճագ քիմսէ տէ պու տըր, — տէյիփ Մօրիսի կէօսթէրտի։

Սիմոն. — Սէքի՞զ կիւնտէն մի։

Մարի. — Էվվէ՛թ, կէլէճէք բէնճշէնպէհ ազշամը նիքեահ մուգավէլէնամէսինի իմզալայաճաղըզ վէ երթէսի բէնճշէնպէհ կիւնիւ տէ տաիրէի պէլէտիյէյէ կիտէճէյիզ։

Սիմոն՝ պէլլիսիզճէ պիր քէրրէ Մօրիսէ աթֆը նիկեահ էյլէտի։

Հէր նէ գատար Մօրիս զայէթ կիւզէլ պիր քիմսէ իտի իսէ տէ, Սիմոն մէրգումը ասլա պէյէնմէտի։

Լիւտօվիք. — Կէլէլիմ պէնիմ իտէճէյիմ թէքլիֆէ. Մարի սէնի ճան ու տիւլէն սէվէր, վէ սէն տէ Մարիյի այնը րատտէտէ սէվէրսին, տէյի՞լ մի։

Սիմոն. — Ա՛հ, շիւբհէ՞ մի վար, էլպէթ սէվէրիմ։

Լիւտօվիք. — Տիմէք օլուր քի հէր իքինիզ տէ պիրպիրինիզէ եագլաշտըգճա մէմնուն օլուրսունըզ, էօյլէ՞ մի։

Սիմոն. — Պէնիմ իչիւն օնտան զիյատէ մէմնուն օլաճագ շէյ օլամազ, լաքին գապի՞լ մի տիր։

Լիւտօվիք. — Հէմ գապիլ վէ հէմ տէ բէք գօլայ տըր։

Սիմոն. — Նա՞սըլ։

Լիւտօվիք. — Մարինին ազ կիւնտէն խանէսինտէ, իչէրինէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ գէքիր, իչկիւզար, սատըգ պիր եարտըմճըյա իհթիյաճը օլաճագ տըր, իշթէ

տանա պունը թէքլիֆ իտէճէքտիմ, ատամասըն տա չու թէքլիֆիմի գապուլ վէ թաստիգ իտէճէկինէ էմինիմ,

Մօրիս. — Գաթ՛ էնտէր գաթ՛ թաստիգ իտէրիմ. չու ինթիխապընըզ բէք մուհասիպ օլտըղը՝ մատմազէլի պիր տէֆա կէօրմէքլէ հիւքմ օլունուր։

Լիւտովիգ. — Էյ նէ՞ տէրսին Սիմօն, նիչին սիւքիւթ իտիյօրսըն, սիւքիւթինտէն թէրէտտիւտ իտիյօրսըն կիպի զաննօլունուր։

Սիմօն. — Ասլա թէրէտտիւտ իթմէյօրում, չու թէքլիֆինիզտէն տէրէճէի նիհայէթտէ մէսրուր վէ միննէթտար օլմագտայըմ. ալէլխուսուս պաշգա հիչ պիր շէյ պէնի պու տէրէճէ պախթիյար իտէմէզ․․․ լաքին․․․

Լիւտովիգ. — Տիմէք քի ուճունտա պիր լաքին վար։

Սիմօն. — Սէօյլէյիմ տէ սիզ հիւքմ իտինիզ։ Պէնի պու տէրէճէ խայրխահանէ խըզմէթինէ գապուլ իթմիշ վէ կիւնտէն կիւնէ տահա զիյատէ իսրարը մուհաֆազէթ վէ մէրհամէթ իթմէքտէ պուլունմուշ օլան մատամ Տիւպրէֆի պիրագահագ օլուր իսէմ նանքէօրլիւք իթմիշ օլմա՞զ մըյըմ։

Լիւտովիգ. — Կէրչի չու միւթալաան շայանը մէտհ ու սէնա իսէ տէ, սէն օ ճէհէթի ասլա տիւշիւնմէ, Սիմօն. պէն պու պապտա զամէն մատամ Տիւպրէֆէ ռազըմըմ։

Սիմօն. — Ա՛հ։

Լիւտովիգ. — Մարի հաղգընտա վագը օլան հիւսնիւ թէվէճճիւհինտէն նաշի, մատամ Տիւպրէֆին սէնի պըրագմազա րազը օլաճաղընա շիւպհէ եօգ տըր. կէրչի թէէսսիւֆ իտէճէք ամմա եինէ—կէօ—տէյէճէք. սէն իսէ տէրհալ պունըն իճապընա պագմալըսըն, չիւնքի Մարի պիր ան էվվէլ սէնի եանընտա կէօրմէք արզուսընտա տըր։

Մարի. — Հաթթա էկէր միւմքին իսէ պու աղշամ կէլէպիլսին․․․

Սիմօն. — Պէն տէ իսթէր իտիմ, ամմա միւմքին տէյիլ։

Մարի. — Նի՞չին։

Սիմօն. — Չիւնքի մատամ Տիւպրէֆ պէնիմ եէրիմէ պիրինի պուլմալը վէ գօմալը տըր։

Լիւտովիգ. — Տօղրու տըր ամմա, պու կիւնտէն բէնճշէնպէհ կիւնիւնէ գատար էլպէթթէ սէնին եէրինէ պիրիսինի պուլուր։

Սիմօն. — Մէմնուն իտէրիմ, էֆէնտիմ։

Մօրիս հէր նէ գատար զահիրէն ֆիթթուրսըզ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, պաթընէն ֆէվգէլատէ թէլաշըը վէ զիհնի շայէթ մէշղուլ իտի։

44

Սիմօնըն՝ Լիւտովիգ Գրէսօլըն խանէսինէ եէրլէշմէսի, մութէսավվէր օլան պէ չէզղիւսաթըն մէվգըի իճրայէ վազ օլունամամասը տուչար օլուպ, վէ պիր տէ Վալանթին իչիւն զատիմի պիր թէհլիքէ իտտիկինտէն, Մօրիս պիրհատգըն պիլմէզ, վէ պէլքի Բօլ տը Ժիպրէնին՝ թէսատիւֆին եարտըմըյլա, ըըֆաթը՝ տաղ պիր չէյ ըըֆաթընա պէնզէմէքտէ օլան վագըաթէնին եանընտա Սիմօնը կէօրիւպ տէ գըզը օլըը

ղընը քէշֆ իտէպիլմէսինտէն վէ պէօյլէ հէր շէյի մէյտանա չըգըպ, էւլէրին քէտաքիւէն պօզըլմասընտան իհթիրազ իթմէքտէ իտի։

Մարի աղզընը Սիմօնըն գուլաղընա եագլաշըրըպ, եավաշճա իքի իւչ քէլիմէ սէօյլէտի։

Մօրիս չու հալի կէօրտիւքտէ պիր գաթ տահա տիւշիւնճէ թէլաշէ օլուպ, Սիմօնըն Գօնթ Իվան թարաֆընտան Մարիյէ մահրէմանէ պազը շէյլէր սէօյլէյէճէկինէ էմին օլտըղընտան, վէ չու սէօյլէյէճէկլէրինին քէնտի հաղգընտա մագարբաթըը շէյլէր օլաճաղլարընա շիւպհէսի օլմատըղընտան, Մարի իլէ Սիմօնըն կիզլիճէ կէօրիւշմէլէրինի մէն իթմէքլիկին չարէսինի տիւշիւնէրէք, վէ սաաթընա պագարագ, պիրտէն պիրէ.

— Սաաթ իքի պուչուգ, սաաթ իւչ պուչուգտա վալիտէնիզ իլէ պէրապէր շէմէնտէֆէր մէվգիֆընտէ պուլունմագլըղըմըզ գարար վէրմիշ օլտըղըմըզը ունութմայընըզ, մատմազէլ։

Մարի. — Աճիպ ունութմըշ իտիմ։

Սիմօն այաղա գալգտը. սաղ էլինի ճէպինէ սօգմըշ, Գօնթ Իվանըն վէրմիշ օլտըղը մէքթուպը թութմագտա իտի. մատմազէլ Գրէսօլ իլէ եալընըզ պուլունամատըղը մէքթուպը փէշմ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, պիչարէ գըզըն իսթէմէտիկի պիր քիմսէ իլէ էվլէնտիրիլմէքտէ օլտըղընա արթըգ գանաաթ հասըլ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ մէքթուպը հէր հալտէ վէրմէք լազըմ կէլտիկինի հիսս իթմէքտէ իտի։

Մարի. — Իշթէ պէօյլէ, ազիզիմ Սիմօն. կէլէճէք հաֆթանըն իպթիտալարընտա, եանըմտա կ՛ միւ ճէնրըլէշմէք իչին էլիմտէն կէլէնի իճրա իթմէմէլիսին։

Սիմօն. — Շիւպհէսիզ, մատմազէլ. սիզին սաատէթը հալինիզտէ հաղըր պուլունմագ իչին էլիմտէն կէլէնի իճրա իթմէյէճէյիմ տէրքեար տըր։

Մարի՝ քէտէրնագ պիր թէպէսսիւմ իլէ. — Էվվէ՛թ, սաատէթը հալիմէ, սաատէթը հալիմէ, — տէյէրէք, Սիմօնըն ուզաթմագտա օլտըղը էլի թութտը վէ սըգտըգտա, էլինին աթընտա եուվարլանմըշ պիր քեաղըտ օլտըղընը ֆարգ իտուպ, հէմէն մէզգիւր քեաղըտը ալը վէրտի։ Սիմօն՝ սըրթընը մասայա տէօնմիւշ օլտըղընտան, իքիսի պէյնինտէ ճէրէյան իտէն հալի քիմսէ կէօրէմէտի։ Մարի մէքթուպը ճէպինէ գօյուպ Սիմօնը օտանըն գափուսընա գատար թէշյի էյլէտի, վէ գափուտան չըգարքէն [illegible] սըրատա եավաշճա.

— Շու կէթիրտիյին խապէր է՞յի պիր խապէր մի տիր — տէյու սիւալինէ.

Սիմօն. — Էվվէթ, մատմազէլ, էյի տիր. Ալպէրտէն տօլայը տըր, — տէյու ճէվապ վէրիպ, տիշարը չըգտը։

Մօրիս՝ մէզգուր մանէն չու հալինի թէտգիգ իթմէքտէ օլտըղը ճիհէթլէ, Մարինին պէնզինին աթէշլէնտիյինի, տուտագլարընըն տիթրէտիկինի, վէ պիր արալըգ [illegible] կէօրիւպ, [illegible] հիսս իտէրէք, հիտտէթինտէն ավուճլարընը սըգմագտա պաշլատը, ալօզ կէչիրտիյի հիսս իտէրէք։

Մարինին իսէ հէյէճանը թէսքին օլարագ, էվվէլքի մասասընա եագլաշըպ, վալիտէսինէ խիթապէն.

— Կիտէյիմ չարչուգ սուրէթտէ հազըրլանայըմ, պէն տագիգէտէն հազըր օլուրում, — տէյիպ օտասընա կիրէր կիրմէզ հէման գափուսը սիւրկիւլէտի.

տէյիպ Սիմոնըն վէրմիշ օլտուղու մէքթուպու չըգարտը, զարֆը եըրթտը վէ օգուտու ։

Պիր գաչ սաթըրը օգուր օգումազ սէվինճինտէն աղլամաղա պաշլատը, վէ էլ-լէրինի գավուշտուրարագ ճէնապը Հագգա թէշէքքիւր իթթիքտէն վէ մէքթուպը օգու-մաղա տէվամ իլէ օգույուպ պիթիրտիքտէն վէ խուլասայի մաալինի պիր էյիճէ ան-լատըգտան սօնրա, ֆէվգէլատէ պիր սիւրուրը գալպ իլէ ,

—Ա՛հ, սաղ օլ . հէմ սաղ օլ, հէմ տէ սաղ վարըլըգտան քեմալինէ էյլէ-շէճէք օլ . . . էօյլէ իսէ պէն տէ եաշամագ իսթէրիմ . . . պէն տէ տուրշուրմէք իս-թէրիմ . . . պէն տէ պախթիեար օլմագ իսթէրիմ . . . Օրպէրին տօստը օլուպ, թանըմատըղըմ հալտէ պանա տա տօստ օլան Գօնթ Իվանըն իսթէտիյի կիպի հա-րէքէթ իտէճէյիմ . . . պէնճէ էմնիյէթը քեմալի հասըլ օլտու, —տէյիպ վէ պիր մօմ եագըպ մէքթուպու եագտը քիւլ իթտի, վէ տուգէնինի պիթիրիպ, Օրպէրին խաթըրը իչիւն օյնամագ լազըմ կէլէն օյունը, ճէպրտէն գուրթուլաճաղը կիւնէ գատար օյ-նամաղա վէ քէնտիսինի շու պուլունտուղու վարթայի հէվլնաքտէն գուրթարմագ իւզրէ նէ թէտպիր գուլլանըլաճաղընը տիւշիւնմէյէ վէ ասլա թէլաշ-իթմէյիպ, էմ-նիյէթը թամմէ իլէ սապր իթմէյէ գարար վէրտի ։

Թաամ օտասընտան չըգըլըպ, սալօնա կիրիլտիքտէ, մատամ Րօզիէ՝ Մ. Պրէ-սօլ իլէ կէօրիւշմէքտէ օլուպ, օղլընըն Նաիլ օլտուղու սաատէթը հալի կէօզիւնիւն ճօշիւնէ կէթիրտիքճէ, վէ միյմար Լիւսօվիգին աղզընտան Մօրիս հագգընտա մէտհ ու սէնա իշիթտիքճէ գաթ էնտէր գաթ պախթիեար վէ մէսրուր օլմագտա իտի ։

Մօրիս՝ պիր քէրրէ կէօզիւնիւ գըրբմաղըա այըրըճա կէօրիւշմէք իսթէտիյինի Վա-լանթինէ անլաթտըգտա, Վալանթին սալօնտան տըշարը չըգտը . իքի իւչ տագիգա սօնրա Մօրիս տահի տըշարը չըգըպ կիթտի, Վալանթինի չիչէք գըշլաղընտա պուլտու ։

Վալանթին . — Պանա պիր սէօյլէյէճէյի՞ն մի վար ։

Մօրիս . — Էվվէթ ։

Վալանթին . — Էհէմմիյէթլի՞ պիր շէյ մի ։

Մօրիս . — Ղայէթ էհէմմիյէթլի վէ հաթթա աղըր պիր շէյ . . .

Վալանթին . — Գօրգութույօրսըն պէնի . . . նէ՞ օլտուղունու չապուգ սէօյլէ ։

Մօրիս . — Պու կիւնտէն իթիպարէն շու Մարինին հիմայէ իթտիյի գըզըն, շու Սիմոնըն պու էվէ պիր տահա այագ պասմամասը իգթիզա իտէր . . . նէ պուրատա, վէ նէ տէ պաշգա եէրտէ, պիր տահա գըզընը կէօրմէմէսի լազըմ կէլիր . . .

Վալանթին՝ հայրէթլէ . — Նի՞չիւն ։

Մօրիս . — Զիւնքի Սիմոն՝ Գօնթ Իվանըն ճասուսը վէ Ալպէր տը Ժիպրէնին տօսթը տըր, ալէյհիմտէ պիր տօլապը ֆէսատ գուրուլմասընտան գօրգարըմ ։

Վալանթին . — Սիմոն՝ Գօնթ Իվանըն ճասուսը վէ Ալպէր տը Ժիպրէնին տօս-թը՞ մը տըր ։

Մօրիս . — Էվվէթ ։

Վալանթին . — Սահի՞հ պէօյլէ՞ մի տիր ։

Մօրիս — Պէօյլէ օլտուղունա իսպաթըմ վար . տուր տահա պիթիրմէտիմ ։

Վալանթին . — Տահա նէ՞ վար ։

Մօրիս . — Սիմոնըն պու խանէտէ պուլունմասընտան, կիւնիւն պիրինտէ տէհ-շէթլի պիր վագաա զուհուր իտէպիլիր . մէրգումէնին հուզուրու՝ սէնին իչիւն տահի պիր թէհլիքէ օլապիլիր ։

Վալանթինին հայրէթ վէ տէհշէթի թէզայիւտ իտուպ . — Պէնիմ իչիւն տահի մի պիր թէհլիքէ՞ մի ։

Մօրիս . — Էվվէթ ։

Վալանթին . —Նէ՞ կիպի ։

Մօրիս . — Սիմոնըն նէ օլտուղունու պիլի՞յօրմըսըն ։

Վալանթին . — Անասը պապասը թարաֆընտան թէրք օլունմուշ պիր գըզ, պիր էօքսիւզ, պիր բիճ . . . նէ վագըֆըմ, նէ օլուր իսէ օլսուն, Սիմոնըն նէ օլ-տուղունու նի՞չիւն սիւվալ իտիյօրսըն ։

Մօրիս .— Սիմոն Բօլ տը Ժիպրէ իլէ օ էսնատէ Վալանթին Տարվիլ նամընը թաշըյան պիր գարընըն գըզը տըր . շիմտի անլատը՞ն մը ։

Վալանթինին քէնտի պիւսպիւթիւն ուչտու .— Պէնիմ գըզը՞մ մը . Սիմոն, պէ-նիմ գըզը՞մ մը տըր ։

Մօրիս .— Էվվէթ, Սիմոն սէնին գըզըն տըր, վէ պունու տա իսպաթ իտէպիլի-րիմ . . .

Վալանթին .—Տիմէք օլուր քի Սիմոնը թանըմատըղըմ վէ հիչ պիր շէյտէն խա-պէրիմ օլմատըղը հալտէ, օնուն իչիւն իմիշ քի, մէրգումէյի հէր կէօրտիւյիւմտէ տիւշարը տէհշէթ օլույօր իմիշիմ ։

Մօրիս .— Էվվէթ, իշթէ պունըն իչիւն պու էվէ պիր տահա այագ պասմամա-սը լազըմ կէլիր . քէշֆի ղայրը միւմքին պիր մէսէլէ, էօնիւ ալընմասը միւշքիլ պիր վագաա զուհուր իտուպ, զէմանը մազի իւզէրինէ չէքիլմիշ օլան բէրտէյի Սիմոնա եըրթտըրրապիլիր . . . վէ էյէր Սիմոն օ բէրտէյի գալտըրըրսա տահա անվալը մազիյէնին հիքեայէսինէ գալգըշաճագ օլուր իսէ, սէն մահվ օլուր պիթէրսին ։

Վալանթին .— Հագգըն վար, հագգըն վար . . . լաքին մատամ քի Գօնթ Ի-վանըն ճասուսը վէ Ալպէր տը Ժիպրէնին տօսթը տըր, տիմէք օլուր քի օնլար պի-լիրլէր քի . . .

Մօրիս .—Հիչ պիր շէյտէն խապէրլէրի եօգ տըր . Գօնթ Իվան իլէ Ալպէր տը Ժիպրէնին հէմրէյ օլմալարը թէսատիւֆի պիր շէյ տիր . . . Սիմոնտան այըրըճա գօր-գաճագ պիր շէյ եօգ տըր, չիւնքի վալիտէսինին քիմ օլտուղունու պիլմէզ, լաքին օ-լապիլիր քի քէնտիսինէ պիր թագըմ շէյլէր սիւվալ օլունսուն, վէ Բօլ տը Ժիպրէ միւսթանթիգլիգ սէնաաթընտա քէսպը մէլէքէ իթմիշ պիր զաթ օլտուղունտան, Սի-մօնըն վէրէճէյի ճէվապլէրտէն մէրգումէնին նէ սուրէթլէ տօղտուղունուն էսրարընը ղանիպէ չըգարըր ։

Վալանթին թագաթսըզ պիր թավր իլէ .— Ա՛հ, մէրգումէնին պիզիմ տիւշ-մանլարըմըզըն էլինէ տիւշմէսի, վէ կիտիպ կէլիպ տէ թա պաշը ուճումըզա տէքիլ-մէսի, պիզիմ իչիւն ազիմ պիր ֆէլաքէթ տիր . Մարինին տէ մէրգումէյի թէսա-հուպ հուսուսա գալգըշտըղընը վէ քէնտիյէ տօսթ իտինտիյինի խաթըրըմա կէթիրտիքճէ . . .

Մօրիս .— Պունտա թէաճճիւպ իտէճէք նէ՞ վար, հաթթա Մարինին հալի բէք թապիի պիր հալ . Սիմոն՝ Մարինին գըզգարտաշը տէյի՞լ մի, պիր գանտան տէյիլ-լէ՞ր մի ։

Վալանթին .— Պէնիմ պապըմ, պէնիմ պախթսըզլըղըմ մահսուլը օլարագ տիւ-նեայա կէլմիշ օլան շու գըզը նասը՛լ իտուպ տէ պիր տահա պուրայա կէթիրթմէ-մէլի, էվին գափուսընը մէրգումէյէ նա՞սըլ գափամալը ։

Մօրիս. — Օրասընը պէն պիլէմէմ, վէ պիլըէմ տէ, պու էվին սանիյէ պէն տէյիլիմ... պունըն չարէսինի սէն պուլուպ, օնա կէօրէ տավրանմալըսըն. եալընըզ շունը պիլմիշ օլասըն քի, էկէր Սիմօնը պու էվտէն տէֆ իթմէյէճէք օլուր իսէն, թէսավվուրաթըմըզտան հիչ պիրինին իճրասը զապիլ օլամազ... էկէր Սիմօն պիր տահա պու էվէ կէլէճէք օլուր իսէ, Նիքեահըմըն իճրասը միւմքին տէյիլ, օ հալտէ պէնիմ արթըգ պու էվէ այագ պասմամագլըղըմ լազըմ կէլիր:

Վալանթին. — Բէք ալա, լաքին նէ՞ եափայըմ, սէն սէօյլէ:

Մօրիս. — Նէ եափաճաղընը սէն տիւշիւն:

Վալանթին. — Կէլտիյի հալտէ իշէրի ալմամասընը զաբուճըյա թէնպիհ իթսէ՞մ:

Մօրիս. — Ֆէնա պիր թէտպիր... Մ. Պրէսսօլ իլէ զըզըն Սիմօնըն կէլմէտիյինի կէօրտիւքլէրի կիպի, թահզիգաթա գալգըշաճագլար... իթմիշ օլտըղըն թէնպիհի անլայաճագլար, սէն տէ պիր սէպէպը մագպուլ մէյտանա գօյամայաճագսըն:

Վալանթին. — Էյ, մատամ Տիւպիէֆէ միւրաճաաթ իթսէ՞մ:

Մօրիս. — Մատամ Տիւպիէֆէ միւրաճաաթ իտուպ տէ նէ՞ տիյէճէքսին, Սիմօնըն պուրայա կէլմէսինի մէն իթմէք օնըն էլինտէ տէյիլ քի...

Վալանթին. — Սէօյլէտիքլէրիմին հիչ պիրի զապիլը իճրա տէյիլ իսէ նէ՞ եափայըմ, պու իշին էօթէսինտէն պէրի կէլմէք սէնին տէ մէնֆաաթընտան տըր. կէօրիւյօրսըն քի պէն տիւշիւնիւպ տիւշիւնիւպ պիր թէտպիր պուլամայօրում, պիրազ տա սէն տիւշիւն, սէն պիր թէտպիր արա:

Մօրիս. — Սուս:

Վալանթին. — Նէ՞ վար քի:

Մօրիս. — Եանընտաքի օտատա այագ սէսի վար, շիւպհէսիզ պուրայա կէլիյօրլար:

45

Ֆիլհագիգա եանընտաքի օտատա կէզէն Մարի, վալիտէսիյլէ Մօրիսի արամագտա օլուպ, գըշլագա կէլէրէք հազըր օլտըղընը պէյան իթտի: Իւչիւ պիրտէն տիշարը չըգըպ, Լիւտօվիգ իլէ մատամ Բօզիէնին պուլընտըգլարը օտայա կիթտիլէր վէ պիր միւտտէթ սօնրա չըգըպ Սէն-Լազար շըմէնտըֆէր մէվգըֆինէ միւթէվէճճիհ օլտուլար: Շու սէյահաթտէն մագսատ՝ կիտիպ Մարինին սաղտըճընըն խանէսինտէ թաամ, վէ Նիքեահ մուգավէլէնամէսինին իմզալանաճաղը կիւն հազըր պուլունմասընը րէճա իթմէքտէն իպարէթ իտի: Մօրիս մուղայիրը միւթաը օլարագ նէշէլի օլմայըպ, Սիմօնըն պէօյլէ նակէհան թէսավվուրաթը վազըանըն օրթաըզա աթըլմասը, վէ զուրուլմուշ տօլապըն իշլէմէսինի թէհլիքէյէ գօյմասը խուսուսլարընը տէրբիշի նազար իլէ, շու կէնճ զըզտան պու զատար իհթիրազ օլունմասընա սէպէպ՝ մահզա բահիպ Մէրիսին թէրթիպաթը քիմէէվիյէսինին թէսարիֆինէ տղըր տավրանմըշ օլմասը իտուկինի, վէ պիր զոշ կիւն տահա Սիմօնը մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինտէ թէվզիֆ իտէրէք Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինէ կէլմէմէսի չարէլէրի նա՞սըլ պուլունապիլէճէյինի տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, հիչ պիր նէթիճէյէ տէօթրէս օլամաըըընտան, տիւշարը եէս վէ թէլաշէ օլուրտը:

Սիմօն՝ Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինտէն չըգըպ րէսսամ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսի եօլընը թութմըշ իտի: Թէրզի իլանաթը տաղըթան չախս իսէ, օ անէ տէկին եէրինտէն զըմըլտանմաեարագ, կէչէն տէօնէնէ իլանաթը մալիւմէյի տաղըթմագտա պուլընմըշ իքէն, Սիմօնըն՝ Լիւտօվիգին խանէսինտէն չըգտըղընը կէօրտիւքտէ բաքէթի թէքրար չանթասընա սօգուպ, իւշիւնճիւ տէֆա օլարագ մէրզումէյի թէազիպէ պէտ իլէտի, վէ Սիմօն րէսսամ Կապրիէլին խանէսինէ կիրտիյի կիպի թէքրար իլանաթը մէյտանա չըգարտը: Եարըմ սաաթ սօնրա Գօնթ Իվան տախի Մարինին ճէվապընը ալմագ իւզրէ Կապրիէլին խանէսինէ կէլտի:

Մէրգում չախս զօնթը կէօրտիւքտէ քէնտի քէնտիյէ. — Գօնթ պիզէ զուրնազըրգ թաալամագ վէ Բարիստէն չըգմըշ կիթմիշ օլտըղընա պիզի զանտըրմագ իսթէտի, ազշամա վարմազ հանկը տալա զօնմըշ օլտըղընը խապէր ալըրըզ — տիմէքտէ իտի:

Գօնթ կէլինճէյէ տէկին, Սիմօն՝ Լիւտօվիգին խանէսինէ կիթմիշ վէ իչիթմիշ օլտըղը չէյլէրի Կապրիէլէ հիքեայէ իթմէքտէ իքէն, Գօնթ կէլտիքտէ հիքեայէսինէ թէքրար պաշլայըպ, մէքթուպը նէ սուրէթլէ Մարիյէ թէսլիմ իթմիշ օլտըղընը թարիֆ իյլէտի:

Գօնթ. — Բէք ուսթալըգլը վէ ազըլանէ տավրանմըշսըն զըզըմ. չիմտի Մարի Պրէսսօլ հէր չէյտէն խապէրտար օլմուշ վէ քէնտիսինտէն կիզլէմէք իսթէնիլէն չէյլէրի տույմուշ տըր... պիզէ լազըմ օլան տա պու իտի: Նիքեահ մուգավէլէնամէսի նէ՞ զէման իմզալանաճագմըշ:

Սիմօն. — Կէլէճէք բէնճէշէնպէհ ազշամը:

Գօնթ. — Պու նիքեահըն իրաս իթտիկի քէտէրի, մատմազէլ Մարինին սըֆաթընտան փարգ իթտի՞ն մի:

Սիմօն. — Էվվէթ, էֆէնտիմ. մատմազէլ Մարինին քէնտի քէնտիյի զուրպան իթմէքտէ օլտըղընա զաթիէն էմինիմ:

Գօնթ. — Սէն թէլաշ իթմէ, Ալպէրին սէլամէթէ չըգտըղընա էմին օլաճագ օլուր իսէ, հէր կէօնա միւշքիլաթա կէօյիւս վէրմէք իւզրէ քէսպը զուվվէթ իտէճէկի աշիքեար տըր:

Սիմօ՞ն. — Պէն տէ մէմնուն իտէրիմ քի, քէօպը ճէսարէթ իտէր:

Գօնթ. — Մ. Պրէսսօլ կիտիպ Մարինին նէզտինտէ զալմագլըղընը թէքլիֆ իթմիշ տէտին, պու թէքլիֆ հազզընտա նէ՞ տիւշիւնիւյօրսըն:

Սիմօն. — Սիզին թէսավվուրաթընըզա մուվաֆֆագ օլմանըզա պէքլէյէճէյիմ... շու տըրատա պէնիմ Մ. Պրէսսօլըն խանէսինտէ պուլունմագլըղըմըն հիչ պիր ֆայտէսի օլմազտան պաշգա մազարրաթը օլապիլիր, չիւնքի իհթիմալ տըր քի մատմազէլ Մարիյէ պիր իհթիյաթսըզլըգ իթտիրիրիմ... հաթթա, պու կիւնլէրտէ հիչ կիտիպ կէօրմէյէճէյիմ պիլէ:

Գօնթ. — Շու իհթիյաթը հարէքէթինի վէ ազըլանէ մուամէլէնի թահսին իտէրիմ... անճագ պէքլէմէք խայըրը օլուր:

Հայըֆ քի, Գօնթըն թահսին իթմէքտէ օլտըղը իհթիյաթը հարէքէթին վէ ազըլանէ մուամէլէ Գօնթ հազզընտա մուզըրր պիր ճինէթի օլուպ, Գօնթ իսէ ճիզիլանէ թավրըն Գօնթ հազզընտա հէթ փարգ իթմէմիշ իտի: Սիմօնըն հարէքէթը իհթիյաթքեարանէսինտէն Մօրիս՝ թուհֆանէ իտէճէյինի խաթըրընա կէթիրէմէմէքտէ իտի:

Սիմօն պիր մուստէթնիք տաշա Կապրիէլ Սէրվէ վէ Գօնթ Իվան իլէ կէօրիւշ-տիւքտէն սօնրա մէքթէպէ կիթմէք իւզրէ մուֆարէգաթ էյլէտի ։

Իլանաթը տաղըթան շախս Սիմօնըն նէրէյէ կիթտիյինի պիլմէքտէ օլտըղընտան, եէրինտէն գըմըլտանմայըբ, քէնտի քէնտինէ .— Պու գըզ վազիֆէսինի իքմալ իթ-տի, շիմտի տէ էվինէ կիտէյօր, իսթէտիյիմիզ զէման եագալայաճաղըզ . . . էլպէթ Գօնթը պէքլէյէլիմ . . . —տէյիպ, եինէ իլանաթը տաղըթմաղա պաշլատը ։

Պիր սաաթ կէչտի, պու պիր սաաթ մէրգումըն կէօզլէրինէ ղայէթ ուզուն կէօ-րիւնտիւ, նիհայէթ Գօնթ Իվան մէյտանա չըգտը ։ Իլանաթը եինէ չանթայա սօ-գուպ, Գօնթըն արգասընտան կիթմէկէ պաշլատը ։ Գօնթ Իվան միւսթանթիգըն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ Վավէն սօգաղը եօլընը թութտը. վէ միւվէզզի՝ մէրգու-մըն միւսթանթիգին խանէսինէ կիրտիյինի վէ գարուճըն սէլամ ալտըղընը կէօր-տիւքտէ, քէնտի քէնտինէ .— Պու բէք էյի իշիմէ կէլտի, տիմէք գարուճը թանըյօր. օ հալտէ Գօնթ օրատա՞ մը իգամէթ իտիյօր, եօգսա պիրիսինի՞ մի կէօրմէկէ կէլ-միշ, գարուճըտան սօրար անլարըմ—տէյիպ, վէ չանթասընտան պիր բաքէթ իլա-նաթ չըգարըպ գարուճա եագլաշտը, վէ իչինտէն պիր թանէսինի ուզաթարագ .— Ա՛լ շունու տա օգու . օն տօգուզընճը ասըրըն միւճիզէսի տիր, եիրմի տօգուզ ֆը-րանգա, էյի չուխատան եըրթըլմազ վէ սէօքիւլմէզ օլմազ շարթըյլա թէքմիլ պիր գաթ էլպիսէ, պու ատէթա քէլէբիր պիր շէյ տիր .— տէտիքտէ ։

Գարուճը իլանը ալըպ վէ կիւլմէկէ պաշլայըպ .— Սէնին եըրթըլմազ վէ սէօ-քիւլմէզ տէտիյին եիրմի տօգուզ ֆրանգըգ պիր գաթ էլպիսէնին նէ՞ օլտուղունու պիլիրիզ ։

Միւվէզզի .— Եիրմի տօգուզ Ֆրանգ իլէ նէ՞ իսթէրսին քի օլսուն, էլպէթթէ քի եիրմի տօգուզ ֆրանգա շու շիմտիքի իշէրի կիրէն վէ սանա սէլամ վէրէն տէլի-գանլըըն կիյմիշ օլտուղու քիւրք կիպի էլպիսէ ալամազսըն . պահա իսթէրիմ քի օ կէյ-տիյի՝ եիրմի տօգուզ ֆրանգտան զիյատէյէ տիր ։

Գարուճը .— Իշէրի կիրէն Րուսիալը իյիտ տէ՞մէյօրմըսըն, սըրթընտա թաշը-տըղը էլպիսէ պիր պահայա տըր ։

Միւվէզզի .— Միւսթէճիրլէրինիզտէն պիրի օլմալը ։

Գարուճը .— Խայր, մուվագգաթէն պուրատա մալ սահիպի Մ. տը Ժիպրէնին խանէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր . ումմա քի սանա միւշթէրի օլապիլիր, չիւնքի էլպիսէլէրինի էն մէշհուր թէրզիյէ տիքտիրիր ։

Միւվէզզի .— Հէր հալտէ եինէ շու իլանաթտան պիր թանէ սըգըշտըրամատը-ղըմա էսէֆ իտիյօրում . . . սէն շունլարը ալ տա միւսթէճիրլէրինին հէրպիրինէ՞ տա-ղըթ ։

Գարուճը .— Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Շու սըրատա գարուճըյը գարշը չաղըրմըշ օլտուղունտան իշէրի կիրտի վէ միւ-վէզզի տէ,—Գօնթ Մ տը Ժիպրէնին էվինտէ իգամէթ իտիյօրմուշ, տիմէք քի Մօրիս ալէյհինտէքի ֆէսատլար օ էվտէ թէրթիպ օլունույօրմուշ . պունը պիլէլիմ տէ օնա կէօրէ պաշըմըզը չարէսինէ պագալըմ,—տէյէրէք գարուճտան մուֆարէգաթ իլէ կէչմէքտէ օլան պօշ պիր արապայա բաքիպ օլուպ, արապաճըյա Սէն—Լազար շը-մէնտըֆէր մէվգըֆինէ կէօթիւրիւպ Ամսթէրտամ սօգաղընըն քէօշէսինէ տուրմասը-

նը թէնպիհ իթտի, վէ մահալը մըգսուտէ վասըլ օլտուգտա արապատան էնիպ, եիւ-րիւյէրէք Ամսթէրտամ սօգաղընտան կէչտի, վէ պիր շարապճը տիւքքեանընա կի-րէրէք տօղրու իքի քիշինին պիր մասա պաշընտա բիքէթ օյնատըգլարը պիր օտայա տուխուլ իթտի ։ Մէրգումանըն եանլարընտա պիր չօգ պօշ իսքէմլէ պուլունմիշ իտի ։

Մէրգումանտան պիրիսի .— Կէլտի՞ն հէ ։

Միւվէզզի .— Էվէթ ։

—Գաչըրըը գազանտը՞ն մը ։

—Գազանտըմ եա, ալընըզ չանթանըզը տա, իլանաթընըզը տա, շարգանըզը տա . . .

—Եա վաա իթտիյին գըրգ ֆրանգ նէ՞րէտէ ։

—Իշթէ գըրգ ֆրանգ տա .— տէյիպ Լարթիկ մասանըն իւզէրինէ իքի ալթուն վազ էյլէտի, վէ Ժէլէյինին ալթընտան աշըըը գարանըը պիր շարգը չըգարըպ վէ պաշընա գօյուպ տիշարը չըգտը . օն տագիգա սօնրա Սիւրէն սօգաղընտաքի խա-նէսինէ կիթտի ։

⁂

Մուգատտէման տախի պէյան օլունտըղը վէճհ իւզրէ, մատամ Րօզիէ՝ Լօնտ-րայա կէօնտէրիլէն մէքթուպը էլէ կէչիրտիյինի տաիրէի զապըթայա պիլտիրմէք իս-թէմէմէքտէ իտի, չիւնքի զապըթատա իշին մէյտանա չըգմասընտան, վէ եախօտ խաֆիյէլէրտէն պիրինին կազէթանըն պիրինէ խապէր վէրմէսինտէն վէ եախօտ մէ-մուրիյէթին էսէրը ղայրէթի օլարագ զիմմէթտար օլանլարըն զիհնլէրինին ույանմասըն-տան գօրգար իտի . նիհայէթ մագսատը եալընըզ Կալուպէ վէ Գօրնիւ իլէ Անկլէն սօգաղընտաքի բօսթախանէնին մէքթուպը էլէ կէչիրմէքտէն իպարէթ իտի ։

46

Մատամ Րօզիէ պու վէճհ իլէ իշի թէրթիպ իտուպ, բազար կիւնիւ տաիրէի զապըթայա կիթմէյիպ, վէ բազար էրթէսի սապահը տախի ուղրամայըպ, եալընըզ աքշամ իւսթիւ Կալուպէ վէ Սիւվէն Գօրնիւ իլէ տաիրէյէ ազիմէթ իթտի ։

Պօլիս միւտիրի մէրգումէյի կէօրտիւքտէ .— Թազէ պիր խապէր վա՞ր մը ։

Րօզիէ .— Վար տըր ։

Միւտիր .— Նէ՞ կիպի ։

Րօզիէ .— Ռահիպ գըյաֆէթինտէ կէլէն Վէրտիէնին Սէնթ—Օնօրէ մահալլէ-սինէ սըգ սըգ կիտիպ կէլտիյինէ էմինիմ, պինաէն ալէյհ կէճէ կիւնտիւզ մէզքիւր մահալլէյի գօլլամալը ։

Միւտիր .— Վէրտիէյէ հիչ րասթ կէլտի՞ն մի ։

Րօզիէ .— Պէն կէօրմէտիմ, լաքին Կալուպէ եինէ մէզքիւր սօգագտա պիր թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա թա եանը պաշընտա պուլունմըշ ։

Միւտիր .— Նի՞չիւն եագալայըպ թութմամըշ ։

Րօզիէ .— Հալբուքի պէք կէճ թանըմըշ, եանի մէրգումըն արապայա պինիպ տավուշլատըղը սըրատա Վէրտիէ օլտուղունը ֆարգ իթմիշ ։

Միւտիր .— Նէ՞ գըյաֆէթտէ իմիշ ։

Ռոզին.— Եինէ րահիպ գըյաֆէթինտէ ամմա, սըֆաթընը կէրէյի կիպի թէտ-քիկ էթմիշ իմիշ, պիր իլթիֆաթքեար քէօյ փափազընա պէնզէյօր իմիշ։

Միւտիր.— Նասըլ քի շու հէրիֆին ֆօթօղրաֆըընը էլիմիզէ կէչիրէմէմիշիզ։

Ռոզին.— Իսմի եօգ իսէ, էշքալը նասըլ օլտըղը մալիւմ տըր եա։

Միւտիր.— O քեաֆի տէյիլ, աճապա Վէրտիէ թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա թանըլտըղընը պիլիյօ՞ր մը։

Կալուստ.— Խա՛յր, էֆէնտիմ, սալա խապէրի եօգ տըր... վէ օնը սըֆա-թընտան թանըմատըմ, եինէ սէսինտէն թանըտըմ, արապայա պինճէյի սըրա-սա...

Միւտիր.— Ալէքսանտր Էլիզէ մահալլէսինին հա՞նկը ճիհէթինտէ կիտէյօր տէյու սօրմուշ իտէրսինիզ։

Ռոզին.— Օրասընը պիլէմէմ, լաքին օ մահալլէտէ տօլաշմագտա օլտըղընը է-մինիմ։

Միւտիր.— Պէք գօրգարըմ քի շու խապիսլէր պիզտէն չօգ զիյատէ գուրնազ օլմասընլար։

Ռոզին.— Պի՞զ մի գուրնազըզ, օնլա՞ր մը, կէօրիւրիւզ։

Միւտիր.— Իւչ տէֆա տըր ավուճըմըզըն իչինէ տիւշտիւլէր, իւչ տէֆասընտա գայէթ... էսէֆ իտէճէք պիր սուրէթտէ սըվըշըփ գաչտըլար։

Ռոզին.— Զօլպաղլըղըմըզտան գաչըրտըգ տէյէճէքսինիզ, պիր տէֆասընտա էօմրիւմիւ թէհլիքէյէ գօյմուշ օլտըղըմը ունութտունո՞զ մու, Օբէրա պալօսընտա իսէ պաշըմտա պիր մէմուր պուլունմատըղըմտան Լարթիկի ախզ ու կիրիֆթ իտէ-մէտիմ. պու տէֆա իսէ Վէրտիէյի գաչըրտըգ կիթտիքտէն սօնրա Կալուստ թանըմըշ։

Միւտիր.— Պէն հիչ պիր շէյ ունութմամ, էլտէն կէլէն գայրէթի տիրիղ էթ-մէտիկինիզի պանա պիլիրիմ, շու իքի խայինլէրի էլէ կէչիրմէկէ գատար վէրմիշ օլ-տըղընըզա էմինիմ, լաքին շունը տա պիլիրիմ քի...

Ռոզին.— Մուվաֆֆագ օլամատըղըմըզը տա պիլիրսինիզ տէյէճէքսինիզ եօյլէ՞ մի։

Միւտիր.— Շիւպհէսիզ, մատամ քի Լարթիկ իլէ Վէրտիէ սէրպէսթ սէրպէսթ կէզիյօրլար...

Ռոզին.— Հագգընըզ վար, հիչ պիր նէթիճէյէ տէսթրէս օլամատըղըմըզը կէօ-րիւպ սապրընըզ թիւքէնիյօր, լաքին պունըն իլէ պէրապէր նէթայիճը մաթլուպէ-նին հուսուլէ կէլէմէյինէ թէրէտտիւտ իթմէմէնիզ լազըմ կէլիր... չիւնքի նէթա-յիճը մէզքիւրէյէ տէսթրէս օլաճաղըմըզը պէն սիզէ թէմին իտէրիմ. էկէր պու կիւնէ գատարքի թէշէպպիւսաթըմտա մուվաֆֆագ օլամատըմ իսէ գապահաթ պէնտէ տէյիլ, մուգատտէրաթ տըր... մէյտանտա հիքմէթլի վէ իչինտէն չըգըլմազ տէրէճէտէ գարըշըգ պիր մէսէլէ վար... պէնի արատընըզ պուլտընըզ, վէ պէնի պուլընճայա տէկին պիւսպիւթիւն գարանլըգ օլան պիր մատտէյի պիր տէրէճէյէ գատար գահիրէ հըգարմըշ օլտըղըմը ինքեար իտէմէզսինիզ։

Միւտիր.— Պէն հիչ պիր շէյի ինքեար իթմիյիմ եօգ... հաթթա սէօյլէտի-յէլինին սէվապընը քեամիլէն թաստիգ իտէրիմ, պէնտէն զիյատէ սէնին գատրինի պիլէն օլամազ, լաքին Ալլահ աշգընա նէ եարանագան պիր ան էվվէլ եար։ Է-ճալ պիզիմ իգթիտարսըզլըղըմըզը կէօրիւպ, թէաճճիւպտէ գալըյօր վէ սապրը

թիւքէնիյօր, կազէթալար պիզի զէվքէ ալըյօրլար։ Հէյէթը իճթիմայէ տուր-մագտա պիզի սըգըշտըրըյօր, պիզիմ իսէ ճանըմըզ աղզըմըզտան կէլիյօր։

Ռոզին.— Տէմէք օլուր քի շու հալ սընըրլարընըզա թէէսիւր իտիյօր։

Միւտիր.— Շիւպհէ՞ մի վար, շու պուլունտըղըմ հալին նէ տէրէճէ միւշքիւլ պիր հալ օլտըղընը պիր քէրրէ կէօզիւնիւզ էօնիւնէ կէթիր, հիչ պիր շէյ իւզէրի կիթմէ-յօր, վէ քեաֆֆէի մէսուլիյէթ պէնիմ իւզէրիմէ պասըյօր։

Ռոզին.— Իւմիտինիզի քէսմէյին, էֆէնտիմ, մագսատըմըզա նաիլ օլմաղա չօգ պիր շէյ գալմամըշ տըր։

Միւտիր.— Ալլահ իշիթսին աղզընտան, պէն Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինի թահ-թը նէզարէթէ ալտըրըըմ... Մարթէլ իլէ Ժօլէյէ ինթիյաճըն վա՞ր մը։

Ռոզին.— Խայր, Կալուստ իլէ Սիլվէն Գօրնիւ պանա քեաֆի տիրլէր։

Միւտիր.— Կալուստ՝ Վէրտիէյի թանըր օլտըղընտան, իսթէր իտիմ քի օ տա պէնիմ թային իտէճէյիմ գօլա տախիլ օլսուն։

Ռոզին.— Էկէր Կալուստյի ալըր իսէնիզ, Սիլվէն Գօրնիւ իլէ պէն եալընըզ գա-լըրըմ։

Միւտիր.— Իյինէ սէքթէ՞ մի կէլիր։

Ռոզին.— Չօգ։

Միւտիր.— Սէն տէ պաշգա պիր ճիհէթտէ՞ն մի հարէքէթ իթմէք էֆքեարըն-տա սըն։

Ռոզին.— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտիր.— Սէն տէ պիր իշ գօվալայօր օլմալըսըն։

Ռոզին.— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտիր.— Իւմիտին վա՞ր մը։

Ռոզին.— Մէմուլ իտէրիմ քի...

Միւտիր.— Նէ՞ ճիհէթլէ։

Ռոզին.— Պէնճէ իտէրիմ քի պու խուսուստա պանա պունտան զիյատէ պիր շէյ սիւյլէմէմէլիսինիզ, չիւնքի տահա սիզէ գաթի պիր շէյ սէօյլէյէմէմ... պա-նա էմնիյէթ իտինիզ, վէ Կալուստ իլէ Սիլվէնի պանա պըրագընըզ։

Միւտիր.— Պէք էյի, օնլար սանա գալսընլար։

Ռոզին.— Գունլարտան պաշգա իքի գուվվէթլի ատամ տահա իսթէրիմ... զէքի օլմալարը լազըմ տէյիլ, եէթիշիր քի ընըրլարը գուվվէթլի օլսուն քի մէր-տիւմանը եագալատըղըմ սըրատա եարտըմ իտէպիլսինլէր։

Միւտիր պիր էյիճէ մատամ Ռոզինին եիւզիւնէ պագտըգտան սօնրա.— Եա՞-գալատըղըն սըրատա՞ մը տէտին։

Ռոզին.— Էվվէթ։

Միւտիր.— Մուվաֆֆագըյէթի պու գատար եագըն մը մէմուլ իտիյօրսըն։

Ռոզին.— Թէքրար տէրիմ քի շիմտիլիք տահա պիր շէյ սէօյլէյէմէմ, լաքին պու կիւն պազար էրթէսի տէյի՞լ մի։

Միւտիր.— Էյ՛։

Ռոզին.— Էկէր չարշէնպէն ագշամընա գատար արատըղըմըզ իքի քիշիտէն պի-րինի սիզէ թէսլիմ իթմէյէճէք օլուր իսէմ, եանլըշ եօլա սափմըշ օլտըղըմը ան-

յալընըզ․ պիր գէման պանա աթֆ իթտիքլէրի մէհարէթ վէ զէքեավէթտէն պիր է-
ոէր գալմամըշ տիմէք օլուր ։

Միւտիր՝ Թէաճճիւպլէ ․— Զարըշէնպիւհ ազըամը՞ մը տէտին ։

Բօզիէ ․— Էվվէթ, էֆէնտիմ․ էկէր չարըշէնպիւհ ազըամընա գատար պիր նէ-
թիճէյէ տէսթրէս օլամազ իսէմ, կէլիպ իզթիրաարըըզըըըմը, չօլթազըըըմը վէ իզթի-
տարըմըն մաֆէվգինտէ պիր իշէ պուլաշմըշ օլտըըըմը իգրար իլէ, խըըմէթտէն քէֆ-
ֆը եէտ իթտիյիմի պէյան իտէրիմ։

Միւտիր ․— Բէք ալա, սանա իքի նէֆէր գուվվէթլի ատամ վէրիրիմ ։

Բօզիէ ․— Քի՞մլէրի ։

Միւտիր ․— Մասօն իլէ Կրանշան ․․․ իշինէ կէլի՞ր մի ։

Բօզիէ ․— Բէք ալա ։

Միւտիր ․— Պու ազըամ լազըմ կէլէն Թալիմաթը մէրգումանա վէրիրիմ ։

Բօզիէ ․— Պէնիմ տէ իսթէտիյիմ պու իտի ․ Թէշէքքիւր իտէրիմ, —տէյիպ Կա-
լուպէ իլէ Սիլվէն Գօրնիւյէ պիր իշարէթ իթտի վէ մէրգուման իլէ պէրապէր միւ-
տիրին օտասընտան տըշարը չըգտը ։

Կալուպէ ․— Պիզիմ միւտիրին սընըըլարը պազա գալգմըշ ։

Բօզիէ ․— Էվվէթ ․ պանա խօր նազար իլէ պագմազա պաշլամըշ, պէնտէն չիւր-
հէ իտիյօր, պագալըմ ։

Սիլվէն ․— Զարըշէնպիւհ կիւնիւնէ գատար պիզ նէ՞ եափաճաղըզ ։

Բօզիէ ․— Պիզ տէ Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինի գօլլայաճաղըզ, հաթթա հէման
շիմտիտէն պաշլայաճաղըզ ։

Շու միւպահասաթ տաիրէի զապըթտա ճէրէյան իթտիյի սըրատա, Մօրիս
Լարթիկին խանէսինէ կիթմիշ իտի․ Լարթիկ եալընըզ իտի ։

—Պիզիմ բաբաղ պու կիւն կէլէճէ՞ք մի ։

Լարթիկ ․—Մէմուլ իթմէմ, հէր հալտէ կէլսէ պիլէ կէճ կէլէճէք տիր ։

Մօրիս ․— Պէն օնը կէօրմէյիյիմ․ հաթթա պիր ան էվվէլ կէօրմէլիյիմ ։

Լարթիկ ․— Միւհիմմ վէ միւսթաճէլ պիր տիյէճէյին մի՞ վար ։

Մօրիս ․— Թէրթիպաթը քիմէէվլէյէսինի պիր ան էվվէլ հազըր իթմէսինի թավ-
սիյէ իտէճէյիմ ․․․ չիւնքի պու հաֆթա հէր հալտէ Սիմօնըն վիւճուտը մէյտանտան
գալգմալը ։

Լարթիկ ․— Ցիւն Սիմօն՝ Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինէ կիթտիյի զէման սէն
տէ օրատա իտին, տէյի՞լ մի ։

Մօրիս ․— Էվվէթ ։

Լարթիկ ․— Գըզը Մարիյէ պիր մէքթո՞ւպ մի թէսլիմ իթմիշ ։

Մօրիս ․— Մէքթուպ թէսլիմ իթմէտի ամմա եավաշճա գօնուշտըլար ։

Լարթիկ թէաճճիւպ ալամէթի կէօսթէրէրէք ․— Միւմքին տէյիլ քի մէքթուպը
թէսլիմ իթմէմիշ օլսուն ։

Մօրիս մէրագ իլէ ․— Հանկը՞ մէքթուպտան պահս իտիյօրսըն ։

Լարթիկ ․— Գօնթ Իվանըն՝ Կապրիէլ Սէրվէնին խանէսինտէ Սիմօնա վէրմիշ օլ-
տըըը մէքթուպտան պահս իտիյօրում ։

Մօրիս ․—Ալլահ պէլասընը վէրսին, տիմէք քի զայէթ մահիրանէ պիր սուրէթ-

տէ ․ առալըգ մէքթուպը էլինէ սըգըշտըրմանըն չարէսինի պուլմըշ, լաքին պէն
պիր տագիգա պիլէ կէօզլէրիմի իւզէրլէրինտէն այըրմատըմ քի ։

Լարթիկ ․— Գարըլար գուրնազ օլուրլար, ազիզիմ ․ էն սաֆտէրունը պիլէ էն
գուրնազ էրքէյի սուսուզ կէթիրիր ․ Սիմօն՝ Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինտէն չը-
գըպ էվինէ րէսսամըն խանէսինէ ավտէթ իթտի ։

Մօրիս ․— Մէքթուպըն եէրլի եէրինէ թէսլիմ օլունտըըընը մալիւմա՞թ վէրմէք
իշիւն մի ։

Լարթիկ ․— Էօյլէ օլմալը ։

Մօրիս ․— Էօյլէ օլտըըընա չիւբհէ եօգ ․ ա՛հ, պաշը ուճումըզտա պէօյիւք պիր
թէհլիքէ կէօրիւյօրում ։

Լարթիկ ․— Էն պէօյիւք թէհլիքէ Գօնթ Իվան տըր, նասըլ քի Սիմօն իլէ Մա-
րինին վիւճուտլէրի գալգմասը մուգարրէր իսէ, էօյլէ տէ պու Ռուսիալըյը մահվ ու
նապէտիտ իթմէլիյիզ ։

Մօրիս ․— Նէրէտէ իգամէթ իթտիյինի անլայապիլտինի՞զ մի ։

Լարթիկ ․— Րէնն սօգաղընտա, Մ․ տը Ժիպրէնին խանէսինտէ ։

Մօրիս ․— Սահի՞հ մի ։

Լարթիկ ․— Էվվէթ ․ գարույա գատար արգասընտան կիթտիմ վէ գարուճըյա
սորտում ։

Մօրիս ․— Ալպէր տը Ժիպրէտէն պիր խապէր վա՞ր մը ։

Լարթիկ ․— Խայր, շիւպհէյի տավէթ իթմէմէք իշիւն Ալպէր տը Ժիպրէտէն
ասլա պահս իթմէտիմ ։

47

Մօրիս ․— Մ․ տը Ժիպրէնին խանէսինտէ պիր տօլապը Փէսատ գուրուլմուշ
օլտըըը աշիքեար տըր, պունա շիւբհէ եօգ ․ աճապա հազըրգէլթէն Գօնթ Իվան Ալ-
պէր տը Ժիպրէյի գուրթարմազա մուվաֆֆագ օլապիլմի՞շ մի տիր ։

Լարթիկ ․— Պիլէմէյօրում ։

Մօրիս ․— Հէր հալտէ իշէր էօյլէ պիր հալ քէսպ իթմիշ տիր քի, պիր ան էվվէլ
Սիմօնտան գուրթուլմանըն չարէսինէ պագմալըյըզ․ Ճիւզի պիր թէէխխուրտէն պէօ-
յիւք մազարրաթ թէվէլլիւտ իտէպիլիր, վէ թէսավվուրաթըմըզըն քեաֆֆէսի պէր
հավա օլապիլիր ․․․ պիզիմ Վէրտիէյի պուլմալըյըզ ․․․ աճապա էվինտէ՞ մի տիր։

Լարթիկ ․— Բէք իհթիմալ տըր ։

Մօրիս ․— Օ հալտէ կիտէլիմ ։

Լարթիկ ․— Հազըրըմ․—տէյիպ, շափգասընը գօյտու վէ տիլսիզ Տօմինիքի կէօն-
տէրիպ պիր արապա կէթիրթտի ։ Մօրիս իլէ պէրապէր արապայա կիրիպ վէրտի,
եարըմ սաաթ զարֆընտա Պէրանժէ սօգաղընտա պիլ միւվասէլէ մալիւմ օլան իքի
գարույը էվտէն ճըգըշ Մօրիսին գարուսընը Լարթիկ չալտը ։ Լարթիկին գարուսը
շամըշը, պիր իշարէթ մագամընտա օլուպ, Վէրտիէ տէրհալ կէլիպ գարույը աչտը
վէ Մօրիսի կէօրտիւյիւ կիպի, միւհիմմ պիր վագաա զուհուրա կէլմիշ օլտըըընը
հիսսէտ․ Մօրիս, Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինտէ կէօրտիւյիւնիւ վէ իշիթտիյինի,

վէ Սիմօնը օ էվէ ալմագ մութէսավվէր խուսկինի հիքեայէ վէ շու Թասավվուրըն մէվզըի իճրայէ վազը հալինտէ , Սիմօնըն՝ մատամ Տիւպլէֆին մէքթէպլինտէն չըգ-մասը լազըմ կէլէճէյինի , վէ հէր շէյին ալթիւսթ օլաճաղընը պէյան էյլէտի ․

Վէրոնիք զայէթ տիգգաթլը Մօրիսին հիքեայաթ վէ իֆատաթընը տինլէտիք-տէն սօնրա , տէհշէթլի պիր թէպէսսիւմլէ ,

—Եալընըզ պու կէճէ տահա Սիմօն մէքթէպտէ գալըըն քեաֆի տիր , եարըն սապահ գօրգաճագ հիչ պիր ճիհէթ գալմազ ․

Մօրիս .— Սէն իշինի պիթիրտի՞ն մի ․

Վէրոնիք .— Էվվէթ , տիւն աքշամա գատար օճագլարըմըն գարշըլըղընտա վագ-թըմը կէչիրտիմ ․ Պու կէճէ եալընըզ իքի սաաթ ույուտուգտան սօնրա եինէ իշէ պէլամ իթտիմ ․ Շիմտի հազըրլատըղըմ թէրթիպտէն էմինիմ , վէ տահա զիյատէ էմին օլմագ իչիւն պիր թէճրիւպէ եափարըզ ․

Մօրիս .— Թէճրիւպէ՞ մի ․

Վէրոնիք .— Էվվէթ ․

Մօրիս .— Նա՞սըլ ․

Վէրոնիք .— Պիր ազ սապր էտին , շիմտի կէօրիւրսիւնիւզ—տէյիփ , վէ տիշարը չըգըպ պիր միւտտէթճիք սօնրա կէնճ պիր գէօքէք իլէ իչէրի կիրտի , —իշթէ շու գէօքէյին ուզէրինտէ թէճրիւպէ եափապիլիրիզ , շու հայվան կիւզէլ պիր հայվան օ-լուպ , կէօրիւնիւր քի պուլվարըն ուզէրինտէ սահիպինի ղայպ էթմիշ օլմալը քի , աքշամտան կէլտի , պէն տէ շու թէճրիւպէնին իճրասը նիյէթիյլէ իչէրի ալըպ սագ-լատըմ ․

Մօրիս .— Վա՜հ , պիչարէ հայվան ․

Վէրոնիք .— Աճըյաճագ իշ եօգ , եկէր մէմուլ էթտիյիմ կիպի մուվաֆֆագ օլմուշ իսէմ , հիչ պիր էզիյէթ չէքմէտէն կիտէր , —վէ էլինտէ Թութմուշ օլտըղը պիլլօր շիշէյի կէօսթէրէրէք , —իշթէ Թէրթիպիմ , պու շիշէյի աչմագ իչիւն շու մա-տէն տիւյմէնին ուզէրինէ պասը վէրմէլի , պարմաղընը գալտըրտըղըն կիպի շիշէ սըգ-գը սըգը գարանըր , էօյլէ պիր կիւզէլ Թէրթիպ օլունմըշ տըր քի հիչ պիր Թէհլի-քէսի օլամազ , —տէտիքտէն սօնրա , ալչագ պիր խակէմլէ ուզէրինէ օթուրուպ , գէօքէյի եանընա չաղըրտը․ պիրազ օխշայըպ , գըմըլտատամայաճագ սուրէթտէ պա-շընը Թութտը , շիշէնին աղզընը գէօքէյին պուրնընըն ալթընա տայաթըպ տիւյմէյէ պասը վէրտի ․ Իգթիզա էթտիյի մէրթէպէտէ պասըղը կիպի , իչինտէքի բուհ հայ-վանըն պուրնընա գաչըպ , պիր սանիյէնին եիրմինճի գըսմը գատար միւտտէթ սիւր-մէյիպ , հայվան եըլտըրըմ չարփմըշ կ՚իպի եէրէ սէրիլտի վէ կէպէրտի ․

Վէրոնիք .— Էյ նա՞սըլ , մուվաֆֆագ օլմը՞շ մըյըմ ․

Մօրիս .— Միւքէմմէլ ․

Վէրոնիք .— Հէմ շունա տա տըգգաթ էտինիզ քի , հիչ պիր էսէր տէ պըրագ-մազսըզըն էօլտիւրիւր ․ Եալընըզ տիգգաթ էթմէլի վէ զայէթ իհթիյաթլը սավրուլ-մալը քի , գուլլանըրկէն պիր զարարը տօգունմասըն , չիւնքի անտան էօլիւր , չարէ եօգ ․․․ էն էյիսի Թա գուլլանըլաճաղը զէմանէ տէկին , շիշէյի մահֆազասընտան չըգարմամալը—տէյիփ , վէ ճէպինտէն պիր մէշին մահֆազա չըգարըպ շիշէյի իչինէ գօյտըգտան սօնրա Մօրիսէ ուզաթարագ—ա՛լ ․․․ —տէտի ․

Վէրոնիքնին էլի ուզանմըշ գալտը ․

Մօրիս շիշէյի ալմայըպ .— Նէ՞ տիմէք , տիւնեա սօնընա գատար սըրտ պէնի՞մ մի տիր , պիր ճան Թէհլիքէյէ գօնըլմագ լազըմ կէլտիյի կիպի պէնիմքինի ինթիխապ էտիյօրսընըզ ․․․ Նի՞չիւն քէնտինիզ մէյտանա չըգմայըպ տա տայիմա պէնի էօնէ սիւրէյօրսընըզ ․

Լարթիկ իլէ Վէրոնիք Թէաճճիւպլէ պիրպիրլէրինէ պագըշըր ․

Մօրիս .— Սիզ իտինիզ քի կիթտինիզ մատամ Տիւպլէֆին մէքթէպինի կէզտի-նիզ ․․․ մագսատա նաիլ օլմագ ուզրէ նէրէտէն կէչիլէճէյինի իքինիզ տէ պիլիրսի-նիզ , Սիմօնըն օտասընըն նէ Թարաֆտա օլտըղընը պիլէն սիզ սինիզ ․․․ պինաէն ալէյհ , պու տէֆա տա սիզին սըրանըզ տըր ․

Վէրոնիք .— Նա , եա ․ գօրգո՞ւյօրմըսըն ․

Մօրիս .— Գօրգմատըղըմը բէք ալա պիլիրսինիզ ․

Վէրոնիք .— Գօրգմայօր իսէն նի՞չիւն Թէրէտտիւտ էտիյօրսըն ․

Մօրիս .— Չիւնքի պէն սըրամը սավտըմ , պիրազ տա սիզ ուղրաշըպ տա , շու հէրսիմիզին հիսսէսի օլան իշին մէսուլիյէթինի եիւքլէնմէնիզ լազըմ կէլիր ․

Վէրոնիք .— Պիզիմ սըրըմըզը տընլայըպ տա պիլա չարթ պիզիմ իլէ իթթիֆագ էթմէկէ կէլտիյին զէման , հէր էմրիմիզէ իթաաթ էթմէքլիյէ բազը օլմըշ խուսկինի ունութմուշ օլմալըսըն ․

Մօրիս .— Պէն հիչ պիր շէյի ունութմամ ․ Պէնիմ գուվվէի հաֆըզամ զայէթ գուվվէթլի տիր , վէ պէօյլէ օլտըղընը տա զանն էտէրիմ քի շիմտիյէ գատար սիզէ իսպաթ էթմիշիմ տիր ․․․ իշ կէօրմէնին սըրասը կէլտիյինտէ տայիմա պէն հազըր իտիմ ․ չիւնքի , պիլիր իտիմ վէ հալա տա պիլիրիմ քի բօլիս սիզի Թանըր , վէ սի-զին կէօրիւնմէմէնիզ լազըմ կէլիր ․․․ լաքին պու տէֆաքի եարըլաճագ չէյ , էօյլէ պիր շէյ տիր քի սիւքիւնէթ իչինտէ գուլլէթ իչինտէ , եարըլաճագ տըր , վէ իքինիզ-տէն հանկընըզ օլսա , հիչ գօրգմագսըզըն շու պանա իհալէ էթմէք իսթէտիյինիզ խըզմէթի իֆա իտէպիլիր ․

Վէրոնիք .— Տիմէք օլուր քի կէչէնլէրտէ Գօնթ Իվանը մէյտանա աթարագ իֆշաի խըզմէթտէն իսթինքեաֆ էթտիյին միսիլլու , պու կիւն տէ եինէ պիզէ իսյան էթմէկէ բազը օլմայօրսըն , էօյլէ՞ մի ․ Տիմէք օլուր քի պէնձէ հիլէքեարլըգլա Թէկլիֆ էթտիյիմ հալտէ օլտըղըմ սէլահիյէթիմէ գարշը իսեան էտիյօրսըն , էօյլէ՞ մի ․

Մօրիս .— Պէն իսեան էթմէյօրում , բէլքի պէյան էտիյօրում , պու տա հագ-գըմ տըր ․ չիւնքի սէրպէսթանէ էֆքեարըմը իֆատէ էթմէք հագգընտան հիչ պիր վագըթ մահրում օլմամըշըմ տըր ․․․ եալընըզ պիր շէյ անլայօրըմ , պու շէյտէ տէ քէնտիմի հագգլը կէօրիւյօրում ․ Նի՞չիւն Սիմօնը նապէտիտ էթմէքլիյի սիզ տէրեօհ-տէ էթմէյիպ տէ , պանա հէվալէ էտիյօրսունըզ ․

Լարթիկ .— Վէ լաքին ․․․

Մօրիս .— Սէրպէսթճէ սէօյլէյին , եօգսա պէչ տագիգա էվվէլ պանա տէտիյի-նիզ միսիլլու շիմտի տէ պէն սիզէ գօրգույօրսունըզ տէյէճէյիմ ․

Վէրոնիք .— Պէն Թաֆսիլաթա կիրիշմէմ , էմր իտէրիմ ․․․ իշին նազըրը պէ-նիմ , էմր իտէրիմ ․

Մօրիս .— Նասըլ քի աքէր՝ հայաթընը Թէհլիքէյէ գօր իսէ էօյլէ տէ զաթիթ գօմալը ․

Լարթիկ .— Պիթիրտիմ շու միւձաաէլէյի , պիր պըզիւպ պըզիւպ տէ գույրուղունու կէթիրմիշ օլտըղըմըզ սըրատա պիրպիրիմիզի անլայա՞մաղ մը օլուր . . . պունըն գօլայը վար ։

Վէրթիէ .— Գօլայը նէ՞ տիր ։

Մօրիս .— Գուրա չէքէլիմ ։

Վէրթիէ .— Հագգըմըզը թայինը իթմէք տիմէք օլուր ։

Մօրիս .— Գու թէքլիֆի գապուլ իտէրիմ , պաշգա նէ տէրսէնիզ գապուլ իթմէմ ։

Վէրթիէ բազը օլուպ .— Հայտէ էօյլէ օլսուն , գուրա չէքէլիմ . իւչիւմիզին տէ իսիմլէրինի քեաղըտլարա եազըփ պիր շափգա իչինէ աթալըմ , իլք չըգան քեաղըտ հանկիմիզին իսմինի հավի իսէ , օ իճրայի մուամէլէյէ մէճպուր օլաճագ տըր ։

Մօրիս .— Եարընըզ , —տէտիքտէ , Վէրթիէ Թարիֆ իթտիյի կիպի քեաղըտլարը հազըրլայըփ շափգանըն իչինէ աթտը , վէ պիր էյիճէ գարըշտըրտը . իշթէ Մօրիս էլինի ուզաթըփ պիր քեաղըտ չըգարտը , քեաղըտըն իւզէրինտէ եազըլը օլան իսմ քէնտի իսմի օլտըղը ճիհէթլէ , —վէրինիզ պանա չիչէյի . չէյթան սիզին իլէ պէրապէր իսէ պէն նէ՞ եափայըմ ։ Պէն պու կէճէ մէքթէպէ կիտէյօրում ։

Վէրթիէ չիչէյի Մօրիսէ վէրտի ։

Մօրիս .— Շիմտի պիր իչիմիզ տաշրա վար քի , օնու տա թէսլիմէ իթմէլի ։

Վէրթիէ .— Հա՞նկիսը ։

Մօրիս .— Գօնթ Իվան մէսէլէսի ։

Լարթիկ .— Էն զիյատէ մուզիրր իշ իշթէ պու տըր , նէ՞ նարմալըըըզ քի շու հէրիփտէն գուրթուլալըմ ։

Վէրթիէ .— Պէն օնը տա տիւշիւնտիւմ , ամմա հիչ պիր չարէ պուլամատըմ . շիմտի իսէ Մ. տը Ժիպրէնին միսաֆիրի օլտըղը ճիհէթլէ , զանն իտէրիմ քի , պիր շէյ եափամայըզ ։

Մօրիս օմուզլարընը սիլքէրէք .— Ամմա եափարըզ հա՛ . օ Գօնթա տա եանաշմագտան գօլայ շէյ եօգ քի ։

Վէրթիէ .— Գօնթը էլէ կէչիրմէք իչիւն տէ պիր թէտպիր պուլմա՞շ մըսըն ։

Մօրիս .— Էվվէթ պուլտըմ . լաքին պու տէֆա հա՞նկիմիզին շու իշի տէրէօհտէ իտէճէյինի անլամատըգճա օ թէտպիրին նէ օլտըղընը սէօյլէմէյէճէյիմ ։

Լարթիկ .— Պէն տէրէօհտէ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Բէք ալա . էօյլէ իսէ Գօնթ իլէ նէրէտէ եալընըզ պուլունապիլէճէյինիզի պու ագշամ վէ եախօտ եարըն սէօյլէրիմ ։

Լարթիկ .— Սէն սէօյլէ պէն հազըրըմ , պու ագշամ կէօրիւշիւրիւզ ։

Մօրիս կիթտիյի սըրատա , Վէրթիէ գարըսյա գատար կէօթիւրիւպ ամտէթ իթտիքտէն սօնրա Լարթիկէ խիթապէն .— Ամմա տա ուսթա շէյ իմիշ հա՛ , օ գատար ուսթա քի ատէթա գօրգույօրում ։

Լարթիկ .— Պէն իսէ հայրան օլույօրում , ատէթա պէնիմ գանըմ տըր զանն իտէյօրում քի պէ՛նիմ ։

48

Մօրիս րէֆիգլէրինտէն այրըլտըգտան սօնրա Լիւտօվիգ Պրէսսօլըն խանէսինէ կիթտի , չիւնքի Սիմօնըն թէքրար Գօնթ Իվան Թարաֆընտան Մարինին նէզտինէ կէօնտէրիլմէսի մէլհուզ օլտըղը ճիհէթլէ , միւմքին մէրթէպէ Պրէսսօլըն խանէսինտէն այրըլմամագլըղը թէրճիհ իթմէքտէ իտի ։ Ալպէր տը Ժիպրէնին միւթթէֆիգի օլան Գօնթ Իվանըն հարէքեաթը Մօրիսին զիհնինի գարըշտըրտըգճա գարըշտըրմագտա իտի ։ Վալանթին իլէ Մարի պազը չէյլէր ալմագ իչիւն տիշարը չըգմըշ օլուպ, ագշամ եէմէք վագթը կէլէճէքլէր իտի ։ Մ. Պրէսսօլ էվտէ եալընըզ իտի ։ Մօրիս՝ Լիւտօվիգէ այրըճա պիր տիյէճէյի օլմատըղընտան , վէ Վալանթին իլէ գըզընըն էվտէ պուլունմատըգլարը սըրատա ուզուն միւտտէթ օրատա գալմասընա իհթիյաճ օլմատըղընը պիլտիյինտէն , պիր գաչ տագիգա գատար միմար իլէ շունտան պունտան կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , եինէ կէլէճէյինի պէյան իլէ տիշարը չըգըպ Րէնն սօգագընա տօղրու ազիմէթ էյլէտի , վէ միւսթանթիգին իգամէթ իթտիյի խանէյէ վասըլ օլտըգտա , գարուճընըն օտասընա կիրտի ։

Գարուճը .— Նէ՞ խըտմէթինիզ, էֆէնտիմ ։

Մօրիս .— Մ. Ալպէր տը Ժիպրէտէն խապէր ալմայա կէլտիմ ։

Գարուճը .— Մ. Ալպէր տը Ժիպրէնին տօսթլարընտան օլմալըսընըզ . . . եօգսա րը չըգմագ խըթէ՞ր միտիրիզ ։

Մօրիս .— Խայր . . . պու վագթ րէտէրի Մ. տը Ժիպրէնին պուրատա պուլունմատըղընը պիլիրիմ . պինաէն ալէյհ , օղլընը եալընըզ օլտըղը սըրատա թանըզ իթմէք իսթէմէմ ։

Գարուճը .— Մ. Ալպէր եալընըզ տէյիլ տիր ։

Մօրիս .— Եանընտա պիր խասթա պագըճը օլմալը ։

Գարուճը .— Եանընտա պուլունան խասթա պագըճը տէյիլ տիր , զայէթ զէնկին պիր տէլիգանլը տըր , Րուսիալը միւթէպէր պիր զաթ տըր քի , Մ. Ալպէրէ րէֆագաթ իտիյօր վէ կէճէ կիւնտիւզ եանընտան այրըլմայօր ։

Մօրիս .— Մ. Ալպէր զիյատէճէ՞ մի քէյֆսիզ տիր ։

Գարուճը .— Ահ , էֆէնտիմ , պու պապատէ գաթի պիր ճէվապ վէրէմէմ ։

Մօրիս .— Նի՞չիւն ։

Գարուճը .— Զիւնքի խըզմէթքեարլար , նէ պէնիմ իլէ վէ նէ տէ գարըմ իլէ չօգ լաֆ իթմէզլէր . . . րէտէրի Մ. Բօլ տը Ժիպրէ հալա մահզուն վէ միւքէտտէր տիր , անըն իչիւն օնա տա պիր շէյ սորմաղա ճէսարէթ օլունմայօր . . . լաքին պէնճէ զանն իտէրիմ քի , Մ. Ալպէր բէք գօլայ եագայը գուրթարամայաճագ տըր ։

Մօրիս .— Վա՜հ զավալը , մամաֆիհի խըզմէթքեարլարտան պիր խապէր ալապիլմէլի իտին ։

Գարուճը .— Խըզմէթքեարլարտան հիչ պիր մալիւմաթ ալընմայօր , հէր հանկըսընա պիր շէյ սօրուլաճագ օլսա , կէօզլէրինի ասիւմանա գալտըրըփ պաշընը սալլայօր քի պէնճէ էյի պիր ալամէթ տէյիլ ։

Մօրիս .— Թապիի հէքիմ տէվամ իտիյօր ։

Գարունը .— Հէր կիւն կէլիր , վէ էքսէրիյա աա կիւնտէ իքի տէֆա . խաս-
թանըն էյի պիր հալտէ օլմատըղը օնտան պէլլի . . . էկէր էյի օլսա իտի հէքիմպու-
գատար սըզ կէլմէզ իտի տէյի՞լ մի ։

Մօրիս ալտըղը մալիւմաթտան , Ալպէրին բէք թէհլիքէլի պիր հալտէ տէյիլ ի-
սէ տէ էլան խաստա օլտըղընը անլատը , վէ թէշէվվիւշաէն սարֆը նազար վէ եա-
խօտ նիքեահը թէէխիր իթմէսինի թալէպ իտէրէք , սէվտիյինին եազըընտա էյլէնճէ-
ճէյինի Մարիյէ վատ իթմէլէ , Գօնթըն իքթիֆա իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պու-
լունաճաղընը ֆէհմ էյլէտի ։ Իշին պու ճիհէթինտէն ասլա թէլաշ իթմէմէքտէ իտի ,
չիւնքի միւթէսավվէր օլան նիքեահըն իճրասընա հիչ պիր չէյ մանի օլամայաճաղընա
գանաաթը թամմէ հասըլ իթմիշ իտի ։

—Պու կիւնլիւք եօգարը չըգմամ . լաքին էյպէթթէ քի եանընտա պիր տէֆ-
թէր վար տըր , վէր տէ իմզամի եազայըմ քի կէլտիկիմ պէլլի օլսուն ։

Գարունը .— Էվվէթ , վար տըր էֆէնտիմ , իշթէ տէֆթէր վէ գալէմ վէ հօգ-
գա ։

Մօրիս գալէմի ալտը , վէ պիր չօգ իմզալարըն ալթընա օգունմազ պիր եազը
իլէ քէնտինին օլտըղը պիր իսմի եազը վէրտի , վէ տիշարը չըգտը . եալընըզ գալ-
տըգտա քէնտի քէնտիյէ , —Ֆիլվագը պօշ եէրէ գօրգմըշըմ , պունըն իլէ պէրա-
պէր պու տատմլարտան կէլէճէք մազարրաթըն էօնիւնիւ ալմաղա չալըշմալը . էկէր
մուվաֆֆագ օլուր իսէմ , պաշըմ տահա զիյատէ բահաթ օլուր . — տէտիքտէն
սօնրա թէքրար Մ. Գրէսօլըն խանէսինէ ավտէթ էյլէտի ։ Վալանթին իլէ գըզը
կէլմիշ իտիլէր , Մօրիսի թամամ ալըգօտըլար ։

Մարիինին հէր զէմանտան ազ պէնզի աթմըշ օլտըղը , վէ պիր տէրէճէյէ գատար
հէր զէմանտան զիյատէ ճանլը օլտըղը հալտէ Մօրիս հագգընտա ֆէվգէլատէ իպրազը
նէզաքէթ էյլէտի ։ Մօրիս իսէ՝ Մարիինին չու հալինի կէօրտիւքտէ , մէրգումէնին
իշի միւհիմմսէյլէտիկի , վէ նիքեահը կէրի պրագմագ չէօյլէ տուրսուն , հաթթա պիր
ան էվվէլ իճրասը հալինտէ մէմնուն օլաճաղը զաննընա զահիպ օլտը ։

Սաաթ օնա տօղրու Գրէսսօլըն խանէսինտէն չըգտը , Լարթիկին էվինէ կիթ-
տի . Լարթիկ իլէ Վէրտիէյի պաղչէտէ պուլտը , վէ տօղրու եանլարընա կիթտի .
իպթիտաաէ եանընտաքի պաղչէտէն ալտըղը սէսլէր խօշընա կէլմէտիկի միսիլլու ,
աղաճլարըն տալլարընտան ասըլը օլան րէնկլի ֆէնէրլէր կէօզլէրինէ չարբտը ։

—Տիվարըն օ պիր թարաֆընտա նէ՞ օլույօր ։

Լարթիկ .— Օլան չու տըր քի , պու կէճէ Սիմօնա պիր չէյ եաբամայաճաղըզ ,
պու կէճէ մատամ Տիւպիէֆին եէվմը մախսուսը տըր , մէքթէպտէ չակիրտլէր թէ-
աթրօ օյնայաճագլար , մուզիգա չալաճագլար , կէճէ թամամ իտէճէքլէր վէ սօնրա
տա օյնայաճագլար . . . խիւլասսի քէլամ կէճ վագթա գատար հէր քէս այագտա
օլաճագ . . . թապիի էյի ույումայաճագլար , վէ պինաէն ալէյհ էշիմիզի եարընա
պրագմագա մէճպուր օլաճաղըզ ։

Մօրիս .— Օ հալտէ եարըն իքի իշի պիրտէն կէօրիւրիւզ ։

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ .— Իքի իշի պիրտէ՞ն մի ։

Մօրիս .— Էվվէթ . Սիմօն իլէ Գօնթը պիրտէն թէմիզլէրիզ ։

Լարթիկ .— Գօնթը պիր տուզաղա տիւշիւրմէնին չարէսինի պուլտը՞ն մը ։

Մօրիս .— Պուլտում ։

Վէրտիէ .— Նէ՞ իմիշ օ պուլտուղուն չարէ պագալըմ ։

Մօրիս .— Սէօյլէյիմ տէ տիգգաթլըճա տինլէ ։ Սէնին Պէրանժէ սօգաղընտա
Թամբլ պուլվարընտա պիր տաիրէն վար քի պիզիմ իշիմիզէ չօգ եարայաճագ տըր ։

Վէրտիէ .— Նէ՞ ճիհէթլէ ։

Մօրիս .— Գօնթը օրայա ճէլպ իտէճէյիզ ։

Վէրտիէ .— Օ՞րատա մը նապէտիտ իտէճէյիզ ։

Մօրիս .— Շիւպհէ՞ մի վար ։

Վէրտիէ .— Վէ լաքին պու ատէթա տիվանէլիք տիր . էվին իչինտէ օ գատար
ատամ վար իքէն վէ մահալլէ կէչիտ պիր մահալլէ իքէն ճիւզի պիր սէս տիւնեայը
պաղա գալտըրապիլիր ։

Մօրիս .— Իշին սէսսիզ սէտասըզ վէ կիւրիւլթիւսիւզ պիթէճէյինէ էմին օլու-
նըզ , սէնին տաիրէնին սաղըր օլտըղընը սէնտէն պիր գաչ տէֆալար իշիթմիշ իտիմ ,
տուրընըզ տա թէրթիպըմ նէ օլտըղընը սիզէ պիր էյիճէ թարիֆ իտէյիմ ։ Թամբլ
պուլվարը թարաֆընտա իքինճի գաթտա վագը օլուպ Մ. Մօրզէ նամը թահթընտա
իսթիճար իթմիշ օլտըղըն տաիրէ , ուօթատանէ եաբըլմըշ օլան պիր մաքինա վասը-
թասըյլա Մ. Մօրիէն նամը թահթընտա եինէ սէնին թահթը իսթիճարընտա օլա-
բագ Պէրանժէ սօգաղընտաքի տիկէր պիր տաիրէ իլէ ըլթիհագ իտիյօր ։ Սէնին ի-
ճատ իթմիշ վէ մէվգըյի իճրայէ գօյմուշ օլտըղըն մէզքիւր մաքինա պէնիմ թասավ-
վուրըմըն իճրասընը գօլայլաթապիլիր . մատամ քի Սիմօն իլէ Մարի նապէտիտ ի-
տիլտիքտէն վէ Արման Տարվիլ միրասընա վագը եէտ իթտիքտէն սօնրա , պիր տահա
ավտէթ իթմէմէք ուզրէ Ֆրանսատան չըգըպ կիտէճէքսին , սէն կիթտիքտէն սօնրա
վարըսլար քիմսէնին պիլմէտիյի Մօրզէ նամընտա պիր քիմսէնին պրագմըշ օլտըղը
տաիրէտէ Գօնթ Իվանըն նաշընը պուլըրլար ։

Վէրտիէ .— Ֆիլվագը պէն կիթտիքտէն սօնրա նէ օլուրսա օլսուն ։

Լարթիկ .— Տէվամ է՛թ . չու պաշլանկըճ ֆէնա տէյիլ ։

Մօրիս՝ սէօզիւնէ տէվամ իլէ .— Գօնթ Իվանըն Թամբլ սօգաղընտա 41 նու.
մէրօտա վագը չու պիզիմ մահուտ Մօրզէնին էվինտէ պուլունմասընը գարարլաշտը-
րըրըզ , տաիրէ մունթագըմ օլտըղը ճիհէթլէ շիւպհէյէ վարմասը միւմքին տէյիլ ։
Գօնթ կէլիր . գաբթան Վան Պրէօք նամընտա Ֆիլէմէնքլի միւթէպէր պիր զաթ
պիթթէսատիւֆ տօսթը Մօրզէնին էվինտէ պուլունըր վէ Գօնթը գապուլ իտէր ։
Խիւլասասը նէտէն իպարէթ օլաճաղը միւհթաճը թարիֆ օլմայան պազը միւքեալէ-
մաթտան սօնրա , գաբտան Վան Պրէօք իչէրտէն գարուլարըն քեաֆֆէսինի քիլիտ-
լէր վէ սիւրկիւլէրի գօր , վէ մաքինանըն իչինէ կիրիպ Մ. Մօրիէնին տաիրէսինէ չը-
գար , վէ օրատան պէօյլէ նէրտիւպանտան ինհաթճա աշաղը էնիպ պուրայա կէ-
լիր , նէ՞ տէրսինիզ ։

Լարթիկ .— Բէք կիւզէլ պիր թէտպիր տիր ։

Վէրտիէ .— Պէն օ էֆքեարըտա տէյիլիմ , պիր քէրրէ խաթըրընըզա կէթիրին
քի տահա պու մէմլէքէթտէն պրագըպ կիթմէյօրուզ , իշէր պիթիպ տէ պուրատան
կիտինճէյէ տէկին պէնիմ կիրիպ չըգաճաղըմ եէրլէրի գաբատըյօրսընըզ , վէ թէպ-
տիլի գըյաֆէթ իթմէքլիյիմի իմքեանսըզ պրագըյօրսընըզ . հասըլը քէլամ պիր տա-

րա կէլէճէք օլուր իսէմ հիչ պիր Թէտպիր գուլլանամամ վէ պիր եէրէ գաչամամ ։

Մորիս .— Պու տէտիյին ույմազ, շիմտիյէ տէկին Նասըլ սէրպէսթ իտին իսէ, պունտան պէօյլէ տախի եինէ սէրպէսթ օլուրսըն, գարտաշ Վան Պրէօք սէւկիւ-լէրի գօյմազ կիպի, իսթէտիյին զէման եինէ կէզէպիլիրսին ։

Վէրտիէ .— Կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տայիմա պիր նաշ պուլունըյօր, տօղրըսը ֆէնա տէյիլ ։

Մորիս .— Էհէմմիյէթսիզ շէյլէրէ պաղլանըպ գալմա ։

Վէրտիէ .— Էհէմմիյէթսի՞զ մի, կիւզէլ տօղրըսը . սէն պէնիմ եէրիմտէ օլ-սան ։

Մորիս .— Չիւնկիւ տա էն զարարսըզ շէյ նաշ տըր, վէ իսթէնիլտիյի զէման օնտան տա գուրթուլմագ բէք գօլայ շէյ տիր . Նաշը իւչէ պէօլէրսին, իւչ ատէտ գուրշուն վէ խալսա թէնէքէ սանտըղա գօրսուն վէ տիլէտիյին մէմլէքէթէ կէօն-տէրիրսին . մէսէլա Գոնթ Իվանը վաթանընա կէօնտէրմիշ օլմագ իչիւն Րուսիայա կէօնտէրիրսին . . . բէք Թօհաֆ օլուր, հէմ էօյլէ պիր շէյ տիր քի հէր կիւն քէմալը մուվաֆֆագըյէթլէ եապըլմագտա տըր, սէն պուրալարը պէնտէն էյի պիլիրսին ։ Բէնճէնիզին կիւնիւ պէն Պրէսսօլըն խանէսինտէ նիքօլաևլըն մուգավէլէնամէսինի իմզալատըղըմ սըրատա, սէն պէյէնտիյին կիպի պու իշի կէօրիւր պիթիրիրսին . . . մէրտ օլ, նէ՛ գօրգույօրսըն . . . օրթատա միլեօնլար տուրտըղճա, պիր տիւշմէնին նաշընտան գօրգաճագ նէ՞ վար ,— տէտի ։

49

Նարթիկ .— Մորիսին հագգը վար, Թէքլիֆ իթմէքտէ օլտըղը շէյի իճրա իթ-մէք իւզրէ սէնտէ հէր կէօնա գօլայլըգ մէվճուտ տըր . . . հիչ պիր շէյտէն գօրգ-մա, պէն օ Նաշը օրթատան գալտըրմանըն չարէսինի պուլուրըմ ։

Վէրտիէ .— Բէք ալա, գապուլ իթտիմ ։ Լաքին հիչ պիր կէօնա չիւպհէյէ վարտըրմագսըզըն Գոնթ Իվան Գուրավլէֆի, խմինի պիլէ իշիթմէմիշ օլտըղը պիր Մ. Մօրշէնին Թամըլ սօգաղընտա 41 նումէրօյը խանէսինէ կէթիրմէք իւզրէ նէ՞ Թէտ-պիր գուլլանաճագսըն, օնա պագալըմ ։

Նարթիկ .— Սահիհ, պու էհէմմիյէթլի պիր նօգթա տըր, գարանձայա նէ՛ եէմ գօյաճագսըն ։

Մորիս .— Պիր մէքթուպ, տահա պիր մէքթուպ ։

Վէրտիէ .— Պիր էյի տիւշիւն, պիր մէքթուպ պիր իւչիւնճիւնին էլինէ կէ-չէպիլիր, վէ պու իւչիւնճիւ տէ Րուսիալըլար կէլմէտիյինի կէօրտիւքտէ, գօլայճա մէրգումըն իզինի պուլապիլիր ։

Մորիս .— Օլամազ, չիւնքի Գոնթըն օ կէօնտէրիլէճէք մէքթուպը նէզտինտէ սագլայաճաղընա էմինիմ ։

Վէրտիէ .— Թաֆսիլ էթ ։

Մորիս .— Մէքթուպը եազարքէն Թաֆսիլ իտէրիմ ,— տէյիպ Վան Պրէօքին եազըխանէսի էօնիւնէ կէչտի վէ պիր Թապագա մէքթուպ քաղըտը ալըպ, իւճ պօզըշտա գարը եազըսը կիպի կէօրիւնէն ինճէ վէ ուզուն ուզուն հարֆլար իլէ աթիտէքի մէքթուպը եազտը .

«Գոնթ,

«Պու աքշամ Թամ սաաթ օն պիրտէ Թամըլ սօգաղընտա 41 նումէրօտա վա-
«գը Մ. Մօրշէնին խանէսինէ լութֆէն Թէշրիֆ իտէսինիզ ։

«Շու տավէթէ ճէսարէթիմ Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ իլէ մատմազէլ Մարինին սա-
«ատէթը հալլէրինէ միւսթէնէտ տիր ։

«Սիզէ Թէպլիղ իթմէք իւզրէ միւհիմ խապէրլէր վար քի պիզզաթ սէօյլէմէլի-
«յիմ, կէչէն տէֆաքի կիպի Մ. Կապրիէլ Սէրժէնին խանէսինտէ կէօրիւշէմէմէք
«մէճպուրիյէթինտէ պուլունմագտայըմ ։

«Իհթիրամաթը ֆայիգամըն գապուլինի րիճա իտէրիմ ։»

ՍԻՄՕՆ

Պու մէքթուպը պիթիրիր պիթիրմէզ, Վէրտիէյէ ուզաթըպ, — իշթէ պու մէքթուպը ալտըղը կիպի Գոնթ կէլիր, վէ հաթթա հէր տիւրլիւ վէսաիթը միւ-տաֆաատան պէրի օլարագ կէլիր էլինէ տիւշէր ։

Վէրտիէ մէքթուպը ալըպ եիւքսէք սէս իլէ օգուտը ։

Նարթիկ .— Բէք միւքէմմէլ օլմուշ, բէք կիւզէլ տիւշիւնիւլմիւշ ։ Սիմօնըն օ-տասընտա պուլունմըշ օլան Գոնթ Իվանըն մէքթուպը՝ Սիմօնըն էլինէ պէօյլէ պիր մէքթուպ եազմագա սէլահիյէթ վէրէպիլիր . պունտան մաատա Սիմօնըն Մարի Պը-րէսսօլ վէ Ալպէր տը Ժիպրէտէն տօլայը կէօրիւշմէք իսթէմէսի խուսուսընտա ինա-նըլմայաճագ վէ խալսա չիւպհէ իտիլէճէք հիչ պիր ճիհէթ եօգ տըր ։

Վէրտիէ .— Պու պէնիմ իթիրազըմա ճէվապ տէյիլ ։

Մորիս .— Հա՞նկը իթիրազընա ։

Վէրտիէ .— Պու մէքթուպտա պիր իսմ վար, պիր տէ ատրէս ։ Էկէր Գոնթ մէքթուպը էվինտէ պըրագըր իսէ, քէնտիսի ղայպ վէ մահվ օլտըգտան սօնրա մէք-թուպը պուլուրլար, Թամըլ սօգաղընտա 41 նումէրօյա կէլիպ Մ. Մարշէ տէյու սօ-րարլար պուլուրլար վէ էվիմի մուհասէրէ ալթընա ալըրլար ։

Մորիս .— Գոնթ մէքթուպը էվինտէ պըրագմազ ։

Վէրտիէ .— Նէ՞ պիլիյօրսըն պըրագմայաճաղընը ։

Մորիս .— Պիլմէմ ամմա, պըրագմայաճաղընա էմինիմ . իսմ վէ ատրէսինի ու-նութմասըն գօրգուսըյլա Թային օլունան մահալլէ կէլտիյինտէ մէքթուպը պէրապէր ալըր, պու Թապիի տիր ։

Վէրտիէ .— Հայտէ պունը գապուլ իտէյիմ, տահա պաշգա պիր շըգգ վար ։

Մորիս .— Տահա նէ՞ վար ։

Վէրտիէ .— Պու մէքթուպ Սիմօնըն եազըսըյլա տէյիլ, պէլքի Գոնթ՝ Սիմօնըն եազըսընը թանըր . . . էկէր թանըր տա Սիմօնըն եազըսը օլմատըղընը անլար իսէ, չիւպհէյէ վարըր վէ էմնիյէթ իթմէզ ։

Մորիս .— Օնըն կէօզիւնէ էվվէլ էմրտէ չարփաճագ շէյ մէքթուպտա Ալպէր իլէ Մարինին սաատէթը հալլէրինտէն օլան պահս տըր . պունտան պաշգա հիչ պիր շէյէ զիհնինի եօրմայաճաղընա էմինիմ, վէ Սիմօնըն եազըսընը թանըտըղը ֆարզ օլունսա պիլէ, սըրըընա ակեահ օլտըղըմըզա տաիր խապէրտար օլմատըղընտան, պէյհինտէ պիր տուզագ գուրուլմուշ օլտըղընը խաթըրընա պիլէ կէթիրէմէզ . Խիւ-լասա քէլամ, Գոնթըն վիւճուտը մէյտանտան գալգտըղը կիպի սէն իգամէթ

իթթոյին տաւրէյի թէրք էտի վէր վէսսէլամ Էվրագընը վէ սաիր գըյմէթտար օլան շէյլէրի ալ հըդ , պիր տաւհա օրայա այագ պասմա · շիմտի փարզ իտէլիմ քի Գօնթ մէքթուպը էվինտէ պրագմըշ օլսուն , հաթթա փարզ իտէլիմ քի եանընտա տա պիրիսինի ալըըն քէնտիսի գօլլաթմագ իչիւն , պիրշէ նէ՞ · օնըն ճանընը պըրգտան սօնրա օրատան գաչմատան գօլայ չէյ եօգ , չիւնքի էքի տաւրէնին էնքտիկէրինէ մէրպութիյէթի օլտըղընը քի՞մ պիլիր , հալպէ օ մէրպութիյէթի տէ պուլսունլար , օնլար պուլընճայա գատար սէն պին քէրրէ սավուշմըշ կիթմիշ օլուրսըն ։

Վէրտիէ .— Հալպէ պագալըմ , նէ՛ օլուր իսէ օլսուն կէօնտէր մէքթուպը . . . —տէտիքտէ մէքթուպը զարֆա գօյուպ իւզէրինէ պէր վէճհը զիր եազտը ·

«Մօսիէօ տը Փիպրէնին խանէսինտէ

«Գօնթ Իվան Սմիլօֆա

«Բէնն սօգագը Ն° 129

«Բարիս»

—Եալընըզ շու տարէ՛ս Գօնթըն պիր կէօնա շիւպհէյէ վարմամասընա քեաֆի տիր ։

Լարթիկ .— Պու մէքթուպը բօսթայա՞ մը պըրագաճագսըն ;

Մօրիս .— Խա՛յր , էքինիզտէն պիրի եարըն պիրիսիյէ պու մէքթուպը կէօնտէրսին ։

Վէրտիէ .— Պէն օ իշի տէրէօհտէ իտէրիմ ,—տէտի ։

Իւչ րէֆիգլէր պիրպիրլէրինտէն այրըլտըգլարընտա , Մօրիս՝ էվինէ կիթտի , ըահիպ Մէրիս իսէ օ կէճէ էվրագընը այըրմագ վէ թօբլամագ վէ էմին պիր մահալէ գօմագ նիյէթիյլէ Պէրանժէ սօգագընտաքի տաւրէյէ ավտէթ էյլէտի ։ Կիյմէքտէ օլտըղը էնվաի էլպիսէլէրին բօլիս էլինէ տիւշմէսինի տէ իսթիճմէլինտէն , անլէրի տախի մէյտանտան գալտըրմագ իւզրէ , քեաֆֆէսինի էվրագըյլա պէրապէր իւչ սանտըղա եէրլէշտիրիպ , սանտըգլարըն իւզէրինէ տախի ՇԸՄԷՆՏՖԸՐ ՄԷՎԳԸՖԻ ԼՕՆՏՐԱ տէյու եազտըգտան սօնրա , սապահ էրքէն Մ. Մօրէժ գըյաֆէթինի կիյէրիպ , եօլճըլըգտան ավտէթինի պէյան իտէրէք գարուճըյա կէօրիւնտիւ ։

Պիր գաչ սաաթ սօնրա գըյաֆէթլէրինտէն եալընըզ Մ. Մօրէժ վէ տօգտ Մօրիս վէ ըահիպ Մէրիս գըյաֆէթլէրինի ալը գօյուպ , հազըրլամըշ օլտըղը սանտըգլարը թաշըթտը , շըմէնտըֆէրտէ սանտըգլարը Լօնտրայա կիտմէքտէ օլան պիր թէաթրօ օյունճըսը նամընա գայտ իթտիրտի ։ Շու իշլէրի պիթիրտիքտէն սօնրա , Վէրտիէ էվինէ ավտէթլէ , էն էմին զանն իթտիյի բաշգա գըյաֆէթինի կիյինիպ Սիւրէն սօգագընտա Լարթիկին խանէսինէ կիթտի ։

*
* *

Բազար էրթէսի սապահը բօլիս միւտիրի էվամիր վէ թալիմաթը լազըմէյի վէրմիշ օլտըղընտան , Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսի՝ թահթը նէզարէթը խաֆիյէյէ ալընարագ , մէմուրին թէպտիլ գըյաֆէթլէր իլէ պէլլի՛ըզճէ վէ փագաթ քէմալը տիգգաթլա մահալլէյի տօլաշմագտա իտիլէր ։ Իւք կիւնիւ Լարթիկ իլէ Վէրտիէ մէզքիւր մէմուրլարըն եանլարընտան կէչմիշլէր իտի ։ Լարթիկ՝ գաբտան Վան Պրէօք գըյաֆէթինի , վէ Վէրտիէ տախի Պապա Մարթէն գըյաֆէթինի կիյինմիշլէր իտի , լաքին մէմուրլար պունլարըն հայտուտ օլտըգլարընը ասլա ֆարգ իտէմէմիշլէր իտի

Մատամ Րօզիէ վէ Կալուպէ իլէ Սիլվէն պիւթիւն կիւն վէ հաթթա կէճէնին պիր գըսմը տախի մահալլէյի տօլաշմագտա օլան մէմուրլարըն հարէքեաթըընը թէտգիգ իթմիշ օլուպ , մատամ Րօզիէ մէմուրլյնը մէրգումէտէն բէք խօշնուտ օլմամըշ իտի ։ Մէրգուման մէյխանէլէրէ , ուֆագ թէֆէք գահվէխանէլէրէ կիրէճէք վէ մահալը մէզքիւրէյի խարիճէն վէ տախիլէն թէտգիգ իտէճէք եէրտէ , եալընըզ եաեա գալտըրըմլարընըն իւզէրինտէ տօլաշմագտա օլտըգլարընտան , մատամ Րօզիէ՝ պունլարըն սըգ սըգ կիտիպ կէլմէլէրիյլէ շունըն պունըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ էյլէմէլէրինտէն իսթիրագ իտէր իտի ։ Քէնտի քէնտիյէ ,— պու թէրթիպտէ տօլաշմագ , բօլիսին մահալլէյի թահթը մուհասէրէյէ ալմըշ օլտըղընը անլաթմագ տըր ։ Պու մէմուրլարըն պաշը հէր քիմ իսէ , եա բէք չօլըագ պիր քիմսէ տիր վէ եախօտ պէնիմ թէտպիրլէրիմի ալթիւսթ իթմէք իսթէյօրլար . . . ալէսսէվիյէ պանա խօշ մուամէլէ իպրազ իթմիշ օլան բօլիս միւտիրի , կէչէն կիւն պիր աղ սէրթճէ տավրանտը . . . արթըգ պանա ինանմատըղընա շիւպհէ եօգ , վէ պէնի եօրուպ իշտէն վազ կէչտիրմէք իսթէյօր . . . իշին սօնընա պագալըմ ,—տէմէքտէ իտի ։

Սալը սապահը տօղրու միւտիրին տաիրէսինէ կիթտի իսէ տէ , միւտիր մէշղուլ օլտըղընը վէ պիրազ պէքլէմէք իճապ իթտիյինի սէօյլէթմիշ օլտըղընտան , մատամ Րօզիէ օթուրտը պիր միւտտէթ պէքլէտի ։ Պիր չէրեէք սօնրա Ժօլէնին միւտիրին օտասընտան չըգըպ կէօրմէմէզլիքտէն կէլէրէք եանընտան կէչտիյինի կէօրտիւքտէ , կէօզտէն տիւշմիւշ օլտըղընա գարար վէրտի ։

Քէնտիսինտէն սօնրա կէչմիշ օլան մէմուրլար քէնտիսինտէն էվվէլ իչէրի չաղըրըլտըլար . մատամ Րօզիէ թէհամմիւլի էլտէն պըրագմայըպ եինէ պէքլէտի ։ Նիհայէթ պէլքի ունուտուլմըշ տըր զաննըյլա, խատէմէյի չաղըրըպ պէքլէմէքտէ օլտըղընը միւտիրին խաթըրընա կէթիրմէսինի րիճա իթտի ։

Գօնըն իւզէրինէ միւտիր գապուլէ հազըր օլտըղընը սէօյլէտիքտէ , մատամ Րօզիէնին հէմ ճանը սըգըլտը վէ հէմ տախի քիպրինէ տօգունտու ։ Քէօշէնին պիրինէ չէքիլիպ րահաթճա էօմրիւնիւ կէչիրմէքտէ օլտըղը հալտէ , եօլընը վէ նէ եարաճաղընը շաշըրմըշ օլան բօլիս խատրէսինէ եարտըմ իթմէք իւզրէ եալվարարագ քէնտիսինի արամըշ պուլմըշ օլտըգլարը , վէ քէնտիսի տախի րազը օլուպ ճանընը ֆէտայէ հազըր պուլունմըշ օլտըղը հալտէ , ինսանըն իգթիտարընըն մաֆէվգինտէ օլարագ չալըշա չալըշա մագսատընա էրէճէյի սըրատա , հագգընտա պու տէրէճէ հիւսնիւ մուամէլէնին տիրիղ իտիլմէսինէ , վէ հաթթա հագարէթ թարզընտա քէնտիսինին իչ եէրինէ գօնուլմամասընա ֆէվգէլատէ էսէֆ իթմիշ օլտըղընտան , միւտիրին օտասընտան իչէրի կիրտիյի սըրատա մատամ Րօզիէնին եիւզէյի չարբմագտա վէ կէօզլէրի եաշլանմագտա իտի ։

Բօլիս միւտիրի մէրգումէնին եիւզիւնէ պիր պագըշտա ըգտըրապը գալպինի հիսս էյլէյիպ .

—Սապահլար խայր օլսուն , հիչ օլմազսա պու տէֆա պիր խայրը խապէր իլէ կէլտինի՞զ մի ։

Րօզիէ .— Խա՛յր էֆէնտիմ , սիզտէն չարշէնպէհ կիւնիւնէ գատար մէօհլէթ ալտըղըմը ունութմայընըզ ։

Միւտիր .— Օ հալտէ նի՞չիւն կէլտինիզ ։

Րօզիէ .— Շիքեայէթ իթմէյէ կէլտիմ ,—տէտի ։

50

Միւսիւ .— Շիքեայէ՞թ իթմէյէ մի կէլտինիզ , նէ՞տէն շիքեայէթ իտէճէքսի-սինիզ :

Րօզիէ .— Տիւնքի Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինտէ մէմուրլարընըզըն վազիֆէլէրի-նի եյֆա էյլէմէլէրինին Թարզընտան :

Միւսիւ .— Մէմուրլարըմըզըն նէ սուրէթլէ եյֆայի վազիֆէ էյլէտիքլէրինին թէտգիգ ու թէֆթիշի մատտէսինի սիզէ իհալէ իթմէմիշ իտիմ զանն իտէրիմ :

Րօզիէ .— Հագգընըզ վար , լաքին պէն տէ օ Թարաֆլարտա գօլ տօլաշմագտա օլտըղըմտան , վուգուը հալէ քէսպը վուգուֆ էյլէտիմ վէ մէմուրլարըն առէթա սըֆաթը մէմուրիյէթլէրինի աչըղա վուրտուգլարընը կէօրտիւմ . չու հալ բօլիս ի-տարէսինին ուսուլը ինզիպաթիյէսի մուղայիրինտէ օլտըղը սիզճէ տախի բանա մա-լիւմ տիր :

Միւսիւ .— Օ մէմուրլարըն պաշընտա պուլունան քիմսէնին մէհարէթինի սիզ տէ թաստիգ վէ թէսլիմ իթմիշսինիզ տիր : Զաթէն պէնճէ Սէնթ—Օնօրէ մահալլէ-սինճէ նէզարէթէ լիւզում կէօրմէտիյիմտէն, օ մէմուրլարը գալտըրտըմ:

Րօզիէ .— Տիմէք օլուր քի պառէզին սիզէ վէրէպիլէճէյիմ մալիւմաթ վէ Թաֆ-սիլաթա էհէմմիյէթ վէրմէմէքլիյի գուրմուշսընըզ , էօյլէ՞ մի :

Միւսիւ .— Խա՛յր . լաքին պունտան սօնրա պէն քէնտիմ ազըմըն էրտիյի վէճհ իլէ իճրայի Թահգիգաթ վէ Թէհարրիյաթ իթմէկէ գարար վէրտիմ :

Րօզիէ .— Միւսաատէնիզլէ բէճա իտէրիմ քի պէնիմ իլէ աչըգ աչըղա գօնու-շասընըզ , Ֆիքրինիզ նէ իսէ սէրպէսթճէ պէյան իտէսինիզ . . . տիւնտէն պէրու հագգըմտա Թավր ու մուամէլէնիզի պիւսպիւթիւն Թէպտիլ իթտինիզ : Շիմտիյէ տէկին լութֆէն հագգըմտա իպրազ իթմիշ օլտըղընըզ Թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթ , շիմտի քեամիլէն մահվ օլմուշ կիպի անլայօրում . առէթա պէնտէն շիւպհէ իտիյօր-սընըզ : Պու Թէպտիլաթըն նէ՞տէն նէշէթ էյլէտիյինի անլամագ իսթէրիմ , բէճա ի-տէրիմ քի սէպէպինի սէօյլէյէսինիզ :

Միւսիւ .— Պու պապտէ սէօյլէնէճէք նէ վար իտի իսէ , տիւն սիզէ սէօյլէ-տիմ , մատամ :

Րօզիէ .— Խայր , տիւն հագըգաթը հալին եալընըզ պիր գըսմընը պէյան իթ-տինիզ : Եա պէն եանըլըյօրում , վէ եախօտ հագգըմտա օլան էմնիյէթինիզի գայ-պըրըպ փօզլէյէ պազլատընըզ . . . պունըն տա պիր սէպէպի օլմալը տըր . աճապա պէնիմ սաստագաթըմտան շիւպհէ՞ մի իտիյօրսընըզ :

Միւսիւ .— Ալլահ էսիրկէսին :

Րօզիէ .— Էօյլէ իսէ սիզին բէճանըզ իւզէրինէ տէրհօհտէ իթմիշ օլտըղըմ խըզ-մէթի հիւսնիւ նէթիճէյէ իյսալինէ պէնի միւգթէտիր առ իթմէյօրսընըզ :

Միւսիւ .— Շիմտի սիզէ աչըգ աչըղա Ֆիքրիմի պէյան իտէյիմ :

Րօզիէ .— Իսթէր իսէնիզ հէմ աչըգ հէմ տէ սէրթճէ սէօյլէյինիզ , պէնի ին-ճիտիրսինիզ տէյու իհթիրազ իթմէյինիզ :

Միւսիւ .— Էօյլէ գըյաս իտէրիմ քի չու արալըգ զիհնինիզ՝ օղլունըզըն պառա-

տէթը հալ վէ իսթիգպալի իլէ մէշղուլ օլտըղը ճիհէթլէ , վագթընըզը քեամիլէն պի-զէ հասր իտէմէյօրսընըզ . . . վալիտէլիք էնտիշէլէրի սիզէ վագթ պըրագմայօր :

Րօզիէ .— Օղլումըն իճրասը մուգարրէր օլան նիքեահընը՞ մը անլաթմագ իսթէ-յօրսընըզ : Պէնճէ օ խուսուսա պիր գաչ սաաթ վագթ անճագ սարֆ իթմիշիմ տիր :

Միւսիւ .— Պէլքի էօյլէ տիր , լաքին զիհնինիզ միւթէմատիէն օ խուսուսլա մէշ-ղուլ տըր վէ պու մէշղուլիյէթ շիմտիյէ գատար սիզտէ միւշահէտէ իթմէքտէ օլտը-ղըմըզ մէհարէթ վէ իսթիտատը պիր տէրէճէյէ գատար չիւրիւտիյօր :

Րօզիէ .— Էյհասըլ սիզճէ իգթիտարսըզլըղըմա գարար վէրիյօրսընըզ, էօյլէ՞ մի

Միւսիւ .— Խա՛յր , վէ լաքին . . .

Րօզիէ .— Սէօզիւնիւզի իքմալ իտինիզ :

Միւսիւ .— Լաքին պէնճէ չու պաղլամըշ օլտըղընըզ իշին իքմալինի պիր պաշ-գասընա հէվալէ վէ Թէրք իտէճէք օլուր իսէնիզ, ագըլլըլըգ իթմիշ օլուրսընըզ . . .

Մատամ Րօզիէնին պէնզի պիւսպիւթիւն աթըլ .— Պէն տէմէտի՞մ մի քի պէնի աղընըմըշ պիթմիշ , իգթիտարսըզ պիր քիմսէ եէրինէ գօյօրսընըզ , պէն սիզին մուա-վէնէթինիզէ եէթիշմէք իշիւն հէր շէյի Թէրք իթտիմ . . . պիր շէյ տէյիլ : Խըզմէ-թինիզտէ պուլունտըղըմ միւտտէթտէ էօմրիւմիւ Թէհլիքէյէ գօյտում . . . պու տա պիր շէյ տէյիլ : Ճինայէթին սուրէթը իճրասընը մէյտանա չըգարըպ նէ վէճհ իլէ վուգու պուլմըշ օլապիլէճէյինի սիզէ կէօսթէրտիմ վէ անլաթտըմ . . . պու տա պիր շէյ տէյիլ : Պունլարըն հիչ պիրինի իշ եէրինէ գօյմայօրսընըզ . . Պիր գաչ տէֆա-լար պազը Թէշէպպիւսաթըմ պօշա չըգըլտը , գապահաթ պանա աթֆ օլունույօր : Շիմտիյէ գատար օ ճանիլէրի էլէ կէչիրէմէտիմ իսէ , մէկէրչի եյֆայի վազիֆէ իտէ-ճէք եէրտէ օղլումըն սուրէթը հալի իլէ մէշղուլ օլույօրմուշըմ : Պու միսիլլու զաննի-յաթ հէմ հագգսըզ տըր վէ հէմ տէ կէօնիւլէ տօգընըր . . . պէն քէնտիմ կէլիպ տէ սիզէ խըզմէթ իթմէյի Թէքլիֆ իթտի՞մ մի .— Աքսի . սիզ կէլտինիզ պէնի պուլ-տընըզ վէ գարանլըգտա կէզտիյինիզի պէյան իլէ , սիզի այտընլըղա չըգարմագլը-ղըմը Թէքլիֆ իթտինիզ . . . հաթթա պէն գապուլ իթմէտիմ , սիզ իսրար իթտինիզ. օղլումըն իսթիգպալը հալինին Թէէմմիւլճէտէն պաշ իտէրէք պանա եալվարտընըզ եագարտընըզ . շիմտի տէ օղլումը սէվտիյիմ տէյի մուախէզէ վէ օղլումըն ուղրընա եյֆայի վազիֆէտէ գուսուր իտիյօրում տէյու Թէքտիր իտիյօրսընըզ . պէնճէ չու նազիք քէրթէտէ վազիֆէտէ գուսուր իթմէք իսէ առէթա պիր ճինայէթ տիր : Պիլմիշ օլընըզ քի պէն պու խիտմաթը գապուլ իթմէմ,— տէյիպ , ճէպինտէն պիր ճըզտան չըգարտը , վէ իչինտէն սըֆաթը մէմուրիյէթինի միւպէյյին եէտինէ վէրի-միշ օլան էմնամէյի չըգարըպ .— Իշթէ պանա վէրմիշ օլտըղընըզ էմնամէյի սիզէ իատէ իտիյօրըմ , պու սաաթտան իթիպարէն սիզէ մէնսուպ տէյիլիմ վէ խըզմէթի Թէրք իտէրիմ .— տէտի :

Միւսիւ պաշտան Թըրնաղընա գատար տիթրէտի՝ մատամ Րօզիէնին սօն սէօզ-լէրինտէն , մուավէնէթինի Թալէպ իթմիշ օլտըղը հալտէ քէնտիսինի Ֆէվգէլատէ րէնճիտէ իթմիշ օլտըղընը Ֆէհմ էյլէտի , իսթիֆասընը վէրտիյինէ տաիր օլան սէօզ-լէրի իշիթտիքտէ , մէրգումէնին սէպգաթ իտէն խըտէմաթընը խաթըրընա կէթիրէ-րէք նատիմ օլտու , վէ լիւզումը պիր եարըմճըյը էլտէն գաչըրաճաղընը անլատը-

—Նէ՞ տիմէք, խըյալէթտէն չէքինի՞յօրմըսընըզ, մէհմուրիյէթինիզի թէ՞րք մի էտիյօրսընըզ :

Ռօզիէ .— Սիզ մէճպուր իտիյօրսընըզ :

Միւտիր .— Նէ՞ եափըյօրում քի սիզի մէճպուր իտիյօրըմ :

Ռօզիէ .— Պէնտէն շիւպհէ իտիյօրսընըզ :

Միւտիր .— Սիզ պէնտէն չարշէմպին աքշամընա գատար միւսաատէ իսթէյիփ պիր իզ կէօզլէմէքտէ օլտըղընըզը պէյան իթմիշ իտինիզ :

Ռօզիէ՝ քինայէ իլէ .— Կէօզլէտիյիմ իզ եանլըշ պիր իզ իմիշ, վէ պէն տէ եանլըշ օլտըղը իչին կէօզլէմէքտէն վազ կէչիյօրըմ տէյու գըյաս իտինիզ վէսսէլամ :

Միւտիր .— Իսթիֆանըզը գապուլ իթմէմ, ազիզիմ :

Ռօզիէ .— Պէն արթըգ հիչ պիր իշէ եարայամատըղըմ սօնրա, նէ՞ սէպէպլէ գապուլ իթմէյօրսընըզ :

Միւտիր .— Սիզէ տիւշմէզ քի պանա քին սագլայասընըզ, գուսուր իթտիմ վէ գապահաթըմը տա թանըրըմ · հէր թարաֆտան իշիթտիյիմ հիւճում օլունտըղընը, հագարէթլարըն զէմմ վէ ֆասլընը վէ էֆքեարը ումումիյէնին պու մէսէլէյի պարմաղընտա սարտըղընը կէօրտիւքտէ տիւչար օլտըղըմ հիտտէթէ գապըլտըմ · իշ եւրիւմէյօր տէյու ալէմին ալէյհիմէ գըյամ էյլէտիկինի կէօրտիւքտէ պէն տէ սանա թութունտըմ · իշթէ գապահաթըմը պու սուրէթլէ իգրար իթթիքտէն սօնրա, արթըգ միւսթահագգը աֆվ ըմ զանն իտէրիմ : Ալ շու էմրնամէնի ճէպինէ գօյ տա պու քիւչիւք մաճէրայը հէմ սէն հէմ տէ պէն ունութալըմ պիթսին :

Ռօզիէ .— Միւրատընըզ պու՞ մու իտի :

Միւտիր .— Պու տըր, րէճա իտէրիմ :

Ռօզիէ .— Պիր տէֆա տահա րազը օլուրըմ :

Միւտիր .— Պէն տէ թէշէքքիւր իտէրիմ : Շիմտի գօնուշալըմ . Ժօզէֆի թավսիյէ իտէն պուլընտըղը ճիհէթլէ, օնա պիր թէֆթիշ մէմուրիյէթի վէրմիշ իտիմ, ամմա էհէմմիյէթի եօգ · պէն իսթէտիյին ատամլարը սանա վէրիրիմ · լաքին օլմայա քի պու տէֆա տա պուլմըշ օլտըղըն իզի ղայպ իտէսին :

Ռօզիէ .— Ղայպ իտէմէյէճէյիմէ էմին օլընըզ . . . սիզ պէնի եալընըզ պուլըմա պըրագը՞րմըսընըզ :

Միւտիր .— Պէն սէնտէն պիր շէյ իսթէրիմ . վար նէ եափարսան եափ :

Ռօզիէ .— Իսթէտիյինիզ նէ՞ տիր :

Միւտիր .— Մուվաֆֆագըյէթ :

Ռօզիէ .— Ալլահըն ինայէթիյլէ էլպէթթէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմ . . . եարըն սաաթ սէքիզտէ օ իքի ատամլարընըզը Մէզլէյ սօգաղընտա պանա կէօնտէրին :

Միւտիր .— Բէք ալէա . . չարշէնպին կիւնիւնէ գատար պիր նէթիճէ հասըլ օլապիլէճէյինի վաատ իթթիյինի ունութմա :

Ռօզիէ .— Եինէ սէօզլիւմ սէօզ տիր—տէյիփ, տիշարը չըգտը վէ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլան Սիլվէն իլէ Կալուպէնին պուլընտըղը մահալլէ կիթտի :

Սիլվէն մատամ Ռօզիէյի կէօրտիւքտէ .— Նէ՞ խապէր պագալըմ :

Ռօզիէ .— Խապէր շու քի Էլիզէ մահալլէսինի եալընըզ պիզ իչիւմիզ գօլլայաճաղըզ :

Սիլվէն .— Տահա ալէա · պէնիմ խաթըրըմա պիր շէյ կէլտի :

Ռօզիէ .— Սէօյլէ պագալըմ :

Սիլվէն .— Պիզ Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինտէն այրըլմամալըյըզ . . . մատամ քի եարմա բաբագը պիզ օրատա բասթ կէթիրտիք : Հէր նէրէյէ քի կիտէյօր իսէ, թապիի եինէ օրատան կէչէճէք տիր :

Ռօզիէ .— Իհթիմալ տըր · Բուայալ սօգաղընտան Էլիզէ սօգաղընա գատար իւչիւմիւզ բայ օլուրուզ · էկէր օ մահուտ հէրիֆ կէչէճէք օլուր իսէ, պիր շէյ պէլլի իթմէքսիզին էվինէ գատար գօլլարըզ :

Կալուպէ .— Եիւրիւյէրէք կէչէր իսէ էյի ամմա, եա օ խընզըր արապա իլէ կէչէր իսէ՞ :

Սիլվէն .— Էօյլէ տէյիլ, պէնիմ թէրթիպիմի սիզէ անլաթայըմ :

Ռօզիէ .— Անլաթ պագալըմ :

Սիլվէն .— Սէն եիւրիւյէրէք եահա կիտէնլէրի կէօզլէրսին, վէ արապալարըն իչինի տէ կէօզտէն կէչիրիրսին · մատամ Ռօզիէ տէ եինէ այագտա սէնի կէօզիւ էօնիւնտէն ղայպ իթմէյէճէք սուրէթտէ պիր եէրտէ տուրուր, պէն տէ արապաճը գըյաֆէթինէ կիրէր պիր արապա պուլուր իւզէրինտէ օթուրըրըմ . . . էկէր սախթէ բաբագը արապա իչինտէ կէօրիւր իսէնիզ, պիր իշարէթ իթսէնիզ քեաֆի տիր · պէն օնը գօվալարըմ · էկէր եահա օլարագ րասթ կէթիրիր իսէնիզ, իքինիզ տէ արապայա կիրէրսինիզ, իւչիւմիւզ տէ պիրտէն գօվալարըզ, վէ իքիմիզին գարուսը էօնիւնտէ կէօզլէտիյիմիզ սըրատա, պիրիմիզ տէ կիտէր լազըմ օլտըղը գատար մէմուր ալըր կէլիր · պու թէտպիրէ նէ՞ տէրսին :

Ռօզիէ .— Պու թէրթիպ ֆէնա տէյիլ, հէմ տէ գօլայ իճրա օլունապիլիր, հէմէն պիր արապա պուլալըմ տօղրու Մէզլէյ սօգաղընտաքի էվէ կիտէլիմ, գըյաֆէթլէրիմիզի տէյիշտիրէլիմ, վէ իշէ պաշլայալըմ .— տէտի :

Իքի սաաթ սօնրա Սէնթ—Օնօրէ սօգաղընըն քէօշէսինտէ պիր արապա կէլտի տուրտու, արապաճը եէրինտէ օթուրմըշ չուպուղընը իչմէքտէ իտի : Պիր ազ ուզագտա տախի պիր սէպզէվաթճը գարը, իշի սէպզէվաթ իլէ տօլու պիր էլ արապասը սիւրմէքտէ իտի · արապաճը իլէ սէպզէվաթճըընըն օրթասընտա տախի Բարիս բիւլբիւլի գըյաֆէթինտէ պիր հէրիֆ, պիր թաղըմ խուրտավաթ սաթմագլա մէշղուլ իտի :

51

Աքշամըն սաաթ եէտիսինէ գատար շիւպհէլի պիր քիմսէ զուհուր իթմէմիշ օլտըղընտան, մուախխարէն կէհէ վագթը խըյալէթլէրինէ տէվամ իթմէք շարթըյլա, սէպզէվաթճը իլէ արապաճը վէ խուրտավաթճը աքշամ եէմէյինի եէմէք իւզրէ պիր մէյխանէնին արգասընա չէքիլմիշլէր իտի :

Րահիպ Մէրիս գըյաֆէթինտէ կէչմէքտէ օլան Վէրտիէ հէր նէ գատար չէրիք վէ րէֆիգի Լարթիկի կէօրմէկէ կիթմիշ իտի իսէ տէ, Սիւրէն սօգաղընա կիթմէք իւզրէ Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինտէն կէչէճէք եէրտէ, Մալէրպ պուլվարընտան կէչմիշ օլտըղընտան, գօլճուլար ձէրգումը բասթ կէթիրէմէմիշլէր իտի :

Սաաթ սէքիզտէ մատամ Րօզիէ իլէ Սիլվէն վէ Կալուպէ եինէ էսկի մահալլէրինէ կէլտիլէր տուրտըլար ։

Լարթիկ, Վէրտիէ վէ Մօրիս իսէ սաաթ տօգուզտա Սիւրէն սօգաղընտաքի խանէնին պիր օտասընտա թօբլանմըշլար ըտը · իւչիւ տախի էնտիշէլի հալտէ իտիլէր ։

Վէրտիէ՝ Լարթիկ իլէ եավաշճա գօնուշմագտա իքէն, Մօրիս մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինին իչէրիսինին խարթասընը թէտգիգ իթմէքլէ մէշղուլ իտի ։ Սաաթ տօգուզ պուչուգտա Լարթիկ այաղա գալգըպ, բաբաղ ճիւպպէսինէ պէնզէր աթագլարընա գատար ուզուն պիր սէթրի կիյինտի, պաշընա ուզուն վէ խարը աղարմըշ թէլլի պիր էյրէթի սաչ, վէ պուրնունա տախի մաւի ճամլը պիր կէօզլիւք թագտը ։ Վէրտիէ՝ Լարթիկին գըյաֆէթինի պաշտան այագա գատար սիւզտիւքտէն սօնրա .— Բէք ալէա օլմըշ, եօլտա օն տէֆա րասթ կէլսէմ սէն օլտուղունը թանըյամամ ։ Իշթէ պիզիմ տաիրէնին պուլվարա նազըր օլան ճիհէթինին իքինճի գաթընըն անախթարըյլա տիւկէր սօգագա նազըր օլան իւչիւնճիւ գաթըն անախթարը իշի պիթիրտիկին կիպի հէր թարաֆը քիլիտլէր վէ անախթարլարը տա լաղըմա աթարսըն, պէն էշխամտան վաղ կէչտիմ, պիր տահա օրայա այագ պասմամ վէսսէլամ ։

Լարթիկ .— Բէք ալէա, էն գըսսա վէ ագըլլը թարիգ պու տըր . . . հէմ տէ պու սուրէթլէ հէր կէօնտ թէհլիքէտէն սալիմ օլուրըզ ։

Վէրտիէ .— Պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէրիմ ։

Լարթիկ՝ անախթարլարը ճէպինէ գօյտու ։

Վէրտիէ .— Տիվարըն արասընտաքի մաքինանըն նէ սուրէթլէ իշլէթտիրիլտիյի խաթըրընտա՞ մը տըր ․

Լարթիկ .— Խաթըրըմտա տըր ։

Վէրտիէ .— Օ հալտէ հայտէ կիթ, շիւնքի վագթ կէլտիյօր ։

Լարթիկ մասանըն իւզէրինտէ տուրան պույնուզ սաբըը պըչագը ալարագ .— Շու օյունճաղը տա ունութմայալըմ ալմաղա, ազըը ղայէթ գավի վէ էյի պիլէնմիշտիր, պիր համլատա իշի պիթիրիր ։

Վէրտիէ .— Էօյլէ օլմագ լազըմ կէլիր, հայտէ հէմաէն մուվաֆֆագ օլաճըն տա կէօրիւշէլիմ ։

Մօրիս տախի Լարթիկին էլինի սըգարագ, —Էվվէթ ինշալլահ մուվաֆֆագ օլուրսըն—տէտիքտէ, Լարթիկ խիլաֆը րիզասը օլարագ տիթրէմէկէ պաշլատը ։

Ֆիլհագըգա պիր ճինայէթին իշլէնէճէյի սըրատա, վէլէտին վալիտէսինէ մուվաֆֆագըյէթ թէմէննի էյլէտիյինի իշիթմէք ֆէվգէլատէ պատիի տէհշէթ վէ պաիսի նէֆրէթ պիր հալ իտի ։

Լարթիկ միւֆարէգաթ էյլէտի ․ Գօլօ մէյտանընտան կէչէրէք Սէնթ—Օնօրէ մահալլէսինէ էնիպ արապա արամաղա պաշլատը ։ Անժու սօգաղընա վարըլ օլտըգ՝տա, սօգաղըն քէօշէսինի տէօնմէքտէ օլան պիր գարըյա չարբտը, վէ աֆվըգ տիլէյիպ եօլունա տէվամ իթտի ։ Զարբտըղը գարը պիրտէն տուրը վէրտի, մէրգումըն տէսի ղարիպ սուրէթտէ գուլաղընա աքս իթմիշ իտի ։

—Ղարի՛պ շէյ . . . զաննիտէրսին քի Լարթիկին սէսի իտի · լաքին իհթիմալ քի ալտանըյօրում . . . —տէյիպ, հէման սօգաղըն գարշը թարաֆընա կէչտի, վէ մաւի կէօզլիւքլիւ շախսըն պօյընը, թավրընը վէ եիւրիւյիւշիւնիւ թէտգիգ իտէրէք շիւպհէսի արթմաղա պաշլատը ։

Նակէհան մէրգումըն Սիլվէն Գօրնիւնին արապասընա եանաշտըղընը կէօրտիւ, վէ արապանըն պօշ օլուպ օլմատըղընը սօրտըղընը, վէ Սիլվէնին՝ միւշթէրիսինէ պէքլէտիյինի ճէվապէն սէօյլէտիյինի իշիտտի ։

Լարթիկ արապայը էյլէ կէչիրէմէտիյինտէն մէյուսէն եօլունա տէվամ իթմէքտէ իտի · արգասընտան կէօզլէմէքտէ օլան Էժէն Ժուպէր արապայա տօղրու եագլաշըպ, Սիլվէնէ խիթապէն ․

—Կալուպէյէ իշարէթ չէք, վէ շիմտի սէնին իլէ սէօզ իթմիշ օլան շախսը էօգիւնիւն էօնիւնտէն այըրմագսըզըն արգամտան կէլ ։

Սիլվէն .— Սախթէ բաբա՞գ մը իտի ։

Րօզիէ .— Եօգ . օ տէյիլ ամմա րէֆիգի Լարթիկ օլտուղունա եէմին իտէրիմ ։

Սիլվէն .— Հայ Ալլահտան պուլսուն, կէօզլէրիմիզի տէօրթ աչալըմ էօյլէ իսէ ։

Էժէն Ժուպէր, խապիսի մէրգումըն իզինի գօվալամաղա պաշլատը ․

Սիլվէնին իշարէթ սէսինի ալտըգտա, Կալուպէ րէֆիգինին եանընա կէլիպ .— Նէ՞ վար արգատաշ ։

Սիլվէն .— Կիր արապայա, կէօրիւնիւր քի պիրիսինի եագալատըգ ։

Կալուպէ հէման արապայա աթլատը ։ Սիլվէն գամչըսըն ուճույլա հայվանըն տօգանըպ գօլլատըղը ատամտան անճագ իւչ մէթրօ մէսաֆէտէն օլարագ եիւրիւմէքտէ օլան մատամ Րօզիէնին արգասընտան կիթմէկէ պաշլատը ։

Սէնթ—Օնօրէ սօգաղը իլէ Րուայալ սօգաղընըն այըրըլտըգլարը նօգթատա պիր չօգ արապալար կէչմէքտէ օլտուգլարընտան, մաւի կէօզլիւքլիւ շախս պիրինի սէսլէտի ։

Րօզիէ խէլէճանընտան տիթրէյէրէք .— Արթըգ շիւպհէմ եօգ . . . օ տըր . . . օ տըր . . . հէլէ քի եագալատըմ . . .

Լարթիկ արապայա կիրտի ․

Րօզիէ Սիլվէնէ խիթապէն .— Կէօրտի՞ւն մի ․

Սիլվէն .— Հա՛յ հա՛յ . չարուգ պին քի արապայը ղայպ իթմէյիմ ։

Սիլվէն՝ Լարթիկի տէօրթ նալ կէօթիւրմէքտէ օլան արապանըն թա արգասընտան կիտէպիլմէք իւզրէ հայվանընա գամչըյը պաստը ։ Սիլվէն զաթէն արապաճըլըգ իթմիշ օլտուղընտան, սէնաաթընը ունութմամըշ օլտուղը ճիհէթլէ, արապալարըն արասընտան գօլայճա վէ էօնտէքի արապատան պէշ ալթը մէթրօտան զիյատէ կէրիտէ գալմայաճագ սուրէթտէ սիւրմէքտէ իտի ։

Թիւրպիկօ նամ տօգագ իլէ պուլվարըն քէօշէսինտէ, Րէբիւպլիգ մէյտանընտա վագը 13 նումէրօլը խանէնին էօնիւնտէ Լարթիկին արապասը տուրտու ։

Սիլվէն՝ արապասընը եավաշլաթըպ էօնիւնտէքի արապատան ինմէքտէ օլան մաւի կէօզլիւքլիւ շախսը կէօզլէմէկէ պաշլայըպ, մէրգումըն արապանըն իւճրէթինի վէրտիքտէն սօնրա եօլընա տէվամ իլէ Թամբլ պուլվարընտա 41 նումէրօլու էվին էօնիւնտէ տուրտուղունու վէ ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ խանէյի մէքքիւրըն գաբուսընը աչտըղընը կէօրտիւ ։

Ինչպէս հիքեաթէնին պիր փասլընտա, մէզքիւր խանէնին պուլվարտա Նազըր օօլան ճինէթինտէ գարուճը պուլունմատըղը Թարիֆ իտիլմիշ իտի ։

Խանէի մէզքիւրըն միւսթէճիրլէրի պիր գաչ քիշիտէն իպարէթ օլտըղը ճինէթլէ ․ սահիպի խանէ մէրգուման միւսթէճիրլէրէ պիրէր անախթար վէրմիշ իտի ։ Լաքին խանէնին իչ Թարաֆընտաքի տաիրէլէրտէ իգամէթ իտէն միւսթէճիրլէր պու գապիտէն օլմայըպ, օնլար խանէնին Գէրանտէ սօգագընտա վագը օլան գաբուսընտան կիրմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմագտա իտիլէր ։

Սիլվէն՝ արապասընը պուլվարըն իւզէրինտէ տուրտուրթմըշ իտի ։

Մատամ Րօզիէ արապանըն էօնտէքի ճամընը էնտիրիպ․— Նէ՞ եաքայօր ։

Սիլվէն ․— Ճէպինտէն պիր անախթար չըգարտը գաբույը աչտը․ ․ ․կիրտի․ ․ ․ գաբույը գաբատը ։

Րօզիէ ․— Տիմէք քի իգամէթկեահը օրասը տըր ։

Կալուպէ ․— Սահիհէն Լա՞ըթի՞կ մի իտի ։

Րօզիէ ․— Օ իտի, ապա շիւպհէ եօգ․ ․ ․Կալուպէ սէն արապատան էն, օ գաբուտան այըըլմա, վէ քիմ չըգաճագընա էյինէ տիգգաթ էթ, Կիրէնի կէօրտիւն, եինէ կէօրիւէն Թանըրսըն, էկէր տիշարը չըգար իսէ, արգասընտան գօվալա, չըգաճագընը մէմուլ իթմէմ ամմա, հէր հալտէ Թէտպիրլի տավրանմալը ։

Կալուպէ ․— Պաշ իւսթիւնէ մատամ ։

Րօզիէ ․— Սէն տէ, Սիլվէն, եէրինտէն գըմըլտանմա, վէ շայէտ Կալուպէ պիր իշարէթ գալտըրաճագ օլուր իսէ, արգասընտան կիթմէկէ տայիմա հազըր պիր հալտէ տուր ։

Սիլվէն ․— Պաշ իւսթիւնէ մատամ ։

Րօզիէ ․— Պէն տէ բօլիս միւտիրինէ կիտէյիմ լիւզումը մըգտար մէմուր իսթէյիմ․ ․ ․ավտէթիմտէ սիզի պուրատա պուլմայաճագ օլուր իսէմ, մէրգումը գօմպլայօրընըզ տիմէք տիր, օ հալտէ պուրատա պէքլէրիզ քի իքինիզտէն պիրի կէլսին մուլիւմաթ վէրսին ։

Սիլվէն պիր Թարաֆտան մատամ Րօզիէյի տինլէմէքտէ, վէ պիր Թարաֆտան տա կէօզլէրինի էվին եիւզիւնտէն այըրմամագտա օլտըղընտան, Նակէհան․— Վա՛յ իքինճի գաթըն բէնճէրէլէրինտէն ըշըգ կէօրիւնտիւ ։

Կալուպէ ․— Քիմ իսէ բէնճէրէլէրի աչայօր ։

Ցիվագը մաի կէօզլիւքլիւ շախսըն իքի բէնճէրէյի արտ արտա աչըպ գանատլարը գաբաթտըղը կէօրիւլտիւ ։

Րօզիէ ․— Պիզէ լազըմ օլանը անլատըգ, էյի կէօզլէր իսէնիզ օ ճանավարը իւնինտէ եագալարըզ, — տէտի․ վէ ճիվարտաքի արապա սթասիօնընա կիտիպ պիր արապայա պինտի, վէ արապաճըյա․— Պէնի օն տագիգատէ Օրֆէվր սօգագընտա 9 Նումէրօյա կէօթիւրէպիլիրմիսիք օլուր իսէն, սանա եիրմի Թանէճիք Ֆրանգըմ վար — տէտի ։

Բօլիս միւտիրի մէզքիւր սօգագտա իգամէթ իտէր իտի ։ Արապաճը հէման արապանըն սանտալեասընա չըգըպ․— Սէն սապըրը հազըրլա․ հայվանըմ եէնի տիր, բիւզկեար կիպի ուչարըզ․— տէտի ։

52

Մարչէ Նամըյլա Վէրտիէնին իսթիճար իթմիշ օլտըղը տաիրէյէ կիրէր կիրմէզ, Լարթիկ պիր մօմ դագըպ բէնճէրէլէրի աչմըշ վէ գանատլարը գաբաթմըշ իտի ։

Նակէհան չէհրէսի պօզուլուպ քէնտի քէնտիյէ․— Վայ չէյթա՛ն, Գօնթ կէլէճէք օլուր իսէ, պուլվար Թարաֆընտաքի գաբույը չալաճագ, օ Թարաֆտա տա գաբուճը եօգ․ հիչ պիրիմիզ պունը տիւշիւնէմէտիք, ամմա տա ախմագ իմիշիզ, եալընըզ պիր չէյ վար եաբաճագ, տէրհալ աշաղը էնմէլի գաբույը աչմալը վէ աբալըգ պըրագմալը․ ․ ․կիտէյօրում, — տէյիպ, աշաղը էնտի գաբույը աչտը, վէ աբալըգ պըրագըպ եօգարը չըգտը, վէ վագթ կէչիրմէք իւզըրէ պիր մասանըն էօնիւնէ օթուրուպ, իւզէրինտէքի քիթապ վէ կազէթալարը կէօզտէն կէչիրմէկէ պաշլատը ։

Գօնթ իվան Սմիլօֆ սապահ սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ Մօրիսին եազմըշ օլտըղը մէքթուպը աչմըշ իտի ։

Մօրիսին Թախմինի մուճիպինճէ Գօնթ՝ մէզքիւր մէքթուպտան հիչ պիր կէօնա շիւպհէ վէ վէսվէսէյէ զահիպ օլմայըպ, հաթթա մէքթուպըն Սիմօնտան օլտըղընա էմին օլարագ, վէ Ալպէր իլէ Մարինին պաշլարընտա տօլաշան եէնի Թէհլիքէնին նէտէն իպարէթ օլտըղընը պիր ան էվվէլ անլամագ մէրագընա տիւշէրէք կէօրիւշմէք իւզըրէ Թային օլըճան վագթըն հուլուլ իթմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի ։ Պու եիւզտէն տիւշար օլտըղը Թէլաշէտէն հէմ Մ․ տը Ժիպրէյէ հէմ տէ օղլու Ալպէրէ բէնկ վէրմէմէկէ ղայրէթ իտէրէք, սաաթ Թամ օնտա էվտէն չըգըպ, պիր արապայա պինտի վէ տօղրու Թամբլ պուլվարընտա 41 Նումէրօլու խանէյէ կիթտի ։

Արապատան էնիպ իւճրէթինի վէրտիքտէն սօնրա, Լարթիկին կիրմիշ օլտուղը գաբույա եագլաշտը ։

Ագշամ սաաթըն օն պիրինտէ կէչէն տէօնէն չօգ օլտըղը, վէ ճիվարտա պուլունան քիւչիւք Թէաթրօտան տախի փասլարըն արալարընտա չօգ ատամ չըգըպ կիրտիյի ճինէթլէ պուլվարտա չօգ ղալէպէլիք օլտըղընտան, Գօնթ խոտ պէ խոտ պիր սիլահա գարշը գօչմագտա օլտըղընը խէյալ պիլէ իտէմէզ իտի ։

41 Նումէրօյա միւվասալէթինտէ, չընղըրագ տիւյմէսինի արայըպ վէ պուլամայըպ, գաբունըն արալըգ օլտըղընը կէօրտիւ, վէ իթիպ իչէրի կիրտի ։

Կալուպէ գալտըրըմ իւզէրինտէ էնինէ պօյունա տօլաշմագտա օլտըղընտան, Գօնթըն իչէրի կիրտիյինի կէօրտիւ իսէ պէ՛, մէրգումը Թանըմատըղը ճինէթլէ խանէնին միւսթէճիրլէրինտէն պիրինի զանն իտուպ, գըյատէճէ տիգգաթ իթմէտի ։ Պաշըըճա խանէտէն տիշարը չըգաճագ վէ քէնտիսինէ շիւպհէլի կէօրիւնճէճէք քէսանը կէօզլէմէքտէ իտի ։

Գօնթ խանէի մէզքիւրէ կիրտիքտէ գաբույը Թէքմիլ գաբաթմայըպ իւսթէ իթմիշ իտի ։ Ինչէրտէ պիր գաբուճը արամագտա իտի իսէ տէ, գաբուճը օլմատըղը մալիւմ օլտըղը ճինէթլէ նէ եաբաճաղընը շաշըրտը ։ Խանէնին սահիպի կաղըն Թէսարրուֆլա եագըլմասընը Թավսիյէ իթմիշ օլտըղը ճինէթլէ, նէրտիւպան պաշընտա եանմագտա օլան ֆէնէր՝ իչէրիսինի ճիւզիճէ Թէնվիր իթմէքտէ պուլունմըշ իտի ։

Գօնթ՝ գարուտան գարույա տօլաշարագ Մ. Մարշէյի արամագլըղը թէրվին իթմէմէքտէ իտի։

Իւչ ըէֆիգլէրտէն հիչ պիրի իչին պու ճինէթլէրինի տիւշիւնէմէմիշլէր իտի. չիւնքի Գօնթըն քիմէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլէճէյինի շաշըրըպ, պըտգըղ սավուշմասը վէ ինքասը միւթէսավվէր օլան ճինայէթին վուգուինէ մէյտան գալմամասը բէք ինթիմալտէն իտի։

Մամաֆիհի իշ պէօյլէ օլմայըպ, Ալպէրին պաշընտա տօլաշան թէհլիքէյի մութլագա անլամագ արզուսըյլա, սապըը թիւքէնմէքսիզին թէսատիւֆ իթտիյի միւշքիլաթը իչ եէրինէ գօյմայարագ տիշարը չըգտը, վէ մէզքիւր խանէնին ալթընտա քեաւին թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա կիրտի։ Տէսթկեահտա պիր գարը օթուրմագտա իտի։

—Մատամ, ճէվինիզտէ գարունճընըզ եօ՞գ մը տըր։

Թիւթիւնճիւ.— Պիր գարունճը վար տըր, լաքին տաասը պու խանէնին Պէրանժէ սօգագընտաքի գարուսընըն եանընտա տըր. էկէր պիր մալիւմաթ ալմագ իսթիւն գարունճըյը արայօր իսէնիզ, պէլքի պէն տէ իսթէտիյինիզ մալիւմաթը վէրէպիլիրիմ, խանէնին հէր լքի գըսմընտա իգամէթ իթմէքտէ պուլունան զէվաթըն ճիւմլէսինի՞ տանըրըմ, վէ չօգ տէֆա պու ճարաֆա կէլէն զաթլարա պէն ճէվապ վէրիրիմ։

Գօնթ՝.— Եալընըզ չունը անլամագ իսթէրիմ քի, պու խանէտէ Մ. Մարշէ նամընտա պիրիսի վա՞ր մը տըր։

Թիւթիւնճի՝.— Վար եա. աշ լազըրտը իտէր վէ ֆագաթ բէք ժէմքինլի պիր զաթ տըր։

Գօնթ.— Հա՞նկը գաթտա օթուրուր։

Թիւթիւնճի.— Իքինճի գաթտա, լաքին պէն Մ. Մարշէ սէյահաթտա տըր տէյու պէլլէմիշ իմ։

Գօնթ.— Կէօրիւնիւր քի կէլմիշ, չիւնքի պու աքշամ պէնիմ իլէ կէօրիւշմէք իսթէմիշ։

Թիւթիւնճի.— Օլուր եա. էօյլէ իսէ չըգընըզ իքինճի գաթա, եանըլաճագ իշ եօգ, չիւնքի իքինճի գաթտա Մ. Մարշէտէն պաշգա քիրաճը եօգ տըր։

Գօնթ՝ թիւթիւնճի գարըյա թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, թէքրար էվէ կիրտի։

Գօնթըն տիշարը չըգտըղընը վէ թէքրար իչէրի կիրիպ գարըսը գարաթըղընը Ալպէրթ կէօրմիւշ օլտըղընտան գալպի բահաթլանտը։

Գօնթ իվան իսէ՝ թիւթիւնճիտէն ալտըղը մալիւմաթա իսթինատէն, ՚նէրտիւպանտան չըգըպ իքինճի գաթտաքի գարըյը չալտը։

Գարունըն արգասընտա Լարթիկ պէքլէմէքտէ իտի։

* * *

Վուգուաթը մէզքիւրէ Թամըլ պուլվարընտաքի խանէտէ ճէրէյան իթտիյի սըրատա, Սիւրէն սօգագընտաքի խանէտէ տախի Վէրտիւէ իլէ Մօրիս պօշ տուրմամագտա իտիլէր։ Իքիսի տախի խանէնին քիւչիւք պաղչէսինէ էնմիշլէր իտի։ Քէնտի պաղչէլէրինի մէքթէպին պաղչէսինտէն թէֆրիգ իթմէքտէ օլան, վէ իւչէրի սարփ-

մաղըգ իլէ մուհաթ օլան տիվարըն իսթիւնտէն վէ ճէսիմ աղաճլարըն եափրագլարընըն արասընտան մէքթէպին բէնճէրէլէրինի կէօզլէմէքտէ օլուպ, իսթ գաթտաքի բէնճէրէլէրին քեաֆֆէսինին գարանլըգ օլտըգլարընը, վէ եալընըզ պիրիսինտէ ըշըգ օլտըղընը միւշահէտէ էյլէտիլէր։

Վէրտիւէ եարըմըշ օլտըղը խարիթա մուճիպինճէ, օ ըշըգլը օլան բէնճէրէնին հանկը օտանըն բէնճէրէսի օլտըղընը անլամաղա ուղրաշմագտա օլուպ, պիր միւտտէթճիք սօնրա.

—Սիմօնըն օտասը տըր. — տէտի։

Մօրիս.— Էօյլէ՞ մի տիր։

Վէրտիւէ.— Շիւպհէմ եօգ։

Մօրիս.— Տիմէք քի տահա եաթմամըշ։

Վէրտիւէ.— Եաթմըշ իսէ տէ հէնուզ ույումամըշ, չիւնքի լամպասը եանըյօր. հալտէ պիրազ տահա պէքլէմէլիյիզ։

Մօրիս.— Պէքլէյէլիմ...

Մօրիս պաղչէնին իչինտէ պիր ըզտըրապը ֆէվգէլատէ իլէ տօլաշմագտա օլուպ, էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ պէօյլէ պիր ըզտըրապը գալպի հիսս էյլէմիշ իտի։ Պունճա ճինայէթլէր իշլէմիշ օլտըղը հալտէ, հիչ պիրիսի պու տէֆաքի իշլէյէճէյի ճինայէթ գատար քէնտիսինէ թէէսիր իթմէմիշ իտի։

Վէրտիւէ իսէ կէօզիւնիւ Սիմօնըն բէնճէրէսինտէն այըրմամագտա օլուպ, ըշըղըն սէօնտիւյիւնիւ կէօրտիւքտէ Մօրիսէ խապէր վէրտի։

Մօրիս.— Շիմտի պիրազ տահա տուրմալըյըզ քի ույուսուն, իչէրի կիրէլիմ.
—տէյիպ, իչէրի կիրտիլէր։ Տիւրիգ Տօմինիք Լարթիկին Թամըլ պուլվարընտան ավտէթինտէ գարըսը աշմագ իւզրէ հավլուտա պէքլէմէքտէ իտի։

Վէրտիւէ թէլաշլը կիպի օլտըղընտան. Մօրիս՝ սէպէպի թէլաշէսինի սիւվալ իթտիքտէ.

—Գարտան Վան Պրէօքի տիւշիւնիւյօրում.— տէտի։

Մօրիս.— Նէ՞ վար քի։

Վէրտիւէ.— Գօրգույօրում։

Մօրիս.— Նէտէ՞ն գօրգույօրսըն։

Վէրտիւէ.— Եա օ Բուսիալը մէքթուպա էմնիյէթ իտիպ տէ կէլմէմի՞շ իսէ։

Մօրիս.— Պօշ գօրգու, սէօյլէտիյիմի թէքրար սէօյլէրիմ. Գօնթ՝ ալէյհինտէ պիր տուզագ գուրուլմըշ օլտըղընը խաթըրընա պիլէ կէթիրէմէզ։

Վէրտիւէ.— Սէնին օ պապատէ գանաաթ հասըլ իթմիշ օլտըղընը պիլիրիմ. լաքին շու գանաաթընըն պիր էսասէ միւսթէնիտ օլտըղընը կէօրէմէյօրում։

Մօրիս.— Ագլա մուվաֆըգ պիր էսասէ մէպնի իտուկինէ պէնճէ պու պապտէ գանաաթ հասըլ օլմըշ տըր, չիմտի շու սաաթտա պիլտիմ ագիզ չէրիքիմիզ Գօնթ իլէ գանաաթ հասըլ օլմըշ տըր, չիմտի շու սաաթտա պիլզիմ ազիզ չէրիքիմիզ Գօնթ իլէ գոնուշույօր... գօնուշմալարը ուզուն սիւրէմէզ, իւչ չէյրէկէ վարմազ գարտան Վան Պրէօք պուրատա տըր։

Վէրտիւէ.— Պու գատար չապուգ կէլէպիլի՞ր մի։

Մօրիս.— Շիւպհէ՞ մի իտիյօրսըն՞ սըզընճա եիւրիւնիւլիւր իսէ Թամըլ պուլվարընտան պուրայա թամ իւչ չէրեէքտէ կէլինիր։

Իքիսի տէ սուս օլտուլար ։
Սաաթ օն պիր պուչուգ վուրտու ։
Մօրիս եւինէ քէտէրնաք պիր աւուչունճէյէ տալտը ։
Վէրտիէ .— Հայտէ պագալըմ . —տէտի ։
Էվէ ժուպէրին օղլու ափթըքէմէկէ պաշլատը ։
Վէրտիէ .— Վագթըլար կէլիպ չաթտը ։
Մօրիս .— Ֆէնէր նէ՞րէտէ ։
Վէրտիէ .— Իշթէ ։
Մօրիս ֆէնէրի ալըպ եագտը վէ ըշըգը Թարաֆընըն սիւրմէսինի գաբատը ։
Վէրտիէ .— Շիշէ եանը՞նտա մը տըր ։
Մօրիս .— Էվվէթ . սէն եալընըզ պաղչէնին գաբուսընը աչ ։
Վէրտիէ .— Արգամտան կէլ . —տէտի ։

53

Էվէ ժուպէրին օղլու իլէ բահիպ Մէրիս էվտէն չըգըպ պաղչէյէ էնտիլէր ։ Վէրտիէ տօղրըճա սարմաշըգըլա գալըանմըշ օլան վէ մէքթէպին պաղչեսինէ իլթիհագ իտէն քիւչիւք գաբույա եագլաշըպ քէմալը իհթիյաթըլա գաբույը աչտը։ Մէքթէպին պաղչեսինէ կէչիլէճէք եօլ տախի սարմաշըգ իլէ գաբըլը իտի ։

Վէրտիէ .— Շու չալըըղըն արասընտան տիգգաթըլա կէչ , տալ գըրըլմամասընա վէ եաբրագ տէօքիւլմէմէսինէ իթինա էյլէ քի , կէչիլտիյի պէլլի օլմասըն . պէն գաբույը գաբամամ վէ պուրատա էչիքտէ տուրուըըմ . . . ճիւզի պիր մանիայա թէսատիւֆ իթտիյին հալտէ պիր ըսլըգ չալ . . . անլաշըլտը՞ մը ։

Մօրիս .— Էվվէթ . —տէյիպ , եըլան կիպի չալըըղըն արասընտան տիկէր թարաֆա կէչտի , վէ չալըըղըն տալլարը եինէ էսկի եէրլէրինէ կէլիպ , գաբույը էօրթէճէք պիր գարաթըը քի , օրատա գաբու օլտըղընը պիլմէյէն իչիւն պուլմագ իմքեանը խարիճինտէ իտի ։ Մէքթէպին պաղչեսինէ չըգտըղը կիպի , տուրուպ էթրաֆընը կէօզտէն կէչիրտի , վէ պիր Թարաֆտա քիմսէ օլմատըղընա գանաաթ հասըլ իթմէքլէ պէրապէր , պիր մանիա վուգուինտէ գօլայճա գաչապիլմէք իչիւն , հէր տուրտըղընտա մինասիպ պիր մահալէ կիզլէնիր իտի ։ Թէտգիգաթը նէթիճէսինտէն մէմնունէն , պիլա թէրէտտիւտ մէքթէպին էպնիյեսինէ տօղրու իլէրլէտի ։ Նաթագ գօղուշլարընըն պազը մահալլէրինէ ասըլմըշ օլան կէճէ գանտիլլէրինին զայիֆ ըշըղը բէնճէրէլէրէ վուրմուշ իտի իսէ տէ , խայլիս Մօրիս պունտան ասլա իւրքմէյիպ , մահիթաըն այտընլըղընտան հուսուլէ կէլմիշ օլան աղաճլարըն կէօլկէսինտէն եիւրիւյէ եէւրիւյէ մէքթէպին էպնիյեսինի պաղչէտէն այըրմագտա օլան պօշ պիր մահալէ վասըլ օլտը ։ Պու մահալին գալըըրըմ իլէ տէօշէնմիշ օլտըղընը Մօրիս պիլտիյի ճիհէթլէ , այագ սէսի չըգմամագ իչիւն ալթլարը քէչէտէն այագ գապը կիյինմիշ իտի ։ Պիր աանտա գուլագ ասըպ , հէր Թարաֆ սիւքիւնէթ իչինտէ օլտըղընա էմին օլտուգտան սօնրա , Թէքրար իլէրլէյիպ իւսթ գաթլարա չըգըլան նէրտիւպանը շամիլ օլան հավլունըն իքի գանատը վէ ճամը գաբուսընա եէթիշտի ։ Վէրտիէնին եարտըմը օլտըղը խարիթա՛ շիհնինտէ պիր էյիճէ գալըպլանմըշ օլտըղընտան,

ասլա թէրէտտիւտ իթմէքսիզին մէզքիւր ճամէքեան գաբունըն պիր գանատընը տէսսիլճէ աչը վէրտի ։ Նէրտիւպան քեամիլէն գարանլըգ իտի ։ Ֆէնէրինին սիւրմէսինի գալտըրըպ , վէ պիր եէրէ չաթմամագ գօրգուսընը տէֆ իտուպ, Թահթալարըն չաթըրտըսընա մահալ պրագմամագ իւզրէ միւվազէնէյի սուրէթտէ պասարագ , սիւրաթըլա նէրտիւպանտան եօգարը չըգտը , վէ պիլա մանիա իւչիւնճիւ գաթա վասըլ օլտու ։ Պիր չօգ գաբուլար իլէ մուհաթ օլան սահանըղըն Թա օրթասընտա արամ իտուպ , գաբուլարը պիրէր պիրէր սայըլգտան սօնրա Սիմօնըն օտասընըն գաբուսընա տօղրուլտը ։

«Գաբունըն անախթարը քիլիտին իւզէրինտէ իտի ։ Մօրիս գաբունըն այնասընտա պաշընը տայաթըպ վէ նէֆէսինի Թութուպ իչէրիսինի տինլէտի , իչէրիտէ սիւքիւնէթը թամմէ հիւքմ իթմէքտէ իտի ։ Աչագըքի գաբույը աչտըղը միսիլլու մէզքիւր գաբույը տախի քէմալը իհթիյաթ իլէ աչտը , վէ ֆէնէրինին ըշըղընը քէօրլէթտիքտէն սօնրա օտայա կիրտի ։ Սիմօն տէրին պիր ույգույա տալմըշ ույումագտա իտի . կէճէնին սիւքիւնէթը հալինտէ մէրգումէնին պիր գըվամտա վէ րահաթճա նէֆէս ալըպ վէրտիյի իշիտիլմէքտէ իտի ։ Պիր միւտտէթճիք տուրտուգտան սօնրա , խաֆիֆ պիր ըշըգ հասըլ իթմէք իւզրէ ֆէնէրինին սիւրմէսինի աչտը ։ Սիմօն՝ պէյազ գօլլարը չըպլագ , վէ պաշը տաղընըգ սաչլարը արասընտա կէօմիւլմիւշ օլարագ , տուտագլարընտա պիր լաթիֆ թէպէսսիւմ իլէ ույումագտա իտի ։ Մօրիս տամարլարընա թէէսիր իտէճէք մէրթէպէտէ ափթըքէմէկէ պաշլատը , մամաֆիհ եաթմագտա օլան օ պաքիրէ գըզըն բաք եաթաղընա եանաշըպ , գարեօլանըն էօնիւնտէ աէրիմ օլան խալընըն իւզէրինէ տիզ չէօքտիւ , ճէպինտէն մայիմ օլան շիշէյի չըգարտը , վէ աղզընը գըզըն պուրուն տէլիքլէրինէ եանաշտըրըպ , գապաղըն եայընա պասը վէրտի ։ Շէտիտ պիր էլէքթրիգ գուվվէթի թէէսիր իթմիշ կիպի Սիմօնըն պիւթիւն ճիսմի պիրտէն սարսըլտը ։ Սիմօն՝ գօլլարընը գալտըրտը , կէօզլէրինի աչտը վէ անը վահիտէ գօլլարընը Թէքրար էնտիրիպ , կէօզլէրինի գաբատը վէ նէֆէսի քէսիլտի ։ Մօրիս էլինի Սիմօնըն եիւրէյինէ գօյուպ էօլմիւշ օլտըղընա գարար վէրտիքտէն սօնրա , շիշէյի մահֆազասընա գօյտը , վէ եան ճէպինտէն տիւրիւմիւշ պիր քեաղըտ չըգարըպ եաթաղըն եանընտաքի քիւչիւք տօլաբըն տէրէյինէ գօյտը , վէ քէնտի քէնտինէ . —պու սուրէթլէ պու գըզըն քի՞մ օլտըղը մէյտանա չըգար , պու տա բէք էյիտիր , չիւնքի մէրգումէնին ազտը վէֆաթընա պիհիմ լիւզումըմըզ վար տըր . —տէտի ։

Մօրիսին մէզքիւր տօլաբըն կէօզիւնէ գօյմուշ օլտըղը քեաղըտ , Սիմօնըն ազտը վէլատէթի օլուպ , մէրգումէնին Վալանթին Տարվիլին իլէ մէճհուլ իւլ իսմ պիր քիմսէնին վէլէտը զինասը օլտըղընը մէյտանը սիւպութէ կէթիրմէքտէ իտի ։

Մօրիս պու խըրգըթի տէ պիթիրտիքտէն սօնրա , օտատան չըգըպ գաբույը գաբատը վէ աչագը էնտի ։

Պաղչէ գաբուսընըն տըշասընտա պէքլէմէքտէ օլան Վէրտիէ .
—Նէ՞ խապէր ։
Մօրիս .— Օ իշ օլտու պիթտի . —տէյիպ , իքիսի պիրտէն իչէրի կիրտիլէր , վէ էչէրի կէօճէ կիրմէզ գաբու չալընտը ։
Վէրտիէ մէսէրրէթլէ .— Վան Գրէօք տիր , կէնիշ պիր նէֆէս ալալըմ . —տէտի ։

Ցօմինիք հէման գարօսյը աչզը ։ Լարթիկ իշէրի կիրիպ քէֆիգլէրինին նէզա-նէ կիթտի ։

Մօրիսէ սիւվալ իթտիյի միսիլլու, Վէրտիէ Լարթիկէ տախի .

—Նէ՞ խապէր . —տէյու սիւվալ իթտի ։

Լարթիկ .— Օ իշ օլտու պիթտի, հէմ տէ պիր համլատա . սիզճէ հէր շէյ սըյ-րասընտա՞ մը ։

Վէրտիէ .— Գուրաձա հէր շէյ սըրասընտա ։

Լարթիկ .— Սիմօնտան խապէ՞ր ։

Վէրտիէ .— Եօլլատըգ ախրէթէ ։

Լարթիկ .— Պրավօ ։

Մօրիս .— Անլատը՞ն մը քի հիսապըմ տօղրու իմիշ ։

Լարթիկ .— Սահիհ, սէնին թախմինին նօգթասը նօգթասընա թէհագգուգ իթտի ։ Սաաթ թամ օն պիրտէ Գօնթ Իվան Սմօլլօֆ կէլտի, մէքթուպը էլինտէ թութմըշ, Մ. Մարշէ իլէ մատմազէլ Սիմօնը սօրմագտա իտի . . . իչէրի ալըըմ, Սիմօն եանընտաքի օտատա պէքլէմէքտէ օլտըղընը պէյան իլէ, պիր գաբու աչըըմ . վէ իլթիֆաթ մագամընտա եօնէ կէչիրտիմ . արգասընտա գապըը գապամազ պըչագը-մը հէման իքի օմուզը արասընա սապլատըմ ։ Գըր—ու՛ֆ—տէյիպ, եիւզիւ գօյու սէրիլտի եօլտու ։

Վէրտիէ .— Էյ մէքթուպը՞, եանընտա պու՞լմատըն եա ։

Լարթիկ .— Իշթէ մէքթուպ, եագը վէր ։

Մօրիս մէքթուպը աթէշէ աթտը ։

Լարթիկ .— Շիմտի արթըգ պիրազ եօրկունլըգ ալալըմ, չիւնքի ինսանլըգ հա-լիմ գալմատը ։

Մօրիս .— Գէնիմ տէ, պիր էյիճէ ույուրուզ . չիւնքի պու կէճէքի պիթիրտիյի-միզ իշ գիւհնիմիզի արթըգ րահաթլանտըրտը . . . Շիմտի սիզէ էյի պիր նասիհաթ վէ-րէյի՞մ մի ։

Վէրտիէ .— Վէր ։

Մօրիս .— Գուրատա գաբանըըզ, վէ Ինկիլթէրայա կիտէճէյինիզ կիւնէ գա-տար տիշարը չըգմայընըզ ։

Լարթիկ .— Վագըա պու նասիհաթ ֆէնա տէյիլ, լաքին Լօնտրատան պէքլէ-մէքտէ օլտըղըմ մէքթուպը, եարըն կիտիպ Անկլէն սօգաղընտաքի բօսթախանէտէն ալմաղա մէճպուրըըմ ։

Մօրիս .— Գէն սէնին եէրինէ կիտէրիմ ։ Միզըին պունտան պէօյլէ Բարիստէ կէօրիւնմէնիզ, հէքիմիզին մէնֆաաթընա տօգունապիլիր ։

Լարթիկ .— Բէք ալէա, եօլլէ իսէ ալ շունը . —տէյիպ, վէ Մօրիսէ պիր մէք-թուպ զարֆը վէրիպ .— Գու զարֆ մուգատտէման եինէ մէզքիւր բօսթախանէտէն ալմըշ օլտըղըմ տիկէր պիր մէքթուպըն զարֆը տըր ։ Եարընքի ալաճաղըն մէքթու-պըն իւզէրինտէ այնը սուրէթտէ եազըլմըշ օլաճագ տըր ։ Գինաէնալէյհ պու զար-ֆը կէօսթէրտիյին հալտէ կէլէն մէքթուպը սանա թէսլիմ իտէրլէր ։

Մօրիս .— Բէք միւնասիպ . —տէյէրէք, զարֆը ճէպինէ գօյտու ։

Լարթիկ .— Գու Լօնտրատան կէլէճէք մէքթուպը պիր ան էվվէլ պանա եէ-թիշտիրմէլի ։

Մօրիս .— Սէն քէյֆինէ պագ, պէն սէնի պէքլէթմէմ . բօսթախանէտէն չըգ-տըղըմ կիպի տօղրու պուրայա կէլիրիմ ։

Լարթիկ .— Բէք ալէա ։

Մօրիս .— Շիմտիլիք կէճէնիզ խայր օլսուն . եարըն գօնուշուրըզ ։ Միլեօնլար է-լէ արամըզտա բէք ճիւզի պիր մէսաֆէ գալտը, քի օնը տա սէքիզ կիւնէ վարմազ գաթ իտուպ, բարալարը գավուշըրըզ ։ Կէճէնիզ խայր օլսուն . —տէյիպ, տիշարը չըգտը ։

64

Մատամ Րօզինէնին արապաճըյա եիրմի Ֆրանգ վատ իտէրէք պիր արապա քի-րալայըպ, բօյիս միւտիրինին խանէսինէ կիթմիշ օլտըղը՝ օգույանլարըն էլպէթթէ րալայըպ . . .

Մատամ Րօզինէնին արապաճըյա եիրմի Ֆրանգ վատ իտէրէք պիր արապա քի-րալայըպ, բօլիս միւտիրինին խանէսինէ կիթմիշ օլտըղը՝ օգույանլարըն էլպէթթէ խաթըրընտա գալմըշ տըր ։ Մէրգումէ գաբուսը չալըպ աչտըրտըգտա, գապըճընա նըզգան խըզմէթքեարա .— Կի՛թ չաբուգ էֆէնտինէ խապէր վէր, միւսթաճէլ տէր-—տէտիքտէ, վէ խըզմէթքեար միւտիրէ մալիւմաթ վէրտիքտէ, միւտիր տէրհալ մէրգումէյի նէզտինէ ճէլպ էյլէտի ։

—Նէ՞ վար մատամ ։

Րօզիէ .— Բէք միւհիմ վուգուաթլար վար . չաբուգ տաիրէյէ կիթմէլիյիզ ; տամ լազըմ, Լարթիկի եագալատըգ։

Միւտիր .— Վէ լաքին սէօյլէ . . .

Րօզիէ .— Շիմտի սէօյլիւն սըրասը տէյիլ, պիր տագիգէնին պիր սաաթ գատար գըյմէթի վար տըր . . . եօլտա անլաթըրըըըմ ։

Միւտիր՝ աճէլէթէն չարգասընը պաշընա կէչիրիպ եօլա տիւշտիւլէր, վէ տէր-հալ օն իքի քիշի թէտարիք իտուպ Թամբլ պուլվարընա ազիմէթ իթտիլէր ։ Էսնաի րահտէ Էմէ ծուպէր խիւլասա վէճհ իլէ վուգուաի հալի հիքեայէ էյլէտի, վէ հի-քեայէսինէ ,—անլատը՞ն մը քի Սէնթ—Օնօրէ սօգաղընը Թանթը նէզարէթէ ալ-տըրմագ իսթէտիկիմտէ հագգըմ վար ըմըշ .—սէօզլէրիլէ խիթամ վէրտի ։

Միւտիր մէրգումէնին հագգը օլտըղընը պիլտիյինտէն ճէվապ վէրմէտի ։

Գուլվարա եագլաշտըգլարընտա, մէմուրլարըն պինմիշ օլտըգլարը արապայը մատամ Րօզիէ տուրտուրթտը, մէմուրլար արապատան էնտիքլէրինտէ, միւտիր թէֆ-թիշլէրտէն պիրինէ խիթապէն .

—Գագսանըւ Մէօնիէ, սէն տէօրթ քիշի ալըպ Թամբլ պուլվարընտա 41 նու-մէրօնըն արգասընտաքի Գէրանժէ սօգաղընտաքի 18 նումէրօյա կիթմէլիսին, պէն էվի պիլիրիմ իքի գաբուսը վար տըր, օ գաբուսը պիր էյիճէ տայլօգա ալթընա ալ-ըպ քիմսէյի տիշարը պրագմամալըըն, գաբուճըյա խապէր վէր, վէ օրատա պէքլէ ։

Թէֆթիշ .— Պաշ իւսթիւնէ,—տէյիպ, մայէթինէ տէօրթ քիշի ալարագ չէքիլտի ։

Միւտիր՝ մատամ Րօզիէ վէ սաիր մէմուրլըն իլէ պուլվար Թարաֆընա կիթտի ։ Սիլվէն իլէ Կալուպէ մէմուրիյէթլէրի պաշընտան այըըլմամըշլար ըտը ։

Միւտիր՝ մէրգումանա եանաշարագ .— Թազէ պիր վուգուաթ վա՞ր մը ։

Կալուպէ .— Խա՛յր, էֆէնտիմ, գըմըլտանան եօգ, տիշարը չըգան օլմատը ։

Միւռիէլ .— Էմի՞ն միսին ։

Կոլուպէ .— Կ'օգնեմ իւ սիր տանիլ սիրէ գաբրուէլին այցելութեան օրերուն նե-
ղելէ , քիմքէնին ուշադր հրապարակին էմին օտարութեամբ շնչալէ՞ մի վար ։

Միւռիէլ .— Օ հալոց ո խապրիս ինինոց հաղալայանաղը , —ըսէլիզ , 41 Նոււ-
մէրոյս տօղրու մէթէկներին օրուն ։ Գաբրու գաբալը իսի ․ Թէատրօ սիթմիւ վէ
գանվէխանելէր գաբանմաղա պաշլամըշ օտրզլարընտան , էվին էօնիւնտէն կէչէն
ըէօնէն բէք նաուր իսի ։

Միւռիէլ ըէյնէյի ուծու իլէ գաբրուլա էքի իւչ ըէֆա վուրըշ ։— Գու էվին պու
գաբրուսընըն գաբրուճըրը խօգ ըրր ըէյու խաթըրըմա կէլիյօր ամմա , Մէօնիէ վուր-
ըրղըմը էշիթիզ , պու Թարաֆա սիրիսինի կէօնտէրէսիյիր—տիմէքտէ իքէն , իւք
գաթտան սիր բէնձէրէ աչըլըզ միւսթէճիրլէրտէն սիրի պաշընը ըսշարը հըզարըռ։

Միւռիէլ՝ պաշընը խօգարը գալտըրըզ․

—Գու Թարաֆտա գաբրուճը խօ՞գ մը ըրր ։

Միւսթէճիր .— Խօգ ըրր, էֆէնտիմ . . . իքի գաբրու իշիւն սիր գաբրուճը վար
քի Գէրանժէ սօգաղընտաքի գաբրույը պէքլէր ։

Միւռիէլ .— Լութֆէն շու գաբրույը աչար վէ եախոտ աչտըրըր իսէնիզ մէմնուն
օլուրըզ ։

Միւսթէճիր .— Վէ լաքին նէ՞ սըֆաթլա պէօյլէ սիր միւթալէալէտէ պուլու-
նույօրսընըզ ։

Միւռիէլ քէյֆիյէթի անլաթըլըրաճագ իքէն , Կալուպէ ․ — լիւզում գալմատը
էֆէնտիմ , էշէրտէն այազ սէսի ալըյօրում , կէլիյօրլար—տիմէքտէ իքէն ․ գաբրու
աչըլտը վէ ճիւմլէսի սիրտէն իչէրի կիրտիլէր ։

Միւռիէլ գաբրուճըյա խիթապէն .— Քիմ օլտըղըմըզը պիլի՞յօրմըսըն ։

Գաբրուճը .— Էվէթ, էֆէնտիմ ,

Միւռիէլ .— Նիչիւն կէլտիյիմիզի տէ պիլի՞յօրմըսըն ։

Գաբրուճը .— Պիլմէյօրում ամմա , Թախմին իտիյօրում ․ բօլիսճէ սիր իշ օլմա-
լը , լաքին շու մուամէլէնիզին սէպէպի նէ օլտըղընը սիր վէճհ իլէ անլայամայօ-
րում ։

Միւռիէլ .— Շիմտի անլարըն․ Մէօնիէ՛, սէն ատամլարընըն եանընա կիթ , վէ
էյիճէ ըրգզատ էթ ․— վէ գաբրուճըյա խիթապէն .— Գու խանէնին պուլվար իւ-
զէրինտէքի գըսմընտա քիմլէ՞ր օթուրուրլար ։

Գաբրուճը .— Իւչ գաթտա սիրէր միւսթէճիրտէն Թօբու իւչ միւսթէճիրիմիզ
վար ըրր ։

Միւռիէլ .— Գու քիրաճըլար քի՞մլէր ըիր ։

Գաբրուճը .— Իւչիւնճիւ գաթտաքի՝ Թունճ ֆապրիգաթօրը ըրր քի, մաղազա-
լարը Ամլօ սօգաղընտա ըրր , սէքիզ կիւնտէն պէրու Լօնտրատա ըրր . . . իքինճի
գաթտա օթուրան սիր իրատճը ըրր քի , նիչէ սէնէլէրտէն պէրու Բարիսէ կէլ-
միքճէ պուրատա իգամէթ իտէր , լաքին էքսէրիյա սէյահաթտա ըրր . . . պու սա-
պահ կէլտի ։

Միւռիէլ .— Աար նէ՞ ըիր ։

Գաբրուճը .— Մ․ Մարշէ ։

Միւռիէլ .— Գաչգա իսմի խօ՞գ մը ըրր ։

Գաբրուճը .— Պէն պաշգա իսմինի պիլմէյօրում ․ իճար սէնէտլէրի պու նամա
եաբըլմըշ ըրր , վէ պէտէլը իճարընը տա վագթ ու զէմանընտա Թէէտիյէ իտէր ,
եարըմ սաաթ սիւլէ կէճիքտիրտիյի խօգ ըրր . . . ղայէթ էյի սիր ատամ ըրր ։

Միւռիէլ .— Պօ՞ւ սապահ մը կէլտի ըէտին ։

Գաբրուճը .— Էվէթ, էֆէնտիմ ։

Միւռիէլ .— Նէ՞րէտէն ։

Գաբրուճը .— Սէյահաթտէն Թապիի ։

Միւռիէլ .— Նէ՞ Թարաֆտան կէլտիյինի պի՞լմէյօրսըն ։

Գաբրուճը .— Խայր, էֆէնտիմ . . . Մ․ Մարշէ իշինի շունա պունա սէօյլէմէյէն
սիր քիմսէ ըիր . . . հագգը տա վար ։

Միւռիէլ .— Շիմտի տաիրէսինտէ՞ մի ըիր ։

Գաբրուճը .— Պիլմէյօրում ։

Միւռիէլ .— Նէ՞ տիմէք , պու ագշամ կէլտի՞ մի կէ՞թմէտի մի պի՞լմէյօրմըսըն ։

Գաբրուճը .— Խայր, էֆէնտիմ․ պէնիմ օտամըն պուլունտըղը Թարաֆտան նա-
սըլէն կէչէր , պուլվար Թարաֆընտաքի գաբրունըն սիր անախթարընը ալմըշ ըրր ,
Օրատան կիրէր չըգար, պու ճիհէթտէքի քիրաճըլարըն քեաֆֆէսի տէ էօյլէ եաբար-
լար ։

Միւռիէլ .— Գու ճիհէթին տաիրէլէրի սիրէր տաիրէլէր իլէ իլթիհագ իտէրլէ՞ր
մի ։

Գաբրուճը .— Խայր, էֆէնտիմ . . . սիվարլար միւշթէրէք սիրլէր ամմա տաիրէ-
լէրին սիրսիրլէրինէ իրթիպաթլարը խօգ ըրր ։

Միւռիէլ .— Բէք ալէա ․ սիզի Մ․ Մարշէնին տաիրէսինէ կէօթիւր ։

Գաբրուճը էլինտէ սիր ֆէնէր իլէ էօնէ տիւշտիւ ։

Միւռիէլ մէմուրլարընա խիթապէն .— Ֆէնէրլէրինիզի եագընըզ ։

Իքինճի գաթա հըզըրլարընտա , միւռիէլ մալիւմ օլան գաբրույա եանաշտը, վէ
Զումվէթլիճէ հընդըրազըն իթինի չէքտի ․ Զընդըրազըն սէսինտէն պաշգա իչէրտէն
սէս հըզմատըղընտան , իքի սիր տահա չէքի վէրտի , եինէ սէս չըգմատը ։

Միւռիէլ գաշլարը չաթըզ .— Քիլիտի գըրմալը՞ մը աճապա,—ըէյիզ, սիր տա-
հա հըզ իլէ իքի չէքտի ։

Մատամ Բօզիէնին նէֆէսի Թութույուզ ,

—Նա հըզմըշ իսէ՞ ․ —ըէյու մըրըլտամագտա իտի ։

Միւռիէլ .— Շիմտի անլաշըլըր ։ Գագսանա, Ժանթիլ, շու գաբրույը աչը վէր ։

Գաբրուճը .— Լաքին, էֆէնտիմ , պէն պունա միւսաատէ իտէմէմ.

Միւռիէլ .— Հիւքիւմէթ էմրի ըիր , մէսուլիյէթի պէն իւզէրիմէ ալըրըմ ․ սիզ
վազիֆէմիզի իճրա իթմէլիյիզ . . . Ժանթիլ, աչ շու գաբրույը։

Մէմուր ճէպինտէն պէր ըէսթէ անախթար հըզարըզ , քիլիտէ սիրիսինի սօգ-
տու , անախթար ըէօնտիւ վէ քիլիտտէն սիր չաթըրտը հըզտը ․ քիլիտին ըիլի գը-
ըըլտըղը ըէրքեար իտի ։

Ժանթիլ .— Ալլահ ճանընը ալըն , ամմա տա իհթիյաթլը տավրանմըշ հա , ի-
չէրտէն սիւրմէլէրի գօմըշ ։

Միւռիէլ .— Գաբրույա տայանըն վէ տապանճալարընըզը ըօլտըրըն ․ — ըէտիք-

տէ, հէման մէմուրիյնտէն իւչիւ գարուսյա տայանմալարըյլա, գարու եարըլտը, քիլիտլէր ֆըրլատը, վէ գարու զօր իլէ աչըլտը ։ Մէմուրլար տապանճալար էլլէրինտէ հէման իչէրի սալտըլար, արգալարընտան պաշտան թըրնագա գատար թիթրէմէքտէ օլան գարուճը տախի իչէրի կիրտի ։

Օտանըն պիրինտէն կէչիփ, էօնտէ պուլունան մէմուր տիկէր պիր գարու աչտը, վէ իչէրի տալտըլը աթար աթմազ պիր սէս տիր սալը վէրմէքսիզ պէրապէր տուրու վէրտի ։

Պիր սանիյէտէ հէր քէս մէզքիւր օտայա հիւճում իթմիշլէր. գան իլէ մուլէմմա օլան խալըլըն իւզէրինտէ պիր ճիսմ՝ էօլիւ կիպի եաթմագտա իտի ։

—Գաթիլ օլունմըշ պիր տամ. —տէյու Մատամ Բօզիէ պաղըրըփ, մէրգումըն եիւզիւնի կէօրմէք իւզրէ իւզէրինէ տօղրու էյիլտի, վէ պիր հարէքէթը տէհշէթ նիւմա իլէ պիրտէն գալգըփ.

—Գօնթ Իվան... Գօնթ Իվան տըր. —տէյու, նէ գատար սէսի վար իսէ հայգըրտը ։

Բօլիս միւտիրի տախի մէզքիւր ճիսմէ տօղրու էյիլտիքտէ, զանկըր զանկըր տիթրէմէկէ պաշլայըփ.

—Օ տըր, օ. Լարթիկին պուրատա պուլունմըշ օլտուղունա շիւպհէ եօգ. արայըն, արայըն, հէր թարաֆա պագըն... սիւրկիւլէր իչէրտէն սիւրիւլմիւշ իտի, տիմէք օլուր քի գաթիլ պուրատա տըր... —տէտի ։

55

Մէմուրլարըն ճիւմլէսի տաիրէնին հէր թարաֆընա տաղըլըփ, եալընըզ Միւսիէ Գօրնիւ իչէրտէ գալտը, վէ օ տախի մէզքիւր ճիսմին իւզէրինէ էյիլիփ վէ էլինի եիւրէյինին իւզէրինէ գօյուփ.

—Գու տամ էօլմէմիշ տիր... եիւրէյի չարբայօր... —տէյու պաղըրտըգտա.

Մատամ Բօզիէ տէրհալ սէրիւն ճիսմէ եագլաշըփ. —Էվվէթ, սահիհտէն էօլմէմիշ ։ Շիւքիւր Ալլահա, տուտագլարը օյնայօր, կէօզ գաբագլարը գալգըյօր կիպի կէօրիւյօրում... Գօնթ պիզէ պագայօր... կէօրիւյօր պիզի... —տէտի ։

Ֆիլհագիգա օ սըրատա Գօնթ Իվան կէօզլէրինի աչըփ էլլէրինի օյնաթտը, վէ տիրսէկինէ տայանարագ պաշընը եօգարը գալտըրըփ, անճագ իշիտիլէճէք պիր սէս իլէ.

—Պիր հէքիմ... հէմշէհրիմ... տօսթըմ... տօքթօր Սէրժ Իվանօֆը... Օբէրա ճատտէսինտէ... 7 նումէրօ...

Գօնթ պունտան զիյատէ պիր շէյ սէօյլէյէմէյիփ, վէ գուվվէթի քէսիլիփ կէօզլէրի գաբանտը վէ թէքրար եէրէ սէրիլտի ։

Բօլիս միւտիրի.— Զաբուգ, չաբուգ իշիտիլտիքտէն պիրի հէման Օբէրա ճատտէսինտէ 7 նումէրօյա կիթսին, Գօնթ Սմօլէֆ թարաֆընտան տօքթօր Սէրժ Իվանօֆը արայըն վէ նէրէտէ իսէ պուլուփ կէթիրսին. —տէյու էմր վէրտի ։

Մէմուրլար Գօնթը գալտըրըփ եաթագա եաթըրտըլար, վէ էլպիսէլէրինին պիր մըգտարընը չըգարըփ եարասընը արատըլար ։

Եարա սօլ օմուզը իւզէրինտէ օլուպ, շահիրէն տէրինճէ կիպի իտի, վէ էլան տախի գան ագմագտա ըտը ։

Մուվագգաթ սուրէթտէ եարայը պաղլատըլար վէ վիւճուտընը տայաթմագ իւզրէ, սաղ օմուզը ալթընա պիր եասթըգ գօյտըլար ։

Տիկէր թարաֆտան մէմուրլար տաիրէնին հէր թարաֆընը արայըփ վէ հիչ պիր քիմսէ պուլամայըփ, կէլիփ միւտիրէ պէյանը հալ էյլէտիքլէրինտէ, միւտիր հիտտէթինտէն այագլարընը եէրէ վուրա վուրա.

—Նիչէ՞ մի գաչըրտըգ... —տէյու պաղըրտըգտան սօնրա, գարուճըյա խիթապէն. —Գու տաիրէնին պաշգա նէրտիւվանը վա՞ր մը, —տէյու սուալ էթտի ։

Գարուճը.— Խայր, էֆէնտիմ...

Միւտիր.— Սահանլըղա չըգան գարուտան պաշգա, հիչ պիր թարաֆա պիր գաբուսը եօ՞գ մը տըր ։

Գարուճը.— Ասլա ։

Միւտիր.— Տիմէք օլուր օ խափիս տաշա պուրատա տըր, վէ պիր քէօշէյէ սագլանմըշ տըր... պուլանա պին ֆրանգ միւքեաֆաթ վար, պիր տաշա արայըն, հէր թարաֆա պիր էլինճէ պագըն ։

Մէմուրլար պիր գաթ տաշա տիգգաթ իլէ խալըլարը գալտըրարագ, տէօշէմէ թախթալարընը եօգլայարագ, պէօլմէլէրին գալընլըգլարընը էօլչէրէք վէ տիվարլարը թէտգիգ իտէրէք արամագա պաշլատըլար ։

Էմէ. փուպէրին պէնզի հիտտէթ վէ շաշգընլըգտան քիւլ քէսիլմիշ իտի ։

Նաիլէհան մէմուրլարտան պիրի մուզաֆֆէրանէ պիր սէս տիր սալը վէրտի ։

Տիվարըն իւզէրինտէն եօգլայա եօգլայա իչի պօշ պիր ճիհէթ քէշֆ իթմիշ իտի ։

Միւտիր մէզքիւր տիվարըն եըգըլմասընը էմր իթտիքտէ, տէրհալ քէսէրլէր վէ գըսսաճլար թէտարիքիյլէ պիր իքի տագիգէ զարֆընտա տիվարըն ճիհէտէքի աչըղը էնէն վէ եօգարը չըգան մաքինա մէյտանա չըգտը ։

Գարուճը եիրմի սէնէտէն պէրու մէզքիւր խանէտէ գարուճըլըգ իթտիկի ճիհէթլէ, հէր թարաֆընը պիլիր զանն իտէր իքէն, մէզքիւր մաքինայը կէօրտիւքտէ հէր քէստէն զիյատէ հայրէթէ տիւշիւփ աղզը աչըգ գալտը, վէ մէմուրլարըն թավանտան աշաղը էնմէքտէ օլան թէրազի կէօզիւ կիպի պիր թախթայը օյնաթտըգլարընը վէ էպնիյէնին տիկէր պիր գըսմընտա պուլունան Մ. Մարթէնին տաիրէսինէ ինհագիյէթի օլան տէլիկի կէօրտիւքտէ, հայրէթ վէ թէաճճիւպի պիր գաթ տահա արթտը ։

Մէմուրլարըն ճիւմլէսի պիրտէն հէման տիկէր տաիրէյէ հիւճում իթտիլէր իսէ տէ, իշ իշտէն կէչմիշ իտի ։

Օգույանլարըմըզըն մալիւմի օլտըղը վէճհ իւզրէ, Լարթիկ սավուշըփ եագայը գուրթարմըշ իտի ։

Բօլիս միւտիրի թարիֆտէն զիյատէ իֆհամը գօլայ օլան պիր եէսը հալէ տիւշար օլուպ, պիր սանտալեայէ տէվրիլիր վէրտի, վէ պաշընը էօնիւնէ ատը ։

Մատամ Բօզիէ մէրգումա եագլաշըփ գուլաղընտան.— Ճէսարէթ, լազըմ ճէսարէթ. —տէտիքտէ.

Միւսիւր պալըն գալըրըզ .— Ճէնապէ՞թ մի, թանա պիր ըսմիթ քէօշէն վա՞ր մը տըր քի . . . հա՞նկըսը տըր . . .

Րօզիէ .— Տիւնքի ըսմիթում . . . վառ իթում, վաուրմաէ սէպպէպ իռէճէյիմ . . . եարը կէճէյէ կէլտի, թիմէք քի չարշէնպին կիւնիւնէ գատէմ պասարգ . . . պու ագ-չամ պագ . . .

Օ սըրատա տօքթօր Սէրժ Իվանօֆ կէլտի ։

* * *

Սապահ օրթալըգ ըըըը ըըըմագ, մատամ Րօզիէ գալգըզ աճէլէթէն կիյինտի ։ Սաաթ ալթը իտի, Մէզլէր սօգագընտաքի տաիրէսինէ կիթմէկէ հազըրլանմագտա իտի . իւք կէճէքի տէհշէթլի վագաա խաթըրընա կէլտիքճէ խէվֆ իթմէքտէ իտի ։

Լարթիկին Գօնթ Իվանը պէօյլէ պիր տուզաղա աթըպ տարդ իթմէսինի վէ եինէ տէ էլինտէն գաչմասընը պիր վէճհ իլէ հազմ իտէմէյիպ, տիւշիւնմիւքճէ տիւ-շիւնմէքտէ իտի ։

Փիչարէ գարը զանուզէտէի չէմին օլուպ, ատալէթ ուղրընա ուղրաշտըղը ճի-հէթլէ թէվքիֆգաթը իլաճէյէյի թէմէննի էյլէտիքտէն սօնրա, օլաուգճա քէսպը գուվվէթ վէ ճէսարէթ իտուպ, խըզմէթքեարը Մատէնին կէթիրմիշ օլտըղը չօգօ-լաթայը իչմէկէ պաշլատը ։

Մատամ Րօզիէ՝ իւք կէճէսի Գօնթ Իվանըն Մ. տը Ժիպրէնին խանէսինէ նազիլ օլտւմասընա գարար վէրիլտիյի սըրատա բօլիս միւտիրինտէն այըըլմըշ ըտը ։

Գահվալթըըսընը պիթիրէճէյի սըրատա գարտւսը չալընտը, վէ պիր միւտտէթ-ճիք սօնրա Մօրիս մէսրուր պիր հալտէ կիւլէրէք իչէրի կիրտի ։

Րօզիէ .— Պու գատար էրքէն նէ՞ն մի սին էվլատ . —տէյէրէք պօյնունա սա-րըլտը ։

Մօրիս .— Թէաճճի՞ւպ մի իտիյօրսըն ։

Րօզիէ .— Պիրազ ։

Մօրիս .— Պու սապահ էվտէն էրքէն չըգտըմ, վէ կէլիպ սանա գըսսա եօլ-լու պիր սապահլար խայր օլսուն տիմէք իսթէրիմ . . . կէօրիւնիւր քի սէնին տէ նէ-յէթին տիշարը չըգմագ իմիշ ։

Րօզիէ թէլաշ իլէ .— Էվվէթ, աճէլէ պիր եէրէ կիթմէկէ մէճպուր օլտում ։

Մօրիս քէտէրնաք պիր թարզ իլէ .— Նինէ զավալլըն պիր էմրինին ինֆազը իչիւն օլմալը ։

Րօզիէ .— Նէ եաքայըմ օղլում . . . մատամ քի պիր թալիմաթ ալմըշըմ, օ թա-լիմաթտա իմթիսալ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլիր ։

Մօրիս .— Շու եօրկունլըգը վէ թէհլիքէլի էօմրտէն միւէպպէտէն վազ կէ՞չ-մէյէճէք մի սին ։

Րօզիէ .— Միւէ՞պպէտէն մի, նէ՞ միւնասէպէթ . հաթթա բէք եագընտա գու՛-թուլաճաղըմը իւմիտ իթմէքտէյիմ ։

Մօրիս չու սէօզլէրի իշիթտիքտէ, պիրտէն կիւլիֆթարը խէլէճան օլուպ .— Եագընտա՞ մը, —տէյու թէքրար էյլէտի ։

Րօզիէ .— Էվվէթ ։

Մօրիս .— Պէնիմ եիւրէյիմի բաղա՞թ իթմէք իչիւն մի պունու սէօյլէյօրսըն՞

Րօզիէ .— Նէմին իտէրիմ քի էօյլէ տէյիլ ։

Մօրիս .— Տիմէք քի հէման մուվաֆֆագ օլմագ ըւզրէ սին ։

Րօզիէ .— Սէնին սաատէթը հալին ուղրընա տէրքէօհտէ իթմիշ օլտըղըմ խըզմէ-թի պէւլքի պու ագշամ խիթա վէ իքմալ իտուպ իչինտէն չըգարըմ ։

Մօրիսին պէնզի աթըպ .— Պո՞ւ ագշամ մը, է՞մին մի սին ։

Րօզիէ .— Բօլիսաէ պու խուսուսլարտա էմինիմ տիմէք տիվանէլիք սայըլըր . . . բէճհպէրիմ օլան Հագգ Թաալա հազրէթլէրինէ սըղընմըշըմ, օնուն իչիւն մուվաֆ-ֆագ օլաճաղըմը մէմուլ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Էթրաֆընը պիր վագըթ գուշաթմըշ օլան զուլմէթին իչինտէն չըգ-տը՞ն մը ։

Րօզիէ .— Էվվէթ ։

Մօրիս .— Պու կիւնէ գատար պօշպօշունա թէագիպ իթմիշ օլտըղըն խայիյալէ-թին իզինի պուլտո՞ւն մը ։

Րօզիէ .— Էօյլէ մէմուլ իտէրիմ ։

Մօրիս .— Հէման հէման պուլտուպ եագալամագ ըւզրէ՞ մի սին ։

Րօզիէ .— Էվվէթ ։

Մօրիս .— Իգամէթկեահլարընը պուլտո՞ւն մը ։

Րօզիէ .— Ա՛հ, իգամէթկեահլարընը պուլմըշ օլսա իտիմ շիմտիյէ գատար չօգ-տան հիւքիւմէթին էլինէ կէչմիշ օլուրլար իտի ։

Մօրիս .— Տիմէք քի էլան արամագտա սըն ։

Րօզիէ .— Էվվէթ, էլան արամագտայըմ ։ Արթըգ պիր շէյ սօրմա բէճա իտէ-րիմ, չիւնքի ճէվապ վէրէմէքտէ մազուրըմ . շիմտի սէն պանա սէօյլէ քի պու գա-տար էրքէն կէլիշինտէն պէնի կէօրմէքտէն պաշգա պիր մագսատըն եօ՞գ մը ըտը ։

Մօրիս .— Մագսատըմ հէմ սէնի կէօրմէք, վէ հէմ տէ եարըն ագշամ Նիքեա-հըմ մուգավէլէնամէսինի իմզա իտէճէյիմի խաթըրընա կէթիրմէք իտի . . . եարըն ագշամ գայիմ բէտէրիմին էվինտէ եէմէք եէյէճէքտիք ։

Րօզիէ .— Եարըն բէք գիյատէ մէշղուլիյէթիմ օլաճագ տըր, վէ մօսյէօ Լիւտօ-վիգտէ թամամ իտէպիլէճէք միյիմ իտէմէյէճէք միյիմ պիլէմէմ . էկէր կէլէմէզ իսէմ միւմքին օլամազ իսէ, թարաֆըմտան աֆվըզ տիլէր, վէ մուգավէլէնամէնին իմ-զալանաճաղը սըրատա հազըր պուլունամաղըմը իֆատէ իտէրսին ։

Մօրիս .— Նէ՞ տիմէք, պէօյլէ պիր թամամտա պուլո՞ւնմայաճագ մը սըն, սէնի սուֆրատա կէօրմէյէնլէր շաշմազլա՞ր մը ։

Րօզիէ .— Օլամըյըր տէ քի կէլէպիլիրիմ ։

Մօրիս .— Ղայրէթ էթ կէլէպիլէսին ։

Րօզիէ .— Պէն հէնուզ քէնտի քէնտիմէ էմր իտէմէզ օլտըղըմը խաթըրընա կէ-թիր ։

Մօրիս .— Հէր հալտէ եարըն եինէ պիր տահա կէօրիւշիւրիւզ ։

Րօզիէ .— Էօյլէ էյի օլուր . . . շիմտիլիք արթըգ ալէն կիթմէլիյիմ, չիւնքի պի-քիսինէ սէօզ վէրմիշիմ, վագթընտա պուլունմագլըղըմ լազըմտըր տիր ։

Մօրիս .— Օ հալտէ եարըն կէօրիւշիւրիւզ, վալիտէճիյիմ ։

Րօզիէ .— Էվվէթ, եարըն կէօրիւշիւրիւզ, օղլում—տէյիպ, Մօրիսին պօյնունա սարըլտը ։

56

Մօրիս վալիտէսինին խանէսինտէն չըգտըգտա , մէրգումէնին սէօյլէմիշ օլտըղը սէօզլէրի պիրէր պիրէր վիճտնի խարաքէ վուրուպ , հագիգաթէն քէնտի գըզըս իթ-տիյի մէրթէպէտէ էհէմմիյէթլի օլուպ օլմատըղլարընը թէֆէքքիւր իթմէյէ պաշ-լատը , վէ վալիտէսինին տայիմա պօշա ուղրաշտըղընա վէ մագսատընա էրիշօր զան-նըյլա , տայիմա եանըլըշ պիր եօլա սաբմագտա օլտըղընա քէնտինինէ գարար վէրէ-րէք եւրէյի բաղաթլանտը ։ Քէնտի մէհարէթինէ օ տէրէճէ կիւվէնմէքտէ իտի քի , քէնտիսինի թութուլմազ , գարըլմազ , պուլունմազ , վէ էյէ կէչմէզ վէ հիչ պիր շիւպհէյի տավէթ իթմէզ պիր քիմսէ զանն իտէր իտի ։

Մատամ Րօզին խըզմէթքեարընա պազը թալիմաթ վէրտիքտէն սօնրա , արա-պայա պինիպ Մէզլէյ սօգագընտաքի տաիրէյի մախսուսէսինէ կիթտի ։ Կալուպէ իլէ Սիլվէն Գօրնիւ վէ բօլիս միւտիրինին կէօնտէրմիշ օլտըղը տիկէր իքի մէմուրին մէրգումէյէ պէքլէմէքտէ իտիլէր ։ Տէօրտիւ տէ տայմաքի կիյինտիքլէրի էլպիսէլէրի կիյինմիշլէր իտի ։ Մատամ Րօզին մէրգումանըն թէլաշըը գըյաֆէթ իթմէլէրինի միւնասիպ կէօրմէտի , վէ արգատընտան չիֆթ չիֆթ կիթմէլէրինի թէնպիհ իտէ-րէք պէրապէրլէրինէ տիշարը չըգտը ։ Սէն—Տընի սօգագընտան կէչիպ , Անկիէն սօգագընտաքի բօսթա չիւպէսինէ վասըլ օլտուլար ։

—Սիզ պէնի պուրատա պէքլէյին—տէյիպ , քէնտիսի եալընըզճա բօսթախանէ-յէ կիրտի , վէ մէմուրըն օրատա օլուպ օլմատըղընը սիւվալ իթտի ։

—Պիլմէյօրում մատամ ։

—Նա՞ըլ էօյլէնէ պիլիրիզ ։

—Գաբուսընը վուրընըզ ։

—Գաբուսը նէ՛ թարաֆտա տըր ։

—Սօլ թարաֆտա սուֆանըն թա օ պիր ուճունտա ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ—տէյիպ , թարիֆ օլունան գաբուսը վուրտը , վէ իչէրտէն կիրմէսինէ միւսաատէ օլունտըգտա , իչէրի կիրտի ։ Մէմուր սէպէպը զիյարէթինի սիւվալ իթտիքտէ , մատամ Րօզին իսմինի վէրտի , վէ բօլիս մէմուրլըղընա մախսուս օլան էվրագընը կէօսթէրտի վէ նէ՛ իսթէտիյինի թարիֆ էյլէտի ։

Մէմուր հէման այաղա գալգըպ մէրգումէյի քէթէպէնին օտասընա կէօթիւր-տիւ , վէ [illegible] [illegible] իւզէ կէլմիշ օլան մէքթուպլարը տաղըթան մէմուրըն նէզտինէ միւթէվէճճիհ օլտուլար ։

Մէմուր .— Ինկիլթէրատան կէլմէ վէ իւզէրինէ Ր. Ժ. Գ. 50 եազըլմըշ պիր մէքթուպ վա՞ր մը տըր ։

Միւվէզզի էօնիւնտէքի կէօզլէրին պիրինտէն պիր տէսթէ մէքթուպ չըգարըպ վէ արայըպ ,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ , իշթէ ։

Մէմուր .— Բէք ալա , էօյլէ իսէ մատամը եանընա էօյլէ պիր թարզտա օ-թուրթալըմ քի , պու մէքթուպը ալմաղա կէլէն կէօրէմէսին , լաքին մատամ մէրգումը կէօրէպիլսին ... հէր ճիհէթլէ մատամըն էմրինէ իմթիսալէն հարէքէթ իթմէլիսին ։ Չիւնքիւ մէքթէպ միւհիմ պիր սէպէպ վար տըր ։

Մատամ Րօզին մէմուրա թէշէքքիւր իթտի , մէմուր տախի չէքիլիպ օտասընա կիթտի ։

Մատամ Րօզին միւվէզզիէ խիթապէն .— Կիտէյիմ մէմուրլարըմա իգթիզա իտէն թալիմաթը վէրէյիմ տէ կէլէյիմ—տէյիպ , տիշարը չըգտը վէ մէմուրլարընընէզ-տինէ կիթտի ։

Կիշէնճէյի օտանըն բէնճէրէլէրի Անկիէն սօգագընա նազըր իտիլէր ։ Էմէ ժուպէր մէզքիւր մէքթուպըն արանըլաճաղը մահալ , պիր ճիլասըզ ճամըն թա եա-նը պաշընտա պուլունտըղընը կէօրիւպ , քէնտիսինին տախի մէզքիւր ճամըն եանըն-տա օթուրապիլէճէյինի գարարլաշտըրտը ։

Մատամ Րօզին մայէթինտէքի մէմուրլարա խիթապէն .— Պէնի տինլէյին , պէ-նիմ սիզէ կէօսթէրէճէյիմ մահալլէրտէ տուրուպ , թալիմաթը ճէտիտէյէ տէյին օ-րալարտան հիչ պիր սէպէպէ մէպնի այրըլմայաճագսընըզ ։ Կալուպէ , Սիլվէն, սիզ կէօզիւնիւզ վէ գուլագլարընըզ աչըգ օլարագ գաբունըն եանլարընտա տուրաճագ-սընըզ , ճամա իւչ տէֆա վուրաճագ օլուր իսէմ , Ինկիլթէրատան մէվրուտ մէք-թուպը արամաղա կէլմիշ օլան շախս մէքթուպը ալմըշ չըգաճագ տիմէք տիր ․․․ օ հալտէ տէրհալ իքինիզտէն պիրիսի պիւթիւն կիւճ պիր արապա իչինտէ բօսթա-խանէնին գարշըսընտա պէքլէմէքտէ օլան արգատաշլարընըզը չաղըրըր ․․․ պէն իսէ, մէքթուպը ալան շախսըն արգասընտան չըգար սիզէ մէրգումը կէօսթէրիրիմ ․․․

Կալուպէ .— Անլատըգ , տէմէք քի իւչ տէֆա ճամա վուրաճագսընըզ ։

Մէմուրլարըն պիր տիկէրի .— Պիզէ իշարէթ գալտըրըլտըղը կիպի , արապա-տան էնիպ կէօսթէրէճէյինիզ շախսը եագալայաճաղըզ , էօյլէ տէյի՞լ մի ։

Րօզին .— Էվվէթ ․․․ չաբուգ պիր արապա պուլունուզ , սաաթ իլէ բիրալա-ժընըզ վէ պուրատա տէտիյիմ թէրթիպտէ պէքլէյինիզ ։

Իքի մէմուրըն պիրիսի հէման պիր արապա թէտարիք իտուպ , րէֆիգիլէ պի-նիպ թարիֆ օլունան մահալտէ տուրտուրթտը ։

Արապաճը .— Պուրատա չօգ տուրաճա՞գ մըյըզ ։

Մէմուր .— Պէլքի ։

Արապաճը .— Օ հալտէ պէն չուպուղըմը եագըպ կազէթամը օգույապիլիրիմ —տէյիպ , չուպուղընը եագտը վէ կազէթասընը էլինէ ալտը ։

Էմէ ժուպէր տիլէտիկի կիպի մէմուրլարընը եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա բօսթա-խանէյէ ավտէթլէ միւվէզզինին եանընտա մէքթուպըն արանըլաճաղը մահալտէ կէօրէպիլէճէք սուրէթտէ օթուրտը ։

⁂

Մատամ Տիւպիէֆին մէքթէպինտէ սապահ սաաթ ալթըտա չակիրտլէրին գալգ-մասը իչիւն չան չալընմագտա իտի ։ Սաաթ ալթը պուչուգտա չակիրտլէրին քեաֆ-ֆէսի կիյինմիշ տէրս գօղուշլարընա էնմէկէ հազըրլանտըգլարը միսիլլու , մէքթէպ-տէն տիշարը իգամէթ իտէն խըզմէթքեարլար տախի մէքթէպէ կէլմէքտէ պուլըն-մըշլար իտի ։

Սիմօնըն հէր քէստէն էվվէլ ճամէկեօլխանէտէ պուլունմագ միւթատը օլտըղը հալտէ , մայէթինտէ պուլունան խըզմէթճիլէր կէլիպ տէ մէրգումէյի կէօրմէտիքլէ-րինտէ թէաճճիւպտէ գալտըլար ։

Սաաթ սեքիզէ գատար Սիմոն մէյտանա չըգմամըշ իտի :

Խըզմէթճիլէրտէն պիրի .— Կէօրիւնիւր քի ույանմըշ տա սօնրա եինէ ույգուլատըմըշ տըր : Աճապա իշի անլասա՞գ մը :

Պիր տիկէր խըզմէթճի .— Կիթ սէն գաբուսընը վուր, վէ էկէրչի ույումըշ իսէ ույանըր . . . էկէր պու վագըթա գատար մէյտանա չըգմամըշ օլտուղունը Մատամ խապէր ալըր իսէ Թաղիր իտէր . Սիմոն իսէ բէք էյի պիր գըզճըղազ օլտուղունտան, պէօյլէ պիր մուամէլէ կէօրմէսինի Թէրվիճ իթմէմէլիյիզ :

—Հագգըն վար . կիտէյօրում—տէյիպ, Սիմոնըն օտասընա սէյիրթտի : Իպթիտա խավաշճա գաբույը վուրտու, ճէվապ ալմատը իսէ գուվվէթլիճէ պիր տահա վուրտու, վէ հէր նէ գատար օտասընըն անախթարը իւսթիւնտէ իտի իսէ տէ, իչէրի կիրմէկէ ճէսարէթ իտէմէյիպ, համէչույխանէյէ ավտէթ իթտի :

Խըզմէթճիլէր .— Նէ՞ օլմուշ, կէլմի՞յօր մը :

Ծիւսթին .— Օտասընտա օլմատըղընա շիւպհէ եօգ, գաբույը պիր գաչ տէֆալար գուվվէթլիճէ վուրտում, իչէրտէ պուլունսա իտի օն տէֆա ույանըր իտի, կէօրիւնիւր քի Մատամ պու սապահ մէրգումէյի պիր եէրէ կէօնտէրմիշ :

Ծիւսթինին շու սէօզիւ ագլա մուվաֆըգ պիր սէօզ օլտուղունտան, խըզմէթճիլէր իշլէրինէ պաշլատըլար :

Շակիրտլէր սապահ տէրսէ պաշլամագտան մուգատտէմ, եէմէք օտասընա էնիպ գահվալթը իտէրլէր . սաաթ օն պիրտէ եօլէ Թաամը իթմէք իւզրէ, եինէ եէմէք օտասընա կիտէրլէր իտի : Մէքթէպին խըզմէթճիլէրի տախի չօճուգլարըն Թաամը պիթիրտիքտէն սօնրա քէնտիլէրինէ մախսուս օլան մահալտէ Թաամ իտէրլէր իտի :

Աշճը գարը Սիմոնըն օ կիւնկիւ սուֆրատա պուլունմատըղընը միւշահէտէ իտէրէք, նէրէտէ իտուկինի սուալ իթտիքտէ .

Ծիւսթին .— Պու սապահ Սիմոնը պիզ տէ կէօրմէտիք . . . կէօրիւնիւր քի Մատամ պիր եէրէ կէօնտէրմիշ տիր :

—Գապիլ տիր :

Սաաթ իքի րաատէլէրինտէ մահալլէնին բօսթաճըսը կէլիպ, պիրի Մատամ Տիւպիէֆէ վէ տիկէրի տախի Սիմոնա օլմագ իւզրէ իքի մէքթուպ պըրագտը :

Գաբուճը Մատամ Տիւպիէֆին մէքթուպընը Թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա, տիկէրինի տէ սահիպինէ վէրմէք իւզրէ իւսթ գաթա չըգտը. համէչույխանէյէ կիրիպ,— Մատմազէլ Սիմոն պուրատա՞ մը տըր :

Ծիւսթին .— Խայր, տըշարը չըգմըշ օլմալը . պու կիւն պիզ Մատմազէլ Սիմոնը հիչ կէօրմէտիք :

Գաբուճը .— Կէօ՞րմէտինիզ մի . . . տըշարը՞ մը չըգմըշ օլմալը տէտինիզ, Մատմազէլ Սիմոնըն պու կիւն մէքթէպտէն տըշարը չըգմամըշ օլտուղունա պէն սիզի Թէէմին իտէրիմ, գաբույը աչան պէնիմ, պու կիւն պէնիմ գօճամտան պաշգա մէքթէպտէն տըշարը չըգան օլմամըշ տըր :

Ծիւսթին .— Գապիլ տիր, լաքին հէր հալտէ Մատմազէլ Սիմոն պիր եէրտէ օլմալը, չիւնքի գաբուսընը պէն չէնտ տէֆալար վուրտում վէ պիր ճէվապ ալմատըմ :

Գաբուճը .— Օտասընա կիրտի՞ն մի :

Ծիւսթին .— Խայր, —տէտի :

57

Գաբուճը .— Օտասընա կի՞րմէտին մի, կիրմէլի տէյի՞լ մի իտի եա, պէն պահս իտէրիմ քի Մատմազէլ Սիմոն տահա ույույօր :

Ծիւսթին .— Էօյլէյի իքի սաաթ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, էլան ույու՞յօր մը :

Գաբուճը .— Նի՞չիւն ույումասըն, տիւն կէճէ օ գատար եօրուլտուգտան սօնրա, հիչ եաթըլմատը կիպի պիր շէյ տիր . պէն կիտէյիմ ույանտըրայըմ—տէյիպ, գաբուճըլըն գարըսը Սիմոնըն օտասընա կիթտի, վէ գաբույը պիլէ վուրմագսըզըն անախթարը չէվիրիպ աչըգ պիրտէն իչէրի կիրտի :

Մօրիս պըրագըպ չըգտըղը սըրատա նէ հալտէ պըրագմըշ իտի իսէ, Սիմոն օ հալտէ եաթմագտա իտի : Գաբուճը մէրգումէնին կէօզլէրինի գաբալը օլտուղունը կէօրտիւքտէ, քէնտի քէնտիյէ .— Ամմա տա Թաթլը ույգու հա՛ . —տէտիքտէն սօնրա, իքի տէֆա—Սիմոն, Մատմազէլ Սիմոն—տէյու չըղըրտը :

Սիմոնտան ճէվապ չըգմատը : Գաբուճը եաթաղա եագլաշըպ էյիլտի, վէ մէրգումէնին էլինի Թուտտը : Նակէհան վահշի պիր սէտա սալը վէրիպ կէրի կէրի չէքիլտի . չէհրէսինտէն ֆէվգէլատէ տուչարը տէհշէթ օլտուղու նիւմայան իտի :

Սիմոնըն էլի մէրմէր կիպի սօղուգ իտի, պիր նաշ էլի կիպի տօնմըշ իտի :

Գաբուճընըն սէտաի տէհշէթէտասընը խըզմէթճիլէր իշիթտիքլէրինտէ, հէման օտայա սէյիրթտիլէր : Գաբուճը իսէ կէօզլէրի գարարմըշ գանկըր գանկըր տիթրէմէքտէ վէ էլի իլէ Սիմոնը կէօսթէրմէքտէ իտի :

Ծիւսթին գօրգուսընտան լագըրտը իթմէկէ մէճալի գալմամըշ օլտուղու հալտէ .—Եա Րապպիմ . նէ՞ օլմըշ—տէյու, քէքէլէմէքտէ իտի :

Գաբուճը գըսըգ պիր սէս իլէ .— Էօլմիւշ,—տէտիքտէ, Ծիւսթին հէման Սիմոնըն իւզէրինէ աթըլըպ վէ տօնմուշ օլան ճիսմինի սըգըշտըրըպ, օ տախի տէհշէթլէ կէրի կէ՛րի չէքիլտի իսէ տէ, զիհնինի շաշըրմայըպ .

—Ջաբուգ, չաբուգ, կիտինիզ Մատամա շու ֆէլաքէթի խապէր վէրինիզ—տէյու պաղըրտըգտա, խըզմէթճիլէրտէն պիրի եըլտըրըմ կիպի աշաղը էնիպ Մատամըն օտասընա սէյիրթտի :

Մատամ Տիւպիէֆ շու քէտէրնաք խապէրի ալտըգտա, պէնզի քեամիլէն սօնուպ, գուվվէթինին եէթիշտիյի մէրթէպէտէ սիւրաթլա իւսթ գաթա չըգտը, վէ օ տախի պիր մէյուսիյէթլէ հագըգըյէ իւ պիչարէ գըզճըղազըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունը Թաստիգ էյլէտի : Մաամաֆիհի պէօյլէ պիր մէմուլին զըտը վէ տէհշէթլու պիր վագաատան հուսուլէ կէլէպիլէճէք նէթիճէի վախիմէտէն զուհուրու մէլհուզ օլան ահվալի տիւշիւնէպիլմէք իւզրէ, օ սըրատաքի քէտէրինի զապթ իթմէկէ մէճպուր օլուպ, պէօյլէ սըհհէթի վիւճուտը եէրինտէ օլան եիրմի եաշընտա կէնճ պիր գըզճըղազըն ֆիւճաէթէն էօլմէսինի նէ՞ շէյէ համլ իտէպիլէճէյինի շաշըրտը :

Գունուն իլէ պէրապէր էն եվվէլ իշին պու ճիհէթինի անլամագ լիւզումունը հըսս էյլէտիյինտէն, մէքթէպին հէքիմինին ճէլպ օլունմասընը, վէ բօլիս գօմիսէրինէ վուգուաթ հալին խապէր վէրիլմէսինի էմր էյլէտի :

Պիր սաաթ սօնրա հէքիմ վէ արգասընտան տախի բօլիս գօմիսէրի քեաթիպլի-լէ պէրապէր եէթիշտիլէր , վէ տօղրու Սիմօնըն օտասընա իտխալ իտիլտիլէր ։ Մա-տամ Տիւպիէֆ իլէ Ժիւսթին՝ Սիմօնըն պաշը ուճունտա տուա իթմէքտէ իտիլէր ։ Մատամ Տիւպիէֆ հէքիմ իլէ գօմիսէրի կէօրտիւքլէրինտէ .

—Նէ տէրէճէ մէյուս օլտըղըմը կէօրիւյօրսընըզ , Փէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտը-ղըմ շու նազլը գըզճղազ եաթաղընտա էօլմիւշ պուլունուր ։

Գօմիսէր .— Պիզէ խապարը քէյֆիյէթ իթմէնիզ բէք էյի օլմուշ ։ Տօքթօր մուա-յէնէի լազըմէսինի իճրա իթտիքտէն սօնրա , ազըը վէֆաթը թանզիմ , վէ լութֆէն վէրէճէյինիզ թաֆսիլաթը տէրճ ու իլավէ էյլէրիմ . . . էվվէլ պէ էվվէլ մուհաքգագ էօլմիւ՞շ մի տիր ։

Հէքիմ սիւրաթլը թէտգիգ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ .— Թէէսսիւֆ օլունուր քի էօլմիւշ տիր ։ Տիւն կէճէ իկի ագշամտան էօլմիւշ օլմասը լազըմ կէլիր ։

Գօմիսէր .— Նէ՞ սէպէպտէ համլ իտիյօրսընըզ ։

Հէքիմ .— Գանը գաֆասընա չըգմըշ ։

Գօմիսէր .— Պու եաշտա օլանլարա նատիր իւլ վուգու պիր խասթալըգ տէ-յի՞լ մի տիր ։

Հէքիմ .— Էվվէթ , նատիր իւլ վուգու տըր ամմա էմսալի կէօրիւլմիւշ տիր . . . իշթէ պիրի կէօզիւնիւզ էօնիւնտէ տուրույօր ։

Գօմիսէր .— Էօյլէ իսէ , էճէլը մէվուտի իլէ էօլմիւշ տիմէք օլտըղընտան , պիր գաչ սաթըրտան իպարէթ օլաճագ մազպաթամը թանզիմ իտէյիմ ։ Մատամ Տիւ-պիէֆէ րճա իտէրիմ քի պու գըզըն իսմինի վէ մախլէսինի սէօյլէսին ։

Տիւպիէֆ .— Իսմի Սիմօն իտի ,

Գօմիսէր .— Մախլէսի ։

Տիւպիէֆ .— Մախլէսինի պիլմէմ , հաթթա քէնտի տէ պիլմէզ իտի ,

Գօմիսէր .— Նա՞սըլ պիլմէյօրսընըզ ։

Տիւպիէֆ .— Զիւնքի Սիմօն պիր վէլէտը զինա օլուպ , տօղտըգտան սօնրա տէրհալ Վիգ—սիւր—Պրէն գարիյէսինտէ պիր սիւտանայա թէսլիմ օլունմըշ իմիշ ։

Գօմիսէր .— Քի՞մ թէսլիմ իթմիշ ։

Տիւպիէֆ .— Թէսլիմ իտէն քէնտիսի թանըթմամըշ , վէ պիր տահա տա կէօ-րիւլմէմիշ ։

Գօմիսէր .— Պու գըզըն բէտէր վէ վալիտէսինին իսիմլէրինի պիլմէտիյինիզէ էմի՞ն մի սինիզ, Մատամ ,

Տիւպիէֆ .— Էմին իմ ,

Գօմիսէր .— Պու մէսէլէ իշէրէ պիր գարըշըգլըգ վէրիյօր ։

Տիւպիէֆ .— Նէ՞ ճիհէթլէ ,

Գօմիսէր .— Զիւնքի թանզիմ իտէճէյիմ մազպաթա միւքէմմէլ օլամայաճաղըն-տան , միւտտաիի ումումիյէ միւրաճաաթ իթմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ ։

Տիւպիէֆ .— Եա Րապպիմ Ալլահ , պու գըզըն վէֆաթը եիւզիւնտէն թահգի-գաթ իճրասընա՞ մը թէշէպպիւս օլունմագ լազըմ կէլէճէք ։

Գօմիսէր .— Թահգիգաթ հէր հալտէ իճրա օլունաճագ տըր , վէ ֆագաթ բէք խաֆիֆ սուրէթտէ իճրա օլունաճաղընտան , մէքթէպլինիզէ հիչ պիր մազարրաթը

օլմայաճաղընա էմին օլունուզ ։ Պէն պու ագշամ մազպաթամը տաիրէյէ կէօնտէ-րիրիմ . . . Թահգիգաթ եարըն իճրա օլունուր վէ ուզուն սիւրմէզ—տէտիքտէն սօն-րա , հէմ գօմիսէր հէմ տախի հէքիմ չըգըպ կիթտիլէր ։ Պու մէսէլէ մատամ Տիւ-պիէֆի ֆէվգէլատէ թէլաշէյէ տիւշիւրտիւ ։

Ժիւսթին՝ Սիմօնըն պաշընտա պէքլէմէք իւզրէ օտատա գալըպ, մատամ Տիւ-պիէֆ աշաղը էնտի . օ տէրէճէ շաշըրմըշ իտի քի , բօսթաճընըն Սիմօնա կէթիրմիշ օլուպ ճէպինէ գօյմըշ օլտըղը մէքթուպտան գօմիսէրէ մալիւմաթ իթասընը պիլէ ունութտը , վէ մուախխարէն խաթըրընա կէլտիքտէ գարուճընըն վասըթասըյլա տէրհալ մէզքիւր մէքթուպը բօլիս գօմիսէրինէ կէօնտէրտի ։

⁂

Մօրիս վալիտէսինին խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա , նիքեահ մուգավէլէնա-մէսինին իմզալանաճաղը սըրատա նըշանլըսընա հէտիյէ սուրէթիյլէ վէրմէք իւզրէ պազը միւճէվհէրաթ իշթիրասը զըմնընտա , մաարուֆ պիր գույումճը տիւքքեանընա կիտիպ վէ լազըմ օլանը ալըպ էվէ պրագտը, վէ պատէհու էօյլէն թաամընը իթմէք իւզրէ Մ. Լիւտօվիգին խանէսինէ կիթտի ։

Մարինին գալպի հէր նէ գատար ֆէվգէլատէ մուգտարըպ իտի իսէ տէ , սը-ֆաթընտա ալաիմի հուզուր վէ րահաթ նիւմայան օլմագտա իտի ։ Մարի պաշըճա Սիմօնտան խապէր ալամատըղընա թէլաշ իթմէքտէ օլուպ , օ սապահը պիզզաթ քէնտիսի մէրգումէյէ պիր մէքթուպ եազմասընը բէտէրինէ րճա իթմիշ իտի , վէ մատամ Տիւպիէֆին բօլիս գօմիսէրինէ կէօնտէրմիշ օլտըղը մէքթուպ տախի Մ. Լիւ-տօվիգին Սիմօնա եազմըշ օլտըղը մէքթուպ իտի ։

Էօյլէն եէմէյինտէն սօնրա , արապա իլէ կէզմէկէ չըգտըլար վէ սաաթ տէօրթ րատտէլէրինտէ ավտէթ իթտիլէր ։

Նօլտա բահիս Մէրիսին քէնտիսինէ պիր չէյ սըրարըշ իթմիշ օլտըղը վէ իշին է-հէմմիյէթի հասէպիյլէ էրթէսի կիւնէ պրագմագ գապիլ օլամայաճաղը՝ Մօրիսին խաթըրընա կէլիպ , միւսթաճէլ պիր իշի պէհանէ իտէրէք , վէ ագշամ թաամընա կէ-լէճէյինի սէօզ վէրէրէք նիշանլըսընտան միւֆարէգաթ էյլէտի ։

Օապահ կիյինիր իքէն , բահիս Մէրիսին իկի կիւնիւ քէնտիսինէ վէրմիշ օլտըղը մէքթուպ զարֆընը իւզէրինէ ալմագա ունութմուշ օլտըղընտան , մէզքիւր զարֆը ալմագ իւզրէ էվինէ կիթտի ։

Մօսիէօ Լիւտօվիգին խանէսինտէ սաաթ եէտիտէն էվվէլ թաամ իտիլմէտիյի ճիհէթլէ , բօսթախանէյէ կիտիպ մէքթուպը ալմագա վէ Սիւրէն սօգաղընա կի-տիպ Վէրտիէյէ թէսլիմ իթմէկէ վագթըն միւսաատէսի վար իտի ։

Մատամ Րօզինէնին մէմուրլարը միւնասիպ մահալլէրէ եէրլէշտիրտիքտէն, վէ լա-ղըմ կէլէն թալիմաթը իթա էյլէտիքտէն սօնրա , բօսթախանէտէ եէրլէշտիրիլմիշ մալիւմ տիր ։ Մէրգումէ եա Լարթիկին , եախօտ Վէրտիէնին , վէ եախօտ պունլարըն րէ-ֆիգլէրինտէն պիրինին կէլիպ աթմըշ օլտըղը տուզագա տիւշմէսինէ պէքլէմէքտէ օ-լուպ , վագթըն կէչտիյինի վէ քիմսէնին կէօրիւնմէտիյինի միւշահէտէ իթմէքլէ թա-րիֆի նագապիլ պիր ըզտըրապ վէ մէյուսիյէթէ տիւչար օլմագտա իտի ։

Մէմուրլարը տախի պազըսը գալտըրըմ իւզէրինտէ այագտա , վէ պիր գըսմը տախի արապանըն իչինտէ իշարէթէ պէքլէյիպ տուրմագտա իտիլէր ։

Մէքթուպու թէսլիմ իթթիրմէք, բօսթա բուլու սաթըն ալմագ, մէքթուպու պրագմագ իչին բօսթախանէյէ բէք չօգ քէսան կիրիփ չըգմագտա օլտըգլարընտան, Սիլվէն իլէ Կալուպէ կիրէն չըգանլարըն սըֆաթլարընը թէտգիգ վէ թէֆթիշ իթմէկէ անճագ վագթ պուլապիլմէքտէ իտիլէր ։

Մատամ Րօզինէնին սապր ու թէհամմիւլի վէ ըզթըրապը տագիգէտէն տագիգէյէ արթմագտա իտի ։

Սաաթ տէօրթտէ քէնտի քէնտինէ .— Կէլմէյէճէքլէր ... պէլքի պիր շիւպհէյէ վարմըշլար տըր ... կէօրիւնիւր քի Խինէ էլիմտէն գաչըրաճագըմ ... ա՜հ, պու տէֆա տա գաչըրըր իսէմ, Ալլահ տահի տէյիլ տիր տիմէք տիր—տէյու տիւշիւնմէքտէ, վէ պու միւտտէթ պին տիւրլիւ վէհիմ էնտիշէլէր զիհնինի իշղալ վէ գալպինի շիւպհէ վէ վէսվէսէ իհաթա իթմէքտէ իտի ։

58

Սաաթ պէշի վուրտու, Խինէ կիտէն կէլէն եօգ իտի ։ Մատամ Րօզինէ՝ սաաթ էլինտէ տագիգէլէրի սայար վէ հէր պիր տագիգէ կէօզիւնէ պիր սաաթ գատար ուզուն կէօրիւնիւր իտի ։

Յանընտա օթուրան մէմուր թէսէլլի զըմնընտա մէրգումէյէ .— Վագթ սիզէ բէք ուզուն կէօրիւնիյօր, մատամ ։

Րօզինէ .— Էվվէթ ... էվվէթ ...

Մէմուր .— Անլայօրում, Խինէ պիր չէյ պէքլէր իսէ, վագթ կէչմէյօր զանն իտէր ։ Պէն էօյլէ հիս իտէյօրում քի, պէքլէտիյին քիմսէ պու կիւն կէօրիւնմէյէճէք տիր, վէ խայրընա կէլիփ Խինէ պուրատա պէքլէմէկէ մէճպուր օլաճագսընըզ տըր ։

Րօզինէ .— Սաաթ գա՞չտա գափարսընըզ ։

Մէմուր .— Սաաթ սէքիզտէ ։

Րօզինէ .— Սաաթ սէքիզէ գատար հէր քիմ քի կէլսէ իշի կէօրիւլիւ՞ր մի ...

Մէմուր .— Հա՛, չուրասընը ունութմուշ սօրմագա քի, կէլէնէ մէքթուպը տէրհալ թէսլիմ իտէյի՞մ մի ։

Րօզինէ .— Էվվէթ, տէրհալ, պիլա թէրէտտիւտ. Էօյլէ պիր հարէքէթ իթմէլի քի մէքթուպը ալմաղա կէլէն պիր կէօնա շիւպհէյէ վարմասըն ... պէն տըշարտա իգթիզա իտէն թէտպիրլէրի թէրթիպ իթմիշիմ տիր ... խէթիչէր քի կէլէճէք ատամ կէլսին ... պիր տահա էլիմիզտէն գուրթուլամայաճաղը մուհագգագ տըր,—տէտի ։

Մատամ Րօզինէ չու սէօզլէրի պիթիրտիյի սըրատա, տէլիքտէն եալընըզ կէօզիւմիւ կէօրիւնէպիլէն պիր քիմսէ, էլինտէ պիր մէքթուպ գարշըյա կէլիփ.

—Պու ատրէսէ բօսթատան արանըլմագ իւզրէ պիր մէքթուպ վա՞ր մը տըր ։

Մէմուր .— Ի. Ժ. Գ. 30, էվվէթ էֆէնտիմ, իշթէ,—տէյիփ, եանընտա տուրան մէքթուպը ուզաթտը ։

Կէլէն շախսըն սէսինի իշիթտիքտէ մատամ Րօզինէ, չաշըրըպ տէլի տիվանէյէ տէօնտիւ, վէ տէլիյին էօնիւնտէ տուրան շախսըն եիւզինի կէօրէպիլմէք իւզրէ, տէրհալ էյիլմէսիյլէ պիւթիւն ճիսմինի պիր տիթրէմէք տիր ալտը, կէօզլէրի գա-

րարտը, տիշլէրի քիլիտլէնտի, պագըրմագ իսթէտի իսէ տէ սէսի չըգմազ օլտու, գօլլարընը չիտտէթլէ սալլամաղա պաշլայըփ, հայրէթ վէ թէաճճիւպտէ գալմըշ օլան մէմուրըն եանը պաշընտա արգա իւզէրինէ տէվրիլի վէրտի ։ Շու սըրատա Մօրիս տըշարը չըգմըշ արապասընա պինմիշ, վէ քիմսէ քէնտիսինի թէտգիգ իթմէքսիզին միւֆարէգաթ իթմիշ իտի ։

Բօսթա մէմուրլարընտան էքսէրիսի մէսէլէյի պիլտիքլէրինտէն, պիրիսինին տըգ ու կիրիֆթ օլընաճաղընա ինթիզար իթմէքտէ իտիլէր ։ Գինաէն ալէյհ մէմուրըն աղզընտան Ի. Ժ. Գ. 30 էվվէթ էֆէնտիմ իշթէ քէլիմէլէրինի իշիթտիքլէրինտէ, քեաֆֆէսի կէօզլէրինի մատամ Րօզինէնին իւզէրինէ տիքմիշլէր իտի ։ Անճագ կէօրմէկէ մունթազըր օլտուգլարը հատիսէ եէրինէ, մատամ Րօզինէնին տիթրէտիյինի, պէնզինին պիւսպիւթիւն աթըլդընը, վէ եէրէ տէվրիլտիյինի միւշահէտէ իտուպ, տէրհալ իմտատընա եէթիշտիլէր ։ Սընըր ալամէթի օլարագ, քեաֆֆէսի ագլարը կէրիլմէքտէ վէ պիւքիւլմէքտէ, նէֆէս ալըրգտա կէօյիւսիւ չալգըդ օթուրմագտա իտի ։

—Պու գարընըն պիր իլլէթի օլմալը, տըշարտա պէքլէյէն մէմուրլարը չաղըրմալը,—տէտիքտէ, հէման Սիլվէն իլէ Կալուպէ իչէրի կիրտիլէր ։

Կալուպէ .— Նէ՞ տիր, նէ՞ օլտու ։

Մէմուր .— Պիլմէյօրում, պիրիսի կէլտի Ի. Ժ. Գ. 30 ատրէսիյլէ պիր մէքթուպ արատը, պու մէքթուպը վէրտիյիմ սըրատա Մատամ հէման տիւշիւփ եէրէ սէրիլտի ։

Կալուպէ .— Վա՛յ պաշըմըզա, հէրիֆ կիթտի Մատամըն մուգարրէր օլան իշարէթի վէրմէկէ վագթը գալմամըշ ։

Սիլվէն .— Շիմտի Խինէ եէնիտէն պաշլայաճաղըզ, պախթըմըզ ույմայօր վէսսէլամ ։

Կալուպէ .— Տէրհալ Մատամը արապայա գօյուպ էվինէ կէօթիւրմէլիյիզ ։

Մատամ Րօզինէ էլան սընըր ալամէթինտէն տիթրէմէքտէ իտի, աղզը գըրմըզը գըրմըզը քէօբիւրմէքտէ իտի ։

Մէմուրլարտան պիրի .— Պիր հէքիմ կէթիրսէնիզ ֆէնա օլմազ, պիչարէ գարընըն պիր հէքիմէ զիյատէսիյլէ իհթիյաճը վար կիպի անլայօրում ։

Սիլվէն իլէ Կալուպէ մատամ Րօզինէյի տիկէր իքի մէմուրլարըն չըգմըշ օլտուգլարը արապայա նագլ իտուպ, վէ քէնտիլէրի տախի գարշըսընա օթուրուպ, Վիգթուար սօգաղընա կէօթիւրմէսինի արապաճըյա թէմպիհ իթտիլէր ։

Մէմուրլարտան պիրի արապաճընըն եանընա աթլայըպ միսիլլու, տէօրտիւնճիսի տախի արապանըն արգասընտաքի եայըն իւզէրինէ եէրլէշտի ։

Մատամ Րօզինէ պէօյլէճէ էվինէ նագլ օլունուպ եաթաղընա եէրլէշտիրիլտիքտէն սօնրա, Կալուպէ աթլայա աթլայա աշաղը սէյիրթիփ, եանընտաքի էվէ գօշտու վէ օրատա իգամէթ իթմէքտէ օլան հէքիմի ալըփ, պէշ տագիգէ զարֆընտա ավտէթ էյլէտի ։

Հէքիմ ղայէթ տիգգաթլը խասթայը մուայէնէ էյլէտիքտէն սօնրա .—Մատամ շէտիտ պիր խէյէճան հիս իթմիշ, գան ալմալը ... լազըմ օլանը կէթիրինիզ—տէտիքտէ, խըզմէթճիսի Մալէն՝ տէրհալ պէզլէր վէ պաղլար իլէ պիր չանագ կէթիրտի ։

Հէքիմ մատամ Բօզիէնին սօլ գօլունը տնդ վէ սըգը սըգը պագլայըբ տամարընտան գան ալտը ։ Իպթիտա գան տամլա տամլա ագըբ, պատէհու շիտտէթլէ Փըշգըրմաղա պաշլատը, մատամ Բօզիէ կէօզլէրինի աչտը վէ տէրհալ Թէքրար գաբատը ։ Հէքիմ գօլունը սարտը, վէ պիր Թէրթիպ իլաճ եաղըլ պուլայարագ եաթաղըն պաշը ուճունտա տուրմագտա օլան Մատլէնէ ուզաթարագ. —Մէէյուս օլմա. հիչ պիր Թէհլիքէ եօգ տըր ։

Մատլէն.— Սահի՞հ մի ։

Հէքիմ.— Սահիհ եա՛, բէք չաբուգ էյիլէշիր վէ այաղա գալգար...սէն պիր ան էվվէլ շու իլաճը կէթիրթմիր, պու իլաճը խասթանըն լիւզումը Թագտիրինտէ զօր իլէ տիշլէրինի աչըբ իչիրիրսին, եարըմ սաաթտա պիր գահվէ գաշըղը, իշիտի՞յօրմըսըն ։

Սիւվէն.— Էվվէթ, էֆէնտիմ, անլաշըլտը, հէր եարըմ սաաթտա պիր...պիզ մատամըն եանընտա օթուրուբ պագաճաղըզ, իլաճը վէրմէքլիյի պէն տէրէօհտէ իտէրիմ...սէն տէ Կալուպէ, կիթ իլաճը եաբտըր ։

Կալուպէ.— Ուչայօրում ։

Հէքիմ.— Էկէր մատամըն ագլը պաշընա կէլէճէք օլուր իսէ, չօգ լագըրտը իթմէմէլի տիր...պու ճիհէթ ղայէթ էհէմմիյէթլի տիր, պէն աքշամ եինէ կէլիրիմ ։ Հէր եարըմ սաաթտա պիր գահվէ գաշըղը, լագըրտը իթմէք գաթիէն եասագ—տէյիպ, չըգտը կիթտի ։

Տիկէր իքի մէմուրլար.— Մատամ քի սիզ պուրատա սընըզ, պիզէ իհթիյաճ գալմատը ։

Սիւվէն.— Սիզ կիտինիզ, անճագ կիտին վուգուը հալի բօլիս միւտիրինէ խապէր վէրին ։

—Բէք ալէա, պիզ տօղրու տաիրէի զապըթայա կիտէրիզ ։

Մատլէն Սիւվէնէ.— Նէ՞ օլտու, օնու անլայըմ ։

Սիւվէն.— Նէ օլտըղընը պէն սէօյլէյէմէյէճէյիմ ։

Մատլէն.— Կէօրմէ՞տին մի քի...

Սիւվէն.— Պիր չէյ կէօրմէտիմ...

Մատլէն.— Էլպէթթէ պիր չէյ պիլիրսին ։

Սիւվէն — Պիլտիյիմ շու տըր քի, Մատամ պիրտէն պիրէ եէրէ տէվրիլտի... իշթէ օ գատար...

Մատլէն.— Նէ՞րէտէ ։

Սիւվէն.— Սօգագտա գալտըրըմըն իւզէրինտէ. —Պատէհու եավաշ սէս իլէ. —Ջանըմ իշի, սէնին նէ՞ վազիֆէն ։

Գու սըրատա գաբու չալընըբ, Կալուպէ իլաճը կէթիրտիքտէ, Սիւվէն բէք չօգ գահմէթ իլէ իլաճը հէքիմին Թարիֆի մուճիպինճէ իչիրտի ։

Մատամ Բօզիէ տալա հարէքէթ իթմէքսիզին էօլիւ կիպի եաթմագտա իտի ։

Մատլէն.— Սիզ պուրատա տուրընըզ տա, պէն կիտէյիմ սիզէ պիրաղ եէյէճէք հազըրլայըմ քի, գահմէթ իտուբ տիշարը չըգմաղա մէճպուր օլմայասընըզ ։

Կալուպէ.—Բէք ալէա, բէք կիւզէլ պիր Ֆիքր. հալտէ սէն օճագպաշընա կէչ։

Սիւվէն իլէ Կալուպէ եալընըզ գալտըգլարընտա, եավաշ սէս իլէ Սիւվէն.— Աճապա նէ՞ օլտու ։

Կալուպէ.— Պէն տէ պիր չէյ անլայամատըմ քի ։

Սիւվէն.— Պիր գուվվէթլի տարպէյէ ուղրամըշ օլտըղընտա հէր հալտէ շիւպհէ եօգ ։

Կալուպէ.— Ա՛, օնա շիւպհէ եօգ ։

Սիւվէն.— Սաղլամ Լարթիկի էլէ կէչիրմիշ գանն իտտի...Լարթիկ սընըրլարընա Թէէսիր իտիյօր ։

Կալուպէ.— Գանը գաֆասընա սըչրամըշ, տէր իքէն, օ խապիս տէ սավուշմըշ օլմալը ։

Սիւվէն.— Ալլահ ճանընը ալսըն, պախթըմըզ եավէր տէյիլ վէսսէլամ ։

Եարըմ սաաթ կէչտիքտէ, իլաճտան պիր գաշըգ տահա իչիրտիլէր ։ Մատլէն եէմէյին հազըր օլտըղընը կէլիբ խապէր վէրտի ։

59

Մօրիս' Անկիէն սօգաղընտաքի բօսթախանէտէն չըգտըգտան սօնրա, քէնտիսինին օրայա կիթմիշ օլմասընտան նաշի զուհուրա կէլմիշ օլան վագաաի ճէսիմէտէն տալա խապէրտար օլմագսըզըն, տօղրու վէրտիէնին խանէսինէ ազիմէթ իթտի ։ Վէրտիէ իսէ քէմալը մէրագ իլէ Միշէլ Գրէմօնըն կէօնտէրմիշ օլտըղը մէքթուպըն վիւսուլինէ պէքլէմէքտէ օլտըղընտան, տէրհալ մէքթուպը աչըբ, վէ մալիւմ օլան անախթարը իւզէրինէ գօյուպ, ջիֆրէտէքի սաթըրլարը օգուտը ։

«Նիզամը տաիրէսինտէ վէֆաթ ագտլարընը ալըբ, վէ իւչիւնճիւզ պիր կիւնտէ հարէքէթ իտուբ այրը այրը իւչ եօլտան Լօնտրայա կէլինիզ ։ Հէր չէյ սըրասընտա տըր ։»

Մօրիս կիւլէրէք.— Միլեօնլար մէմլէքէթինէ սէյահաթ իթմէք զէմանը եագլաշմըշ տըմէք տիր ։ Նիքեահ մուգավէլէմի եարըն ագշամ իմզալայաճաղըմը պիլիրսինիզ, աղիզլէրիմ ։ Սէքիզ կիւն սօնրա Լօնտրատայըզ ։

Լարթիկ — Եարըն կէօրիւշէպիլէճէ՞ք միյիզ ։

Մօրիս.— Խայր, աղիզ գարտաշ ։

Լարթիկ.— Նիչի՞ն ։

Մօրիս.— Չ'ւնքի եարըն գըսմէն նիշանլըմ վէ գըսմէն տէ միւհիմմ իշլէրիմ իլէ մէշղուլ օլաճաղըմ ։

Լարթիկ.— Օ հալտէ օ պիր կիւն ։

Մօրիս.— Օ պիր կիւնէ տէյէճէյիմ եօգ...օ պիր կիւն կէլիր էօյլէ Թաամընը պուրատա իտէրիմ—տէյիպ, միւֆարէգաթ իտէրէք, սաաթ եէտիյէ օն գալարագ Լիւտովիգ Գրէսօլըն խանէսինէ ավտէթ էյլէտի ։

Սիւվէն Գօրնիւ իլէ Կալուպէ Մատլէնին հազըրլամըշ օլտըղը Թաամը իշթիհա իլէ եէտիքտէն սօնրա, մատամ Բօզիէնին օտասընա կէլտիլէր ։

Հէքիմին Թէրթիպ իթմիշ օլտըղը մուալիճէ վագթ ու զէմանըյլա վէրիլմիշ օլտըղը հալտէ, մատամ Բօզիէ տալկըն պիր հալտէ եաթմագտա իտի ։

Կալուպէ իլէ Սիւվէն Գօրնիւ վէ Մատլէն, կէօզլէրինի խասթանըն իւզէրինտէն այըրմամագտա իտիլէր ։ Հէքիմին էհէմմիյէթսիզ օլտըղընը պէյան էյլէտիկի խաֆիֆ

պիր խասթալըգտան , մատամ Րօզինէնին պիր գաչ սաաթ զարֆընտա պու թէրէնէ մուզտարըպ օլմասընտան տօլայը Թէաճճիւպ , վէ սաչլարը զիյատէ աղարմըշ , սը-ֆաթընըն պուրուշըգլարը արթմըշ զանն իթմէքտէ իտիլէր ։

Հէքիմ սաաթ օնտա Թէքրար կէլտի , խասթանըն եանընտա կիրիպ նապզ նա պագտըգտան սօնրա, եօրղանը գալտըրտը վէ նէֆէսինի տինլէմէք իւզրէ գուլաղընը կէօյիւսիւնէ տայատը ։

—Բէք ալէա , իլաճտան տահա նէ՞ գատար գալտը .— տէմէսինէ Կալուպէ չի-չէյի կէօսթէրտիքտէ .— Թագրիպէն տէօրթ գաշըգ տահա վար , պու տա պիթ-տիքտէն սօնրա խասթայը քէնտի հալինէ պրագըրըընըզ քի րահաթ իթսին , լաքին եանընտան տըշա այրըլմամալըսընըզ ։ Էկէր չու տալկընլըգ եարընա գատար տախի սիւրէճէք օլսա , Թէաճճիւպ իթմէյինիզ . քէզալիք տալկընլըգ կէչիպ չիտտէթլի պիր նէօպէթ կէլէճէկ իսէ , օնա տա շաշմայընըզ , չօյլէ պիր նէօպէթ կէլսէ պիլէ ու-զուն սիւրէմէզ , վէ հիչ պիր Թէհլիքէսի օլամազ ։

Կալուպէ .— Վէ Փագաթ պէօյլէ պիրտէն պիրէ պու տէրէճէ տէյիշէճէք գա-տար նէ՞ օլտու քի ։

Հէքիմ .— Նա մէմուլին զայըը պիր քէտէր , վէ նախօշ պիր գօրգու սէմէրէ-սի օլարագ , Փէնգէլատէ պիր հէյէճանա տիւչար օլմուշ ։

Կալուպէ իլէ Սիլվին պաշլարընը աստըլար , Մատլէն տուրմագսըզըն աղլամագ-տա իտի ։ Հէքիմ սապահ Թէքրար կէլէճէյինի պիլ իֆատէ չէքիլտի կիթտի ։

Սիլվէն .— Շիմտի պիզ Թէրթիպիմիզի գուրալըմ , սէն իքի սաաթ ույուրսըն , պէն պէքլէրիմ , իքի սաաթ սօնրա սէն գալգարսըն , չու գանաբէնին իւզէրինտէ պէն եաթարըմ ։

Մատլէն .— Օ պիր օտատա սիզին իչին պիր եաթագ հազըրլամալըըմ տըր ։

Սիլվէն .— Եօգ , եօգ , վարսըն օրատա ույսուսըն , հիչ օլմազսա լիւզում հա-լինտէ եանը պաշըմտա օլուր ։

Մատլէն մաթպախա կիթտի . Կալուպէ գանաբէնին իւզէրինտէ գըվրըլտը ։

Կէճէյի բէք րահաթ կէչիրտիլէր , մատամ Րօզինէնին տալկընլըղը սապահա գա-տար տէվամ իթտի ։

Սապահ սաաթ պէշէ տօղրու մատամ Րօզինէ պիրազ քէնտիյի պուլմըշ օլտըղը հալտէ , կէօզլիւնիւ աչտը վէ էթրաֆընա պագտը . պագըշընտան էլան րահաթսըզ օլտըղը աչիքեար իտի . էվվէլ էմրտէ կէօզլէրինի գանաբէտէ ույումագտա օլան Կալուպէնին իւզէրինէ տիքիպ , տուտագլարը օյնամաղա պաշլատը ։ Լագըրտը իթ-մէքտէ օլտըղը պիլինթիպահ իտուկինտէն , հէքիմին Թավսիյէսի մուճիպինճէ , Կա-լուպէ բարմաղընը աղզընա կէօթիւրիւպ ,

—Լագըրտը իթմէք եասագ տըր, Մատամ, սուս տուրմանըզ Թէնպիհ օլունմըշ տըր , —տէտի ։

Մատամ Րօզինէ օ սըրատա պաշընը գալտըրմըշ իքէն , Թէքրար եաստըղա գօ-յուպ կէօզլէրինի գաբատը վէ հէքիմ իլէ Մատլէն իչէրի կիրինճէյէ տէկին պիր տա-հա հարէքէթ իթմէտի . սաաթ տօգուզա վարմըշ իտի ։

Հէքիմ .— Նէ՞ խապէր , կէճէյի րահաթ կէչիրտի՞ մի ։

Սիլվ՛ն .— Պու սապահա գատար գըմըլտանմատը , սապահա գարշը կէօզլէրի-նի աչտը . . . լագըրտը իտէճէկի սըրատա մէն իթտիմ . . . պիր քէրրէ եուգխուտէ պագտը , Թէքրար տալտը գալտը ։

Հէքիմ .— Հիչ նէօպէթ կէ՞լմէտի մի ։

Սիլվէն .— Աւլա ։

Հէքիմ .— Մէմնունիյէթտէն զիյատէ կիւզէլ պիր խապէր ,—տէյիպ , ճէպինտէն պիր մէճէ նըգտարը վէ Մատլէնտէն պիր գաշըգ իսթէտի ։

Մատլէն .— Տիմէք քի խասթամըզը էյի պուլտունըզ , տօքթօր ։

Հէքիմ .— Էվվէթ , խասթալըգ պիրազ տարպը ըմըշ , լաքին գուվվէթի պէտէ-նիյէսի եէրինտէ օլտըղընտան , խասթալըղա ղալէպէ իտէպիլէճէյի տէրեաք տըր — տէյէրէք , գաշըղը տօլտուրտը , վէ մատամ Րօզինէյէ իչիրմէք իսթէտի . խասթա կէօզ-լէրինի աչըպ պիրտ մուխալէֆէթ իշարէ եուպթու , վէ պաշը ուճունտաքի հէքիմ օլտըղընը Փարք էյլէտի ։

Հէքիմ .— Նա՞սըլ սըն , Մատամ , պէնի կէօրիյօ՞րմըսըն , սէօյլէտիքլէրիմի իշի-տի՞յօրմըսըն , անլա՞յօրմըսըն ։

Րօզինէ .— Կէօրիյօրում , իշիտիյօրում , անլայօրում ։

Հէքիմ .— Պի՞ր եէրինտէ պիր ա՞ղը հիս իտի՞յօր մըսըն ։

Րօզինէ .— Հի՛չ պիր աղը հիս իթմէյօրում , եալընըզ քէմիքլէրիմ զըրըլտըյօր զանն իտիյօրըմ ։

Հէքիմ .— Պաշըն նէ՞ հալտէ տիր ։

Րօզինէ .— Օ՛հ , պաշըմ բէք էյի տիր , ույույօր կիպի տուրույօր իտիմ ամմա տիւշիւնիւյօր իտիմ , էվվէթ տիւշիւնիւյօր իտիմ . . . սաաթ գա՞չ տըր ։

Հէքիմ .— Օնա վարըյօր ։

Րօզինէ .— Օ գատար օլմը՞շ մը . . . չօյլէ իսէ գալգայըմ ։

Կալուպէ .— Աքըլ պաշընտա տէյիլ , նէօպէթի վար ։

Հէքիմ .— Այա՞ղա մը գալգմագ, աճապա սանըրսըն խաթըրընտան կէչիրի՞յօր մը սըն ։

Րօզինէ .— Շիւպհէ՞ մի վար քի կէչիրիյօրում ։

Հէքիմ .— Տիվանէլիք տիր ։

Րօզինէ .— Տիվանէլիք տէյիլ , հէր հալտէ գալգմալըյըմ , պիր Թագըմ մուհիմմ, շայէթ մուհիմմ իշլէրիմ վար ։

Հէքիմ .— Պու խասթալըղըն տիւնքի կիւն նէ՞ տէն չուհուր իթմիշ օլտըղընը սէօյլէյէպիլի՞ր միսին .

Րօզինէ .— Էվվէթ . . . էվվէթ , սէօյլէյէպիլիրիմ . . . գաֆամա պիրիսի գուվվէթ-լէնէ վուրտը զանն իթտիմ . պաշըմ տօլանմաղա պաշլայըպ հէման եէրէ տիւշտիւմ ։

Կալուպէ .— Տիմէք քի կէօրտիւն ։

Րօզինէ կէօզլէրինի տէհշէթլի սուրէթտէ Կալուպէնին իւզէրինէ տիքիպ .— Կէօր-տիւմ . . . քիմի՞ կէօրմիւշիւմ ։

Կալուպէ .— Պիլիրսի՞ն եա ։

Րօզինէ .— Քիմի՞ տէյու սօրույօրում սանա ։

Կալուպէ .— Մէքթուպըն սահիպինի ։

Րօզինէ գաշլարընը չաթտը , պէնզի պիր գաթ տահա սօլտը .— Էվվէթ , կէօր-տիւմ ։

Կալուպէ .— Թանըտը՞ն մը ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ ։

Կալուպէ .— Նէ քի՞մ իմիշ ։

Ռօզիէ .— Լարթիկ իտի ։

Կալուպէ .— Ա՛հ, իշարէթի վէրմիշ օլսա իտին Թութար ըսըգ, լաքին պիզէ ասըլ պիր խապէր վէրիլմէտիյինտէն սավուշտը կիթտի ։

Ռօզիէ .— Թէքրար սէօյլէրիմ քի, գաֆամա տէհշէթլի ուրքէթտէ պիրիսի վուրուտը զանն իթտիմ... էթրաֆըմ գարարտը... իշարէթ վէրմէկէ վագթ գալմատը ։

Հէքիմ .— Տիմէք քի, շու հալ Լարթիկ Նամընտա պիրիսինի մէմուլէն ղայըը օ-լարագ կէօրմէնիզտէն Թէրէտտիւտ իթմիշ տիր ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ, էվվէթ... պու ատամ պիր վագթ պանա ֆէնալըգ իթմիշ իտի... կէօրտիւմ իսէ եըլտըրըմ վուրմուշ կիպի չարփըլտըմ... լաքին չիմտի կէչտի կիթտի. էյի իմ... քեամիլէն էյիլէշտիմ... գալգմագ արզու իտիյօրում. պիր տօզանըգ պէնի պու օտատա եալընըզ պրագմագ օլուր իսէնիզ, էսկի հալիմի պուլումըշ օլտըղըմա գանի օլուրսընըզ ։

Հէքիմ .— Պէօյլէ պիր ֆէլաքէթ իւզէրինէ պու գատար չապուգ եաթագտան գալգմագ հէմ ինթիյաթսըզլըգ տըր, հէմ տէ ղայէթ թէհլիքէլի տիր ։

Ռօզիէ .— Պէն օ ինթիյաթսըզլըղը իւլէյէճէյիմ վէսսէլամ. պէն օ թէհլիքէնին խօթէսինտէն պէրի կէլիրիմ, զաթէն իշտէ թէհլիքէ կէօրմէյօրսըմ քի. սիզէ զուվվէթիմ եէրինտէ տիր տէյօրում, — տէտի ։

60

Հէքիմ մատամ Ռօզիէնին եիւզիւնէ պագմագտա վէ պիրտէն պիրէ ազըլնը գայ իթմիշ օլմասը վէսվէսէսինէ վարմագտա իտի ։ Մամաֆիհի, Կալուպէ իլէ Սիւվէնէ պիր իշարէթ գալտըրըպ, մէրգուման իլէ օտատան տըշարը չըգտը։ Մատլէնին տախի չըգմաղա հազըրլանտըղը սըրատա, մատամ Ռօզիէ քէնտիսինէ լիւզումը օլտըղընը պէյան իլէ, տըշարը չըգմամասընը Թէնպիհ էյլէտի ։ Եալընըզ գալտըգլարընտա.

Ռօզիէ .— Էյի տինլէ պէնի, չիւնքի վէրէճէյիմ Թալիմաթ ղայէթ էհէմմիյէթլի տիր... հիչ պիր աճէպէպէ մէպնի տաիրէտէն տըշարը չըգմայասըն. էկէր կէլիպ պէնի սօրան օլուր իսէ, սէօյլէ քի տըշարը չըգմըշըմ քիմսէյի կէօրմէք իսթէմէմ, քիմսէյի...

Մատլէն .— Մօսիէօ Մօրիսի՞ պիլէ մի ։

Ռօզիէ .— Օնը տա կէօրմէք իսթէմէմ. օ կէլէճէք օլուր իսէ (մէմուլ իտէրիմ քի կէլէճէք տիր) տէրսին քի մէմուլին ղայրը պիր իշ զուհուր իթմիշ օլտըղընտան, քէնտիսինի պէքլէյէմէտիմ. վէ ֆագաթ մուայյէն օլան վագթտա Վէրնէօյլ սօգաղընա հէր հալտէ կիտէճէյիմի պէյան իտէրսին ։

Մատլէն .— Վէրնէօյլ սօգա՞ղը ։

Ռօզիէ .— Էվվէթ, էյի պէլլէ, ունութմայասըն ։

Մատլէն .— Ռահաթ օլուն, Մատամ. պաշգա պիր էմրինիզ վա՞ր մը տըր ։

Ռօզիէ .— Եօգ ։

Մատլէն .— Կիյինմէնիզէ եարտըմ իտէյի՞մ մի, իսթէ՞ր միսինիզ ։

Ռօզիէ .— Լիւզումը եօգ, եարտըմա ինթիյաճըմ եօգ. հէքիմէ պըրագ, էվվէլ սէօյլէմիշ օլտըղըմ միսիլլու, գուվվէթիմ եէրինտէ տիր ։

Մատլէն տըշարը չըգտը ։ Էմէ ժիւպէր եալընըզ գալտըղը անտէ, եօրղանլարը ֆըրլատըպ եաթագտան սըչրատը գալգտը, վէ ֆագաթ միւճուտի սալլանմագտա իտի. տիթրէմէքտէ օլան պաճագլարը, ճիսմինինին սըգլէթինէ թէհամմիւլ իտէմէտիյինտէն, թագաթսըզ պիր հալտէ սանտալիէնին պիրինին իւզէրինէ եըղըլըպ գալտը, վէ քէնտի քէնտիյէ, — հայտէ պագալըմ, տավրան գարը. զայիֆլիք զէմանը կէչտի, ինսանըն միւրատը գուվվէթ վէրիր... ինսան իսթէտիյի չէյի եափապիլիր ... գալգ այաղա... էօյլէ իգթիզա իտէյօր, էօյլէ միւրատ իտէյօրում, — տէտիքտէն սօնրա, էվվէլքինտէն զիյատէ պէնզի սօնմուշ, չէհրէսի պօզուլմուշ, կէօզլէրի ղարիպ ղարիպ չէօլէլէր իլէ տօլմուշ վէ տիքիլմիշ օլտըղը հալտէ, այաղա գալգտը տուրտը, վէ եավաշ ֆագաթ մէթին ատըմլար իլէ պիր տօլապըն էօնիւնէ գատար եիւրիւյիւպ տօլապը աչտը, վէ պիր էվ էլպիսէսի չըգարըպ սըրթընա Թագընտը ։ Կէօզլէրի Թէսատիւֆէն պիր այինէյէ իլիշիպ, այինէտէն պագտը վէ հայրէթտէ գալտը ։ Պիր կիւն զարֆընտա օն սէնէլիք տահա իխթիյարլանմըշ, վէ սաչլարը հէման քեամիլէն աղարմըշ օլտըղընտան, քէնտի քէնտիյի տէհթա Թանըյամամագտա իտի .— Էվվէթ, գատէրին պիր վալիտէնին պաշընա կէթիրէպիլէճէյի էն վէխիմ ֆէլաքէթէ իւթէ պէն ուղրատըմ... խաթըրըմտա տըր... օ լանէթլի մէքթուպը ալմաղա կէլէն Մօրիս իտի ։ Օ մէքթուպ Մօրիսէ թէսլիմ օլընտը... օղլում պիր գաթիլ գումպանեասընա տախիլ օլմուշ, պէլքի քէնտիսի տէ գաթիլ տիր — տէյէրէք, սաչլարընտան Թըրնագլարընա գատար տիթրէմէկէ պաշլայարագ .— Եօգ, եօգ, պէնիմքիսի տէլիլիք տիր... միւմքին տէյիլ... տահա տիւն վալիտէմ տէյէրէք պէնի էօբմէքտէ օլան օ չօճուգ, սէվէն վէ սէվիլմէքտէ օլան, վէ պիր սաատէթը Թամմէյէ գատէմ պասմագտա պուլունան օ չօճուգ, պիր խային վէ եախօտ պիր Թագըմ խայինլէրին միւշթէրէքի օլամազ... լաքին, հէր էմարէ քէնտիսինի միւթթէհիմ իթմէքտէ տիր... Սէն Մօրտա Մարն չայընըն քէնարընտա, Վէրտիէնին սէօյլէմիշ օլտըղը սէօզլէր խաթըրըմա կէլիյօր... պէնի մահվ իթմէքտէն պահս օլունույօր իտի... « Օ իշ օլմուշ պիթմիշ իտի... էկէրչի խուսուսի պիր միւթալաայա մէպնի Լարթիկ իշտէն էլինի չէքմէմիշ օլսա իտի... ՊԻՐ ՔԻՇԻՑԻ հազըրմըզտա չիւպհէյէ տիւշիւրմէմէլիյիզ» տէմիշ իտի ։ Օ պիր քիշի տէտիքլէրի Մօրիս իմիշ, Մօրիս իմիշ՛քի, Լարթիկ քէնտի օղլու օլտըղընը Թանըմըշ, վէ օնու տա ճինայէթ եօլունա սիւրիւքլէմիշ կէօթիւրմիւշ ։

Պիր միւտտէթ սիւքիւթ վէ միւթալաատան սօնրա ։

— Եօգ, եօգ, հազըրգաթը հալ մէյտանտա օլտըղը հալտէ տախի, պիր վէճհ իլէ զիհնիմէ սըղտըրամայօրըմ. էկէրչի պէնիմ օղլում օ խայինլէր իլէ իշթիրաք իթմիշ իսէ, պիլմէյէրէք իթմիշ տիր... իշլէմէքտէ օլտըղը ֆէնալըղը խիլաֆը զամիրի օլարագ եալէյօր... տէօքիւլէն գանտան օղլումըն էլլէրի քիրլէնմէմիշ տիր... պէնիմ օղլում գաթիլ տէյիլ, վէ գաթիլ օլամազ. եա՛ Ռապպիմ, պանա մէրհամէթ էյլէ... հիչ օլմազսա պէնի վէսվէսէ իչինտէ պըրագ, պանա գանաաթ հասըլ իթտիրմէ... պանա չիմտիյէ գատար իթմէքտէ օլտըղը սիւվալլէրին մանալէրինի չիմտի անլամաղա պաշլայօրում. Ալլահըմ, ունութտըր պանա օ սիւվալլէրի. Գօնթ Ի-

վան գօլ տիւյմէսինի պանա կէթիրմիշ օլտըղը սըրատա , օղլում Մօրիսին տէ պու օտատա պուլունմըշ օլտըղընը վէ պէլքի սէօյլէտիկլէրիմիզի իշիթմիշ իտուկինի խապէրիմտէն լութֆէն չըգար ։ Նէ տումանլը պիր հավատա մագթուլէ Օգթավինին էվինտէն չըգան օ սատամ . . . ա՛հ . . . ա՛հ , տէհշէթլի չէյ , տէհշէթլի չէյ . . . հէր էմարէլէր՝ ալէյհինտէ թէճէմմիւ իտիյօրլար , եալընըզ պէնիմ քի ինանմազ իտթէմէյօրում . . . էկէր օղլումըն միւթթէհիմ օլտըղընա գարար վէրէճէք օլսամ , պէնքէնտիմ մէրգումը էյատի սատէթէ թէսլիմ իթմէլիյիմ . . . պէն վալիտէսի օլտըղըմ հալտէ . . . թէսլիմ իթմէլիյիմ . . . վէ լաքին , պու էմարէլէր պանա քէաֆի տէյիլ , պաշգա տէլիլլէր տահա լազըմ տըր ։ Պանա էօյլէ կէլիյօր քի , հէր նէ քի եապմըշ իսէ պիլմէյէրէք եապմըշ տըր , տիւշիւնիւյիւ ուսութատա էլլէրէ ատէթա պիր ալէթ օլմուշ տըր . . . պէլքի շու Ֆիլէմէնքլի , շու գարտան Վան Պրէօք . . . Վան Պրէօք , պու սատամ քի՞մ օլապիլիր . . . եա Լարթիկ իսէ . . . եա Լարթիկ օլուպ տա , հագգըմտա օլան ղարազ ու ատավէթինէ մէպնի , քէնտինին տէ օղլու օլտըղընը խապէրընտա պիլէ կէթիրմէյէրէք , պիլէ պիլէ օղլումը իթհամ իտիյօր իսէ . . . էկէր էօյլէ իսէ , Մօրիս սուչսուզ տըր տիմէք տիր . . . պուրասընը անլամալը . անլամագ իսթէրիմ , հէմ տէ անլայաճաղըմ . . . —տէտիքտէն սօնրա , չիտտէթ վէ սիւրաթլա հէքիմ իլէ Կալուպէ վէ Սիլվէնին պուլունտուգլարը օտայա տօղրու կիտիպ գաբույը աչտը ։

Մէրգումէնին չէհրէսի մէգարտան գաչմըշ պիր էօլիւ չէհրէսինէ տէօնմիւշ , տուտագլարընտա գան գալմամըշ , վէ կէօզլէրի աթէշ սաչարճասընա պարլամագտա պուլունմըշ օլտըղը հիսսէթլէ , Սիլվէն իլէ Կալուպէ գօրգուլարընտան տիթրէմէկէ պաշլատըլար ։

Ռօզիկ .— Իշթէ կէլտիմ , տօքթօր , գուվվէթիմին պէր քէմալ օլտըղընը չիմտի անլատը՞ն մը ։

Հէքիմ .— Էյ պիչարէ ագըլըզ , սէն հայաթըն իլէ օյունա չըգմըշսըն ։

Ռօզիկ .— Էօյլէ տէ օլսա նէ՞ լազըմ կէլիր ։ Էօմր տէտիյին պու գատար գըյմէթլի պիր չէ՞յ մի տիր . գաթէն չիմտիքի հալիմտէն զիյատէ գուվվէթիմ եէրինտէ օլտըղընը խաթըրլայամատըղըմա սիզի թէճէմին իտէպիլիրիմ ։

Հէքիմ .— Լաքին պու հալ կէչիճի պիր հալ տըր , պիրազ էվվէլ վէրմիշ օլտըղըմ մուալիճէնին էսէրի տիր ։

Ռօզիկ .— Օ մուալիճէտէն պիր թէրթիպ տահա ալսամ օլմա՞զ մը ։

Հէքիմ .— Օլուր , հաթթա ալմալըսըն ։

Ռօզիկ .— Կալուպէ՛ , կիթ օտամտա մասամըն իւզէրինտէքի շիշէյի կէթիր . — վէ Կալուպէ շիշէյի կէթիրտիքտէ .— Պանա գուվվէթ վէրէն պու՞ սու մը տըր , տօքթօր ։

Հէքիմ .— Էվվէթ ։

Ռօզիկ .— Հէր սաաթտա պիրէ՞ր գաշըգ մը ալաճաղըմ ։

Հէքիմ .— Էվվէթ ։

Ռօզիկ .— Շիմտէ տօլու կիպի տիր . եարը կէճէյէ գատար քիֆայէթ իտմէլի տիր ։

Հէքիմ .— Էօյլէ հիսապ օլունմըշ տըր , լաքին պու իլաճ իլէ պէրապէր իսթիրահաթ իտմէլիսինիզ , թէլաշ իտմէյիզ ։ Պինապէրին քէնտի մէնֆաաթըն իչիւն սէօյլէյիմ քի , ինթիյաթսըզլըգ իթմէյէսին վէ եէրինէ եաթասըն ։

Ռօզիկ .— Թէշէքքիւր իտէրիմ տօքթօր . . . թալիմաթընըզ խարիճինէ չըգմամ ։ Կիտէր եաթաղըմա կիրէրիմ , Սիլվէն իլէ Կալուպէ տէ կէմիլէր գօնուշըրըզ , — տէտի ։

Հէքիմ պազը թալիմաթլար տահա իթասընտան սօնրա միւֆարէգաթ էյլէտի ։

Մատամ Ռօզիկ օտասընա ավտէթ իտուպ , սօյունմագսըզըն եաթաղընա կիրտի վէ եօրղանլարընա սարըլը վէրտի ։ Պատէհու Մաալէնի չաղըրըզ , իքի ատամլարընը եանընա կէթիրմէսինի էմր իթտի ։

Մէրգումէնին էմրի անիտէ իճրա օլընտը ։

Ռօզիկ .— Գանտալթը իթտինի՞զ մի ։

Սիլվէն վէ Կալուպէ .— Խայր , հէնուզ իթմէտիք ։

Մաալէն .— Պէն տէ պու միւսիւլէրին գանտալթըսընը հազըրլամագ իսթէրէտիմ ։

Ռօզիկ .— Բէք ալէա , կիտիպ հազըրլայընըզ. վէ հազըր օլտըգտա կէլիպ խապէր վէրինիզ ։

Մաալէն .— Պաշ իւսթիւնէ , Մատամ ։

Մաալէն տիշարը չըգտըգտա , էմէ ժուպէր՝ Կալուպէ վէ Սիլվէնէ խիթապէն տէտի .

—Շիմտի պէնի տինլէյինիզ ։ Պանա տէհշէթլի վէ խարիգ իւլատէ պիր չէյ վագը օլտըղընը էլպէթթէ չիմտիյէ գատար ֆարգ իթմիշսինիզ տիր ։

Սիլվէն վէ Կալուպէ .— Էվվէթ ։ Նիւզինիզի կէօրէն՝ նէ՛ գատար տէյիշմիշ օլտըղընըզը քէշֆ իտէպիլիր ։

Ռօզիկ .— Պու պիր չէյ տէյիլ , կէչէր ։ Անճագ սիզ պանա խայիրսանէ պիր ճէվապ վէրինիզ . պանա սահիհէն ֆէտաքեա՞ր մըսընըզ ։

Կալուպէ .— Աթէշէ աթըլաճագ տէրէճէտէ ։

Սիլվէն .— Պէն տէ չայա աթըլըրըմ ։

Պատէհու իքիսի պիրտէն .

—Մատամ , սէօյլէմիզտէ խիլաֆ եօգ տըր ։

Ռօզիկ .— Էօյլէ իսէ պու ֆէտաքեարլըգը պանա իսպաթ իտինիզ ։

Սիլվէն վէ Կալուպէ .— Նէ՞ սուրէթլէ ։

Ռօզիկ .— Պանա հիչ պիր չէյ սօրմայ իթմէյէճէքսինիզ վէ ալէլաճէլ պանա իթաաթ իտէճէքսինիզ ։

Սիլվէն վէ Կալուպէ .— Հազըր վէ միւհէյյաեըզ ։ Նէ՛ եափմալը իսէք , սէօյլէյինիզ ։

Ռօզիկ .— Պանա սախթէ անախթարլար , տէմիր չէնկէլլէր , վէ խըրսըզլարըն գաբու աչմագ իչիւն գուլլանտըգը ալաթ ու էտէվաթը պուլապիլի՞րմիսինիզ ։

Սիլվէն վէ Կալուպէ պիրպիրինին եիւզինէ պագտըգտան սօնրա ,

Սիլվէն .— Գոլայ տըր , Մատամ ։ Պէն պիր խըրսըզ եաթաղը թանըրըմ . օնա երիմ Ֆրանգըլըգ պիր էմանէթ պըրագըրտըգտա , քեաֆֆէսի իսթէտիքլէրինիզի վէրիր ։

Ռօզիկ .— Անլէրի չաբուգ էլէ կէչիրինիզ ։

Սիլվէն .— Իքի սաաթտան կէթիրիրիմ ։

Ռօզիկ .— Գանտալթըտան սօնրա կիտինիզ ։

Սիլվէն .— Գաշ իսմթիւնէ, Մատամ։

Ռօզիէ .— Ցիւն պիզիմլէ կէլէն իքի զապթիյէ նէ՞ օլտուլար։

Սիլվէն .— Սիզէ վազը օլան հալի խապէր վերմէք իւզրէ տաիրէի զապըթայա ավտէթ իթտիլէր։

61

Մատամ Ռօզիէ շու խապէրտէն մէմնուն օլամայըպ, գաշլարընը չաթտը.— Զապըթա տաի՞րէսինէ մի. մալիւմա՞թ վերմէկէ մի կիթտիլէր... Թէէսսիւֆ իտէրիմ, Թէէսսիւֆ։

Կալուպէ .— Օնլար իսէ էյի պիր չէյ եապըյօրլար զանն իթտիլէր։

Ռօզիէ .— Քեաշքի եաքմասալար իտի... Հէր նէ իսէ, խապէթ քի պէն թէտապիրը լազըմէյի իթթիխազ իթմիշիմ. պու կիւն եինէ կէլիրլէ՞ր մի։

Կալուպէ .— Պիր չէյ տէմէտիլէր։

Ռօզիէ .— Օ հալտէ պիրինիզ կիթսին օնլարը չաղըրսըն, լաքին բօլիս միւտիրինէ չիմտիլիք նէ եափաճաղըմըզը սէօյլէմէսին։

Կալուպէ .— Շիմտի հէման օ ատամլարա իհթիյաճըմըզ վա՞ր մը տըր։

Ռօզիէ .— Բէլքի պիր գաչ քիշի ախզ ու կիրիֆթ իթմէք իճապ իտէր։

Կալուպէ .— Եօյլէ տէ օլսա, պիզ եէթիշէմէզ իսէք զապթիյէ նէֆէրլէրինտէն Թէտարիք իտէպիլիրիզ։

Ռօզիէ .— Հագգըն վար, լիւզումը Թագտիրինտէ օնլար քիֆայէթ իտէրլէր։

Սիլվէն .— Գախուսուս քի հէմ Կալուպէ վէ հէմ տէ պէն գաւի ատամլարըզ։

Ռօզիէ .— Սիլահընըզ վա՞ր մը տըր։

Սիլվէն .— Տապանճալարըմըզ եանըմըզտա տըր։

Ռօզիէ .— Բէք ալա, չիմտիլիք սիզին եարտըմընըզա չէյ, անախթար Թազըմընը Թէտարիք իթմէք տիր. —տիմէքտէ իքէն, եանընտաքի օտանըն գաբուսը վուրուլտը. վէ պազը Ֆըսըլթըլար իշիտիլիպ, գաբու եինէ գաբանտը վէ Մատլէն իչէրի կիրտի։

Ռօզիէ .— Քի՞մ իմի կէլէն։

Մատլէն .— Մ. Մօրիս։

Ռօզիէ .— Ա՜հ...

Մատլէն .— Սիզի կէօրմէքլիյինտէն տոլայը գիյատէսիզ ճանը սըգըլտը. պու աքշամ պիլտիյինիզ եէրտէ սիզի պէքլէյէճէք, —տէտի։

Մատլէնին շու սէօզլէրի հէր նէ գատար ղայէթ սատէ սէօզլէր իտի իսէլէր տէ, Մատամ Ռօզիէնին պէնզինին աթմասընա վէ չէհրէսինին պօզուլմասընա նազարէն, մէզքիւր սէօզլէրին քէնտիսինէ տէրէճէի նիհայէտէ Թէէսիր իթմիշ օլտըղը նիւմայան իտի։ Գաշլարը չիթթէյէ տայաթըլպ կէօզլէրինի գաբատը, վէ գաբալը կէօզլէրինտէն տըշարըյա կէօզ եաշը աքմաղա պաշլատը։

* *

Բօլիս տաիրէսինտէ Ֆէվգէլատէ պիր գիլ ու գալ հիւքիւմ իթմէքտէ իտի. Գօնթ Իվան Սմօլօֆ— Գուրավիէֆ ալէյհինտէ վուգու պուլան սուի գասըտտան, վէ Թամըլ պուլվարըյա Պէրանժէ սօգաղընտաքի իքի հիքմէթլի տաիրէլէրին մէյտանա չըգմասընտան տոլայը պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը սիւքիւնէթ իթմիշ օլան Բէր—Լաշէզ

մէզարլըղթանը վէ Նըրնէսըթին սօգաղը Քօճիալարը եինէ մէյտանը վէլվէլէյէ կէլմիշլէր իտի։

Բօլիս միւտիրի վէ գօմիսէրի իլէ միւսթանթիգ Մ. Բօլ տը Ժիւպրէ չալըշէնայիգ կիւնիւ տօղդուհտան ազշամա գատար Գօնթ Իվանըն աթըլմըշ օլտըղը տուզագըն ճիվարընտաքի խանէլէրի Թէհարրի իթմէքլէ մէշղուլ օլտուլար. Գէյնիլէրի քիւմպիւր քիւմպիւր գայնամագտա իտիլէր. Պիր տաթթը մախսուսէ իլէ պիրպիրինէ պիրլէշտիրիլմիշ օլան իքի տաիրէնին միւսթէճիրլէրի պուլունան Մօրէլ վէ Մօբրին նամլարընտան, եէնիտէն եէ՞նիյէ միւշքիլաթ զուհուր իթմէքտէ օլուպ, պու Մօրէլ իլէ Մօբրին պիրէ պիր շախսըմը տըր եօգսա իքիսի պիր շա՞խս մը տըր, աճապա Լուսիէն իլէ Վէրտիէ տէնիլէն էշխաս պու՞ ատամլար մը տըր, վէ եախօտ Գուրավիէֆ մէզարը ճինայէթի, Մօնթօրկէօյ սօգաղը ճինայէթի, վէ Գօնթ Իվանըն մաշուգէսի չիրին Օգթավինին գաթլի, վէ նիհայէթ պիզզաթ Գօնթ Իվանըն տարպ վէ ճէրհի մատտէլէրինի իրթիքեապ իտէն օ շէյթանի չիրքէթին ազալա՞րը մը տըրլար տէյու, տիւշիւնտիւքճէ տիւշիւնիւլմէքտէ, վէ հիչ պիր նօգթատա գարար գըլընամամագտա իտի. Հէր Թարաֆը տէհշէթ վէ հիտտէթ իհաթա իթմիշ, կաղէթալար Բարիս կիպի պիր շէհրտէ պէօյլէ պիր հայտուտ ֆօլուպըն սէրպէսթ սէրպէսթ իճրաի խապասէթ իթմէսինտէն տոլայը, տաիրէի զապըթա ալէյհինտէ հէր կէօնա հազարաթ վէ հիճվիյաթըն տէրճ ու նէշրինտէն իհթիրազ իթմէմէքտէ պուլունմուշլար իտի. Միւսթանթիգ Մ. Բօլ տը Ժիւպրէ կէճէ պիլէ էվինէ կիտէմէյիպ, պու մէսէլէլէր իլէ մէշղուլ օլտըղը կիպի, բօլիս միւտիրի վէ գօմիսէրի տախի իքի կիւն իքի կէճէ հուզուր ու րահաթը պէր Թարաֆ իլէ, պու իշլէր իլէ ուղրաշմագտա պուլունտըգլարը հալտէ, հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլամատը, հիչ պիր էմարէ էլէ կէչէմէմիշ իտի. Հէր նէ Թարաֆա էլ ուզաթըլսա, այնը հիքմէթ այնը զուլմէթէ Թէսատիւֆ իտիլմէքտէ իտի. Մէմուրինը մէրգումէ պու սուրէթլէ ճանսըգըլարանէ չալըշտըգտան սօնրա, արթըգ կէրէք պէտէնէն վէ կէրէք զիհնէն Ֆէվգէլատէ եօրուլուպ, բէնզէնիզլէրի սարարըպ սիրրաղ րահաթ եիւզիւ կէօրմէք իւզրէ խանէլէրինէ ավտէթ էյլէտիլէր։

Մասօն իլէ Կրանչան նաման բօլիսլէր Սիլվէն վէ Կալուպէ իլէ պէրապէր մատամ Ռօզիէյի էվինէ կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, Ֆիլհագիգա իք աքշամը Անկիէն սօգաղընտաքի վագաատան տոլայը մալիւմաթը լազըմէյի վէրմէք իւզրէ տաիրէի զապըթայա կիթմիշ իտի իսէլէր տէ, բօլիս հէյէթի քեամիլէն Թամըլ պուլվարը մէսէլէսիյլէ ուղրաշմագտա օլտըղը ճիհէթլէ, քիմէսնէյի պուլամամըշ օլտուգլարընտան, Ֆէրտասը կիւնիւ եինէ կիթմէկէ մէճպուր օլմըշլար, անճագ օ կիւնիւ տախի բօլիս միւտիրի մագամընտա պուլընմատըղը իչիւն, պիր րաբօրթօ Թահրիրիյլէ պաշ քեաթիպէ պրագմըշլար իտի։

Վագթ խայլըճա կէչմիշ օլտըղը հալտէ, միւտիր իլէ գօմիսէր մագամլարընտա կէլիպ, մէսալիհը ճարիյէնին Թէտգիգըսինէ պաշլատըլար. Րաբօրթօլար եազըլանլարին իւզէրինտէ պիրիքմիշլէր իտի։

Միւտիր՝ քեաթիպինէ խիթապէն .— Մատամ Ռօզիէյի կէօրէն օլտո՞ւ մը։

Քեաթիպ .— Խայր, էֆէնտիմ. Մասօն իլէ Կրանչանըն վէրմիշ օլտուգլարը րաբօրթօյա նազարէն, մատամ Ռօզիէ Թէհլիքէլի սուրէթտէ խասթա իմիշ։

Միւտիր .— Թէքլիֆէ՞լ մի . . . աճապա օ՛ տա մը պօշը պօշընա տրամաղազա օլտըղըմըզ խապէրլերին բէնչէսինէ տիւշմիւշ։

Քեաթիպ .— Խայըր, էֆէնտիմ։

Միւտիր .— Եա նէ՞ օլմուշ։

Քեաթիպ .— Բօլիսլերին բաքօրթօսընը միւթալաա իտէճէք օլուր իսէնիզ, իչինին թաֆսիլաթընը անլարսընըզ։

Միւտիր .— Օ բաքօրթօ նէ՞րէտէ։

Քեաթիպ .— Իշթէ պուրատա։

Միւտիր բաքօրթօյը ալըպ, քէմալը տիգգաթլա օգուտը։ Օգուտըգճա պէնզի աթմաղա պաշլատը, վէ հուտուտըզլըգլա հայըխանէյէ վուրուպ.— Նէ՛նէ մի, թամամ քի պիր իշ պուլունուր, պիր տօյապ գուրուլուր, պիրիսի՛ էլէ կէչմեսինլէ պէրապէր սավուշուր ղայպ օլուր։ Ալլահ, Ալլահ, պու իշթէ պիր թէրսլիք վար քի, քեաֆֆէի թէսավվուրաթըմըզը ալթիւսթ իտիյօր, վէ պիզի տայիմա ալտաթըյօր։ Պու մասալի մատամ Ռօզիէ պանա աչըմալըշ իտի, տիմէք քի պու թէրթիպէ կիւվէնմիշ տէ, պանա չարշէնպէ կիւնիւ եա Լօրթիկի վէ եախօտ չէրշէմպէրինտէն պիրինի թութուպ թէսլիմ իտմէյի վաատ իթմիշ . . . աճապա օ բօսթախանէտէ իչէ նէ՞ իմիշ, նէ՞ հաբաճագմըշ . . . կէօրիւնիւր քի պիր մէքթուպ կէօնտէրիյօր ըմըշ . . . նէ՞ սէպէպէ պայըլմըշ տիւշմիւշ, պունլարը քէնտինտէն պաշգա սէօյլէյէպիլէճէք տամ կէօրէմէյօրում, պինաէն ալէյհ կիտէյիմ մէրգումէյի պուլայըմ. — տէյու քէնտի քէնտիյէ ֆըսըլտաըլըգտան սօնրա, քեաթիպինէ միթէվէճճիհէն.— պանա պիր արապա պուլունուզ, —տէյու էմր վէրիր, վէ պէշ տագիգէ գարֆընտա արապա կէլիբ պինտի Վիգթօրեար սօգաղընա կիթթի, վէ էւ այաղը տիթրէյէ տիթրէյէ գարուսըն չէնգըրաղընը վուրար։

Մատլէն գաբույը աչարգէն .— Մատամ Ռօզիէ պուրատա՞ մը տըր։

Մատլէն թալիմաթընա իմթիսալէն .— Մատամ տիշարը չըգտը։

Միւտիր թէաճճիւպլէ .— Տիշարը՞ մը չըգտը։

Մատլէն .— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտիր .— Եա տէտիկլէր իտի քի, խասթա տըր, աղըր խասթա տըր։

Մատլէն .— Միւպալաղա իթմիշլէր . . . Նամըզաճըլըղը ճիւզի պիր շէյ իտի . . . կէճէյի բէք րահաթ կէչիրտի, վէ պու սապահ ղայէթ էրքէն տիշարը չըգտը։

Միւտիր .— Նէրէյէ կիթտիյինի պանա սէօյլէյէպիլի՞ր միսին։

Մատլէն .— Սէօյլէյէմէմ, չիւնքի պէն տէ պիլմէմ։

Միւտիր .— Եալընը՞զ մը իտի։

Մատլէն .— Խայըր, էֆէնտիմ . . . պէրապէր իքի քիշի վար իտի, օնլար տա տիւն կէճէ պուրատա գալմըշլար իտի։

Միւտիր .— Անլարըն իսիմլէրինի պիլի՞յօր մըսըն։

Մատլէն .— Մատամ պիրիսինի Կալուպէ թէսմիյէ իտիյօր իտի։

Միւտիր .— Կալուպէ՞ մի . . . բէք ալա. Թէշէքքիւր իտէրիմ, —տէյիպ, էնտի արապասընա պինտի, վէ արապաճըյա Անկիէն սօգաղընտաքի բօսթախանէյէ կէօթիւրմէսինի թէնպիհ իթտի։

Արապատա քէնտի քէնտիյէ միւտիր .— Ղարիպ շէյ, բօլիսլերին բաքօրթօլարընա նազարէն, տիւն կէօյմէչ կիպի պիր հալտէ էվէ կէօթիւրմիւշլէր, պու կիւն

իսէ տիրիլմիշ գալգմըշ, վէ Կալուպէ վէ Միլվէն իլէ էրքէնճէ տիշարը չըգմըշ, օնլար տա պէնտէն զիյատէ օնա իթաաթ իտիյօրլար. անլաշըլմազ շէյ, թէաճճիւպ օլունաճագ շէյ, — տէյու միւթալաա էյլէտիյի սըրատա, արապա բօսթախանէնին գարշուսը չօնիւնտէ տուրտու։

Միւտիր հէման աշաղը էնիպ, բօսթա մէմուրընը կէօրմէք իսթէտի։

Մէմուր՝ մուխթասար վէճհ իլէ քէյֆիյէթի հիքեայէ, վէ բօլիսլերին պիլմէտիքլէրինտէն նաշի բաքօրթօլարընտա զիքր իտէմէմիշ օլտուգլարը թաֆսիլաթը իթա էյլէտի։

62

Միւտիր .— Տիմէք քի մատամ Ռօզիէ բօսթատան արանըլմազ իւզրէ վիւրուտ իտէն մէքթուպը ալմաղա կէլէճէք օլան շախսը պէքլէմէքտէ իտի, էօյլէ՞ մի։

Մէմուր .— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտիր .— Պանա տա պունտան օլայը մալիւմաթ վէրմէմիշ. վէրմիշ օլսա իտի, օ սըրատա օ խապիսի էլէ գօլայ պասըլ հագգալար իտիք, մալիւմաթըմ օլսա իտի պիւթիւն մէմուրլարըմը թային իտուպ սօգաղը ապլօգա իթտիրիր իտիմ. . . մատամ Ռօզիէնին պու պապտէ միւքիւթ իտիշի չօգ ղարիպ շէյ . . . խուլասաի քէլամ, օ շախս կէլտի՞ մի։

Մէմուր .— Կէլտի, էֆէնտիմ։

Միւտիր .— Մէքթուպը արատը, տէյի՞լ մի։

Մէմուր .— Էվվէթ, հաթթա միւվէզզիէ կէլէն մէքթուպլըն զարֆընա պէնզէր պիր զարֆ կէօսթէրտի։

Միւտիր .— Վէրտիլէ՞ր մի։

Մէմուր .— Շիւպհէսիզ . . . օ գօլճը զարը իլէ էօյլէ գարարլաշտըրըլմըշ իտի. զարֆըն իւզէրինի ախըրսէք սէս իլէ օգույարագ մէքթուպը թէսլիմ իթտիլէր։

Միւտիր .— Էյ սօնրա՞։

Մէմուր .— Մէքթուպը ալըպ տիշարը չըգար չըգմազ, օ գօլճու գարը տէ հէչ էթմի պիր սընըր ալամէթի օլարագ, պայըլըպ եէրէ տիւշտիւ. պիզ տէ աէրհալ խանէսինէ նագլ իթտիրմէկէ մէճպուր օլտուգ։

Միւտիր .— Մէքթուպը ալմաղա կէլմիշ օլան շախսը, ատամլարընըզտան հիչ պիրի կէօ՞րմէտի մի։

Մէմուր .— Աֆվ իտէրսինիզ, էֆէնտիմ, մէմուրլարըմըզտան իքիսի վուգուի հալտէն խապէրտար օլտուգլարը ճիհէթլէ, շախսը մէրգումը կէօրմէք իւզրէ պաշլարընը տիշարը չըգարըպ պագտըլար։

Միւտիր .— Նաշըլ պիրիսի իտի, տէյի՞լ մի։

Մէմուր .— Նէ՞ միւնասէպէթ էֆէնտիմ, անճագ իքիմի իւչ իքիմի տէօրթ եաշընտա, ղայէթ կիւզէլ պիր տելիգանլը իտի։

Միւտիր .— Իշ կիթտիքճէ գարըշըյօր։ Էմէ ճուպլէրին թավր ու հարէքէթի անլաշըլմազ պիր շէյ . . . —տէյիպ, վէ ճէպ տէֆթէրինէ ալտըղը թաֆսիլաթը իշարէթ իտուպ բօսթախանէտէն չըգտը, վէ սաաթ ալթը պուչուգտա տօղրու տաիրէյէ ղայթէյէ կէլէրէք տօղրու օտասընա կիթտի։

Միւտիր .— Մատամ Րօզիէ կէլտի՞ մի .

Քեաթիպ .— Խայր , էֆէնտիմ ։

Միւտիր .— Հիչ պիր խապէ՞ր տէ մի կէօնտէրմէտի ։

Քեաթիպ .— Խապէր տէ կէլմէտի ։

Գառէճու պօլիս միւտիրի տաիրէի ալիյէյէ ազիմէթլէ գօմիսէրին նէզտինէ կիրտի ։

Գօմիսէր .— Պէն տէ սիզի պէքլէյօրտում ։

Միւտիր .— Աճապա մատամ Րօզիէտէն պիր խապէր ալտընը՞զ մը ։

Գօմիսէր .— Հիչ պիր խապէր ալմատըմ , լաքին շիմտի պաշգա պիր մէսէլէ վար ։

Միւտիր .— Նէ՞ կիպի մէսէլէ ։

Գօմիսէր .— Վիլ—Լէվէք սօգաղընտա կիտտիմ , պիր Թահգիգաթ իճրա [illegible] ։

Միւտիր .— Նէ՞ խուսուստա տահի ։

Գօմիսէր .— Մէզքիւր սօգագտա մէքթէպին պիրինտէ ճամէշլույ միւտիրլիյի իթմէքտէ օլան , վէ իսմի մէճհուլ պուլունան կէնճ պիր գըզըն ֆիւճճէթէն վէֆաթը հագգընտա . պօլիս տաիրէսինտէն պու պապտա պիր ժուրնալ կէլմիշ իտի քի , պունտան իքի սաաթ էվվէլ սիզէ կէօնտէրմիշ վէ պէքլէմէքտէ օլտըղըմը պիլտիրմիշ իտիմ ։ Միւսթանթիգ Մ. Բօլ տը Ժիպրէյէ տէ մալիւմաթ վէրտիրտիմ , չիւնքի հէր նէ գատար մահալլէնին հէքիմի՝ մէրգումէնին ճէսէտը մէվգուֆէ էօլմիւշ իտուկինի պա րափօրթօ պէյան իթմիշ իսէ տէ , հաղըգաթը հալ հէնուզ թէհագգուգ իթմէմիշ տիր ։ Պիզ գապլըթա հէքիմլէրիմիզտէն պիրիսինի պէրապէր ալըպ կէօթիւրմէլիյիզ ։

Միւտիր .— Պէն շիմտի գալէմտէն կէլիյօրում , քեաթիպ սիզին կէօնտէրմիշ օլտուղունուզ խապէրտէն տահա պահս իթմէտի ։ Նէ հալ իսէ , օնուն իճապընա պագալըմ , շիմտի պէնիմ պաշգա տահա միւհիմ պիր տէյէճէյիմ վար ։

Գօմիսէր .— Պույուրուն ։

Շու սըրատա օտանըն գաբուսը վուրուլուր ։

Գօմիսէր .— Այ ,— տէտիքտէ . խատէմէնին պիրիսի իչէրի կիրիպ , Մ. տը Ժիպրէնին գօմիսէրի կէօրմէք իսթէտիյինի իֆատէ էյլէտի , վէ գօմիսէր իչէրի պույուրմասընը սէօյլէտիքտէ , միւսթանթիգ իչէրի կիրիպ .— Րէճա իտէրիմ , էվվէլ պէ էվվէլ շու Վիլ—Լէվէք սօգաղընտա իճրասը լազըմ կէլէն թահգիգաթա թէշէպպիւս իտէլիմ , վագթ չօգ կէչտի , պէն տէ պիրազ իսթիրահաթ իթմէլիյիմ ։

Միւտիր .— Պիլիյօրուզ , լաքին էլիմտէ միւհիմ պիր իշ վար , միւսաատէնիզլէ պէրապէր օնը թէսվիյէ իտէլիմ տէ կիտէլիմ ։ Կէօրիւյօր քի , պու կիւն սիզ տէ մատամ Րօզիէտէն պիր խապէր ալմամըշ օլմալըսընըզ ։

Միւսթանթիգ .— Շու գաննընըզ բէք տօղրու տըր , լաքին պէն օ գատըն իլէ Նատիրէն տօղրուտան տօղրույա միւնասէպէթտէ պուլունմատըմ տըր ։

Գօմիսէր .— Պէն իսէ մատամ Րօզիէ իլէ մէշղուլ օլաճագ հիչ վագթըմ օլմատը ։ Պիր իշ գօվալայօր տէմիշ իտինիզ ։

Միւտիր .— Ֆիլվագը պիր իշ գօվալայօր իտի , լաքին նէ օլտուղունու պիլմէմ ։

Պէնիմ սիւվալլէրիմէ գարշըլըգ ճօլու կէօսթէրտի ։ Պիզի պէյէնտիյի կիպի ալտաթմաղա գալգըշմըշ իտի ։

Միւսթանթիգ .— Պիզի ալտաթմա՞գ մը ։

Միւտիր .— Էվվէթ ։

Միւսթանթիգ .— Մատամ Րօզիէ պիզի ալտաթմաղա՞ մը գալգըշըյօր . . . գապիլ տէյիլ ։

Միւտիր .— Էօյլէ իսէ տինլէյին տէ , սօնրա րէյինիզի սէօյլէյին ,— տէյիպ , մէրգումէնին էրքէն էրքէն խանէսինէ կիթմիշ օլուպ պուլունմատըղընը , վէ Անկիէն սօգաղընտագի բօսթախանէտէ իճրա էյլէմիշ օլտուղու թահգիգաթըն նէթիճէսինի խիւլասա վէճհ իլէ հիքեայէ էյլէտի ։

Գօմիսէր իլէ միւսթանթիգ հայրէթտէ գալըպ , միւտիր հիքեայէսինի իքմալ իթտիքտէն սօնրա , միւսթանթիգ .

—Պունտան նէ՞ նէթիճէ չըգարըյօրսընըզ , նէ՞ անլայօրսընըզ ։

Միւտիր .— Անլատըղըմ շու քի , պէն պու իշտէ ալա տօղրուլուգ կէօրմէյօրում . պէնճէ մատամ Րօզիէ պիր մէնֆաաթը շախսիյէյէ մէպնի թէսավվուրաթ վէ թէշէպպիւսաթը վագըասընը պիզտէն կիզլէմիշ , վէ տիւնքի կիւն ալտըղը մալիւմաթ վէ կէօրտիւյիւ աճվալ իւզէրինէ , պու իլէրտէ իքի եիւզլիւլիւք գուլլանմաղա գարար վէրմիշ ։

Գօմիսէր .— Անլայամայօրում ։

Միւտիր .— Պու պապտէ սարէթէ գաթիյէտէ էմէ ժուպէր պէյէնինտէ հիւքմ վէրմէք , պէնճէ միւշքիլ վէ հաթթա գայրը միւմքին իսէ տէ , մէրգումէնին տէ պիզիմ մէնֆաաթըմըզա խըզմէթ իտէճէք եէրտէ , մէնաֆիիմիզի իխլալ իթմէքտէ օլտըղընա էմինիմ ։

Գօմիսէր .— Մէյտանտա օլան աճվալէ նազարէն սէօյլէտիքլէրինիզին սըվապընը թաստիգէ մէճպուր օլույօրում ։ Էյ պու հալտէ նէ՞ եափմալըյըզ ։

Միւտիր .— Պու ագշամտան իթիպարէն , մէրգումէնին արգասընտան մէմուրլար թային իտէճէյիմ քի , քեաֆֆէի հարէքեաթ վէ մուամէլաթընա վագըֆ օլապիլէյիմ , վէ պէօյլէ կիզլի կիզլի հարէքեաթընտան մագսատը նէ օլտուղու անլաշըլմագ , վէ բօսթախանէ վագըասը մէյտանա չըգարըլմագ իւզրէ , լիւզումը թագտիրինտէ մէրգումէյի թէվգիֆ պիլէ իթտիրէճէյիմ ։

Միւսթանթիգ .— Թէվգի՞ֆ իթտիրմէք մի ։

Միւտիր .— Սէլահիյէթիմ եօ՞գ մը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Սէլահիյէթինիզ օլտուղունա շիւպհէ եօգ , լաքին շու թէշէպպիւսինիզ շիմտիլիք տահա բէթիյէթսիզ վէ վագթսըզ պիր թէշէպպիւս տիր . մատամ Րօզիէնին էր եա կէճ կէլիպ , մուամէլաթ վէ հարէքեաթը վագըասընտան տօլայը սիզէ մալիւմաթ վէրմէյէճէյի նէ՞ մալիւմ ։ Սիզ պէնտէնիզտէն էյի պիլիրսինիզ քի , էքսէրիյա բօլիս մէմուրլարը թէսավվուրաթը վագըալէրինի մէմուր օլտուգլարը իշտէ մուվաֆֆագ օլընճայա տէկին կիզլի թութարլար քի , իշին շէրէֆի քէնտիլէրինէ այիտ օլսուն ։ Մատամ Րօզիէնին տէ էֆքեարը պու մէրքէզտէ օլապիլիր ։ Վագըա մէրգումէնին հալինտէն , պէն տէ պիր շէյ անլայամայօրում , վէ շիւպհէմէ վարայօրում . խուսուսըյլա բօսթախանէյէ մէքթուպ ալմաղա կէլմիշ օլան .

աէլիֆզանը հագգընտա իթթիխաղ իթմիշ սլոպը մուամէլէտէն ասլայը չօգ չիւպհէ իտէյօրում, չիւնքի օ չախսը եագալամագ բէք գօլայ պիր չէյ իմիշ, լաքին պազէն պէօյլէ անլաշըլմայան, վէ պիր մանա վերիլէմէյէն չէյլէրին ալթընտան արտընը-տըգձա պաշգա մէսէլէլէր չըգար քի, օլունան չիւպհէ վէ վեսվէսէնին եատասըզ օլտըղը թէհագգուգ իտէր։ Պինաէն ալէյհ, մատամ Րօզինի թէվգիֆ իթտիրմէք խուսուսընտա, բէք աճէ թաաճիլ իթմէյին... չիմտիլիք մէրգումըն հարէքեաթ վէ մուամէլաթընը կէօզլէթմէքլէ իքթիֆա իթմէնիզ ֆէնա օլմազ։

Միւտիր.— Իհթիմալ տըր քի, սիզ տէ հագլը օլասընըզ։ Մէքթուպ ալմազա կէլէն օլտըղը հալտէ, մէմուրլարա իշարէթ չէքէճէքմիշ, օ սըրատա իշարէթի չէքմէք իսթէրէ իթիրասը տէմ իլէ հարէքէթ իթմէք լազըմ կէլիր իքէն, նէ՞ սէպէպէ մէյտանի իսթէրինէ սընըր ալամէթի կէլմիշ տէ պայըլմըշ տիւշմիւշ։ Մէքթուպը ալմազա կէլմիշ օլան չախսը կէօրմէյէնտէն տօլայը, օ հալէ տիւշտար օլմամըշ իտուկի նէ՞ մալիւմ։ Կէօրիւնիւր քի, օ չախսը թանըր իմիշ, վէ լաքին մէքթուպը ալմազա օ թանըտըղը չախսըն կէլէճէյինի մէմուլ իթմէմիշ, վէ մէմուլ իթմէտիյի պիր զէմանտէ նակէհան կէօրիւնճէ, հայրէթ, աէհշէթ վէ աահրէ իլէ ճիսմինի իսթիլաղ իտօւպ պայըլմըշ տիւշմիւշ։

Միւսթանթիգ.— Իհթիմալ տըր. անճագ օ մէքթուպը ալմազա կէլէն կէնճ քիմտէ քի՞մ իմիշ։

Միւտիր.— Նա քէնտի օղլու իմիշ իսէ՞։

Միւսթանթիգ իլէ գօմիսէր տիթրէմէյէ պաշլայըպ,

Միւսթանթիգ.— Էօյլէ իսէ աէհշէթլի չէյ, լաքին իսապէթ քի էօյլէ օլտըղը մուհագգագ տէյիլ... պէնիմ զաննըմճա սիզին ֆիքրինիզ սիզի ալտաթըյօր։ Մատամ Ֆուպէրին օղլու հիւսնիւ թէրպիյէ գապուլ իթմիշ, վէ Բարիսին էն մաարուֆ ճէմիյէթլէրինէ կիրիպ չըգմագտա պուլունմըշ պիր զաթ օլտըղը հալտէ, նէ՞ սէպէպէ պու ճիւրէ մէրգումը գարըշտըրըլմագ իսթէյօրսընըզ պիլէմէյօրում։

Միւտիր.— Տօղրուսընը իսթէր իսէնիզ, պիլտիյիմ պիր չէյ եօգ մէյտանտա, պէնիմքի պիր հիսսիմտէն իպարէթ։

Միւսթանթիգ.— Պու հիսսինիզ սիզի եանլըշ եօլա սաքթըրըյօր։

Միւտիր.— Պէնիմ կիպի էսքի պիր գուրտ, բէք գօլայ եանլըշ եօլա սապմազ, ամմա...

Միւսթանթիգ.— Վէ ֆագաթ շու էֆքեարընըզըն տօղրու օլտըղը ֆարզ օլունուր իսէ, օղլունը ասըլ ու կիրիֆթ իթմէյիմ տէ, նէ՞չիւն վալիտէսինի թէվգիֆ իթտիրմէլի։ Մէրգումըն գապահաթը օլտըղընտա աաիր եէտինիզտէ հիչ պիր եմարէ պուլունմատըղընը սիզ քէնտինիզ իթիրաֆ իտէյօրսընըզ, պինաէնալէյհ մէրգումէ ալէյհինտէ հիչ պիր կէօնա մուամէլէի էօրֆիյէ իսթիմալինէ սալահիյէթինիզ օլամազ, պէնճէ մէրգումըն թէվգիֆի հագգընտա էմր վէրմէք խուսուսընտա մազուրըմ... Եարընտա գատար իշ մէյտանա չըգար... սաաթ սէքիզէ վարըյօր, սիզ պանա Բէօքիւէր մահալլէսի գօմիսէրինին րապօրթօսընը վէրին, պիր քէրրէ օգույալըմ տա, սօնրա կիտէրիզ։

Միւտիր.— Օ րապօրթօ աաիրէտէ ղալըթտաա քէնտի օտամտա տըր, կիտէյիմ կէթիրէյիմ. իսթէր իսէնիզ սիզ օրայա կէլինիզ։

. . . .

Գալաթէ հիքեայէ վէ թաֆսիլ օլունան աէվալ ատիյէ աաիրէսինտէ կիւզէրան իթտիյի սըրատա, եանի աշշամըն սաաթ սէքիզինտէ թէմիզճէ կիյինմիշ իքի իքի եարը, վէ պիրիսի ուֆագ թէֆէք, իւչ քիշի աէհէսթէ աէհէսթէ Մարթիր սօգագընըն եօգուշընտան չըգմագտա իտիլէր։

Օրթալըգ գարարմագա եիւզ թութմուշ օլտըղը ճիհէթլէ, սօգագտաքի կազ լամբաները եագըլմագա, վէ տիւքքեանլարըն իչէրիլէրի թէնվիր իտիլմէկէ պաշլանմըշ իտի։

Գահըրը իթմիշ օլտըղըմըզ իւչ քիշի՝ Սիլվէն Գօրնիւ վէ Կալուպէ վէ մատամ Րօզինէ օլուպ, Կալուպէ իլէ Սիլվէնին թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ օլտըգլարը միսիլլու, մատամ Րօզինէ տախի էրքէք էլպիսէսի կիյինմիշ իտի։ Պէնզի էօլիւ պէնզի կիպի սոլմուշ, չեհրէսի գօրգուլաճագ պիր հալ քէսպ իթմիշ, վէ եիւրիւմէկէ թագաթը գալմամըշ օլուպ, հէր աըմտա սալլանմագտա, վէ մամաֆիհ Սիլվէնին գօլունա տայանմըշ, աուրմագսըզըն եիւրիւմէքտէ իտի։ Կալուպէ տախի արգալարընտան կիթմէքտէ իտի։ Մարթիր սօգագընըն իքի սիւլիւսինի կէչտիքտէն սօնրա, սօլա սափըպ Նավարէն սօգագընա կիրտիլէր, մատամ Րօզինէ օղլու Մօրիսին իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը խանէնին էօնիւնտէ տուրտու։

63

Կալուպէ.— Կէլտի՞ք մի։

Րօզինէ — Էվէթ, շու կէօրտիւկիւմիւզ էվի կէօրիւ՞յօր մուսունըզ... իւչիւնճիւ գաթտա պիր հէքիմ տօքթօր Շընիւ իգամէթ իթմէքտէ տիր։ Էկէր գափուճը քիմի իսթէտիյինիզի սօրաճագ օլուր իսէ, տօքթօր Շընիւյի արայօրուզ տէրիզ։

Կալուպէ.— Անլատընտա, իսթէտիյին պէն չըգարըմ։

Րօզինէ.— Պիզ տէ արգանտան կէլիյօրուզ։

Կալուպէ.— Հա՞նկը գաթտա չըգաճագըզ, վէ հա՞նկը գափույը աչաճագըզ։

Րօզինէ.— Իւչիւնճիւ գաթտա... աչըլաճագ գափույը կէօսթէրիրիմ. Պօյլըճա նէ եապըլաճագ իսէ, չաբուգ եապըլմալը տըր. չիւնքի օլապիլիր քի իսթէ տատամ կէլիրին։

Էմէ Ֆուպէրին օղլընըն իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը խանէնին գափուսը հէնուզ գափանմամըշ օլտըղընտան, Կալուպէ իչէրի կիրիպ գափուճուտա քիմսէ չըգմագսըզըն նէրտիւվանտան եօգարը չըգմագա պաշլատը, եարըմ տագիգէ սօնրա մատամ Րօզինէ իլէ Սիլվէն արգասընտան կիթտիլէր, գափուճը գարը իսէ աշշամ իչիւն հազըրլամագտա օլտըղը եէմէյինի փիշիրմէքլէ մէշղուլ օլտըղընտան, կէլէնլէրէ պագմագա թէնէզզիւլ իթմէմիշ իտի։ Կալուպէնին պէքլէմէքտէ օլտըղը գաթտա վարըլ օլտուլար։

Րօզինէ.— Գուրասը տըր, չաբուգ էթ, — տէտիքտէ, Կալուպէ ճէպինտէն անախթար թագըմընը չըգարըպ, իչինտէն պիր անախթար այըրտը վէ քիլիտէ սօգուպ պիր տէօնտիւրիւշտէ գափույը աչտը։ Իւչիւ պիրտէն աէսսիզճէ իչէրի կիրտիքլէրինտէ, Սիլվէն պիր քիպրիթ չագտը վէ մասանըն իւզէրինտէ կէօրտիւկիւ օլտըղը մօմու եագտը։ Կիրմիշ օլտուգլարը օտա՝ Մօրիսին եազը օտասը օլուպ, պու օտա մէրգումըն քէնտի գանը էլպիսէլէրինի եագմըշ վէ Բէր-լա-Շէզ մէզարիսթանընտա

պուլունան մէքթուպլար իլէ Մօնթօրկէօյլ սօգագընտա գաթլ խլէտիյի շախսըն հիզ-տանընտան չըգան էվրագը սըրասընտա գօյմուշ իտուկի օտա օլտըղը օգույանլարա մալիւմ տիր ։ Մատամ Րօզիէ մէզգիւր օտայա կիրտիյի սըրատա Նէֆէսի քէսիլիրճէ-սինէ տիւշարը հէյէճան օլտու , կէօզլիւնէ իլիշմիշ օլան հէր պիր նէսնէ , օղլունուն ճանը կիպի սէվտիյի ճիկէրբարէսինին գիգրինի խաթըրընա տիւշիւրտիւ , մասանըն իւզէրինտէ պիր Թարաֆտա աչըլմըշ պրագըլմըշ պիր քիթապ , տիկէր ճիհէթտէ եարըմ եազըլմըշ պիր քեաղըտ Թապագասը միւշահէտէ օլընտըղը միսիլլու , պիր քէօշէտէ տախի գարիֆ պիր էլպէն չըգմըշ պիր էլպիսէն Թէքի տուրմագտա իտի . Մատամ Րօզիէնին եանագլարընտան աշաղը կէօզ եաշլարը ագմաղա պաշլայըպ , — Եայր , խայր , միւմքին տէյիլ , պուրատա հիչ պիր էմարէ կէօրէմէյէճէյիմ , Մօրիս գապահաթլը տէյիլ տիր , հէմ տէ օլամազ . հիչ պիր չէյտէն խապէրի օլմամալը տըր , քէնտիսինի իթիխամ իթմէքտէ օլան գալըմլէրին էլինտէ տուէթա պիր ա-լէթ օլմուշ , անլաշըլ ալտանըլմագտա տըր ։ Մօրիսիմ ճինայէ՞թ մի իշլէսին . . . ասլա . . . ասլա . . .

Մատամ Րօզիէ պէօյլէճէ քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնմէքտէ իքէն , Կալուպէ իլէ Սիւվէն սիւգլիւթ իլէ վէրէճէյի Թալիմաթա ինթիզար իթմէքտէ իտիլէր ։

Րօզիէ .— Բէրտէլէրի չէքինիզ քի , տիշարտան ըշըգ կէօրիւնմէսին , —տէմէսի իւզէրինէ , բէրտէլէր գափանըլտըտա .— Շիմտի պուրատա պուլունտուղումուզ քեաղը-տլարըն իչինտէն Լարթիկ , Վէրտիէ վէ Վան Գրէօքէ այիտ էվրագ պուլուր իսէք , այըրմալըյըզ . . . անախթար իլէ եազըլմըշ մէքթուպլարը Թէտգիգ իթմէլիյիզ . եազըխանէնին կէօզլէրինի պիրէր պիրէր կէօզտէն կէչիրինիզ , քիլիտլի եէրլէրին քիլիտլէրինի գըրընըզ , աչընըզ . կիզլի քէօշէ պուճագլարը գարըշտըրընըզ , Նիհայէթ հէր Թարաֆը արայընըզ , —տէտիքտէ , Կալուպէ իլէ Սիւվէն Փէվգէլատէ պիր սիւ-րաթ վէ մէհարէթլէ իշէ պաշլատըլար ։ Մատամ Րօզիէ՝ Մօրիսին եազըխանէսինին էօնիւնէ օթուրտու ։ Եազըխանէնին իւզէրինտէ պիր Թագըմ ճէպ տէֆթէրլէրի պու-լունմագտա օլուպ , իչինտէն պիրիսինի ալտը , վէ հէր պիր եափրագընը կէօզտէն կէչիրտի իսէ տէ , շիւպհէլի պիր չէյ կէօրէմէտի ։ Տէֆթէր պիր Թագըմ իշարէթ-լէրի , Թարիխլէրի , իսիմլէրի , ատրէսլէրի , րագգամ վէ հէսապլէրի շամիլ իտի քի , պունլարըն հիչ պիրի Մօրիսի իթհամէ տէլիլ սայըլամազտը . տիկէր ճէպ տէֆաթի-րինին Թէտգիգինտէն տախի պիր սէմէրէ հուսուլէ կէլմէտի ։ Նիհայէթ գըրմըզը մէշին գափլը տիկէր պիր տէֆթէր տահա կէօզիւնէ իլիշիպ , անը տախի աչտը . էլ-լէրի տիթրէմէկէ պաշլայըպ , կէօզլէրի գարարմագտա վէ պաշը աղըրլաշմագտա ա-ղըրլաշմագտա օլուպ , Րօզիէ Թագաթսըզլըգ վէ մէճալսըզլըգ էսէրլէրի օլան չու-անքալին վուգու պուլտուղընը սալա մէմուլ իթմէմէքտէ իտի ։ Հէքիմին վէրմիշ օլ-տուղը իլաճ չիշէսինի ճէպինտէն չըգարըպ , աղզընը աչտը վէ պիր մըգտար իչտիքտէ ճիսմինի իսթիլա իթմիշ օլան զաաֆը հալ տէֆ օլուպ , եէրինէ գուվվէթ վէ մէ-թանէթ գայիմ օլմաղլա , Սիւվէն իլէ Կալուպէյէ ։

—Պիր չէյ պուլամատընը՞զ մը ։

—Շիմտիյէ տէկին չայանը տիգգաթ պիր չէյ պուլամատըգ ։

Րօզիէ .— Արայըն , արայըն , իսմէտինիզի քէսմէյին . . . օլմայա քի կէօզիւնիւզ-տէն պիր չէյ գաչըրըրսընըզ , —տէտիքտէ , մէրգումլար իշլէրինէ տէվամ իթտիլէր ։

Քէնտիսի զիքր օլընան գըրմըզը գափլը տէֆթէրի էլինէ ալտը , տէֆթէրին արասընտան գաթլանմըշ պիր քեաղըտ տիւշտիւ , քեաղըտը էլինէ ալտը , վէ քեա-ղըտը աչտըղը սըրատա , աթէշէ Թավլանմըշ պիր տէմիր բարչասը բարմագլարընը եագայօր զանն իթտի . հէման քեաղըտը Փըրլատըպ ,

—Ա՛հ , եա Րապպիմ . . եա Րապպիմ . . . պանա մէրհամէթ իթմէ՞զ միսին ։ Նէ՞ տիր կէօրտիւյիւմ , պու քեաղըտ անախթար տըր , մուայէնէխանէյէ վազ իտիլ-միշ օլան շախսը մագթուլըն իւզէրինտէ պուլունան անախթարըն այնը տըր . . . Լօնտրատան կէլմիշ օլան մէքթուպը օգույապիլմէք իւզրէ գուլլանմըշ օլտըղըմ ա-նախթարըն այնը տըր . . . տիմէք օլուր քի , արթըգ Թէրէտտիւտ իթմէմէլիյիմ . . . տիմէք քի օղլում Մօրիս օ զալիմլէրին միւշթէրէքի իմիշ . . . Լարթիկին . . . բէտէրի Լարթիկին Փաւլի մուայինի իմիշ . . . —տէյէրէք , քեաղըտը քեամիլէն աչըպ , օղլունը իթհամա քեաֆի օլան անախթար մէյտանա չըգընճա .

—Օղլում Մօրիս գաթիլ իմիշ . . . հագըգաթը հալ արթըգ մէյտանա չըգայօր . . . Լարթիկ օղլումը էլիմտէն ալմըշ . լաքին օ մէլուն հէրիֆ օղլումը նէ՞րէտէն պուլմըշ . . . նա՞սըլ Թանըմըշ . . . նա՞սըլ էլէ կէչիրմիշ . . . արթըգ պունտան պէօյլէ եանըլմատըղըմա գայէթ էմինիմ . . . Լարթիկ՝ գաթտան Վ՛ան Գրէօքէ նամըյլա քէն-տի քէնտիյի կիպլէյօր . . . ա՛հ , Մօրիս պէնիմ պօյնումա սարըլըրտը . . . սէվկիւլիւ վալիտէմ տէյէրէք եիւզլէրիմի էօբէր իտի . . . քիմ օլտըղըմը քէնտիսինէ անլաթտը-ղըմը , Բէր Լաշէզ մէզարիսթանը վէ Մօնթօրկէօյլ սօգաղը գաթիլլէրինի արատըղըմը . . . Լարթիկի գօվալատըղըմը սէօյլէտիկիմ սըրատա , ճէսարէթիմտէն տօլայը ա-լամէթը հայրէթ իպրազ իտէր իտի . . . Թէպէսսիւմ իտէրէք տինլէր իտի տէ . . . հիչ պիր հէյէճան էսէրի կէօսթէրմէզ իտի . . . Վա՛հ , Վա՛հ , նէ՛ գարիպ մախլուգ-լըմըշ քի , տիւնեայա կէթիրմիշիմ . . . պիր գաթիլին մաճուսը օլտըղը ճիհէթլէ , մէկէրսի քէնտիսի տէ պիր գաթիլ օլաճագմըշ . . . գատէրինին կէօսթէրտիյի Թա-րիգտէն այըրլամամըշ . . . —Պիր միւտտէթ սիւգիւթ իթտիքտէն սօնրա .— Եօգ , եօգ , հէնուզ գաթիէն իննանամամ . հէր էմարէ Մօրիսին գապահաթը օլտըղընը իս-պաթ իթմէքտէ օլտըղը հալտէ , պէն եինէ գալպըմ հալէ գարշը ուղրաշըպ տուրու-յօրում , վէ պիր վէճհ իլէ գանաաթ հասըլ իթմէք իսթէմէյօրում . . . չու անախ-թարտան նէ նէթիճէ իսթիխրաճ օլունապիլիր ։ Պէլքի տէ նէ օլտըղընը պիլէ պիլ-մէզ . . . պէլքի տէ Թէսատիւֆի օլարագ էլինէ կէչմիշ տիր . . . Մօրիսի իթհամ վէ հիւքմ իտէպիլմէք իչին , տահա պաշգա իսպաթլար կէօրմէլի վէ պուլմալըյըմ ։

Գու սըրատա պիր Թագըմ քեաղըտլար իլէ իչէրի կիրմէքտէ օլան Կալուպէ .— Իսպա՞թ մը , իլթէ՝ սանա իսպաթ , հէմ տէ սահիհ իսպաթ , պու բաքէթի սան-տըղըն պիրիսինին ալթարըընըն արասընտան պուլտըգ չըգարտըգ .—տէտի ։

Մատամ Րօզիէ հէման բաքէթէ սարըլըպ , էլլէրի տիթրէյէ տիթրէյէ աչտը վէ մասանըն իւզէրինէ եայտը ։ Օ տէրէճէ պիր ըզտըրապ իչինտէ պուլունմագտա իտի քի , վահէլէ ուլատա օգուտըղընը անլամայըպ , Փագաթ ըէֆթէ ըէֆթէ բէրիւշա-նըն զիհնի տէֆ օլտըգճա , օգուտըղընը անլամաղա պաշլատը ։

Մէզգիւր բաքէթ Գուրավիէֆ մէզարընտաքի տօլապըն իչինտէ պուլունան մու-խապէրաթը , Արման Տարվիլին վասիյէթնամէսինի , Վալանթին Տարվիլին գըզլարը Սիմօն իլէ Մարիյէ տաիր պիր Թագըմ գույուտաթը , վէ Վէրտիէնին Վէնսէն օր-

մանընտա օգուտըլտըգտան սօնրա եըրթըլըպ աթըլըը , վէ Մօրիսին թօբլայըպ վէ պար-չալարը եան եանա կէթիրիպ օգումըշ օլտըղը մէքթուպը հայլի օլան բաքէթ օլտըղը օգույանըլարըն մալիւմի տիր ։

Մատամ Րօզիէ էվրագը մէզքիւրէնին քեաֆֆէսինի օգույունճա , հէր չէյի ան-լատը պիթտի ․ Թա իպթիտասընտա սուրէթը իճրասընը քէչֆ իթմիշ օլտըղը ճինա-յէթի կէօզիւ իլէ կէօրմէկէ պաշլատը ։ Օ զէման ճինայէթը մէզքիւրէնին իճրասըն-տան մագսատ նէ՞ օլտըղընը քէստիրէմէմիշ իքէն , էվրագըն միւթալաասընտան սօն-րա մագսատըն տախի նէտէն իպարէթ օլտըղընը անլատը ․ չիւնքի Արման Տարվիյ-լին վասիյէթնամէսիյլէ , զիյրինտէ մազը օլան գույուտաթ վէ իշարաթ , հէր չէյի մէյտանա չըգարմագտա իտի ։ Մագսատ Արման Տարվիյլին վարիսլէրի օլան Սիմօն իլէ Մարինին վիւճուտլարընը մէյտանտան գալտըրմագտան իպարէթ օլուպ , Մօրիսին տախի մանզա շու մագսատըն իճրասը զըմնընտա Մարի իլէ էվլէնմէկէ գալգըշտըղընա գանաաթը թամմէ հասըլ իթտի ։ Մարի Գրէսօլըն հէնուզ հայաթտա օլտըղընը պի-լիր իտի իսէ տէ , Սիմօնըն էլան սաղ օլուպ օլմատըղընը պիլէմէմէքտէ իտի ։ Օ խա-յինլէրին պու վէճհ իլէ իճրա իտէպիլմիշ օլտուգլարը էֆալը զալիմանէ վէ գասիւնէ-լէրի , Մատամ Րօզիէնին տամարլարընտաքի գանընը տօնտուրմագտա ; վէ պիւթիւն ճիսմինի տիթրէթմէքտէ իտի ․ ․ ․ Հէլէ օ խայինլէրին պիրիսի տէ քէնտի օղլու օլտը-ղը խաթըրընա կէլտիքճէ ատէթա տէլի տիվանէյէ տէօնէր իտի ։

64

Հէր նէ գատար Մատամ Րօզիէ օղլընըն զիմէտխալ օլտըղընա ինանմամագա գայրէթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , կէօրտիւյիւ չէյլէր պունըն զըտտընը իսպաթ իթմէք-տէ օլտըղընտան , ինանմամագա իմքեան ճիհէթի պուլամամագտա իտի ։ Նասըլ օլ-մուշ տա օղլու Մօրիսին օ զալիմլէր իլէ միւնասէպէթ բէյտա իթմիշ օլտըղընը տիւ-շիւնիւպ տալմագտա իտի ։ Պու ճիհէթի եըրթըլմըշ վէ եինէ եափըշտըրըլմըշ օլան մէքթուպտան խաթիրլայ էյլէտի ։ Մէքթուպըն միւնտէրիճաթընը օղլունըն տէֆթէ-րինին իչինտէն չըգան անախթար իլէ օգույուպ , հագըգաթը հալէ վագըֆ օլտը , վէ Մօրիսին օ մէքթուպ վասըթասըյլա ՊԷՇԼԷՐ չիրքէթինին սըրրընա ակեահ օլ-տըղընը ֆէհմ իտուպ , բարալարա հիւսէտար օլապիլմէք իչիւն իճրասը լազըմ կէլէն ճինայաթա տախի հիսսէտար օլմուշ , վէ հաթթա էն աղըր խըզմէթի քէնտիսինին տէրէօհտէ իթմիշ վէ եախօտ տէրէօհտէ իթմէկէ մէճպուր իտիլմիշ օլտըղընա գա-րար վէրտի ։

Մատամ Րօզիէ օ տէհշէթլի էվրագըն միւթալաասընը իքմալ իտինճէյէ տէկին , գարիպ պիր սիւքիւնէթը հալ իրայէ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , պէյնինտէ շիտտէթլէ պիր ֆուրթունա հիւքիւմֆիւնիւ իճրա իթմէքտէ իտի ։ Քեաղըտլարը թօբլայըպ , թէք-րար բաքէթ պաղլատը , վէ ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա այաղա գալգտը ․ ճանը հէնուզ չըգմամըշ օլտըղը եալընըզ կէօզլէրինին պագըշընտան անլաշըլապիլէճէք պիր հալէ կիրիֆթար օլմուշ իտի ։

Կալուպէ .— Էյ նա՞ըլ , Մատամ , էլիմիզ գատէմլի՞ մի իմիշ , տըտաղըն խա-պաթլար պունլա՞ր մը ըմըշ ։

Րօզիէ .— Էվվէթ , հէրշի մէյտանտա ․ ․ ․

Կալուպէ .— Անճագ շու պուլընտըղըմըզ խանէ ․ քիմին էվի օլտըղընը անլա-յապիլի՞ր միյիզ ։

Րօզիէ .— Լարթիկ իլէ Վէրտիէնին չէրիք վէ րէֆիգլէրինտէն պիրինին էվին-տէ , խապիսին պիրինին խանէսինտէ պուլունմագտայըզ ։

Կալուպէ .— Էյ պունլարըն հէբսինի նէրէտէ եագալայաճաղըմըզը պիլի՞յօր-մըսըն ։

Րօզիէ .— Ճիւմլէսինի տէ եագալամա՞գ մը ․ ․ ․ էվվէթ , հէբսինի տէ եագալա-մալը ․ ․ ․ տա՛հ , գարտան Վան Պրէօքիւն մէհարէթի գատար մէհարէթէ մալիք օլսա իտիմ , —տէյիպ , թէքրար գալգմըշ օլտըղը սանտալիյէնին լէզէրինէ օթուրտը , վէ գըրմըզը գաբըը տէֆթէրի էլինէ ալըպ , հէր պիր սահիֆէսինի պիրէր պիրէր թէտա-գիգ իթմէկէ միւտավէմէթ էյլէտի ։

Սահիֆէնին պիրինտէ պէր վէճհը զէյլ պիր իշարէթ կէօրտիւ ։

ԳԱՐ․ Վ․ Գ․ 22 ՍԻՒՐԷՆ ՍՕԳԱՂԸ

Պու իշարէթին ԳԱՐՏԱՆ ՎԱՆ ՊՐԷՕՔ 22 ՍԻՒՐԷՆ ՍՕԳԱՂԸ տիմէք օլտըղընը տէրհալ անլատըղը ճիհէթլէ , վահշիյանէ պիր սէտա իլէ ․

—Նիհայէթ եագալատըմ , հէլէ շու խապիսին մասգատընը աշաղը ալըպ , ըը-ֆաթընը կէօրէպիլէճէյիմ , —տէյու պաղըրտըգտան սօնրա , Սիլվէնէ խիթապէն ,

—Սաաթ գա՞չ տըր ։

Սիլվէն .— Տօգուզ պուչուգ ։

Րօզիէ .— Բէք ալէա ․ ․ ․ սիզին սիլահընըզ վար , պիլիրիմ ․ լաքին պիր քէրրէ եօգլայընըզ սիլահլարընըզը քի , լիւզումը թագտիրինտէ հազըր պուլունասընըզ , —տէյէրէք , քէնտի տախի ճէպինտէքի թապանճասընը եօգլատըգտան սօնրա .— Ար-թըգ պուրատա իշիմիզ գալմատը , հայտէ կիտէլիմ—տէյուպ , գարույա տօղրու եիւ-րիւտիւ , վէ գարույա հէնուզ վասըլ օլմազտան , իչ տէֆա օլարագ կէօրմիւշ օ-լուպ , պիր տահա կէօրմէյէճէյի շու տաիրէյէ աթֆը նազար էյլէտի , վէ մուախ-խէրէն տըշարը չըգտը ։

Սիլվէն իլէ Կալուպէ մօմու սէօնտիւրտիւքտէն , վէ գարուլարը գափատըգտան սօնրա , Րօզիէնին արգասընտան չըգտըլար ։

Րօզիէ .— Պիր արապա պուլմալը իտիք ։

Սիլվէն .— Պրէտա մէյտանընտա էլպէթթէ պիր արապա պուլուրըզ ։

Պէօյլէճէ Նավարէն սօգաղընը կէչիպ , մէզքիւր մէյտանա վասըլ օլտուգլարըն-տա , օրատա պուլունան արապալարտան պիրինի գարուսընը աչըպ , Սիւրէն սօ-գաղընա կէօթիւրմէսինի , վէ Փագաթ Անժու սօգաղընըն քէօշէսինտէ տուրմասը-նը թէնպիհ էյլէտի ։ Կալուպէ իլէ Սիլվէն տախի մէզքիւր արապայա պինիպ , վէ տա-րապա եօլ ալըպ Թարիֆ օլընան մահալտէ տուրտու ։

Իւչիւ տախի արապատան էնիպ Սիւրէն սօգաղընա կիթտիլէր ։

Րօզիէ .— Սիլվէ՛ն , սէն Էլիզէ մահալլէսինտէքի գարագօլխանէյէ կիթմէլիսին , վէ 22 նումէրօլու խանէնին գուշատըլմասը զըմնընտա , լազըմ կէլէն բօլիսլէրին թային վէ իգամէ իտիլմէսինի թարաֆըմտան րիճա իթմէլիսին ։

Սիլվէն .— Բէք ալէա , կիտէյօրում—տէտի իսէ տէ , Մատամ Րօզիէնին խաթ-ըրընա պաշգա պիր շէյ կէլիպ ,

—Եօգ, եօգ. կիթմէ... էվվէլա պագալըմ կիտէճէյիմիզ խանէ նէ՞ ճինս չէյ տիր, —տէյիպ, Կալուպէ վէ Սիլվէն իլէ եօլա տէվամ իտէրէք, 22 Նումէրօլու խանէնին էօնիւնտէ տուրտու :

—Գիւչիւք պիր էվճիյէզ, փէնա տէյիլ. մէսէլէնին ճանը իչէրի կիրմէքտէ տիր, հէմ տէ կիրէճէյիմ... Սանա վէրտիյիմ թալիմաթը կիթ իճրա է՛թ... ավտէթին-տէ պէնի պուրատա պուլմայաճագ օլուր իսէն, էվին իչէրիսինտէ իմ տիմէք տիր. մապագըլըսընը սանա Կալուպէ անլաթըրըր, կէթիրէճէյին պօլիսլէր իշարէթ գալ-տըրտըղըմ կիպի էվի գուշաթմալը տըրլար :

Սիլվէն. — Նա՞սըլ իշարէթ վէրէճէքսին :

Բօզիէ. — Պիր թապանճա պօշալթըրըմ, —տէտի :

Սիլվէն գօշա գօշա կիթտի :

Կալուպէ սօգագըն օ պիր ճիհէթինտէ, գաբուսըն պիրի իչինտէ կիզլէնտի :

Մատամ Բօզիէ էվին գաբուսընա եագլաշըպ, մէթանէթլէ չընղըրագը չէքտի :

* * *

Պիր միւտտէթտէնքի Մատամ Բօզիէտէն այըրըլըմ տա, Մատամ Տիւպիէֆին մէք-թէպինէ կիթմէկէ հազըրլանմըշ օլան պօլիս միւտիրի իլէ միւսթանթիգ վէ գօմիսէր-տէն նագըլ մէգալ իտէյիմ :

Մէմուրլարը մումաիլէյհիմ իլէ գալըթա հէքիմինին վէ պիր քեաթիպ իլէ իքի պօլիսին՝ մէքթէպին գաբուսընա վասըլ օլտուգլարը սըրատա, սաաթ տօգուզա եագ-լաշմըշ իտի :

Բօլիսլէրտէն պիրի գաբուսըն չընղըրագընը չէքտի, գաբուճը Տօրօթէնին գօ-ճասը գաբույը աչտը : Կէլէնլէրի կէօրտիւքտէ, նէ սէպէպէ կէլմիշ օլտուգլարընը ան-լայըպ,

—Սիզ ատլիյէ մէմուրլարընտան օլմալըսընըզ :

Միւտիր. — Էվվէթ... Մատամ Տիւպիէֆէ կէլտիյիմիզի խապէր վէր :

Գաբուճը. — Լութֆէն պէնիմ իլէ կէլինիզ, Մատամ տա քէմալը թէլաշէ իլէ թէշրիֆինիզէ պէքլէմէքտէ իտի :

Միւմլէսի պիրտէն Մատամ Տիւպիէֆին օտասընա կիրտիքլէրինտէ, մէրգումէ այաղա գալգըպ,

—Էլհամտիւլիլլահ քի թէշրիֆ պույուրտունուզ, օտասընտա էօլմիւշ օլարագ պու-լունմըշ օլան շու կէնճ գըզըն սուրէթը վէֆաթը հագգընտա թահգիգաթը լազըմէ-նին իճրասը զըմնընտա թէշրիֆ իթտինիզ, տէյի՛լ մի.

Միւսթանթիգ. — Էվվէթ, Մատամ, գայէթ միւհիմ վէ մէմուլին ղայրը իշ-լէր զուհուր իթմիշ օլտուղը ճիհէթլէ, տահա էվվէլ կէլէմէտիք: Թահգիգաթըմըզ բէք գըսա սիւրէճէք տիր, եարըն սիզ հէր կէօնա ըզզընթըտան խալաս օլապիլիրսի-նիզ : Պիզի էօլէն գըզըն օտասընա կէօթիւրի՞ւր միսինիզ, —տէտիքտէ. Մատամ Տիւպիէֆ պիր մում ալըպ էօնէ տիւշտիւ, Իւչիւնճիւ գաթա վասըլ օլտուգտա, Սի-մօնըն օտաճըղընը աչտը :

Վէֆաթընը թաստիգ իթտիրմէք իւզրէ ճէլպ օլունան հէքիմին կէլտիյի սըրա-տա, նէ սուրէթլէ եաթմըշ իտի իսէ, Սիմօն եինէ այնը շէքլտէ եաթմագտա օ-լուպ, չէհրէսի ալա պօզուլմամըշ իտի : Էկէր պէնզի քեամիլէն ուչմուշ վէ վիւճու-

տը սօլմուշ օլմասա իտի, ույգույա տալմըշ զաննօլունապիլիր իտի : Սինէսի իւ-զէրինէ պիր ապանօզ խաչ վազ օլընմըշ իտի. օտանըն իչինտէ իքի մում եանմագտա, վէ եաթագըն պաշընտա պիր բոհիպէ տուա իթմէքտէ իտի :

Մէմուրլար քէմալը իհթիրամ իլէ պաշլարընը աչտըլար :

Զապթիյէ թապիպի, ճէսէտի մուայէնէ իտուպ, վէֆաթըն թապիի իտուկինի պէյան էյլէտի :

Միւսթանթիգ՝ նազարը մէրհամէթլէ Սիմօնա պագըպ, — Էվվէթ, պու գը-զըն վէֆաթը թաստիգ օլընտը, լաքին թաֆսիլաթը լազըմէնին նօգսանը հասէպիյ-լէ եարըլան ագտը վէֆաթ մունթազամ տատ օլունամազ : Պու պիչարէ գըզճըղա-զըն հա՞նկը ֆամիլեայա մէնսուպ օլտուղը, վէ նէրէտէ տօղմուշ, վէ գաչ եաշընտա իտուկի պիլինմէք իգթիզա իթտիկինտէն, սիզին պիլմէնիզ լազըմ կէլէն շու թաֆսի-լաթըն իթասընը րիճա իտէրիզ, Մատամ :

Տիւպիէֆ. — Պէնիմ պու խուսուսլարտա վէրէպիլէճէյիմ թաֆսիլաթ բէք միւ-քէմմէլ օլամազ իսէ տէ, վէֆաթընտան տօլայը Փէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտուղում շու մէլէքսիմա գըզճըղազըն ֆամիլեասը քիմ օլտուղընը անլայապիլմէք իչիւն, էլիմ-տէն կէլէն մուավէնէթի տիրիղ իթմէյէճէյիմ աշիքեար տըր :

Միւսթանթիգ. — Պու գըզճըղազըն Սիմօն նամընտան պաշգա պիր իսմի վա՞ր մը:

Տիւպիէֆ. — Պէնճէ պիլմէյօրում, հաթթա պաշգա պիր իսմ տահա թաշըմա-ղա սէլահիյէթի վա՞ր մը տըր եօ՞գ մը տըր օնը տա պիլմէյօրում, վէ պաշգա իսմի վար իսէ պիլէ քէնտի տէ պիլմէզ իտի զաննիտէրիմ, իշէն պու ճիհէթինի մահալ-լէմիզին պօլիս գօմիսէրինէ անլաթտըմ իտի, էլպէթթէքի թահգիգ իթմիշ օլտուղը բաբօրթօյա տէրճ ու իլավէ իթմիշ տիր :

Միւսթանթիգ. — Պէն օ բաբօրթօյը կէօրտիւմ, մուգատտէման միմարըգ իթ-մէքտէ օլուպ էլեէվմ ագարաթ սահիպի օլան Մ. Լիւտովիգ Գրէսօլ մէրգումէյի թանըր իմիշ : Մէրգում Մ. Գրէսօլ թարաֆընտան եազըլմըշ օլուպ զիքր օլունան բաբօրթօյա մէրպութ պուլունան, վէ Վէրնէօյլ սօգագընտաքի խանէսինէ պիր ան էվվէլ Սիմօնըն կէլմէսինի նաթըգ օլան պիր մէքթուպտան, մէրգումէյէ տահալէթ իթմէքտէ պուլունմուշ օլտուղը աշիքեար տըր :

Տիւպիէֆ. — Էվվէթ, էֆէնտիմ... Մ. Գրէսօլ պէնիմ էսկի շակիրտլէրիմտէն պիրինին բէտէրի տիր, հաթթա մէրգումըն թավսիյէսի իւզէրինէ Սիմօնը ճամէշույ-միւտիրի սըֆաթըյլա մէքթէպտէ իսթիխտամ իթմիշիմ տիր : Լաքին Մ. Գրէսօլ տախի, հիմայէ իթմէքտէ օլտուղը գըզըն հանկը ֆամիլեայա մէնսուպ օլտուղընը պիլ-մէմէքտէ իտի : Հաթթա մէրգումէյի իքի քիշի տահա թէսատիւֆ իթմէքտէ իտիլէր քի, պէլքի շախսէն թանըրմազ իսէնիզ, իսմլէրինի վէրտիյիմ հալտէ քիմ օլտուգլարը-նը անլարսընըզ : Պու իքի քիշինին պիրի, Մ. Կապրիէլ Սէրվէ նամընտա մաարուֆ պիր բէսսամ, վէ տիկէրի տէ ամմէնին թանըտըղը պիր հաքիմին օղլու Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ իտի, —տէտի :

65

Միւսթանթիգ՝ հայրէթլէ Մատամ Տիւպիէֆին եիւզիւնէ պագտըգտան սօնրա.

—Նէ՞ տիյօրսընըզ, Մատամ, Ալպէր տը Ժիպրէ պէնիմ օղլում, վէ Մ. Սէրվէ

աղիզ պիր սօսթում տըր ։ Հէր նէ գատար շիմտիյէ տէկին աղըզլարընտան Սիմօն նամընը իշիթմէմիշ իսէմ տէ, շիմտի մէրգումանտան Սիմօնըն ֆամիլեասընա տաիր մալումաթ ալապիլէճէյիմ պիլիշթիկաւն տըր ։

Տիւպիէֆ .— Մ․ Լիւտօվիգ Պրէսսօլ՝ Սիմօնը Մ․ Կապրիէլ Սէրվէնին բէսլխանէսինտէ թանըմըշ տըր ։

Միւսթանթիգ .— Պու ատամլարտան պաշգա Բարիստէ պու գըզճըղազը թանըյան, վէ պիլէն պաշգա պիր քիմսէ տահա պիլի՞ր միսինիզ ։

Տիւպիէֆ .— Մէմուլ իթմէմ քի մէրգումէյի պաշգա տահա թանըյան պուլունսուն, չիւնքի Սիմօն քէնտիսինի հիմայէ վէ թէսահուպ իտէն զէվաթտան պաշգա քիմսէյի թանըմազ, վէ եալընըզ մէրգումանը կէօրմէք իչիւն մէքթէպտէն տիշարը չըգար իտի ։

Միւսթանթիգ .— Մահալլէնիզին գօմիսէրինին վէրմիշ օլտըղը բաբօրթօյը օգուր իքէն, շունը ֆարգ իթտիմ քի, պու պիչարէնին օտասընտա պուլունան էշեալըրին իչլէրի թէտգիգ վէ թէհարրի օլընտըղընա տաիր հիչ պիր թաֆսիլաթ եօգ իտի ։ Պէլքի թէհարրիյաթը լաղըմէ իճրա օլունմա իտի, մէրգումէնին քիմ օլտըղընա տաիր պազը միւհիմմ էվրագ տա էլէ կէչիրիլէպիլիր իտի ։

Տիւպիէֆ .— Ֆիլվագը գօմիսէր հիչ պիր կէօնա թէհարրիյաթտա պուլունմամըշ ։

Միւսթանթիգ .— Գուսուր իտիյմիշ, պինաէն ալէյհ սիզ հազըր օլտըղընըզ հալտէ շու գուսուրը պիզ իքմալ իտէլիմ ։

Բօլիս միւտիրի մայէթինտէքի բօլիսէ էմր ու իշարէթ իթմէսիյլէ, մէրգում բօլիս հէր թարաֆը մունթազամ սուրէթտէ թէհարրի իթմէկէ պէտ վէ միւպաշէրէթ իթմէքլէ, էլինէ տիւշէն քեաղըտը միւսթանթիգէ վէրիր, վէ միւսթանթիգ տախի կէօզտէն կէչիրիր իտի ։

Եազըխանէսինին կէօզլէրի արանըլըպ վէ պիր շէյ պուլունմայըպ, բօլիս՝ իւզէրինտէ պիր թագըմ էհէմմիյէթսիզ նէնէլէր պուլունմագտա օլան պիր տօլապըն եանընա կիթտի ։ Մէզքիւր տօլապըն իչ կէօզինտէ չէքէր չէքմէզ, կէօզինէ տէօրթ պիւքիւլմիւշ տամկալը պիր քեաղըտ իլիշիպ, քեաղըտա պիր նազար աթֆ իթմէսիյլէ .

—Իշթէ պու քեաղըտտան թամ մալումաթ իսթիհսալ իտէպիլէճէյիզ, —տէտի ։

Միւսթանթիգ .— Նէ՞ տիր օ ։

Բօլիս .— Նիզամը տաիրէսինտէ պիր ագտը վէլատէթ ․․․ պագընըզ, —տէյէրէք, քեաղըտը միւսթանթիգէ ուզաթտը ։

Միւսթանթիգ սիւրաթլա քեաղըտը ալըպ օգումաղա պաշլատը ։ Նակէհան սըֆաթընտա ֆէվգէլատէ պիր ալամէթը հէյէճան բէյտա օլտու, պէնզի սօլտը, վէ գուլագլարընըն ալթլարընտան սուգ սուգ թէր ագմաղա պաշլատը ․ գըսըգ պիր սէս իլէ պէր վէճհը աթի օգուտը ․

Սիմօն Տօրվէնլ ․․․ Վալանթին Տօրվէնլին օղլու, Բէտէրի մէճհուլ ․․․ 15 Թըշրինի սանի 1854տէ Բարիզտէ տօղմուշ տըր ։

Միւսթանթիգ պուրատա տուրուպ ալնընըն թէրինի սիլտի, վէ պիր նէֆէսի չաշգընլըգ ալամէթիյլէ .

—15 Թըշրինի սանի 1854տէ մի՞ ․․․ Վալանթին Տօրվիլ իլէ մէճհուլ պիր բէտէրին գըզը՞ մը ․ ․ ․ եա Րապպիմ, պու նասը՞լ թաֆսիլաթ ․ ․ ․ տիմէք քի պու գըզճըղազ ․ ․ ․ —տէյէրէք, թէքրար սէօզիւնիւ քէսիպ, եաթաղա եագլաշտը, վէ տէհշէթլի պիր ըզտըրապ ալամէթլէրիյլէ կէօզլէրինի գըզըն եիւզիւնէ տիքտի ։ Հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագ սէտալէրի արը վէրմէկէ մէյալ օլան կէօյսիւ գալգըպ օթուրմագտա իտի ։

Հագըր պուլունանլար քէմալը թէաճճիւպլէ միւսթանթիգէ պագմագտա, վէ շու հալինտէն հիչ պիր շէյ անլայամամագտա իտիլէր ։ Պիր միւտտէթճիք սօնրա բօլիս միւտիրի միւսթանթիգէ խիթապէն ,

—Պու գըզը թանըտընը՞զ մը ։

Միւսթանթիգ աղլամասընը զապթ իտէմէյէրէք .— Ջանըն իտէրիմ քի թանըյաճաղըմ ։ Պու իմիշ ․․․ պու թարիխ ․ ․ ․ չարբմագտա օլան գալպիմ ․․․ ագմագտա օլան կէօզ եաշլարըմ ․, ․ նիհայէթ հէր հալ, մէրգումէյի թանըտըղըմա գանաաթ հասըլ իթտիրմէքտէ տիր ։

Միւտիր .— Էօյլէ իսէ սէօյլէ քի՞մ տիր ։

Միւսթանթիգ .— Քի՞մ մի տիր, սօրտըղընըզ պու գատար արատըղըմ․ պուլսամ իտիմ նէ՛ տէրէճէ սէվինէճէյիմի քէնտիմ պիլմէյիմ, թանըմատըղըմ հալտէ պիլէ զիյատէսիյլէ սէվմէքտէ օլտըղըմ, վէ շիմտի էօլմիւշ օլարագ պուլտըղըմ, շու գըզ քի՞մ մի տիր․ քի՞մ օլաճագ, քէնտի գըզըմ տըր ․ ․ ․ —տէյիպ, եաթաղըն եանընա տիզլէրի իւզէրինէ տիւշտիւ, վէ էլլէրիյլէ եիւզիւնիւ գափայըպ, արթըգ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը ։

Օտանըն իչինտէ հէր քէս սիւքիւթէ տալտը ։ Հազըրունտան հէր պիրիսի իւզտէֆա օլարագ, բէտէր իլէ գըզընը եէքտիկէրինէ պըրագըպ չըգտըլար վէ պէտպախթ հալին իւզէրինէ տիւշիւնմէքտէ, վէ Մ․ տը Ծիպրէնին էլէմ ու քէտէրինէ վիճտանը միւշարէքէթ կէօսթէրմէքտէ իտի ։

Պէշ տագիգէ պիլա հարէքէթ գըզըն սուգ էլինի էլլէրի իչինտէ թութարագ, վէ կէօզլէրինի մէրգումէնին իւզէրինտէն այըրմայարագ տուրտուգտան սօնրա, եավաշ վէ ֆագաթ իչիտիլէճէք տէրէճէտէ պիր սէտա իլէ ․— Ա՜հ, Վալանթին Տօրվիլ՝ տէհշէթլու հիսսիյաթըմըզը կէօրէճէք վագըթ իշթէ կէլտի չաթտը, սանա միւճազաթ իթմէքլիյի վատ իթմիշ իտիմ, վագըմտա սէպաթ իտէճէյիմ․— Մուախխէրէն Մատամ Տիւպիէֆէ խիթապէն եիւքսէք սէս իլէ․— Լաքին նասը՞լ օլապիլիր քի պու գըզճըղազ իմտի սահիհինի սիզէ սէօյլէմէմիշ օլսուն, մատամ քի ագտը վէլատէթի նէզտինտէ իմիշ․ տիմէք քի քիմին նէսլի օլտըղընը պիլիր իմիշ ։

Տիւպիէֆ .— Պու գըզըն մէլէքլէրէ մախսուս օլան պիր թագըյէթէ մալիքէ օլտըղընը սիզէ սէօյլէմիշ իտիմ, պէպէկլի գապահաթը պիր վալիտէյէ հիւրմէթէն իմինի սագլամագտա իմիշ ։

Բօլիս միւտիրի՝ տամկալը օլան ագտը վէֆաթ իւզէրինէ պիր նազար աթֆըյլա ․— Պու քեաղըտ պու գըզըն էլինտէ չօգտան պէրու պուլունմըշ օլմամալը տըր ։

Միւսթանթիգ .— Պու թախմինինիզ նէտէ՞ն նէշէթ իտիյօր ։

Միւտիր .— Պէօյլէ օլտըղընա թախմին իթմէյօրում, էմինիմ․ չիւնքի շու սուրէթ պու սէնէ շուպաթ այընտա չըգարըլմըշ վէ թաստիգ օլունմըշ ։

Միսաթանթիգ.— Նա՞ըլ ըլլալիկը, Մատամ Գրէսօլըն... վախտէսինին է-մինէ կիտէր իմիշ տէ... պունտա պիր հիքմէթ վար քի, տնլաշըլմազ իգթիզա իտէր։ Գուրպատա արթըգ իշիմիզ գալմատը, կիտէպիլիրիզ.— վէ Մատամ Տիւպլէֆէ խիթապէն.— Միւսաատէնիզլէ օտանըզա կիտէյիմ տէ, պու պիչարէ չօճուղըն ճէնազէ ալայընը նէ սուրէթտէ թէրթիպ իթմէկէ մէէչուր օլաճաղընըզը միւպէյյին պիր քաղըտ եազըբ իմզալայըմ. բէնա խաէրիմ քի չու խըզմէթի տէրէօհտէ իտէսինիզ, վէ պու խուսուստա հիչ պիր շէյ էսիրկէմէյէրէք կէնիշճէ տավրանասընըզ... ինիշաէն կէչտիքտէն սօնրա պուլընմըշ օլան չու նազըճըզա մէֆրուզ օլըրըմ վէզայիֆին իճրասը զըմմընտա եարըն եինէ պուրայա կէլիրիմ։

Տիւպլէֆ.— Հէր ճիհէթլէ էմին օլունուզ։

Միսաթանթիգ՝ թէքրար եաթաղըն էօնիւնէ տիզ չէօքիւպ, Սիմօնա տօղրու եագլաշըր, վէ գըզընըն ալնընտան էօբտիւքտէն սօնրա, կէօզա քի մէրգումէյէ իհիթտիրէճէք կիպի.— Շիմտի արթըգ սէնին ինթիգամընը ալըրըմ—տէյիպ, այաղա գալգտը, օտատան տիշարը չըգտը, վէ օտատա եալընըզ տուա իթմէքտէ օլան բահիպէ գալտը։

Եարըմ սաաթ վագըթ կէչտի, բահիպէ թէսպիհինի չէվիրէրէք տուատընտա տալմըշ իքէն, նաէէհան եէրինտէն սըչրատը։ Խաֆիֆճէ պիր նէֆէս սէսի ալմըշ զաննը իթտի իսէ տէ, աճապա խայալը՞թ մը իտի նէ՞ տիր, վէ գարըսը գարայը օլան պիր օտանըն իչինտէ պիր նաաշ իլէ պիր տէ քէնտիսի պուլունտըղը ճիհէթլէ, նէֆէս ալան քի՞մ օլապիլէճէյինի տիւշիւնմէկէ պաշլատը, պիրտէն պիրէ պաշընը եաթաղա չէվիրտի, հայրէթ վէրէճէք պիր մէնզարէ կէօզիւ էօնիւնէ չըգտը։

Պէնզի էվվէլի կիպի սոնուգ, վէ ֆագաթ կէօզլէրի աչըգ օլան Սիմօն տիրսէքլէրինէ տայանմըշ եավաշ եավաշ եաթաղըն իչինտէ հարէքէթ իթմէքտէ, վէ պիր թավըր միւթէաճճիպանէ իլէ էթրաֆընա պագմագտա պուլունմըշ իտի։ Գաբույա գատար ֆըրլայըպ, վէ գարըսը աչըպ.

—Նէ՛ միւճիզէ, նէ՛ միւճիզէ, Սիմօն տիրիլիյօր—տէյու պաղըրտը։

Անճագ չու հալ միւճիզէ էսէրի տէյիլ իտի. աճէմի քիմեակէր Վէրտիէնին թէրթիպ իթմիշ օլտըղը բուհ ուզունճա պիր միւտտէթ Սիմօնա էօլիւմ պէնզէր պիր պայկընլըգ կէթիրմիշ իտի իսէ տէ, էօլտիւրմէմիշ իտի։

Միսաթանթիգ Բօլ տը Ծիպրէնին ինթիգամընը ալմագ իսթէտիյի Սիմօն էլան եաշամագտա, վէ պաէզին հէր կէօնա թէհլիքէտէն արի վէ պէրի պուլունմագտա իտի։

⁂

Մատամ Բօզիէտէն՝ սախթէ Վան Գրէօքիւն խանէսի գարըսընը վուրտըղը սըրատա այըլմըշ իտիք։

Պիր իքի սանիյէ սօնրա, գաբունըն գանատը աչըլըպ տիւսիգ Տօմինիք մէյտանա չըգտը։

Պէյինմիշ օլտըղը էրքէք էլպիսէսինէ թէմամըյլա մուվաֆըգ սուրէթտէ ճէսուրանէ պիր թավր իլէ, Բօզիէ.— Գարտան Վան Գրէօք պուրատա՞ մը տըր—տէյու սիւալ իթտի։

Տօմինիքին գուլաղը իշիթմէքտէ իտի իսէ տէ, տիլի սէօյլէմէտիյինտէն, տիլսիզ-

— 681 —

լիյինի անլաթմագ իչին, պաշը միւնասէպէթսիզ սէսլէր չըգարմաղա պէրապէր.
—Տէֆ օլ, քիմսէ եօգ—ճէվապընը իմա իտէճէք սուրէթտէ պաշընը սալլատը։

Բօզիէ.— Էֆէնտինին էվտէ օլտըղընը պիլիրիմ, հէր հալտէ կէօրմէքլիյիմ իգթիզա տըր. միւսթաճէլ տիր միւսթաճէլ., . Նավարէն սօգաղընտան Մօսիէօ Մօրիսին թարաֆընտան կէլիյօրում։

Տիլսիզ՝ Մօրիսին իսմինի իշիթտիքտէ, հէման գաբույը թէքմիլէն աչտը։

Էմէ Ժուպէ հավլույա կիրտի։ Շու սըրատա եանըլըշ պիր տալա պասմամագտա օլտըղընա արթըգ էմին իտի։ Էմէ Ժուպէրի իչէրի ալան տիլսիզին Բուսիատան Պօլիս Բօմանզօֆ թարաֆընտան Բօշիլտ պանգասընա կէօնտէրիլմիշ օլան չէքին պէտէլինի թահսիլ իտէն չախս օլտըղընը անլայըպ, եա Լարթիկին վէ եախօտ Վէրտիէնին խանէսինտէ պուլունտըղընա արթըգ իշթիպահը գալմատը։

Տօմինիք՝ Էմէ Ժուպէրէ պէքլէմէսինի իշարէթ իտէրէք, օգաղըն գարուսընը գափայըպ քիլիտլէտի, անախթարը ճէպինէ գօյտը, վէ աճէլէթէն եօգարը չըգըրթը։

66

Լարթիկ իլէ Վէրտիէ՝ գալպլէրի ղայէթ բահաթ, հէր կէօնա մէչղուլիյէթը զիհնիյէտէն արի վէ պէրի, գարըը գարշըյա օթուրմուշլար սաթրանճ օյնամագտա իտիլէր։ Գաբունըն վուրուլտըղընը իշիթմիշլէր իտի իսէ տէ, Տօմինիքին չէքի պիր խըզմէթքեար օլտըղընը պիլտիքլէրինտէն, օյունլարընը տէվամ իթմէքտէ իտիլէր. իքի կիւնտիւնտէն պէրու էվտէ գաբանմըշ հիչ պիր կաղէթա օգումամագտա, վէ տիշարտան հիչ պիր հավատիս ալմամագտա օլուպ, Ինկիլթէրայա կիտէպիլմէք իչին Մօրիսին իչինին պիթմէսինէ պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Գուլընտըգլարը օտանըն գաբուսը աչըլըպ, Տօմինիք պիրտէն իչէրի կիրտի։ Լարթիկ պաշընը գալտըրըպ Տօմինիքի կէօրտիւքտէ.— Նէ՞ վար,—տէյու, սիւալ իթտի։ Զաթէն Տօմինիք ճէպինտէն եազար պօզար թաշ իլէ գալէմինի չըգարմըշ օլուպ, թաշըն իւզէրինէ պէր վէճհը զիր եազտը.

—Նաճարէն օտաղընտան Մօսիէօ Մօրիսին թարաֆընտան կէլէն պիր... [illegible]

Լարթիկ թէլաշէ իլէ.— Մօրիսի՞ն թարաֆընտան մը։

Տօմինիք պաշընը էյտի։

Լարթիկ.— Եալընը՞զ մը տըր։

Տօմինիք՝ իշարէթլէ կէլէնին եալընըզ օլտըղընը պէյան իթտի։

Լարթիկ.— Եալընըզ իսէ կէլսին, չաբուգ կէլսին, թէլաշ իտէյօրում։

Տօմինիք կէլէն քիմսէյի օտայա կէօթիւրմէք իչին տիշարը չըգտը։ Էմէ Ժուպէր գաբունըն էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ օլուպ, Տօմինիք մէրգումէյի կէօսթէրիպ, չէքիլտի։ Լարթիկ այաղա գալգտը, Էմէ Ժուպէրէ տօղրու պիր իքի ատըմ իլէրիլէտի իսէ տէ, կէրէք թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ, վէ կէրէք սըֆաթընըն վէ չէհրէսինին պօզուլմուշ օլմասընտան տոլայը մէրգումէյի թանըյամատը։

—Մօսիէօ Մօրիսին թարաֆընտա՞ն մը կէլիյօրսունըզ։

Բօզիէ՝ օտանըն էն այտընլըգ ճիհէթինէ տօղրու իլէրիլէյիպ.

—Էվվէթ, Լաբթիկ, Մօրիսին Թարաֆընտան քէնտի ըրզ ու նամուսընը նէ° եաբ-
մըշ օլտուղունը սիւփալ իթմէկէ կէլտիմ. քէնտի Թարաֆըմտան տախի սիւփալ իթ-
մէկէ կէլտիմ քի, օլուրմը նէ° եաբտընըզ։

Լաբթիկ իսէ Վէրտիէնին չու սէսի, չու աճօղլէրի իշիթտիկլէրի սըրատա, տիւ-
շէր օլտուղունը հայրէթ վէ Թէաճճիւպ նէ բաատէտէ իտուկինի Թարիֆ կիթմէկէ
հաճէթ եօգ տըր։

Նէյսի պիրտէն խէվֆ ու տէհշէթլէ վէ տիթրէյէ տիթրէյէ կէրի կէրի չէքիլիբ.

—Էմէ ծուպէր,—տէյու ֆըսըլտատըլար։

Մէրգուման կէրի չէքիլտիքճէ, Էմէ ծուպէր իւզէրլէրինէ տօղրու վարըբ.

—Գունձա զէմանտէն պէրու, սէնի արայա արայա նիհայէթ պուլտըմ, նիհա-
յէթ սէնի եագալատըմ, աճնաճէն այըլտըղըմ զէման նասըլ գաթիլ, նասըլ խայտս
իտին իսէ, շիմտի տէ եինէ այնը գաթիլ, այնը խայտս սին։ Իշլէտիշ վէ իշլէմէքտէ-
յի Թաատտիւտ իթմէքտէ պուլունտուղուն ճինայէթլէրին քէաֆֆէսինի պիլիրիմ։
Իքինիզի տէ գօվալամագտա իտիմ. սէնի, Լաբթի՛կ, խայլը սէնէլէրտէն պէրու.
սէնի տէ Վէրտի՛է, պիր գաչ այլարտան պէրու կէօզլէմէքտէ իտիմ, լաքին հասդ
էլ գաաէբ օլըրմըն. Լաբթիկին օղլընըն, օ այդ իչինտէ տօղան չօճուղըն տա սիզին
էլինիզէ տիւշմիւշ, սիզէ մուին օլմուշ իտուկինի մէյմուլ իթմէզ իտիմ։ Ջաթէն ֆէ-
լաքէթզատէ վէ զուլմիտէ հալիմի մէրթէպէի նիհայէյէ իյսալ իթմիշ օլան չու-
խաղէրը բիւրքէտէրի տահա տիւն ալտըմ, տահա տիւն պու պապաքի էմարէլէ-
րի էլէ կէչիրէպիլտիմ, լաքին հէր նէ գատար հագըգաթը հալէ աչըգ վէ տէլաիլ
վէ պէրահինի գավիյէյէ տէսթրէս օլապիլմիշ իսէմ տէ, եինէ գանաաթ հասըլ իտէ-
մէյօրտըմ. սէն, Լաբթիկ, սէն Մօրիսին պապասը օլտուղըն հալտէ, Թապիյէթէ մու-
զայիր օլան չու չէյին աահիտ օլուպ օլմատըղընը, վէ հագըգաթէն օղլընը տա քէն-
տի վահշի ըլֆաթընա պէնզէթիպ պէնզէթմէտիշ օլտուղընը սէն սէօյլէմէլիսին, սէն
իգրար իթմէլիսին քի ինանապիլէյիմ։ Ճէվապ վէր,—տէյիպ, վէ գօլլարընը պաղ-
լայըբ ճէվապա պէքլէտի։

Իքի րէֆիգլէր պաշլարընը եօգարը գալտըրտըլար, իկի աղըզա հիսս էյլէմիշ օլ-
տուգլարը խէվֆ ու տէհշէթ վէ Թէաճճիւպ վէ հայրէթ, օլտուգճա Թէխաֆֆուֆ ի-
տաւպ պինիապէ պիրազ Թէլաշէլէրի Թէսքին օլտու։

Էմէ ծուպէր սէօզէ աղազ իտէ.

—Իքինիզին տէ եօմրիւ՝ վէրէճէյինիզ ճէվապտան մաաատտա տըր։

Լաբթիկ Էմէ ծուպէրին գարշըսընա կէչիպ պիր էլինէ եիւզիւնէ պագարագ.

—Նէ° սէօյլէյիմ, նէ° ճէվապ իսթէրսին. սէօյլէյէճէքլէրիմի վէ վէրէճէյիմ ճէ-
վապը սէն պէնտէն էյի պիլիրսին։ Պիր քէրրէ ճինայէթ եօլընը Թութմուշ օլտու-
ղըմտան, արթըգ օ եօլուն նիհայէթինէ տէկին տէվամ իթտիմ։ Օ եօլը պըրագմագ
իսթէմիշ պիլէ օլսա իտիմ պըրագամազ իտիմ... ճէլլատըն սաթըրը քէլլէմի արայըբ
տուրմագտա օլտուղընտան, քէլլէմի սաթըր իլէ քիւՅիւյիւն արասընտան ուճուրուպ
գուրթարմաղա, վէ օմուզլարըմըն իւզէրինտէ գուվվէթ վէ մէթանէթը լազըմէսի
եէրինտէ օլարագ մուհաֆազա իթմէկէ մուվաֆֆագ օլապիլտիմ. պէօյլէ պիր
եօմրէ պաշլատըգտան սօնրա նէ սուրէթլէ եաշամագ իգթիզա իտէր իսէ, օ սու-
րէթլէ եաշատըմ. զաթէն Թալիիմ տէ օ սուրէթլէ եաշամագլըղը գըսմէթ իթմիշ

իմիշ... եօլըմըն իւսթիւնտէ սանա Թէսատիւֆ իթտիմ... պաղըրընա պասըմ սէ-
նի չըղնատըմ էզտիմ։ Սէն օլմայըպ տա պիր պաշգասը օլսա իտի, եինէ պասըբ
էզէճէքտիմ... Մօրիս իսէ պէնիմ մահսուլըմ օլտուղընտան, տամարլարընտաքի գան
պէնիմ գանըմ օլտուղընտան, պէտպախթլըղընտան էր եա կէճ օ տա գաթիլ օլաճագ
տը։ Ինսանըն ալնընա նէ քի եազըլմըշ օ օլուր, պունըն տա իսպաթը մէյտանտա
տըր։ Մօրիսին քէնտի ալընը պիլմէտիյի վէ սէնտէն կէօրտիւյիւ հիւնէրիւ Թէէսիր-
տէն պաշգա խարիճտէն հէչ պիր Թէէսիր կէօրմէմիշ օլտուղը հալտէ, իշթէ օ տա
Մօրիս տէ պըչագը էլինէ ալըպ, մէթին պիր էլ վէ Թամ պիր հավէս իլէ գարշըսը-
նա չըգանը տարպ իթմիշ տիր... օղլը տա պապասընա չըգմըշ տիմէք տիր... էյի
գան տայըմա չէքէր։

Էմէ ծուպէր հիտտէթլէ.— Եալան տըր, Մօրիս քիմսէյի եօլտուրմէմիշ տիր,
եալան սէօյլէյօրսըն։

Լաբթիկ օմուզլարընը սիլքէրէք.— Օղլուն պէնտէն զիյատէ աստամ եօլտուր-
միւշ տիր։ Թէսատիւֆէն պիզիմ էսրարըմըզա վագըֆ օլապիլմիշ տիր, սէնին պիլի-
րիմ զանըն իթտիյին սըրրլարըմըզա... օ իշի Թութուպ տէվամ իթտի, վէ բարըլ-
տըրը կէօզլէրինի գամաշտըրան միլեօնլարա սահիպ օլմագ իւզրէ, պըչագ իլէ օ-
նամագա պաշլամըշ տըր։

Էմէ ծուպէր.— Եալան սէօյլէյօրսըն։

Լաբթիկ.— Էօյլէ° մի զանն իտէյօրսըն, էօյլէ իսէ մուխատէրէթիմըզը հա-
մագ իւզրէ Գուրավիէֆ մէզարընա կիտիպ, օրատա Վէրտիէնին իրզմէթճիսի Եէն-
նիյի քի°մ եօլտուրմիւշ օլտուղընը կիթ օղլունա սօր. պէն եօլտուրտիւմ տէյու ճէ-
վապ վէրէճէք սանա։

Էմէ ծուպէր.— Օ° մը եօլտուրտու։

Լաբթիկ.— Ինկիլթէրատան Վէրտիէյէ կէօնտէրիլմիշ օլուպ, շըմէնտիֆէր մէվ-
գըֆինէ արամաղա կիթմիշ օլտուղը շախսը Մօնթօրկէօյ սօգագընտա արապանըն ի-
չինտէ քի°մին եօլտուրմիւշ օլտուղընը կիթ օղլունա սօր. պէն եօլտուրտիւմ տէյու
ճէվապ վէրէճէք սանա։

Էմէ ծուպէր էլլէրինի ալնընա կէօթիւրիւպ.— Եօգ, եօգ, ինանմամ... միւմ-
քին տէյիլ։

Լաբթիկ.— Միւմքին տէյի՞լ մի տէյու գըյաս իտէյօրսըն, սանա նէ° սէօյլէ-
տիմ քի։ Քէնտի մաշուգէսի տիւպէր Օգթավիյի էնսէսինէ ալթուն շիշ սօգարագ
քի°մին եօլտուրմիւշ օլտուղունը կիթ օղլունա սօր... Մարի Գրէսսօլը իչինէ տիւշիւ-
րիւպ պօղմագ իւզրէ Վէնսէն կէօլիւնտէ պուզու տէսթէրէ իլէ քի°մին քէսմիշ օլ-
տուղունը կիթ օղլունա սօր։ Եինէ Մարի Գրէսսօլը ըսըրարագ մէզարըն Թա եանը
պաշընա գատար սիւրէքլէյէն զէհիրլի եըլանը հիչէքլէրին արասընա քի°մին աադը-
մըշ օլտուղունը կիթ օղլունա սօր. նիհայէթ զէհիրլի պիր էճզա գօգլաթարագ Սի-
մօնը քի°մին եօլտուրմիւշ օլտուղունը կիթ օղլունա սօր։ Գունլարըն հէփսինի պէն
եապտըմ տէյու ճէվապ վէրէճէք սանա... տօղրուսու, օղլունա տէյէճէք եօգ։

Էմէ ծուպէր.— Սիմօն եօլտու° մի, Սիմօ°ն տա մը եօլտու տէտին, Գօնթ ի-
վան տա պէքքի եօլմիւշ տիր, Մարի Գրէսսօլ տա իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ եօլիւմ
Թէհլիքէսինտէ պուլունմագտա տըր։ Ա՛հ, տէհշէթլի չէյ, մէքրուհ չէյ. հէր պուն-
լարը եափան Մօրի°ս մի իմիշ։

Լորթիկ.— Մօրիս օղլընա չիւպհէ՞ մի վար, եարան հէք Մօրիս, հէմ տէ քիմսէ քէնտիսինի սէվտ իթմէքսիզին՝ քէնտի քէնտինէ քէնտի իսթէյէրէք եարալը օլըր · Քէնտիսինի արայըպ պուլուպ տա էլինէ պըչագ վէրէն, վէ գուլլանմաղը էօյրէթէն պէն տէյիլ իտիմ . . . կէլիպ պիզիմ պաղըրըմըզա պըչաղը պաթըրըպ վէ պիզի թէհտիտ իթտիյի զէման, պէն քէնտիսինի թանըմազտըմ պիլէ · սէնին օղլուն օլտըղընը պանա սէօյլէյէն քէնտիսի իտի, պէն իսէ պապասը օլտըղըմը կիզլէտիմ սէօյլէմէտիմ ։

Էմէ ժուպէրին նէֆէսի ալէվ եուտթուսյօր կիպի քէսիլմէքտէ օլուպ, վէ գայնամագտա օլան պէյնի գազընա արդմայարագ գաֆասընը չաթլաթաճագ զանն իթմէքտէ, վէ քէնտի քէնտինէ.— Աճապա չըլտըրը՞յօր մըյըմ—տէյու սորմագտա վէ ալամէթը ճիննէթլէ.— Օ, օ Մօրիս, Մօրիս, գաթի՞լ մի . . . — տէյու թէքրարլամագտա իտի ։

Լորթիկ.— Իշթէ սանա աչըգ աչըղա ճէվապ վէրտիմ, էկէր օղլուն տա պէնիմ կիպի պիր կիրտապա տիւշմիւշ, պէնիմ կիպի գան վէ չամուր իչինտէ եօզրուլմըշ իսէ, քէնտի կէօնլիւնիւն ըրզասըյլա տիւշմիւշ վէ եօզրուլմուշ տըր . . . Լաքին սէն, հէմ օնը վէ հէմ տէ պիզի գուրթարապիլիրսին ։

Լորթիկին շու սէօզլէրի իւզէրինէ եէք հանգաթա Էմէ ժուպէրին գուվվէթ վէ ճէսարէթի եէրինէ կէլիպ, տուրտուղը եէրտէն սըչրատը վէ վանչի պիր սէս իլէ,

—Սիզի գուրթարմա՞գ մը, սիզի՞ մի, Սէօյլէտիյինի էյի տիւշիւնտի՞ն մի. Սէնի պիր քէրրէ եագալատըգտան սոնրա, Լորթիկ, եագանը սալը վէրէճէ՞ք մի իմ.—տէյու տուրուշյօրտը ։

Լորթիկ իսթիհզա եօլլու պիր թէպէսսիւմլէ .

—Տիմէք օլուր քի, պիզիմ իլէ պէրապէր օղլունը տա էլէ վէրէճէքսին, էօյլէ՞ մի.

Էմէ ժուպէր սալլանմաղա պաշլայըպ.— Օնը՞ տա մը էլէ վէրմէք, օնը՞ տա մը հաքիմլէրին էլինէ թէսլիմ իթմէք, օ հալտէ մահքիւմ օլաճաղընա չիւպհէ՞ մի վար ։

Լորթիկ.— Սօնու ճէլլատ սաթըրը տըր, ճէլլատ սաթըրը ։

Էմէ ժուպէր թէքէսինտէն թըրնաղընա գատար թիթրէմէկէ պաշլատը ։

Լորթիկ.— Էօյլէ իսէ սուս օլ, սէս չըգարմա · պէն օնը ալըր պու կիճէ կէօթիւրիւր Ֆրանսա թօփրաղընտան տըշարը չըգարըր գուրթարըրըմ ։

Էմէ ժուպէր.— Ալա, ալա ։

Վէրտուէ շու սըրատա սէօզէ գարըշըպ.— Էօյլէ իսէ, Մատա՛մ, պուրատան տըշարը սաղ չըգամազ սընըզ.—տէյէրէք, ճէպինտէն պիր թապանճա չըգարըպ.— Պէն սաքին վէ թաթլը ախլագ սահիպի պիր քիմսէ իմ, լաքին հէր քէս իգթիտարը տաիրէսինտէ էօմրիւնիւ մուհաֆազա իթմէկէ գայրէթ իտէր . . . պըրագ քի պիզ սավուշալըմ կիտէլիմ, եօգսա քէնտինի էօլմիւշ սայ.—տէտի ։

67

Մատամ Բօղէ տախի էլինի ճէպինէ սօգմըշ, վէ պիր թապանճա թութմըշ օլտըղը հալտէ տըշարը չըգարմըշ իտի իսէ տէ, Լորթիկէ նիշան ալմաղա թավրանմաղտան մուգատտէմ, Վէրտուէ աթէշէ չիթմաղ էլէտի · Բօղէ տիւշիւպ եուվարլանտը · մէրգումէնին էօլմիւշ օլտըղընա գանի օլմագ իւզրէ, Վէրտուէ պաշընը էզ-

տիյի սըրատա, էվին տըշարըընտան պիր գըյամէթ տիր գօբարու, վէ էվին գաբուսը չիտտէթլիճէ վուրուլմաղա պաշլանտը ։

Լորթիկ.— Ալլա՜հ միւսթահագգընը վէրսին, տըշարտա բօլիսլէր պէքլէթիւյօր իմիշ · էկէր էվին օ պիր գաբուսը օլմասա իտի, սըչանըն գաբանճասը թութուլտըղը կիպի թութուլաճագ իտիք . . . չաբուգ պաղչէ գաբուսըյլա մէքթէպին անախթարլարընը պուլալըմ տա ֆիրար իտէլիմ.—տէտիյի սըրատա, եազըխանէնին կէօզլիւնիւ աչմագտա, իչինտէն ալթուն վէ պանքնոթ չըգարմագտա, վէ Տօմինիքի չաղըրմագտա իտի ։

Տօմինիք քէյֆիյէթի անլայըպ անախթարլար իլէ իչէրի կիրտի ։ Լորթիկ վէ Վէրտուէ վէ Տօմինիք սիւրաթլա օտատան տըշարը ֆըրլայըպ, վէ պաղչէ գաբուսընը աչըպ մէքթէպին պաղչէսինտէ նապէտիտ օլտուլար ։

Գաբույա վուրուլմագ սէսլէրի քէսիլմիշ իտի ։ Կալուպէ իլէ Սիւվէն Գօրնիւ նէրտիւպան թէտարիքիյլէ տըվարըն իւզէրինտէն աշմըշլար իտի · պիրազ սօնրա բօլիսլէր էվին իչինէ հիւճում իթմիշլէր, վէ Մատամ Բօղէնին գան իչինտէ եէրէ սէրիլմիշ օլտըղընը կէօրմիւշլէր իտի ։

Տիկէր թարաֆտան մէքթէպին պաղչէսինին իչինտէ Վէրտուէ իլէ Լորթիկ վէ տիլսիզ Տօմինիք մէքթէպին սօգագ գաբուսընը պուլմագ իւզրէ տըվարըն պօյունճա եիւրիւմէքտէ իտիլէր , անճագ գաբույա վասըլ օլաճագլարը սըրատա, քէնտիլէրինէ տօղրու իլէրիլէմէքտէ օլան պիր թագըմ էշխասը կէօրտիւքլէրինտէ գօրգուլարընտան թաշ կիպի տօնտուլար գալտըլար ։

Լորթիկ.— Հապը եութթուգ, էվին հէր թարաֆը գուշաթըլմըշ.— տէտի իսէ տէ, եանըլմագտա իտի · չիւնքի հէրգէսին օլաճագլարը գաբույը քիմսէ պիլմէտիյի ճիհէթլէ օրայա նէզարէթ իտէն պուլունմամագտա իտի ։

Լորթիկ իլէ րիւֆէգասընըն գարշըլարընտա չըգան էշխաս, բօլիս միւտիրի վէ միւսթանթիգ վէ գօմիսէր իլէ բօլիսլէր վէ մէքթէպին գաբուճըսը իտիլէր · օ սըրատա մէմուրինը մէրգումէ Սիմօնըն վէֆաթը հագգընտաքի թահգիգաթըն իճրասընը իքմալ իլէ, Մատամ Տիւպիէֆին օտասընտան չըգմագտա պուլունմըշլար իտի ։

Նօնընաքի էվտէն օլտըղընը թախմին էյլէտիքլէրի կիւրիւլթիւյիւ, վէ սիլահ սէսինի իշիթմիշլէր, վէ պաղչէտէ գարանլըգտա պիր թագըմ կէօլկէլէրին սիվիշտիքլէրինի կէօրմիւշլէր օլուպ, բօլիս միւտիրի օ ճիհէթտէ պիր վագտա գուհուր իթմիշ օլմասընտան եմինէն, օրայա տօղրու թէվճիհի հարէքէթ էյլէյիպ, իւչ ֆէրարիլէրի տիքքաթ սուրէթտէ կէօրտիւքտէ ·

—Քի՞մ տիր օ,—տէյու պաղըրտը ։

Վէրտուէ՝ Լորթիկէ խիթապէն.— Էօմրիւմիւզի պահալը սաթալըմ, գօլայընա թէսլիմ օլմայալըմ.— տէտի ։

Արգատաշլարը իւչ աթէշ սիլահ սէսի իշիթիլտի, հէչ քիմսէ եարալանմատը, վէ ճանիլէրին արթըգ սիլահ պօշալթմաղա վագըթլարը գալմայըպ, իւչիւ տէ տաղըլ կիւրիւֆթ օլունարագ, սիլահլարը էլլէրինտէն ալընտը ։ Անը վահիտտէ ալթը գատար բօլիս նէֆէրաթը սիլահ սէսլէրինի ալմաղլա, քիւչիւք պաղչէնին էյիճէ գաբանմամըշ օլան գաբուսընտան իչէրի կիրտիլէր ։

Միւտիր.— Եագալատըգ, իւչ քիշի իտիլէր . . . իմտատըմըզա եէթիշին .—տէ-

յու պաղըրտըդաա, բօլիսլէր հէման եէթիշիբ վէ ճանիլէրին էթրաֆընը գուշա-թըբ, պիլէքլէրինէ քէլէպչէլէրի թագարլար ։

Գօմիսէր պիր ֆէնէր ալըբ վէ ճանիլէրին եիւզլէրինէ տօղրու թութուբ.— Բու խայտուտլէր քի՛մլէր տիրլէր,— տէտիքտէ ։

Բօլիս զապիթի.— Եանընտաքի էվտէ պիրիսի վար քի, քիմլէր օլտուգլարընը սէօյլէյէճէքտիր ։

Գօմիսէր.— Եանընտաքի էվտէ պիրիսի՞ մի ։

Զապիթ.— Էվվէթ, էֆէնտիմ ։

Բօլիս միւտիրի.— Օրայա կիտէլիմ տէ կէօրէլիմ.— տէտիքտէ, մէմուրլարն իլէ բօլիսլէր վէ մահպուսլար պէրապէր գաբուսընտան եանընտաքի խանէյէ կէչտիլէր ։ Նէրտիւպանըն պաշընտա բօլիս զապիթի քէլէպճէլի ճանիլէրէ նէրտիւպանտան եօ-գարը չըգմալարընը էմր իլէ պէրապէր.— Եօգարտա սիզին քի՛մլէր օլտուղունուզու թանըյան պուլունուր.— տէտի ։

Ճիւմլէսի պիրտէն հալէթը նէզարէ կիտի օլուբ, Կալուպէ իլէ Սիլվէն Գօրնիւ-յէ տայանմըշ պուլունան, վէ աճըլէթէն ճըլգ խոլըէն հէքիմին թէտավիսինէ հէ-վալէ խոլնմըշ օլան Մատամ Ռօզիէնին պուլընտուղու օտայա կիրտիլէր ։ Հէքիմ մէր-գումէնին եարասընը միւհլիք օլտուղունը հիւքմ իթմէքտէ պուլընմըշ իտի ։

Միւսթանթիգ վէ միւտիր վէ գօմիսէր, երքէք գըյաֆէթինտէ օլան վէ գան իչինէ պաթմըշ պուլունան Էմէ Ժուպէրի կէօրտիւքլէրինտէ, հէմ տէհշէթ վէ հէմ տախի թէաճճիւպ սէտալարը սալը վէրտիլէր ։

Բօլիս միւտիրի.— Մատամ Ռօզիէ տիր ։

Էմէ Ժուպէր.— Էվվէթ... պէնիմ... Լարթիկ իլէ Վէրտիէյի սիզէ պու-կիւն թէսլիմ իթմէյի վաա՛տ իթմիշ իտիմ... կէօրտիւնի՞զ մի քի եալընըզ պիր կիւն եանըլմըշըմ ։

Մէմուրլար.— Լարթի՞կ մի... Վէրտիէ՞ մի...

Էմէ Ժուպէր բարմագըյլա մէրգումանը կէօսթէրէրէք.— Իշթէ պունլար տըր-լար ։

Գօմիսէր Տօմինիքի կէօսթէրէրէք.— Եա պու՞ քիմ տիր ։

Էմէ Ժուպէր.— Տիյօրք պունլարըն մուինի...

Լարթիկ վահշի պիր սէս իլէ.— Գուրտաա տէօրթ օլմամըզ լազըմ կէլիր ի-քէն, եալընըզ իւչ քիշի իզ... սօրունըզ Մատամա տէօրտիւնճիւ քիմ օլտուղունը ։

Էմէ Ժուպէր Լարթիկին սէսինի ալըրգաա, հէր նէ գատար թապանճանըն գուրշունը հէնուզ վիւճուտը իչինտէ իտի իսէ տէ, պիր համլէտա այաղա գալգար, վէ կէօզլէրինտէն աթէշ սաչարագ բօլիս միւտիրինէ րէճա մագամընտա.— Շու ատամ-լարը տիշարը չըգարթըրը, տիշարը չըգարթըրը քի հէր շէյի անլայայըն.— տէտիք-տէ, միւտիրին իշարէթի իւզէրինէ ճանիլէրին իւչիւնիւ տէ տըշարը չըգարտըլար ։

Մատամ Ռօզիէ բալթօսունըն ճէպինտէն պիր բաքէթ քեաղըտ չըգարըբ, վէ միւսթանթիգէ ուզաթըբ.— Օգույուն շունլարը, էֆէնտիմ, վագթ զայ իթմէքսի-զին օգույուն... խուսուսըյլա վասիյէթնամէյի օգույուն...

Միւսթանթիգ բաքէթի ալըբ աչարքէն, էն իւսթիւնտէքի քեաղըտ Արման Տօրվիլին վասիյէթնամէսի օլտուղընտան, միւրաթըա օգուտը. բօլիս միւտիրի իլէ

գօմիսէր տախի միւսթանթիգըն օմուզլարը իւսթիւնտէն էվրագը մէզքիւրէյի միւ-թալաա իթմէքտէ իտիլէր ։

Միւսթանթիգ օգույուբ պիթիրտիքտէն սօնրա.— Ա՛հ, էյի անլատըմ, պու միրաս իչիւն օ խայտուտլէր Սիմօնը էօլտիւրմիւշլէր... պու միրասը գօնմագ իչիւն Մարի Պրէսօլը տա էօլտիւրէճէքլէր իմիշ, վա՛յ ճանիլէր վա՛յ ։

Ռօզիէ.— Օ ճանիլէր արթըգ էլիմիզտէ տիրլէր...

Բօլիս միւտիրի Մատամ Ռօզիէյէ եագլաշըբ, վէ հագգընըզ օլարագ սէպգաթ իթմիշ օլան սուի զաննըյաթընտան նատիմ օլարագ, մէրգումէնին էլինտէն թու-թուբ.— Սիզին սայէնիզտէ, Մատամ, մէրգումանը էլէ կէչիրտիք ։

Ռօզիէ.— Եալընըզ պէնիմ սայէմտէ տէյիլ, Կալուպէ իլէ Սիլվէն Գօրնիւնիւն տէ մուավէնէթլէրի սայէսինտէ ։

Միւտիր.— Օնլարըն հագգընը թանըրըզ, վէ իճապընա պագաճաղըմըզա էմին օլապիլիրսինիզ ։

Ռօզիէ զայէթ եավաշ պիր սէս իլէ.— Գանա կէլինճէ պէնիմ տահա իշիմ պիթ-մէմիշ տիր... Վէրնէօյլ սօգագընտա Մ. Լիւտօվիգ Պրէսօլըն խանէսինէ կիտէճէյիմ.

Միւտիր.— Նի՞չիւն ։

Ռօզիէ.— Մարի Պրէսօլը գուրթարմագ իչիւն ։

Հէքիմ.— Վէ լաքին, Մատամ, անճագ այագտա տուրապիլիյօրսունըզ, տահա գուրշունը չըգարամատըմ, հալինիզին թէհլիքէլի օլտուղունը սիզէ խապէր վէրմէկէ մէճպուրըմ ։

Ռօզիէ.— Պիլիրիմ, հալիմ օ տէրէճէ թէհլիքէլի տիր քի, պաշ գուրթարամա-յաճաղըմ... գուրթարամազսամ տա նէ՞ լազըմ կէլիր, ճանըմա միննէթ. պաշլա-մըշ օլտուղըմ իշի պիթիրմէլի իմ. էօյլէ լազըմ տըր, էօյլէ իսթէրիմ ։ Սիլվէն վէ Կա-լուպէ իլէ պէրապէր, պէնիմ իլէ ճիւմլէնիզ տէ կէլինիզ ։

Միւտիր.— Արապա կէթիրսինլէր ։

Բօլիսին պիրիսի կիթտի ։ Ֆէրտասը կիւնիւ կէլինիպ իգթիզա իտէն րաբօրթօ թանզիմ օլունմագ իւզրէ իքի նէֆէր նէօպէթճի պրագըլար ։

Լարթիկ վէ Վէրտիէ վէ Տօմինիք թահթ էլ հըֆզ մահպէսէ նագլ օլունաճագ-լարը սըրատա, արապալար կէլտիլէր. Մատամ Ռօզիէյի արապանըն պիրինին իչինէ եէրլէշտիրտիլէր, պաշընը ալթընա չիլթէլէր գօյտուլար վէ կիթտիլէր ։

***

Օ կիւնիւ Մօրիս ֆէվգէլատէ սուրէթտէ չալըշմըշ իտի ։

Օ աքշամը Մ. Պրէսօլըն խանէսինտէ նիքեահ մուգավէլէնամէսինին իմզալա-նաճաղընը իխթար իթմէք, վէ աքշամ թամամընտա պուլունապիլիբ պուլունամա-յաճաղընը էյիճէ անլամագ իւզրէ սաաթ օնա տօղրու վալիտէսինին խանէսինէ կիթ-միշ օլտուղը, վէ մուգարրէր օլան սաաթտա Մ. Պրէսօլըն խանէսինտէ պուլունա-ճաղընը պէյան իլէ տըշարը չըգմըշ իտուկինի Մայէնին ճէվապըն իֆատէ էյլէտի-յի մալիւմ տիր ։

Մայէնտէն ճէվապը ալընգտա, Մօրիս թէաճճիւպտէ գալըբ՝ քէնտի քէնտի-յէ.— Նինէ՞ մի բօլիս իշի, շու բօլիս իշինէ արթըգ պիր նիհայէթ վէրմէլի, չիւնքի քէնտիսինտէ սօնընտա տայաշըմա պիր պէլա չըգարաճագ տըր.— տէյէրէք միւֆարէգաթ

խառւպ, տիւքքեանլարը տօլաշտը, պաղը չէյլէր սաթըն ալտը, վէ էվինէ կիտիպ կիւյինիպ Մ. Գրէսսօլըն խանէսինէ կիթտի։ Մ. Գրէսսօլըն ֆամիլեասը մէրգումը էօյլէ թաամընտա պէքլէմէքտէ, վէ Մարինին նիքեահ մուգավէլէնամէսինին իմզասընտա հազըր պուլունմագ իւզրէ կէլմիշ օլան պիր թաղըմ եաղըն թէալլիւգաթը մէրգումը թանըթմագ արզուսընտա պուլընմաղտա իտիլէր։

Նէթիճէ պէշ եաշընը պուլմըշ օլան Լիւտօվիգ Գրէսսօլըն վալիտէսի, թօրնու Մարինին էվլէնէճէյինտէն, վէ Մօրիս կիպի չիրին պիր գօճա ինթիխապ իտիլմիշ օլմասընտան տօլայը ըզհարը մէմնունիյէթ իթմէքտէ իտի։

Իմէ ծուպէրին մախտումը Մօրիս իսէ, ֆամիլեանըն հիւսնիւ թէվէճճիւհինի գազանմագ իւզրէ, չօգ ուզգընթը չէքմէմիշ օլտըղը հալտէ, հէր քէս Մարիյի վէ վալիտէյնինի թէպրիք իթմէքտէ իտի։

68

Վալանթին Գրէսսօլ իսէ ղայէթ միւքէտտէր օլտըղը միսիլլու, քէտէրինի տէ սէթր իթմէմէքտէ իտի. զէվճի Լիւտօվիգ տախի մէմնունիյէթ իզհար իթմէկէ ղայրէթ իթմէքտէ իտի, վէ ֆագաթ մուվաֆֆագ օլամամագտա իտի։

Մարի՝ Գօնթ Իվան թարաֆընտան կէօնտէրիլէն մէքթուպտաքի թալիմաթը իմթիսալէն, էլինտէն կէլտիյի գատար ղահիրէն ալամէթը մէսրուրիյէթ վէ մէմնունիյէթ կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ, տախիլէն ֆէվգէլատէ թէլաշ իչինտէ պուլունմագտա, վէ շու թէլաշը ըէֆթէ ըէֆթէ ըզտըրապ հալինի քէսպ իթմէքտէ իտի։

Մօրիսէ կէլինճէ, տէրէճէի նիհայէտէ նէշէլի իտի։ Սուֆրատան սաաթ իւչտէ գալգըլտը. Մարի զիյատէսիյլէ եօրուլմուշ օլտըղընտան, օտասընա չըգտը, վէ եալընըզ գալտըգտա թէպտիլի ժիւպ պէր թարաֆ իտէրէք, չէհրէսի քեամիլէն պօզուլտը վէ կէօզլէրինտէն եաշ ագմաղա պաշլատը, վէ պաշընը էօնիւնէ տաարագ.— Էլան պիր խապէր եօգ, նէ Ալպէրտէն խապէր վար, նէ տէ Գօնթ Իվանտան. նիչէ տէֆալար պէնի սէվտիյինի իթիրաֆ իթմիշ օլան Սիմօն պիլէ, բէտէրիմին մէքթուպընա պիր ճէվապ վէրմէտի... պունլար պանա սաատէթը հալ վաա իթմիշլէր իտի... Գօնթ Իվան Ալպէր նամընա օլարագ.— Իսթիքբէ՛ էէտէ՛, էմին օլ. ֆռանսըզ մեանըլընը—տէյու եազմըշ իտի. պէն տէ խամիտ իտիյօր իտիմ... պէն տէ էօմին իտիմ... վէ ֆագաթ լանէթլի կիւն... տէհշէթլի սաաթ կէլիպ չաթտը... էլան քիմսէնին կէօրիւնտիւյիւ եօգ. բէտէրիմի տիւշտը եէս իթմէմէք իչիւն, իշթէ պէօյլէ կիզլէմէկէ մէճպուր օլտըղըմ էլէմ վէ քէտէրիմլէ, գուրութմաղա մէճպուր օլտըղըմ էշքի չէշմիմլէ, նալան վէ ըէրուշան պիր հալտէ գալմըշըմ... եա Ռապպիմ, պանա մէրհամէթ իթմէյէճէք միսին, պէնի շու էզիյէթ իչինտէ տահա թուլ միւտտէթ պըրագաճա՞գ մըսըն.—տէյէրէք, տիզ չէօքիւպ տուայա պաշլատը։ Տուտարընը իքմալ իլէ գալգտըղտա, ըֆթիթընըն հալի թէպէտտիւլ իթմիշ իտի, ալնը եէս քեամիլէն մահվ օլմուշ իտի։ Կէօյա էն,—Էյ Իսթիք՛ էյ հըշ՛,—տէյու պիր սէս գուլագընա վարըլ օլմուշ զաննը իթտի։ Կէօզլէրինին եաշընը սիլտի, եիւզիւնիւ սուուգ սու իլէ եըգատը, վէ տուվալէթլըղընտա թէքրար թէպէսսիւմ բէյտա իտէրէք տըշարը էնտի։

Վալանթին՝ Մօրիս իլէ եալընըզճա պիր քէօշէյէ չէքիլմէնին չարէսինի պուլուպ, Մօրիս մէրգումէնին ըըֆաթընտաքի ալամը տախմէի քէտէրին տաղըլմասընընա միւթէաճճիպ էն.— Նէ՞ն վար աղիզիմ, հէր չէյ ըըրասընտա եիւրիւյօր. պու միւքէտտէր հալին նէ՞տէն նէշէթ իտէյօր։

Վալանթին.— Պէն տէ պիլմէմ... պաշըմըզ իւսթիւնտէ պիր ֆէլաքէթ տօլաշըյօր զաննը իտէյօրում։

Մօրիս.— Պօշ հիսսիյաթ, պէօյլէ չէյլէրի զիհնինիզտէն տէրհալ տէֆ իթմէլի... մատամ քի սէնի սէվէրիմ, մատամ քի սէնի սէվմէքտէն ասլա ֆէրաղաթ իթմէյէճէյիմ, նէ՞տէն գօրգույօրսըն... եօգսա պէնիմ մուհապպէթիմէ էմնիյէ՞թ մի իթմէյօրսըն։

Վալանթին.— Սէնին պէնի սէվտիյինէ հիչ շիւպհէմ եօգ, էյէր զէրրէ գատար թաղհէմ օլսա իտի, պու նիքեահըն իճրասընը մէն իտէր իտիմ... լաքին էլիմտէ տէյիլ... նէշէմ եօգ վէ օլամայօր...

Աքշամ թաամընա գատար չէօյլէ պէօյլէ վագըթ կէչիպ, վէ եիրմի քիշի գատար թաամա տավէթ օլունմըշ իտուկինտէն, ճիւմլէսի իճապէթ իտուպ կէլմիշլէր իտի։ Վալիտէսինին հէնուզ կէլիպ կէօրիւնմէմիշ օլմասընտան տօլայը, Մօրիս թէլաշ վէ հիտտէթ իթմէքտէ, վէ շու ղայպուպէթէ հէր քէսին պիրէր սուըի մանա վէրէճէյինի վէ միւնասէպէթսիզ շիւպհէլէրէ վարըլաճաղընը հըսս էյլէմէքտէ իտի. Թաամա պէշ տագիգէ գալմըշ օլտըղը հալտէ, Մ. Գրէսսօլ էլինտէ մէքթուպ իլէ Մօրիսին եանընա կէլիպ.

—Ա՛լ սանա պիր ճան սըգընթըսը,—տէտիքտէ, Մօրիս թէլաշ իլէ.— Պիր սըգընթը՞ մը, նէ՞ կիպի։

Լիւտօվիգ.— Պու մէքթուպ վալիտէնտէն տիր, պիր միւհիմմ իշ զըմնընտա պիր նօթէր իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ Ֆօնթէնպլօյա կիթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմըշ իտուկինի պէյան իտէյօր։

Մօրիսին պէնզի աթըպ.— Ա՛հ, պէնիմ բէտէրիմի արթըռ իտէյօր. շու սէյահաթընը վալիտէմ վագթը ախէրէ թէալիգ իտէպիլիր իտի, նիքեահըմըն մուգավէլէնամէսինին իմզալանմասընտա հազըր պուլունմագ, քէնտիսի իչիւն էն միւհիմմ իշ սայըլմալը իտի։

Լիւտօվիգ.— Թէլաշ իթմէ օղլում, վալիտէն մուգավէլէնամէնին իմզալանաճաղը սըրատա պուլունաճաղընը իլավէթէն իշար իտէյօր, եալընըզ թաամտա պուլունամայաճագ, ճիւմլէ ֆամիլեատան աֆվ նիյազ իտէյօր։

Մօրիս.— Նէ՞ չարէ, մատամ քի էօյլէ իմիշ, վարսըն էօյլէ օլսուն։

Սաաթ եէտիտէ սուֆրայա օթուրուլտը։ Թաամ սաաթ տօգուզա գատար սիւրտիւ. սուֆրատան գալգըլըպ սալօնլարա տաղընըլտըղը սըրատա, թաամտան սօնրասը իչիւն տավէթ օլընանլար կէլմէկէ պաշլամըշլար իտի։

Վագթլար կէչտիքճէ, Մարիյի թէքրար եէս իսթիլա իթմէքտէ իտի։

Միսաֆիրլէրին թէպրիքլէրինի տաղընըգ պիր զիհն իլէ թէլագգը իթմէքլէ պէրապէր, կէօզլէրինի սալօնըն գաբուսընտան այըրամամագտա, վէ հէր տագիգէ պիրիսի իչէրի կիրէճէք վէ գալպինի բարալամագտա օլան ըզտըրապը հալտէն քէնտիսինի գուրթարաճագ տէյու իւմիտ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, հիչ քիմսէ կէօրիւնմէմէքտէ իտի։

Սաաթ օնտա նօթէր տէ կէլտի ։ Վալիտէսի հէնուզ կէլիպ կէօրիւնմէմէքտէ օլտըղը միւնասէպէթլէ, Մօրիս տախի Թէլաշ՝ վէ նիչի՞ն կէլմէտիկինէ թէաճճիւպ իթմէկէ պաշլատը ։ Սաաթ օն պուչուգ վուրմաղլա, հաղըրուն Մօրիսին երիշինէ պաղարագ, Փըըլտամաղա պաշլամըշլար իտի ։ Շու հալէտէն Մօրիսին ճանըն սըգըլթըսընը Մ. Գրէսսօլ Փարգ իլէ եանընա եագլաշըպ ·

—Վալիտէնիզին էլան կէլիպ կէօրիւնմէմէսինտէն տօլայը պէն տէ թէլաշ իթմէկէ պաշլատըմ, եագմըր օլտըղը մէքթուպա նազարէն չիմտիյէ տէկին կէլմէմէսինէ պիր մանա վէրիլէմէզ ... աճապա պաշընա պիր Փէլաքէ՞թ մի կէլտի .—տէտիքտէ, վալիտէսինին Լարթիկ վէ Վէրտիէ իլէ ուղրաշմագտա օլմասը իհթիմալի խաթըրընա կէլէրէք, պէնզի պիւսպիւթիւն աթտը իսէ տէ,

—Ըէճա իտէրիմ, Թէլաշ իթմէյին ։ Ֆօնթէնպլօտան պիր գաթար վար քի Բարիզէ սաաթ օն պուչուգտա էէթիշիր, սթասիօնտան պուրայա գատար վալիտէմ անճագ եարըմ սաաթտա կէլէպիլիր, պինաէն ալէյհ պիր գաչ տագիգէտէն պուրատա պուլունաճաղընա շիւպհէմ եօգ տըր, —տէտի ։

Նիւտօվիգ .— Ինշալլահ ։

Մօրիսին վալիտէսինին հէնուզ կէլիպ կէօրիւնմէմէսինտէն, Մարի պիրազ Թէաէլլի. վէ մուգավէլէնամէնին իմզալանմասընը Թէէխխիւր իտէճէյի զաննընա զահիպ օլմագտա իտի ։

Սաաթ օն պիրի վուրմաղա պաշլայըպ, օն պիր վուրմաղլա պէրապէր, պիր խըզմէթքեար իչէրի կիրիպ .— Գօնթ Իվան Գուրավիէֆ ... Տօքթօր Սէրժ Իվանօֆ ... Մ. Կապրիէլ Սէրվէ ... Մ. Ալպէր տը Ժիպրէ . —տէյու խապէր վէրտի ։

Վալանթին իլէ Մօրիս պու իսմլէրի իշիթտիքլէրինտէ, պիրէր սէտաի տէհշէթ սալը վէրտիլէր ։ Մարիտէն տախի տիկէր Թարաֆտան պիր սէտաի մէսէրրէթ իչիտիլտի ։

Մօրիս՝ Իվան Գուրավիէֆի տօքթօր Իվանօֆըն գօլունտա, վէ Ալպէր տը Ժիպրէյի տէ Կապրիէլ Սէրվէնին գօլունտա իչէրի կիրտիքլէրինի կէօրտիւքտէ, զօրզուսընտան կէրի կէրի չէքիլտի ։

Վալանթին տիթրէյէ տիթրէյէ տէրմանըղ վէ հէնուզ զայիֆ օլան վէ Փագաթ նաղարընտա էսէրը գուվվէթ, վէ աղղընտա ալամէթը մէսրուրիյէթ կէօրւնէն Ալպէրին երիշինէ պագմագտա իտի ։

Գօնթ Իվան տայագտա տուրամիյէրէք իչիւն գուվվէի պէտէնիյէսինին մաֆէվգինտէ պիր գուվվէթէ միւհթաճ պիր հալտէ պուլունմագտա իքէն, տօքթօր Սէրժ Իվանօֆըն մէհարէթը միւճիզէքեարանէսի սայէսինտէ մուգավէմէթ իտէպիլմէքտէ իտի ։

Մարի նէֆէսինի ալա ալամայա, զալըպ մէսէրրէթլէ մալամալ, պէլինճինտէն աղլայա տըլայա էլլէրինի Ալպէրէ տօղրու ուզաթմագտա իտի ։

Իքիսի պիրտէն պիր տըա տա պիրպիրլէրինէ սարըլըպ, պիր աղըզտան .— Նիհայէթ պիրպիրիմիզէ գավուշտուգ, նիհայէթ գավուշտուգ ։ —տէյու պաղըրըշտըլար ։

Շու հալիսէի նաքէհզուհուրտա հազըր պուլունան զէվաթ հիչ պիր չէյ անլայամագսըզըն պիրպիրլէրինէ պագմագտա իտիլէր ։

Մօրիս զօրզուսընտա զալէզէ իտէրէք Վալանթինէ եագլաշըպ, գուլագընտան տըղը .— Քէնտինէ կէլ, —տէյէպիլտի ։

Պետական գրադարան Гос библиотека ՀԱՅԿ-ԱԿԱ ССР им. А. Мясникяна

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0542390